

נטילת ידים לסעודה א

אות א

אות ב

אות ג

נטילת ידים לסעודה ב

אות א

נטילת ידים לסעודה ג

אות א

אות ב

אות ג

אות ד

אות ה

אות ו

נטילת ידים לסעודה ד

אות א

אות ב

אות ג

אות ד

אות ה

אות ו

אות ז

אות ח

אות ט

אות י

נטילת ידים לסעודה ו

אות א

אות ב

אות ג

אות ד

אות ה

אות ו

אות ז

אות ח

אות ט

אות י

אות יא

אות יב

אות יג

אות יד

אות טו

אות טז

אות יז

אות יח

אות יט

אות כ

אות כא

אות כב

אות כג

אות כד

אות כה

אות כו

אות כז

אות כח

אות כט

אות ל

אות לא

אות לב

אות לג

אות לד

אות לה

אות לו

אות לז

אות לח

אות לט

אות מ

אות מא

אות מב

אות מג

אות מד

אות מה

אות מו

אות מז

אות מח

אות מט

אות נ

אות נא

אות נב

אות נג

אות נד

אות נה

אות נו

אות נז

אות נח

אות נט

אות ב

אות ס

אות סא

אות סב

אות סג

אות סד

אות סה

אות סו

אות סז

אות סח

אות סט

אות ע

אות עא

אות עב

אות עג

אות עד

אות עה

אות עו

אות עז

אות עח

אות עט

אות פ

אות פא

אות פב

אות פג

אות פד

אות פה

אות פו

אות פז

אות פח

אות פט

אות צ

אות צא

אות צב

אות צג

אות צד

אות צה

אות צו
אות צז
אות סא
אות צח
אות צט
אות נט
אות ק
אות קא
אות קב
אות קג
אות קד
אות קה
אות קו
אות קז

סעודה א

אות א

סעודה ב

אות א

סעודה ג

אות א
אות ב
אות ג
אות ד
אות ה
אות ו
אות ז

סעודה ד

אות א
אות ב
אות ג
אות ד
אות ה
אות ו
אות ז
אות ח
אות ט
אות י

אות יא
אות יב
אות יג
אות יד
אות טו
אות טז
אות יז
אות יח
אות יט
אות כ
אות כא
אות כב
אות כג

סעודה ה

אות א
אות ב
אות ג
אות ד
אות ה
אות ו
אות ז
אות ח
אות ט
אות י
אות יא
אות יב
אות יג
אות יד
אות טו
אות טז
אות יז
אות יח
אות יט
אות כ
אות כא
אות כב
אות כג
אות כד
אות כה
אות כו
אות כז

אות כח
אות כט
אות ל
אות לא
אות לב
אות לג
אות לד
אות לה
אות לו
אות לז
אות לח
אות לט
אות מ
אות מא
אות מב
אות מג
אות מד
אות מה
אות מו
אות מז
אות מח
אות ג
אות מט

ברכת המזון ומיס אחרונים א

אות א

ברכת המזון ומיס אחרונים ב

אות א

ברכת המזון ומיס אחרונים ג

אות א
אות ב
אות ג
אות ד
אות ה
אות ו
אות ז
אות ח
אות ט
אות י

אות יא
אות יב
אות יג
אות יד
אות טו
אות טז

ברכת המזון ומים אחרונים ד

אות א
אות ב
אות ג
אות ד
אות ה
אות ו
אות ז
אות ח
אות ט
אות י
אות יא
אות יב
אות יג
אות יד
אות טו
אות טז
אות סא
אות יז
אות יח
אות יט
אות כ
אות כא
אות כב
אות כג
אות כד

ברכת המזון ומים אחרונים ה

אות א
אות ב
אות ג
אות ד
אות ה
אות ו
אות ז

אות ח
אות ט

ברכת הפרות א

אות א

ברכת הפרות ב

אות א

ברכת הפרות ג

אות א

אות ב

אות ג

אות ד

אות ה

אות ו

אות ז

אות ח

אות ט

אות י

אות יא

אות יב

אות יג

ברכת הפרות ד

אות א

אות ב

אות ג

אות ד

אות ה

אות ו

אות ז

אות נב

אות ח

אות ט

אות י

אות יא

אות יב

אות יג

אות יד

אות טו

אות טז

ברכת הפרות ה

אות א

אות ב

אות ג

אות ד

אות ה

אות ו

אות ז

אות ח

אות ט

אות לא

אות י

אות יא

אות יב

אות יג

אות יד

אות טו

אות טז

אות יז

אות יח

אות יט

אות כ

אות כא

אות כב

אות כג

ברכת הריח וברכת הודאה א

אות א

אות ב

אות ג

ברכת הריח וברכת הודאה ב

אות א

אות ב

אות ג

אות ד

אות ה

ברכת הריח וברכת הודאה ג

אות א
אות ב
אות ג
אות ד
אות ה
אות ו
אות ז
אות ח
אות ט

ברכת הריח וברכת הודאה ד

אות א
אות ז
אות ב
אות ג
אות ד
אות ה
אות ו
אות ז
אות ח
אות ט
אות י
אות יא
אות יב
אות יג
אות יד
אות טו
אות טז
אות יז
אות יח
אות יט
אות כ
אות כא
אות כב
אות כג
אות כד
אות כה
אות כו
אות כז
אות כח
אות כט
אות ל

אות לא
אות לב
אות לג
אות לד
אות לה
אות לו
אות לז
אות לח
אות לט
אות מ
אות מא
אות מב
אות מג
אות מד
אות מה
אות מו

ברכת הריח וברכת הודאה ה

אות א
אות ב
אות ג
אות ד
אות ה
אות ו
אות ז
אות ח

ברכת הודאה א

אות א
אות ב
אות ג

ברכת הודאה ב

אות א

ברכת הודאה ה

אות א
אות ב
אות ג
אות ד
אות ה

אות ו
אות ז
אות ח
אות ט
אות י
אות יא
אות יב
אות יג
אות יד
אות טו

ברכת הודאה ו

אות א
אות ב
אות ג
אות ד
אות ז
אות ה
אות ו
אות ז
אות ח
אות נו
אות ט
אות י
אות יא
אות יב
אות יג
אות יד
אות טו
אות לג
אות טז
אות יז
אות יח
אות יט
אות כ
אות כא
אות כב
אות כג
אות כד
אות כה
אות כו

אות כז

אות כח

אות כט

אות ל

אות לא

אות לב

אות לג

אות לד

אות לה

אות לו

אות לז

אות לח

אות לט

אות מ

אות מא

אות מב

אות מג

אות מד

אות מה

אות מו

אות מז

אות מח

אות מט

אות נ

אות נא

אות נב

אות נג

אות נד

אות נה

אות נו

אות נז

אות נח

אות נט

אות ס

אות סא

אות סב

אות סג

אות סד

אות סה

אות סו

אות סז

אות סח

אות סט
אות עא
אות עב
אות עג
אות עד
אות עה

ברכות הראיה ושאר ברכות פרטיות א

אות א

ברכות הראיה ושאר ברכות פרטיות ב

אות א

ברכות הראיה ושאר ברכות פרטיות ג

אות א

ברכות הראיה ושאר ברכות פרטיות ד

אות א
אות עא
אות ב
אות ג
אות ד
אות ה
אות ו
אות ז
אות ח
אות ט
אות י
אות יא
אות יב
אות יג
אות יד

ברכות הראיה ושאר ברכות פרטיות ה

אות א
אות ב
אות ג
אות ד
אות ה
אות ו
אות ז

אות ח
אות ט
אות י
אות יא
אות יב
אות יג
אות יד
אות טו
אות טז
אות יז
אות יח
אות יט
אות כ

תפלת המנחה א

אות א

תפלת המנחה ב

אות א
אות ב
אות ג
אות ד
אות ה

תפלת המנחה ג

אות א
אות ב

תפלת המנחה ד

אות א
אות ב
אות ג
אות ד
אות ה
אות ו
אות ז
אות ח
אות ט
אות י
אות יא
אות יב

אות יג
אות יד

תפלת המנחה ה

אות א
אות ב
אות ג
אות ד
אות ה
אות ו
אות ז
אות ח
אות ט

תפלת המנחה ו

אות א
אות ב
אות ג
אות ד
אות ה
אות ו
אות ז
אות ח
אות ט
אות י
אות יא
אות יב
אות יג

תפלת המנחה ז

אות א
אות ב
אות ג
אות ד
אות ה
אות ו
אות ז
אות ח
אות ט
אות י
אות ד

אות יא

אות יב

אות יג

אות יד

אות טו

אות טז

אות יז

אות יח

אות יט

אות כ

אות כא

אות כב

אות כג

אות כד

אות כה

אות כו

אות כז

אות כח

אות כט

אות ל

אות י

אות לא

אות לב

אות לג

אות לד

אות לה

אות לו

אות לז

אות לח

אות לט

אות מ

אות מא

אות מב

אות מג

אות מד

אות מה

אות יא

אות מו

אות מז

אות מח

אות מט

אות נ

אות נא

אות נב

אות נג

אות נד

אות נה

אות נו

אות נז

אות נח

אות נט

אות ס

אות סא

אות סב

אות סג

אות סד

אות סה

אות סו

אות סז

אות סח

אות סט

אות ע

אות עא

אות עב

אות עג

אות עד

אות עה

אות עו

אות עז

אות עח

אות עט

אות פ

אות פא

אות פב

אות פג

אות פד

אות פה

אות פו

אות פז

אות פח

אות פט

אות צ

אות צא

אות צב

אות צג
אות צד
אות צה
אות צו

תפלת ערבית א
אות א

תפלת ערבית ב
אות א

תפלת ערבית ג
אות א

תפלת ערבית ד

אות א

אות ב

אות ג

אות ד

אות ה

אות ו

אות ז

אות ח

אות ט

אות י

אות יא

אות יב

אות יג

אות יד

אות טו

אות טז

אות יז

אות יח

אות יט

אות כ

אות כא

אות כב

אות כג

אות כד

אות כה

אות כו

אות כז
אות כח
אות כט
אות ל
אות לא
אות לב
אות לג
אות לד
אות לה
אות לו
אות לז
אות לח
אות לט
אות א
אות א

משא ומתן א

הלכות	משא	ומתן	א
-------	-----	------	---

אות א

אחר כך ילך לעסקיו וכו' ואסור להשתתף עם עובדי כוכבים שמא יתחייב לו שבועה ועובר משום ושם אלקים אחרים לא תזכירו לא ישמע על וכו'. (שלחן ערוך ארח חיים סימן קנה):

הענין כי מבאר בדברי רבנו זכרונו לברכה (בסימן סט חלק א) ששרש הנפשות הוא בעשירות. ועקר הגדלת השם והנפש הוא על ידי עשירות דקדשה. כי עשירות דקדשה גבה מאד, עין שם:

נמצא, שהממון דקדשה שהוא ממון ישראלי הוא בחינת שם ונפש. ושם ונפש ישראל הוא בחינת שם ה' כי שמו משתף בשמנו. וזה בחינת נשאת ונתת באמונה. 'באמונה' דיקא. כי אמונה הוא בחינת שם ה', בחינת ה' אחד ושמו אחד שזה עקר אמונה, על כן צריך לעשות משא ומתן באמונה. כי שם שרש בחינת המשא ומתן בתוך בחינת אמונה שהוא בחינת שם ה'. כי המשא ומתן והעשירות הוא בחינת שם כנ"ל. ואת זה לעמת זה עשה האלקים. כי ממון דסטרא אחרא הוא בהפך, כי הוא בבחינת שם אלהים אחרים, כי כל עבודות זרות תחובים בממון, כמו שאמר רבנו זכרוננו לברכה במקום אחר (בסימן כג ל"א). וכלל ממון ישראל הוא בחינת ממון דקדשה שהוא בחינת שם ונפש, בחינת שם ה' כנ"ל. וכלל ממון עובדי כוכבים הוא ממון דסטרא אחרא שהיא בחינת עבודה זרה ממש בחינת שם אלקים אחרים כנ"ל. ועתה מבאר היטב מה שאסרו רבותינו זכרונם לברכה להשתתף עם עובדי כוכבים משום ושם אלקים אחרים לא תזכירו וכו'. כי בודאי עובר על ושם אלקים אחרים וכו' כשמשתתף עם העובדי כוכבים. כי שרש הנפשות בעשירות. וכשמשתתף עם העובדי כוכבים. נמצא שמקשר נפשו ונפש העובדי כוכבים חס ושלוש ביחד שיהיו שניהם משרשים ביחד בממון אחד אשר שם שרש הנפשות כנ"ל. ועל כן בודאי עובר על ושם אלקים אחרים וכו'. כי נפש וממון עובדי כוכבים שהוא שרש נפשו הוא שם אלקים אחרים. ויצא תאמר לוי ואין לו להתחבר עם ממון ישראל שהוא בחינת שם ונפש ישראל אשר משתף בו שם ה' :

וזה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: שמא יתחייב לו שבועה. כי שבועה דקדשה הוא בחינת שם ה'. כמו שכתוב: לא תשא את שם ה' וכו' ולא תשבעו בשמי וכו'. ועל כן בכל מקום שיש הכחשה בין שני אנשים ואין יודעים למי מגיע הממון, אז מטילים ביניהם שבועה. והשבועה מבררת האמת למי מגיע הממון. כי השבועה היא בחינת שם ה', שהוא בחינת שרש הממון, שהוא בחינת שם כנ"ל, על כן על ידי השבועה מתברר היטב למי שייך הממון מאחר שהוא שרש הממון. כי שם בשרשו בודאי מברר היטב ממנו של כל אחד ואחד, ואין אחד יכול לגעשם בשל חברו כלום. ועל כן חששו רבותינו זכרונם לברכה שמא יתחייב לו העובד כוכבים שבועה. כי הוא מלתא דשכיחא וקרוב לודאי. כי עובדי כוכבים הם מלאים שקר במשא ומתן, כי ממונם, שהוא ממון דסטרא אחרא, נלקח משם מבחינת שקר שהוא עבודה זרה שהוא בחינת שקר, ועל כן הם חשודים תמיד על שקר, כמו שכתוב: אשר פיהם דבר שוא וימינם ימין שקר. ועל כן בודאי יתחייב לו העובד כוכבים שבועה שלהם שהוא בחינת אלקים אחרים, כי משם שרש ממונם מבחינת עבודה זרה מבחינת שם אלקים אחרים שהוא בחינת שבועת שקר שלהם ועל כן אסור לישראל להשתתף עמו, כי ממון ישראל הוא ממון דקדשה שהוא בחינת שרש שמו ונפשו אשר משתף בו שם ה' כנ"ל:

ועין במאמר המתחיל מי שרוצה לקרב בני אדם להשם יתברך וכו' מה שמבאר שם על פסוק: ונתתי להם בביתי ובחומתי יד ושם כנ"ל שם

מבאר היטב הקדמה זו שהממון הוא בחינת שם ונפש כנ"ל:

ב

ומתן

משא

אות א

אחר שיצא מבית הכנסת ילך לבית המדרש וכו' ללמד וכו' (שם סימן קנה). וזה כבר מבאר לעיל כי צריך ללמד אחר התפלה כדי לקנות חיים כו'. ואחר כך ילך אל המשא ומתן. כי כל תורה שאין עמה מלאכה סופה בטלה וגוררת עון, ויזהר שלא יזכיר שם שמים לבטלה וכו' :

כי צריך לעשות משא ומתן אחר הלמוד כדי לתת ניחא להמחין שלא יהיו מתיגעין, כמו שאמר רבנו בפרוש (בסימן לה) שמשא ומתן הוא בחינת שנה שהוא ניחא להמחין כי צריך לתת דוקא ניחא להמחין כשמתיעין כדי שלא יהיה בחינת רבוי אור גורם שבירת כלים. כי כשחושב הרבה בשכלו ואינו נותן להם ניחא אזי אין המח שהוא כלי השכל יכול לקבל רב אור השכל. ואז נתקלקל מחו לגמרי ויכול לצאת משכלו וזה בחינת כל תורה שאין כו', סופה בטלה. כי בא לבחינת בטול, כי אין הכלים יכולים לקבל רב עסק התורה. והרבוי אור גורם שבירת כלים. ואזי יוצא השכל מן הצמצום ואזי נתבטל לגמרי. ואזי נתקלקל ונופל מחו לגמרי, כי עקר קיום המחין כשיכולין לקבל השכל ולצמצמו בתוכו. וזהו: סופה בטלה וגוררת עון. כי כשהשכל נסתלק לבחינת בטול מחמת שבירת הכלי על ידי רבוי אור. אזי מזה נתהווה הקלפות, כמובא וזהו: וגוררת עון. וכנראה בחוש. כי כשהמח נתיגע מאד ואינו נותן לו שום ניחא אזי יוכל להתעכר ולהתקלקל לגמרי. ועל ידי הבלבול הדעת יכול חס ושלום, לגרר עוון על ידי זה. וזה שהזהירו רבותינו זכרונם לברכה על המשא ומתן שיזהר שלא יזכיר שם שמים לבטלה, כמו שכתבו בשלחן ערוך אסור זה אצל המשא ומתן. כי אסור הזכרת שם שמים לבטלה הוא גם כן בחינת זו. כי כשמזכירין שם שמים נמצא שקורין אותו יתברך כביכול שהוא חי החיים וכמו שמבאר שם. על כן אין להזכיר שם שמים כי אם בתורה ותפלה שאז יש כלים ומדות לקבל החיים. ואף שהשם בעצמו הוא בחינת מדות כמו שמבאר שם אף על פי כן זה ידוע. כי יש כלים לכלים וצמצום

לצמצום, ומה שנחשב לכלי בבחינה עליונה עדין בבחינה התחתונה היא בחינת אור פשוט בלי כלי וצריך לעשות צמצום וכלי אחר לקבלו. ועל כן אסור להזכיר שם שמים לבדו כי אם בתורה ותפלה ששאר התבות נעשין כלי לקבל האור כנ"ל, אבל כשמזכירין שם שמים לבטלה בלא תורה ותפלה אזי היא בחינת רבוי השמן גורם לכבוי הנר. ועל כן חמור יותר הזכרת שם שמים לבטלה מברכה לבטלה כנ"ל, וזה בחינת שם שמים לבטלה בחינת סופה בטלה הנ"ל, שגורם בטול הנ"ל הינו קלקול הכלים כנ"ל, ועל כן אמרו רבותינו זכרונם לברכה: כל מקום שהזכרת שם שמים מצויה מיתה מצויה. כי היא הפך קריאת החיים ואריכת ימים הנ"ל. כי זה נעשה דוקא על ידי המדות והכלים שנעשין על ידי עסק התורה כנ"ל, והזכרת שם שמים לבטלה היא הפך מזה כנ"ל ועל כן בשעת המשא ומתן שהוא כדי לשמר הכלים שלא יתקלקלו כנ"ל צריך לזהר אז מהזכרת שם שמים לבטלה שהיא פגם וקלקול הכלים כנ"ל:

קצת ראשי פרקים מהלכות נטילת ידים ובציעת הפת הלכה ב עקר התגברות הסטרא אחרא במקום שיש קדשה. וזה חמץ ומצה. נטילת ידים כדי להרימן בבחינת נשא לבבנו וכו' כדי לקבל להם מן השמים. על כן צריך להרהר תשובה קדם האכילה בחינת אנחה. ובמנוסה לא תלכון בפרקנא בתראה משום שיש קבלת התורה, אבל אז הלכו במנוסה, כי היה עדין רשות פרעה עליהם על כן אכלו מצה, כמו שכתוב: ויאפו את הבצק כו'. צריך ללמד על השלחן בבחינת עסק התורה. האכילה הוא בחינת למוד, כמו שכתוב: לכו שברו ואכלו. כאלו אכלו מזבחי מתים הפך החיים. השלחן הוא שלחן מלכים אשריך ארץ שמלכך בן חורים ושריך בעת יאכלו הנטילה במים בחינת חסד בחינת מקוה מים. רביעית בחינת מלכות, בחינת ד ונעשה ה הדעת, בחינת רביעית ההין. כלי וכח גברא אפלו כשאינו אוכל בידיו צריך לטל ולהפך המאכיל אין צריך עשר תבות בברכת המוציא, וגם צריך לאחז בעשר האצבעות כנגד המלכות שרי עשרות. גדול המסבין בוצע. על ידי אכילה בכשרות נשלם הדעת:

הלכות משא ומתן הלכה ג לא נודע לנו איה:

ענין משא ומתן. יזהר מלהשתתף עם העובדי כוכבים וכו' משום ושם וכו' לא תזכירו לא ישמע. (כמבאר שם בארח חיים סימן קנו):

על פי התורה ויהי אחר הדברים האלה וכו' בסימן עו, עין שם כל התורה מבאר משם שהסתכלות הוא בחינת אור הישר ואור החוזר וכו'. וזה בחינת כי רם ה' ושפל יראה וגבה ממרחק יידע, וכו' ועל ידי ההסתכלות נעשה כלי, דהינו גבול וזמן. כי קדם שרואה הדבר הוא בלא גבול. ועל ידי ההסתכלות שרואה הדבר ונחקק בדעתו על ידי זה נעשה לו גבול וכו'. וזה בחינת מעלת הבטחון, כי הבטחון הוא בחינת הסתכלות, בחינת עיני כל אליך ישברו. ועל ידי זה ממשיך השפע והפרנסה כי ההשפעה יורדת מלמעלה תמיד אך שהוא בלא גבול וזמן. ויכול להיות שהדבר שצריך עכשו יבוא לו לאחר כמה שנים אבל על ידי הבטחון שהוא בחינת הסתכלות לה' יתברך. על ידי זה עושה להשפעה כלי, דהינו גבול וזמן שתבא ההשפעה בעת שצריך. וזהו: עיני כל אליך ישברו ואתה נותן להם את אכלם בעתו. כי על ידי ההסתכלות בבטחון לה' יתברך בחינת עיני כל אליך ישברו, על ידי זה, ואתה נותן להם את אכלם בעתו, 'בעתו' דיקא, דהינו בחינת גבול וזמן, כי ההסתכלות עושה כלי כנ"ל וזה בחינת מעלת התקרבות לצדיקים. כי הם עושים גבול וזמן שיהיה עסק התורה והעבודה כראוי לפי ערכו בגבול ובזמן. שעל זה התפלל דוד המלך עליו השלום, צמאה נפשי וכו' מתי אבוא ואראה פני אלקים. 'ואראה' דיקא שתהיה העבודה בבחינת ראייה, דהינו בבחינת כלי וגבול וזמן, עין שם כל זה היטב:

כי האף אמנם שהתורה הזאת היא מלשון החברים שלא נכתבה יפה כלל. אף על פי כן המדקדק ומעין בה ימצא גם שם הקדמות וחדושים נפלאים כי כל דבור ודבור שיצא מפי רבנו זכרונו לברכה, עמק ונורא מאד:

וזה בחינת משא ומתן באמונה, כי עקר המשא ומתן הוא בשביל להמשיך בחינת כח הראות שהוא בחינת השגחתו יתברך שתהיה נמשכת עלינו בשלמות בבחינת ראייה שהוא בחינת אור הישר ואור החוזר שעל ידי זה נעשה כלי להשפע שתבא בעת ובזמן כנ"ל. כי כל המשא ומתן אינו נגמר כי אם על ידי שני בני אדם שנושאים ונותנים זה עם זה שזה נותן לזה מעות או חפץ פלוני וחברו נותן לו חליפו חפץ אחר ועל ידי זה נעשה בחינת אור הישר ואור החוזר, כי כל אחד ממשיך שפעו לחברו שזה בחינת אור הישר ואחר כך הוא חוזר ומקבל ממנו, שזהו בחינת אור החוזר, שזהו בחינת ראייה שעל ידי זה דיקא נמשכת ההשפעה בגבול וזמן כנ"ל. על כן באמת עקר המשכת שפע הפרנסה הוא רק על ידי בטחון שהוא בחינת הסתכלות, בחינת אור הישר ואור החוזר שעל ידי זה עושה כלי, דהינו גבול וזמן שתהיה נמשכת ההשפעה בבחינת גבול וזמן שתבוא לו הפרנסה בעתו ובזמנו וכנ"ל, ומה שצריך לעשות איזה משא ומתן ועסק הוא גם

כן רק בשביל זה כדי להמשיך בחינת כח הראות בחינת אור הישר ואור החוזר על ידי המשא ומתן כנ"ל כדי שעל ידי זה תבא השפע בגבול ובזמן כנ"ל, כי בודאי ה' יתברך יכול לתן פרנסה להאדם בלא שום סבה בלי שום משא ומתן, כמו שכתוב: כי לא ממוצא וממערב ולא ממדבר הרים כי אלקים שופט וכו'. וכמו שכלכל את אבותינו ארבעים שנה במדבר על ידי המן וכל דבר לא חסרו רק מה שצריכין עתה איזה עסק ומשא ומתן זה רק מחמת שאין לנו בטחון חזק כל כך שיהיה בבחינת ראייה ממש, דהינו שרב [בני אדם] אינם זוכים שיהיו עיניהם צופות תמיד לישועת ה' לבד בבטחון חזק עד שימשיכו על ידי זה בחינת אור הישר ואור החוזר שעל ידי זה נמשכת השפע בגבול וזמן במועדו ובזמנו כנ"ל, ומחמת שלא כל אדם זוכה לזה עתה, על כן צריכין עסקים ומשא ומתן. ועקר הכונה של המשא ומתן הוא בחינת הנ"ל להמשיך על ידי המשא ומתן בחינת אור הישר ואור החוזר שהוא בעצמו בחינת הבטחון. ועל כן צריכין לעשות המשא ומתן באמונה דיקא להאמין בה' שכל הפרנסה הוא רק מאתו יתברך ולכון עינינו לה' יתברך לבד. כי עקר הפרנסה הוא רק על ידי זה כנ"ל. וגם כל עקר המשא ומתן לא בא כי אם בשביל זה כדי לעשות להשפעה כלי, דהינו גבול וזמן כדי שתבא ההשפעה בעתו כנ"ל. כי ההשפעה יורדת תמיד רק שהוא בלא גבול וזמן וכו' כנ"ל, ועל ידי ההסתכלות בבטחון שהוא בחינת אור הישר ואור החוזר על ידי זה נעשה כלי שהוא גבול וזמן שבא השפע במועדו כנ"ל. שזהו בעצמו בחינת המשא ומתן שהוא בחינת חליפין, בחינת אור הישר ואור החוזר כנ"ל, ועל כן באמת כל מי שבטחונו חזק ביותר לה' יתברך הוא פורק ממנו ביותר על טרדות המשא ומתן עד שיש צדיקים שיש להם בטחון חזק כל כך עד שאין צריכין שום עסק ומשא ומתן ולא שום עבדא ונסיעה כלל בשביל הפרנסה:

כי כשבטחונו חזק ביותר בה' יתברך אזי הוא עושה כלי להשפע, דהינו גבול וזמן על ידי הבטחון לבד שהוא בחינת כח הראות בחינת אור הישר ואור החוזר וכנ"ל, ועקר המשא ומתן הוא רק מחמת חלישות הבטחון בתכלית השלמות. על כן צריכין משא ומתן כדי לחזק הכלי לקבל השפע על ידי המשא ומתן שהוא בחינת כח הראות, בחינת אור הישר ואור החוזר כנ"ל. אבל אפלו מי שעוסק במשא ומתן אף על פי כן העקר הוא הבטחון, כי בלא בטחון והסתכלות לה' יתברך לא יועיל לו כל המשא ומתן שבעולם, כי העשר והכבוד מלפניו יתברך רק מחמת שאין לו דעת להתחזק בבטחון לבד בלי שום עשייה של איזה עסק ומשא ומתן ועל כן הוא צריך משא ומתן שאז בטחונו חזק ביותר ואז ממשיך הפרנסה על ידי שעושה כלי שהוא גבול וזמן וכו' כנ"ל:

אות ב

וזהו בחינת מה שאמר ירמיה לישראל: הדור אתם ראו דבר ה'. ודרשו רבותינו זכרונם לברכה: 'שמעו' לא נאמר, אלא 'ראו', מכאן שהוציא להם צנצנת המן וכו' ואמר להם ראו במה נתפרנסו אבותיכם וכו'. כי ישראל במדבר נזונו על ידי בטחון לבד, שזהו בחינת המן שירד להם בלי שום עשייה ועסק ומשא ומתן כלל. והכל היה בזכות משה שהוא הדעת ודורו דור דעה שהמשיך בהם דעת גדול כל כך עד שהיו מכונין עיני דעתם להסתכל בבטחון לה' יתברך לבד עד שירד להם המן ארבעים שנה דבר יום ביומו. וזה בחינת הנסיון הנאמר במן, כמו שכתוב: הנני ממטיר לכם לחם מן השמים למען אנסנו וכו'. כי עקר הנסיון אם יתחזקו בבטחון בכל יום ויום ולא יחשבו ויהרהרו מחשבה אחרת לדאג בשביל פרנסה לאמר: מה נעשה אם לא ירד המן מחר, רק יתחזקו בבטחון בכל יום ויום שה' יתברך יתן להם בודאי אכלם בעתו. וכמובן שם בפרשה שזה היה עקר הנסיון של המן אשר על כן נצטוו: איש אל יותר ממנו עד בקר. ועל כן באמת נמצאו בהם אנשים אשר הותירו ממנו. ויקצף עליהם משה, כי עקר ירידת המן הוא על ידי בטחון לבטח בה' יתברך לבד, שזהו בחינת הסתכלות, שעל ידי זה לבד עושין גבול וזמן להשפע שעל ידי זה ירדה הפרנסה להם מן השמים לבד. וכן אמרו רבותינו זכרונם לברכה שבשביל זה ירד להם המן בכל יום ולא בפעם אחד על כמה ימים כדי שיתלו עיניהם למרום, הינו כנ"ל כדי שיהיה להם בטחון חזק וכנ"ל, וזהו שאמר להם ירמיהו כשרצה שיעסקו בתורה ויתחזקו בבטחון לבד עד שתבוא להם הפרנסה מן השמים לבד בלי שום עסק כמו שירד המן לאבותינו, על כן אמר להם: ראו דבר ה'. 'ראו' דיקא, הינו שהודיע להם שעקר המשכת הפרנסה הוא על ידי כח הראות לבד שהוא בחינת בטחון. שעל ידי שהאדם מסתכל בבטחון רק לה' יתברך לבד הוא יכול להמשיך פרנסה במועדו ובזמנו בלי שום סבה ועסק כלל רק שתבוא לו הפרנסה מן השמים כמו ירידת המן ממש שהיה רק על ידי בטחון כנ"ל:

אות ג

נמצא, שמשא ומתן באמונה של ישראל הוא רק להמשיך אור הישר ואור החוזר. שעל ידי זה נעשה כלי, שזהו בחינת בטחון, כי עקר המשא ומתן הוא רק לחזק הכלי הנעשית על ידי הבטחון כנ"ל. ועל כן אסור להשתתף עם עובדי כוכבים משום יושם אלקים אחרים לא תזכירו'. כי עקר הכלי, דהינו שתירד השפע בגבול וזמן. זה נעשה על ידי כח הראות שהוא בחינת אור הישר ואור החוזר. ועקר בחינת אור הישר ואור החוזר הנעשה על

ידי כח הראות הוא רק כשמכונין ומצמצמין הראות לאיזה דבר שמסתכלין עליו (וכמבאר מזה בהתורה הנ"ל. ובהתורה י'ואמר בעז אל רות' [בסימן סה, עין שם] ובהתורה 'אשרי העם', המדבר מהשגחה בסימן יג, עין שם). והכלל, שאין יכולין לראות דבר לקח הדבר לתוך הדעת, דהינו לצירו בדעתו, כי אם כשכח הראות הולך מכוון לאותו הדבר ובא עליו בהכאה שאז חוזר הראות לעיניו על ידי ההכאה ונצטיר הדבר בעיניו. ואז רואה את הדבר. וזהו בעצמו בחינת כח אור הישר ואור החוזר שנמשך על ידי כח הראות וכמבאר בהתורה הנ"ל. ועל כן אסור להשתתף עם העובדי כוכבים, כי השפע של ישראל יורדת דרך הקדשה. מחמת שמאמינים בה' יתברך ובטוחים בו לבד. ויודעים כי כל השפע והפרנסה מאתו יתברך, כי הוא יתברך משגיח בהשגחה פרטית על כל דבר שבעולם. והוא יושב ומכלכל ומפרנס מקרני ראמים ועד ביצי כנים. וכמה דאתדבק בר נש לתתא הכי מתנהגין עמה מלעלא, דהינו כמו שאנו מאמינים שהפרנסה באה בהשגחת ה' יתברך לבד, כמו כן הוא יתברך משגיח עלינו בהשגחה שלמה בבחינת כח הראות הנ"ל שבא בהכאה עלינו ואנו נצטירים בעיניו. וכמבאר בהתורה אשרי העם השגחה וכו', עין שם. ועל כן יורדת הפרנסה והשפע עלינו מאתו לבד, ואין להקלפות יניקה משם:

אבל העובדי כוכבים והרשעים הכופרים אינם מאמינים בהשגחת ה' יתברך בשלמות. ועקר הכפירה שלהם הוא בבחינת אור החוזר שנעשה על ידי הצמצום שמכונין הדעת והראות בכוון ובצמצום למקום שצריכין עד שחוזר בהכאה לעיניו כנ"ל. אבל כשהראות נתפזר מן הצד ואינו בא בהכאה להדבר שרוצה לראות אז אינו רואה את הדבר כנ"ל, וכמו כן באמונת הבטחון בה' יתברך עקר הפגם של העובדי כוכבים והכופרים הוא שאין מצמצמין עיני דעתם לה' יתברך, כי באמת רבם ככלם מאמינים במציאת ה' יתברך, אבל עקר הכפירות שלהם הוא בהשגחה הפרטיות, כי אומרים שה' יתברך גדול ונעלה ומרומם ונשגב כל כך עד שאי אפשר לציר בדעת שה' יתברך ישגיח בזה העולם בהשגחה פרטיות. ועל ידי זה כופרים בכל התורה כלה התלוי בזה. אבל באמת עפרא לפומיהו וימלא פיהם חצץ. כי נבער לבם מדעת אמת, כי הם מטעים את עצמם כאלו הם מגדילים ומגביהים כבודו יתברך שאומרים שלרב רוממותו יתברך אין ראוי חס ושלוש, שישגיח על עולם השפל הזה. ותפח רוחם ונשמתם, כי הם רוצים להשיג גדלתו יתברך ולהבין דרכי הנהגותיו יתברך? כי אדרבה, זהו עקר גדלתו ורוממותו, כי במקום גדלתו שם אתה מוצא ענותנותו, כמו שכתוב: כי כה אמר רם ונשא שכן עד וקדוש שמו מרום וקדוש אשכן ואת דכא ושפל רוח וכו'. כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה וכו'. כי אם היה גדלות ה' יתברך רק כפי הבנת דעת האדם. אם כן חס ושלוש, היה קץ לגדלותו, כי דעת האדם בשר ודם יש לו קץ וגבול, אבל באמת דעתו מרומם מדעתנו. וכמו שכתוב: כי גבהו שמים מארץ כן גבהו דרכי מדרכיכם ומחשבתי ממחשבתים ועל כן באמת אדרבא, זהו גדלתו ורוממותו יתברך שהוא מרומם ונשגב למעלה מתפיסת דעת האדם. עד שלרב גדלתו ורוממותו הוא משגיח בהשגחה פרטית על כל דבר שבעולם, כמו שכתוב: בכל מקום עיני ה' צופות ורואות. ואף על פי

שאי אפשר לנו להבין זאת בדעתנו. אנו מסלקין דעתנו ומאמינים בזה באמונה לבד, כי זה עקר שלמות הדעת לצמצם הדעת ולהבין ולהשכיל שאי אפשר להבין דרכיו והנהגותיו יתברך ולסמך על האמונה לבד. כמו שמסרו לנו אבותינו הקדושים אשר שברו את גופם לגמרי וזכו להשיג אמונה השלמה. ועליהם לבד אנו צריכין לסמך ולילך בדרכיהם :

נמצא, שישראל שיש להם אמונה ובטחון שלם בה' יתברך זהו בחינת כח הראות שהוא בחינת אור הישר ואור החוזר, דהינו שאור עיני דעתם הולך בישר לה' יתברך שמאמינים במציאותו יתברך בגדלתו וברוממותו יתברך עד אין סוף ואין תכלית, אבל על ידי הגדלת הדעת הזה היה יכל הדעת להתפזר חס ושלוש, עד שיצא מהגבול. ועל ידי זה יתבטל הדעת לגמרי, דהינו אם היו חס ושלוש, רוצים להבין ולהשיג דרכי גדלתו לפי דעתם. היו יכולים לבוא לדעות כוזביות ולכפירות גדולות חס ושלוש כמו העובדי כוכבים, אבל ישראל עם קדוש הם מצמצמים דעתם ומכונים דעתם בכוון גדול לה' יתברך לבד שיודעים באמונה שלמה מגדלת ה' יתברך ורוממותו הנורא שהוא מרומם ונשגב מאד מאד מכל מיני רוחניות שבכל העולמות. ומכל שכן מגשמיות העולם השפל הזה. ואף על פי כן הוא יתברך בעצמו משגיח בהשגחה פרטית על כל העולם השפל הגשמי הזה. ומפרנס ומכלכל מקרני ראמים עד ביצי כנים. ומחמת שאנו מכונין דעתנו לאמונה הקדושה הזאת בדרך אשר מסרו לנו אבותינו הצדיקים, על ידי זה מגיעים עיני דעתנו אליו יתברך בעצמו בבחינת הסתכלות שהוא בחינת אור הישר ואור החוזר שנעשה על ידי שמגיע עד אותו הדבר בכוון בצמצום, כי גם אנו מכונין דעתנו בצמצום גדול בדרך אמונה עד שאנו מגיעין אליו יתברך וממשיכין השגחתו יתברך עלינו בשלמות, כי כמו שאנו מאמינין בהשגחתו בפרטיות בשלמות, כמו כן נמשך באמת השגחתו בשלמות עלינו, דהינו בבחינת ראייה הבאה בכוון ובישר בבחינת הכאה עד שאנו נצטירין בעינינו בבחינת רצוא ושוב. וכמו כן חוזר חלילה בכל פעם. ועל ידי זה נתחדש השפע בכל פעם באור גדול ועצום ונמשך רב טוב לבית ישראל:

אות ד

אבל העובדי כוכבים הכופרים שכופרים בהשגחתו מחמת כסילות דעתם שאומרים שהוא יתברך מרומם מלהשגיח בעצמו על העולם, ומזה נמשכין כל הכפירות שלהם וכל העבודות זרות של הדורות הקודמין, כי אומרין בשטותם שחס ושלוש ה' יתברך מסר ההנהגה למערכת השמים עד שבאו על ידי זה לעבד עץ ואבן מעשה ידי אדם, כי אמרו שאי אפשר להמשיך השפע כי אם על ידי עבודת תמונה גשמית שהוא כלל כל

העבודות זרות שלהם. כמובן בספרים . שזה היה סבת טעותם של הדורות הקודמין שעבדו עבודה זרה. וכמו כן כל הטעות של הכופרים שבדורות הללו. הכל הוא על ידי טעותים כאלה מחמת שאינם מכוונים ומצמצמין דעתם להבין ולהשכיל שאי אפשר להבין דרכי גדלתו יתברך והנהגותיו יתברך ועל ידי זה אין יכולים להגיע בעיני דעתם אליו יתברך כמו האדם שרוצה לראות דבר מרחוק אבל אינו מכוון ומצמצם עיניו לאותו הדבר, רק מסתכל מן הצד שעל ידי זה מתפזר הראות ואינו יכול לראות ולהביא אותו הדבר לעיניו, כמו כן הוא ממש בענין טעיות דעתם הרעה שרוצים להסתכל בהשגת גדלתו יתברך ואינם מכוונים דעתם להביט אליו יתברך לבד רק מסתכלים מן הצד בדרכי חקירותם הרעה עד שיוצאין מן הגבול. ואינם חוזרים להמשיך השגחתו יתברך עליהם מחמת שאינם יכולים להגיע אליו יתברך מחמת שאין להם אמונה כי על ידי הדעת אי אפשר להשיגו יתברך כי אם על ידי אמונה לבד. וכמבאר בכמה מקומות וכנ"ל:

אות ה

ועל-כן גם ה' יתברך אין ממשיך עליהם השגחה שלמה. ואין משגיח עליהם כי אם בבחינת חצי הראות, כמבאר בהתורה 'אשרי העם' הנ"ל, דהינו שכביכול מתפזרת שפע ההשגחה קדם שמגיע עליהם, כי אין מגיע עליהם ההשגחה והשפע בבחינת הכאה, כי הבט אל עמל לא תוכל . כי כמו שהם אינם מכוונים דעתם אליו להאמין בהשגחתו יתברך, כמו כן הוא יתברך מודד להם מדה כנגד מדה. ואל על פי שבאמת לאמתו גם כל פרנסתם של עובדי כוכבים הכל ממנו יתברך בהשגחתו לבד, אבל הוא יתברך מוסר השפע שלהם להחיצונים ונזונים דרך השדים והקלפות שנתהוו משבירת כלים. שנעשו מרבוי אור. שכל זה מחמת שאין מצמצמין דעתם. ודעתם הוא בבחינת רבוי אור שגורם שבירת כלים שאומרים שמחמת רוממותו וגדלתו הוא יתברך רחוק חס ושלוס מזה העולם שזהו בעצמו בחינת רבוי אור שגורם שבירת כלים. שמחמת הרבוי הדעת שרוצים להשיג רוממות גדלתו יתברך נחלקו ונפלו לגמרי עד שכופרים בהשגחתו יתברך. ומחמת זה גם ה' יתברך משגיח עליהם בבחינת רבוי אור בלי גבול, הינו בבחינת שבירת כלים. ואינו מכוון ומצמצם השפע עליהם בהכאה כי אם בתר כתפה, כמו שאיתא בזהר הקדוש , אשר על ידי זה כל השפעתם יורדת לחיצונים וקלפות שנתהוו מרבוי אור, משבירת כלים. ומשם הם מקבלים פרנסתם. ועל כן אסור לישראל להשתתף עם העובדי כוכבים משום ושם אלהים אחרים לא תזכירו, כי השפעת העובדי כוכבים הוא טמאה, כי יורדת דרך הטמאה

והסטרא אחרא מחמת שאינם מאמינים בהשגחתו בשלמות שזהו בחינת שם אלקים אחרים. כי כל הכפירות שבעולם הם בחינת עבודה זרה, בחינת אלקים אחרים. ועל כן המשתתף עמהם עובר משום ושם אלקים אחרים לא תזכירו. כי הם כופרים בהשגחתו השלמה ואומרים כחם ועצם ידם עושה להם את החיל הזה שזהו בחינת עבודה זרה בחינת שם אלקים אחרים, כי אנו צריכים להתרחק מהם ומדרכיהם בתכלית הרחוק, כי אנו צריכים להאמין שכל פרנסתנו הוא בהשגחה לבד. וכל המשא ומתן שעושין הוא רק כדי להמשיך בחינת אור הישר ואור החוזר כדי לעשות הכלי לקבל השפע ועל כן אצלנו אין המשא ומתן העקר, רק העקר הוא האמונה והבטחון שהוא בחינת הסתכלות אל ה' להאמין בהשגחתו יתברך שכל זה הוא בחינת שם ה' וכנ"ל:

כי מה שאנו מצמצמין דעתנו להאמין בהשגחתו הפרטית אף על פי שהוא מרומם ומנשא מאד מאד. זה הצמצום הוא בחינת שם ה', כי שם הוא בחינת מלכות בחינת צמצום כידוע. אבל העובדי כוכבים הכופרים בהשגחתו הפרטית ובאים על ידי זה לעבודה זרה וכפירות, זהו בחינת שם אלקים אחרים. על כן המשתתף עמהם עובר משום ושם אלקים אחרים לא תזכירו. וכנ"ל:

כל הדברים האלה מאות ו. לא נכתב מהם כי אם ראשי פרקים. ואם יהיה ה' עמדי יתבארו קצת:

אות ו

וזה בחינת עמר שעורים, בחינת ספירת העמר כדי להמשיך השפע בגבול ובזמן. וזה בחינת קבלת התורה בשבועות. כי התורה הוא בחינת כח הראות בחינת טנת"א (טעמים, נקדות, תגים, אותיות) בחינת בראשית, כמו שמבאר במקום אחר. ועל כן נעורים כל הלילה בשבועות כדי לתקן את העינים שהוא כח הראות ובזה נצולין מכרת שהוא בחינת ייהי אחריתם להכרית ' שנכרת אצלם אור החוזר מאור הישר מחמת שאין מכוונים אור העינים בישר ובכוון וכו', בבחינת שמר תם וראה ישר כי אחרית לאיש שלום. ובשביל זה בליל שבועות כשנעורים אומרים הראשית והאחרית מכל סדרא ומכל ספר, כי טוב אחרית דבר מראשיתו, כי כל התחלות קשות והגמר קשה ביותר. ועל כן אין המצוה נקראת אלא על מי שגומרה והמתחיל במצוה אומרים לו גמר כי צריכים לומר לו גמר, כי צריכין לחזק אותו על הגמר ביותר, כי הגמר קשה ביותר. וזהו בכלליות ישראל. וכן בכל אדם בכלליות עבודתו ובפרטיות בכל מצוה ובכל עבודה. וזה בחינת מחלקת קרח על משה שהלבישן טליתות שכלן

תכלת וכו'. ובשביל זה אוכלין מאכלי חלב בשבועות בבקר בבחינת עיניו כיונים על אפיקי מים רחצות בחלב ישבות על מלאת-על מלאה של עולם דהינו בחינת השגחה שלמה. וזה בחינת ראשית בכורי אדמתך תביא בית ה' אלקיך לא תבשל גדי בחלב אמו. וזה שמובא שעקר מה שדחה ה' יתברך את המלאכים שלא יקטרגו על נתינת התורה לישראל שאמרו שיתן להם התורה. עקר דחיה שלהם היתה על ידי מצוות בשר בחלב שאמר להם ה' יתברך: והלא אכלתם בשר בחלב אצל אברהם אביהם, כי אסור בשר בחלב הוא חדוש גדול, כי אסור לבשל בשר בחלב אפלו גדי בחלב אמו שיונק ממנה ונזון ממנה וכל חיותו ממנה. והגדי בעצמו מתר באכילה. והחלב בעצמה מתרת, אף על פי כן אסור לחברם יחד, שכל זה מורה שאי אפשר להשיג דרכי הנהגותיו יתברך שבוה תלוי עקר קבלת התורה:

קצת

לבאר

ונחזר

אות ז

כי עקר קבלת התורה תלויה באמונת ההשגחה פרטית. שאז שיש מצוה ועברה, שכר וענש, כי אין דבר נעלם ממנו ואין נסתר מנגד עיניו. והוא יתברך בוחר בתורה ובמצוות מעשיות הנעשין בזה העולם הגשמי מדברים גשמיים, אבל הכופר בהשגחה חס ושלום, הוא כופר בכל התורה כלה. וזה הדבר ידוע ומובן לכל. ועל כן כל התורה הוא בחינת עינים, בחינת 'בראשית' שהוא התחלת התורה תמן 'ראשי' תמן 'בת'. שהם תלת גוונים דעינא ובת עין, כי עקר כלליות התורה הוא בחינת עינים, בחינת ראייה והשגחה, דהינו שאנו מאמינים בהשגחתו בפרטיות שהוא יתברך צופה ומביט ורואה ומשגיח תמיד על כל דבר ודבר בפרט, כמו שכתוב: ממכון שבתו השגיח אל כל ישרי הארץ. ועל ידי זה שאנו מאמינים בהשגחתו יתברך אנו מכונין עיני דעתנו אליו תמיד בבחינת עיני תמיד אל ה', בחינת אליך נשאתי את עיני הישבי בשמים. כי אף על פי שהוא יתברך יושב בשמים ומרום ומנשא מאד מאד מאתנו, אף על פי כן הוא יתברך בעצמו משגיח בהשגחה פרטית על כל דבר שבעולם עד תכלית נקדת המרכז של עולם הגשמי וכל אשר בו. וכמו שכתוב: מי כה' אלקינו המגביהי לשבת המשפילי לראות בשמים ובארץ. וזהו עקר כלליות התורה, כי הפוגם וכופר איזה כפירה בעלמא בהשגחה הפרטית הוא כופר בכל התורה כלה ויוצא מן הדת והוא הוא האפיקורוס והכופר המזכר בכל דברי רבותינו זכרונם לברכה שהוא גרוע ממשמד ומומר לכל התורה כלה. וזה דבר פשוט שאין צריכין לבארו:

אות ח

ובשביל זה סופרין ספירת העמר שבע שבתות קדם קבלת התורה שהוא הכנה לקבלת התורה, כי הנפת העמר שעורים הוא בשביל להמשיך על ידי זה אמונת השגחתו הפרטית שהוא יסוד כל התורה כלה כנ"ל. ובשביל זה היו מניפין אותו בכל הששה קצוות, כי היה מוליך ומביא למי שארבע רוחות העולם שלו, מעלה ומוריד למי שהשמים והארץ שלו כדי לקשר כל העולם והנהגתו לה' יתברך למען דעת כל עמי הארץ כי הכל מקשר אליו, כי הוא יתברך משגיח תמיד בהשגחה פרטית על כל פרטי הבריאה, שזהו סוד כונת קריאת שמע שצריכין לכוון ב'אחד' כדי להמליכהו למעלה ולמטה ובארבע רוחות, הינו שנדע באמונה שלמה שהוא יתברך מלך על כל הארץ ומלכותו בכל משלה. והמלכות וההנהגה אפלו של העולם הגשמי הזה הוא על ידו יתברך בעצמו כי לה' המלוכה וכו'. וזהו בעצמו סוד כונת קריאת שמע על פי סוד כפי המבאר בזהר הקדוש ובכתבי האר"י ז"ל שמבאר שם שעקר כונת קריאת שמע לקשר וליחד בחינת מלכות להקדוש ברוך הוא, עין שם הינו כנ"ל. שנדע באמונה שלמה שהנהגת העולם, שזהו בחינת מלכות שהוא מלך ומושל ושליט ומנהיג העולם, זאת ההנהגה מקשרת ומיחדת אליו יתברך לבדו ומבלעדו אין אלקים, כי הוא לבדו יתברך מנהיג ומושל בכל העולם. נמצא, שבאמת למי שהוא חכם ומבין מדעתו כל כונת האר"י ז"ל והזהר הקדוש כלם שבים למקום אחד לכונה הפשטיות של כלל ישראל. שמכונים באחד להמליכהו למעלה ולמטה וכו' אבל אינו יוצא אם יכון סתם שה' יתברך אחד ואין שני, כי אף על פי שזהו כונה אמתית אבל אינו יוצא בזאת הכונה לבד. כי אם לא יכון רק שה' יתברך אחד ואין שני עדין לא כון לבו להאמין באמונת השגחתו יתברך שהוא בעצמו מנהיג ומושל בעולם. וכשאינו מאמין בזה חס ושלוש, הוא כופר גמור כנ"ל. על כן צוו אותנו רבותינו זכרונם לברכה להאריך בדלית דאחד כדי להמליכהו למעלה ולמטה וכו', כי זהו עקר סוד שרש היחוד כשמקשרין ומיחדין הנהגת כל העולמות אליו יתברך שמאמינים שהוא יתברך מלך ומנהיג ומושל בעצמו בכל העולם הגשמי הזה ומכל שכן בכל העולמות כלם. ועל נקדה זאת סובב כל כונת התורה והמצוות וכל סודות הכונות של כל כתבי האר"י ז"ל וזהר הקדוש. כי מבאר בכל הספרים ששרש כונת כל המצוות הוא ליחד קדשא בריך הוא ושכינתה. וכמו שנוהגין לומר קדם כל מצוה ודבר שבקדשה: לשם יחוד קדשא בריך הוא ושכינתה וכו', הינו כנ"ל. כי עקר סוד יחוד קדשא בריך הוא ושכינתה הוא בחינה זאת, כי בחינת ההנהגה והמלכות מה שה' יתברך מצמצם עצמו כדי להשגיח ולהנהיג העולם זאת הבחינה נקראת מלכות בחינת שכינה. ומי שכופר חס ושלוש, בהשגחה ומפריד הנהגת מלכותו ממנו יתברך הוא נרגן מפריד אלוף.

ועקר אמונתנו הקדושה הוא שאנו מאמינים כי להי המלכות, הינו שהנהגת העולם שהוא בחינת מלכות מקשר ומיחד אליו כי הוא לבדו מלך שליט ומושל בכל העולם ומנהיג הכל בהשגחתו לבד. ואמונה הקדושה הזאת אנו ממשיכין על ידי כל מצוה ומצוה, כי אמונה הקדושה הזאת הוא יסוד כל התורה כלה, כמו שכתוב: כל מצותך אמונה. ועל כן אומרים קדם כל מצוה "לשם יחוד קדשא בריך הוא ושכינתה וכו'". כי עקר כוננתנו בכל מצוותינו ועבודתנו כדי להמשיך עלינו אמונה הזאת שהוא בחינת יחוד קדשא בריך הוא ושכינתה ליחד ולקשר הנהגת המלכות אליו יתברך לבד כנ"ל:

אות ט

וזהו בחינת הנפת העמר שמניפין אותו בכל הששה קצוות כדי להמליכהו למעלה ולמטה ובארבע רוחות כנ"ל. ועל כן היה בא מן השעורים שהם מאכל בהמה, כי אי אפשר להבין זאת בדעת כי אם על ידי אמונה לבד. שצריכין לסלק דעתו לגמרי. בבחינת ואני בער ולא אדע בהמות הייתי עמך. גם היה מאכל בהמה לרמז שלא די שהי יתברך משגיח על בני אדם להחיותם ולפרנסם בכל עת. אף גם אפלו בהמות הוא יתברך גם כן בעצמו מפרנס בהשגחתו הפרטית לבד, כמו שכתוב: נתן לבהמה לחמה לבני עורב אשר יקראו. כי זהו עקר יסוד האמונה הקדושה להאמין שהוא יתברך משגיח בהשגחה פרטית ומחיה ומפרנס ומכלכל אפלו הבהמות מקרני ראמים עד ביצי כנים, ועל כן נקראת זאת המנחה של שעורים על שם עמר דיקא. אף על פי שכל המנחות כלם היו עשירית האיפה שהוא שעור עמר, אף על פי כן זאת המנחה נקראת עקרה בשם עמר, כמבאר בתורה ובדברי רבותינו זכרונם לברכה. כי עקר המנחה זאת הוא כדי להמשיך אמונת השגחתו יתברך בעולם שהוא יסוד התורה כנ"ל. ועל ידי אמונת ההשגחה נעשה כלי וגבול וזמן להשפע וכו' כנ"ל. ועל כן נקראת בשם עמר לשון מדה, כי העקר הוא המדה, דהינו הכלי, דהינו שנזכה להמשיך החיות והשפע במדה בגבול וזמן שלא תהיה בבחינת רבוי אור וכו'. שזה זוכין על ידי הנפת העמר שעורים שעל ידי זה ממשיכין אמונת ההשגחה שהוא בחינת ראייה שעל ידי זה נמשך השפע בבחינת כלי ומדה בגבול וזמן שזהו העקר כנ"ל. ועל כן אחר כך מתחילין לספר שבע שבתות כדי להמשיך החיות והשפע לתוך הזמן, כי על ידי העמר מתקנין בחינת הכלי והמדה שעל ידי זה נתהוו הזמן, כי כל זמן שלא היו מדות וכלים לא היה זמן. ועקר קיום העולם הוא על ידי שממשיכים החיות והשפע לתוך בחינת מדות וכלים שעל ידי זה נתהוו הזמן. ועל ידי זה יורד השפע בגבול וזמן בעת שצריכין. ועל כן ספירת העמר הוא הכנה לקבלת התורה

בשבועות, כי עקר קבלת התורה תלוי בזה על ידי שמאמינין בהשגחתו יתברך שמאמינין שאף על פי שהי' יתברך הוא למעלה מהמדות והכלים למעלה מהזמן, אף על פי כן הוא יתברך בעצמו משגיח ומחיה ומשפיע לתוך כל הגשמים ומקים את הזמן בהשגחתו לבד וכנ"ל. ועל כן הם שבע שבתות כנגד שבע גלדי עינא . שהם בחינת ראייה והשגחה:

אות י

ועל-כן נעורים כל הלילה בשבועות לתקן את העינים כדי לכוון עינינו להי' יתברך לבד על ידי עסק התורה בכל הלילה שהוא בחינת עינים, שזהו עקר יסוד כל התורה כלה כנ"ל. וכמו שכתוב: עיניך לנכח יביטו ועפעפיך יישרו נגדך. וזה שמובא שעל ידי שנעורים בלילה מתקנים ומכפרים על עוון כרת, כי הרשעים שעוברים על התורה נאמר בהם: ונכרתה הנפש ההוא וכו'. בחינת יהי אחריתם להכרית. כי כמו שעל ידי כל המצוות מקשרים ומיחדים כל העולמות להי' יתברך על ידי שממשיכין על ידי כל מצוה ומצוה אמונת ההשגחה שהנהגת ומלכות העולם מקשר בו יתברך כי הוא לבדו מלך בעולם כנ"ל, כמו כן להפך על ידי עברות חס ושלוש, שעוברים על התורה, על ידי זה נמשכין כפירות חס ושלוש, כמו שכתב רבנו זכרוננו לברכה בספר המדות על פי א"ב -הפשע מכניס כפירה באדם. ועל ידי הכפירות הם מפרידין המלכות מהי' יתברך, דהינו שכופרין בהשגחתו יתברך. ועל ידי זה הי' יתברך אין משגיח עליהם בהשגחה שלמה כי אם בבחינת ההשגחה שמשגיח על העובדי כוכבים שהוא בחינת חצי הראות, בחינת בתר כתפה, דהינו שמחיה אותם דרך הקלפות והחיצונים שהם מזיקי עלמא. על כן באמת הם מקבלים ענשים קשים ומרים על ידם. וזה עקר בחינת הכרת. כמו שהם רצו להפריד ולכרות חס ושלוש, הנהגת המלכות מהי' יתברך, כמו כן הם נכרתין מהי' יתברך שאין יכולין לכלל בו יתברך ואין יכולין להמשיך אמונת אלקותו עליהם בבחינת השגחה שלמה שיחזרו ויצטירו בעיניו, רק קדם שמגיע כח הראות מאתו יתברך עליהם נתפזר מקדם בין הקלפות והחיצונים ועל ידי זה הם נכרתין מהי' יתברך בבחינת יהי אחריתם להכרית, כי המשכת השגחתו וחיותו מאתו יתברך על כל נברא זה בחינת 'ראשית'. ואחר כך כשנמשך החיות וההשגחה עד שפוגע בהנברא להחיותו ולקימו זה בחינת 'אחרית'. ומי שמאמין בהשגחתו הפרטית שמאמין שחיותו מהי' יתברך לבד כי הוא ברא אותו ואת כל העולם יש מאין המחלט והוא יתברך מחיה אותו וכל העולם בכל עת, על ידי זה ממשיך כח הראות של הי' יתברך עליו בשלמות בבחינת הכאה, דהינו שאנו חוזרים ונצטירים בעינינו כנ"ל, שזהו בחינת אור הישר ואור החוזר. ואזי האחרית מקשר

בראשית, כי כל העולם הזה הגשמי שהוא בחינת אחרית, כי הוא סוף כל דרגין מקבל חיותו וחוזר ונכלל בראשית המחשבה שהוא השגחתו יתברך. וזהו בחינת סוף מעשה במחשבה תחלה, כי ה' יתברך ראשון ואחרון, כמו שכתוב: אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלקים. והוא יתברך מגיד מראשית אחרית, כי האחרית מקשר בתכלית האחדות. על ידי השגחתו השלמה שעל ידי זה מקשרין כל העולמות ואפלו העולם הגשמי הזה שהוא בחינת סוף כל דרגין בחינת אחרית, הכל מקשר בראשית המחשבה כנ"ל:

וזה בחינת 'שמר תם וראה ישר כי אחרית לאיש שלום'. שהפסוק מזהיר אותנו על קיום התורה. וזהו 'שמר תם' לילך בתמימות להאמין בו יתברך בתמימות, כמו שכתוב: תמים תהיה עם ה' אלקיך. וזהו 'וראה ישר'. כי אמונת התמימים הוא בחינת ראייה ישרה זכה וברה, כי הם רואים בישר ומביטים אליו יתברך לבד ומכונים עיניהם אליו יתברך בדרך ישר מאד בלי שום נטיה אל הצד חס ושלום, לימין ולשמאל, כמו שכתוב: עיניך לנכח יביטו וכו' אל תט ימין ושמאל, כי הם מכונים עיניהם לה' יתברך, כי המאמין באמת הוא אצלו כאלו רואה בעיניו ממש, כמו שכתב רבנו זכרוננו לברכה במקום אחר, דהינו שענינו מביטים תמיד לה' יתברך לבד בלי שום חכמות וחקירות, רק שמביט וצופה ובוטח בו יתברך באמונה שלמה שכל חיותו ופרנסתו הוא רק ממנו יתברך לבד. ועל ידי זה באמת חוזר האור אליו בבחינת אור הישר ואור החוזר הנ"ל בבחינת רצוא ושוב. ועל ידי זה נמשך עליו בחינת השגחה שלמה, דהינו שחוזר ונצטיר בעיניו יתברך כנ"ל. ואז מקשר האחרית בראשית שזהו עקר התכלית שאנו מקוים. וזהו: כי אחרית לאיש שלום, 'אחרית' דיקא, כי זה עקר התכלית המקוה של התמימים שיזכו לאחרית טוב בבחינת טוב אחרית דבר מראשיתו, דהינו שיזכו שיתקשר האחרית להראשית, דהינו שיהיה נכלל בו יתברך. לא כן הרשעים שנאמר בהם: יהי אחריתם להכרית, 'אחריתם' דיקא, כי 'אחרית' רשעים נכרתה ' על ידי שרצו חס ושלום, להפריד בין הדבקים, להפריד האחרית מהראשית על ידי כפירתם שכפרו באמונת ההשגחה בזה העולם הגשמי שהוא בחינת אחרית וסוף כל דרגין וכנ"ל. אבל הצדיקים המאמינים בהשגחתו יתברך מריש כל דרגין עד סוף כל דרגין, על ידי זה הם מקשרים האחרית בראשית ועל ידי זה אחריתם טוב בבחינת כי אחרית לאיש שלום וכנ"ל. ועל כן בליל שבועות שנעורים כל הלילה לתקן כח הראות להמשיך השגחה שלמה בבחינת אור הישר ואור החוזר שעל ידי זה חוזרים ונצטירים בעיניו ונתקשר ונתיחד בחינת האחרית בראשית, על כן מתקנים אז בחינת פגם הכרת שהוא בחינת כריתות אחרית מבחינת ראשית כנ"ל. כי עתה בליל שבועות זוכין לקשר האחרית בראשית כנ"ל שזהו שרש כל התורה שהוא בחינת עינים כנ"ל:

אות יא

ובשביל זה התחלת התורה הוא בראשית, שהוא בחינת ראייה והשגחה, כי בראשית הוא בחינת תלת גונון דעינא ובת עין כנ"ל. וסוף התורה הוא 'לעיני כל ישראל'. כי ההשגחה בחינת כח הראות נמשך מראשית ועד אחרית, מריש כל דרגין עד סוף כל דרגין, עד שחוזר ונכלל הסוף בהראש, האחרית בראשית. שזהו עקר שלמות הראייה וההשגחה. נמצא, שסוף התורה מקשר לראשה, כי סוף התורה-לעיני כל ישראל. והתחלת התורה הוא-בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ, שהוא גם כן בחינת ראייה והשגחה, שזה בחינת בראשית כנ"ל, כי הסוף והאחרית מקשר בהראשית שזהו עקר שלמות הראייה כנ"ל. ועל כן סוף התורה מדבר מעיני כל ישראל שהם צופים ומביטים אליו יתברך כי הם מאמינים בהשגחתו יתברך תמיד שזה זכו על ידי משה רבנו עליו השלום, על ידי קבלת התורה ועל ידי כל האותות והמופתים וכו'. שמזה מדברים הפסוקים שם בסוף התורה, כמו שכתוב: לכל האתת והמופתים וכו'. ולכל היד החזקה ולכל המורא הגדול אשר עשה משה לעיני כל ישראל. והתחלת התורה מדברת מעיני ה' יתברך, שזהו בחינת בראשית תמן ראשי תמן בת שהם תלת גונון דעינא ובת עין, הינו בחינת עיני השגחתו יתברך אשר בהם הוא צופה ומביט מראשית הבריאה עד סוף כל הדורות. ובהם ברא את כל העולם, כמו שכתוב: בראשית ברא אלקים את השמים וכו'. וכמו שכתוב: כי הוא לקצות הארץ יביט. ובהם הוא מחיה את העולם בכל עת, כמו שכתוב: עיני ה' המה משטטות בכל הארץ. נמצא שהתחלת התורה מדברת מעיני ה' יתברך. וסיום התורה מדברת מעיני כל ישראל. ועל ידי התורה הקדושה שהוא בחינת אמונה כנ"ל, על ידי זה מקשר הסוף והאחרית בהראשית כנ"ל. שזהו בעצמו בחינת התקשרות וכלליות עיני כל ישראל שהם בחינת אחרית נגדו יתברך שהם מקשרים בו יתברך בראשית המחשבה, כי כלא חד, כי קדשא בריך הוא ואוריתא וישראל כלא חד, כי על ידי שאנו מאמינים בהשגחתו יתברך ומקימין את התורה על ידי זה השגחתו מגיע עלינו בשלמות. ואנו חוזרין ונצטירין בעינינו וכו' כנ"ל, שעל ידי זה מקשרים ומיחדים עינינו בעיניו יתברך בבחינת כי עין בעין יראו, שזהו בחינת התקשרות וכלליות האחרית בראשית בחינת כלליות סוף התורה בתחלתה, כלליות עיני כל ישראל בעיני ה' יתברך שהוא בחינת בראשית כנ"ל:

אות יב

ובשביל זה כשנעורים בליל שבועות בשביל לתקן כח הראות כדי לקבל את התורה שתלויה בזה כנ"ל, על כן עוסקים אז לומר הראשית והסוף של כל סדרא ושל כל ספר בתורה שבכתב ושבעל פה, הינו כנ"ל. כדי לחבר האחרית בראשית, שזהו בחינת חבור סוף התורה בתחלתה, שזהו בחינת שלמות ההשגחה ברצוא ושוב כנ"ל:

אות יג

וזהו בחינת מה שצריכין להתחזק מאד מאד בעת הגמר של המצוה והעבודה שהתחיל. וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה:

המתחיל במצוה אומרים לו גמר. ואין המצוה נקראת אלא על מי שגומרה. וכמו שרואין בחוש שהגמר קשה וכבד מאד מאד, כי ההתחלה קשה מאד. וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה כל התחלות קשות. ואחר ההתחלה הולך ומתנהג קצת כסדר. ואחר כך כשמגיעים לגמר קשה וכבד מאד ועל כן הצרכו רבותינו זכרונם לברכה להזהיר מאד על הגמר, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: המתחיל במצוה אומרים לו גמר וכו' וכנזכר לעיל. הינו על פי המבאר למעלה, כי הגמר הוא בחינת אחרית ואין זוכין לקשר האחרית בראשית. שזהו תכלית כל המצוות והעבודות כנ"ל. כי אם כשזוכין לגמר המצוה בשלמות, ועל כן מתגרה על זה הבעל דבר מאד, ועל כן צריכין להתחזק מאד לגמר המצוה והעבודה שהתחיל, כי כל מצוה ועבודה בפרטיות יש לה התחלה וסוף. ואין המצוה שלמה עד שגומר אותה, כמו למשל כשצריך לכתב לו תפלין. הנה בתחלה צריך יגיעות לתקן העור והקלף בכל התקונים הצריכים. ואחר כך לתקן הדיו ולכתב עליהם כדת וכדין. ואחר כך כשגומר כתיבת כל הפרשיות, כל זמן שחסר בהם עדין אות אחד אינם בכלל תפלין כלל עד שגומר כתיבת כל הפרשיות בשלמות. ואחר כך כשכבר נגמרו הפרשיות כתקונן, אף על פי כן אפלו אם יכתב אלף פרשיות ויכרך עצמו בהם מראשו ועד סופו אינו מקים מצות תפלין, כי אי אפשר לקים מצות תפלין עד שיעשה בתים של עור ויכניס הפרשיות לתוכן ויתפרם בגידין דיקא ויתקנם ברצועות וכו' ויניחם על היד ועל הראש במקומם הראוי דיקא. ואז דיקא קים מצות תפלין. נמצא, כל זמן שלא תגיע המצוה אל האחרית והסוף, דהינו הגמר על פי דין התורה הקדושה אינה מצוה כלל. וכן במצות ציצית אפלו אם יכרך עצמו בטלית שכלה תכלת אינו יוצא ידי ציצית עד שיתלה הציצית בכנפי הטלית. וכן במצות מזוזה אפלו הבית מלא ספרים אינו

יוצא בזה עד שיקבע המזוזה אצל הפתח. וכיוצא בזה בכל המצוות. כי כל מצוה ומצוה יש לה שעורים וגבולים כפי דברי התורה הקדושה שצריכין לעשות אותה בתקון זה דיקא כפי הנמסר לנו מפי משה רבנו עליו השלום, אשר דיקא אם מקימים אותה כתקונה כמו שנמסר לנו אז זוכין להמשיך האור הנמשך על ידי כל מצוה להמשיך אותו מראשית ועד אחרית, מריש כל דרגין עד סוף כל דרגין עד שיהיה נכלל זה העולם בשרשו בבחינת סוף מעשה במחשבה תחלה, שזהו בחינת תכלית עבודת התורה והמצוות, שזהו בחינת השגחה שלמה ברצוא ושוב כנ"ל:

אות יד

וזה בחינת מחלקת קרח שאמרו רבותינו זכרונם לברכה שמחלקתו היה ששאל: טלית שכלה תכלת חיבת בציצית? אמר לו הן! התחיל משחק עליו: מה טלית של מין אחר חוט אחד של תכלת פוטר, קל וחמר וכו'. וכן שאל: בית מלא ספרים חיב במזוזה וכו'? הינו כנ"ל. כי קרח כפר בעקר. ובאמת חלק על התורה כלה ולא רצה להאמין שיכולין להמשיך השגחתו וחיותו עלינו על ידי קיום התורה והמצוות, כי נפל בכפירת הכופרים שאומרים שאי אפשר חס ושלום, שיבוא השגחתו בעצמו עלינו כנ"ל. ועל כן עשה ליצנות מפרטי המצוות, כי בכלליות המצוות יכולין לומר איזה טעם של שטות והבל של המחקרים והכופרים. כמו שנמצא גם עכשו שאומרים טעמים של הבל על המצוות וכמבאר במקום אחר, כי הם אינם רוצים להאמין שהמצוות הם אחדותו יתברך. ועל ידם נכללין בו יתברך. וכל מצוה ומצוה הולכת ועולה בכל העולמות עד אין סוף ואין תכלית. אבל בפרטי דיני המצוה מזה שניהם קהות ואינם יכולים למצא בהם טעם. ועל כן באמת מתלוצצים מדברי רבותינו זכרונם לברכה וכופרים בכל התורה. וביותר בתורה שבעל פה ואין צריכין להאריך בגנות דעתם הרעה. ועל כן קרח שנפל לכפירות אלו, כי כפר בעקר, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, על כן התלוצץ מפרטי המצוות, כי הוא אינו מאמין שיש סודות נוראים בהמצוות. אשר על פי אלו הסודות שהמצוות נוגעים למקום שנוגעים, על כן צריכים לקיים המצוות בדרך זה דיקא כמו שצוה משה רבנו עליו השלום, בפרטיות לתלות הציצית על כנפי הבגד דיקא, וכל זמן שאינו תולה אותם בכנפי הבגד אפלו אם יתלה אותם לפני עיניו תמיד ואפלו אם יכרך עצמו בהציצית מראשו ועד רגלו או ילבש טלית שכלה תכלת אינו יוצא בזה [מצות] ציצית כלל, אדרבא, הוא כופר ומחרף ומגדף את תורת משה, כי כל אמרת אלקי צרופה. בחינת אמרות ה' אמרות טהרות מזקק שבעתים. וכל המצוות צרופים ומזקקים מאתו יתברך שצריכין לקיים באפן זה

דיקא כפי דברי תורתנו הקדושה. ועל כן קרח שכפר בזה. על כן שאל:
טלית שכלה תכלת חיבת בציצית וכו'. ושחק מזה במה שחוט אחד של
תכלת פוטר כל הטלית. וטלית שכלה תכלת חיבת בציצית, כי לא האמין
שהמצוות מקשרין כל העולמות מראשית ועד אחרית עד שמעלין וכוללין
האחרית בראשית. אשר בשביל זה צריכין לקיים המצוה מראש ועד סוף
כפי דיניה ופרטיה בשלמות עד שיגיע על ידי המצוה אורו יתברך עלינו
בבחינת השגחה שלמה שיהיה נכלל העולם בו יתברך שזהו בחינת כלליות
האחרית בראשית כנ"ל:

ועדין צריכין לבאר ענין זה של קרח יותר. והבן היטב:

אות טו

ועל-כן אין המצוה נקראת אלא על מי שגומרה, כי דיקא בעת הגמר אז
זוכין לפעל פעלתו בשלמות לכלל בו יתברך. וזהו בכלליות ובפרטיות בכל
אדם. וכן בכלליות העולם, כי כל אדם אפלו כשזוכה לעשות מצוה וזוכה
לגמרה בשלמות. עדין צריך לצפות לישועתו תמיד שיזכה לאחרית טוב,
כי טוב אחרית דבר מראשיתו. וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: אל
תאמין בעצמך עד יום מותך. וכשזוכה באחריתו לבלות ימיו בטוב
האמת, אז אשרי לו. ועל כן אנו רואין שהרבה התחילו בעבודת ה', אבל
זעירין אנון שזכו להגיע למעלתם. ונמצאים רבים שנופלים מעבודתם
ואל על פי שבודאי בקדשה אין שום דבר שבקדשה נאבד לעולם. וכל מה
שעשה בהתחלת עבודתו כל דבור דקדשה שיצא מפיו וכל תנועה קלה
שעשה בעבודת ה' יתברך בודאי אינו נאבד לעולם וסוף כל סוף לא ישאר
לו כי אם דברים כאלה, הינו דברים שבקדשה שזכה לעשות בזה העולם,
כי אין מלוין לו לאדם לא כסף ולא זהב ולא אבנים טובות ומרגליות אלא
תורה ומעשים טובים בלבד. אף על פי כן לזכות למה שצריך כל אחד
לזכות אי אפשר לזכות עד שיגמר עבודתו בשלמות, דהינו שיזכה לעבד
את ה' יתברך כל ימי חייו עד הסוף ועל כן רואין בחוש שהבעל דבר
מתגרה עצמו מאד מאד בעת שהאדם סמוך וקרוב לכנס לשערי הקדשה.
כמבאר בזה באריכות בדברי רבנו זכרוננו לברכה במקום אחר:

אות טז

וכן בכלליות העולם, כי עתה בדורות הללו שהם עקבות משיחא עתה הוא בחינת אחרית, בחינת אחרית הימים שעל זה התנבא משה רבנו עליו השלום, בתורתנו הקדושה. בצר לך ומצאוך באחרית הימים האלה וכו' . ובשביל זה התגרה עצמו הבעל דבר עתה מאד מאד בישראל ורבים מבני פריצי עמנו נכשלו ונפלו ונתעו על ידי תאוותם הרעות לכפירות ואפיקורסות גדול ופרקו על לגמרי. ולא די להם בזה. כי אם גם מסלקים הבשת מעל פניהם ואומרים שכך ראוי להתנהג לגלח את הזקן והפאות וללבש במלבושי העובדי כוכבים וללמד לשונות וחכמות חיצוניות וכו' וכו' רחמנא לצלן. וגם האנשים הכשרים קצת הרחוקים מהם ומדרכיהם גם כן נפלו בטרדת הפרנסה. ונרפים מן התורה ועבודה תמה. וזעירין אנון שיהיו שוקדים על דלתי התורה והעבודה כמו הדורות הקודמים. וכל זה מחמת שהוא סמוך אל הסוף והגמר, כי אנו עתה סמוכים אל הקץ מאד. ובודאי לא יתמהמה עוד הרבה לבא. וכשיבא משיח במהרה בימינו יהיה גאלה אחרונה, גאלה שלמה שאין אחריה גלות. ואז יהיה נגמר תקון העולם בתכלית השלמות בבחינת טוב אחרית דבר מראשיתו, כי כל הגאלות הראשונות היה אחריהם גלות. ועכשו צריכים שיבא משיח שיגמר התקון בשלמות ששוב אל ה' יתברך לעולם, כמו שכתוב: וכרתי אתם ברית חדשה וכו' לא כברית אשר כרתי וכו'. אשר הם הפרו את בריתי וכו'. וכתוב: ולא יטמאו עוד בגלוליהם ובשקוציהם ובכל פשעיהם וכו' ונתתי את מקדשי בתוכם לעולם וכו'. ומחמת שעתה סמוך אל הקץ על כן הוא מניח את עצמו לארכו ולרחבו למנע את ישראל מעבודתו. והכניס מחלקת גדול בעולם, על כן צריכין עכשו להתחזק מאד מאד בעבודתו יתברך וכל אחד צריך להתחזק מאד לגמר מה שהתחיל בעבודתו יתברך:

ואם התחיל יגמר. ואם לא התחיל עדין יתחיל ויגמר:

אות יז

והעקר העצה הוא אמונה, כי כשמאמינים באמת בה' יתברך ובהשגחתו בפרטיות אין צריכין לדאג על פרנסה. וגם בודאי לא יפל משום דבר שבעולם, כי אדרבא, על ידי הנפילה יתחזק יותר, כי למה נפל בדעתו הוא רק מחמת שיודע בעצמו שפגם איזה פגם או עבר חס ושלום, איזה עברה גמורה. אם כן בזה בעצמו ראוי שיתחזק את עצמו, כי מאחר שיודע על כל פנים שמקלקלין על ידי עברה ופוגמין בעולמות עליונים. אם כן יש לו

אמונה. וכשיש לו אמונה יש לו תקוה עדין לעולם כי כל מצותך אמונה , כי כל זמן שיש לו אמונה יש לו תקון לעולם. וכמו שאמר רבנו זכרוננו לברכה לאחד שנפל בדעתו מאד. ענה ואמר לו : אם אתה מאמין שיכולין לקלקל תאמין שיכולין לתקן. וכבר מבאר בדברינו אלפים פעמים שאין שום יאוש בעולם כלל. והעקר הוא האמונה כנ"ל, כי כשיש לו אמונה בהשגחתו יתברך בשלמות, שזהו בחינת רצוא ושוב, בחינת כלליות האחרית בראשית כנ"ל, על ידי זה זוכה להגיע לאחרית טוב בבחינת כי אחרית לאיש שלום, כי על ידי אמונה שלמה ידלג ויקפץ על כל המניעות וההסתוות והפתויים והדחיות וחלישות הדעת שהיצר הרע וחילותיו רוצים להפילו כאלו אין לו עוד שום תקוה (עדין). כי על ידי אמונה עוברים ומדלגים על הכל, כי הוא מאמין שה' יתברך ראשון ואחרון אלהי הראשונים והאחרונים. והוא יתברך בוחר בעבודת משה רבנו ועבודת האבות וכל הצדיקים הגדולים הנוראים. ואף על פי כן הוא משתעשע ומקבל תענוג גם מעבודה קלה של הפחות שבפחותים שבישראל. אפלו רשעים ובעלי עברות ופושעי ישראל כל זמן ששם ישראל נקרא עליהם, דהינו שיש להם אמונה. עדין הוא יתברך מקבל תענוג והתפארות מהם מכל תנועה קלה בעלמא שעושיין לפעמים בתפלה או באיזה מצוה, כמבאר בכמה מקומות, כגון בהתורה "ויהי הם מריקים שקיהם" (בסימן יז לקוטי, חלק א) ובשאר מקומות. כי הצדיקים והגדולים במעלה נגד הרשעים והקטנים במעלה הם בבחינת ראשית ואחרית, כי הצדיקים הם בבחינת ריש כל דרגין והקטנים והרחוקים מה' יתברך על ידי מעשיהם הרעים הם בבחינת סוף כל דרגין. וה' יתברך ראשון ואחרון ומגיד מראשית אחרית ומיחד ומקשר סוף מעשה במחשבה תחלה. סוף כל דרגין בריש כל דרגין, שכל זה יכול לזכות אפלו הקל שבקלים והפחות שבפחותים על ידי התחזקות האמונה בה' יתברך והשגחתו השלמה המגיע מראשית ועד אחרית. שעל ידי זה נכלל האחרית בראשית כנ"ל. וזהו עקר בחינת התשובה בחינת ירידה תכלית העליה כשמגיע האדם חס ושלוש, חס וחלילה, לתכלית הירידה על ידי מעשיו הרעים. אף על פי כן אם יתחזק גם שם בו יתברך. ויאמין בו יתברך באמונה שלמה שגם שם במקומו ממש נמצא ה' יתברך בבחינת אם אסק שמים שם אתה ואציעה שאול הנך. וכמו שכתוב האלקי מקרב אני וכו' ולא אלקי מרחק (ירמיה כג) אז כשיתחזק באמונה זאת על ידי זה ממשיך השגחתו השלמה. בבחינת רצוא ושוב גם שם. ועל ידי זה הוא כולל סוף כל דרגין שהוא המקום השפל והנמוך שנפל לשם. הוא כולל אותו בריש כל דרגין, בראשית המחשבה כנ"ל. ועל ידי זה הוא מעלה כל הנשמות והניצוצות שנפלו לשם מכמה שנים. וכשנכלל מקום רחוק ונמוך כזה בה' יתברך. ממילא נכללין כל שאר המדרגות שבאמצע בקדשתו יתברך. נמצא, שדיקא הרחוקים כשיתחזקו באמונה שלמה יזכו לתשובה בודאי. ועל ידם דיקא. יתתקנו כל העולמות על ידי שנכלל אחרית וסוף ממש בראשית המחשבה. ועל כן עקר אחרית הגאלה האחרונה באחרית הימים האלה תלוי בתשובה דיקא כפי שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, כי אין הדבר תלוי אלא בתשובה. וכמו שכתוב: ובא לציון גואל ולשבי פשע

ביעקב וכוי כי על ידי התשובה שזוכין הרחוקים דיקא על ידי האמונה השלמה כנ"ל, על ידי זה דיקא נכלל האחרית בראשית לעולם ועד, שזהו עקר בחינת שלמות הגאלה האחרונה כנ"ל. במהרה בימינו, אמן:

לעיל

שיך

אות יח

ובשביל זה אסור לאכל שום תבואה קדם העמר. כי אנו צריכין להמשיך פרנסתנו ואכילותינו על ידי אמונת ההשגחה לבד שהוא בחינת ראייה שעל ידי זה נמשך השפע במדה בגבול ובזמן כנ"ל. שזה זוכין על ידי הנפת העמר כנ"ל. אבל קדם העמר עדין נאחז בהשפע אחיזת הקלפות הנמשכין מרבו אור שיש להם אחיזה בהשפע על ידי חטא אדם הראשון שפגם באמונה, כמבאר במקום אחר, שזהו בחינת בעצבון תאכלנה בזעת אפך תאכל לחם וכוי. שכל זה הוא מחמת אחיזת הקלפות שמתגברין על ידי הכפירות הבאין על ידי בחינת רבוי אור על ידי שרוצים לחקר בגדלתו יתברך כנ"ל. ועל כן אין ישראל יכולים לאכל שום תבואה עד שמוציאין אותה מאחיזת הקלפות שהם בחינת כפירות. ועל כן אסור לאכל חדש עד שמקריבין העמר שאז מקשרין כל הששה קצוות להי יתברך. ונמשך השגחה שלמה ברצוא ושוב בבחינת ראייה. שעל ידי זה נעשה כלי בחינת גבול וזמן לקבל השפע בהדרגה ובמדה ונתבטל אחיזת הכפירות והקלפות מהשפע. ואז דיקא התר החדש, כי אז מקבלין השפע דרך הקדשה לבד. על ידי שעושין כלים ומדה על ידי הנפת העמר כנ"ל:

הלכות משא ומתן הלכה ה נתבאר בהלכות בית הכנסת הלכה ה אות ח
והלכות משא ומתן הלכה ו נתבאר בהלכות בית הכנסת הלכה ו אות כד:

נטילת ידים לסעודה א

א

לסעודה

ידים

נטילת

הלכות

אות א

ובציעת הפת

כשיבא לאכל פת שמברכין עליו המוציא יטל ידיו. (שלחן ערוך ארח חיים סימן קנח):

עין במאמר "וביום הבכורים" סימן נו

כי האכילה הוא חיי האדם. ועקר כח החיות שיש בתוך הדבר הנאכל הוא בחינת הדעת והשכל המלבש בו, כי בכל דבר יש בו חכמה. ועל ידי זה יש לו כח להחיות את נפש האדם ובפרט אכילת איש הישראלי שהוא רק כדי להחיות את נפשו דקדשה, כמו שכתוב צדיק:

אכל לשבע נפשו. נמצא שעל ידי האכילה מקבלין חיות, הינו חכמה, ומחייין את הנפש. ועל כן הוא בחינת המשכת חיים ואריכת ימים לתוך המלכות, כי הנפש הוא בחינת מלכות. ועל כן עקר המזון הם חמשה מיני דגן, כי הם בחינת דעת, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: כל תינוק שטועם טעם דגן וכו'. וזה ה מיני דגן כנגד ה הדעת, כמו שכתב רבנו. ועל כן הם מיזן זיני. כי עקר המזון והשביעה הוא מהדעת כנ"ל. ומחמת חשיבותם זאת קבעו להם ברכה בפני עצמם כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. ועל כן תקנו לברך המוציא בה דיקא בחינת ה הדעת הנ"ל. ואפלו על חמשה מיני דגן אין מברכין המוציא כי אם על מה שנקרא לחם דיקא, אבל על שאר מאכלים שעושין מהם כגון פת הבאה בכיסנין ושאר מינין אין מברכין עליהם המוציא, כי לחם הוא בחינת דעת שהוא בחינת 'לחם מן השמים' שכתב שם רבנו. וכמו שכתוב: לכו לחמו בלחמי. ועקר הלחם הוא מה שנקרא לחם לענין מצה, דהינו שיכול לבוא לידי חמוץ. כמו שהביא ה"מגן אברהם" שם, כי עקר הדעת הוא לחם של מצה בחינת עגה שהוציאו ממצרים וכו', עין שם. ומצה אין נקרא כי אם כשיכול לבוא לידי חמוץ אם יהיו משהין אותה, דהינו כשנלושה עם מים:

כי זה כלל שהסטרא אחרא כרוך אחר הקדשה ובכל מקום שיש קדשה יתרה שם נמצאת הסטרא אחרא לבקש מקום לינק שם. ועל כן במקום שרואין התגברות הסטרא אחרא יודעים שבודאי במקום הזה יש קדשה גדולה. ועל כן אין יוצאין ידי חובת מצה כי אם כשיכול לבוא לידי חמוץ, כי אז דיקא הוא הלחם שהוא בחינת דעת שהוא בחינת מצה. ועל כן אם לא היו נזהרים לשמרו היטב בודאי יבא לידי חמוץ שהוא סטרא דמותא, כי היא נמצאת במקום שיש שם קדשה שהוא בחינת דעת, כי עקר הקדשה הוא הדעת. והעקר תלוי כשהעסה נלושה עם מים שהם בחינת

חסדים שהוא בחינת דעת, ואז נקרא לחם בחינת לחם מן השמים בחינת דעת, בחינת מצה. ואז יכול לבא לידי חמוץ כנ"ל. וגם שיהיה דוקא מחמשה מיני דגן שהם בחינת דעת כנ"ל. ועל כן אין יוצאין ידי חובת מצה כי אם בחמשה מיני דגן. ועל כן אין מברכין המוציא כי אם על לחם כזה שראוי להיות מצה, כי אז הוא בחינת דעת כנ"ל. ואף שאנו אוכלין בכל השנה חמץ, אף על פי כן מאחר שהיה ראוי להיות מצה ונקרא לחם. נמצא, שיש בו התלבשות דקדשה, הינו דעת, רק שהדעת הוא בבחינת הסתרה, הינו שנתחמץ, כי חמץ הוא סטרא דמותא הפך חיים ואריכות ימים, הינו בחינת הסתרת הדעת, ועל כן אנו יכולים לאכול, כי יש לנו כח לגלות ההסתרה ולהחזירה לדעת על ידי שכבר זכינו לקבלת התורה שעל ידה מגלין ההסתרה, כמו שמבאר שם. ובפרט שאפלו אכילתנו בעצמו הוא על פי התורה. ויש בה כמה דינים וכמה ברכות שעל ידיהם אנו מגלין ההסתרה וכמו שיתבאר להלן. ועל כן חשיב דוקא לחם חמץ יותר ממינים שאינם נתחמצים, כי אין שם התלבשות הדעת כל כך. ומחמת זה אין באים לידי חמוץ כנ"ל, כי אין הסטרא אחרא מתגברת שם כל כך כנ"ל. ועל כן כשיצאו ישראל ממצרים הכרחו לאכול מצה דיקא, כי אז לא היה להם קבלת התורה עדין. ועל כן הכרחו לצאת במנוסה, כי היתה עדין רשות 'פרעה' עליהם שהוא בחינת ההסתרה. כי הוא אותיות הערף ולא היה להם כח לשבר ולבטל בחינת ההסתרה מאחר שלא היה להם התורה. וכמו שאיתא בתקוני זהר שמחמת זה הכרחו לצאת במנוסה, עין שם. ועל כן הכרחו לאכול דיקא מצה שהוא בחינת עצם הקדשה קדם התלבשותה בסטרא אחרא בבחינת הסתרה. כי ה' יתברך העלה אז את ישראל למעלה ממדרגתם בעליה גדולה מאד, כי לא היה אפשר בענין אחר כמובא, כי מצה הוא בחינת דעת גדול וקדשה גדולה מאד, כי היא בחינת מחלקת לשם שמים שהוא בחינת אלו ואלו דברי אלקים חיים, שהוא בחינת דרכי ה' שהוא מדרגה גדולה מאד מאד, אבל חמץ שהיא בחינת התלבשות הקדשה בסטרא אחרא, דהינו שנתחמצה העסה שהיתה ראויה להיות מצה כנ"ל. והוא בחינת הסתרה, לא היו יכולים לאכול כנ"ל, כי לא היה להם כח לבטל ההסתרה כנ"ל, אבל אחר כך כשרדפו מצרים אחריהם ובתחלה באמת היה קשה לפני הקדוש ברוך הוא קריעת ים סוף שהיא מפלת פרעה שהוא בחינת בטול ההסתרה ולזכות לדעת, כי לא היתה להם אז התורה ולא היה להם כח לזה כנ"ל. וזה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה שאמר השר של ים: מה נשתנה אלו מאלו? דהינו מאחר שאין להם תורה כנ"ל. ואחר כך כשנשברו ונטבעו בים על פי חסדי ה' בזכות אבות. ואז נשבר כח פרעה שהיא הסתרה, אז התר החמץ. ועל כן אחר שביעי של פסח מתר החמץ וכנ"ל. וזה פרוש: ויאפו בני ישראל את הבצק עגת מצות. כי לא חמץ כי גרשו ממצרים ולא יכלו להתמהמה. הינו שבהכרח הכרחו לאכול מצה ולא חמץ כי גרשו ממצרים. 'כי גרשו' דיקא, דהינו שהכרחו לצאת בחפזון ובמנוסה, כי לא יכלו להתמהמה, כמובא בספרים, שאם היו שוהין קצת שם היו נשארין שקועין בנון שערי טמאה חס ושלום, ומחמת שהיה עדין כח להסתרה שהוא בחינת פרעה, רק שברחו משם בחפזון גדול על כן לא היו רשאים

לאכל חמץ כי אם מצה כנ"ל. שהוא בחינת מה שהעלם ה' יתברך עליה גדולה מהפך אל הפך, מנון שערי טמאה לנון שערי קדשה, כי מצה הוא בחינת דעת עליון, בחינת שער הנון כנראה מהמאמר הנ"ל:

אות ב

ועל-כן כשרוצין לאכל לחם הנ"ל צריכין נטילת ידים כדי לזכך ולטהר את הידים על ידי מימי החסד שהם בחינת דעת כדי שנוכל לשאת אותם בבחינת כי אשא אל שמים ידי. ועל כן צריך להגביה את ידיו כדי לזכות על ידי זה ללחם מן השמים בחינת דעת, בחינת מחלקת לשם שמים שאי אפשר לזכות לזה כי אם על ידי טהרת הידים. ועל כן צריך להרהר בתשובה קדם האכילה. זה בחינת אנחה שעל ידי זה זוכין לטהר את הידים, כמו שמבאר שם. וזה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה שמפני שהידיים עסקניות צריכין נטילה, כי כן נתבאר גם כן שם שמחמת שהידיים עסקניות, על כן מתגבר שם העצבות רוח ביותר בחינת עצבון ידים. ועל כן צריכין לזכך ולטהר אותם. ועל כן אפלו כשאינו אוכל בידיו צריך נטילת ידים. ולהפך המאכיל אינו צריך נטילת ידים, כי העקר תלוי בהאוכל דוקא שהוא צריך לטהר את הידים כדי לזכות שיהיה אכילתו בבחינת דעת, בחינת לחם מן השמים כנ"ל. ועל כן צריך דוקא כלי מחזיק רביעית ועל ידי מים דוקא, כי כלי מחזיק רביעית הוא בחינת מלכות שהוא בחינת הכלי והוא בחינת ד שהוא בחינת רביעית. וכשנתמלאת עם מימי החסדים שהם בחינת דעת, שהוא בחינת ה כנ"ל, אז נעשית מהד ה בחינת רביעית ההין, כמו שכתב רבנו במקום אחר (בסימן מט לקוטי חלק א'). ועל כן צריך כח גברא דוקא, כי צריך להמשיך דוקא אריכת ימים לתוך המלכות, כי המלכות לית לה מגרמה כלום, על כן צריך דוקא להמשיך לתוכה חיים וכו'. ועל כן צריך דיקא שיבואו המים מכח אדם כדי שימשיך החיים כנ"ל, כי אי אפשר שיהיה נמשך מעצמו, כי לית לה מגרמה כלום כי על ידי נטילת ידים נמשך אריכת ימים לתוך המלכות כנ"ל. כי על ידי נטילת ידים זוכין ללחם שהוא בחינת דעת והוא חיי הנפש שהוא בחינת מלכות כנ"ל. ועל כן נקרא המלכות על שם השלחן בחינת שלחן מלכים. כי על ידי האכילה כנ"ל נשלם בחינת המלכות כנ"ל:

ועל-כן צריך לעסק בתורה על השלחן , כי עקר המשכת החיים הוא על ידי עסק התורה כמו שמבאר שם. וזה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה כל שלחן שלא אמרו עליו דברי תורה כאלו אכלו מזבחי מתים, כי הוא הפך חיים ואריכת ימים שנמשך על ידי עסק התורה כנ"ל והוא בחינת עבודה זרה הפך שלמות המלכות שהוא בחינת אמונה. אבל שלחן שאמרו עליו דברי תורה כאלו אכלו משלחנו של מקום , כי על ידי התורה קורין אותו יתברך. נמצא שהוא יתברך נמצא שם על השלחן. וזה שהביא ראיה מפסוק זה 'וידבר אלי זה השלחן אשר לפני ה'.' 'לפני ה' דיקא כי ה' יתברך שם כנ"ל הפך הסתרת פני ה' חס ושלוש. וזה פרוש אשריך ארץ שמלכך בן חורים ושריך בעת יאכלו. כי על ידי האכילה כנ"ל הוא שלמות המלכות שהוא בחינת מלכך בן חורים כמו שמבאר שם. ועל כן זמן סעדת תלמיד חכם בתחלת שעה ששית , דהינו אחר חמש שעות שעסקו בהם בתורה ותפלה ועל ידי זה זוכין לדעת שהוא בחינת ה' כנ"ל. ואז יכולין לאכל סעדת תלמיד חכם שהוא שלמות הדעת כנ"ל ושלמות המלכות כנ"ל. ועל כן למדו רבותינו זכרונם לברכה זמן סעדת תלמיד חכם מפסוק אשריך ארץ הנ"ל. וכן כתב רבנו נרו יאיר במקום אחר (בסימן יז) שאכילה בכשרות הוא שלמות הדעת :

ד) וזה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (סוטה ד) כל המזלזל בנטילת ידים נעקר מן העולם ובא לידי עניות. כי נטילת ידים הוא בחינת אריכת ימים כנ"ל. ועל ידי זה זוכין לפרנסה, כמו שמבאר שם. ועל כן יש עשר תבות בברכת המוציא. וגם צריך לאחז הפת בעשר אצבעות כדי להשלים בחינת המלכות שכלולה מעשר, בחינת שרי עשרות וכו' כנ"ל. ועל כן גדול המסבין בוצע , כי הגדול הוא בחינת מלכות. ועל כן הוא בוצע את הלחם כדי להמשיך חיים ואריכת ימים לתוך המלכות כנ"ל. ועל כן אין הבוצע רשאי לבצע עד שיכלה אמן מפי רב העונים, כי על ידי הברכה מעלין את החיות דקדשה המלבש שם שהוא בחינת הדעת כנ"ל. ועל כן צריך להמתין עד שיכלה אמן מפיהם שהוא במקום ברכה שלהם. ואז יש לו כח להמשיך דעת על ידי אכילתו כנ"ל :

אות א

כי איתא בדברי רבנו נרו יאיר, סימן מד ענין מחאת כף שהוא כדי לזכך האויר בבחינת ארץ ישראל על ידי כח פרקין דידיים שעל ידם נתעורר כח מעשיו שעקר קדשת ארץ ישראל על ידי זה, עין שם. ובזה נצולין ממחשבות המבלבלות שהם בחינת מבול, בחינת בלבול. ועל ידי שממשיכין קדשת ארץ ישראל נצולין מבחינת מבול. כי בארץ ישראל לא היה מבול, עין שם היטב:

וזה בחינת נטילת ידיים קדם האכילה, כי אכילה ותפלה הם בחינה אחת, הינו בחינת ברורים שנעשה על ידי תפלה ואכילה כמובא. ועל כן עקר קדשת האכילה הוא רק בארץ ישראל שמשם נמשך כל השפע, כי ארץ ישראל הוא בחינת אמונה. וכל הברורים נעשין על ידי אמונה, כמובא וכמו שכתב רבנו (במאמר "ויסב" סימן סב) שברור המאכלים הם על ידי אמונה בבחינת ורעה אמונה. וזה נעשה על ידי ארץ ישראל בבחינת שכן ארץ ורעה אמונה. ששם נזונין מאמונה שעל ידה כל הברורים. ועל כן צריכין לראות להמשיך השפע של האכילה מארץ ישראל ושיהיה אכילתו כאלו אוכל בארץ ישראל. ולזה צריכין לחבר הידים לעורר כח פרקין שעל ידם נתעורר כח מעשיו כדי שיהיה נעשה כאן בחינת ארץ ישראל כנ"ל לענין תפלה כדי שיהיה נעשה הברור כראוי. ובזה יתקן בחינת פגם המבול שנתתקן על ידי ארץ ישראל כנ"ל, כי האכילה בקדשה הוא תקון פגם המבול שהוא בחינת חטא אדם הראשון שעל ידו נתערב טוב ברע וזה היה בעצמו חטא דור המבול כי השחית כל בשר את דרכו וכו'. ועל ידי זה נתערב טוב ורע כמובא. וצריך לברר בכל יום. ועקר הברור על ידי תפלה ואכילה. ועל כן צריכין שיהיה התפלה בבחינת ארץ ישראל שאין שם פגם המבול כי לא היה שם מבול כנ"ל. ועל כן שם מתקנין פגם מבול על ידי הברורים שמבררין על ידי התפלה. וכן האכילה שהוא גם כן ברורים צריך להיות גם כן בבחינת ארץ ישראל לתקן פגם המבול כנ"ל. ועל כן צריכין נטילת ידיים כדי שיוכל לשאת ידיו בבחינת 'שאו ידיכם קדש' שעל ידי זה נתעורר כח מעשיו על ידי כח פרקין שהוא בחינת קדשת ארץ ישראל כנ"ל. כי אי אפשר לשאת ולחבר הידים בלי נטילה מקדם. כי ידיים עסקניות הן. ועקר אחיזת הסטרא אחרא בשפולי אצבעות, כמובא, בפרט פגם המבול הנ"ל שעקר פגם הזה נוגע בידיים דיקא בבחינת ידיכם דמים מלאו. וכל זמן שאין מקדשין ומטהרין הידים מפגם הנ"ל אי אפשר להרימם, כמו שכתוב: ובפרשכם כפיכם אעלים עיני וכו' ידיכם דמים מלאו. כי צריך לשאת הידים בקדשה בבחינת שאו ידיכם קדש כמובא. שאז על ידי קדשת כח פרקין דידיים נתעורר קדשת ארץ ישראל מבחינת כח מעשיו כנ"ל. ועל כן מטהרין הידים על ידי מים טהורים של נטילה שעל ידי זה מעבירין מן הידים בחינת מים הזדוניים מי המבול שאחיזתם בידיים כנ"ל. ואז יכול לשאת אותם ולחברם בקדשה. ועל ידי

זה נתעורר קדשת ארץ ישראל שהוא הפך המבול. ואזי יכולין לאכל בקדשת ארץ ישראל לברר על ידי האכילה. לתקן פגם וערבוב שנעשה על ידי פגם דור המבול כנ"ל. ועל כן צריכין כלי שלם לנטילה רמז על תקון שבירת כלים שנעשה על ידי עוון זה כמובא. ועכשו נתתקן. ועל כן צריכין כלי שלם כנ"ל. ועל כן המים עלולין לקבל טמאה בשעת נטילה, כי מחמת ששם בהידים עקר אחיזתם על כן יכולים חס ושלום, לפגם ולטמא המים בעצמם כמו שהיה במבול שבתחלה היו גשמי נדבה. ואחר כך נתהפכו למבול על ידי פגם שלהם. ועל כן צריכים מים שניים וכו'. כדי לטהר המים שעל הידים, כי מי המבול נסתלקין על ידי מים טהורים, כי עקר תקון וטהרת עוון זה על ידי מים טהורים, דהינו מקוה כמובא. וכן נטילת ידים הוא גם כן טהרה ממש כמו טבילת מקוה ובכמה דינים הם שוים הנטילה והטבילה, כי הם באים לתקן פגם המבול שתקונו על ידי טהרה וטבילה, שזהו בעצמו בחינת נטילת ידים שדינו ברביעית דיקא שהוא שער מקוה מן התורה כמובא בגמרא:

נטילת ידים לסעודה ג

אות א

על פי המאמר "ויהי מקץ, כי מרחמם ינהגם" בלקוטי תנינא. סימן ז, עין שם. מה שכתב שם שעל ידי כלליות בן ותלמיד זוכה להארת הרצון בשעת אכילה וכו' :

וזה בחינת נטילת ידים לסעודה. כדי שתהיה האכילה בבחינת אכילה דקדשה שמתגלה בשעת אכילה הארת הרצון שזה נעשה על ידי שנמשכת הפרנסה מבחינת הידים שיש בים החכמה וכו'. ועל כן זוכין להארת הרצון בשעת אכילה דיקא, עין שם במאמר הנ"ל. וזה בחינת נטילת ידים קדם האכילה, כי על ידי שנוטלין הידים ומטהרין אותם במים על ידי זה ממשיכין עליהם הארת הרצון מים החכמה ואז נכללין הידים בתוך בחינת מי הים, כי רביעית מים הוא בחינת מקוה, כמובא בפוסקים שמדאוריתא רביעית מטהר במקוה. ומקוה הוא בחינת ים, כמו שכתוב: ולמקוה המים קרא ימים. ועל כן על ידי הרביעית מים שמטהרים בהם

נמצא שעקר הפגם בידיים. ועל כן צריכין לשאת הידיים אל המח שהוא הדעת בבחינת שאו ידיכם קדש וברכו וכו'. כדי להמשיך הארת קדשת הדעת שהוא בחינת משה, על הידיים דיקא כדי להנצל על ידי זה מידי עברה, כי כל החטאים תלויים בידיים דיקא כנ"ל. וזה בחינת נטילת ידיים כדי לטהר את הידיים דיקא על ידי מימי הדעת שהם בחינת ים החכמה כנ"ל שזה הדעת מציל ומטהר את ישראל מכל העוונות כנ"ל. וזה עושין קדם האכילה דיקא כדי שתהיה האכילה בבחינת הארת הרצון כנ"ל:

אות ג

ומי שמזלזל חס ושלום, בנטילת ידיים ואוכל בלא נטילה, הוא בחינת פגם אכילת עץ הדעת טוב ורע שכולל כל העוונות שבתורה, כי עקר פגם אכילת עץ הדעת הוא בבחינת ידיים, בבחינת ותקח מפריו ותאכל וכו'. ועקר הפגם שאכלו מאכל שאין מאיר בו הארת הרצון, כי הרצון הוא למעלה מן הכל אפלו מן הדעת דקדשה ושם בבחינת רצון אין שום אחיזת הסטרא אחרא כלל. כי כלא במחשבה אתברירו. אבל למעלה מן המחשבה, למעלה מן הדעת, שהוא בחינת הרצון, שהוא למעלה מן הכל, אין להם שום אחיזה כלל. ועל כן רצה ה' יתברך שלא יאכל אדם הראשון רק אכילה שהיא כלה בבחינת הארת הרצון, אבל למטה מן הרצון ששם יש איזה אחיזה לבחינת עץ הדעת טוב ורע, משם לא יאכל כלל, כי עקר בריאת האדם היה בשביל בחינת רצון שיזכה בשלמות לבחינת הארת הרצון שזה תכלית השלמות, כמובן בדברי רבנו זכרוננו לברכה בכמה מקומות. ובפרט בספוריו שספר עמנו. וקצתם כבר נדפסו בשיחות הר"ן. ומשה רבנו רבן של כל הנביאים תכלית שלמותו בעת הסתלקותו היה שהגיע לתכלית שלמות הרצון שנסתלק בתוך בחינת רעוא דרעוין, רצון שברצונות. ואדם הראשון נברא שיגיע תכף למעלה זו בשלמות לבחינת רצון. ועל כן הושיבו תכף בגן עדן ויצו עליו מכל עץ הגן אכל תאכל וכו' :

ולכאורה קשה: למה נצטוו לאכל מכל עץ הגן? הלא עקר האזהרה הוא שלא יאכל מעץ הדעת. ובודאי שאר האילנות שלא הזהר עליהם. מי ימנעו מלאכל מהם. ולמה נאמר לו בפרוש מכל עץ הגן אכל תאכל?! אך אכילת פרות עצי גן עדן הם עקר שלמות האדם, כי הם אכילה דקדשה הנ"ל. בחינת אכילה שמאיר בה הארת הרצון שעל ידי האכילה כזו באים לתכלית השלמות שזה בחינת אכילת שבת, אכילת המן, כי המן שאכלו ישראל היא בחינת אכילה שהיא כלה בבחינת הארת הרצון, שהיא בחינת מה בחינת משה, כמו שנתבאר במאמר הנ"ל. כי על שם זה נקרא מן, כי לא ידעו מה הוא, כי המן ירד בזכות משה שהוא בחינת מה, בחינת הארת הרצון הנ"ל. וזה בחינת אכילת שבת שהוא בחינת אכילת מן, כמו

שכתוב: ויאמר משה אכלהו היום, שנאמר על אכילת מן. ומשם אנו למדים עקר אכילת שבת כמו שלמדו רבותינו זכרונם לברכה ממקרא זה לאכל שלש סעדות בשבת. כי אכילת שבת היא בחינת מן, כמובא שבשביל זה מניחין הפת בין שתי מפות זכר למן וכו', כי אכילת שבת היא כלה בחינת רצון, כי שבת הוא בחינת רצון, בחינת באהבה וברצון הנחלתנו וכו', בחינת רעוא דרעוין שנתגלה בשבת, כי אכילת שבת זה בחינת ענג שבת, בחינת אז תתענג על ה'. 'על ה" זה בחינת רצון כידוע, כי עיני' זה ע'דן נ'הר ג'ן. כמו שאיתא בזהר הקדוש בחינת ונהר יצא מעדן להשקות את הגן. ועדן הוא בחינת עין לא ראתה וכו'. שהוא בחינת השגת הרב שזהו בחינת הארת הרצון כמובן במאמר הנ"ל. ונהר יצא מעדן זה בחינת ים החכמה הנ"ל שנמשך מבחינת הארת הדעת על ידי בחינת משה כנ"ל שהוא משקה את הגן. הינו עשבין ודשאין דאתרביאו בגן, הינו נשמות ישראל להשקותם ולהחיותם להמשיך עליהם קדשה וטהרה. וזה בחינת שלש סעדות של שבת שהם בחינת ענג שבת עדן נהר גן, כמובא בזהר הקדוש. זה בחינת הארת בן ותלמיד שהם בחינת הארת הדעת, בחינת ים החכמה הנ"ל שהוא בחינת נהר היצא מעדן כנ"ל:

כי סעדת ליל שבת הוא בחינת הארת התלמיד שהוא בחינת מלא כל הארץ כבודו, שזה בחינת מלכות חקל תפוחין קדישין. סעדת שחרית הוא בחינת עתיקא קדישא שהוא בחינת כתר כידוע. בחינת איה, כמו שאומרים אז במוסף איה מקום כבודו וכו'. וזה בחינת השגת הבן שהוא בחינת איה. סעודה שלישית הוא בחינת כלליות בן ותלמיד שזה עקר השלמות שיהיו נכללין זה בזה, כי סעודה שלישית הוא בחינת סעדת זעיר אנפין בחינת נחלת יעקב שהוא מבריח מן הקצה אל הקצה. נמצא, שאכילת שבת הוא בחינת הארת הרצון הנ"ל. וזה בחינת אכילת עצי גן עדן שנצטוו עליהם אדם הראשון: מכל עץ הגן אכל תאכל. כי אכילת פרי גן עדן הם בחינת עני'ג, כי הם גדלים על יד הנהר היצא מעדן וכו' וכנ"ל. אבל מעץ הדעת טוב ורע הזהירו שלא לאכל כלל, כי ה' יתברך רצה שיהיה אכילתו רק מבחינת הארת הרצון שאין שם אחיזת הסטרא אחרא כלל כנ"ל. ועל ידי שאכל אדם הראשון מעץ הדעת, על ידי זה נמשך סטרא דמסאבא. וכל הטהרות הם על ידי מי מקוה שהם בחינת נהר יצא מעדן וכו'. וזה בחינת נטילת ידים קדם האכילה כדי לטהר הידים מפגם זהמת הנחש שעקר הפגם נוגע בידיים כנ"ל. ועל ידי המים נטהרין ונכללין הידים בבחינת ים החכמה, בבחינת 'שאו ידיכם קדש וברכו' שהידיים נכללין בבחינת קדש שהוא בחינת ים החכמה שנקרא קדש. ואז נמשכת האכילה מהידיים שיש ביים החכמה שבאותה האכילה מתגלה הארת הרצון כנ"ל, כי כל אכילתנו צריכה להיות בבחינת הארת הרצון כנ"ל, כי אפלו כשמנח המאכל לפני האדם עדין הוא צריך לבקש להוציא המזון מבי מלכא, כמו שאיתא בזהר הקדוש על רב המנונא סבא שאף על פי שהיה המאכל מוכן לפניו לא היה רוצה להתחיל לאכל עד שהתפלל על מזונו. ואמר: עד דאתיהב מבי מלכא וכו'. וזה בחינת נטילת ידים שנוטלין הידיים כדי שימשך המזון מבי מלכא מבחינת הידיים שיש ביים החכמה כנ"ל. כדי שיתגלה בזה המאכל הארת הרצון. ואז דיקא התר

אות ד

וזה בחינת שלחן מכפר כמזבח, כי אכילה דקדשה על ידה מתגלה הרצון שנמשך מבחינת כלליות בן ותלמיד שהוא בחינת הדעת של משה שהוא הפך עוונות כני"ל, שהוא בחינת סלח נא שזוכין ביום כפור שעל ידי זה זוכין לבחינת חנכה בחינת חנכת הבית שהיא בחינת כלליות בן ותלמיד, כמבאר כל זה במאמר הנ"ל, עין שם היטב. נמצא, שהארת הרצון שזוכין בשעת האכילה נמשך מבחינת סליחת עוונות. ועל כן שלחן מכפר כמזבח, כי בכל הקרבנות נאמר לרצון בחינת הארת הרצון וכני"ל. וזה בחינת לא תאכלו ולא תגעו בו פן תמתון-הוסיפה על הצווי, כי עקר האסור הוא האכילה:

אות ה

ועל-כן המזלזל בנטילת ידים חיב מיתה בחינת פגם עץ הדעת וכו'. ועל כן נעשה עני, כי אין לו פרנסה, כי עקר הפרנסה והעשירות נמשך מהידים שיש בים החכמה כני"ל. שזה נמשך על ידי נטילת ידים כני"ל. ועל כן אמר רב חסדא: אנא משאי מלא חפנאי מיא ויהבו לי מלא חפנאי טיבותא. כי משם נמשך העשירות והפרנסה מבחינת הידים שיש בים החכמה שזה בחינת נטילת ידים מלא חפנאי מיא ויהבו לי מלא חפנאי טיבותא. כני"ל:

אות ו

ועל-כן צריך שיהיה הכלי שלם. כלי זה בחינת תלמיד, כמובא בדברי רבנו זכרונו לברכה בח"א סימן נג. ועל כן צריכה הכלי להיות שלמה כדי שלא

תהיה חסרה שלא תוציא המים שמכניסין בה רק תהיה שלמה ומלאה שזה בחינת כוס של ברכה שצריך שיהיה שלם ומלא. כי הארת התלמיד הוא בחינת מלא בחינת מלא כל הארץ כבודו, בחינת ויהושע בן נון מלא רוח חכמה כי סמך משה ידיו עליו. 'מלא' דיקא, כמובן במאמר הנ"ל בסופו. ואז דיקא כשהכלי שהוא בחינת תלמיד הוא בשלמות ובמלאה, אז יוכל לקבל בחינת מימי הדעת בחינת ים החכמה, בחינת מלא כל הארץ כבודו. ואז נכלל ביחד בחינת בן ותלמיד ואז על ידי זה יוכל לטהר את הידים מבחינת ידים עסקניות, מבחינת עצבון ידים, מבחינת ידי עברה כנ"ל. כי זה העקר שהתלמידים יעשו תלמידים אחרים, כמובן בדברי רבנו זכרונו לברכה, דהינו להאיר הדעת בעולם להצילם מעוונות שזה בחינת נטילת ידים כנ"ל:

נטילת ידים לסעודה ד

אות א

על פי התורה "תקעו תוכחה" בסימן ח בלקוטי תנינא, עין שם כל התורה מראשה לסופה:

והכלל, בקצור גדול המכרח לענינינו, שצריכין להכניע מזונא דגופא שהוא בחינת עקב עשו. ולהגביר מזונא דנשמתא. וזה זוכין על ידי שממשיכים קול הנגון והשיר שיתער לעתיד שהוא בחינת הקול המשקה את הגן שעל ידי זה גדלים כל היראות והריחות שהם מזונא דנשמתא, בחינת את קלך שמעתי בגן ואירא. שזה הקול הוא בחינת נהר היצא מעדן להשקות את הגן וכו'. והוא בחינת הקל קול יעקב שהוא מכניע עקב דסטרא אחרא בבחינת וידו אחזת בעקב עשו וכו', עין שם היטב:

ולזכות לזה הקול הוא על ידי התפלה בבחינת דין של הבעל כח שעל ידי זה מוציאין מהסטרא אחרא כל הקדשה וכל מימי הדעת שבלעה. ונתגלה הדעת דקדשה בבחינת כי מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים. ועל ידי זה נעשין גרים ונתגלה כבודו יתברך. ועל ידי זה נמשך הנבואה. ועל ידי נבואה נתברר המדמה. ועל ידי ברור המדמה על ידי זה עקר חזוק

האמונה הקדושה. ואז זוכין לאמונה שלמה בחדוש העולם שאי אפשר להשיגו בדעת כי אם על פי אמונה. שזה עקר יסוד האמונה הקדושה להאמין שה' יתברך ברא את העולם יש מאין המחלט. ועל ידי אמונה זו זוכין לחדוש העולם של לעתיד. ואז יתנהג העולם בבחינת ארץ ישראל, כי עקר קדשת ארץ ישראל הוא על ידי בחינת כח מעשיו הגיד לעמו וכו', דהינו על ידי אמונת חדוש העולם בחינת בראשית ברא אלקים את השמים וכו' כמו שפרש רש"י שם שבשביל זה פתח בבראשית משום כח מעשיו הגיד וכו' כדי שיוכלו לכבש ארץ ישראל. נמצא, שעקר קדשת ארץ ישראל הוא על ידי שמאמינין בחדוש העולם, דהינו שה' יתברך ברא את העולם יש מאין, כמו שכתוב: בראשית ברא וכו' כנ"ל. ועקר קדשת ארץ ישראל ששם מתגלה השגחתו יתברך בבחינת תמיד עיני ה' אלקיך בה וכו'. ולעתיד שיתנהג כל העולם בבחינת ארץ ישראל כנ"ל. אז יתנהג כל העולם רק על ידי השגחה לבד ויתבטל הטבע לגמרי. ואז יתער שיר של השגחה ונפלאות וכו'. וזה השיר הוא בחינת קול הנ"ל המשקה את הגן שעל ידי זה זוכין למזונא דנשמתא. ומכניעין מזונא דגופא בחינת וידו אחזת בעקב עשו וכו', עין שם כל זה היטב היטב, כי הם דברים ארכים ועמקים מני ים אין ערך להם:

וזה בחינת נטילת ידיים קדם הסעדה, כי אנו בני ישראל עם קדוש אנו צריכים לקדש את אכילתנו בקדשה גדולה עד שיהיה אכילתנו בבחינת מזונא דנשמתא. בבחינת צדיק אכל לשבע נפשו. שזאת האכילה היא מסטרא דיעקב אבינו שהוא מכניע מזונא דגופא שהוא סטרא דעשו בחינת עקב עשו כנ"ל. ועל כן צריכין קדם האכילה לטהר ולקדש את ידינו במים כדי שיהיה לנו כח על ידי זה להכניע מזונא דגופא ולהגביר מזונא דנשמתא כדי שיהיה אכילתנו בבחינת מזונא דנשמתא. וזה בחינת נטילת ידיים לסעדה, כי על ידי מצות נטילת ידיים במים, על ידי זה אנו ממשיכים מימי הדעת הנ"ל שיוצאין על ידי התפלה של הבעל כח כנ"ל שעל ידי זה זוכין לכל הבחינות הנ"ל עד שזוכין להמשיך הנהר היצא מעדן להשקות את הגן שעל ידי זה נמשך בחינת מזונא דנשמתא ומכניעין מזונא דגופא בבחינת וידו אחזת בעקב עשו. ובשביל זה נוטלין הידים דיקא, כי עקר הכנעת עקב עשו שהוא מזונא דגופא הוא על ידי הידים דיקא. בבחינת וידו אחזת בעקב עשו. 'וידו' דיקא. כי באמת עקר ההכנעה הוא על ידי קדשת הידים, כי כל הבחינות הנאמרים בהתורה הנ"ל כלם נמשכים על ידי בחינת ידיים, כי עקר המשכת מימי הדעת הוא על ידי תפלה של הבעל כח כנ"ל. ועקר בחינת כח הוא בידים כידוע בבחינת כח ידיהם (איוב ל). כי עקר הכח של הבעל כח הנ"ל שמתפלל תפלה הנ"ל. עקר התכלית הוא שיזכה לכל הבחינות הנ"ל כדי שיזכה לגלות חדוש העולם בעולם שידעו ויאמינו כל באי עולם בהאמת כמו שהוא שהעולם מחדש שה' יתברך ברא את העולם אחר העדר הגמור. ועל ידי זה נמשך הנגון הנ"ל וכו'. נמצא, שעקר הוא לגלות אמונת חדוש העולם שהוא בחינת בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ. וכל זה הוא בחינת כח מעשיו הגיד לעמו וכו' שהם בחינת כח אתון דעבדא דבראשית שהם הכח אותיות שבפסוק בראשית כידוע. שבהם ברא ה' יתברך את כל הבריאה. ואלו הכח אתון,

הם בחינת כח פרקין דידיים כידוע . נמצא, שעל ידי זה הכח של הבעל תפלה הנ"ל, על ידי זה נתגלה כח אתון דעבדא דבראשית שהוא בחינת כח פרקין דידיים שבהם ברא ה' יתברך את העולם, כמו שכתוב: אף ידי יסדה ארץ וימיני טפחה שמים וכו'. וכל זה הוא בחינת התגלות אמונת חדוש העולם וכו'. שעל ידי זה נמשך הנהר המשקה את הגן שהוא בחינת הקול הנ"ל המכניע עקב עשו בבחינת וידו אחזת וכו'. ועל כן מחמת שכל זה הוא בחינת ידים שהם בחינת כח בחינת כח אתון וכו'. בחינת כח פרקין דידיים שעל ידי זה היה חדוש העולם כנ"ל, על כן באמת נמשך זה הכח לבחינת ידים דיקא. ועל ידם דיקא מכניעין עקב עשו בבחינת וידו אחזת בעקב עשו. 'וידו' דיקא כנ"ל. ובשביל זה נוטלין הידים דיקא קדם האכילה. כי דיקא על ידי קדשת הידים יכולין להכניע מזונא דגופא שהוא בחינת עקב עשו, בבחינת וידו אחזת כנ"ל. ואז זוכין שתהיה האכילה בבחינת מזונא דנשמתא שזהו בחינת אכילת ישראל שהם זרע יעקב שמכניע עקב עשו בידיו כנ"ל, כי מימי הנטילה הם בחינת מימי הדעת שעל ידם נמשך הנהר היצא מעדן שעל ידי זה זוכין להכניע מזונא דגופא שהוא עקב עשו בבחינת וידו אחזת בעקב עשו וכנ"ל:

אות ב

ובשביל זה צריך שיהיו המים של הנטילה מים שלא נעשו בהם מלאכה גם שיהיה הכלי שלם, כי כל המלאכות יש בהם אחיזת הסטרא אחרא שנאחזת בהל"ט מלאכות שבהם כלולין כל המלאכות שבעולם, כי כל הל"ט מלאכות נמשכין מזהמת הנחש על ידי שאכל אדם הראשון מעץ הדעת על ידי עצת הנחש, שעל ידי זה נתקלל בזעת אפך תאכל לחם בעצבון תאכלנה שמשם נמשכין הל"ט מלאכות כידוע. ועקר חטא אדם הראשון היה באכילה שאכל מעץ הדעת טוב ורע. דהינו פגם הנ"ל שאכל מאכל של אסור שהוא בחינת מזונא דגופא בחינת עקב עשו כי אדם הראשון כפר בעקר, כי הנחש הטעהו ואמר לו: כי ידע אלקים כי ביום אכלך ממנו וכו'. ואמרו רבותינו זכרונם לברכה שאמר להם מן העץ אכל וברא את העולם. נמצא, שכפר בחדוש העולם, כי שמע לעצת הנחש שהוא בחינת והנחש היה ערום הנאמר בהתורה הנ"ל שעל ידי כל זה מתגבר הכפירה בחדוש העולם. כי כמו שעל ידי התפלה של הבעל כח שהוא מכניע בחינת והנחש היה ערום, כמבאר בהתורה הנ"ל, על ידי זה זוכין לכל הבחינות הנ"ל עד שזוכין לגלות האמונה האמתית של חדוש העולם שעל ידי זה האכילה בבחינת מזונא דנשמתא כנ"ל, כמו כן להפך חס ושלו, כשמתגבר חס ושלו, בחינת והנחש היה ערום, על ידי זה מתגברין הכפירות חס ושלו, ומתגבר חס ושלו, דעות האפיקורסים

הכופרים בחדוש העולם, ימח שמם וזכרם. ואז האכילה בבחינת מזונא דגופא, כי נחלש מזונא דנשמתא כנ"ל ומתגבר עקב עשו שהוא זהמת הנחש, שהוא בחינת מזונא דגופא. וכל זה הוא בחינת חטא אדם הראשון ששמע לעצת הנחש בחינת והנחש היה ערום הנאמר שם בפרשה וכפר בעקר חדוש העולם. ואכל מעץ הדעת שהוא אכילה דסטרא אחרא, אכילה של אסור שהוא עקר מזונא דגופא. ועל כן באמת כשה' יתברך רצה לרחם עליו ולתקנו המשיך עליו הקול המשקה את הגן, כמו שכתוב שם בפרשה: את קלך שמעתי בגן ואירא וכו'. שעל ידי זה חוזרין ומכניעין מזונא דגופא ומגבירין מזונא דנשמתא ועל ידי זה התחיל באמת תקון החטא שלו, אבל עדין לא נתברר לגמרי עד שיבא משיח כידוע. ועל ידי חטאו גרם ה"ט קללות שעל ידי זה צריכין להתיגע בל"ט מלאכות שהם בחינת בזעת אפך וכו'. נמצא, שכל המלאכות שכלולים בל"ט מלאכות כלם יש בהם אחיזת זהמת הנחש שהוא ההפך מכל הנ"ל שעל ידו מתגבר חס ושלו, מזונא דגופא וכנ"ל. על כן המים של הנטילה שצריכין לקדש ולטהר בהם את הידים. כדי לזכות למזונא דנשמתא כנ"ל, על כן צריכין שיהיה מים שלא נעשה בהם מלאכה כדי שלא יהיה בהם שום אחיזה מזהמת הנחש. כדי שנוכל לטהר על ידם את הידים כדי שיהיה להם כח להכניע מזונא דגופא שהוא זהמת הנחש כנ"ל ולהגביר מזונא דנשמתא כנ"ל שהוא בחינת אכילת ישראל שהם בני יעקב וכו' כנ"ל:

אות ג

ועל-כן צריכין שתהיה הכלי שלמה, כי המים רומזין על הדעת הנפלא שיתגלה לעתיד, בחינת ומלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים. ועקר הדעת הוא לדעת את ה', דהינו לידע ולהאמין שהוא יתברך יחיד קדמון, הוא היוצר, הוא הבורא יש מאין המחלט, הינו אמונת חדוש העולם הנ"ל וכמבאר בהתורה הנ"ל שעל ידי הדעת בחינת ומלאה הארץ דעה וכו'. זוכין לבחינות הנ"ל עד שזוכין לאמונה הנ"ל. הינו אמונת חדוש העולם שהוא עקר כנ"ל. וזה הדעת הנ"ל שהוא בחינת מים, אי אפשר להשיגו ולקבלו כי אם על ידי כלי שהוא בחינת אמונה, שהוא בבחינת המדמה, כמו שמבאר בהתורה הנ"ל. כי המדמה הוא הכלי של הדעת האמתית, כי באמת כל הדעות של כל העולם אפלו של החכמים והחוקרים הגדולים, הכל הוא רק בכח המדמה, כי דעת האמתית הוא רק לדעת את ה'. וזה לא התחילו עדין להשיג ולטעם כלל, כי לזה הדעת אין זוכין כי אם צדיקים גדולים ונוראים יחידים שבדורות, אבל אנו אין בנו כח להשיג הדעת הזו ואנו צריכים להתחזק רק באמונה שאנו זוכין על ידי ברור המדמה שנתברר על ידי שאנו זוכין להתקרב לצדיקי אמת, כמו

שמבאר בהתורה הנ"ל. ועל כן אלו הרשעים האפיקורסים שאינם רוצים לסמך על דעת הצדיקים הקדושים. והם בגעל נפשם וטנופם בכל התאוות הם חפצים לחקר בשכלם המשקץ, על כן באמת כח המדמה שלהם מערב ומבלבל עד שבאים לידי כפירות גדולות או לאמונות כוזבות. כי אי אפשר לינק ולשאב מהדעת הקדוש כי אם על ידי שזוכין לקדש ולברר את המדמה על ידי התקרבות לצדיקים אמתיים שעל ידי זה המדמה מברר. ואז זוכין לאמונה שלמה דקדשה, כי עקר האמונה הוא בהמדמה, כי במה שהשכל מבין אין צריכין אמונה וכמבאר בהתורה הנ"ל. וזה המדמה המברר שהוא בחינת אמונה, הוא בחינת כלי ששואב ומקבל מימי הדעת. וזה מרמז בהתורה הנ"ל שכתב שם בסוף שכל התארים והשבחים שאנו מתארים אותו יתברך כלם הם בבחינת המדמה וכו'. וזה בחינת ליום חגנו, בחינת ובמחוגה יתארהו וכו' עין שם בסוף. וזה בחינת כלי, כי הפרוש הפשוט של הפסוק ובמחוגה יתארהו נאמר על עשית כלי כמו שכתוב שם (ישעיה מד) יעשהו במקצעות ובמחוגה יתארהו וכו'. ושם מדבר מגנות אמונת כוזביות שמאמינים בעבודה זרה עץ ואבן מעשי ידי אדם, שזהו בחינת כלים דסטרא אחרא, שהם אמונות כוזביות שמאמינים בעץ ואבן ממש. אבל על כל פנים מבאר שם שהפסוק מדבר מעשית כלים. ולהפך בקדשה אמונה הקדושה בה' יתברך שהוא בבחינת המדמה המברר שעל ידי זה זוכין לתאר ולשבח אותו יתברך בתארים ושבחים הגונים כראוי. כל זה הוא בחינת כלי ברוחניות, כי התארים והשבחים שמתארים ומשבחים אותו הם כלים לקבל השגת אלקותו כל חד כפום מה דמשער בלבה. כי באמת לית מחשבה תפיסא בה כלל. רק על ידי תפלות ושירות ותשבחות, דהינו תארים ושבחים שנתן לנו ברחמיו רשות לתארו ולשבחו בהם. על ידי זה יש לנו כח להמשיך עלינו האמונה הקדושה שעל ידי זה נעשין בחינת כלים לקבל בהם השגת אלקותו כל חד כפום מה דמשער בלבה. ועל כן צריכין שתהיה הכלי של נטילת ידים בשלמות בלי שום פגם וחסרון כדי שתוכל לקבל ולהכיל את המים שהם בחינת מימי הדעת הנ"ל שהוא הדעת שיתגלה לעתיד שאי אפשר לקבלו כי אם על ידי כלי שלמה שהוא בחינת מדמה המברר ומתקן, כי כשהכלי פגומה ושבורה היא בבחינת בארת נשברים אשר לא יכלו המים (ירמיה ב) שנאמר על העובדי כוכבים הכופרים שיש להם אמונות כוזביות. על כן צריכין שתהיה הכלי שלמה כדי לקבל על ידה מימי הדעת הנ"ל שעל ידי זה זוכין לאמונת חדוש העולם כנ"ל שעל ידי זה עקר הכנעת מזונא דגופא וזוכין למזונא דנשמתא שזה עקר כונת הנטילה כנ"ל:

ובשביל זה מים מטהרין מכל הטמאות. ואי אפשר לכנס לשום קדשה בלי מים כגון הכהנים בעבודתם. וכן בבקר בקומו. וכן קדם תפלה ותורה צריכין לטבל או לטל ידיו במים. וכן כל הטמאים אינם עולים מטמאתן כי אם על ידי מים, כי מים מרמזים על הדעת של חדוש העולם, כי מים קדמו לכל הבריאה, כי התחלת הבריאה היו המים, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. נמצא, שעקר חדוש העולם התחילו מן המים. ועל כן שם עקר שרש הדעת של חדוש העולם שעל ידי זה עקר הטהרה ורק על ידי זה נכנסין בעבודת ה'. כי זה עקר יסוד האמונה הקדושה להאמין בחדוש העולם בחינת בראשית ברא אלקים וכו'. שהוא התחלת התורה. וזה עקר הקדשה והטהרה, כי להפך כל הטמאות נמשכין מזהמת הנחש שהביא מיתה שמשם עקר הטמאה ועקר זהמת הנחש הוא הכפירה של הכופרים בחדוש העולם חס ושלום, ועל כן מים שהם בחינת מימי הדעת הנ"ל שעל ידי זה נמשך אמונת חדוש העולם, על ידי זה כל הטהרות שבעולם. ואי אפשר לכנס לשום קדשה ועבודה כי אם על ידי מים, כי כל הקדשות וכל עבודות ה' תלויים באמונה זו של חדוש העולם שזוכין להמשיך על עצמו על ידי טהרה במים על ידי טבילה או נטילה כפי הדין. כי על ידי הטהרה במים ממשיכים על עצמו בחינת הארת מימי הדעת שיתגלה לעתיד שעל ידי זה זוכין לאמונת חדוש העולם שהוא יסוד התורה והעבודה כנ"ל:

אות ה

וזה בחינת ארבע צומות על חרבן בית המקדש שנמשך על ידי חטא המרגלים שבכו בליל תשעה באב שפגמו בארץ ישראל ששם מתגלה אמונת חדוש העולם. והם שפגמו בזה על ידי זה התגבר חס ושלום, זהמת הנחש מזונא דגופא כנ"ל. על כן צריכין לצום כדי להכניע מזונא דגופא, כי כשזוכין לאמונה שלמה אין צריך לצום, כי על ידי האמונה אזי האכילה בבחינת מזונא דנשמתא שזהו בחינת אכילת ישראל הכשרים בחינת אכילת שבת, כי על ידי אמונה עקר ברור האכילה כמבאר במקום אחר בחינת ורעה אמונה. אבל על ידי שפגמו בארץ ישראל ופגמו באמונה כנ"ל, על כן צריכין לצום להכניע מזונא דגופא על ידי הצום. וזה בחינת איכה שאומרים בתשעה באב. וזה בחינת איכה יועם זהב, כי עקר הקינות הם על הסתלקות הצדיקים האמתיים ששקולה כפלים כחרבן בית המקדש. ועל ידי זה אנו עכשו כצאן אשר אין להם רועה. כי אין אנו יודעין מי הוא הצדיק האמת. ואנו צריכין לצעק ולחפש ולבקש איכה איכה הצדיק האמת שנחשך אורו אצלנו שאין זוכין לידע ממנו, שזהו בחינת יועם זהב וכו'. שהצדיק האמת הנחמד מזהב יועם ונחשך אורו אצלנו. וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה שירמיה היה מקונן איכה

יועם על הסתלקות הצדיק יאשיהו. וכן בכל דור ודור הוא מרמז על הסתלקות והתעלמות אור הצדיק האמת שבדור. וזהו איכה יועם זהב כנ"ל שנחשך אורו אצלנו. ואין זוכין להנות מאורו. ולא די זה כי אם עוד נוסף יגון על מכאובנו. כי גם ישנה הכתם הטוב שהצדיק האמת הנמשל לכתם הטוב כל כך נחשך אורו מישראל עד אשר נשתנה האמת לגמרי, כי אומרים לרע טוב ולטוב רע. וזהו ישנא הכתם הטוב, שנשתנה הכתם הטוב שהוא הצדיק האמת שמדברין עליו כל הרעות ומשנין ומחליפין האמת בשקר. ועל ידי זה תשתפכנה אבני קדש בראש כל חוצות שזה נאמר על הסתלקות והתעלמות הצדיק שהוא בחינת ראש בית ומתגברין המפרסמים של שקר שהם בחינת ראש כל חוצות, כמו שמבאר בהתורה "בראשית-לעיני וכו'" (עין שם בלקוטי תנינא סימן סז). וזהו בני ציון היקרים וכו' כמו שנתבאר שם בההספד בפרשת אלה תולדת נח, עין שם בסימן הנ"ל. וזהו גם תנים חלצו שד וכו' שזהו בחינת רחמנות דסטרא אחרא, כמו שמבאר בהתורה תקעו-תוכחה הנ"ל שעל ידי זה מתגבר חס ושלוש, בחינת והנחש היה ערום שעל ידי זה נמשך כל הצרות הנ"ל עד שאין יודעים מהצדיק האמת, כמובן לעיל שכשמכניעין זהמת הנחש שהוא בחינת גם תנים חלצו שד וכו'. על ידי התפלה של הבעל כח. אזי זוכין לכל הבחינות הנ"ל עד שנתברר המדמה על ידי הצדיק האמת כנ"ל. ולהפך להפך חס ושלוש. ואזי אין יודעין איכה איפה אור הצדיק האמת ועל זה אנו מקוננין איכה יועם זהב שנאמר על הסתלקות והתעלמות אור הצדיק שזה נמשך מבחינת גם תנים חלצו שד כנ"ל, אבל על ידי הקינות והצעקה איכה אנו זוכין שיתגלה לנו אורו ונזכה לאמונה שלמה עד שיתער השיר שלעתיד שאז תגדל השמחה מאד וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה שישו אתה משוש כל המתאבלין עליה וכו'. וזה בחינת שבת חזון. חזון דיקא, הינו נבואה. כי עקר התקון שאנו צריכין עכשו הוא לחזר ולהמשיך השפעת הנבואה שעל ידי זה עקר ברור המדמה שעל ידו שלמות האמונה כנ"ל. כי בשבת עקר התקון. כי שבת אגין עלוהי על אדם הראשון שפגם בכל הנ"ל ושבת אגין עלוהי. ועל כן קורין את זה השבת שקדם תשעה באב שבת חזון להורות שאנו צריכין עכשו בשבת הזה לתקן בחינת האמונה שעקרה תלויה בנבואה כמו שמבאר בהתורה הנ"ל. ועל כן נקרא שבת חזון לשון נבואה כנ"ל:

אות ו

וזה בחינת מה שכתב רבנו זכרוננו לברכה בספר הא"ב החדש אות צדיק סימן כ שעל ידי הזכרת שמות הצדיקים יכולים להביא חדוש במעשה בראשית, דהינו לשנות הטבע. כי מבאר בהתורה תקעו-תוכחה הנ"ל שכל

צדיק יש לו בחינת רוח נבואה רוח הקדש שעל ידי זה נתברר המדמה של כל המתקרבין אליו. ועל ידי זה זוכין לאמונת חדוש העולם. ועל ידי אמונה זו יהיה חדוש העולם לעתיד שאז יתנהג העולם בבחינת ארץ ישראל, דהינו בבחינת השגחה ונפלאות שלא כדרך הטבע. עין שם כל זה (מבאר) היטב. ועל כן על ידי שמזכירין שמות הצדיקים, על ידי זה מעוררין הרשימו שלהם כמו שכתב רבנו זכרוננו לברכה במקום אחר (סימן רמח לקוטי ח"א) שעל ידי שמספרין מצדיקים נתעורר הרשימו שלהם. ועל כן על ידי הזכרת שמותם נתעורר כח הרשימו שלהם של מעשיהם הטובים. ועקר כח מעשיהם הטובים של הצדיקים הוא שעל ידי מעשיהם הטובים זכו לבחינת רוח הקדש. והמשיכו על ידי זה אמונת חדוש העולם כנ"ל. ועל כן על ידי הזכרת שמותם בודאי יכולים להביא שנוי במעשה בראשית, דהינו לשנות הטבע. כי על ידי הזכרת שמותם של הצדיקים נתעורר כח הרוח הקדש שלהם ונמשך אמונת חדוש העולם בעולם שעל ידי זה נמשך הארה מחדוש העולם שלעתיד שיהיה על ידי זה כנ"ל שעל ידי זה יתנהג העולם בבחינת השגחה ונפלאות שלא כדרך הטבע. ועל כן בודאי יכולים לשנות הטבע על ידי זה. וזה שכתב רבנו זכרוננו לברכה שצריכין לכתב לעצמו שמות הצדיקים לזכרון (כמו שכתוב בהא"ב הישן אות צדיק, סימן יט) מי שהי' יתברך חשוב בעיניו יכתב לעצמו בספר שמות הצדיקים והתנאים והיראים לזכרון, כי צריכין לכתב שמותם לזכרון, כי עקר הכח של הצדיקים שמגלין אמונת חדוש העולם כנ"ל. הוא על ידי שמבררין הכח המדמה על ידי בחינת רוח הקדש רוח נבואה שלהם, כמו שמבאר שם בהתורה הנ"ל, כי עקר האמונה הוא על ידי ברור המדמה כנ"ל. ועל כן צריכין לכתב בספר שמות הצדיקים לזכרון, כי הכתב הוא בשביל זכרון כמו שכתוב: כתב זאת לזכרון בספר. והזכרון הוא בכח המדמה, כמו שכתב רבנו זכרוננו לברכה במקום אחר. והשם הוא בחינת זכרון, כמו שכתוב: לשמך ולזכרך תאות נפש (ישעיה כו) וכמו שכתוב: זה שמי לעלם וזה זכרי לדר דר. וכתוב: ה' שמך לעולם ה' זכרך לדר ודר. על כן על ידי שמות הצדיקים, שהם בחינת זכרון בחינת זכר צדיק לברכה, כי עקר הזכר שנשאר מכל הצדיקים הוא שם הקדוש שנשאר זכרם בעולם לברכה, על כן על ידי הזכרת שמותם הקדושים אשר שמו יתברך משתף בשמם, על ידי זה מבררין המדמה, כי שם הקדוש שהוא בחינת זכרון, שהוא בבחינת המדמה. על כן נתברר המדמה על ידי זכר שמותם הקדושים של הצדיקים שכל עבודתם לברר המדמה. וכי' כנ"ל. ועל כן הזכרת שמותם מסגל לזה ביותר כי שםם בעצמם הוא בחינת ברור המדמה, כי שםם הוא בחינת תקון הזכרון שהוא תקון המדמה ששם הזכרון כנ"ל. ועל כן צריכין לכתב שמותם בספר דיקא, כי הכתב הוא לזכרון בחינת כתב זאת לזכרון בספר שעל ידי זה נתברר המדמה כנ"ל. ועל כן כל דברי הנביאים צריכין לכתב בספר, כי כל כד ספרי הנביאים הם בחינת תורה שבכתב שאסור לאמרם בעל פה. כי נבואה הוא ברור המדמה כנ"ל על כן צריכים לכתבם דיקא. כי הכתב הוא בחינת זכרון שהוא בחינת ברור המדמה כנ"ל, שזהו בחינת כתיבת שמות הצדיקים לזכרון, כי כל זה הוא בחינת ברור המדמה שנתברר

בזכות וכח הצדיקים כנ"ל שעל ידי זה זוכין לאמונת חדוש העולם שעל
ידי זה משנין הטבע כנ"ל:

אות ז

וכל זה זוכין על ידי התפלה בבחינת דין של הבעל כח, כמבאר היטב
בהתורה הנ"ל שעל ידי התפלה של הבעל כח זוכין לעשות גרים ולהרבות
כבודו יתברך ולהמשיך נבואה שעל ידי זה נתברר המדמה. נמצא, שכח
הצדיקים שמבררין המדמה נמשך מהתפלה של הבעל כח הנ"ל שעל ידי
זה זוכין לרוח נבואה שעל ידי זה מבררין המדמה כנ"ל. וזה שנשמך
פרשת שאו את ראש בני ישראל, לפרשת פינחס בן אלעזר וכו'. כי פינחס
השיב חמת ה' יתברך והמתיק הדין מישראל על ידי התפלה בבחינת דין
שהתפלל בחינת ויעמד פינחס ויפלל ותעצר המגפה, כמבאר היטב בתחלת
התורה הנ"ל, עין שם. ועל כן תכף אחר זה שהזכיר הכתוב גדל הכח של
פינחס שהשיב את חמתו וכו'. שכל זה היה על ידי התפלה בבחינת דין
שלו כנ"ל. שעל ידי זה נעשין כל הבחינות הנ"ל שמשם מקבלין הצדיקים
רוח נבואה שעל ידי זה נתברר המדמה וזוכין לאמונה ולחדוש העולם
שלעתיד שזהו בחינת ארץ ישראל שבשביל זה מסגל מאד להזכיר שמות
הצדיקים כנ"ל. וזה בחינת פרשת שאו את ראש בני ישראל למשפחתם
ששם מזכיר שמות כל הצדיקים שהם ראשי אבות בני ישראל אשר ה'
יתברך שתף שמו בשמותם, כמו שכתוב: החנכי הפלאי כמו שפרש רש"י:
שמי מעיד עליהם. נמצא, שכל השמות של המשפחות הנזכרים שם
בפרשת פינחס כלם הם בחינת שמות הצדיקים ששמו יתברך משתף
בהם. ועל כן מה טוב ויפה סמיכת פרשה זו לענין פינחס בן אלעזר שהוא
הבעל כח שהתפלל תפלה בבחינת דין שממנו נמשך הכח של הצדיקים
וכו' אשר מחמת זה מסגל הזכרת שמותם כנ"ל ועתה מה יפה אף נעים
שנשמך תכף לזה פרשת ירשת ארץ ישראל, כמו שכתוב שם: לאלה תחלק
הארץ בנחלה במספר שמות לשמות מטות אבתם ינחלו. כי כל הבחינות
הנ"ל הם בחינת ארץ ישראל, כי חדוש העולם שלעתיד שזוכין על ידי כל
הנ"ל הוא בבחינת ארץ ישראל כנ"ל והבן היטב. וזהו לאלה תחלק הארץ
בנחלה במספר שמות. 'במספר שמות' דיקא. 'לשמות מטות אבתם'
דיקא, הינו בחינת שמות הצדיקים שעל ידם נתברר המדמה וזוכין
לאמונה ועל ידי זה זוכין לחדוש העולם שלעתיד שהוא בחינת ארץ
ישראל כנ"ל והבן היטב:

אות ח

ועל-כן אין חיבין בנטילת ידים כי אם על פת שמברכין עליו המוציא וברכת המזון. והמוציא וברכת המזון אין מברכין אלא על חמשת המינין שנשתבחה בהן ארץ ישראל שעקר מצות ברכת המזון הוא רק לברכו יתברך על שנתן לנו ארץ ישראל כמו שכתוב ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלקיך על הארץ הטובה וכו'. כי עקר קדשת האכילה הוא על ידי ארץ ישראל שהוא בחינת חדוש העולם שלעתיד שעל ידי זה נמשך הנגון שלעתיד שעל ידי זה זוכין שתהיה האכילה בבחינת מזונא דנשמתא כנ"ל שבשביל זה עקר מצות נטילת ידים כנ"ל ועל כן עקר נטילת ידים הוא על חמשת המינין דיקא שחיבין עליהם ברכת המזון שהם שבח ארץ ישראל, כי עקר נטילת ידים להמשיך בחינת ארץ ישראל על ידי מימי הדעת כדי לזכות להנגון הנ"ל כדי שתהיה האכילה בבחינת מזונא דנשמתא כנ"ל:

ועוד יש בזה כמה דברים. ה' יתברך יזכנו להמשיך אמונה שלמה בעולם ונשוב לארץ ישראל במהרה בימינו. ויקים: תבואי תשורי מראש אמנה במהרה בימינו, אמן:

הפת

בציעת

הלכות

אות ט

ועל-כן הם חמשת המינין. כנגד ה' דהששי. שכל העולם היה תלוי עד ששה בסיון שקבלו ישראל את התורה שהיא בחינת נבואה שעל ידי זה נתגלה חדוש העולם, כמבאר בהתורה הנ"ל. נמצא שה דהששי מורה על חדוש העולם. ומשם עקר קדשת ארץ ישראל שמקבלת קדשתה על ידי כח מעשיו וכו' על ידי שיודעין שה' יתברך ברא את העולם בחינת בראשית ברא וכו', כמו שמבאר שם בהתורה הנ"ל. ומשם מבחינת ארץ ישראל בחינת חדוש העולם שנתגלה על ידי ה דהששי, משם מקבלין בחינת ה מינין שהם שבח ארץ ישראל, כי ה מינין כנגד ה דהששי שעל ידי זה עקר קדשת ארץ ישראל. משם מקבלין הה מינין כחם לזון ולהשביע את האדם בבחינת מזונא דנשמתא שמשם עקר השביעה האמתיות בבחינת צדיק אכל לשבע נפשו. ועל כן ה מינין דיקא יש להם כח להשביע את האדם, כי הם מקבלין כח מארץ ישראל מבחינת ה דהששי, מבחינת אמונת חדוש העולם שמשם נמשך מזונא דנשמתא שמשם עקר השביעה,

כי במזונא דגופא שהוא בחינת אכילת עשו אכילה דסטרא אחרא. נאמר: ובטן רשעים תחסר. אבל מזונא דנשמתא שם עקר השביעה בחינת צדיק אכל לשבע נפשו, כי מזונא דנשמתא הוא בחינת ה' רעי לא אחסר, בחינת כי אין מחסור ליראיו, כמו שמבאר בהתורה הנ"ל. הפך מזונא דגופא שהוא בחינת אכילת הרשעים שהיא בחינת ובטן רשעים תחסר כנ"ל. ועל כן גם בגשמיות עקר השביעה הוא על ידי חמשת המינין שהם עקר הלחם שסועד הלב שחיבין עליהם המוציא וברכת המזון, כי הם ה מינין שהם שבח ארץ ישראל שנמשך בהם קדשת ארץ ישראל בחינת אמונת חדוש העולם שנתגלה על ידי ה דהששי אשר בשביל זה הם ה מינין כנ"ל, ועל ידי זה שהם בבחינת ארץ ישראל וכו'. על ידי זה הם בבחינת מזונא דנשמתא ביותר. ועל כן עקר השביעה על ידם וכנ"ל. וזה בחינת ה דהמוציא שצריכים להטעים ה דהמוציא כמו שהזכירו רבותינו זכרונם לברכה והפליגו מאד בזהר הקדוש בענין ה דהמוציא כי ה דה'מוציא הוא בחינת ה דה'ששי שמורה על חדוש העולם שעל ידי זה עקר תקון האכילה דקדשה בבחינת מזונא דנשמתא כנ"ל. וזה שסמכו רבותינו זכרונם לברכה לברך המוציא בה על שם המקרא המוציא אתכם מתחת סבלת מצרים, כי באמת כלא חד, כי פסוק המוציא אתכם מתחת סבלת מצרים, דהינו יציאת מצרים הוא מורה על חדוש העולם. כי בשעת יציאת מצרים נתגלה חדוש העולם על ידי האותות והמופתים, כמובא בכל הספרים. גם כי עקר יציאת מצרים היתה בשביל קבלת התורה, כמו שכתוב: בהוציאך את העם ממצרים תעבדון וכו'. ועקר התגלות חדוש העולם היה על ידי קבלת התורה כנ"ל. נמצא שפסוק המוציא אתכם מתחת סבלת מצרים מורה על חדוש העולם. ועל כן משם למדו רבותינו זכרונם לברכה ה דהמוציא (שהוא עקר תקון) שהוא מורה על חדוש העולם שזה עקר תקון האכילה בבחינת מזונא דנשמתא כנ"ל:

אות י

וזה מה שצריכין לדקדק לברך המוציא על לחם שלם. ויש לו חשיבות ודין קדימה להשלם על החסר, כי אכילת ישראל צריכין להיות בבחינת מזונא דנשמתא שהוא בחינת שלמות בלי חסרון בבחינת ה' רעי לא אחסר הנאמר במזונא דנשמתא בחינת כי אין מחסור ליראיו. ועל כן יש חשיבות ללחם שלם כי הוא סמוך יותר לבחינת מזונא דנשמתא שהוא שלם בלי חסרון בחינת כי אין מחסור ליראיו כנ"ל. ועל כן באמת בני פריצי עמנו ההולכים בדרכיהם של העובדי כוכבים, אין מניחין לחם שלם לסעדה כי אם פרוסות כדרכי העובדי כוכבים כי בכל תנועותיהם הם רוצים להראות שעוקרים עצמם מדת ישראל. אשר אצלנו יש

חשיבות ללחם שלם לברכת המוציא כמו שכתוב בשלחן ערוך . ואלו הרשעים מגלין שכל מזונותם הוא מזונא דגופא בחינת אכילת עשו שהוא אכילת הרשעים שאין שם שלמות, כי אכילתם הוא בבחינת בטן רשעים תחסר. כי אין להם אמונה. ועל כן אינם זוכין למזונא דנשמתא שנמשך מאמונה כנ"ל. אבל אכילת ישראל עם קדוש הוא בבחינת מזונא דנשמתא, כי מדקדקין בברכתם לברך ה' יתברך באכילתם בברכת המוציא וברכת המזון. שכל זה מורה על חדוש העולם. ועל כן מדקדקין לברך על השלם שהוא בחינת כי אין מחסור ליראיו בחינת מזונא דנשמתא כנ"ל. ברוך ה' לעולם, אמן ואמן:

הלכות נטילת ידים לסעדה הלכה ה נכללת בהלכות בית הכנסת הלכה ה ראשי פרקים להלכות נטילת ידים לסעדה

נטילת ידים לסעודה ו

אות א

על פי התורה 'כי מרחמם ינהגם'. וכבר מבאר מזה בהלכה ג

כי צריכין לטהר קדם האכילה הידים דיקא, כי כל עבודת האדם בעולם הזה הוא לאכללא שמאלא בימינא, כמובן בזהר הקדוש בכמה מקומות, כי כל אחיזת הסטרא אחרא הוא מסטרא דשמאלא. ועקר העבודה שבשביל זה בא האדם לעולם הוא לאכפיא לסטרא אחרא. עד שיהיה נכלל שמאל בימין, וימין ושמאל הם בחינת דרי מעלה ודרי מטה. בבחינת אף ידי יסדה ארץ וימיני טפחה שמים. ארץ ושמים הם בחינת דרי מטה ודרי מעלה וזה בחינת גוף ונפש, חמר וצורה. וזה בחינת עולם הזה ועולם הבא, כי הכל בבחינה אחת, כי הגוף נגד הנפש הוא בבחינת עולם הזה בחינת חמר, בחינת דרי מטה, בחינת שמאל וכו':

והנפש הוא בבחינת עולם הבא בחינת צורה בחינת דרי מעלה בחינת ימין והעקר שיהיו נכללים יחד כל הבחינות הנ"ל שהם כלל העולמות העליון בתחתון ותחתון בעליון כמו שמבאר בהתורה הנ"ל, הינו שיהיה נכלל

שמאל בימין, העולם הזה בעולם הבא, דרי מטה עם דרי מעלה שהוא בחינת כלליות הגוף בהנפש וכו'. ועל ידי האכילה מתחבר הנפש עם הגוף, כי האכילה מחיה את האדם שהוא מה שהנפש מחיה הגוף על ידי האכילה, כי כך ברא ה' יתברך ברצונו שדיקא על ידי האכילה יהיה נמשך חיות הנפש אל הגוף ויתחברו יחד שזה עקר החיים. כי כשהנפש מתפרד מהגוף חס ושלום, זהו בחינת מיתה. ועל כן המצוה הראשונה נצטוה אדם הראשון בענין האכילה שלא לאכל מעץ הדעת טוב ורע, כי עקר תקונו היה תלוי באכילה, כי טוב ורע אחיזתם מימין ושמאל כידוע וה' יתברך רצה שהאדם לא יאכל כלל אכילה ששם נאחז טוב ורע שהוא אכילת עץ הדעת, כי רצה שכל אכילתו יהיה רק מהארת הרצון שנמשך מים החכמה שמשם עקר שרש הפרנסה והאכילה דקדשה שעל ידי זה עקר שלמות ההתחברות והכלליות של דרי מעלה ודרי מטה שהם השגת אי"ה ומל"א, כמבאר בהתורה הנ"ל שעל ידי זה עקר כלליות שמאל בימין וכו' ושם שרש שתי הידים שעל ידם נבראו שמים וארץ דרי מעלה ודרי מטה. שהם בחינת הרמזים שיש בים החכמה שהם ההתבוננות שבלמוד הקדוש שאי אפשר לבאר בפה בפרוש גומרים אותה בידיים שהם בחינת רמזים. ועל ידי זה דיקא נכללים יחד השגת הבן והתלמיד שהם השגת אי"ה ומל"א. שהם בחינת השגת דרי מעלה ודרי מטה, כי זה ידוע שהשגת אלקות גבה מאד מאד, כי לית מחשבה תפיסה בה כלל. כי אם לכל חד כפום מה דמשער בלבה. והעקר הוא כלליות אי"ה ומל"א שאין נתפסין במח ובלב כי אם על ידי בחינת רמזים שהם בחינת ידים שבים החכמה. ומשם משתלשלים כל הלמודים הקדושים וכל ההתבוננות בתורה ויראה שכלם אי אפשר להבינם מרבו בשלמות כי אם על ידי רמזים שהם בחינת ידים, כי אפלו בחכמות התורה בנגלה בפשטים בגמרא פרוש תוספות אי אפשר להבין תמצית הדבר ומתיקת הפשט והחדוש כי אם על ידי שגומרים להבינם להתלמיד בידיים שהם בחינת רמזים. כמו שרואין בחוש שהרב מסביר הפשט לתלמידיו בתנועות ידיו, מכל שכן וכל שכן בדרכי עצות בעבודת ה' שהבעל דבר חותר על האדם מאד מאד בתחבולות אין מספר בכל יום ויום וכמעט בכל שעה ורגע שאי אפשר לעמד על עמדו כי אם על ידי התורה שקבלנו מרבותינו זכרונם לברכה והעקר הוא הרמזים שיש בהתורה:

ועל-כן באמת צריכין לחפש ולבקש מאד רבי אמתי שקבל מרבי אמתי ולדבר עמו פעם אחר פעם כדי להבין הרמזים שמרמז בידיו עד היכן להתחזק וכו' וכו', מכל שכן בהשגת אלקות וכנ"ל. וכל זה נמשך על ידי אכילה דקדשה שנמשכת משם מהידיים שהם הרמזים שיש בים החכמה ששם הארת הרצון. ועל כן רצה ה' יתברך שלא יאכל האדם אכילת עץ הדעת טוב ורע, כי על ידי הדעת אי אפשר להשיג כלליות הנ"ל. ועל כן משם נאחז טוב ורע, כי עקר כל הכלליות הוא רק על ידי הרצון שנמשך על ידי רמזים שהוא למעלה למעלה מהדעת. ואדם הראשון פגם בזה על כן נגזר עליו מיתה שהוא פרוד בין הנפש והגוף וכו'. והתקון על ידי התורה שנתן משה רבנו עליו השלום שעקרה לכלל העולמות התחתון בעליון ועליון בתחתון וכו' בבחינת מי עלה שמים וירד וכו'. וכן בכל דור

ודור הרבי האמת הוא בחינת משה שעוסק בלמוד הקדוש הזה להאיר בדרי מעלה ודרי מטה השגת איה ומל"א לכללם יחד. והעקר על ידי הרמזים שהם בחינת ידים שיש בים החכמה ועל כן צריכין לטהר את הידים דיקא קדם האכילה והטהרה על ידי המים הנמשכין מים החכמה ששם מאיר הארת הרצון ומשם שרש הידים שהם הרמזים הנ"ל. ואז זוכין שהאכילה בקדשה שיהיה לה כח לחבר הנפש עם הגוף שהוא בחינת כלליות דרי מעלה ודרי מטה כלליות שמאלא בימינא וכו' כנ"ל:

אות ב

וזה בחינת נטילת ידים שחרית כשקמים מהשנה, כי שנה אחד מששים במיתה והתעוררות השנה הוא בחינת תחית המתים וכמו שמברכין על זה המחזיר נשמות לפגרים מתים. ועל כן צריכין לטהר הידים במים הנ"ל כשקמים מהשנה שהוא בחינת מיתה שהוא בחינת פרוד בין הנפש והגוף שמשם אחיזת הסטרא אחרא כנ"ל. ועל כן בשעת שנה סטרא אחרא שריא על ידוהי דיקא וכנ"ל. ועל כן כשקמים מהשנה וחוזרת הנשמה ומתחברת עם הגוף שזה בחינת כלליות והתחברות עליונים ותחתונים שזה עקר השלמות כנ"ל, על כן צריכין אז לטהר הידים במים שנמשכין מבחינת זה היס גדול ורחב ידים, כי שם עקר כלליות העולמות שהם בחינת שתי הידים הנ"ל שעל ידי זה עקר הטהרה והקדשה, כי עקר שלמות הקדשה הוא כשנכללין העולמות יחד בבחינות המבארים שם. שזהו בחינת קדשת הידים ימין ושמאל שנכללין יחד וכנ"ל:

אות ג

וזה בחינת פורים. שהוא להכניע קלפת המן עמלק שהוא בחינת כפירות, כמובא בדברי רבותינו זכרונם לברכה. ועקר הכפירות על ידי הקשיות על שרוצים להבין בשכל כלליות העולם הזה בעולם הבא איך הם נכללין על ידי תורתנו ומצוותינו הקדושים שזה אי אפשר להבין בשכל אנושי בשום אופן וכמובן בהשיחה הקדושה הנדפסת בספר ספורי מעשיות מענין הדריידיל, מענין גלגל החוזר וכו' שעקרו היה בבית המקדש וכו', עין שם. ועל כן היה הנס על ידי מרדכי שנתן לב להסתכל על הרמזים שמרמז

לנו ה' יתברך בכל עת כמו שפרש רש"י על פסוק: ומה יעשה בה: זה אחד משני צדיקים וכו' שהם דוד ומרדכי וכו'. וכמו שכתוב אין אסתר מגדת וכו' ומרדכי ישב וכו', המרמז על כך. ועל כן כל כונתם להרע של אחשורוש והמן היה לבטל עבודת בית המקדש כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה וכמו שכתוב בכתבי האר"י ז"ל, כי עקר כלליות עליון בתחתון וכו' היה בבית המקדש על ידי הקרבנות שמכפרין וכו' כמו שנתבאר בהשיחה הנ"ל. על כן התקנאו והתגרו ביותר בבית המקדש וכו':

אות ד

וזה בחינת סעדת פורים ומשלוח מנות, כי עכשו האכילה בקדשה בבחינת הארת הרצון כי נמשכת מהרמזים הנ"ל. ועל כן כל אחד שולח לחברו מנות מסעדת פורים כדי לרמז לו על ידי זה הרמזים שיש בים החכמה, כי כבר מבאר בתורה הנ"ל שהעקר שכל אדם ידבר עם חברו ביראת שמים ויאיר לו ויקבל ממנו הארת הרבי הנ"ל שמאיר בבן ותלמיד שמלא כל הארץ כבודו וה' אתנו וכו' ועקר שלמות הארת הדעת הוא על ידי הרמזים וכו' שמהם הפרנסה דקדשה של ישראל שהיא בחינת מן, בחינת לא נתנה תורה אלא לאוכלי המן, שנאמר בו: כי לא ידעו מה הוא. בחינת תכלית הידיעה אשר לא נדע רק בדרך רמזים יכולים לרמז לכל אחד לפי ערכו תכלית הידיעה הזאת שהוא השגת משה, שהוא בחינת הרבי האמת, שהוא בחינת מן שירד בזכותו שהוא יודע להאיר תכלית הידיעה הזאת על ידי הרמזים וכו'. וזהו בחינת משלוח מנות איש לרעהו וכנ"ל ששולח כל אחד לחברו מנות שהם מיני אכילה של סעדת פורים שבהם מלבשים הרמזים הנ"ל כדי שיאיר כל אחד בחברו הדעת הקדושה הנ"ל על ידי הרמזים הנ"ל וכו' וכו' וכו' וכו':

אות ה

ועל-כן כל הכנעת ומפלת עמלק היה על ידי הידים של הרב שהוא בחינת משה שהם בחינת רמזים בבחינת והיה כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל. ודרשו רבותינו זכרונם לברכה שכל זמן שישראל מסתכלין כלפי מעלה וכו'. הינו כנ"ל. שמשה עשה מלחמה עם עמלק שהם בחינת הכפירות

והקשיות של המחקרים על ידי הרמת ידיו דיקא שהם הרמזים הנ"ל שרמז לישראל בידיו הקדושים שיסתכלו כלפי מעלה ויזכרו ויבינו מרחוק כל הנסים והנפלאות הנוראות שעשה ה' יתברך עמהם וכל ההתנוצצות אלקות שכבר נתקע בלבם על ידו וכו' ולא יסתכלו כלל על הקשיות והחקירות והכפירות שרוצה להכניס בלב, כי אין הזמן מספיק לתרצם. ועל כן סיג לחכמה שתיקה וכו', כמו שמבאר שם שכל זה בחינת רמזים הנ"ל שצריך בכל פעם הרב לשתק רק התלמידים החפצים באמת יבינו רמזים הרבה על ידי שתיקתו ותנועותיו הקדושות שהם בחינת ידים וכו' :

אות ו

ובזה תבין רמזים קצת בענין מה שכתוב (בלקוטי תנינא סימן עד) אחר פורים קורין פרשת פרה, כי מתחלה הוא פור וכו'. ואחר כך נעשה פרה וכו'. גם קדם לזה שמענו מפיו הקדוש שבפורים היה עוסק לתקן חטא מחלקת קרח ואמר שהוא סוד מפלג מאד מאד. והרמז בפסוק ו'אם מ'פאת פ'ניו י'מרט ר'אשו ראשי תבות פורים קרח הוא וכו', עין שם בהשיחות והענין מובן קצת מרחוק על פי מה דאיתא בפסיקתא מובא בילקוט הראובני בפרשת חקת וזה לשונו: למה נאמר פרשת פרה אחר מחלקת קרח? לפי שהקתים הטהרו לשאת ארון ברית ה' שנאמר בכתף ישאו. אמר קרח: לא די שהוציאו אותי מכלל כהנה ומתנות אלא שגלח ראשי ועשה אותי סכל. מיד נתקנא למשה לערער. והוא לא ידע חק פרה אדמה תהיה כפרה על ישראל, עד כאן לשונו. והוא פליאה. מה ענין חק פרה אדמה למחלקת קרח? אך על פי דברי אדוננו מורנו ורבנו זכרוננו לברכה הנ"ל רמז לנו שיש להם קשר כי בפורים תקן מחלקת קרח. ומפורים נעשה בחינת פרה אדמה. נמצא שבאר לנו שפרה אדמה הוא תקן מחלקת קרח. והוא ענין פסיקתא הנ"ל:

אות ז

אך סוד הענין בודאי אי אפשר להבין. כי הוא סוד פרה אדמה שהוא חק נעלם וסתום מאד שעל זה נאמר אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני. אך

אף על פי כן כל מה שאפשר למצא איזה רמזים בזה מחיבים אנו לחתר ולמצא, כי גם בכל הספרים הקדושים לא בארו לנו זה הסוד של פרה. ואף על פי כן גלו לנו כמה רמזים בהסוד הנעלם הזה, כי כבר מבאר שעקר התקון שבשבילו נברא האדם הוא לאכללא שמאלא בימינא וכו' כנ"ל. וזה היה כל פגם קרח, כמו שאיתא בתקונים ובזהר הקדוש: דקרח בעי לאחלפא שמאלא בימינא וכו', כי קרח היה לוי שהוא בחינת שמאל בקדשה כידוע, אבל משם כל אחיזת השתלשלות הדינים הקשים וכל עבודתו היה להמתיקם על ידי שיהיה נכלל במשה ואהרן שמסרו להלויים לשא את המשכן, ובפרט קרח שהיה מנושאי הארון שהיה צריך להמשיך עליו קדשת התורה שבארון ועקר הקדשה שהיה צריך לבטל דעתו והחכמות שלו נגד משה, כי זה עקר החכמה לבטל דעתו לגמרי בפרט נגד רבי אמתים כזה שהוא משה רבנו עליו השלום. וקרח פגם בזה מאד וסמך על דעתו וחלק על משה ועל ידי זה הפריד שמאל מימין עד שהתגברו תקף הדינים עליו ונפל לשאול תחתיות רחמנא לצלן. ועל כן היה הפגם מה שאמר שעשה אותו סכל במה שגלח שעריו. והוא רצה להיות חכם. וזה היה כל פגמו כנ"ל. ועל כן פגם במה שקרא תגר על שגלח שעריו. כי השערות הם מותרי מחין ובקדשה הם גבוהים מאד, כי על ידם עקר ההתבוננות שמאיר הרבי האמתים לתלמידיו וכו', אבל כשמתרבים יותר, בפרט כשיש פגמים חס ושלום, אזי נאחזים בהם הדינים וצריכין לגלחם (וכמו שמבאר מזה בסימן סט בהתורה של אסור גזלה ועין שם מה שמבאר על פסוק: לב חכם לימינו ולב כסיל לשמאלו וכו', עין שם) וזה בחינת מצות תגלחת השערות של המצרע שבא על ידי מחלקת על ידי שספר לשון הרע שזהו בחינת חטא קרח. שמרמז בפסוק: ואם מפאת פניו ימרט ראשו וכו'. ועל כן היו הלויים צריכים תגלחת כמצרעים וטמאים, כמו שפרש רש"י שם, כי הם מסטרא דשמאלא כנ"ל ששם נאחזים הדינים ועקר בהשערות וכנ"ל. אבל כל זה אי אפשר להבין, כי כלליות שמאלא בימינא אי אפשר להשיג בשלמות. ועל כן סיג לחכמה שתיקה שהיא בעצמה הרמזים הנ"ל שיש בים החכמה, כי יש כמה דברים שאין מבינים אותם רק על ידי בחינת שתיקה, שהוא בחינת רמזים, שהוא בחינת הארת הרצון. ועקר ההתבוננות שמבינים על ידי התגלות תורתו של הרבי האמת הוא מה שמבינים ממנו כל אחד ואחד לפום דרגה שעד כאן תחום שבת ואי אפשר להבין יותר, כמו שמבאר שם בבאור בענין המקיפים וכו' שבשביל זה צריך לשתק כדי שלא יכנס בקשיות ותרוצים שהם למעלה מהזמן וכו'. נמצא, שעקר מה שמדבר הרב עם כל אחד ואחד ומאיר בו דעת להצילו מעוונות וכו' העקר הוא שמבאר לו שיבין מרחוק שיש חכמות אמתיות והשגות נפלאות בתורה כדי שיתחזק אמונתו עד שיכול לבוא לבחינת בטול אל האין סוף בחינת הארת הרצון, אבל תכף כשרוצה להבין ולהכניס בדעתו הוא פוגם בזה וצריך לברח מזה מאד בחינת במפלא ממך אל תדרש וכו'. וכל זה הוא ענין מה שבאר אדוננו מורנו ורבנו זכרוננו לברכה (בהתורה חדי רבי שמעון) על פסוק כי היא חכמתכם ובינתכם לעיני העמים וכו' לענין סוד העבור שיש בזה חכמה שיכולין לגלותו ואף על פי כן לא ידעו הסוד רק יבינו שהסוד אצלנו

וכו', עין שם. וכמו כן הוא בין ישראל בעצמן בין הרב והתלמידים ושאר העולם שהם מגלים חכמות ועצות עמקות וגבוהות מאד מאד ואף על פי כן הסוד נשאר אצלם. רק שעל ידי ההתגלות שלהם הם מסבירים להעולם שנשאר הסוד אצלם. וזה בחינת פרה אדמה שמעשיה בחוץ. והיא חק סתום ונעלם ביותר מכל המצוות:

כי בהקרבתו שהיו בבית המקדש על ידי זה נכללו העולמות בבחינת עליונים למטה ותחתונים למעלה, כמו שמבאר בענין הגלגל וכו' (בענין הדריידיל) שזה עקר התקון ואל על פי שגם סוד זה אי אפשר להשיג, עם כל זה מאחר שהיתה עבודת הקרבנות בבית המקדש יכולין לדבר בזה, כי בבית המקדש היתה כל התורה וכל ההשגות וכו'. אבל פרה מעשיה בחוץ ממש והיא חקה נפלאה מאד, רק כל עבודתה היתה על ידי ששחט אותה נגד פתח אהל מועד ששחטה בחוץ והסתכל נגד בית קדש קדשים. זה בחינת לעיני העמים הנ"ל שהמשיך אז קדשה זאת לידע שצריכין מבחוץ להסתכל לפנים על הבית המקדש שהוא בחינת התורה שעמדה שם שהוא בחינת הרבי האמתי שהוא הדעת האמתי בחינת משה, בחינת הבית המקדש, כי כל מי שיש בו דעה כאלו נבנה בית המקדש בימיו. וצריכין להסתכל לשם. אבל העקר צריכין לידע שרחוקים מאד מאד מזה הדעת ואסור לכנס לזה שירצה חס ושלום, להבין הקשיות שנעלמו ממנו כל חד כפום דרגה, כי על זה נאמר: אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני. ועל כן הפרה מטהרת מטמאת מת שגרם אדם הראשון על ידי שאכל מעץ הדעת טוב ורע שעקר הפגם היה דאסתכל במה דלא הוי לה רשו שרצה לדעת טוב ורע שנמשכין מימין ושמאל לידע על פי דעת ושכל כל שרשם ואיך הם נכללים יחד וכו' וכנ"ל. ועל ידי זה נגזר מיתה שהוא פרוד כנ"ל. ועל כן על ידי הפרה ששחט נגד פתח אהל מועד שזהו בחינת הנ"ל שמסתכל רק מרחוק על הדעת הקדוש וממשיך ממנו קדשה לדעתו להבין שיש סוד וחכמה עמקה אבל הוא רחוק ממנו כנ"ל. על ידי זה מטהרין ומתקנים פגם טמאת מת שנמשך מאדם הראשון שפגם בזה כנ"ל. וכל זה הוא תקון חטא קרח שפגם בזה כנ"ל. וכל זה עוסקין לתקן בפורים כנ"ל, כי המן הפיל פור הוא הגורל ורצה לפגם בהגורל של יום הכפורים שנתן הכהן על שני השעירים אחד לה' ואחד לעזאזל שהוא סוד פרה אדמה שמעשיה בחוץ כמובא. והשני שעירים הם בחינת שערות הנ"ל, בחינת הן עשו אחי איש-שעיר שהיה מלא שערות וכו'. אבל בהשערות בעצמם, שהם בחינת שני השעירים, יש שתי בחינות כנ"ל בחינת לב חכם לימינו וכו' כנ"ל. ואי אפשר להשיג זאת. על כן צריכין להטיל גורל איזה לה' וכו'. והמן כפר בזה ואמר שהוא ימשיך הגורל בכשפיו כרצונו להתגבר על מרדכי וכל ישראל חס ושלום, וה' יתברך ברחמיו הפך הדבר עד שתלו אותו ואת זרעו וכו' על ידי זה ונעשה פורים שהוא על שם הפו"ר עד שנעשה מזה בחינת פרה אדמה שמעשיה בחוץ ומסתכלים לפנים וכו' שהוא עקר בחינת אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני שעל ידי זה עקר התקון

אות ח

ועל-כן קורין אחר כך תכף פרשת החדש שהוא סוד קדוש החדש שהוא סוד העבור, כי כל זה הוא בחינת סוד העבור, בחינת כי היא חכמתכם ובינתכם לעיני העמים. 'לעיני העמים' דיקא וכנ"ל (עין שם בהתורה "חדי רבי שמעון" הנ"ל בסימן סא ותבין) כי עקר הסוד העבור שהוא סוד קדוש החדש שנתקשה בו משה הוא לתקן פגימת הלבנה עד שיהיה אור הלבנה כאור החמה שהוא בחינת כלליות אספקלריא שאינה מאירה שהוא בחינת הלבנה בבחינת אספקלריא המאירה שהוא בחינת החמה, שהוא בחינת כלליות השגת דרי מטה, שהוא מלא כל הארץ כבודו בהשגת דרי מעלה, שהוא בחינת איה וכו', כמבאר שם בהתורה כי מרחמם הנ"ל. שכל זה אי אפשר לכלל בשלמות כי אם על ידי בחינת השתיקה, בחינת הרמזים, בחינת הארת הרצון וכו' שזה עקר התקון לכל הנ"ל. ובכל זה עוסקין קדם פסח שאז עקר התחלת התקרבות ישראל לאביהם שבשמים על ידי משה רבנו שמאיר הדעת בכל ישראל וכו' שעקר התקון על ידי זה כנ"ל ועין מזה עקר במקום אחר בהלכות פטר חמור ששם מבאר ענין פסח ומצה ואסור חמץ על פי התורה כי מרחמם הנ"ל. אך כאן נתוספו דברים רבים על ענין הארבע פרשיות ועדין הסוד כמוס ונעלם מאתנו רק שרואין מרחוק וכו' ועוד לאלקי מלין:

אות ט

והעקר לעבדא שהאדם איך שהוא. צריך לזהר על כל פנים מחכמות. שלא יהיה חכם בעיני עצמו, כי החכמות של העולם מזיקין מאד לכל אחד ואחד, כמו שכתב אדוננו מורנו ורבנו זכרוננו לברכה, החכמות מפילין את האדם, וכמו שכתוב: ראית איש חכם בעיניו תקוה לכסיל ממנו. ובפרט כשבא על ידי חכמות שלו לידי מחלקת חס ושלו, מכל שכן כשחולק על ידי זה על כשרים ממנו וכו' ויש שאומרים בפה מלא אמת שהוא ירא ה' וכשר ממנו, אבל אף על פי כן אינו מתנהג כראוי לפי דעתו שנדמה לו שהוא חכם בעיניו כמצוי זה הרבה בכמה בחינות. וזה מזיק לכל אחד יותר מכל העוונות, כי מחלקת ושנאת חנם קשה מהכל ועל ידי זה נחרב הבית המקדש, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה ועדין השטן מרקד לעכב בנין בית המקדש על ידי זה על ידי רבוי המחלקת והקטגוריה בכל

העולם, בפרט בין החכמים והכשרים וכו'. כי כל זמן שהאדם שומר עצמו מכל מיני מחלקת על האמת ומבטל דעתו נגד דעת התורה והצדיקים אמתיים יש לו תקוה לעולם יהיה איך שיהיה. כי גדול ה' ואין יודעין כלל וכו' כנרשם שיחה קדושה זאת בספר חיי מוהר"ן . ומובן שם שעקר התקוה והתקון על ידי שמאמינים בגדלת ה' ותורתו וצדיקו ושאין יודעין כלל וכו' :

הלכות בציעת הפת על פי התורה כי מרחמם ינהגם הנ"ל

אות י

וזה בחינת בציעת הפת שיש בו כמה דינים בענין הבצוע. ורבותינו זכרונם לברכה חקרו ודרשו ופלפלו הרבה בענין הבצוע, כמו שכתוב בגמרא (סנהדרין קב): מהיכן קא שרית המוציא וכו' שמובן שיש בזה סודות עמקים (וכמו שנתבאר בזה בהלכות הקודמים):

כי כל תקון בציעת הפת שדקדקו בו רבותינו זכרונם לברכה כל כך. הוא שצריכין לראות לבצע הפת בברכה באפן שיזכה בשעת האכילה להארת הרצון הנ"ל המבאר בהתורה הנ"ל, כי מבאר שם שעל ידי כלליות בן ותלמיד על ידי זה זוכין בשעת האכילה להארת הרצון המפלט וכו'. כי המלכות, שהוא בחינת יראה, מקבלת הפרנסה מהידיים שיש בים החכמה שהם בחינת רמזים וכו' ששם מאירין המקיפין שהם בחינת מה בחינת שתיקה וכו'. וזה בחינת אין משיחין בסעודה וכו', עין שם כל זה היטב:

אות יא

וזה בחינת מה שכתוב בשלחן ערוך שצריך להניח העשר אצבעות על הפת בשעת הבציעה וכו'. להורות שהלחם שאוכל נמשך מהידיים הנ"ל שיש בים החכמה כנ"ל שעל ידי זה קדשת האכילה שעקרה הוא לזכות אז להארת הרצון שנמשך על ידי הידיים שהם הרמזים וכו' כנ"ל:

אות יב

וזה בחינת מהיכן קא שרית המוציא מהיכן דקרים בשולה . כי אכילת ישראל צריכה להיות בקדשה גדולה. ועקר האכילה המשביע את האדם הוא הלחם. ועל כן יש בו עשרה מצוות, כמו שכתוב בטור ושלחן ערוך, כי צריכין לברר התבואה והלחם בכמה ברורים. וזה בחינת כל הטרחות והיגיעות שטורחין בהתבואה עד שנעשה לחם שהם :

החרישה והזריעה והקצירה והברור ממץ ותבן ואחר כך לטחנו ולנפותו ולנקותו מסבין ומרסין וכו' . וכל זה נמשך מחטא אדם הראשון שחטאו היה באכילה שאכל מעץ הדעת טוב ורע שאז נגזר עליו בזעת אפך תאכל לחם וכו' שהם כל המלאכות והיגיעות הנ"ל עד שנעשה לחם. והכל בשביל ברורים לבער הרע והפסלת ולברר הטוב. ועל כן באמת עקר הברור ברונניות נעשה על ידי ישראל על ידי עשר מצוות הנוהגות בפת כנ"ל. וכל אלו הברורים לברר הטוב מהרע, האכל מהפסלת, לנקות התבואה ממץ ותבן שהם בחינת הקלפות הקודמין לפרי הכל הוא לברר האמונה הקדושה שפגם בה אדם הראשון שהוא על ידי שדוחין ומבערין מהמח הקשיות שיש בלב כל אחד שמהם נמשכין כל מיני כפירות שהם בחינת הקלפות בחינת מץ ותבן החופין על החטה, כמובן בתקוני זהר ובזהר הקדוש לענין ברור ההלכה שהוא בחינת לברר החטה ממץ ותבן כי הכל אחד, כי על ידי האכילה נמשך חיות לאדם. ועקר החיות הוא הדעת והחכמה, כמו שכתוב: החכמה תחיה. ועל כן המאכל בשרשו בפרט הלחם שהוא העקר גבה מאד, כי משרש בו כח וחיות שהוא בחינת חכמה להחיות את האדם ולקשר נפשו בגופו, אבל מחטא אדם הראשון יש סביב הלחם פסלת הרבה שהם מץ ותבן וכו' שהם בחינת הקשיות שהם בלבול הדעת שמסבבין את המח עד שאין יכול להבין ההלכה על בריה שהם דיני התורה הקדושה שבשביל זה צריכין להתיגע מאד לברר ההלכה מהקשיות שהם בחינת מץ ותבן, כמו שאיתא בתקוני זהר כנ"ל. וביותר צריכין לברר הלחם מהקשיות והפסולות שרוצים לבלבל את האמונה הקדושה שזה העקר. כי עקר תקון האכילה הוא על ידי אמונה, כמו שמבאר במקום אחר (סימן סב לקוטי א). כי עקר קיום הדעת ושלמותו הוא על ידי האמונה כמבאר בדבריו זכרוננו לברכה כמה פעמים . וזה בעצמו בחינת הארת הרצון, בחינת שתיקה הנ"ל שזוכין בשעת האכילה כל אחד כפי מה שזוכה לקבל מרבו האמתי הארת בן ותלמיד כנ"ל, כי הארת הרצון עקרו על ידי שלמות האמונה שזוכין על ידי שמאיר בו רבו בדעתו הנפלא כי מלא כל הארץ כבודו וכו', כמובן שם בהתורה הנ"ל ובהשיחה הקדושה שדבר עמנו אחר כך ומובא בספר ספורי מעשיות, עין שם. ועל כן כשבאין לאכל את הלחם שנעשה מהתבואה שכבר נתבררה בכמה ברורים ממץ ותבן וסבין ומרסין וכו' שהם בחינת הקשיות והבלבולים וכו' כנ"ל, שכל זה נמשך מהדעת הקדושה של הרב שהוא

בחינת משה שמאיר הדעת הקדושה בכל אחד לדעת כי ה' הוא האלקים וכו'. אבל תכלית שלמות הדעת הוא השתיקה בחינת סיג לחכמה שתיקה שהוא בחינת הארת הרצון כנ"ל. ועל כן כשרוצין לאכל הלחם שאז עקר המשכת החיות שהוא החכמה והדעת שצריכין להמשיך על ידי הלחם הזה, על כן כל התקון שיאכלנה בברכה בקדשה ובטהרה באפן שיזכה על ידי אכילת הלחם הזה להארת הרצון שהוא עקר תקון ושלמות הדעת שנתברר עד הנה על ידי כל העבודות שעשו בהתבואה עד שנעשה לחם כנ"ל. ועל כן הזהירו רבותינו זכרונם לברכה לדקדק מאד בעת הבציעה איך לבצע. באפן שיבצעו וישברו הלחם עד שיאכלו אותו בקדשה שיזכו לקבל הארת הרצון בשעת האכילה. וזהו מהיכן קשרית המוציא מהיכא דקרים בשולא, שהוא מקום ששלט בו האש יותר. כי האש הוא בחינת יראה, כמו שמבאר במקום אחר. כי עקר תקון כל הנ"ל הוא על ידי היראה כמו שמבאר שם בהתורה הנ"ל וכמו שמבאר בהתורה רצועה היתה יוצאה וכו'. (בסימן עז לקוטי תנינא) ששיכה לזה שעקר תקון האכילה על ידי היראה. ועל ידי זה ממשיכין הארת הרצון בשעת האכילה, כי היראה בחינת צמצום, הינו בחינת שתיקה הנ"ל. שכשמגלין הדעת לחבריו ותלמידיו ומבטלין ממחם כמה קשיות וכפירות. אבל עדין רוצה המח לרוץ ולפרח להבין עוד ועוד. אזי צריכין לעשות סיג לדבריו שהוא השתיקה ולרמוז לו עד פה תבוא, כי אסור לך לחקר יותר לפי בחינתך, כי במפלא ממך אל תדרש וכו' וכמובן כל זה בהתורה הנ"ל בענין הקשיות והתרוצים וכו' שמבאר שם שכל מה שמכניסין איזה מקיף תכף נכנס מקיף אחר וכו', עין שם היטב. וזה הסיג והצמצום שממשיכין שהוא השתיקה זה נמשך על ידי היראה שהוא בחינת צמצום, כי העקר להמשיך עליו יראה עד שיהיה לו יראה ופחד ובושה לחקר בדעתו המגשם במה שאין לו רשות, כי אפלו הצדיק הגדול בעצמו בחינת משה מצמצם מחו מחמת יראה ואינו מביט בהשגת אלקותו למעלה ממדרגתו שעומד בו עתה, שזהו בחינת ויסתר משה פניו כי ירא מהביט אל האלקים וכו'. ועל כן צריכין לבצע המוציא מהיכא דקרים בשולא שהוא מקום ששלט בו האש יותר שהוא בחינת יראה, בחינת צמצום כנ"ל שכל עקר גמר תקון הלחם שיהיה ראוי לאכילת אדם הוא על ידי זה על ידי שנאפה באש שעל ידי זה נעשה לחם לזון ולהחיות את האדם, כי עקר החיות שבלחם שהוא החכמה והדעת שמחיה כנ"ל עקר שלמותו הוא על ידי הצמצום הנ"ל שהוא בחינת שתיקה כנ"ל, שהוא בחינת יראה, בחינת אש. ועל כן כל גמר תקון הלחם הוא על ידי האש. ועל כן במקום ששלט בו האש יותר שהוא היכא דקרים בשולא שם צריכין לבצע הלחם כדי לזכות באכילה הזאת להארת הרצון שזה העקר שנמשך על ידי בחינת השתיקה שנמשך מבחינת צמצום הנ"ל שהוא בחינת אש, בחינת יראה כנ"ל:

אות יג

כי בתחלה כשהלחם שלם אי אפשר לאכול כך עד שבוצעין ופורסין ושוברין אותו לחתיכות ואחר כך לועסין אותו. ואז דיקא מחיה את האדם. וכל זה הוא ברור ההלכה שהוא ברור הדעת שאחר שמבערין כל הפסלת שהם הקש והתבן וכו' מההלכה עדין צריכין ללעס את ההלכה להבינה היטב על מכונה להכניסה בלב, כי התרוץ לשון שבירה כמובא, הינו שהתרוצים על הקשיות הם בחינת שבירה שמשברים ומבטלים את הקשיות עד שיודעין ההלכה על בריה ומחלקים ופוסקים את ההלכה לכמה וכמה חלקים ופסקי דינים וכו'. שאז עקר שלמות ברור ההלכה. וכן הוא בעקר הדעת הפנימי להשיג ולידע את ה' יתברך. וכל זה הוא בחינת בציעת הלחם ושבירתו שיהיה ראוי לאכילה, על כן צריכין לדקדק מאד בענין הבצוע שתכלה ברכה עם הפת שהבציעה תהיה רק בבחינת הברכה שהוא האמונה הקדושה בפשיטות שמאמינים שה' יתברך ברא את הלחם. ועל כן אנו מברכין אותו יתברך על זה, דהינו שלא לכנס עוד בקשיות וחקירות כלל שזה היה כל חטא אדם הראשון באכילת עץ הדעת דאסתכל במה דלא הוי לה רשו וכו' כנ"ל. כי עתה צריכין לתקן זאת על ידי אכילת ישראל בברכה. ועל כן צריכין לבצע ממקום ששלט בו האש ביותר שהוא בחינת יראה, כי עקר צמצום הדעת הוא על ידי היראה שעל ידי זה נמשך הסיג והמחצה הנ"ל שהוא השתיקה שעל ידי זה זוכין להארת הרצון הנמשך בשעת האכילה על ידי הידים שיש בים החכמה שמשם כל הפרנסה, כי הכל תלוי זה בזה כמובן בהתורה הנ"ל:

אות יד

ועל-כן צריכין לדקדק לברך על השלם שהוא חשוב ביותר, כי עקר השלמות הוא על ידי היראה, כמובא בדבריו זכרונו לברכה מאמר הזהר הקדוש כי באתר דאשתכח יראה תשכח שלמותא, כמו שכתוב: כי אין מחסור ליראיו. כי צריכין לאכל בקדשה באפן שיהיה נמשך שביעה בחינת צדיק אכל לשבע נפשו הפך הרשעים שנאמר בהם ובטן רשעים תחסר. ועקר השביעה הוא על ידי הארת הרצון הנ"ל בחינת פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון. ועקר הארת הרצון נמשך על ידי היראה כנ"ל. על כן צריכין לברך על השלם שהוא בבחינת יראה ששם עקר החשיבות, כמו שמבאר בסימן ה בהתורה בחצרות שעקר החשיבות הוא היראה בחינת יראת ה' היא אוצרו וכו':

אות טו

וכל זה הוא בחינת פסח. ועין בהלכות פטר חמור הלכה ד שם מבאר כמה דברים מענין מצה ואסור חמץ וכו' על פי התורה הנ"ל. ועל פי דברינו הנ"ל יתבאר עוד בחסדו יתברך. והכלל, כי עקר שלמות האדם שנברא בשבילו. הוא שיחבר דרי מעלה עם דרי מטה וכו', כמבאר לעיל מזה. שזה הענין בשלמות נעשה רק על ידי צדיק הדור הגדול במעלה מאד שיודע להאיר בדרי מעלה ובדרי מטה בבחינת כי כל בשמים ובארץ וכו' ולחברם ולכללם יחד וכו' כמבאר במקומו בהתורה הנ"ל (בסימן ז בלקוטי תנינא, עין שם היטב). וכל אחד ואחד כפי קרובו להצדיק כן מקבל על עצמו הארה זאת שעל ידי זה כל תקונו לנצח, כי על ידי הארה הזאת לא יפול ולא יתרחק לעולם אפלו אם יעבר עליו מה, כי כל זמן שמקרב עצמו להצדיק אזי הצדיק אוהז בידו ומודיעו בכל פעם כי עדין ה' אתו ואצלו וכו' כי מלא כל הארץ כבודו ומקיץ ומעורר אותו בכל פעם שלא יתיאש בשום אפן בעולם בבחינת הקיצו ורננו שכני עפר וכו', כמו שמבאר שם. וכל זה הוא בחינת פסח שהוא הגאלה הראשונה שהיתה על ידי משה רבנו שהוא עקר בחינת הרבי האמתי הנ"ל שיכול להאיר בדרי מעלה ודרי מטה ולקשרם ולכללם יחד כמו שמבאר שם. וכן עתה בגלות המר הזה כל תקותנו וכל גאלתנו ופדות נפשנו שאנו מקוים ועוסקים להמשיך עלינו בכל יום בבחינת קרבה אל נפשי גאלה וכו' הכל הוא בכח הצדיקי אמת האלו שהם בחינת משה שהוא היה הגואל הראשון והוא יהיה הגואל האחרון בבחינת מה שהיה הוא שיהיה. והוא גם עתה בגלותנו עמנו כי אתפשטותי בכל דור ודור ומאיר בנו על ידי צדיקי אמת כי עדין ה' עמנו ועם כל אחד ואחד בפרטיות איך שהוא וכו' כנ"ל:

אות טז

ועל זה מרמז פסח ומצה ומרור, כי הקרבן פסח זה בחינת כלליות העולמות עליון בתחתון ותחתון בעליון בבחינת עליונים למטה ותחתונים למעלה שזה עקר שלמות הגאלה, כמו שמבאר בספר ספורי מעשיות על פסוק גאלת שבט נחלתך הר וכו'. והוא שיד לתורה כי מרחמם הנ"ל, עין שם. כי מבאר שם שזהו בחינת קרבנות. שהבהמה עלתה לריח ניחוח לה' למעלה. והקדוש ברוך הוא, כביכול, ירד למטה בבית המקדש וכו', עין

שם. ובהקרבן פסח האיר בחינה זאת בפלא גדול יותר ויותר שגם בארץ מצרים שהיתה מלאה גלולים. גם שם האיר משה רבנו בעצם כחו שיוכלו גם שם להקריב הקרבן פסח להעלות הבהמה לה' ממקום טמא כזה ולהוריד את ה' יתברך בעצמו לשם, בבחינת ועברתי בארץ מצרים וכו' אני ה' אני ולא השליח וכו' אני הוא ולא אחר וכו' שזהו עקר בחינת עליונים למטה ותחתונים למעלה, בחינת כלליות העולמות וכו'. ועל ידי זה היתה עקר הגאלה וכנ"ל. אבל כבר מבאר שכל זה אי אפשר להשיג רק שהצדיק מאיר בנו מרחוק כי ה' אתנו עדין וכו' אבל אסור לכנס בהקשיות ותרוצים, כי סיג לחכמה שתיקה, בפרט כל אחד ואחד בתחלת התקרבותו וכו'. וכל זמן שהוא אצלו בחינת התחלה, כי אחר שחזר וקלקל כפי מה שידוע בנפשו, על כן בודאי הוא צריך עתה לחזר ולהתחיל מחדש וכו', כמבאר בדברינו הרבה בזה. על כן כפי מדרגתו השפלה בודאי אי אפשר לו לידע כל זה, רק שמאירין לו באפן שיוכל להתחזק באמונה כי עדין ה' אתו אבל חלילה, שיכנס בקשיות ותרוצים שהם לפי בחינתו למעלה מהזמן שאין הזמן מספיק לבאר הקשיות והתרוצים שיש שם וכו', כמו שמבאר שם בהתורה הנ"ל. וזה בחינת מצה שנוהרין אז מאד מחמץ שלא להתחיל להחמיץ מחו כלל בחקירות וקשיות וכו'. וכמבאר כל זה בהלכות פטר חמור הנ"ל, עין שם היטב. וזה מרור זכר לוימררו את חייהם. כי על ידי פסח ומצה שעל ידי זה נמשכין הארת מחין גדולים ועצומים מאד על כל אחד מישראל עד שיתחזק כל אחד במקומו לדעת כי עדין ה' אתו כי מלא כל הארץ כבודו וכו'. שזה בחינת כלליות העולמות וכו', שזה עקר התקון עד שזוכין לבחינת שתיקה הנ"ל שהוא בחינת הארת הרצון בשעת האכילה וכו'. וכל זה אי אפשר לזכות כי אם על ידי בחינת מרור שצריכין לסבל מרירות קדם שזוכין לזה בבחינת מה שמבאר בסימן כז על פסוק הנה לשלום מר לי מר וכו', עין שם מבאר שם ששלום הוא רפואה לכל הדברים רפואת הנפש ורפואת הגוף. אבל אי אפשר לקבל השלום כי אם על ידי מרירות וכו' רק שה' יתברך מרחם עליו ואינו שולח עליו מרירות כפי עוונותיו הרבים שלא היה יכל לסבל. רק שולח עליו מרירות כפי יכלתו וכו'. וזה בחינת אכילת מרור בליל פסח, כי כלליות העולמות הנ"ל שהוא עקר התקון שזוכין בפסח זה בחינת שלום שעושין שלום בין הנפש והגוף, בין ימין ושמאל, בין דרי מעלה לדרי מטה וכו' כנ"ל. וזה השלום אי אפשר לזכות כי אם על ידי מרירות. על כן צריכין לאכל מרור עם הפסח והמצה שהם בחינת כלליות העולמות כנ"ל:

והמרירות שצריכין לסבל הוא בכמה בחינות, כי הרבה צריכין לסבל מרירות ממש מרבו המניעות והסכסוכים להתקרב לנקדת האמת, ומניעות מחמת פרנסה ולפעמים יסורי הגוף או מבנים חס ושלום. וגם הקשיות והבלבולים המעקמין את הלב שצריכין לברח מהם והעקר על ידי בחינת שתיקה כנ"ל. גם זה בחינת מרירות בבחינת וימררו את חייהם בעבודה קשה-בקשיא וכמו שמבאר במקום אחר. ובכמה אפנים זה המרירות קשה מהכל, כי העקר לשבר מניעות המח שבא מחמת הקשיות ועקמימיות שבלב. אבל מי שרוצה לחוס על עצמו להמלט מבאר שחת ומטיט היון בהכרח שיסבל מרירות אלו כפי בחינתו, ואז יזכה לשלום שהוא בחינת קשר וכלליות העולמות שהם כל הבחינות הנ"ל. אבל צריכין לידע ולהאמין שה' יתברך שולח המרירות ברחמנות ומשליך כל חטאתיו אחר גוו ואינו שולח לו מרירות כפי עוונותיו רק כפי יכלתו כמו שמבאר שם בסימן הנ"ל. אבל על כל פנים בהכרח שיסבל זה המרירות. וזה בחינת שמטבלין המרור בחרסת. ואמרו רבותינו זכרונם לברכה דחס הקדוש ברוך הוא עלן הינו כנ"ל שלפי מעשיו לא היה לו כח לסבל המרירות המגיע לו. אך ה' יתברך ממעט המרירות כנ"ל. כי רחמנא חס עלן כנ"ל וזהו חס רות, כמובא. כי רות מרמז על בחינת דוד שרוה להקדוש ברוך הוא בשירות ותשבחות וכו', כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (בבא בתרא יד:), הינו שהמתקת המרירות הוא על ידי שמרוין להקדוש ברוך הוא בשירות ותשבחות, דהינו שיודעין האמת שהכל בחסד וברחמים והקדוש ברוך הוא חס עלן וממעט המרירות כנ"ל. ועל כן אנו צריכין להודות לו ולשבחו בשירות ותשבחות בבחינת בה' אהלל דבר באלקים אהלל כי הכל בחסד גדול כנ"ל. גם כי החרסת מרמזין על הטיט וכו', כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה כי היו ממררין חייהם בטיט וחמר וכו', הינו כי צריך לזכר שהיה משקע בטיט היון לפי מעשיו והקדוש ברוך הוא מעלהו משם בבחינת ויעלני מבור שאון מטיט היון וכו'. ועל כן בודאי בהכרח לסבל המרירות הזה כי הכל בחסד וברחמים לפי מעשיו וכנ"ל:

אות יח

וזה שתכף אחר קריעת ים סוף כתיב: ויבאו מרתה ולא יכלו לשתת מים ממרה וכו' שם שם לו חק ומשפט ושם נסהו. כי זה עקר הנסיון לכל אדם המתחיל להתקרב שצריכין לסבל המרירות שעובר עליו וכנ"ל. וזהו: ויאמר אם שמוע תשמע לקול ה' אלקיך וכו' כל המחלה אשר שמתים במצרים לא אשים עליך כי אני ה' רפאך. וכבר נתקשו רבותינו זכרונם לברכה בפסוק זה, אך על פי הנ"ל מבאר היטב כי מבטיחם הבטחה

גדולה הנ"ל, הינו אף על פי שלפי מעשיהם מקדם היה ראוי שיבוא עליהם כל המחלה אשר במצרים חס ושלום. כי הלא אי אפשר להתרפאות כי אם על ידי מרירות כנ"ל, אך הקדוש ברוך הוא מבטיחם שבחסדו יחוס עליהם ולא ישום עליהם כל המחלה אשר במצרים. כי אם כן לא היו יכולים לסבל והיו לאחר יאוש. רק שיהיה מקל עליהם בכל מה דאפשר ולא ישלח להם כי אם כפי יכלתם. וזהו 'כי אני ה' רפאך'. הינו שאני ה' שאני רחמן גדול עוסק ברפואתך. ועל כן בודאי לא אשלח עליך מרירות כפי מעשיך שהוא בחינת כל המחלה אשר שמתני במצרים רק ארפא אותך ברחמים במעט מרירות כפי יכלתך באפן שתסבל ותתרפא. וזהו כי אני ה' רפאך. ובודאי ארפא אותך כראוי וכנ"ל:

ראשי פרקים להלכות פסח המחבר להלכות נטילת ידים לסעדה. על פי התורה כי מרחמם ינהגם:

אות יט

וזה בחינת ארבע כוסות של יין. כי יין בקדשה זה בחינת התגלות הרצון בבחינת כל המתפתה ביינו וכו'. וחכך כיון הטוב הולך לדודי למישרים וכו'. ופרש רש"י: אהבת המישור בחינת אהבה והשתוקקות ורצון מפלג, וכנראה בחוש שמי שהוא ירא שמים ושונה יין בקדשה בשבת ויום טוב וכו' אזי יתעורר לבו בהשתוקקות נמרץ לה' יתברך. כי זכה היין משמחו בחינת ויין ישמח לבב, ושמחה הוא בחינת הרחבת הלב בהשתוקקות נמרץ לה' יתברך בחינת שבע שמחות את פניך וכו'. וכמו שכתוב נזכירה דדיך מיין מישרים אהבוך. וזה בחינת כוס יין של ברכת המזון לגלות הארת הרצון שנמשך בשעת האכילה על ידי כלליות בן ותלמיד וכו' כנ"ל:

וזה בחינת קדוש על כוס יין בשבת ויום טוב. כי אין אומרים שיר אלא על היין, כי שיר הוא עקר הדבקות לה' יתברך ברצון מפלג וכו'. ועל כן בכניסת שבת שאז צריכין להעלות כל מעשה בראשית שבששת ימי המעשה ולתקן כל העבדין דחל שיכללו בקדשת שבת שיכללו ששת ימי המעשה בקדשת שבת שזה עקר תכליתם כשעולים ונכללין בשבת שהוא תכלית שמים וארץ, כי שבת בחינת עולם הבא שעקר תכלית העולם הזה שנברא בששת ימי המעשה הוא שיהיה נכלל בעולם הבא שהוא בחינת שבת, שזהו בחינת כלליות העולמות וכו' כנ"ל. על כן תכף בכניסת שבת צריכין לקדש על היין שהוא בחינת רצון, כי עקר הכלליות הוא על ידי הרצון וכנ"ל כי העקר הוא להמשיך רחמנות על העולם להאיר בהם הדעת להוציאם מהרוח שטות שמשם כל העוונות והפגמים רחמנא לצלן. שעקר אחיזתו בששת ימי המעשה בבחינת שטו העם ולקטו בשטותא וכו'.

. אבל בשבת מאיר הדעת, הינו הדעת של הרב המאיר בבן ותלמיד. כי הצדיק בחינת שבת וכו' (וכמו שמבאר מזה במקום אחר). ועל כן מקדשין על היין, כי עקר שלמות כלליות הנ"ל הוא בחינת הארת הרצון וכנ"ל. ואין קדוש אלא במקום סעודה כדי להמשיך הארת הרצון בשעת האכילה שאז עקר הארת הרצון שמשם עקר השביעה בחינת ומשביע לכל חי רצון. וזהו ואכלת ושבעת וברכת וכו'. שהוא מצות ברכת המזון על כוס יין. כי על ידי זה ממשיך כל אחד הארת הרצון וכנ"ל. וזהו גם כן בחינת קדוש של יום טוב כי יום טוב נמי אקרי שבת:

אות כ

אבל בפסח שהוא תחלת הגאלה שהיתה בנס נפלא ובחסד גדול, כי היה עדין קדם מתן תורה ונגאלו בלי אתערותא דלתתא וכו', על כן צריכין אז להמשיך הדעת הנ"ל שעקר השלמות הוא הארת הרצון בכמה שנויים, כמבאר בכונות. וזה בחינת ארבע כוסות כנגד ארבע לשונות של גאלה: והוצאתי והצלתי וגאלתי ולקחתי. כי בשבת מעלין על ידי הקדוש ששת ימי החל על ידי אתערותא דלתתא שהוא על ידי התורה והמצוות שעסקו בחל בבחינת ששת ימים תעבדו וכו' ויום השביעי שבת, שכפי העבודה של ששת ימים כן זוכה לקדשת שבת וכו'. אבל בפסח שהיה קדם מתן תורה ולא היה אז אתערותא דלתתא. רק ממשיכין מחין גדולים מלמעלה בכניסת פסח בחסדו לבד. שהתחלה הוא מקדוש על היין. על כן אי אפשר לאכל הסעדה מיד, כי עתה אי אפשר לזכות להמשיך ולהאיר בשלמות הארת הרצון כי אם על ידי שישתו עוד כוס שניה קדם הסעדה ולסדר עליו ההגדה ולספר הנסים והנפלאות שעשה ה' יתברך עמנו שהוציאנו ממצרים בחסדו ומתחלה עובדי עבודה זרה היו אבותינו ועכשו קרבנו וכו' ועל ידי זה עקר הכלליות של דרי מטה שהוא זה העולם, בדרי מעלה בעולם העליון. כלליות עשיה באצילות שהוא בחינת בן חכם שמאיר בבן רשע שהוא בבחינת עשיה שאי אפשר לברר בחינת עשיה להאיר שם הדעת כי אם על ידי בחינת אצילות כמו שמבאר בכונות, כי העקר הוא לתקן הבן רשע שהוא בחינת עשיה, הינו להאיר הדעת העליון הגבה מאד להמשיכו בחכמה נפלאה עד שיאיר בעשיה כדי להחזיר הרשעים בתשובה, כי כל מה שהוא נמוך ביותר וחולה ומקלקל ביותר צריכין להמשיך עליו שכל ודעת ממקום גבה יותר (כמו שמבאר בהתורה מישראל, עין שם). כי הארבע כוסות הם כנגד הארבעה בנים, כמו שמבאר בכונות. ועל כן על ידי כוס שניה שמסדרין עליו ההגדה שהוא כנגד עשיה וכו' שיהיה נכלל באצילות על ידי זה עקר כלליות העולמות הנ"ל שזה העקר התקון הנ"ל שעל ידי זה זוכין להארת הרצון, על כן אי אפשר לאכל

מקדם, כי עתה אי אפשר לזכות לכלליות הנ"ל כי אם על ידי זה שמסדרין ההגדה על כוס שניה וכנ"ל. ועל כן עוקרין הקערה מקדם להורות כי עתה אי אפשר לאכל בבחינת הארת הרצון כנ"ל כי אם על ידי שיספרו ביציאת מצרים וכו'. שעל ידי זה עקר הכלליות וכו' כנ"ל:

אות כא

וכל זה כדי שיראה תינוק וישאל מה נשתנה, כי כאן הבן שואל, כי ההכרח שישאל הבן שהם הארבעה בנים הנ"ל. כי עקר יציאת מצרים שגלה אלקותו יתברך לעין כל הכל היה בשביל הבנים, כמו שכתוב: והודעתם לבניך ולבני בניך וכן בפסוקים רבים. כי זה עקר הדעת הנ"ל להאיר בבנים ותלמידים שנקראים גם כן בנים. להאיר הדעת מדור לדור לעולם בחינת דור לדור ישבח מעשיך. וכמו שכתוב ולמען תספר באזני בנך ובן בנך וכו'. ועל כן צריכין לעשות שנויים כדי שישאל. אבל כל התשובה הוא רק שמספרין כי עבדים היינו לפרעה במצרים ויוציאונו ה' אלקינו משם וכו' ומאריכין בספור זה וכל המרבה לספר ביציאת מצרים וכו' משבח. אבל בכל זה עדין אין תשובה מספקת וטעם גמור על כל המצוות והשנויים, כמובן לכל וכמו שמבאר בספרים מזה. אבל באמת זה עקר התקון שמודיעין לו שכל השנויים שבלילה הזאת וכל התורה והמצוה הכל בשביל להמשיך עלינו האמונה הקדושה שגלה לנו ברחמיו על ידי יציאת מצרים על ידי האותות והמופתים הנוראים שעשה עמנו עד אין חקר. שעל ידי זה ראינו עין בעין כי ראוי לנו לעבדו ולקבל על מלכותו באהבה כאשר צונו על ידי משה. אבל עקר הטעם של כל מצוה בפרטיות זה אי אפשר לבאר, כמו שכתוב: לכל תכלה ראיתי קץ רחבה מצותך מאד. שזהו בחינת מה שכתבנו (בהלכות פטר חמור הנ"ל) על תשובת הבן חכם אין מפטירין אחר הפסח אפיקומן, עין שם. וכן לכלם משיבין רק בחזק יד הוציאונו ה' ממצרים. לומר שבשביל זה אנו אוכלים עתה מצה מרור וכו'. ובשביל זה עושים שנויים כדי שתשאל וישיבו לך ויספרו לך הנסים והנפלאות של יציאת מצרים. וממילא תבין שראוי לנו לקיים דברי משה שמסר לנו כל זה. אבל עקר הטעם בפרטיות בודאי אי אפשר לספר לך וכנ"ל על פסוק לעיני העמים וכו', עין שם. ועל כן הרשע ששואל בדרך עזות מה העבודה הזאת לכם ומוציא עצמו מן הכלל וכופר בעקר. (ועין בהלכות פטר חמור הנ"ל מזה) על כן מקהין את שניו ואומרים לו: לי ולא לו אלו היה שם לא היה נגאל, הינו מאחר שאתה מוציא עצמך מן הכלל ואתה שואל מה העבודה הזאת לכם ולא לו. כאומר שהוא אינו רוצה לקיים זאת העבודה אם לא שיבארו לו בפרוש הטעם של כל דבר שזה דבר שאי אפשר כנ"ל. על כן מרחקין אותו ואומרים לו אלו היה שם לא היה

נגאל. כי הגאלה היתה רק על ידי אמונה ויאמן העם. וכמו שכתוב: תבואי תשורי מראש אמנה. רק שלא היה אפשר לנו לבא לאמונה, על כן עשה לנו נסים ונפלאות כאלה והראה לנו שראוי להאמין וישראל עם קדוש קימו כן והסתכלו על האמת והאמינו בה' ובמשה עבדו אבל לבאר לך הדעת בפרטיות שתדע טעם העבודה זה אי אפשר כנ"ל. וכל כונתנו אפלו בתשובת הרשע הוא לטובתו אולי ישוב על ידי זה מרשעתו ויכניע לבבו לבלי לשאל קשיות ברשעת כזה. וכמו שכבר פעלו הצדיקים שכמה רשעים שבו בתשובה על ידי דבריהם שהכניסו בהם שיסתכלו על האמת ולא ישאלו קשיות יותר מדאי מאחר שכבר הופיע עליהם הדעת שראוי להם להאמין על ידי כל האותות והמופתים וכו' וכנ"ל:

אות כב

וזהו בחינת כרפס שהוא מין ירק שאוכלים אז שהוא בחינת מחין דקטנות, דהינו שמרמזין אף על פי ששתינו כוס ראשון עדין לא זכינו לאכל המצה שהוא מאכל מלאכים בחינת מן, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. רק אנו צריכין לזכר תחלה עניותנו וכו'. כי עתה קדם מתן תורה קדם אתערותא דלתתא אכילתנו בבחינת מאכל בהמה בחינת ואכלת את ירק השדה מחמת שפגם באכילת עץ הדעת וכו' וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה בשעה שאמר הקדוש ברוך הוא לאדם הראשון ואכלת את ירק השדה נזדעזע וכו'. עד שאמר לו: בזעת אפך תאכל לחם. שרמז לו שעל ידי יגיעות ועבודות שיתיגעו ישראל בתורה ומצוות יזכו לאכילת לחם שהוא מאכל אדם:

אות כג

וזה בחינת 'יחץ' שפורסין המצה להורות שאף על פי שבוצעין ופורסין אותה אי אפשר לאכל תכף עד שיספרו ביציאת מצרים לכלל העולמות כנ"ל. ואז יזכו לאכילת מצה שהוא בחינת שתיקה על הקשיות רק שעונין עליו דברים הרבה שהם שירות ותשבחות על שהוציאנו ממצרים וגלה אלקותו לעינינו וכו'. שזהו בחינת לחם עני (כמו שנתבאר בהלכות פסח הני"ל, עין שם). ועין לעיל (באות יא יב) ענין בציעת הפת שהעקר לבצע

בברכה כדינו באפן שיזכה אז להמשיך הארת הרצון בשעת האכילה וכו',
עין שם. ועתה בפסח שהוא תחלת ההתקרבות וכו' כנ"ל אי אפשר לאכל
תכף כנ"ל. על כן בוצעין ושוברין המצה מקדם שזהו בחינת יחץ ואין
אוכלין מיד עד שמסדרין ההגדה. להורות שעתה אי אפשר להמשיך תקון
הבציעה שהוא המשכת הארת הרצון כי אם על ידי ספור יציאת מצרים
שעל ידי זה נכללין העולמות וכו' וכנ"ל:

אות כד

ואחר-כך שותין עוד שתי כוסות וכו' והם כנגד שתי הידים הנ"ל. שיש
ביים החכמה שהם הרמזים שמשם הפרנסה והאכילה שמשם הארת
הרצון וכו' וכנ"ל:

וכלל הארבע כוסות הם כנגד המלכות שעולה לקבל הפרנסה משתי
הידיים שיש ביים החכמה. שזהו ארבע בחינות חכמה ומלכות ושתי הידיים
שעל ידי זה מאיר הארת הרצון בשלמות. ועל כן מסימין 'נרצה' בחינת
הארת הרצון בתקונים נפלאים שזוכין על ידי כל הסדר כנ"ל:

אות כה

והכוסות בעצמן ששותין בהם היין של הארבע כוסות הם בחינת יראה,
כי כו"ס בגימטריא אלקים כמובא שהוא בחינת יראה בחינת את
האלקים אני ירא, כי כל הבחינות הנ"ל כלולים ביראה שהוא בחינת
מלכות כמבאר בהתורה הנ"ל. ועל כן כנו שתית היין רק על שם הכוסות
שאמרו שצריכין לשתות ארבע כוסות, כי היין, שהוא בחינת המשכת
הרצון, אין יכולים להמשיכו ולקבלו כי אם על ידי היראה שהוא בחינת
מלכות שעולה ומקבל הפרנסה מים החכמה וכו'. וגם כל הארת בן
ותלמיד וכו' הכל בבחינת יראה כמו שמבאר שם:

וזה בחינת שתי הרחיצות בליל פסח. 'רחיצה' בחינת בטחון, כי בטחון בלשון תרגום הוא רחיצה. (וכן ראיתי באיזה ספר שסימן רחיצה מרמז על בטחון). הינו שקדם האכילה צריכין לרחץ ידיו במים, שזהו מצות נטילת ידים לסעדה כדי לטהר הידים שהם עסקניות כדי שיוכל להמשיך שפע פרנסה מהידיים שיש בים החכמה וכנ"ל. וכל זה נמשך על ידי בטחון כמו שמבאר שם בהתורה הנ"ל שהכל מצפין על פרנסה. והמלכות מקבלת כל אלו הבטחונות ועולה עמהם ומקבלת הפרנסה מהידיים שיש בים החכמה וכו'. ועל כן צריכין רחיצה במים קדם האכילה, כי המים שהם בחינת הדעת של ים החכמה, הם מטהרין מכל הטמאות שבאין על ידי הרוח שטות שהוא הפך הדעת. ועל פי רב מונע הרוח שטות מעבודתו יתברך על ידי טרדת הפרנסה מחמת שהרוח שטות מטעה אותו כאלו יש בכח ידיו להמשיך פרנסה שזה בחינת פגם ואמרת 'כחי ועצם ידי עשה לי וכו' '. על כן צריכין לרחץ ידיו במים להורות שהפרנסה הוא רק על ידי טהרת הידיים במים עד שנכללן בהידיים שיש בים החכמה שמשם כל הפרנסה. כי הידיים בקדשה הם בחינת בטחון שמרימין ידיו לה' יתברך בבחינת פרשתי ידי אליך שטחתי אליך כפי . כי אין לי שום בטחון בכחי ועצם ידי. כי אם בד לבד בטחתי. ועל כן נקרא רחיצה לשון בטחון כנ"ל כי כל הפרנסה והעשירות שכלם נמשכין על ידי מים שמגדלים כל דבר ואפלו אוצרות (כמו שמבאר במקום אחר) בבחינת יפתח ה' לך את אוצרו וכו' לתת מטר ארצך בעתו וכו' . הכל נמשך מים החכמה הנ"ל על ידי הבטחונות של ישראל. ועתה בפסח צריכין שתי רחיצות. שמקדם אכילת הכרפס נוטלין גם כן ידיו שזהו סימן 'ורחץ'. לומר שאפלו אכילה זאת של מעט ירק אין בכחי להמשיך כי אם על ידי בטחון בחסדך לבד. וזה עקר שלמות הבטחון שאפלו כשהאדם בעניות ובדחקות גדול ופרנסתו מצמצמת מאד ואין לו כי אם מעט ירק אל יהרהר אחר מדותיו רק יאמר הלא גם זה המעט ירק הוא חסד נפלא מה' יתברך. על כן אני בוטח בו. כי האלקים הרועה אותי במעט ירק הזה הוא יכול לפרנסני בכבוד ועשר גדול כרצונו. כי לא ממוצא וממערב וכו' כי אלקים שופט זה ישפיל וזה ירים :

ויש לרמז שעל כן כנוהו רבותינו זכרונם לברכה בשם כרפ"ס. וכל המפרשים תמהים על זה. אך על פי הנ"ל יש לרמז שעתה ביציאת מצרים בתחלת הגאלה שהיו ישראל חזקים מאד מאד בבטחון. כמו שכתוב : וגם צדה לא עשו להם. והכתוב משבחן מאד על זה, כמו שכתוב : זכרתי לך חסד נעורייך וכו' לכתך אחרי במדבר וכו', כמו שפרש רש"י שם. על כן אנו ממשיכין עתה עלינו הבטחון בזה. כי אנו מאמינים שגם זה המעט ירק הכל בהשגחה נפלאה מה' יתברך. ועל כן נקרא בשם כרפס שהוא שם של בגדי משי יקרים, כמו שכתוב : חור כרפס ותכלת. כלומר אני בוטח שהכל בידך וזה המעט ירק הוא חדוש נפלא כמו לבושים יקרים הנקראים כרפס. ואני בוטח בדך שאתה יכול להגביהני לפרנסני בעשר וכבוד בבגדי

כרפס כי הכל בידך לבד. וזה עקר המתקת מחין דקטנות. וזה עקר תקון העניות שבשביל זה נקראת המצה לחם עני שהוא תקון להעני. כי העקר על ידי בטחון שהוא בחינת מצה שנאפית בחפזון כי גרשו ממצרים וכו' וגם צדה לא עשו להם. וזהו גם כן אכילת הכרפס שרוחצין ידיו ואוכלין אותו קדם כל המאכלים לחזק הבטחון מתכלית תכלית העניות. לבטח בו בישועתו כי הכל ממנו יתברך לבד והעשר והכבוד מלפניו וכו'. שעל ידי זה מגרשין הרוח שטות בחינת שטו העם ולקטו וכו'. וזוכין לדעת הנ"ל שהוא בחינת כלליות העולמות שהוא בחינת גלגל החוזר המבאר בהתורה של 'גאלת שבטי' וכו' הנ"ל. שהוא בחינת זה ישפיל וזה ירים בחינת המגביהי לשבת המשפילי לראות וכו' מקימי מעפר דל מאשפת ירים אביון. בחינת ה' מוריש ומעשיר משפיל אף מרומם. שהכל בבחינת גלגל הנ"ל שעל ידי כל זה זוכין להארת הרצון בשעת האכילה שנמשך משם כנ"ל:

אות כז

נמצא שעתה בליל פסח עושין שנוי בכל הדברים הנ"ל כנ"ל. שכופלים אותם והכל בשביל הארת הרצון שנמשך בשעת האכילה דיקא שהוא עקר התקון בחינת ואתה נותן להם את אכלם בעתו. שהוא בחינת כעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל וכו' שזה עקר התקוה והתכלית וכו'. כי בכל ימות השנה ממשיכין הארת הרצון בכניסת שבת על ידי הכוס של קדוש. כי העקר הוא שבת שהוא מעין עולם הבא שאז עקר בחינת העת אשר יאמר וכו' מ"ה וכו' שהוא בחינת הארת הרצון כנ"ל. ומשם מקבלין כל ששת ימי החל לזכות תמיד בשעת האכילה להארת הרצון. והכל כפי מה שזכה בעבודתו בששת ימי המעשה שהם בחינת העולם הזה לכלל העולמות דרי מטה בדרי מעלה וכו'. שזה עקר תכלית העבודה שכמו כן זוכה בשבת בכניסתו על ידי הקדוש על הכוס להארת הרצון בבחינת מי שטרח בערב שבת יאכל בשבת וכו' כנ"ל. ועתה בפסח בכניסתו בלילה הראשונה שאין לנו שום עבודה רק בחסדו וכו'. על כן אי אפשר לנו לזכות להארת הרצון על ידי כוס אחד של קדוש רק על ידי שמסדרין ההגדה על הכוס שני ומספרין עליו תקף הנסים שעשה עמנו בחמלתו הגדולים שהאיר עינינו על ידי משה רבנו והודיענו אמתת אלקותו וממשלתו הגדולה וכו'. כי מתחלה עובדי עבודה זרה היו אבותינו ועכשו קרבנו המקום לעבודתו וכו'. שכל זה הוא בחינת הארת האצילות שהוא תכלית העולם העליון, בעשיה שהוא תכלית עולם התחתון בחינת הארת הבן חכם בבן רשע (כמבאר בכונות) וכנ"ל. שאז דיקא אנו זוכין לכלליות העולמות. ואז דיקא יכולין לאכל אחר כך המצה וכו' להמשיך הארת

הרצון העליון שצריכין עתה להמשיך ביותר ויותר על ידי מצות אכילת מצה וכו'. כי עתה צריכין לדבר בזה הרבה ולהרבות בספור הנסים של יציאת מצרים כדי להמשיך הארת הרצון הנ"ל מחמת שעדין אין לנו שום עבדות ומעשים טובים וכו'. כי עתה עקר התקון על ידי הדבור שמרבין לספר ביציאת מצרים שזה בחינת פסח פה סח בחינת כל המרבה לספר. וכן הוא בכל אדם שצריך להרבות להודות לה' יתברך וכו'. וכן הרחיצות שהם בחינת בטחונות כופלין. וכן הבציעות כופלין שבתחלה קדם ספור ההגדה בוצעין המצה שהוא בחינת יחץ. ואחר כך פעם שני בשעת המוציא, כי הרחיצות והבציעות הכל בשביל הארת הרצון כנ"ל. ועתה צריכים כל זה שתי פעמים. ובין שתי כוסות ושתי הבציעות ושתי הרחיצות אומרים ההגדה ומאריכין לספר ביציאת מצרים. כי עתה אי אפשר להמשיך הארת הרצון בשעת האכילה כי אם על ידי סדר זה מחמת שהוא בהתחלה בבחינת אתערותא דלעלא וכו' וכנ"ל:

אות כח

וכן הוא בכל אדם שכל זמן שאינו זוכה במעשיו לכלל העולמות עד שיזכה להתכלית הנ"ל שהוא הארת הרצון צריך על כל פנים להרבות מאד מאד בספור הנסים והנפלאות שעשה ה' יתברך עמו לקרבו ממקום שהוא ולהודיעו כי עדין ה' עמו וכו'. שכל זה הוא בחינת ספור יציאת מצרים בכל אדם וכו'. כי על ידי זה דיקא יזכה להארת הרצון בשעת האכילה כי עקר התקון על ידי הדבור בחינת פי ידבר חכמות וכו'. שזהו עקר החליפות וכו'. וכל המרבה לספר בזה הרי זה משבח בחסדים שהוא בחינת חסד ואהבה ורצון, בחינת הארת הרצון הנ"ל:

אות כט

וזה בחינת ספירת העמר, כי מבאר בכונות שאז ממשיכין על ידי הספירה המקיפין וכו', זה בחינת לעיני העמים הנ"ל. כי המקיפין הוא השכל שאי אפשר להשיג. ואם כן מהו המשכתו. אך העקר שממשיכין עלינו השכל המקיף שיהיה סמוך אלינו ויקיף את שכלנו, הינו שנוזכה לראות ולהבין שאי אפשר לנו להבין, כי נבין מרחוק שיש סודות עצומים אצל גדולי

הצדיקים ואנו מחיבים לרדף בכל כחנו אחריהם ולהתדבק בם. אבל עדין הסודות נעלמים מאתנו שזהו בחינת לעיני העמים הנ"ל. וזהו בכל דרגא ודרגא אפלו בדיוטא התחתונה מאד מאד. כי מלא כל הארץ כבודו וכו'. ואף על פי כן אין זה תכלית הידיעה אשר לא נדע. כי עדין אנו רחוקים מאד מאד מתכלית הידיעה כי אין אנו יודעים כלום. רק על ידי התקרבותנו להצדיקים הם מאירין בנו כי עדין ה' אתנו איך שאנחנו הם אפלו וכו'. ומודיעין לנו מרחוק שהסוד אצלם. שזהו בחינת הארת המקיפין לכל אחד מישראל בכל מדה ומדה של שבעת ימי הבנין שהם בחינת השבע מדות וכו', כי אור הפנימי אי אפשר להשיג מחמת החרבן בית המקדש שאין אנו זוכים להקריב קרבן העמר. רק על ידי שאנו מתפללין בעת הספירה הרחמן יחזיר לנו עבודת בית המקדש למקומו וכו' על ידי זה ממשיכין מעט אורות הפנימיים וכו' כמו שמבאר כל זה בכונות, הינו על פי המבאר בתורה הנ"ל ובהתורה על פסוק גאלת שבט וכו' הנ"ל שעקר הדעת הנ"ל שכולל דרי מעלה עם דרי מטה הוא בבית המקדש וכו'. ועל כן עכשו בעת החרבן אי אפשר להאיר הדעת בשלמות. רק על ידי תפלה וכח הצדיקים ממשיכין עלינו שכל ודעת שנדע שיש אור גדול לסביבנו, הינו שמקיפין אותנו שכליים וסודות עצומים והם לנגד עינינו רק אי אפשר לנו להשיגם כי הם במפלא ממנו, שזהו בחינת הארת המקיפין הנ"ל. ועקר הארתם הוא שמאירים לנו בדעתנו לעשות מחצה וגבול בהדעת לבל נהרס לכנס בקשיות ותרוצים שהם אצלנו בחינת למעלה

מהזמן

וכו':

אות ל

וכלל אלו המקיפין הם בחינת תקופות הימים, כי ניסן הוא בחינת תקופות הימים בחינת ויהי לתקופת הימים וכו'. ותשרי הוא בחינת תקופת השנה שנאמר על חג האסיף שהוא בתשרי וכו' ובכל יום ויום שהוא הזמן. צריכין להמשיך מלמעלה מהזמן מבחינת תקופות הימים שמשם הם הארת המקיפין הנ"ל. וזה בחינת הספירה:

אות לא

וזה וספרתם לכם, לכם - לעצמכם לכל אחד לפי בחינתו שצריך להמשיך הארה מתקופות הימים מלמעלה מהזמן לתוך כל יום ויום של הזמן שהוא בחינת הארת המקיפין הנ"ל. וזה שבע שבתות תמימת תהינה. כי עקר הוא תמימות ופשיטות ולבלי לכנס בחקירות וקשיות שזהו בחינת בן תם שהוא בחינת יעקב איש תם (כמו שמבאר בהתורה מישראל סימן ל לקוטי ח"א) כי עקר שלמות העולמות הוא כשנכללין זה בזה בבחינת הנ"ל שזה הדבר עקרו נעשה בבית המקדש על ידי הקרבנות שהיו עליונים למטה ותחתונים למעלה. והעקר תלוי בתחתונים שעל ידי שהצדיק האמת מודיע לתחתונים אפלו להתחתונים מאד שהם בעמק הירידה מאד, כשמודיע להם שעדין עדין ה' אתם ואצלם וקרוב להם כי מלא כל הארץ כבודו עד שמקבלין זה הדעת ומתעוררים להתקרב אליו בתפלה ותורה ומעשים טובים וכו' בבחינת הקיצו ורננו שכני עפר שעל ידי זה הוא מגביה כל התחתונים למעלה, על ידי זה ממשיכין העליונים למטה, כי על ידי זה ממשיכין השראת שכינתו למטה, כי באתערותא דלתתא אתער לעלא וכו'. וזה תכלית השלמות של האדם ושל כל העולמות. ועקרו היה בבית המקדש כנ"ל ומעת שחרב בית המקדש חשכו המאורות וכו' ואין אנו יכולין לקבל שום אור לעורר ולהקיץ אותנו כי אם על ידי גדולי הצדיקים שיש להם דעת גדול שנחשב כבנין בית המקדש כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה שהם מאירין בנו כל זה כמבאר בהתורה הנ"ל. ועל כן מפסח עד העצרת שאנו צריכין להכין עצמנו לקבלת התורה על ידי איזה אתערותא דלתתא, על כן צותה לנו התורה לעסק בתקון העמר שעורים. ואף על פי שאין לנו בית המקדש. כבר מבאר שעל ידי התפלה וכו' ממשיכין הארת תקון הקרבת העמר כנ"ל כי הקרבת העמר שעורים ותנופתו הוא עקר בחינת הנ"ל בחינת תחתונים למעלה שמאיר על ידי הקרבנות, כמו שמבאר שם על פסוק גאלת הנ"ל. ועתה בתחלת ההתקרבות הוא פלא יותר שצוה לנו להקריב מאכל בהמה שהוא העמר שעורים, שהוא מנחת קנאות שמבטל ומבער הרוח שטות בבחינת איש כי תשטה אשתו וכו'. כי מעלין גם משם על ידי גדל כח הצדיק ומעלין העדר הדעת כזה בחינת שעורים מאכל בהמה תקף הגבורות הכלולים בתבת שעורה (כמבאר בכונות) הכל מעלין ומניפין לריח ניחוח לה'. ועל ידי זה דיקא הוא בחינת תחתונים למעלה כנ"ל. וסופרין אחר כך שבע שבתות וכו'. עד שזוכים ביום החמשים בשבועות לבחינת עליונים למטה, שזהו בחינת וירד ה' על הר סיני שהמשיכו שכינתו למטה וכו' כנ"ל שזהו עקר התקון של מתן תורה שהוא בחינת שלום שעושה שלום ושלמות בכל העולמות שהעקר שיהיו נכללין יחד בבחינת תחתונים למעלה וכו' כנ"ל. וזהו בחינת תמימת תהינה. כי זהו עקר תמימות ושלמות הימים והשבועות שהם בזמן כשמגביהין אותן למעלה לבחינת למעלה מהזמן לבחינת תקופות הימים על ידי שיודעין ומאמינים כי עדין ה' אתנו בכל מקום שנדחנו לשם בעוונותינו וכו' כי מלא כל הארץ כבודו, שזהו עקר הדעת שמאיר בנו הצדיק שהוא בחינת משה, שזהו בחינת יציאת מצרים וספירה ומתן תורה שאז מתקרב ישראל לה' יתברך על ידי הארת הדעת הנ"ל, כי מבאר שם בהתורה הנ"ל שעקר השלמות הוא כשמקשרין שני

העולמות יחד שבשביל זה צריכין להשאיר בנים ותלמידים וכו'. כי כשהוא למעלה לבד אין זה שלמות וכו'. וזהו בחינת תמימת תהיינה לשון שלמות וכו'. כי על ידי הספירה לעמר שעל ידי זה מקשרין וכוללין עליונים ותחתונים יחד כנ"ל. על ידי זה עקר התמימות והשלמות בחינת תמימת תהיינה וכו"ל:

אות לב

ועוד צריכין לבאר בזה. כי בתחלה צריכין לתקן בחינת מאכל בהמה שהוא בחינת עמר שעורים וכו'. ואחר כך בשבועות זוכין לשתי הלחם מחטים בחינת מאכל אדם שזהו בחינת תקון חטא אדם הראשון שתחלה נאמר לו ואכלת את עשב השדה שהוא מאכל בהמה, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה שנזדעזע ואמר: אני וחמור באבוס אחד וכו'. ואחר כך אמר לו: בזעת אפך תאכל לחם וכו'. שזהו בחינת מה שאוכלים כרפס בפסח קדם התחלת הסדר שהוא מין ירק וכו'. ואחר כך אוכלין מצה וכו' וכו"ל. כי עקר התקון לזכות להארת הרצון בשעת האכילה שנמשך מבחינת שתיקה בחינת אין מסיחין בסעודה וכו':

אות לג

כי התורה "כי מרחמם" הנ"ל (וכן כל התורות) קשורה יחד בקשר נפלא. כי מתחלה כתב שצריכים להאיר הדעת הקדוש בכל אחד ואחד שזהו עקר הרחמנות כדי להוציאו על ידי זה מהעוונות הבאים על ידי רוח שטות וכו'. והולך ומבאר עוד, אחר כך גלה שהצדיק מאיר בדרי מעלה ודרי מטה שמודיע להדרי מטה המנחים בדיוטא התחתונה מאד מאד בשאול תחתיות וכו' שגם שם עדין ה' אתם ואצלם. כי מלא כל הארץ כבודו ומעוררם ומקיצם בבחינת הקיצו ורננו שכני עפר וכו'. ובאמת הכל אחד כי על ידי זה בעצמו שיש לו כח להודיע לדרי מטה שהם הירודים מאד כי עדין ה' אתם וכו' על ידי זה בעצמו הוא מאיר בהם הדעת ומגרש מהם הרוח שטות בכל פעם כי בודאי הוא מלאכה גדולה ואמנות נפלא מאד מאד להאיר הדעת באנשים כאלה שנכשלו בעוונות, בפרט שיש שנכשלו כמו שנכשלו רחמנא לצלן במזידין גמורים בעוונות עצומים.

והצדיק הוא רחמן כזה שאפלו להם הוא מאיר בטובו ורחמיו הדעת הקדוש. כי בכחו הגדול מודיע להם כי עדין ה' אתם כי לית אתר פנוי מנה וכו' ועל ידי זה בעצמו מגרש מהם הרוח שטות בכל פעם, כי אפלו אם האדם הוא כמו שהוא תכף כשמודיעין לו כי גם שם נמצא ה' יתברך, כמו שכתוב: השכן אתם בתוך טמאתם. כי אפלו בעשר כתרין דמסאבותא נמצא ה' יתברך כי ממנו יתברך לבד כל חיותם וכו' אזי תכף בורח הרוח שטות בבחינת ונעו אלילי מצרים מפניו. ובבחינת ועברתי בארץ מצרים- ואתגליתי וכו' אני ה'-ולא מלאך וכו' אזי והכתי כל בכור, שהוא הדעת דסטרא אחרא שמשם הרוח שטות, כי מי הוא זה ערב את לבו לגשת אליו יתברך. וכל זה הוא בחינת הקרבת העמר שעורים שהוא מאכל בהמה שהוא בחינת רוח שטות שהצדיק בחינת משה בכחו הגדול יכול להעלות גם בחינת שעורים מאכל בהמה בחינת רוח שטות לנפותו בשלש עשרה נפה עד שיברר גם שם ניצוצות קדושים וברורים נפלאים עד שיעלה הכל לריח ניחוח לה'. כי בבחינת בהמיות בעצמו בתוך הרוח שטות בעצמו נעלם חיות אלקותו יתברך. שהוא מחיה את כלם ועל כן על ידי זה שמניפים העמר שעורים ומקריבין אותו לה'. על ידי זה מגלין כי גם בכל המדרגות התחתונות מאד מאד שנפלו לשם כל הנחשלים והירודים הנ"ל. גם שם נמצא ה' יתברך כי מלא כל הארץ כבודו. ועל ידי זה הוא עקר כלליות העולמות וכו' כנ"ל. ועל ידי זה מקרבין הכל לה' יתברך כי על ידי זה בעצמו מגרשין הרוח שטות. ועל כן מתחילין תכף לספר הימים לעמר. כי בכל יום יש בו חכמה ודעת בחינת ימים ידברו וכו' (וכמובן בהמעשה של יום השלישי שכל החכמות כלולים בהימים וכו', עין שם). ועתה על ידי מצות הספירה אנו מקשרין כל הימים לעמר כדי לצאת על ידי זה מזהמת מצרים. כי על ידי שמקשרין הימים לעמר מגלין שגם בזהמת מצרים בעצמן בהרוח שטות בעצמו נעלם ה' יתברך כנ"ל. ועל ידי זה בעצמו בורחת הזהמא שהוא הרוח שטות כנ"ל. כי על ידי הספירה מקשרין הזמן והימים לבחינת למעלה מהזמן לבחינת תקופת הימים שהם סוד המקיפין שממשיכין על ידי הספירה כמו שמבאר בכונות וכנ"ל שזהו בחינת כלליות דרי מטה בדרי מעלה, כי שם בבחינת דרי מעלה הוא למעלה מהזמן. והזמן הוא רק בבחינת דרי מטה ששם יש בחינת ספירה ומנין, כי לפני אחד מה אתה סופר ואנו בני ישראל בכח הצדיקי אמת שבכל דור שהם בחינת משה מקשרין על ידי הספירה הימים והזמן לבחינת למעלה מהזמן לבחינת תקופת הימים שזהו בחינת התקשרות וכלליות דרי מטה בדרי מעלה וכו' שזהו עקר השלמות בחינת תמימת תהיינה

ואנו סופרין שבע שבתות ארבעים ותשעה יום שבע פעמים שבע. שהם כלליות כל המדות כדי להאיר בכל מדה ומדה שהם בחינת שבעת ימי הבנין שאיך שפגם האדם בכל מדה ומדה כפי מעשיו גם משם יתעורר לה' יתברך בכל יום ויום בכח הצדיק בחינת משה שיודע סוד הנפת העמר שעורים מאכל בהמה וכו' כנ"ל. ועל ידי זה ממשיכין על עצמו בכל יום איזה הארה מהארת הרצון. עד שזוכין בשבועות להמשיך בחינת הכתר (שזה כל כונת שבועות כמבאר בכונות) שהוא להמשיך הארת הרצון שהוא בחינת שפע הכתר. עד שיהיה נמשך בשעת האכילה דיקא שזהו בחינת שתי הלחם מחטים שהם מאכל אדם שעולה מ"ה בחינת הארת הרצון שהוא בחינת מה, בחינת כעת יאמר וכו' מ"ה וכו' כנ"ל, כי בכל ימי הספירה תקנו בחינת מאכל בהמה על ידי העמר שעורים, דהינו שעוסקין להאיר ולגלות שגם בתוך בחינת מאכל בהמה יכולין להמשיך ולהאיר אמתת אלקותו לידע כי גם שם נמצא ה' יתברך עד שיזכה גם אז לבחינת הארת הרצון בשעת האכילה, הינו שאפלו האדם הפשוט שאינו זוכה עדין שתהיה אכילתו בבחינת מאכל אדם בשלמות גם הוא יהיה איש חיל ולא יהיה עצל (שקורין שלימזלניק) ויתגבר בשעת אכילתו להמשיך על עצמו הארת הרצון המפלג, כי כל אדם יכול לזכות לזה בכח הצדיק שדיקא בשעת אכילתו ימשיך עליו היראה הבאה אל האדם אז עד שיזכה להארת הרצון המפלג וכו' אז בשעת האכילה דיקא. ובכל פעם כפי מה שנמשך עליו הארת היראה והרצון הנ"ל, כמו כן מתברר אכילתו ממאכל בהמה למאכל אדם עד שיזכה למאכל אדם בשלמות שזהו בחינת ספירת העמר ושבועות שמקריבין בהם תחלה עמר שעורים מאכל בהמה ואחר כך בשבועות שתי הלחם מאכל אדם, כי בתחלה על ידי הקרבת העמר וספירה מבררין מאכל בהמה על ידי שממשיכין הארת הדעת של הצדיק הנ"ל שגם בתקף הירידה אפלו בהרוח שטות ממש אפלו במאכל בהמה גם שם נמצא ה' יתברך כנ"ל. וגם שם יכולין לזכות בשעת אכילתו להארת הרצון, כי הרצון חפשי תמיד, כי הוא בחינת יובל הגדול, בחינת שער החמשים שכל אדם יוצא שם לחרות בבחינת אשריך ארץ שמלכך בן חורים ושריך בעת יאכלו, כמו שמבאר שם בהתורה הנ"ל, עין שם היטב לקשרו לכל הנ"ל, הינו שאפלו בעמק גלותו המר והמרור מאד שנתעה לתוך רוח שטות כזה, הן בענין מחשבותיו והרהוריו הרעים מאד, הן בענין הפרנסה שנפל מהבטחון דקדשה לבטחונות של שוא והבל שזהו בחינת שטו העם ולקטו בשטותא וכו'. גם שם ימשיך על עצמו הארת הרצון שנמשך בשרשו מעולם החרות מבחינת יובל מבחינת שער החמשים, כי אף על פי כן אני רוצה ברצון חזק לה' יתברך, כי כבר הודיעו לנו הצדיקים האמתיים כי עדין ה' אתי ואצלי וקרוב אלי תמיד כי מלא כל הארץ כבודו. ועל ידי זה ממשיכין על עצמו בכל פעם הדעת והרצון הנ"ל אפלו בבחינת מאכל בהמה עד שמתברר מאכל בהמה בחינת שעורים וזוכין לבחינת מאכל אדם שהוא בחינת שתי הלחם של שבועות שאז נמשך שפע הכתר על כל ישראל שמשם עקר הארת הרצון כנ"ל. ששם הוא עקר הטהרה והתקון מכל העוונות שהוא בחינת המקוה של שבועות שהוא המקוה של שער החמשים שהוא בחינת כתר וכו'. שכל זה

הוא בחינת זה הים גדול ורחב ידים וכו'. שהם הרמזים וכו' שזה הים גדול הוא ים החכמה שהוא בחינת המקוה של שבועות. שכל זה בחינת הארת הרצון הנ"ל שזוכין בשעת האכילה שהם בחינת שתי הלחם של חטים שמביאין בשבועות שכל החג הקדוש והנורא הזה נקרא על שם אלו שתי הלחם, כמו שכתוב: וביום הבכורים בהקריבכם מנחה חדשה לה'. שהם שתי הלחם של חטים, כי זה העקר התקון לזכות למאכל אדם שהוא בחינת הארת הרצון בחינת מ"ה בשעת האכילה וכו' כנ"ל:

אות לה

וכל זה הוא תקון חטא אדם הראשון שכל פגמו היה באכילה וכו' וכנ"ל. ועכשו מתקנין זאת בתחלה בבחינת ואכלת את עשב השדה שהוא מאכל בהמה שגם בחינת מאכל בהמה יתברר על ידי שממשיכין הדעת והארת הרצון גם לשם. ואחר כך יזכה לבחינת מאכל אדם בחינת בזעת אפך תאכל לחם וכנ"ל:

וזהו מרמז בדברי רבותינו זכרונם לברכה שאמרו: בשעה שאמר הקדוש ברוך הוא לאדם הראשון ואכלת את עשב השדה נזדעזע, אמר: אני וחמור באבוס אחד? כיון שאמר לו הקדוש ברוך הוא בזעת אפך תאכל לחם נתישבה דעתו. הינו שעל ידי זה בעצמו שנזדעזע כשאמר לו ה' יתברך ואכלת את עשב השדה שהוא מאכל בהמה על ידי זה בעצמו זכה שה' יתברך הבטיחו לזכות למאכל אדם. והכל על פי הנ"ל. שאפלו כשמאכלו עדין בבחינת מאכל בהמה צריך גם כן להמשיך על עצמו היראה הבאה אל האדם בשעת האכילה עד שיזכה גם אז להארת הרצון עד שישתוקק על כל פנים ברצון חזק לזכות למאכל אדם ואז על ידי זה בעצמו יזכה למאכל אדם כמו אדם הראשון שעל ידי זה שאמר לו ה' יתברך ואכלת את עשב השדה שהוא מאכל בהמה על ידי זה נזדעזע. נזדעזע דיקא. שהמשיך עליו יראה וכנ"ל. וצעק ואמר אני וחמור באבוס אחד. הינו שאני רוצה ומבקש שתוציאני מבחינת מאכל בהמה ואז תכף נתרצה לו ה' יתברך ואמר לו בזעת אפך תאכל לחם שעל ידי זעת אפך, דהינו יגיעות בתורה ועבודה שהוא בחינת זעת אפך בחינת וריח אפך כתפוחים שהם בחינת היגיעות להתקרב להצדיק המקרבו לה' יתברך, כמו שמבאר בהתורה תקעו אמונה (באות טז) על ידי זה יתאכל לחם, שתזכה למאכל אדם שהוא הארת הרצון בתכלית השלמות וכנ"ל:

אות לו

וזה שמבאר בכונות ספירה שצריכין לכוון בכל יום לברר הש"ך ניצוצין להמשיך מ"ה ניצוצות בכל יום שעולים אדם עד שבשבעת ימי השבוע יהיה נשלם הש"ך ניצוצין שהם שבע פעמים אדם בגימטריא שט"ו והה של השם וכו', הינו כי ידוע שכל עבודת האדם לברר הניצוצות הקדושות שנפלו בין הקלפות והרוח שטות על ידי עוונותיו. ועקר הפגם שנפל מהדעת מבחינת אדם לבחינת בהמה לבחינת רוח שטות. ועל ידי תקון הספירה זוכין לטהר עצמנו מקלפותנו ומטמאותנו מכל הרוח שטות של העוונות. והעקר על ידי שיודעין ומכונים על ידי הצדיק האמת שגם שם בתוך הרוח שטות בעצמו נעלם ה' יתברך כי יש שם ניצוצות אלקותו יתברך המחייב אותם שזה עקר הפגם של העוונות שהוריד ניצוצות קדושות כאלו למקומות מטנפים כאלו וזה זה עקר התקון כשיודע ומאמין שיש שם ניצוצות קדושות שהם חיות אלוקותו יתברך ומדבק את עצמו לה' יתברך גם משם כנ"ל. עד שנתעורר ושב לה' יתברך מכל מקום שהוא עד שמלקט ומברר בכל יום כמה ניצוצות שעולין אדם שהם שבע פעמים אדם שעולין שט"ו עד שמהפך בחינת שטו בחינת שטות, בחינת שטו העם ולקטו בשטותא מהפך הכל לבחינת אדם שהוא בחינת דעת, בחינת רצון שהוא בחינת מ"ה והכל על ידי הדעת של הצדיק האמת שמאיר בלב כל אחד ואחד כי עדין ה' עמו וכו'. והעקר על ידי הרמזים הנ"ל, כי אי אפשר לבאר זה הדעת בפה בשלמות כי אם על ידי רמזים שהם בחינת ידים שבים החכמה שמשם הפרנסה וכו' שכל זה בחינת ברור הניצוצות הנ"ל. כי הצדיק מאיר בידיו ורמזיו לכל ניצוץ וניצוץ שיתעורר ויקיץ מנפילתו הגדולה. כי הרמזים הם בחינת ניצוצות כמו אור המתנוצץ מרחוק דרך נקבים וחורים שבכתלי המחצות המפסיקים. ועל כן הניצוצות שהם ניצוצי הדעת הנעלמים עדין בתוך הרוח שטות מתעוררים על ידי הרמזים של הצדיק שמתנוצץ בהם שיזכרו בה' יתברך וישובו אליו עד שנתלקטים ונעשים בחינת אדם וכו'. וכן בכל יום מימי הספירה וכנ"ל. והבן מאד מאד לעבדא ולעצות טובות באפן שלא תטעה את עצמך ותבין מרחוק על ידי הרמזים עצות בכל פעם לבלי ליאש את עצמך

בשום

אפן:

כי זה רואין בחוש שיש בני אדם שרואין מהם כמה מיני שגעון ממש שהוא רוח שטות ממש. ואף על פי כן אינם משגעים לגמרי וכל זה נמשך מניצוצי הדעת שיש בהם שמבינים שלא לצאת מהדעת לגמרי. אבל כשאחד פוגם בדעתו הרבה ונמשך אחר השגעון והרוח שטות שלו. אזי נעשה משגע ממש. וזה ידוע שכל אחד כפי עוונותיו הוא משגע, כי בעל עברה הוא משגע כמו שמבאר בתחלת הספר לקוטי מוהר"ן, עין שם. כי אין אדם עובר עברה אלא אם כן נכנס בו רוח שטות. וכפי רבוי העוונות שנמצאין בהרבה בני אדם כידוע היה ראוי שיהיו נעשים כלם משגעים ממש. אך ה' יתברך מרחם על הבריות ומקים דעתם שלא יצאו מדעתם לגמרי על ידי בחינת הנ"ל, דהינו על ידי שעדין נשאר רשימה בדעתם שנמשך מהרמזים הנ"ל מניצוצות הנ"ל שעל ידי זה מבינים שלא לצאת מדעתם לגמרי כי מי שנכשל ונפל להרוח שטות יש לו עדין בחירה. כמו שאמר אדוננו מורנו ורבנו זכרונו לברכה לאחד שהוא זכרונו לברכה בעצמו אמר לו שיש לו שגעון וכו' ואחר כך אמר לו: אם אתה רוצה אין אתה משגע, והבן זה מאד. כי גם המשגע ממש כשמכין אותו היטב מכרח להשליך השגעון מחמת יראה ומכל זה יכול האדם הרוצה לרחם על עצמו באמת להתגבר במעט מעט דעתו שנשאר לו עדין על הרוח שטות ושגעון המתגבר עליו בכל פעם. והכל בכח הצדיק האמת המרמז לו רמזים ומאיר בו הדעת בפרוש וברמז בדרכי עצות טובות ועמקות ותמימות וכו' אשרי שיאחז בו. וכל זה מרמז בסוד כונות הספירה שהעקר תכלית הכונה הוא לטהר עצמנו מזהמותינו מהרוח שטות וכו' שהכל הוא על פי כל הנ"ל והבן היטב לטובת עצמך לנצח שתזכה להמשיך עליך הרחמנות האמתית של המנהיג האמת העוסק לרחם עליך באמת, אבל אתה צריך להמשיך עליך רחמנותו, כי אם אתה לא תרחם עליך מי יחמל עליך. וכבר הודיע לך מרחוק עצם רחמנותו עד שבכחו הגדול יש לך כח לרחם עליך. והבן

מאד מאד : מאד

אות לח

וזה שמבאר בכונות שעקר המקיפין שנמשכין בספירה נמשכין על ידי הדבור שהוא בחינת גבורות וכו', כי עקר הכלליות הנ"ל הוא על ידי הדבור פה שעל ידי זה מגלין האמונה הקדושה בבחינת אודיע אמונתך בפי. כי ענין הכלליות הנ"ל אי אפשר להשיג בשכל וכו' וכנ"ל, רק צריכין להתחזק באמונה על ידי שמראין לנו ומאירין בנו הצדיקים התנוצצות כאלה שעל ידי זה מחזקין האמונה הקדושה שמאמינים באמונה שלמה כאלו רואין בעינינו כי ה' אתנו וכו' וזה העולם כלול בעליון ועליון בתחתון, כי כלם כלולים וקשורים זה בזה ומתנהגים ברצונו הפשוט

יתברך בבחינת כי כל בשמים ובארץ וכו'. וכל האמונה הקדושה הזאת צריכין לדבר בפה כנ"ל. וזה ממשיכין בספירה שמתקנין הדבור פה על ידי מצות הספירה כמובן בכונות:

וכל זה אנו עוסקין בסדר התפלה בכל יום בפסוקי דזמרה וקריאת שמע וברכותיו ותפלה וכו'. שאנו עוסקין לדבר בפנינו האמונה הקדושה שה' יתברך ברא את הכל וכו'. ועל ידי זה כוללין יחד עליון בתחתון ותחתון בעליון שזהו בחינת שצריכין לכלל מדת לילה ביום ומדת יום בלילה, כי צריכין לכלל יחד בחינת יום ולילה שהם בחינת חמה ולבנה, שהם בחינת אספקלריא המאירה ואספקלריא שאינה מאירה, שהם בחינת הארת דרי מעלה והארת דרי מטה כמובן בהתורה הנ"ל. שכל זה בחינת ספירה, בחינת וספרתם לכם וכו' שבע שבתות תמימת תהיינה. שצריכין לספר הימים כדי שכל יום ויום יהיה תמים ושלים על ידי שכוללין יום ולילה יחד שהם בחינת חמה ולבנה, בחינת דרי מעלה ודרי מטה שזה עקר בחינת הספירה שהוא הכנה לקבלת התורה שעקרה בשביל זה כנ"ל. בחינת וידעת היום והשבת אל לבבך כי ה' הוא האלקים בשמים ממעל, בחינת דרי מעלה. ועל הארץ מתחת בחינת דרי מטה ובכלם אין עוד כי אם ה' הוא האלקים המנהיגם ברצונו וכוללם יחד, כמו שאומרים: הכל יכול וכוללם יחד. ועל כן אומרים סדר קדשה בברכת קריאת שמע קדם קריאת שמע שהוא מלא כל הארץ כבודו וברוך כבוד ה' ממקומו שהם בחינת הארת דרי מטה שהוא מלא כל הארץ כבודו והארת דרי מעלה שהוא בחינת איה, בחינת מה חמית, שזהו בחינת ברוך כבוד ה' ממקומו כידוע. כי עקר קריאת שמע, שהוא אמונת היחוד, הוא בחינת כלליות איה ומלא הנ"ל. שהם הארת דרי מעלה והארת דרי מטה. לידע ולהודיע בפה מלא כי הבורא היחיד הקדמון שהוא סתום ונעלם בתכלית ההעלם, כי לית מחשבה תפיסא בה כלל, שזהו בחינת מה, בחינת איה הוא ברא ויצר ועשה הכל וכל הארץ מלא מכבודו כי הוא מחיה את כלם וכו':

אות לט

וזה בחינת קריעת ים סוף שאז היה עקר התגלות הדעת, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: ראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל הנביא. מכל שכן ישראל אפלו הפשוטים, מכל שכן הגדולים וכו', כמו שמבאר (בסימן לט בלקוטי תניינא). הינו שנמשך עליהם הארת הדעת הקדושה הנ"ל של כלליות בן ותלמיד שהוא בחינת כלליות כל העולמות שהוא בחינת זה הים גדול ורחב ידים וכו' ששם מאיר הארת הרצון וכו'. כי לתוך הים אי אפשר לכנס מחמת רבוי המים. וכמו כן הוא בהים הרוחני שהוא ים החכמה שהוא שרש הים הגשמי שאי אפשר לכנס בו

מרבוי מימי הדעת. וכל מי שרוצה לכנס בו בלי רבי ומנהיג אמתי נטבע בו באין סומך כמו פרעה ומצרים, כי אין יכולים לכנס בו כי אם על ידי צדיקים חכמים אמתיים שהם בחינת יורדי הים באניות עשי מלאכה במים רבים וכו'. כמו שבים הגשמי אי אפשר לעבר כי אם על ידי אניות העשויים בחכמה ובאמנות גדול וגם צריכין מנהיג הספינה שיהיה לו דעת לידע איך להנהיג הספינה כפי השעה כפי הרוחות שמנשבין וכו', כמו כן ברוחניות בענין ים החכמה שצריכין צדיק מנהיג אמתי שידע הדרכים שבים בבחינת הנתן בים דרך ובמים עזים נתיבה, שנאמר על קריעת ים סוף ויודע לגלות להעולם דרכים ונתיבות שהם בחינת אניות, בחינת היתה כאניות סוחר. וזהו ממרחק תביא לחמה, כי משם נמשך הלחם והפרנסה מהידים שהם בחינת רמזים שיש בים החכמה וכו' כנ"ל. כי צריכין לידע איך להנהיג את האניות ועקר שלמות החכמה אי אפשר לבאר כי אם בבחינת רמזים, כי אי אפשר ללמדו איך יטה וינהיג את החבלים והתרון והספינה וכו' בכל עת רק שצריך להבין בעצמו לפי נטיות הרוחות וכו' עד שלפעמים אין מועיל שום חכמה כי אם לצעק אל ה' בבחינת ויאמר ויעמד רוח סערה וכו' עד וכל חכמתם תתבלע ואין עצה ותחבולה כי אם ויצעקו אל ה' וכו', מכל שכן ברוחניות בענין ים החכמה הנ"ל. וכל זה הוא בחינת קריעת ים סוף שהיה קשה מאד לפניו יתברך כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. ועקר הכבודות והקשי היה מחמת שאז היה גמר הגאלה. ועקר גמר ושלמות הגאלה הוא התקשרות וכלליות העולמות שזה עקר שלמות הדעת שגלה משה ביציאת מצרים כנ"ל. אבל עדין לא היה בשלמות גמור מחמת שביציאת מצרים נתגלה הדעת הנ"ל בלי אתערותא דלתתא ועקר כלליות העולמות בשלמות הוא רק על ידי אתערותא דלתתא. שבשביל זה ברא ה' יתברך את העולם בגשמיות כזה וחפץ בעבודתנו דיקא שבזה תלויים כל העולמות וכו' והעקר מחמת שיש לו בחירה והיצר הרע והסטרא אחרא מתגברין בכל יום ובכל עת מכל צד וכשאנו מתעוררים אפלו משהו מלמטה זה יקר בעיניו יתברך יותר מכל עבודת המלאכים וכו'. וזה היה כל הכבודות של קריעת ים סוף, כי אז הכרח ה' יתברך, כביכול, להשתיק גדל הקטרוג שאמרו: הללו עובדי עבודה זרה והללו עובדי עבודה זרה וכו'. על ידי שימצא בחסדו איזה זכותים ונקודות טובות בישראל שנתעוררו בעצמו, שזהו נעשה גם בכל דור ודור שעל ידי הספירה שסופרין שבוע הראשונה עד ששה ימים שהם עקר יסוד הספירה (כמבאר בכונות, עין שם) על ידי זה נמשך בחינת אתערותא דלתתא. והעקר שעל ידי בחינת אתערותא דלתתא שמצא בהם ה' יתברך בחסדו, דהינו שהמשיכו עליהם הדעת הקדוש שהמשיך עליהם משה ביציאת מצרים עד שנתעוררו מעט מעצמן לעבודתו יתברך, עד שזכו לבחינת שתיקה לבלי להרהר אחר מדותיו יתברך בחינת ה' ילחם לכם ואתם תחרשון, על ידי זה זכו שהאיר עליהם ים החכמה כתקונו עד שיתן לו לעבר בו ברוחניות, כי נבקע להם אז כל המעינות חכמה עד שראתה שפחה על הים וכו' כנ"ל. עד שעל ידי זה נעשה להם נס נפלא ונורא שנבקע הים בגשמיות ועברו ביבשה בתוך הים כי זכו לצמצומים ומחצות קדושים על ידי בחינת שתיקה הנ"ל שהוא בחינת

סיג ומחצה לחכמה שתיקה, אבל פרעה ומצרים, שהם בחינת חכמות ושכליות חיצוניים, רדפו אחריהם ונשקעו ונטבעו בתוך הים ברוחניות ובגשמיות, כי מי שאינו מקבל מרבו מבחינת משה, בחינת השתיקה הנ"ל שהוא בחינת מחצות השכל שלא יכנס בחקירות בקשיות ותרוצים וכו' רק יסמך על אמונה וכו' כנ"ל, הוא נשקע ונטבע בתוך הים ברוחניות ובגשמיות וכו"ל. ועל כן לאחר שביעי של פסח התר החמץ, כי כבר נתתקנו מחצות המחין עד שאין החמץ יונק מהסטרא אחרא וכו', (כמבאר כל זה בהלכות פטר חמור, עין שם):

אות מ

וזה בחינת הסוד הנעלם המבאר בכונות של שביעי של פסח שקריעת ים סוף היה בסוד ההוא נחש דנשיך וכו', הינו כי עקר קריעת ים סוף היה שמושה רבנו בכחו הגדול מאד מאד המשיך זה הדעת הקדוש הנ"ל של בן ותלמיד עד למטה למטה מאד מאד. עד שהודיע אפלו להמנחים בדיוטא התחתונה מאד בשאול תחתיות ומתחתיו שגם הם ידעו כי ה' אתם עדין כי מלא כל הארץ כבודו וכו' עד שגם הם מתעוררים באיזה בחינת אתערותא דלתתא עד שידעו ויאמינו בה' ובמשה עבדו שזה עקר שעשועיו יתברך, כי כמו שה' יתברך מניח כל העליונים מלאכים ושרפים וכו' ורוצה דיקא בעבודת בני אדם הגשמיים וכו' כנ"ל. כן כל מה שהמדרגה נמוכה ופחותה ביותר כשמתעוררים משם באיזה התעוררות כל שהוא נעשה מזה שעשועים נפלאים למעלה בבחינת כד אתי יתרו כדין אתיקר ואתעלה שמא דקדשא בריך הוא וכו', כמו שמבאר במקום אחר. וזה בחינת נשיכת הנחש שעל ידי זה נעשה היחוד שהוא סוד קריעת ים סוף וכו' המבאר בכונות. כי מובא בדבריו זכרונו לברכה (בהתורה "אשרי העם" סימן יג) מאמר הזהר הקדוש מעין זה שהוא האי חיה כד אתעברת וכו' ושם מבאר ומובן שדיקא על ידי שהצדיק הגדול במעלה, מעלה הנפשות הפגומות מאד מאד שהם בחינת מרת נפש בחינת נפש רעבה וכו' ומכניס אותם גם כן בתוך כלליות שארי הנפשות הקדושים ומעלה אותם בבחינת עבור וכו' על ידי זה דיקא נעשה היחוד הנפלא וכו' וכמו שמבאר שם על מאמר רבה בר בר חנה פוק חזי גבורתא דמרך דאפלו כמלא חוטא דחלא לית דעבר וכו', עין שם. וזהו בעצמו סוד קריעת ים סוף המבאר בכונות שהוא על פי מאמרי הזהר הקדוש הנ"ל בענין נשיכת נחש וכו'. שהם בחינת מחין דקטנות וכו' כמו שמבאר שם, הינו שדיקא על ידי הנפשות הפגומות מאד מאד שאפלו כשמעלין אותם הם בבחינת מחין דקטנות, כי בחינת הנחש נאחז בהם מאד ועל ידם דיקא נעשה היחוד בכח הצדיק בחינת משה הגדול במעלה מאד שזהו בחינת מה שמבאר

שם: מה תצעק אלי-בעתיקא תליא מלתא, כי אי אפשר להעלותם ולתקנם וכו' כי אם על ידי בחינת עתיקא, דהינו על ידי אוריתא דעתיקא סתימאה וכו' וכמבאר ומובן בדבריו זכרונו לברכה בהתורה "מישראל" ובשאר מקומות שהחולים בחלי הנפש ביותר. אי אפשר להושיעם ולהאיר בהם הדעת הקדוש כי אם על ידי רבי גדול מאד שיכול להאיר בהם מבחינה גבה מאד מבחינת אוריתא דעתיקא סתימאה הינו כנ"ל:

אות מא

וזה בחינת מה שקריעת ים סוף היה על ידי עצמות יוסף, כמו שכתוב: הים ראה וינס. ועל ידי זכות אבות, כמו שאמרו זכרונו לברכה ואף על פי כן היה קשה לפניו כל הלילה, עד שבבקר נזכר זכות אבותם. וקשה לכאורה הלא זכות אבות היה יכל לזכר גם מקדם, כי זכותם היתה מוכן מכבר אך הכל על פי הנ"ל, כי עקר זכות האבות אברהם יצחק ויעקב ויוסף וכל השבעה רועים הוא מה שכלם עסקו בהמשכת הדעת הקדושה הנ"ל להמשיכו לבניהם, ולבני בניהם עד עולם, להודיעם כי ה' הוא האלקים כמו שנאמר באברהם אבינו שהוא הראשון מהשבעה רועים שגלה אלקותו בעולם כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו לשמר דרך ה' וכו'. אבל עקר שלמות הדרך הקדוש הזה הוא שאנחנו מבני בניהם נמשיך עלינו דעתם הקדוש והנורא שהמשיכו עד שנתעורר מעצמנו להתקרב אליו יתברך על ידי שכבר גלו שעדין ה' אתנו וכו' כי מלא כל הארץ כבודו וכו'. ועל כן היה קשה קריעת ים סוף כל הלילה עד שבקש ה' יתברך עד שמצא בהם איזה התעוררות מלמטה שעל ידי זה דיקא נתעוררו זכות אבות בשלמות עד שנבקע הים מפניהם ועברו בו בשלום, כי עקר זכות אבות אי אפשר להמשיך עד שתגמר הגאלה בשלמות כי אם על ידי שאנו בעצמנו נתעורר על ידי דעתם הקדוש שהמשיכו עלינו, שאז דיקא ימשך עלינו זכותם הגדול. עד שנזכה לגאלה בשלמות כמו בקריעת ים סוף שהיתה גמר הגאלה של מצרים בבחינת זאת וכנ"ל. אבל מחמת שעכשו צריכין שתהיה גאלה שלמה יותר ויותר, כי צריכין עתה גאלה שלמה שאין אחריה גלות כלל, על כן מתארך הגלות כל כך וסוף כל סוף תהיה הגאלה בזכות אבות ובמתנת חנם למענו יתברך. וכמו שכתוב: ואף גם זאת בהיותם וכו'. כמו שכתוב: וזכרתי את בריתי יעקב וכו'. וכתוב למעני למעני אעשה. אך ה' יתברך רוצה שעל כל פנים נתעורר מעט כל אחד ואחד ממקום שהוא להתקרב אליו יתברך. וכבר יש לנו כח גדול לזה על ידי הדעת הקדוש שקבלנו מאבותינו ורבותינו וכל הצדיקים הקדושים שהיו לנו בכל דור ודור עד עתה ועל ידי

זה נזכה לגאלה שלמה בקרוב במהרה בימינו, אמן:

אות מב

וזה שכתב אדוננו מורנו ורבנו זכרונו לברכה על פסוק גאלת שבט נחלתך הר וכו' הנ"ל. שתכף בשירת הים אמרו תבאמו ותטעמו בהר נחלתך. כי שם בבית המקדש עקר הכלליות הנ"ל שזה עקר השלמות וכו', הינו כי כל זה הוא בחינת קריעת ים סוף שאז אמרו השירה וסימו בהתקוה שיבנה בית המקדש וכו' ששם עקר הכלליות וכו' הנ"ל שזה עקר הגאלה שנגמר בקריעת ים סוף וכנ"ל:

אות מג

ועל-כן בתחלת ההתגלות למשה בסנה אמר לו שישליך המטה וכו' וכמו שכתוב: השליכהו ארצה ויהי לנחש וכו'. הינו כי משה היה ממאן בהשליחות, כי אמר שאין בידו לגאלם ולהאיר בהם הדעת מחמת שיודע שיש בישראל כמה אנשים שקלקלו הרבה וכו' ועל כן אמר לו ה' יתברך שישליך את המטה ארצה ואיתא שמטה משה דא מט"ט שמשם שרש הבחירה שהוא לשון מטה שיש ביד האדם להטות לכאן ולכאן. והראה ה' יתברך למשה במופת זה שיבין גדל הכח של הבחירה. ועל כן האדם בסכנה עצומה בכל עת. וזה שאמר לו שישליך המטה שלו ארצה, כי באמת משה כבר הפך את הבחירה לטובה כי כבר עמד בנסיון ונעשה כלו טוב. אך הראה לו כח הבחירה של ההמון וצוה לו שישליך המטה שהוא בחינת כח הבחירה. ישליכהו ארצה. שישליכהו לתוך ארציות וגשמיות של שאר ההמון ותכף כשהשליכהו ארצה, ויהי לנחש, הינו שאצל רב העולם שמנחים בארציות נהפך המטה שהוא כח הבחירה לנחש מגדל התגרות היצר הרע שהוא בחינת נחש הקדמוני. ותכף אמר לו שלח ידך ואחז בזנבו וכו' ויהי למטה בכפו להורות לו ולהודיעו שאף על פי שהיצר הרע והנחש מתגבר כל כך בכח הבחירה, אף על פי כן מדה טובה מרבה ויש בידך להפך המטה מנחש למטה, הינו שיש לך כח לעזר אפלו לאותם שהם בבחינת הנ"ל שנתהפך אצלם בחינת המטה לנחש שתמצא להם זכות. ותאיר בהם הדעת הקדוש הנ"ל שעדין ה' אתנו וכו' עד שיתהפכו

מנחש למטה. שעל ידי זה המטה נעשו אחר כך כל האותות והמופתים, כי עקר הגאלה על ידי זה על ידי שהצדיק מעורר הנופלים מאד עד שמקרבים לה' יתברך כנ"ל ועל כן בגמר הגאלה בקריעת ים סוף היתה הגאלה דיקא על ידי היחוד הנעשה על ידי בחינת נחש דיקא שנתהפך אל הקדשה וכו' כנ"ל:

אות מד

וזה לכן המשכיל בעת ההיא ידם וכו'. לך דמיה תהלה אלקים בציון. אך לאלקים דומי נפשי וכו'. טוב ויחיל ודומם לתשועת ה' וכו' וכן פסוקים הרבה, כי עתה באחרית הימים האלה שעליהם נתנבאו בפסוקים הנ"ל. צריכין לדם ולשתק הרבה על כל מה שנעשה עתה בעולם ולבלי לכנס בחקירות וקשיות ותרוצים כלל רק לדם ולשתק ולצפות לישועת ה' עד שעל פי הרב על ידי הדומיה והשתיקה יבער לבו עד שיצעק ויתפלל לה' יתברך בבחינת נאלמתי דומיה החשיתי וכו' חס לבי בקרבי בהגיגי תבער אש דברתי בלשוני וכו'. וזה משגיא לגוים ויאבדם. כי לוכד חכמים בערמם שכל זה היה בקריעת ים סוף שסבבם בכונה להטעותם, כמו שכתוב: וישבו ויחנו לפני פי החירת וכו' ואמר פרעה וכו' וכן הוא עתה. ואלו הנרדפים צריכין לזהר לבלי לילך בחכמות רק לצעק אל ה' ואם גם זה קשה על כל פנים לא יהרהר, וכל שכן שלא ידבר נגד מדותיו יתברך רק ישתק וידם עד ישקיף וירא וכו' ויצפה לחסדו יתברך לבד בחינת ה' ילחם לכם ואתם תחרשון, כמו שכתוב ואנחנו לא נדע מה נעשה כי עליך עינינו וכו'. וכתוב: כי אין בנו כח בכל ההמון הזה וכו' עזרנו כי עליך נשענו. בפרט עתה בסוף הגלות הזה שעל זה אמר ירמיה: צפו מים על ראשי וכו' קראתי שמך ה' מבור תחתיות וכו'. ואמר טוב ויחיל ודומם לתשועת ה' וכו' כנ"ל עד ישקיף וירא ה' משמים כי לא יזנח לעולם ה' וכו' וכן הרבה. כי עקר הרדיפה של השונאים הן מעובדי כוכבים הן בין ישראל בעצמן שהחולקים רודפים מאד את הכשרים. והעקר על ידי חכמות של הבל שנדמה לכל אחד שהוא נבון וחכם ורוצה שהכל ילכו בדרך חכמתו העקמה ומהפכת. ונדמה לו שהוא צריך להיות רודף את הנרדפים מאד, אבל אלו הנרדפים צריכין לזהר ביותר שלא יתעו ויטעו אחרי חכמתם הרעות רק יסתכלו על האמת לאמתו ויקימו אל תען כסיל כאולתו. רק לחרש ולשתק אפלו בדעתו לבלי לכנס בקשיות ותרוצים כנ"ל. רק לצפות לישועת ה'. בבחינת מה שאמר משה לישראל בקריעת ים סוף אל תיראו התיצבו וראו את ישועת ה' וכו' ה' ילחם לכם ואתם תחרשון כנ"ל. רק שעתה מחמת שצריכין שתהיה גאלה שלמה שאין אחריה גלות והסטרא אחרא והיצר הרע מתפשט מאד מאד וכו' על כן

צריכין עתה להאריך אפו ביותר ויותר ולהתגבר יותר לדם ולשתק בדעתו לבלי להרהר אחרי ה' יתברך ואחרי יראי ה' האמתיים. רק להשתדל לצעק ולהתפלל לה' יתברך הרבה כנ"ל. וכמו שאמר התנא כמה פעמים בעקבות משיחא חצפא יסגא וכו' יראי חטא כו'. והאמת תהיה נעדרת ודרשו רבותינו זכרונם לברכה שיהיה נעשה האמת עדרים עדרים וכל אחד יאמר שאצלו האמת עד שבסוף מסים על מי לנו להשען על אבינו שבשמים. וכן חוזר זאת כמה פעמים שבכל פעם שמגלה הבלבול והקטגוריא שיהיה באחרית הימים האלה מסים בכל פעם על מי לנו להשען כי אם על אבינו שבשמים כמבאר בסוטה, עין שם, הינו כנ"ל:

והכלל, שעקר הרדיפה של הרודפים את הכשרים והתמימים הוא שרוצים לתפסם בחכמתם הרעה וברבוי ליצנות שלהם וזה קשה מן הכל. כי עקר הוא מניעת המת, כי מתחלה רודפים אותם ממש כמפרסם. ואחר כך משתדלים ביותר לפתותם בחלקלקות דבריהם הרעים שאומרים שדורשים טובתם וכו' וזה קשה מן הכל, על כן אי אפשר לבאר ולספר כל מה שיש בזה רק המשכיל כעת ידם ויבין היכן האמת ויקים דברי התנאים הנ"ל שחזרו וכפלו כמה פעמים על מי לנו להשען כי אם על אבינו שבשמים:

אות מה

ונחזר לענין ספירה. וזה שמבאר בכונות שבספירה עוסקין לתקן ולזכך הדמים. והעקר שיהיו נבלעים באיברים וכו', עין שם סודות נוראים בענין זה. כי זה כלל ענין פסח וספירה, בחינת ואמר לך בדמית חיי וכו' עין שם. וזה ידוע שכל סודות הקבלה מרמזים בהאדם שהוא בחינת צלם אלקים וכו'. הינו על פי התורה כי מרחמם הנ"ל שבארנו לעיל שכל זה ענין פסח וספירה. כי אז הודיע לנו משה רבנו אלקותו יתברך אשר מלא כל הארץ כבודו. כי ראינו זאת עין בעין על ידי כל האותות והמופתים ועל ידי הארת הדעת שהאיר בנו וכו'. ועל ידי הארת הדעת שהעקר הוא לכלל העולמות עליונים ותחתונים יחד וכו' כנ"ל על ידי זה זוכין להארת הרצון בשעת האכילה. ועל כן עוסקין בתקון האכילה בספירה ושבועות על ידי עמר שעורים ושתי הלחם וכו' וכנ"ל. ועל כן בימי הספירה ירד המן לישראל. ועל כן מבקשים אז: ארץ נתנה יבולה יברכנו וכו'. כי אז צומחים תבואות השדה ואז עוסקין בתקונים (הנ"ל) שנזכה להארת הרצון בשעת האכילה שזה עקר כלליות העולמות בשלמות וכנ"ל. וזה בחינת זכוך הדמים שהעקר שיהיו הדמים נבלעים באיברים. וכל זה נעשה על ידי תקון האכילה כשמתגברים להמשיך על עצמו בשעת האכילה היראה הנגשת אל האדם אז עד שממשיכין על עצמו הארת

הרצון המפלג אז כנ"ל. כי זה ידוע שעקר האכילה שהוא להחיות את האדם עקרה הוא בשביל הדמים, כי הדם הוא הנפש

והוא מחיה את האדם. ומחמת רתיחת הדמים יש באדם אש הבוער וכו' שבשביל זה צריכין לאכל להכניס המאכל לתוך המעים שהוא תמורת הנתך וכו' כמובא. ועל ידי זה מחיין את הדמים שיוכלו להחיות את האדם, אבל העקר לאכל בקדשה על פי התורה בבחינת ותורתך בתוך מעי, דהינו שעל ידי המאכל יחיה את הדמים שבהם הנפש עד שהנפש יתקשר עם הגוף בבחינת כלליות העולמות כנ"ל. דרי מעלה עם דרי מטה שהם בחינת גוף ונפש כנ"ל בתחלת ההלכה הזאת, עד שיזכה ליראה שלמה שהוא בחינת גבורות דקדשה, בחינת דמים עד שיבא להארת הרצון המפלג שהוא בחינת חמימות הדמים דקדשה לבער ולהתלהב לה' יתברך בשלהובין דרחימותא בבחינת רשפיה רשפי אש וכו', בבחינת חס לבי בקרבי וכו'. וזה עקר בחינת בליעת הדם באיברים שזהו בחינת אדם שהאלף מאיר ומחיה את דם האדם ונעשה מ"ה, שזהו בחינת הארת הרצון כנ"ל כמבאר בכונות, כי זה נעשה רק על ידי אכילת ישראל שנקראים צדיקים שאוכלים בבחינה הנ"ל עד שזוכין ליראה ולרצון כנ"ל. שמשם עקר השביעה בחינת ומשביע לכל חי רצון שאז הוא בבחינת צדיק אכל לשבע נפשו. וכמו שאיתא בזהר הקדוש ורעותא ששבעה שוה עלוהי. כי כשאינו אוכל בקדשה בבחינת הנ"ל הוא בבחינת ובטן רשעים תחסר. כי עקר השביעה מהרצון כנ"ל. ואזי הדמים שמקבלין חיות מהמאכל אינם זכים ויש לו עכירת דמים שאז הדמים אינם מקשרים ומבלעים היטב בתוך האיברים רק הם שוטפים ורוחפים עליהם ומשם כל בלבול הדעת שנמשך מעכירת הדמים ומשם כל הרוח שטות, על כן עקר התקון כשמקרב עצמו להצדיק שהוא בחינת משה שיש לו כח להאיר בו הדעת הנ"ל. עד שמודיעו שגם אצלו נמצא ה' יתברך כי עדין ה' יתברך עמו וכו' עד שמתגבר להיות איש חיל וכו' להמשיך על עצמו הארת הרצון בשעת האכילה ועל ידי זה עקר השביעה שהוא חיות הדמים, הינו שהדמים נבלעים היטב בהאיברים בבחינת בדמיך חיי וכו'. שעל ידי זה מבטל הרצונות הרעים של רתיחת הדמים ומהפך רתיחת הדמים אל הקדשה שירגיל עצמו להמשיך רצונו תמיד לה' יתברך כי כשזה קם זה נופל, כי אי אפשר שיהיה שני מחשבות יחד וכשמרגיל עצמו להיות רצונו חזק תמיד לה' יתברך ביותר בשעת האכילה דיקא שאז מאיר הרצון ביותר ואז יכולים להמשיכו על עצמו ביותר אם לא יהיה איש עצל שקורין שלימזלניק כמו שמבאר שם, על ידי זה מבטל רצונות של רתיחת הדמים דסטרא אחרא שנמשכין מעכירת הדמים שהם בחינת הדמים שלא נבלעו כראוי בהאיברים כמו התינוק שהביאו לרבי נתן הבבלי שהיה אדם ביותר וכו', כמובא מאמר זה בכונות, עין שם. וכל זה זוכין על ידי הצדיק שיכול להאיר בבנים ותלמידים בדרי מעלה ודרי מטה וכו' ולקשר ולכלל העולמות יחד כנ"ל. שעל ידי זה זוכין להארת הרצון בשעת האכילה שמקשרת הנפש עם הגוף על ידי שמחיה את הדם שהוא הנפש שעל ידי זה הוא בחינת זכוך הדמים שנבלעין בהאיברים כראוי עד שבוער לה' יתברך בכל עת ברצון מפלג ביותר עד שמוציא הרצונות בפיו שמודה

ומהלל ומתפלל לה' יתברך שזהו בחינת מצות ברכת המזון אחר האכילה כמבאר במקום אחר, שזהו בחינת חס לבי בקרבי בהגיגי תבער אש דברתי בלשוני כנ"ל. כי עקר חמימות הלב שבוער כמו אש הוא מרתיחת הדמים שצריכין להפך רתיחת הדמים שהם חמימות הלב אל הקדשה שיבער לה' יתברך ברצונות דקדשה עד שידבר בלשונו הכסופין והרצונות טובים שלו כמו שמבאר במקום אחר (בהתורה אית לן בירא בדברא וכו' סימן לא) כי עקר התגלות האמונה הקדושה הוא על ידי הדבור כנ"ל כמו שכתוב: אודיע אמונתך בפי, ועל ידי זה עקר המשכת אורות המקיפין שנמשכין על ידי הדבור כמו שמבאר בכונות, עין שם וכנ"ל (עין לעיל באות לה, עין שם):

אות מו

ועתה בא וראה זה מצאתי במדרש חזית שיר השירים מגדל מעלת הרצון שזוכין על ידי הידים שהם הרמזים שיש בים החכמה כנ"ל. וזה לשון המדרש שיר השירים (קפיטיל ו' פסוק ד) יפה את רעיתי כתרצה. כשאת רוצה כד את בעיא לית את צריכה בעיא מכלום, מילף מכלום מי אמר להם להביא עגלת בקר לטען המשכן לא מהון ובהון וכו', עד כאן לשונו. ושים לבך היטב לכל דבור ודבור מדברי המדרש הקדוש הזה. כמה וכמה הוא מפליג במעלת הרצון דקדשה של ישראל עם קדוש שכשרוצים באמת רצונות דקדשה להתקרב לה' יתברך אינם צריכים עוד לבקש משום אדם וללמד ממנו. רק הרצון בעצמו יודיע לו מה לעשות לגרם נחת רוח לה' יתברך. כמבאר במדרש הנ"ל כשאת רוצה כד את בעיא לית את צריכה בעיא מכלום מילף מכלום וכו' כי הרצון הוא בחינת אור מ"ה הנ"ל המאיר בים החכמה שהוא בחינת הרמזים הנ"ל, הינו כי יבין מעצמו על ידי הרמזים שהצדיק מרמז לו בכל עת על ידי דברי תורתו הקדושה שאי אפשר לבאר הכל בפה ובכתב רק על ידי בחינת רמזים יכול להאיר בדעתו עד שיתחזק ברצונות חזקים מאד לה' יתברך עד שלא ידע כלל מה הוא רוצה (כמו שמבאר שם) עד שה' יתברך יעזר לו ויאיר בלבו שיבין מה לעשות לגרם נחת רוח לה' יתברך להתקרב אליו על ידי זה כמו הנשיאים שהבינו מעצמם להביא עגלות להמשכן אף על פי שלא נצטוו על זה כלל כמבאר שם במדרש ועין שם מה שמבאר שם על פסוק קח מאתם, מאתם היו הדברים וכו', עין שם:

וכל זה היה בשעת הקמת המשכן שאז הביאו הנשיאים עגלות וכו' שעל זה משבחם הכתוב מאד יפה את רעיתי כתרצה כנ"ל. כי עקר כל התקונים הנ"ל המבארים בתורה הנ"ל נעשים על ידי בחינת הקמת המשכן שהוא בחינת הבית המקדש שבו הקריבו כל הקרבנות לרצון. כי עקר התקשרות וכלליות עליונים ותחתונים היו על ידי הבית המקדש שהוא בחינת המשכן כמו שמבאר שם בתורה הנ"ל, עין שם. וזהו בחינת יפה את רעיתי כתרצה נאווה כירושלים אימה כנדגלות וכו'. כי אימה כנדגלות נאמר על מעלת הדגלים של ישראל שהלכו ישראל במדבר בסדר הדגלים ובין הדגלים נשאו את המשכן שכל זה הוא בחינת כל התקונים הנ"ל של תורה הנ"ל שהעקר הוא להאיר הדעת הקדוש בישראל להודיעם תמיד כי ה' הוא האלקים ולא ישכחו אותו יתברך בשום עת, כמו שכתוב: אשרי איש שלא ישכחך וכו'. שעל ידי זה מוציאים את ישראל מעוונות מרוח שטות וכו' וזה צריכין לקבל מהצדיק האמת שהוא בחינת משה כנ"ל. וגם צריכין שכל אחד מישראל יאיר בחברו הארת הדעת שנמשך בלבו מרבו שיאירו כל ישראל זה לזה ויקבלו דין מן דין כמו שמבאר בהתורה הנ"ל. וזה בחינת מעלת הדגלים של ישראל שהלכו בדגלים סביב המשכן, כי המשכן בחינת הבית המקדש שם עקר הארת הדעת של משה רבנו, כי שם קבל כמה מצוות התורה שנדבר ה' יתברך עמו באהל מועד שהם עקר הדעת על כן הלכו כל ישראל סביב למשכן כלם כאחד חברים ונשאו הדגלים שהיה מציר עליהם הגונון של שתיים עשרה אבני החשן שהם בחינת הגונון עלאין גונון קדישין שיש בכל אחד ואחד מישראל בבחינת ישראל אשר בך אתפאר שהם כלולים מגונון סגיאין. וכל אלו הגונון של ישראל היו כלולים בהציורים הקדושים של הדגלים שנשאו לאות ולנס שהם היו הפאר והיפי וההדור הנפלא והנורא של מחנות ישראל הקדושים, כמבאר במדרשים מעצם הפלגת נוראות מעלת הדגלים. וכל זה היה כדי שכל גוון וגוון הקדוש של כל אחד מישראל יאיר בחברו וחברו ויקבלו דין מן דין כדי שעל כל אחד יהיה נמשך הדעת הקדוש של משה רבנו. שצריך כל אחד מהחברים שהם התלמידים של משה להאיר זה בזה וזה בזה וכו' כמו שמבאר שם. ועל ידי הדעת הקדוש הזה נמשך הארת הרצון המפלג כנ"ל. וזהו הסמיכות הנפלא של הפסוק הנ"ל יפה את רעיתי כתרצה שמדבר מגדל מעלת הרצון כנ"ל. וזהו נאווה כירושלים ירושלים בחינת יראה שלם, כי עקר הארת הרצון והדעת נמשך על ידי יראה כנ"ל. וזהו: אימה כנדגלות שהם הדגלים, כי עקר הארת הדעת, שהוא בחינת הארת הרצון, נמשך על ידי הדגלים שעל ידי זה האירו ונכללו כל הגונון של ישראל זה בזה והאירו זה לזה. שזהו בחינת מה שכל אחד צריך לדבר עם חברו ביראת שמים בכל יום כדי שכל אחד יקבל מחברו וכו' וכנ"ל שעל ידי זה נמשך הדעת הנ"ל שעל ידי זה מאיר הרצון שהוא בחינת יפה את רעיתי כתרצה וכנ"ל:

אות מח

וזהו שנשמך לזה הסבי עיניך מנגדי. זה בחינת שתיקה הנ"ל בחינת סיג לחכמה שתיקה. כי עינים על שם החכמה נאמרו. ועל כן מזהיר הפסוק הסבי עיניך מנגדי, שיסב ויסלק עיני חכמתו מנגדו שלא יסתכל ולא יעין במה שאין לו רשות שלא יכנס בקשיות ותרוצים שהם למעלה מהזמן וכו' שזהו בחינת שתיקה הנ"ל כנ"ל:

אות מט

ועקר המשכת הדעת הקדוש הנ"ל הוא להאיר בלב כל אחד מישראל איך שהוא בעמק הגלות בגוף ונפש וממון שאף על פי כן לא יתיאש עצמו מן הרחמים. כי עדין ה' עמו וכו' כי מלא כל הארץ כבודו ואל ישמע לשום הסתה ודחיה שרוצים אחרים או המחשבות שבלבו להסית ולהדיח אותו חס ושלוש, מה' יתברך כאלו כבר אפס תקוה חס ושלוש וכו'. כי לא כן הוא כי גם עתה עדין ה' יתברך עמך וכו'. ועל כן כשהעובדי כוכבים והסטריין אחרנין אומרים לישראל שובי שובי השולמית וכו'. שמסיתים אותם שישובו חס ושלוש אליהם כמו שפרש רש"י שם משיבין ישראל: מה תחזו בשולמית כמחלת המחנים שנאמר על מחנה הדגלים, כמו שפרש רש"י שם, הינו כנ"ל. כי ישראל משיבין להם: איך אתם יכולים לפתות אותנו להתרחק מה' יתברך חס ושלוש מחמת מרירת עמק הגלות הלא כבר יש לנו קדשת מחלת המחנים שהם קדשת הדגלים שמשם נמשך הקדשה מה שכל אחד ואחד מדבר עם חברו ביראת שמים ומאירין זה לזה וזה לזה וכו' כנ"ל. ועל כן שוב אין אתם יכולין להסית ולהדיח אותנו חס ושלוש, מאמתת האמת, כי כבר האיר בנו דעת נפלא כל כך וכל אחד ואחד מאיר בחברו שזהו בחינת קדשת הדגלים שעל ידי זה נשארים קימים באמתת קדשת ישראל כנ"ל:

אות נ

כי גם עתה שאין לנו לא משכן ולא דגלים ולא בית המקדש וכו', אף על פי כן זה ידוע שהתורה הקדושה שנשארה לנו היא כלולה מהכל, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. ועל כן על ידי שאנו קורין בתורה סמוך לשבועות פרשת הדגלים, על ידי זה אנו ממשיכין עלינו נפלאות נוראות קדשת הדגלים שהם בחינת כלליות הגונין וכו' כנ"ל. וצריך כל אחד לכוון לזה שיזכה להמשיך על עצמו קדשת הדגלים כדי שיזכה להתגבר לדבר עם חברו ביראת שמים בכל יום כדי להאיר הדעת הקדוש בעולם על ידי שיאירו זה בזה ויקבלו דין מן דין וכו'. שזהו בחינת קדשת הדגלים כנ"ל. גם הדגלים הם בחינת רמזים הנ"ל, כי הדגלים הם לאות ולסימן ולרמז לכמה דברים בענין הקבוץ ובענין תכסיסי מלחמה שיודעים אנשי חיל ומבינים כמה וכמה רמזים על ידי הדגלים להתקבץ כל אחד ואחד למחנהו ולדגלו וכו'. ועל כן רב המלחמה מתנהג על ידי הדגלים שהם לאות ולסימן לכל עניני הקבוץ למלחמה. נמצא, שהדגלים הם בחינת רמזים הנ"ל שעל ידי זה עקר המשכת הדעת הנ"ל שישאר כל אחד על עמדו וכו' וכנ"ל:

אות נא

וזה שמפליג שם במדרש מאד בשבח עצה זאת של הנשיאים שהשיגו להביא עגלות ושורים לשאת את המשכן. כמבאר שם במדרש למעין שם עד שמשה נתירא שמא רוח הקדש נסתלקה ממנו ושרתה על הנשיאים או שמא נביא אחד עמד וחדש את ההלכה עד שאמר לו הקדוש ברוך הוא שמאתם היו הדברים וכו' עין שם. ומבאר שם: ומי נתן להם את העצה? אמר רבי סימון: שבטו של יששכר, אמר להם המשכן הזה שאתם עושים פורח הוא באויר עשו לו עגלות כדי שיהא נטען בהם. הוא שהכתוב משבח שבט יששכר: יודעי בינה לעתים. מהו לעתים וכו' לדעת מה יעשה ישראל וכו'. כי יששכר זה בחינת הצדיק האמת שיכול להאיר בכל העולמות בדרי מעלה ודרי מטה עד שיכול לעורר ולהקיץ את כל השוכני עפר המנחים בדיוטא התחתונה מאד מאד שגם הם יתעוררו לה' יתברך כי הוא מודיעם כי עדין ה' יתברך אתם וכו' כי מלא כל הארץ כבודו. וזה בחינת יששכר שמודיע לכל בחינת 'יש שכר', בחינת כי יש שכר לפעלתך ויש תקוה לאחריתך וכו', כמבאר כל זה היטב בהלכות פטר חמור הנ"ל, עין שם היטב. ומבאר שם על פסוק זה ומבני יששכר יודעי בינה לעתים לדעת מה יעשה ישראל שהצדיק בחינת יששכר שמאיר כל הלכות התורה בישראל כנתינתם בסיני כמו שמבאר שם במדרש על פסוק: וכל אחיהם

על פיהם. שכל אחיהם היו מסכימין ההלכה על פיהם כהלכה למשה מסיני עד שמאיר בבנים ותלמידים התחזקות עצום ונורא שיתחזקו כל ימיהם ועתיהם בכל מה שיעבר עליהם שלא יפלו ולא יתרחקו מה' יתברך לעולם אף אם יעבר עליו מה. שזהו בחינת ומבני יששכר, שהם הבנים ותלמידים של הצדיק שנקרא יששכר כנ"ל, כי גם התלמידים נקראים בנים, הם יודעי בינה לעתים שיודעים בינה להתבונן לעתים שהם כל העתים שעוברים עליהם, אשר על זה צעק דוד: בידך עתותי הצילני כו'. כי זה ידוע לכל אדם כמה וכמה עתים עוברים עליו בגשמיות וברוחניות בגוף ונפש וממון בפרנסה ובגדול בניו בקטנותם ובגדלותם וכו' וכמה מיני צרות מצרות שונות וכמה וכמה ישועות וחסדים ונפלאות שה' יתברך עוזר לו בכל פעם ובפרט בענין קדשת יהדותו שזה העקר. וזה עקר הרחמנות על נפש הישראלי ושם כלולים כל הצרות והישועות והירידות והעליות של כל אדם, כי סוף כל סוף לא ישאר ממנו כלום כי אם מה שהתגבר בחסדו יתברך להנצל ולהמלט מפח יוקשים מהמצודה הפרוסה על כל החיים וכו'. ובכל עת ועת שעובר על האדם בין בטיבו בין בעקו חס ושלוש, בין בעליה בין בירידה וכו', בכלם מאיר בהם הצדיק בחינת יששכר שידעו עצות מה לעשות. שזהו בחינת הפסוק הנ"ל ומבני יששכר יודעי בינה לעתים שיודעים בינה מהדעת והרמזים של הצדיק שהאיר בהם לדעת מה יעשה ישראל שידעו בכל העתים שעוברים עליהם מה יעשו ובמה יחיו את עצמן באפן שישארו על עמדם ולא יפלו ולא יתרחקו לעולם, וזהו בחינת יודעי בינה לעתים, כי צריכין לקשר כל העתים שעוברים על האדם לבחינת העת האחרון שהוא עת קבול השכר של כל אחד מישראל שהוא בחינת כעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל, המובא בהתורה הנ"ל לענין הארת הרצון המפלג בשעת האכילה וכו' כנ"ל. וזהו לדעת מה יעשה ישראל מ"ה דיקא בחינת כעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל שהוא בחינת הארת הרצון שהוא בחינת מה, בחינת מה רב טובך אשר צפנת ליראיך וכו'. כי עקר ההתחזקות הוא על ידי הרצון שאיך שעובר עליו בכל עת איך שהוא איך שהוא על כל פנים יחזק את עצמו ברצון חזק מאד לה' יתברך ועל כל פנים יכסף וישתוקק לשוב לה' יתברך מכל מקום שהוא כי סוף כל סוף מה ישאר ממנו. ובפרט שכבר גלו לנו הצדיקים אמתיים שהרצון הטוב בעצמו יקר וחשוב מאד מאד וזה בחינת עקר התכלית האחרון בחינת מה רב טובך וכו', על כן צריך להתחזק תמיד בכל עת ברצון חזק לה' יתברך מכל מקום שהוא שעל ידי זה יתעורר ויתגבר להתפלל תמיד לה' יתברך ולהרבות באמירת תהלים ותחנונות ובקשות רבות שיחמל עליו ה' יתברך וימשיך עליו הרחמנות האמתי של המנהיג האמתי שהוא בחינת 'כי מרחמם ינהגם'. עד שיזכה לצאת מהרוח שטות וכו' ובפרט להרבות בהתבודדות שהוא שיחה ותפלה בינו לבין קונו עד שישפך לבו כמים נכח פני ה' עד ישקיף וירא ה' משמים ויאיר עליו הדעת הקדוש לבטל הרוח שטות עד שיצא וישוב מכל העוונות ויזכה להתקרב לה' יתברך באמת. כי תפלה זו בחינת יראה, בחינת מה הנ"ל, בחינת מ"ה ה' אלקיך שאל מעמך כי אם ליראה

. שהוא בחינת תפלה בחינת יראת ה' היא תתהלל וכמובא שם פסוק זה לענין הארת הרצון הנ"ל, עין שם:

אות נב

ועל-כן שבטו של יששכר דיקא שקבלו הדעת הקדוש הזה הנ"ל. הם נתנו עצה להביא עגלות לשאת את המשכן ששם עקר התקשרות והכלליות של דרי מעלה ודרי מטה כנ"ל. שזה היה עקר התקון על חטא העגל שפגמו ישראל באמונה ועבדו עבודה זרה. וכשנתרצה ה' יתברך למשה צוה לו לעשות המשכן בתקונים נוראים ונפלאים כאלה עד שעל ידי זה ימשיכו שכינתו למטה לגלות ולהאיר כי מלא כל הארץ כבודו וכו'. שעל ידי זה עקר התקון וכנ"ל. ועל כן שבטו של יששכר שהם עסקו מאד בלמוד הקדוש הזה שקבלו מרבם, על כן הם נתנו עצה זאת להביא עגלות לשאת את המשכן באפן שיוכלו על ידי נשיאת המשכן להמשיך אלקותו יתברך למטה בכל הדרי מטה הירודים מאד להודיע לכל כי ה' הוא האלקים. שבשביל זה הלכו ישראל במדבר ארבעים שנה והלכו ארבעים ושנים מסעות ועברו כמה מדבריות הכל כדי לגלות שה' יתברך בכל מקום. כי ה' יתברך מרומם ומנשא מאד מכל העולמות הרוחניים. ואף על פי כן בנפלאות חסדיו הוא מצמצם שכינתו למטה בזה העולם הגשמי דיקא, כי זה עקר גדלתו וכו', כמו שמבאר שם. וזה מרמז שם במדרש שאמרו: המשכן הזה שאתם עושים פורח הוא באויר עשו לו עגלות, ופרש שם ה"מתנות כהנה": פורח הוא באויר?! שהוא בלשון בתמיה. אבל יש לפרש שכונתם הוא כפשוטו שאמרו לישראל: הלא המשכן הזה שאתם עושים פורח הוא באויר כי הוא רחוק מאד מאד מזה העולם הגשמי ויכול לפרח באויר ולהסתלק מכם, על כן צריכין לעשות תחבולות להמשיכו עוד למטה למטה להביא עגלות ושורים לשאת אותו עד שתהיה נמשכת הקדשה של המשכן גם על העגלות הגשמיות והשורים שהם בהמות חסרי דעת, כי כל מה שישראל ממשיכין קדשתו למטה למטה יותר ומגלין שבתקף הגשמיות שורה קדשתו על ידי זה נתעלה ונתקדש שמו יתברך ביותר כנ"ל. ודיקא על ידי זה נקשרת קדשתו למטה ולא תסתלק עוד, כמובן כל זה בהתורה הנ"ל ובזהר הקדוש ובתקונים, ובפרט במה שאיתא בתקונים דישראל קראן לה בשמע ישראל וקשרין לה בכמה קשרין של ציצית ותפלין וכו' וכו' שזהו בחינת מלך אסור ברהטים המובא בדבריו זכרונו לברכה (סימן סמך לקוטי תנינא, עין שם) ועל כן היתה עצה עמקה של שבט יששכר להביא עגלות ושורים לשאת את המשכן שלא יפרח באויר רק להמשיך קדשת המשכן על עגלות ושורים גשמיים באפן שימשיכו ויקשרו שכינתו למטה שזה עקר התקון וכנ"ל.

כי העגלות שנשאו את המשכן הם בחינת מעשה מרכבה שהיו שם אופנים וגלגלים נושאי הכסא, כי כל מעשה המשכן וסדר הדגלים היה בבחינת מרכבה העליונה כידוע בבחינת מרכבו ארגמן. ואלו האופנים והגלגלים של העגלות שהם בחינת גלגלי המרכבה הם בחינת גלגל החוזר המובא בדבריו זכרונו לברכה (בענין הדריידיל המובא בלקוטי מוהר"ן שאצל הספורי מעשיות) שהוא בחינת עליונים למטה ותחתונים למעלה בחינת כלליות העולמות וכו', עין שם היטב:

אות נג

וזה בחינת מה שנאמר ביעקב: וירא את העגלות אשר שלח יוסף לשאת אתו ותחי רוח יעקב אביהם. כי כשנשאו את יעקב נשאו אותו בבחינת המשכן, כמו שמבאר בפרשת הדגלים שהיו מסדרים כמו שצוה להם יעקב לשאת אותו אחר הסתלקותו, כמובא בדברי רבותינו זכרונם לברכה ובפרוש רש"י, ובודאי גם בחיי יעקב היו כל נסיעותיו בבחינה זאת בבחינת נסיעת השבטים עם המשכן כי העקר הוא לזכות לזה בחייו בבחינת היום לעשותם, ומי שטרח בערב שבת וכו'. ועל כן יעקב אבינו קדש את עצמו כל כך עד שזכה בחייו לזה שכל נסיעותיו היו בבחינה הנ"ל בבחינת נסיעת ישראל עם המשכן שזה הסוד ידע יוסף כי יעקב מסר לו כל חכמתו, על כן כאשר ראה את העגלות אשר שלח יוסף לשאת אותו אז: ותחי רוח יעקב. כי הבין שזה הסוד אינו יודע רק יוסף, כי הוא סוד העגלות של הנשיאים שנשאו את המשכן שכל סדר נסיעתם עם הדגלים קבלו מיעקב אביהם כנ"ל. שעל ידי הסוד הזה של מעשה המשכן וישראל נשאו אותו עם סדר הדגלים על העגלות והשורים וכו' על ידי כל זה עקר תקון האמונה לבטל חטא העגל שהוא פגם האמונה. כי על ידי כל התקונים של המשכן עם העגלות וכו' כנ"ל על ידי זה ממשיכין שכינתו למטה בקשר אמיץ וחזק שלא ינתק ולא יהרס לעולם שאפלו עתה באחרית הימים האלה בסוף הגלות בעקבות משיחא במרירות דמרירות גלות הנפש של העתים הללו אף על פי כן יאירו בנו הצדיקי אמת שנדע גם עתה איך להתחזק בכל עת בבחינת ומבני יששכר יודעי בינה לעתים לדעת מה יעשה ישראל וכנ"ל:

ונחזר לענין הלכות סעודה ובציעת הפת וכו'. וזה בחינת ברכת המוציא שהיא חשובה וקודמת לכל ברכת הנהנין כמבאר בפוסקים, כי עקר השביעה וסעדת הלב הוא הלחם שהוא עקר אכילת האדם. וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה ומובא בפרוש רש"י ז"ל על פסוק: ואקחה פת לחם וסעדו לבכם, בתורה נביאים וכתובים מצינו שפתא סעדא דלבא וכו' כי עקר השביעה הוא מהארת הרצון בבחינת ומשביע לכל חי רצון שנמשך מהידים שיש בים החכמה שהם הרמזים הנ"ל בחינת פותח את ידך וכו'. כי עקר חיות האדם שמקבל מהמאכל הוא על ידי החכמה והדעת שמלבש בהמאכל שמשם כל החיות, כמו שכתוב: החכמה תחיה. ועקר שלמות הדעת הם הרמזים שמאיר הרב לתלמידיו בידיו וכנ"ל. ועל ידי זה עקר ההתגברות במלחמה שצריך כל אדם ללחם בזה העולם מלחמה הארכה והגדולה עם היצר הרע והמונעים שהמלחמה מתגברת ומתפשטת בכל עת כמעט בלי שעור ואין לנו שום כח כי אם על ידי התורה שקבלנו מרבותינו זכרונם לברכה שבארו לנו תורת משה והודיעו לנו דרכי התורה בכמה וכמה עצות ודרכים ישרים להתגבר כנגדם ולבלי להיות נלכד ברשתם. שזהו בחינת הדעת הקדושה הנ"ל שמאיר הרב האמת בכל דור לבניו ולתלמידיו שהעקר הוא להציל ישראל מעוונות וכו' כנ"ל. ועקר הדעת הזה אי אפשר להאיר בהם כי אם על ידי רמזים שהם בחינת ידים כנ"ל. כי אי אפשר בשום אופן להודיע ולבאר לכל אדם איך יתגבר לשאר על עמדו בכל מה שיעבר עליו בכל העתים השונים של כל ימי חייו, רק המשכיל החפץ באמת צריך לשום לבו להבין הרמזים שהם בחינת ידים שיש בים החכמה באופן שישאר קים בנקדת יהדותו לעולם ועד, כי יש רמזים הרבה שמאיר הצדיק לכל אדם בדרכי עצות נפלאות להצילו מחטאים שישמר מחשבתו, כי אי אפשר לשני מחשבות שיהיו ביחד וכו'. וכיוצא בזה בכמה רמזים שמרמזים הצדיקים אמתיים שישמיט עצמו ולא יהיה כרוך אחרי שרירות לבו, וכו' כמו שכתוב: אשכילך ואורך בדרך זו תלך איעצה עליך עיני אל תהיו כסוס כפרד אין הבין וכו'. אבל מגדל התגברות המלחמה של היצר הרע וחילותיו כי הבחירה יש לה כח גדול, על ידי זה נמצאים הרבה שנכשלים כמו שנכשלים. ואזי רוצה הבעל דבר להתגבר עליהם להפילם לגמרי חס ושלום, כידוע נגע המספחת הזאת בכמה וכמה בני אדם וזה גרוע מן הכל. על כן העקר להתקרב לצדיקי אמת והם מכניסים בהם דעת כי עדין ה' אתם ואצלם כי מלא כל הארץ כבודו וכו' כנ"ל ועקר הדעת הזה בשלמות מכניסים בהם על ידי רמזים הנ"ל, כי אי אפשר לבאר בפה ובכתב עד היכן עד היכן צריך כל אחד להתחזק בכל מה שיעבר עליו כל ימי חייו, רק צריך להתחזק ולהתגבר בעצמו ולהסתכל על הרמזים האמתיים של הצדיק וכו' וכנ"ל. נמצא, שעקר התגברות המלחמה הוא על ידי הרמזים שהם בחינת ידים הנ"ל. וזה בחינת מה שאמר דוד המלך עליו השלום, ברוך ה' צורי המלמד ידי לקרב אצבעותי למלחמה. כי עקר הלמוד ללחם מלחמה זאת הוא על ידי הידים והעשר אצבעות, כי הרמזים שהם בחינת ידים, בחינת נטיתי ידי,

הם כלולים בכל העשר אצבעות כי יש הרבה רמזים ובכל אצבע ואצבע מהעשר אצבעות יש כמה וכמה רמזים שזהו בחינת אצבעותי למלחמה. ומחמת שבהלחם מלבש ביותר הדעת עם הרמזים הנ"ל על כן יש בו כח ביותר להשביע את האדם ולסעד את לבו, כי עקר השביעה על ידי הרמזים שהם הידים שעל ידם נמשך הארת הרצון שמשם עקר השביעה כנ"ל. ועל כן נקרא לחם לשון מלחמה כמו שכתוב לחם את לחמי. וכמו שאיתא בזהר הקדוש שבשעתא דסעדתא הוא עדין קרבא. וכמו שמבאר שם בהתורה הנ"ל שצריך לבלי להיות עצל שקורין שלימזלניק כי צריכין להתגבר אז בשעת האכילה מאד להמשיך על עצמו הארת הרצון הקדוש הנ"ל. אף אם הוא כמו שהוא וכנ"ל. ועל כן התורה נמשלה ללחם, כמו שכתוב: לכו לחמו בלחמי כי התורה הוא הדעת הנ"ל שמשם מקבל הלחם חיות להחיות את האדם והעקר על ידי הרמזים וכו' כנ"ל. וזה בחינת ברכת המוציא שמברכין על הלחם שמשנה ברכה זו מכל ברכת הנהנין, כי פורטין בה בפרוש מקום יציאת הלחם, כי מברכין המוציא לחם מן הארץ ומזכירין הארץ בפרוש. מה שאין כן בכל ברכת הנהנין שמברכין רק בורא פרי העץ או האדמה או שהכל וכו' ואין מזכירין בפרוש שיצאו מן הארץ אף על פי שבאמת כלם הוציא ה' יתברך מן הארץ, כי הכל היה מן העפר, אך מחמת שעקר שביעת האדם וחיותו הוא על ידי הלחם ביותר, על כן ברכה זאת חשובה מכלם ומזכירין בה בפרוש שהוציא הלחם מן הארץ, הינו שמברכין לה' יתברך שברא את הלחם והשפיע בו חיות שהוא החכמה והדעת המלבש בו שמשם כל כחו להחיות את האדם כנ"ל. ועקר הדעת הזה שהוא החיות שבו. הוציא מן הארץ דיקא, דהינו מבחינת מלא כל הארץ כבודו. 'כל הארץ' דיקא, כי עקר אלקותו יתברך מתגלה בהארץ הזאת דיקא שזה כלל כל התורה הזאת שמראים להדרי מטה כי מלא כל הארץ כבודו, כי הקדוש ברוך הוא יש לו שרפים וחיות וכו' ועולמות עליונים מאד מאד ומניח כלם ומשרה שכינתו בתחתונים, כי דיקא למטה בזה העולם מלא כבודו את כל הארץ וכו' כנ"ל. ומשם מבחינה זאת ה' יתברך מוציא את הלחם להחיות את האדם כי עקר החיות הוא על ידי זה שיודעין כי ה' הוא האלקים ומלא כל הארץ כבודו וכנ"ל:

ועל-כן ברכת הלחם חשובה וקודמת לכל ופוטרת כל הדברים הבאים מחמת הסעדה. וכמו שכתוב במשנה ברוך על הפת פטר את הפרפרת, ברוך על הפרפרת לא פטר את הפת, כי עקר שלמות הדעת מלבש ביותר בהלחם כי שם מלבשים ונעלמים כל הרמזים שיש ביס החכמה שהם העקר, כי זה רואין בחוש שבכל המאכלים יש בהם טעמים ערבים ומתוקים וכו' יותר מבהלחם, אבל אף על פי כן עקר השביעה והחיות הוא הלחם. וזה מחמת כי באמת כל הטעמים נמשכין מהדעת שנקרא טעם כמו שכתוב: טוב טעם ודעת למדני. ועל ידי זה יש כח בהמאכל להחיות את האדם וכנ"ל. וכל מאכל ומאכל מקבל איזה חלק מהדעת להחיות את האדם וכמו כן יש בו טעם ערב ומתוק וכו'. אבל בהלחם אין מרגישין בו ערבות ומתיקות כל כך, אבל באמת נעלמים בהלחם כל מיני טעמים של כל מיני מאכלים שבעולם, כי שם מלבש עקר הדעת בשלמותו שהם הרמזים שיש

בים החכמה שהוא כלליות ושלמות כל הדעת וכנ"ל. ועל כן הלחם חשוב ועולה על כל המאכלים שבעולם אף על פי שיש בהם טעמים ערבים ומתוקים מאד, כי כל ערבותם ומתיקותם שנמשך מהדעת ששם כל הערבות והמתיקות האמת (וכמו שמבאר בהתורה מי שיודע מארץ ישראל). שמתיקות הדעת עולה על הכל וכמו שכתוב ומתוקים מדבש ונפת צופים. כל זה אין לו שלמות כי אם על ידי הלחם שהוא עקר האכילה, כי שם בהלחם נעלמים כל הרמזים הנ"ל שהם הארת הרצון ששם עקר השביעה. ועל כן בהלחם אין מתגלה הערבות והמתיקות כל כך מחמת ששם הרמזים הם בהעלם גדול אבל הם עקר החיות והשביעה וכנ"ל. ועל כן כל המאכלים הם טפלים להלחם שהוא העקר, כי עקר הדעת הם הרמזים שהם נעלמים בהלחם שהם בחינת הארת הרצון, שהם עקר השביעה

אות נה

וזה: אם תחנה עלי מחנה לא יירא לבי אם תקום עלי מלחמה בזאת אני בוטח אחת שאלתי מאת ה' אותה אבקש וכו'. הינו כי מבאר לעיל שעקר ההתגברות במלחמה של זה העולם הוא על ידי הרמזים שהם בחינת הארת הרצון, כי אף על פי כן אני רוצה האמת וכו' וכמבאר מזה בדברינו כמה פעמים. וזה מבאר בסמיכות הפסוקים הנ"ל שאמר דוד: אם תחנה עלי מחנה לא יירא לבי אם תקום עלי מלחמה בזאת אני בוטח. ומפרש והולך מהו זאת שהוא בוטח בו שהוא מה שאחת שאלתי מאת ה' אותה אבקש שבתני בבית ה' כל ימי חיי לחזות בנעם וכו', הינו בחינת התגברות הרצון והכסופין דקדשה שכל שאלתי ובקשתי מאת ה' תמיד הוא רק אחת שהוא: שבתני בבית ה' כל ימי חיי וכו'. שאזכה לשבת בבית ה' לחזות בנעם ה' וכו' שהוא רצון דקדשה ומאחר שכל רצוני רק לזה וכל שאלתי ובקשתי כל ימי חיי הוא רק זאת, בזאת אני בוטח בכל המלחמות שקמים עלי ובכל המחנות החונים עלי ומקיפים ומסבבים אותי מכל צד ופנה ומצדי צדדים שאף על פי כן לא אתירא מהם, כי אני בוטח בזאת. שהוא אחת שאלתי וכו'. שהוא התגברות הרצון דקדשה שאני מתגבר בכל עת. שעל ידי זה יסיעני ה' יתברך לנצחם ולשברם, כי עקר ההתגברות במלחמה הוא על ידי הרצון דקדשה וכנ"ל:

וזה בחינת סמיכות המשנה של פרק ד דמסכת אבות שהוא: בן זומא אומר 'איזהו חכם' הלומד מכל אדם, שנאמר מכל מלמדי השכלתי. 'איזהו גבור' הכובש את יצרו, שנאמר טוב ארך אפים מגבור וכו', 'איזהו עשיר' השמח בחלקו, שנאמר יגיע כפיך כי תאכל אשריך וטוב לך-אשריך בעולם הזה, וטוב לך בעולם הבא. איזהו מכבד המכבד את הבריות שנאמר כי מכבדי אכבד ובזי יקלו:

כי כלל המשנה הקדושה הזאת שגלה בן זומא הוא בחינת הארת הדעת דקדשה הנ"ל המבאר בהתורה כי מרחמם הנ"ל. שזה עקר הכל עקר קיום וישוב העולם כמו שמבאר. והתחיל מהעקר שהוא החכמה והדעת הנ"ל, ואמר: איזהו חכם הלומד מכל אדם. ובודאי אין כונתו שיסתפק בזה לבד במה שילמד מכל אדם ולא ילמד מרב כלל, כי הלא כבר הזהירנו רבותינו זכרונם לברכה: עשה לך רב וקנה לך חבר. ואמרו שכל מי שאינו משמש תלמיד חכם אפלו קרא ושנה וכו' הרי זה עם הארץ. וכמה וכמה הפליגו רבותינו זכרונם לברכה לילך ולבקש רב וחכם אפלו במרחקים וכל החכמים שבעולם כלם קבלו מרבם שקבלו מרבם עד רבי הראשון שהוא משה רבנו עליו השלום. אך כונת התנא הוא איזהו חכם שכבר קבל החכמה כראוי מרבו האמתית עד שראוי לקרות אותו גם כן בשם חכם הוא הלומד מכל אדם, הינו כשקבל מרבו בחינת הרמזים הנ"ל, כי מי שקבל חכמת רבו כראוי על ידי שהבין הרמזים שלו אזי הוא יכול ללמד מכל אדם ולהבין מכלם רמזים להתקרב לה' יתברך וכמו שכתב אדוננו מורנו ורבנו זכרוננו לברכה (בהתורה ויהי מקץ זכרון סימן נד) שה' יתברך מצמצם את עצמו מאין סוף ועד אין תכלית ומרמז לכל אחד רמזים בכל יום להתקרב לעבודתו על ידי כל מחשבה דבור ומעשה וכו'. אבל להבין כל זה צריכין להיות בקי מאד בדברי התורה שקבל מרבו עם הרמזים שבהם. ואז יוכל למצא דברי תורתו הקדושה בכל השיחות שבעולם עד שילמד ויבין מהם חכמות ועצות אמתיות להתקרב לעבודתו יתברך. כי בכל השיחות שבעולם יש בהם תורה נעלמת רק שצריכין לתת לב לזה ולהיות בקי היטב בחדרי התורה שקבל מרבו. וזהו שמביא הפסוק: מכל מלמדי השכלתי כי עדותיך שיחה לי. שבכל השיחות שבעולם אני מוצא עדותיך שהוא התורה, ועל ידי זה: מכל מלמדי השכלתי, כי בודאי זה שמוצא בכל השיחות שבעולם דברי תורה הנעלמים שם הוא יכול ללמד מכל אדם ולהבין ולהשכיל מכל דבריהם ושיחותם רמזים להתקרב לה' יתברך. (כמו ששמעתי ממנו זכרוננו לברכה), שמי שבקי היטב בדברי תורה יכול למצא בכל השיחות דברי תורה וכו'). נמצא, שהלומד מכל אדם זה בחינת החכם שמבין הרמזים של רבו שעל ידי זה יכול ללמד מכל אדם כנ"ל. וזהו שנשמך לזה: איזהו גבור הכובש את יצרו. כי עקר הגבורה והנצחון של המלחמה של האדם הוא על ידי הרמזים שהם בחינת ידים בבחינת ידי לקרב וכו' וכנ"ל. וזה שמביא הפסוק טוב ארך אפים מגבור וכו'. הינו שעקר הגבורה להתגבר בזה העולם על מה שצריך

להתגבר הוא אריכת אפים להאריך אפו על כל מה שיעבר עליו כל ימי חייו ולא יפל משום דבר שבעולם אפלו אם יעבר עליו מה. וכמו שמבאר בהתורה של אריכת אפים (בסימן קנה) ובדברינו הרבה מזה. וכל זה אי אפשר לקבל כי אם על ידי הרמזים הנ"ל שעל ידי זה יכול ללמד מכל אדם ולהיות חכם באמת עד שיבין איך להציל את עצמו ולהשאר על עמדו שזה עקר החכמה כידוע:

אות נו

וזה שנסמך לזה: איזהו עשיר השמח בחלקו. כי כבר מבאר בהתורה הנ"ל שעל ידי הדעת הנ"ל שהוא בחינת כלליות בן ותלמיד שהוא בחינת כבישת היצר, כי מאירין בהם הדעת לגרש הרוח שטות שמהם כל החטאים רחמנא לצלן וכו', על ידי זה זוכין לקבל הפרנסה והעשירות מים החכמה מהידים שהם הרמזים שיש שם שהם בחינת הארת הרצון כנ"ל וזהו שנסמך לשתי בבות הנ"ל, איזהו חכם, איזהו גבור וכו', איזהו עשיר. כי משם כל העשירות והפרנסה כנ"ל. ועקר הפרנסה והעשירות נמשך משם מים החכמה שהוא הדעת הנ"ל, על ידי בטחון כמו שמבאר שם על פסוק: כלם אליך ישברון וכו'. שעל ידי זה מקבלין הפרנסה והעשירות שמאיר שם הארת הרצון בחינת ומשביע לכל חי רצון. ואזי הפרנסה נשחקת ונחלקת לכל אחד כראוי לו כמו שמבאר שם על פסוק לויתן זה יצרת לשחק בו וכו', עין שם היטב. וזהו בחינת איזהו עשיר השמח בחלקו, כי עקר העשירות האמתי הוא כשזוכה לקבל העשירות בקדשה מבחינת ים החכמה הנ"ל. מהידים שיש שם שאז מקבל הארת [הרצון] ואז הוא בודאי שמח בחלקו שזהו בחינת רצון הנ"ל, בחינת ומשביע לכל חי רצון. שמרצה ברצון בכל מה שהי יתברך משפיע לו מאחר שכך הוא רצונו יתברך. וזהו שנאמר: יגיע כפיך כי תאכל וכו'. יגיע כפיך דיקא, דהינו שמקבל האכילה והפרנסה מהכפים והידים שבים החכמה על ידי הבטחון שנושא עיניו לשמים. ושוטח אליו יתברך כפיו בבחינת פרשתי ידי אליך וכו' בחינת שטחתי אליך כפי. ואז בודאי אשריך וטוב לך - אשריך בעולם הזה, וטוב לך לעולם הבא. כי עקר שעשוע עולם הבא הוא בחינת הארת הרצון המפלג הנ"ל שהוא בחינת כעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל שהוא בחינת מה רב טובך אשר צפנת ליראיך וכו' כמו שמבאר שם. ומאחר שזוכה גם בזה העולם להארת הרצון כנ"ל. בודאי אשרי לו גם בעולם הזה כי מאיר עליו הרצון שהוא מעין עולם הבא, ועל כן בודאי אשריך בעולם הזה וטוב לך לעולם הבא, כי אז יזכה להארת הרצון בתכלית השלמות שהוא רב טוב הצפון מאחר שגם בזה

העולם המשיך על עצמו הארת הרצון שהוא בחינת השמח בחלקו וכנ"ל:

אות נח

וזהו: איזהו מכבד המכבד את הבריות. שנאמר: כי מכבדי אכבד ובזי יקלו

(קצה*). והוא אינו מובן לכאורה איך מוכח מזה הפסוק שהמכבד הוא המכבד את הבריות. הלא זה הפסוק כי מכבדי וכו'. מדבר רק מכבוד ה' יתברך? אך על פי כל הנ"ל מובן ומבאר היטב. ובמאי דפתח התנא מסיים. כי התחיל איזהו חכם וכו'. שהוא החכמה והדעת הנ"ל להכיר את ה' יתברך שזה עקר החכמה, כמו שכתוב: אל יתהלל חכם בחכמתו וכו' כי אם בזאת וכו'. השכל וידע אתי. ועקר החכמה והדעת הזה הוא לידע ולהאמין כי מלא כל הארץ כבודו וה' יתברך בוחר בעבודת התחתונים שבזה העולם שהם דרי מטה ובהם עקר התגלות כבודו יתברך וכנ"ל. ועל כן בודאי צריכין לכבד את הבריות כי בזה מכבד את ה' יתברך, כי צריך להאמין שבכל אחד מישראל מלבש כבודו יתברך, כי מכל אחד מישראל אפלו הגרוע שבגרועים כל זמן שהוא בכלל האמונה הקדושה ה' יתברך מקבל ממנו כבוד והתפארות פרטי, כי על ישראל גאותו וכבודו וגדלו כידוע. ועל כן בודאי צריך לכבד את כל אחד ואחד. ועקר הכבוד הוא לדבר עם כל אחד מהתכלית להכניס בו יראת שמים וכן לקבל ממנו בבחינת ומקבלין דין מן דין שזהו בחינת הלומד מכל אדם שהתחיל בזה, כי זה עקר הכבוד בבחינת אין כבוד אלא תורה. וכמו שהזהיר אדוננו מורנו ורבנו זכרוננו לברכה בתורה הנ"ל שכל אדם צריך לעסק בזה להכניס הדעת בחבריו וכו' כמו שמבאר שם. וזה עקר כבוד ה' יתברך כנ"ל ועל כן הביא הפסוק כי מכבדי אכבד וכו'. כי זה עקר כבוד ה' יתברך כנ"ל:

אות נט

כי המקרא הזה כי מכבדי אכבד וכו'. נאמר על בני עלי על שבזו את בני ישראל והקרבתם, כמו שכתוב שם בפרשה (שמואל א קפיטל

אות ב

והם עשו ההפך ממה שהיה ראוי להם לעשות, כי הם היו כהנים ועקר קדשת הכהן הוא בחינת כלליות בן ותלמיד כמו שמבאר שם בהתורה הנ"ל, כי הכהנים מקריבים כל הקרבנות שעל ידי זה עקר כלליות וההתקשרות של דרי מעלה עם דרי מטה וכו' כנ"ל והם פגמו בזה מאד כי בזו את ישראל והקרבנות ואמרו ואם לא לקחתי בחזקה וכו'. ועל כן הוכיחם שם הנביא ואמר להם: הנגלה נגליתי לבית אביך במצרים שהוא אהרן הכהן הראשון, כפי שפרש רש"י שם, הינו שהוכיחם מדוע אינם הולכים בדרך אביהם אהרן הכהן הראשון שממנו כל קדשת הכהנה, כי אהרן הכהן הראשון שממנו כל קדשת הכהנה, כי אהרן הכהן עסק בתקון המשכת הדעת הנ"ל לישראל בתכלית השלמות, כי היה אוהב שלום וכו', כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: הוי מתלמידיו של אהרן אוהב שלום ורודף שלום אוהב את הבריות ומקרבן לתורה. כי המשכת הדעת הנ"ל לגלות כי מלא כל הארץ כבודו שעל ידי זה נקשרין ונכללין העולמות זה בחינת שלום כנ"ל, כי הכל תלוי בשלום, כי על ידי שעושין שלום בין איש לאשתו ובין אדם לחברו, על ידי זה נולדין ונתרבין בנים ותלמידים, כמו שמבאר במקום אחר שעל ידי השלום שבין אדם לחברו יכול כל אחד לדבר עם חברו ביראת שמים ולקרבו לה' יתברך וכו' (כמו שמבאר בהתורה רציצא בסימן כז). וזה היה עבודת אהרן שהיה אוהב שלום ורודף שלום בין איש לאשתו ובין אדם לחברו. אוהב את הבריות ומקרבן לתורה, כי על ידי השלום עקר ההתקרבות לתורה וכנ"ל. ועל ידי זה דיקא זכה לקדשת הכהנה לדורות, כי זה עקר קדשת הכהן להאיר בבנים ותלמידים ולכלל ולקשר כל העולמות על ידי זה שזהו בחינת עבודת הקרבנות וכנ"ל. ועל כן הוכיח את בני עלי על זה שאינם הולכים בדרכי אהרן הכהן אביהם. ועל כן סים: כי מכבדי אכבד ובזי יקלו. כי זה עקר כבודו כשהולכים בדרך של אהרן הכהן לאהב שלום וכו'. ולאהב את הבריות ולקרבן לתורה שעל ידי זה מגלין כי מלא כל הארץ כבודו כנ"ל. ועל כן זכה אהרן באמת לכבוד גדול זה שהוא קדשת הכהנה בחינת כי מכבדי אכבד ובזי יקלו שהם המבזים את בני אדם ומוצאים חסרונות בכל אדם. וכשרואים את אחד שרוצה להתקרב לה' יתברך מבקשים ומחפשים למצא בו מומין וחסרונות ומבזין אותו והרי הם כאלו מבזין, כביכול, את ה' יתברך שכל כבודו על ידי מעשה התחתונים. והעקר על ידי התקרבות הרחוקים מאד לה' יתברך כמו שנתבאר כמה פעמים בדברינו. ועל כן נאמר עליהם ובזי יקלו, אבל המכבד את הבריות ומקיים אל תהי בז לכל אדם וחותר ומשתדל לדבר עם כל אחד מהתכלית להכניסו אל הקדשה שזה עקר הכבוד, בודאי הוא מכבד את ה' יתברך ועליו נאמר: כי מכבדי אכבד. נמצא, שהתנא כלל כאן כל תקוני המשכת

הדעת הקדושה הנ"ל. שהוא איזהו חכם וכו' שהוא מי שזכה לדעת הנ"ל כנ"ל. שעל ידי זה הוא מתגבר על הרוח שטות וכו'. שזהו בחינת איזהו גבור הכובש את יצרו וכו'. ועל ידי זה נמשך הפרנסה והעשירות מים החכמה וכו'. שזהו בחינת איזהו עשיר וכו'. וכל זה הוא לגלות כבוד ה' יתברך בכל העולם ובכל בני אדם שבעולם לקרב כל הרחוקים שבעולם על ידי שמגלין להם כי מלא כל הארץ כבודו שזהו בחינת איזהו מכבד וכו' וכנ"ל:

אות ס

וזה : מה אהבתי תורתך כל היום היא שיחתי . 'מה אהבתי תורתך' בחינת אהבה ורצון המפלג כנ"ל, על ידי זה 'כל היום היא שיחתי', כי על ידי הארת הרצון הנ"ל, שהוא בחינת רמזים הנ"ל, על ידי זה מוצאין בכל השיחות שבעולם רמזים להתקרב לה' יתברך כמו שמבאר לעיל על פסוק : מאיבי תחכמני מצותך כי לעולם היא לי. וכנ"ל. וזה שנשמך לזה : מכל מלמדי השכלתי כי עדותיך שיחה לי. כי על ידי זה עקר ההתגברות על האויבים שהם היצר הרע וחילותיו וכנ"ל. וזהו 'כי לעולם היא לי', הינו שכבר קבלתי מרבתי שהתורה הקדושה עומדת לעולם ועד. בחינת לעולם ה' דברך נצב בשמים לדר ודר אמונתך כוננת ארץ ותעמד , הינו שאיך שהוא אחר כל מה שעובר על האדם, 'אתה מרום לעולם ה'', כי דבריו חיים וקיימים וכו', לעד לעולמי עולמים וכו'. ועל ידי זה תחכמני מצותיך מאיבי להתחזק לבלי לפל משום דבר רק להתגבר בכל יום ובכל עת מחדש לחטף תורה ומצוות כל מה שיוכל. כי איך שהוא זה ישאר לו קים לעולם בחינת 'כי לעולם היא לי' ועל כן נסמך לזה מכל מלמדי השכלתי כי עדותיך שיחה לי כי הם בחינה אחת כנ"ל כי כל זה קבלתי מרבתי האמתיים שעל ידי זה אני יכול ללמד מכל אדם ולקבל מהם רמזים מכל השיחות שבעולם. בחינת כי עדותיך שיחה לי וכנ"ל. וזה שאמר קדם לזה סמוך לפסוק מה אהבתי הנ"ל. לי קוו רשעים לאבדני עדתיך אתבונן לכל תכלה ראיתי קץ רחבה מצותך מאד. ונסמך לזה מיד מה אהבתי תורתך וכו'. הינו שאמר שכנגד הרשעים והסטרא אחרא שקוו לאבדני. התגברתי על ידי עדתיך אתבונן שהתבוננתי בתורתך וראיתי כי לכל תכלה לכל תכלית דבר יש קץ כפי שפרש רש"י שם, אבל רחבה מצותך מאד. כי התורה והמצוות רחבים מאד בלי קץ ותכלית ואי אפשר להשיגם ועל ידי זה עקר ההתגברות וההתחזקות על ידי שיודעים שאין יודעים כלל שזהו בחינת סיג לחכמה שתיקה הנ"ל. בחינת רצון הנ"ל שנמשך על ידי הרמזים כנ"ל, כי עקר ההתחזקות על ידי שמאמינים בהדעת הקדוש הנ"ל שמלא כל הארץ כבודו וכו'. אבל תכף כשבאין עליו

קשיות ואפלו כשקשה לו על עצמו על שאף על פי כן הוא פגום כל כך ורחוק כל כך מקדשת התורה אזי תכף צריך לברח מכל אלו הקשיות ולשתק במחשבתו ולקיים סיג לחכמה שתיקה. רק להתגבר בכל פעם לחטף איזה נקדות טובות כל מה שיוכל תורה ומצוות ובפרט תפלה ותחנונים ושיחה לפני קונו ולבלי להסתכל על כל מה שעובר עליו, כי צריכין להיות עקשן גדול בעבודת ה' כי אין יודעין כלל, רק לקיים כמו שצונו רבותינו זכרונם לברכה שאין שום יאוש בעולם כלל כי לגדלתו אין חקר וכו'. וכמו שנתבאר מזה כבר בכמה מקומות. הפך בהם והפך בהם וכו', כי הם חייך לנצח:

הלכות בציעת הפת ודברים הנוהגים בסעודה

אות סא

וזה שהזהירו רבותינו זכרונם לברכה להביא מלח על השלחן ולטבל פרוסת המוציא במלח. כי כבר מבאר שהאכילה בקדשה היא בחינת התקשרות וכלליות העולמות עליונים ותחתונים. שהם בחינת גוף ונפש וכו' כנ"ל. ועל כן צריכין לזהר להביא מלח אל הסעדה, כי עקר ההתקשרות והכלליות הוא על ידי בחינת מלח, שהוא בחינת ברית מלח, בחינת קדשת הברית, (כמובן בהתורה צוית צדק בסימן כג על מאמר רבותינו זכרונם לברכה מלח ממון חסר, עין שם). שזה עקר קדשת הצדיק שעל ידי זה מקשר כל העולמות עליונים ותחתונים יחד. בבחינת כי כל בשמים ובארץ, 'כי כלי דא צדיק כמו שמבאר בהתורה הנ"ל, ועל כן צריכין להביא מלח על כל הקרבנות, כמו שכתוב: ולא תשבית מלח ברית אלקיך וכו' על כל קרבנד תקריב מלח. כי כבר מבאר שעל ידי הקרבנות נכללין ונקשרין העולמות עליונים למטה ותחתונים למעלה וכו'. ועל כן מכרחין להקריב מלח על כל הקרבנות. כי עקר הכלליות על ידי ברית מלח עולם

אות סב

ועל-כן עקר האכילה היא פת במלח. כמו שנאמר: כך היא דרכה של תורה פת במלח תאכל וכו'. כי לחם ומלח הם בחינה אחת. כי אותיות ל'ח'ם

ומיל'ח שוין כמובא , כי בלחם נעלמין כל הטעמים שבעולם כנ"ל. ומובא בספרים בשם המחקרים שכל הטעמים שבכל המאכלים שבעולם הם על ידי המלח שמערב בהרכבתם שהוא יסוד הרגש טעמים וכפי שנוי ציורי חלקי המלח שבהם כן הוא שנוי טעמים. וכל זה מחמת שהמלח בשרשו גבה מאד, כי ברית כרותה למלח וכו'. וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה על פסוק: יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים, שהיו המים תחתונים בוכין אנן בעינן למהוי קדם מלכא. עד שכרת להם ברית שיהיו עולים לקרבן בנסוך המים בחג. ובמלח שמקריבין על כל הקרבנות, כי הרקיע המבדיל בין מין עלאין, למין תתאין זה בחינת הצדיק הנ"ל כמובא שמקים עליונים ותחתונים. כל אחד בבחינתו בבחינת אי"ה ומלא כנ"ל. ובתחלה היו המים התחתונים בוכין. כי לא ידעו שיכולין לגלות בהם התגלות אלקותו ומלכותו יתברך. ועל כן בכו ואמרו: אנן בעינן להוי קדם מלכא. עד שפיסם ה' יתברך. וכרת להם ברית מלח עולם. שעל ידי בחינת מלח בחינת קדשת הצדיק יזכו להתקרב על גבי המזבח ולעלות לקרבן לעלא ולעלא, כי אדרבא, עקר התגלות כבוד מלכותו הוא דיקא על ידי התחתונים, כי דיקא הארץ מלא כבודו וכנ"ל. ועל ידם עקר ההתקשרות והכלליות וכנ"ל. ועל כן כל המאכלים המחייין את האדם לקשר הנפש עם הגוף. שהוא בחינת כלליות העולמות כנ"ל. כל הרגשת טעמים הוא על ידי חלקי המלח שבהם, כי עקר החיות המקשר הנפש עם הגוף שהוא כלליות הנ"ל הוא על ידי בחינת ברית מלח כנ"ל. וזהו בחינת לחם, כי בהלחם נעלמים כל הטעמים שבעולם. שהם בחינת חלקי המלח כנ"ל. ועל כן לחם ומלח שיכים ומקשרין זה בזה מאד. ועל כן הזהירו רבותינו זכרונם לברכה מאד לטבל פרוסת הבציעה במלח וכנ"ל:

אות סג

ועל-כן על פגם הברית נאמר: היאכל תפל מבלי מלח, כמובן בהפסוקים שרשמתי מפיו הקדוש על סימני היו"ד קפיטל תהלים. לומר בשביל תקון המקרה רחמנא לצלן, שהם כנגד היו"ד מיני נגינה, עין שם. וזהו היאכל תפל מבלי מלח אם יש טעם בריר חלמות. כי בלי מלח אין שום טעם, כי כל הטעמים נמשכין ממלח. שהוא בחינת ברית מלח עולם, בחינת קדשת הצדיק דנטיר ברית שעל ידי זה כל ההתקשרות עליונים ותחתונים. שזה עקר תקון האכילה דקדשה שהיא במקום הקרבנות שהם כוללין ומקשרין העולמות כנ"ל וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה על פסוק זה השלחן אשר לפני ה' שהאכילה במקום קרבן. ועל כן שלחן מכפר

אות סד

וזה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: כך היא דרכה של תורה. פת במלח תאכל ומים במשורה תשתה ועל הארץ תישן וחיי צער תחיה ובתורה אתה עמל, אם אתה עושה כן אשריך וטוב לך. אשריך- בעולם הזה, וטוב לך- לעולם הבא. כי עקר הטוב והענג בעולם הזה ובעולם הבא הוא רק הרצון, דהינו כשהכל הוא כרצונו וזה רואין בחוש, ומובן לכל משכיל כי בודאי אפלו אם יצבר כעפר כסף וזהב ואבנים טובות ומרגליות. אם אין רצונו שבע מזה וחפץ ודואג שיהיה לו יותר, וגם דואג אולי יאבד גם זה שיש לו, מכל שכן כשאין לו קורת רוח מאשתו ובניו ושכניו וכיוצא ויש קטטות וסכסוכים ביניהם, אזי בודאי כל עשירותו אינו נחשב לכולם. וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: מרבה נכסים מרבה דאגה. שהוא מחמת כל הנ"ל. ויותר מזה דאגות מדאגות שונות. ועל כן באמת אמר קהלת החכם מכל האדם. גם כל ימיו כעס ומכאובות וכו'. וזה ידוע ומובן לכל שאי אפשר שימלא האדם רצונו בזה העולם. על כן באמת אין שום טוב בעולם כי אם כשיזכה להארת הרצון הנ"ל. שיהיה כל מגמתו וכל חפצו ורצונו ותשוקתו וכסופיו רק לה' יתברך להכלל ברצון שברצונות. שזה הרצון נשאר קים לעולם ועד. וכל נקדה ונקדה טובה שיזכה על ידי זה הרצון. ואפלו אם לא יזכה כלום חס ושלום, רק זה הרצון בעצמו הוא יקר ועולה על כל מחמדי תבל. והכל אין ואפס גמור. נגד נקדה אחת מרצון הטוב הזה. וזה אי אפשר לבאר בפה ובכתב. כי אם לכל חד כפום מה דמשער בלבה. וזה כך היא דרכה של תורה פת במלח תאכל. כי עקר האכילה הוא בשביל הארת הרצון הנ"ל. שנמשך על ידי כלליות העולמות. שהם בחינת התקשרות הנפש עם הגוף, שזהו בחינת פת במלח כנייל. וזהו: ומים במשורה תשתה. כי המים הם בחינת מימי הדעת הנ"ל. הנמשכין מזה הים גדול ורחב ידים. ואף על פי שהדעת יקר מאד אבל צריכין לקבלו במשורה ובמדה שלא יצא חוץ לגבול, שלא יכנס לקשיות ותרוצים שאין הזמן מספיק לבארם. שזהו בחינת סיג לחכמה שתיקה. וזה בחינת ומים במשורה תשתה שצריכין לשתות מימי הדעת במשורה ובמדה. שלא להתחכם יותר. בבחינת אל תתחכם הרבה וכתוב: ואל תתחכם יותר וכנייל. שזהו בחינת אין משיחין בסעדה, כמו שמבאר שם. וזהו: ועל הארץ תישן. כי מבאר שם בהתורה הנ"ל על מאמר רבותינו זכרונם לברכה: והיה רבי אליעזר ישן ורבי יהושע נעור, ששנה היא בחינת מ"ה, בחינת עין לא ראתה וכו'. וצריכין לכלל העולמות עליון בתחתון וכו'. ועקר התגלות כבודו יתברך הוא בארץ הגשמי הזה דיקא.

ועל כן כשישן על הארץ בשביל התורה הוא כולל ומקשר העולמות יחד, כי עולה ונכלל בבחינת 'מה' בשעת שנתו מתוך גשמיות הארץ הגשמי שישן עליה, כי יודע ומאמין שמלא כל הארץ כבודו. ומשם הוא נכלל גם בבחינת מ"ה שהיא בחינת שנה כנ"ל. 'וחיי צער תחיה', שחיותו ושמחתו יהיה חיי צער, כי יבין שבזה העולם אין שום תענוג שלם כלל, כי כל תענוגי זה העולם הם בבחינת ואחרית שמחה תוגה גם בזה העולם. מכל שכן מה שעתיד לתן דין וחשבון עליהם בעולם הבא. כי אי אפשר שיתנהג הכל כרצונו כנ"ל. על כן אי אפשר לחיות בזה העולם שיהיו נקראים חיים כי אם כשמסתפק במה שיש לו ושמח בחלקו אפלו אם אין לו רק לחם ומים בדחק, כי אין שום צער ויסורים בעולם כי אם עוונות, שהם עקר המשאוי כבד מכל המשאות של כל מיני יסורין שבעולם. כמו שמבאר בתחלת התורה הנ"ל, על כן דיקא זה שמרצה בחיי צער יש לו חיים אמתיים על ידי ובתורה אתה עמל שהוא עקר החיות והטוב, כמו שכתוב כי הוא חייך וכו'. וזהו: אם אתה עושה כן אשריך-בעולם הזה. וטוב לך- לעולם הבא. כי עקר שעשוע עולם הבא הוא הרצון הנ"ל. שהוא בחינת מה רב טובך וכו' כנ"ל. ומי שממשיך עצמו לרצון זה בעולם הזה. רק הוא זוכה לחיים ואשרי לו גם בעולם הזה כי אין שום חיים וטוב בזה העולם. כי אם תורה ותפלה ומעשים טובים. והעקר הוא הרצון וכנ"ל. ועין בהשיחות מה שבארנו בזה יותר קצת. והבאתי שם מה שקצת העולם מקשין על זה על מה שאמר התנא על פת במלח וכו' אשריך בעולם הזה. שבאמת מי שיש לו לב אמתי להבין את כל המעשה תחת השמש. יבין וישכיל ויראה שאין שום טוב וחיות בזה העולם. כי אם כשמרצים לילך בדרך התנא הנ"ל. ואז דיקא אשרי לו גם בעולם הזה, כי בלא זה כל מי שחפץ יותר חפצי העולם הזה ומחמדיו חיו מרים ומרורים ביותר אפלו מי שיש לו עשירות הרבה כידוע לבקיאים בהם, עצם רבוי המרירות מר ממות ורבוי הדאגות שסובלים גם בעולם הזה. מכל שכן מה שיצטרכו לתן דין וחשבון לעולם הבא. על שלא התנהגו בממונם ועשירותם כראוי שעליהם נאמר:

עשר שמור לבעליו לרעתו. ועין מה שכתוב השיחה הנפלאה שהעולם אומרים שיש עולם הזה ועולם הבא וכו'. שכפי הנראה בכאן הוא הגיהנם וכו' ומי שישים לבו באמת לדברי צדיקי אמת יבין גם בדעתו שדברי התנא הנ"ל. הם כנים ואמתיים רק על פי פשוטן של דברים. שרק מי שמרצה לילך בדרכו הנ"ל. אשרי לו גם בעולם הזה. וכל מה שמקרב עצמו יותר לדרך הנ"ל אשרי לו, מכל שכן אם יזכה בשלמות לדרך הנ"ל. מה רב טובו בעולם הזה ובעולם הבא וכו'. עין לא ראתה וכו'. ה' יתברך ישים חלקנו עמו. אמן, כן יהי רצון:

אות סה

וזה בחינת ויקח קרח-ואתפלג קרח שחלק בין בחינת איה לבחינת מלא. כי עקר תקון כל המצוות ועבודת ישראל הוא לכלל ולקשר העולמות יחד. שזה בחינת המשכן שהוא בחינת הבית המקדש שהקריבו בו הקרבנות. שעל ידי זה עקר הכלליות וכו' כנ"ל, אבל אסור לכנס בזה הדעת בקשיות ותרוצים שהם למעלה משכלו כנ"ל. רק לבטל דעתו נגד אבותינו ונגד הצדיקי אמת הממשיכין זה הדעת בכל דור ודור. להודיע לבני האדם כי מלא כל הארץ כבודו ולכללו בבחינת מה וכו' כמו שמבאר שם. וקרח מחמת גסותו פגם בזה מאד ונכנס בקשיות שהם למעלה משכלו עד שכפר בעקר על ידי שעשה פרוד בין בחינת מ"ה לבחינת מלא. וכל זה היה מחמת גסותו שקנא עצמו בנשיאות אליצפן ורדף את הכבוד. ובזה פגם בכבוד ה' יתברך אשר כל הארץ מלא כבודו. וצריך כל אדם לבטל כבודו כנגד כבוד המקום ולמעט בכבוד עצמו ולהרבות בכבוד המקום, כי מובן שם בסוף התורה כי מרחמם הנ"ל. שהעקר תלוי בעונה שהיא גדולה מן הכל. ועל כן עקר הרבי הראשון שהמשיך זה הדעת הקדוש היה משה רבנו. כי הוא היה ענו מאד מכל האדם. וכן התלמידים החפצים לקבל ממנו צריכים על כל פנים שלא יהיה להם גסות רוח ויברחו מן הכבוד, כי אם לא יבטלו כבודם בודאי לא יוכלו להתקרב אל האמת, כי על ידי שחפץ בכבוד עצמו חס ושלוס הוא פוגם בבחינת מלא כל הארץ כבודו, כי אין אני והוא יכולין לדור וכו' כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. וקרח פגם בזה מאד עד שכפר בעקר כנ"ל. ועל כן אמר אז משה ואהרן מה הוא מ"ה דיקא וכנ"ל. ועל כן חלק על ציצית ועקר על תכלת שבציצית, כי תכלת הוא חבור שחר ולבן, כמובא בחינת כלליות הנ"ל. שחר בחינת חשך, בחינת עמק המשג, בחינת אי"ה, בחינת מה חמית וכו'. לבן בחינת התגלות, בחינת מלא כל הארץ כבודו שצריכין לכללם יחד וקרח פגם בזה כנ"ל:

אות סו

ועל-כן מסר לו עבודת הקטרת. ואמר לו שסם המות נתון בתוכו שבו נשרפו נדב ואביהוא כי כל הקרבנות הם בחינת כלליות הנ"ל כנ"ל, אבל אין לך חביב מן הקטרת. שעקר ההתקשרות על ידו. ועל כן נקרא קטרת לשון קשר, כי קטרת יורד למטה למטה מאד להעלות מעמקי עמקי הקלפות בסוד חלבנה. שזה בחינת אחד עשר סמני הקטרת כנגד אחד עשר אלופי עשו וכו'. שזה בחינת אחד עשר פסוקים שמתחילין בנון ומסימין בנון. נון בחינת נפילה. ונון בחינת משיח ששיג שער הנון שאי

אפשר לעלות שם כי אם על ידי בחינת לפני שמש ינון שמו. שזהו בחינת הנונין הפוכין שסביב פרשת ויהי בנסע וכו' וכמובא. וזה בחינת הנונין הפוכין שבקפיטיל קז בתהלים במזמור הודו. שמדבר מכל הגליות שנפלו כנסת ישראל בהם שתקונם על ידי בחינת הנון של משיח. שהם בחינת הצדיקי אמת שבכל דור שמכניסין בישראל. לצעק בכל פעם לה' ולהודות לו יתברך על חסדיו ונפלאותיו שעושה עמנו בכל עת בתוך עמק מרירות הצרות בגוף ונפש וממון וכו'. וכן לצעק ולחזר ולצעק בחינת ויצעקו ויצעקו וכו'. כמובא בזה הרבה בדברינו. וכל זה הוא בחינת קטרת כנ"ל. שצריכין לאמרם בכונה כדי לזכות לתשובה כמובא. כי קטרת יש לו זה הכח לגלות בעמקי הקלפות כי מלא כל הארץ כבודו. ולהעלות משם כל מי שנפל לשם וכנ"ל עד לעלא ולעלא, כי סלוקא דקטרת עד אין סוף כמו שאיתא בזהר הקדוש, אבל אף על פי שקטרת גבה כל כך גם בו סם המות נתון בתוכו שבו נשרפו נדב ואביהוא שפגמו גם כן בכלליות הזה מרבו קדשתם העצומה מאד. בחינת בקרבתם לפני ה' וימתו. אבל אף על פי כן פגמו מאד, כי עלו למעלה מעלה שלא ברשות ולא רצו להוריד עצמן למטה להמשיך הדעת מדור לדור. בבחינת חליפות הנ"ל. שזהו בחינת בגין דלא אנסיבו. וכמו שכתוב: ובנים לא היה להם. כי עקר ההתקשרות הנ"ל. הוא בסוד יחוד איש ואשה בקדשה שמשם המשכת כל הדורות שהם החליפות. והם סברו שיכולין להקטיר קטרת בלא תקון וכו'. על כן מתו. מכל שכן קרח ועדתו שפגמו בזה מחמת גאות וכבוד כנ"ל:

אות סז

וזה בחינת מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה שקרח עינו הטעתו. ראה שלשלת גדולה יוצאה ממנו שמואל ובניו ועשרים וארבע משמרות וכו'. הינו כי על ידי זה טעה והתלבש היצר הרע אצלו במצוות כדרכו (כמו שמבאר בסימן א). כי סבר שכבוד ה' יתברך לגלות כי מלא כל הארץ כבודו ראוי להיות על ידו. מאחר שזה הכבוד צריכין לגלות מדור לדור. כמבאר בזאת התורה הנ"ל. שבשביל זה צריכין להשאיר בנים ותלמידים שהם החליפות וכו' כנ"ל, על כן סבר מאחר שהוא רואה שממנו יצאו דורות קדושים של צדיקים כאלו שיגלו כבודו יתברך שהם שמואל וכו', בודאי מגיע לו כל הגדלה והכבוד של הנשיאות, כי באמת זה הצדיק שצריך להאיר הדעת הקדוש בעולם בודאי ראוי שיהיה לו כל הכבוד שיבואו כל ישראל אליו לכבדו כדי שיוכלו לקבל ממנו תורה ודעת על ידי זה. כי שרש התורה הוא כבוד דקדשה. וכמובן בדבריו זכרוננו לברכה בכמה מקומות. וזה בחינת כבוד חכמים ינחלו. ועליו נאמר: כי מכבדי אכבד. כי מאחר שהוא עוסק לגלות כבודו יתברך בודאי ראוי שיהיה לו

כל הכבוד שיהיה מכבד ומפרסם גדול ויהיה לו ממשלה ונשיאות כדי שיוכל למשל בעולם ולהדריך את ישראל בדרך הקדשה. להאיר דעת הקדוש בעולם. ובשביל זה היו כמה צדיקים נשיאים ומלכים ומכבדים מאד. אבל זה הצדיק שמקבל הכבוד. צריך שיהיה ענו גדול בתכלית בבחינת משה ויהיה בורח מן הכבוד באמת לאמתו ולא יקבל הכבוד לעצמו רק למען כבוד ה' יתברך כדי שיוכל על ידי זה להאיר הדעת בעולם מדור לדור כנ"ל. וקרח טעה בזה שראה שיצאו ממנו דורות צדיקים שיתגלה כבודו יתברך על ידם וסבר שהדעת הקדוש שלהם לגלות כבודו יתברך יהיה נמשך על ידו. ועל כן אמר שראוי לו כל הכבוד כדי שיוכל להמשיך הדעת מדור לדור כנ"ל, אבל כונתו לא היתה לשמים כי אם בשביל כבוד עצמו. אבל הוא היה חזק בדעתו ונכנס לאותו חזקה שהוא ימלט. מאחר שראה שלשלת כזאת שיצאו ממנו שישתלשל ממנו דורות קדושים שימשיכו דעת כזה בעולם. ועל ידי זה נתעה כל כך עד שמרד במשה רבנו שממנו כל המשכת הדעת הקדוש הזה וחלק עליו. ואמר: כלם שמעו מסיני אנכי וכו'. כאלו קבלת התורה שהוא עקר המשכת הדעת. ירשו כלם מאבותיהם מעצמם שלא על ידי כחו של משה רבנו. ובזה טועים הרבה גם בדורות האלו כאלו התורה הולכת בירשה וכו'. כידוע לבקיאים קצת בהנהגת העולם עתה. ורבותינו זכרונם לברכה אמרו בהפך: כתר שם טוב מנח, כל הרוצה יבוא ויטל. וכתוב אב לא ישא בעון הבן ובן לא ישא בעון האב וכו'. וכמו שראינו בכל הדורות שהיו צדיקים גדולים הרבה שהיה להם בנים רשעים, והיו רשעים הרבה שהיו להם בנים צדיקים וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה ואל תאמר שהיא ירשה לך וכו'. כי אף על פי שעקר הדעת והאמונה הקדושה התחיל מהאבות, אף על פי כן לא היה מי שהאיר והמשיך זה הדעת בכל העולם כמו משה רבנו עליו השלום, כמו שכתוב: כי שאל נא לימים ראשונים וכו'. הנהיה כדבר הגדול הזה וכו'. ואפלו עתה בדורות שאחר מתן תורה, אי אפשר להמשיך הדעת הקדוש כי אם על ידי גדולי מבחרי הצדיקים שה' יתברך שולח בכל דור ודור. וכמובן למשכיל מכל המעשיות שעברו בישראל בכל דור ודור עד היום הזה. וקרח פגם בזה מאד מאד מחמת שצפה שדורות קדושים יצאו ממנו וכנ"ל, על כן סבר שהוא השיג הדעת. ורצה להבין הכל ונכנס בקשיות שהם למעלה מהזמן עד שכפר במשה ובתורתו, עד שכפר

אות טח

וזה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה בפרק חלק: 'ויקח קרח'. שעשה קרחה בישראל. ודרשו שם כל שמות אבותיו הקדושים על קרח לגנאי.

וכמו שכתוב שם : בן יצהר שהרתיח כל העולם כזהרים. וכן בן קהת וכו'. והקשה לכתב בן יעקב שעקב וכו'. (סנהדרין קט) והוא פלא למה לכתב שם הקדוש של יעקב גם כן להפכו לגנאי לו. אך קרח במחלקתו גרם שלא די שהדעת של בניו לא יהיה נמשך לבניו על ידו. כי אם על ידי משה ותלמידיו יהושע והזקנים וכו'. אף גם פגם וזכר ועקר עצמו מהדעת הקדוש של אבותיו הקדושים שכל הדעת שלהם נהפך אצלו לרעה. בחינת לא זכה-נעשית לו סם המות. עד שכל שמותיהם הקדושים שהוא הדעת שכלול בהשם (כמו שמבאר במקום אחר) שלהם. הפך הכל על עצמו לרעה. ועל כן הקשה ולכתב גם בן יעקב ויהיה נדרש עליו גם כן לגנאי, כי בודאי פגם גם בשרש הדעת של יעקב שממנו התחלת יחוס ישראל שנקראים כלם בני ישראל. והשיב : יעקב בקש על הדבר : בקהלם אל תחד כבדי. הינו שזה היה נפלאות הכח של יעקב אבינו שהמשיך בזרעו קדשת הדעת הזה בקדשה חזקה כזאת שאפלו אם יהיה איזה מזרעו פוגם בדעתו מאד אף על פי כן לא יהיה נפסק חס ושלוש, הדעת מזרעו, כי בכל דור ודור יקומו צדיקים שיאירו דעתו בעולם. ועל כן בקש מה' יתברך ופעל שאפלו כשקרח ירצה לעקר את הכל חס ושלוש, לבטל הדעת הקדוש הזה חס ושלוש, אף על פי כן לא יוכל לפגם בשרש הדעת שלו שהוא כבוד ה' יתברך בחינת בקהלם אל תחד כבדי. 'כבדי דיקא. כי כל שרשי הנפשות הם כבוד ה' יתברך, כי הכל נברא לכבודו (וכמו שמבאר במקום אחר. ויעקב כלול מכל הכבוד שהוא שרש כל הנפשות בני ישראל שיצאו ממנו, כי המשיך זרעו בקדשה כזאת שכל כבוד ה' יתברך יתגלה על ידי זרעו, כי זכה למטה שלמה שכל שנים עשר בניו היו כלם קדושים והיו עוסקים להמשיך הדעת הקדוש שהוא האמונה הקדושה בעולם. ובעצם כחו פעל כל כך שקדשת זרעו לא יפסק לעולם שכל זרעו עד הסוף, כלם יכירו וידעו את ה' יתברך וימשיכו הדעת הקדוש מדור לדור לעולם. עד שאפלו אם אחר כמה דורות יהיה נמצא איזה רשע מזרעו שירצה להכרית עצמו משרש הדעת הקדוש הזה, כמו קרח. אף על פי כן לא יוכל לעקר כי אם את עצמו. אבל דורותיו שיצאו ממנו יהיה נשאר בהם נקדת קדשתו שהוא קדשת הדעת הנ"ל שהוא כבוד ה' יתברך. עד שסוף כל סוף יתגלה על ידי זרעו של זה הרשע והכופר, יתגלה על ידו גם כן קדשת כבודו יתברך. שזהו ענין כל הרשעים בני הצדיקים שהיו בעולם, ובפרט במלכי בית דוד. ואחר כך יצאו מהם דיקא צדיקים קדושים ונוראים מאד מאד. כמו אחז שהיה בן הצדיק יותם והוא היה רשע גדול ואחז בתי כנסיות ובתי מדרשות. ובקש לבטל התורה מישראל ולסלק שכינתו מישראל שזה עקר פגם הכבוד הנ"ל כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה שאמר : אם אין גדיים אין תישים, אם אין צאן אין רועה וכו'. ואף על פי כן יצא ממנו צדיק קדוש ונורא מאד שהוא יחזקיהו שבקש הקדוש ברוך הוא לעשותו משיח, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. וכן יחזקיהו הוליד את מנשה ואמון שהיו רשעים. ואחר כך יצא מהם יאשיהו הצדיק שכמוהו לא היה אשר שב אל ה' וכו'. וכן בכמה דורות עד שסוף כל סוף יצא מהם משיח צדקנו שתעבר נשמתו דרך כמה דורות רשעים וסוף כל סוף יהיה נולד מהם. ויהיה צדיק קדוש ונורא מאד עד שכל הגאלה תהיה

על ידו (וכמובא בכתבי האר"י ז"ל מזה) וזה היה כל ענין קרח. שעל ידי תאות כבוד עצמו חטא מאד ומרד כנגד משה רבנו שממנו כל המשכת הדעת הקדוש בעולם לגלות כי מלא כל הארץ כבודו. עד שכפר בעקר וכל חזקת טעותו היתה על ידי בניו שראה שלשלת גדולה יוצאת ממנו כנ"ל ועל ידי זה נתעה מסברא לסברא של שקרים וטעותים עד שכפר בכל תורת משה. ובקש לעקר את הכל עד שגרם שעקר את עצמו מכל קדשת אבותיו הקדושים. ועל כן נדרשו עליו כל שמותם לגנאי וכנ"ל. כי אצלו נהפך הכל לגנאי וכנ"ל. אבל כפי עצם פגמו היה ראוי שיהיה נכתב גם בן יעקב ולדרשו לגנאי עליו, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה בגמרא הנ"ל כי הוא רצה לעקר עצמו מתחלת שרש קדשת ישראל שהוא יעקב אבינו. אך יעקב בקש על הדבר: בקהלם אל תחד כבדי כנ"ל. הינו שעצם קדשת נקדתו של יעקב תהיה מסתתרת ומתעלמת אז ולא יוכל להגיע פגמו לשם כדי שתוכל הנקדה הקדושה הזאת להתלבש בבניו לעוררם בתשובה בתוך עצם המחלקת הגדולה הזאת. וכן היה שבתוך הרעש הגדול של הבליעה שבו בתשובה בכחו הזה ונתבצר להם מקום בגיהנם, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה על פסוק ובני קרח לא מתו עד שמהם יצאו כל השלשלת הגדולה שראה קרח שהם הדורות הקדושים שמואל וכו' שגלו אלקותו בעולם אבל לא בכחו של קרח, כי הוא נאבד מתוך הקהל כי נשאר קרח מכאן ומכאן, כי עקר עצמו מאבותיו וכל שמותם הקדושים נדרשו עליו לגנאי כנ"ל. וגם בניו ודורותיו לא קבלו הדעת הקדוש ממנו, כי אדרבא, הוא הסית גם אותם עד שגם הם היו בתוך המחלקת בתחלה. רק שבכח תפלתו של יעקב סבב ה' יתברך שנתעוררו בתשובה ולא מתו עד שיצאו מהם כל הדורות הקדושים שהלכו בדרך של משה רבנו, והמשיכו הדעת הקדוש של משה רבנו בעולם לידע ולהאמין בה' כי מלא כל הארץ כבודו. וזה שדרשו רבותינו זכרונם לברכה שם: "ויקח קרח", שעשה קרחה בישראל. קרחה ודאי כמו שדה שיש בו קרחת. שיש תבואה ופרות נפלאים מכאן ומכאן ובאמצע יש קרחה בלא תבואה ופרות כמו מדבר שמים. וזהו בחינת קרח. שאבותיו היו כלם קדושים ובניו ודורותיו גם כן צדיקים קדושים והוא נשאר באמצע כמו קרחה ועל כן נקרא קרח וכנ"ל:

אות סט

ועתה מה מתקו דברי רבותינו זכרונם לברכה שאמרו במדרש שיעקב אבינו בקש בקהלם אל תחד כבדי, שלא יזכר שמו במחלקת קרח. ואימתי יזכר שמו כשהן מתיחסין ועומדים על הדוכן בן תחת בן אסיר וכו' עד בן ישראל, הינו שיעקב בקש שני הדברים שהם תלויים זה בזה כדי שישאר

קדשתו שהוא קדשת הדעת הקדוש בעולם להכיר את הבורא שמים וארץ. כי בקש שעל מחלקת של קרח שרצה לבטל הדעת הקדוש הזה על ידי שחלק על משה ותורתו. אז לא יזכר שמו שלא יוכל לפגם בשרש קדשתו וכנ"ל. ולהפך על הדוכן אז דיקא יהיו מתיחסין על שמו בן ישראל כדי שיהיה נמשך קדשת דעתו שהוא שרש קדשת כל ישראל יהיה נמשך בהם שעל ידי זה יהיה להם כח לגלות ולהאיר הדעת בעולם על ידי כל השירות והתשבחות שאמרו ברוח הקדש על הדוכן וכנ"ל. ועל כן בקש יעקב על זה שיזכר שמו על הדוכן בעת שבקש שלא יזכר שמו במחלקתם. כי זכירת שמו ביחוסם על הדוכן הוא תקון לפגם מחלקת קרח שבקש לעקר את הכל אפלו נקדת קדשת יעקב עד שהכרח יעקב להתפלל שלא יזכר שמו עליהם שלא יגיע הפגם לשם. ועל כן בקש מיד שעל הדוכן אז דיקא יזכר שמו להורות שנקדת קדשתו אינה נפסקת לעולם אף על פי שהיה באמצע קרחה שהוא קרח וכנ"ל, כי נקדת קדשתו יתלבש בזרעו וכנ"ל. ועל כן בקש ופעל אצל ה' יתברך שאז ביחוס על הדוכן אז דיקא יזכר שמו, כי זה תקון על מחלקת קרח ששם לא נזכר שמו מחמת זה וכנ"ל. ודבר אלקינו יקום לעולם וכנ"ל. (ובענין זה יש דברים נעלמים הרבה ועין מה שכתב אדוננו מורנו ורבונו זכרונו לברכה בסימן יז על פסוק ה' יספר בכתוב עמים זה ילד שם סלה. ומה שבארנו בזה קצת בהלכות דברים היוצאים מן החי עין שם ותבין מרחוק מעט):

אך אחר כל אלה צריך כל אחד לדעת שהבחירה חפשית תמיד. ואפלו אם יהיה לו אבות צדיקים קדושים ונוראים, ואפלו אם עתידים לצאת ממנו צדיקים, אף על פי כן הוא יש לו בחירה. ואם ייטיב מעשיו אשרי לו ואם לאו אוי לו. מכל שכן כשסומך עליהם לחלק על הצדיק האמת אוי לו אוי לנפשו, כי הנפש החוטאת היא תמות ואב לא ישא בעון הבן ובן לא ישא וכו'. וכל זה מובן ממחלקת קרח וכנ"ל). ועין לעיל באות ז בהלכה זאת שם מבאר גם כן מענין קרח וכו', עין שם:

אות ע

וזה בחינת ברכת המזון, כי עקר תקון האכילה הוא לזכות אז להארת הרצון שיאיר לעתיד בחינת ואתה נותן להם את אכלם בעתו, בחינת כעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל שהיא בחינת מה רב טובך אשר צפנת ליראיך וכו' וכנ"ל. ועל כן צותה אותנו התורה הקדושה לברך ברכת המזון אחר האכילה כדי שיזכה כל אחד ואחד מישראל להמשיך על עצמו בחינת הארת הרצון על ידי הדבור הקדוש של ברכת המזון שמברכין ומודים ומשבחין לה' יתברך על אכילתו, כי כל הברכות וההודאות לשמו הגדול יתברך הם בחינת הארת הרצון, כי 'שמו' בגימטריא 'רצון', כי כל

הברכות וההודאות כלולים בחינת עשרה מיני נגינה שהם ברכה והודאה וכו'. שכלם הם בחינת דבקות נפלא ורצון והשתוקקות נמרץ אליו יתברך. ועל כן עקר ברכת המזון הוא על הכוס של יין, כי אין אומרים שיר אלא על היין שזה בחינת דבקות ורצון, כנ"ל לענין ארבע כוסות באות יט:

אות עא

וזה בחינת שלש ברכות של ברכת המזון, כי להארת הרצון אין זוכין כי אם על ידי כלליות בן ותלמיד שהוא כלליות דרי מעלה ודרי מטה וכו', כמו שמבאר שם בהתורה הנ"ל. ועל כן הם שלש ברכות בברכת המזון אחד כנגד הארת דרי מעלה ואחד כנגד הארת דרי מטה. ואחד כנגד כללותם יחד, כי ברכה ראשונה תקן משה כשירד המן לישראל, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. וזה בחינת השגת מ"ה, בחינת הארת דרי מעלה כנ"ל, כי משה הוא עקר הרבי הראשון שעקר השגתו בחינת מ"ה שבו כלולים שניהם, כי התחתון נכלל בעליון כמו שמבאר שם. וזהו בחינת המן, בחינת ויקראו בית ישראל את שמו מן כי לא ידעו מ"ה הוא. וברכה שניה הוא ברכת הארץ, זה בחינת השגת דרי מטה שהיא בחינת מלא כל הארץ כבודו, כי עקר התגלות כבודו בארץ הגשמי הזאת היא בארץ ישראל ומשם נמשך איזה הארה גם לחוץ לארץ על ידי הקדשות שישראל מקדשין גם האויר של חוץ לארץ בקדשת ארץ ישראל כמובא בדבריו זכרונם לברכה. וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: כל הדר בארץ ישראל דומה כמי שיש לו אלקי וכו'. ועל כן יהושע דיקא תקן ברכת הארץ כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, כי יהושע הוא בחינת תלמיד כמו שמבאר שם שהשגתו בחינת מלא כל הארץ כבודו שהוא השגת התלמיד כמו שמבאר שם. וברכת בונה ירושלים. תקנו דוד ושלמה כשנבנה הבית המקדש. זה בחינת כלליות בן ותלמיד כלליות דרי מטה עם דרי מעלה שהיא בחינת כלליות העולמות שזה העקר. שעקר זה התקון בשלמות נמשך על ידי הבית המקדש ששם עולים כל הקרבנות וכו' וכנ"ל. ועל כן כשנבנה בית המקדש אז נשלם התקון הזה. ואז תקנו דוד ושלמה הברכה שלישית בברכת המזון שהוא בונה ירושלים. כי עקר התקון הוא על ידי ירושלים ובית המקדש ששם עקר כלליות העולמות שעל ידי זה דיקא זוכין להארת הרצון בשעת האכילה ועל כן תקנו כל אלו הברכות על אכילת ישראל כדי שיהיה נמשך על ידי זה הארת הרצון בשעת האכילה שהוא הרצון שיאיר לעתיד בחינת כעת יאמר ליעקב ולישראל מ"ה וכו', מה דיקא וכו' כנ"ל:

אות עב

וזה בחינת ברכת הטוב והמטיב שתקנו ביבנה על הרוגי ביתר שנתנו לקבורה, כי עקר הטוב האמתי והנצחי הוא הארת הרצון שיזכה כל אחד לעתיד לפי בחינתו שעל זה נאמר מה רב טובך אשר צפנת ליראיך וכנ"ל. ועל כן לעתיד לבא יברכו על הכל הטוב והמטיב, כי אז יבינו וישיגו הכל שכל מה שעובר על האדם הכל לטובתו הנצחית כדי שיזכה על ידי זה להארת הרצון המפלג שזה עולה על הכל. ועל כן אחר החרבן תקנו החכמים להזכיר בפרוש ברכת הטוב והמטיב בברכת המזון כדי להמשיך על ידי זה הארת הרצון מהעולם הבא לעולם הזה, על ידי הברכה של הטוב והמטיב שהיא בחינת עולם הבא, כי אז יברכו על הכל הטוב והמטיב כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, כי בזמן שבית המקדש היה קים היה נמשך הארת הרצון ממילא על ידי השלש ברכות של ברכת המזון שהם בחינת כלליות העולמות שעקרם היה בבית המקדש על ידי הקרבנות שמכפרין, אבל עכשו שאין לנו בית המקדש ולא קרבן וצריכין להמשיך הכפרה והסליחה על העוונות על ידי האכילה בעצמה כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה שעכשו שלחנו של אדם מכפר. ועל כן עכשו צריכין להוסיף ברכה רביעית שהוא ברכת הטוב והמטיב שהיא בחינת הברכה של עולם הבא שאז יהיה הארת הרצון, כי עכשו צריכין להמשיך הארת הרצון של לעתיד לבא על ידי הברכה נוספת שמדברת מעולם הבא שהיא ברכת הטוב והמטיב שיברכו לעתיד על הכל. ועל כן תקנו הטוב והמטיב ביבנה על הרוגי ביתר שנתנו לקבורה, והדבר תמוה, למה תקנו ברכת טוב והמטיב דיקא על שנתנו לקבורה. וגם מה זה שקבעו ברכה זאת שנתקנה על קבורת הרוגי ביתר בברכת המזון דיקא שמברכין אחר האכילה, היה להם לקבעה בברכת התפלה. אך עקר ברכה זאת תקנו לחזק תקותנו עדין גם עתה אחר החרבן שעדין יש לנו תקוה לזכות לרב טוב הצפון לעתיד לבוא שהיא הארת הרצון. וזה תקנו על ידי שראו חסד ה' שהרוגי ביתר נתנו לקבורה. כי הקבורה הוא תקון המת, כי אז דיקא מתחיל צמיחת חיותו הנצחי, כמו שכתוב: וישוב העפר על הארץ כשהיה, ואז דיקא והרוח תשוב אל האלקים אשר נתנה. וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. הינו שאז מתחיל לזכות להארת הרצון שמאירה הנפש בהגוף הרחוק ממנה עתה מאד ואז דיקא מאירה בו הארת הרצון שהיא עקר תקונו בחינת חיים נצחיים שיזכה לעתיד, כי תכף כשאדם מת צריך להתחיל לחיות חיים האמתיים שהם חיים נצחיים שהם בחינת הארת הרצון הנ"ל. וכמו שכתוב במדרש על פסוק: טוב יום המות מיום הולדו, שכשאדם חי מונין לו למיתה וכשמת מונין לו לחיים כי אז עקר התחלת חיותו הנצחי. אבל אין מתחיל לזכות לזה כי אם לאחר הקבורה, כי הנפש אין לה שום מנוח עד אחר הקבורה כמו

שאמרו רבותינו זכרונם לברכה בבחינת וישוב וכו' כנ"ל. כי כל זמן שאין עולה הנפש אל האלקים למקור חצבה למעלה. אינה יכולה להאיר בגוף שהוא בחינת דרי מטה. כי זה כלל שכל מה שהנפש עולה בעליה יתרה היא מאירה ביותר לכל מדרגות התחתונות שהם בחינת דרי מטה, בחינת גוף, שזהו בחינת מעלת הצדיק הגדול שכל מה שהוא גדול במעלה מפלגת יותר ויותר הוא מאיר בדרי מטה יותר. נמצא, שהקבורה היא תקון המת. ועקר התקון הוא שאז עולה הנפש למעלה. ועל ידי זה דיקא מתחלת להאיר משם בהגוף בחינת הארת הרצון שהוא עקר החיים נצחיים של לעתיד שיזכה כל אחד אחר תחית המתים, אבל התחלת צמיחת החיים הזה שהוא בחינת הארת הרצון. מתחיל מעת הקבורה שאז מתחיל הגוף להתבלה בעפר שעל ידי זה נכלה הזהמא שנאחז בו מחטא אדם הראשון שכל פגמו היה על ידי האכילה שאכל מעץ הדעת. שעל ידי זה פגם בבחינת הארת הרצון הנ"ל וכמו שמבאר לעיל מזה. ועל כן אז מתחיל צמיחת חיותו שהוא הארת הרצון וכנ"ל. ועל כן כשראו החכמים באותו הדור שאין מניחין הרוגי ביתר לקבורה סברו שחס ושלום אפס תקוה, כי עקר צרת חרבן בית המקדש הוא מה שגרמנו בעוונותינו החרבן. שעל ידי זה אין מי שיכפר בעדינו על עוונותינו שזה עקר הצרה הגדולה מכל הצרות שבעולם כמו שמבאר שם. ועקר הצרה הוא שעל ידי התגברות העוונות שגרמו החרבן בית המקדש אי אפשר לכלל העולמות ולזכות להארת הרצון הנ"ל שזה עקר התכלית וכנ"ל. ועל כן כשראו שאין מניחין לקבר הרוגי ישראל שהם הרוגי ביתר סברו שחס ושלום התגבר הקטרוג כל כך עד שאפס תקוה שאי אפשר עוד לזכות לעקר התקוה הנ"ל. שהיא הארת הרצון שזוכין אחר הקבורה דיקא. ובפרט הרוגי ביתר שנהרגו על ידי שהדליקו נרות לחרבן בית המקדש, כמו שאמרו במדרש. ועל ידי זה המשיכו על עצמן גזרת החרבן יותר ויותר. כי כל המתאבל על ירושלים זוכה ורואה בשמחתה ולהפך כל מי שאינו מתאבל על החרבן, מכל שכן כששמח על צרה הזאת עליו נאמר ותהי עוונותם חקוקה על עצמותם וכו' כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. ועקר קלקול העוונות שהם עקר פגם חרבן בית המקדש כנ"ל. הוא שעל ידי זה אין זוכין להארת הרצון בעת התחיה כשאינו זוכה לתשובה. ועל כן כשראו החכמים שאף על פי כן חמל ה' על עמו ונתנו הרוגי ביתר לקבורה ראו שעדין חסדי ה' לא תמנו וכו', כי לא כחטאינו עשה לנו וכו'. כי אף על פי כן חמל עליהם בכח הצדיקים האמתיים שעסקו בתקונם והתפללו עליהם עד שנתנו לקבורה. ועל כן תקנו אז ברכת הטוב והמטיב דיקא. כי הטוב והמטיב הוא הברכה של לעתיד שיברכו הכל בעת התחיה שהוא בחינת הארת הרצון שהוא עקר הטוב האמתי והנצחי בחינת מה רב טובך אשר צפנת ליראיך וכו'. ועל כן תקנו ברכה זאת בברכת המזון דיקא כי עקר הארת הרצון של לעתיד ממשיכין על עצמו בזה העולם בעת האכילה דיקא שזהו בחינת מצות ברכת המזון כנ"ל. ועל כן אז בעת שנתנו הרוגי ביתר לקבורה. הוסיפו בברכת המזון דיקא ברכת הטוב והמטיב שמורה שעדין גם עתה אחר תקף החרבן יש תקוה עדין לזכות לטוב הנצחי שהוא הארת הרצון. וזה רואין על ידי שנתנו לקבורה שאז עקר התחלת תקון זה לזכות להארת

הרצון כנ"ל, כי אדרבא, דיקא עתה אחר החרבן הגדול הזה צריכין להתגבר ביותר ויותר ברצון חזק ואמיץ מאד לה' יתברך ולתורתו הקדושה כי עתה אין בית המקדש ולא כהן ולא קרבן לכפר בעדינו. ואין אנו מחייין עצמנו רק במה שאנו מתגעגעים ומצפים ומחכים לבנין בית המקדש ואנו עוסקין באמירת הקרבנות בבחינת ונשלמה פרים שפתינו שכל זה הוא בחינת רצון שאנו חושקים ורוצים ומצפים לעשות רצונו להביא קרבנות לבית המקדש וכו'. ומחמת שעקר הארת הרצון נמשך בשעת האכילה על כן הוסיפו ברכה זאת של הטוב והמטיב בברכת המזון דיקא

אות עג

וזה שקונן ירמיהו על החרבן : ואמר אבד נצחי ותוחלתי מה'. שסבר שחס ושלום אפס תקוה מאחר שנחרב הבית המקדש שעקר כלליות העולמות על ידו שזה עקר התקון וכו' כנ"ל. ועל כן שם בבית המקדש היה עקר הרצון והדבקות הנפלא לה' יתברך. ועכשו שנחרב חס ושלום, אפס תקוה. אך בתוך דבריו מנחם עצמו ואומר : זאת אשיב אל לבי על כן אוחיל חסדי ה' כי לא תמנו כי לא כלו רחמיו, חדשים לבקרים רבה אמונתך. חדשים לבקרים וכו' זה בחינת תחית המתים שאז יתחדשו כל הנפשות ויקומו בתחיה ויחיו חיים נצחיים שהוא בחינת הארת הרצון הנ"ל שהוא הרב טובך שיזכו לעתיד וכנ"ל. וזהו שמחזק עצמו כי אף על פי שנחרב הבית המקדש ששם היה עקר תקון זה כנ"ל. אף על פי כן לא אפס תקוה, כי אף על פי כן נזכה לבחינת חדשים לבקרים וכו' על כן חלקי ה' אמרה נפשי על כן אוחיל לו, כי עדין אוחיל ואחכה ואקוה ואצפה לה' יתברך שכל זה בחינת רצון כי עדין יש תקוה כי חסדי ה' לא תמנו וכו', כי אדרבא, עתה בתקף גלותנו וחרבנו בכלל ובפרט צריך כל אחד לחזק את עצמו יותר בבחינת התחזקות הרצון ולחכות ולחלות ולצפות עדין לישועת ה' ברצון וגעגועים גדולים מאד, כי כפי מה שימשיך על עצמו התחזקות הרצון בזה העולם גם בתקף הגלות כן יזכה לרב טוב הצפון שהוא הארת הרצון לעולם הבא. ועל כן עתה שחרב הבית המקדש ששם היה עקר הארת הרצון כנ"ל. על כן עתה צריכין להתחזק בזה ביותר וכנ"ל:

וזה בחינת בין המצרים שאז מתאבלין על חרבן בית המקדש שגרמו המרגלים, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה על פסוק:

ויבכו העם בלילה ההוא: אתם בכיתם בכיה של חנם, אני אקבע לכם בכיה לדורות. וכמבאר כל זה בהתורה "כי מרחמם" הנ"ל. שזהו הצרה הגדולה מכל הצרות וכו', כמו שמבאר שם. ועל כן צריכין להתאבל מאד על זה. והעקר לבכות על עוונותינו שגרמו החרבן והם מעכבים הגאולה. ועקר הצרה הגדולה מן הכל הוא ההסתלקות וההעלמה של הצדיקי אמת שנסתלקו ונתעלמו בעוונותינו ואין מי יעמד בעדינו, כי כל חטא המרגלים וכל חטא העגל שגרמו חרבן בית המקדש. וכן כל העשר נסיונות שנסו אבותינו את הקדוש ברוך הוא במדבר כלם היו על ידי פגם המחלקת שחלקו על משה והתלוננו עליו ולא שמעו לדבריו. כמובן בכל פרשיות התורה המדברים מזה, כמו שכתוב שם בפסוק: וילונו העם על משה ועל אהרן וכו' וכן הרבה. וזה גרם כל החרבנות. וכן עתה עקר אריכת הגלות הוא על ידי המחלקת על צדיקי אמת והאמת נעדרת. ועל כן צריכין לבכות ולצעק מאד על זה במר נפש. ועקר הפגם הוא בחינת מחלקת קרח הנ"ל שהוא מה שעושין פרוד בין בחינת אי"ה ומלא. על ידי הקשיות שהם למעלה מדעתם שאי אפשר להבינם וכנ"ל. והכל בא על ידי גסות וגאות שכל אחד חפץ בכבוד, כי מי שמבטל כבודו נגד כבוד הצדיק האמת שהוא כבוד המקום בודאי לא יפל לעולם אף אם יעבר עליו מה, כי הצדיק יכול להאיר בו בכל מקום שהוא כי מלא כל הארץ כבודו וכו' כנ"ל. אבל אם חפץ בכבוד עצמו אזי אינו יכול להתקרב להצדיק בפרט עתה בדורות האלו שנקדת האמת מבזה מאד ונשלך אמת ארצה וכו'. וכל מי שחפץ להתקרב אל האמת מבזין אותו מאד. על כן אי אפשר להתקרב כי אם על ידי שיבטל כבודו וכנ"ל. אבל זה שחפץ בכבוד אי אפשר לו להתקרב אף גם נעשה חולק שזהו בחינת מחלקת קרח וכו'. שעל ידי זה עקר החרבן ואריכת הגלות וכנ"ל. וזה שצועק ירמיהו: זכר ה' מה היה לנו. ואיתא בכתבי האר"י ז"ל שהצעקה הוא שמבחינת מ"ה נתהווה לניו וכו', עין שם. הינו בחינת הנ"ל שהגבירו בחינת לנו על בחינת מה. כי האדם צריך להיות בבחינת מ"ה שיהיה נכלל בהרבי האמת שהוא בחינת משה שאמר ונחנו מ"ה שבטל כל ישותו ונכלל בבחינת מ"ה. ומשה בחינת הצדיק האמת היה קדוש וטהור בקדשה נוראה מאד ויגע מאד מאד בעבודת ה'. ואף על פי כן בטל את עצמו בתכלית הבטול מכל שכן וכל שכן שאר אנשים שכל אחד יודע פגמיו וחטאיו וכו'. אם הוא רוצה לחוס על עצמו להתקרב לצדיקי אמת בחינת משה צריך לידע שפלותו ופחיתותו האמתית על כל פנים ולא ירצה כבוד על כל פנים ויהיה נכלל בבחינת מ"ה ואז יוכל הצדיק להאיר בו גם כן כי מלא כל הארץ כבודו עד שיהיה נכלל בחינת מלא ובחינת אי"ה יחד כי באמת כלא חד וכנ"ל. אבל החפץ בכבוד עצמו עושה פרוד ואז נעשה מבחינת מ"ה בחינת לניו שהוא בחינת דינים כמבאר בכתבים הנ"ל. וכל זה מחמת שכרוך אחר

ישותו וחפץ בכבוד שזהו בחינת 'לנו' שאנו חוששים על כבוד שלנו כאלו הכל מגיע לנו עד שחפצים שיהיה לנו גם כבוד. וזהו: הביטה וראה את חרפתנו. חרפה הוא הפך הכבוד, כי על ידי שחפצים בכבוד באים לחרפות ובושות גדולות חס ושלום, כי כל הרודף אחר הכבוד הכבוד בורח ממנו, כי אינו יכול להתקרב להצדיקי אמת. ואז בא לידי חרפות ובושות שהם העוונות רחמנא לצלן, כי אין מי שיצילנו ויאיר בו, כי עדין ה' עמו כי מלא כל הארץ כבודו. מאחר שנתרחק מהצדיקי אמת על ידי שחפץ בכבוד עצמו וכנ"ל. וזהו נחלתנו נהפכה לזרים וכו'. כי מבאר בהתורה הנ"ל שעקר הפרנסה והעשירות נמשך מכלליות העולמות הנ"ל. אבל זה שנתרחק וגרם פרוד כנ"ל. על ידי זה אינו יכול להמשיך השפע של הפרנסה והעשירות. ועל כן נחלתנו נהפכה לזרים וכו'. ועל כן אנו מבקשים: לא לנו ה' לא לנו כי לשמך תן כבוד. כי אנו מבטלין עצמנו וישותנו בחינת לנו שהוא ישותנו, רק אנו מבקשים לשמך תן כבוד שכל הכבוד יהיה נחזר וישוב לשמו יתברך שהוא בחינת ה' הוא האלקים שהוא שם מלא שעל ידי זה יתגלה כי מלא כל הארץ כבודו וכו'.

אות עה

וזה בחינת ברכת הזמון שתקנו רק בברכת המזון לבד שכששלשה אוכלין יחד צריכין לזמן, שצריך המברך לומר להשנים שרוצים לברך. שזהו עקר ברכת הזמון, כי מחמת שבשעת האכילה הוא עקר הארת הרצון כנ"ל. שזהו בחינת מצות ברכת המזון כנ"ל כדי להמשיך הארת הרצון המפלט שבשעת האכילה בדבורים שהם דבורי הברכות של ברכת המזון וכנ"ל. על כן תקנו שכששלשה אוכלין ביחד, אז יוסיפו לזמן, כי עקר ברכת הזמון הוא בחינת הארת הרצון שאומרים קדם ברכת המזון שאנו רוצים לברך. כמו שאומרים: נברך שאכלנו משלו וכו'. ועוד הנהיגו רבותינו זכרונם לברכה להוסיף לומר מקדם בלשון לע"ז: רבותי 'מיר ווילין בענטשין'. פקח עיניך אתה המעין וראה נפלאות ה' איך חכמינו זכרונם לברכה ברוח קדשם תקנו הכל על הסדר, שדיקא במצות ברכת המזון תקנו זאת לזמן שהוא לומר נברך וכו'. ולהוסיף עוד מקדם לומר דבורי הרצון המפלט הנ"ל בפה מלא שאומרים 'מיר ווילין בענטשין'. וכל זה מחמת שעקר הארת הרצון הוא בשעת האכילה כנ"ל, על כן אז דיקא תקנו ברכת הזמון ולומר דבורי הרצון בפרוש, כי זה עקר ברכת הזמון שאחר האכילה שהוא התגלות בפה הארת הרצון המפלט המאיר בשעת האכילה

דיקא
האכילה

אות עו

ועל-כן תקנו ברכת הזמון בשלשה דוקא, כי עקר הארת הרצון בשעת האכילה נמשך על ידי כלליות העולמות הנ"ל. שהם שלש בחינות שהם הארת דרי מעלה והארת דרי מטה וכללותם יחד וכנ"ל. שזהו בחינת שלש קדשות בחינת קדוש קדוש וכו'. וכדמתרגם קדיש בשמי מרומא עלאה וכו', וכדמתרגם, בחינת קדשת הארת דרי מעלה. קדיש על ארעא וכו', בחינת קדשת הארת דרי מטה. קדיש לעלם עלמא, זה בחינת קדשת כללותם יחד שזה עקר שלמות הקדשה לכללם יחד זה בזה שעל ידי זה דיקא מתפשט ומאיר ומתגלה קדשתו יתברך בכל העולמות לעולמי עד ולנצח נצחים ואז דיקא אחר כך אומרים ה' צבאות מלא כל הארץ כבודו, כי בתחלה הצדיק מקשר כל העולמות יחד על ידי שמקדש שמו יתברך למעלה ולמטה ומקשרם וכוללם יחד שזהו בחינת שלש קדשות הנ"ל. ואז דיקא ממשיך הקדשה בהתגלות נפלא כל כך עד שמודיע לכל הרחוקים מאד מאד שהם בחינת תכלית הירודים והנמוכים של דרי מטה מודיע להם דיקא כי מלא כל הארץ כבודו שזהו עקר שלמות הארת דרי מטה להודיע לכל הרחוקים את גדלתו יתברך וכמובן היטב בכל התורה הנ"ל שזהו עקר גדלת עבודתו של הצדיק הרחמן הזה כמבאר שם עין שם, אבל בתחלה מקשר העולמות בשלש קדשות הנ"ל עד שממשיך הקדשה יותר למטה למטה בבחינת ה' צבאות מלא כל הארץ כבודו. ועל כן כשיש שלשה מישראל שאכלו על שלחן אחד חיבים לזמן, כי הארת דרי מטה הנ"ל שהוא בחינת מלא כל הארץ כבודו מתחיל משלשה ישראל לפחות שהם כנגד בחינת שלש קדשות הנ"ל, כי מבאר בהתורה הנ"ל שכל אדם צריך לעסק בזה להאיר זה הדעת הקדוש בחבריו שנעשים תלמידיו על ידי זה, דהיינו שיזהר כל אדם לדבר עם חבריו ביראת שמים בכל יום. כפי מה שקבל מרבו האמתי להאיר בו הדעת הקדוש הזה להודיע כי ה' הוא האלקים ומלא כל הארץ כבודו וכו' וכמו שמבאר שם. ועל כן בכל מקום שיש שלשה שעוסקין בזה הם ממשיכין בחינת שלש קדשות הנ"ל שזהו בחינת שלשה שאכלו יחד שחיבין לזמן כי אין כל בני אדם שוין. ועל כן הגדול שבהם הוא בבחינת הרב לגבי השנים שמאיר בהם הדעת הקדוש הנ"ל והשנים מאירין זה בזה ומקבלין דין מן דין וכמבאר לעיל מזה. וזהו בחינת אין אדם חשוב רשאי לצאת לדרך כי אם עם שני נערי. כמו שכתוב: ויקח את שני נערי אתו וכמו שמבאר מזה שם, כי כשמתקבצין שלשה ועוסקין בלמוד הדעת הקדוש הזה נמשך שלש בחינות הנ"ל שהם הארת דרי מעלה שהוא בחינת הראש שבהן שהוא בבחינת הרב כנ"ל, שהשגתו בחינת מה, כי התחתון נכלל בעליון וכו'. והקטן שבהם הוא בבחינת הארת דרי מטה וכו'. והאמצעי הוא בבחינת המקשרם וכוללם יחד, כי האמצעי מקבל מהראש ומאיר להשלישי הנמוך מכלם. ועל כן

הוא בבחינת ההתקשרות והכלליות הנ"ל ועל כן הזכירו רבותינו זכרונם לברכה במשנה מעלת שלשה שעוסקין בתורה בפרט על השלחן, כמבאר במשנה אבות. וזהו בחינת שלשה שאכלו כאחד שחיבים לזמן שאז חיבין ביותר להמשיך הארת הרצון ולומר בפה מלא שרוצים לברך וכנ"ל. כי המברך הוא בבחינת הרב שהוא הגדול שבהן. והשנים העונים הם בבחינת השנים הנ"ל שמקבלים ממנו ומאירין זה בזה וכנ"ל:

אות עז

וזה בחינת שתקנו שעשרה שאוכלין יחד צריכין לזמן בשם שאומרים נברך אלקינו ובפחות מעשרה אסור להזכיר השם בברכת הזמון. והדבר פלא לכאורה מדוע החמירו כל כך בברכת הזמון דיקא שלא להזכיר את השם כי אם בעשרה, כי הלא כל אחד מישראל מזכיר את השם בברכות כמה פעמים בכל יום ורבים בהברכות שמברך ביחיד. ולמה בברכת הזמון דיקא החמירו שלא לזמן בשם כי אם בעשרה וכללוהו בתוך כל הדברים שבקדשה שאין אומרים אותם בפחות מעשרה? וגם הוא גופא צריכין להבין ולשום לב מהו החלוק בין הדברים שבקדשה שצריכין עשרה דיקא לבין שאר ברכות וההודאות שאומר כל אחד מישראל ביחיד כמה וכמה פעמים. הלא כל הברכות הם קדש ומזכירין שמו הקדוש והנורא ביחיד ברב הברכות? אך עקר ענין דברים שבקדשה שאין אומרים אותם בפחות מעשרה הוא ענין התורה הנ"ל. שמבאר שם שעקר התגלות קדשתו יתברך הוא על ידי כלליות העולמות יחד וכנ"ל. שעקרו הוא על ידי שמגלין קדשתו למטה דיקא בזה העולם הגשמי כי יש לה' יתברך מלאכים ושרפים וכו'. ואף על פי כן עקר שעשועיו יתברך כשעולה הקדשה מזה העולם השפל דיקא וכו'. ומבאר שם (ובמקום אחר השיך לזה הנ"ל) שהעקר הוא כשנכללין העולמות יחד שזה בחינת כלליות השגת בחינת אי"ה ובחינת מלא שצריכין לכללם יחד, כי באמת כלא חד וכנ"ל ובאמת זה הדבר נעשה על ידי כל אחד מישראל כפי עבודתו על ידי כל ברכה ותהלה ועל ידי כל תורה ומצוה שעושה שכפי עבודתו בזה העולם, כן ממשיך אלקותו למטה ומקשר את עצמו למעלה ומגלה אלקותו בעולם אבל אינו דומה יחיד המברך ומקדש שמו לרבים, כי התגלות הקדשה בפרסום גדול עד שנוכל לעורר כל הדרי מעלה ודרי מטה לקדש שמו יתברך יחד זה אי אפשר כי אם בעשרה שזהו בחינת כל דבר שבקדשה אין אומרים אותו בפחות מעשרה ודברים שבקדשה הם כגון קדשה שעקר גדלת מעלתה הוא מה שאז אומרים בפרוש וקוראים לכל דרי מעלה שיקדשו שמו יתברך עמנו הדרי מטה יחד כמו שאומרים נקדישך ונעריצך כנעם שיח סוד שרפי קדש וכו'. וכן בקדשת כתר

שכוללים ביותר שניהם יחד דרי מעלה ודרי מטה. ואומרים כתר יתנו לך ה' אלקינו מלאכים המוני מעלה עם עמך ישראל קבוצי מטה יחד כלם קדשה לך ישלשו וכו'. ואז צריכים עשרה דיקא, כי אי אפשר לפרסם קדשתו ברבים לכל דרי מעלה ומטה ולכללם יחד כי אם כשיש עשרה מישראל יחד, כי עקר הכלליות הוא לכלל בחינת השגת אי"ה ומלא יחד וכנ"ל שהם בחינת תכלית נוראות הקדשה העליונה דסתים וגניז שהוא בחינת אי"ה בחינת מ"ה בחינת כתר וכו' עם תכלית קדשה האחרונה שהוא בחינת מלכות בחינת מלא כל הארץ כבודו וזה ידוע שמבחינת אי"ה עד בחינת מלא הם בחינת עשר תקונים שהם עשר ספירין שהם מכתר עד מלכות. ועל כן באר לנו אדוננו מורנו ורבנו זכרונו לברכה, שבהתורה הזאת כלולים כל העשר ספירות כמבאר בהשיחה שבסוף התורה הנ"ל. ודיקא על ידי אלו העשר תקונים יכולין לקשר ולכלל העולמות יחד. ועל כן צריכין עשרה מישראל לזה ואין אומרים דבר שבקדשה כזה שהוא לקרא ולעורר את כל דרי מעלה שיקדשו שמו יתברך עם כל דרי מטה יחד כי אם בעשרה שהם כלולים מכל העשר תקונים הנ"ל. ואז דיקא יכולים לכלל כל העולמות יחד בשלמות שזה העקר וכנ"ל. וגם ברכו שאומרים דיקא בעשרה הוא בבחינת הנ"ל, כי אף על פי שאנו אומרים כל ברכת השחר וברכת קריאת שמע ביחיד אבל כשרוצים לעורר ולפרסם שמו יתברך ולומר לרבים שיברכו שם ה' המברך צריכים עשרה דיקא, כי זה נקרא דבר שבקדשה שאין אומרים בפחות מעשרה, כי לעורר ולהקיץ רבים שיברכו שמו שבהם כלולים דרי מעלה ודרי מטה, לזה צריכים עשרה דיקא כדי שיוכלו לכלל אי"ה ומלא יחד וכנ"ל:

וזה בחינת ברכת הזמון בשם שאין מזכירין השם בברכת הזמון בפחות מעשרה, כי ברכת הזמון הוא רק בחינת הארת הרצון בעצמו שעדין אין אומרים הברכה בעצמה רק שאומרים שרוצים לברך וכנ"ל שזהו בחינת הארת הרצון שיקר מאד שמתגלה בעת האכילה דיקא על ידי כלליות העולמות וכנ"ל. ועל כן להזכיר את השם בברכת הזמון שהוא הארת הרצון לזה צריכין עשרה שאכלו יחד דיקא שאז דיקא מתגלה הרצון בשלמות יותר על ידי כלליות העולמות שנכללין בעשרה דיקא וכנ"ל, כי בכל הברכות כשמזכירין את השם אינו חדוש כל כך כמו להזכיר את השם בברכת הזמון שהוא בחינת הארת הרצון, כי באמת בחינת הרצון הוא למעלה מכל השמות וכל השמות נמשכין משם, רק כשזוכין לרצון חזק במעלה נפלאה מאד אזי זוכין שימשך קדשת שמו מהבחינה הגבה יותר ויותר ששם זה הרצון שהוא בחינת מה חמית, בחינת אי"ה הוא שם בבחינת התגלות בחינת מל"א וכו'. כי מה שהוא בתכלית ההעלם בזה העולם עד שאין לנו בו שום תפיסה במח כי אם בחינת רצון לבד הוא בהעלם הגבה יותר בבחינת התגלות בחינת מלא וכן מעולם לעולם ומדרגה לדרגה עד אין סוף וכידוע ומובן כל זה למשכילים ובפרט על פי דבריו הקדושים זכרונו לברכה המדברים מזה במקום אחר, עין שם. ועל כן בברכת הזמון כשאוכלים עשרה יחד אז דיקא מאיר הרצון ביותר עד שצריכין לזמן בשם להזכיר בברכת הזמון שהוא רק בחינת רצון כנ"ל להזכיר גם שם את השם אלקינו שהוא בחינת התגלות מלכותו בחינת

ואלקים מלכי מקדם שהוא בחינת השגת מלא שממשיכין מעולם שלמעלה ממנו על ידי הרצון התקיף המתגלה ומאיר על ידי עשרה שאכלו על שלחן אחד שאז על ידי האכילה דיקא מאיר הרצון כנ"ל. ומאחר שאכלו עשרה יחד יכולין להמשיך הארת הרצון כל כך עד שימשיכו בחינת התגלות מלכותו שהוא בחינת שם אלקים מהעולם שלמעלה לתוך הרצון שזה עקר שלמות הרצון עד שיזכה להוציא מההעלם אל הגלוי וזה עקר כלליות העולמות וזה אי אפשר כי אם בעשרה, כי זהו בעצמו הוא בחינת דבר שבקדשה שאינו נאמר בפחות מיווד כי הוא בחינת פרסום הקדשה מאד לקשר ולכלל דרי מעלה ודרי מטה יחד עד שימשיכו על ידי הרצון שהוא למעלה מכל השמות שבזה העולם להמשיך לתוכו הזכרת השם מהבחינה והעולם שלמעלה ממנו וכו' וכנ"ל. והבן מאד מאד, כי צריכין לדבר הרבה בזה לבאר היטב ענין זה:

אות עח

ולבאר הענין קצת הוא כי הרצון נמשך מבחינת המקיפין שאי אפשר להשיג שזהו בחינת מ"ה וזה ידוע ומבאר שם שכל אחד יש לו בחינת מקיפין לפי ערכו ומדרגתו. וכל אדם צריך להשתדל ולהתיגע עד שיכניס המקיפין שלו לפנים וכו' כמו שמבאר שם. והעקר לזכות להכניסם בפנים לעשות מהמקיף פנימי, הוא על ידי התגברות הרצון. שצריך להרגיל עצמו לכסף תמיד לה' יתברך ותורתו ברצון חזק ותקיף מאד ולבלי לחשב שום מחשבה חיצונית כלל רק לחשב בתורה ועבודת ה' להשתוקק בכל עת ברצון חזק אליו יתברך עד שיזכה להבין ולהשיג מה שלא היה מבין מתחלה שזהו בחינת השגת המקיפים וכו' כנ"ל. וכל מה שזוכה לזה ביותר הוא מקשר וכולל העולמות יותר וכולל יותר בחינת אי"ה ומלא. כי מה שאינו משיג הוא בבחינת אי"ה, בחינת מה חמית וכו'. ושם הוא אצלו למעלה מכל השמות, כי בחינת אי"ה הוא בבחינת עתיק, בחינת שרש ופנימיות הכתר שהוא למעלה מכל השמות ושם דיקא הוא שרש כל השמות כידוע ומובן בכתבי האר"י ז"ל. וזהו מעלת מנין עשרה, כי אכל בה עשרה שכינתא שריא ואז יכולין לומר דבר שבקדשה שהוא לעורר ולהקיץ יותר ויותר כל הדרי מעלה והדרי מטה שיכללו יחד ויקדשו שמו ברבים, כי עשרה כלולים ביותר מבחינת אי"ה ומלא וכו' כנ"ל. ואז יכולין ביותר להמשיך מבחינת אי"ה לבחינת מלא כל הארץ כבודו שזהו בעצמו בחינת השגת המקיפין. ואז עולין כל אחד בעליות גדולות וכל מה שעולין יותר ויותר יכולין להאיר למטה יותר להאיר לכל הדרי מטה הנמוכים והירודים ביותר ויותר להאיר גם בהם כי עדין ה' עמם כי מלא כל הארץ כבודו וכו' כנ"ל. כי עשרה מישראל כלולים בשרשם מכל הכתות שיש

בישראל מתכלית המעלה של גדולי ישראל עד תכלית השפלות של הפחותים והירודים מאד שלכלם צריכים להודיע אלקותו אשר בכל משלה שזהו בחינת מה שמשנה רבנו עליו השלום, שהוא עקר הרבי שמאיר הדעת הזה בכלם. קבץ כלם קדם הסתלקותו ואמר להם: אתם נצבים היום כלכם לפני ה' אלקיכם ראשיכם שבטיכם וכו' וכו'. ומונה כל המדרגות: עד מחטב עציך עד שאב מימך שהם עשרה מדרגות כמובא, שהם כלל כל המדרגות מראש עד סוף כנ"ל. ומאיר בכלם שידעו כלם שעדין ה' עמם כנ"ל. וזהו בחינת החלוק שבין השגת מה של הצדיק בחינת משה לבין השגת מה של המלאכים דרי מעלה שהצדיק צריך להאיר בהם בחינת מ"ה שעדין אין יודעים כלום. והדבר קשה לכאורה, הלא גם קדם שבא הצדיק והאיר בהם היו אומרים תמיד איה מקום כבודו, כמו שאומרים: משרתיו שואלים זה לזה אי"ה וכו'. וכמו שמובא זה בהתורה הנ"ל. ואם כן מה זה שהצדיק מאיר בהם ומודיע להם שעדין אינם יודעים בידיעתו יתברך שזהו בחינת מה הלא גם מתחלה הודו בעצמם שאינם יודעים ואמרו אי"ה וכו'. שהוא בחינת מ"ה כנ"ל. אך החלוק הוא על פי הנ"ל כי המלאך נקרא עומד שאינו יכול לעלות מדרגא לדרגא כמובא. אבל האדם הבעל בחירה כשזוכה לעמד בנסיון בזה העולם שנעשה צדיק יכול לעלות מדרגא לדרגא עד שיכול לבוא להשגת גדולות ועצומות. כי זוכה בכל פעם להשיג המקיפין שלא היה משיג מתחלה שזהו בחינת שממשיך מבחינת איה לבחינת מלא וכו' כנ"ל. עד שיכול להאיר בדרי מעלה ודרי מטה ביותר ויותר כי בכל פעם שהוא משיג מקיפים גבוהים ביותר ויותר, הוא מאיר בכל פעם בדרי מטה יותר ויותר שאפלו הנפולים והירודים מאד שלא היה יכל בתחלה להאיר בהם ולהודיעם כי עדין ה' אתם וכו'. עתה על ידי השגתו המקיפין יותר הוא מאיר גם בהם כי ה' אתם גם עתה כי מלא כל הארץ כבודו. וכן מאיר בהדרי מעלה יותר שמאיר בהם בחינת מה חמית שהוא בחינת אי"ה הינו שמאיר להם ומודיע להם שעדין אינם יודעים כלום. הינו כי בתחלה היו סבורים שיודעים איזה ידיעה רק שלמעלה מידיעתם אי אפשר להשיג על כן הם שואלים איה וכו'. שזהו בחינת והחיות רצוא ושוב שפרש רש"י שמתנשאים בכל פעם להסתכל למעלה מהרקיע אשר על ראשם ושבים וחוזרים תכף מאימת הבורא יתברך וכו'. אבל הצדיק מודיע להם שמה שנעלם מהם ונדמה להם ששם מסתימת ידיעת הבורא ולמעלה מזה הוא בחינת אי"ה שאי אפשר להשיג. זאת ההעלמה הוא יודע היטב, כי הוא יודע היטב מה שנעלם מהם ויודע עוד יותר ויותר רק הוא יודע שאי אפשר להשיג, דהינו שאפלו בעצם נוראות השגתו עדין יש מקיפים גבוהים יותר שאי אפשר להשיג, כי תכלית הידיעה אשר לא נדע וכו'. נמצא, שמודיע להם לכל הדרי מעלה שאינם יודעים כלום, דהינו שגם מה שהוא יודע. הם אינם יודעים. וכן מודיע להם בכל פעם שזהו בעצמו בחינת עולם הבא שאמרו רבותינו זכרונם לברכה עתידין צדיקים שיהיה מחצתן לפנים ממלאכי השרת. והמלאכים ישאלו אותם מה פעל אל, כמובא מאמר זה שם, הינו שהמלאכים ידעו אז שאינם יודעים מה שהצדיקים יודעים, כי הידיעות שהצדיק ממשיך מבחינת איה לבחינת מלא ממקיף לפנים.

אצלם הוא בהעלם והצדיק צריך להודיע להם כל זה. וכן בכל פעם. וזהו בעצמו בחינת מה פעל אל. 'מה' בחינת אי"ה, בחינת העלמה. 'פעל' בחינת פעלה ובריאה, בחינת מלא. והצדיקים ידעו מה פעל אל שהוא בחינת שממשיך בכל פעם מבחינת אין ליש ממ"ה למלא, ממקיף לפנים והמלאכים ישאלו בכל פעם זאת מהצדיקים שיודיעו להם כל זה וכנ"ל:

אות עט

וזהו ענין מה ששמעתי ממנו זכרונו לברכה, כי יש שנדמה להם שמסתימת ידיעתו יתברך אחר עולם הגלגלים ויש שיודעים שיש עולמות גבוהים יותר, אבל אחר כך מסתימת ידיעתם ונדמה להם שלמעלה מזה הוא בחינת תכלית הידיעה אשר לא נדע. אבל באמת גבה מעל גבה שומר וכו', כי יש צדיק שיודע כל אלו הידיעות שנדמה להם שאי אפשר לידע אותם, אבל האינו יודע שלו בחינת תכלית הידיעה אשר לא נדע שלו זה עמק ונורא ונשגב מאד וכו', כי אצל המחקרים מסתימת הידיעה אצל הגלגלים שלמעלה מהם אינם יכולים לדבר כלל ואפלו עד הגלגלים הם תועים ונבוכים ברב הדברים, אבל למעלה משם נדמה להם שהוא כלו רוחניות אלקות והוא בחינת תכלית הידיעה אצלם. שלפי דעתם זהו בחינת תכלית הידיעה אשר לא נדע. אבל הצדיקים המקבלים האמתיים כל ידיעתם מתחיל משם ולמעלה, דהינו מעולם הגלגלים שהם הרקיעים ולמעלה, כי אמר שבמקום שמסתימת חכמת המחקרים לגמרי, משם מתחיל ידיעת הקבלה האמתית. אבל אמר שגם המקבלים הגדולים שגלו השגות עצומות גם בעולם האצילות ולמעלה בשרשי האצילות וכו' גם שם יכולין לעלות ממעלה למעלה וכו'. ועל כן אף על פי שכל החכמים ואפלו המחקרים מודים שתכלית הידיעה הוא אשר לא נדע, אבל לא כל אפין שוין, כי רבם אינם יודעים כלל מה שאינם יודעים והם בבחינת אינו יודע שאינו יודע יותר ויותר כמובן למשכיל מדברינו הנ"ל. ועין עוד במקומות אחרים משיחות כאלו ומהם תוכל להתבונן ותעמד מרעיד מאימת הבורא יתברך. על כן הצדיק מאיר בכל הדרי מעלה בכל פעם בחינת אי"ה, בחינת מ"ה, כי מאיר בהם בחינת מ"ה מבחינת גבה יותר ויותר וכו' וכו' כנ"ל. וכל מה שמאיר בהם בחינת מה ביותר הוא מאיר בדרי מטה בחינת מלא ביותר עד שמעורר ומקיף הנמוכים מאד מאד שהם בחינת פגרים מתים ממש שנפלו מאד מאד על ידי עוונותיהם הרבים והעצומים מאד הוא מקיף ומעורר גם אותם כי עדין ה' אתם ואצלם כי מלא כל הארץ כבודו וכו' כנ"ל. וזהו בחינת המעלה של הקבוץ מישראל האוחזים עצמן בהצדיק האמת שזכה לדעת הנ"ל שיכול להאיר בדרי מעלה ודרי מטה בכל פעם שעקר קבוץ ישראל על ידו כי נקרא רועה

ישראל בחינת כרעה עדרו ירעה בזרוע יקבץ טלאים וכו'. כי כל מקום שמתקבצים עשרה מישראל יכולים לומר דבר שבקדשה לעורר ולהקיץ ולחבר ולכלל כל דרי מעלה ומטה וכו'. לכלל איה ומלא יחד ולהמשיך המקיפין לפנים להמשיך מבחינת איה לבחינת מלא ולזכות לבחינת אי"ה בחינת מ"ה הגבה יותר וכו' כנ"ל:

אות פ

אבל עדין צריכין לזה תפלות וצעקות הרבה לה' יתברך לזכות לזה שיהיה נכלל בהקבוץ הקדוש שיאמרו כל הדברים שבקדשה בכונה גדולה כל כך ובהתקשרות לצדיקים אמתיים עד שיוכלו להמשיך כל התקונים הנ"ל בכל פעם, כי בעוונותינו הרבים נתרבה המחלקת מאד בישראל שהוא מזיק ביותר מכל הקלקולים כמו שאמרו חכמינו זכרונם לברכה(רצו). ועל ידי זה נחרב הבית המקדש ועל ידי זה מתעכב בנינו, כי עקר העכוב הוא על ידי שאין הקבוץ של ישראל בשלמות בתכלית השלום האמתי, כמובן כל זה והרבה חפצים בכבוד עצמן שמזה נמשך כל המחלקת שהוא בחינת מחלקת קרח הנ"ל. שמשם כל החרבנות ועכוב בנין בית המקדש. (ועין לעיל באות סה סו וכו' בענין מחלקת קרח שעל ידי שכל אחד חפץ בכבוד עצמו ואינו מבטל עצמו וכבודו כראוי על ידי זה אי אפשר לגלות לו להאיר בו הדעת הנ"ל. כי מלא כל הארץ כבודו ועדין ה' אתו איך שהוא. ועל ידי זה אינו מתחזק בעבודת ה' יתברך ותורתו באשר הוא שם. והרבה נעשים מתנגדים וחולקים גדולים על ידי זה, עין שם. ועל ידי זה עקר עכוב גאלת ישראל ובנין בית המקדש וכנ"ל). ועל זה צריכין לבכות ולהתאונן מאד בין המצרים ובתשעה באב וכן בכל לילה בחצות להתאבל על החרבן בית המקדש ופזור ישראל. וזה בחינת שלש פעמים איכה שמתאבלין על הסתלקות והעלמת הצדיק שכלל השגתו בחינת מה כנ"ל שהוא יכול להאיר בכל הדרי מטה בחינת מלא כל הארץ כבודו ולהשיב כלם לה' יתברך והעקר על ידי השלום שיתקבצו ויתאספו יחד ויתקשרו עם הצדיק האמת שזהו בחינת המשכן שהיה בימי משה ובית המקדש שבנה דוד ושלמה, כי לשם מתקבצים כל ישראל יחד ומקבלים הארת הדעת מהרב בחינת משה שעל ידי זה עקר כלליות העולמות בחינת אי"ה ומלא יחד וכו' וכנ"ל ועל כן מקוננין על זה שלש פעמים איכה על הסתלקות הצדיק ועל פזור ישראל ועל חרבן בית המקדש ששם נתועדו ונכללו יחד כל ישראל עם הצדיק האמת בחינת משה ששם עקר הכלליות וכנ"ל וזה בחינת איכה ישבה בדד העיר רבתי עם רבתי בגוים וכו' שמתאבלין על גלות ישראל מירושלים ממקום קבוצם וזהו גלתה יהודה מעני וכו' שזהו בחינת הבכיה על פזור ישראל, שיצאו מירושלים ובית

המקדש ואיכה שניה שהוא איכה יעיב מרמז על חרבן העיר ובית המקדש בעצמו שמזה מתחיל איכה שניה שהוא איכה יעיב ה' באפו את חומת בת ציון וכו'. ולא זכר הדם רגליו וכו'. שהוא שמתאבלין על חרבן חומת ציון וירושלים וחרבן בית המקדש שנקרא הדם רגליו וכו' וכנ"ל ואיכה שלישית שהוא איכה יועם זהב, נאמר על הסתלקות הצדיק שהוא בחינת יאשיהו הצדיק שעליו אמר ירמיהו כל האיכה יועם, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה וכן הוא בכל דור שמתאוננים על הסתלקות והעלמת הצדיק וכו' וכנ"ל. וירמיהו הנביא אמר: אני הגבר. ששם כלולים כל השלש אלפא ביתות, כל השלש איכה אמר כלם על עצמו, כי תולה כל החסרון בו. ועל כן אמר: אני הגבר ראה עני, 'אני דיקא, אותי נהג וילך, 'אותי דיקא וכו'. וכן אך בי ישב יהפך ידו כל היום וכו'. עד שאמר: ואמר אבד נצחי וכו'. אבל מחזק עצמו הרבה ואומר זאת אשיב אל לבי על כן אוחיל חסדי ה' כי לא תמנו וכו'. וכן: צפו מים על ראשי אמרתי נגזרתי קראתי שמך ה' מבור תחתיות וכו'. ומזה יכול כל אדם ללמד אלפים ורבבות קל וחמר על עצמו איך הוא צריך לומר כל זה על עצמו על רבוי עוונותיו ומחשבותיו הרעים השוטפים עליו כל כך אבל חלילה חלילה שיפל על ידי זה חס ושלום, רק יחזק עצמו בכח הצדיק האמת הענו מאד מאד שהוא נקי מכל צד שגיאה ומכל שכן מאיזה עוון חס ושלום ואף על פי כן הוא אומר על עצמו קינות כאלה הנ"ל. וכל זה אומר בשביל כלל ישראל עד שכל אחד יוכל לעורר עצמו ולחזק עצמו בכחו הגדול בכל מה שעובר עליו שיאמר בכל פעם אף על פי כן חסדי ה' כי לא תמנו כי לא כלו רחמיו כי חדשים לבקרים מתחדשים החסדים, כמו שפרש רש"י שם וכו'. וזה שאיתא בזהר הקדוש שעל ידי בי כנישתא חדא ומתא חדא יבוא משיח כשישובו באמת, הינו כנ"ל. כי על ידי רבוי המחלקת קשה מאד לקבץ בי כנישתא חדא ומתא חדא שישבו באמת. אבל אף על פי כן ה' יתברך יגמר את שלו. כי הצדיק האמת מאיר בכל פעם השגת הדעת הנ"ל בדרכים נפלאים מאד מאד עד שסוף כל סוף יעורר ויקיץ כל דרי מטה אפלו הנמוכים מאד ויודיע לכלם כי עדין ה' אתם עד שישבו ויתקבצו בי כנישתא ומתא חדא עד שיבוא הגואל צדק, כי על ידי שיתקבצו בי כנישתא חדא וכו' ויאמרו כל הדברים שבקדשה בכונה ובהתקשרות לצדיקים אמתיים, על ידי זה יתתקן הכל וכנ"ל. ואז ישובו כלם לה' יתברך על ידי הארת הדעת הנ"ל ויקים: ובא לציון גואל ולשבי פשע ביעקב וכו'. על ידי ואני זאת בריתי אתם אמר ה' רוחי אשר עליך ודברי אשר שמת בי לא ימוש מפיד ומפי זרעך ומפי זרע זרעך אמר ה' מעתה ועד עולם שהוא בחינת הארת הדעת הנ"ל שמאיר הצדיק בבנים ותלמידים שנקראים גם כן בנים שמאיר בהם דעת אמתי ונפלא ונורא כזה שיאיר בהם מדור לדור לעולם שעל ידי זה תבוא הגאלה שלמה במהרה בימינו. אמן, כן יהי רצון אמן ואמן:

ועל-כן היה משה רבנו משתוקק כל כך לארץ ישראל והרבה בתפלות על זה מאד, כי משה הוא הרבי הראשון האמתי שעסק בהארת הדעת הנ"ל שהוא כלליות והתקשרות העולמות, על כן היה מתלהב כל כך לארץ ישראל ובית המקדש, כי עקר הדעת וכלליות העולמות הוא בארץ ישראל ובית המקדש וכנ"ל. אך עקר העכוב היה על ידי המחלקת שהם מי מריבה שעל ידי זה נגזר עליו שלא יבוא לארץ ישראל, וכמו שכתוב: ויתעבר ה' בי למענכם וכו'. וזה בחינת רב לך אל תוסף דבר אלי עוד בדבר הזה. 'אל תוסף דבר' וכו' זה בחינת סיג לחכמה שתיקה הנ"ל. כי באמת ענין זה אי אפשר להבין ולהשיג ואפלו משה רבנו היה קשה לו מאד להשיג ענין זה. מדוע לא יזכה הוא לבא לארץ ישראל ולא פעל בקשתו ברבוי תפלות כאלה וכמובא במדרשים הרבה בזה שהתפלא משה מאד על זה שהוא פעל בתפלתו להציל כל ישראל שלא יכלו חס ושלום, כל פעם מה שהם חטאו באמת הרבה והוא בעצמו שלא חטא כלל כי אם איזה שגיאה דקה במי מריבה וגם זה היה על ידם, כמו שכתוב: כי העשק יהולל חכם וכו'. כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה במדרש רבה שמות לא יועילו לו כל כך תפלות לפעל שיכנס לארץ ישראל וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה על פסוק: אתה החלות וכו'. ומובא בפרוש רש"י שם שאמר ממך למדתי להתפלל שאמרת ועתה הניחה לי וכו' וכי תופס הייתי בך וכו'. על כן השיב לו הקדוש ברוך הוא: רב לך אל תוסף דבר. כי באמת זהו בבחינת שתיקה, בחינת אל תוסף דבר אלי עוד בדבר הזה, כי הוא בחינת מקיפים הגבוהים מאד מאד שאי אפשר להשיגם, כי משה היה בבחינת מה, בבחינה עליונה ונשגבה מאד כנ"ל. ועל כן מה שנעשה עמו הוא בחינת אל תוסף דבר, בחינת שתיקה הנ"ל שהוא בחינת שתק כך עלה במחשבה שהשיב לו על מיתת רבי עקיבא. כי גם ענין רבי עקיבא היה בבחינה זאת כמו שמבאר בהתורה הנ"ל, עין שם. וזה שנסמך מיד לזה:

וצו את יהושע וחזקהו ואמצהו כי הוא יעבר לפני העם הזה וכו'. וכן בכמה מקומות שמוכיחם על שמכרח להסתלק בעבורם נסמך לזה מה שהבטיחו ה' יתברך שיהושע יכניסם לארץ ישראל, כמו שכתוב לקמן בפרשה זאת: וה' התאנף בי על דבריכם וישבע לבלתי עברי וכו'. יהושע הוא עובר לפניך אותו חזק וכו' וכן במקומות הרבה, כי זה נפלאות תמים דעים שאי אפשר להשיג כלל, כי דיקא על ידי הסתלקות משה לעלא ולעלא על ידי זה היה כח ליהושע להכניס את ישראל לארץ, כי כבר מבאר שכל מה שהצדיק עולה למעלה יתרה לבחינת מקיפים עליונים יותר הוא יכול להאיר בדרי מטה ביותר בחינת מלא כל הארץ כבודו. ועל כן מעצם רבוי הפגמים של ישראל, ובפרט רבוי התלונות והמחלקת שלהם שזה גרוע מן הכל, על ידי זה לא היה אפשר להכניסם לארץ ישראל ששם עקר התגלות הדעת הנ"ל כי מלא כל הארץ כבודו כי אם על ידי הסתלקותו, כי היה מכרח לעלות לעליה גדולה כל כך שאי אפשר להשיג בזה העולם כלל כי אם על ידי הסתלקות ממש שנסתלק ברעוא דרעוין בבחינת מ"ה

העליון מאד מאד עד שעל ידי זה דיקא היה יכל להאיר לתלמידו יהושע בחינת הארת מלא כל הארץ כבודו שהוא השגת התלמיד בחינת יהושע כמו שמבאר בהתורה הנ"ל:

ובזה פעל לדורות שאפלו כשיתגברו העוונות ויחרב הבית וישראל גלה יגלה מעל אדמתו, כמו שכבר נתקים שתי פעמים בעוונותינו הרבים וקץ האחרון סתום ונפלא מאד מעין כל, אף על פי כן ימצאו צדיקים נוראים גם בעקבות משיח בקץ האחרון ששיגו השגות עצומות מאד ויאירו בישראל כי מלא כל הארץ כבודו ושאין שום יאוש בעולם כלל ואף על פי שהבעל דבר והסטרא אחרא וחילותיהם יתפשטו ויתגברו כמו שיתפשטו בפרטיות על כל אחד ואחד ובכלליות ברבוי המחלקת שיהיה קטגוריא גדולה בין התלמידי חכמים כמו שנתקים עכשו בעוונותינו הרבים שזה עקר חבלו של משיח כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה בכתבות דף קיב. ומובא ברש"י שבת קיח, אף על פי כן ימהר ויחיש לגאלנו על ידי הארת דעתם הקדוש בעולם, כי אף על פי שתתגבר הסטרא אחרא כל כך עד שיהיו מכרחים הצדיקי אמת בחינת משה להסתלק מן העולם, אף על פי כן על ידי זה תהיה הישועה והגאלה ויהפך אבלם לששון, כי הסתלקות והעלמת הצדיקים היא הצרה הגדולה והמרה מכל הצרות, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: קשה סלוקן של צדיקים כפלים כחרבן בית המקדש וכו'. אבל גם זה יתהפך לטובה ולנחמה, כי דיקא על ידי הסתלקותם לעלא ולעלא וכו', יעלו לבחינת מקיפים גבוהים ונשגבים כל כך עד שמשם דיקא יאירו ביותר בחינת מלא כל הארץ כבודו לתלמידיהם שהם בחינת יהושע וכן מדור לדור עד שיפעלו ויגמרו מה שהתחילו להאיר בעולם דעת הנ"ל שידעו הכל כי מלא כל הארץ כבודו וישובו לה' יתברך באמת שעל ידי זה תבוא הגאלה כנ"ל, כי מרבוי הפגמים והעוונות הכרחו לעלות לעליות גדולות כל כך שאי אפשר לעלות לשם כשהם מלבשים בגוף בזה העולם. כמובן כל זה משיחותיו הקדושים. וזהו בחינת מיתת הצדיקים שמכפרת על עוון הדור, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, הינו כנ"ל. כי דיקא על ידי מיתתם הם ממשיכים בחינת סלח נא לכפר חטא המרגלים שגרמו חרבן הבית שזהו בחינת חטאי כל הדורות שעקר התקון על ידי שפועלין בקשת סלח נא ביום הכפורים שעל ידי זה זוכין לחנכת הבית שהוא בנין בית המקדש במהרה בימינו. אבל מרבוי העוונות אי אפשר לזכות לכל זה כי אם על ידי מיתת הצדיקים שמכפרת, כי אז דיקא עולים כל כך עד שיכולים להאיר בתלמידיהם בחינת יהושע כי מלא כל הארץ כבודו וכו'. ולהחזיר את ישראל בתשובה על ידי זה ולהוציאם מעוונות ולכפר עוונותיהם הקודמים וכו' וכנ"ל. כי גדולים צדיקים במיתתם יותר מבחייהם הינו כנ"ל:

וזוהו בחינת נחמו נחמו עמי יאמר אלקיכם , כי עקר הנחמה הוא הדעת הנ"ל. (וכמו שמבאר בסוף התורה עתיקא סימן כא על פסוק זה) וזהו נחמו נחמו עמי. ואינו מפרש בפסוק למי הוא מזהיר נחמו נחמו, אך יכולין לומר שמזהיר את ישראל בעצמן שינחמו זה את זה שזהו נחמו נחמו עמי. כאומר אתם בני ישראל עמי נחמו נחמו עצמכם זה את זה וזה רמז שמזהירם שיעסקו בלמוד הדעת הקדוש של הרבי האמתי בחינת משה הנ"ל שהזהיר שכל אחד ידבר עם חברו ביראת שמים בכל יום להכניס הדעת הקדוש בחברו שנעשה תלמידו על ידי זה ואחר כך יכניס חברו דעתו בו ויהיה בחינת תלמיד לחברו בבחינת ומקבלין דין מן דין כמו שמבאר שם וזה עקר הנחמה כנ"ל. וזה נחמו נחמו עמי כנ"ל. וזהו דברו על לב ירושלם וקראו אליה כי מלאה צבאה. זה בחינת מלא כל הארץ כבודו שזהו עקר מלוי צבאה של ירושלים עיר הקדש בחינת ומלאו את הארץ המובא בהתורה הנ"ל, כי כל זמן שאינם מקבלים הדעת האמתי הנ"ל אינם בכלל בני אדם וצריכים למלאות את הארץ שעקרה ירושלים בבני אדם שהם בני דעה כמו שמבאר שם. ועל כן מבשר את ירושלים כי מלאה צבאה, כי כבר נתמלאה מצבא ה' שהם בני דעה שיודעים כי מלא כל הארץ כבודו שהם עקר המלוי בחינת ויהושע בן נון מלא רוח חכמה וכו' כמו שמבאר שם. וזהו: כי נרצה עונה. 'נרצה' דיקא, כי הצדיקים האירו בהם הדעת כל כך עד שנכללו העולמות יחד עד שעלו לבחינת רצון הנ"ל ונתהפכו כל העוונות לבחינת רצון, בחינת כי נרצה עונה וכנ"ל. וזהו: כי לקחה מיד ה' כפלים בכל חטאתיה. זה בחינת הסתלקות הצדיקים שזה הענש המר נקרא כפלים בחינת קשה סלוקן כפלים כחרבן בית המקדש ובזה בעצמו מנחם אותם, כי הלא כבר לקחו כפלים בכל חטאתיה שנסתלקו הצדיקים אמתיים עבורם שהוא בחינת כפלים כנ"ל. וזה עקר הנחמה והתקוה, כי על ידי זה דיקא מאירים משם דיקא בחינת הארת דרי מטה שהוא הארת התלמידים בחינת יהושע להודיע לכל כי מלא כל הארץ כבודו ולהשיבם לה' יתברך על ידי זה וכנ"ל. וזהו בעצמו קול קורא במדבר פנו דרך ה' ישרו בערבה מסלה לאלקיננו. זה בחינת מלא כל הארץ כבודו, דהינו שאין שום יאוש בעולם ולכלם יש תקוה כי הכל יכולים להתקרב לה' יתברך אפלו מי שנתעה בעוונותיו למדבר שמים כי קול קורא במדבר פנו דרך ה' וכו', וזהו כל גיא ינשא וכל הר וגבעה ישפלו. זה בחינת עליונים למטה ותחתונים למעלה. 'כל גיא ינשא', זה בחינת תחתונים למעלה. 'וכל הר וגבעה ישפלו', זה בחינת עליונים למטה שזה עקר בחינת הדעת הנ"ל כמו שמבאר שם. וזהו: והיה העקב למישור והרכסים לבקעה. שכל הדרכים העקבים והעקמים והמרכסים והנבוכים מאד מאד שנתעה בהם מי שנתעה, כלם יתפשטו ויתהפכו לדרכים ישרים וכו', כי יגלה לכלם דעת אמתי כזה שיוכלו כלם לשוב אליו יתברך. וזהו: ונגלה כבוד ה'. שיתגלה כבודו יתברך, כי יגלה כי מלא כל הארץ כבודו, שזה עקר הארת הדעת הנ"ל. וזהו: וראו כל בשר יחדו כי פי ה' דבר. 'כל בשר' דיקא שהם הנפשות

הכשרים שיתקבצו יחדו בבחינת קבוץ הקדוש הנ"ל שיתקשרו לצדיקי אמת כלם יראו יחדו כי פי ה' דבר, שהדבורים שמדברים אליהם בכל פעם לנחמם ולחזקם ולעוררם ולהקיצם כי עדין ה' עמם כי מלא כל הארץ כבודו וכו' כנ"ל שזהו בחינת פי דבר חכמות וכו' הנ"ל. כל אלו הדבורים הקדושים יצאו מפי ה', כי פי ה' דבר כל זה, כי רבים רחמיו מאד וחפץ חסד הוא ומודיע לנו דבריו הקדושים על ידי ההשארה והחליפות של הצדיקים הקדושים שנסתלקו כי עדין עדין ה' יתברך עמנו בכל דור ודור ולא יעזב אותנו לעולם עד יכונן וישוב את ירושלים תהלה בארץ
וכו':

אות פג

וזה שהשוו רבותינו זכרונם לברכה יום חמשה עשר באב ויום הכפורים ואמרו שלא היו ימים טובים לישראל כחמשה עשר באב ויום הכפורים, כי בחמשה עשר באב מתחיל ההמתקה והתקון של חטא המרגלים שגרמו בכיה לדורות בליל תשעה, באב כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה וכנ"ל. כי בט"ו באב כלו מתי מדבר שהיו מתים בכל ליל תשעה באב מחטא המרגלים, כמו שאמרו חכמינו זכרונם לברכה. וזהו בעצמו בחינת יום הכפורים שאז מבקשים סלח נא על חטא המרגלים שגרם חרבן בית המקדש בתשעה באב שבו תלויים כל העוונות. נמצא, שחמשה עשר באב ויום הכפורים הם בחינה אחת, כי שניהם בחינת תקון חטא המרגלים ודור המדבר שגרמו חרבן בית המקדש וכנ"ל. וזהו שסים שם במשנה: ביום חתנתו, זה מתן תורה. וביום שמחת לבו, זה בנין בית המקדש וכו'. כי עקר צרת החרבן בית המקדש הוא מה שעל ידי זה אין יכולין לקשר העולמות ולכללם יחד כנ"ל שזהו פגם כל העוונות רחמנא לצלן, שגורמין פרוד חס ושלום וכנ"ל. ועל כן התורה שהוא בחינת וביום חתנתו ובנין בית המקדש הם התקון לזה, כי על ידי התורה מתקשרין כל העולמות עליון בתחתון ותחתון בעליון, כי זה עקר כלל התורה שאנו זוכין על ידי כל מצוה ומצוה שאנו עושין בגשמיות בזה העולם להתקשר למעלה ולהמשיך שכינת עזו למטה שזהו בחינת היחודים הנעשים על ידי כל מצוה ומצוה. וזהו בחינת בנין בית המקדש ששם עקר מקום התורה, כי מציון תצא תורה, כי שם בבית המקדש עקר כלליות העולמות וכנ"ל. וכל תקון זה נמשך בחמשה עשר באב ויום הכפורים שבו מתחיל להתתקן חטא המרגלים שגרמו החרבן ועל כן אז מתחיל בחינת חנכת הבית המקדש שהוא התקון כנ"ל:

וזהו גם כן מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה שבחמשה עשר באב נתנו הרוגי ביתר לקבורה שעל זה תקנו ברכת הטוב והמטיב בברכת המזון

שהיה שטוף בזמה ביותר, כמובא. וגם מהם נמשך חלישות הדעת של המרגלים עד שהכניסו במחשבותיהם להוציא דבה על ארץ ישראל, כמו שכתוב: וגם בני ענקים ראינו שם. שעל ידי זה נמשך חרבן בית המקדש וכו' כנ"ל. אבל משה רבנו בגדל כחו הרג ועקר את סיחון ועוג, כי הם דיקא עמדו על גבול ארץ ישראל, כי הם ההפך מארץ ישראל, כי בארץ ישראל נתגלה הדעת הנ"ל בחינת עליונים למטה ותחתונים למעלה. שהאדם יש לו כח יותר מן המלאכים וכו' כנ"ל. והם סיחון ועוג הם נמשכין מהמלאכים שקטרגו על האדם ואמרו מה אנוש וכו'. ועל כן משה שהוא בחינת הרבי הנ"ל שמאיר הדעת הנ"ל, על כן הכניע ועקר קלפת סיחון ועוג שהם ההפך מזה כנ"ל. ובכל זה מספר בכל פעם דברים עד שמסים: ואת יהושוע צויתי בעת ההוא לאמר עיניך הראת את כל אשר עשה ה' אלקיכם לשני המלכים האלה כן יעשה ה' לכל הממלכות אשר אתה עבר שמה לא תיראום כי ה' אלקיכם הוא הנלחם לכם. וזה מרמז על עקר המלחמה הגדולה והכבדה שהיא עקר מלחמת כל אדם שהוא מלחמת היצר בזה העולם שהעקר שלא יירא ולא יתפחד כלל כי ה' אתנו. כי מלא כל הארץ כבודו כמו שאמר אז אדוננו מורנו ורבנו זכרונו לברכה: ה' יתברך עמך ואצלך וכו', אל תירא. וכמו שמבאר (בלקוטי תנינא סימן מח) שהאדם צריך לעבר בזה העולם על גשר צר והעקר שלא יתפחד. וזה: לא תיראום כי ה' אלקיכם הוא הנלחם לכם. ואזהרה זאת הזהיר ביותר את יהושע, כמו שכתוב ואת יהושוע צויתי וכו'. כי יהושע הוא בחינת התלמיד שהשגתו בחינת מלא כל הארץ כבודו, בחינת הקיצו ורננו שכני עפר וכו'. שהוא ראשי תבות יהושע וכו' כמו שמבאר שם שעקר השגתו הוא בחינת התחזקות שיחזק את עצמו ואת כל ישראל בכחו של משה רבנו שלא יתיאשו ולא יפלו משום דבר ובכל מה שיעבר עליהם יהיו חזקים בכחו של משה רבם. כי ה' אתם עדין ולא יתיראו כי ה' אתם, כי מלא כל הארץ כבודו וכנ"ל. שזהו בחינת לא תיראום וכו'. כי הצדיק בחינת משה יכול להשפיל את המלאכים המקטרגים שמהם נמשכו ונשתלשלו קלפות סיחון ועוג כנ"ל, כי מראה להם שאינם יודעים עדין בידיעתו יתברך כלל וכו'. ולעורר ולהקיץ כל השוכני עפר שהם הדרי מטה שלא יתיראו כי עדין ה' אתם כי מלא כל הארץ כבודו וכו' כנ"ל. שזהו בחינת אזהרת משה את יהושע: עיניך הראת את כל אשר עשה ה' אלקיכם לשני המלכים האלה שהם סיחון ועוג שכחם היה מקטרוג המלאכים כנ"ל כן יעשה ה' לכל הממלכות וכו'. כי מאחר שכבר הרג שני המלכים האלה בזה רואין כי יש כח לבטל קטרוג המלאכים מאחר שהרג שני המלכים האלה סיחון ועוג שנמשכו מהם, על כן בודאי תהיה בטוח וחזק כי כן יעשה ה' לכל הממלכות אשר אתה עבר שמה ובודאי תירשו ארץ ישראל ששם עקר התגלות זה הדעת של משה שהוא בחינת עליונים למטה ותחתונים למעלה וכו'. כנ"ל על כן בודאי לא תיראום וכו':

נמצא, שבכל פרשת דברים עוסק להאיר בהם הדעת הקדוש להודיעם גדל רחמנות של ה' יתברך על ישראל לעולם אף על פי שעשו מה שעשו אף על פי כן עדין ה' עמהם וכו'. ומחזקם בזה ואומר להם לא תיראום וכו'. כנ"ל. וכן בפרשת ואתחנן מדבר בזה הרבה בענין עליונים למטה

ותחתונים למעלה שהוא עקר הדעת הנ"ל לידע שעקר גדלת ה' יתברך נתגלה על ידי האדם הזה שבזה העולם דיקא, כי המלאכים אין יודעים את ה' יתברך ואין להם כח כמו הצדיקים שבזה העולם. וזה ואתחנן אל ה' בעת ההוא וכו' אתה החלות להראות את עבדך את גדלך וכו'. אשר מי אל בשמים ובארץ אשר יעשה כמעשיך וכגבורתך. כי המלאך בחינת אל, כי נקראים אלים. וזהו 'אשר מי אלי' שהם בחינת המלאכים 'אשר יעשה כמעשיך וכגבורתך' שאין שום מלאך שיוכל לעשות כמעשיך וכגבורתך ודיקא מניהו. אבל בבני אדם התחתונים שהם דרי מטה יש ויש שיכולים לעשות כמעשיך וכגבורתך שהם הצדיקים שהם מושלים בעולם שיכולים לברא עולמות, כמו שאמרו חכמינו זכרונם לברכה על פסוק: ולאמר לציון עמי אתה. אל תקרי עמי אלא עמי. מה אנא עבדי שמיא וארעא במלולי אף אתה כן. וכן במקומות הרבה וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה על פסוק: כי בכל חכמי הגוים וכו'. מאין כמוך אבל בישראל יש כמוך וכו'. ועל כן אני מבקש אעברה נא ואראה את הארץ וכו'. שהוא לבא לארץ ישראל כי שם עקר כלליות העולמות ושם רואין עקר גדלת ישראל בבית המקדש וכו' כנ"ל. והרבה בתפלות הרבה מאד על זה ואף על פי כן לא פעל בקשתו עד שאמר לו ה' יתברך: רב לך אל תוסף דבר וכו'. שהוא בחינת סיג לחכמה שתיקה הנ"ל שגלה לו שאחר כל מה שהשיג שאין שום מלאך ושרף יכול להשיג, אף על פי כן עדין יש מקיפים גבוהים כל כך שאי אפשר להשיגם בחיותו ומכרח להסתלק בשביל זה ובכח זה דיקא יאיר בתלמידו יהושע בחינת השגת מלא כל הארץ כבודו עד שיהושע תלמידו הוא דיקא יכניסם לארץ ישראל בכחו והוא בעצמו אי אפשר לו לכנס לארץ ישראל וכנ"ל. שכל זה הוא בחינת נוראות נפלאות הדעת הנ"ל שה' יתברך עושה נפלאות גדולות וחסדים רבים ועצומים בשביל להודיע לבני אדם גבורותיו להודיע לכל דרי מטה כי מלא כל הארץ כבודו וכו' כנ"ל. וכן חוזר עמהם כל סדר מתן תורה וכו'. שהכל היה בשביל להאיר זה הדעת הקדוש בעולם. וכמו שכתוב שם: אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלקים אין עוד מלבדו וכו'. וכן הולך ומבאר בכל סדר זה, כמו שכתוב: כי שאל נא לימים ראשנים הנהיה כדבר הגדול הזה וכו' מן השמים השמיעך את קלו וכו'. ודבריו שמעת מתוך האש וכו' פנים בפנים דבר ה' עמכם וכו'. שבכל זה הזכיר אותם וחזר עמהם שיזכרו גדל כחו של זה האדם שבזה העולם שיכול לזכות לדבר עם ה' פנים בפנים וכו'. מה שאין מלאך זוכה לכך שזהו בחינת עליונים למטה ותחתונים למעלה וכו' כנ"ל. ועל כן אמר אחר כך: והיה עקב תשמעון את המשפטים האלה. כי הדעת הקדוש הזה להאיר בדרי מעלה בחינת אי"ה, בחינת מה חמית וכו'. ולהאיר בדרי מטה, בחינת מלא כל הארץ כבודו, בחינת הקיצו ורננו שכני עפר כי ה' עמכם וכו'. זה בחינת משפט כמו שמבאר שם באות ח וכו'. בחינת כי אלקים שופט זה ישפיל וזה ירים וכו' כמו שמבאר שם. וזהו והיה עקב תשמעון את המשפטים האלה, הינו כשהאדם בבחינת עקב תשמעון את המשפטים האלה. הינו כשהאדם בבחינת עקב ורגלין שירד ונפל לדיוטא התחתונה שהיא עקב ורגלין. וזהו הן בפרטיות לענין האדם הפרטי בעצמו הן בכלליות הדורות שהוא בחינת עקבות

משיחא. שאז מתגברת הסטרא אחרא מאד. ואז אם תשמעו את המשפטים האלה בחינת הדעת הנ"ל שהוא בחינת משפט וכו' לידע שעדין ה' עמכם וכו', בחינת לא תיראום וכו' כנ"ל, אז: ושמר ה' אלקיך לך את הברית ואת החסד אשר נשבע לאבתך. שהבטיח להם לתת לזרעם את ארץ ישראל ולהיות להם לאלקים, שזהו בחינת הדעת הנ"ל שעקר הארתו בארץ ישראל ששם עקר כלליות והתקשרות העולמות וכו' כנ"ל. ועל ידי זה: וברכך והרבך וברך פרי בטןך ופרי אדמתך דגנך וכו'. שישפיע לך ברכת העשירות והפרנסה בשפע גדול, כי עקר העשירות והפרנסה נמשך על ידי כלליות העולמות כנ"ל. שאז נמשך העשירות והפרנסה בבחינת ברכה שהיא בחינת הארת הרצון שהוא עקר הברכה בחינת מברכת ה' ארצו וכו'. ורצון שוכני סנה בחינת פותח את ידך ומשביע לכל חי

אות פה

ועל-כן התחיל בלשון רבים והיה עקב תשמעון ושמרתם ועשיתם אתם וכו'. ואחר כך בהבטחה מדבר בלשון יחיד, כמו שכתוב: ושמר ה' אלקיך לך וכו' ואהבך וברכך וברך פרי בטןך וכו'. כי המשכת הדעת הנ"ל עקרו הוא על ידי רבים. וכמבאר לעיל שעקר כלליות העולמות הוא כשמתקשרים ומתאספים רבים מישראל יחד ולפחות עשרה שאז אומרין דבר שבקדשה וכו' וכנ"ל, אבל אחר כך כשנמשכת ברכת הפרנסה והעשירות נמשך לכל אחד ואחד ביחוד כפי הראוי לו בבחינת לויתן זה יצרת לשחק בו המבאר בהתורה הנ"ל. שהוא בחינת שחקים ששם שוחקין מן שהפרנסה נשחקת ונתחלקת לכל אחד כראוי לו שזהו בעצמו בחינת ומשביע לכל חי רצון, שזה עקר הברכה כשזוכה כל אחד ואחד לקבל הפרנסה מה' יתברך ברצון טוב והוא שמח בחלקו ומאמין שכך הוא רצונו הטוב והכל לטובתו, כי דיקא על ידי הפרנסה הזאת יזכה לקבל הארת הרצון המפלג שהוא בחינת מה רב טובך אשר צפנת ליראיך. ורק זה נקרא עשירות ופרנסה, כי בודאי זה שיש לו עשר ונכסים רבים וכלי כסף וזהב ואין לו שום נחת רוח בעשרו, אדרבא, כל ימיו כעס ומכאובות וחליו הרבה וקצף מרבו תאוותיו שהוא נבהל להון הרבה יותר ויותר ומקנא מאד בהגבירים הגדולים המפלגים ממנו הרבה וכו'. כמצוי כל זה מלבד שאר מיני כעסים ומכאובים וכו'. שיש לו בכל יום וכמעט בכל שעה שאי אפשר לפרטם. בודאי אין זה עשירות כלל וכמו שאמר קהלת: איש אשר יתן לו אלקים עשר ונכסים ולא ישליטנו לאכל וכו' גם זה הבל וחלי וכו'. כי עליו נאמר: עשר שמור לבעליו לרעתו. ועל כן בודאי עקר העשירות והפרנסה הוא כששורה ברכת ה' בפרנסתו בחינת

ברכת ה' היא תעשיר ולא יוסיף עצב שהוא מי שזוכה להיות שמח בחלקו ושיהיה חזק בבטחון שמה שמכרח לו לפרנסתו ופרנסת ביתו ובניו בודאי ישפיע לו ה' יתברך בעתו וזמנו כראוי לו שכל זה זוכין על ידי הדעת הנ"ל שעל ידי זה מקבלת המלכות הפרנסה מהידיים שיש בים החכמה על ידי הבטחונות של ישראל בחינת כלם אליך ישברון לתת אכלם בעתו, בחינת כעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל וכו'. שהפרנסה הזאת נמשכת בבחינת לויתן זה יצרת לשחק בו, שהפרנסה הוא בבחינת מן שנשחקת לכל אחד שיקבל חלקו כראוי לו וכנ"ל. ועל כן אמר כל ההבטחות האלה של ברכת הפרנסה והעשירות שזוכין על ידי הדעת הנ"ל בלשון יחיד וברכך והרבך וכו'. כי העקר שכל אחד יקבל חלק פרנסתו באהבה וברצון ויאמין כי זהו חלקו שנמשך על ידי הדעת הנ"ל שרק על ידי זה יזכה לבחינת הארת הרצון וכו'. שזה העקר שעל ידי זה יזכה לחלקו הטוב לעולם הבא שעקר הוא הרצון הטוב שיזכה כל אחד בחינת מה רב טובך אשר צפנת ליראיך שכל זה מקבלין על ידי שמקרבין עצמן להצדיק בחינת משה שמאיר בכל ישראל ואפלו בהירודים מאד מאד כי מלא כל הארץ כבודו וכו' ומחזקם תמיד עד שמזכם לכל הנ"ל. אשרי שיאחז בו באמת:

אות פו

וזה שנאמר במדרש בפרשה זאת: ושמר ה' אלקיך וכו'. ומביא שם פסוק האל הנאמן וכו'. מאמונתו של בשר ודם את יודע אמונתו של הקדוש ברוך הוא, כמו שמובא שם המעשה של רבי פינחס בן יאיר ששכחו אצלו שתי סאין של שעורים והיה זורע אותן בכל שנה עד שעשה אותן גרן וכו'. וסים שם שהברכות שברכו אותן האבות הן משמרים לעתיד לבא. וכן איתא שם קדם לזה וזה לשונו: אמרו לו ישראל ואימתי אתה נותן לנו שכר המצוות שאנו עושין? אמר להם הקדוש ברוך הוא:

מצוות שאתם עושים מפרותיהם אתם אוכלים עכשו, אבל שכרו בעקב אני נותן לכם. מנין וכו'? והיה עקב תשמעון, עד כאן לשונו. וכל זה הוא ענין הנ"ל שצריכין להאמין בה' יתברך ולשמח בחלקו כי בודאי זהו חלקו המגיע לו וכו' כנ"ל, כי עקר רב טוב צפון לעולם הבא שיזכה על ידי הדעת הנ"ל על ידי שיקבל הפרנסה משם עד שיזכה להארת הרצון וכו' גם בעולם הזה בעת האכילה שזה עקר הברכה כנ"ל שעל ידי זה יזכה לעתיד לעקר השכר שהוא רב טוב הצפון וכו', כי כפום דאתדבק בר נש בהאי עלמא הכי וכו'. וזה: ושמר ה' אלקיך לך וכו' וברכך והרבך שמודיע להם שישפיע להם פרנסה בבחינת ברכה הנ"ל שהוא להיות שמח בחלקו כנ"ל. כי עקר השכר שהוא רב טוב הצפון משמר לעתיד לבא, שזהו:

ושמר ה' אלקיך לך. וכמבאר במדרש הנ"ל ועל כן אתה צריך להיות שמח בחלקך ולקבל הפרנסה באהבה ורצון טוב שכל זה זוכין על ידי הדעת הנ"ל שהוא בחינת משפט שזהו בחינת והיה עקב תשמעון את המשפטים האלה וכו' כנ"ל:

וזהו: ושמרתם ועשיתם אתם הוא בחינת מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה ומובא בדבריו זכרוננו לברכה: כל המלמד בן חברו תורה כאלו עשאו וכאלו עשאו לדין תורה וכאלו עשאו לעצמו. ודרשו מפסוק ועשיתם אתם, הינו בחינת הדעת הקדוש הנ"ל שעקר שלמותו כשמקבלים אותו רבים מישראל וכל אחד עוסק לדבר עם חברו ביראת שמים ולהאיר בו הדעת הזה וכו'. כנ"ל שזהו בחינת ועשיתם אתם וכו' כנ"ל:

שיך לעיל לאות עז עח וכו':

אות פז

ועתה בא וראה כמה גדולים מעשי ה' דרושים לכל חפציהם, כי הנה בארנו גדל המעלה הנוראה של הקבוץ הקדוש של ישראל וכו'. כי אין אומרים דבר שבקדשה בפחות מעשרה וכו'. ועל כן תראה נפלאות שבשביל זה למדו רבותינו זכרונם לברכה ענין זה שאין אומרים דבר שבקדשה בפחות מעשרה מעדת המרגלים דיקא כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה שנאמר: עד מתי לעדה הרעה הזאת יצאו יהושע וכלב ולמדו מזה דיקא גזרה שוה למקרא: ונקדשתי בתוך בני ישראל וכו'. עד 'מכאן שאין אומרים דבר שבקדשה בפחות מעשרה', כי כבר מבאר שעקר כל הצרות והחרבנות רחמנא לצלן, גרמו המרגלים שחלקו על משה ועל ארץ ישראל ששם עקר הדעת הנ"ל שממשיך משה בכל דור וכו' וכנ"ל. והעקר היה על ידי הקבוץ הרע שלהם שנתקבצו לעדה הרעה הנ"ל שהוציאו דבה חוץ יהושע וכלב. והם גרמו כל הקלקולים כנ"ל. ומה עשה ה' יתברך בנפלאות חסדיו הרבים? הורה את בני ישראל הצדיקים שילמדו משם דיקא גזרה שוה לענין דבר שבקדשה שאין אומרים בפחות מעשרה כנ"ל. להודיע ולהורות לכל בני ישראל לדורות עולם שאין החולקים על הצדיק בחינת משה פועלין כלום, כי ה' הפיר עצתם ולא תעשינה ידיהם תושיה. כי דיקא מהם למדים שיתקבצו עדת בני ישראל שהם לפחות עשרה ויעסקו בדברים שבקדשה שעל ידי זה מפרסמים הדעת הקדוש הנ"ל בחינת מלא כל הארץ כבודו וכו' כנ"ל. ובזה עוקרים משרשם עדה רעה הנ"ל הנועדים על ה' לחלק על משה וארץ ישראל וכו' כנ"ל. וכן הוא בכל דור ודור ועצת ה' לעולם תעמד. והבן היטב:

התחלתו ה' דסליחות כו אלול תר"ג. פה קהלת אומן הלכות ברכת הפרות

אות פח

וזה בחינת אין מזמנין על הפרות, כי אין קבע לפרות רק ללחם העשוי מחמשה מינין שרק הוא משביע ומזין כי כבר מבאר בהלכות ברכת המזון (באות עה) שעקר ברכת הזמון הוא בחינת התגלות הרצון שמתגלה בעת האכילה דיקא על ידי כלליות בן ותלמיד שהוא כלליות העולמות שזוכה כל אחד על ידי הדעת הקדוש של הצדיק הרועה האמתי שעוסק לקבץ את נדחי ישראל שהם הרחוקים מאד מה' יתברך להשיבם אל הקדשה וכו'. אשר על כן עקר ברכת הזמון שהוא התגלות הרצון ביותר הוא כשיש איזה קבוץ מישראל לפחות שלשה. והעקר כשמתקבצים עשרה על שלחן אחד שאז מזמנין בשם וכו', עין שם היטב. ועל כן אין ברכת הזמון כי אם על הלחם לבד, אבל אין מזמנין על הפרות. כי אין קבע לפרות, כי זה ידוע ומבאר כבר שטעם כל המאכלים וכחם להחיות את האדם נמשך רק מהדעת והחכמה שמשם כל החיות, כמו שכתוב: החכמה תחיה. וכפי חלקי ניצוצי הדעת שהמשיך ה' יתברך בכל מאכל ומאכל כן יש בו כח להחיות ולקים את האדם. שעל ידי זה מתקשרות נפשו בגופו שזה עקר החיות, שזהו בחינת כלליות העולמות וכו' כנ"ל. ועל כן עקר הוא הלחם שרק הוא משביע ומזין את האדם, כי בהלחם מלבש עקר כלליות הדעת שהוא בחינת הרמזים הנ"ל. ועל כן בהלחם אף על פי שאין מרגישין בו כל כך טעם מתיקות כמו בשאר פרות ומאכלים, אף על פי כן הוא עולה על כל המאכלים והוא עקר כלם, כי כל בחינת מתיקות הדעת המלבש בכל הפרות והמאכלים כלם כלולים בהלחם שבו נעלמים הרמזים הנ"ל שהוא כלליות הדעת ועל כן באמת בהלחם נעלמין כל הטעמים שבעולם וכנ"ל:

ועל-כן אין ברכת הזמון שהוא התגלות הארת הרצון ביותר כי אם על הלחם, כי עקר הארת הרצון מתגלה ביותר על ידי הקבוץ של ישראל שעל ידי זה עקר כלליות העולמות וכו'. וכמבאר לעיל שזהו בחינת אין אומרים דבר שבקדשה בפחות מעשרה. וכל מה שמתקבצין קבוץ של ישראל עם קדוש ביותר ועוסקין לגדל ולקדש ולברך את שמו יתברך. נכללין העולמות יותר ויותר. וכמו כן מתגלה ומאיר הארת הרצון יותר ויותר:

ועקר הקבוץ האמתי הוא על ידי הרועה ישראל שבו כלולים כל הצדיקים האמתיים שבכל דור שהוא עוסק לקבץ את ישראל כרעה עדרו ירעה בזרעו יקבץ וכו' וכנ"ל. כי הוא עוסק בישובו של עולם שהוא להאיר

הדעת בישראל, שזהו בחינת משה רבנו שהיה רחמן אמתו והוא בחינת הצדיק האמת שבכל דור וכו' כמו שמבאר בתחלת התורה שאנו עוסקין בה שהוא כי מרחמם ינהגם, עין שם. ועקר הקבוץ הוא על ידי הרמזים שבדעת שעל ידי זה עקר הארת הדעת והשכל האמתו בלב כל אחד ואחד. מגדול ועד קטן בכל מקום ודרגא שהוא שיתחזק איך שהוא לשוב מכל המקומות רעים שרוצים לדחותו לשם חס ושלום. ולהפרידו מהקבוץ הקדוש חס ושלום. לבל ישמע לשום דחיה שבעולם, רק יחזק ידו בה' יתברך ויעמד על רגליו בכל עז ויאחז עצמו בכל כחו בהקבוץ הקדוש של ישראל שעל ידי זה לא ימט לעולם כי הן אל כביר לא ימאס. וכל זה אי אפשר לבאר בפה כי אם על ידי בחינת הרמזים הנ"ל שהם בחינת נטיות ידי וכו' וכנ"ל, כי עקר הקבוץ וקיומם הוא על ידי הרמזים שהם בחינת ידים, כמו שכתוב: הנה אשא אל גוים ידי ואל עמים ארים נסי וכו'. שלעתיד שאז יאיר הדעת האמתו גם בכל הגויים והעמים ויתקבצו כלם אל הקבוץ של ישראל, כמו שכתוב: כי אז אהפך אל כל העמים שפה ברורה לקרא כלם בשם ה' וכו'. וכמו שכתוב: כי כולם ידעו אותי וכו'. וכל זה יאיר בהם על ידי בחינת הרמזים שבדעת שהם בחינת ידים, בחינת הנה אשא אל הגוים ידי וכו'. וזה בחינת והיה כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל. ודרשו רבותינו זכרונם לברכה שבזמן שישראל מסתכלין כלפי מעלה על ידי הרמת ידים, על ידי זה וגבר ישראל נגד עמלק, כי עקר ההתגברות נגד קלפת עמלק שהוא כלל הסטרא אחרא כלל כל ההסתות והפתויים והדחיות של היצר הרע וחילותיו הוא על ידי הרמזים שהם בחינת הרמת ידי משה שהוא הצדיק האמת הרועה האמתו העוסק תמיד לקבץ נדחי ישראל על ידי זה וכנ"ל. כי בודאי אי אפשר לדבר עם אלפים ורבבות נפשות באפן שישמע ויבין כל אחד עמקות חכמתו לעמקה איך להתחזק וכו'. כי אם על ידי בחינת ידים שהם בחינת רמזים שמרמז להם ומקבצם על ידי זה. וכן אחר כך בכל מה שעובר על כל אחד ואחד בפרטיות כל ימי חייו צריך לשום לבו היטב להרמזים שיתחזק לשאר קבוע בתוך הקבוץ ולא יפרד עצמו מהם איך שיהיה שלא יהיה חס ושלום, מאותן שנאמר עליהם מעות לא יוכל לתקן וחסרון לא יוכל להמנות. ודרשו רבותינו זכרונם לברכה זה שנמנו חבריו לדבר מצוה וכו', מכל שכן וכל שכן שלא יחלק עליהם חס ושלום שזהו בחינת אח נפשע מקרית עוז וכו'. ודל מרעהו יפרד וכו'. שעל ידי זה נופל חס ושלום לעלמא דפרודא שזה עקר כלל כל הפגמים כידוע. אבל כל זמן שהוא בתוך הכלל שמקבץ הרועה האמתו יש לו תקוה לעולם:

וזה בחינת ראש השנה שאז כל ישראל עוסקין בזה שכל אחד טורח ומתיגע לבא להקבוץ הקדוש של ישראל שזהו בחינת בתוך עמי אנכי יושבת, הנאמר על ראש השנה כמו שאיתא בזהר הקדוש. ואפלו מכל הכפרים ומקומות הרחוקים מתקבצים אל המקום שיש קבוץ מישראל. והעקר כשזוכין לבא להצדיקים האמתיים כאשר נוהגין כל ישראל לנסע לצדיקים על ראש השנה, כי עקר הקבוץ וקיומו הוא על ידי הצדיק הרועה האמתי בחינת משה כנ"ל. וזה בחינת תקיעת שופר שהוא בחינת רמזים להתקבץ. בחינת והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול ובאו האבדים בארץ אשור והנדחים וכו'. וזה על ידי הרמזים. כי תקיעת שופר בחינת רמזים כמו שנאמר בענין החצוצרות שהם גם כן בחינת שופר, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה לענין אמירת הפסוק ותקעתם בחצצרת השלים פסוקי שופרות וכו'. שלמד אותם שיבינו הרמזים איך להתקבץ על ידי הקולות, כמו שכתוב: ותקעתם תרועה ונסעו המחנות החנים קדמה ותקעתם תרועה שנית ונסעו המחנות וכו'. ואם באחת יתקעו ונקהלו אליך וכו'. נמצא שהיה להם רמזים איך להתקבץ על ידי סימני הקולות. וכן המנהג בכל תכסיסי מלחמות הגשמיות (שלמדו מישראל מסדר הדגלים, כמובא בספרים) שעקר קבוצם על ידי סימנים בחינת רמזים כגון סימני הדגלים שלהם והקולות של חצוצרות ותפים וכו'. שעל ידי זה יודעין איך להתנהג ולהיכן להתקבץ וכו'. וזהו בחינת הדגלים הקדושים של ישראל. וכבר מבאר לעיל מזה (באות מז) שהדגלים הם בחינת קיום הקבוץ של ישראל שצריכין כל אחד ואחד להאיר הדעת הקדוש שהוא יראת שמים בחברו וכו' כמו שמבאר שם. וכל זה הוא על ידי דגלים שהם בחינת רמזים כנ"ל שמרימין דגל פלוני כדי שידעו כל אחד להיכן לפנות ולילך וכו'. וזה בחינת אשרקה להם ואקבצם (זכריה יוד) 'אשרקה' בחינת רמזים. כי עקר הקבוץ וקיומם במלחמה הארכה של זה העולם הוא על ידי הרמזים וכנ"ל. וזה בחינת שנוי הקולות של השופר תקיעה שברים תרועה תקיעה תקיעה שברים תקיעה תקיעה תרועה תקיעה. כפי הרמזים שהם עקר הדעת והמחין שנמשכין על ידי השופר. ועקר הרמזים שהם קיום הדעת לנצח הוא על ידי התורה של הצדיק בחינת משה שהוא בחינת כי כל בשמים ובארץ שיכול להאיר בדרי מעלה ודרי מטה ולכללם יחד מחמת שחדושי תורתו הוא כלליות כי נלקח משרש נפשות ישראל שלוקחם ומקבצם יחד קדם הדרוש בבחינת ולקח נפשות חכם (כמו שמבאר סימן יג) ועל ידי זה עיר גברים עלה חכם וירד עז מבטחה, שהוא התורה. ועל כן נקראת תורה אמתית כזאת עז מבטחה, כי תורותיו ודבריו הקדושים חיים וקימים וכו' לעד ולעולמי עולמים. והם מבטח עז לכל המשים לב לדברי תורותיו ורמזיו לשאר קים במלחמה בתוך הקבוץ הקדוש בכל מה שיעבר עליו, שזהו בחינת מה שמבאר לעיל (באות נא) על פסוק ומבני יששכר יודעי בינה לעתים לדעת מה יעשה ישראל וכו', עין שם:

אות צ

וזהו בחינת החלוק שיש בין אכילת לחם לשאר פרות ומאכלים שעקר השביעה וחיות האדם וקיומו הוא על ידי הלחם, אבל שארי פרות ומאכלים אף שהם מחיין ומשיבין את הנפש, אבל הוא רק לפי שעה וכל עקר מאכלם כראוי הוא רק עם הלחם כידוע לכל, כי כל טעמי המאכלים וכחם להחיות את האדם הוא על ידי הדעת כנ"ל. ויש חלוקים רבים בענין הדעת והחכמה, כי יש למודים שיש בהם חכמות גדולות וסברות והמצאות, אבל אינם מועילים אל התכלית כלל. ויש הרבה שמזיקים מאד מאד אל התכלית כגון רב הלמודים של חכמות חיצוניות, כי אף על פי שיש בהם הרבה שנצרכין להעולם הזה לענין מלאכות וכו', אבל אינם מועילים אל התכלית הנצחי. והרבה הרבה חכמות שלהם מזיקין מאד מאד לכל העוסקים בהם והכרוכים אחריהם כגון החקירות שלהם בעיונות שנקרא אצלם פילוסופיא אלקות שזה מזיק מאד, כי באים לכפירות גדולות כמפרסם, כי אי אפשר לידע ממנו יתברך כי אם על ידי תורת משה שבכתב ובעל פה כפי מה שמפרשים לנו התנאים ואמוראים וכו' וצדיקי אמת שבכל דור כמבאר בכל הספרים הקדושים ובדברינו הרבה מזה. ומשם מחכמות ולמודים אלה נמשכים טעמי הפרות והמאכלים המזיקים מאד לאדם. כגון המאכלים והמשקאות שהם סם המות. או שאר המאכלים המזיקים:

אות צא

אבל גם בהלמודים הקדושים של חכמת התורה הקדושה יש כמה חלוקים, כי יש שלמודו בגסות כזה ובמח פגום ומקלקל כזה. והוא רחוק מצדיקים אמתיים מאד, אדרבא, הוא חולק ומתנגד עליהם הרבה עד שנאמר על למודו לא זכה-נעשית לו סם מות, כמו שדרשו חכמינו זכרונם לברכה על פסוק: ושמתם. זכה נעשית לו סם חיים, לא זכה נעשית לו סם מות. ומלמודים כאלו נופלים הרבה בבאר שחת ללמד חכמות חיצוניות כאשר מצוי בעוונותינו הרבים הרבה לומדי תורה שעסקו בלמודי חכמות חיצוניות שנתעו כמו שנתעו רחמנא לצלן. כמבאר הצעקות הגדולות והמרות על זה בכמה וכמה ספרים קדושים:

אך אפלו העוסקים בחכמות התורה ובפלפולא לשם שמים כי חדי קדשא בריך הוא בפלפולא אף על פי כן אין זה עקר התכלית, כי העקר הוא

לאסוקי שמעתתא אלבא דהלכתא כמו שמצינו בהקדמונים שנתרחקו מהפלפול של הבל רק ירדו לעמק ההלכה לאסוקי שמעתתא אלבא דהלכתא. אבל אפלו העוסקים בזה באמת לשם שמים שבודאי אשרי להם אשרי חלקם, אבל עדין אין זה תכלית השלמות, כי עקר התכלית בשלמות הוא הלמוד הקדוש שמביא לידי מעשים טובים ומדות ישרות ולשוב מעברות להציל את ישראל מהעוונות שזה עקר הרחמנות על ישראל כנ"ל, כי לא המדרש הוא העקר אלא המעשה. וכמו שאנו מבקשים בכל יום: ותן בלבנו בינה להבין ולהשכיל לשמע ללמד וללמד לשמר ולעשות ולקים וכו'. כי העקר הוא הלמוד הקדוש שמכניס קיום התורה בישראל. והעקר שתתקים התורה והמצוות אצל כל אחד ואחד כל ימי חייו בכל מה שיעבר עליו. וזה עקר לחמה של תורה בחינת לכו לחמו בלחמי

(שנסד). ומשם נמשך כח הלחם שהוא עקר השביעה והסעדה, כי אין הסעדה נקראת אלא על שם הלחם, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. כי כח הלחם נמשך מדעת הקדוש הזה שכלולים בו כל הרמזים שעל ידי זה עקר קיום הדעת בלב כל אחד שעל ידי זה עקר קיום הקבוץ כנ"ל שמשם כל הטעמים שבעולם שכלולים בלחם כנ"ל. ועל כן עקר ברכת הזמון שהוא עקר הארת הרצון בשלמות יותר הוא רק על הלחם שהוא עקר הקביעות סעדה, כי יש בו כח להחיות את האדם ולקימו כל ימי חייו, אבל אכילת הפרות ושאר מאכלים אף על פי שיש בהם טעמים ערבים ומתוקים מאד שנמשכין מהדעת שמשם כל הטעמים שבעולם כנ"ל. אבל כל טעמים ומתיקותם נמשך מהדעת של התורה שמחיה את האדם רק לפי שעה כנראה בחוש שאכילת פרות ושאר המאכלים אינם משביעים את האדם רק מחיין ומשיבין את הנפש לפי שעה. וזהו בחינת הלמודים של התורה שמחיין את העולם באמת. אבל הוא רק לפי שעה ואף על פי שגם זה טוב מאד ויש שיכולים לחיות בזה כמה זמנים, אבל אין זה קיום כל בני אדם לנצח, כי עקר הקיום לנצח הוא על ידי התורה הקדושה שמאירה בעולם קיום התורה לדורות עולם כמו משה רבנו עליו השלום שנאמר בו: וגם בך יאמינו לעולם. ועל כן אין מזמנין על הפרות, כי אין קבע לפרות, כי עקר קביעות הקבוץ על השלחן אשר לפני ה' שזהו ברכת הזמון בחינת הארת הרצון שנמשך מהרמזים וכו', הוא על ידי בחינת אכילת לחם שהיא בחינת נהמא דאורייתא שהוא בחינת הלמוד המביא לידי מעשה המכניס קיום התורה לנצח כנ"ל. אבל אכילת פרות אין בהם קביעות כי אין מחיין רק לפי שעה, כי נמשכין מהלמוד הנ"ל שאינם מחיין ומקימין את העולם כי אם לפי שעה אבל לא לדורות. ועל כן אין מזמנין עליהם לבד. ועל כן כל אכילת הפרות ושאר המאכלים הוא רק עם הלחם שהוא עקר הסעדה, כי כשמצטרפין עם הלחם אזי דיקא יש להם כח גדול להשביע ולהחיות את האדם כנראה בחוש, הינו שכל הלמודים הנ"ל של התורה שהם בבחינת פרות כל תקונם בשלמות הוא כשמצטרפים עם בחינת נהמא דאורייתא, דהינו כשמתקרבים להצדיק האמת ולתורתו הקדושה שהיא בחינת לחמה של תורה שכלולים ונעלמים בה כל המטעמים של תורה, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה

על משה רבנו עליו השלום וכמה צדיקים שהיו יודעים כל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש. והכל כלול בתורתם הקדושה. והעקר שתורתם מביאה לידי קיום התורה לנצח. ואז הוא עקר תקון כל הפרות והמאכלים ואז הם מטעימים את הלחם ומחייין ומשביעין את האדם הינו כנ"ל. והבן היטב לדמות המשל לנמשל, כי באמת המשל והנמשל הכל אחד, כי חיות הלחם והפרות והמאכלים הכל מהתורה. ועל כן כפי שרשם בתורה כן יש בהם כח להחיות את האדם ולקימו וכמו כן תקנו רבותינו זכרונם לברכה לברך ולזמן עליהם וכנ"ל:

אות צב

ועל-כן מבאר בשלחן ערוך שלענין צרוף לזמון. מצטרף אפלו על ידי אכילת פרות ומאכלים. ואפלו להחולקים בזה בזמון שלשה, אבל בזמון עשרה הכל מודים שמצטרפים על ידי כל דבר מאכל, הינו כנ"ל. כי לענין צרוף אל הקבוץ הקדוש יכול להצטרף אפלו על ידי פרות ושאר מאכלים, כי עם בחינת הלחם שהוא עקר השביעה והקיום הכל מצטרף לטובה וכנ"ל, אך בזמון שלשה יש פלגתא מחמת שאין שם עדין בהתחלת הקבוץ כי אם שנים שאוכלים לחם ביחד ורוצים לצרף השלישי לזמן בשלשה על ידי אכילת פרות, על כן יש דעות שאינו מצטרף כי אין כח לצרפו מחמת שהם בעצמן אינם בכלל קבוץ, כי הקבוץ הפחות הוא על כל פנים שלשה שהם בחינת שלש קדשות כנ"ל לענין זמון שלשה (כמו שמבאר באות עו). אבל בקבוץ עשרה שיש כבר רבא דמנכר שהם שבעה אוכלי פת. אז בודאי מצטרף עמהם שלשה אפלו על ידי פרות וכו' מאחר שכבר יש קבוץ של השבעה אוכלי פת, על כן בודאי מצטרפין עמהם על ידי פרות, כי על ידי בחינת הלמוד הקדוש שהוא קיום התורה שהוא בחינת לחם של תורה על ידי זה מצטרפין ונתתקנין כל המאכלים. ויש בהם כח להשביע את האדם עד שיאיר שם הארת הרצון ביותר שזהו בחינת ברכת הזמון בעשרה וכנ"ל:

אות צג

וזה בחינת מנהג ישראל שאוכלין בראש השנה לחם עם דבש, כי טובלין פרוסת המוציא בדבש, כי עקר האכילה של האדם צריך שתהיה רק לחם עם מלח, כי כך היא דרכה של תורה פת במלח תאכל. כי באמת בהלחם ומלח כלולים כל הטעמים וכל המתיקות של כל הפרות וכל המאכלים שבעולם. וכמבאר לעיל מזה. כי הלחם שרשו וחיותו מבחינת הרמזים של הדעת שהיא עקר וכלל כל טוב טעם הדעת שמשם טעמי כל הפרות וכו' וכנ"ל. כי באמת צריך האדם למעט בתאות הטבע. וכמו שכתב בחרוזים שלו זכרונו לברכה: נאכל לבד לקיום גופנו ונמעט תאות טבענו. וכמו שכתוב במשנה בארבעים ושמונה דברים שהתורה נקנית בהם במעוט תענוג. כי הצדיקים הגמורים משברים תאות אכילה לגמרי, ובפרט גדולי מבחרי הצדיקים ששברו תאות אכילה בתכלית עד שזכו שלא נהנו מאכילתם אפלו כחוט השערה, רק זכו לבחינת צדיק אכל לשבע נפשו בחינת והשביע בצחצחות נפשך וכו'. אשרי להם וכמובן בהתורה תקעו ב (בלקוטי תנינא סימן ה) ועל כן באמת זכו לחיות חיים טובים על ידי אכילתם לחם ומים, כמו שכתוב בספורי מעשיות בהמעשה של היום שני בענין החרש שהיה חי חיים טובים על ידי שהיה אוכל לחם ומים וכו'. אבל גם שארי הכשרים הרוצים לילך בדרך התורה צריכים על כל פנים להרגיל עצמם ללכת בעקבותם. ועל כל פנים צריכים למעט באכילת הפרות ושאר מאכלים ועקר מאכלו יהיה פת במלח שהיא דרכה של תורה, כי באמת יכולין להרגיש בהלחם טעם כל המאכלים שכלולים בו. וכמו שגם באנשים הגסים יש שמתענגים מאכילת לחם ומים יותר מהשרים שאוכלים מעדני מלכים. והם באמת בעלי כח ובעלי קומה יותר מהשרים, מכל שכן בקדשת ישראל והתורה שיכולין להרגיל עצמו להחיות את עצמו בלחם ומים עד שירגיש בו כל הטעמים. וכמו שמובן בהמעשה של החכם והתם. שעל כל מאכל שרצה לאכל צוה להביא לו חתיכת לחם ושבח מאד המאכל ההוא כאלו אוכלו ממש, כי באמת כן הדבר שבהלחם נעלמים בו טעמי כל המאכלים. ואם ירצה יוכל להרגיש בו כל הטעמים של כל הפרות וכנ"ל. וכן מובא בזהר הקדוש ששביעת האדם תלוי ברצונו כמו שאיתא שם. ורעותא דשבעא שויה עלוהי וכו'. (זהר שמות קנג) וכן הוא לענין טעמי המאכלים שתלוי ברצונו שאם ירצה להסתפק בלחם יוכל להרגיש בו כל הטעמים שירצה. וזה בחינת לא נתנה תורה אלא לאוכלי המן. כי המן היה בו כל הטעמים שרצה האדם, אבל כפי המובן בהתורה הוא שגם אז היה להם בחירה ברצונם על זה, כי הרשעים שבזו את המן לא היו רוצים להרגיש בו כל הטעמים, על כן בזו אותו ואמרו: ונפשנו קצה בלחם הקלוקל וכן הרבה. ועל כן באמת נאמר: ויענך וירעבך ויאכלך את המן אשר לא ידעת וכו'. המאכילך מן במדבר וכו' למען ענותך ולמען נסותך וכו'. וכן כתיב: הנני ממטיר לכם לחם מן השמים למען אנסנו הילך בתורתך אם לא וכו'. וכן עוד בכמה פסוקים נאמר שאכילת המן היתה נסיון, הינו כנ"ל. והוא ענין שאמרו רבותינו זכרונם לברכה על זה אינו דומה רואה ואוכל לאינו רואה ואוכל וכו', הינו שהחולקים על המן רצו שיראו דיקא בעיניהם כל המאכלים מוכנים ומסדרים לפניהם ולאכלם ולא רצו לאכל המן ברצון טוב ולהרגיש בו כל

הטעמים. ומאחר שלא רצו להרגיש בודאי לא הרגישו, על כן בזו אותו וחטאו בזה הרבה שזהו החטא של המתאוננים המבקשים תואנה לפרש מן המקום שעל ידי זה מתו הרבה וקראו למקום ההוא קברות התאווה, כי שם קברו את העם המתאווים וכו'. אבל גם עתה נעשה בזה הרבה אצל כל אדם הרוצה לילך בדרכה של תורה וכנ"ל. ועל כן בשעת ברכת המוציא צריכים לטבל פרוסת המוציא במלח דיקא, כי זה עקר האכילה והשביעה ושם כל הטעמים וכו' כנ"ל:

אות צד

אבל בראש השנה מטבילין פרוסת המוציא בדבש. לרמז שאנו מתקנין עתה חטא אדם הראשון שהיה ביום זה שעקר חטאו היה באכילה שאכל מעץ הדעת. וכן חטאי כל בני אדם שצריכין לתקן עתה בראש השנה שהוא ראשון לעשרת ימי תשובה. ואנו מרמזים שבכח הצדיקים אנו מתקנים כל החטאים וזוכין לתשובה שלמה עד שזוכין להמתיק ולתקן תקף הגבורות שהם בחינת דבש כמובא בכונות עד שהדבש הוא בבחינת המן שנאמר בו: וטעמו כצפיחת בדבש. שהיה בו כל מתיקות הטעמים, כי כלל כל המתיקות שבכל הפרות והמאכלים הוא בחינת דבש כנ"ל. ואנו אוכלין פרוסת המוציא עם דבש הזה. להורות שתקותנו לזכות לבחינת הנ"ל לאכל הלחם בבחינת מן להרגיש בו כל מתיקות הטעמים שבעולם שהם בחינת דבש כנ"ל, כי באמת בהלחם נעלמים כל הטעמים שבעולם, כי חיותו מהרמזים שבדעת האמתי של הצדיקים שהוא קיום התורה לנצח וכו' כנ"ל שבו כלולים כל הטעמים של כל השכליות והחכמות שבעולם וכו' וכנ"ל:

אות צה

כי עקר חטא אדם הראשון היה בענין זה שנמשך אחר ערבות והמתיקות של עץ הדעת שהוא תאות הגוף שהוא בעצמו בחינת חכמות חיצוניות של זה העולם שיש בהם מתיקות השכל. אבל הוא שלא להועיל אל התכלית הנצחי אדרבא, מזיק הרבה וכנ"ל. וכמפרש בתורה, כמו שכתוב: ותרא האשה כי טוב העץ למאכל וכי תאווה הוא לעינים ונחמד העץ להשכיל

ותקח מפריו ותאכל. הינו כנ"ל. כי טעם השכל וטעם האכילה הם בחינה אחת, כי שרש טעם של המאכל נמשך מהדעת כנ"ל. על כן כפי האכילה כן נמשך הדעת (וכמו שמבאר בהתורה ויהי הם מריקים שקיהם בסימן יז עין שם ובמקום אחר) וה' יתברך הזהיר את האדם שלא לאכל מעץ הדעת כי ביום אכלך ממנו מות תמות. כי זה המאכל אינו מביא חיים הנמשכין מחכמה אמתית שהוא בחינת החכמה תחיה רק הוא נמשך משכליות חיצוניים שנראים מתוקים בתחלתם ואחריתם דרכי מות. שזהו בחינת כי טוב העץ למאכל וכי תאווה הוא לעינים ונחמד העץ להשכיל. כי הם בחינה אחת, כי טעם מאכל של העץ וטעם השכל הנמשך משם הכל אחד וכלם הם רק תאות עולם הזה. והנחש שהיה ערום מכל. ופקח להרע מאד. הסיתם על זה, כמו שכתוב: כי ידע אלקים כי ביום אכלכם ממנו ונפקחו עיניכם והייתם כאלקים וכו'. שזהו בחינת המעשה הרע הנעשה תחת השמש עתה בדורות האלו. שמתפשטים בחכמות חיצוניות שנמשכין מזהמת הנחש שהחכמים שלהם משקעים בכל התאוות שבעולם ומפתים ומסיתים ומדיחים להיות כרוך אחר מתיקות השכל של אלו החכמות שהם בחינת מתיקות המאכלים המזיקים המביאים מיתה לעולם וכנ"ל. שעל זה נאמר: כי נפת תטפנה שפתי זרה וחלק משמן חכה ואחריתה מרה כלענה וכו'. שזה נאמר על חכמות חיצוניות כמו שפרשו רבותינו זכרונם לברכה שם. שזהו בחינת כי טוב למאכל ונחמד להשכיל, כי הכל אחד, כי כל חכמתם נמשך מתאוות, כי כמו שיש להם תאוה לאכילה ושאר תאוות כן יש להם תאוות רעות לחכמתם הרעה. וזה שאמר להם הנחש והייתם כאלקים. זהו ממש מה שמבאר בספריהם שעל ידי חכמות שלהם יכולים לבא אל התכלית שלהם שהוא לבא אל תכלית חכמות שלהם וכו'. שהוא אצלם שנכלל נפשם באלקים שהוא השכל הפועל כמובן בספריהם. וכמו שצועקין מרה על זה כמה ספרים קדושים כמו בספר עבודת הקדש וכו'. ובשל"ה הקדוש וכו'. וכמו שמבאר מזה בלקוטי תנינא (סימן יט):

אבל אנו מזהרים על כל זה. ועל כן אנו מזהרין שיהיה כל אכילתנו על פי התורה, כמו שכתוב: ותורתך בתוך מעי וכמו שפרש רש"י שם: כל מאכלי על פיך. כי אנו צריכין לאכל כל המאכלים בקדשה על פי התורה ולברך על כל דבר תחלה וסוף כדי שנוזכה על ידי האכילה לקבל חיות שהוא שכל דקדשה. שעקר השכל הוא חכמות התורה הקדושה שעקרה הוא הלמוד המביא לידי מעשה לידי קיום התורה לנצח וכנ"ל. ועל כן עקר האכילה צריך להיות לחם ומלח כנ"ל, כי שרשם נמשכים מלמוד הקדוש הזה ובו כלולים כל הלמודים שבעולם שהם בחינת כל טעמי הפרות והמאכלים שבעולם וכנ"ל. אבל עכשו בראש השנה צריכין לזכות לתשובה להפך הכל לטובה בכח הצדיקי אמת שפרשו עצמן מכל תאוות עולם הזה לגמרי. ועל כן אוכלין לחם עם דבש בברכת המוציא. להורות שאנו מצפין לזכות לשנה טובה ומתוקה שהוא לזכות לתשובה ומעשים טובים שהוא עקר הטוב. שנוזכה שיהיה נכלל הדבש בהלחם שנוזכה להרגיש כל מתיקות הטעמים שבעולם שהם בחינת דבש להרגיש כלם בתוך אכילת לחם שזהו בחינת אכילת המן, שזהו בחינת שופר שהוא בחינת קבלת התורה

שמזכירין בראש השנה בחינת אתה נגלית וכו'. כי לא נתנה תורה אלא לאוכלי המן וכו' כנ"ל. ועל כן מבאר בכונות האר"י ז"ל שדבש מרמז בש"ו של שופר שעולה דבש. ועם היד האוחזת בשופר הוא ש"ך וכו'. ועל ידי זה המתקת הדינים. ועל פי דרכנו מרמז בזה ענין הנ"ל שעקר התקון על ידי הרמזים של הדעת וכנ"ל ששם כלולים כל הטעמים שבעולם שהם בחינת דבש. וזה בחינת היד האוחזת בשופר שהוא בחינת רמזים, בחינת נטיית ידי כנ"ל. והיא מתקנת את הדבש, כי עקר תקון כל המתיקות המדמה של זה העולם הוא על ידי הרמזים כנ"ל שעל ידי זה מבינים להרגיל עצמו לפרש ממנו ולהסתפק במעוט בבחינת דבש מצאת אכל דרך פן תשבענו והקאתו וכו' עד שיזכה שיכללו כל הטעמים בהלחם. וכמו כן יהיו נכללים כל הטעמים של כל מיני שכל. בשכל האמתי שהוא השכל של קיום התורה שיהיה כל חכמתו ושכלו רק להבין עצות שיביאו לידי קיום התורה לנצח. שזהו בחינת ראשית חכמה יראת ה' שכל טוב לכל עשיהם. וכתוב הן יראת ה' היא חכמה וכו'. וכל זה הוא בחינת היד האוחזת בשופר וכנ"ל. כי גם קולות השופר הם בחינת רמזים הנ"ל וכנ"ל:

אות צו

כי בראש השנה אז עקר הקבוץ הקדוש שמתקבצין כל ישראל בבתי כנסיות ובבתי מדרשות. והעקר מה שמתקבצין אצל הצדיקי אמת שהם בחינת משה שהוא עקר הרועה האמתי המקבץ נדחי ישראל וכו' כנ"ל שמתורתו הקדושה נמשכין כל הרמזים של הדעת הקדוש שמרמזין לכל אדם בכל מקום ודרגא שהוא ואפלו בתכלית הירידה חס ושלוש, מרמז לו שם גם כן רמזים לשוב משם וכו'. ועל כל פנים שלא ישתקע יותר חס ושלוש. וכו'. ועל כן אז בראש השנה מאירין הרמזים ביותר, כי על ידי זה עקר התשובה שזוכין בראש השנה על ידי שמצטרפין אל הקבוץ הקדוש על ידי הרמזים וכנ"ל. על כן מנהג ישראל תורה שאוכלין אז פרוסת המוציא לחם עם דבש. כי אז בכח הצדיקים הנ"ל נכלל כל מיני מתיקות שהוא בחינת דבש בתוך הלחם שזהו בחינת שכל מיני טעמי הדעת נכללין בעקר הדעת שהוא הדעת של קיום התורה לנצח שזהו בחינת טוב טעם ודעת למדני וכו' שאומרים קדם השופר וכנ"ל:

וזוה בחינת כי כל שאור וכל דבש לא תקטירו ממנו אשה לה' קרבן ראשית תקריב אותם וכו'. וכל קרבן מנחתך במלח תמלח וכו'. ופרש רש"י: ומה יש לך להביא מן השאור ומן הדבש? קרבן ראשית שהם שתי הלחם שבאים מן החמץ ובכורים הבאים מן הדבש וכו' :

כי כל הקרבנות באין רק מצה שהוא בחינת מן שהיו בו כל הטעמים, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: עגה שהיא מצה שהוציאו ישראל ממצרים טעמו בה טעם מן. כי כל הקרבנות באין לכפר על החטאים של הכלל או הפרט. וכל החטאים נמשכין מחטא אדם הראשון שאז נמשך זהמת הנחש על ידי אכילת עץ הדעת טוב ורע שהוא בחינת אסור חמץ כמובא. בחינת חמוץ המח דסטרא אחרא שהוא חכמות חיצוניות ומחשבות רעות וכו'. ומחמת זה אסור חמץ בפסח, כי אז צריכין לטהר ולזכך עצמנו מזהמת מצרים שהיינו שם בגלות שנמשך מחטא אדם הראשון כמובא. ועל כן אסור אז החמץ, כי אי אפשר לבררו אז וכו'. על כן צריכין לאכל מצה שהוא בחינת מן שהיו בו כל הטעמים שהוא בחינת הדעת של משה הרועה האמתי וכו' וכנ"ל. רק בשביעי של פסח שהיה בו קריעת ים סוף שאז מאיר ביותר הדעת הנ"ל שהוא בחינת זה הים גדול ורחב ידים שהם בחינת הרמזים, אז התר החמץ, כי אז יכולים לבררו ולתקנו לאכילת ישראל על ידי שקבלו אסותא תחלה שהוא המצה שהוא בחינת מן שעל ידי זה יכולים לזכות אחר קריעת ים סוף, הינו אחר שביעי של פסח לאכל לחם חמץ בבחינת מן וכנ"ל (באות לד). ובשבעות שהוא מתן תורה שעל ידי זה עקר התגלות הדעת של משה, שעל ידי זה עקר כלליות העולמות, שעל ידי זה מאיר הרצון ביותר כנ"ל, על כן אז מביאין שתי הלחם במקדש מחמץ דיקא, כי אז מאיר הארת הרצון מאד על ידי הלחם חמץ דיקא שמביאין במקדש על ידי הרמזים שנעלמין בהלחם, כי דיקא על ידי הרמזים נתתקן הדעת עד שיכולין להחמיץ מחו בקדשה להשיג מה ששיג על ידי זה, ואף על פי כן לא יצא חוץ לגבול חס ושלום כלל. ועל כן אז מביאין גם דבש שהוא בחינת כלל המתיקות שהוא הטעם של כל הפרות והמאכלים שנפגמו על ידי חטא אדם הראשון. ועתה נתתקנו על ידי קבלת התורה עד שמאיר גם בהם הארת הרצון, ונכלל הדבש בהלחם שהוא בחינת קרבן ראשית תקריב אותם לה' בשבועות. כי הדבש, שהוא כלל מתיקות הטעמים, נכלל בהלחם שבו נעלמים כל הטעמים, כי שם נעלמים עקר הרמזים וכו' וכנ"ל. ועל כן בראש השנה שאז חוזרין וממשיכין בחינת קבלת התורה שהיתה על ידי קול שופר. ועל כן אומרים אז: אתה נגלית וכו'. על כן אז אוכלין לחם עם דבש שהוא בחינת שאור ודבש שמביאין מהם קרבן ראשית בשבועות בזמן מתן תורה שהוא כלליות העולמות וכו' כנ"ל כי עתה נתתקנו ונתבררו השאור והדבש ביותר שיכולין לאכלם בקדשה גם חוץ למקדש, כי עקר התקון של מתן תורה נמשך ביותר בראש השנה, כי אחר קבלת התורה בשבועות קלקלו על ידי חטא העגל. והתקון הוא במ"ס ימים האחרונים מאלול

ועד יום כפור. והעקר בראש השנה שאז התחלת עשרת ימי תשובה ואז התחלת השנה ואז הוא יום שנברא בו אדם הראשון וחטא ושב בתשובה שעל ידי זה נקבע זה היום לדורות כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. ועל כן אז עוסקין הצדיקים בזה התקון ביותר על ידי הקבוץ של ישראל שמתקבצין אליהם וכנ"ל. ועל כן אוכלים אז כל אחד בביתו לחם ודבש, כי הדבש נכלל בהלחם וכו' וכנ"ל. וזה שנשמך לזה:

וכל קרבן מנחתך במלח תמלח ולא תשבית מלח ברית אלקיך וכו'. שמפליג מאד בשבח המלח שכרת עמו ברית עולם להורות ולהודיע שאף על פי שצוה להביא קרבן ראשית משאור ודבש. אף על פי כן עקר התקון על ידי הברית מלח שעל ידו עקר התקשרות העולמות כנ"ל (באות

אות סא

וכל הטעמים נמשכים משם כנ"ל (באות סב) ועל כן גם באכילת חל עקר התקון לאכל פת במלח שהיא דרכה של תורה. רק בשבועות לבד מביאין קרבן ראשית משאור ודבש. וכן בראש השנה אוכלין פרוסת המוציא עם דבש מחמת שאז נתעורר קול שופר שהוא בחינת מתן תורה וקבוץ נדחים וכו' וכנ"ל. אבל עקר התקון על ידי בחינת ברית מלח עולם וכו' כנ"ל. ועל כן: על כל קרבנד תקריב מלח. וכן באכילת חל עקר תקון האכילה הוא פת במלח וכו' וכנ"ל:

אות צח

וזה בחינת מה שפרות ארץ ישראל קודמין לברכה, כי שם הבית המקדש שעל ידי זה עקר הכלליות שעל ידי זה עקר הארת הרצון שזה עקר חשיבות המאכל וכנ"ל. וזה בחינת מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה לענין שכל הקודם בפסוק מקדם לברכה. שארץ בתרא הפסיק הענין. ועל כן זיתים קודמין לשעורין. ותמרין, שהם נקראים בפסוק זה דבש, הם קודמין לגפן שהם ענבים. נמצא שזיתים ותמרים הם נמשכים ונחשבים אחר חטה ושעורה שעושין מהם לחם, כי זה העקר לכלל שמן ודבש בלחם של חמשה מינין שכלולים בחטה ושעורה, כי המן שהיה בו כל הטעמים נקרא דבש (ושמן) כמו שכתוב: והיה טעמו כצפיחת בדבש וכנ"ל. וכן

נקרא שמן. כמו שכתוב והיה טעמו כטעם לשד השמן. וכתוב: סלת ושמן ודבש האכלתיך. כי שמן כלל כל השמנונית. ודבש כלל כל המתיקות שזהו כלל כל הטעמים שבפרות. וצריכין לכללם כלם בלחם שהוא חטה ושעורה כנ"ל. ועל כן זית שמן ודבש נמשכין ונחשבים אחר חטה ושעורה ויחד עליהם שבח הארץ בפרטיות על ידי ארץ בתרא ששבח ארץ ישראל עמהם שהוא ארץ זית שמן ודבש, כי הם כלל טעמי הפרות, כי הם בבחינת מן שנקרא על שמם וכו' וכנ"ל. ועל כן הם נמשכים ונחשבים אחר חטה ושעורה שהם כלל החמשת מיני דגן שעושים מהם לחם וכנ"ל. והעקר לתקן הדבש שהוא עקר מתיקות הטעמים שדרכן של הנערים וחסרי הדעת להמשך אחריו. וזה מרמז במקרא זה שהתחיל בחטה וסיים בדבש, כי סופו נעוץ בתחלתו לרמז שעקר תקון המאכלים הוא בארץ ישראל ששם כלליות העולמות כנ"ל שעל ידי זה נתתקן חטא אדם הראשון שפגם באכילה ונמשך אחר בחינת מתיקות העץ הדעת שהוא בחינת דבש, כי על ידי קדשת ארץ ישראל בחינת קדשת רמזי הדעת הקדוש הנ"ל על ידי זה נכלל דבש בחטה שהוא כלליות כל מתיקות הטעמים שהוא בחינת דבש שנכלל בחטה שהוא ראש וכלליות כל מיני לחם הנעשים מחמשה מיני דגן וכנ"ל. ועל כן כתיב בארץ ישראל שם בפרשה: ארץ אשר לא במסכנת תאכל בה לחם לא תחסר כל בה. ואיתא בספרים שפרושו ששם הלחם מטעם כל כך עד שאין אוכלין לחם מחמת מסכנות ועניות וכו'. וכן מבאר בדבריו זכרונו לברכה (בסימן מז לקוטי חא) הינו כנ"ל כי שם בארץ ישראל נכללין כל מתיקות הטעמים בהלחם על כן שם אין אוכלין לחם במסכנות ועניות כי שם בהלחם כלולים כל הטעמים שבעולם. וזה בחינת לא תחסר כל בה שמרמז על הלחם בעצמו שהזכיר תחלה שלא תחסר כל בה, כי כל הטעמים שבעולם כלולים בה כנ"ל:

אות צט

והנה כל ענין ראש השנה ויום כפור וסכות וארבעה מינים. כבר מבאר הרבה מזה על פי התורה הנ"ל כי מרחמם ינהגם בהלכות הקודמין. בהלכות סכה הלכה ד. ובהלכות נדרים הלכה ד אות ח. ובהלכות חזקת מטלטלין הלכה ג אות ח. אך עתה עסקנו לבאר שעקר כל התקונים נעשים בירח האיתנים שהוא תשרי על ידי מעלת הקבוץ הקדוש שמקשרים עצמן לצדיקי אמת שהם בחינת משה, בחינת הרועה האמתי המקבצם בחינת ומשה היה רועה, שזהו בחינת ראש השנה, בחינת תקיעת שופר שמקבץ נדחים וכו' כנ"ל. וכן ביום כפור מפיסין זה את זה כדי שיהיה שלום בין כל ישראל שזה עקר קיום הקבוץ שלא יהיה ביניהם פרוד לבבות ומחלקת חס ושלום, שמהרסים הקבוץ חס ושלום. וזה

בחינת סכות שעושין אחר כך, בחינת סכת שלום, בחינת ענני כבוד ששם היו מקבצים כל ששים רבוא נפשות ישראל. והענני כבוד היו בזכות אהרן הכהן שהיה אוהב שלום ורודף שלום אוהב את הבריות ומקרבן לתורה

(תיא*) שזה עקר קיום הקבוץ וקדשתו כדי להמשיך הדעת הקדוש הנ"ל שהוא כלליות העולמות שהוא בחינת כהן וכו' כנ"ל (באות

אות נט

. וזה בחינת כל האזרח בישראל ישבו בסכת לרמז על כלל נפשות ישראל שמתקבצין לתוך סכת שלום. ועל כן נכנסין כל השבעה רועים לתוך הסכה, כי הם בחינת כלל כל הרועים האמתיים שבכל דור שהם בחינת כרעה עדרו ירעה בזרעו יקבץ טלאים וכו'. שהם עוסקין לקבץ כל הנדחים ולקים הקבוץ לדורות עולם וכנ"ל. וזה בחינת מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: כל ישראל יוצאין בסכה אחת. כי בחינת סכה הוא בחינת אספה וקבוץ של כל ישראל כנ"ל. וזה בחינת וישמע הכנעני מלך ערד שהוא עמלק, שמע שמת אהרן ונסתלקו ענני כבוד ובא להלחם בישראל, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. כי עקר מלחמת עמלק הוא עם החלושי כח שבישראל שהיה הענן פולטן בבחינת ויזנב בך כל הנחשלים אחריך וכו' כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. והצדיק הרועה האמתי בחינת משה לוחם בשבילם להצילם מבחינת קלפת עמלק וחילותיו ומדעותיהם הרעות. ולהכניסם ולאספם לתוך הקבוץ הקדוש המקבצים בתוך הענני כבוד שהם בחינת סכה וכמובא בזהר הקדוש שמביא שם פרשת וישמע הכנעני הנ"ל לענין סכה, עין שם. כי משה הרועה האמתי חוזר וממשיך הענני כבוד אפלו לאחר הסתלקות אהרן הכהן. כי באר ענן ומן כלם חזרו בזכות משה כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. ועל כן עשה אז נחש נחשת והיה אם נשך הנחש את איש והביט אל נחש הנחשת וחי. ואמרו רבותינו זכרונם לברכה: וכי נחש ממית או מחיה?! אלא בזמן שישראל מסתכלין כלפי מעלה היו מתרפאין ואם לאו היו נמוקין. זה בחינת רמזים הנ"ל כמו שמבאר לעיל (באות פח) לענין והיה כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל וכו'. כי הם בחינה אחת כמובן במשנה ראש השנה שנשמכו שם יחד. להורות שצריכין הכל להסתכל כלפי מעלה, הינו בחינת רמזים שבדעת הנ"ל שהם עקר הארת הדעת להתבונן בכל עת על ידי הרמזים הקדושים של הדעת הנ"ל להתחזק לשאר על עמדו וכו' כנ"ל. כי לפעמים יש שאין מועיל הרמזים של הרמת ידיו. וצריך עוד לעשות עבדא לזה כמו משה שעשה אז נחש נחשת שרמז להם יראת הענש שאל ישכחו שיש נחשים שרופים שהם ענשים קשים ומרים. על כן אתה מכרח להסתכל כלפי מעלה. כי אין מקום לברח מענשיו הקשים והמרים גם

בעולם הזה מכל שכן לאחר מיתה בגיהנם וכף הקלע וגלגולים וכו' רחמנא לצלן, כי אם להסתכל אליו יתברך ולשאת עיניו למרום תמיד, בבחינת אליך נשאתי את עיני וכו'. וכמו שרמז לנו אדוננו מורנו ורבנו זכרונו לברכה. ואמר שעקר הוא יראת הענש אף על פי שכתוב בספרים שצריכין דיקא יראת הרוממות וכו'. אבל באמת הלואי שנזכה להנצל ממה שצריכין להנצל על ידי יראת הענש. וכן שמענו בשם כמה צדיקים גדולים שאמרו שהעקר הוא יראת הענש. ורמז לנו אז היטב היטב כמה וכמה צריכין להתירא ולפחד מיראת הענש וכו'. וזה בחינת נחש הנחשת שעשה משה ורמז להם על ידי זה להסתכל כלפי מעלה הינו על ידי יראת הענש וכנ"ל. כי העקר הוא הרמזים האמתיים וכנ"ל. ועל ידי זה לחם משה בחינת הצדיק האמת מלחמת עמלק להציל חלושי הכח שלא יהיו נפרדים מתוך הקבוץ הקדוש מתוך הענני כבוד. וזהו בחינת סכה שהוא בחינת ענני כבוד כנ"ל. כי ענין הנחש נחשת נסתבב על ידי מלחמת עמלק כמובן בפרוש רש"י שם ובפרשת עקב על פסוק ובני ישראל נסעו מבארות בני יעקן מוסרה וכו' שכיון שבא עליהם מלחמה זאת שהוא מלחמת עמלק חזרו לאחוריהם וכו'. ואז עשה משה נחש נחשת וכו':

אות ק

ועל-כן מצות הקהל הוא בסכות. כי אז עקר זמן הקבוץ כנ"ל. ועל כן בפרשת וילך שמדבר שם מסוף הסתלקות משה ביום האחרון שאז הוכיחם מאד על שעתידין לחטא ויחרב הבית המקדש כמו שמבאר שם באלו הפרשיות. על כן צוה להם אז מצות הקהל לרמז שכל התקון הוא על ידי בחינת הקהל שהוא כשיקהלו ויתקבצו הרבה מישראל לעסק בעבודת ה' ולהתקרב לצדיקי אמת שהם בחינת משה שזהו בחינת מצות הקהל שהיה בבית המקדש, כי כל מי שיש בו דעה כאלו נבנה בית המקדש בימיו. וכן בסוף אמר הקהילו אלי את כל ראשי שבטיכם וזקניכם. וכן יעקב קדם מותו אמר: הקבצו ושמעו בני יעקב וכו'. להורות שעקר התקון באחרית הימים הוא על ידי הקהלה והקבוץ יחד אל הרועה האמתי שהוא בחינת משה וכנ"ל. ועל כן מפטירין בסכות אז יקהל שלמה ויקהלו אל המלך שלמה בחג. כי אז עקר תקון הקבוץ וקיומו כנ"ל. ועל כן קורין אז קהלת שמדבר הרבה מהבל העולם שכל העולם הבל הבלים. ונקרא קהלת על שם שהיה שלמה אומר כל דבריו בהקהל כמו שאמרו רבותינו זכרונו לברכה, כי על ידי הקבוץ שנקהלין ונקבצין הרבה נפשות ישראל יחד יכולין להודיע ולהכניס בלב יותר שכל העולם הבל הבלים בחינת הבל הבלים אמר קהלת כי כל אחד היה יכל לטעות שיש איזה עולם הזה אצל אחד אבל על ידי קהלת, דהינו זה הצדיק האמת שיש בו

קבוצת החכמה כפי שפרש רש"י על פסוק הבל הבלים אמר קהלת. והוא מקבץ יחד כל בני אדם ומבין מה שנעשה עם כלם. הוא יכול להראות שהכל הבל, כי כל העולם מלא יגונות וכו' כמו שכתוב שם: כי כל ימיו כעס ומכאובות וכו' ושאין שום טוב בעולם כי אם לסור מרע ולעשות טוב. וכמו שסיים: סוף דבר הכל נשמע את האלקים ירא ואת מצותיו שמר כי זה כל האדם. הינו כי אין שום אדם בעולם כי אם זה שמקיים זאת ליראה את ה' ולשמר מצוותיו. כי מי שאין בו דעת האמת הזו אינו אדם כלל כמו שמבאר בתחלת התורה הנ"ל. ועל כן זה הצדיק שזכה לזה בשלמות עליו נאמר כי זה כל האדם, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: לא נברא כל העולם אלא בשביל זה ולצוות לזה וכו'. וכל באי עולם צריכין להתקבץ אליו לקבל ממנו הדעת הקדוש האמתי להתקרב לה' יתברך וכל אחד כפי קרובו אליו הוא בכלל אדם כי זה כל האדם כנ"ל:

אות קא

ועל-כן עקר מצות סכה הוא לאכל בסכה כמו שכתוב בשלחן ערוך נהגו שאין מברכין כי אם בשעת אכילה. כי סכה בחינת מקיפים כמו שמבאר בכונות, הינו בחינת מחצות המקיפין המבארין שם בהתורה הנ"ל על מאמר רבותינו זכרונם לברכה עתידין צדיקים שיהיה מחצתן לפנים ממלאכי השרת וכו'. שזהו בחינת הארת הרצון בשעת האכילה כמו שמבאר שם. ועל כן צריכין לאכל בסכה. ואז דיקא מברכין לישב בסכה, כי עקר מצות סכה לזכות להארת הרצון הנ"ל בשעת האכילה. שזהו בחינת הארת המקיפין הנ"ל בחינת כעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל שזהו בחינת מחצות הסכה כנ"ל. ועקר הארת הרצון בשעת האכילה הוא על ידי שהמלכות עולה עם כל הבטחונות ומקבלת הפרנסה מהידים שהם הרמזים שבים החכמה וכו'. וזה בחינת הארבעה מינים שנוטלים בידים בסכות ומנענעים בהם לכל צד שכל זה הוא בחינת רמזים שהם בחינת ידים כנ"ל וכמבאר מזה בהלכות הקודמין הנ"ל. והעקר מרמזין לכל אחד שלא יתיאש רק ישתדל להיות נכלל בתוך הקבוץ הקדוש ששואבין מימי הדעת ממעיני הישועה. כי הארבעה מינים מרמזין על כל הכתות שיש בישראל כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה שהאתרוג יש בו טעם וריח וכו'. עד ערבי נחל שאין בהם לא טעם ולא ריח וכו'. ואוגדין כלם יחד שזה בחינת ואגדתו על ארץ יסדה כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. ועל ידי זה נכללין גם הפושעי ישראל בחינת ערבי נחל בתוך הקבוץ הקדוש ונתתקנין גם כן כי כל המחבר לטהור טהור. ועל כן עוסקין ביותר בסכות בהערבי נחל כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה מרביות

של ערבה היו מביאין וכו' ובפרט בהושענא רבא. כי עקר היגיעה הוא בשביל בחינת הערבי נחל כדי לעורר אותם גם כן שיתחברו ויתקבצו אל הקבוץ הקדוש כי זה כל תקונם וכנ"ל. ועם האגדה זאת מתפללין על פרנסה. כי עקר הפרנסה מקבלין על ידי הבטחונות שמקבץ המלכות ועולה ומקבל הפרנסה מהידים שהם הרמזים כמו שמבאר שם. שזהו בחינת ארבעה מינים שנוטלין בידים כנ"ל. ועין בהלכות הקודמין הנ"ל:

אות קב

ועל-כן סכות נקרא חג האסיף שאוסף כל מיני מאכל. וזהו בעצמו בחינת האספה והקבוץ של נפשות ישראל שמתאספין אז בתוך סכת שלום בתוך הענני כבוד כנ"ל. כי כבר מבאר שכל הטעמים של כל המאכלים נמשכין מהדעת שהוא התורה שנמשכת על ידי קבוץ נפשות ישראל כנ"ל (באות צא). ועקר הוא הלחם ששם כל הטעמים כנ"ל. ועל כן עקר מצות אכילה בסכה הוא אכילת לחם כי פרות מתר לאכל חוץ לסכה כי אין בהם קביעות סעודה וכמבאר בשלחן ערוך. ועקר חיוב סכה הוא באכילת לחם. ואז דיקא מברכין לישב בסכה, כי עקר קבוץ כל הטעמים של כל הפרות וכל המאכלים הוא בהלחם כנ"ל. ועל כן בסכות שאז עקר תקון הקבוץ והאספה של נפשות ישראל כנ"ל. על כן אז הוא תקון כל המאכלים בחינת חג האסיף שאוסף כל מיני מאכל, הינו שאוספין טעם כל המאכלים לתוך הסכה ששם האספה והקבוץ של נפשות ישראל ועקר אספת כל המאכלים הוא הלחם שהוא עקר המאכלים כי לשם נאספין כל טעמי המאכלים בבחינת מן הנ"ל עד שנוכה על ידי האכילה להארת הרצון המפלט בשעת האכילה דיקא שזהו בחינת מצות אכילה בסכה וכנ"ל. וכל זה זוכין על ידי הדעת הנ"ל שהוא כלליות העולמות שהוא נמשך על ידי האספה והקבוץ של ישראל וכנ"ל. נמצא שאספת וקבוץ נפשות ישראל שעל ידי זה נמשך הדעת הנ"ל ואספת כל המאכלים הם בחינה אחת. וכל זה זוכין בסכות על ידי כל התקונים שהמשכנו בראש השנה ויום הכפורים וכנ"ל:

אות קג

שזוכין בשעת האכילה כנ"ל. כי הארת הרצון שזוכין בשעת האכילה על ידי כלליות בן ותלמיד כנ"ל זה זוכין על ידי היראה הקדושה הנגשת ובאה אל האדם בשעת האכילה כמו שמבאר בלקוטי תנינא בסימן עז על פסוק: לעת האכל גשי הלם וכו'. כי עקר הרצון נמשך בשעת האכילה מחמת שהמלכות שהיא מקור היראה מקבלת הפרנסה מהידים שיש בים החכמה וכו' כמו שמבאר שם בהתורה כי מרחמם הנ"ל שאנו עוסקין בה עתה, עין שם. ועקר כל הברכות אחרונות שמברכין אחר האכילה הוא בשביל זה להמשיך היראה על עצמו שעל ידי זה מאיר הרצון וכנ"ל. כי ברכה הראשונה מברכין לגלות כי מלא כל הארץ כבודו שהוא התגלות הדעת הקדוש הנ"ל. כי כשמברכין לה' יתברך ומוודים שהוא יתברך הוציא הלחם מן הארץ או בורא פרי העץ וכו' בזה מגלן ומפרסמין שם כבוד מלכותו יתברך שהוא מלא כל העולם. והוא משגיח בכל עת ובורא הכל לחם ופרות וכל המאכלים שכל זה הוא בחינת מלא כל הארץ כבודו שהוא בחינת הדעת הנ"ל. ואחר כך אוכלין המאכל. ואז באה היראה אל האדם שעל ידי זה זוכין להארת הרצון מי שהוא איש חיל וכו'. ובשביל זה נתתקנו כל הברכות אחרונות כדי להמשיך על עצמו היראה שמשם כל הברכות וההודאות בחינת יראת ה' היא תתהלל שעל ידי זה עקר הארת הרצון כנ"ל. והיראה והרצון זה בחינת ריח, בחינת והריחו ביראת ה' כמו שמבאר בדבריו זכרונו לברכה כמה פעמים. וזהו גם כן בחינת הרצון המפלג שהוא בחינת ריח. כי מגיע לרצון והשתוקקות נפלא לה' יתברך שאינו יודע כלל מה הוא רוצה שזהו בחינת ריח טוב שאינו יודע כלל מה הוא רוצה רק כמאן דארח ריחא המובא בזהר הקדוש בחינת לריח שמניך טבים וכו'. שזה עקר חיות הנשמה כמו שאמרו רבותינו זכרונו לברכה. עקר הקבול שכר לעתיד לבא שהוא תליסר נהרי אפרסמונא דכיא דירתין צדיקיא לעתיד לבא, שזהו בעצמו בחינת מה רב טובך אשר צפנת ליראיך שהוא בחינת הארת הרצון שזוכין היראים דיקא כי יראה בחינת ריח שעל ידי זה זוכין לרצון הטוב המפלג שהוא תכלית הריח טוב שזהו בחינת ריח גן עדן שהוא ריח הקרבנות שמכפרין העוונות שהם בחינת ריח רע ועל ידי כח הצדיק שממשיך דעת הנ"ל שמלא כל הארץ כבודו. ומחזק הכל לשוב ולהתקרב לה' יתברך מכל מקום שהוא על ידי זה ממשיך בחינת סלח נא של יום כפור שעל ידי זה נתהפכין העוונות לזכיות ומעלין ריח טוב בבחינת נרדי נתן ריחו כמו שמובא במקום אחר (בסימן ח בלקוטי תנינא). נמצא, שעקר ברכה האחרונה של המאכלים הוא בשביל המשכת הריח טוב שהוא עקר המאכלים כמו שמבאר במקום אחר שהוא בחינת המשכת היראה והרצון המפלג כנ"ל. על כן על הריח אין צריכין לברך ברכה אחרונה, כי כל הנאתו הוא הריח שהוא בחינת תקון המאכלים בחינת יראה ורצון כנ"ל, כי תכף שמגלן על ידי ברכה ראשונה שה' יתברך ברא זה הריח טוב תכף מאיר הריח טוב שהוא בחינת יראה ורצון שהוא עקר התכלית על כן בודאי אין צריכין ברכה אחרונה וכנ"ל:

אות קו

וזה בחינת מעלת ארץ ישראל. ששם עקר כלליות העולמות עקר המשכת הדעת הקדוש הנ"ל שעל ידי זה עקר הארת היראה והרצון שכל זה זוכין בארץ ישראל וכנ"ל. כי עקר ארץ ישראל הוא הבית המקדש שנקרא הר המוריה על שם ריח הקטרת כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. ושם מקום היראה, כמו שכתוב: מה נורא המקום הזה. ושם עקר הארת הרצון בחינת תוכו רצוף אהבה וכו' וכנ"ל. וזה בחינת לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר אראך, ופרש רש"י: ולא גלה לו הארץ מיד כדי לחבבה בעיניו וכו', הינו כי מאחר שעקר שלמות ארץ ישראל הוא ששם זוכין להארת הרצון המפלג הנ"ל. על כן לא גלה לו הארץ מיד כדי לחבבה בעיניו כדי שירצה וישתוקק ויתאוה יותר ויותר לבוא לשם. ועל ידי זה דיקא יזכה לבוא לשם ולקבל קדשת ארץ ישראל בשלמות שעקרה הוא הרצון וההשתוקקות לה' יתברך שזהו בחינת כלל כל המניעות שיש לכל אחד לדבר שבקדשה. וכל מה שהדבר שבקדשה גדול ביותר יש לו מניעות יותר. הכל בשביל זה. מחמת שעקר הקדשה לזכות לרצון שהוא עקר התכלית כנ"ל על כן מונעים אותו כל כך כדי שיהיה לו רצון חזק יותר שעל ידי זה יזכה להדבר שבקדשה בשלמות ולקבלו כראוי ברצון טוב ולהשתוקקות נפלא שזה עקר התכלית. כי גם אחר כך כשבאין לארץ ישראל או להדבר שבקדשה צריכין עוד להתגבר ברצונות טובים וכסופין גדולים לה' יתברך כי זה העקר כנ"ל:

אות קז

וזה: ואעשך לגוי גדול ואברכך ואגדלה שמך. שהבטיחו על הבנים ועל הממון ועל השם. זה בחינת הדעת הקדוש הנ"ל שזוכין ביותר בארץ ישראל כי בנים זה בחינת הארת בן ותלמיד הנ"ל. כי גם התלמידים קרויים בנים. ועל ידי הארת בן ותלמיד זוכין לפרנסה ועשירות כמו שמבאר שם. וזהו שהבטיחו על הממון כמו שכתוב ואברככה- בממון, כי על ידי זה הדעת זוכין לממון ועשירות כנ"ל. וזהו: ואגדלה שמך, זה בחינת הארת הרצון הנ"ל שהוא בחינת לשמך ולזכרך תאות נפש וכל מה שמתגברין ברצונות טובים וכסופין קדושים לה' יתברך נכללין ביותר בשמו הקדוש וכמו כן נגדל שמו בעולם. והכל משתוקקים ורוצים להכלל

בו ולהתקרב אליו. וזה בחינת הה שנתוסף על שמו, כמו שכתוב: ולא יקרא עוד את שמך אברם והיה שמך אברהם, כי אותה הוא בחינת אתא קלילא דלית בה מששותא. שזהו בחינת מ"ה שאין בו ממשות רק תשוקה ורצון לבד שזהו בחינת שם מ"ה הקדוש שהוא שם הויה ברוך הוא. כי הה הוא בחינת רצון בחינת מ"ה שזה זכה אברהם על ידי גדל רצונו וכסופיו הטובים לה' יתברך שעל ידי זה זכה לארץ ישראל ולהגדיל שמו וכו'. וכמו שמבאר בדבריו זכרונו לברכה שעקר העבודה של אברהם אבינו היה הרצון הטוב. כי הוא נדיב לב הראשון, כי לא היה אז עדין תורה. וכל עבודתו היה רק רצון והשתוקקות וכסופין טובים וכן גם עתה אחר מתן תורה העקר הוא הרצון הטוב. וכמבאר בדברינו הרבה בזה:

שיך לעיל לענין מחלקת קרח באות סט וראה זה האיר ה' לעיני בספר דברי הימים. שדקדקתי וראיתי שכשמיחס שם המשוררים שעמדו על הדוכן מבני לוי שהם גרשון קהת ומררי (קפיטיל ו) שאינו מזכיר שם יעקב שהוא ישראל כי אם בהימן המשורר שהוא מבני קרח בן יצהר וכו' שמיחסו עד בן לוי בן ישראל. אבל תכף באחיו אסף שאינו מבני קרח אינו מיחסו כי אם עד גרשון בן לוי ולא הזכיר בן ישראל וכן בבני מררי אינו מיחס אותן כי אם עד בן מררי בן לוי ולא הזכיר שם גם כן שם ישראל. אתה הראת לדעת. שכל זה מורה שעקר מה שמזכיר שם ישראל בהימן המשורר שהוא מזרע קרח. הוא רק מחמת תפלת יעקב אבינו שהתפלל בקהלים אל תחד כבדי, שלא יזכר שמו על מחלקת קרח רק ביחוסו על הדוכן יזכר שמו דיקא, הינו ככל דברינו אלה המבארים למעלה שמה שנזכר שם ישראל ביחוסו על הדוכן זה עקר התקון שפעל יעקב אבינו. שאף על פי שקרח יהיה חזק במחלקתו ויבטח על זרעו שהם השלשלת גדולה שעמדו ממנו וכו'. אף על פי כן לא יוכל לקלקל עד השרש העליון כי עצם שרש הקדשה של יעקב אבינו בעצמו, לשם לא יוכל להגיע הפגם והקלקול. אדרבא, על ידי נקדת קדשת יעקב על ידי זה יגמר ה' יתברך כרצונו שתהיה הנקדה מסתתרת בדרך נפלא עד שבסוף יצאו ממנו השלשלת הגדולה והכל בכח קדשת יעקב וכו' וכנ"ל. וקרח יהיה נשאר קרח מכאן ומכאן וכנ"ל. ועל כן דיקא בהימן המשורר מבני קרח נזכר היחוס עד יעקב ישראל. אבל לא בבני גרשון ומררי. כי שם אין צריכין לזה, אבל אצל בני קרח שקלקל כל כך במחלקתו. שם נזכר דיקא שם ישראל, כי זה עקר התקון. וזה פעל יעקב בתפלתו וכנ"ל. ודבר אלקינו יקום לעולם, כי אתה מרום לעולם ה':

אות א

יין פוטר כל מיני משקין עין במאמר המתחיל האי מאן דאזל למינסב וכו'. סימן כט. שתקון כלל הדמים הוא על ידי שמרימין את המח. ומשם נמשך לבנונית לכל הדמים, עין שם. והנה הברכה של כל הדברים הוא כדי לחזק ולתקן נפשו. ועל ידי זה יכול לתקן הנפש המלבש בתוך הדבר שאוכל. וזה שאסרו חכמינו זכרונם לברכה לאכל קדם התפלה ולמדו מפסוק 'לא תאכלו על הדם' - לא תאכלו קדם שתתפללו על דמכם. 'כי הדם הוא הנפש'. וצריך להתפלל תחלה לתקן דמו ונפשו. ואז יוכל לאכל ולהעלות ולתקן הנפשות המלבשין שם, כי התפלה הוא שירות ותשבחות וברכות והודאות לה' יתברך. ועל ידי זה יתקנו הנפשות. כי הנפש הוא בחינת דבור כמו שמבאר שם. וכן כל הנפשות המלבשין בכל הדברים הם בחינת אותיות ודבורים המלבשין בכל מקום. ותקון הדבור הוא על ידי שבח הצדיקים ועל ידי ברכות לה' יתברך שהוא צדיקו של עולם כמו שמבאר שם. וזה גם כן בחינת הברכה שמברכין על כל דבר כדי לברך ולהודות את צדיקו של עולם כדי שעל ידי זה יתקנו הנפשות שהם בחינת דבור. וזה שאיתא בתקונים שברכה היא מסטרא דאמא עלאה בחינת להניח ברכה אל ביתך, עין שם. כי שם בחינת נעכר הדם ונעשה חלב שהוא בחינת תקון הנפשות. ועל כן כשמברכין על היין שאז נתעלה הדעת מאד בבחינת זכה נעשה ראש כמו שמבאר שם. כי על ידי הברכה הוא בחינת זכה כי מזכך את דמיו כנ"ל. ועל כן אין צריך לברך עוד על שאר המשקין כי מאחר שנתתקן ונתעלה הדעת על ידי היין וברכתו, ממילא נתתקנו הנפשות שהם בחינת דמים, כי עקר תקון הדמים שהם הנפשות תלוי בהדעת כמו שמבאר שם. ועל כן היין חשוב שצריכין לברך עליו אפלו בתוך הסעדה ואין הפת פוטר. כי גם חשיבות הפת הוא גם כן מחמת בחינת הדעת המלבש שם כנ"ל. ועל כן הוא פוטר כל הסעדה, כי הכל טפל אל הדעת, כי הדעת הוא העקר כנ"ל. אבל היין שהוא בחינת דעת גדול מאד אין הפת פוטר:

ועל-כן מברכין על שנוי יין הטוב והמיטיב. כי כל הטוב תלוי בהדעת בבחינת גם בלא דעת נפש לא טוב כמו שמובא שם. ועל כן היין שהוא בחינת הדעת מברכין עליו הטוב והמיטיב. כי במקום הדעת שם הטוב כנ"ל:

אות א

הפת קובע ברכה לעצמו מחמת חשיבותו. והם חמשה מיני דגן כמבאר בשלחן ערוך עין שם :

על פי מה שכתב רבנו נרו יאיר במאמר חנכה והודאה בלקוטי תנינא סימן ב, עין שם היטב כל המאמר. והכלל, שהודאה הוא בחינת עולם הבא, כי זה עקר העולם הבא להודות ולהלל אותו יתברך ולדעת אותו יתברך. ועל ידי זה זוכין לבחינת שלמות הדבור שהוא לשון הקדש. ועל ידי זה ממשיכין קדשת שמחת שבת לששת ימי החל וכו', עין שם. ועל ידי זה נתגלה אחדות הפשוט שכל הפעלות משתנות נמשכין מאחד הפשוט יתברך. וזה יקר מאד אפלו אצלו יתברך. ועל כן הלכה כרבים וכו', עין שם היטב :

וזה בחינת ברכת הנהנין שצריך לברך על כל דבר של העולם הזה. כי אסור להנות מן העולם הזה בלא ברכה. והענין כי האדם צריך לדבק מחשבתו בעלמא דאתי ולפרש עצמו מן העולם הזה מכל וכל כי זכאה מאן דלא איתהנה מדלה כלום כמו שאיתא בזהר הקדוש. ועל כן בכל ההכרחיות שאנו מכרחין לקח מן העולם הזה כגון אכילה ושתיה וכיוצא שמכרחין לקיום האדם צריכין לברך על ההנאה שנהנין מן העולם הזה. ועל ידי זה אנו כוללין ומעלין הדברים האלו של העולם הזה בתוך בחינת עולם הבא, כי הברכה וההודאה הוא בחינת עולם הבא, כי זה עקר העולם הבא כנ"ל. נמצא, כשאנו מברכין על איזה דבר ומהללין אותו יתברך על אותו הדבר. נמצא שנעשה מדברי עולם הזה שבח והודאה אליו יתברך. כי על ידי הדבר הזה אנו מודים ומברכין אותו. על כן על ידי זה נכלל הדבר הזה של העולם הזה שאנו מברכין עליו בתוך בחינת העולם הבא. כי הברכה והודאה הוא בחינת עולם הבא כנ"ל. וזהו בחינת הברכה שמברכין על כל דבר שנהנין מן העולם הזה כדי שיהיה נכלל בתוך העולם הבא על ידי הברכה כנ"ל. ועל כן נתקנו כל הברכות בלשון הקדש כי הברכה וההודאה היא בעצמה בחינת לשון הקדש, כי על ידי ההודאה והברכה נשלם הדבור שהוא בחינת לשון הקדש כנ"ל. וזהו בעצמו בחינת המשכת קדשת שבת

לששת ימי החל שנמשך על ידי זה כנ"ל, כי ששת ימי החל הם בחינת עולם הזה שהוא חל בחינת עולם הפרוד שמערב טוב ורע. שזה בחינת ששת ימי החל שהם מערבים טוב ורע כידוע. ושבת הוא בחינת עולם הבא כמובא. ועל כן על ידי הברכה שמברכין אותו יתברך על דברי עולם הזה שעל ידי זה נכלל העולם הזה בעולם הבא על ידי זה נמשך קדשת שבת שהוא בחינת עולם הבא לששת ימי החל שהם בחינת עולם הזה כנ"ל. וזהו בעצמו בחינת התגלות אחדות הפשוט יתברך שעקר ההתגלות על ידי פעולות משתנות דיקא, דהינו כשכל הפעולות משתנות נכללין באחדות הפשוט יתברך שנתגלה שכלם נמשכין מאחד הפשוט יתברך כנ"ל וכמבאר היטב במאמר הנ"ל, עין שם היטב. וזה נעשה על ידי הברכה שאנו מברכין על דברי העולם הזה שהם כלם בחינת פעולות משתנות, כי כל הדברים של העולם הזה משנים זה מזה במראה טעם וריח. וכשאנו מברכין עליהם ומהללים ומודים אותו יתברך שבראם נמצא שנתגלה שכלם נמשכים מאחד הפשוט יתברך שבראם נמצא שעל ידי הברכה נעשה התגלות אחדות הפשוט יתברך מפעולות משתנות שזה יקר מאד אצלו יתברך כנ"ל:

ועתה נכון מאד מה שמצינו כמה ברכות פרטיות ומבררות והם חשובות יותר מברכות כלליות כמבאר בשלחן ערוך. ולכאורה הדבר תמוה. מה חלוק יש אם אנו מברכין אותו בכלל או בפרט? אך על פי הנ"ל הדבר מבאר היטב, כי כל מה שמברכין אותו יתברך על דבר פרטי יותר נתגלה יותר אחדות הפשוט מפעולות משתנות ביותר. וכל מה שהפעולות משתנות ופרטיות ביותר יקר וחשוב יותר כשנתגלה גם מהם אחדות הפשוט יתברך. נמצא, שכל מה שמברכין על כל דבר פרטי ומיוחד יותר נתגלה ביותר אחדות הפשוט יתברך, כי נתגלה אחדותו יתברך מפעולות משתנות בפרטיות, כי עקר חשיבות התגלות אחדות הפשוט יתברך הוא דיקא כשנתגלה מפעולות משתנות כנ"ל. ועל כן כל מה שהפעולות משתנות ופרטיות ביותר יקר וחשוב יותר כשנתגלה גם מהם אחדותו יתברך ונמצא כשמברכין בכלל שהכל נהיה בדברו אין הברכה חשובה כל כך כמו הברכה שמברכין על דבר פרטי כגון בורא פרי הגפן. כי על ידי ברכת שהכל אין נתגלה כל כך בפרוש בחינת אחדות הפשוט יתברך מפעולות משתנות. מאחר שמברכין על כל הבריאה בכלל. אבל כשמברכין על דבר פרטי נתגלה מפעולות משתנות ופרטיות אחדותו יתברך. ועל כן ברכת שהכל היא קטנה במעלה מברכות פרטיות כמו שכתוב בשלחן ערוך וכן כיוצא בזה. ועקר החשיבות של כל הדברים הוא על ידי הדעת, כי החכמה מחיה הכל. ובכל מקום שמלבש הדעת ביותר הוא חשוב יותר ומברכין עליו ברכה חשובה ביותר, דהינו ברכה פרטיות. כי מחמת חשיבותו קובע ברכה לעצמו כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה על כמה דברים, הינו מחמת שמלבש בו דעת ביותר. והדעת הוא העולם הבא. כי זה עקר העולם הבא, דהינו לדעת אותו יתברך להודות ולברך אותו יתברך כנ"ל. ועל כן בכל מה שיש בו בחינת דעת יותר הוא נכלל ביותר בעולם הבא. ויכולין לברך עליו ברכה חשובה ביותר, דהינו ברכה פרטיות, דהינו לכלל אותו הפעלה בפרט בתוך העולם הבא שיהיה נכלל באחדותו יתברך

וכנ"ל. כי הכל תלוי בדעת שכל מה שהדעת יותר גדול משיגין ביותר אחדות הפשוט יתברך ונכללין ביותר פעלות משתנות ופרטיות באחדות הפשוט יתברך:

וזהו בחינת חשיבות פת ויין שהם חשובים מן הכל, כי הלחם הוא בחינת דעת כמובא, כמו שכתוב: לכו לחמו בלחמי וכו'. ועל כן חשוב. וחשיבותו שקובע ברכה לעצמו שמברכין עליו ברכה פרטיות. דהינו שנתגלה אחדות הפשוט יתברך מפעלות משתנות בפרט כנ"ל. ועל כן לא נקרא לחם כי אם חמשת מיני דגן בחינת ה הדעת כמו שכתב רבנו במקום אחר וכנ"ל. ומחמת חשיבות הלחם הוא בא עם קרבן תודה, דהינו לחמי תודה. ותודה הוא בחינת עולם הבא, כי כל הקרבנות בטלין חוץ מן התודה, דהינו שלא ישאר רק להודות ולהלל אותו יתברך בבחינת תודה כמובא בתחלת המאמר הנ"ל. ועל כן ברכת הלחם חשוב מן הכל ונקבע לו ברכה פרטיות, כי ברכת הלחם הוא בבחינת לחמי תודה שהוא קרבן חשוב שהוא לבד ישאר לעתיד כנ"ל. והיין גם כן חשוב וקובע ברכה לעצמו, כי היין גם כן בחינת דעת, כמו שכתוב (סנהדרין ע): חמרא וריחני פקחין. וכמו שאמרו: זכה נעשה ראש, הינו מחין וכמובא במקום אחר:

הלכות דברים הנוהגים בסעודה הלכה ב, עין בסוף הלכות פסח הלכה ב:

הפת

בציעת

ג

סעודה

אות א

ענין בציעת הפת כי איתא במאמר בחצרות (סימן ה) בענין הרעמים שצריכין לפנות את המח ממחשבות זרות ומהרהורים ותאוות שלא יחמיץ את מחו בתאוות וכו'. וצריך לגער באלו המחשבות וזה בחינת מצה לשון מריבה, בחינת גער חית קנה. ואיתא בזהר קנה חית תשבר ותעשה ממנה ה"א ותעשה מאותיות חמץ מצה, הינו שלא תחמיץ חכמתך. הינו כשתשמר את חכמתך שלא יכנס בו חכמות חיצוניות שלא

תהרהר בהרהורים רעים וכו'. על ידי זה תנצל מבחינת חמץ שהוא סטרא דמותא כדאיתא מחמצת וכו' ותאמין וכו' כדי שתשוב ממות לחיים, מחמץ למצה, מחית לה"א וכו', עין שם כל זה היטב:

וזה בחינת בציעת הפת שקראו רבותינו זכרונם לברכה את המברך ברכת המוציא בשם בוצע. וכנו את עקר הברכה על שם הבצוע, כמו שאמרו: בעל הבית בוצע ואורח מברך. ולמה לא קראו את המברך ברכת המוציא גם כן בשם מברך המוציא. וכן בכל מקום נקרא ברכת המוציא וכן עקר אכילת לחם בשם בוצע ופורס, כמו שכתוב: עוללים שאלו לחם פורס אין להם. וכמו שכתוב הלא פרס לרעב לחמך. וכן בכמה מקומות שמכנה אכילת לחם בשם פורס ובוצע. וכן בעל השלחן ערוך כל הלכות ודינים של ברכת המוציא קרא בשם 'הלכות בציעת הפת'. שנראה שהעקר הוא הבצוע. וכן מובן בזהר הקדוש שיש סודות גדולים בענין בציעת הפת וכמובא בדברי רבותינו זכרונם לברכה ששאל לו מהיכן קא שרית המוציא

וכו':

אות ב

כי ישראל עם קדוש כל אכילתם צריך להיות בקדשה בבחינת אכילת מצה, כי בחינת חמץ הוא סטרא דמותא ואסור לאכילת ישראל, הינו שכל אכילתם צריך להיות מאכל שנתברר ונזדכך מחטא אדם הראשון ומזהמת הנחש. שאזי על ידי זה המאכל נשלם הדעת ביותר. וזה בחינת מצה, בחינת מחין, דהינו מחשבות קדושות וזכות כנ"ל. כי חטא אדם הראשון היה באכילה שאכל מעץ הדעת טוב ורע שזה בחינת חמץ סטרא דמותא, בחינת כי ביום אכלך ממנו וכו', דהינו בחינת מאכל שעל ידו נתערבב המח ומתחמץ במחשבות זרות שזה בחינת עץ הדעת טוב ורע, דהינו שעל ידי אכילה זו נפגם הדעת ונתערב טוב ורע, דהינו שנכנסין מחשבות רעות בהמח שזהו בחינת חמץ כנ"ל. הפך עץ החיים שהוא בחינת מצה, בחינת קדשת המחשבה שהוא בחינת חיים כנ"ל במאמר הנ"ל. ועל ידי חטא אדם הראשון נתקללה האדמה בחינת בעצבון תאכלנה וכן בזעת אפך תאכל לחם. ועל ידי זה נפגמו ונתערבו כל המאכלים עד שכלם צריכין ברור ובפרט הלחם שהוא עקר חיות האדם שם צריכין ברורים הרבה. וזה בחינת כמה וכמה מלאכות ויגיעות שצריכין לטרח בלחם קדם שנגמר ונתברר לאכילת אדם, דהינו חרישה וזריעה וכו'. ויש כמה וכמה מצוות בפת, כי על ידי המצוות התלויות בפת, דהינו מצוות התלויות בחרישה כגון לא תחרש בשור ובחמור וכיוצא. וכן בזריעה וכיוצא, כי עשר מצוות בפת. ועל ידי מצוות אלו התלויות בפת על ידי זה נתברר הלחם מזהמת הנחש מחטא אדם הראשון מבחינת

בעצבון תאכלנה. ואז ראויה הפת לאכילת אדם. ועקר גמר הברור הוא בשעת הברכה. שעל ידי הברכה מוציאים אותו מקללה לברכה, דהינו ממה שנתקללה האדמה על ידי חטא אדם הראשון. מבררין אותו ומעלין אותו מקללה לברכה, על ידי הברכה שמברכין עליו. ואז כשהלחם נתברר לאכילת ישראל אזי הוא בבחינת מצה שהוא בחינת עץ החיים, בחינת קדשת הדעת הפך בחינת חמץ שהוא פגם הדעת, בחינת עץ הדעת טוב ורע, כי אכילת ישראל צריכה להיות תמיד בבחינת אכילת מצה, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: לא נתנה התורה אלא לאוכלי המן. ומן הוא בחינת מצה, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: עגה שהוציאו ישראל ממצרים, דהינו מצות טעמו בהם טעם מן, כי כשזוכין לאכל בקדשה ובטהרה וזוכין לברר המאכל על ידי הברכה אזי המאכל הוא בבחינת מצה שהוא קדשת המח. כי הדעת הוא כפי האכילה כמובן בחוש וכמובן בדברי רבנו זכרוננו לברכה במקום אחר ועל כן צריכין לאכל בקדשה ובטהרה כדי לזכות למחין זכים ומחשבות טהורות על ידי אכילה זו. ואזי האכילה הזאת הוא בבחינת מצה שהוא בחינת קדשת המחשבה. נמצא, שעל ידי ברכת המוציא, על ידי זה מבררין הלחם ואזי האכילה הוא בבחינת מצה. ועקר בחינת מצה הוא על ידי שמשברין קנה החית ועושין ממנה ה"א כנ"ל וזה בחינת ה דה'מוציא שצריכין להטעים ה דה'מוציא כמו שאמרו חכמינו זכרונם לברכה. זה בחינת ה"א הנ"ל בחינת מצה שעקרה היא בחינת ה כנ"ל על ידי שמשברין קנה החית ועושין ממנה ה"א כנ"ל. וזה בחינת בציעת הפת שצריכין לבצע הפת אחר הברכה לרמז שאז על ידי הברכה מוציאים הפת מחמץ למצה שמשברין קנה החית ועושין ממנה ה"א ועל זה מרמז הבציעה, כי זה עקר הברור מה שבוצעין ומשברין את הפת בשעת ברכה דיקא שמרמז שמוציאים אז את הפת מחמץ למצה שזה בחינת שבירת קנה החית לה"א כנ"ל. כי זה עקר תקון וברור האכילה להוציא הפת מחמץ למצה כנ"ל. וזה בחינת בציעת הפת כנ"ל, כי מצה היא בחינת פרוסה. וזה בחינת מה שמשברין המצה האמצעית קדם ההגדה ומברכין על אכילת מצה על הפרוסה דיקא. כי עקר מצה הוא בחינת פרוסה, דהינו על ידי שמשברים קנה החית ועושין ממנה ה"א כנ"ל. ועל כן פורסין אז בפסח קדם ברכת המוציא, כי זה עקר המצה שכבר נפרסה ונשברה קדם ברכת המוציא, דהינו שכבר נשבר קנה החית ונעשה ה על ידי ששמרו את המצה שלא תחמיץ, כי אז אוכלין מצה ממש. ועל כן עקר מצותה בפרוסה לרמז על הנ"ל, כי אין צריכין להמתין מלשברה עד שיברכו עליה כי היא כבר נעשה מצה ממש. על כן תכף משברין אותה, כי זה עקר בחינת מצה כנ"ל:

וזה בחינת לחם עני מה דרכו של עני בפרוסה . כי עקר העניות נמשך מבחינת בעצבון תאכלנה שבא על ידי אכילת עץ הדעת טוב ורע שהוא בחינת חמץ. ועל כן העני חשוב כמת בחינת ביום אכלך ממנו וכו' ומי שחונן את העני ונותן לו מלחמו. אזי הוא מעלה את העני מבחינת עניות, מבחינת בעצבון תאכלנה שבא מבחינת חמץ. ועל כן נקרא הצדקה בשם פרוסה, כמו שכתוב: הלוא פרס לרעב לחמך. כי הוא מעלה אותו מבחינת חמץ לבחינת מצה שזה בחינת פרוסה ושבורה בחינת שבירת קנה החית כנ"ל. ועל כן נקראת המצה לחם עני. כי עקר תקון העניות וחיותו הוא על ידי בחינת מצה על ידי שמעלין אותו מבחינת חמץ למצה. כי צדקה הוא גם כן בחינת ה. כי זה עקר תקון הצדקה שממשיכין ה ועושין מצדק צדקה כידוע. הינו בחינת ה"א הנ"ל. בחינת ה"א דמצה. וזה מה דרכו של עני בפרוסה כך מצה היא פרוסה כי זה עקר בחינת מצה. וזה עקר חיות העני, כי זה בחינת ה"א הנ"ל וכו' כנ"ל. וזה בחינת עוללים שאלו לחם פורס אין להם, 'פורס' דיקא כנ"ל. וזה בחינת ולא יפרסו להם על אבל לנחמו וכו'. כי האבל שנגעה בו סטרא דמותא חס ושלוס, על כן אין לו כח אז לפרס ולבצע על הפת, כי אינו יכול אז להכניע סטרא דמותא שהוא בחינת חמץ ולפרס את הפת ולהעלותו מחמץ למצה מחית לה"א כנ"ל. כי אז אין לו זה הכח. ועל כן אסור לו לאכל סעודה הראשונה משלו. ועל כן צריכין להברותו משל אחרים. כי הוא אז בבחינת עני שאי אפשר לו לעלות מחמץ למצה כי אם על ידי אחרים שפורסים לו מלחמם ועל ידי זה מעלין אותו מחמץ למצה כנ"ל:

וזה בחינת לחם עני שדרשו רבותינו זכרונם לברכה עליו: מה דרכו של עני בפרוסה וכו' כנ"ל. דבר אחר: לחם שעונין עליו דברים הרבה. הינו הך. כי על ידי בחינת מצה על ידי שמשברין קנה החית ועושין ממנה ה"א בחינת גער חית קנה, דהינו על ידי קדשת המחשבה על ידי זה יכולין להתפלל בכח להוציא הקול בכח גדול בתפלתו. וזה בחינת לחם שעונין עליו וכו'. כי על ידי לחם זה, בחינת מצה, על ידי זה עונין בקול גדול. כי על ידי זה יכולין להתפלל בקול גדול, דהינו תפלה בכח כמבאר במאמר הנ"ל, עין שם:

אות ד

וזה גם כן בחינת תקון האכילה, דהינו לברר ולהעלות הלחם מחמץ למצה כנ"ל. כדי לזכות לתפלה בכח כמבאר במאמר הנ"ל, כי עקר כח האדם וחיותו הוא על ידי האכילה כנראה בחוש, כי האכילה נמשך מבחינת גבורות בחינת גבורות גשמים שזה בחינת רעמים כנ"ל במאמר הנ"ל, כי גשמים הם על ידי רעמים ומשם נמשך הפרנסה והאכילה. וכן עקר תקון

הדעת הוא כפי האכילה כנ"ל. ועל כן כשאוכל בקדשה אזי הקול היוצא בכח בתפלתו שנמשך על ידי כח האכילה כנ"ל ופוגע במח אזי נעשה ממנו רעמים. ואזי הלב שומע כנ"ל במאמר הנ"ל. נמצא, שהכל תלוי באכילה דקדשה שמשם נמשך הכח ומשם עקר שלמות הדעת כנ"ל. גם היראה שממנו תוצאות הקול הוא גם כן על ידי אכילה בקדשה, כי עקר היראה באה לאדם בשעת אכילה כמובא במקום אחר בדברי רבנו זכרונו לברכה:

אות ה

וזה בחינת מהיכן קא שרית המוציא מהיכא דקדים בשולא, כי על ידי האפיה על ידי האש על ידי זה נתברר ונתתקן הלחם, כי מהאש יצאו והאש תאכלם (יחזקאל טו). ועל כן על ידי האש נתברר הלחם מזהמת הנחש. ועל כן צריכין לבצע מהיכא דקדים בשולא ממקום שהתחיל האש לשלט בתחלה, כי שם התחיל הברור והתקון ועל כן שם צריכין לבצע ולברך המוציא. שעל ידי זה משברין קנה החית ועושין ה בחינת ה"א דהמוציא. ואזי מוציאין הלחם מחמץ למצה מחית להא שזה עקר הברור כנ"ל:

אות ו

ועל-כן התחלת כבוש ארץ ישראל היה בעת שקנה אברהם את מערת המכפלה מבני חת. והם אמה ראשונה משבעה עממין, כמו שכתוב: החתי והאמורי וכו'. כי ארץ ישראל שם כל העשר קדשות. וכל המצוות התלויות בפת הם בארץ ישראל ומשם עקר ההשפעה. ועל כן שם עקר הברור של הפת לבררו מחמץ למצה מחית לה"א ועל כן עקר הבטחת ארץ ישראל לאברהם היתה בעת שקראו אברהם בה"א וכמו שכתוב: ולא יקרא שמך וכו'. ושם נאמר: ונתתי לך ולזרעך את ארץ כנען וכו'. כי עקר קדשת ארץ ישראל הוא קדשת הדעת בחינת אוירא דארץ ישראל מחכים, כי עקר הקדשה הוא קדשת הדעת שזה בחינת קדשת ארץ ישראל. וכל זה הוא בחינת ה"א

אות ז

ועל-כן קנה אברהם השדה מאת בני חת דיקא. ואז התחיל לזכות בארץ ישראל, כי עקר כבישת ארץ ישראל הוא על ידי שמשברין בחינת חית, בחינת גער חית קנה שהוא עשו שהחריב את הבית המקדש וגלו ישראל מארץ ישראל. על כן אי אפשר לזכות בארץ ישראל כי אם על ידי שמשברין חית קנה, דהינו קנה חית ועושין ממנה ה"א שהוא בחינת מצה שהוא בחינת קדשת האכילה שהוא רק בארץ ישראל ששם כל המצוות התלויות בפת וזה בחינת ה"א דאברהם שהוא ראשון שזכה לארץ ישראל וכנ"ל:

כי צריכין לאכל בשמחה, כמו שכתוב: לך אכל בשמחה לחמך וכו'. וכמו שכתוב: אין טוב לאדם כי אם לאכל ולשתות ולשמח וכו'. הינו כשאוכלין בקדשה כנ"ל שאז האכילה בבחינת מצה כנ"ל. ואזי זוכין לבחינת רעמים ואזי נפשט עקמימיות שבלבו כמבאר במאמר הנ"ל. וזה בחינת ויאכל וישת וייטב לבו הפך עקמימיות שבלב. ואז זוכין לשמחה בחינת ולישרי לב שמחה הפך בחינת בעצבון תאכלנה. כי אכילה דקדשה בבחינת מצה כנ"ל. הוא בחינת תקון חטא אדם הראשון כנ"ל. ואזי נתבטל ונמתק בחינת בעצבון תאכלנה כי על ידי בחינת מצה שהוא אכילה דקדשה זוכין לשמחה בחינת לאכל ולשתות ולשמח ולראות טוב וכו' כנ"ל. (עין כל זה היטב במאמר בחצרות וקול שופר הנ"ל, עין שם):

הלכות בציעת הפת הלכה ד נכללת בהלכות נטילת ידים הלכה ד:

הלכות דברים הנוהגים בסעודה

ד

סעודה

ובו יתבאר ענין ראש השנה ויום הכפורים ועשרת ימי תשובה וסכות וארבעה מינים והושענא רבא ושמיני עצרת ושמחת תורה :

על פי התורה תשעה תקונין יקירין וכו' בסימן כ לקוטי מוהר"ן חלק א, עין שם כל התורה מראשה לסופה :

וזה בחינת ראש השנה. כי כל עבודתנו בימים הקדושים הללו בראש השנה ועשרת ימי תשובה וערב יום הכפורים ויום הכפורים וסכות וארבעה מינים עד שמיני עצרת, הכל הוא כדי לגלות קדשת ארץ ישראל כדי שנזכה לבא לארץ ישראל. שזה עקר קדשת איש הישראלי כמו שאמר רבנו זכרוננו לברכה. בעת שהגיד לעמו התורה הנוראה הנ"ל. שאמר אז בזה הלשון : מי שרוצה להיות איש ישראלי, דהינו שילך מדרגא לדרגא אי אפשר כי אם על ידי ארץ ישראל. גם אמר שהעקר כשזוכה אדם לנצח המלחמה לבוא לארץ ישראל כמו שכתוב שם בסוף התורה הנ"ל. וזה לשונו : באלין אשתכח גבר תקיף, הינו כשבא לבחינת ארץ ישראל אזי נקרא גבר תקיף כי קדם שבא לבחינת ארץ ישראל אזי אל יתהלל חוגר כמפתח. אבל אחר כך כשנוצח אז נקרא איש מלחמה, עד כאן לשונו :

נמצא שעקר קדשת איש הישראלי ועקר נצחון המלחמה שצריכין לנצח בזה העולם העקר הוא לבוא לארץ ישראל. וזה בחינת עבודתנו בימים הנוראים הקדושים הללו מראש השנה עד שמיני עצרת, כי קדשת ארץ ישראל מתגלה בראש השנה, כמו שכתוב בשבח ארץ ישראל : תמיד עיני ה' אלקיך בה מראשית השנה עד אחרית שנה שמשם עקר קדשת ארץ ישראל. כמו שמבאר בדברי רבנו זכרוננו לברכה (במקום אחר בלקוטי תנינא סימן מ"ם) נמצא, שעקר קדשת ארץ ישראל נתגלה בראש השנה. וזה בחינת כונות כל המצוות והתפלות של ראש השנה, כי מבאר בכתבי האר"י ז"ל שבראש השנה מתחלת הנסירה שמנסרין בחינת מלכות מראש השנה עד יום כפור. ואחר כך בארבעה ימים שבין יום כפור לסכות. ובסכות נמשכין כל החסדים פנימים ומקיפים. ועל ידי כל זה זוכין בשמיני עצרת שנתחבר כנסת ישראל, שהיא בחינת מלכות, עם דודה באהבה ואז הוא עקר שמחתן של ישראל. (עין בכונות ותראה שעל יסוד זה סובבין והולכין כל הכונות מראש השנה עד שמיני עצרת. הכל כדי לבנות ולנסר בחינת מלכות בשלמות כדי להחזירה פנים בפנים ששלמות תקון זה מתחיל בראש השנה ונגמר בשמיני עצרת) וכל זה הוא בחינת ארץ ישראל, כי מלכות הוא בחינת ארץ ישראל שהוא בחינת אשה יראת ה' כמבאר בספרים. כי עקר בחינת מלכות הוא לגלות מלכותו יתברך לכל באי עולם שידעו ויאמינו כל באי עולם שהוא יתברך לבדו מלך מנהיג ומושל שליט בעולמו כרצונו. שעל זה אנו מתפללין הרבה בראש השנה ויום כפור כמו שאנו אומרים : ובכן תן פחדך ה' אלקינו על כל מעשיך בהר ציון וכו'. מלך על כל העולם כלו בכבודך. וידע כל פעול כי

אתה פעלתו. ויבין כל יצור כי אתה יצרתו ויאמר כל אשר נשמה באפו ה' אלקי ישראל מלך וכו'. וכן חותמין הברכה מלך על כל הארץ המלך הקדוש. המלך המשפט. הכל כדי לגלות מלכותו לכל באי עולם שזהו בחינת בנין המלכות המבאר בכתבים. וכל זה הוא בחינת התגלות קדשת ארץ ישראל שהוא בחינת מלכות כנ"ל. כי עקר התגלות מלכותו יתברך הוא רק בארץ ישראל ששם הוא ירושלים ובית המקדש ששם עקר התגלות מלכותו יתברך, כמו שכתוב: גדול ה' ומהלל מאד בעיר אלהינו הר קדשו. וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: כל הדר בארץ ישראל דומה כמי שיש לו אלוה. וכל הדר בחוץ לארץ דומה כמי שאין לו אלוה. ובשביל זה אומרים בכניסת ראש השנה מזמור לה' הארץ שהוא מדבר מהתגלות מלכותו יתברך כמו שכתוב: ויבא מלך הכבוד. וכו'. וזה המזמור מתחיל מקדשת ארץ ישראל כמו שכתוב: לה' הארץ ומלואה. שהיא ארץ ישראל כפי שפרש רש"י שם. כי עקר התגלות מלכותו יתברך הוא בארץ ישראל ועל כן בראש השנה שאנו עוסקין לגלות מלכותו העקר הוא לגלות קדשת ארץ ישראל ששם תתגלה מלכותו יתברך כנ"ל:

אות ב

נמצא, שבראש השנה צריכין לכוון שנזכה מהרה לבוא לארץ ישראל ששם עקר התגלות מלכותו יתברך כנ"ל. ולבוא לארץ ישראל הוא על ידי תורה שממשיכין כמבאר בהתורה הנ"ל (באות ו) וזה לשונו:

ובזכות התורה שממשיכין זוכין לארץ ישראל וכו' ומבאר שם שאי אפשר לבוא לארץ ישראל עד שמכניעין תחלה הרשעים המונעים מוציאי דבת הארץ. והכנעת המונעים הוא כפי התחדשות התורה. והתחדשות התורה הוא כפי הקדשה שנתוסף למעלה, עין שם היטב והבן:

והכלל, שמי שרוצה להמשיך באורי התורה הוא צריך לשפך שיחו בתפלה לפני ה' יתברך וכו'. וכשמתפלל קדם הדרוש צריך להתפלל בתחנונים ויבקש מאת הקדוש ברוך הוא מתנת חנם ולא יתלה בזכות עצמו. אף על פי שעכשו נתעורר מטה עזו של עבודתו. אין זה המטה כדי להתגאות אלא כדי להכניע הרע שבעדה, כי ברבים יש בהם טובים ורעים, וצריך להכניע הרע שברעים כנ"ל. אבל לפני ה' יתברך יעמד כדל וכרש וידבר תחנונים ולא יתלה בזכות עצמו וכו'. וזהו טעות שטעה משה שהקדוש ברוך הוא אמר למשה קח את המטה וכו' שיקח ממשלת עזו שיש לו ממצוות ומעשים טובים שלו כדי להכניע רשעתם של הרעים שבעדה כנ"ל. ואחר כך: ודברת אל הסלע לעיניהם. אין דבור אלא נחת, שישפך שיחו ותפלתו בתחנונים כדל וכרש אל הסלע, הינו לב העליון כנ"ל. 'לעיניהם' דיקא

שיהיה הקהל בשעת מעשה כדי שיקשר את עצמו עם נשמתם כנ"ל. והוא לא כן עשה שזכר טובו וצדקתו בשעת תפלתו שלא השתמש עם המטה בשביל הקהל אלא השתמש עם המטה בשעת תפלתו וכו'. ובשביל זה אין לאדם לדחוק את עצמו על שום דבר אלא יבקש בתחנונים אם יתן לו ה' יתברך יתן ואם לאו לאו, עין שם כל זה היטב. ומבאר שם שעל ידי טעות זה לא היה יכול משה לבוא אל ארץ ישראל, כמו שכתוב: לכן לא תביאו וכו' אל הארץ. כי צריך לשפך תפלתו קדם התורה וכו'. ואז על ידי התורה שממשיך זוכה לארץ ישראל, כי על ידי כחות הרוחניות הנבראים מאותיות התורה שחדש הכחות האלו הן הן מלאכים ממש. והן מקבלין הכח מאדום כדי לענש הרשעים המונעים בחרבא וקטלא וכו'. ואלו הכחות הרוחניות, הינו המלאכים הן לפי התחדשות התורה והתחדשות התורה לפי הקדשה שנתוסף למעלה וכו'. ולפעמים הקדשה כל כך מעטת עד שהמלאכים הם מעוטי כח שאין כח בידם לקבל כח לענש את הרשעים בחרבא וקטלא. ואין להם כח אלא להכניע את הרשעים בלבד ולהביא מרד בלבבם ולפעמים גם זה הכח אין להם. ואין להם אלא הכח הזה לעורר כח האמות על הרשעים מוציאי דבת הארץ וכו'. ולפעמים גם זה הכח אין להם ואין להם כח אלא להשתיק אותם בלבד שלא לדבר סרה בפנינו וכו'. ולפעמים גם זה הכח אין להם. הכל לפי מעוט הקדשה וכו'. והכלל, שאי אפשר לבוא לארץ ישראל אלא על ידי התחדשות התורה שעל ידי זה נבראים בחינת מלאכים שהם מקבלים כח מאדום להכניע המונעים מלבוא לארץ ישראל. שעל ידי זה דיקא זוכין לבוא לארץ ישראל. וכחות אלו המלאכים שמקבלין מאדום הם כפי התחדשות התורה. והתחדשות התורה הוא כפי רבוי הקדשה שנתוסף למעלה כנ"ל. ורבוי הקדשה שנתוסף למעלה הוא על ידי רבוי הנפשות שמתקשר הצדיק עמהם בשעת התפלה שמתפלל קדם הדרוש כנ"ל, דהינו כשאין ממשיך התורה על ידי מטה עזו של מעשים טובים שלו. רק הוא ממשיך התורה על ידי רחמים ותחנונים כעני בפתח. וגם על תפלתו אינו סומך את עצמו. כי תפלת יחיד לפעמים מואסין בתפלתו רק הוא מקשר את עצמו בשעת התפלה עם רבים, דהינו עם כל העדה העומדים בשעת הדרוש. ועל ידי זה תפלתו תפלת רבים שאין הקדוש ברוך הוא ממאס תפלתם. ועל ידי תפלה זו בהתקשרות נשמת רבים. על ידי זה נתעוררין רחמי ה' יתברך ומשפיע עליו דבורים חמים כגחלי אש מלב העליון. ועל ידי זה נמשכין לו באורי התורה גם כן משם. נמצא, שיש לכל אחד מהעדה חלק בהתורה. ואזי זאת התורה שנמשכת על ידי התפלה ברחמים ותחנונים בהתקשרות נשמת רבים זאת התורה יש לה כח גדול. כי על ידי תפלת רבים נתוסף קדשת יתרה למעלה. וכפי רבות הקדשה כפי רבוי הנפשות כן רבוי התחדשות התורה. וכמו כן יש כח יותר להמלאכים הנבראים מאלו החדושי תורה שיקבלו כח ביתר שאת מאדום להכניע הרשעים המונעים מארץ ישראל באיזה בחינה מהבחינות המבארים שם בהתורה הזאת והכל כפי התחדשות התורה כפי רבוי הקדשה על ידי רבוי הנפשות כנ"ל. ועל כן משה רבנו שחטא בהכאת הצור. וכל הפגם שלו היה שטעה בענין הנ"ל שה' יתברך צוה לו לקח מטה עזו בשביל העדה להכניע

הרע שברעים. והוא טעה וסבר שצריכין להשתמש עם המטה בשביל להמשיך התורה. ועל כן המשיך תורה בכח ובאנס ולא ברחמים ותחנונים. וגם לא התקשר עצמו עם הנפשות בשעת המשכת התורה ולא נתוסף קדשה למעלה על ידם. וגם מאחר שהשתמש עם מטה עזו בשביל המשכת התורה. ממילא לא הכניע הרע שבעדה על ידי מטה עזו. כי השתמש עם מטה עזו בשביל המשכת התורה. ועל ידי כל זה לא היה כח להמלאכים הנבראים מהתורה לקבל שום כח מאדום. והשיב לו: לא תעבר בי. ועל כן לא היה יכול משה לבוא לארץ ישראל. והכרח להסתלק על ידי זה. ועל ידי מיתתו נתוסף הקדשה על ידי נשמתו ותקן מה שחסר. כל זה מבאר מתוך התורה הזאת, עין שם היטב והבן:

אות ג

וכל ענין זה אנו עוסקין לתקן בראש השנה, כי ראש השנה זמן קהלה לכל היא. שאז מתקבצין ישראל ביחד אל הצדיקים שבדור. ואז עוסקין לגלות קדשת ארץ ישראל שהיא בחינת התגלות מלכותו יתברך כנ"ל. על כן צריכין אז להמשיך באורי התורה כדי לבוא על ידי זה לארץ ישראל. וזה בחינת התורה שאומרים הצדיקים בראש השנה בעת שמתקבצין אליהם. וגם כלל ישראל המתקבצין יחד במקום שאין שם צדיק שיהיה ראוי לומר תורה. אף על פי כן הם ממשיכין בחינת קדשת התורה על ידי מצות שופר שהוא בחינת מתן תורה שנתנה בקול שופר. ועל כן מזכירין מתן תורה בראש השנה כמו שאנו אומרים: אתה נגלית וכו' שכלו מדבר ממתן תורה. ועל ידי זה אנו ממשיכין עלינו בחינת הכח והקדשה של המשכת התורה כדי לעורר כח המלאכים הנבראים מחדושי התורה שיקבלו כח מאדום להכניע המונעים כדי שנזכה מהרה לבוא לארץ ישראל שהוא בחינת מלכות דקדשה שאנו עוסקין לנסרה ולבנותה ולתקנה בראש השנה כנ"ל. וזה בחינת השנה והדורמיטא המובא בכונות דאפיל דורמיטא על זעיר אנפין כדי לנסר את המלכות, דהינו הסתלקות המחין שזהו בחינת שנה. ואחר כך על ידי השופר נתעורר מהשנה וכו', עין שם כל זה בכונות, הינו בחינה הנ"ל שצריכין להמשיך באורי התורה רק על ידי רחמים ותחנונים דיקא ולא יתלה בשום זכות. ואז דיקא זוכין לבוא לארץ ישראל כנ"ל. וזהו בחינת שנה ודורמיטא הנ"ל שהוא הסתלקות המחין בשביל לנסר את המלכות שהוא בחינת ארץ ישראל כנ"ל, הינו כשרוצין לזכות לארץ ישראל שהיא בחינת מלכות צריכין לסלק את המחין שהם בחינת מטה עז הנ"ל, דהינו ממשלת עזו שיש לו ממצוות ומעשים טובים שלו שהם בחינת מחין, כי כל המצוות שעושין על ידי כל מצוה ומצוה נמשך על האדם מח ודעת קדוש, כי המצוות הם

חכמתו יתברך שמו, כי אוריתא מחכמה עלאה נפקת. וכמו שכתוב: אני חכמה וכו' אני בינה וכו'. נמצא, שכל אדם כפי המצוות ומעשים טובים שזוכה לסגל שהם בחינת מטה עזו, כמו כן יש לו מח ושכל דקדשה. ובראש השנה כשרוצין להמשיך מחין חדשים בחינת באורי התורה כדי לזכות לארץ ישראל שהוא בחינת תקון המלכות דקדשה. אזי צריכין מקדם לסלק כל המחין שיש לו ממצוות ומעשים טובים שלו, שזהו בחינת מטה עזו שאין צריכין להשתמש בו עתה בשביל המשכת התורה. וזה בחינת שנה הסתלקות המחין שהם בחינת הכח של כל המצוות ומעשים טובים שמסלקין עתה ואין משתמשין בהם רק עומד לפני ה' יתברך ברחמים ותחנונים כעני כרש ואין עני אלא מן הדעת, הינו שעומד לפני ה' יתברך כמו שאין בו שום דעת כי מאחר שמסלק מאתו כח המצוות ומעשים טובים שלו, בודאי אין בו שום דעת. כי עקר הדעת האמתית הוא מצוות ומעשים טובים. ועכשו בראש השנה אנו יודעין פחיתות ערכנו שאין כח במעשינו להמשיך עלינו חדושי תורה בחינת קדשת מחין חדשים. על כן אנו מסלקין דעתנו לגמרי רק אנו עומדין לפניו יתברך כעני וכרש בפתח שואל. וזהו בחינת שנה הסתלקות הדעת, כי אין עני אלא מן הדעת כנ"ל, כי אנו מבקשים רק רחמים ותחנונים. וזה שאומרים בתחלת הסליחות קדם ראש השנה: לך ה' הצדקה ולנו בשת הפנים וכו'. לא בחסד ולא במעשים באנו לפניך כדלים וכרשים דפקנו דלתיך. כי על רחמיך הרבים אנו בטוחים ועל חסדיך אנו נשענים וכו'. כי כל קדשת ראש השנה שהוא קדשת המחין חדשים בחינת ראש השנה. 'ראש' דיקא, דהינו בחינת באורי התורה שנפתחין אז שעל ידי זה זוכין לארץ ישראל כנ"ל. זה אי אפשר להמשיך כי אם על ידי רחמים ותחנונים דיקא, ולא על ידי מטה עזו של מצוות ומעשים טובים שלו אפלו הצדיק האמת שיש לו באמת מצוות ומעשים טובים הרבה אינו משתמש בהם אז בשביל המשכת התורה כי אם עומד לפני ה' יתברך כעני שאין בו דעה ומבקש רק רחמים ותחנונים כנ"ל. וכן כל התפלות והסליחות והפיוטים של ימים הנוראים כלם הם רק בדרך זה כעני בפתח וכן השליח צבור קדם שמתחיל להתפלל ברבים. מתפלל תחלה תפלתו שנתיסדה מקדמונים שמתחלת הנני העני ממעש וכו'. כי צריכין לבוא לפניו יתברך רק ברחמים ותחנונים כעני בפתח. וזה בחינת שנה הנ"ל, כי הצדיק אינו משתמש עם מטה עזו של מצוות ומעשים טובים שלו כי אם להכניע הרע שבעדה. אבל הוא בעצמו עומד לפני ה' יתברך כעני וכרש ומבקש רק מתנת חנם. וזה בחינת מה שמבאר בכונות שבשעת בחינת שנה הנ"ל. אז נמשכין כל הגבורות לבחינת מלכות וכל החסדים מקבל לעצמו, הינו כי מטה עזו הנ"ל הוא בחינת גבורות קדושות שיש לו כח וגבורה על ידי מעשים שלו. שכל אלו הגבורות קדושות בחינת מטה עזו הנ"ל הוא ממשיך הכל לבחינת המלכות שהיא בחינת כנסת ישראל, דהינו שנותן זה הכח והגבורה לכנסת ישראל שהם כלל העדה הקדושה כדי להכניע הרע שבעדה על ידי זה כנ"ל. וכל החסדים מקבל לעצמו, דהינו שהוא בעצמו אינו משתמש עם הגבורות שהם בחינת מטה עזו הנ"ל רק מבקש מה' יתברך חסד חנם שזהו בחינת כל החסדים שמקבל לעצמו כי הוא מבקש

רק חסד חנם כנ"ל. ועל ידי בחינת זו דיקא ננסר ונבנה המלכות כמבאר בכונות, כי דיקא על ידי זה שנותן המטה עז לכלל ישראל שהם בחינת מלכות. ומקבל לעצמו החסדים, דהינו שמבקש חסד חנם על ידי זה ננסר ונבנה בחינת מלכות דקדשה, דהינו כלל ישראל שנבנין ונגדלין נפשותם וזוכין לארץ ישראל. שכל זה הוא בחינת בנין המלכות דקדשה. כי כלל נפשות ישראל, דהינו כנסת ישראל וארץ ישראל. כל זה הוא בחינת מלכות דקדשה, כי על ידם נתגלה מלכותו ואמונתו יתברך שמו:

אות ד

ואחר כך בא השופר שהוא בחינת התעוררות השנה. ואז נמשכין התחדשות המחין, דהינו בחינת באורי התורה שהוא בחינת מחין חדשים, חדושי תורה. כי שופר הוא בחינת מתן תורה שנתנה בקול שופר, כי אז נמשכין דבורים חמים כגחלי אש שעל ידי זה נמשך באורי התורה. כי שופר הוא בחינת יראה, בחינת אש, כמו שכתוב במתן תורה: וכל העם ראים את הקלות ואת הלפידים ואת קול השופר. וכתוב: ודבריו שמעת מתוך האש. זה רמז שאי אפשר להמשיך באורי התורה כי אם מי שדבריו כגחלי אש כמו בשעת מתן תורה שדבר ה' עמנו מתוך האש שכל זה הוא בחינת שופר שהוא בחינת מתן תורה, בחינת יראה, כמו שכתוב: היתקע שופר בעיר ועם לא יחרדו. ויראה הוא בחינת אש, כמו שכתוב: כי ה' אלקיך אש אכלה הוא אל גדול ונורא, הינו שעל ידי השופר נמשכין דבורים חמים כגחלי אש שעל ידי זה זוכין לבאורי התורה, שזהו בחינת התעוררות השנה התחדשות המחין וזה זוכין על ידי רחמים ותחנונים שהרבינו להתפלל בכל ימי הסליחות קדם ראש השנה ובראש השנה עצמו. ובפרט קדם השופר שנוהגין כל ישראל לשבר לבם מאד ולהרבות ברחמים ותחנונים כעני רש דל ואביון ועל ידי זה דיקא זוכין אחר כך להתחדשות המחין על ידי השופר וכנ"ל. ואזי על ידי התחדשות המחין על ידי השופר בחינת באורי התורה, על ידי זה זוכין לארץ ישראל ועל כן אז מתחלת תקון בנין המלכות כמבאר בכונות כי מלכות, הינו ארץ ישראל מתחיל להתגלות ולהתתקן אז, כי על ידי באורי התורה זוכין לארץ ישראל

אות ה

וזה בחינת מלכיות זכרונות שופרות. שכלם הם בחינת התגלות קדשת ארץ ישראל, כי מלכיות זה בחינת ארץ ישראל, כי עקר התגלות מלכותו יתברך הוא בארץ ישראל כנ"ל. וזה שמתחילין מלכיות מעלינו לשבח שהוא שבח נפלא מגדלת מלכותו יתברך. ועל ידי השבח הקדוש הזה נכנסין לארץ ישראל, כי איתא שיהושע עם ישראל כבשו את יריחו על ידי השבח הזה, כי אמרו אז עלינו לשבח. ויריחו הוא התחלת הגבול של ארץ ישראל. נמצא, שנכנסו וכבשו ארץ ישראל על ידי אמירת עלינו לשבח וגם תקעו אז בשופרות כמו שכתוב שם במקרא. וזה אנו עושין עכשו ביום ראש השנה הקדוש הזה שאחר קול שופר אומרים עלינו בתחלת פסוקי מלכיות, כי כל כונתנו לכבש ארץ ישראל ששם התגלות מלכותו יתברך כנ"ל שזה זוכין על ידי אמירת עלינו שאנו מתפארין בו יתברך שזכינו לקבל על מלכותו יתברך כנ"ל. שבכח השבח וההתפארות הזה אנו כובשין ארץ ישראל. כמו יהושע שנכנס ליריחו שהוא התחלת ארץ ישראל על ידי זה

אות ו

ואחר כך אומרים זכרונות שהוא גם כן בחינת ארץ ישראל, בחינת והארץ אזכר. ובשביל זה נקרא ראש השנה יום הזכרון. כמו שאנו אומרים בכל תפלתנו בראש השנה: את יום הזכרון הזה. כי ראש השנה הוא לגלות קדשת ארץ ישראל שהוא בחינת זכרון, בחינת והארץ אזכר כנ"ל. כי זכרון הוא בחינת שם, כמו שכתוב: זה שמי לעלם וזה זכרי לדר דר. וכתוב: ה' שמך לעולם ה' זכרך לדור ודור. וכתוב:

ה' שמך לעולם ה' זכרך לדור ודור. וכתוב: לשמך ולזכרך תאות נפש. נמצא שזכרון היא בחינת שם, כי השם של כל נברא הוא זכרו, כי על ידי השם יכולין להזכיר את הדבר להודיע לחברו. וכן נחקק זכרו בלב, כי השם של כל דבר כולל כל מהות הדבר בצלמו ותמונתו כמו שהוא. למשל כשאחד רוצה להודיע לחברו שיש לו שלחן או מנורה. אין צריך לציר לו שיש לו דבר בארבעה רגלים ולבזבזין וטבלא עליו וכו'. רק שמזכיר לו שם שלחן לבד. הוא מבין מהות הדבר. וכן בכל דבר שבעולם. וכן כשמזכירין שם שור יודעין תכף כל ציור הבהמה שחברו מודיע לו, דהינו מין שור שידוע תמונתו. ואין צריכין לציר לו עוד תמונתו. וכן כשמזכירין שם ראובן או שמעון מעיר פלוני. בזה כלול כל תמונת האדם הזה וכל ענינו אם הוא עשיר או עני צדיק או רשע וכיוצא. כי בהשם של כל

הנבראים והנוצרים והנעשים כלול כל ענינים ומהותם בצלמם ודמותם. והוא עקר הזכר של כל נברא, כי אין מזכירין אלא שמו. וזה זכר צדיק לברכה ושם רשעים ירקב, הינו כי ושם רשעים ירקב הוא ההפך מן זכר צדיק לברכה, כי הזכר הוא השם כנ"ל. וכן אצל ה' יתברך כביכול שמו יתברך הוא זכרו. ואין אנו יכולין להזכירו כי אם בשמו יתברך כי ה' יתברך לית מחשבה תפיסה בה כלל. ואין אנו יכולין ואין אנו רשאים לדבר ממנו יתברך כי אם על ידי שמותיו הקדושים שנתן לנו רשות להזכירו בשמותיו הקדושים וכשאנו מזכירין שמו אנו מכונין עליו בעצמו יתברך שהוא המנהיג והמושל בכל אשר הוא ברחמיו קרא לעצמו זה השם. וכמו שכתוב לבד בך נזכיר שמך (ישעיה כו). ועין מזה בהלכות ברכת השחר בכרך הראשון הנדפס כבר. ועין בלקוטי חלק א סימן נו. ועין עוד בשיחות הר"נ מענין גדלת מעלת השם של כל אדם. ועקר זכרון שמו יתברך הוא בארץ ישראל שקדשתה נמשכת מבית המקדש ששם עקר זכרון שמו המיוחד, כי אין רשאים להזכיר שם המפרש כי אם בבית המקדש כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. וכמו שכתוב: בכל מקום אשר אזכיר את שמי אבוא אליך וברכתיך. וכפי שפרש רש"י שם, דהינו בבית המקדש וזה שכתוב: נודע ביהודה אלקים בישראל גדול שמו ויהי בשלם סוכו. כי ידיעת אלקותו וממשלתו והגדלת שמו יתברך הוא רק בירושלים ששם הבית המקדש ששם מזכירין שם המפרש כנ"ל. וזה ידוע שקדשת הבית המקדש נמשכת בכל גבולי ארץ ישראל שעד שם גבול הקדשה. ומגבולי ארץ ישראל ואילך הוא אחיזת הסטרא אחרא שנאחזים בשבעים שרים המושלים בחוץ לארץ שהם עומדים סביב ארץ ישראל מגבולי ארץ ישראל ולחוץ. ועל כן עקר בחינת שם ה' שהוא בחינת זכרון הוא בארץ ישראל. וזה שכתוב באברהם כשנכנס לארץ ישראל ויקרא שם אברהם בשם ה'. וכן בפרשה הקודמת כתיב: ויבן שם מזבח ויקרא בשם השם. כי עקר שם ה' משיגין בארץ ישראל. ועל כן על ידי שזכה אברהם לארץ ישראל. על ידי זה זכה שנגדל שמו ונתוסף לו ה על שמו. וכמו שכתוב: לך מארצך וכו' אל הארץ וכו' ואברככה ואגדלה שמך. ועל כן בעת שה' יתברך הגדיל שמו וקרא שמו אברהם. אז הבטיח לו ביותר על ירשת ארץ ישראל כמבאר בפרשה שם: ולא יקרא עוד את שמך אברם והיה שמך אברהם וכו'. והקמת את בריתי וכו'. ונתתי לך ולזרעך את ארץ מגריך את ארץ כנען וכו'. כי הא בהא תליא. כי עקר הגדלת השם הוא בארץ ישראל, כי קדשא בריך הוא וישראל ואוריתא כלא חד ושמו משתף בשמנו. ועל כן בארץ ישראל ששם עקר הגדלת שמו יתברך, על כן נגדל שם שם אברהם. וזהו: ושמת שמו אברהם ומצאת את לבבו וכו' וכרות עמו הברית לתת את ארץ הכנעני וכו'. כי הגדלת השם וארץ ישראל הם בחינה אחת כנ"ל. כי השם הוא בחינת מלכות כידוע וכמו שכתוב: ויעש דויד שם (כמובא בסימן ד לקוטי חלק א) ומלכות הוא בחינת ארץ כידוע, הינו בחינת ארץ ישראל כנ"ל. כי כמו שהארץ הוא תכלית הגשמיות של כל העולמות, כמו כן בחינת שמו יתברך הוא בחינת תכלית הגשמיות נגד גדלת רוממותו יתברך, כי לית מחשבה תפיסא בה כלל. והוא יתברך למעלה מכל השמות כמובא. רק מצד רחמנותו להיטיב לנבראיו צמצם

עצמו בכמה וכמה צמצומים כדי לגלות אלקותו. וכל הצמצומים הם בחינת שמות כידוע שצמצם עצמו, כביכול, עד שנתן רשות לקרותו באלו השמות שהם אחדותו יתברך. כי ה' אחד ושמו אחד, אבל אין אנו יודעין ממנו כלל כי אם על ידי שמו. נמצא, שהשם הוא בחינת מדרגה אחרונה, בחינת מלכות, בחינת ארץ, הינו בחינת ארץ ישראל. ועל כן הדר בארץ ישראל דומה כמו שיש לו אלקי. אבל הדר בחוץ לארץ וכו'. כי עקר התגלות אלקותו הוא על ידי שמו יתברך שהיא בחינת ארץ ישראל כנ"ל:

ועקר הדין והמשפט שדנין את האדם בראש השנה וביום הדין הגדול. העקר הוא שמסתכלין בשמו ששם חקוקים ונכתבים כל מעשי האדם. ועל כן שואלין את האדם אחר מיתתו אם זוכר את שמו כי בהשם של כל האדם נחקק ונכתב כל מעשיו, כי השם הוא הנפש כמו שכתוב: נפש חיה הוא שמו. ושם בהנפש שהוא שמו שם מגיע כל הפגם או התקון של כל מעשי האדם לטוב או להפך חס ושלוש, כי בהשם של כל אדם נגבל כל חיותו וכל ענינו ומהותו. וכפי מעשיו כן מאיר שמו למעלה. וכן נזכר למעלה לטובה. וכן להפך חס ושלוש, וזה בחינת מעלת זכרון שמות הצדיקים, כי בהשם הקדוש של כל צדיק וצדיק, בו נכלל כל מהות הצדיק כל צדקתו ותורתו ומעשיו הטובים וכל מעלותיו ומדרגותיו, כי השם הוא נפשו ונשמתו כנ"ל. ועל כן על ידי שמזכירין שם הצדיק אנו ממשיכין עלינו קדשתו וזכותו. ועל ידי זה נזכה גם אנחנו לקדשה וטהרה ולשוב אליו יתברך. למשל כשאנו מזכירין שם התנא רבי שמעון בן יוחאי. בזה השם כלול כל מעשי זה התנא שהיה שלש עשרה שנים במערה וחבר ספר הזהר. וכל המעשיות הנזכרים ממנו. כלם כלולים בזה השם הקדוש רבי שמעון בן יוחאי. וכן בשארי שמות הצדיקים. ובראש-השנה נפתח ספר הזכרונות. וזכר כל המעשים עולה לפניו אז, כמו שמתפללין: כי זכר כל המעשים לפניך בא וכו'. ועקר זכר כל המעשים הוא השם של כל אחד ואחד שבו נחקק כל מעשיו כנ"ל. וכפי המעשים של כל אחד שכמו כן יש לו שם כנ"ל, כמו כן נתגדל ונתקדש שמו וזכרו יתברך כי שמו משתף בשמנו כנ"ל. ועל כן נקרא ראש השנה יום הזכרון שהוא בחינת שם כנ"ל. וכל זה הוא בחינת ארץ ישראל כנ"ל: ועוד לאלקי מלין בענין השם שהוא עקר החבור והקשר בין עליונים לתחתונים. ועל ידי השם עקר המשכת החיות מחי החיים לכל הנבראים שבעולם. וזה נפש חיה הוא שמו, כי השם הוא החיות והנפש של כל דבר. וכל העולמות נבראו בשביל האדם כדי שהוא יקשר אותם לה' יתברך כידוע. ועל כן תכף כשנברא אדם הביא ה' יתברך לפניו כל הנבראים לקרא להם שמות כמבאר שם במקרא: ויבא אל האדם וכו'. וכל אשר יקרא לו האדם וכו' כי על ידי שידע לקרא להם שמות על ידי זה היה מקשר כל הדברים למעלה לשרשן שהוא שמו יתברך שמשם נמשך החיות לכל הדברים שבעולם על ידי השם שיש להם. ובו ביום פגם אדם הראשון באכילת עץ הדעת טוב ורע. וזה היום היה ראש השנה כידוע. ועקר הפגם היה בבחינת השם, כי שם כל הפגמים כמו שאנו אומרים:

ותמלא כל השמות שפגמתי בשמך הגדול. ועל כן בראש השנה שאז אנו צריכין לתקן חטא אדם הראשון שחטא אז. על כן העקר הוא לתקן ולמלאות הפגמים שפגם בשם שהוא בחינת זכרון כנ"ל. ועל כן נקרא ראש השנה יום הזכרון. ועקר התקון הוא על ידי ארץ ישראל ששם עקר גדלת שמו יתברך כנ"ל. כי עקר חטא אדם הראשון היה על ידי אכילה שאכל מעץ הדעת טוב ורע. ופגם האכילה דסטרא אחרא פוגם בהשם ביותר, כי השם הוא החיות והנפש בחינת נפש חיה הוא שמו. ועל ידי האכילה נמשך חיות להאדם כנראה בחוש, כי עקר התקשרות חיות הנפש עם הגוף הוא על ידי האכילה. וכל זה הוא מחמת בחינת השם כי כל דבר יש לו שם ועל ידי זה השם הוא מקבל חיות משמו יתברך. ועל ידי זה יש לו כח להחיות את האדם ולקשר נפש האדם עם גופו. וכשאוכלין בקדשה. אזי ממשיכין נפש וחיות דקדשה שהוא בחינת שם הקדוש. ואז נגדל שם ה'. וזה בחינת ואכלתם אכול ושבוע והללתם את שם ה' וכו' ולהפך להפך על ידי אכילה דסטרא אחרא, דהינו אכילה של אסור בחינת אכילת עץ הדעת טוב ורע. על ידי זה פוגמין בהחיות והנפש שהוא השם שמחיה את האדם על ידי האכילה וכנ"ל. ועקר תקון האכילה הוא על ידי ארץ ישראל שמשם כל הברכה והשפע וכל המזון נמשך כידוע. ועל כן עקר מצות ברכת המזון הוא לברך ה' יתברך על ארץ ישראל שנתן לנו, כמו שכתוב: ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלקיך על הארץ וכו'. כי על ידי ארץ ישראל שהוא בחינת שם ה' על ידי זה נתתקן האכילה בקדשה וזוכין לקבל נפש וחיות דקדשה על ידי אכילתו שהוא בחינת תקון שמו שהוא נפשו כנ"ל. ועל כן בראש השנה על ידי שממשיכין אז קדשת ארץ ישראל כנ"ל, על ידי זה מגדילין שם ה' וזכרו לנצח כנ"ל שעל ידי זה מתקנין חטא אדם הראשון שחטא אז באכילת עץ הדעת ופגם בבחינת השם, כי ארץ ישראל הוא עקר תקון האכילה דקדשה בחינת הגדלת שמו יתברך כנ"ל. ועל כן אומרים בראש השנה ועשרת ימי תשובה יתברך וישתבח וכו'. שמא דקדשא בריך הוא לעלא ולעלא וכו'. כי נתגדל ונתקדש שמו לעלא ולעלא שזהו עקר התקון כנ"ל. ועל כן נקרא יום הזכרון. כי השם הוא בחינת זכרון כנ"ל: ועוד יש בענין זה דברים שקשה לבארם בכתב. יהי שם ה' מברך מעתה ועד עולם:

אות ז

וזה בחינת שופרות שאומרים בראש השנה שהוא גם כן בחינת ארץ ישראל, כי שופר הוא בחינת קבוץ גליות, בחינת והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול ובאו האבדים בארץ אשור והנדחים בארץ מצרים והשתחוו לה' בהר הקדש בירושלים. ועקר קבוץ גליות הוא לארץ ישראל, כמו

שכתוב: אם יהיה נדחך בקצה השמים משם יקבצך ה' אלקיך וכו'. והביאך אל הארץ וכו'. וכמו שאנו אומרים אחר פסוקי שופרות תקע בשופר גדול לחרותנו ושא נס לקבץ גליותינו וכו' והביאנו לציון עירך ברנה נמצא שכל ענין שופרות הוא בחינת קבוץ גליות לארץ ישראל. נמצא שמלכיות וזכרונות ושופרות כלם הם בחינת ארץ ישראל, כי כל עבודתנו בראש השנה לגלות קדשת ארץ ישראל לזכות לשוב לארץ ישראל וכו"ל:

ועל-כן כל ענין קדשת ראש השנה הוא מצות תקיעת שופר. ועל שם השופר נקרא יום הקדוש הזה בתורה, כמו שכתוב: יום תרועה יהיה לכם. כי שופר הוא בחינת קבוץ גליות לארץ ישראל. שזה עקר בחינת ראש השנה לגלות קדשת ארץ ישראל שמתגלה דיקא על ידי קבוץ גליות לתוכה, כי עקר קדשת ארץ ישראל נמשך על ידי התורה שממשיכין כנ"ל בהתורה הנ"ל. והעקר כשזוכין להמשיך התורה ברחמים ותחנונים ושיקשר את עצמו עם נפשות השומעים ועם המטה עז לא ישתמש כי אם להכניע הרע שברעים. ואז יש לכל אחד מהשומעים חלק בהתורה שמגלה. ועל ידי זה בעצמו מתקן נפשותם. ואז זוכה לבוא לארץ ישראל. וזה הענין לא יהיה בשלמות עד שיבוא משיח צדקנו. כמו שכתוב: ובא לציון גאל ולשבי פשע ביעקב. שמשיח יחזר כל העולם לה' יתברך על ידי תורתו שימשיך בבחינת הנ"ל:

כי משה הוא משיח שיחזר ויתקן מה שטעה בתחלה בהכאת הצור שעל ידי זה לא היה יכל לבוא לארץ ישראל. ואיתא בזהר בכמה מקומות שמשה צריך לתקן מה שפגם על ידי שקרב את הערב רב. שעל זה נאמר לו לך רד. ובאמת מבאר למבין בזהר ובכמה מקומות. שכל מה שפגם משה בהכאת הצור הכל נמשך לו רק על ידי שקרב את הערב רב. וכל החטאים וכל הצרות שעברו על ישראל הכל היה על ידי זה על ידי הערב רב שהחטיאו את ישראל בחטא העגל שזה גרם חרבן בית המקדש וכל הצרות וכל הפקידות שבאין על ישראל חס ושלום, הכל על ידי זה כידוע. וזה בעצמו גרם שטעה משה בהכאת הצור. נמצא שפגם שקרב את הערב רב ופגם הכאת הצור תלויים זה בזה. וכל זה מבאר על פי התורה הנ"ל. כי משה רבנו בודאי היתה כונתו לטובה מה שקרב את הערב רב, כי רצה שיתדבקו גרים בשכינה, כפי שפרש רש"י בפסוק: כי שחת עמך. וכל הפגם שלו היה בבחינת הנ"ל, דהינו פגם הכאת הצור. שהוא מה שהשתמש עם מטה עזו בשביל המשכת התורה. ולא המשיך התורה על ידי רחמים ותחנונים. ועם מטה עזו לא היה צריך להשתמש רק כדי להכניע הרע שברעים. ואם היה עושה כן. היה עולה בידו. מה שרצה לקרב רשעים רחוקים כאלו, דהינו נשמת הערב רב. כי באמת מובן בדברי רבנו זכרוננו לברכה במקום אחר שמי שרוצה לקרב רשעים ומרחקים לעבודתו יתברך יש עליו סכנות גדולות מאד בלי שעור. וצריך לזה כמה תחבולות בלי שעור עד שיזכה לפעל פעלתו בשלמות ועל כן אפלו משה רבנו אדון כל הנביאים שנתן לנו את התורה וקרבנו לעבודתו יתברך ורק הוא פתח לנו אור הדעת לידע כי ה' הוא האלקים. וכל אשר עשה עמנו וכו' וכו'. אף על פי כן בענין התקרבות הערב רב לא עלתה בידו עד שגרמו חטא העגל

ושבירת הלוחות וכו'. ועקר הטעות היתה בבחינה הנ"ל כי צריכין להמשיך תורה ברחמים ותחנונים דיקא ועם כח מטה עזו שיש לו ממעשים טובים שלו לא ישתמש כי אם כדי להכניע הרע שברעים ובשעת תפלתו כשמתפלל ברחמים ותחנונים הוא צריך לקשר עצמו עם נפשות השומעים וכו' כנ"ל. ואז נתתקן הכל בשלמות וזוכה לבוא לארץ ישראל כנ"ל. כי על ידי שלא השתמש עם מטה עזו בשביל המשכת תורה, על ידי זה היה לו כח עם מטה עזו להכניע הרע שבעדה ולא די שהכניע הרע שלהם אף גם הוסיף לתקן אלו הנפשות בתקון נפלא ונורא על ידי שהתקשר עמהם בשעת התפלה. שעל ידי זה יש לכל אחד ואחד חלק בהתורה כמו שמבאר שם, שעל ידי זה הם מתתקנים ביותר. ואז חוזרים בתשובה כלם וזוכה לבוא עמהם לארץ ישראל ששם עקר עבודת ה' יתברך. ושם צריכין להתקבץ כל הרחוקים והנדחים בבחינת אם יהיה נדח וכו' והביאך אל הארץ וכו' כנ"ל. ואז כשמשיך התורה ברחמים ותחנונים בהתקשרות נפשות השומעים. ועומד כרש וכאביון לפני ה' יתברך. אם יתן ה' יתברך יתן ואם לאו לאו. ואינו לוקח התורה בכח ובאנס. אזי על ידי אלו הרחמים והתחנונים הוא יכול לקרב גם את המרחקים ביותר שהם בחינת נשמת ערב רב שגם הם צריכין תקון כי לא ידח ממנו נדח וסוף כל סוף בודאי יתתקנו כלם. אבל אי אפשר לקרבם ולהכניסם לתוך התורה בכח ובאנס כי אם ברחמים ותחנונים. כי יש רשעים שהם משקעים בתאוותם ובמחשבותם הרעות כל כך. והם רחוקים כל כך עד שאי אפשר בשום שכל ובשום כח לקרבם לה' יתברך ואי אפשר לקרבם כי אם על ידי רחמים ותחנונים שהוא בחינת אריכת אפים, כי ה' יתברך מאריך אף לרשעים כדי שישובו. וצריך הצדיק שיאחז גם כן בבחינה זו של אריכת אפים. ובבחינה זו של אריכת אפים של הצדיק כלול מה שצריך הצדיק שלא יהיה דוחק את השעה בשום דבר, רק יאריך אפו על כל דבר וימתין הרבה לרחמיו המרבים בלי שעור, כי אף על פי שכונת הצדיק בודאי לטובה שרוצה רק למלאות רצון ה' יתברך. ומחמת זה הוא בהול מאד בהדבר שחפץ. מחמת שיודע שהוא רצונו יתברך אף על פי כן אסור לדחוק את השעה, כי צריכין להיות בקי בענין זה מאד שזהו בחינת בקי ברצוא ושוב, כי צריכין לרוץ מאד מאד לעשות רצונו יתברך. אבל אף על פי כן צריך שיהיה לו אריכת אפים לבלי לדחוק את השעה רק ימתין לישועת ה'. ובפרט בענין התקרבות רחוקים כאלו שה' יתברך בעצמו כביכול, צריך לחשב מחשבות ותחבולות איך לקרבם, כמו שכתוב: וחשב מחשבות לבלתי ידח ממנו נדח (שמואל ב יד) ומאחר שה' יתברך צריך לחשב מחשבות על זה. בודאי אין הדבר בא בנקל. וכל ענין השגיאות של משה רבנו במה שקרב הערב רב ובהכאת הצור. הכל היה בזה. כי מחמת שכל ימיו היה משתוקק מאד רק למלאות רצון ה' יתברך והשליך נפשו מנגד ומסר נפשו רק בשביל נפשות ישראל. והיה חפץ מאד לקרב כל העולם לה' יתברך וכמו שאיתא ברעיא מהימנא: ובגין דכל יומך וכו', עין שם מבאר שם שמשה כל ימיו היה חושב שאם היה אפשר לו להשיב כל העולם לה' יתברך. היה משתדל בכל כחו להשיבם. ומחמת זה רצה לעשות הדבר בחפזון גדול וקבל את הערב רב בשעת

חפזון בעת שיצאו ישראל ממצרים בחפזון. ובאמת לקרב רשעים כאלו, דהינו בחינת ערב רב צריכין מתינות גדול כנ"ל. וזה גרם שטעה בהכאת הצור כנ"ל, כי הכל אחד כנ"ל, כי אי אפשר לקרב רחוקים כאלו כי אם כשיש לו בחינת אריכת אפים שהוא בחינה הנ"ל. דהינו שלא ידחק את השעה בשום דבר ויתפלל קדם הדרוש ברחמים ותחנונים בהתקשרות נפשות השומעים. ואז יש כח למטה עזו להכניע הרע שברעים מאחר שלא השתמש עמו בשביל המשכת התורה כנ"ל. ואזי אף על פי שנמצאים רשעים רחוקים כל כך שאי אפשר להכניע הרע שבהם עם מטה עזו. אף על פי כן יכול לקרבם על ידי רבוי הרחמים והתחנונים שהרבה לפני ה' יתברך, כי יכול לעורר רחמים כאלו עד שימשכו רחמים וחסדים גם על רחוקים כאלו לקרבם לה' יתברך. ואם אף על פי כן אי אפשר לפעל עתה לקרבם. ההכרח להתתין עוד אולי יוכל לפעל בקשתו בפעם אחרת כשיחזר להמשיך תורה בדרך הנ"ל ואם גם אז לא יפעל, ימתין עוד. ואזי בדרך זה הוא יקרב בכל פעם מעט מעט את הרחוקים ביותר עד שסוף כל סוף יקרב כלם. אבל כשהוא דוחק את השעה אזי הם יכולים להורידו ממדרגתו חס ושלום. נמצא, שקבוץ נדחים ואובדים, דהינו לקרב רחוקים הוא כפי התורה שממשיך, דהינו כשממשיך התורה ברחמים ותחנונים אזי יכול לקרב כל הרחוקים לה' יתברך. ועל כן קבוץ כל הנדחים הוא לארץ ישראל כנ"ל, כי עקר קבוצם ותקונם הוא על ידי התורה הנ"ל שנמשכת ברחמים ותחנונים שעל ידי זה זוכין לארץ ישראל כנ"ל, כי עקר התקון הוא בארץ ישראל ששם עקר העליה של כל הנפשות, כמו שאמר רבנו זכרוננו לברכה בתחלת התורה הנ"ל. שמי שרוצה להיות איש ישראלי, דהינו שיעלה מדרגא לדרגא אי אפשר כי אם על ידי ארץ ישראל. ועל כן נתנה התורה בקול שופר. וכן מזכירין בראש השנה בפסוקי שופרות כל ענין מתן תורה, כי קול שופר שהוא בחינת קבוץ הנדחים, דהינו להחזיר כל הרחוקים לה' יתברך, זה זוכין על ידי התורה שממשיכין כנ"ל. שעל ידי זה זוכין לארץ ישראל ששם עקר הקבוץ והתקון של כל הנדחים והאובדים. בבחינת והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול ובאו האבדים וכו' והנדחים וכו' והשתחוו לה' בהר הקדש בירושלים וכנ"ל. נמצא בראש השנה יום תרועה אז מגלין קדשת ארץ ישראל על ידי השופר שתוקעין שהוא בחינת מתן תורה, דהינו התורה שממשיכין אז ברחמים ותחנונים שמרבין בימים אלו כנ"ל, שעל ידי המשכת התורה בבחינה זו, על ידי זה זוכין לארץ ישראל כנ"ל שזהו עקר בחינת ראש השנה להמשיך קדשת ארץ ישראל שהוא בחינת מלכות דקדשה שעוסקין לנסרה ולבנותה בראש השנה וכנ"ל. כי עקר קדשת ארץ ישראל נמשך מראש השנה בבחינת תמיד עיני ה' אלקיך בה מראשית השנה ועד אחרית השנה הנאמר בארץ ישראל. ודרשו רבותינו זכרונם לברכה: בראש השנה נדון מה יהא בסופה. שבראש השנה נמשך עיני השגחתו יתברך על ארץ ישראל על כל השנה כלה שזהו עקר קדשת ארץ ישראל, כי עקר קדשתה על ידי עיני ה' כמבאר במקום אחר וכנ"ל:

אות ח

וזה בחינת עשרת ימי תשובה מראש השנה עד יום כפור. שבהם ננסרת ונבנית המלכות כמבאר בכונות, הינו כי באלו העשרה ימים עוסקין בתשובה ומרבין ברחמים ותחנונים ועל ידי זה נמשכין מחין בכל יום שהם בחינת חדושי תורה שעל ידי זה נבנית בחינת קדשת ארץ ישראל שהיא בחינת מלכות כנ"ל. ועל כן הם עשרה ימים כנגד עשר קדשות שארץ ישראל מקדשת בהן כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה במשנה:

ועתה מבאר ומובן מאד לעין כל משכיל. כניסת הכהן גדול ביום הכפורים לבית קדשי קדשים, כי קדשי קדשים היא קדשה העשירית של ארץ ישראל העליונה על כל הקדשות, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה שם במשנה: קדשי קדשים מקדש ממנו שאין נכנס לשם אלא כהן גדול ביום הכפורים. כי בראש השנה מתחילין לבנות ולגלות קדשת ארץ ישראל ובכל עשרת ימי תשובה זוכין לכל העשרה קדשות שארץ ישראל מקדשת בהן עד שביום הכפורים ביום העשירי זוכין לקדשה העליונה שהיא בחינת קדשי קדשים ועל כן אז דיקא הכהן הגדול נכנס לשם כי אז זוכין לקדשה עליונה זאת כנ"ל:

אות ט

וזה בחינת סכה וארבעה מינים, כי אז בסכות זוכין לכבש ארץ ישראל על ידי הארבעה מינים שהם בחינת מאנא קרבא כמו שאיתא בזהר הקדוש. כי בראש השנה ועשרת ימי תשובה ממשיכין תורה על ידי התשובה ורחמים ותחנונים, כי עקר המשכת התורה על ידי התשובה, דהינו שמעלין נפשות הרחוקים ומקרבין אותם לה' יתברך, כמו שכתוב בהתורה אשרי העם (בסימן יג) וכמובן בהתורה הזאת שעקר המשכת התורה כפי רבוי הנפשות שעומדים בשעת הדרוש שהצדיק מכניע הרע שלהם על ידי המטה עז שלו ומקשר עצמו עם נפשותם בשעת התפלה שעל ידי זה הוא ממשיך תורה הרבה כפי רבוי הנפשות, שכמו כן מתרבה הקדשה למעלה וכו' כנ"ל. נמצא, שעקר המשכת התורה על ידי הנפשות שמכניע הרע שלהם, דהינו שמחזירים בתשובה. וזהו בחינת ראש השנה ועשרת ימי תשובה עד יום כפור שאז הם ימי תשובה ומרבין ברחמים ותחנונים שעל ידי זה נכנע הרע שבעדה ומרבים בתפלה ורחמים

ותחנונים וכל ישראל מתקשרים יחד אז. שעל ידי זה נמשך רבוי התורה בכל פעם. ועקר ההתחלה הוא בראש השנה שאז עקר העבודה והיגיעה לחתר ולחפר ולפתח הבאר, דהינו הצור. בבחינת ודברת אל הסלע ונתן מימיו, דהינו מימי התורה. ועל כן בראש השנה הוא בחינת חפירת הבארות שחפרו האבות כמובן בזהר. וכן קורין בראש השנה מענין הבארות של אברהם שהוא היה הראשון לחפר בארות, כמו שאיתא שם:

והוכיח אברהם את אבימלך על אודות באר המים וכו'. וכתוב: בעבור תהיה לי לעדה כי חפרתי את הבאר הזאת. כי עקר בחינת ראש השנה להמשיך מימי התורה מהבאר והסלע הנ"ל ברחמים ותחנונים שעל ידי זה זוכין לארץ ישראל שכל זה התחיל אברהם אבינו לעסק בזה. כי הוא הראשון שגלה קדשת ארץ ישראל כמו שאיתא בזהר תקיל בתיקלא עד דאתגלי לה וכמבאר בתורה בכמה פרשיות שאברהם הוא הראשון שה' יתברך גלה לו מעלת ארץ ישראל והבטיחו בכמה הבטחות לתת לזרעו את הארץ הקדושה הזאת. ועל כן מחמת שאברהם היה הראשון שהשיג וזכה לקדשת ארץ ישראל, על כן היה עוסק לחפר בארות שעל ידי זה היה חופר באר העליון להמשיך מימי התורה שעל ידי זה זוכין לארץ ישראל כנ"ל. ומחמת שבראש השנה מתחילין לעסק בתקון זה, על כן אז עקר העבודה והיגיעה ואז עקר הקבוץ אל הצדיק, כי כל התחלות קשות. ואז צריכין יגיעה גדולה עד שפותחין את הבאר להמשיך משם מימי התורה. ועל כן צריכין אז להתקבץ יחד אצל הצדיק ולהרבות ברחמים ותחנונים ולתקע בשופר וכמה תקונים שעושין אז באמירת מלכיות וזכרונות ושופרות וכו'. הכל כדי להתחיל לפתח הבאר כדי להמשיך מימי התורה כדי לזכות על ידי זה לארץ ישראל. אבל אחר ראש השנה אז בנקל ממשיכין בכל יום בחינת מחין, דהינו חדושין הנמשכין מהבאר הנ"ל שעל ידי זה נבנה בכל יום בחינת קדשת ארץ ישראל ביותר. שזה בחינת כל העשר קדשות שממשיכין בכל עשרת ימי תשובה כנ"ל. עד שביום הכפורים נכנסין לבית קדש קדשים שהוא קדשה העשירית העליונה. ואז נתתקנין כל הנפשות, כי אז הוא יום הכפורים שמוחלין כל עוונותיהם. ועל כן אז נמשכת התורה בשפע גדול בבחינת פתח צור ויזובו מים. וזהו בחינת הלוחות שנתנו ביום הכפורים, כי אז ממשיכין התורה בשפע גדול שעל ידי זה זוכין לקדשה העליונה של ארץ ישראל שהוא קדש קדשים כנ"ל, כי בבית קדש קדשים שם הוא מקור המעין של באר התורה בבחינת ומעין מבית ה' יצא, דהינו מבית קדש קדשים כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה:

וזה בחינת סכות שעושין אחר ראש השנה ויום הכפורים, כי עכשו בסכות אנו זוכין לכבש ארץ ישראל, כי בראש השנה ועשרת ימי תשובה ויום הכפורים על ידי תורה שהמשכנו אז על ידי תשובה ותפלה, על ידי זה נבנה ונתגלה בחינת קדשת ארץ ישראל. ועכשו אנו צריכין לכנס לארץ ישראל. וזה עוסקין בסכות ללחם עם המונעים שהם מוציאי דבת הארץ רעה כדי לזכות לכנס לארץ ישראל שהוא בחינת מלכות ביום שמיני עצרת שאז עקר שלמות המלכות שזוכין ליחד בחינת מלכות עם דודה שזה בחינת שלמות קדשת ארץ ישראל שהיא בחינת מלכות כנ"ל:

כי סכה היא בחינת הדרך לארץ ישראל, כי סכה היא בחינת ענני כבוד. וענני כבוד הם בחינת הדרך לארץ ישראל, כמו שכתוב: וה' הלך לפניהם יומם בעמוד ענן לנחתם הדרך וכו'. וכל הדרך של ישראל שהלכו אז הכל היה לילך לארץ ישראל שזה היה עקר יציאת מצרים. כדי לתת להם את הארץ, דהינו ארץ ישראל, כמבאר בתורה פעמים אין מספר. וזה בחינת סכה שהיא בחינת ענני כבוד שהיו מוליכים את ישראל בדרך הנכון כדי לבוא לארץ ישראל, כי העננים היו מישרין להם הדרך והיו הורגין נחשים ועקרבים ומכניעין את השונא הגדול שהוא עמלק שלא יהיה לו שליטה וכח לבוא להלחם עמהם מחמת הענני כבוד. כמובן בפרוש רש"י על פסוק וישמע הכנעני מלך ערד וכו'. שכל זה הוא בחינת המונעים שיש בדרך הליכה שהולכין לארץ ישראל שאלו המונעים הם בחינת נחשים ועקרבים בחינת עמלק שמכניעין אותם על ידי ענני הכבוד שזהו בחינת סכה:

אות יא

וזה בחינת ארבעה מינים שנוטלין בסכות. שהם בחינת מאנא קרבא כמו שאיתא בזהר הקדוש מאן נצח? מאן דאחיד מאנא קרבא בידוי. זה בחינת מה שמבאר שם בהתורה הנ"ל שעל ידי חדושי תורה שממשיכין על ידי זה מקבלין מלאכים הנבראים מאלו החדושי תורה. הם מקבלין כח מאדום שממנה על חרב לענש את הרשעים המונעים מוציאי דבת הארץ רעה בחרבא וקטלא וכו'. או בבחינה אחרת כפי החדושי תורה כפי רבות הקדשה על ידי רבוי הנפשות וכו'. וזה בחינת ארבעה מינים שהם בחינת מאנא קרבא, הינו בחינת הכח שמקבלין מאדום שממנה על חרב שמקבלין כח ממנו להכניע המונעים מארץ ישראל שזה בחינת ארבעה מינים שהם מאנא קרבא שבהם אנו לוחמים את אויבינו ומכניעים את כל המונעים מארץ ישראל שהוא בחינת סכה בחינת סכת שלם, כמו שכתוב ויהי בשלם סוכו וכו'. כי עקר קדשת ארץ ישראל נמשך מירושלים ובית המקדש שנקראין סכת שלם. וזה שאיתא בזהר הקדוש שהארבעה מינים מורים שאנו נצחנו המלחמה בראש השנה ויום כפור, כמו שאיתא

מאן נצח מאן דאחיד מנא קרבי בידוי. כי עקר נצחון המלחמה הוא בראש השנה שאז מתחילין להמשיך התורה בקבוץ וכו'. וכפי התורה שממשיכין אז כן מנצחין המלחמה לבא לארץ ישראל, כי כפי התורה כמו כן מקבלין המלאכים כח מאדום להכניע המונעים מארץ ישראל בחרבא וקטלא. ועל כן כשאנו זוכין בסכות לטל הארבעה מינים שהם בחינת כלי זין מאנא קרבא. בזה אנו מורים שנצחנו המלחמה בראש השנה שזכינו אז להמשיך תורה כתקונו כנ"ל שעל ידי זה זכינו למאנא קרבא. לנצח ולהכניע המונעים מארץ ישראל כנ"ל. כי עקר נצחון המלחמה הוא לבוא לארץ ישראל כנ"ל. ועל כן עקר הארבעה מינים הוא האתרוג שהוא בחינת מלכות בחינת ארץ ישראל. והלולב ומיניו הם בחינת כלי זין שבהם מכניעין המונעים וזוכין לבוא לארץ ישראל שהוא בחינת האתרוג שהוא בחינת כלך יפה רעיתי ומום אין בדך, בחינת אשה יראת ה', בחינת ארץ ישראל, ועל כן צריך שיהיה האתרוג נקי בלא שום מום וחסרון בבחינת ומום אין בדך, הינו כי אנו צריכין להכניע ולבער כל מוציאי דבת הארץ רעה שהם מטילין חס ושלום, מום ופגם בארץ ישראל שהוא בחינת אתרוג. ועל ידי זה שאנו נוטלין אתרוג מהדר בלי שום מום וחסרון, על ידי זה נתגלה הדור ויפי של קדשת ארץ ישראל שהוא בחינת אתרוג בלי שום מום וחסרון בחינת לא תחסר כל בה. כי נכנעין כל מוציאי דבת הארץ ונתבטלין כל המומים והחסרונות שרוצים להטיל בארץ ישראל חס ושלום:

אות יב

וזה בחינת הלולב שהוא עקר המרמז על בחינת כלי זין שאוחז הצדיק, כי לולב הוא בחינת צדיק כתמר יפרח. וצדיק מאן דנטיר ברית שהוא בחינת חגור חרבך על ירך. כי עקר הכלי זין שזוכה הצדיק לקבל על ידי התורה להכניע המונעים מארץ ישראל. כל זה זוכה כפי תקון הברית כמובן בהתורה הנ"ל, עין שם מה שמבאר על פסוק אתה ידעת את כל התלאה וכו'. 'אתה ידעת' דיקא וכו'. ובפרט גלות מצרים שהיה על פגם הברית וכו', עין שם היטב. ומובן שם שהכל תלוי בתקון הברית וזה בחינת לולב בחינת צדיק כתמר יפרח, בחינת חרב פיפיות, בחינת חגור חרבך על ירך שזוכה הצדיק על ידי תקון הברית להמשיך תורה בבחינת הנ"ל עד שזוכה לקבל הכלי זין בסכות שהם בחינת לולב כדי להכניע על ידי זה המונעים מארץ ישראל כנ"ל. ועל כן אוגדין עם הלולב הדס וערבי נחל. ערבי נחל זה בחינת רשעים ופושעי ישראל כמובא, הינו מה שהצדיק מקשר את עצמו עם כל הרשעים כדי להכניע הרע שלהם ולהחזירם בתשובה שעל ידי זה דיקא ממשיך תורה הרבה בשפע גדול בבחינת פתח צור ויזובו מים

. כי כפי רבוי הנפשות שזוכה לתקן שעל ידי זה נתרבה הקדשה למעלה, כמו כן הוא ממשיך תורה הרבה בשפע גדול. ועל כן הערבה גדלה על המים זה רמז שתקון הערבות שהם בחינת הרשעים הוא על ידי שפכי כמים לבך נכח פני ה', הינו על ידי רבוי רחמים ותחנונים שעל ידי זה זוכה הצדיק להמשיך תורה הרבה שהוא בחינת מים כנ"ל:

וזהו בחינת הדס שריחו טוב ונפלא וטעמו מר. זה בחינת הנשמה שסובלת מרירות על שעבוד התורה שממנה נמשכין כל באורי התורה והנשמה הוא בחינת ריח, כמובא בדברי רבנו זכרוננו לברכה כמה פעמים. כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: איזה דבר שהנשמה נהנה ממנו ולא הגוף? זה הריח. ועל כן טעמו מר זה רמז על המרירות שסובלת הנשמה על שעבוד התורה בחינת פת במלח תאכל וכו' וממאסת בכל הטעמים והתענוגים של זה העולם. ואין חיותה אלא מהריח שהוא חיות הנשמה. ועל כן ההדס משלש על שם התורה שנמשך משם שהיא משלשת בכל בחינותיה, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: בריך רחמנא דיהיב לן אורין תליתאה וכו'. נמצא, שלולב והדס וערבה מרמז שהצדיק ממשיך ומקבל כלי זין להכניע המונעים מארץ ישראל על ידי התורה שממשיך מהנשמה שהוא בחינת הדס משלש שמקבל משם מימי התורה על ידי ערבי נחל דיקא על ידי הרשעים שמחזירם בתשובה ומקשר את עצמו עמהם בשעת תפלתו קדם הדרוש ששופך כמים לבו נכח פני ה'. שעל ידי זה נמשכין מימי התורה בשפע גדול בבחינת פתח צור ויזובו מים. שכל זה הוא בחינת האתרוג שמחברין עם השלש מינים. כי העקר לבוא לארץ ישראל שהוא בחינת האתרוג כנ"ל:

וזה בחינת הנענועים שהכונה לעורר המח כדי להמשיך המחין אל האתרוג כמבאר בכונות, הינו שצריכין לעורר כח הצדיק שתקן את הדעת והמח על ידי קדשת הברית שעל ידי זה זוכה להמשיך חדושי תורה, שעל ידי זה דיקא זוכין לבוא לארץ ישראל, דהינו לקבל הכח מאדום להכניע המונעים. שזהו בחינת אתה ידעת וכו' וכנ"ל. ועל כן צריכין לנענע בארבעה מינים לעורר המח והדעת, כי כבישת ארץ ישראל הוא כפי תקון הדעת שזוכה הצדיק וכנ"ל:

נמצא שבסכות מקבלין כח מאדום בעצמו להכניע המונעים מארץ ישראל. ואז כל האמות נותנין כח משפטיהם להכניע את כל העוברים על דת תורה הקדושה ואת כל המונעים מארץ ישראל כמבאר בהתורה הנ"ל על פסוק: על כן יצא משפט מעקל ועל כן נקרא סכת שלם. כי אז יש לנו שלום עם כל האמות אשר הראש שלהם הוא אדום, כי ממנו בעצמו מקבלין כח לענש המונעים בחרבא וקטלא או על ידי משפטי האמות כנ"ל. ועל כן מקריבין אז שבעים פרים בשביל השבעים אמות, כי אנו צריכין אז לקבל כח מהם להעמיד הדת על תלה. על כן צריכין להקריב קרבנות עליהם. ועל ידי הקרבנות מבררין הטוב הנעלם בהם שהוא בחינת משפט דקדשה שנפל ביניהם, כי הם מחזירין המשפט אצלנו על ידי שנותנין תקף להכניע המונעין מארץ ישראל ומכל הדברים שבקדשה

אות יג

וזה בחינת השבעה אושפיזין שהם השבעה רועים שנכנסין בסכה . כי עקר קדשת ארץ ישראל נמשכת על ידי שבעה צדיקים אלו שעל ידם זכינו לארץ ישראל, כי הראשון הוא אברהם שהוא התחיל לגלות קדשת ארץ ישראל כי הוא הראשון שה' יתברך אמר לו לך לך מארצך וכו' אל הארץ וכו'. שגלה לו ה' יתברך שיש ארץ שהיא מקדשת מכל הארצות. שמי שרוצה להכיר אותנו יתברך ולדבק בו יתברך צריך לילך ולבוא לשם. ולהניח ארצו ומולדתו ובית אביו לילך אל הארץ הקדושה הזאת הוא ארץ ישראל ואחר כך הבטיחו ה' יתברך לתת לזרעו שהם בני ישראל את הארץ הקדושה והטובה הזאת. וכן יצחק ויעקב לכלם הבטיח על ירשת ארץ ישראל אשר על ידי הבטחה הזאת יצאנו ממצרים ובאנו לארץ ישראל כמבאר בתורה. וארא אל אברהם וכו'. וגם הקימתי את בריתי אתם לתת להם את הארץ וכו' וכן בכמה מקומות. ומשה ואהרן הם שהוציאו אותנו ממצרים שעל ידי זה זכינו לבוא לארץ ישראל, כי עקר יציאת מצרים היה לבוא לארץ ישראל כנ"ל. ויוסף חבב ארץ ישראל והשביע את בני ישראל להעלות עצמותיו לארץ ישראל שבה היה תלוי גאלת מצרים כמו שאיתא בזהר וכמבאר מזה במקום אחר . ועקר כבישת ארץ ישראל בשלמות היה על ידי דוד המלך שנלחם מלחמת ה' וזכה לכבש ארץ ישראל בשלמות, כי עליו נאמר וישבתם בארץ וכו' והניח לכם מכל איביכם מסביב וישבתם לבטח. והיה המקום אשר יבחר ה' וכו' וכמו שפרש רש"י שם. ואין זה אלא בימי דוד ושלמה :

נמצא שכל השבעה צדיקים האלו שהם השבעה רועים. על ידם נתגלה קדשת ארץ ישראל. ועל כן נכנסין השבעה רועים בסכה, כי בכחם אנו זוכים לבוא לארץ ישראל וכנ"ל. וכל זה אנו עוסקים בשבעת ימי הסכות עד יום השביעי שהוא הושענא רבה שאז הוא בחינת דוד כידוע . כי אז זוכין לכבש ארץ ישראל בשלמות שזה לא זכה רק דוד שאז נתקים : והניח ה' לכם וכו'. וישבתם לבטח וכו' כנ"ל. ועל כן נקראת הסכה על שם דוד, כמו שכתוב : ביום ההוא אקים את סכת דוד הנפלת. כי עקר הסכה הוא בחינת כבישת ארץ ישראל שזה זכה דוד כנ"ל. ועל כן אז חוזרין ומעוררין כח ההתחלה שהתחלנו בראש השנה לחפר בארות מים מימי התורה כדי לזכות לארץ ישראל. כי אז חוזרין חופרין אותם כמו שאיתא בזהר הקדוש בההוא יומא וישב יצחק ויחפר את בארת המים וכו' כנ"ל. ועל כן עוסקין אז באמירת תהלים שיסד דוד המלך עליו השלום. כי כל ספר תהלים מלא תחנות ובקשות שהרבה דוד להתפלל כל ימיו ברחמים

ותחנונים כעני ואביון, כמו שכתוב: הטה ה' אזניך ענני כי עני ואביון אני וכן הרבה שעל ידי זה זכה באמת לכבש ארץ ישראל וכנ"ל. וזה בחינת משנה תורה שאומרים אז. כי כל ספר משנה תורה מדבר מקדשת ארץ ישראל, כי כל התוכחות והדברים שדבר עמהם משה שם, הכל היה מענין יציאת מצרים לבוא לארץ ישראל לזכר כל הטובות והנפלאות שעשה ה' יתברך עמנו והוציאנו ממצרים והרג סיחון ועוג וכו'. כן יעשה ה' לכל הממלכות וכו'. פוק עין ותשכח שכל ספר דברים מדבר כמעט בכל פרשה מענין ארץ ישראל איך ה' יתברך רצה להביאם מיד לארץ ישראל. והם על ידי חטא המרגלים מוציאי דבת הארץ רעה וכו'. על ידי זה נתעכבו ארבעים שנה. ועתה הם מוכנים לבא לארץ ישראל, על כן הזהירם לשמר את התורה כדי שיירשו ארץ ישראל וכו'. עין בפרשת דברים ואתחנן עקב ראה וכו'. ותדקדק ותראה חביבת ארץ ישראל איך מזכיר בכל פעם ארץ ישראל אצל כל האזהרות שמזהיר אותם לקיים את התורה ושעקר קיום התורה הוא בארץ ישראל, כמו שכתוב: ועשו בארץ אשר אנכי נתן וכו'. בכל הדרך וכו'. למען תחיה והארכתם ימים בארץ וכו'. וזאת המצוה וכו'. ללמד אתכם לעשות בארץ וכו'. ועשית הישר והטוב ובאת וירשת את הארץ וכו'. וכן הרבה מאד. ועל כן בליל הושענא רבא אומרים משנה תורה שמדבר ממעלת קדשת ארץ ישראל. ואיך ישראל זוכין אליה על ידי התורה. ועל כן אומרים אז תהלים שהוא רחמים ותחנונים שעל ידי זה זוכין להמשיך תורה בשפע גדול שעל ידי זה זוכין לכבש ארץ ישראל כנ"ל:

אות יד

ועל-כן עוסקין בהושענא רבא הרבה עם הערבי נחל שנוטלין אותם לבדם וחובטין אותם, כי הערבי נחל מרמזים על הרשעים שמחזירם הצדיק בתשובה שעל ידי זה עקר המשכת התורה כנ"ל. על כן עכשו בגמר שצריכין לכנס לארץ ישראל ביום שמיני עצרת. אז נגמר תקון הערבי נחל שהם תקון אלו הנפשות של הרשעים. ועל כן נוטלין אותם לבדם. זה רמז שעד עכשו לא נתתקנו אלו הרשעים כי אם בעת שהיו קשורים עם הצדיק אבל באמת עכשו הצדיק מתקן אותם כל כך עד שאפלו כשמסתלק מהם, יהיה להם כח בעצמן לעבד את ה' ולהמשיך תורה בעצמן שזהו עקר התקון שלהם, כי האדם הוא בעל בחירה ובודאי יש כח ביד הצדיק לטל הבחירה מהאדם ולהחזירו בתשובה. אבל אין זה תקון מאחר שאינו עושה תשובה בבחירתו. ועקר התקון שהצדיק מגלגל עמו כל כך בדרכים נפלאים עד שזוכה להטות לבבו אליו יתברך עד ששב מעצמו לה' יתברך. ועל זה מרמז ערבי נחל שנוטלין בפני עצמן בהושענא רבא שזהו גמר תקון

של הרשעים החוזרים בתשובה כשנעשה תקון על ידם למעלה אפלו כשהם בפני עצמם. ועל כן צריכין הערבות חביטה בקרקע כדי להמתיק הדינים, כי מחמת שהיו מתחלה רחוקים כל כך צריכים להמתיק מהם הדינים שנאחזו בהם בתחלה כדי שיתקנו בשלמות כדי שיעלו מהם בעצמן שעשועים לפני ה' יתברך בחינת העלאת מין נוקבין להשכינה שתתפאר בהם השכינה בעצמם חזי במה ברא קאתינא לגבך שעל ידי זה מתיחדת השכינה בשמיני עצרת כידוע שזהו בחינת כבישת ארץ ישראל, כי עקר כבישת ארץ ישראל הוא על ידי שחוזרין בתשובה כל הרשעים כנ"ל שזהו בחינת קבוץ גליות לארץ ישראל לקבץ כל הנדחים והאובדים לארץ ישראל וכו' כנ"ל:

אות טו

וזה בחינת שמיני עצרת ושמחת תורה שאז עולין בשמחה לארץ ישראל. ועל כן מגדילין השמחה אז. כי צריכין לעלות לארץ ישראל בשמחה, כמו שמבקשין: שתעלנו בשמחה לארצנו. וכתוב ובאו ציון ברנה ושמחת עולם על ראשם. וכתוב כי בשמחה תצאו. ועל כן בשמיני עצרת ושמחת תורה שאז עקר גמר תקון המלכות בשלמות שזה מרמז על ארץ ישראל שנזכה לכנס בתוכה במהרה בימינו, על כן אז השמחה גדולה מאד, כי עקר השמחה כשכובשין ארץ ישראל וכנ"ל. וכמו שכתוב: והיה כי תבא אל הארץ וכו'. ושמחת בכל הטוב וכו' וכן הרבה:

אות טז

ועל-כן קורין אז פרשת וזאת הברכה שהוא סיום התורה, כי על ידי התורה שזכינו לסיים, על ידי זה נזכה לארץ ישראל, כי על ידי התורה זוכין לארץ ישראל כנ"ל. ועל כן קורין אז פטירת משה, כי משה נסתלק על פגם הנ"ל על הכאת הצור. ועל ידי הסתלקותו תקן זה הפגם כמו שמבאר בהתורה הנ"ל. שמה שנחסר על ידם נשלם על ידם על ידי הסתלקותם שנתוסף קדשה גדולה למעלה על ידי נשמתם. ועל ידי תקון זה נזכה במהרה בימינו לבוא לארץ ישראל על ידי משיח צדקנו שהוא משה בעצמו, כמובא כי מה שהיה הוא שיהיה, כי הוא היה הגואל צדק

והוא יחזר ויגאלנו בשלמות. כי משה הוא משיח כנ"ל, כי על ידי הסתלקותו תקן מה שנחסר על ידי הכאת הצור ועל ידי זה יזכה להיות משיח. ואז ימשיך לנו תורה ברחמים ותחנונים. ואז יקבץ נדחינו ויחזיר אותנו כלנו בתשובה שלמה ונזכה כלנו לבוא עמו לארץ ישראל. נמצא שבכח הסתלקות משה באין לארץ ישראל, כי הסתלקותו הוא תקון הכאת הצור שעל ידי זה חוזרין לבוא לארץ ישראל. על כן קוראין הסתלקות משה בשמחת תורה כדי לזכות לבוא לארץ ישראל על ידי זה. שזהו עקר גמר שלמות התקון הנעשה בשמיני עצרת ושמחת תורה שאז נשלם בשלמות גדול בחינת מלכות ומתיחדת עם דודה שזה בחינת קדשת ארץ ישראל שנזכה לבוא שם במהרה בימינו אמן, כן יהי רצון:

אות יז

על-פי התורה הנ"ל מבאר ענין סעודה וברכת המוציא שחשובה מכל הברכות וקודמת לכלן. ופוטרת כל הדברים הבאים בתוך הסעודה מחמת הסעודה כמבאר בשלחן ערוך:

כי עקר קדשת האכילה נמשך מארץ ישראל שמשם עקר השפע של המזון והאכילה כידוע שכל הפרנסה וכל ההשפעות נמשכין רק מארץ ישראל, כי כל הארצות מתמצית ארץ ישראל הן שותין. ומשם עקר קדשת הלחם, כי כל המצוות הנוהגות בלחם כגון תרומות ומעשרות וחלה וכו'. כלם הם מצוות התלויות בארץ. וכל קדשת ארץ ישראל שמקדשת מכל הארצות. העקר הוא בענין קדשת האכילה, כי שאר כל המצוות נוהגות בין בארץ בין בחוץ לארץ רק מצוות התלויות בארץ אין נוהגין אלא בארץ ישראל. ומצוות התלויות בארץ. הם קדשת האכילה, דהינו תרומות ומעשרות וכו'. ועל כן עקר כל הברכות שצריכין לברך על כל דבר תחלה וסוף שעל ידי זה מקדשין את המאכל שאוכלין שיהיה נזון מסטרא דקדשה. עקר הקדשה שנמשכת על ידי הברכה היא מארץ ישראל. שעל ידי הברכה נתקדש המאכל בקדשת ארץ ישראל שמשם עקר הקדשה ועקר השפע כנ"ל, כי כל ברכת הנהנין למדו רבותינו זכרונם לברכה מברכת המזון, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה השתא לאחריו מברך לפניו לא כל שכן ועקר ברכת המזון הוא לברך ה' יתברך על שנתן לנו ארץ ישראל, כמו שכתוב: ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלקיך על הארץ הטובה אשר נתן לך. והדבר תמוה לכאורה מאד מה ענין ארץ ישראל לברכת המאכל שאכל. כי לפי השכל הפשוט עקר הברכה הוא לברך את ה' על המזון שנתן לנו והיה ראוי לכתב ואכלת ושבעת וברכת וכו' על המאכל והמזון שנתן לך. ומה ענין וברכת את ה' אלקיך על הארץ לואכלת ושבעת. אך על פי הנ"ל מבאר היטב כי באמת עקר המזון והמאכל נמשך רק מארץ ישראל.

ומשם עקר קדשת האכילה הנמשכת על ידי הברכה, כי עקר הקדשה בארץ ישראל וכנ"ל. ועל כן כשאוכלין שצריכין לברך את ה' כדי להמשיך קדשה על המזון שאכל כדי שהחיות הנמשך על ידי המאכל יהיה נמשך מסטרא דקדשה. על כן צריכין לברך את ה' יתברך על ארץ ישראל דיקא על שנתן לנו ארץ חמדה ורחבה. ועל ידי זה דיקא ממשיכין קדשת האכילה, כי עקר הקדשה נמשך משם כנ"ל. ומברכת המזון למדו רבותינו זכרונם לברכה כל הברכות כנ"ל. כי כל הברכות נמשכין מארץ ישראל ששם עקר הברכה והקדשה כנ"ל, כי עקר הברכה שמברכין על כל דבר הוא לגלות שה' יתברך ברא את הדבר כמו שאנו מברכין המוציא לחם מן הארץ. שהכל נהיה בדברו. בורא פרי העץ וכו'. ועל ידי שמגלין שה' יתברך ברא את הדבר הזה. על ידי זה נתגלה קדשת ארץ ישראל, כי עקר קדשת ארץ ישראל נמשך מזה על ידי שיודעים ומאמינים שה' יתברך ברא העולם ומלואו שזהו בחינת כח מעשיו הגיד לעמו לתת להם נחלת גוים. כמו שפרש רש"י על פסוק בראשית ומובא בדברי רבנו זכרונם לברכה שעקר קדשת ארץ ישראל על ידי שיודעין שה' יתברך ברא העולם ומלואו, כמו שפרש רש"י שם: הוא בראה ברצונו נתנה להם וברצונו נטלה מהם ונתנה לנו. ועל כן על ידי הברכה שמברכין על כל דבר שעל ידי זה מגלין שה' יתברך ברא את הדבר הזה, על ידי זה מגלין בחינת קדשת ארץ ישראל שעקר קדשתה על ידי זה כנ"ל. נמצא, שעקר הקדשה שממשיכין על כל דבר מאכל על ידי הברכה הוא בחינת קדשת ארץ ישראל שמשם עקר הקדשה והברכה כנ"ל. ועל כן העקר הוא ברכת הלחם שהוא ברכת המוציא שחשובה מהכל. וגם צריכין לברך עליו ברכת המזון, כי הלחם מחמשת המינין שנשתבחה בהם ארץ ישראל שמשם עקר הברכה

אות יח

כי כשרוצין להמשיך קדשת ארץ ישראל אי אפשר להמשיך כי אם על ידי התורה הנמשכת בכל התקונים הנאמרין לעיל בהתורה הנ"ל, דהינו להמשיך תורה ברחמים ותחנונים לבו כמים נכח פני ה' שעל ידי זה נכמרים רחמי הלב העליון ונמשך עליו דבורים חמים כגחלי אש. ועל ידי זה ממשיך באורי התורה גם כן משם מבחינת הלב הזה. ששם כתובים כל באורי התורה וכו'. וכשמתפלל קדם הדרוש ברחמים ותחנונים צריך לקשר עצמו עם כל נפשות השומעים שעל ידי זה נתוסף קדשה גדולה למעלה לפי רבוי הנפשות וכמו כן הוא ממשיך באורי התורה גם כן משם בשפע גדול. ויש לכל נפש ונפש חלק בתורה. ואזי דיקא זוכה להכניע המונעים מארץ ישראל וזוכה לבוא לארץ ישראל, כמבאר כל זה בתורה

הני"ל. וכל התקונים האלה צריכין להמשיך בשעת האכילה כדי לזכות שתהיה האכילה בבחינת קדשת ארץ ישראל שמשם עקר קדשת האכילה כני"ל. ועקר האכילה הוא לחם שהוא עקר חיות האדם, כי הוא משביע ומזין. והוא עקר הסעדה, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: אין הסעדה נקראת אלא על שם הלחם. כי לחם מחמשה מינים שנשתבחה בהם ארץ ישראל שרשו נמשך מכל הבחינות הני"ל שהם בחינת המשכת התורה בתקונים הני"ל שעל ידי זה זוכין לארץ ישראל שמשם עקר קדשת הלחם שבו כלולין כל המצוות בארץ כני"ל. כי הלחם הוא בחינת תורה, כמו שכתוב: לכו לחמו בלחמי. וכמו שכתוב: ממרחק תביא לחמה. כי על ידי המאכל שאוכלין נמשך חיות האדם כידוע בחוש. ועקר החיות נמשך מהתורה שמחיה את הכל, כמו שכתוב: כי היא חייד וארך ימיד. ועל כן בהכרח שכל כח המאכלים שיש להם כח להחיות את האדם. זה הכח הוא בחינת אותיות התורה המלבש בהם ומי שזוכה לאכל בקדשה ובטהרה הוא ממשיך קדשת התורה הקדושה על ידי אכילתו בבחינת ותורתך בתוך מעי. ועקר הוא הלחם שהוא עקר האכילה והשביעה, כי אין נקרא לחם כי אם כשנלוש במים ונאפה על האש. נמצא שיש בלחם כח מים ואש. ואלו המים והאש נמשכין בשרשם מבחינת מים ואש הני"ל של הצדיקים שממשיכין תורה על ידי בחינת מים ואש, דהינו על ידי ששופכין לבן כמים וכו' קדם הדרוש שעל ידי זה נמשך עליהם דבורים חמים כגחלי אש. שעל ידי זה ממשיכין תורה מלב העליון. ומשם נמשך כח המים והאש שבלחם מי שזוכה לברך הברכה כראוי ולאכל בקדשה גדולה שאז אכילת הלחם הוא בחינת המשכת התורה ממש שנקראת לחם שנמשכת על ידי מים ואש שמשם כח המים והאש שבלחם כני"ל ועל כן הלחם סועד הלב, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה בתורה ונביאים וכתובים מצינו שפתא סעדא דלבא וכו'. כי הלחם הוא בחינת התורה שנמשכת מלב העליון כני"ל. ועל כן יש לו כח לסעד את הלב מחמת שנמשך בשרשו מלב העליון כני"ל. ועל כן אין הסעדה נקראת אלא על שם הלחם, כי עקר שם הסעדה על שם שסועד את הלב. עקר בחינה זו הוא רק בלחם שהוא בחינת התורה שנמשכת מלב העליון וכו' כני"ל. ועל כן מחמת שהלחם הוא בבחינת התורה הנמשכת בתקונים הני"ל. שעל ידי זה זוכין לארץ ישראל על כן צונו ה' יתברך לברך ברכת המזון על הלחם שעקר הברכה על ארץ ישראל, כמו שכתוב: ואכלת ושבעת וברכת וכו' על הארץ וכו'. כי עקר התגלות קדשת ארץ ישראל הוא על ידי בחינת הלחם שבו תלוי כל קדשת ארץ ישראל שהם המצוות הנוהגות רק בארץ שכלם הם בלחם כני"ל. כי עקר קדשת ארץ ישראל הוא על ידי התורה הני"ל שהוא בחינת לחם כני"ל. וזה שהפליג בזהר הקדוש בכמה מקומות בענין קדשת הסעדה בענין עשר קדשות עשר תקונים שבסעדה, עין שם בזהר בכמה מקומות. כי קדשת הלחם שהוא עקר הסעדה גבה מאד מאד. אשרי הזוכה לטעם אכילת לחם כזה:

ובזה תבין איזה התנוצצות בהמעשה הנוראה הכתובה אצלנו בענין הצדיק שזכה על ידי אכילת לחם לקבלת התורה, עין שם והבן:

אות יט

ועל-כן עקר השביעה על ידי הלחם, כי הלחם הוא בחינת התורה שהוא בחינת קדשת ארץ ישראל שכל זה נמשך על ידי הצדיק האמת שממשיך התורה בתקונים הנ"ל כנ"ל. ועקר השביעה הוא מבחינת הצדיק שהוא בחינת יוסף שהוא בחינת שבע שני השבע כידוע. וזה בחינת צדיק אכל לשבע נפשו. וזה בחינת אכילת שבת, כי משם עקר הברכה והשביעה, כמו שכתב רבנו זכרוננו לברכה. כי שבת וארץ ישראל הם בחינה אחת כמובן בשבע הבדלות שאמרו רבותינו זכרונם לברכה בירושלמי שחושב שם בין יום השביעי לששת ימי המעשה ובין קדשת ארץ ישראל לשאר הארצות ובין ישראל לעמים. כי כל אלו הבדלות כלם שיכים זה לזה, כי ארץ ישראל ושבת וישראל כלם הם בחינה אחת כי כלם קדש. ולהפך העמים וחוף לארץ וימי החל כלם הם בחינת חל. ועל כן עקר השביעה בארץ ישראל, כמו שכתוב ואכלתם לחמכם לשבע וישבתם לבטח בארצכם. כי ארץ ישראל מקבלת מהצדיק הנ"ל בבחינת צדיקים יירשו ארץ. ומהצדיק עקר השביעה והברכה כנ"ל:

אות כ

ועל-כן ברכת הלחם פוטרת כל הדברים הבאים בתוך הסעדה מחמת הסעדה, כי הצדיק כשממשיך תורה הוא מקשר את עצמו עם כל נפשות השומעים העומדים בשעת הדרוש שעל ידי זה דיקא הוא יכול להמשיך תורה בשפע גדול. ועל ידי זה דיקא זוכין לבוא לארץ ישראל כנ"ל ומבחינת הצדיק והנפשות הנ"ל. שמקשר עמו בשעת המשכת התורה משתי בחינות אלו, דהינו מהצדיק ומהנפשות מהם נמשכין עקר החיות הנמשך על ידי אכילת כל הדברים שבעולם, הינו כי הלחם שהוא עקר השביעה עקר חיות האדם, זה נמשך מהצדיק בעצמו שמשם עקר קדשת ארץ ישראל עקר השביעה וכנ"ל. ומהנפשות שמקשר עמו בשעת הדרוש כנ"ל משם נמשך חיות שאר כל המאכלים שבסעדה שטפלים לעקר הסעדה שהוא הלחם, שהוא בחינת חיות הצדיק בעצמו, שהוא העקר שמקשר עמו כל הנפשות כנ"ל. ועל כן מברכין על שארי המאכלים כשבאין בפני עצמם בורא נפשות רבות, כי חיותם נמשך מנפשות רבות המתקשרים עם הצדיק בשעת הדרוש כנ"ל. ועל כן כשבאין בתוך הסעדה

הפת פוטרן, כי הם טפלים להפת שחיותו מהצדיק הנ"ל שהוא העקר, כי הוא מקשר עמו כל הנפשות השומעים וכלם טפלים אליו:

אות כא

וזה בחינת עשר מצוות התלויות בפת. שבשביל זה צריכין לתן שתי ידיו על הפת בשעת הברכה שיש בהן עשר אצבעות וכן יש עשר תבות בברכת המוציא. ועשר תבות בפסוק ארץ חטה ושעורה וכו'. כמבאר בשלחן ערוך ארח חיים סימן קסז ובטור מבאר יותר. וכן יש עשר תקונים בסעודה המובאים בזה הקדוש בכמה מקומות הכל כנגד עשר קדשות שיש בארץ ישראל שמשם עקר קדשת האכילה שעקרה הוא הלחם וכנ"ל:

אות כב

כי עקר הברכה הוא לגלות שה' יתברך ברא את העולם כנ"ל. שעל ידי זה מגלין העשרה מאמרות שבהם נברא העולם שמשם עקר קדשת ארץ ישראל כנ"ל ומחמת זה בעצמו יש עשר קדשות בארץ ישראל מחמת שעקר קדשתה על ידי שמגלין שה' יתברך ברא את העולם בעשרה מאמרות, כמו שכתוב: בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ, כמו שפרש רש"י שם כנ"ל. ועל כן עקר קדשת ארץ ישראל נמשך על ידי קבלת התורה כנ"ל, כי התורה כלולה מעשרת הדברות שעל ידם נתגלה שה' יתברך ברא את העולם בעשרה מאמרות, כי כל העולם היה תלוי עד ששה בסיון שקבלו ישראל את התורה, הינו שהתגלות אמונת חדוש העולם שה' יתברך ברא את העולם יש מאין מעשרה מאמרות שזה עקר קיום העולם. זה היה תלוי עד ששה בסיון שקבלו ישראל את התורה שהיא בחינת עשרת הדברות כנ"ל. (וכמבאר כל זה במקום אחר בהתורה תקעו תוכחה. לקוטי תנינא סימן ח, עין שם). ומשם עקר קדשת ארץ ישראל כנ"ל. וכנגד כל זה הם כל הבחינות של עשר שיש בלחם וכנ"ל. ועל כן נקרא לחם לשון מלחמה, כמו שכתוב: לחם את לחמי. וכמובא בזהר הקדוש שבסעדה הוא עדן קרבא, כמו שאמר הינוקא עין שם כי הלחם הוא בחינת התורה שנמשכת בתקונים הנ"ל. שעל ידי זה יכולין ללחם עם המונעים מארץ ישראל, שעל ידי זה זוכין לבוא לארץ ישראל וזה עקר

המברך ברכת המזון בשם מברך. וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: בעל הבית בוצע ואורח מברך. וכן בכל הדינים תלו כל הדינים בשם הבוצע דיקא. וכן כל אכילת לחם או לתן לחם לעני קראו על שם הבוצע והפורס את הלחם, כמו שכתוב: הלוא פרס לרעב לחמך וכו'. וכן הרבה. וענין מה שדקדקו ופלפלו הרבה מהיכן לבצע הפת. ומסקו מהיכא דקדים בשולא. או מהיכא דקרים בשולא:

על-פי התורה להמשיך שלום בעולם בסימן יד, עין שם כל התורה (בלקוטי חלק א):

והכלל, כי צריכין להשלים את היראה על ידי הכבוד שמעלין על ידי הגרים ובעלי תשובה שעושין על ידי תורת חסד וכו'. ואז כשזוכין ליראה זוכין לשלום, דהינו שלמות. כי באתרא דאית דחילא תמן תשתכח שלמותא וכו'. ועל ידי זה זוכין לתפלה בחינת יראת ה' היא תתהלל וכו', עין שם היטב:

אות ב

וזה בחינת מעלת השלם לענין בציעת הפת, דהינו כשצריכין לברך ברכת המוציא ולבצע הפת. שצריכין להדר אחר השלם, כי השלם הוא בבחינת יראה ששם עקר השלמות כנ"ל, כי עקר היראה באה ונגשת אל האדם בעת האכילה כמו שמבאר במקום אחר (בלקוטי תנינא סימן עז). ועקר הברכה היא על ידי היראה, כי דיקא על ידה יכולין להודות ולהלל לה' יתברך שזהו בחינת הברכה בבחינת יראת ה' היא תתהלל. ועל כן צריכין להדר אחר לחם שלם שהוא בבחינת יראה שהוא עקר השלמות כנ"ל, כי עקר תקון האכילה הוא בבחינות המבארים בתורה הנ"ל שהוא להמשיך שלום שהוא על ידי שמשלימין את היראה על ידי הכבוד שמעלין על ידי שעושין בעלי תשובה וגרים וכו'. כי עקר האכילה הוא לברר ניצוצות הקדושים שיש בכל דבר שאוכלין. ואלו הניצוצות הם בחינת ניצוצי נשמות קדושות שנפלו ונתערבו למקום שנפלו. וכשמעלין ומבררין אותם על ידי אכילה כראוי בברכה בכונת הלב כראוי זהו בחינת שעושין בעלי תשובה וגרים, כי גם עקר מעלת הבעלי תשובה והגרים הוא גם כן מה שמעלין הניצוצות והנשמות ממקום שמעלין אותם ומשיבין אותם אל הקדשה שזהו בחינת ברור הניצוצות על ידי האכילה. ועל כן גם על ידי האכילה בקדשה עולה ונתגדל כבוד ה' יתברך כמו שמבאר במקום אחר (בהתורה ויבן וכו' בסימן סז חלק א) בבחינת שלחן מלכים מלך הכבוד וכו'. ועל כן בשעת האכילה באה היראה אל האדם, כי אז נשלם היראה על ידי עלית הכבוד שעולה על ידי הניצוצות שנתבררין על ידי האכילה

שעל ידי זה נתגדל כבוד ה' וכנ"ל. ועל כן צריכין להדר לברך על השלם שהוא בבחינת יראה ששם עקר השלמות כנ"ל:

אות ג

וזה ענין בציעת הפת שדקדקו רבותינו זכרונם לברכה הרבה איך לבצע את הפת וקראו תמיד המברך המוציא בשם בוצע וכל דיני ברכת המוציא כללו על שם הבוצע. וגם בעל המחבר השלחן ערוך קרא הלכה זאת שמדברת מדיני ברכת המוציא קרא הכל בשם הלכות בציעת הפת וכן בזהר ובגמרא ומדרשים במקומות שמדברין מתקון האכילה. מובן ומבאר שיש סודות עצומות מענין הבצוע של הפת:

כי באמת כל דבר שבעולם צריך להתברר בברור אחר ברור עד שיבוא לתכלית שלמותו. וכמו שרואין זאת ביותר בענין האכילה שהמאכל נמשך על ידי ברורים הרבה שבתחלה צריכין לחרש ולזרע, ואחר כך לקצר התבואה ואחר כך לברר החטה ממץ ותבן, ואחר כך לטחן החטים ולבררם מסבין ומרסן וכו'. כי מחמת שעקר נפילת הניצוצות היה על ידי חטא האכילה על ידי שאכל אדם הראשון מעץ הדעת טוב ורע. על כן שם צריכין ברורים הרבה ביותר שזהו ענין כל היגיעות שצריכין להתגיע ולטרח הרבה בהתבואה עד שתהיה לחם שזהו בחינת בזעת אפך תאכל לחם וכו', והכל כדי לברר הניצוצות שנפלו ונתערבו שם מאד על ידי פגם אכילת עץ הדעת כנ"ל. ועקר ברור הניצוצות הוא לבררם ולהפשיטם מהבגדים הצואים שנתלבשו בהם שאז הם בבחינת פלגא, דהינו חסרון השלמות כמובן שם בהתורה הנ"ל על מאמר רבה בר בר חנה ובי מרבעתה דרישא פרסא ופלגא רמא כופתא וסכרא לירדנא שמבאר שם שהנשמות והניצוצות שרחוקים עדין מהקדשה הם מכנים בשם פלגא. כי עדין הם רחוקים מהקדשה מאד מאד ויכול להיות להם מניעות רבות וצריך להם יגיעות רבות כדי להפשיט מהם הבגדים צואים שהלבישו, כמו שכתוב: הסירו הבגדים הצואים. כי אלו הבגדים הצואים הם מונעים אותם מלחזר להקדוש ברוך הוא והם מפסיקים כמו נהר המפסיק שאי אפשר להלך דרך אותו הנהר וצריך להשליך הבגדים הצואים וזה רמא כופתא וסכרא לירדנא על ידי שמפשיטין ומשליכים מעליהם הבגדים הצואים נתבטלין כל המניעות והמסכים המבדילים בינם לבין הקדשה וזה וסכרא לירדנא, כי הירדן מפסיק בין קדשת ארץ ישראל לחוץ לארץ. ובשביל זה נקראים בשם פלגא, כי עדין צריך להשליך מהם הבגדים הצואים כדי להסיר המפסיקים והמונעים והמסכים המבדילים בינם לבין הקדשה, עד כאן לשונו. עין שם בהתורה הנ"ל. נמצא שכל הניצוצות והנשמות שנפלו קדם עליתן וברורן הם בבחינת פלגא מחמת שצריכין

להשליך מהם הבגדים הצואים שהם בחינת אחיזת הקלפות והסטרא אחרא שנפלו ביניהם. ועל כן עקר שלמות עליתן כשנשלם היראה על ידם כנ"ל, כי אז עולין מבחינת פלגא לבחינת שלמות שהוא היראה ששם עקר השלמות הפך בחינת פלגא הנ"ל והבן. ועקר עליתן מבחינת חסרון, מבחינת פלגא הוא כפי מה שמפשיטין ומשליכין מהם הבגדים הצואים כנ"ל. ובשביל זה צריכין כמה יגיעות וטרחות בלחם שהם כלם ברורים ברור אחר ברור כנ"ל, כי שם עקר אחיזת הבגדים הצואים מחמת שהחטא הראשון היה על ידי אכילה, על כן צריכין יגיעות גדולות וטרחות רבות מאד קדם שמבררין הלחם שיהיה ראוי לאכילה, כי כל היגיעות והטרחות מחמת אחיזת הבגדים הצואים כנ"ל. ועל כן בכל ברור וברור של הלחם צריכין לחזר ולשברו ולחלקו לחלקים דקים ואחר כך נשלם. ואחר כך חוזרין ומשברין אותו. וכן בכל פעם. כמו שרואין שבתחלה כשזורעין החטה היא בשלמות. ואחר כך אי אפשר שתצמח עד שנתרקבה לגמרי בארץ. ואז דיקא צומח ממנה שבלת שלם. ואחר כך צריכין לחלק השבלת ולהוציא החטה ממנה לבררם ממוץ ותבן ואז החטה בתכלית השלמות של החטה, אבל עדין אינה ראויה לאכילת אדם. וצריכין לחזר ולחלקה ולשחקה היטב על ידי הטחינה ולבררה מסבין ומרסן ולעשות ממנה עסה. ואחר כך חולקין את העסה לחלקים קטנים ועושין מכל חלק לחם ואופין אותו בתנור. ואז הגיע הלחם לשלמותו כי נעשה לחם שלם שאז ראוי לאכילת אדם ולברך עליו המוציא. נמצא, שבכל ברור אף על פי שכבר הוא בשלמות עדין אין זה שלמות כנגד הברור השני שצריכין לבררו עוד. כגון כשרואין החטין בשלמותן אף על פי שנראה שזהו שלמות גמור, כי כבר נשלמו החטים לגמרי וראויים לסחורה. אבל עדין אין זה שלמות הראוי לאכילה. וקדם שמביאין אותו לשלמות גמור שיהיו ראויים לאכילה צריכים לחזר ולחלקם, דהינו לטחנם ולבררם ולנפותם וכו'. עד שיהיה נעשה מהם לחם הראוי לאכילה, כי קדם כל ברור אזי הדבר בבחינת פלגא מחמת הבגדים הצואים שנאחזין בו עדין כנ"ל. ועל כן אפלו כשהלחם בשלמות עד שראוי לברך עליו המוציא עדין חסר עקר תכלית השלמות שהוא לבררו עד שיוכל להשביע ולהחיות נפש האדם ולהשלים נפשו שיוכל לעבד את ה' לברכו ולהללו ולשבחו יתברך. ואז עקר העבודה הגדולה. בבחינת כל עמל אדם לפיהו. כי עקר תכלית הברור הוא בשעת האכילה עצמה שאז צריכין לחזר ולבצע ולשבר את הלחם ולחלקו לחלקים קטנים ולאכלו. ובשעת האכילה נטחן ונשחק ונדק המאכל מאד מאד על ידי הלעיסה ועל ידי כלי האכילה שבאדם שטוחנין ושוחקים את המאכל מאד מאד ומסננין ומזככין אותו מאד מאד בכמה וכמה ברורים (כידוע בחכמות הנתוח) עד שנתברר ועולה ממנו הדק מן הדק שמשביע ומחיה נפש האדם והנשאר נעשה מפסלת גמור קיא צואה ממש. נמצא שאין המאכל נתברר מבגדים צואים ממש כי אם בתוך גוף האדם שאז דיקא נחלק ונתברר כל כך עד שנפשט ונתברר ונדחה הפסלת הגמור ונעשה קיא צואה. והטוב והזך עולה ומחיה את האדם. ועל כן צריכין לברך ברכת הנהנין בכונה גדולה תחלה וסוף. ובפרט ברכת הלחם שהוא עקר חיות האדם שמברכין עליו המוציא ולאחריו שלש ברכות, כי

עקר הברור בשלמות הוא בשעת האכילה. ועל כן דקדקו רבותינו זכרונם לברכה מאד בענין הבצוע של הפת, כי ברכת המוציא צריכין להדר ולברך על השלם כנ"ל שהוא בבחינת יראה ששם השלמות שמשם כל הברכות בבחינת יראת ה' היא תתהלל כנ"ל. כי אז כבר נשלם הלחם ונתברר מכמה מיני פסלת שהם מץ ותבן וסבין ומרסן שכלם נמשכין מבחינת בגדים צואים שהוא בחינת פלגא כנ"ל. ועתה כבר נתברר הלחם מהם ונעשה בבחינת שלמות שהוא הלחם שאז הגיע לשלמותו כי ראוי לאכילת אדם. ועל כן צריכין להדר אחר השלם וכנ"ל ואז מברכין עליו המוציא. ועקר הברכה על ידי היראה שהוא עקר השלמות כנ"ל, אבל תכף שמברכין המוציא צריכין תכף לפרס ולבצע הפת, כי עתה דיקא מתחיל עקר הברור שנעשה על ידי האכילה בעצמה שאז דיקא עקר הברור מבגדים צואים ממש שהוא הברור הנעשה על ידי האכילה בתוך גוף האדם שאז דיקא נתברר המאכל בתכלית הברור שעולה ממנה טוב נפלא שמשביע ומחיה נפש האדם. והפסלת נעשה פסלת גמור קיא צואה ממש עד שנדחה ויוצא לחוץ. ובאמת בזה רואים נוראות הבורא יתברך נפלאות תמים דעים כמו שמברכין על זה ומפליא לעשות מה שאין מברכין כן על שום דבר. כי בודאי הוא נפלאות גדולות מאד שיתברר המאכל בקרב האדם בברור כזה שיעלה ממנו טוב כזה שהוא חיות האדם וקיומו בעולם והפסלת הוא פסלת גמור כזה. כי אז עקר תכלית שלמות הברור שמבררין הטוב מבגדים צואים ממש שהוא פסלת האכילה שעקר זה הברור נעשה בשעת האכילה. ואז דיקא עולה הטוב מבחינת פלגא, שהוא בחינת בגדים צואים, לבחינת שלם שהוא יראה. כי אז עולה הטוב ומחיה את האדם שיהיה לו כח להודות ולהלל לה' יתברך שזהו בחינת ברכת המזון שמברכין אחר האכילה. כי עקר הברור הוא לברר החיות שהוא הטוב כדי שיהלל ויברך את ה' יתברך שבשביל זה נוצר האדם. ובשביל זה ה' יתברך מחיה ומקים אותו בעולם. ועל כן עקר השלמות הוא היראה, כי על ידי היראה יכולין להללו ולברכו בבחינת יראת ה' היא תתהלל כנ"ל. ועל כן ענין הבצוע של הפת הוא דבר גדול, כי צריכין לכוון בברכת המוציא ובהבצוע באפן שיזכה על ידי הבצוע שיוכל לברר ולהעלות את הפת מבחינת פלגא לבחינת תכלית השלמות להפשיט מהטוב הבגדים הצואים שלא יהיה להם שום אחיזה בטוב העולה ומחיה את האדם, כי כל אחיזת היצר הרע נמשך מפגם האכילה על ידי שנאחז חס ושלוש, אחיזת הבגדים הצואים שעל ידי זה באים כל היגיעות והמניעות מעבודת הבורא יתברך, וכל יגיעות וטרדות וטרחות הפרנסה שהם מונעים ומבלבלים את האדם מאד מעבודת הבורא יתברך. והכל על ידי שאין משתדלין להפשיט הבגדים הצואים כנ"ל שעקר אחיזתם הוא בהאכילה כנראה בחוש. ועל כן כל עמל אדם לפיהו. ועל כן צריכין לדקדק בהברכה והבצוע מאד באפן שדיקא על ידי שמשבר את הפת שהיה שלם ומשברו לחלקים. על ידי זה יחזר ויעלהו מבחינת פלגא לשלם. כי קדם שמגיע לתכלית שלמותו הוא בבחינת פלגא. אף על פי שכבר היה שלם בערך אותו הברור שנתברר מקדם. אבל כפי ערך הברור הזה שאחריו שנתברר בברור אחר ברור עדין הוא בבחינת פלגא כנ"ל. ועתה בשעת האכילה הוא תכלית הברור

בשלמות שצריכין להעלות את המאכל שיחיה את האדם שיוכל להודות ולהלל לה' יתברך שזהו עקר השלמות שיהיה נכלל על ידי האכילה המחיה את האדם יהיה נכלל על ידה בחי החיים ששם עקר השלמות, כי אין שלמות כי אם באין סוף. ועל כן הבצוע הוא עבודה גדולה, כי צריכין להשתדל שעל ידי הבצוע יוכל להעלות הלחם מבחינת פלגא לתכלית השלמות על ידי שיפשיט ממנו הבגדים הצואים ממש שנתבררין ונדחין בשלמות בשעת האכילה דיקא והטוב יעלה ויחיה את האדם שיוכל להודות ולהלל לה' יתברך שזהו תכלית השלמות כנ"ל:

אות ד

וזה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (סנהדרין קב) שכשאמר רב אשי למחר נפתח בחברין. אתא מנשה אתחזי לה בחלמא וכו' ואמר ליה:

מהיכא בעית למישרא המוציא. ולכאורה תמוה אם רצה מנשה לקנטרו בדברים ולקפחו בהלכות, מדוע תפס דיקא זאת ההלכה?! אך על פי הנ"ל הכל ניחא. והדברים מכוונים היטב, כי רב אשי רצה לדרש בגנות מנשה שחטא ועבד עבודה זרה, על כן שאל מנשה אותו מאחר שאתה רוצה לדרש בי על שנתעיתי כל כך עד שעבדתי עבודה זרה, אם כן תגיד לי מהיכן קשרית המוציא? הינו כי העבודה זרה נקראת קיא צואה, כמו שכתוב: כי כל שלחנם מלאה קיא צאה וכו'. ועקר כחה להטעות האדם נמשך מבחינת הבגדים צואים שנמשכו על ידי חטא אדם הראשון ועל ידי החטאים של כל אחד שעל ידי זה נתלבש חס ושלום, בבגדים צואים שהם מסבבים ומעקמים את דעתו בשגעון ממש עד שיכול לבוא לידי עבודה זרה, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: היום אומר לו עשה כך ולמחר עשה כך, עד וכו'. ועל כן שאל אותו: אם אתה מלעיג עלי על שעבדתי עבודה זרה, שהיא בחינת בגדים צואים כנ"ל. נראה הדבר שאתה נקי מהם אם כן תאמר לי מהיכן קשרית המוציא כי עקר הברור והזכוך מבחינת בגדים צואים היא בשעת האכילה דיקא כשיודעים לבצע ולברך המוציא כראוי. כנראה בחוש שעקר ברור הטוב מקיא צואה ממש הוא על ידי האכילה. ואם כן כשאתה מלעיג עלי שעבדתי העבודה זרה שהיא בחינת קיא צואה, תאמר לי מהיכן קשרית המוציא, הינו אם יודע סוד הבצוע של ברכת המוציא, אם אתה יודע איך לבצע באפן שתברר המאכל בשלמות מאחיזת הבגדים הצואים שעקר הברור על ידי הבצוע וכו' וכנ"ל. ומאחר שאינך יודע זאת בשלמות לא היה לך להלעיג על שנפלת לעבודה זרה שהוא קיא צואה. כי גם אתה עדין אינך יכול להפשיט בשלמות הבגדים הצואים מאחר שאינך יודע מהיכן קשרית המוציא שעל ידי זה עקר הזכוך מהבגדים הצואים כנ"ל. ומה שאני באתי לידי עבודה

זרה ממש ואתם נקיים מזה, זה מחמת שבימי היה היצר הרע של עבודה זרה גדול מאד מאד ובימיכם כבר שחטו זה היצר הרע. וכמו שאמרו שם שאמר לו מאחר דחכימת כלא האי וכו'. והשיב לו כנ"ל. הינו שתשובתו היתה שגם הוא אינו זך מהבגדים הצואים מאחר שאינו יודע מהיכן קשרית המוציא וכנ"ל רק שלא בא לידי עבודה זרה מחמת שעכשו כבר בערו ובטלו זה היצר הרע. נמצא שמנשה השיב לו מענינו שקנטרו שגם הוא אינו יודע עדין איך מזככין הנפש מהבגדים הצואים שמשם אחיזת העבודה זרה כנ"ל:

אות ה

וזה צריך כל אדם לידע כשרוצה להתקרב לה' יתברך. ורואה שהמניעות והמסכים מתפשטים כנגדו מאד מאד. ובפרט כשכבר התחיל מעט ורואה שבכל פעם משתטחים כנגדו יותר ויותר ולפעמים רואה שאחר כמה ימים ושנים שנדמה לו שכבר התחיל להטהר קצת חזר ונפל והתגברו עליו התאוות וההרהורים בהשתטחות עצום מאד רחמנא לצלן. צריך שידע שכל זה נמשך מהבגדים הצואים שעדין לא נזדכך מהם שמשם כל המניעות וההתגברות וכמבאר היטב בהתורה הנ"ל שהבגדים הצואים הם מונעים כמו נהר המפסיק וכו'. וכפל ושלש שם בדבורים אלו מגדל עצם רבוי המניעות והמסכים שיש להאדם מחמת הבגדים הצואים. ושצריך לזה יגיעות רבות כמו שמבאר שם, עין שם. ומחמת גדל היגיעות שצריכין להפשיט מעצמו הבגדים הצואים ולא כל אדם זוכה לעמד בזה, מזה בא כל מה שעובר על האדם ואפלו מי שכבר התחיל קצת בעבודת ה' והתחיל לטהר עצמו מעט ואפלו אם כבר עלה קצת מדרגא לדרגא. ובכל פעם נזדכך ביותר אף על פי כן יכול להיות שאחר כך יחזר ויתפשט עליו כל התאוות וההרהורים בהתפשטות יותר מבתחלה והכל על ידי הבגדים הצואים שעדין לא הפשיט אותם לגמרי אף על פי שכבר התחיל לטהר עצמו קצת והדבר מובן היטב מענין הנ"ל של ברור הלחם שהוא חיות האדם שצריכין לבררו בברור אחר ברור כנ"ל, דהינו שמתחלה צריכין לחרש ולזרע ביגיעה גדולה ואחר כך לקצר התבואה ואחר כך לנקות החטה ממוץ ותבן ופסלת. וכשמזככין החטה מהפסלת וכבר היא נקיה וזכה בתכלית הזכוך הראוי להחטה וראויה לסחורה. אבל אף על פי כן עדין אינה ראויה לאכילה כלל וצריכין לחזר ולהתיגע לטחנה היטב עד שתהיה נעשית קמת. ואחר כך לנקות הקמח מסבין ומרסן. ואחר כך אפלו כשהקמח מנפה כל צרכה עדין אינה ראויה לאכילה עד שעושין ממנה פת. ואז כשנעשה פת אז הוא בתכלית השלמות, כי כבר הגיע למעלתו שהוא ראוי למאכל אדם ולברך עליו המוציא. אבל אף על פי

שכבר הגיע הלחם לשלמותו. וכבר בררו אותו וזככו אותו מכמה וכמה מיני פסלת שנמשכין מבחינת בגדים צואים שהם המץ והתבן והסבין והמרסן וכו' עד שעתה הלחם נקי וזך, אף על פי כן כנגד תכלית שלמותו האחרון עדין לא התחיל זכוכו כלל, כי עדין צריכין לעקר הזכוכ והברור שהוא הזכוכ והברור שנעשה בשעת האכילה בעצמה שאז דיקא נתברר הלחם בתכלית הברור. ואז דיקא עקר היגיעה לברר הטוב ולזככו מקיא צואה ממש שאינו מתברר מזה כי אם בקרב האדם שאז דיקא עולה הטוב הזך ומחיה את האדם שיוכל להודות ולהלל לה' יתברך ולהכלל על ידי זה באין סוף בחי החיים יתברך ויתברך והפסלת נעשה פסלת גמור קיא צואה ממש ונדחה לחוץ וכנ"ל. נמצא, שאף על פי שגם מקדם היו להחטה והלחם כמה וכמה ברורים על ידי כמה וכמה יגיעות עצומות, אף על פי כן אין אלו הברורים נחשבים כלל כנגד הברור האחרון שבשעת האכילה עצמה שאז עקר הברור מבגדים צואים ממש. וזהו ממש ענין כל מה שעובר על האדם, כי יש שכבר התחיל לברר ולזכך עצמו קצת, אך הברור הוא רק בבחינת ברור החטה ממצ' והתבן. וגם לזה צריכין יגיעה גדולה וסיוע רב מלעלא שיזכה לברר ברור החטה ממצ' ותבן, כמובן בזהר הקדוש גדל מעלת ברור זה של החטה ממצ' ותבן, אבל אפלו אם כבר זכה לזה עדין צריך לברר הקמח מסבין ומרסין בבחינת אם אין קמח אין תורה. אבל אפלו מי שזכה לזה עדין צריך יגיעות עד שיהיה נעשה לחם. בבחינת לכו לחמו בלחמי. ואפלו כשזכה לבחינת ברור הלחם שנדמה שכבר הגיע לשלמות הברור ובאמת הוא בודאי מעלה גדולה ועצומה מי שזוכה לבחינת ברורים כאלו, אבל אף על פי כן עדין צריך יגיעות רבות ועצומות יותר מבתחלה עד שיזכה לאכל הלחם כראוי, דהינו שיזכה לבחינת הברור הנעשה בשעת האכילה שאז דיקא עקר הברור מהבגדים הצואים ממש כנ"ל. ומי שאינו זוכה לסבל היגיעות כראוי משתטחין עליו מניעות ובלבולים ומסכים הרבה יותר מבתחלה מחמת שעכשו נתעוררים הבגדים הצואים ממש שצריכין לדחותם בשעת האכילה דיקא. וזה בחינת מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה הרי שלחן והרי בשר וכו'. ואין לנו פה לאכל (קדושין מו), הינו שאף על פי שהשלחן ערוך לפנינו. וכבר בררנו כמה ברורים. אף על פי כן עדין אין אנו יכולים לאכל. כי זה הברור האחרון קשה ביותר כנ"ל:

אות ו

וזהו בפרט ובכלל, כי בפרטיות על כל אדם צריך לעבר כל זה שצריך להתיגע לברר בברור אחר ברור. והברור האחרון שהיא בבחינת אכילה קשה מכלם. וזה שבקש דוד המלך עליו השלום: לעשות רצונך אלקי

חפצתי ותורתך בתוך מעי. שיהיה הברור הנעשה על ידי תורה ומצוות בבחינת ברור האכילה בתוך המעים שאז נדחין כל הפסלת גמור לחוץ, כמו כן יהיו נדחין כל הקלפות וכל הסטרא אחרא ותקף הזהמא. הכל יהיה נפרש ונבדל ונדחה לחוץ. ועל כן קבלת התורה וקיומה נקרא בשם אכילה, כמו שכתוב ביחזקאל: אכול את המגלה הזאת (יחזקאל ג) שהוא כלל התורה, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. וכתוב שם ואכלה ותהי בפי וכו'. כי כל קיום התורה והמצוות, הכל הוא בחינת ברורים לברר הטוב ולדחות הרע שהם הקלפות והכפירות שהוא בחינת קיא צואה ממש. ועל כן נקראים בשם אכילה, כי צריכין שיהיה הברור בבחינת אכילה שאז הוא תכלית הברור בבחינת ותורתך בתוך מעי, דהינו שיזכך עצמו מהבגדים הצואים לגמרי ויפשיטם מהטוב וישליכם לחוץ. וזהו בחינת מה שמבטיח להצדיקים לאכל לשבעה ולמכסה עתיק שיזכו לעתיד לבחינת אכילה זכה שאין בה אחיזת בגדים צואים כלל רק האכילה תהיה בבחינת לאכל לשבעה ולמכסה עתיק. מכסה עתיק הוא תכלית שלמות הבגדים וכסות נקי בחינת ועתיק יומין יתיב ולבושיה כתלג חור. אשרי הזוכה לזה. וזה שבקש יעקב: ונתן לי לחם לאכל ובגד ללבש. שתהיה האכילה בבחינת בגדים נקיים וכני"ל. וזהו בחינת לא נתנה תורה אלא לאוכלי המן, כי המן היה נבלע באיברים, כי הוא מאכל שהמלאכים נזונין ממנו שאין בו אחיזת הבגדים הצואים שהוא בחינת מאכל אדם הראשון קדם החטא, כי עקר שלמות קבלת התורה וקיומה הוא כשמזככין עצמו בשלמות מבחינת הבגדים הצואים כמו אכילת המן שהיה זך מזה לגמרי כי היה נבלע באיברים. ועל כן היה משה בהר ארבעים יום בלי אכילה מחמת שהוא היה כלל קבלת התורה. על כן היה צריך לזכך עצמו מזה בתכלית הזכוך:

אות ז

וכן בכלליות העולם עקר עצם היגיעות שיש עכשו למי שרוצה לכנס בעבודת ה' וכל עצם מרירות הגלות של עכשו בעקבתא דמשיחא הוא מחמת שעכשו צריכין לברר תכלית הברור שהוא בחינת הברור הנעשה על ידי האכילה. וזה בחינת מה שרגיל בדברי רבותינו זכרונם לברכה: הראשונים חרשו וזרעו וקצרו ודשו וטחנו ורקדו ואנו אין לנו מה לאכל. כי בכלליות העולם הברור של עכשו הוא בבחינת ברור האכילה שהוא קשה ביותר, כי אז עקר התגברות הבגדים צואים כני"ל, כי אף על פי שהצדיקים הראשונים בודאי זככו את עצמן גם בבחינת הברור הזה של האכילה בשלמות. אבל בענין הברור הנעשה בכלליות העולם עדין לא נשלם בכלליות העולם. ועל כן צריכין לסבל מרירות ויגיעות הרבה קדם

שזוכין לעשות שום דבר קטן שבקדשה, בפרט לזכות עצמו מתאוות והרהורים, כי בכל פעם יצרו של אדם מתגבר עליו ושוטפים על לבו ודעתו רעיונים ומחשבות רעות שהם בחינת קיא צואה ממש וזה מחמת בחינת הנ"ל כנ"ל. וצריך עתה להתחזק מאד מאד בכל מיני התחזקות לבלי לפל בדעתו מזה כלל, רק להשתדל לגרשם מעתה על פי הדרכים והעצות המבארין בדבריו זכרונו לברכה, כי כמו שעתה הבעל דבר והסטרא אחרא מתפשט ביותר ויותר מימי קדם, כמו כן לעמת זה כבר חמל עלינו ה' יתברך והקדים רפואה למכה ושלח לנו כבר צדיקים כאלה שהשאירו אחריהם ברכה ספרים נוראים כאלה מה שלא היה בימי קדם אשר על ידם אנו יכולים להתחזק ולהחיות עצמנו עתה גם עתה לשאר על עמדנו להמשיך את עצמו לה' יתברך בכל פעם אף על פי שעוברים עליו שטף מים רבים מים הזידונים כאלה רחמנא לצלן. וזה שאמר דוד המלך עליו השלום: לולא תורתך שעשעי אז אבדתי בעניי. כי עקר הנחמה על ידי התורה הקדושה שקבלנו על ידי משה רבנו עליו השלום, ועל ידי כל הצדיקים האמתיים שהיו מאז ועד הנה. כי מבאר בהתורה הנ"ל שעקר עלית הכבוד מזילותא דגלותא על ידי בעלי תשובה וגרים הוא על ידי שעוסקין בתורה לשמה בכונה עד שמעוררין כל שרשי נשמות ישראל המשרשין בהתורה וכו' שעל ידי זה נולדין נשמות הגרים ונתעוררין הפושעי ישראל בתשובה ומבאר שם שנשמות הבעלי תשובה וגרים הם בבחינת פלגא, כי עדין הם רחוקים מהקדשה מאד מחמת הבגדים הצואים וכו' כנ"ל. וצריכין לתקנם ולזככם בכל פעם ולעוררם בכל פעם. והכל נעשה על ידי התורה שהצדיקים עוסקים בה וממשיכים לנו שעל ידי זה ממשיכין הארה משרשי הנשמות שבתורה שעל ידי זה מאיר נשמת כל אחד ואחד שיוכל להתגבר לסבל היגיעות והמרירות עד שיפשיט וישליך הבגדים הצואים, כי עקר התקון על ידי התורה שהוא מטהרת מכל הטמאות והגלולים והטנופים הבאים על ידי הבגדים הצואים כמו שאמרו רבותינו זכרונו לברכה כנחלים נטיו וכו'. מה נחלים מעלין את האדם מטמאה לטהרה אף דברי תורה וכו':

אות ח

ועקר שלמות זה התקון והברור האחרון הנ"ל נעשה רק על ידי משיח שהוא בחינת דוד. ועל זה בקש דוד: יאכלו ענוים וישבעו יהללו ה' וכו'. שיהיה הברור בשלמות בבחינת ברור האחרון של האכילה כנ"ל. וזה בחינת תערך לפני שלחן נגד צררי וכו'. וזה שאמרו רבותינו זכרונו לברכה שלעתיד לבא יעשה הקדוש ברוך הוא סעודה לצדיקים וכו'. וכשירצו לברך ברכת המזון. יברך דוד המלך דיקא ויאמר לי נאה לברך

וכו'. כי עקר קבול השכר לעתיד הוא בבחינת תקון וברור האכילה בשלמות וכנ"ל וזה יהיה נשלם על ידי דוד שהוא משיח. ועל כן הוא דיקא יברך ברכת המזון. כי ברכת המזון מברכין על ברור האחרון של האכילה כי ברכת המזון מברכין אחרי שכבר אכלו שכבר נתברר הטוב להחיות את האדם. ואז צריכין לברך את ה' יתברך כדי שיהיה הברור בשלמות ועל כן צריכין להזכיר ארץ ישראל בברכת המזון. וזה עקר מצות ברכת המזון, כמו שכתוב: ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלקיך על הארץ הטובה וכו'. כי עקר כלליות הקדשה הוא ארץ ישראל. וכל עקר קדשתה בענין קדשת האכילה שהם המצוות התלויות בארץ שהם חלה ובכורים ותרומות ומעשרות וכל הקרבנות. ועל כן הזכיר שם אדוננו מורנו ורבנו זכרוננו לברכה ענין ארץ ישראל לענין כלל הקדשה שצריך האדם לבוא אחרי יגיעות רבות הבאים מהבגדים הצואים, כמו שמבאר שם על מאמר רבה בר בר חנה רמא כופתא וסכרא לירדנא. כי הירדן מפסיק בין קדשת ארץ ישראל לחוץ לארץ וכו', עין שם. כי עקר הקדשה בפרט בחינת הברור של קדשת האכילה הוא על ידי ארץ ישראל, על כן צריכין לברך על ארץ ישראל אחר האכילה. ועל כן דוד המלך דיקא יברך ברכת המזון אחר הסעדה של לעתיד, כי הוא משיח שהוא יגמר הברור האחרון שהוא בבחינת ברור האכילה שזהו בחינת ברכת המזון כנ"ל. ועל כן דוד הוא העקר שכבש ארץ ישראל בשלמות, כי עליו נאמר: והיה בהניח ה' אלקיך לך מכל אויבך, כמו שפרש רש"י שם. ואין זה אלא בימי דוד. כי כבישת ארץ ישראל הוא בבחינת הברור האחרון של האכילה שהוא מצוות קדשת האכילה התלויות בארץ שכל זה נעשה רק על ידי דוד שהוא בחינת משיח שיבוא במהרה בימינו, אמן:

אות ט

וזה בחינת שבת שהוא מעין עולם הבא שאז מצוה גדולה לאכל וזה עקר כבוד שבת, כי בשבת יתפרדו כל פועלי און. ואין להסטרא אחרא, שהם בחינת בגדים צואים, אין להם שום אחיזה ויניקה בהמאכל של שבת. כי אכילת שבת כלו קדש כמו שמבאר במקום אחר (בסימן נו לקוטי חלק א). וזה בחינת רחיצת חמין וטבילה בערב שבת. ואחר כך לובשין בגדי שבת קדש, כי רוחצין עצמן מבחינת הבגדים הצואים בבחינת אם רחץ ה' את צואת בנות ציון כמובא. ואחר כך לובשין בגדי שבת שהם בגדים נקיים בחינת בגדים לבנים. כי שבת מעין עולם הבא שאז תכלית שלמות הברור בבחינת אכילה דקדשה, בבחינת יאכלו ענוים וישבעו וכו'. שזהו בחינת הסעדה של לעתיד וכו' כנ"ל. וזה בחינת לחם משנה של שבת, כי כל הברורים שמבררין בחל על ידי כל המלאכות שרבן בענין הלחם שהם

הזורע והחורש והקוצר וכו', כלם בטלים בשבת, כי בשבת אין ברור רק שכל הברורים של ששת ימי החל עולים למנוחתם ונשלמים בשבת בתכלית השלמות שהוא היראה בבחינת בראשית-ירא שבת. וגם כל הכח לברר בששת ימי החל הכל על ידי קדשת שבת שממשיכין לששת ימי החל, כי מנה מתברכאן כל שתא יומין ועל כן מסדרין בשבת לחם משנה שהם שני לחמים שלמים, כי בחל אף על פי שמהדרין אחר השלם אבל אינו חיוב כל כך. ולפעמים מברכין על הפרוסה, כי בחל יש אחיזת החיצונים שהם הבגדים צואים שעל ידי זה אין שלמות, כי קדם הברור הכל בבחינת פלגא, דהינו חסרון השלמות כנ"ל. ועל כן אפלו כשמברכין על השלם תכף פורסין אותו לחצאין, כי בשעת האכילה נתבטל השלמות הראשון, כי צריכין לחזר ולברר עקר תכלית שלמות הברור שנעשה בשעת האכילה וכו' כנ"ל. ועל כן צריכין לדקדק מאד בברכת המוציא והבציעה. כדי שתכף בשעת הבציעה שמתחיל ברור חדש, דהינו הברור האחרון שאז חזר הפת לבחינת פלגא שהוא הבציעה והפרוסה כנ"ל. תכף ומיד יתחיל השלמות, דהינו שתכף יתחיל הברור האחרון שבשעת האכילה שאז הוא תכלית העליה מבחינת פלגא וחסרון לבחינת שלמות וכנ"ל. אבל בחל צריכין לזה יגיעה גדולה מחמת שאז יש אחיזת הבגדים צואים כנ"ל. ועל כן בשעת הבציעה נתבטל לפי שעה השלם מן השלחן, כי כבר פרסו הלחם השלם רק שעתה על ידי האכילה יחזר ויתעלה לתכלית שלמותו וכנ"ל. אבל בשבת אין ברור, כי אין אחיזה ויניקה להחיצונים והבגדים הצואים כלל. וכל הניצוצות שנתבררו בכל ימי החל עולים למקום מנוחתם בשבת מיד שזהו עקר המנוחה והשביתה של שבת, על כן פורסין על לחם משנה להורות שתכף בשעת הבציעה בעצמה עדין לא נתבטל השלמות אפלו לפי שעה, כי עדין מנח הלחם השני השלם על השלחן, כי עתה בשבת אין נתבטל בחינת השלמות מהשלחן אפלו בשעת הבציעה בעצמה, כי תכף בשעת הבציעה תכף ומיד עולה החיות שבלחם לתכלית שלמותו, כי עולה הכל מיד בלי יגיעה וברור ועולה תכף מבחינת פלגא לבחינת שלם. ואין נתבטלים מהשלחן בחינת השלמות אפלו שעה קלה שזהו בחינת לחם משנה שאפלו בשעת הפרוסה נשאר השלם השני. מה שאין כן בחל. אף על פי שזהו עקר כונת הבציעה שתכף בשעת הבציעה שחוזר ונעשה בבחינת פלגא בערך הברור האחרון כנ"ל. תכף יתחיל התקון לחזר ולהעלות מפלגא לתכלית השלמות האחרון כנ"ל. אבל בחל צריכין לזה יגיעה גדולה ולהתמהמה קצת עד שיעלה לבחינת שלמות. ועל כן אין רואין זאת בחוש על השלחן, אבל בשבת אז עקר העליה לבחינת שלמות על ידי כל הברורים של ימי החל. ואז תכף ומיד בשעת הבציעה עולין לבחינת שלם בלי יגיעה כנ"ל. ועל כן רואין זאת בעינים על ידי מצות לחם משנה, כי גם בשעת הבציעה נשאר השלם על השלחן כנ"ל, כי בשבת עקר השלום שהיא בחינת שלמות כמו שמבאר בהתורה הנ"ל שזהו בחינת שבת שלום, בחינת סכת שלום שנפרס בשבת:

אות י

כי כל התקונים שעל ידם ממשיכין שלום המבארין בהתורה הנ"ל כלם נעשים בשבת קדש, כי עקר התקון על ידי התורה שעוסקין בה בכונה עד שמעוררין שרשי הנשמות שבתורה שעל ידי זה נזדוגין הנשמות ומולידין נשמות הגרים המביאין הארה לנשמות הפושעי ישראל שיחזרו בתשובה כמו שמבאר שם, עין שם. וזה עקרו נעשה בשבת, כי בשבת נתנה תורה, והוא שרש התורה. ועל כן אז בשבת קורין בתורה הרבה יותר מכל השנה, כי קריאת התורה בצבור בספר תורה שנכתב כדת כנתינתה מסיני זה בחינת עסק התורה הנ"ל, דהינו לעסק בתורה עד שיעורר שרשי נשמות ישראל שבתורה, כי עקר שרשי הנשמות הוא בהששים רבוא אותיות הכתובים בספר התורה מבראשית עד לעיני כל ישראל שעוסקין לקרותם בכל שבת ושבת בספר הכתוב כדינו וקורין בטעמים ונקודות שעל ידי זה עקר התעוררות השרשי נשמות ועל כן שבת לשון תשובה, כמו שכתב אדוננו מורנו ורבנו זכרוננו לברכה, כמו שכתוב: ושבת עד ה' אלקיך. כי עקר התעוררות התשובה על ידי שבת שבו נתנה התורה וקוראים בו בתורה בצבור כסדר כל התורה שכלולה מכל הנשמות כנ"ל. ועל כן עקר הזווג בשבת, כי אז יכולין להמשיך נשמה זכה ובהירה על ידי התעוררות שרשי הנשמות שבתורה אז, כמבאר שם על מאמר רבותינו זכרונם לברכה על שלא ברכו בתורה תחלה, עין שם. ועל כן בשבת עולה כבוד ה' יתברך על ידי בעלי תשובה וגרים בבחינת הבו לה' משפחות עמים הבו לה' כבוד ועז שאומרים בקבלת שבת. וכן כל המזמורים של קבלת שבת מדברים מזה מעצם הגדלת כבודו על ידי הגויים דיקא על שהם מכירים כבודו, כמו שכתוב שם:

ספרו בגוים כבודו בכל העמים נפלאותיו אמרו בגוים ה' מלך וכו' וכן הרבה. כי עקר עלית הכבוד על ידי שגם הם מכירין כבודו ומתגירין שזה נעשה על ידי שמעוררין ומאירין שרשי הנשמות שבתורה שעקרו נעשה בשבת כנ"ל. ועל כן אז בשבת נשלם היראה בבחינת ירא שבת כנ"ל. ואז הוא תכלית השלום בכלל ובפרט בבחינת שבת שלום וכל זה זוכין על ידי הענוה בשלמות כמו שמבאר שם בהתורה הנ"ל בבחינת שבו איש תחתיו שכל אחד יהיה קטן בעיניו יותר ממדרגתו השפלה. וזה נעשה בשבת כמו שמבאר במקום אחר (בסימן עט) כי בשבת נאמר מקרא זה שבו איש תחתיו, כמובא זה המקרא שם לענין זה שבשבת רואה כל אחד פחיתותו ושפלותו, עין שם. וזה בחינת בגדי שבת, כי בשבת אין אחיזה להבגדים הצואים, כי אז עולין כל הניצוצות והנשמות ומתלבשין בבגדים נקיים בחינת בגדים לבנים שהם בגדי שבת וכנ"ל:

אות יא

וזה שכתוב ברות : ורחצת וסכת ושמת שמלתיך עליך . אלו בגדי שבת . כי רות היתה גירת אמתית . ותקנה תקון נפלא מאד מאד עד שזכתה שיצא ממנה משיח שעל ידו עקר גמר התקון שהוא בחינת תקון האכילה כנ"ל , דהינו לדחות ולבער הבגדים הצואים לגמרי ולזכות לבחינת בגדים נקיים שהם בגדי שבת וכנ"ל שזהו בחינת ופרשת כנפך על אמתך שהם בחינת כנפי מצוה , בחינת ציצית , בחינת בגדים לבנים , בחינת כנפי השכינה ששם באים הגרים , כמו שמבאר שם בהתורה הנ"ל , עין שם . ועל כן היו כל מעשה רות בשעת ברור התבואה מהפסלת ובשעת האכילה , כי נכנסה בתחלת הקציר וישבה שם בשדה עד כלות הקציר . ועקר תקונה היה בשעת האכילה , כמו שכתוב : ויאמר בעז אל רות לעת האכל גשי הלם . 'לעת האכל' דיקא . כי היא היתה גירת שהיתה צריכה לצאת ולהזדכך מבחינת בגדים צואים שעקר אחיזתם בהם כנ"ל , על כן נכנסה בעת שקוצרין ומבררין התבואה מהפסלת שזהו בחינת הברור מהבגדים צואים כנ"ל . ועקר שלמות הברור בשעת האכילה כנ"ל . ועל כן עקר התקרבותה היה בעת האכילה דיקא כנ"ל . וזהו בחינת ותאכל ותשבע ותתר . 'ותאכל' בעולם הזה , 'ותשבע ותתר' לימות המשיח ולעולם הבא , כמו שדרשו רבותינו זכרונם לברכה . הינו שזכתה שאכילתה היתה בבחינת הברור שיהיה נעשה על ידי משיח שיצא ממנה שהוא הברור האחרון בבחינת ברור האכילה שזהו בחינת אכילת סעדת הצדיקים לעתיד לבוא , דהינו שתהיה האכילה מבררת בתכלית הברור בלי אחיזת הבגדים הצואים כלל כנ"ל שזכתה רות לזה על ידי שנתגירה ובאה ממקומות הרחוקים כאלה ונתגירה באמת וסבלה יגיעות ויסורים וטלטולים ומרירות כאלה , כי עקר התקון דיקא על ידי מי שהוא רחוק מאד מאד כשהוא מתעורר לבוא להצדיקי האמת . אז דיקא נעשה תקון נפלא ונורא ביותר ונתגדל כבודו יתברך ביותר , כי זה עקר כבודו וגדלתו יתברך כשהרחוקים והמלכלכים והמטנפים ביותר נתעוררים לה' יתברך . שעל ידי זה ה' יתברך מעורר רחמיו וממשיך עליהם תקונים כאלה על ידי הצדיק האמת עד שעל ידם דיקא נטהר העולם מכל הטנופים של הבגדים הצואים שנתאחזו בעולם , כי מחמת שהם באו ממקומות כאלו ונתעוררו לשוב לה' יתברך ביגיעות כאלו . על ידי זה נתתקן ונטהר העולם , כי עקר כלל כל התקונים הוא לתקן דיקא במקום שנתקלקל דיקא . כמו שרואין ברות שמחמת שהיתה נכרית בתחלה ששם עקר בגדים הצואים . ועל כן יהושע היה לבוש בגדים צואים על שהיו בניו נשואים נשים נכריות , כמו שכתוב שם במקרא וכמו שדרשו רבותינו זכרונם לברכה . ורות שזכתה לצאת ממקום כזה ולהתגיר , על כן היא דיקא זכתה שיצא ממנה משיח שיבער רוח הטמאה מן הארץ שעל ידו יתבטלו אחיזת הבגדים הצואים מכל נשמות ישראל שזהו בחינת ברור האכילה שהוא שלמות הברור

האחרון שיהיה נעשה על ידי משיח דיקא כנ"ל שזהו בחינת ותאכל ותשבע ותתר לימות המשיח ולעולם הבא כנ"ל:

ועל-כן זכתה להוליד את עובד. ואיתא שהוא בחינת עבד אדמתו ישבע לחם, הינו כנ"ל. כי עובד שממנו יצא משיח הוא עוסק בבחינת ברורים הנ"ל שהם בחינת ברור התבואה והלחם. והעקר כשזוכין לשבע לחם בבחינת צדיק אכל לשבע נפשו. בבחינת ותאכל ותשבע ותתר, הינו בחינת שלמות הברור שהוא בחינת אכילה ושביעה דקדשה וכנ"ל. שזהו בחינת עבד אדמתו ישבע לחם וכנ"ל:

אות יב

ועל-כן צריכין לומר דברי תורה על השלח, כי עקר הברור מהבגדים הצואים הוא על ידי התורה שעל ידי זה מעוררין שרשי הנשמות שעל ידי זה נעשין גרים וכו' כנ"ל. וזה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: כל שלחן שלא אמרו עליו דברי תורה כאלו אכלו מזבחי מתים. שנאמר: כי כל שלחנות מלאו קיא צאה בלי מקום. כי כשאינן אומרים דברי תורה אי אפשר לברר מבחינת בגדים צואים. ועל כן נאמר על זה: כי כל שלחנות מלאו וכו'. שזהו בחינת זבחי מתים, דהינו עבודה זרה שהוא עקר סטרא דמותא שנמשך על ידי חטא האכילה של אדם הראשון כנ"ל. כי עקר התקון על ידי התורה שעל ידי זה מעוררין שרשי הנשמות וכו' וכנ"ל:

אות יג

וזה בחינת חנכה שהוא בחינת חנכת הבית המקדש. וזה בחינת גדל המעלה של בתי כנסיות ובתי מדרשות שעוסקים בהם בתורה ותפלה שהם בחינת מקדש מעט. כי עקר הטהרה מבחינת בגדים הצואים הנ"ל שמהם כל המניעות והעכובים מעבודת הבורא יתברך, עקר הטהרה מהם הוא על ידי התורה הקדושה שהיא נקראת באר מים חיים וכמו שכתוב במשנה וכנהר שאינו פוסק וכמעין המתגבר. כי אלו הבגדים הצואים שיש לכל אדם כל זה שלא תקן חטאיו. ובפרט מי שנתלכלך כמו שנתלכלך רחמנא לצלון, שעל ידי זה מתעוררין ומתגברין עליו המניעות והמסכים בכל פעם והם משתטחים לפניו ומפסיקין מאד מאד כמו נהר ממש כנ"ל.

הם בחינת יון מצולה ואין מעמד, בחינת טיט היון שמתדבק מאד בכל פעם. ומשם באים כל הנפילות וההתרחקות של הרבה בני אדם מה' יתברך כי אפלו אם מתעורר לפעמים לשוב לה' יתברך. תכף משתטחים כנגדו ואינם מניחים אותו להתקרב. וכן בכל פעם. ועל זה צעק דוד: טבעתי ביון מצולה ואין מעמד וכו'. הצילני מטיט ואל אטבעה וכו'. ועקר התקון לזה הוא התורה הקדושה, כי התורה היא מקור מים חיים שמטהרת מכל הגלולים והטנופים. בחינת מים טהורים, בחינת וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם מכל טמאותיכם ומכל גלוליכם וזה צריך כל אדם לידיע שאפלו אם הוא כמו שהוא. אם יברח בכל יום אל התורה הן הרבה הן מעט אם אי אפשר לו מחמת הפרנסה או שארי מניעות. על כל פנים כשיקבע עצמו על התורה ללמד בכל יום ויום איך שיהיה ויעבר עליו מה, אז בודאי סוף כל סוף יהיה נטהר מכל הבגדים הצואים ויתקרב לה' יתברך באמת, כי אף על פי שהם נסבכים באדם מאד מאד ומתגברים בכל פעם שמתעורר האדם לה' יתברך, הם מתגברים ביותר. בפרט כשרוצה לעסק בתורה ותפלה. וכמובא בכתבי האר"י ז"ל. שיש הרבה שהמצולות ים שהם הרהורים רעים ומגנים מתגברים עליהם ביותר, בפרט בעת עסקו בתורה ותפלה, אבל אף על פי כן אם לא יניח את מקומו יכריח מחשבתו להמשיכה לתוך התורה והתפלה בכל פעם יהיה איך שיהיה. בודאי סוף כל סוף התורה תטהר אותו מכל הנ"ל, כי התורה הוא בחינת נהר שאינו פוסק וכמעין המתגבר שאין שום טמאה ולכלוך יכול להתקים כנגדה, כי כל הטמאות והגלולים שבעולם היא שוטפת אותם ומבטלת אותם ברגע קלה, רק שהעקר שיהיה חזק בזה, כי אחר כך הם חוזרים ומתגברים ביותר. וצריך לחזר ולברח אל התורה. וכן בכל פעם. וזהו בחינת קבעת עתים לתורה. 'קבעת' דיקא שיהיה עסק התורה בקביעות גדול. אפלו מי שאינו עוסק בתורה כל היום כי אם איזה עתים ושעות, על כל פנים צריך לזהר שיהיו אלו העתים והשעות בקביעות גדול בכל יום חק ולא יעבר. כדי שיברח בכל פעם למקור מים חיים המטהרים מכל הטמאות והבגדים הצואים וכנ"ל:

וזהו בחינת חנכה, כי ענין חנכה מבאר שם במקומו בהתורה הנ"ל שכל התקונים הנאמרים שם נמשכים על ידי מצות הדלקת נר חנכה. אך עדין יש לדבר ולבאר בזה, כי עקר כל התקונים הנ"ל הם על ידי התורה שעוסקין בכונה עד שמעוררין שרשי נשמות ישראל המשרשין בתורה כמו שמבאר שם. שעל ידי זה נתעוררין ושבין לה' יתברך ונעשין בעלי תשובה וגרים שעל ידי זה עקר עלית הכבוד מזילותא דגלותא להשלים היראה שעל ידי זה נעשה שלום וכו', עין שם. וזה בחינת נר חנכה שהוא בחינת נרות המנורה הטהורה שהיא בחינת כלל התורה כידוע בחינת כי נר מצוה ותורה אור, כי עקר הכבוד שהוא בחינת אור הנר של חנכה כמו שמבאר שם. עקר עליתו על ידי התורה כנ"ל. וזה בחינת תקף הנס של חנכה שנעשה בכל שנה ושנה בכל דור ודור. שהוא להכניע מלכות יון הרשעה שמתגברת בכל פעם, כי מלכות יון הרשעה זה בחינת יון מצולה ואין מעמד, בחינת טיט היון הנ"ל. שהם כלל כל המניעות והעכובים הנמשכין מבחינת הבגדים הצואים כנ"ל. ולגדל התגברותם כמעט אפס תקוה חס

ושלום, כי הם אומרים: כתבו לכם על קרן השור שאין לכם חלק באלקי ישראל, כי רוצים לרחק את כל אחד לגמרי חס ושלום, לגדל עצם השתטחותם לפניו במניעות ועכובים ומחשבות ורעיונים רעים וזרים ומטנפים מאד שכמעט אין תקוה לצאת מהם חס ושלום, וכמו שכתוב: צפו מים על ראשי אמרתי נגזרתי. וכמו שפרש רש"י שם שבזמן שהאדם בא במים עד צוארו יש תקוה וכו', אבל כשצפו מים על ראשו וכו'. ואני אף על פי כן קראתי שמך ה' מבור תחתיות וכו', עין שם. ועקר הנס והישועה להנצל מהם נעשה על ידי הכהנים שהם בחינת הצדיקי אמת שנקראים כהנים, כמו שכתוב: כי שפתי כהן וכו'. כמו שמבאר במקום אחר, הינו על ידי הצדיקים שעוסקים בתורה תמיד ומעוררין בכל עת שרשי נשמות ישראל שעל ידי זה נתעוררין הכל לה' יתברך כנ"ל שעל ידי זה מתגברין בכל פעם לשבר המניעות הבאים מהבגדים הצואים כנ"ל, כי מימי התורה הקדושה מטהרין מהם וזוכין לבגדים נקיים בחינת בגדים לבנים:

אות יד

וזהו בחינת השמן של נר חנכה שהוא בחינת הדעת הקדוש של התורה, בחינת שמן משחת קדש שעל ידי מצות הדלקת נר חנכה אנו זוכין להמשיך עלינו קדשת הדעת הקדוש של התורה הנמשך על ידי הצדיקי אמת שעל ידי זה נטהרים מהבגדים הצואים שמהם כל המניעות כנ"ל וזוכין לבגדים לבנים בבחינת בכל עת יהיו בגדיך לבנים ושמן על ראשך אל יחסר. שעל ידי זה שמן על ראשך אל יחסר, הינו בחינת השמן של נר חנכה על ידי זה זוכין לבגדים לבנים בחינת בכל עת יהיו בגדיך לבנים. וזהו ושמן על ראשך אל יחסר. 'אל יחסר' דיקא שצריכין לזהר שלא יהיה נחסר השמן שהוא עסק התורה לעולם וכנ"ל שיעסק בתורה בבחינת נהר שאינו פוסק וכמעין המתגבר בכל פעם ואז יזכה שבכל עת יהיו בגדיו לבנים. בכל עת דיקא. הינו אף על פי שהם ירצו להתגבר בכל פעם לעורר פגם הבגדים הצואים חס ושלום, אבל על ידי שיברח אל התורה בכל פעם בבחינת ושמן על ראשך אל יחסר, על ידי זה יטהר בגדיו בכל פעם על ידי מימי התורה ויזכה שבכל עת יהיו בגדיו לבנים. 'בכל עת' דיקא, הינו אף על פי שהם ירצו להתגבר בכל פעם לעורר פעם הבגדים הצואים חס ושלום, אבל על ידי שיברח אל התורה בכל פעם בבחינת ושמן על ראשך אל יחסר, על ידי זה יטהר בגדיו בכל פעם על ידי מימי התורה ויזכה שבכל עת יהיו בגדיו לבנים בכל עת דיקא וכנ"ל. וזה בחינת מה שנאמר בשבח עסק התורה: על כן משחך וכו' שמן ששון מחבריך מר ואהלות קציעות כל בגדתיך וכו'. כי על ידי בחינת שמן ששון בחינת ושמן על

ראשך וכו'. על ידי זה מר ואהללות קציעות כל בגדתיך שהבגדים מעלין ריח טוב שהוא בחינת בגדים לבנים הפך הבגדים הצואים שריחן רע רחמנא לצלן. וזה שדרשו רבותינו זכרונם לברכה כל הבגידות שלך מעלין ריח טוב, כי התורה מטהרת מכל הפגמים והלכלוכים שנאחזים בהבגדים דיקא עד שהעוונות נתהפכין לזכיות עד שהבגידות שהם פגם הבגדים מעלין ריח טוב:

אות טו

וזהו בחינת נר חנכה מוסיף והולך בחינת ושמן על ראשך אל יחסר. שעל ידי תקף הנס של חנכה שעל זה תקנו לנו להדליק נר חנכה על ידי זה זוכין להוסיף ולילך ולהאיר אור התורה בכל יום יותר ויותר עד שזוכין ליום השמיני שהוא עקר תקף הנס שדלק מעט השמן שמונה ימים, כי יום השמיני זה בחינת בינה אמא עלאה שהוא בחינת שרש התורה שכלולה משבעת ימים משבע מדות שהם בחינת שבעה קני המנורה ושרשם בבינה שהוא בחינת יום השמיני ששם שרש נשמות ישראל שצריכין לעסק בתורה עד שיעוררו על ידה שרשי הנשמות שבבינה שהוא אם כל חי, שהוא שרש התורה וזה שנשמך בפרשת ואתה תצוה שמדבר משמן המנורה נשמך מיד פרשת בגדי כהנה. וזה בחינת הנ"ל, בחינת בכל עת יהיו בגדי לבנים ושמן על ראשך אל יחסר. כי על ידי שמן המנורה בחינת נר חנכה זוכין לבחינת בגדים לבנים שהם בחינת בגדי כהנה. ועל כן היה הנס של חנכה על ידי הכהנים שלובשין בגדי כהנה שהם בחינת בגדים לבנים

אות טז

וזה בחינת חנכת הבית המקדש שנמשך בחנכה, כי כל התקונים הנ"ל כלולים בבית המקדש, כי שם בבית המקדש שם שרש התורה שהם הלוחות וספר תורה שהיה מנח שם בבית קדש קדשים על האבן שתיה. ועל כן שם היו סנהדרין יושבין כי מציון תצא תורה. ועל כן שם נטהרין מכל העוונות והחטאים שהם בחינת בגדים צואים, כי על ידי התורה היוצאת משם נטהרין מהם כנ"ל, כי מעין מבית ה' יוצא שמתגבר בכל

פעם שמטהר מכל הטנופים וכנ"ל. ועל כן שם עקר עלית הכבוד, כמו שכתוב: וכבוד ה' מלא את הבית. כי שם עקר הגדלת כבוד ה' יתברך וכבוד ישראל, כי שם עקר התקרבות הגרים ובעלי תשובה, כמו שכתוב: עמים הר יקראו וכו'. שפרושו על הגרים כמו שפרש רש"י שם. וכמו שכתוב: כי ביתי בית תפלה יקרא לכל העמים. ועל כן שם עקר היראה, כמו שכתוב: מה נורא המקום הזה. ועל כן קרא אברהם שם המקום ההוא ה' יראה. ושם עקר השלום, כי נקרא סכת שלום. ועל כן קרא מלכי צדק שמו שלום. והקדוש ברוך הוא הסכים על שניהם וקרא שם העיר ירושלים על שם יראה שלום, כמו שכתוב במדרש, הינו כנ"ל. כי עקר השלום נעשה על ידי היראה שנשלמת על ידי הכבוד וכו'. שכל זה נעשה בבית המקדש שעומד בירושלים וכנ"ל:

אות יז

וזהו בחינת קדשת הבתי כנסיות ובתי מדרשות. שהם בחינת מקדש מעט, כי עקר התקון על ידי עסק התורה של הצדיקי אמת שיכולין על ידי למודם לעורר ולהאיר שרשי נשמות שבתורה כנ"ל. וקדשה זאת צריך כל אדם להמשיך על עצמו על ידי שיחבר עצמו להיראים המקשרים בהצדיקי אמת בבחינת חבר אני לכל אשר יראוך כי בודאי איש אחד לבדו קשה לו לזכות להמשיך על עצמו הארה הנ"ל. אבל כשמתחברים רבים יחד ובונים בית המדרש לעסק בו בתורה. וכונתם אל האמת לאמתו להכלל על ידי עוסקם בתורה ותפלה בצדיקי אמת שיש להם כח להאיר ולעורר כל נשמות ישראל, בודאי הן אל כביר לא ימאס, כי זכותא דרבים עדיף. גם מחמת שהם רבים וכל אחד יש לו שרש בתורה על ידי זה נתעוררים ומאירים הרבה אותיות התורה ומאירים זה לזה עד שנולדין נשמות הגרים ונתעוררין הפושעי ישראל כמבאר בתורה הנ"ל. ועל כן רגיל בדברי רבותינו זכרונם לברכה לקרא שם הבית המדרש על שם הצדיק והרבי של התלמידים שלומדים שם כמו שמצינו בכמה מקומות שאמרו בבית מדרשו של רבי. ובבית מדרשו של רבי פלוני. וכמו שדרשו על פסוק: ותלך לדרש את ה'. שהלכה לדרש בבית מדרשו של שם ועבר. כי עקר שלמות הבית המדרש כשנקרא על שם צדיקי אמת שיכולים לעורר שרשי נשמות ישראל על ידי תורתם וכנ"ל. וזה מה טבו אהליך יעקב משכנתך ישראל שמדבר בשבח בתי כנסיות ובתי מדרשות. וזהו כנחלים נטיו וכו', כי הם מטהרין את האדם כמו נחל נובע, כי הם בחינת נהר שאינו פוסק וכמעין המתגבר שעומדין תמיד כנגד הבגדים הצואים לטהר מכלם אף אם מתגברין בכל פעם כמו שמתגברין, כי התורה שהיא בחינת נחל נובע וכו'. בחינת מקור מים חיים מתגבר עליהם תמיד

ומטהרת מהם כנ"ל. שזהו מעלת הבית הכנסת ובית המדרש שמחמת שיש מקום קבוע לתורה ותפלה על ידי זה סוף כל סוף נטהר מהם, כי אדם יחידי יכול להפיל חס ושלום. על ידי התגברותם כנ"ל. אבל כשיש בית המדרש קבוע כל מי שהוא בכלל אנשי הבית המדרש הקדוש ואינו מפריד עצמו מהם לגמרי חס ושלום, בודאי יתגבר קדשת הבית המדרש שכלול מעסק התורה של רבים שיש להם כח ביותר להמשיך עליהם הארה משרשי נשמותיהם הנמשכים על ידי הצדיקי אמת שנקרא הבית המדרש על שמו שעל ידי זה יזכה גם הוא לשאר על עמדו עד שיהיה נטהר בכללם מכל הבגדים הצואים ויזכה לבגדים נקיים כנ"ל:

וזה שטרח דוד המלך עליו השלום כל כך למצא מקום לה', כמו שכתוב: אם אתן שנת לעיני וכו'. עד אמצא מקום לה', כי צריך שיהיה מקום קבוע להקדשה שזהו בחינת גדל מעלת קדשת הבית המקדש כדי שלא תוכל הסטרא אחרא להפיל את האדם, כי מאחר שנשאר מקום קבוע שהוא הבית המקדש ששם שרש התורה. לעולם תתגבר קדשתה עליהם וכנ"ל, אבל בעוונותינו הרבים התגברה הסטרא אחרא על זה בעצמה והחריבה הבית המקדש. ועתה נחמתנו על ידי הבתי כנסיות ובתי מדרשות, כמו שכתוב: כי הפיצותים בגוים וכו'. ואהי להם למקדש מעט. כי בכל בית הכנסת ובית המדרש נמשך קדשת הבית המקדש שקדשתה נשאר קימת אפלו לאחר החרבן, כי מקום הבית המקדש שכבר מצא דוד על ידי יגיעתו כבר נשאר קים לעולם. ומשם נמשך הקדשה לכל הבתי כנסיות ובתי מדרשות שהם מקדש מעט, כי על ידי קביעת הקדשה של הבתי כנסיות ובתי מדרשות, על ידי זה נטהרין ישראל, כי קדשתם הקבוע יעלה על כל התגברות המונעים שנמשכין מהבגדים הצואים אף על פי שמתעוררים בכל פעם ביותר ומשתטחים ומתפשטים מאד מאד בפרט בדורות הללו כאשר יודע כל אחד בנפשו, כי קביעת הקדשה של הבתי כנסיות ובתי מדרשות עולה על כלם ומטהרת מכלם כנחלים המטהרים בבחינת כנחלים נטיו, כמו שדרשו רבותינו זכרונם לברכה: מה נחלים מטהרין את האדם, אף בתי כנסיות ובתי מדרשות מטהרין וכו' וכנ"ל:

אות יח

ועל-כן הם שמונה ימי חנוכה. כנגד שמונה חוטים שבציצית שהם בחינת בגדים לבנים בחינת כנפי מצוה שהגרים נכנסין לשם שזהו בחינת שמונה בגדי כהן גדול שנשמכין בפרשת ואתה תצוה לפרשת שמן המנורה וכנ"ל:

אות יט

וזה בחינת קימת חצות לילה לעסק בתורה, כי אז עקר עסק התורה בשלמות לעורר על ידי עסק התורה שרשי נשמות ישראל, כי כשעוסקין בתורה בחצות מתעוררין עמו כל נשמות הצדיקים שבגן עדן וכלהו ציתין לקלה כמו שאיתא בזהר הקדוש. ונשמות הצדיקים הם כלולין מכל נשמות ישראל כידוע. וכשהם מתעוררין, נתעוררין כל הנשמות ומאירין זה לזה שעל ידי זה בעלי תשובה וגרים כנ"ל. וזה שאיתא בזהר הקדוש: היושבת בגנים חברים מקשיבים לקולך. ודורש שם בגנים לשון גנות ומפרש שם: 'היושבת בגנים', בגנותא דעלמא. 'חברים' שהם הצדיקים, מקשיבים לקולך כשעוסקין בתורה בחצות לילה וכו', עין שם. הינו שזהו עקר מעלת עסק התורה כשקמים בחצות, כי על ידי שנתעוררין מהשנה אז ועוסקין בתורה על ידי זה מעלין נשמתו וכל הנשמות התלויים בו מבחינת אני ישנה הנזכר בהתורה הנ"ל שהוא בחינת נשמות הפגומין קדם ששבין בשלמות לה' יתברך שהם בחינת פלגא וכו'. ואז מעלין כלם מגנותא וזילותא דהאי עלמא על ידי שנתעוררין לקולו כל נשמות הצדיקים שבגן עדן וכנ"ל. וזה שמזהיר ומחזק הפסוק את כל אדם שיקום בלילה ויעסק בתורה. ולא יפל בדעתו מחמת שהוא מגנה על ידי מעשיו. כי אף על פי כן הצדיקים ציתין לקלה. שזהו היושבת בגנים, בגנותא דהאי עלמא שפלה, אף על פי כן 'חברים', שהם הצדיקים, 'מקשיבים לקולך', כי כלם מתאווים לשמע קולך בתורה ותפלה. ועל כן השמיעני ולא תאמר שימאסו חס ושלוס, בקולך מחמת גנותך, כי אדרבא, ה' יתברך והצדיקים משתעשעים בקולך דיקא, כי זה עקר כבודו יתברך בכל עת שהרחוקים ביותר מתעוררין לה' יתברך כמבאר שם בהתורה הנ"ל. ועל כן מתאבלין אז בחצות על חרבן בית המקדש, כי עקר ההתקרבות של כל הרחוקים לה' יתברך הוא על ידי הבית המקדש שכלול מכל התקונים הנ"ל, על כן צריכין אז להתאבל עליו שעל ידי זה יעורר רחמיו שיבנה במהרה בימינו שעל ידי זה יתקן הכל כנ"ל. ואחר כך בבקר לובשין ציצית ותפלין, כי ציצית הם בגדים לבנים, בחינת כסות נקי הפך הבגדים הצואים כנ"ל שזה עקר כבודו בחינת כבדהו בכסות נקי כמבאר בהתורה הנ"ל. ועל ידי הכבוד נשלם היראה שזהו בחינת תפלין שהם בחינת יראה, כמו שכתוב: וראו וכו' ויראו ממך. ועל ידי זה יכולין להתפלל, כמו שמבאר שם. ועל כן מתפללין אז בטלית ותפלין שהם בחינת היראה שהוא בחינת תפלין שנשלם על ידי הכבוד שעולה על ידי הגרים שבאים תחת כנפי מצוה שזהו בחינת ציצית שכל זה נעשה על ידי התורה שעוסקין בחצות כנ"ל וכמבאר בכונות האר"י ז"ל שעקר תקון ציצית ותפלין ותפלה בבקר הוא על ידי קימת חצות לעסק בתורה, הינו כנ"ל. וזה שדרשו רבותינו זכרונם לברכה: 'בכל עת יהיו בגדיך לבנים',

אלו ציצית. יושמן על ראשך אל יחסר, אלו תפלין הינו כנ"ל:

אות כ

על-כן צריך האדם להתחזק מאד מאד לעסק בתורה ותפלה בכל יום אף אם יעבר עליו מה, כי כל זמן שחוזר אל התורה נמשך עליו טהרה גדולה. ואף אם אחר כך נעשה עמו מה שנעשה, אף על פי כן יחזר ויברח אל התורה עד שסוף כל סוף יהיה נטהר על ידי התורה. שתורה אותו דרך לצאת מכל הבליו ורעיונים הרעים הנמשכין מהבגדים הצואים שנסבכין בו כל כך. שמהם כל המניעות והבלבולים, כי התורה היא מקור מים חיים שמטהרת מכלם כנ"ל. וזה שאמר דוד המלך עליו השלום: חשבתי דרכי ואשיבה רגלי אל עדתיך. שאני חושב דרכי בכל מה שעובר עלי. וואשיבה רגלי אל עדתיך. כי אין מנוס לברח מהם כי אם אל התורה כנ"ל. ועל כן חשתי ולא התמהמהתי לשמר מצותיך. כי מחמת רבוי המניעות והבלבולים צריכין להזדרז לשמר מצוותיו יתברך בזריזות גדול מאד. וזהו חבלי רשעים עודני תורתך לא שכחתי, הינו אף על פי שחבלי רשעים, שהם הקלפות המונעים והמבלבלים, מתקבצים עלי בכל עת, אף על פי כן תורתך לא שכחתי, כי אדרבא, מחמת זה אני מתעורר ומתגבר בכל עת לעסק בתורה שמטהרת מהם כנ"ל. וזהו חצות לילה אקום להודות לך וכו', הינו כי עקר התקון על ידי קימת חצות כנ"ל שאז עסק התורה בבחינת תורת חסד שהוא הלמוד תורה על מנת ללמדה, כמו שמבאר שם בהתורה הנ"ל שהוא על ידי שמעוררין נשמות ישראל על ידי התורה שזה נעשה יותר בחצות כנ"ל. וזה: חבר אני לכל אשר יראוך, כי צריכין לזה להתחבר ליראים אמתיים האחוזים בצדיקי אמת כדי שיוכל עמהם לזכות לבחינת תורת חסד הנ"ל, כי אדם פשוט לבדו בודאי אינו זוכה לזה כי אם כשמתחברים ליראים אמתיים בבחינת חבר אני לכל אשר יראוך וכו' וכנ"ל. וזהו חסדך ה' מלאה הארץ חקיד למדני. הינו שמבקש שיזכה לתורת חסד הנ"ל. וזהו חסדך ה' מלאה הארץ, הינו כמו שחסדו יתברך מלאה הארץ, כמו כן בבחינת זאת חקיו ילמדנו הינו שנזכה לבחינת תורת חסד וכו' כנ"ל:

אות כא

וזה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה על זאת יתפלל כל חסיד אליך לעת מצא-זו אשה. וחד אמר: זו תורה וכו'. וחד אמר זה מיתה וחד אמר: זה קבורה. וחד אמר: זה בית הכסא (ברכות ח). ואמר שם הא (דאמר זה בית הכסא) עדיפא מכלהו, הינו מר אמר חדא ומר אמר חדא ולא פליגי. כי כלו חד והכל תלוי זה בזה. על פי התורה הנ"ל, כי דוד המלך עליו השלום, הזהיר את האדם שיתפלל תמיד להנצל משטף מים רבים שהם המונעים הרבים הנמשכין מהקלפות שהם בחינת בגדים צואים וכנ"ל. ועל כן דרשו לעת מצא זו אשה, שהוא בחינת קדשת הזווג, שזהו עקר בחינת מצא אשה מצא טוב ויפק רצון מה', הינו שיזכה לעורר נשמות ישראל כדי שימשיך לבנו נשמה בהירה וזכה, כמו שמבאר שם על דברי רבותינו זכרונם לברכה: מפני מה תלמידי חכמים אין בניהם תלמידי חכמים וכו'? ועל כן דרש אידך זו תורה, כי אי אפשר לזכות לזה כי אם על ידי עסק התורה בבחינת הנ"ל וכנ"ל. ואידך אמרו זו מיתה וקבורה, כי המיתה וקבורה הם לתקן חטא אדם הראשון שאז נמשכו הבגדים הצואים עד שאי אפשר להטהר מהם בשלמות עד המיתה והקבורה שאז יתבלה הזהמא בעפר וכנ"ל, אבל צריכין להתפלל ולבקש על זה כל ימי חייו שיזכה למיתה וקבורה יפה באפן שיהיה לו תקון להפשיט ממנו מיד הבגדים הצואים בשעת מיתה וקבורה ולהלבישם בבגדים נקיים ולבנים, כי יש הרבה שצריכין לסבל ענשים קשים ומרים בגיהנם וכו' וגלגולים רבים קדם שמפשיטין מהם הבגדים הצואים, על כן צריכין להתפלל על זה הרבה שיזכה למיתה וקבורה יפה שיזכה להתלבש אז מיד בבגדים נקיים. ואידך אמר: זו בית הכסא ששם עקר הדחיה שדוחין את הפסלת הגמור לחוץ. ועל זה מברכין 'רופא כל בשר ומפליא לעשות'. כי הברור הזה הוא הפלא גדול. אבל צריכין לזה זכיה גדולה שגם ברוחניות יפשט ממנו הבגדים הצואים כמו שדוחה בגשמיות הפסלת לחוץ ועל כן אמרו שם: הא דמר זוטר אעדיף מכלהו. כי העקר צריכין להתפלל על זה לדחות הפסלת לחוץ, דהינו להפשיט ממנו הבגדים הצואים שהם עקר השטף מים רבים, כי מהם כל המניעות והבלבולים והעקמימיות שבלב. וכל המסכים המבדילים כנ"ל. וזה על זאת יתפלל כל חסיד אליך. 'חסיד' דיקא. כי אי אפשר לתקן כל זה כי אם על ידי בחינת חסד, דהינו תורת חסד. ועל כן צריכין להשתדל להתקרב להצדיק שהוא בחינת חסיד באמת שעוסק תמיד בתורת חסד ללמד תורה על מנת ללמדה לעשות חסידים אמתיים בעולם, כי רק על ידו יכולין לזכות לכל הנ"ל להפשיט ממנו הבגדים הצואים ולזכות לבגדים נקיים וכנ"ל:

וזה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: לעולם ירגיז אדם יצר טוב על יצר הרע וכו' אם נצחו מוטב ואם לאו יעסק בתורה וכו'. ואם לאו יקרא קריאת שמע וכו' אם נצחו מוטב ואם לאו יזכר לו יום המיתה וכו'. ולכאורה קשה. אם כן יזכיר לו תכף יום המיתה, ועוד הלא אנו רואים רב בני האדם שזוכרים יום המיתה בפניהם ואף על פי כן עושים מה שעושים רחמנא לצלן, וכמו שכתוב: ואחריהם בפיהם ירצו סלה. אך באמת עקר המלחמה כנגד היצר הרע הוא רק על ידי התורה, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: אם פגע בך מנוול זה משכהו לבית המדרש אם אבן הוא נמוח וכו'. ועל כן קראו מנוול, כי עקר התגברותו על ידי הנוול של הבגדים הצואים כנ"ל. והתקון על ידי מימי התורה וכו' וכנ"ל. וכמו ששמעתי מפיו הקדוש זכרונו לברכה שאמר: נכספתי מאד להמשיך העולם אל עשיה, דהיינו שיהיה חיוב לכל אחד בכל יום ללמד כך וכך כפי ערכו וכו'. ושאלתי אותו אז: הלא יש בני אדם בעלי עברות רחמנא לצלן?! השיב בלשון גערה קצת: אין אתה יודע כח הגדול של התורה וכו'. וכונתו היתה שאפלו מי שנלכד בעברות חס ושלום, ונדמה לו שאי אפשר לו לצאת משם. אם אף על פי כן היה קובע לו שעורים קבועים לתורה בכל יום ויום היה כח התורה מתגבר עד שגם הוא היה נתתקן ויוצא מהם סוף כל סוף. (עין מזה בשיחות הר"נ שאחר הספורי מעשיות) נמצא, שעקר נצחון היצר הרע על ידי התורה, אבל הבעל דבר מתגבר על האדם על זה בעצמו לבטלו מהתורה. ואפלו כשאדם עוסק לפעמים בתורה הוא מתגבר להפילו מזה. ועקר הסתתו לדחותו מהתורה חס ושלום, הוא על ידי זה בעצמו מחמת שרואה שעוסק בתורה. ואף על פי כן עדין הרע שלו בתקפו. על כן מתנכל עליו הבעל דבר להסיתו לדחותו חס ושלום מהתורה לגמרי. אבל מי שמסתכל על האמת לאמתו ויזכר באמת יום המיתה שסוף כל סוף יעברו ימי חייו כצל עובר ויצטרך לתן דין וחשבון וכו'. בודאי לא יסתכל על הסתת היצר הרע ויקים דברי רבותינו זכרונם לברכה לעסק בתורה בכל יום חק ולא יעבר יהיה איך שיהיה, כי סוף כל סוף המאור שבה יחזירהו למוטב. וזה היה כונת הגמרא הנ"ל שצוה לעסק בתורה או בקריאת שמע כדי לנצח היצר הרע. ואם לאו שלא נצחו על ידי התורה. ואזי ירצה היצר הרע להתנכל עליו לדחותו מהתורה לגמרי מאחר שרואה שאין מועיל לו עסק התורה לנצח היצר הרע ולפעמים יש נופלים כל כך עד שדוחה אותם אפלו מלקרות קריאת שמע על ידי שמפילו הבעל דבר בדעתו מחמת רבוי מעשיו הרעים, כי כך דרכו של היצר הרע היום אומר לו עשה כך למחר אומר לו עשה כך עד שאומר לו וכו'. והעצה על זה. יזכר לו יום המיתה, הינו שיזכר יום המיתה שסוף כל סוף יהיה מכרח למות. ואז בסוף הכל בודאי טוב יותר כל מה שחטף בזה העולם איזה דבור תורה ותפלה וקריאת שמע אף אם הוא כמו שהוא. ועל כן על ידי שיזכר לו יום המיתה יחזר אל התורה וקריאת שמע שיתגבר לעסק בתורה בכל יום או על כל פנים יקרא קריאת שמע בכל יום ולא יפל בדעתו משום דבר. ואז בודאי יזכה סוף כל סוף לנצח היצר הרע. נמצא, שעקר נצחון היצר הרע על ידי התורה כנ"ל. אך מחמת שלא כל אדם יכול לנצח היצר הרע על ידי עסק התורה בזמן מעט רק הרב צריכים להתגבר לעסק

בתורה ימים ושנים הרבה עד שינצחו ובתוך כך עובר על האדם מה שעובר ורוצה הבעל דבר להפילו מעסק תורתו מחמת שנדמה לו שאין מועיל לו עסק התורה חס ושלום, על כן יזכר לו יום המיתה שסוף כל סוף מה יעשה ליום פקדה ועל ידי זה בודאי ישוב אל התורה בכל עת אפלו אם יעבר עליו מה. ואז בודאי יזכה לנצח היצר הרע ולהפשיט מעצמו הבגדים הצואים שמהם כל הבלבולים והמניעות, כי עקר התקון על ידי התורה שהיא מקור מים חיים כנ"ל. נמצא, שכונת רבותינו זכרונם לברכה להזכיר לו יום המיתה כדי שישוב אל התורה שעל ידה עקר נצחון המלחמה. והמאמר נעוץ סופו בתחלתו והבן:

אות כג

על-פי הנ"ל מבאר שצריך כל אדם לכוון דעתו תמיד בפרט בעת עוסקו בתורה ומצוות שיהיה נמשך עליו ההארה מהצדיק האמת שעוסק תמיד לעורר ולהאיר שרשי נשמות ישראל על ידי עסקו בתורה כנ"ל, כי זה ידוע ומובן לכל שאף על פי שהצדיק עוסק להביא הארה והתעוררות אפלו לפושעי ישראל, אף על פי כן בודאי צריכין לזה גם אתערותא דלתתא מהאדם עצמו בבחינת אם תעירו ואם תעוררו את האהבה עד שתחפץ כידוע. וכל מה שהאדם מכוון דעתו לזה ביותר ועוסק בתורה ביותר בודאי נמשך עליו הארה ביותר עד שיזכה לשוב לה' יתברך בשלמות. בבחינת אני לדודי ודודי לי. שכל מה שאני חותר ועוסק יותר לחבר את עצמי לדודי שהוא הארת הצדיק האמת משרש נשמתי שבתורה כנ"ל, כמו כן דודי לי, הינו כמו כן מוסיף והולך הצדיק להאיר בי בתוספת הארה. וזהו בחינת מצות הדלקת נר חנכה בכל אדם בכל דור שצריכין לכוון שעל ידי מצות ההדלקה הקדושה הזאת ימשיך על עצמו ההארה משרש נשמתו שבתורה שמאירה בתוך כלל נשמות ישראל הכשרים על ידי עסק התורה של הצדיק האמת. שמההארה זאת נדלק ומאיר נר חנכה הקדוש. ועל ידי שמקימין ישראל מצוה זאת בכל שנה נמשך על כל אחד הארה הזאת על ידי שעוסק להדליק ולהאיר על עצמו הארה הזאת על ידי מצוה זאת, כי זהו בחינת תקף הנס של חנכה בכלליות שהיה בימי מתתיהו וכו'. וכן נעשה הנס בפרטיות בכל שנה בכל אדם שבכל פעם רוצים להתגבר בחינת מלכות יון הרשעה שהוא בחינת יון מצולה ואין מעמד וכו'. שהם רוצים לבלבל ולבטל את האדם לגמרי מעבודת ה' יתברך כדי להשכיחם תורתך ולהעבירם על חקי רצונך. ועל ידי גדולי מבחרי הצדיקים הקדושים שהיה אז הכניעו אותם בגשמיות ורוחניות, כי גם מלכות יון הרשעה בגשמיות כל כחם ויניקתם היה על ידי שהתגברו על כל אחד מישראל המניעות והבלבולים מבחינת יון מצולה ואין מעמד

וכו' כנ"ל. וגדולי הצדיקים שהיו אז הכניעו ובוטלו על ידי קדשת תורתם וכו' כנ"ל ולא די שהכניעו אף גם קבעו הנס לדורות וצוו עלינו להדליק נר חנכה בכל שנה. להורות שהמשיכו עלינו הארה נפלאה ותקון נורא לנצח עד שכל אחד מישראל בכל מה שעובר עליו יכול להדליק נר חנכה הקדוש בביתו שעל ידי זה ממשיך על עצמו הארת התורה משרשה שנמשך על ידי צדיקי אמת שבכל דור שעל ידי זה זוכין לשוב לה' יתברך ולהשיב אחרים בתשובה שעל ידי זה עולה הכבוד שהוא בחינת אור ומשלים את היראה וכו'. שכל זה הוא בחינת מצות נר חנכה כנ"ל:

אות כד

וזה: ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך וכו'. 'ויקחו אליך' דיקא, כי משה הוא כלל התורה בחינת הצדיק האמת שיכול לעורר ולהאיר שרשי נשמות שבתורה שעל ידי זה מביא הארה לכל אדם שמשם נדלקין שבע קני המנורה שהם בחינת כלל נשמות ישראל שכלולים בשבעה כתות. וזהו: ואתה תצוה את בני ישראל. 'תצוה' לשון צותא והתחברות, הינו שאתה תצוה ותחבר ותיחד את בני ישראל, דהינו שרשי נשמותיהם שבתורה כדי שיגיע הארה על כל אחד כנ"ל. ועל ישראל מטל: ויקחו אליך שמן זית זך, כי הם צריכין להתעורר מלמטה כנ"ל, על כן צריך כל אחד לקח ולהביא להצדיק בחינת שמן זית זך, הינו בחינת הטוב שבדעתו ומחו שנקרא שמן משחת קדש, כי עקר הברור על ידי הדעת, כי כלא במחשבה אתברירו וצריך כל אחד לראות לקח בחינת שמן זית זך, הינו הנקדה טובה שבדעתו שנמצא בו עדין, כי אפלו בפושעי ישראל עדין נמצא בו איזה נקדה טובה שהוא בחינת שמן זית זך שצריך להכין עצמו להביאו להצדיק על ידי שיכריח עצמו לעסק בתורה ותפלה ומצוות. וכל כונתו יהיה כדי שיהיה נתפס בו אור הצדיק כדי שתהיה נשמתו נדלקת ומאירה כמו נר ממש בבחינת נר ה' נשמת אדם כנ"ל. וזהו כתית למאור, 'כתית' דיקא, כי צריכין לבטש ולכתת הגוף ולסבל כמה יגיעות גדולות וכמה מיני מרירות עד שיזכה שיוכל האור לתפס בנשמתו בבחינת אעא דלא סליק בה נהורא מבטשין לה גופא דלא סליק בה נהורא דנשמתא מבטשין לה, כמו שאיתא בזהר הקדוש. וכן מבאר במדרש בפרשה זאת שבשביל מה נמשלו ישראל לזית? אלא מה הזית הזה עד שהוא באילנו מגרגרין אותו ואחר כך מורידין אותו מן הזית ונחבט. ומשחובטין אותו מעלין אותו לגת ונותנין אותו במטחן ואחר כך טוחנין אותו. ואחר כך מקיפין אותו בחבלים ומביאין אבנים ואחר כך נותנין את שמן כד ישראל וכו', הינו שצריכין לסבל כמה וכמה מיני יגיעות גדולות עד שזוכין להפשיט מעצמו הבגדים הצואים שמהם כל המניעות כדי שיהיה נתפס

בו הארת הצדיק בבחינת כתיבת למאור כנ"ל. וזהו להעלות נר תמיד תמיד דיקא שצריכין להכריח עצמו לעסק בתורה תמיד בכל יום כמו שכתוב והגית בו יומם ולילה. כי כל פעם חוזרין ונעורין המניעות וכו' שהם בחינת הבגדים הצואים. ועל כן צריכין בכל פעם להתגבר כנגדם על ידי התורה וכנ"ל. וזה: באהל מועד מחוץ לפרכת אשר על העדת יערך אתו וכו'. שמצות הדלקת המנורה כנגד ארון העדות ששם הלוחות שהם שרש התורה ששם עקר שרשי נשמות ישראל בחינת תוכו רצוף אהבה וכו'. כי עקר הדלקת המנורה כדי להמשיך על ישראל הארת שרשי נשמותיהם שבתורה שנמשך על ידי הצדיק וכנ"ל שזהו בחינת הדלקת נר חנכה, שזהו בחינת גדל תקף הנס, כי בבית המקדש לא היה יכול להדליק הדלקה קדושה זאת כי אם הכהן בהיכל על המנורה הטהורה ועתה על ידי שהסטרא אחרא שהם בחינת מלכות יון הרשעה רצו לבטל עבודת בית המקדש לגמרי ולהשכיח תורתו וכו' וטמאו כל השמנים וכו' חמל עלינו ה' יתברך ועמד לנו בעת צרותינו עד שנתהפך מהפך אל הפך, כי אדרבא, עתה על ידי תקף הנס נתוסף לנו מצוה קדושה שהוא הדלקת נר חנכה בכל שנה שעל ידי זה זוכה כל אחד מישראל להאיר בביתו בחינת קדשת הדלקת המנורה הטהורה שהוא בחינת המשכת ההארה משרש נשמתו שנמשך על ידי הצדיק האמת כנ"ל. ועל כן נסמך מיד לפרשה זאת פרשת בגדי כהנה, כי על ידי בחינת שמן הנ"ל, בחינת הארת התורה, נטהרין מבגדים צואים וזוכין לבגדים נקיים בחינת בגדים לבנים שהם בחינת בגדי כהנה כהנה כנ"ל:

אות כה

וזהו: בהעלתך את הנרת אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות. הינו שהזהיר את אהרן הכהן שהוא שושבינא דמטרוניתא שעוסק לקרב ישראל לה' יתברך על ידי שממשיך עליהם הארת הצדיק האמת הנ"ל בבחינת הוי מתלמידיו של אהרן אוהב שלום וכו' ומקרבן לתורה. וזהו: 'בהעלתך את הנרת', כשתרצה להעלות ולהאיר את שבעת הנרות, שהם בחינת כלל נשמות ישראל, 'אל מול פני המנורה' שהוא בחינת הצדיק האמת, בחינת משה, שהוא בחינת פני המנורה פני התורה, כי הוא כלול מכל השבעים הפנים לתורה ועל כן הוא יכול להאיר כל שרשי נשמות ישראל. ועל כן הזהירו: 'אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות', שכל הכתות שבישראל שכלולים בשבע כתות כלם יאירו אל מול פני המנורה, שכלם יכוננו דעתם אל הארת הצדיק האמת שמשם מאיר נשמותיהם וכנ"ל:

אות כו

וזה שנשמך בזכריה (קפיטל ד) שהוא הפטרת שבת חנכה. נסמך שם מראה המנורה לענין ויהושע היה לבש בגדים צואים. ואמר:

הסירו הבגדים הצואים וכו'. כי בחינת המנורה הוא תקון וטהרה להסיר הבגדים הצואים ולזכות לבגדים לבנים בבחינת בכל עת יהיו בגדיך לבנים ושמן על ראשך אל יחסר וכנ"ל. וזה בחינת כשמן הטוב וכו' שירד על פי מדותיו, שהם בחינת הבגדים, בחינת בגדי כהנה בגדים נקיים וכנ"ל:

אות כז

וזה מה שמבאר בכונות שעקר הארת נר חנכה הוא על ידי בחינת השם נחל שהוא ראשי תבות ל'הדליק נ'ר ח'נכה, הינו בחינת התורה שהיא בחינת נחל נובע וכו', בחינת כנחלים נטיו. שזהו בחינת רבבות נחלי שמן (מיכה ו). כי עקר ההדלקה להמשיך קדשת השמן שהוא בחינת קדשת דעת התורה בלי הפסק בבחינת כמעין המתגבר וכנהר שאינו פוסק בבחינת ושמן על ראשך אל יחסר, דהינו שלא יפסק ויתבטל חס ושלום, מדברי תורה בכל מה שיעבר עליו וכו' וכנ"ל שזהו בחינת וזה מעשה המנורה מקשה זהב עד ירכה עד פרחה מקשה היא שהוא לשון קשי ועקשנות שצריכין להיות עקשן גדול בעבודת ה' מתחלה ועד סוף כמבאר במקום אחר וכנ"ל. וזהו בחינת (מלכים א יז) כד הקמח לא תכלה וצפחת השמן לא תחסר, הינו כנ"ל. וזה כד הקמח לא תכלה על ידי וצפחת השמן לא תחסר, כי נמשכת ברכה הפך הקללה שהיה על ידי חטא אדם הראשון שאז נמשכו הבגדים צואים כנ"ל, כי על ידי בחינת וצפחת השמן לא תחסר, בחינת עסק התורה בקביעות נתתקן כל זה כנ"ל:

אות כח

וזה שכתוב בהפטרה הנ"ל בעת שראה מראה המנורה הקדושה . ויעירני כאיש אשר יעור משנתו, כי מראה המנורה שהוא להביא הארה משרשי נשמות ישראל שבתורה וכו', זה בחינת התעוררות השנה להעלות הנשמות מבחינת אני ישנה הנזכר שם בהתורה הנ"ל. ומחמת זה נאמר אז דיקא: ויעירני כאיש אשר יעור משנתו מחמת שהיה צריך לעסק בהתעוררות השנה שזהו בחינת מראה המנורה כנ"ל:

אות כט

ועל-כן נקרא חנכה, כי זה עקר החנוך לכנס לעבודת ה' יתברך על ידי שממשיכין על עצמו ההארה משרש נשמתו שבתורה שנמשכת על ידי הצדיק האמת שזהו בחינת הדלקת נר חנכה כנ"ל:

אות ל

וזה בחינת מעלת הנוסעים והולכים על קברי צדיקים אמתיים, כי הצדיק שעסק כל ימיו בתורת חסד, דהינו שלמד תורה על מנת ללמדה, דהינו שהיה עוסק בתורה עד שהיה מעורר שרשי נפשות ישראל שבתורה. שעל ידי זה רבים השיב מעוון והגדיל כבוד ה' יתברך וכו' כנ"ל, זה הצדיק אפלו כשנסתלק עדין הוא עוסק בזה להחזיר כל העולם למוטב על ידי שממשיך על כל אחד הארה משרש נשמתו שבתורה, כי כל צדיק כפי חלקו בתורה. כשנסתלק נסתלק עמו חלקו שיש לו בתורה. ובשביל זה בעת שנסתלק צדיק, אז קשה לומר תורה. מחמת שנסתלק עם הצדיק חלקו שבתורה, כמו ששמעתי כל זה מפיו הקדוש בעת שנסתלק צדיק אחד. והצדיקים הגדולים שכל התורה כלולה בנשמתם כשנסתלקים נסתלק עמם שרש כל התורה שהוא שרש כל נפשות ישראל. אבל אלו הצדיקים הגדולים מחמת אהבתם את ישראל. וכל ימיהם מסרו נפשם בשבילם להביא להם הארה משרש נשמותיהם, על כן גם עתה אחרי הסתלקותם, אינם מניחים שיסתלק אור שרש התורה עמם לגמרי רק הם עוסקים גם לאחר הסתלקותם להמשיך ולהאיר בישראל בכל אחד

ואחד הארה משרש נשמתו שבתורה. כי כל התורה שהיא כלל נשמות ישראל כלולה בנפש הצדיק כידוע. ועקר גדלת מעלת הצדיק הוא שאפלו כשנסתלק למעלה למעלה למקום שנסתלק. יהיה למטה גם כן להמשיך הארה לכל דרי מטה, כמו שמבאר בהתורה כי מרחמם ינהגם (בלקוטי תנינא סימן ז', עין שם) כי הארת נפש הצדיק נשאר על קברו הקדוש ומאירה בכל העולם העשיה, כמבאר בכתבי האר"י ז"ל. נמצא, כשבאים על קברו ששם הארת נפשו שנסתלקה לשם עם כל התורה שעסק בה כל ימיו ללמד לאחרים על ידי שהיה מעורר בתורתו שרשי נשמות ישראל שבתורה, כשבאים לשם ממשיכים על עצמו הארה משרש נשמתו שבתורה, כי שם כלולים כל נפשות ישראל ששרשם בתורה וכנ"ל. שעל ידי זה חוזרים למוטב כנ"ל:

אות לא

וזהו מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה על חזקיהו מלך יהודה (בבא קמא יז): וכבוד עשו לו במותו. שהושיבו ישיבה על קברו והניחו ספר תורה על קברו ואמרו: קים זה וכו'. ומסקו שם אפלו קים אמרינן על שאר צדיקים אבל למוד לא אמרינן, כי חזקיה עסק ללמד תורה לאחרים, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, הינו כי מחמת שחזקיה עסק בתורת חסד ללמד תורתו לאחרים על ידי שהיה מעורר שרשי נשמות ישראל שבתורה, על כן מגיע לו כבוד הזה להושיב ישיבה על קברו. להורות שקיום ישיבות ובתי מדרשות לעסק בתורה הכל בנוי ומיסד על קברו, כי משם מאיר הארת שרשי הנשמות ישראל שבתורה שעסק בזה כל ימיו כנ"ל. ועל כן הניחו ספר תורה על קברו ואמרו קים זה וכו'. ולמד וכו'. כי הספר תורה שהניחו על קברו מורה ששרש התורה כלולה בנפשו על ידי שהיה עוסק בחייו בזה כנ"ל שעל ידי זה היה מלמד תורתו לאחרים שזהו מה שאמרו עליו למד, כי זה עקר מעלתו מה שהיה מלמד תורתו לאחרים על ידי שהיה מעורר שרשי נפשות ישראל שבתורה שעל ידי זה גם עתה מאיר על קברו הארה זאת שנמשכה על כל אחד מישראל לעוררו לתשובה כנ"ל שזהו בחינת שהושיבו ישיבה על קברו והניחו ספר תורה על קברו ואמרו למד וכו' כנ"ל. וכל זה דרשו מפסוק וכבוד עשו לו במותו. כי זה עקר הכבוד כשמלמדין תורתו לאחרים ומחזירים אותם בתשובה שעל ידי זה עקר הגדלת ועלית כבודו יתברך כנ"ל כמבאר בהתורה הנ"ל. ועל כן מגיע לו זה הכבוד בבחינת כי מכבדי אכבד:

אות לב

וזה בחינת מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: גדולים צדיקים במיתתן יותר מבחייהם. וזה שאמרו על פסוק: ושבח אני את המתים שכבר מתו וכו'. לענין דוד המלך עליו השלום, שבשעה שבקש שלמה המלך עליו השלום, להכניס הארון לבית קדש קדשים דבקו שערים זה בזה ואמר עשרים וארבע רננות ולא נענה, עד שאמר: זכרה לחסדי דוד עבדך. כי עקר שלמות קדשת ישראל הוא כשהבית המקדש בנוי על מכונו. והארון עומד על מקומו בבית קדש קדשים שמשם היתה נמשכת הארה לכל אחד מישראל משרש נשמתו שבתורה שעמדה בבית קדש קדשים על מכונו ועל מעמדה. כי מקדם כתיב: ואהיה מתהלך מאהל אל אהל ובמשכן. ולא היה מקום קבוע להארון. ועל כן לא היתה הארת התורה מאירה כל כך בתכלית השלמות. ועל כן היה מתיגע דוד מאד למצא מקום להבית המקדש, כמו שכתוב: אם אתן שנת לעיני וכו' עד אמצא מקום לה'. ועקר הוא מקום הארון שהוא נקדת האבן שתיה שמשם תצא תורה, כמו שכתוב: כי מציון תצא תורה, הינו שמשם יוצאת הארת התורה משרשה ומקומה ומאירה באור גדול עד שמגיע ההארה על כל אחד ואחד מישראל כפי שרש נפשו בתורה וכנ"ל. ועל כן בדורו של דוד ושלמה היו צדיקים גדולים, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. מחמת שאז היתה מאירה הארת התורה ביותר מחמת שיגע דוד עד שמצא מקום קבוע לארון וכנ"ל, כי דוד עסק כל ימיו בתורה בבחינה הנ"ל, בבחינת תורת חסד שהוא בחינת חסדי דוד הנאמנים, כי דוד היה מסיק שמעתתא אלבא דהלכתא, כמו שכתוב: והי עמו. שהלכה כמותו, כמו שדרשו רבותינו זכרונם לברכה. כי זה עקר בחינת מסיק שמעתתא אלבא דהלכתא, דהינו שיזכה על ידי עסק התורה לעורר שרשי נשמות ישראל שבתורה עד שמגיע הארה על כל אחד מישראל להחזירו למוטב להורות לו דרך והלוך איך יזכה לצאת מהרע שלו ולהתקרב להי' יתברך שזהו עקר שלמות פסק ההלכה, כי לא המדרש הוא העקר אלא המעשה. ועל שם זה נקראים הלכות לשון הליכה כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: אל תאמר הליכות אלא הלכות. הינו שעל ידי ההלכות יזכה לילך בדרכי הי' ולשוב אליו יתברך שזהו עקר שלמות עסק התורה שזוכה על ידי הלמוד לשמר ולעשות ולקיים כמו שאנו מתפללים בכל יום: ותן בלבנו בינה וכו' ללמד וללמד לשמר ולעשות ולקיים וכו'. וכמו שכתוב: שכל טוב לכל עשיהם 'ללומדיהם', לא נאמר אלא 'לעושיהם' וכו', שלא יהא אדם קורא ושונה ובוטט באביו וברבו וכו'. ועל זה צעק דוד המלך עליו השלום: במה יזכה נער את ארחו לשמר כדברייך, הינו איך זוכין לדרך וארח שעל ידי זה יזכה הנער המנער מכל טוב הרחוק מהי' יתברך כמו שרחוק שיזכה גם הוא לשמר כדברייך. ומחמת שדוד היה מתיגע על זה כל ימיו, על כן זכה באמת למצא מקום הבית המקדש להעמיד הארון על מקומו ומכונו ולא יהיה

מטלטל עוד כדי שיאיר הארת התורה משרשה ומקומה בשלמות כדי שיגיע ההארה על כל אחד ואחד בפרטיות וכנ"ל, אבל בעוונותינו הרבים אף על פי שדוד התיגע כל כך בשביל לתקן נפשות ישראל ופעל וגמר הרבה מאד כי מצא מקום הבית המקדש להעמיד שם הארון שלא נתגלה עד ימיו, אף על פי כן עדין התגרה הבעל דבר בישראל עד שהחטיאם אחר כך עד שנחרב הבית המקדש, כי זה צריכים לדעת שאף על פי שהצדיקים הגדולים עושים תקונים נפלאים בכל דור ודור בפרט בחירי צדיקיא כמו דוד וכיוצא שעשו מה שעשו לטובת תקנת נפשות ישראל ופעלו וגמרו הרבה מאד, אף על פי כן הבעל דבר אינו מניח את מקומו ומתגרה בישראל בכל פעם יותר ויותר הרבה מאד לקלקל כל התקונים של הצדיקים, אבל אף על פי שהוא מקלקל הרבה מאד, אף על פי כן :

אתה מרום לעולם ה'. כי גדולי הצדיקים מתקנים תקונים נפלאים כאלה עד שאף על פי שמקלקל אחר כך כמו שמקלקל, אף על פי כן נשארתי הרשימו של התקון לנצח. שעל ידי זה סוף כל סוף יגמר הצדיק התקון שהתחיל. ועל כן אף על פי שהבעל דבר התגרה אחר כך עד שנחרב הבית המקדש שני פעמים, אף על פי כן מקום הבית המקדש שהוא מקום הארון שמצא דוד נשאר קים לעולם, כי זה אי אפשר לקלקל בשום אופן, כמו שכתוב: למה תרצדון הרים גבנונים ההר חמד אלקים לשבתו אף ה' ישכן לנצח. כי מיום ששרתה שכינה בבית המקדש לא שרתה במקום אחר, כמו שדרשו רבותינו זכרונם לברכה:

אות לג

ועל-כן בשעה שבקש שלמה להכניס הארון דבקו שערים וכו'. ולכאורה הדבר תמוה מאד: מה ראו על ככה השערים לסגר עצמן ולבלי להניח הארון לכנס לעמד על מקומו?! וכמה יגיעות יגעו דוד ושלמה וכל ישראל עד שגמרו בנין הבית המקדש ועתה אינם רוצים להניח הארון שהוא עקר קדשת הבית המקדש לכנס לתוכו?! אך השערים ראו שלא יתקים הבנין, כי עתיד לחרב פעמים, על כן חשבו שאין זה כבוד לארון שיכנס להבית המקדש ואחר כך יחרב. על כן דבקו עצמן ולא רצו להכניסו, כי מאחר שסופו לחרב ולא יהיה מקום לארון למה יכנס עתה. וכל מה שאמר שלמה תפלות ורננות לא הועילו עד שאמר: זכרה לחסדי דוד עבדך. הינו שהזכיר כח וזכות דוד המלך שכבר מת ונסתלק. אבל אף על פי כן התקון שלו אי אפשר לקלקל לנצח, כי עקר התקון של דוד הוא מה שמצא המקום של הבית המקדש. וזה אי אפשר לקלקל בשום אופן כנ"ל, כי בשלמא הבנין שבנה שלמה אפשר להחריבו כאשר היה כן באמת אחר כך בעוונותינו הרבים, אבל מקום הבית המקדש שמצא דוד זה אי אפשר

לקלקל כנ"ל ומאחר שאי אפשר לקלקל זה התקון. סוף כל סוף יגמר דוד שהוא משיח את שלו ויחזיר כל ישראל למוטב על ידי כח התורה שעוסק להמשיך ולעורר הארת כל נפשות ישראל שבתורה כנ"ל שזה נמשך ביותר על ידי שעומד הארון על קביעות מקומו בבית המקדש, כי אף על פי שעתיד לחרב אבל מאחר שכבר עמד שם הארון נשאר ההארה בקביעות. ויש כח לצדיקי הדור גם עתה להמשיך ההארה משם על כל אחד מישראל עד שיחזרו למוטב. ועל כן תכף כשזכר זכרה לחסדי דוד עבדך וכו' מיד נענה ונפתחו השערים ונכנס הארון על מקומו ומכונו, כי הבינו שתקון של דוד שיגע בתורה כל כך לעורר שרשי נשמות ישראל עד שמצא מקום הארון כנ"ל. זה התקון אי אפשר לקלקל לעולם. ועל כן הכניסו הארון כדי שיעמד על מקומו המוכן לו לנצח. שעל ידי זה מאירה הארת התורה גם עתה מאחר שכבר עמד על מכונו ונשארה הרשימו לנצח, כי מקום הארון נשאר קבוע לנצח וכנ"ל. וזהו: זכרה לחסדי דוד. 'חסדי דוד' דיקא בחינת חסדי דוד הנאמנים שהם בחינת ההלכות, בחינת תורת חסד הנ"ל, הינו מה שהיה לומד על מנת ללמדה בבחינת הנ"ל שעל ידי זה זכה למצא מקום הארון וכנ"ל:

אות לד

וזהו: אוהב ה' שערי ציון מכל משכנות יעקב ודרשו רבותינו זכרונם לברכה: אוהב ה' שערים המצינים בהלכה מכל בתי כנסיות ובתי מדרשות (ברכות ח) והדבר תמוה לכאורה. והלא בכל הבתי מדרשות עוסקים בהלכות אך הענין הוא על פי הנ"ל, כי עקר השלמות כשעוסקין בתורה עד שיכולין לעורר שרשי נשמות ישראל להחזירם למוטב שאלו הצדיקים עושין שערים חדשים ופותחין כל השערים שמכבר להתקרב על ידם לה' יתברך ולהכיר אותו יתברך. וזהו בחינת שערים המצינים בהלכה. שעל ידי הלכות התורה נעשים ציונים וסימנים להכיר השערים, כי השערים נעשו על ידם כנ"ל. ועל כן ההלכות הם מצינים בהשערים, כי על ידם נעשו. וזהו בחינת שערים המצינים בהלכה שהקדוש ברוך הוא אוהבם יותר מכל בתי כנסיות ובתי מדרשות, כי לא המדרש עקר אלא המעשה, כי הקדוש ברוך הוא אוהב ביותר למוד התורה שמביא לידי מעשה, דהינו מי שיכול על ידי עסק תורתו לעשות ולצין שערים להתקרב על ידם לה' יתברך שזהו בחינת שערי הבית המקדש שדרך שם היו מכירין אותו יתברך. כי הבית המקדש הוא בחינת הדעת לדעת אותו יתברך שאי אפשר לדעת ממנו יתברך כי אם על ידי כמה שערים ופתחים נפלאים שעושין הצדיקים בבחינת שאו שערים ראשיכם והנשאו פתחי עולם ויבא מלך הכבוד, דהינו בחינת השערים והפתחים שנעשין בדעת

האדם שדרך שם נכנס מלך הכבוד, כי דרך שם נכנס בו השגת וידיעת
אלקותו
יתברך:

אות לה

וזהו שאמרו שם (בברכות) הינו דאמר רבי חיא בר אמי: מיום שחרב בית המקדש אין לו להקדוש ברוך הוא בעולמו אלא ארבע אמות של הלכה בלבד. הינו שיזכה האדם על ידי ההלכה לילך בו ארבע אמות על כל פנים שזהו שעור מקומו של אדם, כי כל אדם יש לו ארבע אמות שהם נמשכין מארבע אותיות הויה, הינו שכל אדם בכל מקום שהוא יש לו בחינת ארבע אמות להתקרב בהם לה' יתברך (ועין מזה במקום אחר) ואלו הארבע אמות זוכין על ידי הלכות, על ידי כח הצדיקים שעוסקין בתורה בבחינה הנ"ל להמשיך הארת הנשמה משרשה שבתורה שזה נעשה בבית המקדש ביותר. ועכשו מיום שחרב בית המקדש אין לו להקדוש ברוך הוא בעולמו אלא אלו הארבע אמות של הלכה, הינו מי שזוכה על ידי הלכות התורה לבחינת ארבע אמות הנ"ל, דהינו למצא לו מקום בכל מקום שהוא להתקרב על ידו לה' יתברך, דהינו שיגיע לו הארה מהתורה עד שידע היטב שהאדם בכל מקום שהוא יש לו ארבע אמות, דהינו שיש שם גם כן מקום ועצה להתקרב לה' יתברך. וזה יקר מאד בעיניו יתברך. ואין לו בעולמו אלא אלו הארבע אמות של הלכה, כי זה עקר גדלתו וכבודו שיתקרבו כל הרחוקים אליו יתברך וכנ"ל:

אות לו

ועל-כן משה רבנו השתדל ביותר לקח עצמות יוסף, כמו שכתוב: ויקח משה את עצמות יוסף עמו. כמו שדרשו רבותינו זכרונם לברכה: חכם לב יקח מצות-זה משה וכו'. כי משה כלל התורה והוא היה צריך להמשיך הארת התורה ולתנה לישראל, על כן השתדל ביותר לקח ארונו של יוסף עמו, כי ארונו של יוסף שהוא בחינת קבר הצדיק שם מאיר הארת התורה משרשה כנ"ל. ועל כן היו שני הארונות מהלכין זה אצל זה שהם ארונו של יוסף וארון העדות, כי זה תלוי בזה כנ"ל:

אות לו

ונחזר לענין שהתחלנו. וזה בחינת מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה לענין מהיכן קשרית המוציא. שהשיבו. מהיכא דקדים בשולא, הינו כי גם הבשול והאפיה על האש הוא בחינת ברור, כי מחמת חטא אדם הראשון שהיה על ידי אכילה. שמחמת זה נפלו כל הדברים אל הקלפה בפרט הלחם. שמחמת זה צריכין כמה יגיעות ומלאכות קדם שמתקנים ומבררים הלחם שיהיה ראוי למאכל אדם. ובשביל זה צריכין הבשול והאפיה, כי על ידי האפיה והבשול באש מבטלין ושורפין הרע הנאחז בהלחם קדם האפיה שמחמת זה אינו ראוי למאכל אדם קדם האפיה, כי האפיה והבשול באש הוא תקון וברור הלחם והמאכל מהקלפה והרע הנאחז בו שנשרף ונתבטל על ידי האש, כי מהאש יצאו והאש תאכלם ועקר התקון הוא על ידי כח התורה שנקראה אש, כמו שכתוב: הלוא כה דברי כאש נאם ה' וכפטיש יפצץ סלע. כי עקר התקון הנעשה על ידי כל הברורים של התבואה והלחם שהם כל המלאכות שעושין בהתבואה והלחם. עקר התקון נעשה על ידי התורה שהם כל המצוות התלויות בכל המלאכות של התבואה והלחם, כי יש עשר מצוות בפת, כגון לא תחרש בשור ובחמור ולא תזרע כלאים וכו' כמובא. וזה: ותורתך בתוך מעי. ופרש רש"י: כל מאכלי על פיך. כי עקר תקון המאכל הוא על ידי התורה כנ"ל. ועל כן צריכין לפרס המוציא מהיכא דקדים בשולא, כי עקר גמר הלחם שיהיה ראוי לאכילה הוא בשעת הבשול והאפיה שאז נגמר ברור התבואה עד שנעשה לחם שראוי למאכל אדם, אבל אחר כך אפלו כשכבר נעשה לחם עדין צריכין ברור גדול בשעת האכילה בעצמה שאז עקר הברור כנ"ל. שבשביל זה נתקשו רבותינו זכרונם לברכה מאד בזה מהיכן לבצע פרוסת המוציא, כי הוא עבודה גדולה מחמת שאז עקר שלמות הברור האחרון וכו' וכנ"ל. ועל כן השיבו גם מהיכא דקדים בשולא, הינו ממקום שהקדים הפת להתבשל בתנור שאז נגמר ברורו שמבחוץ, דהינו שנעשה לחם גמור שראוי לאכילה. ועל כן בודאי באותו חלק מהפת. שהתחיל לגמר ברור הלחם שמבחוץ שם צריכין לפרס המוציא כדי לאכל מהפת שאז עקר שלמות הברור האחרון שנעשה בפנים בתוך האדם עצמו שזהו עקר הברור, כי הברור שבקרב האדם צריכין להתחילו ממקום שהתחיל גמר הברור של האפיה והבשול שאז נגמר הלחם, כי מאחר ששם הקדים להתבשל ונגמר שם תחלה הברור שמבחוץ קדם לשאר הלחם, בודאי ראוי להתחיל מכאן עקר הברור שבפנים שהוא אכילת פרוסת המוציא. ועל כן שם צריכין לבצע לברכת המוציא שאז מתחיל עקר הברור האחרון שבפנים שנעשה בקרב האדם על ידי האכילה כנ"ל:

אות לח

ועקר התקון הוא על ידי התורה כנ"ל, כי כל התקונים והברורים שצריך האדם לברר בזה העולם שכלם כלולים ומרמזים בברור הלחם והתבואה כנ"ל, כלם אינם נעשים כי אם על ידי התורה ששם שרש נשמות ישראל שמשם מגיע הארה לכל אחד בכל פעם שישוב בתשובה ויעסק בעבודתו יתברך שעל ידי זה מברר ומתקן בכל פעם כפי הברור והתקון שצריך אז וכנ"ל. ועל זה מרמז גם כן מה שהשיב על השאלה מהיכן קשרית המוציא? מהיכא דקדים בשולא, הינו שהשאלה היתה איך ובאיזה דרך זוכין לפרס המוציא, הינו איך זוכין לברר עקר היגיעה והעבודה, כי צריכין לברר הטוב הנפלא מבחינת קיא צואה ממש וכנ"ל שזהו בחינת מה שעובר על כל אדם ועל כל הדורות בכלל ובפרט שמתפשט הבעל דבר בכל פעם במניעות ועכובים רבים. בפרט בסוף כשרוצה לכנס בשלמות לעבודת ה', כי כל זה נמשך מחמת שצריך כל אדם לברר הטוב מהרע בכמה וכמה מיני ברורים כמו התבואה והלחם וכנ"ל. ואחר כך כשכבר נשלם בשלמות ברור הלחם. עדין צריכין ברור האחרון שקשה מכלם שהוא בשעת האכילה עצמה וכנ"ל. וכמו שהוא בענין האכילה בעצמה, כמו כן הוא בכל עבודתה אדם שכל העבודות שעובד את ה' יתברך בתורה ומצוות כלם הם בחינת ברורים. וצריך לסבל יגיעות אחר יגיעות ולשבר מניעות רבות ועצומות מאד הנמשכין מהבגדים הצואים עד שיזכה לברר הטוב בכמה ברורים כראוי. אבל עדין יש בחינת ברור האחרון שהוא בחינת ברור האכילה שאז צריכין לגרש ולדחות הקלפות והסטרא אחרא הנאחזין בהטוב עדין שהוא בחינת הברור הנעשה בשעת האכילה בעצמה וכנ"ל. ועל זה שאלו מהיכן קשרית המוציא, הינו איך זוכין לזה הברור האחרון שאז תכלית הברור. ואז מתפשטין המניעות והבלבולים על האדם כמו שמתפשטין עד שיש שנדמה להם שאי אפשר לעמד כנגדם. ומחמת זה רבים נכשלו ונפלו כשהגיעו סמוך לגמר שלמותם. וכמו שאמר רבנו זכרוננו לברכה שיש שהוא כבר אצל הפתח וחוזר משם. ויש שאז מתפשטין כנגדו כל כך וכו' כמו שמבאר בלקוטי תנינא (בסימן מח). וכל זה נמשך מבחינה הנ"ל. ועל זה היתה התשובה: מהיכא דקדים בשולא, הינו ממקום שהיתה התחלת התקון והברור שנקרא בשם בשול, כי גם כל שאר הברורים והתקונים של התבואה נקראים בשם בשול. כי צמיחת התבואה נקרא גם כן בשם בשול כמו שרגיל בדברי רבותינו זכרונם לברכה לקרא גדול הפרות והתבואה בשם בשול, כמו שאמרו: משעה שמתחילין להתבשל באילן, וכיוצא בזה הרבה, הינו שהשיבו שעקר התקון והברור בסוף הוא ממקום התחלת התקון שהוא על ידי התורה שעל ידה עקר התקון מתחלה ועד סוף. וצריך האדם להיות חזק מאד מאד לעמד על עמדו לבלי להתרשל מדברי תורה חס ושלוש, בכל אשר

יעבר עליו. ואף על פי שרואה שמתפשטין כנגדו כמו שמתפשטין, אל יניח את מקומו ויתגבר בכל פעם מחדש לעסק בתורה ותפלה, כי יראת ה' טהורה עמדת לעד, הינו שהתורה שנקראת יראת ה' טהורה היא עומדת לעד ובכל מה שעובר עליו יוכל להתגבר על ידי התורה. וכמו שהתחלת התקון הוא על ידי התורה, כמו כן הוא הגמר שזהו בחינת מהיכן קשרית המוציא? מהיכא דקדים בשולא, שהברור האחרון שהוא בחינת בציעת פרוסת המוציא שהוא קשה מאד צריך שיהיה ממקום התחלת הבשול והברור שזהו בחינת מהיכא דקדים בשולא, דהינו ממקום שהתחיל הברור והתקון שהוא על ידי התורה שקדמה לעולם שמשם התחלת כל התקונים. ומשם גמר כל התקונים עד הסוף האחרון כי יראת ה' טהורה עמדת לעד:

אות לט

וזה שנתברך יוסף הצדיק מברכת ה' ארצו ממגד שמים מטל ומתהום רבצת תחת וממגד וכו'. וממגד וכו' ומראש הררי קדם. שברכו בכל מיני מגדים שהם בחינת כל מיני ברורים שמתברר הטוב והמתיקות שבמאכל שהוא בחינת מגד שזה עקר הברכה בחינת מברכת ה' ארצו שיוצא מהקללה של חטא אדם הראשון. ועל כן סים ומראש הררי קדם. ופרש רש"י: שהרריה קודמין להתבשל פרותיהן, הינו שכל הברורים של המאכלים שהם בחינת כל המגדים הנ"ל כלם נעשים ונגמרים ממקום שהתחיל התחלת התקון שזהו בחינת ומראש הררי קדם ממקום שהתחיל ראשית בשול הפרות, כמו שפרש רש"י שהם קודמין להתבשל וכו' שכל זה מחמת כח התורה שנקראת קדם שקדמה לעולם כמו שכתוב מראש מקדמי ארץ (משלי ח) ויוסף ששמר את התורה זכה לזה שהררי ארצו קודמין להתבשל ומשם נמשכין כל בחינת המגדים הנ"ל שהם בחינת ברור הטוב בברור אחר ברור עד תשלום הברור האחרון, כי כלם נעשין ונגמרין על ידי כח ההתחלה בחינת ומראש הררי קדם, הינו על ידי התורה שמשם התחלת התקון ומשם הגמר כנ"ל, על כן צריכין להתחזק לעסק בתורה ועבודה תמיד אף אם יעבר עליו מה ואז בודאי יזכה לאחרית טוב לגמר התקון והברור וכנ"ל:

ועל-כן יוסף דיקא נתברך בזה. כי עקר קבלת התורה על ידי יוסף, כמו שכתוב: ויקח משה את עצמות יוסף עמו וכנ"ל. כי יוסף זכה בשלמות להפשיט מעצמו הבגדים הצואים על ידי שעמד בנסיון בנדה שפחה גויה זונה שמשם עקר הבגדים הצואים כנ"ל. ויעקב אבינו מחמת שראה צדקת יוסף, על כן: ועשה לו כתנת פסים בחינת בגדים נאים, בגדים נקיים. וזהו כי בן זקנים הוא לו ועשה לו כתנת פסים. כי הא בהא תליא. שמחמת שהיה לו בן זקנים בר חכים שכל מה שקבל משם ועבר מסר לו, דהינו שמסר לו כל חכמתו ותורתו, על כן:

ועשה לו כתנת פסים. בחינת חלוקא דרבנן, בחינת בגדים נקיים שזוכין על ידי התורה וכנ"ל. אבל אחיו נתקנאו בו בזה. וגם רבותינו זכרונם לברכה הקפידו על יעקב אבינו בזה, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: לעולם אל ישנה אדם בנו וכו' שבשביל משקל שתי סלעים מילת נתגלגל הדבר וכו', הינו שעדין היה קדם הזמן. כי עדין היה צריך לעבר על יוסף מה שעבר נסיונות רבות. ועל כן היה צריך להמתין מלהלבישו בכתנת פסים עד שיברר עצמו בשלמות מבחינת אחיזת הבגדים הצואים על ידי שיעמד בנסיון. ובשביל זה נתקנאו בו אחיו, כי גם הם היו בעלי רוח הקדש וראו שעדין הבעל דבר מתגרה בו וטעו וסברו שאינו נקי כלל מאחיזת הבגדים הצואים על כן התקנאו על שעשה לו אביו כתנת פסים. ועל כן ויפשיטו את יוסף את כתנתו את כתנת הפסים וכו', ויטבלו אותו בדם, להורות שעדין יש בו אחיזת הלכלוכים הנמשכין מהבגדים הצואים. ועל כן כשהביאו את הכתנת המלכלכת בדם אל יעקב אביהם, על כן ויקרע יעקב שמלתיו וישם שק במתניו וכו'. ואז אמר: כתנת בני חיה רעה אכלתהו וכו' ודרשו רבותינו זכרונם לברכה שמרמז שנתגרה בו אשת פוטיפר. ולכאורה תמוה מה ענין זה אצל זה, מה ענין סמיכות כתנת בני לחיה רעה אכלתהו שהוא על התגרות אשת פוטיפר? אך על פי הנ"ל מבאר היטב. כי תכף כשראה שכתנת יוסף מלכלכת בדם אז הבין שעדין מתגרין בו הבגדים הצואים שעקר התגרותם באדם הוא בתאות נאוף. ועל כן אמר אז כתנת בני חיה רעה אכלתהו שהיא התגרות אשת פוטיפר שהיא נדה שפחה גויה זונה, שהם עקר הבגדים הצואים כנ"ל. וזה שכתוב שם בעת הנסיון ותתפשהו בבגדו. 'בבגדו דיקא, כי רצתה להתאחז בבגדיו חס ושלום, כדי שיתלבש חס ושלום בבגדים צואים, אבל יוסף הצדיק עמד בנסיון ולא רצה לטמאות נשמתו על ידי בגדים צואים הנמשכין על ידי נאוף. ועל כן: ויעזב בגדו בידה וינס ויצא החוצה. ואז דיקא באותה הרגע הפשיט מעצמו בשלמות כל אחיזת הבגדים הצואים שהיו נאחזין בבגדיו. כי אפלו הצדיקים הגדולים כל זמן שלא עמדו בנסיון כראוי להם עדין יש בהם איזה אחיזה מהבגדים הצואים. ועל כן כשעמד יוסף בנסיון אז דיקא הפשיט מעצמו בחינת אחיזת הבגדים הצואים בבחינת ויעזב בגדו בידה וינס וכו'. שהבגד שהיה לה אחיזה בו עזב בידה. והפשיט את עצמו מבגדים אלו בשלמות. ואז זכה אחר כך

לבגדים נקיים ויקרים בבחינת וילבש אתו בגדי שש וכו'. וכמו שאיתא בזהר הקדוש יוסף מדלה נטל וכו'. ומגדל עצם צדקתו שעמד בנסיון כזה זכה להמשיך בחינת בגדים נקיים לכל אחיו בבחינת לכלם נתן לאיש חלפות שמלת וכו'. שמרמז שהיה לו כח לתקן כלם להמשיך להם בחינת בגדים נקיים. ועל כן ולבנימן נתן וכו' וחמש חלפת שמלת, שמרמז על בגדי כהן הגדול שהיה מחליף בגדיו חמשה פעמים ביום כפור כשנכנס לבית המקדש שהיה בנוי בחלקו כמובא. כי עקר בחינת בגדים נקיים בגדים לבנים זכה הכהן הגדול. שעל ידי זה היה מכפר על כל ישראל וכנ"ל. ועל כן כל גדלתו של יוסף היה על ידי פתרון חלומות, כי זכה לברר נשמתו מבחינת אני ישנה הנ"ל. ועל כן היה יודע לפתר חלומות שבשנה. כי זכה לברר השנה. ועל כן עלה לגדלה על ידי פתרון חלום פרעה שהיו בענין שבע שני השבע ושבע שני הרעב. כי עקר הברור הוא בבחינת ברור האכילה והשביעה שהוא בחינת ברור שבע שני השבע משבע שני הרעב. ועל כן נתן עצה ויצברו בר וכו'. והיה האכל לפקדון. ואיתא שב"ר מרמז על ר"ב (מאתים ושנים) ניצוצות מהרפ"ח (מאתים שמונים ושמונה) ניצוצות. שברר יוסף במצרים, כמו שכתוב: ויצבר יוסף ב"ר וכו'. כמובא. הינו שיוסף הצדיק נותן עצה לכל מי שרוצה לחוס על נפשו. שיקבץ את כל אכל שבע שנים הטובות וכו', הינו בעת שמתעורר איזה טוב באדם שהוא מבחינת שבע שני השבע. אזי יזדרז תכף לצבר ולאסף אכל השנים הטובות שיהיה אצלו לפקדון לימי הרעב, הינו שימהר לחטף תורה ותפלה ומעשים טובים כל מה שיוכל בעת הטובה, כמו שכתוב: כל אשר תמצא ידך לעשות בכחך עשה וכו'. כדי שיהיה לו לפקדון לימי הרעב חס ושלוש, שהם בחינת הימי רע שצריכין לעבר על האדם שאז יוכל להחיות את עצמו בהטוב שקבץ בתחלה בימי נעוריו. ועל כן היה עקר קיום ישראל בגלות מצרים על ידי יוסף הצדיק, כמו שכתוב: כי למחיה שלחני אלקים לפניהם לשום לכם שארית בארץ וכו'. כי גלות מצרים וכן כל הגלויות בפרט גלות האחרון המר הזה שכלם מכנים בשם גלות מצרים, כמובא במדרש בכלם לא היה אפשר לנו להתקים לולא ה' עזרתה לנו שהקדים רפואה למכה ששלח לפנינו צדיקים נוראים כאלה שעמדו בנסיונות רבים אין מספר שהם בחינת יוסף הצדיק שהם ממשיכים עלינו הארות משרש נפשותינו שבתורה בכמה וכמה דרכים נפלאים לחיותנו כיום הזה בבחינת לשום לכם שארית בארץ ולהחיות לכם לפליטה גדלה, ואמן

ועל-כן קורין ענינים אלו של יוסף בימי חנכה, כי אז צריכין להמשיך בחינת בגדים נקיים על ידי שמן המנורה שהוא דעת התורה בבחינת בכל עת יהיו בגדיך לבנים ושמן על ראשך אל יחסר, שזהו בחינת חנכת הבית המקדש ששם עקר קביעות התורה וכנ"ל. וכל זה נעשה בכח הצדיק האמת שהוא בחינת יוסף הצדיק על כן קורין זאת בחנכה:

אות מב

ועל-כן בשעת ברכת המוציא. צריכין לתן שתי ידיו על הפת שיש בהם עשר אצבעות כנגד עשר מצוות התלויות בפת וכו' כמו שכתוב בשלחן ערוך, כי עקר התקון והברור של האכילה הוא על ידי התורה כנ"ל. גם העשר אצבעות הם כנגד עשרה מאמרות עשרת הדברות שהם כלל התורה

הינו
כנ"ל:

אות מג

ועל-כן אסור לנהג בזיון באכלין ובפרט בפת, כי עקר תקון וברור האכילה הוא בבחינת עלית הכבוד מזילותא דגלותא כמבאר לעיל. ועל כן אסור לבזותם. ועל כן על פי רב כשאחד רוצה לכבד את חברו הוא מכבדו באיזה דבר מאכל ומשקה כי שם עקר הכבוד בבחינת 'שלחן מלכים' מלך הכבוד וכנ"ל. וזה שאמר יוסף: והגדתם לאבי את כל כבודי במצרים, 'כבודי' דיקא שזכה להעלות הכבוד דקדשה במצרים. ועל כן 'ומהרתם והורדתם את אבי הנה'. כי אין לו להתירא עוד מזהמת מצרים שלא יתגברו על בניו. מאחר שכבר הקדמתי לפניהם וזכיתי להעלות הכבוד מזילותא (דגלותא) על כן בודאי מעתה יוכלו בני ישראל להתקיים שם עד שיצאו משם ויעלו את הכבוד, כי עקר הגלות הוא מה שהכבוד דקדשה נפל אליהם כמו שמבאר בהתורה הנ"ל. ועל כן אמר להם: והגדתם לאבי את כל כבודי וכו' שגם עתה זכיתי להעלות הכבוד. ועל ידי זה אין להתירא מהם עוד. כי בכחו יוכלו להתקיים עד הגאלה עד שיחזר הכבוד לישראל בשלמות:

אות מד

וזה בחינת מעלת קביעת מקום לסעדה. שכשקבעו מקום אז דיקא אחד פוטר את חברו בברכת המוציא וברכת המזון. אבל אם אכלו מפזרין בלא קביעות אין אחד פוטר את חברו, כמבאר בשלחן ערוך כמה דינים בזה (בסימן קסז) כי כבר מבאר שכל הברורים הם בבחינת ברור הלחם והתבואה שצריכין לבררם בכמה וכמה ברורים זה אחר זה. ועקר הברורים בשלמות הוא בסוף בשעת האכילה בעצמה וכו' וכנ"ל. ועל כן צריך האדם להיות חזק מאד מאד בעבודת ה' וצריך להיות עקשן גדול מאד בעבודתו מחמת שבכל פעם מתגברים המונעים יותר ויותר שנמשכין מבחינת הבגדים הצואים שצריכין כמה וכמה מיני יגיעות ולסבל כמה וכמה מיני מרירות ועקמימיות ובלבולים והתגרות הרבה עד שזוכין להפשיטם. מה שאי אפשר לבאר ולפרש כלל. כי ההתגרות שלהם והמניעות וההסתות וכו'. משתנים בכל עת ובכל אדם על כן צריכין לחזק את עצמו בכל פעם בהתחזקות גדול מאד. אבל לא היה אפשר להחזיק את עצמו לגדל ההתגרות בלי שעור. לולי ה' עזרתה לנו שחמל עלינו והקדים רפואה למכה ונתן לנו את התורה על ידי משה רבנו עליו השלום, ושלח לנו צדיקים נוראים שעשו תקונים נפלאים עד שקבעו מקום לתורה שזה בחינת דוד שהוא בחינת משיח שיגע כל ימיו עד שמצא מקום לה', דהינו מקום הבית המקדש שהוא מקום הארון, כי עקר הכנעתם בכל פעם הוא על ידי התורה כנ"ל. על כן צריכין שתהיה התורה קבועה בקביעות גדול כדי שבכל פעם יוכל לברח אל התורה בכל מה שיעבר עליו שזהו בחינת קביעות בתי מדרשות לתורה, בחינת קביעות הישיבות של הצדיקי אמת שהם בחינת מקדש מעט, כי צריכין לעשות מקום קבוע לתורה כדי שעל ידי זה יוכל כל אחד לברח בכל פעם אל התורה בכל מה שיעבר עליו, כי קביעות התורה תתגבר ותעמד כנגד כל המונעים וכו'. כי עקר ההתגברות על ידי התורה כנ"ל. וזה בחינת (קהלת יב) דברי חכמים כדרבנות וכמשמרות נטועים בעלי אספות וכו'. ודרשו רבותינו זכרונם לברכה (מובא בפרוש רש"י) מה מסמר קבוע, אף דברי תורה קבועים וכו'. (עין בפרוש רש"י שם) הינו כנ"ל שצריכין שיהיה קביעות גדול להתורה כדי שיוכל לעמד בכל פעם נגד המונעים העצומים ולשוב אל הדרך הישר והאמת בכל פעם. וזהו שדרשו רבותינו זכרונם לברכה על פסוק זה: דברי חכמים כדרבנות וכו': מה דרבן מכוון את הפרה לתלמיה, אף דברי תורה מכונין את האדם וכו', הינו שצריכים להנהיג ולהדריך את האדם בכל פעם לכונו לדרך הישר בכל פעם כמו שמנהיגין את הפרה בדרבן ממש בכל פעם שהיא רוצה להטות ראשה לאיזה דרך אחר מן הצד מלמדין אותה בדרבן שתטה ותכוון הדרך לתלמיה. כמו כן ממש צריכים להנהיג ולהדריך את האדם מחמת שבכל פעם מתעוררים ומתגברים עליו מה

שמתגברים ומתגרים בו מאד מאד. על כן צריכין בכל פעם לחזקו ולהדריכו לכונו לדרך הישר. וזה נעשה על ידי בחינת וכמשמרות נטועים, דהינו דברי תורה הקבועים. שעל ידי שיש בחינת בתי מדרשות וישיבות קבועים לדברי תורה על ידי זה יכולים לכונו בכל פעם לדרך הישר כמו הפרה לתלמיה בדרך כנ"ל. וזהו וכמשמרות נטועים בעלי אספות, 'בעלי אספות' דיקא. הם בחינת הצדיקים הגדולים שיכולים על ידי עסקם בתורה לעורר שרשי נשמות ישראל שבתורה שהם נקראים בעלי אספות, כי הם מאספים ומקבצים הנשמות יחד ומזוגם ומיחדם שעל ידי זה נולדים נשמות הגרים ומאירים ומתעוררים נשמות הפושעי ישראל בתשובה כנ"ל. ואלו הצדיקים דיקא עושים קביעות לתורה בבחינת וכמשמרות נטועים בעלי אספות. מה מסמר קבוע וכו', כי הם דיקא מטהרין את האדם בכל פעם מבחינת הבגדים הצואים וממשיכין לבם לשוב בכל פעם אל התורה בהתחזקות נפלא מאד, כי בכל פעם ממשיכין עליהם הארה חדשה משרשי נשמותיהם שבתורה שעל ידי זה נתעוררין בכל פעם מחדש לשוב לה' יתברך אף אם עובר עליו מה שעובר, כי עקר ההתחזקות בכל פעם הוא על ידי התורה, דהינו על ידי שרשי נשמות שבתורה שנתעוררין ומאירין בכל פעם על ידי גדולי הצדיקים שהם בחינת בעלי אספות וכו' כנ"ל. וזהו: נתנו מרעה אחד. זה בחינת גדל השלום שנמשך על ידי זה כמבאר בתורה הנ"ל שמתחלת להמשיך שלום וכו', עין שם. כי כן פרש רש"י שם על פסוק זה נתנו מרעה אחד. שאף על פי שאלו מטהרין ואלו מטמאין אלו מחיבן ואלו וכו'. כלם נתנו מרועה אחד וכו', עין שם. הינו בחינת שלום גדול שנעשה על ידי עסק התורה בבחינה הנ"ל, דהינו על ידי שמעוררין שרשי נשמות ישראל שבתורה שעל ידי זה נעשין גרים ובעלי תשובה ומעוררין אותם בכל פעם על ידי עסק התורה בבחינה הנ"ל עד שנשארים קימים וקבועים על עמדם ונתגדל כבוד ה' יתברך על ידם בכל פעם ונשלם היראה שעל ידי זה נעשה שלום כמו שמבאר שם, עין שם:

אות מה

ועל-כן כשקובעין מקום לאכילה אחד פוטר את חברו בברכה, כי על ידי קביעות מקום מקבלין כח ברור האכילה מבחינת מקום קביעות התורה שנמשך מבחינת קביעות מקום הארון שמצא דוד. ששם עקר שלמות ברור האכילה, כמו שכתוב: ואכלתם שם לפני ה' אלקיכם וכו'. וכל מה שאוכלין בכל מקום שהוא צריכין לקבל כח הברור משם שזהו בחינת מצות ברכת המזון שהוא לברך על ארץ ישראל ששם מקום בית המקדש, כמו שכתוב: ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלקיך על הארץ הטובה וכו'.

הנ"ל שימשיך דעתו תמיד אל קביעות התורה בבחינת לקבעא קמא קהדר. שמכל שנוי מקום שהוא יחזר תמיד אל התורה. וזהו בחינת בה' חסיתי איך תאמרו לנפשי נדי הרכם צפור, עין פרוש רש"י שם שפרש לענין שנתגרש מארץ ישראל. על כן הוא אומר בה' חסיתי שיחזירני להסתפח בנחלתו איך תאמרו אתם טורדי לנפשי נדי הרכם וכו', הינו שדוד אומר מאחר שאני חוסה בה' ואני מקוה ומצפה ומיחל ומחכה בכל עת וממשיך רצוני תמיד לשוב לקביעות התורה שהוא בחינת הר ששם מקום קביעות הארון בהר המוריה, על כן איך תאמרו לנפשי נדי וכו', כי איני נע ונד מהתורה לעולם, כי בכל מקום שאני שם דעתי תמיד לקביעות התורה שהוא בחינת הבית המקדש וכנ"ל. ועל כן נקרא הבית המקדש 'בנוי לתלפיות' - תל שהכל פונין ומסתכלין אליו. כי כל רעותין תקועין תמן שזהו עקר ההתחזקות שבכל מקום שהוא יפנה מחשבות לבו ויסתכל אל מקום קביעות התורה שהוא בחינת לשכת הגזית שבבית המקדש ששם היו עוסקין גדולי הצדיקים בתורה שעל זה נאמר מקרא זה כמגדל דוד צוארך בנוי לתלפיות, כמו שפרש רש"י שם, עין שם. וזהו 'צוארך', שהוא לשכת הגזית שהיתה חזקן ומבצרן של ישראל. ואותו המגדל בנוי לתלפיות בנוי לנוי להיות הכל מסתכלין בו וכו', עין כל זה בפרוש רש"י שם הינו כנ"ל:

אות מז

וזהו: וישמע יתרו. מה שמועה שמע ובא? קריעת ים סוף ומלחמת עמלק וכן נסמך פרשת יתרו לפרשת בשלח שמדברת מקריעת ים סוף ומסתימת במלחמת עמלק, כמו שכתוב: מלחמה לה' בעמלק מדר דר. כי עמלק הוא עקר זהמת הנחש, כמובא, הינו בחינת כלל כל המונעים והמעכבים וכו' מן הקדשה שבאים מהבגדים הצואים שנמשכין מזהמת הנחש. ועל כן קלפת עמלק הוא אורב תמיד על כל אחד מישראל בכל עת שרוצה להתקרב אל הקדשה והוא מתגבר בכל פעם מחדש ועל כן צריך ה' יתברך בעצמו, כביכול, ללחם עמו בבחינת מלחמה לה' בעמלק מדר דר, ועקר התגברותו הוא על הגרים ובעלי תשובה שעליהם מתגברים מאד המניעות וכו' הנמשכין מהבגדים הצואים שהם בחינת זהמת הנחש שהוא קלפת עמלק. והכנעתו על ידי בחינת קריעת ים סוף שאז היה עקר גמר יציאת מצרים והתחלתם לכנס לארץ ישראל, כי אז נפל פרעה וחילו לגמרי ויצאו מרשותו לגמרי והתחילו לילך לארץ ישראל. כמו שאמרו בהשירה: תבאמו ותטעמו בהר נחלתך. ועקר קריעת ים סוף היה על ידי ארונו של יוסף, כמו שכתוב: הים ראה וינס ויצא החוצה, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, שזהו בחינת כח קדשת קברי הצדיקים הגדולים

שזכו לתכלית שלמות שמירת הברית שזכו ללמד וללמד וכו' ועל כן כלב כשראה שמתגברים מאד עצת המרגלים שרוצים לפגם בקדשת ארץ ישראל, על כן הלך ונשתטח על קברי אבות, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה ועל ידי זה זכה למה שזכה, כמו שכתוב: אם לא הארץ אשר דרך בה וכו'. כמו שדרשו רבותינו זכרונם לברכה, כי כשרוצים לבוא לארץ ישראל שהוא כלליות כל הקדשות מתגברים ומשתטחים המניעות והעכובים וכו' מאד מאד כמו הים והירדן, כמבאר בהתורה הנ"ל שכל זה נמשך מהבגדים הצואים שמתגברים אז ביותר כמו ים ונהר ממש עד שראה כלב שאי אפשר להכניעם כי אם על ידי כח קברי הצדיקים שהם קברי האבות שהלך ונשתטח עליהם. ועל כן כל קריעת ים סוף היה על ידי כח ארונו של יוסף הצדיק שהוא בחינת קבר הצדיק שעל ידי זה היתה עקר הגאלה, כמו שכתוב: ויקח משה את עצמות יוסף עמו כנ"ל. ועל כן היה מהלך ארונו של יוסף אצל ארון הלוחות, כי עקר קבלת התורה נמשך משם כנ"ל:

ועל-כן יתרו שהיה גר צדק עקר גרותו היה על ידי ששמע קריעת ים סוף ומלחמת עמלק, כי שמע והבין שאף על פי שהוא מלחמה גדולה ועצומה לזכות להתגיר באמת ולשוב אל הקדשה כי הוא בחינת מלחמת עמלק שמתגבר ומתפשט ביותר בכל פעם כנ"ל, אף על פי כן כבר הקדים ה' יתברך רפואה למכה שהוא בחינת קריעת ים סוף שהיה בזכות וכח ארונו של יוסף וכו' כנ"ל שעל ידי זה זכו לגרש שטף מים רבים בחינת המים הזידונים ושיהיה נפתח להם מימי החכמה והדעת שזהו בחינת קריעת ים סוף שברחו המים מפניהם ונפתחו להם אז מעינות החכמה, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: ראתה שפחה על הים וכו' ואז נכנע ונפל פרעה וחילו לגמרי והתחילו לילך לארץ ישראל. שכל זה הוא בחינת הכנעת קלפת עמלק שהוא בחינת המניעות מן הקדשה וכו' המתפשטים מאד שבאים מהבגדים הצואים ועל כן אף על פי שאחר כך מתגבר בכל פעם יותר אף על פי כן בכח הזה יכולים להכניעו תמיד. וכל זה שמע והבין יתרו ונתגיר בחינת מה שמועה שמע ובא? קריעת ים סוף ומלחמת עמלק, כי עקר קיום הגרים ובעלי התשובה שישארו קימים בקדשתם הוא על ידי זה

אות מח

ועל-כן עקר מפלת קלפת עמלק לגמרי יהיה רק כשיבואו ישראל אל המנוחה ואל הנחלה, כמו שכתוב: והיה בהניח ה' אלקיך לך וכו' תמחה את זכר עמלק וכו'. כי כל זמן שאין באים אל המנוחה הקדושה בשלמות הוא מתגבר בכל פעם כמבאר לעיל. אבל מכניעין אותו בכל פעם בכח

התורה והצדיקים ובפרט על ידי צדיקים שוכני עפר שכבר באו אל המנוחה בשלמות, כמו שכתוב יבוא שלום ינוחו על משכבותם הלך נכחו (ישעיה נז) וכתוב: ושם ינוחו יגיעי כח (איוב)

אות ג

שדרשו רבותינו זכרונם לברכה על הצדיקים וכמו שכתוב ואתה לך לקץ ותנוח וכו'. וזה שאמרה נעמי לרות כשרצתה להתגיר: ועתה בתי הלא אבקש מנוח אשר ייטב לך וכו' 'מנוחי' דיקא. כי זכתה בגדל צדקתה שנתגירה באמת בשלמות גדול כל כך עד שפשטה מעצמה לגמרי הבגדים הצואים ונתלבשה בבחינת בגדי שבת כנ"ל שהוא בחינת מנוחה. עד שזכתה שיצא ממנה משיח שהוא יביא את ישראל אל המנוחה ואל הנחלה בגשמיות וברוחניות במהרה בימינו, אמן:

אות מט

ועל-כן כשבאו המלאכים אצל אברהם נתן להם לאכל. כי בזה הראה להם שלא יקטרגו על ישראל שרוצים לקבל את התורה. אף על פי שעתידין לחטא וזה שמובא במדרש: בשעה שעלה משה למרום לקבל את התורה בקשו מלאכי השרת לפגע במשה וכו'. והלא זה הוא שאכלתם אצלו. כי אז כשבאו המלאכים לאברהם אז התחיל התנוצצות קבלת התורה מאחר שכבר נמול אברהם שהיא מצוה ראשונה שנצטוה בה. וגם באו לבשרו שיהיה נולד יצחק שממנו יצאו כל ישראל שיקבלו את התורה על כן אז השתדל אברהם אבינו להציל את ישראל שלא יוכלו המלאכים לקטרג עליהם אף על פי שהם כמו שהם. ועל כן נתן להמלאכים לאכל כדי שידעו ויבינו על ידי זה כל מה שהאדם צריך לסבל בעולם הזה שהוא מכרח לאכל שיש בו ברורים כאלו עד שבסוף צריך לבררו בתוך הגוף מפסלת כזה. ועל כן אין לקטרג על האדם אם נכשל חס ושלום, במה שנכשל מאחר שהוא במקומות כאלו שצריך לברר מבחינת קיא צואה ממש ממקומות מטנפים כאלה. ועל כן באמת המלאכים הנ"ל. אף על פי שאכלו בקדשה גדולה כראוי למלאכים וראשון ראשון מסתלק, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (מדרש רבה וירא פרשה מת) אף על פי כן

לא יצאו נקי אז כי נכשלו בשלמותם, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה עד שהכרחו להתמהמה בזה העולם ולא יכלו לעלות עד בימי יעקב ואחד לא עלה עד ימי מנוח, כמובא, כי מזה העולם קשה מאד לצאת נקי בשלמות, כמובא שהמלאך כשבא לזה העולם אינו יכול לעלות למקומו עד שטובל עצמו כמה טבילות בנהר דינור. ועקר ברור הטוב מהזהמא בזה העולם כלול בבחינת אכילה וכנ"ל. כי עקר הזהמא נתאחזה על ידי חטא אדם הראשון שהיה בענין האכילה ועל כן אברהם אבינו עליו השלום, כבד את המלאכים בענין האכילה ובזה הראה ורמז להם גדל עצם היגיעות והמרירות שצריך האדם העלוב הזה לסבל בזה העולם על כן אין להם עוד פתחון פה לקטרג על ישראל שלא יקבלו את התורה, כי בודאי ההכרח לתן לנו את התורה, כי אי אפשר לעמד נגד זה העולם כי אם על ידי התורה שנקראת אכילה דקדשה כנ"ל באריכות. ועל כן כשרצו לקטרג על משה כשעלה למרום לקבל את התורה צר קלסתר פניו כמו אברהם ואמר להם: הלא זה הוא שאכלתם אצלו. כמו שכתוב במדרש הנ"ל, הינו שה' יתברך השיב להם: איך יש לכם פתחון פה לקטרג על קבלת התורה לזה העולם, והלא אכלתם אצלו. 'אכלתם' דיקא, כי בזה טעמתם קצת מה שצריך האדם לסבל בזה העולם עד שאי אפשר לו לחיות ולהתקיים בלי התורה, כמו שכתוב: לולא תורתך שעשעי וכי' וכנ"ל:

ועל-כן כשבא המלאך אל מנוח. ורצה גם כן לכבדו לאכל השיב לו שאינו רוצה עוד לאכל, כמו שכתוב: אם תעצרני לא אכל בלחמך כי אז כבר הגיע שעתו לחזר ולעלות, על כן לא רצה עוד לאכל שלא יתעכב יותר, כי כבר טעם גדל הכבודות של ברור האכילה אצל אברהם כנ"ל שעל ידי זה נתעכב כל כך כנ"ל. וזה שנאמר שם בעליתו למקומו: ומפלא לעשות (שופטים יג) כי עליתו למקומו היה בדרך פלא גדול, כי קשה לעלות ולשוב למקומו לנקות עצמו מזהמת זה העולם כנ"ל ובשביל זה קבעו לנו רבותינו זכרונם לברכה בברכת אשר יצר 'ומפליא לעשות' כי זה הברור הוא פלא גדול כנ"ל:

הלכות בציעת הפת הלכה ו נכללת בהלכות נטילת ידים הלכה ו מאות י והלאה:

ברכת המזון ומים אחרונים א

הלכות ברכת המזון ומים אחרונים א

אות א

על פי מה שכתבתי לעיל בהלכות נטילת ידים ובציעות הפת הלכה א שהאכילה הוא בחינת המשכת הדעת כנ"ל וכן כתב רבנו במאמר 'ויהי הם מריקים שקיהם' סימן יז שעל ידי האכילה נשלם הדעת, עין שם. ועל-כן צריך לטל מים אחרונים אחר האכילה כדי לתת חלק להסטרא אחרא כידוע, כי עקר יניקתם הוא משם מבחינת מזבח שהוא שלחנו של אדם, עין שם. ובהכרח לתת להם יניקה וחיות בצמצום כדי שלא יתגברו ביותר ויהיה חס ושלוש, קלקול הדעת לגמרי. וזה בחינת מים אחרונים כנ"ל נמצא שמים אחרונים הוא קיום הדעת, כי אם לאו יתגברו חס ושלוש כנ"ל. וזה שסמכו חכמינו זכרונם לברכה הנטילות זה לזה וקראום מים ראשונים ואחרונים, כי שניהם לצרך ענין אחד, כי מים ראשונים כדי לטהר הידים להמשיך הדעת משם כנ"ל ואחר האכילה שכבר נמשך הדעת באים מים אחרונים כדי לתת להם חלקם כדי לקים הדעת כנ"ל. וזה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: והתקדשתם-אלו מים ראשונים. והייתם קדושים-אלו מים אחרונים, כי שניהם בחינת קדשה, כי עקר קדשה הוא הדעת כנ"ל ועתה מדקדק היטב למוד רבותינו זכרונם לברכה במקרא. כי והתקדשתם הוא לשון התקדשות מחדש שצריך לראות להתקדש. ומזה למדו מים ראשונים כי על ידיהם מקדש עצמו על ידי שממשיך הדעת משם כנ"ל אבל והייתם קדושים. 'והייתם' הוא לשון הוה וקיום, הינו שצריך לראות שיהיה ויתקים קדשתו ולא יתבטל חס ושלוש, ומזה למדו מים אחרונים, כי על ידי מים אחרונים נתקים הדעת כנ"ל ועל כן מים אחרונים נוטלים בכל מיני משקים, כי מים ראשונים שבאו לצרך המשכת הדעת ועל כן צריך שם להגביה ידיו ולברך עליהם כדי להמשיך קדשה, על כן צריכין מים דוקא, כי מים הוא בחינת דעת כנ"ל והם בחינת מים קדושים, אבל אחרונים שאינם באים רק להעביר הזהמה ולתת להם חלקם, על כן אין צרך למים, כי אין צריך עתה להמשיך הדעת רק להעביר הזהמה ולתן להם חלקם כנ"ל. ומחמת זה צריך להשפיל ידיו. גם אין מברכין עליהם כמובא וכנ"ל:

ותכף אחר שנטל ידיו וזכה לקים שלמות הדעת כנ"ל. אז זוכין לברכת המזון, כי על ידי שלמות הדעת נתקשרין להצדיק כמבאר במאמר ויהי הם מריקים וכו' הנ"ל וכשנתקשרין להצדיק משם נמשכין כל הברכות בחינת וברכות לראש צדיק כידוע. וזה בחינת ברכת המזון שזוכין להמשיך ברכות על ידי הצדיק על ידי שנתקשרין אליו על ידי האכילה שהוא שלמות הדעת כנ"ל. וזה בחינת אורח מברך בחינת ארח צדיקים כאור, כמו שכתב רבנו וכנ"ל. ועל כן תכף לנטילת ידים ברכה כי צריך לזהר מאד שלא לתת להם יניקה יותר מדאי על כן תכף אחר נטילת מים אחרונים שנותנין להם כח ויניקה צריך לברך תכף מהם ולברך כדי לקשר

עצמו להצדיק ולא להפסיק כלל בינתים כדי שלא יתגברו בתוך כך חס
ושלום :

ועל-כן ברכת המזון נאמרה בכל לשון . כי מאחר שכבר זכו לשלמות
הדעת ונתבטל יניקת כל הקלפות וכל האמונות כזביות שיניקתם מפגם
המזבח, כי כבר זכה לשלמות המזבח על ידי מים ראשונים ומים
אחרונים ואכילה בכשרות ומחמת זה צריכין להאכיל לעני מעל שלחנו,
כי אף שמצות צדקה גדולה מאד וצריכין לזהר תמיד בצדקה. עם כל זה
ביותר צריכין לזהר בשעת אכילה לקים אז מצות צדקה כדי שיהיו נעשין
גרים על ידי זה ויהיה נשלם בחינת המזבח כמו שמבאר שם, עין שם ועל
כן מתר לברך ברכת המזון בכל לשון, כי כבר נתבטל יניקת כל השבעים
לשונות וחזרו כלם אל הקדשה ונשלם הדעת כנ"ל ומאחר שכבר נתגירו
וחזרו כלם אל הקדשה על כן מתר לברך בכל הלשונות, כי כלם קדושים,
כי יצא הטוב שבהם וחזר אל הקדשה והרע נתבטל ממילא, עין שם. וזה
שכתב רבנו במקום אחר על הגמרא: תפלות כנגד תמידין תקנום
שהכנסת אורח תלמיד חכם הוא תקון הדעת והוא בחינת ארח צדיקים
וכו', עין שם. כי עקר הצדקה שיהיו נעשין גרים על ידה ויהיה נשלם
המזבח כדי לזכות להתקשרות להצדיק הוא כשנותנין צדקה לתלמיד
חכם דיקא והעקר בשעת האכילה כנ"ל וזה בחינת הכנסת אורחים
תלמידי חכמים, בחינת ארח צדיקים כנ"ל, כי על ידי זה זוכין לשלמות
המזבח שעל ידי זה נתקשרין להצדיק ואז אורח מברך, כי מהצדיק
מקבלין כל הברכות כנ"ל וכשנתקשרין להצדיק זוכין ליראה ואהבה וזה
בחינת שלש ברכות של ברכת המזון כנגד בחינת הצדיק והיראה ואהבה
שבאים ממנו כנ"ל, כי ברכה אמצעית שהוא ברכת הארץ הוא כנגד
הצדיק שעל ידי זה זוכין לארץ ישראל, כי צדיקים ירשו ארץ. ועל כן נזכר
שם ברית בחינת צדיק. והוא עומד באמצע וממנו מתפשטין ויוצאים
אהבה ויראה בחינת ברכה ראשונה שהוא בחינת רצון בחינת אהבה, כי
כל הברכה מדברת מטובו וחסדו ורחמיו ורצונו. וברכה שלישית הוא
בונה ירושלים שהוא בחינת יראה בחינת יראת שלום, כי על ידי
התקשרות להצדיק על ידי האכילה זוכין ליראה ואהבה, כמו שמבאר
שם, עין שם :

וזה שכתוב: ויטע אשל בבאר שבע ויקרא שם בשם ה' וכו'. כי על ידי
האכילה ושתיה שהוא בחינת אשל, כמו שפרש רש"י, על ידי זה דיקא
קרא בשם ה', כי על ידי זה נתגלה היראה והאהבה כנ"ל, כי אברהם זכה
לשלמות המזבח שהוא אכילה בכשרות על ידי שהיה מגיר גרים, כי
אברהם היה איש חסד ובעל צדקה וגמילות חסד ועל ידי זה היה מגיר
גרים ועל ידי זה זכה לשלמות המזבח שהוא תקון האכילה כנ"ל :

שיך לעיל על-ידי האכילה בכשרות זוכין להתקשרות להצדיק ועל ידי זה
זוכין ליראה ואהבה כנ"ל, כי אכילה בכשרות הוא נשפע מבחינת ארץ
ישראל שהוא בחינת אמת, בחינת תפלין שנקראין פאר, כמו שכתב רבנו
במאמר :

ואכלתם אכול ושבוע וכו' בסימן מז, עין שם. נמצא שזוכה על ידי אכילה בכשרות לגלות ההתפארות בחינת תפלין הנ"ל. ומזה נעשה היראה ואהבה כמו שמבאר שם. וזה בחינת ברכת המזון כנ"ל, בחינת ואכלתם אכול ושבוע והללתם את שם ה' וכו', כמו שמבאר שם:

בחינת שלש ברכות של ברכת המזון הם כנגד הדעת שכלול מתלת מבחינת יראה ואהבה בחינת חסד וגבורה והדעת המחברם ועל כן מדאוריתא סגי בשלש ברכות, כי עקר הדעת הוא רק שלש בחינות כנ"ל. וחכמינו זכרונם לברכה הוסיפו ברכה רביעית כדי להמשיך התפשטות הדעת בפרטיות, כי בפרטיות הם ארבע בחינות, כמובא ועל כן הוסיפו ברכת הטוב והמטיב. כי עקר הטוב הוא הדעת בחינת גם נפש וכו' כמו שכתב

ברכת המזון ומים אחרונים ב

אות א

זמון בשלשה ואז צריכין כוס כמבאר בזהר וכמובא בשלחן ערוך שעקר הכוס בשלשה:

על פי מה שכתב רבנו במאמר ואכלתם אכול ושבוע וכו' (בסימן מז לקוטי חלק א) שעל ידי שבירות תאות אכילה הוא זוכה לאמת ויכול לעשות מופתים וכו', עין שם, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה:

וכי לא אשא פנים לישראל, שאני אמרתי ואכלת ושבעת וברכת והן מדקדקין מכזית ועד כביצה. נמצא, שעל ידי שבירות תאות אכילה שהוא בחינת שמדקדקין מכזית ועד כביצה, על ידי זה יש נשיאת פנים שהוא בחינת אמת כמובא. ועל ידי זה מקבל השפע מארץ ישראל שיניקתה מאמת וכו', עין שם היטב:

והנה ברכת המזון הוא בבחינת נשיאת פנים, בחינת אמת, בחינת יעקב, בחינת ארץ ישראל. כי על מצוה זו של ברכת המזון אמרו רבותינו זכרונם

לברכה: וכי לא אשא פנים וכו'. ועקר ברכת המזון בשלשה, כי אלו השלשה הם בחינת שלשה קוי אמת, בחינת תלת אבהן שיעקב כלול משלשתן שהוא בחינת אמת. ועל כן כשיש שלשה אזי הסטרא אחרא דקאים על פתורא נכנעת כמובא. כי עקר יניקת הסטרא אחרא על ידי פגם תאות אכילה וכשיש שלשה שהם בחינת אמת כנ"ל אזי נכנעת הסטרא אחרא, כי אמת הוא הפך תאות אכילה כנ"ל וכמבאר שם במאמר הנ"ל ועל כן על ידי שלש שהם בחינת שלשה קוי אמת נכנע תאות אכילה ואז עקר שלמות ברכת המזון בבחינת ואכלתם אכול ושבוע והללתם וכו', כמבאר שם במאמר הנ"ל, דהינו שעל ידי שבירת תאות אכילה שהוא בחינת אמת משם מקבל ארץ ישראל השפיע ומשם והללתם וכו'. וזהו שעקר ברכת המזון הוא נתקן על ארץ ישראל, כמו שכתוב: וברכת את ה' אלקיך על הארץ הטובה וכו'. כי זהו עקר ברכת המזון על ידי ארץ ישראל שמשם יוצאין אמרי שפר על ידי אמת שהוא בחינת תפארת כלליות הגונין כמו שמבאר שם, עין שם. וזה בחינת הכוס של ברכת המזון בשלשה, כי הכוס הוא בחינת מלכות כידוע. והוא בחינת ארץ ישראל שהוא גם כן בחינת מלכות. וזה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: כוס של ברכה צריך שיתן עיניו בו בחינת ארץ ישראל שנאמר בה: תמיד עיני ה' אלקיך בה וכו'. כי עקר ארץ ישראל נעשה על ידי העינים אלו כמבאר במקום אחר (סימן מ"ם בלקוטי תנינא) גם על ידי זה יוכל לעשות מופתים ולשנות הטבע כרצונו כנ"ל. ועל ידי זה נתגלה מלכותו שיודעין שיש שליט ומושל יתברך על ידי שנוי הטבע וזה בחינת הכוס שהוא בחינת מלכות. הינו התגלות מלכותו כנ"ל ועל כן על ידי ברכת המזון נמשך השפע כמובא, כי על ידי זה נמשך השפע מארץ ישראל כנ"ל. וכמבאר במקום אחר, עין שם. וזהו גם כן בחינת שלש ברכות של ברכת המזון דאורייתא כנגד בחינת שלשה קוי האמת בחינת יעקב שכלול משלשה אבות כנ"ל:

ובזה נכון דברי רבותינו זכרונם לברכה שאמרו: ברכת הטוב והמטיב תקנו על הרוגי ביתר שנתנו לקבורה. והדבר תמוה מהו השיכות של ברכת הקבורה לברכת המזון. ועל פי הנ"ל מקשר היטב כי סים רבנו נרו יאיר שם במאמר הנ"ל סיום הפסוק הנ"ל ואכלתם וכו'. והללתם וכו'. שמסים: ולא יבשו עמי לעולם, הינו שעל ידי אכילה בקדשה בחינת אמת נצולין מבושה, כי אמת הוא בחינת תפארת כלליות הגונין ועל ידי זה נצולין מבושה שהוא גם כן כלליות הגונין ממדות הנפולין כמבאר שם, עין שם. ועתה נכון מאד התקשרות הברכה והודאה שעל הקבורה לברכת המזון כי זה מבאר שהקבורה הוא כסוי ותקון על הבושה של המת שמתבזה בין החיים ועל ידי הקבורה מכסין על בושתו, כי הקבורה הוא כבוד המת תקון הבושה ועל כן שיכה שפיר לברכת המזון שהוא בחינת אמת שעל ידו נצולין מבושה כנ"ל. גם ברוחניות הקבורה הוא השבת הנפשות לנרתקן למקור שנחצבו משם כידוע. וזה נעשה גם כן על ידי תקון האכילה בקדשה שעל ידי אכילה בקדשה מעלין ומתקנין נפשות המגלגלין ומשיבים אותן למקורם שזהו בחינת קבורה כנ"ל. וזהו ידוע שעקר מעלת הקבורה הוא קבורה בארץ ישראל ועל ידי ברכת המזון שעל

ידה נתעורר קדשת ארץ ישראל על ידי בחינת אמת כנ"ל. אזי מתתקנין וחוזרין למקורן בבחינת קבורת ארץ ישראל כנ"ל גם ברכת המזון שהוא בחינת אמת הוא בחינת חיים, כמבאר שם במאמר הנ"ל. שעל כן נקרא ארץ ישראל ארץ החיים, עין שם. והקבורה הוא גם כן בחינת חיים, כי המת שנפטר זוכה לחיים על ידי הקבורה שהוא תקונו שעל ידי זה מתבלה הזהמא ויזדכך גופו ויזכה על ידי זה לחיות בתחית המתים. נמצא, שהקבורה הוא חיים ממש ומחמת כל הנ"ל תקנו ברכת הטוב והמטיב על הקבורה אצל ברכת המזון כנ"ל ברוך ה' לעולם, אמן ואמן :

שיך לעיל ועל-כן ברכת המזון צריך זמון להזמין הקדשה כמובא, כי אנו רוצים לעורר כאן קדשת ארץ ישראל, כי ישראל יש להם כח לעשות ארץ ישראל בכל מקום שהם אפלו בחוץ לארץ, כמובן בדברי רבנו נרו יאיר, בכמה מאמרים וכאן אנו עושים ומעוררים קדשת ארץ ישראל על ידי ברכת המזון שהוא בחינת אמת. ועל ידי הכוס שנותן עיניו בו שעל ידי זה נעשה בחינת ארץ ישראל כנ"ל ועל כן צריך הזמנה כדי להזמין הקדשה חדשה שאנו עושין ומעוררין עתה, הינו קדשת ארץ ישראל שנעשה כאן כנ"ל :

ברכת המזון ומים אחרונים ג

אות א

ענין ברכת המזון על פי המאמר ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וכו' (בסימן לד בלקוטי חלק א) :

כתיב: חרפה שברה לבי, הינו החרפות ובזיונות שוברין לבו של אדם והתקון הוא על ידי שמקשר לבו לנקדה השיך ללבו בעת הזאת וכו'. כי הממשלה ביד הצדיק וכו'. ועקר הממשלה להאיר ולעורר לבם לעבודת ה' יתברך וכו' בחינת ויוסף הוא השליט וכו' ובחינה הזאת, הינו בחינת ויוסף הוא השליט הוא בחינת מלאפוס, בחינת מלא פוס להורות שכלי השפע, הינו הפה של הצדיק, מלא מאלקות של ה' יתברך וכו' ובשביל זה צריכין להתפלל בפה דיקא ולא במחשבה לבד וכו'. והכלל שהצדיק הוא

נקדה הכלליות שרש נשמות ישראל ובבתחלה צריכין הכל לקבל מהצדיק ואחר כך צריך לקבל כל אחד מחברו, כי בכל אחד מישראל יש נקדה טובה דבר יקר מה שאין בחברו ובחינה הזאת שיש בחברו הוא בחינת צדיק נגדו וצריך לקבל מנקדה זו על ידי שמדבר עם חבריו ביראת שמים ואחר כך צריך לקבל כל אחד מניה וביה מהנקדה שיש בו בעצמו להאיר הנקדה שיש בו שהוא צדיק מושל על לבו על ידי שמדבר בינו לבין קונו להאיר בחינת פי ידבר חכמות שהוא בחינת הנקדה אל הלב. ועל ידי שלש בחינות אלו נתבטלין החרפות השורין על הלב שהם שבירת לב, דהיינו כל התאוות רעות, כי כל התאוות באין משבירת כלי החסד שמשם באין כל אהבות הנפולין ומשם כל החרפות של הלב ועל ידי שמקשר הלב אל הנקדה שהוא בחינת צדיק, על ידי זה נתבטלין כל החרפות והשבירות בבחינת על כל פשעים תכסה אהבה. כי שם אצל כל הנקדות הנ"ל שהם בחינת צדיק בחינת יוסף וכו', שם שורה אהבה דקדשה בחינת כהן, בבחינת הנני נתן לו את בריתי שלום הנאמר בפינחס כשנתנה לו הכהנה, כי כהן בחינת אהבה דקדשה שורה אצל הברית שלו שהוא בחינת צדיק, בחינת יוסף, בחינת נקדה הנ"ל ועל כן על ידי זה שמקשר הלב אל הנקדה ששם שורה אהבה דקדשה נתבטלין אהבות הנפולין. וכל זה על ידי שלש נקדות הנ"ל שבתחלה צריכין לקבל מנקדה הכללות שהוא צדיק הדור ואחר כך לקבלו דין מן דין כנ"ל. ואחר כך מנה ובה וכו' כנ"ל, עין שם כל זה היטב היטב:

וזה בחינת ברכת המזון, כי כל הדברים שבעולם שאדם אוכל ונהנה מהם בכלם יש בהם בחינת אהבות הנפולות וצריך להעלותם ולקשרם לאהבה שבקדשה בבחינת אהבה בתענוגים שכל התענוגים שבעולם צריכין להעלותם ולקשרם לאהבה דקדשה וכל זה נעשה על ידי שמקשרין הלב אל הנקדה שהוא בחינת צדיק כנ"ל שעל ידי זה נתבטלין אהבות הנפולין וזוכין לאהבה דקדשה בחינת כהן ששורה אצל הנקדה כנ"ל. וזה בחינת כל הברכות שתקנו חכמינו זכרונם לברכה על כל הדברים שבעולם שאסור להנות בלא ברכה, כי על ידי הברכה מקשרין הלב אל הנקדה שהוא בחינת צדיק שהוא מקור כל הברכות בבחינת וברכות לראש צדיק בבחינת כהן מברך, כי כל הברכות הם בחינת אור הנקדה הנ"ל שהוא מקור כל הברכות כנ"ל. בחינת פי ידבר חכמות, הינו הברכה והשבח לה' יתברך שמברכין בפה דיקא כנ"ל במאמר הנ"ל לענין תפלה וכו'. ושם אצל הנקדה שורה אהבה דקדשה בחינת כהן. ועל ידי זה נתבטלין האהבות הנפולין שהם החרפות וכו' כנ"ל. וזה בחינת ברכת המזון שמשם למדו רבותינו זכרונם לברכה כל הברכות, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה לאחריו מברך לפניו לא כל שכן, כי עקר גמר הברור של המאכלים הוא אחר האכילה שאז הוא תכלית הברור שאז מתחיל המאכל להתעכל במעים ונתברר המאכל, דהיינו הטוב והמבחר שבמאכל עולה אל הלב ומשם נתברר המבחר ועולה אל המח. והמותר לשאר האיברים והפסלת הגמור נדחה לחוץ לגמרי וכו' ועל כן צריכין לברך ברכת המזון אחר האכילה כדי שיתברר המאכל בקדשה כדי שיתקשר הלב אל הנקדה שבפה על ידי ברכת המזון וכנ"ל. ועל כן ברכת המזון הוא

על הלחם דוקא, כי פתא סעדא דלבא, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה ומחמת שהלחם סועד הלב, על כן שם צריכין הברור יותר מאהבות הנפולין שהם בחינת שבירת לב כנ"ל ועל כן צריכין לברך אחריו שלש ברכות כדי לקשר הלב אל הנקדה על ידי הברכה שהוא בחינת אור הנקדה כנ"ל:

וזה: ויאכל וישת וייטב לבו, זה ברכת המזון, כי על ידי ברכת המזון נתבטל רע הלב שהוא בחינת אהבות הנפולין שבירת לב כנ"ל, כי מאיר הלב על ידי הנקדה שהוא בחינת צדיק בחינת טוב בחינת אמרו צדיק כי טוב ועל כן על ידי זה: וייטב לבו על ידי ברכת המזון וכנ"ל:

אות ב

כי כל ההשפעות וכל הברכות נמשכין מהצדיק שהוא בחינת ויוסף הוא השליט שהוא מקור כל הברכות וכל ההשפעות בחינת ויוסף הוא השליט על הארץ הוא המשביר לכל עם הארץ, כי הצדיק בחינת יוסף הוא בבחינת שבע שני השבע שהוא מכניע ומבטל שבע שני הרעב שהם בחינת חרפה בחינת חרפת רעב, כמובא בדברי רבנו זכרוננו לברכה במקום אחר, כי יוסף הצדיק הוא זן ומפרנס את כל העולם בשני הרעב, כי הוא מבטל חרפת רעב בבחינת אסף אלקים את חרפתי, הנאמר ביוסף הצדיק. כי יוסף הוא השליט הוא המשביר וכו' כנ"ל וזה שאמר להם פרעה לכו אל יוסף אשר יאמר לכם תעשו ופרש רש"י שאמרו לו שגם הם אצרו תבואה והרקיבה אמר להם: אם כן אשר יאמר לכם תעשו, כי יוסף אמר להם שימולו וכו'. הלא גזר על התבואה והרקיבה מה אם יגזר עלינו ונמות וכו'. כי אי אפשר להכניע חרפת רעב כי אם על ידי בחינת מילה שהוא בחינת תקון הברית שעל ידה נתגלה אור הנקדה הקדושה בחינת צדיק מושל בחינת יוסף הוא השליט כנ"ל. וזהו הלא גזר על התבואה והרקיבה, כי הוא בחינת צדיק מושל, בחינת יוסף הוא השליט ויגזר אמר ויקם. כי כל מי שאינו מתקרב עצמו אל אור הנקדה הקדושה הוא רחוק מברכה ומתגבר עליו בחינת שבע שני הרעב ועל כן התבואה נרקבת אצלם וכנ"ל. מה אם יגזר עלינו ונמות, כי כל החיות הוא רק מהצדיק מבחינת יוסף בבחינת צדיק חי עלמין ובלעדו אין שום חיות בעולם רק מה שמקבלין חיות מהצדיק שהוא בחינת אור הנקדה הנ"ל שמחיה ומבטל שבירת לב שהוא בחינת סטרא דמותא כידוע והצדיק מבטל בחינת שבירת לב וממשיך חיות בעולם, כי שם צוה ה' את הברכה חיים וכו' כידוע. וכל מי שרוצה איזה ברכה והשפעה לבטל חרפת רעב הוא צריך לבוא אל יוסף שהוא בחינת צדיק בחינת אור הנקדה דקדושה, בבחינת וכל הארץ באו מצרימה אל יוסף לשבר וכו' ואפלו יעקב ובניו שהם בחינת ועמד ישראל

כלם צדיקים , אף על פי כן אי אפשר להם לקבל השפע והברכה לבטל שבר רעבון בתייהם כי אם על ידי בחינת יוסף הוא השליט שהוא בחינת נקדה הכלליות שרש נשמות ישראל שבתחלה צריכין הכל לקבל ממנו כנ"ל. ואחר כך אחד מחברו ואחר כך מנה ובה. אבל בתחלה צריכין הכל לקבל דיקא מהצדיק מבחינת יוסף וכו'. ועל ידי זה דיקא נתבטלן החרפות השורין על הלב שהם בחינת אהבות הנפולין שהם בחינת חרפת רעב. כי עקר הרעבון הוא לבהמיות, הינו מחמת אהבות הנפולין, אהבת הבהמיות, משם עקר הרעבון שהוא בחינת חרפת רעב 'חרפה' דיקא כנ"ל וכמבאר בדברי רבנו במקום אחר. וזה בחינת מה שאמר להם יעקב לכו הביאו שבר רעבון בתיכם. 'שבר' דיקא. כי עקר הרעבון מבחינת שבירת לב, בחינת חרפה שברה לבי, שזה בחינת חרפת רעב וכו' כנ"ל שהתקון על ידי יוסף דיקא כנ"ל שעל ידו עקר השביעה בבחינת ואכלתם לחמכם לשבע, שתשלח ברכה במעים בחינת צדיק אכל לשבע נפשו. וזה בחינת ברכת המזון כדי להמשיך ברכה ושפע להמשיך ברכה ושביעה במעים בבחינת ואכלתם ושבעת וברכת וכו' וכמו שאיתא בזהר הקדוש וכי עד לא יכול למשבע וכו'. אלא אפלו אכיל בר נש פורתא ורעותא דשבעא שוי עלוהי וכו', עין שם. כי עקר השביעה הוא על ידי ברכת המזון בעצמו, כי על ידי ברכת המזון מקשרין הלב אל הנקדה שבפה שהוא בחינת צדיק, בחינת יוסף הוא השליט הוא המשביר ועל ידי זה נתבטלן החרפות השורין על הלב ונתבטל חרפת רעב כנ"ל. ועל ידי זה נשתלח ברכה ושביעה במעשיו בבחינת ואכלתם לחמכם לשבע והללתם את שם אלקיכם וכו', הינו על ידי והללתם את שם ה' וכו'. בחינת ברכת המזון על ידי זה ואכלתם לחמכם לשבע. כי על ידי זה נתבטל חרפת רעב על ידי בחינת יוסף שהוא בחינת הנקדה שהוא מקור כל הברכות כנ"ל:

אות ג

וזה בחינת שלש ברכות של ברכת המזון, בחינת שלש נקדות הנ"ל, הינו נקדה הכלליות של הצדיק הדור בחינת יוסף ונקדה שמקבל כל אחד מחברו. ונקדה שמקבלין מנה ובה, שכל אלו הנקדות הם בחינת צדיק ששם שורה אהבה דקדשה בחינת כהן וכו'. ועל כן צריכין לברך שלש ברכות כדי לקבל משלש נקדות אלו שהם בחינת ברכה כנ"ל. וזה בחינת כהן מברך וכו' כנ"ל. ועל כן צריכין להזכיר בברכת המזון ברית ותורה וחיים ומזון, כי כל זה בחינת צדיק, בחינת נקדה הנ"ל. ברית הוא בחינת יוסף שעל שם זה נקרא יוסף הצדיק בגין דנטיר ברית. וזה בחינת תורה, כי התורה הוא גם כן בחינת מלאפוס בחינת נקדה הנ"ל כמבאר במאמר הנ"ל, עין שם. וזה בחינת חיים ומזון, כי משם מבחינת הנקדה שהוא

בחינת יוסף הצדיק, משם עקר החיים והמזון והשפע כנ"ל, כי הוא מחיה
בחינת שבירת כלים ומבטל סטרא דמותא שבאה מהשבירה כידוע, כי
הצדיק הוא מקור החיים כנ"ל:

אות ד

וזה בחינת ברכת זמון בשלשה כנגד בחינת שלש נקדות הנ"ל, כי כשיש
שלשה מישראל שישבו על שלחן אחד אזי מאירין כל השלש נקדות הנ"ל.
ואז צריך אחד אזי מאירין כל השלש נקדות הנ"ל. ואז צריך אחד לברך
ברכת הזמון והשנים יכוננו אליו, כי זה האחד שמברך הוא הגדול שבכלם
והוא בבחינת צדיק בחינת נקדה הכלליות נגדם והוא מאיר בהם בחינת
נקדה, בחינת נקדה הכלליות והם מקבלים ממנו. ומאחר שהם שנים חוץ
ממנו הם מקבלים גם כן דין מן דין. ואחר כך מקבל כל אחד מנה ובה.
נמצא שכשיש שלשה מישראל על השלחן מאירין כל השלש נקדות הנ"ל.
ועל כן אז עקר ברכת המזון בשלמות. וזה בחינת מה שאמרו רבותינו
זכרונם לברכה שאין אדם חשוב רשאי לצאת לדרך בלא שני אנשים, כמו
שכתוב באברהם: ויקח את שני נעריו עמו וכו' כי הצדיק צריך להאיר
תמיד בחינת הנקדה שלו באנשיו. ועל כן צריך תמיד לפחות שיהיה עמו
שני אנשים כדי שיוכלו לקבל הארה מהנקדה שלו כי צריכין שיהיו שנים
לפחות דיקא כדי שיוכלו אחר כך לקבל דין מן דין. ואחר כך מנה ובה, כי
עקר שלמות הארת הנקדה הוא על ידי שלש בחינות הנ"ל. וכמו שאנו
רואין בענין הלמוד בפשיטות אצל המלמד שטובים השנים מן האחד, כמו
שאמרו רבותינו זכרונם לברכה שאם ישכח האחד השני מעמיד לו
גרסתו, כי הרב לומד עם התלמידים ומאיר להם וכשהם שנים לפחות.
אזי אחר הלמוד הם חוזרין ביניהם מה שקבלו מהרב. וכל אחד מאיר
בחברו ומסביר לו הדבר היטב ומזכיר כל אחד את חברו מה ששכח איזה
דבר ומקבלין דין מן דין ואזי הדבר על בריו אצל כל אחד ואחד. ואחר כך
חוזר כל אחד בינו לבינו להבין הדבר יותר. ולבל ישכח ממנו, כמו כן
בעבודת ה' בענין הארת הנקדה הנ"ל שצריכין דיקא כל השלש בחינות
הנ"ל שיקבלו תחלה כלם יחד מהנקדה הכלליות מצדיק הדור האמתי.
ואחר כך דין מן דין. ואחר כך מנה ובה על ידי שמדבר בינו לבין קונו. ועל
כן צריכין שיהיה שנים לפחות לקבל מהרב בחינת ויקח את שני נעריו
כנ"ל כדי שיאירו כל השלש נקדות כנ"ל. וזה בחינת (שבת פח) בריך
רחמנא דיהיב לן אורין תליתאה ביום תליתאה על ידי תליתאה וכו'. כי
כל התורה הוא משלשת, כי התורה הוא בחינת נקדה הנ"ל כנ"ל, כי
נקראת ברית שלום, כמו שכתוב: בריתי היתה אתו החיים והשלום
(מלאכי ב). ועל כן התורה היא משלשת בכל הבחינות, כי היא כלולה מכל

השלש נקדות הנ"ל שעל ידם עקר קיום התורה והעבודה כנ"ל. וזה בחינת ברכה משלשת של ברכת כהנים, כי כהן איש חסד הוא בחינת אור האהבה דקדשה ששורה אצל הנקדה כנ"ל. ושם מקור הברכה כנ"ל. ועל כן מברכין כדי להאיר בישראל בחינת שלש נקדות הנ"ל. ועל כן בשלשה שישבו על שלחן אחד חל החיוב ביותר שיאמרו על השלחן דברי תורה כדמשמע בהמשנה, כי כשיש שלשה אז עקר שלמות הארת התורה, כי אז מאירין כל השלש נקדות כנ"ל:

אות ה

וזה בחינת שעקר שלמות ברכת המזון הוא בשלשה, כי עקר ברכת המזון הוא לקבל אור השלש נקדות כנ"ל. ועל כן עקר השלמות הוא בשלשה שאז מאירין כל השלש נקדות כנ"ל, כי בכל מקום שיש שלשה מישראל אזי האחד הגדול שבהם הוא בבחינת רב בבחינת נקדה הכלליות נגד השנים. ועל כן מאירין אז כל השלש נקדות כנ"ל:

אות ו

וזה בחינת זמון שצריך הכנה לברך, כי כל דבר שבקדשה צריך הכנה והזמנה כמו שאיתא בזהר הקדוש, הינו להכין ולהזמין הלב שיקבל אור הנקדה בחינת והכן לבבם אליך. וזהו שאומרים: שמעו רבותי אנו רוצין לברך, שזהו בשביל הזמנה כמו שכתוב בפוסקים. כי שמיעה בלבא תליא, הינו שאומרים להם שיטו אזנם ולבם להכין הלב אל הברכה כדי לקשר הלב אל הנקדה שבפה שמשם יוצאין הברכות כנ"ל. כדי שעל ידי זה יתבטל חרפת לב וכי' כנ"ל:

אות ז

וזה בחינת ברכת הטוב והמטיב ביבנה תקנוה בשביל הרוגי ביתר שנתנו לקבורה, כי אחר שמברכין שלש ברכות. ואז מקבלין הארה מבחינת שלש נקודות הנ"ל. אחר כך מברכין הטוב והמטיב, כי הנקדה, שהוא בחינת צדיק, הוא בחינת טוב, בחינת אמרו צדיק כי טוב. וזהו הטוב והמטיב הטוב לדידה והטיב לאחריו. הינו שהנקדה בעצמה היא טוב. ויש לה כח להאיר ולהיטיב לאחריו. כי על ידי הנקדה נמשך טוב אל הלב ונתבטל רע הלב חרפת הלב בבחינת ויאכל וישת וייטיב לבו זה ברכת המזון וכו' כנ"ל. וזהו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה שתקנו ברכת הטוב והמטיב בברכת המזון בשביל הרוגי ביתר וכו'. ותקנוה בברכת המזון דיקא, כי על ידי ברכת המזון מאי הנקדה טובה הנ"ל. ואזי נתבטל שבירת לב שהוא בחינת סטרא דמותא שבאה מן השבירה כידוע כנ"ל. וזהו בחינת הרוגי ביתר שנתנו לקבורה שעל ידי זה נכנע סטרא דמותא, כי הקבורה הוא כבוד החיים והמתים ונתבטל הבזיון והחרפה של המת והוא תקון גדול להמת. ועל ידי הקבורה נכנע סטרא דמותא, כי כל זמן שלא נתנו לקבורה והיו מטלים ההרוגים בחוץ. זהו בחינת התגברות סטרא דמותא. חס ושלוש, ועל ידי זה שנתנו לקבורה נכנע בחינת סטרא דמותא. ועל כן אז תקנו ברכת הטוב והמטיב וקבעוה בברכת המזון, כי על ידי ברכת המזון שעל ידי זה מקבלין אור הנקדה הקדושה ששם שורה אהבה דקדשה שעל ידי זה נתבטל בחינת שבירת לב בבחינת על כל פשעים תכסה אהבה. וזה בחינת קבורה שמכסה על החרפה של המת שמטל בבזיון, כי עקר הקבורה הוא על ידי בחינת נקדה הנ"ל שהוא בחינת ברית, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה שבני שם ויפת שכסו ערות אביהם שזה בחינת תקון הברית, זכו לקבורה הפך זרע חס וכו'. ועל כן תקנו הטוב והמטיב בברכת המזון דיקא וכו' כנ"ל:

אות ח

וזה בחינת כוס של ברכת המזון שצריך יוד [עשרה] דברים, כי הנקדה הנ"ל הוא בחינת יוד, בחינת קדש, כי הכוס הוא בחינת מלכות פה כידוע בחינת כוס ישועות אשא הנאמר בדוד המלך עליו השלום. ושם בבחינת מלכות פה מאיר הנקדה הנ"ל שהוא בחינת מלאפוס כנ"ל במאמר הנ"ל. ועל ידי הנקדה זו מעלין ומקשרין הלב אל הנקדה ומבטלין חרפת לב וכו' כנ"ל. וזה בחינת היין של כוס של ברכה, כי עקר תקון היין הוא על ידי הנקדה הנ"ל שהוא בחינת צדיק, בחינת תקון הברית, בבחינת כל הרואה סוטה בקלקולה יזיר עצמו מן היין, כי אי אפשר לשתות יין בקדשה כי אם על ידי בחינת תקון הברית. ואז הוא בבחינת ויין ישמח לבב על ידי שנתבטלין חרפת לב, כי היין כלול משני בחינות כידוע, זכה נעשה ראש

וכו'. כי שם עקר הברור והתקון, כי עקר השבירה היה על ידי חטא אדם הראשון על ידי אכילת עץ הדעת. ועץ הדעת הוא בחינת יין, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: סחטה ענבים ונתנה לו. ועל כן אין אומרים שיר אלא על היין, כי כל השירות הם בבחינת לב כדי לעורר ולקשר הלב לה' יתברך כנראה בחוש שעל ידי השיר והזמר והנגון נתעורר הלב מאד לה' יתברך בבחינת לבי ובשרי ירננו אל אל חי. ועל כן אין אומרים שיר אלא על היין, כי זה עקר תקון של השיר לקשר הלב אל הנקדה שבפה כדי שעל ידי זה יתתקן היין שיהיה בבחינת ויין ישמח לבב אנוש. וזה בחינת ברכת המזון בשלשה על הכוס של יין, כי אז מאיר הנקדה בשלמות וכו' כנ"ל:

אות ט

וזה בחינת חנכה, כי זה בחינת הדלקת נר חנכה, כי נר חנכה זה בחינת אור הנקדה הקדושה שמאירה בבחינת אור ונר ומעוררות ומקשרת הלב לה' יתברך כנ"ל במאמר הנ"ל. וזה בחינת נר חנכה, בחינת נר מצוה ותורה אור, כי הנקדה הנ"ל היא בחינת תורה אור, כי היא מאירה ומעוררת הלב כנ"ל. ועל כן הנקדה היא בחינת אור ונר, בחינת נר חנכה. וזה בחינת נר של שמן, בחינת שמן משחת קדש, בחינת משח רבות קדשא שהוא בחינת המחין שזהו בחינת הנקדה הנ"ל שהוא בחינת צדיק בחינת יוסף הוא השליט שנמשך מבחינת חכמה ובינה, כמו שמבאר במאמר הנ"ל, דהינו המחין שהם בחינת שמן משחת קדש שמסם עקר בחינת הנקדה הנ"ל שהוא בחינת צדיק שנמשך משם כנ"ל. וזהו בחינת נר חנכה בחינת לאמשכא משח רבות קדשא ולאדלקא בוצינא שממשיכין שמן משחת קדש משח רבות קדשא, שזהו בחינת המשכת הנקדה בחינת צדיק שנמשכת משם כנ"ל. ועל ידי זה מדליקין בוצינא, כי על ידי זה על ידי המשכת הנקדה הנ"ל בחינת צדיק, על ידי זה מאיר האור והנר, כי על ידי זה מאירין ומעוררין הלב לה' יתברך בבחינת נר מצוה ותורה אור, כי התורה הוא גם כן בחינת הנקדה הנ"ל, בחינת ברית כנ"ל, כי התורה נקראת ברית בחינת אור הנקדה הנ"ל:

אות י

וזאת המצוה של הדלקת נר חנכה אנו מקימין בכל שנה ושנה כדי לשבר ולהכניע מלכות הרשעה העומדת עלינו בכל דור ודור ובכל זמן וזמן לבטל אותנו מעבודתו יתברך חס ושלו, להשכיח תורתו ולהעביר על חקי רצונו כו' שהיה אז בימי מתתיהו וכו' כשעמדה מלכות יון הרשעה על עמך ישראל להשכיחם תורתך וכו', כי עקר כח מלכות הרשעה הוא על ידי שבירת כלים שמשם עקר יניקתם כידוע. והעקר על ידי אהבות הנפולין שהם תאוות רעות על ידי זה הם רוצים להתגבר על ישראל לבטלם מעבודתו יתברך. ועל כן אין להם כח כי אם כשאין הנקדה הנ"ל, שהוא בחינת צדיק מושל, מאירה, כי הנקדה מכנעת ומבטלת אותם כנ"ל. כי על ידי שממשיכין הארת הנקדה הנ"ל בחינת צדיק מושל, בחינת ישראל ממשלותיו על ידי זה נתבטלין כל החרפות וכל השבירת לב. ואזי הם נתבטלין לגמרי, כי אין כחם אלא משם מבחינת שבירה כנ"ל. ואזי כשאין מאירה חס ושלו, הנקדה הנ"ל שהוא בחינת צדיק מושל, בחינת מלכות, כי עקר הארת הנקדה הוא בבחינת מלכות פה בחינת יוסף הוא השליט, בחינת ישראל ממשלותיו, בחינת כל ישראל בני מלכים הם (שבת פרק יד משנה ד) וכשאין מאירה חס ושלו, בחינת הנקדה הנ"ל, בחינת מלכות, אזי הם מתגברים על ידי זה כנ"ל. ואזי מתגבר חס ושלו, מלכות הרשעה על ידי שאין מאירה הנקדה הנ"ל שהוא בחינת מלכות דקדשה כנ"ל. ועל כן רצו היונים לבטל את ישראל מן התורה לגמרי ועמדה עלינו להשכיח תורתו חס ושלו, כי התורה הוא בחינת אור הנקדה הנ"ל. והם רצו להשכיח ולהעלים בחינת אור הנקדה לגמרי ולהגביר מלכותם חס ושלו, ועל כן: אמרו כתבו לכם על קרן השור שאין לכם חלק באלקי ישראל. כי ישראל נקראין חלק אלקי ממעל, בחינת כי חלק ה' עמו וכן ה' יתברך נקרא חלקנו וגורלנו, כמו שכתוב: ה' מנת חלקי וכוסי וכו' בחינת אני חלקך ונחלתך. כי על ידי שבחר בנו ונתן לנו את תורתו, על ידי זה מסר רצונו בידינו והממשלה בידינו שיהיה רצונו כרצונו בחינת ישראל ממשלותיו, בחינת מי מושל בי צדיק, כמו שמבאר כל זה במאמר הנ"ל. נמצא שישראל הם כביכול, מושלים בה' יתברך כנ"ל. ועל כן נקרא ה' יתברך כביכול חלקם ונחלתם של ישראל כנ"ל. בחינת אני חלקך ונחלתך וכו'. כמו שיש לאדם חלק ונחלה שהוא שלו שהוא מושל בו לעשות בו כרצונו, כמו כן כביכול, ישראל הם מושלים בו יתברך ועל כן נקרא חלקם ונחלתם כנ"ל. וזהו שאמרו: כתבו לכם שאין לכם חלק באלקי ישראל. כי הם רצו לבטל הממשלה של ישראל שהם מושלים בו יתברך כביכול, ועל כן רצו שיכתבו ישראל שאין להם חלק בו יתברך שאין להם ממשלה בו יתברך בבחינת חלק ונחלה כנ"ל, בחינת אני חלקך וכו'. כי רצו חס ושלו לבטל הממשלה של ישראל על ידי שהתגברו להשכיח תורתו כנ"ל שהוא בחינת הנקדה כנ"ל שעקר הממשלה שלנו בו יתברך שיהיה ה' יתברך חלקנו ונחלתנו הוא על ידי שמסר בידינו תורתו שהוא רצונו וכו' כנ"ל והם רצו לבטל זאת חס ושלו כנ"ל. ועל כן טמאו כל השמנים בחינת שמן משחת קדש, בחינת המחין שמשם נמשך הנקדה הנ"ל, בחינת צדיק מושל, כי עקר בחינת הצדיק מושל, בחינת הנקדה הנ"ל הוא על ידי בחינת שמן משחת קדש, בחינת

המחין, דהינו על ידי שמירת הברית שהוא שמירת המחין לשמר המח והדעת לקדש ולטהר הדעת מהרהורים שלא לפגם בטפי המח חס ושלו, כמו יוסף הצדיק שעמד בנסיון ולא פגם בהמח ועל ידי זה זכה לחכמה ובינה בחינת אין נבון וחכם וכו'. ועל ידי זה זכה לבחינת יוסף הוא השליט שהוא בחינת צדיק מושל כנ"ל. ועל כן היה הנס של חנכה על ידי כהנים שהם בחינת אהבה דקדשה שהוא בחינת כהן ששורה אצל הברית שלום אצל הנקדה הנ"ל, כמבאר היטב במאמר הנ"ל. שעל ידי זה נתבטל שבירת לב ונתבטל מלכות הרשעה שיניקתם משם כי נתבטל כל התאוות וכל החרפות שבאין מאהבות הנפולין על ידי אהבה דקדשה בחינת כהן ששורה אצל אור הנקדה הנ"ל כנ"ל:

אות יא

ועל-כן נקרא הצדיק והרב האמת שבדור בחינת כהן, כמו שכתוב: כי שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו וכו'. כי אצל הצדיק שהוא בחינת הנקדה הנ"ל, שם שורה האהבה דקדשה בחינת כהן הנ"ל. וזה בחינת שהנס של חנכה היה על ידי השמן שהיה חתום בחותמו של כהן גדול, זה בחינת צדיק הדור שהוא בבחינת כהן גדול. כי כל אחד כפי מה שזוכה לבחינת צדיק שהוא בחינת נקדה הנ"ל, כן הוא זוכה לבחינת אהבה דקדשה שהוא בחינת כהן כנ"ל. והצדיק הדור האמתי שזוכה לשמירת הברית בתכלית השלמות והוא בחינת נקדה הכלליות כנ"ל. על כן הוא בחינת כהן גדול, כי זוכה לתכלית האהבה דקדשה בשלמות שהוא בחינת כהן גדול וכנ"ל. וזהו שמצאו שמן שהיה חתום בחותמו של כהן גדול בחינת חותם ברית קדש, כמו שכתוב: וצאצאיו חתם וכו', הינו בחינת שמירת הברית, הינו על ידי צדיק הדור שזכה לשמירת הברית בשלמות. ועל כן היה השמן שלו חתום בחותמו, הינו השמן משחת קדש שלו, דהינו המחין שלו היו קדושים וטהורים בלי שום פגם כלל, כי היו חתומים בבחינת שמירת הברית שנקרא חותם כנ"ל. ועל ידי זה בעצמו הוא נקרא כהן גדול, כי זכה לאהבה גדולה בחינת כהן גדול ששורה אצל הברית שלום כנ"ל, כי הכהן הגדול מצוה על קדשת הברית יותר מכל ישראל. ועל כן על ידי השמן של הכהן הגדול שהיה חתום שזהו בחינת אור הנקדה של הצדיק הדור שכלול מנשמות ישראל שנמשך מבחינת שמן משחת קדש, דהינו המחין שהם חתומים בחותם דקדשה בחינת שמירת הברית שזה עקר בחינת צדיק על ידי זה היה הנס של חנכה ועל ידי זה אנו זוכין בכל שנה להדלקת נר חנכה, כי אף על פי שהם מתגברים חס ושלו, לטמאות כל השמנים. ועל ידי זה אין כח בהנקדה של כל אחד מישראל להאיר ולעורר, כי עקר אור הנקדה הוא על ידי בחינת שמן

משחת קדש כנ"ל, אף על פי כן ה' יתברך מרחם על עמו ישראל בכל דור ודור ושולח להם צדיק אמתי שהוא שומר הברית בתכלית השלמות. ועל כן הנקדה שלו יש לה כח להאיר ולעורר כל ישראל, כי הוא בחינת נקדה הכלליות כנ"ל. ועל ידי שכל אחד מישראל מקבל מנקדה הכלליות מצדיק הדור. על ידי זה נתעוררה ומאירה הנקדה שיש בכל אחד מישראל. ועל ידי אור הנקדה מבטלין חרפת ושבירת הלב על ידי בחינת אהבה דקדשה, בחינת כהן ששורה אצל הנקדה כנ"ל. ואזי נתבטל מלכות הרשעה לגמרי וכו' כנ"ל. וזהו בחינת נר חנכה, בחינת אור הנקדה שמאירה על ידי שמן משחת קדש על ידי שמקבלים מנקדה הכלליות של צדיק הדור שהוא בחינת כהן גדול שעל ידו היה עקר הנס של חנכה כנ"ל:

כי הכהן גדול היה נכנס לפני ולפנים לכפר על ישראל ולטהר את ישראל מעוונות על ידי הקטרת שהניח על האבן שתיה מקום הארון והלוחות, כי נקדת האבן שתיה שהיתה בבית המקדש הוא בחינת נקדה הנ"ל שהוא בחינת צדיק, כי נקדת האבן שתיה הוא יסוד העולם, כי ממנה השתת העולם. וזה בחינת צדיק, בחינת צדיק יסוד עולם, בחינת כי לה' מצקי ארץ וישת עליהם תבל, הינו הצדיקים בחינת מצקי ארץ הם בחינת האבן שתיה בחינת וישת עליהם תבל, כמובא זה במקום אחר בדברי רבנו זכרוננו לברכה (סימן סא חדי רבי שמעון) ועל כן היו מנחים שם הארון והלוחות שהם בחינת נקדה הנ"ל כנ"ל. ועל כן שם היה הכהן הגדול נכנס להגביה את ישראל ולטהרם מעוונות על ידי שהתקשר עצמו עם כל ישראל שהיו עינם ולבם תלויות בו אל נקדת האבן שתיה שהוא אור הנקדה הנ"ל שעל ידה נתבטלין כל אהבות רעות על ידי שמעלין ומקשרין כל האהבות הנפולין אל האהבה דקדשה ששורה שם אצל הנקדה. ועל ידי זה נתבטלין כל העוונות שלהם שכלם באים מאהבות הנפולין שמהם כל התאוות וכנ"ל. ועל כן שם עולין כל התפלות, כי עקר התפלה הוא על ידי הנקדה הנ"ל שהוא בחינת פי ידבר חכמות כנ"ל במאמר הנ"ל. וזה בחינת קטרת שהיה נכנס בו הכהן הגדול לפני ולפנים, כי שמן וקטרת ישמח לב, כי מצות קטרת הוא בשעת הדלקת הנרות של בית המקדש, כמו שכתוב: ובהעלות אהרן את הנרות וכו' יקטירנה. כי אחד עשר סממני הקטרת הם מעלין כל החיות שבקלפות אל הקדשה כידוע. וזה בחינת שמן וקטרת, הינו בעת שמדליק הכהן את הנרות של שמן בבית המקדש, דהינו שממשיך אור הנקדה הנ"ל בחינת שמן משחת קדש כנ"ל. אז מקטיר קטרת, דהינו שמעלה החיות שבקלפות שבא מבחינת השבירה מבחינת אהבות הנפולין ומעלה ומקשר אותם אל אור הנקדה הקדושה שהוא נרות של שמן כנ"ל. וזהו לשון קטרת לשון קשר שמקשר הלב אל הנקדה שהוא בחינת שמן כנ"ל. וזהו שמן וקטרת ישמח לב הפך שבירת לב, כי נתבטל שבירת לב על ידי שמן וקטרת על ידי שמקשרין הלב אל הנקדה שזהו בחינת שמן וקטרת כנ"ל. ועל כן שמן וקטרת ישמח לב כנ"ל:

וזהו בחינת הקטרת של כהן הגדול ביום הכפורים שהיה נכנס בהם אל נקדת האבן שתיה שהוא בחינת נקדה הנ"ל ושם היה מקשר כל החיות

של אהבות הנפולין שמשם באין כל העוונות. ועל ידי הקטרת העלה החיות מהקלפות, הינו שהעלה כל האהבות הנפולין וקשר אותן לבחינת אור הנקדה שעל ידי זה נתבטליו כל הפשעים והעוונות הבאים משם בבחינת על כל פשעים תכסה אהבה, הינו אהבה דקדשה ששורה אצל הנקדה מכסה על כל הפשעים ונתבטליו כל השבירת לב וכל החרפות וכו'.
כמבאר במאמר הנ"ל:

אות יב

וזה בחינת קרבנות הנשיאים שהקריבו לחנכת המזבח שקורין בהם בחנכה, כי זה בחינת כל הקרבנות שכלם היו על ידי הכהן שהוא בחינת אהבה ששורה אצל הנקדה שהיה לו כח להעלות החיות מאהבות הנפולין שהם אהבות הבהמיות שמהם באים כל החטאים. וזה בחינת שהיו מביאין בהמה אצל הכהן והכהן היה מקריבה לקרבן, כי הוא היה מעלה אהבות הבהמיות אהבות הנפולין אל אור הנקדה הקדושה ששם שורה אהבה דקדשה בחינת כהן שעל ידי זה נתבטליו כל התאוות וכל החטאים בחינת על פשעים תכסה אהבה כנ"ל. וזה בחינת קרבנות של חנכת המזבח שהקריבו הנשיאים דיקא, כי הנשיאים הם בחינת צדיקי הדור שהם בחינת נקדה הכלליות שמהם מאירין כל הנקדות של כל אחד. ועל כן עקר החנוך על ידם, כי חנכת המזבח, דהינו לחנכו בקדשה ולהעלותו מחל לקדש, זה נעשה רק על ידי בחינת אור הנקדה הנ"ל שעל ידי זה עולין מחל לקדש על ידי שמתקשרים אל הנקדה וכו' וכנ"ל. ועל כן חנכת המזבח היה על ידי קרבנות הנשיאים שהם בחינת נקדה הכלליות בחינת צדיק מושל. ועל כן היה להם כח לחנך את המזבח ולהעלותו מחל לקדש על ידי אור נקדתם בחינת צדיק מושל. ועל כן היה להם כח לחנך את המזבח ולהעלותו מחל לקדש על ידי אור נקדתם בחינת נקדה הכלליות שעל ידי זה מקשרין הלב ומכניעין ומבטליו חיות הסטרא אחרא ועל ידי זה נתחנכין ועולין מחל לקדש, כי המזבח והבית המקדש הם בחינת לב, כמו שכתוב: והיו עיני ולבי שם. ושם היו עיניהם ולבם של כל ישראל תלויות לכפר עליהם על ידי אור הנקדה בחינת אבן שתיה כנ"ל:

אות יג

וזה בחינת חנכה לשון חנוך, כי עקר החנוך של כל אדם בעבודת ה' הוא על ידי בחינה הנ"ל במאמר הנ"ל, הינו על ידי אור הנקדה הנ"ל, דהינו שמקבל מאור הנקדה של הצדיק. ואחר כך מקבל כל אחד מחברו וכו' כנ"ל. ואחר כך מנה ובה על ידי שמדבר בינו לבין קונו ועל ידי זה מאיר הנקדה. ועל ידי זה מקשר את הלב לה' יתברך ונתבטליון כל החרפות והשבירות, דהינו אהבות רעות וכו'. ועולה מחל לקדש. נמצא, שעקר החנוך לכנס אל הקדשה הוא על ידי הנקדה הנ"ל. הינו על ידי התבודדות ושיחה בינו לבין קונו שעל ידי זה דיקא מאירה הנקדה כנ"ל:

אות יד

וזה בחינת נר חנכה, כי על ידי הנר חנכה, שהוא בחינת אור הנקדה הנ"ל, על ידי זה נתחנכין ונכנסין בעבודת ה' כנ"ל וזה בחינת מה שכתוב בכונות שר עולה בגימטריא שלשה יחודים וכו', עין שם, הינו בחינת שלש נקדות הנ"ל וכל נקדה הוא בחינת צדיק שעל ידה עקר היחוד וזה בחינת שלשה יחודים בחינת נקדות שעל ידם מדליקין נר חנכה כנ"ל, כי על ידי שמקבלין מכל השלש נקדות הנזכרות לעיל, על ידי זה מאירין ומעוררין הלב לה' יתברך שזהו בחינת נר חנכה וכו' כנ"ל:

אות טו

וזה בחינת מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: נר חנכה איש וביתו. והמהדרין נר לכל אחד והמהדרין מן המהדרין מוסיף והולך וכו', כי כל איש בביתו הוא בבחינת נקדה הכלליות, כי הוא ראש בית ומושל עליהם וכלול מכלם. והוא בחינת נקדה הכלליות נגדם, כי כמו שבכלל הצדיק הדור הוא נקדה הכלליות של כל ישראל כן בפרטיות יש שרי אלפים ושרי מאות וכו'. וכן כל איש שורר בביתו וכו' וכל אחד הוא בחינת נקדה הכלליות נגד האנשים שתחתיו, כי יש אילן וענפים וענפים לענפים וכו', כמובן כל זה בדברי רבנו זכרוננו לברכה סימן סט. וזה נר חנכה איש וביתו, זה בחינת נקדה הכללית ואז מאירין ממילא כל שאר הנקדות. והמהדרין נר לכל אחד זה בחינת הארת הנקדה של כל אחד ואחד, דהינו הנקדה שיש בכל אחד מישראל שיש לה כח להאיר ולעורר לב חברו כנ"ל

והמהדרין מן המהדרין מוסיף והולך זה בחינת הנקדה של כל אחד ואחד שמאיר מנה ובה ואורו מוסיף והולך ומאיר בכל יום ביותר על ידי שמעורר אור נקדתו תמיד עד שזוכה ליום השמיני בחינת שמונת ימי חנכה שהם שלמות אור הנקדה שהוא בחינת צדיק שהוא בחינת יום השמיני, בחינת מילה שנתנה לשמיני, שהוא בחינת צדיק, בחינת אור הנקדה הנ"ל:

אות טז

וזה בחינת מצות נר חנכה משעת יציאת הכוכבים עד שתכלה רגל מן השוק, יציאת הכוכבים זה בחינת מצדיקי הרבים ככוכבים, הינו אור הנקדות הנ"ל שהם בחינת מצדיקי הרבים, כי על ידם נכנסין אל הקדשה כנ"ל, והם בחינת צדיק ועל כן נקראים הנקדות הנ"ל מצדיקי הרבים. וזהו 'כוכבים' בחינת כוכבי אור, כי הנקדה מאירה כנ"ל בבחינת אור זרע לצדיק וכו' וזהו עד שתכלה רגל מן השוק. כי כשהלב משקע בחרפות, דהינו בתאוות זה בחינת רגליה ירדות וכו' ועל ידי אור הנקדה נתבטלת שבירת לב שהוא בחינת סטרא דמותא ועולין רגלי הקדשה מהסטרא אחרא וזהו עד שתכלה רגל מן השוק שהוא מקום הסטרא אחרא כמובא. כי על ידי אור הנקדה נתבטל חיותם על ידי שמקשרין הלב אל הנקדה כנ"ל שזהו בחינת נר חנכה כנ"ל ועל כן ימי חנכה הם ימי תפלה והודאה, כמו שאומרים: וקבעו שמונת ימי חנכה אלו להודות ולהלל וכו' כי עקר התפלה וההודאה הוא בבחינת אור הנקדה הנ"ל שמאירין פי ידבר חכמות אל הלב וכו' כנ"ל כמבאר במאמר הנ"ל שזהו בחינת תפלה, עין שם כל זה היטב היטב. ובשביל זה קורין פרשת מקץ בחנכה כי זאת הפרשה מדברת מיוסף הצדיק שזכה להיות מלך בחינת יוסף הוא השליט. וכל בני ישראל באו אליו, כי כלם צריכים לקבל ממנו, כי הוא בחינת נקדה הכלליות כנ"ל וזה בחינת נר חנכה כנ"ל:

שיך לעיל לענין ברכת המזון וזה בחינת וישתו וישכרו עמו. ודרשו רבותינו זכרונם לברכה: מיום שפרש יוסף מאחיו לא שתו יין וכו'. כי אי אפשר לשתות יין כי אם כשנתועדים ונתקבצים יחד כל בני ישראל עם יוסף הצדיק, דהינו בחינת הנ"ל כשמאיר הנקדה שהוא בחינת יוסף הוא השליט וכו' בכל ישראל וכו' כנ"ל שאז נתבטל חרפת לב וכו' ואז היין הוא בבחינת ויין ישמח לבב וכו' כנ"ל. וזה בחינת ברכת המזון על כוס של יין, כי על ידי ברכת המזון ממשיכין הארת הנקדה בשלמות וכו' כנ"ל. ואז היין בקדשה כנ"ל בחינת וישתו וישכרו עמו, 'עמו' דיקא, הינו על ידי שנתקרב בני ישראל אל הנקדה שהוא בחינת יוסף כנ"ל:

וזה בחינת שמן ערב קדם ברכת המזון שהיו נוהגים, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: והתקדשתם והייתם קדושים כי אני ה' וכו'. זה שמן ערב וכו', הינו בחינת שמן ויין, כי שמן הוא בחינת אור הנקדה של הצדיק, בחינת שמן משחת קדש וכו' כנ"ל, שזהו בחינת שמן של נר חנכה וכו' כנ"ל. וזה אנו ממשיכין קדם ברכת המזון כדי שתאיר הנקדה על ידי ברכת המזון בשלמות שאז מקשרין הלב אל הנקדה כנ"ל כדי להמשיך שביעה בחינת שבע שני השבע הנמשכין מיוסף הצדיק שהוא הנקדה המבטל חרפת רעב וכו' כנ"ל בחינת כוס יין של ברכת המזון, כי כשמאיר הנקדה אז עקר שלמות הקדשה על ידי היין דיקא בחינת כוס של ברכה שהוא על היין דיקא בחינת אין אומרים שיר וכו' כי היין הוא בבחינת לב ועל ידי היין מקשרין הלב אל הנקדה שמאירה על ידי ברכת המזון וכו' כנ"ל ועל כן שכור מתר לברך ברכת המזון, בחינת וישתו וישכרו עמו, 'עמו' דיקא וכו' כנ"ל:

וזה בחינת הצדקה שנותנין בחנכה זה בחינת צדיק חונן ונותן, כי אהבה דקדשה שהוא בחינת חסד בחינת אברהם שורה אצל הנקדה שהוא יוסף הצדיק ועל כן צדיק חונן ונותן, כי שם שורה אהבה דקדשה בחינת אהבת חסד ועל כן הוא גומל חסד עם הכל בחינת הזן את העולם כלו בטובו בחן ובחסד אין טוב אלא צדיק בחינת צדיק חונן ונותן. וזה בחינת ויכלכל יוסף את אביו ואת אחיו וכו' ועל כן בחנכה שצריכין להמשיך אור הנקדה על ידי נר חנכה שתאיר בחינת הנקדה אצל כל אחד ואחד כנ"ל, על כן מרבין בצדקה אז בחינת צדיק חונן ונותן וכו' כנ"ל:

ברכת המזון ומים אחרונים ד

אות א

על פי התורה מי שיודע מארץ ישראל וכו' בלקוטי תנינא סימן מ"ם, עין שם כל התורה הזאת היטב:

והכלל, שעקר קדשת ארץ ישראל הוא על ידי עיני ה' על ידי שהי' יתברך מסתכל שם תמיד, שעל ידי זה אוירא דארץ ישראל מחכים, כי עינים על

שם החכמה נאמר. ועקר בחינת עיני ה' נתעוררים על ידי ההתפארות שה' יתברך מתפאר עם ישראל בבחינת ישראל אשר בך אתפאר, שזה בחינת תפלין וכו'. ומי שמסתכל על ההתפארות הזאת נעשין אצלו גם כן בחינת מחין תפלין והמחין בוקעין בעינים ואזי גם בכל מקום שהוא מסתכל נעשה גם כן האויר בבחינת ארץ ישראל כנ"ל, אבל ההתפארות של ה' יתברך בעצמו לאו כל אדם זוכה לראות אך מי שמסתכל על הצדיק ועקר בעת שהעולם מתקבצין אליו, דהינו בראש השנה שאז עקר הקבוץ. ואז עולה ההתפארות הרבה מהקבוץ הנ"ל שמתקבצין אליו בשביל לעבד את ה' והצדיק כלול מכל ההתפארות הזאת, כי עקר ההתפארות שה' יתברך מתפאר בישראל הוא על ידי הצדיק שמקרב אותם לה' יתברך שעל ידי זה ה' יתברך מתפאר בהם. נמצא, שהצדיק הוא בעצמו עקר ההתפארות, על כן מי שמסתכל בעיניו בהצדיק הוא ממשיך על עצמו גם כן מזאת ההתפארות בחינת תפלין ואזי ההתפארות והמחין בוקעין בעינים, אזי גם בכל מקום שזה האיש מסתכל נעשה גם כן ארץ ישראל, כי עקר ארץ ישראל נעשה על ידי העינים הנמשכין על ידי ההתפארות וכו' כנ"ל, עין שם כל זה היטב:

אות ב

וזה בחינת כוס של ברכת המזון צריך שיתן בו עיניו, כי עקר ברכת המזון הוא לגלות קדשת ארץ ישראל שמשם עקר קדשת ותקון האכילה כמבאר במקום אחר (לעיל בהלכות דברים הנוהגים בסעדה, עין שם) וכמו שכתוב: ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלקיך על הארץ הטובה אשר נתן לך. ועקר קדשת ארץ ישראל נתגלה על ידי העינים שמסתכלין על ההתפארות של ישראל כנ"ל וזה בחינת כוס של ברכת המזון אחר האכילה של ישראל, כי כוס של ברכה זה בחינת כלליות ההתפארות מה שה' יתברך מתפאר בישראל שעל ידי זה נעשה שמחה וחדוה גדולה בכל העולמות, כי להפך חס ושלוש, כשאחד מישראל נופל מעבודתו חס ושלוש, בחינת ויתעצב אל לבו. וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה:

שכינה מה אומרת? קלני מראשי קלני מזרועי. וכמובא מאמר זה בהתורה הנ"ל. אבל בהפך. כשישראל מתקרבים לה' יתברך וה' יתברך מתפאר בהם. אזי נתוסף עז וחדוה בכל העולמות בבחינת ישמח ה' במעשיו, בחינת מעשי ידי להתפאר, שה' יתברך שש ושמח כביכול, בגדל ההתפארות שמקבל מישראל, שזהו עקר שעשועיו ושמחתו יתברך. וכמו שכתוב לענין ההתפארות שלנו שאנו מתפארין עמו יתברך בשמך יגילון כל היום וכו' כי תפארת עזמו אתה וכו'. כי ההתפארות הוא שמחה. וזה שכתוב: יפאר ענוים בישועה יעלזו חסידים בכבוד. וכתוב: שוש אשיש

בה' תגל נפשי באלקי כי הלבישני בגדי ישע מעיל צדקה יעטני כחתן יכהן פאר וכו'. נמצא שהתפארות הוא שמחה וזה בחינת יין המשמח שהוא בחינת היין של כוס של ברכה, כמו שכתוב: ויין ישמח לבב אנוש, הינו כי היין דקדשה, דהינו היין של ברכה הוא בחינת שמחה, דהינו בחינת כלליות ההתפארות שזהו בחינת שמחה כנ"ל, כי אין אומרים שיר אלא על היין, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה על פסוק: המשמח אלקים ואנשים (שופטים ט) וכו' מכאן, שאין אומרים שיר אלא על היין. וכל השירות והתשבחות הם בחינת התפארות שאנו משבחין ומפארין אותו יתברך בשיר ורנן והלל ושמחה. כי ה' יתברך מתפאר ומתרום על ידי השירות ותשבחות של עמו ישראל. בבחינת יתברך וישתבח ויתפאר ויתרום וכו'. וזה בחינת אשירה לה' כי גאה גאה. 'גאה' זה בחינת ההתפארות, בחינת ה' מלך גאות לבש, דהינו בחינת לבושי גאותו והתפארותו. אז הוא בחינת אשירה לה', כי השיר והשבח הוא בחינת התפארותו וגאותו כביכול, כנ"ל. ועל כן היין של ברכה הוא בחינת כלליות ההתפארות, כי עליו אומרים כל השירות והתשבחות שהם בחינת התפארות, כי אין אומרים שיר אלא על היין כנ"ל:

אות ג

וזה בחינת כוס של ברכת המזון, כי אנו צריכין עתה להמשיך קדשת ארץ ישראל שזהו עקר מצות ברכת המזון, בחינת ואכלת ושבעת וברכת וכו' על הארץ וכו'. ועקר קדשת ארץ ישראל נמשך על ידי ההתפארות וכו' כנ"ל. על כן צריכין להביא כוס של ברכת המזון, כי כוס יין של ברכה הוא בחינת התפארות ושמחה כנ"ל שעל ידי זה עקר קדשת ארץ ישראל כנ"ל. וזה בחינת כוס של ברכת המזון צריך לתן עיניו בו, כי עקר קדשת ארץ ישראל נמשך על ידי העינים על ידי שמסתכלין על ההתפארות שעל ידי זה בכל מקום שמסתכל נעשה ארץ ישראל כנ"ל ועל כן צריכין לתן עיניו בכוס של ברכת המזון, כי היין של ברכה יין המשמח הוא בחינת ההתפארות כנ"ל ועל ידי שמסתכלין על זה ההתפארות נעשה ארץ ישראל שהוא בחינת מלכות בחינת כוס של ברכה כידוע, שכוס של ברכה הוא בחינת דוד בחינת כוס ישועות אשא בחינת מלכות שזהו בחינת ארץ ישראל שהוא בחינת מלכות כנ"ל, נמצא שכוס של ברכה המלא יין דקדשה זה בחינת ארץ ישראל שמקבל ההתפארות של ישראל שמשם עקר קדשת ארץ ישראל כנ"ל. כי היין שבכוס הוא בחינת ההתפארות בחינת שמחה כנ"ל והכוס בעצמו שהוא בחינת מלכות כי כוס בגימטריא אלקים כמובא בכתבי האר"י ז"ל ואלקים הוא בחינת מלכות כמו שכתוב ואלקים מלכי מקדם וכו'. ועל כן הכוס שהוא בחינת מלכות הוא בחינת

ארץ ישראל שהוא בחינת מלכות כידוע, נמצא שהכוס הוא בחינת מלכות בחינת ארץ ישראל שמקבלת קדשתה מההתפארות של ישראל שהוא יין דקדשה יין המשמח שבכוס כנ"ל. ועל כן צריכין לתן בו עיניו כי העקר תלוי בעינים כי על ידי שמסתכל בעיניו על ההתפארות על ידי זה נעשין עיניו בבחינת עיני ה' ואזי בכל מקום שהוא מסתכל בעיניו נעשה ארץ ישראל כנ"ל ועל כן צריך להסתכל בעיניו בכוס של ברכה כדי לעשות בחינת ארץ ישראל על ידי זה על ידי שמסתכל על היין ועל הכוס שעל ידי זה ממשיך ההתפארות לעיניו וחוזר וממשיך לבחינת הכוס שהוא בחינת מלכות בחינת ארץ ישראל. דהינו לקדש האויר בבחינת ארץ ישראל על ידי העינים כנ"ל:

אות ד

וכל זה צריכין אחר האכילה כי אכילת ישראל קדש. ועקר התגלות ההתפארות הוא בשעת סעודה דקדשה של ישראל כמו שכתב רבנו זכרוננו לברכה במקום אחר שעקר שלמות המלכות הוא על ידי אכילה של ישראל בבחינת לעת האכל גשי הלם אין הלם אלא מלכות שמלכותו יתברך נתגלה על ידי קדשת אכילת ישראל ועקר על ידי מצות ברכת המזון וכמו שכתב רבנו זכרוננו לברכה בספר הא"ב (אות א אכילה) על ידי ברכת המזון נתודע ה' יתברך בעולם. והתגלות מלכותו יתברך זה בחינת התגלות ההתפארות הנ"ל מה שה' יתברך מתאר בעצמו ישראל שעל ידי זה עקר התגלות מלכותו יתברך כי אין מלך בלא עם, ועל כן כשישראל עובדין אותו יתברך ועושין רצונו יתברך שאזי ה' יתברך מתפאר בהם אזי מתגלה מלכותו יתברך כמו שכתוב ה' מלך גאות לבש, גאות לבש הינו לבושי גאותו והתפארותו אזי ה' מלך כי עקר התגלות מלכותו הוא על ידי ההתפארות שמתפאר בישראל כנ"ל (וזה סוד מה שכתוב בכתבי האר"י ז"ל שעקר בנין המלכות על ידי תפארת והבן) נמצא שבשעת האכילה נתגלה ההתפארות שהוא בחינת התגלות מלכותו שנמשך בשעת האכילה כנ"ל כי כן דרך המלכות להראות כבוד עשרו ותפארתו וגדלתו בשעת סעודה שאז עקר התגלות מלכותו וכמו שכתוב 'כשבת המלך על כסא מלכותו עשה משתה בהראתו את עשר כבוד מלכותו ואת יקר תפארת גדולתו וכו'" ומלכותא דארעא כעין מלכותא דרקיע ועל כן אמרו רבותינו זכרונם לברכה אסור לאכל קדם התפלה שנאמר לא תאכלו על הדם לא תאכלו קדם שתתפללו על דמכם. כי אי אפשר לאכל בקדשה כי אם כשמעלין תחלה התפארות ושעשועים לפניו יתברך ועל כן צריכין להתפלל קדם כי עקר ההתפארות שה' יתברך מתפאר בישראל הוא על ידי התפלה שהוא שירות ותשבחות והתפארות שאנו משבחין ומפארין

אותו יתברך שעל ידי זה ה' יתברך מתגדל ומתפאר בכל העולמות שהוא יתברך מתפאר בנו שיש לו עם קדוש כזה שיודעין בזה העולם הגשמי לפארו ולשבחו ולהתפלל לפניו כמו שכתוב ואתה קדוש יושב תהלות ישראל שעל ידי תפלות ותהלות ישראל על ידי זה ה' יתברך מתקדש ומתפאר בכל העולמות ועל כן קדם התפלה אסור לאכל כי אי אפשר לאכל בקדשת ישראל כי אם על ידי התפלה שעל ידי זה עולה ההתפארות של ישראל ואז האכילה בקדשה כי אזי מתגלה כל ההתפארות בשעת סעודה דיקא שעל ידי זה מתגלה קדשת ארץ ישראל שעל ידי זה עקר קדשת האכילה כנ"ל וזהו לך אכל בשמחה לחמך ושתה בלב טוב יינך כי כבר רצה האלקים את מעשך, הינו אחר שכבר רצה אלקים את מעשך שמעשך עולים לפניו יתברך לנחת ולרצון. והוא מתפאר בהם בבחינת ועמד ישראל כלם צדיקים וכו' מעשי ידי להתפאר הינו אחר התפלה שאז כבר קבל ה' יתברך התפארות ונחת ורצון ממך. אז לך אכל בשמחה לחמך וכו' כי אז האכילה בקדשה בחינת ארץ ישראל על ידי התגלות ההתפארות שעל ידי זה נעשה ארץ ישראל כנ"ל:

אות ה

וזה שקורא הכתוב ההתפארות שה' יתברך מקבל מישראל בשם אכילה כמו שכתוב באתי לגני אחתי כלה אריתי מורי עם בשמי אכלתי יערי עם דבשי שתיתי ייני עם חלבי אכלו רעים וכו' שפרש רש"י שהענין מדבר על הנחת רוח שמקבל ה' יתברך מקרבנות ועבודת ישראל עין שם. כי הנחת וההתפארות שה' יתברך מקבל מישראל הוא בחינת אכילה שאז עקר התגלות ההתפארות כנ"ל וזה בחינת לאכל ולשתות ולשמח בחינת ויאכל וישת וייטב לבו שעל ידי זה מאיר הפנים כמו שכתוב לב שמח ייטב פנים, כי הארת פנים על ידי אכילה ושתיה דקדשה זה נמשך מבחינת ההתפארות שמתגלה בעת האכילה שמשם עקר הפאר והארת פנים וזה בחינת לחם הפנים כי עקר הארת פנים שהוא ההתפארות בחינת מלך ביפיו וכו' זה זוכין על ידי אכילה דקדשה כנ"ל ועקר הפאר והארת פנים של האכילה דקדשה מתקבץ ומתגלה על ידי הכוס יין של ברכת המזון שהוא בחינת יין המשמח בחינת השמחה של ההתפארות כנ"ל. וזה בחינת התאדמות פנים על ידי היין כי בקדשה דהינו בכוס של ברכה נמשך זה ההתאדמות הפנים מבחינת ההתפארות הנ"ל שהוא בחינת אדמוני עם יפה עינים הנאמר בדוד המלך עליו השלום שהוא בחינת כוס של ברכה כנ"ל שזהו בחינת התאדמות פני התוקע בראש השנה כי בראש השנה אז הוא עקר קבוץ ועלית כל ההתפארות של ישראל שמתקבצין כלם אל הצדיקים שבדור וכנ"ל. וזה בחינת שופר לשון שפרא כמו שכתוב

שפרו מעשיכם . הינו בחינת התגלות היפי וההתפארות שמתגלה בראש השנה כנ"ל. ומשם נמשך התאדמות פני התוקע על ידי שמאיר בו בחינת קבוץ ההתפארות הזאת בבחינת אשרי העם יודעי תרועה ה' באור פניך יהלכון . אור הפנים הינו התפארות הנ"ל שעולה לפניו יתברך על ידי תקיעת שופר וזהו בשמך יגילון כל היום וכו'. כי תפארת עזמו אתה וכו' וכנ"ל. וזה בחינת התאדמות פנים על ידי היין דקדשה שהוא בחינת כוס של ברכה שהוא בחינת התפארות הנ"ל שהוא בחינת יין המשמח שמשם הארת פנים כנ"ל ועל ידי זה ממשיכין קדשת ארץ ישראל כנ"ל שזהו עקר מצות ברכת המזון וכנ"ל:

וזה שכתוב בהתורה ויהי הם מריקים שקיהם בסימן יז שעל ידי אכילה בקדשה זוכין לדעת שעל ידי זה מאיר אור הצדיק שהוא מגלה כל ההתפארות שה' יתברך מתפאר בכל אחד מישראל אפלו עם הפחות שבפחותים וכו' עין שם היטב כי התגלות ההתפארות הוא בשעת אכילה דקדשה

אות ו

וזה אכלו משמנים ושתו ממתקים וכו' ואל תעצבו כי חדות ה' הוא מעזכם , כי עקר תקון האכילה בקדשה הוא על ידי שמחה שהוא בחינת ההתפארות כנ"ל בחינת כי חדות ה' הוא מעזכם שהוא בחינת כי תפארת עזמו אתה וכו' וכנ"ל ועל כן נאמר מקרא זה על ראש השנה כי אז בראש השנה הוא עקר התגלות ההתפארות כנ"ל ועל כן אז עקר התגלות קדשת ארץ ישראל כמו שכתוב תמיד עיני ה' אלקיך בה מראשית השנה וכו' וכנ"ל ועל כן אז מזהיר הכתוב לאכל ולשתות בשמחה כי חדות ה' הוא מעזנו על ידי ההתפארות שמקבל אז מאתנו כנ"ל שעל ידי זה נעשה קדשת ארץ ישראל שעל ידי זה עקר תקון האכילה בקדשה כנ"ל:

אות ז

וזה בחינת כל הסעדות של מצוה כי כשגומרין איזה מצוה או איזה מסכתא עושין סעודה כי עקר ההתפארות שמקבל ה' יתברך מהלמוד הזה או ממצוה זאת הוא מתגלה בשעת סעודה דיקא כי עקר התגלות

ההתפארות בשעת סעודה דקדשה כנ"ל וזה בחינת אכילת שבת ויום טוב שהוא מצוה גדולה מאד. כי אז בשבת ויום טוב עולה ההתפארות והשעשועים של כל המצוות והעבודות שעושין בחל וכמובן בדברי רבנו זכרונו לברכה כמו שמבאר על פסוק צדק לפניו יהלך שבשבת עולה המצוה לפני ה' יתברך וה' יתברך מתפאר בה וכו'. וכן ביום טוב מתקבץ השמחה של כל המצוות ואז זוכין לאור הפנים בחינת שלש פעמים בשנה יראה כל זכורך את פני ה' וכו' (כמו שמובא בהתורה מישראל דסכינא בסימן למד) ועל כן מחמת שבשבת ויום טוב עולה ומאיר כל ההתפארות של כל המצוות שישראל עושין על כן אז הוא עקר אכילה דקדשה ואז מצוה גדולה להרבות בסעודה כי קדשת האכילה הוא על ידי התגלות ההתפארות שעל ידי זה נתגלה ונמשך במקום הזה קדשת ארץ ישראל שמשם עקר קדשת האכילה כנ"ל:

לעיל

שיך

אות ח

לענין מה שכתב רבנו זכרונו לברכה שעקר קדשת ארץ ישראל נמשך על ידי ההתפארות שה' יתברך מתפאר בישראל וזהו ועמך ישראל כלם צדיקים לעולם יירשו ארץ נצר מטעי מעשי ידי להתפאר הינו כנ"ל על ידי בחינת מעשי ידי להתפאר דהינו ההתפארות שמתפאר בנו על ידי זה לעולם יירשו ארץ על ידי זה נזכה לארץ ישראל כי עקר קדשת ארץ ישראל על ידי ההתפארות בחינת מעשי ידי להתפאר כנ"ל:

אות ט

וזה בחינת חנכה כי הדלקת נר חנכה הוא להמשיך ולגלות אור ההתפארות הזאת מה שה' יתברך מתפאר תמיד עם עמו ישראל ומשם ממשיכין האור הגדול הזה שממנו מדליק ומאיר אור הנר של חנכה שהוא פרסומי נסא שמעיד ומפרסם תקף הנסים שה' יתברך עושה עמנו בכל דור ודור וכל זה מחמת גדל אהבתו את עמו ישראל שהוא מתפאר בנו בכל דור ודור שמחמת זה הוא עושה עמנו נסים ונפלאות בכל דור ודור כי מלכות יון הרשעה עמדה על ישראל להשכיחם תורתו ולהעבירם על

חקי רצונו כי התקנאו בהתפארות שה' יתברך מתפאר בנו על ידי קיום התורה והמצוות ורצו לבטל את התורה חס ושלום ואמרו כתבו לכם על קרן השור שאין לכם חלק באלקי ישראל שהוא הפך ההתפארות מה שאנו מתפארין בו יתברך שהוא אלקינו ואנחנו עמו והם רצו לבטל זאת ההתפארות שזהו גם כן בחינת בטול ההתפארות של ה' יתברך שהוא יתברך מתפאר בנו כי הא בהא תליא ושניהם אחד. כי כפי קיום התורה והמצוות וכפי ההתפארות והשמחה שאנו מתפארין בו ושמחין בו יתברך כמו כן הוא יתברך שש ומתפאר בנו כמו שכתוב את ה' האמרת וה' האמרך היום וכו' ולתתך עליון וכו' לתהלה ולשם ולתפארת וכו' ועל כן כשגברה מלכות בית חשמונאי ונצחום נעשה הנס בנרות המנורה וקבעו לדורות להדליק נר חנכה כי עקר האור נמשך מאור ההתפארות הזאת שה' יתברך מתפאר בישראל במעשיהם הטובים שזה עקר האור כמו שכתוב ויבדל אלקים בין האור ובין החשך ואמרו רבותינו זכרונם לברכה אור אלו מעשיהם של צדיקים וכו' וכמו שכתוב אור צדיקים ישמת. ועל כן נעשה מההתפארות הזאת אור עינים כמו שמבאר בהתורה הזאת שהתפארות הזאת נעשה בחינת תפלין מחין והם בוקעין בעינים ומשם נמשך אור העינים שעל ידי זה נעשה קדשת ארץ ישראל כנ"ל. כי עקר האור נמשך מאור ההתפארות הזאת שה' יתברך מתפאר בישראל שאז מאיר אור גדול בכל העולמות ונדלקין ומאירין כל הנרות והאורות העליונים כמו שאיתא בזהר הקדוש לאדלקא שרגין ולאנהרא בוצינין וכו' ומאור ההתפארות הזאת אנו ממשיכין אור הקדוש והנורא הזה של נר חנכה הקדוש. על ידי תקף הנס שעשה ה' יתברך עמנו אז שעל ידי זה נתגלה ההתפארות שה' יתברך מתפאר בנו עדין בכל דור ודור. ועושה נסים ונפלאות גדולות בשבילנו ועל ידי התגלות ההתפארות מאירין כל האורות כנ"ל. ומשם אנו ממשיכין אור הנר של חנכה כנ"ל. וזה האור הקדוש של נר חנכה מצוה לראותו כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה הרואה נר חנכה מברך וכו'. וכמו שאומרים הנרות הללו קדש הם וכו' אלא לראותן בלבד. כי עקר הדלקת נר חנכה הוא להמשיך למטה אור ההתפארות הזאת כדי לזכות לראות אור ההתפארות הזאת כדי לזכות על ידי זה להרגיש טעם המתוק והקדוש של ארץ ישראל כמבאר בהתורה הנ"ל. שמי שרואה זאת ההתפארות אזי גם בכל מקום שהוא מסתכל נעשה האויר בבחינת ארץ ישראל וכו' ונתעורר תשוקה חדשה וחשק נמרץ לארץ ישראל כמובן בהתורה הנ"ל. כי בחנכה צריכין להמשיך קדשת ארץ ישראל לתקן פגם המרגלים שהוציאו דבה על הארץ ופגמו בארץ ישראל כמו שכתב רבנו בהתורה כי מרחמם ינהגם. שכפי הסלח נא שפועלין ביום הכפורים כן זוכין לקדשת חנכה. כי משה רבנו עליו השלום בקש סלח נא על חטא המרגלים וכו' נמצא שבחנכה צריכין לתקן חטא המרגלים וכו' נמצא שבחנכה צריכין לתקן חטא המרגלים שדברו על ארץ ישראל. על כן אנו צריכין עכשו לגלות הטעם הקדוש של ארץ ישראל. וזה נעשה על ידי הדלקת נר חנכה שעל ידי זה נתגלה אור ההתפארות מה שה' יתברך מתפאר בישראל שעל ידי זה נמשך קדשת ארץ ישראל בכל מקום שמסתכלין בו. כי נמשך בחינת אוירא דארץ ישראל מחכים וכו'. על ידי

אור ההתפארות שהוא בחינת מחין תפלין וזה בחינת השמן של נר חנכה שהוא בחינת מחין תפלין כמו שדרשו רבותינו זכרונם לברכה כי המחין הם בחינת שמן משחת קדש כידוע ועל ידי זה נמשך קדשת ארץ ישראל בכל מקום שמסתכלין בו. ואזי מרגישין טעם של ארץ ישראל וחוזרין ומשתוקקין באמת לארץ ישראל. ובזה מתקנין פגם המרגלים שהוציאו דבה על ארץ ישראל. ועל כן צריכין לראות ולהסתכל בנר חנכה כדי להסתכל על אור ההתפארות הזאת שהוא בחינת אור הנר של חנכה כדי לזכות על ידי זה לעשות ארץ ישראל בכל מקום שהוא יסתכל שם. ואזי יחזר וישתוקק לארץ ישראל. ובזה יתקן פגם המרגלים שפגמו בארץ ישראל:
כנ"ל:

אות י

ועל-כן קורין בחנכה פרשת הנשיאים כי הנשיאים של ישראל הם בחינת צדיקי הדור שעקר ההתפארות כלול בהם. כמו שמבאר בהתורה הנ"ל ועל כן הנשיאים הביאו את אבני המלואים לאפוד ולחשן. כי אבני האפוד והחשן הם בחינת התגלות ההתפארות שה' יתברך מתפאר בישראל כי עקר ההתפארות על ידי הגונון על ידי שישראל כלולין מגונון סגיאין כמבאר בדברי רבינו זכרוננו לברכה במקום אחר וכלליות הגונון של ישראל היו מתגלין באבני החשן והאפוד שכל אבן היה לו גון מיחד כפי שבטו שהיה כתוב עליו הינו כפי הגון וההתפארות שה' יתברך מקבל מזה השבט כי כל שבט ושבט יש לו גון מיחד וכל אלו הגונון היו באבני החשן והאפוד אדם לראובן. פטדה לשמעון וכו'. ואלו הגונון היו מצירין בדגלים כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. שבאלו הדגלים היו הולכין ישראל במלחמת מצוה לכבש ארץ ישראל שזה היה עקר מלחמת ישראל כי עקר כבישת ארץ ישראל הוא על ידי התגלות ההתפארות שהוא בחינת כלליות הגונון של אבני החשן שהיו מצירין בדגלים שעל ידי זה נעשה קדשת ארץ ישראל ונתגלה הטעם של ארץ ישראל. שאז מכניעין כל המונעים מארץ ישראל. כי עקר המונעים הם מוציאי דבת הארץ רעה וכו' כמו שכתב רבנו זכרוננו לברכה בהתורה תשעה תקונין וכו' עין שם:

ועל-כן הביאו הנשיאים דיקא את אבנים של החשן והאפוד. כי עקר ההתפארות תלוי בהנשיאים שהם בחינת צדיקי הדור שעקר ההתפארות על ידם כנ"ל. ועל כן קורין פרשת הנשיאים בחנכה כי אז מגלין אור ההתפארות הזאת שעקרו תלוי בצדיקי הדור שהם בחינת נשיאים כנ"ל:

אות יא

וזה בחינת מצות נר חנכה איש וביתו והמהדרין נר לכל אחד ואחד והמהדרין מן המהדרין מוסיף והולך . כי בנר חנכה יש מהדרין ומהדרין מן המהדרין. כי עקר נר חנכה הוא בבחינת הדור והתפארות שמגלין התפארות של ה' יתברך שמתפאר ומהדר בנו כנ"ל. וזה בחינת השלש מדרגות שיש במצות נר חנכה דהינו איש וביתו. ונר לכל אחד וכו' כנגד שלש בחינות של המשכת קדשת ארץ ישראל המבארין בהתורה הנ"ל. כי מבאר שם שעל ידי ההתפארות שה' יתברך מתפאר בישראל. על ידי זה נעשה קדשת ארץ ישראל על ידי הסתכלות עיני ה' יתברך שם. וגם כל מי שזוכה להסתכל על זאת ההתפארות הוא ממשיך לעצמו גם כן בחינת עיני ה' ואזי גם בכל מקום שהוא מסתכל נעשה גם כן בחינת אורא דארץ ישראל. אך מי הוא זה שיזכה לראות ההתפארות של ה' יתברך וכו' רק מי שזוכה לראות את הצדיק האמת שהוא עקר ההתפארות של ישראל וכו' ואזי הוא זוכה גם כן לקבל מהתפארות הזאת ונעשין אצלו גם כן בחינת עינים הנ"ל. ואזי גם בכל מקום שהוא מסתכל נעשה שם בחינת ארץ ישראל כמבאר שם עין שם היטב. נמצא שיש שלש בחינות הסתכלות העינים שעל ידי זה נעשה קדשת ארץ ישראל כנ"ל דהינו בחינת הסתכלות אור עיני ה' והסתכלות הצדיק שהוא כלליות ההתפארות והסתכלות העינים של כל מי שזוכה לראות את הצדיק. ועקר הוא הצדיק כי הוא כלול מכל ההתפארות של ישראל שכלם נתקרבים לה' יתברך על ידו וכו'. וגם הצדיק הוא יכול לראות את ההתפארות של ה' יתברך. כי אף על פי שכתב רבנו שם מי הוא שיוכל לראות ההתפארות של ה' יתברך וכו'. זה נאמר על סתם בני אדם שבודאי אינם זוכים לראות את ה' יתברך שיראו את ההתפארות שלו. אבל הצדיקים האמתיים הם רואין את ה' יתברך והתפארותו כמו שמצינו בנביאים. כמו שכתוב (ישעיה ו) ואראה את ה'. וכן מיכיהו אמר ראיתי את ה' ישב וכו'. (מלכים א כב) ועל כן הצדיקים בעצמם בודאי רואין את ההתפארות של ה' יתברך בעצמו. וגם הם בעצמן הם עקר ההתפארות וכו' כנ"ל. ועל כן עקר קדשת ארץ ישראל נתגלה על ידי הצדיק שהוא כלל כל ההתפארות שעל ידי זה נעשה קדשת ארץ ישראל כנ"ל. וזה בחינת צדיקים יירשו ארץ כי עקר קדשת ארץ ישראל נמשך על ידם כנ"ל. כי זה ידוע שעקר הקדשה נמשך למטה כפי מעשה בני אדם. והכל תלוי במעשה התחתונים. ועל כן כשנמשך קדשת ארץ ישראל על ידי ה' יתברך על ידי הסתכלות עיניו יתברך שמו בעצמו. עדין אין הקדשה בשלמות כל כך. כי עקר המשכת הקדשה למטה בשלמות הוא על ידי בני אדם דיקא כידוע. ועקר תלוי בהצדיק. ועל כן כשהצדיק מקבל זאת ההתפארות וזוכה לעיני ה' הנ"ל. עד שזוכה להמשיך קדשת ארץ ישראל על ידי הסתכלות עיניו. אז נמשך ונתגלה קדשת ארץ ישראל בשלמות גדול ביותר. וזה בחינת שלש המדרגות

שבמצות נר חנכה כנ"ל. כי נר איש וביתו. זה בחינת שממשיכין אור ההתפארות שהוא בחינת קדשת ארץ ישראל שמתגלה על ידי ה' יתברך בעצמו. שזאת הקדשה וההתפארות הוא בחינת כלליות. וזה בחינת איש וביתו. כי ה' איש מלחמה. והוא כביכול הבעל הבית של כל העולם שדומה לבית כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. בחינת בראשית ראש בית :

והמהדרין נר לכל אחד ואחד. זה בחינת אור ההתפארות שנתגלה אצל כל אחד ואחד. על ידי שזוכה לראות אור ההתפארות הזאת על ידי שמסתכל בהצדיק וכו' כנ"ל. וזאת ההתפארות מאיר יותר מחמת שנתגדל ההתפארות כל כך עד שגם אנחנו זוכין לבחינת עינים אלו להמשיך קדשת ארץ ישראל על ידי הסתכלות עיניו. ואז מאירה קדשת ארץ ישראל יותר ויותר. כי על ידי שאנו מקבלין זאת ההתפארות וזוכין לעינים אלו. ואזי גם בכל מקום שאנו מסתכלין נעשה קדשת ארץ ישראל כמו שמבאר שם בהתורה הנ"ל. וכל מה שנמשך קדשת ארץ ישראל ביותר. אפלו לחוץ לארץ מאירה ארץ ישראל ממש באור גדול ונפלא יותר ומשתוקקים ומתגעגעים ביותר לארץ ישראל וכמובן היטב שם בהתורה הנ"ל. שמתחיל שם, מי שיודע מארץ ישראל שטעם באמת טעם ארץ ישראל. אזי הוא יכול להכיר באחר אם היה אצל הצדיק על ראש השנה. ומסים שם בטעמו כי על ידי זה האיש שהיה אצל הצדיק אמתי על ראש השנה נעשה האויר בבחינת ארץ ישראל בכל מקום שהוא מסתכל בו. ומרגישין טעם ארץ ישראל שם וכו'. ואמר שהוא ידע זאת מקדם כי קדם שהיה בארץ ישראל היה משתוקק מאד לארץ ישראל. ופעם אחד התועד יחד עם איש אחד. ונתעורר לו תשוקה גדולה לארץ ישראל. והבין שזה האיש היה בודאי אצל הצדיקים על ראש השנה. ושאל את אותו האיש. וכן הוה. כי ספר לו שהיה אצל כמה צדיקים על ראש השנה וכו'. (ועין ענין זה בשיחות שלו) נמצא שעל ידי זה האיש שזוכה לעינים הנ"ל שבכל מקום שהוא מסתכל נעשה בחינת ארץ ישראל אפלו בחוץ לארץ. על ידי זה חוזרים ומשתוקקים ביותר לארץ ישראל ממש. כי נתגלה קדשת ארץ ישראל ביותר על ידי זה האיש. כי זה כלל שהקדשה כל מה שנמשכת למטה יותר לקדש ולטהר מקומות החיצונים יותר. אין הקדשה נגרעת על ידי זה חס ושלוש אדרבא נתוסף עליו אור גדול ונפלא יותר ויותר בכפלי כפלים. ועל כן כל מה שממשיכין קדשת ארץ ישראל בחוץ לארץ יותר ויותר על ידי בחינת עינים הנ"ל של כל אחד ואחד כנ"ל. על ידי זה נתוסף אור גדול בארץ ישראל בעצמה יותר ויותר. ועל כן מרגישין יותר ויותר טעם ארץ ישראל ומשתוקקים לארץ ישראל ביותר. וזה בחינת והמהדרין נר לכל אחד ואחד. זה בחינת אור ההתפארות הנמשך על ידי כל אחד ואחד. על ידי שזוכה לראות התפארות הזאת על ידי שמסתכל בהצדיק וכנ"ל :

והמהדרין מן המהדרין מוסיף והולך זה בחינת שהוא כלול מהכל. מכל ההתפארות של ישראל. כי הוא מקרב כל ישראל לה' יתברך. גם ה' יתברך מתפאר בו ביותר מכל ישראל מחמת גדל צדקתו ותורתו ומעשיו הטובים. כי כל מי שעושה רצונו יתברך יותר מתפאר בו ה' יתברך ביותר.

וגם הצדיק זוכה לראות ההתפארות של ה' יתברך בעצמו כנ"ל. ועל כן הוא עקר ההתפארות של ה' יתברך בעצמו כנ"ל. ועל כן עקר ההתפארות הוא הצדיק והוא זוכה ביותר לבחינת עינים הנ"ל. ועל ידו עקר המשכת קדשת ארץ ישראל כנ"ל. וזה בחינת מהדרין מן המהדרין מוסיף והולך בכל יום שעל ידי זה ממשיכין האור של ההתפארות של הצדיק שהוא בחינת יוסף שמוסיף והולך בעבודתו בכל יום שעקר ההדור וההתפארות על ידו בבחינת ויהי יוסף יפה תאר ויפה מראה. שהצדיק בחינת יוסף הוא עקר היפי והפאר. כי הוא כלול מכל ההתפארות הנ"ל. ועל כן נקרא יוסף על שם אסף אלקים את חרפתי. חרפה הוא הפך ההתפארות והכבוד. ויוסף בחינת הצדיק הוא מאסף ומבטל כל החרפות ובזיונות. כי הוא מגלה כל ההתפארות והכבוד שה' יתברך מתפאר ומתכבד בישראל שהוא הפך החרפות ובזיונות. וזה בחינת מוסיף והולך בחינת יוסף שהוא בחינת הצדיק שנקרא יוסף על שם שמוסיף והולך ומתחדש בעבודתו יתברך בכל יום ויום בבחינת יוסף ה' לי בן אחר. כי הצדיק מוסיף בעבודתו בכל עת. ומתחיל בכל פעם מחדש כאלו לא התחיל עדין בעבודתו יתברך כלל. וזה עקר השעשועים וההתפארות של ה' יתברך. כי עקר ההתפארות והשעשועים של ה' יתברך הוא על ידי חדושים דיקא. דהינו כשעולה התפארות חדש למעלה. דהינו כשמתקרב הרחוק לה' יתברך וכמבאר בהתורה הנ"ל. שעקר ההתפארות הוא כשאחד מישראל נתקרב לה' יתברך ונתוסף עוד אחד מישראל שרוצה לעבדו יתברך. אזי הוא עקר ההתפארות של ה' יתברך. וכן מובן ומבאר בדברי רבנו זכרוננו לברכה בכמה מקומות שכל ההתפארות שה' יתברך מתפאר בישראל אינו עולה כלל כנגד ההתפארות החדש שעולה למעלה כשמתקרב אחד מחדש אליו יתברך ורוצה לעבדו בבחינת כד אתי יתרו וכו'. כדין אסתלק ואתיקר שמא דקדשא בריך הוא עלא ותתא שעקר גדלתו והתפארותו יתברך הוא כשמתקרבים הרחוקים לה' יתברך. כי ההתפארות הוא בחינת לבושים בחינת ה' מלך גאות לבש וכו'. כי רבי יוחנן קרי למאני מכבדותא. ועקר חשיבות הלבושים הוא כשזוכין לעשות בחינת לבושין חדשים לה' יתברך שזה עקר כבודו והתפארותו כי אין המלך מתפאר בלבושי מלכות שיש לו מכבר. אפלו אם הם יקרים מאד כמו שמתפאר בלבוש חדש וגון חדש שעולה למעלה על ידי שנתקרב הרחוק לה' יתברך שזה עקר שעשועיו והתפארותו וכבודו וגדלו. כי תענוג תמידי אינו תענוג. ועל כן עקר תענוגיו ושעשועיו והתפארותו יתברך הוא על ידי חדושים דיקא. ועל כן איתא בזוהר הקדוש ולבושא דאיהו לביש ביומא דא לא לביש ליומא אחרא. ולבושין דאיהו לביש בצפרא לא לביש ברמשא וכו'. כי ה' יתברך מתפאר בכל עת בלבושים חדשים הנעשים על ידי התקרבות הרחוקים שמתקרבים בכל פעם על ידי צדיק הדור שהוא בחינת יוסף. כי זה הצדיק מתחיל בעצמו בכל פעם מחדש כאלו לא התחיל בעבודתו מעולם כלל. כמבאר בדברינו מזה כמה פעמים. ומחמת זה יש לו כח לקרב רחוקים ממש בכל עת לה' יתברך לקרב בכל פעם רחוקים יותר. כי בכח התגברותו להתחיל בכל פעם מחדש כאלו הוא מתחיל עתה לעבד את ה'. בכח הזה יש לו כח לעורר בכל פעם רחוקים ממש שיתחילו מעתה לשוב לה' יתברך.

ועל כן מצדיקים כאלו יש לה' יתברך תענוגים ושעשועים והתפארות נפלא בכל עת. דהינו התפארות חדש. שזה עקר ההתפארות כנ"ל. כי ההתפארות עולה מחדש על ידי הצדיק בעצמו שמתחדש ממש בכל עת ומוסיף והולך בעבודתו ועל ידי התקרבות רחוקים שבאים חדשים להתקרב לעבודתו יתברך. ועל כן נקרא יוסף בחינת יסף ה' לי בן אחר. כי ההתפארות הוא בחינת בן שה' יתברך מתפאר בישראל כאב המתפאר עם בנו בבחינת בני בכורי ישראל-בנים אתם לה' אלקיכם. שהוא לשונות של חבה והתפארות. והצדיק הוא עקר כלל ישראל והוא בעצמו נקרא בן כמו שכתוב ה' אמר אלי בני אתה. ומחמת שהצדיק מתחדש בעבודתו בכל פעם מחדש. הוא בכל פעם בן חדש אצל ה' יתברך בבחינת ה' אמר אלי בני אתה אני היום ילדתיך שהצדיק מתחיל בכל פעם מחדש כאלו נולד היום ועל ידי זה ה' יתברך מתפאר בו בכל פעם מחדש כאלו ילדו היום. בבחינת בני אתה אני היום ילדתיך. וזה בחינת יסף ה' לי בן אחר שהצדיק מבקש וחפץ תמיד שה' יתברך יוסיף לו בעצמו בן אחר דהינו שיתחדש ויתחיל בכל פעם מחדש בעבודתו יתברך עד שיהיה נחשב בכל פעם בן אחר לה' יתברך כבן חדש שנולד היום בחינת בני אתה אני היום ילדתיך. שזה בחינת מעלת הזקן הגדול מכלם. המובא בהמעשה של השבעה בעטלירס. שהתפאר שהוא זקן מאד והוא יניק מאד ועדין לא התחיל לחיות כלל וכוי עין שם והבן. וגם על ידי זה שהצדיק מוסיף ומתחדש בעבודתו ומתחיל בכל פעם מחדש על ידי זה הוא מקרב בכל פעם רחוקים לה' יתברך כנ"ל. ואלו הרחוקים שהצדיק מקרבם לה' יתברך הם נקראים בנים אצל הצדיק. כי כל המלמד את בן חברו תורה כאלו ילדו. וזהו גם כן בחינת יסף לי בן אחר שיזכה בכל פעם לקרב אחד מישראל מחדש לה' יתברך שהוא בן אחר. בן חדש שזה עקר התפארותו יתברך כמו שראינו אצל רבנו זכרונו לברכה שעקר החשיבות היה אצלו זכרונו לברכה כשבא איש חדש להתקרב לה' יתברך שהיה יקר בעיניו מאד יותר מכל האנשים שנתקרבו מכבר. כי עקר ההתפארות הוא כשעולה התפארות חדש לה' יתברך על ידי התקרבות הרחוקים כנ"ל. וזה בחינת המהדרין מן המהדרין הדור דהדור התפארות דהתפארות הוא בחינת מוסיף והולך בחינת יוסף. בחינת הצדיק שמוסיף והולך ומתחיל בעבודתו מחדש בכל פעם שזה עקר ההתפארות וכוי כנ"ל. וכל עקר ההתפארות של כל ישראל על ידו. כי הוא מקרב כל הרחוקים לה' יתברך שזה עקר ההתפארות כנ"ל וזה עקר קדשת חנכה. כי על שם זה נקרא חנכה לשון חנוך בחינת חנוך לנער על פי דרכו. דהינו כשמתחנך אחד מחדש ומתחיל לכנס בעבודת ה' שזה עקר התפארותו יתברך. ומשם עקר המשכת האור של נר חנכה כי עקר האור על ידי ההתפארות כנ"ל. ועקר ההתפארות הוא על ידי התקרבות הרחוקים שמתחילים להתחנך בעבודתו יתברך ועל כן נקרא חנכה לשון חנוך כנ"ל:

וזה בחינת וזה מעשה המנורה מקשה זהב עד ירכה עד פרח מקשה היא . כי איתא בדברי רבנו זכרוננו לברכה שצריכין להיות עקשן גדול בעבודת ה'. ומי שהתחיל מעט בעבודת ה' יודע זאת שאי אפשר להיות איש ישראל באמת כי אם על ידי עקשנות גדול, כי הרבה הרפתקאות ועליות וירידות צריכין לעבר על כל אחד ואחד בלי שעור. ואם לא יהיה עקשן גדול לבלי להניח על ידי זה מעט עבודתו שהתחיל, אי אפשר לו שישאר על עמדו, ובפרט לנסע ולבוא לארץ ישראל שזה עקר קדשת איש הישראלי והוא עקר נצחון המלחמה, כמו שכתב רבנו זכרוננו לברכה בהתורה תשעה תקונין, עין שם. בודאי אי אפשר לנצח מלחמה זאת כי אם על ידי עקשנות גדול מאד. וזה עקר ההתפארות שה' יתברך מתפאר בישראל, כי ה' יתברך מתפאר מאד בהעזות והעקשנות של איש הישראלי שמפילין אותו בכל פעם. והוא מתחזק בכל עת והוא עקשן גדול. ואינו מניח להפיל עצמו בשום אפן. וזה עקר התפארותו יתברך בבחינת תנו עז לאלקים על ישראל גאותו. 'עז' זה בחינת עזות ועקשנות של ישראל שהם עזים וחזקים בעבודתן שעל ידי זה עקר קבלת התורה שהוא כלל ההתפארות, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: מפני מה נתנה תורה לישראל? מפני שהן עזין (ביצה כה) על ידי זה על ישראל גאותו. דהינו גאות והתפארות. כי זה עקר התפארותו יתברך. וכמו שכתוב: כי תפארת עזמו אתה, כי עקר ההתפארות הוא העזות והעקשנות. ועל ידי זה העקשנות בעצמו שהוא עקר התפארותו יתברך. על ידי זה זוכה באמת לנצח המלחמה ולבוא לארץ ישראל שזה עקר נצחון המלחמה, כי על ידי העזות והעקשנות שהוא עקר התפארות, על ידי זה נמשך קדשת ארץ ישראל, כי עקר ארץ ישראל על ידי ההתפארות כנ"ל. וזה בחינת ה' מלך גאות לבש לבש ה' עז התאזר, הינו עקר לבוש גאותו והתפארותו יתברך הוא על ידי העזות והעקשנות של ישראל בבחינת לבש ה' עז התאזר, בחינת תנו עז לאלקים על ישראל גאותו וכו' כנ"ל. וזה בחינת אשירה לה' כי גאה גאה וכו', זה בחינת גאותו והתפארותו יתברך. וזה ההתפארות נמשך על ידי העזות והעקשנות של ישראל שעל ידי זה הם מכניעים ומפילין את הס"ם [הסמך מס] וחילותיו שמתגברין על כל אחד מישראל בכל יום שאי אפשר להפילם ולנצחם כי אם על ידי עקשנות ועזות גדול מאד. וזהו עקר התפארותו וגאותו יתברך כנ"ל. וזהו סוס ורכבו רמה בים. 'סוס ורכבו' הם בחינת סמך מס ונוקבין והתאוות והמניעות והרהורים ומחשבות זרות שמתגברין על כל אחד בכל יום שזוכין להפילם ולהכניעם בבחינת סוס ורכבו רמה בים. על ידי העזות והעקשנות של ישראל. וזהו: עזי וזמרת יה ויהי לי לישועה. שעקר הישועה ועקר הכנעת הסטרא אחרא הוא על ידי העזות והעקשנות דקדשה שהוא בחינת עזי וזמרת יה וכו"ל. וזהו עקר התפארותו יתברך בחינת כי גאה גאה כנ"ל. וזה, זה אלי ואנוהו אלקי אבי וארממנהו, הינו נוי והתרוממות שהוא בחינת התפארות שמתפאר ה' יתברך על ידי העזות והעקשנות של ישראל כנ"ל ואז זוכה לנצח המלחמה ולבוא לארץ ישראל. וזה בחינת ה' איש מלחמה, כי עקר

נצחון המלחמה כשמתחזקין בעקשנות גדול עד שזוכין לבוא לארץ ישראל כנ"ל, כי כל כונת השירה הזאת הנאמר בשביל לזכות לבוא לארץ ישראל כי עקר יציאת מצרים וקריעת ים סוף וכו' הכל היה בשביל לבוא לארץ ישראל, כמו שכתוב: ואותנו הוציא משם להביא אותנו אל הארץ וכו'. וכן בפסוקים רבים וכמבאר מזה לעיל באריכות (בהלכות ראש השנה הנכלל בהלכות דברים הבאים בסעודה הלכה ד, עין שם). ועל כן מסים בסוף עד יעבר עם זו וכו', דהינו שיעברו את הירדן לבוא לארץ ישראל, כמו שפרשו רבותינו זכרונם לברכה. ועל כן מתחיל השירה: כי גאה גאה עזי וזמרת יה. כי עקר ארץ ישראל זוכין על ידי התגלות ההתפארות שנתגלה על ידי העזות והעקשנות של ישראל כנ"ל:

וזה בחינת וזה מעשה המנרה מקשה זהב. 'מעשה המנרה' זה בחינת כלל ההתפארות שה' יתברך מתפאר בישראל שמשם עקר האור כנ"ל. ועל כן בנרות המנורה היה עדות שה' יתברך אוהב עמו ישראל ומשרה שכינתו בהם, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה על נר המערבי שהוא עדות לכל באי עולם שהשכינה שורה בישראל. שזה בחינת התפארות שמחמת התפארותו ואהבתו בנו הוא משרה שכינתו בתוכנו נמצא שכל מעשי המנורה הוא בחינת התפארות שה' יתברך מתפאר בישראל. וזה בחינת כל הציורים הנפלאים שהיו במנורה גביעים וכפתורים משקדים ופרחים וכו' כל זה מרמז על כמה מיני גוני ההתפארות שה' יתברך מתפאר בישראל כלולים מגוון סגיאין. וכל אלו ההתפארות שהם בחינת מעשה המנורה אין זוכין כי אם על ידי עקשנות גדול שצריכין להיות עקשן גדול בעבודת ה' כנ"ל. וזה בחינת וזה מעשה המנרה מקשה זהב. מקשה לשון עקשנות. שצריכין להיות עז וקשה. בעבודת ה' בעקשנות גדול מאד כנ"ל. וזהו עד ירכה עד פרח מקשה היא, דהינו שכל הציורים והפרחים שבמנורה עד ירכה עד פרח שהוא כלל ההתפארות של ישראל, הכל זוכין על ידי עקשנות דיקא בחינת עד ירכה עד פרח מקשה היא וכנ"ל, הינו שבכל עבודות איש הישראלי מתחלה ועד סוף שמכלם מקבל ה' יתברך התפארות שהוא בחינת מעשה המנורה כנ"ל. כל זה נעשה רק על ידי עקשנות בחינת עד ירכה עד פרח מקשה וכו' שמתחלה ועד סוף צריכין עקשנות ועזות גדול כנ"ל:

אות יג

וזה בחינת מה שה' יתברך משבח את ישראל: זאת קומתך דמתה לתמר, דהינו שהם חזקים וקשים ותקיפים בעבודתם ואינם מניחים להפיל עצמן בשום אופן וכמו שפרש רש"י שם לענין הצלם של נבוכדנצר שעמדו

בזקיפתן ולא השתחוו לו. כי זהו השבח וההתפארות של ישראל כנ"ל:

אות יד

וזה בחינת ואולך אתכם קוממיות ופרש רש"י: בקומה זקופה. כי זה המקרא נאמר לענין ארץ ישראל. שלשם היו הולכין ישראל כי כל ההליכות והדרכים והנסיעות של ישראל והמלחמות והכבישות הכל היו לילך ולכבש ארץ ישראל, כמובן ומבאר בספורי כל התורה כלה. וזהו: ואולך אתכם קוממיות, דהינו בקומה זקופה בחינת עזות ועקשנות שעומדין זקופין בעקשנות גדול לנצח המלחמה ולילך ולבוא לארץ ישראל שזה היה עקר תכלית יציאת מצרים וכו' כנ"ל, כי אי אפשר לבוא לארץ ישראל לנצח מלחמה זאת שהיא עקר כלל כל המלחמות של איש הישראלי כי אם על ידי עקשנות גדול מאד בחינת ואולך אתכם קוממיות. בחינת ותוליכנו מהרה קוממיות לארצנו במהרה בימינו, אמן:

אות טו

ועל-כן היה הנס בכהנים שהם לובשים בגדי ההתפארות, כמו שכתוב: ועשית בגדי קדש לאהרן אחיך לכבוד ולתפארת. ועקר הוא הכהן הגדול שהיה לבוש בחשן ואפוד שהיו כתובים עליהם שמות בני ישראל ששם היו מאירין כל הגוהן שהם בחינת אדם פטדה וברקת וכו' שכל אבן ואבן היו לו גון מיחד שהם כלל התפארות של ישראל וכנ"ל. ועל כן הם שמונת ימי חנכה כנגד שמונת בגדי כהנה גדולה שהם כלל ההתפארות שמשם עקר האור של נר חנכה כנ"ל ועל כן נסמך פרשת בגדי כהנה לפרשת ויקחו אליך שמן זית וכו'. שהוא בחינת נר חנכה, הינו כנ"ל:

וזה וקבעו שמונת ימי חנכה אלו להודות ולהלל לשמך הגדול. כי ההודאות וההלל הם ההתפארות שמהללין ומשבחין ומפארין אותו יתברך שעל ידי זה ה' יתברך מתפאר ומתגדל ומתקדש בכל העולמות שזה עקר קדשת חנכה כנ"ל:

אות טז

ועל-כן קורין פרשת ויהי מקץ בחנכה, כי איתא בסוף התורה הנ"ל המדברת מענין ארץ ישראל וכו' וסים שם. ויש בזה עוד ענינים, כי אין אדם מת וחצי תאותו בידו. נמצא, שאין ממלא תאותו ורצונו בממון לעולם, כי תמיד חסר לו כנ"ל. אבל יש בחינת שפע כפולה בחינת וכסף תועפות לך שהוא לשון כפול. נמצא, שבזה השפע נתמלא רצונו מאחר שהיא כפולה ולא סים, עד כאן לשונו :

והנה רבנו זכרונם לברכה לא באר דבריו מה חבור יש לענין זה עם כל מה שאמר שם מקדם מענין ארץ ישראל וראש השנה וכו'. אך הנראה לעניות דעתי אבאר קצת, כי תאות ממון, דהינו מה שאין אדם מת וחצי תאותו בידו. וכל מה שיש לו יותר חסר לו יותר. זה בחינת פגם העינים בבחינת וגם עינו לא תשבע עשר (קהלת ד). ופגם העינים זה בחינת פגם ארץ ישראל, כי עקר קדשת ארץ ישראל נמשך מן העינים שמסתכלים על הצדיק שכלול מכל ההתפארות. שעל ידי זה נמשך קדשת ארץ ישראל. וארץ ישראל הוא מקור הברכה, כי כל הברכות וההשפעות נמשכין מארץ ישראל כידוע, כי ארץ ישראל מקבלת קדשתה מהצדיק כנ"ל. ואצל הצדיק הם כל הברכות וההשפעות בבחינת ברכות לראש צדיק, בחינת צדיק חונן ונותן. וכשזוכה לקבל השפע של ארץ ישראל והצדיק בשלמות בודאי אין לו שום חסרון, כי בארץ ישראל כתיב: לא תחסר כל בה. שהשפע הנמשכת משם אין בה שום חסרון, כי שם צוה ה' את הברכה, בחינת והריקתי לכם ברכה עד בלי די, שזהו ההפך מבחינת אין אדם מת וחצי תאותו בידו, דהינו שלעולם חסר לו. אבל השפע דקדשה של ארץ ישראל היא בחינת שפע כפולה שאין בה שום חסרון בחינת ברכה עד בלי די, שיבלו שפתותיכם מלומר די שהשפע כפולה ומכפלת יותר ממה שרוצה. וזה בחינת השפע של שבת דמנה מתברכין כל שתא יומין שהוא בחינת לחם משנה, בחינת שפע כפולה הנ"ל, כי שבת וארץ ישראל הם בחינה אחת כמו שמסדר בהשבע הבדלות שאמרו רבותינו זכרונם לברכה בירושלמי בין קדשת ארץ ישראל לחוץ לארץ בין יום השביעי לששת ימי המעשה. נמצא, שהצדיק שממנו נמשך כל קדשת ארץ ישראל הוא זוכה לשפע כפולה כנ"ל. וזה בחינת מה שכתוב בצדיקים: לכן בארצם משנה יירשו

אות סא

משנה זה בחינת שפע כפולה, בחינת לחם משנה וזהו לכן בארצם משנה, 'בארצם' דיקא, כי עקר בחינת השפע כפולה הוא בארץ ישראל וכו'. וזה שכתב רבנו זכרונו לברכה בהתורה צוית צדק (סימן כג) שעקר שבירת תאות ממון הוא על ידי הצדיק ומי שחולק על הצדיק הוא נופל לתאות ממון כמו שמבאר שם על פסוק: ויגרש מפניך אויב ויאמר השמד. כשמקשר להצדיק הוא ממשיך ממנו בחינת שפע כפולה שהוא הפך תאות ממון שהוא בחינת אין אדם מת וחצי תאותו בידו וכנ"ל:

אות יז

וזה בחינת חלום פרעה שבע פרות טובות. ושבע פרות רעות שהם בחינת שבע שני השבע ושבע שני הרעב. זה בחינת תאות ממון שכל מה שיש לו יותר חסר לו יותר. וזהו מה שראה שבע פרות בריאות וטובות, דהינו בחינת שבע שני השבע. זה בחינת עשירות וכל טוב שנותן ה' יתברך להעשירים. והנה שבע פרות אחרות עלות אחריהן וכו'. ותבלענה הפרות הרקות והרעות את שפע הפרות יפות המראה והבריאות. שבע פרות הרעות הם בחינת שבע שני רעב שהוא בחינת תאות ממון שהוא רעב תמיד לבלע ממון הרבה. שהם בולעים את שבע שני השבע את כל הטוב והעשירות שנתן לו ה' יתברך, כי כל מה שיש לו עשירות יותר חסר לו יותר בבחינת מרבה נכסים מרבה דאגה. ויש לו דאגות ויסורין כאלו הוא עני ממש בבחינת ותבלענה שבע פרות הרעות וכו' ותבאנה אל קרבנה ולא נודע כי באו אל קרבנה. ומראיהן רע כאשר בתחלה, דהינו על ידי הרע של תאות ממון שהוא בחינת שבע שני הרעב בחינת שבע פרות הרעות. על ידי זה נבלע ונשכח כל השפע והעשירות שחננו ה' יתברך ולא נודע אצלו העשירות כלל והוא מלא דאגות כבתחלה, כי לעולם חסר לו, כי אין לו חצי תאותו בידו לעולם ועינו לא תשבע עשר לעולם, כי תאות ממון שלו מה שמתאוה בכל פעם יותר. זה בולע את כל העשירות שלו עד אשר לא נודע כל טוב והעשירות שלו, כי נבלע ונשכח הכל על ידי תאות ממון שלו שמתאוה בכל פעם יותר. והתקון על ידי יוסף שהוא בחינת הצדיק שבדור שעקר תקון תאות ממון על ידו. והוא נותן עצה להעשירים בעלי הממון שינצלו משבע שני הרעב מרעבון תאות ממון על ידי צדקה שהוא עקר שבירת תאות ממון, כמו שכתב רבנו זכרונו לברכה (בסימן יג). וזה בחינת 'עשה פרעה ויפקד פקידים על הארץ' שיעשה ממנים, הינו בחינת גבאי צדקה שהם ממנים לפקח על העניים. וזהו: 'וחמש' את ארץ מצרים. 'וחמש' זה בחינת צדקה ששעורה חמש, כמו שאמרו רבותינו

זכרונם לברכה : המבזבז אל יבזבז יותר מחמש. וזהו והיה האכל לפקדון לארץ וכו'. כי עקר פקדון ושמירת הממון הוא על ידי צדקה בבחינת אבותי גנזו למטה ואני גנזתי למעלה וכו'. וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה : מלח ממון חסר (כתבות סו) וזה : ולא תכרת הארץ ברעב, שלא תתגבר רעבון תאות ממון שכורתת ועוקרת את האדם חס ושלום, כמבאר בהתורה צוית צדק (סימן כג) כי על ידי צדקה נצולין מתאות ממון כנ"ל. וזהו : ויתן אכל בערים ושמרו. אכל שדה העיר אשר סביבתיה נתן בתוכה, הינו שנתן האכילה והשפע של כל עיר ועיר לעניי אותה העיר, כי עניי עירך קודמין לעניי עיר אחרת, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה . וזהו בחינת אכל שדה העיר אשר סביבתיה נתן בתוכה שנתן וחלק בתוך העיר לעניי אותה העיר. את כל האכילה והשפע שבסביבותיה. וזה שפרש רש"י שכל ארץ מעמדת פרותיה. ונותנין מעפר הארץ לתוכה ומעמדת פרותיה וכו', כי העני הוא בחינת עפר, כי מנח עד עפר, כמו שכתוב : מקימי מעפר דל. וכשרוצה האדם לשמר עשירותו, שלא ישלטו עליו שבע שני הרעב צריך לתן מעפר הארץ לתוך עשירותו דהינו זכות וכח הצדקה שנותן לעניים שהם בחינת עפר. וזה מעמיד ושומר עשירותו שיתקים ולא יכלה על ידי שבע שני הרעב שהוא תאות ממון שמכלה חיו ועשירותו חס ושלום, וזה שאמר יוסף לאחיו : מרגלים אתם לראות את ערות הארץ באתם. ואיתא שרמז להם פגם המרגלים שפגמו בארץ ישראל, הינו שיוסף שהוא בחינת הצדיק שממנו נמשך קדשת ארץ ישראל ששם בחינת שפע כפולה, בחינת תקון תאות ממון, אמר לאחיו שפגמו בכבודו וחלקו עליו ומכרוהו למצרים. אמר להם : מרגלים אתם, הינו שפגם שלכם הוא פגם המרגלים שפגמו בארץ ישראל, כי כשפוגמין בכבוד הצדיק פוגמין בארץ ישראל שכל קדשתה נמשך מהצדיק כנ"ל. וזהו : לראות את ערות הארץ באתם. 'ערות הארץ' לשון חרפה ובושה. הפך ההתפארות של הצדיק שכשזוכין לראות אותו. משם עקר קדשת ארץ ישראל. והם פגמו בכבוד הצדיק שהוא יוסף ולא רצו לראות יפיו והתפארותו, אדרבא, באו לראות ערות הארץ שהוא הפך התפארות. ואמר להם שמחמת זה התגבר עליהם שבע שני הרעב שהוא בחינת תאות ממון שכל זה נמשך מבחינת פגם המרגלים פגם ארץ ישראל שהוא פגם כבוד הצדיק וכנ"ל. ועל כן יעקב כששמע שאמר להם מרגלים אתם. הבין להיכן הדבר מגיע, על כן אמר להם : וכסף משנה קחו בידכם . 'כסף משנה' זה בחינת שפע כפולה שצוה להם להמשיך שפע כפולה הנמשך מארץ ישראל כנ"ל :

וזה בחינת הצדקה שנותנין בחנכה בשביל לתקן תאות ממון להמשיך בחינת השפע כפולה הנמשך מארץ ישראל ששם מקור הברכה שזהו בחינת השמן של חנכה בחינת ושמן על ראשך אל יחסר. 'אל יחסר' דיקא, דהינו שאין שם שום חסרון. בחינת צפחת השמן לא תחסר וכו'. כי השמן הוא בחינת מחין, בחינת שמן משחת קדש כנ"ל. ועל ידי המח והדעת אין חסר לאדם שום חסרון וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: דעת קנית מה חסרת (נדריס מא) וכו'. וזהו בעצמו בחינת הנס של חנכה שנשלח ברכה במעט השמן שדלק שמונה ימים, הינו בחינת ברכה ושפע כפולה הנמשך מארץ ישראל, כי בחנכה אנו עוסקין להמשיך קדשת ארץ ישראל כנ"ל:

אות יט

וזהו: ויהי מקץ שנתים ימים ופרעה חלם וכו'. 'מקץ' זה בחינת תאות ממון, בחינת קץ שם לחשך דא זהמא דדהבא כמו שאיתא בזהר (פרשה הנ"ל) הינו תאות ממון שהוא בחינת חשך אנפין חשוכין מרה שחרה עצבות. בחינת מרבה נכסים מרבה דאגה. כי יש לו בכל פעם חסרונות יותר ויותר, כמו שכתב רבנו כל זה בהתורה צוית צדק בסימן כג, עין שם. וזה 'שנתים ימים', זה בחינת פגם המרגלים שנאמר בהם יום לשנה יום לשנה, כמו שפרש רבנו זכרונם לברכה (בסימן נד) כי על ידי פגם המרגלים, דהינו פגם ארץ ישראל משם נמשך תאות ממון כנ"ל, כי הממון נקרא רגל, כמו שכתב רבנו זכרונם לברכה. בחינת ואת כל היקום אשר ברגליהם-זה ממונו וכו'. ועל כן כל אלו המשקעים בתאות ממון נקראים מרגלים, כי נוסעים תמיד למרחקים ומרגלים ומשוטטים בכל הארץ בשביל ממון. ואינם מאמינים בה' יתברך שיוכל להזמין להם פרנסתם במקומם בלי טרחא כמו המרגלים שלא האמינו בה' יתברך שיתן להם ארץ ישראל שהוא מקור הברכות בלא דרך הטבע כלל. ואמרו שרוצים דוקא לרגל את הארץ לכבש ארץ ישראל מקור הברכה על פי דרך הטבע כמו שאר העובדי כוכבים ששולחין מרגלים למקומות שרוצין לכבשן. אבל באמת אנו צריכים להאמין בה' שיכבש לנו ארץ ישראל בלא מרגלים כלל. וכמו כן אלו המשקעים בתאות ממון ומסכנים עצמן בסכנת דרכים ונוסעים למרחקים ומשוטטים ומרגלים את הארץ כאלו חס ושלוס, אין ה' יתברך יכול לתן להם ברכת עשירותם בביתם. נמצא שהמשקעים בממון נקראים מרגלים, כי באמת עקר פגם תאות ממון נמשך מפגם המרגלים שהוא פגם ארץ ישראל כנ"ל. וזהו: ויהי מקץ שנתים ימים. הינו בחינת פגם תאות ממון הנמשך מפגם המרגלים שנאמר בהם יום לשנה יום לשנה וכו'. ופרעה חלם והנה עמד על היאר. פרעה זה המשקע

בתאות ממון שנקרא פרעה, כי תאות ממון הוא עבודה זרה ממש כמו שכתב רבנו זכרוננו לברכה בהתורה "צוית צדק". ועקר העבודה זרה שהוא תאות ממון נמשך מחטא העגל שעשו להם אלהי זהב שהוא בחינת תאות ממון, כי גם חטא המרגלים נמשך מחטא העגל שאז חזרו ומשכו היצר הרע עליהם כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. וכמו שפרש רש"י שגזרת הארבעים שנה שהיו במדבר וכו'. נגזר כבר מחטא העגל, כי הא בהא תליא, כי פגם המרגלים נמשך מחטא העגל כמובן בספרים. וכל זה הוא בחינת תאות ממון כנ"ל. ועל כן נקרא פרעה לשון 'כי פרעה אהרן לשמצה' הנאמר בעגל שהוא עבודה זרה של תאות ממון כנ"ל. גם נקרא המשקע בממון פרעה מלשון פרעה, כי המשקע בתאות ממון הוא בעל חוב תמיד. ותמיד טרוד לשלם פרעון כנראה בחוש שרב העשירים חייבים אינם חיים מרובי הפרעון שלהם שצריכין כמעט בכל יום להחזיר פרעון ואין להם חיי שעה מדאגת הפרעון בכל עת. וזה פרעה חלם והנה עמד על היאר יאור מצרים הוא נילוס שהיה פרעה עושה אותו עבודה זרה, הינו תאות ממון שהוא עבודה זרה שאומר כחי ועצם ידי עשה לי החיל הזה. כמו פרעה שעשה הנילוס לאלהי. כי הנילוס היה עולה ומשקה את כל ארץ מצרים וכל טוב מצרים מהנילוס והיה פרעה עושה אותו עבודה זרה, כי לא היה מאמין שכל הברכה והעשירות הכל רק מהי יתברך. רק עשה הנילוס לעבודה זרה. וזה בחינת העבודה זרה של תאות ממון. שהממון הוא עבודה זרה אצלו כאלו כחו ועצם ידו עשה לו החיל הזה חס ושלו, וזהו: והנה מן היאר עלות שבע פרות טובות ושבע פרות רעות ובלעו פרות הרעות את הטובות. שהוא רמז שהרע, דהינו תאות ממון שהוא בחינת שבע שני הרעב, בולע את כל העשירות שלו בבחינת ותבאנה אל קרבנה ולא נודע כי באו אל קרבנה. כי כל מה שיש לו יותר יש לו דאגות יותר כאלו הוא עני ממש וכו' כנ"ל. וכל זה אי אפשר לתקן אלא על ידי יוסף בחינת הצדיק האמת שהוא נותן עצה להרבות בצדקה שעל ידי זה מתקנין תאות ממון וזוכין להמשיך שפע כפולה מארץ ישראל כמו שכתוב לענין מעשר שהוא צדקה ובחנוני נא בזאת וכו' והריקתי לכם וכו' עד בלי די, הינו בחינת שפע כפולה שהוא תקון תאות ממון וכנ"ל. וזהו יעשה פרעה ויפקד פקידים וחמש וכו', כמבאר כל זה לעיל באר היטב:

אות כ

ונחזר לענין ברכת המזון. והכלל, שעקר מצות ברכת המזון הוא לגלות ולהמשיך קדשת ארץ ישראל. בחינת ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלקיך על הארץ הטובה וכו'. ועקר קדשת ארץ ישראל נמשך על ידי התגלות ההתפארות שנתגלה בעת השלחן. שזה בחינת כוס של ברכת המזון וכו'.

כמבאר כל זה לעיל באריכות וזה בחינת ברכת הזמון, שכשהם שלשה אומרים נברך שאכלנו משלו קדם ברכת המזון. וזהו ברכת הזמון. דהינו קדם ברכת המזון הם מזמינים עצמן לברך ואומרים נברך וכו' :

והענין כי עקר קדשת איש הישראלי ועקר עבודתו הוא רק הרצון והכסופין דקדשה, כמבאר בדברי רבנו זכרוננו לברכה בכמה מקומות וכמו שאמר הוא זכרוננו לברכה שלעבד את ה' אין מי שיתפאר בזה שיוכל לעבדו יתברך. ואפלו מלאך ואפלו שרף אינו יכול להתפאר בזה שיוכל לעבדו יתברך רק העקר הוא הרצון והכסופין שצריך להתגבר שיהיה לו תמיד רצונות חזקים וכסופין גדולים לעבודת ה' יתברך וכו'. (כמבאר שיחה זאת קצת בסוף ספורי מעשיות, עין שם) ויותר מזה שמענו מפיו זכרוננו לברכה בעצמו מגדל מעלת הרצון דקדשה שהוא עקר עבודת ה'. וכל העבודות תורה ותפלה ומצוות ומעשים טובים כלם כלולים בזה. ואי אפשר לזכות לשום דבר שבקדשה כי אם על ידי זה, על ידי רצון וחשק והשתוקקות וכסופין וגעגועים חזקים ולא ירפה את הרצון בשום אופן, רק כל מה שהמניעה מתגברת ביותר יראה לגבר את עצמו בחשק וכסופין וגעגועים ורצונות חזקים ביותר ויותר וכן לעולם עד שיזכה לגמר להוציא מכח אל הפעל את המצוה או הדבר שבקדשה שהוא רוצה. וכן אחר כך בשאר עבודות ודברים שבקדשה שירצה אחר כך עוד לעשות. יתגבר גם כן ברצונות חזקים. וכל מה שהמניעות והעכובים והבלבולים מתגברים יותר. יתגבר את עצמו ברצונות חזקים יותר עד שיוציא מכח אל הפעל ויזכה גם לאותה המצוה והעבודה וכן לעולם, כמבאר בהתורה ויהי נא פי שנים (בסימן סו) שהמניעה הוא רק בשביל החשק. ואם יתגבר שיהיה לו חשק גדול כפי המניעה, בודאי ישבר המניעה. נמצא, שעקר ההתחזקות להתגבר על המונעים מהקדשה הוא רק הרצון והחשק. וזהו עקר ההתפארות מה שה' יתברך מתפאר עם כל אחד מישראל. שעקר ההתפארות מהעזות והעקשנות שלהם. שעל ידי זה עקר קבלת התורה. שהיא כלל ההתפארות כנ"ל. ועקר העזות והעקשנות הוא בהרצון שצריך האדם שרוצה לכנס בעבודת ה' שיהיה עקשן גדול ברצון לבל יעזב ולא ירפה את הרצון משום מניעה בעולם. וזה עקר העקשנות דקדשה. וזה עקר התפארותו יתברך מה שהוא יתברך מתפאר בעבודת ישראל, כי באמת עקר ההתפארות הוא רק מה שה' יתברך מתפאר עם הרצון והחשק והכסופין דקדשה של כל אחד מישראל. מה שכל אחד מישראל לבו בוער תמיד ברצון חזק לזכות לעבודת ה' באמת. וזה עקר התפארותו יתברך שמו, כי העבודה בעצמה אינה יקרה כל כך, כי הכל מאתו יתברך, כמו שכתוב: מי הקדימני ואשלם וכו'. ואי אפשר לנו לעשות שום דבר שבקדשה ולא להנצל משום עברה כי אם על ידי ישועתו יתברך, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: בכל יום יצרו של אדם מתגבר ואלמלא הקדוש ברוך הוא עוזרו היה נופל בידו. ועל כן עקר ההתפארות הוא רק בהרצון מה שכל אחד מישראל רוצה ברצון חזק לעבדו יתברך. וכפי התגברות הרצון שמתגבר כל אחד לכסף לה' יתברך ברצון חזק, כמו כן זוכה לעבודת ה' וכמו כן ה' יתברך מתפאר עמו, כי עקר ההתפארות הוא העזות והעקשנות של ישראל מה שאיש הישראלי הוא עקשן גדול

בעבודת ה' שזהו עקר התפארותו יתברך כנ"ל. ועקר העקשנות הוא ברצון, שזהו עקר ההתגברות על המונעים לזכות לפעל מה שהוא רוצה בעבודת ה', כי אפלו אם יהיה עקשן גדול ביותר בעבודת ה', אף על פי כן בודאי יש מניעות כאלה שאי אפשר לאדם לשברם. למשל כשאדם צריך לנסע לצדיק אמת ויש לו מניעות רבות ועצומות, כגון מחותנו ואשתו ואביו ואמו ושאר בני העולם וכו'. והוא מתגבר ומתחזק ומשבר כל המניעות האלו. ועדין יש לו מניעות מחמת ממון והוא משבר גם מניעות אלו, כגון שמפקיר כל מה שיש לו ומוכר או ממשכן כסותו בשביל לנסע להצדיק או שהולך רגלי, אף על פי כן אם מתגברת מדת הדין חס ושלוש, למנעו חס ושלוש, יכולים למנעו חס ושלוש, בודאי במניעות כאלה שלא יוכל לשברם, כי בודאי יש מניעות רבות בעולם שאי אפשר לשברם, כגון תפיסה בכבלי ברזל חס ושלוש, או חולאת חס ושלוש, וכיוצא כאלה רבות חס ושלוש. וכן למשל בענין שאנו עוסקין בו לילך ולנסע לארץ ישראל שהוא עקר נצחון המלחמה כנ"ל. אבל אף על פי כן אם יהיה האדם עקשן אלף פעמים. אם הים עומד לפניו ואין לו ספינה לעבר בו ואין בידו מעות או שאין נמצא ספינה כלל או שהוא שעת מלחמה חס ושלוש, וכיוצא. מה יועיל העקשנות שלו, כי בודאי אי אפשר לקפץ לתוך הים, כי לאו כל אדם זוכה שה' יתברך יקרע בשבילו את הים, על כן עקר העקשנות הוא רק ברצון שאיך שהוא על כל פנים לא יחליש את הרצון. ואפלו אם מונעים אותו באלפים ורבות מניעות שנדמה לו שאי אפשר לשברם בשום אופן, אף על פי כן הוא יעשה את שלו וירצה בכל פעם ברצון חזק יותר, כי החשק והרצון צריך שיהיה כפי המניעה, כמבאר בהתורה ויהי נא פי שנים (בסימן סו). ואם יהיה עקשן בהרצון לבלי להניח את הרצון והכסופים דקדשה בשום אופן אף אם מפילין אותו כמו שמפילין אותו חס ושלוש רחמנא לצלן, אזי סוף כל סוף בודאי יעזרו ה' יתברך לשבר ולבטל כל המניעות ויזמין לו כל מה שצריך לנסיעה לארץ ישראל או לשאר דברים שבקדשה ויחזר ויסיעו בכל מיני סיועות, כי המניעה לא היתה כי אם בשביל החשק שהוא עקר הנסיון שמנסין את האדם אם יעזב ויניח את החשק והרצון דקדשה מחמת המניעה וכשהוא עקשן בדעתו ועומד בנסיון ואינו מניח את הרצון והחשק דקדשה בשום אופן, אזי בודאי ישבר את כל המניעות. והמניעות יתהפכו לישועות שיעזרו ויושיעו ה' יתברך ויסבב עמו סבות לטובה באופן שיגמר ויוציא אל הפעל הדבר שבקדשה שהוא רוצה. נמצא, שעקר העקשנות ברצון. וזה עקר התפארותו יתברך כנ"ל. וזה בחינת שימני כחותם על לבך כחותם על זרועך כי עזה כמות אהבה וכו'. 'כחותם על לבך כחותם על זרועך', זה בחינת תפלין כמו שאיתא בזהר הקדוש ותפלין הם התפארות מה שה' יתברך מתפאר עם ישראל ומשים אותם כחותם על לבו וכו'. ועקר ההתפארות שהם חותם התפלין נעשין על ידי האהבה וההשתוקקות והרצון והכסופין דקדשה של ישראל כנ"ל. וזהו שימני כחותם וכו', הינו תפלין התפארות כנ"ל, כי עזה כמות אהבה וכו'. כי אהבתנו ורצוננו אצלך עזה וחזקה מאד בעזות ועקשנות גדול מאד על כן ראוי לך להתפאר בנו, כי זה עקר ההתפארות כנ"ל. וזה: כי עזה כמות אהבה קשה כשאו

קנאה. אהבה הוא בחינת רצון וחשק והשתוקקות לה' יתברך שעל ידי זה עקר ההתגברות על הסטרא אחרא שהוא סטרא דמותא שמשם כל המונעים מן הקדשה וכפי שהסטרא אחרא שהיא כלל המונעים מתגברת נגד האדם, כמו כן צריך שיהיה להאדם אהבה והשתוקקות ורצון חזק לה' יתברך ולהדבר שבקדשה שרוצה לעשות כי החשק שהוא בחינת אהבה צריך שיהיה כפי המניעה כנ"ל. וזהו: כי עזה כמות אהבה, קשה כשאל קנאה. שהאהבה והשתוקקות לה' יתברך ולעבודתו היא עזה וחזקה בעקשנות גדול כמות, הינו כמו התגברות המניעות שהם בחינת מות וסטרא אחרא, כי כל המניעות נמשכין משם, הינו כפי המניעה כן האהבה והחשק עז וחזק. וזהו: קשה כשאל קנאה. כפי השאל שהיא הסטרא אחרא שמפלת את האדם חס ושלוש לשאל תחתיות. ואם האדם לא זכה לעמד כנגדה ונפל למקום שנפל. אפלו אם נפל לשאל תחתיות חס ושלוש, לסטרא דמותא חס ושלוש. ואין כח בידו לצאת משם. אם אף על פי כן הוא עקשן בדעתו, דהינו שהוא עקשן בהרצון שאף על פי כן אינו מניח את הרצון לעולם וכוסף בכל פעם יותר לה' יתברך. וכל מה שמפילין אותו חס ושלוש יותר. הוא כוסף לה' יתברך ולעבודתו ברצון חזק יותר ויותר. כי הרצון הוא בידו בודאי לכסף על כל פנים ברצון חזק לה' יתברך. ואזי אם הוא עקשן גדול ברצון יש לה' יתברך התפארות גדול מזה, כי עקר ההתפארות הוא העזות והעקשנות של הרצון. ועל ידי זה יזכה בודאי סוף כל סוף לפעל מה שהוא רוצה להתקרב לה' יתברך. וזהו: שימני כחותם וכו'. הינו תפלין והתפארות מה שה' יתברך מתפאר עם ישראל, כי עזה כמות אהבה קשה כשאל קנאה שאנו אוהבין את ה' יתברך בחשק נמרץ ורצון חזק ואנו מקנאין קנאת ה' צבאות להגביר ולגלות האמת ולהכניע השקר אפלו בעמק הגלות הזה שהתגברה עלינו מאד מות ושאל רחמנא לצלן, דהינו הסטרא אחרא, כי כפי התגברותם כן האהבה והרצון חזק כנ"ל. וכמו שכתוב: כי דכיתנו במקום תנים ותכס עלינו בצלמות אם שכחנו שם אלקינו ונפרש כפינו לאל זר וכו' כי הוא יודע תעלמות לב כי עליך הרגנו כל היום וכו'. שזה נאמר על היגיעות שמתגיעין בשביל התפלה או שאר דברים שבקדשה שאף על פי שעדין אינו זוכה להתפלל כראוי ולפעל מה שהוא רוצה, אף על פי כן היגיעה לבד מה שמשתוקק לזה ומתיגע בשביל זה, זה בעצמו הוא בחינת קרבנות, בחינת כי עליך הרגנו כל היום, כמבאר כל זה בדברי רבנו זכרוננו לברכה. ועל כן אנו מבקשים מה' יתברך שבזכות היגיעה וההכנה והרצון לבד שאנו משתוקקים לעבודתו ומתיגעים בכמה יגיעות בשביל זה, אף על פי שעדין לא זכינו לעבודתו באמת, אף על פי כן על ידי זה לבד נזכה להתגבר על כל המניעות שהם בחינת מקום תנים וצלמות חס ושלוש, וזה: מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה וכו'. מים רבים שהם העובדי כוכבים וסטריין אחרנין שמהם כל המניעות אינם יכולים לכבות את האהבה והרצון, כי אנו עקשנים גדולים בהרצון. וכל מה שהמניעות מתגברים ביותר אנו מתגברים ברצונות חזקים ביותר, כי עקר המניעות מתגברים רק להפיל את האדם מן הרצון שזה עקר הנסיון של המניעה כנ"ל. אבל באמת האהבה והרצון של ישראל קשה כמות כפי המניעה וכו'.

כנ"ל. ומים רבים, שהם המניעות, אי אפשר להם לכבות את האהבה והרצון, אדרבא, מתגברים בכל פעם ברצון חזק וחשק נפלא ביותר, כי המניעה היא בשביל החשק כנ"ל. ועל כן בודאי נזכה לפעל מה שאנו רוצים להתקרב לה' יתברך. וה' יתברך יתפאר בנו תמיד בבחינת שימני כחותם וכו' כנ"ל:

אות כא

וזה בחינת שב לימיני עד אשית איביך הדם לרגליך. ימין הוא בחינת אהבה וחשק. על ידי זה עקר ההתגברות על האויבים והשונאים שהם המונעים. וזה בחינת על שחל ופתן תדרך תרמס כפיר ותנין כי בי חשק ואפלטו. שחל ופתן וכפיר ותנין הם קלפות וסטריין אחרנין שהם בחינת המונעים מן הקדשה המונעים ומתפשטים על דרך הקדש כמו נחשים וכפירים ותנינים ואינם מניחים שום אדם לילך בדרך הקדש. ומבטיח הכתוב לאיש הישראלי שיוכל לדרך עליהם ולרמסם ולבטלם על ידי הרצון והחשק דקדשה בבחינת על שחל ופתן תדרך וכו' כי בי חשק ואפלטו. 'חשק' דיקא. שעקר ההתגברות עליהם הוא על ידי החשק והרצון כנ"ל. ועל כן קדם ברכת המזון שאז צריכים לגלות ההתפארות כדי להמשיך קדשת ארץ ישראל על ידי זה. על כן אומרים ברכת הזמון, דהינו נברך שאכלנו משלו שהוא הכנה והזמנה להמצוה של ברכת המזון שאנו רוצים לקים שזהו בחינת רצון והשתוקקות שאנו מודיעים בפינו שאנו רוצים לקים מצוותיו יתברך, דהינו מה שאומרים נברך וכו'. וזהו עקר ההתפארות שה' יתברך מתפאר בנו, כי עקר ההתפארות הוא הרצון כנ"ל. ועל ידי זה עקר התגלות קדשת ארץ ישראל כנ"ל. שזהו עקר מצות ברכת המזון כנ"ל. וזה בחינת מה שאנו אומרים קדם כל מצוה: הריני מוכן ומזמן לקים מצות תפלין או ציצית וכיוצא. כי זה בחינת רצון שאנו מודיעים ומגלים בפינו רצוננו וכספנו החזק לקים מצוותיו יתברך, כי אין לנו כח לקים מצוותיו יתברך כראוי רק אנו אומרים אנו מוכנים ומזמנים לקים המצוה שזהו בחינת רצון. ואזי המצוה נעשית ממילא בסיוע ה' יתברך, כי הבא לטהר מסייעין לו. והכל מאתו יתברך. ועקר עבודתנו הוא הרצון שהוא בחינת מה שאומרים הריני מוכן ומזמן וכו'. ומחמת שבשעת אכילה שאז צריכין לגלות ההתפארות שעל ידי זה עקר קדשת ארץ ישראל שזהו עקר קדשת האכילה. ואז בשעת האכילה הוא עדן קרבא. כי סטרא אחרא קאים על פתורא דבר נש לקטרגא לה, כמו שאיתא בזהר הקדוש. ורוצה להתגבר על האדם כדי לבטל ההתפארות חס ושלום. על כן תקנו רבותינו זכרונם לברכה ברכת הזמון, כי על ידי ההזמנה לברכת המזון שזהו בחינת הרצון, על ידי זה זה מתגברין על

הסטרא אחרא ומגלין ההתפארות, כי עקר ההתפארות הוא ברצון כנ"ל. ועל ידי זה זוכין להמשיך קדשת ארץ ישראל שזהו עקר מצות ברכת המזון כנ"ל. וכן מבאר בכונות שעל ידי ההזמנה לדבר מצוה שבקדשה מגרשין הסטרא אחרא, הינו כנ"ל. כי ההזמנה הוא בחינת רצון שעל ידי זה עקר ההתגברות עליהם כנ"ל:

אות כב

ועל-כן עקר ברכת הזמון בשלשה, כי כשיש שלשה מישראל אז עקר ההתפארות, כי עקר ההתפארות הוא בבחינת יעקב שהוא בחינת תפארת כידוע. ויעקב משלש באבהו, כי כלול משלשתו וכל ישראל נקראין על שם יעקב שנקרא ישראל. ושם עקר ההתפארות בבחינת ישראל אשר בד' אתפאר וזה בחינת קדשה משלשת, כי ההתפארות הם בחינת תפלין מחין שנקראים קדש כידוע בחינת פתוחי חותם קדש לה'. כי עקר הקדשה הוא ההתפארות בבחינת והתגדלתי והתקדשתי. שהגדלת שמו יתברך, דהינו ההתפארות שהוא כבודו וגדלתו יתברך, בחינת יקר תפארת גדלתו, זה עקר קדשתו יתברך בחינת והתגדלתי והתקדשתי שנתגדל ונתקדש שמו יתברך על ידי ההתפארות שמקבל מישראל. וההתפארות הוא בחינת כלליות הגונין ועקר הגונין הם בחינת תלת גונין דעינא שמאירין לבת עין, שזהו בחינת קדשת ישראל שכלולים משלשה אבות שהם בחינת תלת גונין דעינא שעל ידם עקר ההתפארות. ועל כן הקדשה משלשת, כי ההתפארות היא הקדשה וכנ"ל, כי ההתפארות על ידי קיום התורה שהיא בכל בחינותיה משלשת כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (שבת פח):

בריך רחמנא דיהב לן אורין תליתאה על ידי תליתאה ביום תליתאה וכו'. ועל כן ברכת הזמון שאז עקר התגלות ההתפארות הוא בשלשה, כי עקר ההתפארות הוא בחינת שלשה בחינת תלת אבהו. תלת גונין. קדשה משלשת וכו' כנ"ל. ואז עקר חיוב הכוס של ברכת המזון, כי הכוס הוא בחינת התגלות ההתפארות שמתגלה בשלשה דיקא כנ"ל. וזה בחינת שלשה ברכות של ברכת המזון:

אות כג

וזה בחינת שלשה סעדות של שבת, כי עקר התגלות ההתפארות בחינת ארץ ישראל הוא בשבת שאז עולין כל המצוות לפני ה' יתברך. וה' יתברך מתפאר בהם, כמו שכתב רבנו זכרוננו לברכה על פסוק: צדק לפניו יהלך וכו'. (סימן רעז). ועל כן אז אנפאה נהירין בנהירו עלאה על ידי אור ההתפארות של ישראל. ועקר התגלות ההתפארות הוא על ידי הצדיק כנ"ל שהוא בחינת משה. וזהו בחינת: כליל תפארת נתת לו וכו'. שאומרים בשבת. וזה בחינת ומי כעמדך ישראל גוי אחד בארץ תפארת גדלה וכו'. נמצא, שעקר ההתפארות בשבת. ועל כן אז מצוה גדולה לאכל סעדת שבת, כי עקר ההתגלות ההתפארות הוא בשעת האכילה הקדושה שהוא בחינת אכילה של שבת. ועל כן צריכין לאכל שלש סעדות בשבת, כי ההתפארות כלול משלש כנ"ל. ואלו התלת גונון שהם כלל ההתפארות, מאירין לבת עין, שהוא בחינת כוס של ברכה, בחינת מלכות דוד, בחינת ארץ ישראל שמקבלת כל ההתפארות. כי משם עקר קדשת ארץ ישראל כנ"ל וזהו בחינת ברכת המזון בשלשה על הכוס שאז עקר שלמות מצות ברכת המזון, כי אז מזמנין בשלשה על הכוס. שכל זה הוא בחינת שלמות התגלות ההתפארות שעל ידי זה מתגלה ביותר קדשת ארץ ישראל שזהו עקר מצות ברכת המזון

אות כד

ועל-כן אברהם הוא הראשון שגלה קדשת ארץ ישראל כמו שאיתא בזהר ומובא בדברינו כמה פעמים, כי אברהם היה נדיב לב הראשון. שכל עבודתו היתה רק רצון וכסופין דקדשה כמו שמבאר במקום אחר, כי הוא היה קדם מתן תורה. ובתחלת עבודתו לא היה יודע משום מצוה. והיתה כל עבודתו רק רצון וחשק וכסופין דקדשה והיה חזק ועז בהרצון מאד נגד כל העולם כלו שעמדו כנגדו למנעו. עד שזכה על ידי זה לשבר כל האויבים והמונעים שזהו בחינת שב לימיני עד אשית איביך הדם לרגליך, המובא לעיל שזה נאמר על אברהם. ועל ידי כל זה התפאר בו ה' יתברך מאד, כמו שכתוב: אברהם אוהבי. ועל ידי זה זכה לגלות קדשת ארץ ישראל, כי קדשת ארץ ישראל נתגלה על ידי ההתפארות שעקרו על ידי הרצון וכו' וכנ"ל. ועל ידי גדל חשקו ורצונו הטוב שהיה עז וחזק בזה מאד זכה שנתגלה לו מצות מילה שהוא תקון הברית שעל ידי זה עקר שבירת העזות דסטרא אחרא שמשם כל המונעים וזוכין לעזות דקדשה שהוא תלוי בקדשת הברית כי בו עז בו תקפא כידוע וזכה להוליד את יצחק שהוא הראשון שנולד בקדשת ישראל שממנו התחיל השמחה

וההתפארות דקדשה. ועל כן נקרא על שם הצחוק והשמחה, כמו שכתוב:
צחוק עשה לי אלקים וכו'. כי עקר השמחה על ידי ההתפארות כנ"ל:

ברכת המזון ומים אחרונים ה

אות א

על פי התורה "בני לן ביתא" בסימן כח לקוטי חלק א. עין שם כל התורה:

והכלל, כי המתנגדים וכו' זה מחמת שמקבלין תורה מתלמידי חכמים שדין יהודאין וכו'. שיש להם תורה נפולה מאלפין נפולים. ובאלפין אלו כתיב בשלמה: וידבר שלשת אלפים משל ויהי שירו חמשה ואלף. כי שלמה זכה להם בקדשה. אבל תלמיד חכם שד יהודי וכו'. נמצא שעל ידי זה אלו בני אדם נופלים בכפירות גדולות וכו' והעצה על זה אנכי תולעת ולא איש חרפת אדם וכו', דהינו בחינת תולע שעל ידי זה מנצח את אויביו, כי תולע בחינת אמונה וכו'. והוא בחינת אברהם וכו'. כי אברהם שהוא בחינת חסד, בחינת אמונה וכו', בימין הזה מתגבר על אויביו וכו'. ובזה החסד מתקן אלו האלפין הנפולין בבחינת ועשה חסד לאלפים. ולבוא לחסד אי אפשר לבוא אלא על ידי שיכניס תלמידי חכמים צדיקים בתוך ביתו שהוא כאלו הקריב תמידין, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה וכו'. וזה תמיד גימטריא ד אלפין שהוא תקון האלפין כנ"ל וכו'. וזה שאמרו סבא דבי אתונא בני לן ביתא באוירא דעלמא כי אלו בני אדם הרוצים לערך עבודתם על ידי התורה ששומעים מתלמידי חכמים כאלו. ובאמת אין להם על מה שיסמכו והוי כאלו רוצים לבנות בית באוירא וכו'. ואמר שם וקם בין שמיא לארעא, הינו התלמיד חכם האמתי הוא בין שמיא לארעא וכו' וכו', עין שם כל זה היטב. וכל זה הוא סוד כונת פרשת התמיד, עין שם היטב ותבין. ותראה נפלאות תמים דעים איך העלים והסתיר בזה סוד כונת התמיד בדרך חדש נפלא ונורא כדרכו הנשגב ונעלה מאד אשר אי אפשר לדבר בזה כלל כי אם למי שהוא חכם ומבין מדעתו האמת לאמתו. ואין להאריך בזה כאן:

וזה בחינת מצות ברכת המזון אחר האכילה, כי עקר כל ברכת הנהנין. ובפרט ברכת המזון שהוא העקר כי הוא דאוריתא. וממנו למדו כל הברכות, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה השתא לאחריו מברך לפניו לא כל שכן. ועקר כלל כל הברכות על המזון הוא לברר ברורים, כי על ידי חטא אדם הראשון שהיה החטא באכילה על ידי זה נתערבו כל הדברים ונגזר אז בזעת אפך תאכל לחם וכו' בעצבון תאכלנה וכו'. על כן צריכין יגיעה גדולה עד שזוכין לאכל בקדשה לברר המאכל מהקלפה והפסלת הנאחו בו על ידי חטא אדם הראשון. וזה בחינת כלל כל הברכות שעל המזון כדי לברר הטוב מהמאכל ולדחות הפסלת לחוץ. וזהו בחינת ברכת המזון שהוא עקר ויסוד של כל ברכת הנהנין כנ"ל שהוא כדי לברר המאכל כנ"ל. ועקר הברור הוא לברר הטוב שבמאכל שאחיותו מהתורה הנ"ל הנמשכת על ידי צדיקים אמתיים, ולדחות הפסלת לחוץ הנמשך מהתורה של התלמידי חכמים הפגומים הנזכרים לעיל שיש להם תורה נפולה מד אלפין הנפולין הנזכרים לעיל. כי המאכל מחיה את האדם כנראה בחוש. ועקר החיות בודאי אינו נמשך מהלחם בעצמו כי אם מחיות אלקות שהיא חיות התורה המלבש בהלחם, כמו שכתוב: כי לא על הלחם לבדו יחיה האדם וכו'. כי עקר החיות הוא מהתורה כמו שכתוב כי הוא חייך וכו'. ועל כן הכח והחיות שיש בהמאכל להחיות את האדם נמשך על ידי התורה הקדושה כנ"ל. אבל על ידי חטא אדם הראשון נתערבו בכל הדברים טוב ורע. כי יש בהלחם והמאכל גם אחיות הפסלת הנמשך מתורות הנפולות הנזכרות לעיל שהם בחינת עצת הנחש, כמו שכתוב: הנחש השיאני וכו'. שהם בחינת למוד פגום ומקלקל שאינו אמת לאמתו שאין לו כח להדריך את האדם בדרך הישר כנ"ל. וכל זה נמשך מחטא אדם הראשון. כי עקר חטאו היה גם כן על ידי פגם תורות הנפולות שהם בחינת עצת הנחש, כמו שכתוב הנחש השיאני וכו'. שהוא בחינת למוד פגום הנ"ל, כי הנחש בא עליו בערמה ומרמה גדולה כמובא, דהינו שלמד עם האשה והאדם למוד גדול ועמק מאד מאד בדרך חכמה ושכל נפלא עד שהטעה אותו כל כך, כי אדם הראשון היה חכם גדול והיה במעלה נפלאה כידוע, אבל הנחש הקדמוני שהיה ערום מאד הטעה אותו על ידי למוד הנ"ל הנמשך מתורה נפולה מאלפין נפולין הנזכרים לעיל, ולמד עמו למודים כאלה והוסיף על הצווי וגרע וכו'. ונכנס עמהם בדברים כאלו רוצה להדריכם בדרך הישר. ואמר להם: אף כי אמר אלקים לא תאכלו מכל עץ הגן וכו'. והוסיף על הצווי ועל ידי זה גרע אחר כך והטעה אותם בלמוד של שקר בהקש ודמיון כוזב. ואמר להם: כשם שאין מיתה בנגיעה, כן אין מיתה באכילה. נמצא, שעקר חטא אדם הראשון היה על ידי בחינת למודים פגומים הנזכרים לעיל שהם בחינת תורות נפולות מד אלפין הנפולים כנ"ל. ומשם נמשך כל התערובות שבמאכלים שצריכין לבררם על ידי הברכות. וזהו בחינת ברכת המזון כדי לברר המאכל מאחיות הפסלת הנמשך מתורות הנפולות מד אלפין הנפולין כנ"ל ועל כן ברכת המזון הוא ארבע ברכות עם ברכת הטוב והמטיב כנגד ד אלפין הנ"ל. שעל ידי ארבע ברכות של ברכת המזון מבררין החיות שבמאכל שיהיה נמשך מד אלפין שבקדשה ויהיה נדחה הפסלת הנמשך מאלפין

אות ב

וזה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: ארבעה פתחו באף. והם הנחש שאמר: אף כי אמר אלקים וכו'. ושר האופים שאמר: אף אני בחלומי וכו'. ועדת קרח שאמרו: אף לא אל ארץ וכו'. והמן שאמר: אף לא הביאה אסתר וכו'. כי כל אלו הארבעה נמשך דעותיהם הרעות מזהמת הנחש מעצת הנחש שהטעה את האדם שנמשך מלמודים הנפולים הנזכרים לעיל. ועל כן הם ד כנגד ד אלפין הנזכרים לעיל, כי הם פגמו באלפין הנ"ל ונעשה אצלם מאלף אף שהוא בחינת חרון אף תקפא דדינא, כי הד אלפין בקדשה הם בחינת תורת אמת שהוא בחינת חסדים גדולים, בחינת תורת חסד כמובן בהתורה הנ"ל, אבל כשפוגמין בהם נעשה מזה כפירות ועבודה זרה שהוא בחינת דין וחרון אף, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: כל זמן שיש עבודה זרה בעולם חרון אף בעולם. ועל כן אלו הארבעה הנזכרים לעיל פתחו כלם באף, כי נעשה אצלם מאלף אף כני"ל, כי כלם פגמו על ידי תורות הנפולות הנזכרות לעיל. ועל כן למדו למוד שאינו אמת ודמיון של שקר כמו הנחש שאמר: אף כי אמר אלקים לא תאכלו מכל עץ הגן. ועל ידי זה רצה ללמד עמהם להתיר אכילת עץ הדעת וכו':

וכן שר האופים אמר: אף אני בחלומי. ורצה לדמות להשוות חלומי לחלום שר המשקים מה שבאמת הם שני הפכים וכמובא בדברי רבותינו זכרונם לברכה:

וכן עדת קרח שאמרו: אף לא אל ארץ וכו'. ורצו להטעות את ישראל כאלו משה רבנו חס ושלום, הטעה אותם. ולמדו קל וחמר של שטות: ומה חוט אחד של תכלת פוטר את הטלית וכו'. נמצא, שעקר פגמם היה על ידי למודים פגומים ונפולים הנזכרים לעיל:

וכן המן שאמר: אף לא הביאה אסתר וכו'. ולמד בדעתו שהוא לטובתו ונתגאה מאד על ידי זה עד שרצה לתלות את מרדכי, ובאמת הכל היה לרעתו, כי גחלים היתה חותה על ראשו בזה שהביאה אותו על המשתה, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. נמצא, שכל אלו הארבעה פגמו על ידי שקבלו למודים רעים הנמשכין מתורות הנפולות מד אלפין הנפולין הנזכרים לעיל. ועל כן כלם פתחו באף שהוא בחינת הקש ודמיון שקר הנמשך מתקף הדין וחרון אף שמשם אחיזת הסטרא אחרא. ועל כן רצו

אות ג

וזה בחינת ארבע ברכות של ברכת המזון בפרטיות, כי ברכה ראשונה שהוא הזן, הוא כנגד בחינת החסד שצריכין להמשיך שעל ידי זה מתקנין הד אלפין הנ"ל כמו שמבאר שם בהתורה הנ"ל. וזהו בחינת ברכת הזן שהוא בחינת המשכת החסד כמו שכתוב שם: הזן את העולם כלו בטובו בחן בחסד וברחמים וכו' כי לעולם חסדו וכו'. וברכה שניה שהוא ברכת הארץ שהוא העקר, כמו שמובא במדרש. כי היא עקר ברכת המזון, כמו שכתוב: ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלקיך על הארץ וכו'. וזאת הברכה הוא בחינת עקר המשכת התקון של הד אלפין הנ"ל שנמשך על ידי הכנסת אורחים צדיקים וכו' כמו שמבאר שם, שזהו עקר כלל בחינת ברכת המזון בחינת אורח מברך. וזהו בחינת ברכת הארץ, כי על ידי שמברכין על ארץ ישראל על ידי זה ממשיכין קדשת האורחים צדיקים שכל קדשתם הוא בחינת קדשת ארץ ישראל בבחינת צדיקים יירשו ארץ. וברכת בונה ירושלים ששם הבית המקדש כמו שמזכירין בברכה זאת: ועל הבית הגדול והקדוש וכו'. זה בחינת ביתא בין שמיא לארעא שהוא בחינת המשכת התורה הקדושה שיש לה קיום וכו' כמו שמבאר שם, כי הבית המקדש שבירושלים זהו עקר בחינת הבית של קיום שהוא בחינת ביתא בין שמיא לארעא כי שם שער השמים ושם יסוד הארץ, כי שם האבן שתיה שממנה השתת העולם. נמצא, שהבית המקדש הוא עקר הבית שבין שמיא לארבעא ועל כן שם עקר התורה האמתית, כי שם היה עומד הארון עם הלוחות ומשם תצא תורה, כמו שכתוב: כי מציון תצא תורה וכו', כי שם היו יושבין הסנהדרין בלשכת הגזית ומשם היו צריכין לקבל אמתת התורה, כמו שכתוב: כי יפלא ממך דבר למשפט וכו' וקמת ועלית אל המקום. ועל כן על ידי ברכת בונה ירושלים ממשיכין קדשת התורה הקדושה שהוא בחינת ביתא בין שמיא לארעא שהוא בחינת קדשת הבית המקדש כנ"ל. וברכה רביעית שהוא הטוב והמטיב הוא כדי לברר ולהעלות גם הטוב הגנוז בהתורה של התלמידי חכמים הפגומים הנזכרים לעיל כי טובי גנוז בגויים וצריכין לברר ולהעלות גם הטוב שבתוכו בבחינת תוכו אכל קלפתו זרק, כמו שמבאר שם בסוף התורה הנ"ל. וזהו ברכת הטוב והמטיב כדי לברר ולהעלות גם הטוב הזה הגנוז ואין החולקים והמתנגדים, כי ברכת הטוב והמטיב ביבנה תקנוה על הרוגי ביתר שנתנו לקבורה. והרוגי ביתר היה על שהדליקו נרות לחרבן בית המקדש, כמו שכתוב במדרש איכה בפרשה בלע ה' וכו'. נמצא שהיו מתנגדים על ירושלים ובית המקדש ששם עקר מקום התורה האמתית.

אבל בודאי גם הם צריכין תקון, כי בודאי היה בהם טוב הרבה רק שטעו על ידי למודים רעים של המתנגדים על האמת עד ששמחו והדליקו נרות על חרבן בית המקדש. וטעם טעותם מחמת שהיו בירושלים רשעים, אבל באמת בודאי חטאו מאד בזה, כי בודאי אף על פי כן אין להם לשמח על החרבן בית המקדש ששם עקר התורה כנ"ל, רק שטעו על ידי למודים רעים הנזכרים לעיל. ועל כן כשנתנו לקבורה, שזהו בחינת תקון המת שיתבלה הרע בעפר והטוב יתברר ויעלה לשרשו ומנוחתו על כן תקנו אז ברכת הטוב והמטיב. ועל כן תקנו ברכה זאת בברכת המזון דיקא מה שלכאורה תמוה מה שיכות של קבורת הרוגי ביתר לברכת המזון. אך על פי הנ"ל מובן היטב, כי עקר ברור הטוב מהקלפה הוא על ידי האכילה, דהינו על ידי ברכת המזון שמברכין אחר האכילה ועקר הברור הוא לברר הטוב הגנוז בתוך הלמודים פגומים הנזכרים לעיל שזהו בחינת הרוגי ביתר שנתנו לקבורה כנ"ל. ועל כן קבעו הברכה על זה בברכת המזון דיקא, דהינו ברכת הטוב והמטיב כנ"ל:

אות ד

הכלל לעבדא שצריכין להתפלל מאד לה' יתברך שינצל מלמודים רעים הנמשכין מבחינת התורות הנפולות הנזכרות לעיל, כי הרבה הרבה נשקעו בזה, כי הכל חפצים ליראה את ה' יתברך, בפרט בני הנעורים שמחמת שעדין לא נתעו כל כך ואינם רחוקים משרשם כל כך, על כן על פי רב הם משתוקקים ומתגעגעים מאד להתקרב לעבודת ה' יתברך. אבל הרבה מתרחקים מחמת דעות רעות וסברות כוזביות של המתנגדים אל האמת הנ"ל שמקבלין תורות הנפולות שמהפכין דברי אלקים חיים ואומרים שאסור להתפלל בכח וביגיעות ובמסירת נפש ותולין עצמן באילן גדול כאלו קבלו כך מצדיק גדול ותולין בו בוקי סריקי, כי חלילה לחשב כזאת על צדיק אמת, רק הם בודים מלבם סברות שקר כאלה שנמשכין מלמודים פגומים מאלפין הנפולים הנזכרים לעיל. על כן על זאת יתפלל כל חסיד אליך לעת מצא שיזכה למצא איש אמת שיקבל ממנו למוד אמת הנמשך מתורת אמת בלי שום פסלת ושקר ובלי שום סברא מחלפת כלל. כי גם אצל בני אדם פשוטים נמצאים סברות מחלפות שמהפכים האמת. בפרט כל הנפילות שנופלים בדעתם מחמת מעשיהם אשר לא טובים ונתרחקים על ידי זה יותר מה' יתברך חס ושלום, הכל הוא מחמת למודים פגומים הנזכרים לעיל שהבעל דבר מכניס בלבו כאלו אי אפשר לו עוד להתקרב לה' יתברך כיוצא באלו הסברות של שקר שנכנסין בלב בני אדם שכלם נמשכין מתורות הנפולות הנזכרות לעיל. על

אות ה

וזה בחינת הליכת ישראל במדבר. וזה בחינת המשכן שנסע לפניהם ופרקו והקימו אותו בכל פעם, כי המשכן היה לתקן חטא העגל, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. ועקר חטא העגל שהוא עבודה זרה נמשך מלמודים רעים הנזכרים לעיל שנמשכין מאלפין נפולים הנזכרים לעיל, כי הערב רב הטעו אותם בסברות רעות ובלמודים רעים הנזכרים לעיל שנמשכין מזהמת עצת הנחש עד שהכניסו בהם התנגדות גדול על משה רבנו עד שבאו לכפירות גמורות ועשו להם על ידי זה את העגל, כי הכל בא על ידי המתנגדים שהם הערב רב שהטעו אותם על ידי למודים רעים הנזכרים לעיל. ועל כן צוה ה' יתברך אחר כך לעשות משכן ששם היה הארון עם הלוחות שהוא כלל התורה. והמשכן הלך עמהם בכל מסעיהם, כי עקר שלמות התורה הוא בבית המקדש ששם עמד הארון על מקומו המוכן לו מיום בריאת העולם שהוא האבן שתיה. ועל כן מציון תצא תורה כנ"ל, כי שם הוא בחינת ביתא שבין שמיא לארעא כנ"ל, אבל מחמת חטא אדם הראשון, ובפרט מחמת חטא העגל לא היה אפשר לבוא לארץ ישראל ולבית המקדש מיד, על כן הכרחו לסבב במדבר וכל טלטולם במדבר היה לברר ולהעלות התורות הנפולות שהם בחינת אוירא דעלמא שמשם נמשכין כל הטלטולים של כל בני אדם מכרחין לילך בדרך ולהיות נע ונד ומטלטל חוץ לביתו. והכל בשביל לברר ולהעלות התורות הנפולות הנזכרות לעיל שהם בחינת אוירא דעלמא, כי כשאדם נע ונד בדרך הוא כמו שהוא באוירא דעלמא, כי הוא חוץ לביתו הקבוע. וכשזוכה אז הוא מברר על ידי זה את הטוב הגנוז בהתורות הנפולות שהם בחינת אוירא דעלמא כנ"ל. שזהו בחינת הליכות ישראל במדבר במקום הקלפות מקום נחש שרף ועקרב וצמאון, הכל כדי לברר הניצוצות משם, הינו לברר הטוב של התורות הנפולות הנזכרות לעיל. ועל כן עשו שם את המשכן שהוא בחינת הבית המקדש, אבל עדין לא נקבע על מקומו רק הכרחו בכל פעם לפרקו ולהקימו כדי לברר ולהעלות על ידי זה את התורות הנפולות הנזכרות לעיל, כי זה כלל שאין הדין נמתק אלא בשרשו, על כן דיקא על ידי שהיה המשכן עם הארון והלוחות בעצמן עם כל ישראל נעים ונדים במדבר שהוא בחינת אוירא דעלמא, על ידי זה דיקא בררו והעלו בכל פעם את התורות הנפולות לשרשן עד שנתקנו ונעשו תורה אמתית, שזהו בחינת כל מצוות התורה הקדושה שנצטוו בכל פעם במדבר באהל מועד שזכו לזה בכל פעם על ידי שבררו והעלו בכל פעם תורות הנפולות לשרשן. ועל כן נכתבו כל מסעות שלהם

בתורה, כמו שכתוב: אלה מסעי בני ישראל, כי מכל המסעות שלהם נעשה תורה כנ"ל. ועל כן בכל המסעות שלהם הכניעו האויבים והשונאים שהם בחינת המתנגדים אל האמת, כי על ידי המסעות שנסעו במדבר בקדשה כזאת והמשכן והארון הלך לפנייהם על ידי זה הכניעו כל הקלפות היונקים מהתורות הנפולות שהם בחינת אוירא דעלמא. ובררו והעלו את הטוב הגנוז שם וכמובא בזהר הקדוש שעל ידי הליכתם במדבר דרכו על הקלפות, הינו כנ"ל, כי כשמבררין את הטוב מתוכם אזי הקלפות נופלים ונתבטלים ואחר כך כשחנו והקימו את המשכן והעמידוהו על מכונו והכניסו הארון עם התורה למקומו, אז הקימו ובנו את התורה שלקטו ובררו בנסיעתם והעלו והכניסו את התורה מבחינת אוירא דעלמא לבחינת ביתא שהוא בין שמיא לארעא שהוא בחינת הבית המקדש שזהו בחינת המשכן בעת הקמתו, כי משכן אקרי מקדש, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, רק הצרכו לפרקו בכל פעם ולנשאו ולטלטלו כדי להכניע השונאים והאויבים שהם בחינת אוירא דעלמא כנ"ל על ידי שבררו והעלו התורות הנפולות שהם בחינת אלפין הנפולין כנ"ל. אבל אחר כך הקימוהו על מקומו ושם שבו וחזרו האלפין שהם בחינת התורות הנזכרות לעיל על מקומם, כי חזרו ונתבררו ועלו לשרשם וחזרו ונכללו בהתורה הקדושה שנצטוו בכל פעם במדבר באהל מועד כנ"ל:

וזהו: ויהי בנסוע הארון ויאמר משה קומה ה' ויפצו איביך וינסו משנאיך וכו'. הינו האויבים והשונאים הנ"ל שהם המתנגדים אל האמת שיונקים מהתורות הנפולות כנ"ל, כי נסים ונתבטלים על ידי נסיעת הארון שעל ידי זה נתבררו ועלו התורות הנזכרות לעיל ונתבטל יניקת השונאים והאויבים ממילא כנ"ל. וזהו: ובנחה יאמר שובה ה' רבבות אלפי ישראל. 'אלפיי' דיקא בחינת אלפין הנ"ל שחוזרין ושבים ונחים כשהארון נח על מקומו שאז חוזרין ושבין האלפין שנתבררו ונחו על מקומם בשלום, כי חזר ונעשה מהם תורה קדושה כנ"ל:

אות ו

ובשביל זה בעצמו עקר התקון להעלות התורות הנפולות הנזכרות לעיל הוא על ידי הכנסת אורחים צדיקים כנ"ל, כי הצדיק האורח שהולך ונוסע בדרך והוא נע ונד ומטלטל. וכל טלטולו הוא בשביל בחינת הנ"ל. לברר ולתקן בחינת אוירא דעלמא שהם התורות הנפולות הנזכרות לעיל. וזהו בחינת והם תכו לרגלך ישא מדברתיך. ודרשו רבותינו זכרונם לברכה: אלו תלמידי חכמים שהולכים ומכתתים רגליהם מעיר לעיר ונושאים ונותנים בדבריו של מקום. הינו שכל טלטולם שמכתתים רגליהם הוא בשביל דבריו של מקום כדי לברר התורות הנזכרות לעיל.

ועל כן כשאדם זוכה בזה האורח הצדיק ומכניסו לתוך ביתו ומכבדו כראוי הוא נותן מנוחה להתורות הנפולות הנזכרות לעיל שעסק הצדיק לבררם בדרך הלכו וטלטולו, כי עכשו כשנכנס לבית ומוצא מקום לנוח אז הוא בונה בשלמות בנינים נפלאים מהתורות הנפולות שלקט וברר בדרכו והוא ממש כמו במנוחת הארון והמשכן שאז נאמר: שובה ה' רבבות אלפי ישראל כנ"ל. כי בכל מקום שהולך הצדיק הולכת עמו השכינה והתורה כמו שהלכה עם ישראל ועם הארון במדבר. נמצא, זה שמכניס האורח הזה לתוך ביתו הוא נותן מקום מנוחה ממש לבחינת התורות הנפולות שנתבררו על ידו כנ"ל. ועל כן על ידי זה דיקא הוא מתקן ומעלה האלפין הנפולין, כי הם בחינה אחת ממש כנ"ל. וזה שכתוב (בשמואל א ז): וסבב בית אל והגלגל והמצפה וכו' ותשבתו הרמתה כי שם ביתו. ודרשו רבותינו זכרונם לברכה: בכל מקום שבא שם ביתו. כי שמואל סבב בכל המקומות האלו בשביל לברר האלפין הנ"ל שבשביל זה כל הטלטולים של הצדיקים כנ"ל. וזהו 'ותשבתו הרמתה כי שם ביתו', בכל מקום שבא שם ביתו, כי בכל מקום שבא הכניס את התורות הנפולות הנזכרות לעיל מבחינת אורא דעלמא לבחינת בית. ועל כן בכל מקום שבא שם ביתו

אות ז

ועל-כן עקר שלמות התקון היה בבית המקדש שהוא עקר הבית שעומד על מקומו בחינת ביתא בין שמיא לארעא כנ"ל. ושם עקר התורה כנ"ל. ועל כן שלמה דיקא בנה את בית המקדש, כי שלמה זכה לאלו האלפין בקדשה, כמו שכתוב: וידבר שלשת אלפים משל וכו'. כמו שמבאר בהתורה הנ"ל. ועל כן הוא דיקא זכה לבנות את הבית ששם עקר קיום התורה האמתית שהוא בחינת אלו האלפין בקדשה וכנ"ל. אבל בעוונותינו הרבים גם אז עדין לא נזדככו לגמרי מעצת הנחש והתגרה הבעל דבר כל כך עד שהטעה את ישראל אחר כך בלמודים רעים על ידי ירבעם וחבריו ונביאי השקר שכלם ינקו מתורות הנפולות הנזכרות לעיל עד שהתגברו העוונות ונחרב הבית בעוונותינו הרבים, כי יש בענין הלמודים רעים הנזכרים לעיל כמה וכמה בחינות, כי יש מי שפוגם בזה מעט ויש יותר ויש שפוגם כל כך עד שבא לידי כפירות גדולות ועבודה זרה ממש כמו ירבעם וחבריו שהיו גדולים בתורה מאד, כמו שדרשו רבותינו זכרונם לברכה ואחר כך באו לידי כפירות כאלה. והכל היה על ידי למודים רעים הנזכרים לעיל שנמשכו אחריהם מחמת קנאה ותאוה וכבוד וכו', כמובא בדברי רבותינו זכרונם לברכה עד שהחטיאו את הרבים והחריבו את הבית, כי הבעל דבר מתגרה מאד בתלמידי חכמים

דיקא עד שגם צדיקים גדולים יכולים לטעות לפעמים על ידי התורות הנפולות הנזכרות עד שמהפך דעתם מן האמת. ועל כן גם שלמה המלך עליו השלום בעצמו שזכה לאלו הד אלפין בקדשה וזכה באמת לבנות את הבית, אבל תכף כשהתחיל לבנותו התקנא על זה הבעל דבר מאד והתגרה בו עד שהטעה אותו גם כן על ידי למודים רעים הנזכרים לעיל עד שנשא את בת פרעה ונשים נכריות שכל זה בא לו על ידי למודים פגומים הנזכרים לעיל שאמר לאיתאל ואכל (משלי ל) ורצה להתחכם כנגד תורת משה שאמר ולא ירבה לו נשים, כמו שהתודה אחר כך בעצמו כי בער אנכי מאיש וכו'. וזה גרם חרבן הבית כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. וכמובא בפרוש רש"י על פסוק: ויאהב שלמה את ה' וכו' ארבע שנים עד שלא התחיל לבנות הבית אבל משהתחיל לבנות ויתחתן שלמה את בת פרעה. נמצאת אומר כי על אפי וחמתי היתה לי עיר ההיא וכו'. כי עקר חרבן הבית נמשך מפגם אלו האלפין הנפולין שהוא פגם התורה שעקרה בבית המקדש. וכשהתגברו הקלפות וחזרו והטעו אותם על ידי התורות הנפולות שעדין לא נתבררו בשלמות על ידי זה נחרב הבית וכו"ל. נמצא, כשחזר שלמה ופגם באלפין הנ"ל על ידי שנשא את בת פרעה, על ידי זה עקר הפגם היה בבחינת קרבן התמיד, כי על ידי הקרבת קרבן התמיד מעלין אלו הד אלפין כנ"ל. וכשפגם בהם פגם בבחינת התמיד. ועתה תראה נפלאות שזהו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה כשנשא שלמה את בת פרעה הכניסה לו אלף מיני זמר וכו' והיה ישן עד ארבע שעות ועל אותה שעה שנינו שקרב התמיד בארבע שעות. כי עקר הפגם שלו הגיע להקרבת התמיד כנ"ל. ועל כן גרם החטא שנתאחר הקרבת התמיד דיקא, כי הפגם של אלו הלמודים רעים שעל ידי זה נשא את בת פרעה הוא ההפך מהקרבת התמיד, כי התמיד הוא תקון אלו האלפין כנ"ל. ועל כן כשנמשך אחר למודים פגומים הנזכרים לעיל גרם שנתאחר הקרבת התמיד דיקא כנ"ל וישרים דרכי ה' :

אות ח

ועל-כן נקראים גדולי הצדיקים אלופים, כמו שכתוב: אלופינו מסבלים וכו'. בחינת ראשי אלפי בני ישראל. כי הם מעלין בחינת האלפין הנזכרים לעיל. וזהו בחינת והחרש והמסגר אלף שהם היו צדיקים גדולים ונוראים שעסקו לתקן האלפין הנ"ל לתקן פגם חרבן הבית שהיה על ידי זה. ועל כן באמת נאמר עליהם כי הפיצותים בגוים וכי זריתים בארצות ואהי להם למקדש מעט. ודרשו רבותינו זכרונם לברכה אלו בתי כנסיות ובתי מדרשות. כי כשזוכין בגלות להרביץ תורה אמתית בישראל ולקבע בתי כנסיות ובתי מדרשות לעסק בהם בתורה נעשה על ידי זה תקון גדול, כי

על ידי זה חוזרים לתקן פגם החרבן ועוסקים בתקון בנינו, כי כל הגליות שישראל גולין מארץ ישראל ומטלטלין ונעים ונדים בחוץ לארץ. זה בחינת אוירא דעלמא כנ"ל, כי נקראים נדחים, כמו שכתוב: אם יהיה נדחך בקצה השמים וכו'. אבל כל כונתו יתברך שמו לטובה. כדי שעל ידי זה דיקא יבררו ויעלו ישראל את האלפין הנפולין שהם התורות הנפולות שיבררו אותם בכח הצדיקים הגדולים שבכל דור ודור שהם יכולים לברר ולהעלות התורות מאוירא דעלמא מבחינת גלות וטלטול לבחינת ביתא הנ"ל שהוא בחינת הבית המקדש על ידי שעוסקים לעשות ישיבות קדושות ולקבע בתי מדרשות לעסק בהם בתורה שהם בחינת מקדש מעט כנ"ל. ועל כן גלו תחלה החרש והמסגר אלף כדי שעל ידי גלותם דיקא יחזרו ויתקנו האלפין הנ"ל. וכן נעשה בכל דור ודור בימי הגלות על ידי גדולי הצדיקים כנ"ל עד שנזכה על ידי זה שיבנה הבית המקדש על מכונו במהרה בימינו, אמן:

אות ט

וזה בחינת ועברתי בארץ מצרים אני ה'. אני ולא מלאך וכו'. כי עקר יציאת מצרים היה כדי לקבל את התורה, כמו שכתוב: בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלקים וכו'. ועקר קבלת התורה תלויה בבחינת ברור הד אלפין הנ"ל שמשם נמשכת התורה כנ"ל, וכל האותות והמופתים שעשה משה במצרים כלם היה התחלת המשכת התורה, כי עקר התורה הוא לגלות אלקותו בעולם. וזה התחיל משה להמשיך על ידי כל האותות והמופתים הנוראים שעשה במצרים, כי כל המופתים עשה בכח התורה שהתחיל להמשיך במראה הסנה שאז נתגלה לו ה' יתברך והודיע לו שמותיו הקדושים שהוא התחלת המשכת התורה, כי אוריתא כלה שמא דקדשא בריך הוא, כי באוריתא ברא קדשא בריך הוא עלמא. ועל כן על ידי התורה יכולין לשנות הטבע ולעשות מופתים נוראים, כי כל הנהגת העולם על ידה. ומי שזוכה לתורה יכול להנהיג העולם כרצונו ולעשות מופתים נוראים בעולם שזהו בחינת כל האותות והמופתים שעשה משה. שהכל היה בכח התורה שהתחיל להמשיך כנ"ל. אבל מחמת שיש מתנגדים שמקבלים מתורות הנפולות מאלפין הנפולין הנזכרים לעיל. ומשם נמשך הכח של חרטמי מצרים שעשו גם הם בלהטיהם כן, כי בודאי גם הם אין להם שום כח כי אם על ידי שמשתלשל להם איזה ניקה מהתורה שמשם כל החיות וכל הנהגת העולם רק שהם מקבלין דרך הקלפות מהתורות הנפולות ועל ידי זה רצו להתגבר נגד משה. וכל מה שעשה משה דרך הקדשה על ידי כח התורה הקדושה עשו גם הם על ידי שקבלו מתורות הנפולות כנ"ל. ועל ידי זה הכביד לב פרעה לבלי

לשלחם. והכל על ידי שקבל מחרטמי מצרים שהם מקבלים חכמתם הרעה מתורות הנפולות כנ"ל. על כן בשעת גמר יציאת מצרים. הכרח ה' יתברך כביכול, להתגלות בעצמו כי ה' יתברך והתורה כלא חד. וזהו בחינת ועברתי בארץ מצרים אני ה' אני ולא מלאך וכו'. כי עקר אחיזת התורות הנפולות הוא כשהתורה משתלשלת ויורדת ומתלבש בבחינת מלאכים בבחינת מט"ט שכלול מששה סדרי משנה ששם יש אחיזת טוב ורע, טמא וטהור וכו'. ושם צריכין ברור גדול לברר הטוב מהרע האמת מהשקר. ומי שאינו זוכה לברר כראוי אזי לא זכה וכו', כי מקבל תורות נפולות הנ"ל, כי בעצם התורה בשרשה שהיא כלא אלקות בודאי אין אחיזה להקלפות כלל רק כשיורדת דרך המלאכים כנ"ל. ועל כן בשעת יציאתם ממצרים שהיתה שם אחיזת הקלפות מאד כידוע שהם בחינת החרטמי מצרים שינקו מתורות הנפולות כנ"ל, על כן לא היה אפשר לצאת משם עד שנתגלה, כביכול, ה' יתברך בעצמו, כמו שכתוב: ועברתי בארץ מצרים אני ה' אני ולא מלאך אני ולא שרף אני ולא השליח, אני ה' אני הוא ולא אחר. וחושב ד פעמים אני כנגד ד אלפין הנ"ל, כי לית אני בלא אלף, הינו שנתגלה ה' יתברך בעצמו שהוא בחינת עצם התורה בעצמה ולא נתלבשה בשום מלאך ושרף וכו', כי יש בענין התלבשות התורה כמה וכמה בחינות. ותכף כשנתלבשת באיזה בחינת מלאך ושליח יכול להשתלשל משם איזה יניקה להקלפות להחליף את האמת חס ושלוש, שזהו בחינת תורות הנפולות הנ"ל, כי יש בענין התורות הנפולות בחינות רבות, כי יש שמהפך האמת לגמרי. ויש שנוטה מעט מהאמת ויש שאינו נוטה מהאמת כי אם מעט דמעט שאי אפשר להבחין כלל, על כן אי אפשר לצאת מבחינת גלות מצרים שכולל כל הגליות בגשמיות ורוחניות כי אם על ידי שזוכין לתורת ה' באמת לאמתו בבחינת ועברתי בארץ מצרים ותרגומו: ואתגלית וכו'. אני ולא מלאך אני ולא שרף אני הוא ולא השליח אני ה'. אני הוא ולא אחר, שלא יהיה בהתורה שום אחיזה מאחר כלל רק תהיה בבחינת אני ה' אני ולא אחר. כי קדשא בריך הוא ואוריתא כלא חד כנ"ל:

הלכות ברכת המזון הלכה ו נכללת בהלכות נטילת ידים הלכה ו מאות ע ואילך

ברכת הפרות א

אות א

היו לפניו מיני פרות הרבה מברך על החביב תחלה. חוץ מברכת שבעה מינים. עין בשלחן ערוך הדינים בזה (סימן ריא). וכן ברכת העץ קודם לאדמה וכו', עין שם :

כי כתב רבנו נרו יאיר (בהתורה ויהי מקץ זכרון סימן נד) שה' יתברך מזמין לכל אדם בכל יום ובכל שעה להעלות ניצוצות לפי חלקי נפש רוח נשמה שיש לו אז, עין שם. והנה בהדברים הנאכלים שם מלבשים ביותר נפשות הקדושות וכל אחד מזמין לו ה' יתברך לאכל מאכלים השיכים לחלקי נפש רוח נשמה שיש לו אז כדי להשלים נפשו וזהו שאנו מברכין בורא נפשות רבות וחסרונם. 'וחסרונם' דיקא, כי אלו הנפשות שאוכל עתה הם הניצוצות שנחסרו מנפשו ונפלו לשם. וכעת על ידי אכילתו הוא משלים חסרון נפשו ממש. ולפעמים אין לאדם שום חסרון בנפשו רק שעל ידי אכילתו הוא מעלה נפשות משם. ועל ידי זה מאיר על נפשו ומחיה את נפשו בהארה יתרה. וזה בחינת על כל מה שבראת להחיות בהם נפש כל חי. ופרש הר"ב שם, דהינו שאפלו בלתי אותן הדברים אפשר להתקיים והם רק להחיות ביותר להוסיף חיות והארה בנפשו כנ"ל. ועל כן מברך על החביב תחלה, כי כל דבר מושך עצמו לשרשו למקום שחיותו תלוי שם. ועל כן מאחר שחביב ומתאוה לו אותו הדבר בודאי יש שם נפשות השיכים לו אז לחלקי נפש רוח נשמה שלו ועל כן מברך עליו תחלה, כי עקר שלמות הנפשות ועליתן הוא על ידי הברכה, אבל שבעה מינים שנשתבחה בהן ארץ ישראל ששם שרש כל הנפשות דקדשה, כי ארץ ישראל הוא בחינת אמונה שהיא שרש הנפשות ועל כן משם יצא לחם, כי כל השפעות אכילה דקדשה יוצא משם כמו שכתב רבנו במאמר: ואכלתם אכול ושבוע (סימן מז). כי כל המאכלים הם בחינת נפשות כנ"ל. ועל כן יש להם מעלה וקדימה לברכה כנ"ל. וזה שקבעו רבותינו זכרונם לברכה ברכה מיחדת לפרות, דהינו בורא פרי האדמה או בורא פרי העץ ולא כללו אותם בשאר דברים שברכתן שהכל, כי בפרות יש נפשות יקרות מאד. וכמו שהבנתי משיחת רבנו נרו יאיר. ועל כן נקראים פרי, כי חשיבות הנפשות ומעלתה תלוי בהדעת, כי עקר גדול הנפש ויניקתה הוא מהדעת, כמו שכתב רבנו. וכל מה שהנפש סמוכה יותר אל הדעת היא חשובה יותר. ועל כן הם נקראים פרי, כי הדעת נקרא פרי על שם שהוא עושה פרות, כמו שכתב רבנו להורות שהם סמוכים אל הדעת. ועל כן מיחדין להם ברכה מחמת החשיבות הזאת ומזכירין בהברכה שם פרי, דהינו פרי האדמה או העץ. וכן פרי העץ חשובין מפרי האדמה ויחדו להם ברכה כי שם מלבשים נפשות יקרות ביותר בבחינת כי אדם עץ השדה. ועל כן אם ברך על פרות העץ בורא פרי האדמה יצא. כי אותו המעלה שיש לפרות האדמה יש להם גם כן רק שהם חשובין יותר כנ"ל, אבל להפך לא יצא,

כי ברכת העץ אינו שיד כלל לפרי האדמה כי אין להם אותו המעלה כנ"ל.
ועל כלם אם אמר שהכל יצא, כי שהכל כולל כלם בבחינת שהכל נהיה
בדברו, כי מהדבור יוצאין הנפשות בבחינת נפשי יצאה בדברו :

וזה שכתוב בשלחן ערוך כמה דינים שיש כמה דברים שאין מברכין
עליהם רק בורא פרי האדמה אף על פי שגדלים על העץ, עין שם. כי באמת
מה שתקנו ברכה מיחדת על פרי העץ הוא רק מחמת חשיבותם כנ"ל, כי
באמת לא תקנו ברכה פרטית על כל דבר ודבר רק מחמת חשיבות הנ"ל
יחדו להם ברכה. ועל כן כשאינם עקר הפרי אין להם אותו המעלה, על כן
אין מברכין עליהם רק בורא פרי האדמה. וכן כמה דברים שעדין לא נגמר
בשול הפרות אין מברכין עליהם גם כן רק בורא פרי האדמה, כי כשלא
נגמר בשולם עדין לא נשלם הנפש שיש שם כמו שכתב רבנו בזה. ועל כן
אין להם חשיבות וכנ"ל :

ועל-כן אין מברכין על הטפל כלל רק על העקר , כי הכל הולך אחר כונת
האדם ודעתו. ומאחר שזה עקר אצלו בודאי הוא שלמות נפשו. ועל כן
מברך עליו ופוטר את הטפל אפלו אם הוא לחם, כי אף שהלחם חשוב
מאד בכל מקום והוא בחינת דעת כנ"ל. אף על פי כן מאחר שעתה אינו
חפץ בלחם כלל רק לאכל אותו העקר בעיניו. והלחם אינו אוכל כי אם
לטפל בודאי בשעה זו צריך לשלמות נפשו אותו העקר דיקא לפי חלקי
נפש רוח נשמה שיש לו אז. ועל כן מברך עליו ופוטר את הטפל כנ"ל :

ומחמת שעקר שלמות הנפשות ועליתן על ידי הדעת. על כן הולכין אחר
דעת האדם, דהינו אם היתה דעתו על הפרות אף שלא היה לפניו אין צריך
לברך עליהם וכן להפך, כי עקר עליתם ותקונם תלוי בדעת האדם כנ"ל :

ועל-כן צריך לנהג כבוד באכלין, כי במקום שמלבשין נפשות צריך לנהג
בהם כבוד כדי שיתאוו הנפשות לצאת, כי שרשם הוא הכבוד. וכמו שכתב
רבנו במאמר דרשו וכו' סימן לז המובא בהלכות בית הכנסת , עין שם :

ענין ברכת הנהנין ודין קדימה משבעה מינים שנשתבחה בהן ארץ ישראל קודמין לכל. וכל הקודם בפסוק קודם לברכה :

כי אנחנו עם קדוש בני ישראל צריכין שיהיה כל מזונותינו משפע של ארץ ישראל, כי רק ארץ ישראל שיד לנו בני ישראל, אבל שפע ואכילה של חוץ לארץ אינו כדאי לנו, כי חוץ לארץ הוא אויר הטמא. והיא תחת ממשלת הסטרא אחרא ואינו ראוי השפעתה לישראל, על כן אנו צריכין לתקן כל אכילתנו ושתייתנו שיהיה בבחינת שפע של ארץ ישראל כאלו יוצא מארץ ישראל. וזה נעשה על ידי הברכה שאנו מברכין על כל דבר. וכשאנו מברכין ומודים אותו יתברך שבראם בזה בעצמו נעשה ארץ ישראל בכל מקום, כי עקר ארץ ישראל נעשה על ידי כח מעשיו הגיד לעמו לתת להם נחלת גוים, כמו שכתב רבנו נרו יאיר על ענין מחאת כף בתפלה (סימן מד), עין שם. דהינו מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: למה פתח התורה בבראשית וכו'? אלא משום כח מעשיו וכו' ברצונו נתנה להם. וברצונו נטלה מהם ונתנה לנו. נמצא שעקר ארץ ישראל נעשה על ידי שנתגלה שה' יתברך ברא כל העולם כלו ובידו לתנה למי שירצה. וכשאנו מברכים ומודים אותו יתברך על איזה פרי שבראה. אזי אנו מגלין קדשת ארץ ישראל גם באותו המקום שגדל הפרי מאחר שאנו מגלין ומודים שהוא יתברך ברא הכל שמזה נעשה עקר קדשת ארץ ישראל כנ"ל. וזה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה כתיב לה' הארץ ומלואה. וכתוב: והארץ נתן לבני האדם. כאן קדם ברכה אזי לה' הארץ ומלואה וכו'. כאן לאחר ברכה אזי: והארץ נתן לבני אדם. נמצא, שלאחר ברכה כתיב והארץ נתן וכו'. והינו בחינת כח מעשיו וכו' לתת להם נחלת גוים, הינו שעל ידי הברכה אנו קונין את העולם שה' יתברך נתנה לנו על ידי הברכה שאנו מברכין אותו כנ"ל. וזהו ממש בחינת ארץ ישראל שאמרו רבותינו זכרונם לברכה כח מעשיו וכו'. הוא בראה וברצונו נתנה להם וברצונו נטלה מהם ונתנה לנו. וכן על ידי הברכה נתגלה כל זה גם כן כנ"ל. בבחינת והארץ נתן לבני האדם הנאמר לאחר ברכה כנ"ל. ועל כן גם כאן נעשה ארץ ישראל כנ"ל. וזהו השנוי שבין הכתובים. שקדם הברכה כתיב לה' הארץ ומלואה תבל ויושבי בה. שפרש רש"י שקאי על ארץ ישראל ושאר ארצות. ואחר ברכה כתיב סתם והארץ נתן לבני האדם, ארץ סתם, כי בכל מקום שכתוב ארץ סתם הוא ארץ ישראל שנקרא ארץ סתם, כמו שכתב רבנו נרו יאיר. וכמרגל בדברי רבותינו זכרונם לברכה לקרא ארץ ישראל ארץ סתם, הינו שלאחר הברכה שנתגלה שה' יתברך ברא הכל וברצונו לתנה למי שירצה. אזי והארץ נתן לבני אדם 'ארץ' סתם, הינו ארץ ישראל, הינו שנעשה הכל ארץ ישראל כנ"ל. אבל קדם ברכה יש חלוק בין ארץ ישראל שקדשתה מכבר ובין שאר ארצות שהם חוץ לארץ. וזהו שמחלק הפסוק הנאמר קדם ברכה כתיב לה' הארץ ומלואה תבל וכו', דהינו ארץ ישראל ושאר ארצות, כמו שפרש רש"י. כי קדם הברכה קדם שנתגלה שהכל שלו יתברך, אף על פי שבאמת הכל שלו יתברך שמו, כמו שכתוב: לה' הארץ

ומלואה וכו'. אף על פי כן לא נמשך קדשת ארץ ישראל למטה בכל מקום כנ"ל. רק כשנתגלה גם למטה שה' יתברך ברא הכל והוא נתנה לנו בבחינת והארץ נתן לבני האדם כנ"ל, כי עקר כל הקדשות אינן נמשכות רק כשנתגלה למטה קדשת אלקות ומלכותו יתברך שאז נמשך הקדשה גם למטה. ואזי נעשה בכל מקום ארץ ישראל כנ"ל על ידי הברכה שעל ידה נתגלה אלקותו יתברך שהוא ברא הכל. וברצונו נתנה לנו, כמו שכתוב: והארץ נתן וכו' כנ"ל. נמצא, שעל ידי הברכה נעשה בכל מקום ארץ ישראל:

גם איתא בדברי רבנו נרו יאיר שעקר ארץ ישראל. על ידי עיני השגחתו יתברך שהוא משגיח בארץ ישראל תמיד, כמו שכתוב: תמיד עיני ה' אלקיך בה וכו'. ועל ידי זה נמשך קדשת ארץ ישראל. וזה נעשה על ידי ההתפארות שה' יתברך מתפאר בישאל שעל ידי זה ההתפארות נעשין בחינת תפלין. ועל ידי התפלין מחין נעשין בחינת עינים שמשגיח בהם שעל ידי זה נעשה קדשת ארץ ישראל כנ"ל, עין שם היטב במאמר המתחיל מי שיודע מארץ ישראל וכו' (בלקוטי תנינא סימן מ"ם). וזה בחינת הברכה שעל ידה אנו עושין ארץ ישראל, כי כשאנו מברכין אותו יתברך ומשבחין ומפארין אותו יתברך. אזי הוא יתברך מתפאר בנו בבחינת את ה' האמרת וה' האמרך, דהינו שאנו מפארין ומברכין אותו יתברך והוא מאמירנו שאנו מתאמרין ומתפארין בו יתברך שהוא אלקינו שברא הכל. אז יוה' האמרך, שהוא יתברך מתפאר בנו גם כן שאנחנו עמו בבחינת ישראל אשר בך אתפאר ועל ידי זה נעשה קדשת ארץ ישראל כנ"ל. נמצא שעל ידי הברכה נעשה בחינת ארץ ישראל. ועל כן שבעת המינין שבהן נשתבחה ארץ ישראל הם מקדמים לברכה, כי שבעת המינים שהם שבח ארץ ישראל, הם עצמם בחינת קדשת ארץ ישראל, כי עקר קדשת ארץ ישראל על ידי עיני השגחתו יתברך שמסתכל בה תמיד כנ"ל ובשבעת המינין אמרו רבותינו זכרונם לברכה: כל המקרא הזה כלו לשעורין נאמר חטה לבכדי אכילת פרס וכו'. נמצא שבעת המינין הם שעורין של תורה שבהם משערין שעורי תורה. ושעורין דאוריתא הם בחינת עינים בחינת השחר שבעין שהוא מצמצם הראות שהוא בחינת שעורא דאתון דאוריתא (וכמבאר היטב במאמר מישראל דסכינא סימן למ"ד). ועל כן שבעת המינין שהם שעורין דאוריתא, הם בבחינת עינים-בת עין. ועל כן הם שבעה כנגד שבעה גלדי עינא ועל כן בהם דיקא נשתבחה ארץ ישראל, כי עקר ארץ ישראל על ידי בחינת עיני השגחתו יתברך כנזכר לעיל. ועל כן משבחה התורה שנמצא בה שבעת המינין אלו שהם בחינת שעורין דאוריתא בחינת בת עין שבעה גלדי עינא בחינת צמצום הראות. ועל כן על ידי שבעה מינים אלו שהם שעורין דאוריתא יוכל להמשיך עיני השגחתו יתברך על ארץ ישראל, כי עקר ההשגחה על ידי בת עין, דהינו צמצום הראות שהוא בחינת שעורין דאוריתא כנ"ל. נמצא, ששבח שבעת המינים שיש לשבח הסמוך תמיד עיני ה' אלקיך בה, כי עיניו יתברך שם על ידי שבעת המינים שהם בחינת שעורין דאוריתא בת עין כנ"ל. נמצא, שבעת המינים שבהם נשתבחה ארץ ישראל הם עצמם בחינת קדשת ארץ ישראל כנ"ל. ועל כן הם קודמים לברכה, כי

עקר הברכה הוא רק להמשיך קדשת ארץ ישראל כנ"ל. ועל כן כל הקודם בפסוק קדם לברכה, כי אתון דאוריתא הם בחינת עיני השגחתו יתברך, בחינת בת עין כנ"ל. כי בהתורה מלבש השגחתו יתברך כביכול כמובא במאמר 'אשרי העם יודעי תרועה' המדבר מהשגחה בסימן יג. ועל כן כל הקודם בתורה קודם לברכה, כי הוא סמוך ביותר להשגחתו יתברך שעל ידי זה נעשה קדשת ארץ ישראל כנ"ל שזהו עקר הברכה כנ"ל:

ועתה מישב היטב מה שהקשו בגמרא על פסוק ארץ חטה ושעורה שלמדו ממנו דין קדימה. והקשו ההוא לגופא אצטריך, כי כל המקרא לשעורין נאמר וכו'. כי אדרבא, זהו דיקא שבח ארץ ישראל שנמצא בה שבעה מינין אלו שבהם משערין שעורין דאוריתא שזה בחינת בת עין שמזה בעצמו נעשה קדשת ארץ ישראל כנ"ל ומחמת זה בעצמו ראוי להקדימם לברכה, כי עקר הברכה הוא להמשיך קדשת ארץ ישראל כנ"ל:

ג

הפרות

ברכת

אות א

ענין ברכת הפרות על פי המאמר דרשו ה' ועזו בקשו פניו תמיד (בסימן לז), עין שם כל התורה כלו. וקצת היוצא משם בקצור הוא. כי גוף ונפש הם בחינת אדם ובהמה, אור וחשך, חכמה וסכלות, בחינת זכרון ושכחה וכו', בחינת חכמת התורה וחכמות חיצוניות שהם בחינת סכלות כנגד חכמות התורה וכו'. וצריך כל אחד להכניע החמר, הינו בחינת מיתה, בחינת סכלות של הגוף של הארבעה יסודות, כמו שאיתא בזהר וכו'. וזה נעשה על ידי התענית וכו'. וזה בחינת אגרא דתעניתא צדקתא וכו'. אבל יש שתי בחינות צדקה. צדקה בחוץ לארץ וצדקה בארץ ישראל שהיא גדולה ולמעלה מצדקת חוץ לארץ. וכן יש שני בחינות תורה כי אין דומה התורה היוצאת מהבל שיש בו חטא להתורה היוצאת מהבל שאין בו חטא, כי אין הדין נמתק ואין העולם מתקים אלא על הבל פיהם של תינוקות וכו'. וזה פרוש: וזכרתי את בריתי יעקב וכו' עד והארץ אזכר על ידי אורא דארץ ישראל ועל ידי הבל שאין בו חטא, על ידי זה נתגלגל האבות בעולם להגן ונדחה הדין והחשך בחינת החמר והסכלות ונתעלה

השכל שהוא בחינת הנפש, בחינת התורה, בחינת אור וחיים וחסד וכו'. וזה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: היושב בתענית נקרא חסיד, שנאמר: גומל נפשו איש חסיד. כי מבטל הדין והחשך וכו' וממשיך חסדים והוא גמילות חסד לנפשו, הינו לתורה וכו', עין שם. וזה פרוש שלשה אזהרות שהזהיר רבי יהודה בן בתירה מנציבין: הזהרו בזקן ששכח תלמודו והזהרו בורידין כרבי יהודה והזהרו בבני עמי הארץ שמהם תצא תורה, כי אלו שלש בחינות מרמזין להתעלות הנפש והשכל והתורה והזכרון וכו'. כי שרש התורה הוא כבוד ה' יתברך, כמו שכתוב: לכבודי בראתיו וכו'. ועל כן על ידי הכבוד שנותנין לזקן ששכח תלמודו. על ידי זה נתעלה הנפש והזכרון וכו'. וזהו הזהרו בורידין וכו'. כי הדם הוא הנפש שבא בגלגול להתתקן. וצריך השוחט לכוון להעלות הנפש שבדם. גם עקר חסרון הפרנסה הוא רק על ידי שוחטים שאינם מהגנים וכו' וכו'. כי השוחט ההגון מאכיל ומפרנס לישראל על ידי שמעלה הנפשות להשכינה וכו' וכן להפך וכו', עין שם כל זה היטב. וזהו: אכלי עמי אכלו לחם וכו'. רב אמר: אלו הדינים. ושמואל אמר: אלו מלמדי תינוקות וכו'. והכלל, כי להעלות הנפש שהוא בחינת תורה, בחינת זכרון, בחינת חכמה וחיים אור וחסד. ולהכניע ולבטל החמר והגוף שהוא בחינת סכלות ושכחה וכו'. העקר הוא על ידי בחינת הבל שאין בו חטא שהוא אוירא דארץ ישראל, בחינת הבל פיהם של תינוקות שזהו בחינת תענית וצדקה לארץ ישראל. וזהו: הזהרו בבני עמי הארץ שמהם תצא תורה. כי בני עמי הארץ הם נפשות נכבדות מאד וכו', אך הם כצפרים האחזות בפח וכו'. ובשביל זה צריך לכבדם, כי על ידי הכבוד נתגלה יותר התורה מהתעלמותה, הינו הנפש. כי שרש התורה הוא הכבוד וכו' והנפש משתוקקת להכלל בו בשרשו. וזהו הזהרו וכו' שמהם תצא תורה וכו', עין שם כל זה היטב:

וזה בחינת ברכת הנהנין שאסור להנות מעולם הזה בלא ברכה, כי זה ידוע שעל ידי הברכה שמברכין על איזה פרי או כיוצא על ידי זה מעלין הנפש המגלגל שם, כי בכל דבר שבעולם יש נפשות המגלגלים. ועל כן עקר הברכה הוא בבחינת אוירא דארץ ישראל כדי שיהיה המאכל נכלל באוירא דארץ ישראל על ידי הברכה, כי שם צוה ה' את הברכה חיים וכו', כי ארץ ישראל הוא מקור הברכות, כי שם עולין כל התפלות והברכות וההודאות, כי שם עולין כל התפלות והברכות וההודאות, כי כל ברכת הנהנין אנו למדין מברכת המזון, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה לאחריו מברך לפניו לא כל שכן. ועקר ברכת המזון היא בבחינת ארץ ישראל, כמו שכתוב: ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלקיך על הארץ הטובה וכו'. כי כל ברכת הנהנין כלם הם בשביל להעלות הנפש אשר שם בהדבר שאוכל. ועל כן צריכין שיהיה כל הברכות הנהנין בבחינת אוירא דארץ ישראל, כמו שכתוב: ואכלת ושבעת וברכת וכו' על הארץ הטובה שמשם אנו למדים כל הברכות כנ"ל. כדי להעלות הנפש על ידי אוירא דארץ ישראל כנ"ל, כי עקר עלית הנפש וכו', הוא על ידי אוירא דארץ ישראל שהוא בחינת הבל פיהם של תינוקות וכו' כנ"ל. כי כשמברכין על איזה דבר על ידי זה נתגלה כח מעשיו וכו', כי מגלין על ידי הברכה שה'

יתברך ברא את כל העולם כלו. ועקר קדשת ארץ ישראל נעשה על ידי כח מעשיו וכו', על ידי שנתגלה שה' יתברך ברוך הוא ברא הכל, כמו שפרש רש"י על פסוק בראשית, כמו שכתב רבנו זכרוננו לברכה בכמה מקומות. נמצא שעל ידי הברכה שמברכין שעל ידי זה מגלין שה' יתברך ברא דבר הזה, על ידי זה נכלל זה הדבר שמברכין עליו בבחינת אויר הקדוש, בחינת אוירא דארץ ישראל, כי עקר קדשת ארץ ישראל הוא רק על ידי בחינה זו, על ידי בחינת כח מעשיו על ידי שגלה ה' יתברך בתחלת התורה שהוא יתברך ברא הכל. ועל כן בכל מקום שישראל שם ומגלין ומפרסמין את הקדשה, דהינו שמגלין שה' יתברך ברא הכל, נמשך לשם בחינת קדשת ארץ ישראל, בחינת מקדש מעט, כי עקר קדשת ארץ ישראל הוא רק על ידי כח מעשיו כנ"ל. וכמבאר זה בדברי רבנו בכמה מקומות. ועל כן על ידי הברכה שמברכין על הדבר ומגלין שה' יתברך ברא את הדבר הזה, על ידי זה נכלל הדבר הזה על ידי הברכה בבחינת אוירא דארץ ישראל כנ"ל. ועל ידי זה מעלין הנפש אשר מגלגל שם, כי עקר התעלות הנפש הוא על ידי בחינת אוירא דארץ ישראל כנ"ל. שעל ידי זה עולה הנפש שהוא בחינת תורה, בחינת זכרון וכו' כנ"ל. וזה בחינת מה שהזהירו רבותינו זכרונם לברכה לנהג כבוד באכלין, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה שלא לבזות את האכלין כמבאר בשלחן ערוך, כי צריכין לנהג כבוד באכלין כדי שיתעלה הנפש אשר שם על ידי הכבוד שהוא שרש הכל כמבאר היטב בדברי רבנו במאמר הנ"ל על מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: הזהרו בבני עמי הארץ לכבדם שמהם תצא תורה, עין שם היטב. נמצא, שעקר הברכה שמברכין על כל דבר הוא בבחינת אוירא דארץ ישראל שהוא בחינת הבל פיהם של תינוקות וכו'. וזהו בחינת סדר ברכות שמלמדין את התינוקות בתחלת למודם, כי עקר הברכה הוא על ידי הבל פיהם של תינוקות שהוא הבל שאין בו חטא בחינת אוירא דארץ ישראל כנ"ל. ושם מקור הברכה בבחינת יברך את הנערים, ועל ידי זה נתגלין האבות בעולם להגן ונדחה הדין והחשך ונכנע החמר והגוף והשכחה והסכלות וכו'. ונמשך חסד וכו' בחינת חכמה וחיים וזכרון כמבאר היטב במאמר הנ"ל:

אות ב

וזה האי מאן דבעי למהוי חסידא ליקיים מלי דברכות, כי על ידי הברכה מעלה את הנפש כנ"ל. ונמשך חסד בחינת גומל נפשו איש חסיד כנ"ל. נמצא, שעל ידי הברכות הוא חסיד. וזהו: ואמרי לה מלי דאבות, הינו כנ"ל, כי עקר הברכות הם בבחינת אוירא דארץ ישראל שעל ידי זה נתגלין האבות בחינת וזכרתי את בריתי יעקב וכו' עד והארץ אזכר וכו'

כנ"ל. וזהו: ואמרי לה מלי דנזיקין, כי כל דיני נזיקין הם סלוק ההזק מחברו לבלי להזיק אחד את חברו ואם הזיקו ישלם הזקו. ועל ידי זה נדחה הדין שהוא בבחינת הזק. וזהו: ואמרי ליה מלי דנזיקין, דהינו לסלק ולדחות ההזק והדין והחשך ולהעלות הנפש והשכל וכו' על ידי הברכות שהם בחינת אוירא דארץ ישראל שעל ידיהם נתגלו האבות כנ"ל, כי סלוק ההזק מחברו שהם דיני נזיקין הוא גם כן בבחינת הנ"ל בחינת התעלות הנפש וכו' ולהכניע הדין וכו'. כי הממון הוא שרש הנפש, כמבאר בדברי רבנו זכרוננו לברכה במקום אחר (סימן נט). וזה מרמז גם במאמר הנ"ל שכתב שם שעל ידי צדקה מעלין הנפש וכו' כנ"ל, כי עני חשוב כמת מאחר שאין לו ממון להחיות נפשו, כי הממון דקדשה הוא שרש הנפש כנ"ל. נמצא, כשנותן מממונו צדקה לעני הוא מחיה ומקים נפשו, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: כל המקיים נפש אחת מישראל וכו'. כי הממון הוא הנפש כנ"ל. ועל כן על ידי הממון שנותן לעני על ידי זה נתעלה הנפש והשכל בבחינת אשרי משכיל אל דל, כי אין עני אלא מן הדעת, כי הכל אחד, כי מאחר שאין לו ממון שהוא בחינת נפש בחינת שכל כנ"ל. על כן הוא עני מן הדעת גם כן בבחינת חכמת המסכן בזויה. ועל ידי שנותנין לו ממון נתעלה הנפש והשכל וכו'. ועל ידי זה נתעלה נפשו של הנותן גם כן כי כל המרחם על הבריות מרחמין עליו וכו'. ונמשך עליו רחמנות וחסד שהוא בחינת התעלות הנפש וכו' כנ"ל. ועל כן על ידי צדקה הוא התעלות הנפש וכו' כנ"ל כי הממון הוא שרש הנפש כנ"ל:

וזהו בעצמו בחינת דיני נזיקין שהזהירה התורה שלא יגזל ולא יזיק אחד את חברו כדי שלא לפגם את הנפש שהוא בחינת ממון כנ"ל. ואם גזלו או הזיקו צריך לחזר לו ולשלם את הזקו כדי להשלים את הנפש על ידי תשלומי ההזק כנ"ל. נמצא, שדיני נזיקין הם בחינת התעלות הנפש, בחינת צדקה שעקר התעלות הנפש הוא על ידה. ועל כן על ידי זה נקרא חסידא בחינת גומל נפשו איש חסיד, כי נדחה הדין והכסילות שהוא בחינת הזק שנמשך מפגם הדעת, כמו שכתב רבנו זכרוננו לברכה במקום אחר ונתעלה הנפש על ידי תשלומי נזיקין שהוא התעלות הנפש על ידי הממון שמשלם הזקו, כי שרש הנפש הוא בממון דקדשה וכו' כנ"ל. וזה מרמז גם כן במאמר הנזכר מה שמובא שם במאמר רבותינו זכרונם לברכה על פסוק אכלי עמי אכלו לחם וכו'. רב אמר: אלו הדינים וכו', הינו רי"ו דיי"ן. שאינם מעלין את הנפש וכו' רמז לשוחטים וכו', עין שם. ועל פי הנ"ל זהו גם כן בחינת דינים כפשוטו, כי הדינים כשהם הגונים ודנים משפט צדק בין איש לרעהו שלא יגזל ולא יזיק אחד את ממון חברו, על ידי זה מעלין ומשלימים את הנפש על ידי דיני ממונות שדנין כהגן, כי הממון הוא הנפש כנ"ל. ועל כן דיני ממונות בשלשה זה בחינת שלשה אבות, כי לית רבים פחות מתלת דאנון אבהו, כמובא בתקונים. כי על ידי הדינים שדנין דיני ממונות כהגן נדחה הדין וכו' ונתעלה הנפש ששרשו בממון כנ"ל. ועל ידי זה נתגלגל האבות בעולם להגן כנ"ל. ועל כן הם שלשה דינים כנ"ל, כי הדינים עקר דיניהם הוא רק על ידי אוירא דארץ ישראל שהוא מחכים שמשם מקבלין עקר חכמת אלקים בקרבם לעשות משפט, כי אסור לדון כי אם סמוכים ואין סמוכים אלא בארץ

ישראל ואנן שליחותא דקמאי עבדינן כמובא בספר חשן משפט. נמצא, שעקר המשפט של הדינים מקבלין רק מארץ ישראל ששם עקר הסמיכה כנ"ל, כי הדינים מעלין גם כן את הנפש וכו'. ודוחין הדין וכו'. וממשיכין חסד כנ"ל, כי כשיש דין למטה אין דין למעלה. ונדחה הדין ונמשך חסד. וכל זה נעשה רק על ידי אוירא דארץ ישראל כנ"ל. ועל כן עקר הדינים מדינא הוא רק סמוכים בארץ ישראל וכו' וכנ"ל:

אות ג

וזה בחינת דיני קדימה בברכות, כי עקר התעלות הנפש הוא על ידי הכבוד שהוא שרש הכל שעל ידי זה הנפש תאבה להכלל בשרשה. ועל כן צריכין לידע איזה פרי צריכין להקדים בברכה שצריכין לחלק כבוד לאותה הפרי, דהינו שיש בה נפש גדולה ביותר, על כן צריכין לכבדה ביותר, ועל כן צריכין להקדימה, כי על ידי הכבוד מתגלה הנפש מהתעלמותה בבחינת הזהירו בבני עמי הארץ שמהם תצא תורה, כמבאר במאמר הנ"ל. ועל כן צריכין לנהג כבוד באכלין כנ"ל. וזה בחינת שלחן מלכים, בחינת מלך הכבוד, כי עקר בחינת כבוד הוא באכילה בחינת שלחן מלכים כנ"ל וכמבאר בדברי רבנו זכרוננו לברכה. וכמו שנראה בחוש כשאחד רוצה לכבד את חברו. על פי רב הוא מכבדו בדבר מאכל או משקה, כי שם עקר בחינת הכבוד, כי יש שם נפשות רבות ששרשם בכבוד. ועקר התגלות ועלית הנפשות הוא על ידי הכבוד כנ"ל. וזה בחינת ברכות פרטיות שהם בחשיבות יותר מברכות כלליות ויש להם דין קדימה כגון בורא פרי העץ ובורא פרי האדמה קודמין לברכת שהכל מחמת שזה ברכה פרטית וכו', כמבאר בשלחן ערוך ולכאורה אינו מובן קצת, כי יש סברה להפך, כי ברכה כלליות היה ראוי שתהיה חשובה ביותר מאחר שמברכין ה' יתברך שברא הכל כמו שמברכין שהכל נהיה בדברו. ובודאי בזה מזכירין שבח ה' יתברך יותר שברא הכל, אבל בברכה פרטית אין מזכירין שבח ה' יתברך כל כך, כי אין מזכירין רק שברא פרי העץ או פרי האדמה וכיוצא. אבל מעלת הקדימה של ברכה פרטית הוא בבחינה הנ"ל, כי מאחר שמברכין על פרי זו ברכה פרטית, נמצא שיש לה חלק בכבוד ביותר כי מזכירין שבח ה' יתברך על פרי זו בלבד. נמצא, שפרי זו מכבדת כל כך עד שמיחדין הברכה עליה לבד. ועל כן יש לה חלק בכבוד ביותר. וזה מחמת שהנפשות שיש שם מכבדים ביותר. ועל כן צריכין לנהג בהם כבוד ביותר ולהקדימם, כי עקר התעלות הנפש הוא על ידי הכבוד שהוא שרש הכל כנ"ל:

ועקר החשיבות לענין קדימה הם פרות של ארץ ישראל. וכל המקדס בפסוק מקדם לברכה, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, כי עקר

הברכה היא בבחינת ארץ ישראל בבחינת אוירא דארץ ישראל שעל ידי זה מעלין הנפש והשכל והזכרון וכו'. שהוא בחינת תורה בחינת דעת וכו' כנ"ל. וזה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: כל הפסוק לשעורין נאמר וכו'. הינו הך. כי זהו מעלת וחשיבות של שבעת המינין שנשתבחה בהן ארץ ישראל שהפרות הם חשובות כל כך שיש בהם נפשות גבוהות מאד שזהו עקר חשיבות הפרות כנ"ל. והנפש הוא התורה כנ"ל במאמר הנ"ל. ועל כן הפרות של ארץ ישראל שהם שבעת המינים משערין בהם כל השעורין של תורה שזה מורה שיש בהם נפשות גבוהות הרבה שהם בחינת תורה. ועל כן משערין בהם שעורין של תורה, כי הנפש הוא התורה כנ"ל. ומחמת זה בעצמו אלו הפרות חשובות ביותר וארץ ישראל נשתבחה בהם ויש להם דין קדימה על שאר פרות מחמת שמלבש בהם תורה הרבה ביותר משאר פרות, כי בהם משערין שעורין של תורה והתורה הוא הנפש כנ"ל. ועל כן צריכין להקדימם, כי צריכין לכבדם ביותר מחמת שיש בהם נפשות בחינת תורה ביותר וכו' וכנ"ל:

אות ד

וזה בחינת כל שעורין של תורה בכזית, וכל שעור אכילה הוא בכזית וכן לענין ברכת המזון וברכה אחרונה השעור בכזית. כי זית שמן הוא מורה על בחינת הנ"ל בחינת גוף ונפש שהם בחינת שכחה וזכרון וכו' כנ"ל. כי איתא שזיתים הם מביאין לשכחה. ושמן היוצא מהזיתים הוא להפך, כי שמן הוא מסגל לזכרון כמובא. נמצא, שזית ושמן המלבש בתוכה הם בבחינת שכחה וזכרון שהוא בחינת גוף ונפש וכו'. והנפש בחינת זכרון הוא בחינת תורה, בחינת דעת וכו' כנ"ל. ועל כן כל השעורין של תורה בכזית, כי התורה שהוא בחינת נפש בחינת זכרון הוא בבחינת זית שמן. כמו השמן המלבש בהזית שהוא בחינת זכרון המלבש בהשכחה בחינת נפש המתלבש בהגוף. וכמו שאי אפשר לגלות ולהוציא השמן למאור מהזית. כי אם על ידי כתישה שכותשין וכותתין הזיתים להוציא מהם השמן, כמו כן ממש אי אפשר לגלות התורה והנפש והזכרון וכו' כי אם על ידי שכותשין ומכתתין הגוף שעל ידי זה כותשין ומשברין הסכלות של החמר ומבטלין ומכניעין השכחה. ואז נתגלה אור הנפש והתורה והזכרון מתוך הגוף והשכחה וכו', כי נתבטל הגוף והשכחה לגבי הנפש והתורה והזכרון וכו'. וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה, כי צריך להמית עצמו על התורה לכתת ולשבר הגוף. ואז דיקא נתגלה התורה והנפש והזכרון וכו' כנ"ל. וזה בחינת שמן זית זך כתית למאור. בחינת מה שאיתא בזהר הקדוש אעא דלא סליק בה נורא מבטשין לה גופא דלא סליק בה נהורא דנשמתא וכו'.

נמצא, שזית ושמן הוא בחינת גוף ונפש כו'. ועל כן כל שעורין של תורה בכזית, כי כל מצוות התורה דיקא על ידי גוף ונפש דהינו כשהנפש מלבש בגוף. אז עקר קיום התורה, כי עקר התגלות התורה והנפש הוא מתוך הגוף דיקא בבחינת כיתרון האור מן החשך וכו', כמובא:

אות ה

ועל-כן שעור אכילה בכזית. ואז צריכין לברך ברכה אחרונה, כי עקר האכילה הוא בשביל הנפש בחינת צדיק אכל לשבע נפשו כדי שיאיר הנפש ביותר על ידי שנכלל בו הנפשות שבתוך האכילה שאוכל בקדשה ובטהרה ובברכה בכונה כראוי. ועל כן שעור האכילה בכזית שהוא בבחינת התורה בבחינת גוף ונפש, שכחה וזכרון וכו', שזהו עקר האכילה להעלות ולהאיר הנפש מתוך הגוף להעלות הנפש והתורה והזכרון מתוך השכחה והגוף וכו'. וזה שהזהירה התורה על הזכרון בשעת אכילה ביותר, כמו שכתוב: פן תאכל ושבעת וכו' ורם לבבך ושכחת וכו'. וזכרת את ה' אלקיך כי הוא הנתן לך כח וכו'. כי בשעת אכילה צריכין לזהר ביותר ויותר שלא יפגם הזכרון הוא בחינת נפש בחינת תורה וכו' כנ"ל, דהינו שלא יהיה כרוך אחר הגוף המתאוה שלא יתגבר חס ושלום, על ידי האכילה הגוף שהוא בחינת שכחה וכו', רק אדרבא, להכניע ולבטל הגוף בשעת אכילה, דהינו לשבר תאוות הגוף המתאוה לאכל רק לאכל בקדשה ובטהרה בבחינת צדיק אכל לשבע נפשו. באפן שעל ידי האכילה יתעלה הנפש והזכרון והתורה ביותר כנ"ל על ידי שמעלה נפשות שבתוך האכילה אז כנ"ל. וזהו בחינת וזכרת את ה' אלקיך וכו' הנ"ל הנאמר בענין האכילה כנ"ל. כי על ידי אכילה בקדשה זוכין לזכרון שהוא בחינת נפש, בחינת תורה וכנ"ל:

אות ו

ועל-כן ברכה אחרונה צריכה שעור. ושעורה בכזית, אבל ברכה ראשונה אין לה שעור, כי זכרון ושכחה אין שידך כי אם כשכבר יש איזה דעת. אז צריכין לשמר את הזכרון לבלי לשכח את הדעת שהשיג. וזהו עקר שלמות הדעת, כי עקר שלמות הדעת הוא מתוך הגוף כנ"ל בבחינת כיתרון האור מן החשך וכו' כנ"ל, כי הדעת בשרשו הוא בבחינת אין לו שעור, כי הדעת

שהוא התורה הוא אחדותו יתברך, שהוא בחינת אין סוף. רק שה' יתברך ברחמיו צמצם את אור התורה באותיות וכו' ושעורים. כדי שנוכל לקבל את התורה בעוד שאנו מלבשים בתוך הגוף. ועל ידי שהתורה שהוא הדעת והנפש מלבש בגוף שהוא בחינת שעורים ומדות על ידי זה יש זכרון ושכחה וכו', כי עקר אחיזת הסטרא אחרא בבחינת צמצום ושעור בבחינת גוף, אבל באמת זה עקר שלמות הדעת כשמשגיגין הדעת שהוא הנפש בחינת זכרון מתוך הגוף והשכחה כנ"ל. שבשביל זה ברא ה' יתברך את העולם כדי שנדע ונשיג אותו יתברך מתוך הגוף שזה עקר כבודו יתברך בבחינת ואבית תהלה מגושי עפר מקרוצי חמר וכו' כידוע. נמצא, שעקר שלמות הדעת הוא כשבא הדעת לכלל שכחה, דהינו כשנתצמצם הדעת ובא בבחינת שעור ומדה שמזה נתהווה ונשתלשל בחינת הגוף וכו'. ומזה אחיזת השכחה. ואז כשמכניעין השכחה ומשברין הגוף ומעלין הנפש והזכרון זה עקר שלמות הדעת בחינת כיתרון האור מן החשך וכו' כנ"ל, כי עקר הזכרון הוא במקום שיש שעור ומדה בבחינת גוף, כי במקום שאין שעור אין שיד זכרון וכמובא בדברי רבנו זכרוננו לברכה על פסוק: לא ימוש ספר התורה הזה מפיך (סימן קי):

וזה בחינת ברכה ראשונה וברכה אחרונה. וברכה ראשונה אין לה שעור. וברכה אחרונה יש לה שעור, כי מתחלה קדם שאוכל אז עדין לא נתגלה הנפש שהוא הדעת כלל. ואז צריכין לברך ברכה ראשונה כדי לגלות הדעת שהוא הנפש כנ"ל. וזה אין לו שעור, כי תחלת התגלות הדעת אין לו שעור אבל ברכה אחרונה היא בשביל לשמר את הדעת והנפש שקבל והאיר על ידי האכילה שלא יבוא לידי שכחה רק יהיה בבחינת זכרון שזהו בעצמו בחינת הנפש כנ"ל. ועל כן ברכה אחרונה צריכה שעור, כי כל זמן שאין לו שעור לא בא עדין לבחינת שכחה וזכרון, כי זכרון אין שיד כי אם כשיש איזה דעת שקבלו בשעור ובמדה שאז צריכין לזכרו. וזה עקר שלמות הדעת, כי כל זמן שאין הדעת בחינת שעור בבחינת שכחה וזכרון אין לו שלמות כנ"ל. רק כשנמשך הדעת עד שבא לידי שעור ומדה. ואז שיד שכחה וזכרון. ואז צריכין לשמר הזכרון שלא יתגבר חס ושלום, השכחה וכו' כנ"ל. וזה בחינת ברכה אחרונה שיש לה שעור בשביל לשמר את הזכרון לזכר מעלת הנפש שהעלה על ידי האכילה כנ"ל. ועל כן השעור בכזית שהוא בחינת זכרון היוצא מתוך השכחה וכו' כנ"ל:

ועל-כן שעור אכילה בכזית. כי עקר האכילה דהינו השביעה היא מבחינת הנפש המלבש שם שהוא החיות שבתוך הדבר שאוכל. וכל זמן שלא אכל כזית אינו נקרא בשם אכילה כלל. כי עקר הנפש הוא רק כשהוא בבחינת זית שמן. דהינו שנמשך הנפש והדעת לבחינת שעור ומדה עד שבא לבחינת זכרון ושכחה שזה בחינת זית שמן. ואז הוא עקר שלמות הנפש והדעת ואז כשיש בהאכילה שעור בכזית אז יש כח להנפש המלבש להשביע את האדם כשאוכל בקדשה וזוכה להעלות את הנפש והזכרון ולהכניע את הגוף והשכחה וכו' כנ"ל:

אות ז

וזה בחינת זכור את יום השבת לקדשו זכרהו על היין . כי שבת הוא בחינת נפש, בחינת כי בו שבת וינפש, כי אז זוכין לנשמה יתרה, ואז עקר התגלות הדעת כמובא . כי בשבת נתנה תורה וששת ימי החל הם בבחינת גוף בחינת כסילות בחינת שטו העם ולקטו בשטותא כמובא . וצריך להמשיך קדשת שבת על ששת ימי החל, על ידי קדשת שבת שממשיכין עליהם. כי עקר הנפש והחיות של ששת ימי החל הוא על ידי קדשת שבת, כמובא שכל ששת ימי החל מקבלין חיות מהארת הנפש יתרה שמקבלין בשבת. כי בתר שבתא, דהינו יום ראשון שני שלישי מקבלין מנשמה יתרה של שבת שעבר וכו'. וזה שהזהיר הכתוב זכור את יום השבת וכו'. זכרהו מאחד בשבת וכו', כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה 'זכרהו' דיקא, כי הזכרון הוא בחינת נפש ותורה ודעת וכו' כנ"ל, שזה מקבלין בששת ימי החל משבת דיקא כנ"ל, על ידי שזוכרין את השבת מאחד בשבת שמבטלין ששת ימי החל בחינת גוף לגבי הנפש, בחינת שבת, בחינת זכרון וכו', כנ"ל:

ועל-כן עקר הזכרון של שבת מאחד בשבת בחינת זכרהו מאחד בשבת הוא רק על ידי האכילה כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה זכרהו מאחד בשבת כמו שמאי הזקן שהיה אוכל כל ימיו לכבוד שבת וכו' . כי עקר הזכרון של שבת מאחד בשבת, דהינו זכרון הנפש מתוך הגוף כנ"ל לבטל הגוף בחינת ששת ימי החל לגבי הנפש בחינת שבת הוא על ידי האכילה דיקא וזה עקר כבוד שבת, שעקר כבוד שבת על ידי אכילת שבת כמובא במקום אחר . כי על ידי האכילה מעלין הנפש וכו' כנ"ל. ועל כן מצוה גדולה לאכל בשבת. וזה עקר כבוד שבת, כי שבת שהוא בחינת נפש בחינת תורה וכו'. אז מעלין הנפש על ידי האכילה ועל כן עקר הזכרון של שבת בימי החל על ידי האכילה דיקא כדי שתהיה האכילה בבחינת שבת כדי להעלות הנפש והזכרון וכו', בחינת זכרהו מאחד בשבת , 'זכרהו' דיקא כנ"ל. וזה בחינת זכרהו על היין הינו הך, כי יין יש בו שני בחינות שכחה וזכרון בבחינת פן ישתה וישכח מחקק , הינו שכחה שבא על ידי היין מביא שנה שהוא הסתלקות הדעת בחינת שכחה. וזהו כשאין זוכין אבל כשזוכין אזי אדרבא, היין הוא בבחינת זכרון בבחינת נזכירה דדיך מיין בחינת זכרו כיון לבנון . וזהו בעצמו בחינת מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה על היין שנקרא תירוש : זכה נעשה ראש, הינו דעת בחינת זכרון, בחינת תורה, בחינת נפש וכו'. לא זכה-נעשה רש. אין עני אלא מן הדעת בחינת עניות שהוא חסרון הפרנסה שהוא על ידי פגם הדעת והנפש כמבאר במאמר הנ"ל. ועל כן בשבת כשרוצין לצאת מששת ימי החל לשבת, משכחה לזכרון וכו', ממשיכין קדשת שבת על ידי זה היין בחינת זכרהו על היין, 'זכרהו' דיקא, כי אז מעלין היין משכחה לזכרון וכו' כנ"ל.

ועל ידי זה נתבטליו ונכלליו ששת ימי החל בקדשת שבת וכו' כנ"ל:

אות ח

וזה בחינת השכרות של פורים שמצוה להשתכר אז ביין, כי אז נכנע המן עמלק שהוא בחינת שכחה כמובא. ועל כן הזהירה תורה: זכור את אשר עשה לך עמלק וכו' לא תשכח. כדי להכניע בחינת שכחה שהוא בחינת עמלק ולהעלות הזכרון וכו'. ועל כן אז בפורים מצוה להשתכר ביין, כי אז עולה היין משכחה לזכרון כנ"ל. ואז כשהיין בקדשה שעולה מבחינת שכחה לבחינת זכרון אז עקר השלמות על ידי יין דיקא, כי עקר שלמות הזכרון הוא מתוך השכחה בבחינת כיתרון האור מן החשך כנ"ל, כי במקום שיש בחינת זכרון ושכחה כשזוכין להתגבר להכניע השכחה שהוא הגוף ולהגביר הזכרון והנפש זהו עקר השלמות דיקא כנ"ל. וזה בחינת יין בקדשה כנ"ל:

אות ט

וזהו בחינת ברכת המזון על היין כדי שתהיה האכילה בבחינת וזכרת את ה' אלקיך וכו'. כדי לזכות לבחינת זכרון בחינת נפש, בחינת תורה על ידי האכילה וכו' כנ"ל. וזה בחינת שלש ברכות של ברכת המזון כנגד שלשה אבות שמתגלים בעולם להגן על ידי אוירא דארץ ישראל שנמשך על ידי ברכת המזון על ידי שמזכירין בו ארץ ישראל שזהו עקר בחינת ברכת המזון בחינת ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלקיך על הארץ וכו' כנ"ל. ועל כן מזכירין תורה בברכת המזון כי הנפש שמעלין על ידי האכילה כנ"ל הוא בחינת תורה וזכרון וכו' כנ"ל:

אות י

וזה בחינת חמש זכירות , כי הזכרון הוא התורה בחינת נפש. ועל כן הם חמש זכירות כנגד חמש בחינות יש לנפש שהם בחינת הני חמשה ברכי נפשי וכו', כמובא במאמר הני"ל שזה בחינת חמש אותיות מנצפ"ך וכו', עין שם. כי זכירת מצרים זה בחינת להעלות הנפש מגלות מצרים שכולל כל הארבע גליות, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה שכל הגליות מכנים בשם מצרים, כי שם במצרים היתה הדעת בגלות כידוע. והדעת הוא הנפש בחינת זכרון כני"ל. וזה בחינת הארבע גליות שכלולים בגלות מצרים כנגד ארבעה יסודות שמשם באין כל הארבע גליות וכשזוכין לצאת מארבע גליות שזה בחינת יציאת מצרים כני"ל, הינו שזוכין להכניע הארבעה יסודות. ואז נתעלה הנפש בחינת זכרון כני"ל, אז צריכין לזכר תמיד יציאת מצרים הינו לשמר הזכרון שהוא הנפש נתעלה, שזהו בחינת יציאת מצרים כני"ל:

וזה בחינת ארבע כוסות של יין בפסח כנגד ארבע לשונות של גאלה שהם כנגד ארבעה יסודות הנזכרים לעיל שצריכין להכניעם כדי להעלות הנפש בחינת זכרון וכו'. ואז צריכין דוקא לשתות יין וכו' כני"ל. ועל כן הם ארבע כוסות כנגד ארבעה יסודות שנכנעו. שעל ידי זה נתעלה הנפש והזכרון שזהו בחינת יין בקדשה כני"ל:

וזה בחינת זכרון מתן תורה כנזכר לעיל, כי התורה היא הזכרון כני"ל:

וזה בחינת זכירות מעשה עמלק כדי להכניע השכחה [ולזכות] לזכרון וכו' כני"ל:

וזה בחינת זכירת מעשה מרים שלא לדבר לשון הרע על ישראל שעל ידי זה נפגם הזכרון, כמובן בדברי רבנו במקום אחר שעל ידי לשון הרע נפגם הזכרון (בסימן נד), עין שם. כי הזכרון הוא הנפש. ועקר התגלות הנפש הוא על ידי הכבוד כני"ל. ועל כן צריכין לזהר מאד לכבד את כל אחד מישראל בכל מיני כבוד כדי שיתגלה הנפש והזכרון כני"ל. ועל כן עוון לשון הרע חמור מאד, כי על ידי שמדבר לשון הרע על אחד מישראל נמצא שמבזה נפש מישראל חס ושלום, ואז אין הנפש יכול להתגלות ועל כן הוא פוגם הזכרון שהוא הנפש שמתגלה על ידי הכבוד, דיקא שהוא ההפך מלשון הרע. ועל כן צריכין לזכר מעשה מרים. 'לזכר' דיקא להגביר בחינת הזכרון כדי להכניע השכחה שהוא פגם הנפש שבא על ידי לשון הרע:

וזה בחינת זכירת שבת להמשיך הזכרון בחינת נפש משבת לששת ימי החל, בחינת זכרהו מאחד בשבת וכו' כני"ל:

אות יא

וזה בחינת ארבעה צומות, כי מבאר במאמר הנ"ל שעל ידי התענית מכניעין הגוף והסכלות, דהינו הארבעה יסודות ונתעלה הנפש וכו'. ועל כן הם ארבעה צומות כנגד ארבעה יסודות שנכנעין על ידי התענית, כי ארבעה יסודות משם נמשכין ארבע גליות כנ"ל, כי העובדי כוכבים כנגד ישראל הם בבחינת גוף לגבי נפש, בחינת אור וחשך, כמו שכתוב: המבדיל בין קדש לחל בין אור לחשך בין ישראל לעמים בין יום השביעי וכו'. כי אור שזה בחינת נפש כנ"ל הוא בחינת ישראל, בחינת שבת כנ"ל. וכשאינ מתגברין להכניע הגוף, דהינו הארבעה יסודות אזי נמשכין מהם ארבע גליות חס ושלום, שמתגברין העובדי כוכבים דעלמא חס ושלום, שהם בחינת גוף כנ"ל. ועל זה מתענין ארבעה צומות כדי להכניע הארבעה יסודות בחינת ארבע גליות כנ"ל. כי עקר הארבעה צומות הם על גלות ישראל שחרב בית המקדש וגלו ישראל מארצם. ועל ידי שמתענין ומתאבלין על גלותנו מארץ ישראל, על ידי זה אנו ממשיכין עלינו קדשת ארץ ישראל, כמו שאמרו חכמינו זכרונם לברכה: כל המתאבל על ירושלים זוכה ורואה בשמחתה. על כן על ידי התענית של הארבעה צומות, על ידי זה נכנעין הארבעה יסודות ונתעלה הנפש, כי עקר התעלות הנפש הוא על ידי בחינת ארץ ישראל כנ"ל:

אות יב

ועל-כן כשמברכין על איזה פרי צריכין לאחזו הפרי בידו בימין. זה בחינת התעלות הנפש על ידי שמכניעין תאוות הגוף שעל ידי זה נמשך חסד כנ"ל. ועל כן צריכין לאחזו הפרי בימין שהיא בחינת חסד וכנ"ל:

אות יג

וזה בחינת יין נסכים בשעת הקרבן שאז מעלין מבהמה לאדם שזהו עקר בחינת הקרבן. ואז מנסכין יין להעלות היין מבחינת שכחה לזכרון בבחינת זכרו כיון לבנון. ותרגומו: כדוכרן יבבות וכו' על חמר עתיק דמתנסך וכו' (הושע יד) כי שכחה וזכרון הם בחינת אדם ובהמה, כמבאר

במאמר הנזכר לעיל. כי בשעת נסוך היין היו תוקעין בחצצרת שזה בחינת זכרון, כמו שכתוב: ותקעתם בחצצרת על עלתיכם וכו' והיה לכם לזכרון וכו'. הינו כנ"ל:

ברכת הפרות ד

אות א

ענין ברכת הנהנין. ודין קדימה בפרות. וחשיבות פרות ארץ ישראל שקודמין לברכה על פי התורה חבלים נפלו לי בנעימים וכו' (בלקוטי תנינא סימן עא), עין שם היטב מראשה לסופה:

וזה בחינת כלל ברכת הנהנין, כי עקר הברכה הוא בשביל להעלות הדבר ולקשרו לנעם העליון, כי זה ידוע שצריך האדם לבלי לקבל הנאה ותענוג מגוף הדבר שאוכל ושותה וכו' רק להעלות התענוג מגוף הדבר שאוכל ושותה וכו', רק להעלות התענוג והאהבה שמלבש בזה הדבר להעלותו לשרשו העליון שבקדשה. ושרש העליון של כל האהבות והתענוגים הוא בחינת נעם העליון שמשם נשתלשלין ונמשכין כל נעימת הטעמים והתענוגים שיש בכל דבר בבחינת מה יפית ומה נעמת אהבה בתענוגים. שכל האהבות שמלבשין בכל התענוגים כלם נמשכין בשרשם העליון מבחינת נעם העליון שהוא בחינת יוסף שהיה יפה תאר ויפה מראה. וזהו מה יפית ומה נעמת אהבה וכו'. ובשביל זה צריכין לברך על כל דבר שרוצה להנות ממנו. כי על ידי הברכה הוא מקשר ומעלה הדבר לשרשו לבחינת נעם העליון, כי כל הברכות הם בחינת שירות ותשבחות לה' יתברך שמשבחין ומברכין לה' יתברך שברא את הדבר הזה. ועל כן כל הברכות שבעולם הם בבחינת נעם העליון בבחינת כי נעים נאווה תהלה. וכתוב זמרו לשמו כי נעים שזהו בחינת נעים זמירות ישראל (שמואל ב) שהביא שם רבנו זכרוננו לברכה בסוף התורה הנ"ל, כי כל הברכות הם בחינת זמירות ותהלות ותשבחות לה' יתברך שעל ידי זה עקר ההתקשרות לבחינת נעם העליון, כי אי אפשר לדבק בהבורא יתברך שמו. לזכות לנעם העליון לחזות בנעם ה' כי אם על ידי דבורי ברכות והודאות ותפלות ושירות ותשבחות. שכלם הם בבחינת נעם, בחינת נעים זמירות

וכו' כנ"ל. וזה בחינת כלל כל הברכות שצריכין לברך על כל דבר שנהנין ממנו ואסור להנות מהעולם הזה בלא ברכה, כי צריכין להעלות ולקשר כל ההנאות והטעמים והתענוגים לשרשם שהוא נעם העליון שזה זוכין על ידי הברכה בכונה שהוא בחינת נעם כנ"ל. שעל ידי זה מעלין ומקשרין כל האהבות והתענוגים לשרשם לבחינת נעם העליון כנ"ל. ועל כן עקר קדשת כל המאכלים הוא מארץ ישראל שזהו בחינת כל המצוות התלויות בארץ שכלם במיני מאכל, דהינו השבעה מינים וכמובא לעיל, כי עקר השפעת נעם העליון הוא בארץ ישראל כמבאר בהתורה הנ"ל, על כן שם בארץ ישראל עקר קדשת האכילה, כי עקר קדשת האכילה הוא כשזוכין לקשר הטעם והתענוג לבחינת נעם העליון הוא בארץ ישראל כמבאר בהתורה הנ"ל. ועל כן שם בארץ ישראל עקר קדשת האכילה, כי עקר קדשת האכילה הוא כשזוכין לקשר הטעם והתענוג לבחינת נעם העליון כנ"ל שהוא בחינת מחין של ארץ ישראל כנ"ל. ועל כן עקר כל הברכות שמברכין על כל המאכלים אנו למדין מברכת המזון, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: השתא לאחריו מברך, לפניו לא, כמו שמבאר. כי עקר כל הברכות הוא להמשיך קדשת ארץ ישראל שהוא בחינת נעם העליון כדי להעלות ולקשר כל האהבות לשרשן כנ"ל. ועל כן למדין כל הברכות מברכת המזון, כי עקר ברכת המזון הוא להמשיך בחינת קדשת ארץ ישראל, כמו שכתוב: ואכלת וכו' וברכת וכו' על הארץ. וכמבאר לעיל כמה פעמים. ועל כן פרות ארץ ישראל קודמין לברכה, כי עקר הברכה היא להמשיך קדשת ארץ ישראל שהוא בחינת נעם שהוא שרש העליון שבקדשה של כל הטעמים והאהבות והתענוגים שבעולם כנ"ל. שזוכין לזה על ידי הברכה כנ"ל:

אות ב

ועל-כן תקנו חכמינו זכרונם לברכה דין קדימה בפרות כפי חשיבות ומעלת הפרות, כי כל הכבוד והחשיבות שבעולם נמשך משם מבחינת נעם העליון כמבאר בהתורה הנ"ל. שעל ידי השפעת הנעם העליון נמשך התגלות כבודו יתברך שהוא שרש הבריאה, שרש כל העשרה מאמרות שבהם נברא העולם וכו', עין שם. ועל כן ראוי לחלק כבוד וחשיבות להפרות לענין ברכה להקדים הראוי להקדים, כי על ידי הברכה נמשך השפעת נעם העליון שמשם עקר הכבוד והחשיבות כנ"ל. ועל כן רב הכבוד שבני אדם מכבדין זה את זה הוא במיני מאכל ומשקה. כדרך העולם שכשאחד נכנס לבית חברו ורוצה לכבדו הוא מכבד אותו באיזה דבר מאכל ומשקה. וכן אמרו רבותינו זכרונם לברכה לענין אסור והתר, יחתיכה הראויה להתכבד'. כי עקר כל הכבוד נמשך מנעם העליון

שהשפעתו מלבש בכל המאכלים ומשקאות. ועל כן שם עקר הכבוד כנ"ל. וזה בחינת שלחן מלכים, בחינת מלך הכבוד. (כמו שכתב רבנו זכרוננו לברכה במקום אחר בהתורה ויבן ה' אלקים את הצלע בסימן סז). כי עקר הכבוד מתגלה על ידי בחינת נעם העליון שזוכין לקבל משם בשעת השלחן דקדשה כשזוכין לברך הברכות כראוי וכנ"ל:

אות ג

וזה מה שהתורה משבחת את ארץ ישראל בשבעת המינין שיש בה פרות טובים כאלה ושהיא ארץ זבת חלב ודבש. ולכאורה הדבר תמוה. וכי זה הוא שבח של ארץ ישראל הקדושה כל כך. וה' יתברך הבטיח בכמה הבטחות לאברהם וליצחק וליעקב לתת את הארץ לזרעם ובשר לישראל על ידי משה כמה וכמה פעמים שהוא מוכן לקיים הבטחתו לתן להם את הארץ וכל התורה מלאה משבח ארץ ישראל למעין ומדקדק בה. וכל פעם שמוכיח ומזהיר אותם על קיום התורה והמצוות בכלליות או בפרטיות הוא מזכיר על פי רב את ארץ ישראל כדי לבוא לרשת את הארץ וכו', כמבאר בפסוקים רבים אין מספר. וכי כל הרעש הזה כדי לאכל פרות טובים כאלה? אך באמת עקר הכונה הוא שיש בה פרות טובים ומתוקים כאלה שמקבלים טעמים ונעימות מתיקותם מנעם העליון. ושם דיקא יכולין להתקשר לנעם העליון על ידי הפרות הטובים שיש שם. על ידי שנוכה לקיים המצוות התלויות בהם שנוהגין בארץ ישראל דיקא. נמצא, שעקר מה שמשבח את ארץ ישראל בשבעת המינין הטובים, עקר הכונה על שרש הטעם שלהם שהוא נעם העליון שזוכין בארץ ישראל דיקא וזהו בודאי שבח גדול ונורא מאד, כי עקר עבודת האדם כל ימי חייו הוא לזכות לנעם העליון לחזות בנעם ה'. להכיר גדלתו יתברך. וכמו שכתוב: אחת שאלתי מאת ה' אותה אבקש וכו' לחזות בנעם ה':

וזה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה על משה רבנו עליו השלום, שנתאוה לארץ ישראל כל כך והתפלל תקט"ו תפלות כדי לבוא לארץ ישראל והקשו על זה: וכי לאכל מפריה הוא צריך ולשבע מטובה?! אלא בשביל לקיים המצוות התלויות בארץ. והדבר תמוה ודקארי לה מה קארי לה. וכי יעלה על הדעת שמשה יתאוה לארץ ישראל בשביל לאכל מפריה ולשבע מטובה. אך עקר הקשיא והתרוץ הוא מה שכתבנו, כי מחמת שרואין שמשה רבנו עליו השלום משבח את ארץ ישראל בשבח הפרות כנ"ל, על כן הוא מקשה זאת: וכי לאכל מפריה וכו'. כי אנו רואין שכל שבח ארץ ישראל הוא משבח אותה שהיא ארץ זבת חלב ודבש ארץ חטה ושעורה גפן ותאנה וכו'. וזה שמתרץ: אלא בשביל לקיים מצוות התלויות בארץ, הינו כי באמת שבח ארץ ישראל הן הן פרותיה הטובים והנעימים.

ובשביל זה התאווה משה לארץ ישראל אך לא היתה כונתו חס ושלוש, לטעם הגשמי של הפרות, רק עקר כונתו כדי לזכות לקים המצוות התלויות בארץ. כדי שעל ידי המצוות יקשר טעם המתיקות ונעימת הפרות לשרשן לבחינת נעם העליון שזה עקר תשוקת משה וכל הצדיקים לזכות לחזות בנעם ה' שזה עקר התכלית כנ"ל:

אות ד

והנה מבאר בהתורה הנ"ל שארץ ישראל היא בחינת נעם ועל כן שם עקר המחין, כי אין חכמה כחכמת ארץ ישראל, כי עקר המחין נמשכין מנעם העליון ששופע בארץ ישראל כנ"ל, אבל מחין של חוץ לארץ הם בחינת חובלים, בחינת מחלקת וכו', כמו שמבאר שם. ומחמת שאלו המחין של חוץ לארץ, שהם בחינת חובלים, מבקשים לעצמן תקון. ותקונם היא בעת שמקבלים השפעת הנעם העליון על ידי כלי הנעשה על ידי צדקה וכו'. שאז באין המחין של חוץ לארץ בחינת חובלים ונופלים למחין של ארץ ישראל, בחינת נעם כדי להתתקן על ידי זה, כי אז הוא זמן תקונם וכו', כמבאר שם. על כן לפעמים המחין של חוץ לארץ בחינת חובלים הם פגומים כל כך עד שגורמים פגם גם להמחין של ארץ ישראל שהם בחינת נעם ולא די שלא נתתקנים החובלים על ידי הנעם אדרבא, הם פוגמים אותם. ומזה בא המחלקת שיש בארץ ישראל גם כן חס ושלוש וכו', עין שם כל זה היטב:

וזה בחינת גדל היסורים שצריכין לסבל קדם שבאין לארץ ישראל ועצם רבוי המניעות בלי שעור שצריכין לשבר קדם שבאין לארץ ישראל, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (ברכות ה) שארץ ישראל הוא אחד מהדברים שבאין על ידי יסורים. ועקר היסורים הם המונעים מארץ ישראל. וכל זה נמשך מבחינת החובלים הנזכרים לעיל שהם לשון חבלה ויסורים, דהינו מניעות שהם בחינת מחלקת, כי כל המניעות שבעולם הם בחינת מחלקת, כי האדם רוצה [כל] כך לנסע לארץ ישראל והמניעות עומדים כנגדו וחולקים עליו ורוצים למנעו חס ושלוש, וכל זה נמשך מבחינת החובלים שהם המחין של חוץ לארץ שהם בחינת מחלקת, הינו מחמת שהחובלים רוצים להתתקן על ידי הנעם, על כן תכף כשהאדם נתעורר לילך לארץ ישראל שאזי כפי התעוררותו ותשוקתו לארץ ישראל נמשך עליו הארה מבחינת הנעם העליון שהם המחין של ארץ ישראל. ואזי תכף באים החובלים ונופלים בנעימים כדי להתתקן כנ"ל. ומחמת שהחובלים הם מחין של חוץ לארץ בחינת מחלקת, נאחז בהם הזהמא של חוץ לארץ שהיא ארץ העמים. על כן מתגבר הרע שבהם ומבלבלין מח האדם וגורמים לו מניעות גדולות מארץ ישראל וצריך יגיעה לשברם. כי

באמת זהו כלל גדול בעבודת הבורא יתברך שעקר כל המניעות שבעולם הם רק מניעת המח, כי כל מה שהאדם רוצה באמת יכול לגמר כרצונו ואין שום מניעה שתוכל למנעו ועקר המניעה היא רק מחמת שעדין אינו מאמין בדעתו בשלמות כראוי שהוא צריך לעשות דבר זה. ושחיו הנצחיים תלויים בזה. כי אם היה האדם מאמין בקדשת ארץ ישראל כמו שהיא באמת, בודאי לא היה שום מונע בעולם שיוכל למנעו ולא היו כל המניעות שבעולם נחשבים בעיניו למניעות כלל. ובאמת אינם מניעות כלל, כי המניעה הגדולה הוא שצריכין לעבר בשני ימים לדרך רחוק כזה. והלא אנו רואים אלפים ורבות בני אדם שפורשין עצמן לימים למרחוק יותר מארץ ישראל בשביל ספק רוח. זה נוסע למארסעליא וזה ללונדון. וזה לאמריקא שרחוק מאד, מכל שכן לסטאנביל ולעכו ששכיחים עוברים ושבים הרבה. ואם מניעה מחמת ממון הלא אנו רואים כמה עניים שמשיאין בניהם ובנותיהם ומוציאים עליהם הוצאות הרבה שעולה הרבה יותר מהוצאות הנסיעה לארץ ישראל ומאין לוקחים אלו ההוצאות, הלא הוא רק מחמת שהם משתוקקים כל כך להשיא בניהם ובנותיהם. ומצפים לה' יתברך עד שה' יתברך עוזר להם בכל מה שמכרח להם, מכל שכן אם היו משתוקקים באמת והיו חושבים מחשבות ותחבולות על זה לבוא לשם בודאי היה ה' יתברך עוזר להם בלי ספק. ועל כן אם היה האדם מאמין בקדשת ארץ ישראל חלק מאלף כמו שהיא באמת בודאי היה כל אדם רץ ופורח לארץ ישראל כמו מי שהיה רץ אם היה יודע שימצא שם בודאי אלפים ורבות אדומים. שבודאי היה רץ לשם בכל כחו ולא היה שום מונע שימנעו והיה לווה ומוכר כל אשר לו על הוצאות. והיה פורח לשם בזריזות ובבהלה גדולה, מכל שכן וכל שכן אם היה האדם משים ללבו שבח ארץ ישראל. שכל התורה כלה מראשה לסופה מלאה משבח ארץ ישראל, כי התורה מתחלת מבראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ. ופרש רש"י: לא היה צריך להתחיל את התורה אלא מהחדש הזה לכם וכו'. ומפני מה פתח בבראשית? בשביל כח מעשיו הגיד לעמו לתת להם נחלת גוים וכו'. שלא יאמרו העובדי כוכבים לסטים אתם וכו'. נמצא שכל התורה שמבראשית עד החדש הזה לכם הכל בשביל שנוכל לכבש ארץ ישראל. וכל הספורים מה שהתורה מספרת מבריאת העולם ולדת האבות וסבותיהם וגלגוליהם הכל הוא לעשות דרך כבושה לארץ ישראל בכל אדם ובכל זמן. כמו שה' יתברך גלגל עם אבותינו הרבה ועשה עמהם נפלאות ונוראות הרבה, הכל בשביל לתת להם ולזרעם אחריהם את ארץ הקדושה הזאת כמבאר בהתורה, שתכף בפרשת נח שכתוב שם לדת אברהם אבינו שהוא ראשון לאבות והוא הראשון שגלה אלקותו בעולם, תכף ומיד גלה לו ה' יתברך מעלת קדשת ארץ ישראל וצוהו לילך לשם, כמו שכתוב: לך מארצך וכו' אל הארץ וכו'. ושם כל הפרשה וכל הסדר מדבר מענין נסיעת אברהם לארץ ישראל. ואחר כך בברית בין הבתרים שהבטיחו ה' יתברך על ירשת ארץ, כמבאר שם בפרשה שמזכיר הבטחת ארץ ישראל כמה וכמה פעמים מגדל חבתה. וכן אחר כך אצל יצחק ויעקב שמבטיח לכל אחד כמה וכמה פעמים בכמה לשונות של הבטחה שיתן להם הארץ אשר נשבע לאברהם

וחוזר הבטחה זאת כמה פעמים מגדל שבח מעלת ההבטחה הזאת וכל ספר בראשית סובב הולך על קטב זה של הבטחת ארץ ישראל שהבטיח לאבות וכמו שפרש רש"י על פסוק אלה תולדות יעקב יוסף. ואלה תולדותיהם וגלגוליהם עד שבאו לכלל ישוב וכו', דהינו עד שבאו לארץ ישראל שהיא הישוב והמנוחה של ישראל עם קדוש. וכן כל ספר שמות שמדבר מיציאת מצרים. והכל היה כדי לזכות לבוא לארץ ישראל כמבאר בפרשה בתחלת התגלות ה' יתברך למשה בסנה שנאמר שם תכף: אעלה אתכם מעני מצרים אל ארץ הכנעני וכו' ארץ זבת וכו'. וכתוב: וארד להצילו מיד מצרים ולהעלותו מן הארץ ההיא אל ארץ טובה ורחבה וכו'. וכתוב: וגם הקימתי את בריתי אתם לתת להם את ארץ כנען וכו' ולקחתי אתכם לי לעם וכו' והבאתי אתכם אל הארץ אשר נשאתי את ידי לתת אותה לאברהם וליצחק וליעקב וכו'. וכן הרבה בכל התורה כלה. שמכל זה יכולין לראות ולהבין מרחוק עצם שבח מעלת ארץ ישראל שה' יתברך מבטיח כל כך עליה. ובפרט בשאר ספרים בגמרא ובמדרשים ושאר ספרים שמבאר בכלם מגדל שבח ארץ ישראל. ומעלת הזוכה לישוב בה ואפלו לילך בה ארבע אמות. ובפרט בדברי רבנו זכרוננו לברכה שמבאר בכמה תורות מגדל קדשת ארץ ישראל ושכל קדשת איש הישראלי תלויה בארץ ישראל. פוק עין ותשכח. ועל-כן אם היה האדם משים לבו לזה באמת, בודאי אין שום מניעה שימנעהו. ועקר המניעה הוא רק מניעת המח כנ"ל. וכל זה נמשך מבחינת החובלים שבאין ונופלין בנעימים בעת שנתעורר השפעת הנעם העליון על ידי השתוקקות לארץ ישראל שאז באין החובלים כנ"ל. ואז נתעורר הרע שבחובלים ומבלבל את מח האדם עד שאינו יכול לראות מעלת ארץ ישראל ומזמין כמה מניעות שכלם נמשכין מבחינת הרע שבחובלים שהם בחינת מחין של חוץ לארץ ממש שהם מתנגדים לארץ ישראל. וכל אלו המניעות מארץ ישראל שצריכין לשברם כלם כלולים בבחינת שבעה עממין שהם הכנעני והחתי וכו'. שהיתה הארץ בידם שהם חופין על קדשת ארץ ישראל ומעלימין ומסתירין טעם קדשת ארץ ישראל ומשם נמשכין כל היסורים וכל המניעות מארץ ישראל. ועל כן הם שבעה עממין כנגד שבעת המינין שנשתבחה בהן ארץ ישראל, כמו שכתוב: ארץ חטה ושעורה וכו'. ועקר השבח הוא ששם הוא שופע נעם העליון שמשם טעם אלו הפרות וכו' כנ"ל. ועל כן כנגד אלו השבעה המינים שהם בחינת נעם שהיא עקר שבח ארץ ישראל כנגד זה הם שבעה עממין המונעים מארץ ישראל. וזה שכתוב: ולהעלותו מן הארץ ההיא אל ארץ טובה ורחבה אל ארץ זבת חלב ודבש. אל מקום הכנעני והחתי וכו'. כי הא בהא תליא, כי לכבש ולהכניע השבעה עממין שחושב שם הפסוק שהם הכנעני והחתי וכו'. הוא על ידי שמאמינים בשבח הארץ שהיא ארץ זבת חלב ודבש, דהינו ששופע שם נעם העליון שמשם מתיקת כל שבעת המינים שעל ידי זה יכולין להכניע ולכבש כל השבעה עממין שהם כלל המונעים כנ"ל, כי עקר המניעות הוא שמבלבלין המח מלהרגיש קדשת ארץ ישראל כנ"ל. אבל מי שמתגבר עליהם ומאמין למשה רבנו ולכל הצדיקים אמתיים שמפליגין בשבח ארץ ישראל, בודאי ישבר כל המניעות שכלולים בשבעה

עממין שנמשכין מבחינת החובלים ויבוא לארץ ישראל, לארץ זבת חלב ודבש שיש בה שבעת המינים שהם בחינת נעם כנ"ל. וזה בחינת ארץ זבת חלב ודבש שנקראת ארץ ישראל בתורה כמה פעמים, כי חלב הוא בחינת הולדה שאז דם נעכר ונעשה חלב (בכורות ו) הנמשך מנעם העליון שמשם מתיקת כל הטעמים בחינת דבש, כמבאר בהתורה הנ"ל, עין שם היטב. ועל כן ארץ ישראל מסגל לבנים, כי שם שופע נעם העליון שמשם ההולדה:

אות ה

וזה בחינת פגם המרגלים מוציאי דבת הארץ רעה שאמרו: באנו אל הארץ אשר שלחתנו וגם ארץ זבת חלב ודבש היא וזה פריה. אפס כי עז העם וכו'. הינו שיש שם שבעה עממין שנמשכין מהרע שבחובלים שאינם מניחין לבוא לארץ ישראל לבחינת נעם. כי לא רצו להאמין שיש כח בישראל לשבר ולבטל החובלים ולשבר כל המניעות שבעולם. נמצא, שאמרו דבר והפוכו:

אות ו

וזה בחינת מה שאמר פרעה: תכבד העבודה וכו'. כי תכף כשנתעורר צמיחת קרן ישועה של הגאלה שהעקר הוא לבוא לארץ ישראל כנ"ל. שהוא בחינת נעם כנ"ל. ותכף נתעוררו בחינת החובלים ונפלו בנעימים. ועל ידי זה התגבר הרע שבחובלים והסית את פרעה להכביד העבודה יותר למנע ישראל מן הגאלה מלשוב לארץ ישראל. ומגדל התגברות הרע שבחובלים שעל ידי זה היתה כבדות העבודה בחינת תכבד העבודה כנ"ל. על ידי זה חזרו ונתעוררו דתן ואבירם ויצאו נצבים לקראת משה ואהרן ואמרו: ירא ה' עליכם וישפט. שזהו בחינת מחלקת שנמשך מהחובלים שחזרו ונתעוררו על ידי שנתעורר הנעם העליון על ידי התחלת הגאלה לבוא לארץ ישראל כנ"ל, כי כל עקר גלות מצרים נמשך ממחלקת שהיא בחינת חובלים, כי עקר הגלות נתגלגל על ידי המחלקת שבין השבטים עם יוסף, כי הבעל דבר התגרה בהם שיחלקו עם יוסף דיקא, כי יוסף הוא בחינת נעם, כמו שמבאר בהתורה הנ"ל. והם חלקו עליו. ועל ידי זה

התגברו בחינת החובלים שהם בחינת מחלקת. ועל כן ירדו לגלות מצרים שהוא ההפך ממש מארץ ישראל שהוא בחינת נעם. כי מצרים הוא כנגד ארץ ישראל. את זה לעמת זה כידוע. ועל כן הם שטופי זמה, כי תאות נאוף נמשך מפגם הנעם העליון שאז נופל לאהבת נשים כמובן בהתורה הנ"ל. ועל כן כששלח יעקב שנית את השבטים אמר להם: קחו מזמרת הארץ בכליכם וכו'. דהינו פרות ארץ ישראל, כי יעקב שמע שאמר להם מרגלים אתם, שמרמז על חטא המרגלים שפגמו בנעם העליון על ידי שפגמו בארץ ישראל שהיא בחינת נעם כנ"ל, כי גם הם פגמו ביוסף שהוא בחינת נעם כנ"ל, על כן צוה יעקב שיקחו עמהם מזמרת הארץ, הינו פרות ארץ ישראל שבהם מלבש השפעת הנעם העליון כדי להראות לו שארץ ישראל חביבה בעיניהם והם מחבבין את הארץ. וגם על ידי זה שיקחו עמהם פרות ארץ ישראל ימשיכו לשם קדשת הנעם העליון כדי לבטל על ידי זה בחינת החובלים שמשם באו להם כל היסורים שסבלו מיוסף שהכל היה מחמת בחינת החובלים שהתגברו עליהם. על ידי שמכרו את יוסף ופגמו בנעם העליון שהוא בחינת יוסף כנ"ל. ועל כן על ידי הפרות של ארץ ישראל ימשיכו הארת הנעם העליון לתקן זאת כנ"ל. וזהו: קחו מזמרת הארץ. בחינת נעים זמירות ישראל וכו' שהוא בחינת נעם כנ"ל:

אות ז

ומגדל ההתגברות של החובלים אז בעת התחלת הגאלה שנתעוררו כנגד הנעם. עד שהכביד העבודה וכו' וגרם מחלקת של דתן ואבירם שאמרו ירא ה' עליכם וכו' כנ"ל והתגברו כל כך עד אשר העושק יהולל חכם וכו' שגם משה רבנו אמר לה' יתברך: למה הרעתה וכו'. וכל זה מחמת התגברות החובלים, על כן אמר לו ה' יתברך: עתה תראה וכו' ואמרו רבותינו זכרונם לברכה ולא העשוי לשלשים ואחד מלכים שרמז לו ה' יתברך תכף שלא יכנס לארץ ישראל, הינו מאחר שאין בידו לתקן החובלים, אדרבא, הם מבלבלין גם דעתו הקדושה עד שאמר למה הרעתה. בודאי אי אפשר שיכנס לארץ ישראל, כי כשירצה לכנס לארץ ישראל יתגברו החובלים יותר ויותר וכשאינו בידו לתקנם אזי הם פוגמים ביותר בקדשת ארץ ישראל, כמבאר בהתורה הנ"ל. ועל כן בודאי אי אפשר שיכנס לארץ ישראל. וזהו הטעם שאנשים קטנים נכנסין לארץ ישראל בקלות וגדולי הצדיקים יש להם מניעות עצומות מלבוא לארץ ישראל עד שמשה לא זכה לבוא לארץ ישראל. וכן סמוך לדורותינו היה הבעל שם טוב ז"ל ורבי נפתלי ז"ל שלא יכלו לבוא לארץ ישראל, כי משה רבנו לפי עצם גדלתו אם היה נכנס לארץ ישראל היו צריכים לכנס ולפל כל החובלים לתוך הנעימים להתתקן והיו צריכים להתתקן כל המחין

הפגומים שנפגמו מחטא אדם הראשון ואילך שכלם הם בחינת חובלים, בחינת מחין של חוץ לארץ. שנמשכין על ידי פגם הכבוד על ידי שפוגמין בכבוד ה' יתברך שהם כלל כל החטאים שבעולם שכלם היו צריכים להתתקן על ידי משה, כי כל אחד כפי מה שזוכה לקבל קדשת ארץ ישראל, דהינו השפעת הנעם, כמו כן באין ונופלים בחינת החובלים להתתקן ועל כן אם היה משה רבנו נכנס לארץ היו צריכים כל החובלים להתתקן ומחמת שאז עדין לא הגיע הזמן לזה, כי לא יגמר תקון כל החובלים עד שיבוא משיח ויבער רוח הטמאה מן הארץ. ומחמת שלא היה אפשר לתקנם אז היו יכולים לגרם פגם יותר חס ושלום. על כן היה מן הנמנע שהוא יכנס לארץ עם ישראל. והיה ההכרח שיכניסם יהושע שמעלתו קטנה ממשה שאז לא נתעוררו החובלים כי אם מעט כפי ערך הנעם שזכה לקבל. וזה היה בידו לתקן בכח וזכות רבו משה. וזה שבא שר צבא ה' ליהושע ואמר לו: עתה באתי, שר צבא ה' זה מט"ט שכולל ששה סדרי משנה, ששם שרש החובלים בקדשה שהוא מחלקת התנאים ואמוראים שחובלים זה לזה בהלכה. זה אוסר וזה מתיר וכו'. ועל כן בא ליהושע קדם שנכנס ליריחו לתחלת גבול ארץ ישראל, הינו בחינת חובלים שנופלים בנעימים להתתקן כנ"ל:

וזה בחינת לא תוכל כלותם מהר פן תרבה עליך חית השדה. מעט מעט אגרשנו מפניך עד אשר תפרה ונחלת את הארץ. וכתוב: לא אגרשנו מפניך בשנה אחת וכו'. שצריכין לכבש קדשת ארץ ישראל מעט מעט לגרש הרע שבחובלים שהם בחינת העמים והקלפות והמונעים מארץ ישראל לגרשם מעט מעט. כי אין כח לתקן החובלים בבת אחת, דהינו לברר הטוב שבהם שיכלל בנעם והרע יפל ויתבטל. ואין בנו כח לזה כי אם מעט מעט להמשיך קדשת הנעם מעט מעט. וכפי קדשת הנעם שנזכה להמשיך כמו כן נתקן את החובלים ונגרש את הרע שבהם בבחינת מעט מעט אגרשנו עד אשר תפרה ונחלת את הארץ שתזכה לקבלת קדשת הנעם שמשם ההולדה דקדשה. בחינת עד אשר תפרה. ואז ונחלת את הארץ שתזכה לנחל ולירש ארץ שקדשתה מנעם העליון כנ"ל:

וזה בחינת כל ההתגרות וההתגברות שמתגבר הבעל דבר בכל פעם יותר על כל מי שרוצה לכנס לעבודת ה' יתברך וכל מה שמתעורר האדם יותר לכנס לעבודת ה' יתברך מתעורר כנגדו הבעל דבר ביותר כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה כל הגדול מחברו יצרו גדול ממנו (סכה

. כי עקר כל הקדשה של איש הישראלי נמשך מארץ ישראל מבחינת נעם העליון שהיא כלל התורה הקדושה, כמו שכתוב: דרכיה דרכי נעם. ועל כן כל מה שהאדם רוצה לכנס אל הקדשה יותר שאז נמשך עליו קדשת ארץ ישראל קדשת הנעם העליון ביותר, כמו כן באים בחינת החובלים להתתקן כנ"ל. ואזי כמו כן מתעורר הרע שבחובלים ומתגברים כנגדו למנעו, כי כל החטאים והסטרא אחרא אחיזתם מהחובלים שהם בחינת מחלקת שמשם עקר היצר הרע, כמו שכתב רבנו זכרוננו לברכה במקום אחר. שיצר הרע הוא בחינת מחלקת. ועל כן נקראים החטאים בשם חבלה, כמו שכתוב (בנחמיה א): חבל חבלנו לך. כי כלם נמשכין מבחינת החובלים כנ"ל. ועל כן צריך האדם להתגבר בכל פעם מחדש כדי להכניע הרע שבחובלים בכל פעם ולתקן הטוב שבהם להפך החובלים לבחינת נעם שיהיו כל המחין בבחינת מחין של ארץ ישראל ששם עקר המח והחכמה

אות ח

וזה שאמר משה: 'אכן נודע הדבר' כשראה שני אנשים עברים נצים. ופרש רש"י: רואה אני שהם ראויים לכך להיות בגלות וכו'. הינו מחמת שראה שיש מחלקת בישראל על כן נודע לו טעם הגלות, כי עקר הגלות מחמת החובלים שהם בחינת מחלקת. וכן עכשו עקר אריכת הגלות מחמת מחלקת, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה שלא נחרב בית שני כי אם בשביל שנאת חנם, כי עקר הגלות היא מה שגלינו מארצנו ונתרחקנו מעל אדמתנו. וכל זה נמשך מבחינת החובלים שהם המחין של חוץ לארץ ממש שהם כנגד המחין של ארץ ישראל שמשם עקר אחיזתם העובדי כוכבים ואריכת הגלות מארץ ישראל כנ"ל. ועל כן קדם הגאלה יבוא אליהו לעשות שלום בעולם, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: אין אליהו בא לטמא ולטהר אלא לעשות שלום בעולם, כי עקר הגאלה לשוב לארץ ישראל תלויה בשלום שעל ידי זה נזכה לבחינת נעם העליון שהוא בחינת מחין של ארץ ישראל, בחינת שלום כנ"ל:

אות ט

ועל-כן עקר תקון האכילה בקדשה הוא על ידי צדקה כמו שאיתא בזהר ובכל הספרים שצריכין להפריש צדקה קדם האכילה ולהזמין לעני על שלחנו. וזה עקר תקון האכילה, כי על ידי צדקה נעשה כלי לקבל השפעות הנעם העליון שזהו עקר תקון האכילה, כי על ידי זה זוכין להעלות ולקשר הטעם ונעימת המאכל ומשקה לשרשו לבחינת נעם העליון כנ"ל:

אות י

וזה בחינת ראש השנה, כי מבאר בהתורה הנ"ל שעקר שרש העליון של הבריאה הוא בחינת נעם העליון שהוא בחינת מחין של ארץ ישראל שזוכין לקבלו על ידי צדקה שעל ידי זה נמשך ההולדה של האדם שהוא עקר כונת הבריאה שעל ידי זה נתרבה ונתגדל כבודו יתברך שהוא שרש הבריאה, כי הכל ברא ה' יתברך לכבודו וכו', כי הכבוד הוא שרש כל העשרה מאמרות שבהם נברא העולם, כי הכל היה רק בשביל הכבוד כנ"ל. וכל זה הוא בחינת ראש השנה, כי בראש השנה נברא העולם, דהינו האדם נברא בראש השנה, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה שבריאת אדם הראשון היה בראש השנה. ועל כן מרגל הלשון בספרים בראש השנה נברא העולם. וכן אמרו רבותינו זכרונם לברכה: בתשרי נברא העולם. וכן אנו אומרים היום הרת עולם. זה היום תחלת מעשיך וכו' אף על פי שבאמת עקר בריאת עולם היה מכ"ה באלול עד ראש השנה כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה רק מחמת שבראש השנה נברא אדם הראשון שהוא עקר העולם:

כי כל העולם ומלאו הכל נברא בשביל האדם שהוא תכלית הבריאה, כי הכל נברא בשביל האדם כדי שיכיר קונו ויגדיל כבודו יתברך שבשביל זה נברא הכל כנ"ל. כי בכל הבריאה כלה אין מי שיוכל להכיר את מי שאמר והיה העולם ויגדיל כבודו יתברך כמו האדם. ועל כן האדם עקר הבריאה וכמבאר בהתורה הנ"ל. ועל כן בראש השנה שנברא האדם נחשב כאלו כל הבריאה נברא אז, כי האדם הוא עקר כלל הבריאה כנ"ל. ועל כן אנו אומרים בראש השנה נברא העולם כנ"ל. נמצא, שבריאת העולם, דהינו האדם שהוא הוא עקר העולם היה בראש השנה. ועל כן אנו צריכין בראש השנה לעורר בחינת נעם העליון שמשם נמשך עקר בריאת האדם כנ"ל:

וזה בחינת שופר כי קול שופר הוא בחינת עשרה מיני נגינה בחינת היטיבו נגן בתרועה (וכמובא במקום אחר). ועשרה מיני נגינה זה בחינת נעים זמירות ישראל שעל ידם מעוררין וממשיכין בחינת נעם העליון שמשם נמשך נעימת הנגון שהוא עקר הדבקות, כי על ידי הנגון בחינת נעים זמירות על ידי זה מדבקין עצמן בה' יתברך וזוכין לחזות בנעם ה' בחינת

נעם העליון הנ"ל וכמובן שם בהתורה הנ"ל בסופה שכתב שם. וזה בחינת השירה, בחינת נעים זמירות וכו', עין שם. ועל כן קול השופר, שהוא בחינת נגינה על ידי זה ממשיכין בחינת הנעם העליון שהם עקר המחין, בחינת מחין של ארץ ישראל, כי ידוע בכונות שעל ידי השופר נמשכין המחין, הינו בחינת הנעם שהוא עקר המחין. ועל כן נוהגין כל ישראל להרבות בצדקה מאד קדם ראש השנה כדי לזכות לקבל השפעת הנעם שיתעורר על ידי השופר לקבלו על ידי הצדקה. כי על ידי הצדקה נעשה כלי לקבל השפעת הנעם העליון כנ"ל. ועל ידי השפעת הנעם נמשך ההולדה שיתרבו בני אדם כדי שיתרבה כבודו כנ"ל. וזה בחינת פקידת עקרות שממשיכין בראש השנה, כי בראש השנה נפקדה שרה, רחל, חנה, כי פקידת עקרות, דהינו הולדה נמשך על ידי השפעת הנעם שזוכין בראש השנה כנ"ל. ועל כן קורין בראש השנה לדת יצחק אבינו, דהינו וה' פקד את שרה וכו'. כי יצחק הוא הולדה הראשונה בעולם שנולד בקדשת ישראל, כי התחלת קדשת ישראל התחיל מאברהם אבינו עליו השלום. אבל אברהם בעצמו עדין לא נולד בקדשת ישראל רק יצחק הוא הראשון שנולד בקדשת ישראל. ועל כן לדת יצחק הוא עקר שלמות הבריאה שנברא בשביל האדם, דהינו בשביל ישראל שיגדלו כבודו. וכל מה שנולדין בני ישראל יותר נתרבה כבודו יותר כנ"ל. וזה בחינת לדת יצחק שהוא הולדה הראשונה בקדשת ישראל כנ"ל. ועל כן קורין פרשה זאת בראש השנה, כי אז נברא העולם שנברא בשביל הכבוד שנתרבה על ידי הולדת ישראל שזה בחינת לדת יצחק כנ"ל:

וזה בחינת עשרה שופרות, עשרה מלכיות, עשרה זכרונות, הכל כנגד בחינת עשרה מאמרות שבהם נברא העולם שנתגלין בראש השנה על ידי הכבוד שנתגלה על ידי הולדת ישראל בחינת פקידת עקרות בחינת לדת יצחק שכל זה נמשך מהשפעת הנעם העליון שנמשך בראש השנה כנ"ל. ועל כן עקר הגדלת כבודו יתברך הוא בראש השנה, כמו שאומרים: ויבא מלך הכבוד. ובכן תן כבוד וכו'. מלוד על כל העולם כלו בכבודך. וכן הרבה. כי כל עסקנו בראש השנה לגלות מלכותו שהיא כבודו בחינת מלך הכבוד, כי עקר הבריאה שנברא בראש השנה הכל היה בשביל הכבוד שבשביל זה נברא העולם בעשרה מאמרות כנ"ל. ועל כן עקר קדשת ארץ ישראל נתגלה בראש השנה, כמו שכתוב: תמיד עיני ה' אלקיך בה מראשית השנה וכו'. בראש השנה נדון מה יהיה בסופה, כי עקר קדשת ארץ ישראל הוא בחינת נעם העליון כנ"ל שזה זוכין בראש השנה כנ"ל:

ועל-כן תחלת כבוש יהושע את ארץ ישראל היה על ידי קול שופר, כי יריחו הוא עיר ראשונה מארץ ישראל שכבש יהושע. וכבשה על ידי שופרות כמבאר ביהושע, הינו כנ"ל, כי על ידי קול שופר בחינת קדשת ראש השנה, על ידי זה מעוררין וממשיכין בחינת הנעם העליון שהוא בחינת קדשת ארץ ישראל שהם בחינת שבעה עממין, בחינת חובלים כנ"ל. וזה בחינת כנור נעים עם נבל תקעו בחדש שופר, כי שופר הוא בחינת נגון בחינת כנור נעים כנ"ל. וזה מה שמובא בספר טוב הארץ שיכינור ניעים עים ניבל הוא ראשי תבות כיניעין. כי כנען, הינו כלליות השבעה עממין שהם בחינת כלל המונעים מארץ ישראל עקר הכנעתם על ידי נעימת הנגינה. בחינת כנור נעים עם נבל שזהו בחינת שופר של ראש השנה בחינת תקעו בחדש שופר שעל ידי זה ממשיכין בחינת נעם העליון ומכניעין השבעה עממין בחינת כנען שיניקתו מבחינת חובלים כנ"ל. וזה שנסמך שם תכף: עדות ביהוסף שמו וכו'. ופרש רש"י כי בראש השנה יצא יוסף מבית האסורים, כי יוסף הוא בחינת נעם כנ"ל. ועל כן יצא בראש השנה מבית האסורים, כי בראש השנה שופע הנעם העליון שהוא בחינת יוסף

כנ"ל:

אות יב

וזה: ויהי מקץ שנתים ימים ופרעה חלם וכו'. וזאת המעשה היה בראש השנה שאז יצא יוסף מבית האסורים, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. ועל כן היה הנס על ידי שנה והתעוררות השנה של פרעה, כמו שכתוב: וייקץ פרעה וכו'. כי כל זה נמשך משרש המלכות של מעלה שבנינה בראש השנה על ידי בחינת שנה והתעוררות השנה כידוע בכונות:

וזה בחינת חלום פרעה שבע שני השבע. ושבע שני הרעב. ושבע שני הרעב בלעו את שבע שני השבע ולא נודע כי באו אל קרבנה. ומראיהן רע כאשר בתחלה וכו'. כל זה מרמז על ענין הנ"ל שפרעה ראה מהיכן נמשך תקף הגלות של ישראל. ועקר הגלות הוא מה שגלו מארץ ישראל אשר שם חיינו וארץ ימינו. כי שם עקר המחין הנעימים בחינת נעם שהם עקר חיות האדם כי החכמה תחיה וכו'. ועל כן היתה הגלות במצרים שהוא ההפך ממש מארץ ישראל כנ"ל. וראה שרש הגלות שנמשך מבחינת החלום שראה, כי ראה שבע פרות טובות שמרמזים על שבע שני השבע שזה בחינת קדשת ארץ ישראל שמשם עקר השבע והברכה כידוע. והכל נמשך מבחינת המחין של ארץ ישראל בחינת הנעם שמשם כל החיות והשפעות, כי נעם כל הפרות והתבואות המשביעין את האדם הכל נמשך מבחינת הנעם העליון שהוא בחינת קדשת ארץ ישראל כנ"ל. וראה פרעה שנמשך השפעה זאת בחינת שבע שני השבע שהוא בחינת השפעת הנעם העליון

כנ"ל. אבל תכף כשנמשך השפעת הנעם העליון בחינת שבע שני השבע. והנה שבע פרות אחרות עלות אחריהן וכו' רעות מראה וכו'. לא ראיתי כהנה בכל ארץ מצרים לרע שהם בחינת הרע גמור בחינת שבע שני הרעב שזהו הרע שבחובלים פגם המחין של חוץ לארץ שמחבלין ומכלין הכל חס ושלום, ותכף כשנמשך בחינת השפעת הנעם, בחינת שבע שני השבע, באים תכף בחינת החובלים להתתקן על ידם. ומחמת שהרע נאחז בהם ביותר על ידי זה מתגברים החובלים על הנעימים ופוגמים גם את המחין של ארץ ישראל עד שבחינת המחין של ארץ ישראל בחינת נעם, בחינת שבע שני השבע נבלע ונשכח על ידי בחינת החובלים שהם בחינת שבע שני הרעב. ומשם עקר הגלות של מצרים וכן כל הגליות, כי גלות מצרים וכל הגליות הכל בשביל פגם הדעת, כמובא בכתבי האר"י ז"ל, דהינו בשביל פגם הדעת שפגם אדם הראשון שאכל מעץ הדעת טוב ורע. ועץ הדעת טוב ורע זה בחינת מחלקת, בחינת חובלים ועל ידי זה נתגרש מגן עדן שהוא בחינת קדשת ארץ ישראל קדשת הבית המקדש כמבאר במקום אחר. ובשביל זה היתה גלות מצרים ועל כן התחיל הגלות על ידי מכירת יוסף שהוא בחינת נעם שפגמו בו על ידי המחלקת שחלקו עמו אחיו כנ"ל. ועקר התגברות הגלות הוא מחמת שבכל פעם שבא איזה צדיק גדול. שעל ידי קדשתו הוא ממשיך בחינת השפעת הנעם בחינת מחין של ארץ ישראל. אזי תכף באין החובלים להתתקן. ומחמת שעדין לא הגיע זמן תקונן על ידי זה הם פוגמין את המחין של ארץ ישראל. ומזה נמשך אריכת הגלות בעוונותינו הרבים ועל כן תחלת גלות מצרים התחיל בשביל מה שאמר אברהם אבינו: במה אדע כי אירשנה והיה מספק על ירשת ארץ ישראל. וזה בחינת חובלים שהם בחינת מחלקת וספקות, הינו כי תכף כשהי' יתברך הבטיח לו על ירשת ארץ ישראל נתעורר ונמשך עליו תכף השפעת הנעם העליון. שהיא בחינת מחין של ארץ ישראל, אך מחמת שתכף כשנמשך השפעת הנעם באים בחינת החובלים להתתקן ומחמת שבחינת החובלים, דהינו המחין של חוץ לארץ היו אז עדין פגומין מאד מחטא של אדם הראשון כנ"ל. על כן גרמו פגם גם במחין של ארץ ישראל שהשיג אברהם אז עד שנפל מחלקת וספקות בלבו על ירשת ארץ ישראל ואמר במה אדע כי אירשנה. שזהו בחינת מה שהחובלים בחינת מחלקת וספקות פוגמין את המחין של ארץ ישראל על ידי שבאים לתוכן להתתקן כנ"ל. ועל-כן בשביל זה נגזר גלות מצרים. ידוע תדע כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם. ידוע תדע דיקא דהינו על פגם הדעת כמובא. הינו פגם החובלים שהם הדעת והמחין פגומים של חוץ לארץ. וזה בחינת חלום פרעה כנ"ל. ששבע שני הרעב בחינת חובלים בלעו את שבע שני השבע בחינת נעם. עד אשר לא נודע כי באו אל קרבנה וכו'. כי מחמת שנתעורר השפעת הנעם באו החובלים להתתקן. ועל ידי זה פגמו ביותר את בחינת המחין של ארץ ישראל בחינת נעם כנ"ל. עד אשר גם שם נפל מחלקת. ואין נכר כלל השפעת המחין של ארץ ישראל כאלו מעולם לא נמשך חס ושלום השפעת המחין של ארץ ישראל וזאת הבחינה היא בכל אדם ובכל זמן. שלפעמים נתעורר האדם אל הקדשה ומתלהב לבו מאד להי' יתברך בהשתוקקות נפלא. ונדמה לו שבודאי יהיה איש כשר ולא ימנעוהו שום

מונע ותכף אחר שעה נופל מתשוקתו ונטמטם לבו ונתבלבל מחו. ושוכח לגמרי את כל התשוקה הראשונה כאלו מעולם לא היה לו תשוקה כלל לעבודת הבורא יתברך. ולפעמים יכול להיות שתשוקתו לה' יתברך נמשך איזה זמן גדול. ואף על פי כן יש שאחר כך נופל מתשוקתו ונטמטם לבו עד ששוכח הכל. ונדמה לו כאלו מעולם לא היה לו תשוקה כלל. וכל זה נמשך מבחינת הנ"ל. כי כל הקדשות הם מן המחין הקדושים שהם עקר האדם כי עקר האדם הוא הדעת והמח שהוא הנשמה והחיות של האדם. ועקר המחין הם המחין של ארץ ישראל שהם בחינת נעם כנ"ל. וכשנתעורר להאדם איזה חשק דקדשה לה' יתברך ולעבודתו. זה נמשך מהמחין של ארץ ישראל מבחינת נעם העליון שנמשך עליו איזה הארה והשפעה משם. אך תכף כשנמשך עליו איזה הארה והשפעה משם. אך תכף כשנמשך עליו השפעת הנעם. נתעוררו תכף החובלים וכו' כנ"ל. וכשאינו זוכה לתקנם. אזי הם פוגמים את בחינת המחין של ארץ ישראל שנמשכו עליו ועל ידי זה הוא שוכח הכל כאלו לא היה לו תשוקה כלל. על כן צריך האדם לשמר את הזכרון מאד שיזכיר את עצמו בכל פעם את כל התשוקות הראשונות. וההתלהבות והכסופין שהיו לו מעולם לה' יתברך ולעבודתו. כדי להמשיך עליו את כל הרשימות שנשארו מהשתוקקות הראשונות כדי שיתעורר על ידי זה לשוב לה' יתברך, כמו שכתב רבנו זכרונו לברכה. שהאדם צריך לאחז עצמו בהרשימות שנשארו לו מימים הראשונים שהיו לו מזריח אורו יתברך וכו', עין שם. וזה בחינת יוסף שהוא בחינת התקון של חלום פרעה שנותן עצה שתתקיים השביעה והטוב של שבע שני השבע ולא תכרת הארץ ברעב שהוא בחינת המחין של חוץ לארץ. ועצתו הוא שיקבצו את כל אכל שבע שנים הטובות האלה והיה האכל לפקדון וכו', הינו שתכף כשנתעורר על האדם איזה טוב בחינת קדשת ארץ ישראל שמשם כל הקדשות, אזי תכף יעשה איזה עבדא דקדשה על ידי השתוקקותו להתפלל או ללמד או יעשה איזה מצוה. ויעשה לעצמו אוצרות במחו להטמין שם את כל הטוב של שבע שנים הטובות, כי האדם יש לו בחירה ויש כח בידו כשבא עליו איזה תשוקה טובה להטמין ולקשר אותה בפנימיות מחו ולקח במחשבתו זאת התשוקה לזכרה היטב שלא ישכחה, כי מאחר שיוסף הצדיק מודיע לו מקדם שאחר כך יבואו עליו ימי רע חס ושלום, וירצו להשכיח ממנו כל הטוב ההוא, על ידי זה המשכיל יבין מעצמו שצריך לגנוז היטב את כל הטוב של בחינת שבע שני השבע, דהינו שיקשר החשק דקדשה במחשבתו ויקח בדעתו זה הענין בעצמו. שאפלו כשיטמטם לבו על ידי התעוררות הרע שבחובלים. אף על פי כן יתחזק בעבודת ה' על ידי שיזכר את עצמו בהתשוקה הראשונה כנ"ל. וכל הרשימות של התשוקות הראשונות שיגנזו בפנימיות מחו יהיו לו לפקדון להחיות את נפשו בימי רע שהם בחינת שבע שני הרעב. בבחינת והיה האכל לפקדון לארץ לשבע שני הרעב אשר תהיינה אחרי כן. ולא תכרת הארץ ברעב כנ"ל. ועל כן הם שבע שבע, שבע שני השבע ושבע שני הרעב. כנגד שבעת המינים שנשתבחה בהן ארץ ישראל שהם בחינת השפעת הנעם העליון וכנ"ל. וכנגדם הם שבעה עממין שהם הרע שבחובלים שהם בחינת שבע שני הרעב שעקר הגלות מארץ

ישראל שהוא בחינת גלות מצרים שכולל כל הגליות הוא על ידם כנ"ל. ועל כן עקר הגאלה של מצרים היתה בזכות יוסף שעמד בנסיון ונשמר מאהבת נשים. ועל ידי זה זכה להמשיך על עצמו השפעת הנעם שהוא שרש האהבה דקדשה כנ"ל, כי יוסף שרשו משם מבחינת נעם כנ"ל. ועל כן על ידו היה עקר הגאלה, כמו שכתוב: ויקח משה את עצמות יוסף עמו. כי יוסף יש לו כח להתגבר בכל פעם כנגד החובלים להכניע הרע שבהם שלא יקלקלו את בחינת הנעם, אדרבא, בחינת הנעם יתקנו את החובלים שזהו מה שזכה יוסף לפתר ולתקן חלום פרעה. באפן שלא יקלקל ימי הרעב את ימי השבע, אדרבא, ימי השבע יחיו את ימי הרעב, שזהו בחינת שהנעימים יתקנו את החובלים. ועל כן הזהיר אותם: והעליתם את עצמתי מזה אתכם. שיעלו עצמותיו לארץ ישראל. ובכח הזה יתגברו בכל פעם על החובלים עד שיכבשו ארץ ישראל שהוא בחינת נעם, בחינת יוסף כנ"ל:

אות יג

וזה בחינת מה שהולכין על קברי צדיקים בערב ראש השנה. כי הסתלקות הצדיק הוא בתוך בחינת נעם העליון ששם עולין כל נשמות הצדיקים בבחינת לחזות בנעם ה' וכו', בחינת נעמות בימינך נצח. ועל כן במקום גניזתם הוא בחינת ארץ ישראל בחינת צדיקים יירשו ארץ כמו שמבאר במקום אחר, כי במקום גניזתם שופע בחינת נעם העליון שהוא בחינת קדשת ארץ ישראל שמשם כל הקדשות כנ"ל, כי כל העשר קדשות שהם כלל כל הקדשות שבעולם הם בארץ ישראל. ועל כן הולכים על קבריהם בערב ראש השנה. כדי לזכות לקבל שם קדשת ראש השנה שהוא בחינת השפעת הנעם בחינת קדשת ארץ ישראל שמתגלה בראש השנה כנ"ל. וזה בחינת מזמורי תהלים שאומרים על קברי הצדיקים, כי מזמורי תהלים הם בחינת נעם, בחינת נעים זמירות ישראל כנ"ל. וזה בחינת חבלים נפלו לי בנעמים ופסוק נעמות בימינך נצח. שאומרים במזמור מכתם לדוד. שהוא המזמור הראשון מהיוד מזמורי תהלים שתקן רבנו זכרונו לברכה כי עקר תקון הברית שהוא עקר תקון כל החטאים שהוא על ידי השפעת הנעם העליון שהוא מחין של ארץ ישראל שהוא עקר הקדשה קדשת הדעת, כי על ידי השפעת הנעם העליון משברין אהבת נשים כנ"ל. וזוכין לקדשת הדעת של ארץ ישראל שהוא כלל כל הקדשות כנ"ל. וזה שמסימין נעמות בימינך נצח. כי מתחלה אומרים חבלים נפלו לי בנעמים, דהינו שהחובלים נופלים בנעמים להתתקן כמו שפרש רבנו זכרונו לברכה מקרא זה בהתורה הנ"ל. ואזי עדין אנו חוששים שלא יתגברו החובלים על הנעימים ויקלקלו אותם גם כן חס

ושלום כנ"ל, על כן אומרים אחר כך : אברך את ה' אשר יעצני וכו', הינו שה' יתברך נותן עצות להאדם על ידי הצדיק האמת באפן שיזכה להגביר הנעימים על החובלים כנ"ל. וזה בחינת שויתי ה' לנגדי תמיד. 'תמיד' זה בחינת ארץ ישראל, בחינת תמיד עיני ה' אלקיך בה וכו'. הינו שקדשת ארץ ישראל צריכין להמשיך על עצמו תמיד ולא יפסק מלהשתוקק תמיד להמשיך על עצמו קדשת ארץ ישראל. כי בכל פעם שמשתוקק לארץ ישראל מתגבר כנגדו בחינת החובלים ומבלבלים תשוקתו, על כן צריך להתגבר כנגדם בכל פעם תמיד ואז יעזרהו ה' יתברך לבוא לארץ ישראל. ושם יזכה לנעם העליון לנצח ולא יפל עוד לעולם לבחינת החובלים. רק אדרבא, יתקן החובלים על ידי הנעימים. בבחינת כי לא תעזב נפשי לשאול לא תתן חסידך לראות שחת שהם בחינת החובלים שבהם נאחז הרע בחינת שאול ושחת. אבל בזכות הצדיקים יעזרנו ה' יתברך ויצילנו מהם ונזכה לנעם העליון לנצח. כי בכל פעם נתגבר על החובלים עד שיתבטלו לגמרי עד שנזכה להכלל בנעם העליון לנצח בחינת נעמות בימינך נצח, אמן ואמן :

לעיל

שיך

אות יד

ועל-כן נקרא שופר לשון שפרא, כמובא שזהו בחינת נעם העליון שנתעורר על ידי קול שופר שהוא בחינת יוסף שהיה יפה תאר וכו' כמבאר בהתורה הנ"ל עין שם, עין היטב את כל התורה הנ"ל מראשה לסופה כי בלא זה לא תוכל להבין כלל את דברינו :

אות טו

וזה בחינת ובני ישראל פרו וישרצו וירבו ויעצמו וכו' . שזה היה צמיחת קרן ישועה של הגאלה כמובא . וכמובן בפסוק רבבה כצמח השדה נתתיך ותרבי ותגדלי. ועל ידי זה שדים נכוננו ושערך צמח שמרמז שהיו מוכנים לגאלה, הינו כנ"ל. כי עקר הגלות הוא הגלות מארץ ישראל שהוא בחינת השפעת הנעם. אבל ה' יתברך חמל עליהם והמשיך עליהם גם שם במצרים בחינת השפעת הנעם שעל ידי זה נמשך ההולדה כנ"ל. ועל ידי

זה היו פרים ורבים מאד בחינת ובני ישראל פרו וישרצו וכו' ועל ידי זה היתה הגאלה, כי כל מה שנתרבו ישראל יותר נתגדל כבודו ונמשך עליהם השפעת הנעם העליון ביותר, כי הא בהא תליא כל מה שנמשך השפעת הנעם והמחין יותר. נתרבין ישראל ונתגדל כבודו יתברך ביותר. וכל מה שנתרבין ישראל ונתגדל כבודו יותר נמשך השפעת העליון יותר, כי כל מה שיש מקבלים יותר. והשפע העליונה עושה פעלתה יותר נמשך שפע ורב טוב יותר ויותר כידוע. ועל כן על ידי שישראל פרו וישרצו שהוא בחינת השפעת הנעם העליון על ידי זה נגאלו כנ"ל, כי הגאלה הוא לשוב לארץ ישראל שהיא בחינת נעם כנ"ל. וזהו: וכאשר יענו אותו כן ירבה וכו', הינו דבר והפוכו. שכל מה שהיו מתגברים בגלותם לענות אותו, שכל זה נמשך מבחינת החובלים כנ"ל, כמו כן חמל עליהם ה' יתברך והמשיך עליהם הנעם יותר. שהוא בחינת כן ירבה, בחינת הולדה כנ"ל שהוא בחינת צמיחת הגאלה כנ"ל. וכן בגאלה האחרונה כתיב: הקטן יהיה לאלף והצעיר לגוי עצום. אני ה' בעתה אחישנה שעל ידי שיתרבו ישראל שזהו בחינת השפעת הנעם העליון. על ידי זה תהיה הגאלה כנ"ל. במהרה בימינו, אמן:

לעיל

שיך

אות טז

ועל-כן אנו מבקשין: יהי רצון שתעלנו בשמחה לארצנו. כי אי אפשר לבוא לארץ ישראל לבטל המונעים בחינת חובלים ולבוא לארץ ישראל בחינת נעם כי אם על ידי שמחה שהוא בחינת עשרה מיני נגינה, כמו שכתב רבנו במקום אחר. כי על ידי שמחה בחינת נגינה, בחינת נעים זמירות ישראל בחינת שבע שמחות את פניך וכו'. על ידי זה זוכין לבוא לארץ ישראל. שהיא בחינת נעם העליון כנ"ל:

ה

הפרות

ברכת

אות א

ענין ברכת הפרות וצריכין להקדים לברך על פרות ארץ ישראל:

על פי מה שכתוב בלקוטי תנינא סימן פח מבאר שם שיש דברים אבודים וכו'. ועל כן צריכין לזהר שלא לאכל פרי קדם שנתבשלה וכו'. כי יכול לאבד נפשו, אך עם כל זה אם מברך הברכה שעל הפרי בכונה וביראת שמים. אזי יוכל להנצל מזה. וגם אם הוא חזק יותר יוכל למצא שם אבדות וכו'. ועין שם מענין המלאך וכו'. וכלם אוחזים בידם שופרות והם עומדים וחופרים ומבקשים תמיד אחר אבדות. והם תוקעים תר"ת וכשהם מוצאים איזה אבדה. נעשה רעש ושמחה גדולה, כי יש כמה דברים אבודים, הינו מה שאובדים אבדות הרבה על ידי התאוות. בבחינת תאות רשעים תאבד וכו'. ועין שם בסימן הקודם מענין כונות אלול שהם תקון הברית. ועל ידי זה יכולין למצא זווגו ותהיה כרצונו וכו' שזהו הסוד שמסר אברהם לאליעזר כשהלך לבקש הזווג של יצחק וכו', עין שם ענין הנפלא והנורא הזה. ואמר שכל הנ"ל, דהינו ענין כונת אלול שהם תקון הברית וכו'. וענין הפרות הנזכרות לעיל. וענין המלאך וכו'. הכל אחד. ויש בזה רזין עלאין נפלאים ונעלמים מאד מאד:

והנה מבאר היטב בהתורה הזאת ענין ברכת הפרות. וכמה וכמה צריך האדם לזהר לברך ברכת הפרות בכונה גדולה. כדי שיוכל למצא בחינת האבדות הנעלמים שם כמובן לעיל, כי גם כשנזהר ואינו אוכל הפרי עד שנתבשלה היטב, אף על פי כן גם שם יש ניצוצות הקדושות הרבה שהם בחינת האבדות הנזכרות לעיל שצריכין לזהר מאד מאד לבקשם היטב, כי זה כל האדם שנברא בשביל זה לבקש אחר אבדות. שהם בחינת הניצוצות הנפולין שהם בחינת נאבדים ונדחים שצריך כל אדם להשתדל מאד לבקשם ולחפשם כל ימי חייו. ובפרט אם כבר חטא ופגם כפי מה שפגם. ובפרט פגם הברית שעל ידי זה חזר ואבד בעצמו אבדות הרבה כמובן שם שעקר האבדות הוא על ידי תאוות. ועקר על ידי פגם הברית שמשם נמשכין כל הנדחים ונאבדים. וצריך כל אחד לחוס על חייו לחפש ולבקש מאד אחר האבדות האלו. וכשיבקש ויחפש היטב בודאי ימצא, כי יגעתו ולא מצאתי אל תאמין. וזה עקר התשובה על העונות כמו שכתוב: ושבת עד ה' אלהיך וכו'. אם יהיה נדחך בקצה השמים משם יקבצך י"י אלהיך ומשם יקחך. וכתוב: ובקשתם משם את

י"י אלקיך ומצאת כי תדרשנו בכל לבבך ובכל נפשך. וכתוב: אם תבקשנה ככסף וכמטמונים וגו' אז תבין יראת ה'. כי צריכין לבקש ולחפש מאד מאד אחר דרכי הקדשה. כי כל מה שהאדם רחוק מה' יתברך. הוא מחמת האבדות הנזכרות לעיל. שעל ידי זה הוא הולך ותועה כשה אבד. ואינו

יכול למצא דרך החיים. כמו שכתוב תעיתי כשה אובד וכו'. וכתוב הייתי ככלי אבד וגו'. לקחת נפשי זממו :

וזה בחינת ראש השנה. שהוא יום ראשון לתשובה כי הוא יום ראשון לעשרת ימי תשובה שאז תוקעין בשופר, כי באתערותא דלתתא אתער לעלא, כי על ידי מה שאנו תוקעין בשופר, על ידי זה מעוררין ביותר ונותנים כח להמלאכים הנזכרים לעיל שאוחזים בידם שופרות. שיעסקו בידם ביותר לחפש אחר האבדות הנזכרות לעיל שזהו עקר התשובה, עקר התקון של כל העוונות. שבאין להם על ידי התאוות. שעל ידי זה אובדין מה שאובדין רחמנא לצלן, בבחינת תאות רשעים תאבד. ועל כן הרשעים שאינם שבין בתשובה כלל. נאמר בהם: יאבדו רשעים וכו'. וכתוב: דרך רשעים תאבד. אבל ה' יתברך חמל עלינו ונתן לנו ראש השנה הקדוש ראשון לתשובה. וצונו לתקע אז בשופר שעל ידי זה עקר הבקשה והחפוש אחר האבדות שאבד כל אדם על ידי תאוותיו ועוונותיו שזה עקר התשובה והתקון כנ"ל. ועל כן מבקשין בברכות שופרות דיקא על קבוץ הנדחים, כמו שכתוב: תקע בשופר גדול לחרותנו ושא נס לקבץ גליותינו וקרב פזורינו וכו'. וכן בכל יום בתפלת שמונה עשרה מתפללין על קבוץ נדחים ומתחילין תקע בשופר וכו', כי עקר קבוץ נדחים שהם בחינת האבדות הנ"ל הוא על ידי שופר כנ"ל. ועל כן צריכין לנסע לצדיקים על ראש השנה דיקא, כי כל האבדות הם אצל הצדיקים שכבר חפשו הרבה אחר אבדתם עד שמצאו כלם. וגם מצאו כל האבדות של כל העולם וכו'. (כמו שמבאר בסימן קפח לקוטי חלק א, עין שם). ועל כן בראש השנה שאז תוקעין בשופר שאז התחלת התשובה ואז עקר הבקשה והחפוש כנ"ל. על כן אז צריכין לזהר ביותר לבוא לצדיקים גדולים ואמתיים אשר אצלם כל האבדות וכנ"ל:

ועל-כן קורין בתורה בראש השנה וה' פקד את שרה כאשר אמר וכו'. וביום שני ויהי אחר הדברים וכו'. עד שמסימין ביום שני מה שהגד לאברהם שנולד הזווג של יצחק, כמו שכתוב: ובתואל ילד את רבקה וכו'. כי זה כל ענין ראש השנה שהוא בבחינת פחד יצחק שהוא בחינת גבורות שמחמת תקף הגבורות והדינים קשה למצא בחינת האבדות הנזכרים לעיל. כי עקר אבדתם היה על ידי תקף הדינים שנאחזו בהם על ידי עוונותיהם שזהו בחינת כלל כל הגליות שנקראים אבודים, כמו שכתוב: כי אבד תאבדון וכו'. ובראש השנה שהוא פחד יצחק עוסקים להמתיק זאת, להמתיק בחינת גבורות יצחק על ידי תפלת ישראל. והעקר על ידי השופר כידוע. ועקר גמר ההמתקה הוא ביום שני שהוא דינא רפיא כידוע ואז מסימין בקריאת התורה שכבר נמצא הזווג של יצחק, שזהו עקר בחינת ההמתקה כמובן בהתורה הנ"ל שהזווג של יצחק דיקא היה קשה מאד למצא עד שהכרח אברהם למסר הסוד הנ"ל שהוא סוד כונת אלול לאליעזר וכו' שהוא מרמז בפסוק ואם לא תאבה האשה ללכת אחריך וכו'. ועל כן התורה הקדושה מספרת הרבה בענין זה איך זכה למצא הזווג של יצחק. כי כל העולמות היו תלויים בזה כי כל ישראל יצאו מהם. אבל היה קשה מאד מאד למצא זווגו מחמת שהוא בחינת גבורות גדולות

שמשם עקר האבדות שמחמת זה קשה למצא הזוג כנ"ל וכן בכל שנה ושנה בראש השנה נתעורר בחינת פחד יצחק בשרשו העליון והמתקתו כשקורין בתורה שכבר נמצא זוגו של יצחק שזהו בחינת מה שגומרים לקרות ביום שני של ראש השנה בענין זה כנ"ל, כי בכל שנה נעשה זאת ברוחניות שעל ידי זה עקר המתקת הדינים כנ"ל:

הכלל, שהאדם צריך להשתדל כל ימיו לבקש ולחפש מאד מאד אחר אבדותיו, כי זה עקר התשובה וכנ"ל. ואם יבקש ויחפש היטב בודאי ימצא כנ"ל. ואפלו בעת שאינו זוכה למצא עדין, אף על פי כן על ידי כל יגיעה וחפוש כבר מצא הרבה, כי אין שום יגיעה ובקשה נאבד כלל ובודאי מצא מה שמצא על ידי כל דבור ודבור ועל ידי כל יגיעה וחפוש כי לית רעותא טבא דאתאבד. וזה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: יגעתו ומצאתי תאמין וכו'. ולכאורה אינו מובן מהו הענין תאמין, הלא יכולין לראות אם מצא אם לאו?! אך באמת על פי הנ"ל מבאר היטב. כי אפלו אם עדין אין רואים מה שמצא ונדמה לו שעדין לא מצא כלום. ועדין הוא רחוק מה' יתברך כמקדם חס ושלום, אף על פי כן צריכין להאמין באמונה שלמה שבודאי מצא על ידי היגיעה בעצמה כנ"ל. ועל כן יגעתו ומצאתי תאמין. 'תאמין' בודאי. כי צריכין להאמין שבודאי מוצאין על ידי היגיעה אף על פי שעדין אין רואים מה שמוצאין כנ"ל:

אות ב

וזהו בחינת ברכת הפרות כנ"ל. ועל כן צריכין להקדים פרות ארץ ישראל, כי עקר קבוץ ועלית כל האבדות וחזרתם אל הקדשה הוא להשיבם לארץ ישראל, כמו שכתוב: אם יהיה נדחך בקצה השמים משם יקבצך ה' אלקיך וכו', והביאך אל הארץ וכו'. וכתוב: והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול ובאו האבדים וכו'. והנדחים וכו'. והשתחוו לה' בהר הקדש בירושלים. ועל כן בודאי צריכין להקדים בברכה פרות ארץ ישראל. כי עקר הברכה לבקש ולמצא את האבדות הנזכרות לעיל. שעקר מציאתם להשיבם לארץ ישראל כנ"ל. ועל כן עקר הברכה נלמד מפסוק ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלקיך על הארץ וכו'. כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: השתא לאחריה מברך לפניו לא כל שכן. כי עקר הברכה לגלות קדשת ארץ ישראל ששם השבת כל האבדות למקומם כנ"ל. ועל כן בודאי פרות ארץ ישראל קודמין לברכה. ועל כן צריכין לאחז הפרי בימין בשעת הברכה. כי ימין זה בחינת ארץ ישראל, כמו שכתב אדוננו מורנו ורבנו זכרוננו לברכה במקום אחר (בסימן נה) בחינת בנימין שנקרא בן ימין על שם ארץ ישראל, עין שם. ועל כן אסור שיהיה לבו רואה את הערוה בשעת הברכה, כי עקר הברכה הוא למצא בחינת אבדות הנזכרות לעיל שזה

עקר תקון הברית כנ"ל. על כן בודאי אסור שיהיה לבו רואה את הערוה, שזהו בחינת פגם הברית. ועל כן צריכין להזכיר מלכות בכל ברכה, דהינו מלך העולם. ובלא זה אינה ברכה, כי אלו האבדות הנזכרות לעיל הם מפזרין בכל העולם. ויש שהם נדחו ונאבדו ברחוק מקום מאד שזהו בחינת אם יהיה נדחך בקצה השמים משם יקבצך וכו'. ועל כן צריכין להזכיר בברכה מלך העולם. להזכיר שה' יתברך מלך בכל העולם כלו. ומלכותו בכל משלה ואין שום ניצוץ ואבדה נדחית לעולם, כי בכל מקומות ממשלתו. ועל כן על ידי שמזכירין מלכותו, דהינו מלך העולם, על ידי זה יכולין למצא האבדות מכל מקום שהם וכנ"ל:

אות ג

וזה בחינת מצות זכירת מעשה עמלק, כמו שכתוב: זכור את אשר עשה לך עמלק וכו'. כי עקר פגם הברית שמשם כל האבדות הם על ידי זהמת עמלק, כמו שכתוב: אשר קרך בדרך וכו'. ועל כן הוא רודף תמיד אחר מחנה דן שהוא המאסף לכל המחנות דקדשה שמחפש ומוצא כל האבדות, כמו שפרש רש"י שם שכל מה שנאבד מישראל הם היו מוצאים. ועמלק מתגרה בהם ביותר, כי הוא אורב על האבדות תמיד לתפסם חס ושלוש. ועל כן עקר התגרותו על אותן שהיה הענן פולטם. בחינת ויזנב בך כל הנחשלים אחריך וכו' שהם בחינת הנדחים והאובדים. ועל כן צוה ה' יתברך לזכר היטב בכל יום מעשה עמלק. כי האבדה צריכה זכרון היטב שלא לשכח הדבר, כי כל האבדות באין משכחה והסח הדעת שעל ידי זה באין לידי אבדה חס ושלוש, בגשמיות או ברוחניות. ועל כן השכחה נקראת בשם אבדה, כמו שאמרו: קשה לשמע וקשה לאבד שפרושו שכחה. וכמו שמבאר כל זה בדבריו זכרונו לברכה (סימן קפח הנ"ל) ועל כן צריכין לזכר היטב מעשה עמלק, כמו שכתוב: לא תשכח. כי צריכין לזכר היטב כל מה שאבד על ידי תאוותיו ולהשתדל מאד לחפש אחר אבדותיו. ועל כל פנים לזהר שלא יאבד עוד. והעקר הוא הזכרון, כי כל זמן שזוכר שיש אבדות ומבקש וחותר לחפשם ואינו שוכח את עצמו חס ושלוש, כאבדה לאחר יאוש חס ושלוש, אז יש לו תקוה עדין, כי ה' יתברך חושב מחשבות לבל ידח ממנו נדח. ובודאי סוף כל סוף יהיו נמצאין כל האבדות ויתתקן הכל. וכל אחד כפי מה שיהיה לו חלק יותר בהבקשה והחפוש אשרי לו ולפום צערא אגרא. שכל אחד כפי מה שהתיגע והצטער את עצמו יותר על האבדות והשתדל לבקשם ולחפשם בתפלה ותחנונים ובגעגועים והשתוקקות והתקרבות לצדיקים וכשרים אמתיים וסבל בזיונות ושפיכות דמים הרבה על ידי זה. וכמו כן יזכה ביותר שיחזירו לו אבדותיו בשלוש. ועל כן עקר התקון על ידי כוונות אלול. כמו שמבאר שם.

וכלל הכוונות של אלול כלולים בהתורה קרא את יהושע וכו' בסימן ו שהם אם אסק שמים שם אתה ואציעה שאול הנך שהוא בחינת בקי ברצוא בקי בשוב עין שם היטב. הינו שצריכין למצא את ה' יתברך בכל מקום שהוא. ואז אין שום אבדה בעולם, כי בכל מקומות ממשלתו וכנ"ל והבן היטב:

אות ד

וזה בחינת לקיחת אסתר לבית אחשורוש. וה' יתברך הפך הדבר לטובה. שעל ידי זה דיקא היה תקף הנס של פורים. כי האשה היא בבחינת אבדה, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: משל למי שנאבד לו אבדה וכו'. בעל אבדה מחזיר אחר אבדתו. ואז היה בימי הגלות שגלו מארץ ישראל שזהו עקר בחינת האבדה, כמו שכתוב: ואבדתם מהרה מעל הארץ וכו'. וסבר המן עמלק שחס ושלוס אפס תקוה, כי הוא מזרע עמלק שרודף תמיד אחר האבדות כנ"ל. ועל כן אמר יכתב לאבדם ועשרת אלפים וכו' ביהודים לאבדם. ועקר הצרה היתה דיקא אחר שנלקחה אסתר לבית אחשורוש, כי הסטרא אחרא סברה שמאחר שהאשה יראת ה' בעצמה. שבה כלולים כל האבדות כנ"ל, היא בעצמה נלקחה אל הסטרא אחרא לבית אחשורוש תהיה נאבדת שם חס ושלוס, עם כל האבדות הכלולים בה. ובאמת היתה עת צרה גדולה מאד אשר כמוהו לא נהיתה. ועל כן אמרה אסתר: וכאשר אבדתי אבדתי. אבל ה' יתברך חמל עלינו והפך הדבר לטובה בכח מרדכי הצדיק שלא הניח את מקומו לחפש ולבקש אחר אבדתו. שזהו בחינת ובכל יום ויום מרדכי מתהלך לפני חצר בית הנשים לדעת את שלום אסתר שהיא בחינת אבדתו כנ"ל. ומה יעשה בה. ואסתר הצדקת היא גם היא לא התיאשה עצמה מן הרחמים. ועל ידי זה לא די שלא נאבדה ביניהם אף גם על ידה דיקא זכו לתקף הנס להכניע ולהפיל המן עמלק מפלה גדולה ולמצא אבדות רבות. כי כל ישראל חזרו אז לה' יתברך, כמו שכתוב: קימו וקבלו. כמו שדרשו רבותינו זכרונם לברכה. עד שאפלו הניצוצות הנדחים והנאבדים בין אמות העולם חזרו לה' יתברך. שזהו בחינת הגרים שנתגירו אז, כמו שכתוב: ורבים מעמי הארץ מתיהדים. כי כשזוכין לחפש ולבקש היטב אחר האבדות. אזי נתהפך הכל לטובה, כי דיקא על ידי רבוי האבדות הגדולות שאבד, על ידי זה דיקא לא די שמוצאין אותם, אף גם על ידי מוצאין עוד הרבה אבדות מאד שנאבדו מימות עולם. וכעין שאמרו רבותינו זכרונם לברכה משל למי שנאבד לו פרוטה וכו'. וחזר ואבד זהב וכו'. ועל ידי שנותנין לו נר לבקש אחר הזהב מצא גם הפרוטה וכו'. נמצא, שהאבדה הגדולה גורמת שיהיו נמצאים גם שאר כל האבדות. והכל בכח הצדיק הגדול שמחפש

תמיד אחר כל האבדות ומחזק לב כל אחד לבל יתיאשו עצמן בשום אפן מלבקש ולחפש אחר האבדות בתפלה ובתחנונים וכו'. ולהתגעגע מאד אחריהם ולצפות לישועה תמיד שעל ידי זה יזכו שעל ידם ימצאו כל האבדות של כל העולם במהרה בימינו, אמן:

אות ה

וזה בחינת פסח שהוא יציאת מצרים, כי עקר גלות מצרים היתה לתקן ולזכך ולברר ניצוצי קרי של אדם הראשון שמשם עקר כל האבדות כנ"ל. ועל כן היתה הגאלה בחדש האביב דיקא, דהינו בזמן שהתבואה וכל הצמחים מתבשלים, כמו שכתוב: היום אתם יוצאים בחדש האביב. וכתוב: שמור את חדש האביב. כי כבר מבאר לעיל שבהפרות והצמחים יש בהם אבדות הרבה. שמחמת זה אסור לאכל פרי קדם שנתבשלה וכו' כנ"ל. ועל כן יציאת מצרים שהוא בחינת תקון האבדות כנ"ל, כי הגלות הוא בחינת אבדה, כמו שכתוב: צאן אבדות היו עמי וכו' (ירמיה נ). וכתוב: ואבדתם בגוים וכו'. והגאלה היא בחינת מציאת האבדה ותקונה. ועל כן היתה הגאלה בחדש ניסן בזמן האביב דיקא, כי בזמן האביב, דהינו בעת שהתבואה והצמחים מתבשלים אז הוא זמן מציאת האבדות הנזכרות לעיל, כי זה עקר בחינת גדול כל הצמחים בכל שנה ושנה שהכל הוא בשביל האבדות הנזכרות לעיל שנעלמין בכל הצמחים והפרות שמתבררין ועולין בכל שנה בעת צמיחתם. ועל כן אז הוא זמן יציאת מצרים שיוצאין מגלות מצרים ועושין אז פסח בכל שנה, כי אז דיקא בזמן האביב עולין ומתבררין הניצוצות שהם האבדות שזהו בחינת יציאת מצרים כנ"ל. וזהו שכתוב בשיר השירים כשמדבר מגאלת מצרים: הנצנים נראו בארץ וכו' התאנה חנטה פגיה והגפנים סמדר נתנו ריח קומי לך וכו'. כי הגאלה תלויה בזה שהנצנים נראו בארץ וכו', דהינו שהצמחים עולין מן הארץ, שזהו בחינת מציאת האבדות, שזהו בחינת יציאת מצרים כנ"ל. ועל כן נקראת הגאלה בשם מציאה, כמו שכתוב: כענבים במדבר מצאתי ישראל. כבכורה בתאנה בראשיתה (הושע ט) וכו', הינו

אות ו

כי עקר מציאת האבדות הם על ידי בחינת כונות אלול שעל ידי זה זוכין למצא זוגו בקדשה וכו' כנ"ל. וכונת אלול הם בחינת התורה קרא את יהושע (בסימן ו לקוטי חלק א), עין שם. כי שם מבאר שזהו סוד כונת אלול, עין שם היטב. וכלל התורה הוא שצריכין לשוב בתשובה. ואז זוכין לכבוד אלקי. ועקר התשובה כששומע בזיונו ידם וישתק, שיסבל בושות ושפיכות דמים כדי להכניע הדם שבחלל השמאלי שמהם כל התאוות, שמהם כל החטאים והעוונות, רחמנא לצלן. כי עקר התשובה הוא בחינת אקיק בחינת אנא זמין למהוי. שכשרוצה לשוב הוא מתחיל ומזמין את עצמו. שיהיה לו הויה בעולם, כי קדם התשובה עדין אין לו הויה כלל, כי טוב לו שלא נברא. וכשרוצה לשוב הוא מתחיל להכין עצמו שיהיה לו הויה בעולם שזהו בחינת אקיק. אבל קדם התשובה הוא בבחינת אחורי פני אקיק שהוא בגימטריא דם וכו'. והתקון לזה שיהפך דם לדם שיהיה מן השומעים חרפתם ואינם משיבים ולא ידקדק על בזיון כבודו וכו' וצריך לאחז תמיד במדת התשובה וכו'. ואפלו אם עשה תשובה שלמה. אף על פי כן צריך לעשות תשובה על תשובה וכו', דהינו על השגתו הראשונה וכו' וכשרוצה אדם לילך בדרכי התשובה צריך להיות בקי בהלכה. וצריך להיות לו שני בקיאות, הינו בקי ברצוא בקי בשוב, כמו שאיתא: זכאה מאן דעיל ונפיק. וזה בחינת אם אסק שמים שם אתה, בחינת עיל, בחינת בקי ברצוא ואציעה שאול הנך, בחינת ונפיק, בחינת בקי בשוב וכו'. וזה סוד כונת אלול וכו'. ועל ידי זה נעשה אדם. לשבת על הכסא. כי לית אדם בלא אלף שהיא נקדה התחתונה. ונקדה העליונה. והואו שבתוך האלף וכו' וכו', עין שם כל זה היטב:

וזהו בחינת יציאת מצרים, כי יציאת מצרים הוא בחינת תשובה שהיא בבחינת בינה שמשם כל בחינת יציאת מצרים, שהיא בחינת שיוצאין ונולדין המחין שהיו בהעלם ובעבור על ידי החטאים שמשם כל הגליות. ועכשו יוצאין ונולדין ונתגלין המחין והדעת, דהינו שמתחילין לידע להכיר את מי שאמר והיה העולם. ואז נתגלה בחינת אקיק כמו שכתוב אקיק שלחני אליכם. אבל בגלות היה בבחינת אחורי פני אקיק שהוא בגימטריא דם שמשם היה כל הגלות. כמו שכתוב: ואעבר עליך ואראך מתבוססת בדמיך, כמבאר בכונות פסח, עין שם, שעקר הגלות היתה על ידי בחינת התגברות הדמים הנ"ל שנאחזין מבחינת אחורי פני אקיק כל זמן שאין זוכין לתשובה. ועקר התשובה היא לזכות לבחינת עיל ונפיק שהיא בחינת בקי ברצוא בקי בשוב, בחינת אם אסק שמים שם אתה ואציעה שאול הנך, דהינו שבכל מה שיעבר עליו יהיה מתחזק לשאר על עמדו ולא יניח עצמו לפל לעולם אפלו אם יעבר עליו מה ויקים: ואציעה שאול הנך. שגם בשאול תחתיות יכולין למצא אותו יתברך בחינת ואציעה שאול הנך וכמבאר שם בסוף התורה בענין באור כונת אלול, עין שם. אבל בשעת יציאת מצרים עדין לא נזדככו ישראל לגמרי ויצאו קדם הקץ כמובא. וכמו שכתוב: מדלג על ההרים וכו'. שדלג על הקץ שבשביל זה נקרא פסח, שפסח ודלג וגאלם ברחמיו אף על פי שעדין לא היו ראויים לגאלה. ועל כן הכרחו לצאת בחפזון. ובשביל זה צריכים לאכל מצה שהיא בחינת חפזון, הינו כי עדין לא זכו לדרכי התשובה בשלמות, כי

עדין לא היו בקיאים בהלכה, כי עדין לא קבלו את התורה, כי כל הגאלה היתה בבחינת חפזון שהוא בחינת רצוא, כי כל הגאלה היתה בבחינת אתערותא דלעלא, בחינת הארה עליונה שהאירה עליהם באור גדול ברחמיו, אבל לא היתה אלא לפי שעה כמובא. ואחר כך חזר ונסתלק תקף ההארה הזאת והצרכו לחזר ולהטהר עצמם מזהמת וטמאת מצרים בהדרגה כסדר שזהו בחינת ושוב בחינת נפיק שאז עקר הנסיון של אדם, כי כן מתנהג עם כל אדם שבתחלה כשרוצה להתקרב לה' יתברך מאירין עליו מלמעלה אור גדול ומסיעין לו מלעלא ומתחיל להתפלל בחיות והתלהבות וכו'. אבל אחר כך נופל מזה ועובר עליו מה שעובר. ואז הוא בבחינת ושוב, בבחינת ונפיק ואז צריך להתחזק ביותר בלי שעור. וצריך להיות בקי בזה היטב היטב לבלי להניח את מקומו בבחינת בקי בהלכה הנ"ל. ומחמת שבשעת יציאת מצרים עדין לא זכו לבקיאות אלו בשלמות והיתה הגאלה רק בבחינת רצוא כנ"ל שהיא בחינת חפזון, על כן צריכין לאכל מצה שנאפית בחפזון. עד אשר אחר כך מתחילין לספר ימי הספירה ואז חוזרין ומטהרין עצמן מטמאת מצרים בהדרגה כסדר. ואז מתחילין להמשיך בחינת בקי בשוב. וזהו עקר בחינת קריעת ים סוף שהיא בחינת תקון מחין דקטנות מאד כמו שמבאר בכונות, כי אז רדפו המצרים אחריהם והיו בסכנה עצומה בגשמיות וברוחניות, כי מאחריהם רדפו המצרים ומלפניהם היה הים סוער. ומצדדיהן היו נחשים ועקרבים וחיות רעות שבמדבר. שעל זה נאמר: יונתי בחגוי הסלע בסתר המדרגה. כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. ועל ידי שהיו ישראל חזקים באמונה ותפסו אמנות אבותם ויצעקו אל ה' וקפצו לתוך הים. על ידי זה השלימו דרך התשובה שהוא בחינת בקי ברצוא בקי בשוב וכו', כי זכו להתחזק ולשאר באמונתם אף על פי שעבר עליהם מה שעבר. ועל ידי זה זכו לקריעת ים סוף שהוא בחינת הנותן בים דרך. 'דרך' דיקא. שהוא בחינת סוד כונת אלול שהוא תקון הברית שהוא בחינת מציאת האבדות הנזכרת לעיל, כי שתי פעמים בקי בגימטריא דרך, כמו שמבאר בהתורה הנ"ל. ועל כן אז דיקא אחר שביעי של פסח שהוא קריעת ים סוף, אז דיקא התר החמץ, כי אין צריכין עוד לאכל מצה לבד שהוא בחינת חפזון בחינת רצוא, כי כבר תקנו הדרך, כי תקנו גם בחינת ושוב, והתחילו להיות בקיאים בהלכה. ועל כן אז אין צריכין חפזון. ועל כן אז התר החמץ על ידי תקון בחינת שני הבקיאות הנזכרות לעיל. שהוא רצוא ושוב אם אסק שמים ואציעה שאול. שעל ידי זה מתקנין כל המחין דקטנות שנאחזים בבחינת חמץ כמובא. ועל כן אז התר החמץ על ידי קריעת ים סוף. שעל ידי זה נמשך בחינת דרך התשובה הנ"ל, בחינת הנותן בים דרך כנ"ל ועין בתחלת סימן פח הנ"ל שם מבאר שכל כונת אלול שהם תקון האבדות הנזכרות לעיל. הם בחינת הנותן בים דרך, עין שם שזהו בחינת קריעת ים סוף כנ"ל. כי מקרא זה הנותן בים דרך נאמר על קריעת ים סוף כמו שפרש רש"י שם. (ישעיה מג):

אות ז

ולבאר הענין יותר, כי גדול הפרות והצמחים בכל שנה הוא בבחינת מציאת האבדות וכנ"ל, כי האבדות הם בחינת ניצוצות הקדושים שנאבדו ונדחו למקום שנאבדו ונדחו על ידי התאוות רעות כנ"ל. שצריך כל אחד להשתדל לחפשם ולבקשם מאד. וה' יתברך ברחמיו בכל שנה מסבב סבות בתחבולותיו שעל ידי כח הצדיקים והכשרים אמתיים שבכל דור מתקים העולם ומגדל הצמחים בכל שנה שעקר צמיחתם וגדולם הוא כפי ברור האבדות הנזכרות לעיל שרבים נעלמים בהפרות והצמחים כמובן מדבריו הנזכרים לעיל, כי הניצוצות שהם בחינת האבדות הנזכרות לעיל, אי אפשר לבררם בפעם אחת ולא בשנה אחת, רק צריכין ברורים הרבה וחפוש ובקשה הרבה בכל יום ובכל שבוע ובכל חדש ובכל שנה. וכמובן מזה בכתבי האר"י ז"ל. ומשם גדלים כל הפרות והצמחים בכל שנה. ועל כן הקבע פסח בזמן האביב כנ"ל, כי בזמן האביב שהתבואה מתבשלת באביה, אז הוא זמן גאלת מצרים, כי הגאלה הוא בבחינת מציאת האבדות כנ"ל. שהיא בזמן האביב, דהינו בזמן בשול התבואה שאז צומחין ועולין בחינת האבדות הנעלמים בהתבואה, כי כפי צמיחת הצמחים מעט מעט עד שעולין מן הארץ עד שמגיעין סמוך לבשול. ואחר כך מתבשלין לגמרי ואחר כך מגיע זמן הקציר ואחר כך זמן האסיף לאסף התבואה לתוך הבית. וכמו כן מתבררין ועולין וצומחין האבדות הנזכרים לעיל ונשלמין ונתתקנין בתקון אחר תקון עד שנגמר תקונם שהוא בעת האסיפה אל הבית:

וזה בחינת מצה ואסור חמץ שהוא מחמת החפזון, כמו שכתוב: שבעת ימים תאכל מצות-לחם עני-כי בחפזון יצאת. הינו שהקדוש ברוך הוא ברחמיו דלג על הקץ וגאלם קדם שהיו ראויים לגאלה כנ"ל. ועתה על פי הנ"ל מבאר ומובן הענין למשכיל היטב. כי כמו שהתבואה בזמן האביב היא קרובה לגמר בשולה. אבל אף על פי כן עדין לא נתבשלה ונגמרה לגמרי. שזהו בחינת מה שהניצוצות שהם האבדות שבהתבואה והצמחים עדין לא נגמר תקונם לגמרי וכנ"ל. כמו כן ממש היו ישראל באותו העת שכבר נתתקנו ונמצאו כמה אבדות על ידי גלותם רדו [מאתים ועשר] שנה. אבל לא נגמר תקונם לגמרי כי הכל אחד. כי תקון נפשות ישראל הוא כפי מציאת ותקון האבדות שהם הניצוצות שזה עקר תקון האדם לברר ניצוצות. דהינו למצא האבדות וכנ"ל. וישראל באותו העת של הגאלה כבר נתתקנו ונתעלו על ידי מציאת כמה אבדות. אבל עדין לא נמצאו כלם וגם אותם שנמצאו עדין לא נגמר תקונם בתכלית השלמות וגם התקון לא היה על ידם בעצמם כי אם בחסדו הגדול שהאיר עליהם אור גדול מלמעלה שלא בהדרגה ושלא כסדר כמובא בכונות. וזה בחינת חדש האביב ממש שבו יצאו ממצרים כי אז בזמן האביב התבואה והצמחים קרובים וסמוכים מאד לתקונם ובשולם, אבל עדין לא נגמרו

לגמרי. וה' יתברך ברחמיו דלג על הקץ וגאלם מיד בחפזון אף על פי שעדין לא נגמר תקונם לגמרי כמו שכתוב כי בחפזון יצאת וכו'. כי לא היה אפשר להמתין עוד. כמו שכתוב ולא יכלו להתמהמה וכו'. ובשביל זה היה משה רבנו ממאן הרבה בתחלת שליחותו כמבאר שם בהפרשה ולבסוף אמר שלח נא ביד תשלח ופרש רש"י שם שאין סופו להכניסם לארץ ולהיות גואלם לעתיד וכו'. כי משה רבנו ראה וידע שעדין לא נגמר התקון ועדין הם עתידיים לחטא הרבה. ומחמת זה יהיה מה שיהיה שלא יכניסם לארץ. ואחר כך יהיה נחרב הבית פעם ראשונה ושניה ולא יהיה נגמר התקון עד שיבוא משיח צדקנו. על כן היה מהראוי שיתעכבו שם עוד עד שיהיה נגמר תקונם בשלמות. ואז היתה גאלה שלמה שאין אחריה גלות. אבל ה' יתברך מלא רחמים וחושב מחשבות לבל ידח ממנו נדח. והוא יתברך ידע בחכמתו העמקה, כביכול, כמו שכתוב מאד עמקו מחשבתיו שאי אפשר להתמהמה עוד אפלו כרגע. כי אף על פי שעדין לא נטהרו לגמרי ויהיה מה שיהיה. אף על פי כן ההכרח לגאלם מיד דיקא. כי אם יתמהמהו עוד יהיו נשארו שקועים שם במצרים כמובא מזה. כי יש אבדות הרבה שנאחו בהם הזהמא כל כך שאם היו מתמהמהים עוד כרגע במצרים היו נשארים שם לגמרי. ועל כן היה ההכרח להופיע עליהם אור גדול מלמעלה ולגאלם מיד. ואף על פי שעדין לא נטהרו בשלמות. ומחמת זה ארבו עליהם הבעל דבר וכל הסטרין אחרנין. אף על פי כן על ידי הארת הגאלה שהיתה אז. על ידי זה החיה אותם האבדות ונשאר בהם רשימה קדושה לנצח עד שסוף כל סוף ישובו כלם למקורם. וזה הענין ה' יתברך ברחמיו נוהג בחסדו בכל דור על ידי גדולי מבחרי הצדיקים. שיש לפעמים שחוטפין אנשים ומוציאין אותם ממקומות מגנים ומלכלכים מאד מאד. ומתחילים לטהר אותם ולקרבים לה' יתברך. אבל יש הרבה שנופלים אחר כך יותר רחמנא לצלן ואף על פי כן הם משתדלים לקרב בכל פעם יותר. ויש בענין זה פלאות הרבה פלאי פלאות, נפלאות תמים דעים. אבל הכל הוא על פי הנ"ל שזהו בחינת יציאת מצרים קדם הקץ שעל ידי זה התגרה בהם הבעל דבר אחר כך הרבה, אבל אף על פי כן ימין ה' רוממה. ולעולם ידו על העליונה, כי הוא יתברך ידע מכל זה ואף על פי כן ההכרח לגאלם ולהוציאם מיד כי אם לאו יאבדו לגמרי חס ושלום וכנ"ל. וזה בחינת אכילת מצה ואסור חמץ שהוא מחמת החפזון הזה, כמו שכתוב: כי לא יכלו להתמהמה כי מציאת האבדות וברור הניצוצות הוא כפי צמיחת התבואה ותקון הלחם וכל זמן שהתבואה יוצאת מן הארץ וצומחת וגדלה ביותר נמצאין ועולין האבדות ונתתקנים ביותר. וכן בכל פעם ופעם עד זמן האביב שהוא זמן הבשול. ואחר כך צריכין תקון הקצירה והאסיפה וטחינה וברור וכו'. עד שנעשה לחם, כי הכל כפי מציאת האבדות שהוא בחינת ברור הניצוצות. ועל כן יש כמה מצוות בפת, בחרישה וזריעה וקצירה ולישה וכו', כי זה ידוע שאת זה לעמת זה עשה אלקים. על כן בכל פעם שמוציאין איזה מציאה ומתחילין להוציאה ולבררה ולהעלותה, תכף הסטרא אחרא כרוכה אחריה ומתגרה בה ביותר, כי היא מתגברת בכל פעם שרואה שרוצין להוציא בלעה מפיה. וכל מה שמעלין אותה יותר מתגברים ביותר עד

שבסוף בשעת גמר התקון ממש שרואה שרוצים להוציאה לגמרי אז מתגבר ביותר ומתפשט מאד מאד בכל כחותיו רחמנא לצלן. כדרך שני אנשים הנלחמים זה בזה שכשרואה ששכנגדו מתגבר עליו אזי הוא מתגבר ביותר ובכל כחותיו וכמובא בדברינו מזה. ועל כן יש כמה מצוות בפת, כי על ידי המצוות האלה שבפת מכניעין הסטרא אחרא בכל פעם ומקדשין הניצוצות שיוכלו לעלות בשלמות. וזה בחינת מה שצריכין לאכל מצה בפסח, כי עקר גמר תקון האבדות והניצוצות שבתבואה הוא כשנעשה לחם שאז ראוי לאכילת אדם להחיותו לברך עליו. ועל כן אז בשעת הגמר בעת שסמוך שיהיה נעשה לחם, אז מתגברת ומשתטחת הסטרא אחרא מאד. וזהו מלוש בצק עד חמצתו. כי זה רואין בחוש שחמץ טוב ומטעם לאכילה יותר ממצה, כי מצה הוא לחם שעדין לא נגמר תקונו שזה עקר שם מצה. ועל כן קראו רבותינו זכרונם לברכה גם העור שאינו נגמר תקונו בשם מצה, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: מצה ודפתרא. ועל כן באמת רב אכילת האדם תמיד הוא לחם חמץ דיקא, כי אז כשנתחמץ העסה אז הוא גמר תקונו, אבל ישראל עם קדוש הבדילם ה' יתברך מכל הטמאות ואסורים לאכל שום מאכל שאין בידם לבררו מאחיזת הסטרא אחרא שזהו טעם כל מאכלות האסורות. וזהו בחינת גדל האסור של חמץ בפסח, כי אז התקון של האבדות הוא רק בבחינת אביב שהוא בחינת מצה, דהינו שכבר הם סמוכים מאד לתקונם, אבל עדין לא נגמר תקונם לגמרי כנ"ל. ועל כן צריכים לאכל אז מצה דיקא, דהינו תכף כשלשין העסה קדם שמתחלת להתחמץ כי אין לנו כח עתה לברר ולהעלות האבדות כי אם עד בחינת מצה, אבל הברור שצריכין להלן יותר מלוש בצק עד חמצתו זה אין כח בידינו עתה לברר. ואם ימתין חס ושלום, עד שתתחיל להתחמץ חס ושלום, לא די שלא יברר אף גם תתאחו בו הסטרא אחרא מאד מאד, כי היא אורבת עתה מאד מאד להתאחו בהאבדות מחמת שרואה שמוציאין אותם מפיה אבל בחמלת ה' מגדל ההארה שמאיר אז בחסדו אין כח להסטרא אחרא על האבדות כלל, אבל התקון של ההארה הגדולה הזאת הוא רק בבחינת מצה בבחינת חפזון, על כן בהמצה נמשכין עתה כל הקדשות וכל האורות הגדולים המאירין עתה בפסח, כי כלולים בתוכה כל האבדות שנמצאו שהם ניצוצות קדושות שכשעולים הם אורות גדולים שמאירין הרבה בכח ההארה הגדולה שמאיר עליהם עתה, אבל תכף כשימתין עוד חס ושלום, עד שתתחיל העסה להתחמץ, תחזור ותתעורר הסטרא אחרא הכרוכה אחר החמץ ביותר. מחמת שאז הוא גמר תקון הלחם לגמרי וזה אי אפשר להכניע עתה, על כן אסור החמץ בפסח חמור מאד, כי שם אחיזת כל הסטרא אחרא עתה בפסח. ועל כן רגיל בדברי רבותינו זכרונם לברכה לכנות תמיד שם היצר הרע והסטרא אחרא בשם חמץ ושאור, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: רצוני לעשות רצונך אך שאור שבעסה מעכב אותי וכו' וכן הרבה כי היצר הרע והסטרא אחרא כרוכים ביותר בעת גמר התקון האחרון שהוא מלוש בצק עד חמצתו. אבל אחר קריעת ים סוף שאז נפלו הסטרא אחרא שהם המצרים לגמרי וכבר נתקדשו ישראל הרבה על ידי ימי הספירה שהתחילו וזכו ליראה ואמונה,

כמו שכתוב: ויראו העם את ה' ויאמינו בה' וכו'. וראו והשיגו על היס מה שהשיגו וכו', כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה על כן אחר כך יכולים לתקן גם החמץ. ועל כן אז התר החמץ אבל בשעת יציאת מצרים שאז עקר עלית האבדות על ידי הארת חסדו ועדין אין כח לתקן החמץ כנ"ל על כן אז כרוכה הסטרא אחרא בהחמץ מאד מאד. ועל כן אז אסור החמץ בבל יראה ובל ימצא וכנ"ל:

אות ח

וזה בחינת בדיקת חמץ שצריכין לבדק ולחפש אחר החמץ מאד כדי לבערו. וצריכין לחפש אחריו בנרות, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה שלמדו מציאה ממצאה וחפוש מחפוש וחפוש מנר שצריכין לבדק החמץ לאור הנר דיקא. והביאו מקרא נר ה' נשמת אדם חופש כל חדרי בטן, כי כל זה הוא בשביל תקון האבדות וכנ"ל. שצריכין לחפש אחריהם מאד שזהו עקר בחינת נר ה' נשמת אדם חופש וכו'. שהנשמה קרויה נר שצריכה לחפש כל חדרי בטן ששם כל התאוות של הרשעים בבחינת ובטן רשעים תחסר. ושם צריכין לחפש האבדות, דהינו שכל אחד ישתדל לשבר תאוותיו בשביל ה' יתברך ועל ידי זה מחפש האבדות שבכל חדרי בטן. וזהו בחינת בעור חמץ שהוא על ידי חפוש בנרות, כי עקר החפוש הוא לבער החמץ שהוא הסטרא אחרא שמשם כל התאוות ואז ממילא יהיו נמצאין כל האבדות, כי העקר הוא להיות שב ואל תעשה. כמו שהיה רגיל בפי אדוננו מורנו ורבנו זכרוננו לברכה, דהינו שלא יהיה כרוך אחר תאוותיו הרעות שמשם כל האבדות. ואז ממילא יהיו נמצאין כל האבדות:

אות ט

וזה בחינת מה שנקראת לחם עני מחמת ששם נתקבצין כל האבדות שעלו ויצאו ממרירות עניים. בבחינת מציל עני מחזק ממנו וכו'. שנאמר על הנפשות הנצולים מהסטרא אחרא, כמו שכתוב במדרש רבה (וירא פרשה נד). כי העני הוא בבחינת אבדה, כמו שכתוב: לולא תורתך שעשעי אז

אבדתי בעניי. וכתוב: אם אראה אובד מבלי לבוש (איוב

אות לא

. וזה בחינת את האבדת לא בקשתם (יחזקאל לד) שנאמר על העניינים שלא חסו עליהם. וכן צאן אובדת היו עמי שנקראים ישראל בגלות על שם ענים ומרודם. וזהו בחינת לחם עני ששם עולין ונתקבצים כל האבדות שעלו שהם בבחינת עניות כנ"ל, ובפרט עתה שעלו קדם הקץ רק בחסדו על כן לא נטהרו עדין לגמרי, על כן נקראים בשם עניות בחינת לחם עני. וזהו: שמור את חדש האביב ועשית פסח וכו'. כי בחדש האביב הוציאך ה' וכו'. לא תאכלו עליו חמץ שבעת ימים תאכל עליו מצות לחם עני. כי בחפזון יצאת ממצרים למען תזכר את יום צאתך וכו'. ועל פי הנ"ל מובן היטב כל סמיכות הפרשה הזאת שהתורה מזהרת לשמר את חדש האביב כי בחדש האביב הוציאך ה' וכו'. בשביל זה לא תאכל עליו חמץ, רק מצות לחם עני כי בחפזון יצאת וכו'. כי הכל אחד, כי החפזון הוא בבחינת האביב שהוא קדם גמר תקון האחרון. בשביל זה אסור לאכל חמץ וצריכים לאכל מצה לחם עני ששם כל האבדות שעלו בחסדו קדם גמר תקונם שמחמת זה אסור החמץ וצריכים לאכל מצה שהוא בחינת חפזון, שזהו בחינת מה שיצאו בחדש האביב קדם גמר התקון האחרון

אות י

ועל-כן כל השלש רגלים תלתה התורה בזמן תקון התבואה, כי חג הפסח תלתה התורה בחדש האביב כנ"ל. וכן ברב המקומות כמעט כלם כשמדבר מאזהרת אסור חמץ וחיוב אכילת מצה מזכיר בכל פעם חדש האביב כמבאר בפרשת קדש, ובפרשת משפטים ובפרשת כי תשא ובפרשת ראה. וחג השבועות נקרא חג הקציר ויום הבכורים, וחג הסוכות נקרא חג האסיף, כי כל השלש רגלים כלם הם זכר ליציאת מצרים שהוא בחינת מציאת האבדות הנ"ל שרבים נעלמים בצמחים כנ"ל. ועל כן כל השלש רגלים בעת גמר התבואה והצמחים, דהינו בזמן האביב ובזמן הקציר ובזמן האסיף שאז עקר תכלית הגמר שהוא חג הסוכות שהוא

אחר ראש השנה ויום כפור וחדש אלול והוא גמר התקון של ראש השנה ויום כפור כמובן בכונות הינו כנ"ל. כי עקר מציאת האבדות הוא באלול וראש השנה ויום הכפורים שהוא זמן תקיעת שופר שעל ידי זה מוצאין אותם, כי כונות אלול הם תקון הברית שהוא בחינת מציאת האבדות כנ"ל. כי אז הם ימי תשובה שעל ידי זה עקר החפוש אחר האבדות עד שמוצאים אותם וכנ"ל. ועל כן אז אחר ארבעים ימי רצון שהם מאלול עד יום הכפורים שבהם עקר התקון של כל האבדות שאבדו על ידי חטא העגל וכו'. וכן מה שאובד כל אחד על ידי חטאיו חס ושלום, שהכל נתתקן על ידי התשובה שעושין מאלול עד יום כפור. אחר כך הוא חג הסוכות שהוא חג האסיף שהוא גמר התקון של כל השלש רגלים הקדושים, כי אז הוא גמר תקון האבדות שזהו בחינת חג האסיף, כי אסיפת התבואה הוא סוף גמר תקון התבואה שהוא גמר מציאת האבדות של אותה השנה וכנ"ל. אבל ההתחלה צריכה להיות מפסח. כי לולא ההתחלה לא היה הגמר, כי אלו היו ממתנינים עד גמר התקון היו נאבדים לגמרי חס ושלום, על כן לא יכלו להתמהמה וכנ"ל. ואחר סכות חוזרין וזורעין וכו', כי כל האבדות אי אפשר לבררן בשנה אחת, כי בכל שנה נמצאין קצת. והעקר בראש השנה ויום הכפורים שאז עקר מציאתם ואז עושין חג האסיף וכנ"ל שהוא בשביל גמר תקון האבדות של שנה זאת. ואז חוזרין וזורעין וכו', דהינו שמתחילין לעסק בתקון שארי האבדות וכל ימי החרף הם בבחינת עבור. ובניסן שהוא חדש האביב אז הוא בחינת לדתם וגמר צמיחתם. ואז הוא זמן גאלת מצרים, אבל היה בחפזון, כי עדין לא נגמר תקונם עד זמן הקציר והאסיפה שהם בחינת שבועות וסכות. אבל זה היה נפלאות תמים דעים כדי שלא יאבד שום ניצוץ ואבדה לגמרי חס ושלום. ובשביל זה צריכים לאכל מצה וכנ"ל. נמצא שעל פי הנ"ל מבאר ומובן למשכיל היטב מה שהתורה הקדושה תלתה כל קדשת השלש רגלים הקדושים בזמן תקוני התבואה, דהינו בזמן האביב והקציר והאסיפה, כי באמת הכל אחד, כי הכל בשביל תקון ועלית האבדות שעולין ונתתקנין אז וכנ"ל. וזהו: למען תזכר את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חיך. שהאדם צריך לזכר היטב היטב כל ימי חייו בכל יום ויום את יום צאתו ממצרים, דהינו מה שיצא ממצרים בחפזון קדם הקץ רק בחסדו שמחמת זה עובר עליו מה שעובר, כי בכל דור ודור חייב כל אדם לראות את עצמו כאלו הוא יצא ממצרים, כי על כל אדם עובר כל הנ"ל. כאשר יוכל להבין כל מי שרוצה להשכיל על דרכיו על כן צריכין לזכר בכל יום גדל חסדו יתברך שהוציאו ממקום שהוציאו שזהו בחינת יציאת מצרים. ואף על פי שעתה עובר עליו מה שעובר בודאי החסד והטובה שעשה עמו ה' יתברך בודאי אינו לריק חס ושלום, רק שצריך עתה לעבר בענינים האלה ולהתנסות בהם, אבל סוף כל סוף יגמר ה' יתברך את שלו מה שהתחיל ברחמיו להוציאנו ממצרים מתקף הסטרא אחרא כדי לקרבנו לעבודתו יתברך, כי דבר אלקינו יקום לעולם:

אות יא

וזה בחינת ספירת העמר, כי עקר מצות ספירה הוא להכין עצמנו לקבלת התורה בשבועות על ידי משה רבנו. וזה נעשה בכל דור ודור על ידי הצדיק האמת שהוא בחינת משה שעקר התקון של כל אחד ואחד הוא על ידו ומי שרוצה לחוס על עצמו צריך להשתדל בכל כחו להתקרב אליו באמת, כי שמעתי ממנו זכרונו לברכה אחר שאמר התורה קרא את יהושע הנ"ל שאנו עוסקין בה. שבכל מקום שיש רב אמת ונתלמיד הוא בחינת משה ויהושע ואהל מועד. שהם בחינת נקדה העליונה שעל האלף ונקדה התחתונה. והוא"ו שבתוך האלף שעל ידי זה נעשה אדם וכו', עין שם היטב בהתורה הנ"ל מבאר שם. שעל ידי הדמימה והשתיקה נעשה בחינת נקדה התחתונה בחינת והארץ הדם רגלי וכו'. ונקדה העליונה זה בחינת כתר שהוא בחינת תשובה שזוכין על ידי הדמימה והשתיקה וכו'. והוא"ו שבתוך האלף הוא רקיע שמים אש ומים בחינת הבושה שנשתנה פניו לכמה גונין וכו'. ועל ידי זה נעשה אדם וכו' בחינת אלף דם וכו'. ואז נעשה יחוד בין חמה ללבנה שהשמש מאיר ללבנה ונעשה יחוד בין משה ויהושע וכו', כי משה בחינת נקדה העליונה. ויהושע בחינת נקדה התחתונה וכו'. והוא"ו שבתוך האלף הוא בחינת האהל, כמו שכתוב: ויהושע בן נון נער לא ימוש מתוך האהל וכו', עין שם כל זה היטב:

ובשביל זה צריכין לסבל בזיונות ושפיכות דמים הרבה קדם שמתקרבין להצדיק האמת. ואפלו אחר שמתקרבין צריכין בכל פעם לסבל שפיכות דמים הרבה מאד והכל הוא לטובה גדולה, כי זה עקר תשובתו. ועל ידי זה דיקא הוא זוכה לעמד על עמדו לבלי להתרחק מה' יתברך ומהצדיק על ידי כל מה שעובר עליו, כי על פי התורה הנ"ל מבאר שהכל בחינה אחת ממש, כי עקר התשובה הוא על ידי מה ששומע בזיונו ושותק וסובל שפיכת דמים שעל ידי זה נעשה בחינת אדם וכו'. שזהו גם כן בחינת התקרבות להצדיק שהוא בחינת משה שהוא בחינת נקדה העליונה. והתלמיד המתקרב אליו הוא בחינת נקדה התחתונה וכו'. שזה אי אפשר לזכות כי אם על ידי שפיכות דמים ובזיונות הרבה כנ"ל. נמצא, כשסובל בזיונות ושפיכות דמים כדי להתקרב להצדיק זהו עקר תשובתו שהוא לזכות שיהיה נעשה בחינת אדם והעקר שנקדה העליונה תאיר בנקדה התחתונה על ידי הוא"ו שבתוך האלף שהוא בחינת שפיכות דמים ובזיונות שסובלים כנ"ל. שזהו בעצמו בחינת הארת הצדיק שהוא הרב שהוא בחינת נקדה העליונה שמאיר בהתלמיד שהוא בחינת נקדה התחתונה. נמצא שהכל בחינה אחת, על כן צריכין לסבל בזיונות ושפיכות דמים הרבה כשרוצין להיות מקרב להצדיק האמת, כי באמת אי אפשר לזכות לתשובה כי אם על ידי הצדיק האמת שהוא בחינת משה שהוא בקי בהלכה בקי ברצוא בקי בשוב בקי בעיל בקי בנפיק, בחינת אם אסק שמים שם אתה ואציעה שאול הנך. שזהו גם כן בחינת נקדה העליונה

ונקדה התחתונה, כמבאר שם בכונות אלול, עין שם היטב. ועל כן כשרוצה לשאר קים בקדשת יהדותו באמת צריך לסבל בכל פעם בזיונות ושפיכות דמים הרבה בכל פעם מחדש, כי צריכין לעשות תשובה על תשובה בכמה בחינות כמבאר שם, כי ברב בני אדם התשובה הראשונה לא היתה בשלמות, כי אפלו בשעה שאדם אומר חטאתי אי אפשר לומר בלי פניה וכו', על כן בודאי צריכין לעשות כמה פעמים תשובה על תשובה עד שיזכה לעשות תשובה בשלמות ולהתודות בלי שום פניה, כי כל אדם יכול להבין זאת בעצמו שאי אפשר לזכות לזה בפעם אחד או בשתי פעמים. והלואי שיזכה לזה באמת בכמה שנים. ואפלו מי שזוכה לעשות תשובה בשלמות הוא צריך עדין לעשות תשובה על תשובה, דהינו לעשות תשובה על השגתו הראשונה וכו' כמו שמבאר שם. וגם צריכין להיות בקי בהלכה וכו' כנ"ל והצדיק האמת זכה לזה בתכלית השלמות שאין שלמות אחריו, כי אפלו כשזכה לתכלית שלמות התשובה עדין עושה תשובה בכל פעם על השגתו הראשונה וכן נוהג כל ימיו שבכל פעם עושה תשובה על תשובה. ואפלו כשזוכה למדרגה והשגה עליונה וגבה מאד מאד שנדמה שאין למעלה הימנה הוא אומר מי יודע מה יש עוד כי לגדלתו אין חקר. כאשר שמעתי ממנו זכרונו לברכה בזה וכמבאר מזה בשיחותיו הקדושות בספר חיי מוהר"ן, עין שם בכמה מקומות. וכל מי שאוחז עצמו בצדיק הזה. בודאי יהיה לו אחרית טוב אמתי ונצחי אפלו אם יעבר עליו מה, כי כמו שצריכין להיות בקי ברצוא, כמו כן צריכין להיות בקי בשוב שהוא בחינת נפיק שהוא בחינת ואציעה שאול הנך, הינו כמו שהצדיק האמת אינו מסתפק עצמו לעולם. ואפלו אם הוא בתכלית מדרגה עליונה גבה ועצומה ונשגבה באמת מאד מאד, אף על פי כן הוא אומר מי יודע מה יש עוד וחותר ומתיגע לעשות תשובה על תשובה עוד יותר ויותר וכמו כן צריך האדם לידע שגם להפך שאפלו אם נדמה לאדם שהוא בדיוטא התחתונה מאד מאד עד שנדמה לו שאין למטה ממנו, אף על פי כן צריך לחתר ולבקש עדין עדין אולי יש תקוה, כי באמת אין שום יאוש בעולם כלל כאשר צעק רבנו זכרונו לברכה כמה פעמים. וכמו שכתוב: צפו מים על ראשי אמרתי נגזרתי קראתי שמך ה' מבור תחתיות. ועין בפרוש רש"י שם ותבין לעניינינו. וזה עקר בחינת בקי ברצוא בקי בשוב כמובן למעין שם. אבל כל זה אי אפשר לזכות כי אם על ידי הצדיק האמת שכבר זכה לזה בשלמות לעשות תשובה על תשובה שלמה תמיד כנזכר שהוא בתכלית תכלית בחינת נקדה העליונה שהוא יכול להאיר התחזקות אמתי בתכלית תכלית נקדה התחתונה, כי צריכין לידע שכשם שאין עליה לעולם כי לגדלתו אין חקר כך אין ירידה לעולם כי באמת הכל אחד, כי עקר גדלת ה' יתברך הוא גדלת חסדו ורחמיו יתברך. וכל מה שיודעין ומשיגין יותר גדלתו יתברך משיגין יותר חסדו ורחמיו, על כן זה הצדיק הנ"ל השיג גדלתו יתברך כל כך שהיא גדלת חסדו וטובו עד שיכול להאיר האמת גם בתכלית תכלית הדיוטא התחתונה לעוררם גם כן שעדין יש להם תקוה אף אם עובר עליהם מה שעובר. (ועין בהלכות תפלין הלכה ה אות ט) נמצא, שעקר התקון הוא על ידי הארת הנקדה העליונה בנקדה התחתונה. שזה אי אפשר לזכות כי אם על ידי שפיכת דמים ובזיונות, על

כן צריכין בכל פעם לסבל בזיונות ושפיכות דמים הרבה, כי באיזה בחינה שהוא בודאי הוא צריך לעשות תשובה תמיד, דהינו לזכות להארת נקדה העליונה שזה אי אפשר כי אם על ידי בזיונות ושפיכות דמים כנ"ל, כי ממה נפשך אם כבר עשה תשובה הוא צריך בכל פעם לעשות תשובה על תשובה כנ"ל. ואם עדין לא התחיל לעשות תשובה ואפלו אם נדמה לו שיורד בכל פעם יותר, אם כן מכל שכן וכל שכן שצריך לסבל שפיכות דמים ובזיונות הרבה מחמת שהדם שבחלל השמאלי עדין בתקפו כל כך, כי באמת הוא גם הוא יש לו תקוה עדין לשוב לה' יתברך כנ"ל, על כן בהכרח שיבואו עליו שפיכות דמים בזיונות הרבה והוא צריך לסבל אותם וזה עקר תקונו. ואדרבה, על ידי זה בעצמו שבאין עליו בזיונות ושפיכות דמים עדין על שהוא אוחז את עצמו בהצדיק האמת. מזה בעצמו ראוי לו להבין בברור שעדין יש לו תקוה גדולה ואחרית טוב ונפלא מאד מאחר שעל כל פנים הוא מאמין בהצדיק האמת שהוא בתכלית נקדה עליונה. והם מתנגדים עליו ורוצים להרחיקו ממנו ומבזין אותו ושופכין דמו בשביל זה. נמצא, שסובל בזיונות ושפיכות דמים בשביל לאחז את עצמו בנקדה העליונה. וזה עקר תקונו. כי עקר הארת נקדה העליונה בנקדה התחתונה הוא על ידי שפיכות דמים ובושות דיקא שסובלין בשביל זה וכנ"ל, כי בחינת הנקדה העליונה יכולה לתקנו לעולם בכל מקום שהוא וכנ"ל. אבל אי אפשר לו לקבל משם כי אם על ידי תשובה שהוא על ידי שפיכות דמים דיקא. ומאחר שבא עליו בזיונות ושפיכות דמים בשביל זה. בזה רואה בחוש שעדין לא אבדה תקותו ותוחלתו מה', כי עדין הצדיק האמת שהוא בחינת נקדה העליונה אוחז בו בקשר אמיץ וחזק ומאיר בו אף על פי שהוא בתכלית נקדה התחתונה מאחר שעדין סובל בזיונות ושפיכות דמים בשבילו שעל ידי זה עקר הארת נקדה העליונה בנקדה התחתונה שעל ידי זה נעשה אדם שזה עקר התקון וכנ"ל. וקל להבין למי שבקי בהתורה הנ"ל. היטב ומשים לבו אל האמת לאמתו:

אות יב

וזה בחינת אם נבלת בהתנשא ואם זמות יד לפה (משלי ל). ודרשו רבותינו זכרונם לברכה: מי שמנבל את עצמו על דברי תורה וסובל בזיונות ושפיכות דמים בשביל זה זוכה להתנשא. 'להתנשא' דיקא, הינו לבחינת הארת נקדה העליונה שהוא רם ונשא וגבה מאד. וזהו: ואם זמות יד לפה. וכמו שפרש רש"י שם שצריכין לשתק למחרפו וכו', עין שם הינו כנ"ל. כי זה עקר התשובה וכנ"ל. וזהו: כי מיץ חלב יוציא חמאה. ומיץ אף יוציא דם ומיץ אפים יוציא ריב. ודרשו רבותינו זכרונם לברכה בפרק הרואה: במי אתה מוצא חמאה של תורה? במי שמקיא חלב שינק משדי אמו

עליה. ומיץ אף יוציא דם. כל תלמיד שכועס עליו רבו ושותק וכו'. ולכאורה תמוה מה הלשון חמאה של תורה שאינה נמצאת כי אם במי שמקיא חלב שינק משדי אמו על זה? ! אך על פי הנ"ל מבאר הענין היטב. כי תקון התשובה זהו בחינת דם נעכר ונעשה חלב, כי כל החטאים שבאין על ידי כל התאוות כלם באים מעכירת הדמים. ועקר התקון על ידי התשובה שבאה על ידי שפיכות דמים שעל ידי זה מכניע הדמים רעים ומזכך אותם בבחינת דם נעכר ונעשה חלב. שזה התקון נעשה במ"ט [ארבעים ותשעה] ימי הספירה שהם בחינת מ"ט [ארבעים ותשעה] שערי תשובה. כי אז מזככין ישראל עצמן מזהמתם הבא על ידי דמים עכורים עד שזוכין בשבועות לבחינת דם נעכר ונעשה חלב כידוע. בבחינת הנאמר בתלמידי חכמים 'עיניך' שהם התלמידי חכמים 'כיונים על אפיקי מים רוחצות בחלב'. וכמו שפרש רש"י שם. נמצא שתשובה הוא בבחינת דם נעכר ונעשה חלב. הינו שצריכין לעשות תשובה שלמה ולהרבות בתשובה כל כך עד שיזכה שיזדככו דמיו כל כך שיהיו בבחינת חלב ממש, דהינו שיהיה נקי מעוונות כל כך כמו תינוק היונק משדי אמו בבחינת הנאמר בשאול: בן שנה שאול במלכו. ודרשו רבותינו זכרונם לברכה: כבן שנה בלא חטא. אבל הצדיק הגדול כל זה הוא אצלו בחינת תשובה הראשונה. ואחר כך עדין הוא עושה תשובה על תשובה עד שמקיא גם החלב שיונק משדי אמו על התורה. ואז זוכה לחמאה של תורה, הינו כמו שבגשמיות יש חלב שנעשית מברור הדמים שנתהפכו לחלב על ידי הלדה. ואחר כך מוציאים מהחלב עצם שמנינותו שהוא החמאה שהיא בחינת ברור אחר ברור, כמו כן הצדיק אף על פי שזוכה לזכך כל דמיו. עד שנעשין בבחינת חלב ממש שזהו בחינת תשובה שלמה. ואז זוכה לידיעת התורה בבחינת עיניך כיונים על וכו' רוחצות בחלב כנ"ל. אבל הוא עדין אינו מסתפק עצמו בזה ועושה תשובה על תשובה עד שמקיא גם החלב שינק משדי אמו עליה. ואז זוכה לחמאה של תורה שהיא בחינת ברור החלב בעצמו בברור אחר ברור עד שמשגיג עצם פנימיות טוב השמנינות שבתורה שהוא בחינת חמאה של תורה, הינו השגת סתרי תורה שהם רב טוב הצפון וגנוז בפשטי התורה. וזהו בחינת מה שנאמר בחזקיה שהוא בחינת משיח שנאמר עליו: כי ילד ילד לנו וכו'. חמאה ודבש יאכל, 'חמאה' דיקא כנ"ל. וזהו בחינת והיה מרב עשות חלב יעשה חמאה (ישעיה ז) הינו שיזכה לבחינת חמאה של תורה הנ"ל. כי מקרא זה נאמר שם בשבח דורו של חזקיה שהיו מתיגעים עצמן על התורה הרבה, כמו שדרשו רבותינו זכרונם לברכה ומובא בפרוש רש"י שם, הינו כנ"ל. וזה שנסמך לזה ומיץ אף יוציא דם וכו' ודרשו רבותינו זכרונם לברכה: כל תלמיד שכועס עליו רבו פעם ראשונה ושניה, הינו שסובל כעס ובזיונות ושפיכות דמים הרבה. כי גם כל הבזיונות ושפיכות דמים שסובל מאחרים מחמת שרוצה להתקרב לרבו זהו גם כן בכלל כעס רבו מאחר שזה נמשך בשביל שמתקרב לרבו. ועל ידי זה זוכה לזכך דמיו בבחינת ומיץ אף יוציא דם. כי עקר ברור הדמים על ידי שסובל כעסים ובזיונות ושפיכות דמים ושותק וכנ"ל:

אות יג

וזהו שאמרו שם: ומיץ אף יוציא דם שזוכה על ידי ששותק להבחין בין דם לדם. ומיץ אפים יוציא ריב וכו', שזוכה על ידי השתיקה להבחין בין דיני ממונות לדיני נפשות. כי זה עקר התשובה כשמתגבר לסבל שפיכות דמים ולשתק על כעס ובזיונות הרבה כדי להתקרב לרבו כנ"ל. ועל ידי זה זוכה להיות בקי בהלכה וכו', שעל ידי זה נעשה אלף שהוא בחינת נקדה העליונה ונקדה התחתונה ווא"ו וכו'. כי כל התורה הזאת כלולה בתמונת אלף, כמו שמבאר שם בסוף וזה לשונו: וכלל כל הענין כלול בתמונת אלף וכו', עין שם. כי זה עקר בחינת הבקיאות בדרכי ה' ובתורתו לזכות להתקרב אליו יתברך בכל עת מכל מקום שהוא כל ימי חייו בחינת בקי בהלכה הנ"ל. כי זה הבקיאות עמק ונפלא מאד מאד. שעל זה נאמר: כי יפלא ממך דבר למשפט בין דם לדם בין דין לדין. ובין נגע לנגע דברי ריבות בשעריך וכו'. 'יפלא' דיקא בחינת השגת האלף הנ"ל. שהוא אותיות פלא כידוע. שכל זמן שאין זוכין להשלים בחינת האלף הנ"ל שהוא בחינת אדם לשבת על הכסא אזי אין זוכין להלכה ברורה. ואז נעלם ונפלא ממנו ההלכה בחינת כי יפלא ממך דבר למשפט וכו'. והתקון: וקמת ועלית אל המקום וכו' שהוא הבית המקדש שבארץ ישראל ששם עקר תקון בחינת האלף הנ"ל. כמו שמבאר שם בסוף התורה הנ"ל שזהו בחינת שלש מצוות שנצטוו בכניסתן לארץ ישראל וכו'. ומבאר שם שהבית המקדש הוא בחינת נקדה העליונה שבו כלול הכל, כי התחתון נכלל בעליון. ועל כן עקר שלמות תקון התשובה, דהינו לכפר ולתקן כל העוונות הוא בבית המקדש ששם מקריבין כל הקרבנות לכפר כל עוונותינו. ועל כן שם עקר ההלכה ברורה, כי שם היו יושבין הסנהדרי גדולה ומבררין כל ההלכות. ועל כן מי שנעלם ממנו הדרך לעבודת ה' בחינת כי יפלא ממך דבר למשפט בין דם לדם וכו'. צריך לעלות לבית המקדש ששם יושבים הכהנים והזקנים שהם כלל הצדיקי אמת שהם בחינת משה בחינת נקדה העליונה שמאיר בכל נקדות התחתונות שבעולם להורות להם דרך לעבודת ה' בכל מקום שהם. וצריכין לעלות לשם ולקבל מהם כמו שמבאר על פי התורה אשר יורוך וכו'. ועתה בעונותינו שחרב בית המקדש עקר התקון על ידי הצדיקי אמת שהם בבחינת משה שהוא בחינת הבית המקדש, בחינת נקדה העליונה, כי כל מי שיש בו דעה כאלו נבנה בית המקדש בימיו, אבל צריכין יגיעה גדולה ולסבל בזיונות ושפיכות דמים הרבה כשרוצין להתקרב להם כנ"ל. וכשסובל כעסים ובזיונות ושפיכות דמים הרבה אז זוכה להיות בקי בהלכה לידע בין דם לדם, בין דין לדין, שזהו בחינת ומיץ אף יוצא דם ומיץ אפים יוצא ריב. כי נתתקן ונתגלה בחינת כי יפלא ממך הנ"ל. כי זוכה לבחינת אלף שהוא בחינת פלא, הינו לידע ולהבין מה שהיה נעלם

ונפלא ממנו וכנזכר לעיל. כי בחינת בקיאות הנ"ל לענין דרכי עבודת ה' הוא עמק מאד. ואף על פי שבאמת העקר הוא פשיטות ותמימות אבל זה הפשיטות והתמימות בעצמו לזכות להכניס זאת בלב בני אדם הוא עמק ונפלא מאד, בפרט להיות בקי בהלכה הנ"ל, דהינו להיות בקי ברצוא ושוב בקי בעיל ונפיק, דהינו בחינת אם אסק שמים שם אתה ואציעה שאול הנך וכו', דהינו שיוכל להחזיק את עצמו תמיד בכל מקום שהוא אפלו בשאול תחתיות ומתחתיו עד אין קץ ותכלית. זה הלמוד הוא נפלא מאד. וצריכין לשקד הרבה על דלתי בית המדרש של אנשי אמת העוסקים בלמוד הזה עד שיזכה לקים זאת באמת. ועקר אריכת הגלות הוא מחמת שאין משתדלין להתקרב לצדיקי אמת לקבל מהם בקיאות הזאת, כי צריכין לחפש ולבקש הרבה רבי כזה שידע מבקיאות הזאת. כי אפלו גדולים ומנהיגים לאו כל אחד זוכה לבקיאות הזאת. ועל זה אמרו רבותינו זכרונם לברכה שלא ימצאו הלכה ברורה ומשנה ברורה במקום אחד, כי עקר בקיאות בהלכה הוא לזכות להלכות כאלו שעל ידם יקים את דברי התורה, כי לא המדרש הוא העקר אלא המעשה. וכל זה מרמז במאמר התקונים שאומרים ביום הכפורים קדם כל נדרי שמבאר שם שעקר תקון התשובה וסליחת עוונות היא על ידי הצדיק שיכול לעלות לגבי הוא דאתמר בה: כי יפלא ממך דבר למשפט וכו', עין שם והבן:

אות יד

וזה בחינת ספירת העמר, כי בימי הספירה אנו מטהרין עצמנו מבחינת הדמים רעים שהם בחינת זהמת מצרים, כמבאר בכונות פסח וספירה שעקר הטהרה הוא מבחינת הדמים שמהם היו יונקים המצרים, דהינו מאחורי שם אקיק שהוא גימטריא דם שעל זה נאמר:

ואראך מתבוססת בדמיך ואמר לך בדמיך חיי וכו' בדמיך חיי, עין שם. אך בפסח היתה הגאלה בבחינת אתערותא דלעלא שהאיר עלינו הארה עצומה שלא בהדרגה וכו'. ואחר כך תכף אחר יום ראשון של פסח מסתלקת הארה הזאת ואז צריכין לחזר ולטהר עצמנו מהדמים הנזכרים לעיל בהדרגה שזהו בחינת ספירת העמר שכלל הכונות הוא בבחינת שם אקיק. דהינו לצאת מבחינת הסתרת ואחורי שם אקיק שהוא גימטריא דם. ולזכות לבחינת אקיק שהוא בחינת אנא זמין למהוי. כי בימי הספירה אנו מכינין עצמנו לקבלת התורה בשבועות שאז נתגלה אלקותו יתברך לעין כל שזה עקר בחינת אנא זמין למהוי שאנו מכינין עצמנו שיהיה לנו הויה בעולם על ידי קבלת התורה שעל ידי זה עקר ההויה והקיום של כל האדם וכל העולם ומלאו התלוי בו, כי עד מתן תורה היה כל העולם מתמוטט כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: על פסוק:

נמוגים ארץ וכל ישביה אנכי תכנתי עמודיה סלה. וזה בחינת הקרבת העמר שעורים שהוא מאכל בהמה להורות שעדין אין לנו הויה בעולם. כי טוב לו שלא נברא משנברא, רק הכל הם כמו חיה ובהמה בדמות אדם, כי עקר האדם הוא הדעת האמתית של התורה הקדושה, אבל קדם קבלת התורה הוא רק חיה ובהמה בדמות אדם. גם שעורים שהוא מאכל בהמה מרמז שעקר התקון על ידי בחינת השתיקה בחינת דום לה', שזהו בחינת בהמה שאין לה כח הדבור. ובה שמיאין עמר שעורים ומניפין אותו לקרבן בבית המקדש בזה ממשיכין בחינת אהיה בחינת אנא זמין למהוי. כי אנו מניפין מעלין העמר שעורים שהוא מאכל בהמה שיהיה נעשה קרבן לעלות לריח ניחוח לה'. כי אנו מכינין עצמנו לקבלת התורה לעלות מבהמה לאדם שזה עקר ביאת האדם לעולם. כי האדם נולד עם כל התאוות ובלא שכל, כי אין לו רק מחין דקטנות מאד. וכל עבודתו שיעלה מקטנות לגדלות מבהמה לאדם שזהו עקר בחינת אהיה בחינת אנא זמין למהוי, כי עקר ההויה הוא כשיוצא מבהמה לאדם שבשבילו נברא ומתקים הכל. ואז מתחילין לספר ספירת העמר שבע שבתות. שכלל כונות הספירה הוא בשם אקיק וכנ"ל. שזהו עקר ההכנה לקבלת התורה בחינת אנא זמין למהוי וכנ"ל. והעקר הוא לזכות להשלים בחינת אלף הנ"ל, דהינו לקשר נקדה התחתונה בנקדה העליונה, דהינו שכל אחד מישראל בכל מקום שהוא יקשר את עצמו להצדיק האמת שהוא בחינת משה, שהוא בחינת נקדה העליונה שעקר קבלת התורה על ידו:

ועל-כן אומרים פרקי אבות בימי הספירה ומתחילין משה קבל תורה מסיני ומסרה ליהושע ויהושע לזקנים וזקנים לנביאים ונביאים מסרוה וכו'. וכן מדור לדור להורות שעקר תקון כל אחד עקר קבלת התורה הוא על ידי הצדיקי האמת שמקבלין התורה בכל דור מבחינת משה שהוא בחינת נקדה העליונה, כי אתפשטותא דמשה בכל דרא ודרא. וזה בחינת צדקתך כהררי אל משפטיך תהום רבה אדם ובהמה תושיע ה'. "צדקתך כהררי אל", זה בחינת נקדה העליונה שהוא מרומם ונשא מאד. "משפטיך תהום רבה" זה בחינת נקדה התחתונה. כי הצדיק הגדול במעלה נפלאה שזוכה שצדקתו עולה למעלה למעלה גבה ורמה כהררי אל. עקר שלמות צדקתו שיוכל להאיר למטה למטה בתכלית בחינת נקדה התחתונה שזהו בחינת משפטיך תהום רבה. שאפלו מי שקלקל מעשיו מאד עד שמשפטו לירד לתהום רבה רחמנא לצלן, גם שם יגיעו רחמיו להאיר גם בו לקשר אותו גם כן לבחינת נקדה העליונה. להודיעו שגם שם נמצא ה' יתברך. בבחינת ואציעה שאול הנך. שזהו בחינת בקי ברצוא בקי בשוב כנ"ל. ועל ידי זה נעשה אלף ונשלם בחינת אדם. וזהו אדם ובהמה תושיע ה'. 'אדם ובהמה', הינו כמו שדרשו רבותינו זכרונם לברכה בני אדם שערומים בדעת כאדם ומשימין עצמן כבהמה, דהינו שידע שעדין אין לו הויה בעולם מחמת שלא תקן מעשיו. ועל כן הוא בעיניו כבהמה ורוצה להכין עצמו שיהיה לו הויה בעולם שזהו בחינת הקרבת העמר שעורים כנ"ל ועל ידי זה דיקא נעשה בחינת אדם באמת כנ"ל. וזהו: אדם ובהמה תושיע ה'. כי על ידי זה יושיעו ה' בודאי כשידע שהוא כמו בהמה ויתחיל להכין את עצמו בכל פעם שיהיה נעשה אדם שיקשר את עצמו

לצדיקי אמת שזהו בחינת התקשרות נקדה התחתונה בנקדה העליונה לקשר את עצמו מתהום רבה להררי אל וכו' כנ"ל. ועתה מקשר יפה הפסוק הזה צדקתך וכו' אדם ובהמה תושיע ה' וכנ"ל:

אות טו

וזה בחינת הספירה שצריכין לספר הימים לעמר, כי כבר מבאר שכל התורה הזאת הוא בחינת סוד כונות אלול שהוא בחינת מציאת האבדות שנאבדו על ידי התאוות שזוכין למצא אותם על ידי התשובה שזוכין על ידי התקרבות לנקדת האמת שממנו ממשיכין בחינת בקיאות בהלכה וכו' כנ"ל. וזה בחינת ספירת הימים לעמר, כי עקר כל האבדות הוא בחינת אבדת הזמן, כי אין אבדה כאבדת הזמן כמובא בספרים. ועל זה צעק דוד: כי כל ימינו פנו בעברתך כלינו שנינו כמו הגה וכו'. וכתוב: כי כלו בעשן ימי וכו'. וכתוב: כי כלו ביגון חיי ושנותי באנחה וכו' עד הייתי ככלי אבד. כי עקר ביאת האדם לזה העולם הוא בשביל לחפש ולמצא כל האבדות השיכים לשרש נשמתו שהוא צריך לחפשם ולבקשם עד שימצאם ויבררם ויעלה אותם לשרשם. ועל ידי זה נקרא אדם שהוא על ידי שמשלים בחינת האלף הנ"ל שהוא התקשרות ויחוד נקדה התחתונה בנקדה העליונה על ידי הוא"ו כנזכר לעיל. כי זה כל האדם שבא לזה העולם כדי ליחד ולקשר כל העולמות יחד שכלם בכלל כלולים בשם עלמא תתאה ועלמא עלאה שהם בחינת נקדה התחתונה ונקדה העליונה הנ"ל. כי האדם צריך לקשר ולהעלות תכלית נקדת המרכז של זה העולם הגשמי שהוא תכלית הגשמיות להעלות ולקשר הכל לה' יתברך לנקדת שרשו העליון שהוא בחינת התקשרות נקדה התחתונה בנקדה העליונה. וזהו בעצמו בחינת מציאת האבדות הנזכרות לעיל. כי כל האבדות הם על ידי הסח הדעת כמו שרואין באבדות הגשמיות שעל ידי שמסיחין דעתו ואין שומרין היטב החפצים שברשותו על ידי זה באים לידי אבדה. וגם עקר האבדה הוא שהחפץ רחוק מדעתו שאינו יודע היכן החפץ עתה, כי כל החפצים שברשות האדם. העקר הוא הדעת שהוא עקר בעל החפצים, כי כל החפצים אין אדם תופסם בידו רק שהם ברשותו, דהינו ברשות הדעת. שיודע בדעתו שיש לו אלו החפצים והוא מושל בדעתו על אלו החפצים לעשות בהם כרצונו. נמצא, שעקר בעל החפצים הוא הדעת שהוא עקר האדם וכשמסיח דעתו ונאבדים הם רחוקים מדעתו שאינו יודע היכן הם החפצים. וזהו עקר האבדה. נמצא, שעקר האבדה הוא בחינת התרחקות נקדה התחתונה, שהוא בחינת גוף החפץ מנקדה העליונה שהוא הדעת בחינת משה, כמו שמבאר שם בהתורה הנזכרת לעיל. על כן צריך האדם להשתדל כל ימיו לקשר נקדה התחתונה בנקדה

העליונה שזה זוכה על ידי שמתקרב לאנשי אמת שממשיכין בחינת בקיאות הנ"ל. שהוא בחינת בקי ברצוא בקי בשוב שהוא עקר דרך התשובה שעל ידי זה זוכין לקשר נקדה התחתונה בנקדה העליונה כנ"ל. שזהו בחינת מציאת האבדות כנ"ל שבשביל זה בא האדם לעולם כנ"ל. ובה צריכין להשתדל בכל יום ויום כל ימי חייו. כי כל יום ויום מימי חייו שה' יתברך מקימו בזה העולם הכל הוא רק בשביל זה כנ"ל. כי כל יום כלול מחשך ואור ערב ובקר, כמו שכתוב: ויהי ערב ויהי בקר יום אחד. וכן ביום שני וכו'. והם בחינת חמה ולבנה שהם מושלים ביום ובלילה שהם בחינת נקדה העליונה ונקדה התחתונה, כמו שמבאר שם בהתורה הנ"ל. שחמה ולבנה הם בחינת משה ויהושע נקדה העליונה ונקדה התחתונה. וזה עקר עבודת האדם בכל יום ויום מימי חייו לקשר וליחד חמה ולבנה לכלל מדת לילה ביום ומדת יום בלילה, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה לענין ברכת קריאת שמע. ועל כן קבעו ברכת המאורות בברכת קריאת שמע, כי עקר ברכת המאורות הוא לכלל וליחד בחינת חמה ולבנה לכלל מדת לילה ביום וכו', כמו שכתוב: יוצר אור ובורא חשך וכו'. וכן בערב אומרים בורא יום ולילה וכו' כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. וכל זה הוא בחינת קריאת שמע, כי זה עקר אמונת היחוד שאנו מאמינים אומרים שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד ואז ממליכין אותו יתברך למעלה ולמטה ובארבע רוחות, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה שצריך להאריך באחד כדי שתמליכהו למעלה ולמטה וכו' שזהו עקר בחינת התקשרות נקדה התחתונה בנקדה העליונה שהוא בחינת אם אסק שמים שם אתה ואציעה שאול הנך אשא כנפי שחר אשכנה באחרית ים גם שם וכו'. כי באמת מי שמסתכל על האמת לאמתו. עקר בחינת בקיאות הנ"ל שהוא בחינת קשר נקדה התחתונה בנקדה העליונה שהוא על ידי שמחזקין את עצמם תמיד להתקרב לה' יתברך מכל מקום ומדרגה שהוא אפלו בתכלית דיוטא התחתונה בבחינת אם אסק שמים שם אתה ואציעה שאול הנך וכו' כנ"ל. עקר כל ענין זה הוא על ידי אמונה, כי מי שמחזק את עצמו באמונה בפשיטות. בודאי לא יפל לעולם, כי זה עקר האמונה שמאמינים שה' אחד ראשון ואחרון. ובכל מקומות ממשלתו. ואין מקום לברח ממנו יתברך, כמו שכתוב: אין חשך ואין צלמות להסתר שם פעלי און. וכמבאר שם בתהלים אצל פסוק אם אסק שמים הנ"ל אנה אלך מרוחך ואנה מפניך אברח אם אסק וכו'. ואציעה שאול הנך אשא כנפי שחר וכו'. ועל כן קבעו ברכת המאורות אצל קריאת שמע כי הם בחינה אחת כנ"ל. כי עקר ברכת המאורות שהוא בחינת יחוד חמה ולבנה כנ"ל, שהוא בחינת כלליות מדת לילה ביום בחינת כלליות נקדה התחתונה בנקדה העליונה שהוא בחינת אם אסק שמים וכו'. ואציעה שאול הנך, בחינת בקיאות בהלכה הנ"ל, כל זה נעשה על ידי קריאת שמע שהוא אמונת היחוד כנ"ל. כי מי שמשכיל על דרכיו יכול לראות שבכל יום ויום עובר על כל אדם בחינת חשך ואור ערב ובקר. וכן בכלל ימי חייו יש בחינת חשך ואור ערב ובקר וכמו שפרש רש"י על פסוק אתם נצבים היום:

כיום שהוא מאפיל ומאיר כך עתיד להאפיל לכם ולהאיר לכם. וכל התוכחות וכו' הן הן המציבין אתכם ומקימין אתכם. וכל זה הוא בכלליות ישראל. ובכלליות זמן כל העולם. ובכלליות הזמן של כל אדם ואדם כל ימי חייו. ובפרטיות בכל אדם בכל יום, כי כבר עבר על כלל ישראל חשך ואור חשך ואור הרבה פעמים, כי כבר היינו בגלות מצרים והוציאנו משם. ועבר עלינו מה שעבר בימי השופטים. ואחר כך נבנה הבית המקדש שהוא עקר האור של ישראל ואחר כך נחרב בעונותינו. ואז נחשך העולם. ואחר כך חזר ונבנה ונחרב וכו'. וכן כל מה שעבר עד הנה. וכן בכל דור ודור. וגם בתוך עצם החשך אחר החרבן בעבודתנו לא עזבנו אלקינו ויט עלינו חסד על ידי הצדיקי אמת שבכל דור שהם מאירים לנו, כמו שכתוב: וזרח השמש ובא השמש. ודרשו רבותינו זכרונם לברכה:

עד שלא שקעה שמשו של צדיק זה זרחה שמשו של השני וכו' וכן בפרטיות בכל אדם ובכל זמן ובכל יום ויום. נמצא, שבכל יום צריכין לקשר נקדה התחתונה בנקדה העליונה שזהו בחינת מציאת האבדות כנ"ל, על כן קדם מתן תורה צריכין לספר הימים, כי הספירה הוא בחינת תקון האבדות, כי אנו סופרין הימים כדי שלא יהיה נאבד אחד מהם, כי הכל במספר ובמנין. וזה בחינת למנות ימינו כן הודע וכו'. 'למנות ימינו', הינו בחינת ספירה שאנו סופרין ומונין הימים 'כן הודע', הינו שכמו כן ירחם עלינו ה' יתברך וימשיך עלינו הדעת הקדוש שהוא בחינת נקדה העליונה כנ"ל שבשביל זה עקר הספירה כדי לקשר נקדה התחתונה בנקדה העליונה בכל יום. ועל כן סופרין לעמר, כי על ידי הקרבת העמר שעורים מעלין מבחינת בהמה לאדם ומקשרין נקדה התחתונה בנקדה העליונה, כי עמר שעורים הוא בחינת בושה ושפיכות דמים שאנו מקבלין עלינו כדי לזכות לתשובה להכניע הדם שבחלל השמאלי על ידי זה וכו' כנ"ל, כי עמר שעורים הוא בחינת מנחת קנאות של הסוטה שצריכה לסבל בושה גדולה על חטא ההסתרה. ובזה היא נבדקת ועקר תקונה הוא שבאם באמת נטמאה תאמר האמת לפני הכהן ואז יכפר עוונה על ידי הודו והבושה, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה שאומרים לה תוכחה הרבה שתתודה ולא ימחה שם שמים על המים. ואם לא נטמאה וטהורה היא, אזי הוא לה לטובה, כמו שכתוב: ונקתה ונזרעה זרע. כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. כי אפלו אם לא נטמאה צריכה כפרה על ההסתרה, אבל זאת הבושה בעצמה מכפרת עליה ונתהפך לה לטובה שאם היתה יולדת בצער יולדת ברוח וכו', כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. אבל אם נטמאה ולא רצתה להתודות ולהודות על האמת. אזי: וצבתה בטנה ונפלה ירכה וכו'. וכמו כן נבדקין כלל ישראל על ידי העמר שעורים שהוא בחינת מנחת קנאות כמו שאיתא בזהר ואיהו בדיקו דאשת חיל שהם כנסת ישראל, הינו שאז צריכין להתחיל להכין עצמו כל אחד ואחד לקבלת התורה. והעקר הוא קיום התורה, כי התורה כבר קבלנו על ידי משה רבנו, אך בכל שנה ושנה צריכין להכין את עצמו מחדש ולזכות לקבל על עצמו קיום התורה, דהינו לזכות לתשובה על העבר ולקבל על עצמו מעתה לקים את כל דברי התורה הזאת. ועקר דרך

התשובה הוא על ידי בושה ושפיכות דמים שישמע בזיונו וישתק ומכל שכן כשמבזין אותו ושופכין דמו בשביל שרוצה להתקרב אל האמת. ואם אין לו בזיונות ושפיכות דמים מאחרים צריך לבזות את עצמו ולשפך את דמו בעצמו ולהתביש בעצמו על מעשיו וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. כל העובר עברה ומתביש בה מוחלין לו על כל עוונותיו. כי הבושה עקר התשובה כנ"ל. וזה בחינת עמר שעורים שהוא מנחת סוטה שהוא מאכל בהמה שאנו מבישין עצמנו בעצמנו, כי אנו מודים ומתודים שאנחנו דומים עתה כבהמה מאחר שעדין לא נטהרנו מזהמת מצרים. וזאת הבושה שאנו ממשיכין עלינו על ידי העמר שעורים זה עקר תקוננו כנ"ל, כי עקר התקון על ידי הבושה. ובזה נבדקין ישראל שמי שאינו נקי באמת וקלקל מעשיו, אבל על כל פנים הוא מודה על האמת ומתביש בעצמו על מעשיו ומשתדל להתקרב לאנשי אמת שיכולין להאיר בו בחינת נקדה העליונה וכו' כנ"ל. נתתקן על ידי זה וכנ"ל, מכל שכן מי שהוא טהור ואף על פי כן הוא מתביש בעצמו על שאין טהרתו בתכלית השלמות או על קצר השגתו וכו' כנ"ל, הוא זוכה על ידי הבושה לבחינת תשובה על תשובה כל אחד לפי בחינתו וכנ"ל. אבל מי שהוא טמא באמת ולא די שאינו מתביש בעצמו על מעשיו הרעים והמגנים מאד אף גם הוא רודף ומביש אנשי אמת ושופך דמם כמים בחנם, הוא נבדק על ידי מצות עמר שעורים ויפל באין סומך כמו הסוטה הטמאה ממש. ויקים בו: וצבתה בטנה ונפלה ירכה והיתה לאלה בקרב עמה. וזה שכתב אדוננו מורנו ורבנו זכרוננו לברכה בספר הא"ב שבספירת העמר יכולין להכניע את המסור ולהפילו מאגרא רמא לבירא עמיקתא והסימן לעמר ראשי תבות מ'אגרא ר'מא ל'בירא ע'מיקתא, הינו כנ"ל כי המסור והרודף את ישראל, בפרט כשרודף את הכשרים שבישראל וכל שנאתו ורדיפתו [אותם] על שהם אוחזים בקדשת ישראל וחותרים לצאת מהבלי עולם הזה מדרכי ההמון ומשתדלים להתקרב לנקדת האמת, על כן על ידי ספירת העמר יהיה לו מפלה גדולה אז על ידי העמר שעורים שהוא מנחת סוטה שנבדקת על ידי זה וכו' וכנ"ל ועל כן ביום הנפת העמר היתה מפלה גדולה לכמה רשעים שרדפו את ישראל, כי המן נתלה אז וכן סנחריב וכו' שנפלו אז, הינו כנ"ל:

אות טז

וזה בחינת ארבע הלכות שנעלמו ממשה רבנו והצרך לשאל אותם את ה' יתברך שהם: דין המקלל ודין המקושש, ודין פסח שני, ודין בנות צלפחד, כמו שכתוב בתרגום יונתן וירושלמי בפרשת אמר על פסוק וינחהו במשמר לפרש להם כו' דין חד מארבע דינין וכו' עין שם. כי מבאר בסוף

התורה הנ"ל שכלל הענין כלול בתמונת אלף שהוא בחינת נקדה העליונה ונקדה התחתונה והוא"ו שבתוך האלף. וזה בחינת שלשה מצוות שנצטוו ישראל בכניסתן לארץ שהם: להכרית זרעו של עמלק ולמנות מלך ולבנות בית המקדש וכו'. כי אלו השלש מצוות הם בחינת נקדה התחתונה ונקדה העליונה ווא"ו וכו', עין שם. ובעוונותינו הרבים לא זכינו שיכנס משה לארץ ישראל ויקים בעצמו אלו השלש מצוות שכלולים בתמונת אלף שאז היה מתתקן הכל, כי אלו השלש מצוות הם בחינת נקדה התחתונה ונקדה העליונה וכו'. שהם בחינת בקי בהלכה הנ"ל, שהוא בחינת בקי ברצוא בקי בשוב, בחינת בקי בעיל ונפיק, בחינת אם אסק שמים שם אתה ואציעה שאול הנך שהם עקר דרכי התשובה כמו שמבאר שם. ואם היה משה נכנס לארץ ישראל והיה מקים שלש מצוות הנזכרות לעיל בעצמו היה ממשיך בחינת בקיאות בהלכה הנ"ל. ועל ידי זה היו זוכין כל ישראל לדרכי התשובה והיה מתתקן הכל, אבל בעוונותינו הרבים על ידי חטא העגל ומרגלים וכו' גרמו שלא נכנס משה לארץ ישראל ועל ידי זה לא זכו לבקיאות בהלכה הנ"ל בשלמות, כי אף על פי שמשה המשיך אלו הדרכי תשובה הנזכרים לעיל בעולם שהם בחינת אם אסק שמים שם אתה ואציעה שאול הנך, שהם בחינת כונות אלול וכו' שהמשיכם משה במ"ם ימים האחרונים של רצון, שהם ימי אלול וראש השנה עד יום כפור. ועל ידי זה נקבע באמת אלול ועשרת ימי תשובה לישראל לעשות בהם תשובה עד שזוכין ביום הכפורים למחילה ולסליחה, אף על פי כן עדין לא קבלנו זה הבקיאות בהלכה בשלמות. וכל אחד כפי רחוקו מבקיאות הזאת כן הוא רחוק מתשובה. ועל ידי זה גלינו מארצנו ונחרב הבית המקדש שהוא בחינת נקדה העליונה ואין לנו מלך שהוא בחינת וא"ו שבתוך האלף. ואין בידינו להכרית זרעו של עמלק שהם בחינת הסטרא אחרא וכל השונאים והרודפים בגשמיות ורוחניות שזהו בחינת תקון נקדה התחתונה כשמכניעין ומפילין אותם. וכל זה גרם על ידי שלא נכנס משה רבנו לארץ ישראל ששם עקר שלמות בקיאות בהלכה הנ"ל בבחינת כי יפלא ממך דבר וכו'. וקמת ועלית אל המקום וכו' וכנ"ל. ועל כן נעלם ממשה ארבע הלכות הנזכרים לעיל:

כי דין המקלל זה בחינת להכרית זרעו של עמלק שהיה כופר בעקר שהיא בחינת המקלל שחרף וגדף כמו עמלק. ומשה לא ידע מה לעשות עמו, כי באמת עקר עבודת משה וכל הצדיקים אמתיים שהם בבחינת משה הוא לקשר תכלית נקדה התחתונה לנקדה העליונה, דהינו להאיר גם בדיוטא התחתונה מאד להתפלל עליהם ולרחם עליהם ולהשתדל עמהם לקרב אותם גם כן לה' יתברך. ובשביל זה הם סובלים בזיונות ושפיכות דמים הרבה הכל בשביל לקרב כלם לה' יתברך כמו שראינו איך משה מסר נפשו אחר חטא העגל והתפלל בעד ישראל והצילם מכליה חס ושלום, כמו שכתוב: לולא משה בחירו עמד בפרץ וכו'. על כן לא ידע משה מה לעשות עם המקלל, כי אולי צריכין להאריך אף עליו גם כן. בפרט שהוא היה בן איש מצרי שהרגו משה קדם הזמן ושגה בזה ונתחייב גלות כמובא על פסוק: אז יבדיל משה שלש ערים וכו'. על כן היה מספק עתה מה לעשות עד שהודיעו ה' יתברך שחייב סקילה, כי אף על פי שצריכין לשתק על

בזיונו אבל על בזיון ה' יתברך שמחרף ומגדף כל כך צריכין לנקם בו בכל מה דאפשר. ועל זה נאמר: אלה עשית והחרשתי דמית היות אהיה כמוך אוכיחך ואערכה לעיניך המובא שם בתורה הנ"ל, עין שם:

ודין המקושש שפגם בשבת. זה בחינת פגם נקדה העליונה שהוא בחינת תשובה, שהוא בחינת שבת, כמו שמבאר שם בהתורה הנ"ל. כי שבת הוא בחינת כתר, בחינת כבוד אלקים הסתר דבר, בחינת סתרי תורה, בחינת אוריתא דעתיקא סתימאה שכל זה הוא בחינת נקדה העליונה שהיא בחינת כסא דמתכסיא וכו':

ודין פסח שני זה בחינת הבושה ושפיכות דמים שצריכין לסבל כדי לקשר נקדה התחתונה בנקדה העליונה שזהו בחינת הוא"ו שבתוך האלף שהוא בחינת שמים וכו' כמו שמבאר שם. כי אלו האנשים שהיו טמאים לנפש אדם ולא יכלו לעשות הפסח שבאו לשאל למה נגרע. אלו שאלו כהגן. ותקנו בזה הרבה מאד, כי נתגלגל זכות על ידם שנתגלה על ידי זה למשה דין פסח שני שהוא תקון גדול שהוא בחינת המשכת דרך התשובה הנ"ל, כי זה עקר שלמות התשובה שאפלו כשרואה האדם את עצמו שהוא רחוק מאד מה' יתברך וטמאתו עליו ממעשיו הרעים, אף על פי כן יחזק את עצמו ויבוא בקידה והכנעה לפני הצדיק האמת ולפני ה' יתברך וישאל על נפשו כמו ששאלו אלו האנשים שהיו טמאים ששאלו למה נגרע להקריב את קרבן ה' וכו'. כמו כן ישאל כל אחד על נפשו אם יודע בעצמו טמאתו ממעשיו שיבוא וישאל ואם נפשי מטמאה במעשי הרעים אף על פי כן למה אגרע להקריב קרבן ה' דהינו להתקרב לה' יתברך לעסק בתורה ולהתפלל וכו' שהוא בחינת קרבנות? כי בודאי יש לו תקוה גם כן להתקרב לה' יתברך. ואז בודאי ימצא לו ה' יתברך תקון ויודיע להצדיק כמו שהודיע למשה תקון הפסח שני שהוא פליאה נשגבה, כי עקר זמן הפסח הוא רק בשעת יציאת מצרים שאז דלג ה' יתברך על הקץ וגאלם. ואז עקר זמן הקרבת הפסח. ועל שם זה נקרא פסח לשון פסיחה ודלוג שדלג על הקץ, כי האיר עליהם אז הארה נפלאה וכנ"ל, אבל מי שהיה טמא ולא קרב את הפסח במועדו איך יזכה להקריב פסח עוד, אבל ה' יתברך ברחמיו גלה הסוד למשה על ידי שאלת הטמאים דיקא, והודיע לו שהטמאים יקריבו פסח שני באיר בימי הספירה. ובזה הורה לנו דרך התשובה שאין שום יאוש בעולם כלל, כי אף על פי שעבר זמן של עקר התקון ואנחנו טמאים במעשינו עדין יש תקוה אפלו שלא בזמנו, כי יש תקונים נפלאים ונעלמים מאד שיכולים לתקן אותנו גם עתה ובכל יום ויום. ובלבד שלא ניאש עצמנו מצעקה ותפלה לשאל בכל פעם למה נגרע להקריב את קרבן ה' וכנ"ל:

ודין בנות צלפחד ששאלו חלק בארץ זה בחינת כניסה לארץ ישראל ששם צריכין לקים שלש מצוות הנזכרות לעיל שכלולים בתמונת אלף שהם בחינת שלש דינים הנזכרים לעיל של מקושש ומקלל ודין פסח שני כנ"ל:

אות יז

וזה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה שבנות צלפחד שאלו בחכמה :

אם אין אנו חשובים זרע תתיבם אמנו. כי עקר סוד היבוס נמשך מבחינת האבדות הנזכרות לעיל. כי זה שמת בלא בנים הוא צריך תקון יותר שלא יהיה נאבד לגמרי, כמו שכתוב: ולא ימחה שמו מישראל. כי זה העולם הוא בחינת נקדה התחתונה, בחינת והארץ הדם רגלי המובא בהתורה הנ"ל. והאדם בא לעולם כדי לקשר זה העולם שהוא בחינת נקדה התחתונה לנקדה העליונה שזהו בחינת מציאת האבדות כנזכר לעיל ובשביל זה צריך להניח אחריו בנים, כי אי אפשר לגמר התקון הזה בדור אחד על כן צריכין להניח בנים בזה העולם. כדי שהם יגמרו זה התקון מדור לדור, כמו שכתוב: דור לדור ישבח מעשיך. 'מעשיך' דיקא שהם בחינת נקדה התחתונה שמלבשת בעשיה גשמית שבזה העולם העשיה. ועל ידי השבח שמשבחין את ה' יתברך שברא כל אלה, על ידי זה מעלין העשיה בחינת נקדה התחתונה לנקדה העליונה שזהו בחינת כל עבודת התפלה ושירות ותשבחות שאומרים בכל יום. וזה צריכין בכל דור ודור בחינת דור לדור ישבח מעשיך וכנ"ל. וזה בחינת מלכותך מלכות כל עלמים וממשלתך בכל דור ודר. סומך ה' לכל הנופלים וכו'. מלכות וממשלה זה בחינת נקדה התחתונה כידוע, הינו שה' יתברך ברחמיו ממשיך התגלות מלכותו וממשלתו בכל דור ודור והכל בשביל לסמך ולהעלות כל הנופלים והנדחים והנאבדים שזהו בחינת מציאת האבדות הנזכרות לעיל. שזהו בחינת סומך ה' לכל הנפלים שנסמך לפרשת מלכותך מלכות כל עלמים וממשלתך בכל דור ודר. ושים לבך היטב לכל דבור ודבור מדברינו איך הכל מבאר בפסוקים הנזכרים לעיל כי מלכותו יתברך מלכות כל עלמים למעלה למעלה ולמטה למטה וממשלתו בכל דור ודר, כי הוא מקים כל דור ודור בשביל הצדיקים שבדור שממשיכין בחכמתם הארת התשובה בעולם לסמך את כל הנופלים והרחוקים בחינת סומך ה' לכל הנפלים וכו' כי כל אלו הפסוקים מקשרים למעלה שמספר מרב טובו וחסדו יתברך, כמו שכתוב: זכר רב טובך יביעו וכו'. חנון ורחום ה' וכו' טוב ה' לכל וכו', יודוך ה' כל מעשיך וחסידך יברככה. כי העקר הם החסידים האמתיים שהם מודיעים אלקותו בעולם ומקשרים כל המדרגות התחתונות מאד לשרשם העליון, שזהו בחינת כבוד מלכותך יאמרו וגבורתך ידברו להודיע לבני האדם גבורתו וכבוד הדר מלכותו מלכותך מלכות כל עלמים וכו' סומך ה' לכל הנפלים וכו', שכל זה מקשר לפסוק וחסידך יברככה כמו שפרש רש"י שם, עין שם. ועל כן מקבלים הבנים אחריו הירשה שהם כל נחלתו וחפציו שהיו לו בזה העולם, כי נחלתו וחפציו שהיו לו בזה העולם חלקו שהיה לו בזה העולם העשיה שהוא בחינת נקדה התחתונה שהיה צריך לקשר ולהעלות

אלו הנחלות והחפצים לנקדה העליונה. ועל כן כשמת מקבלין בניו אחריו הירשה שהם חלקו ונחלתו בזה העולם, כי עתה צריכין שיהיה נעשה התקון על ידם. ועל כן שאלו בנות צלפחד בחכמה: אם אין אנו חשובות זרע ואין בנו כח לקבל הנחלה של אבינו לקשר נקדה התחתונה בנקדה העליונה על ידי זה. אם כן תתיבם אמנו שהיא בסוד תקון האבדות כנ"ל שכשאין מניח זרע שיקבל נחלתו ויגמר תקון הנ"ל לקשר נקדה התחתונה בנקדה העליונה צריכין תקון היבום כנ"ל. ועל כן שאלו כהגן בחכמה גדולה, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. ועל כן זכו שנתגלגל זכות על ידם שנתגלה פרשת נחלות למשה על ידם. וזה שנשמך ענין הסתלקות משה לפרשה זאת וכמו שפרש רש"י שסבר שהתר הנדר מאחר שצוה לו ה' יתברך להנחיל וכו'. אמר לו הקדוש ברוך הוא: גזרתי במקומה עומדת, הינו כנ"ל. שמאחר שראה שנתגלו לו כל אלו הארבע הלכות הנזכרות לעיל עד שנתגלה לו גם דין בנות צלפחד שהוא ההלכה האחרונה מארבע הלכות הנזכרות לעיל. שזאת ההלכה היא בחינת כניסה לארץ ישראל, על כן סבר שהתר הנדר שיכנס גם כן לארץ ישראל ויקים שם כל השלש מצוות הנזכרות לעיל וימשיך בחינת בקיאות בהלכה הנ"ל כדי לתקן כל ישראל לנצח. והשיב לו ה' יתברך גזרתי במקומה עומדת כי אף על פי שנתגלו לו אלו ההלכות על ידי שאלות הנזכרות לעיל, אף על פי כן עדין אי אפשר להמשיך ולהאיר בשלמות אלו ההלכות בעולם שהם בחינת בקי ברצוא בקי בשוב וכו' בחינת אם אסק שמים שם אתה ואציעה שאול הנך וכו'. לקרב כל הרחוקים וכל הנופלים שבעולם לה' יתברך, כל זה אי אפשר להמשיך תכף בשלמות. ועל כן ההכרח שלא יכנס לארץ ויסתלק במדבר עם אותו הדור ויסמך את יהושע במקומו, כמו שכתוב שם בפרשה: קח לך את יהושע וכו'. כי יהושע הוא בחינת נקדה התחתונה ומשה הוא נקדה העליונה ומחמת רבוי הפגמים אי אפשר שתאיר הנקדה העליונה בעצמה ומכרח הצדיק להסתלק להשאיר אחריו בחינת יהושע שהוא בחינת התלמיד, בחינת נקדה התחתונה, וכל הרחוקים והקרובים העולים והיורדים צריכים לקבל בחינת דרכי התשובה שהם בחינת בקיאות בהלכה הנ"ל, על ידי בחינת יהושע דיקא. והכל בכחו של נקדה העליונה שהוא בחינת משה שנסתלק למעלה למעלה ונכלל בתכלית נקדה העליונה דלית מחשבה תפיסא תמן כלל. ומשם מאיר לאחר הסתלקותו דיקא על ידי תלמידיו שהם בחינת יהושע בחינת נקדה התחתונה. כי אז דיקא הוא מאיר לעולם כלו בכבודו בתכלית דיוטא התחתונה לסמך את כל הנופלים ולמצא ולהגביה את כל האבדות שבעולם לקרב כלם לה' יתברך, כי בקיאות בהלכה הנ"ל צריכין להמשיך בכל דור ודור עד שיבוא משיח צדקנו שאז יהיה הלכה ברורה, כי אז תתברר בקיאות בהלכה הזאת בתכלית השלמות ועל כן אז באמת ישובו הכל לה' יתברך. כי באמת בודאי גם כשיבוא משיח עדין יהיה יצר הרע בעולם ויהיה להאדם בחירה כי אם לא כן לא יוכל לתקן העולם, כי כשאין יצר הרע ואין בחירה הרי הוא כמת שנסתלק מן העולם שאין מועיל לו תקון התשובה, כי היום לעשותם כתיב. אבל באמת גם כשיבוא משיח יהיה בחירה. אבל משיח ימשיך בקיאות בהלכה הנ"ל בהתגלות

נפלא ובשכל נפלא ואמת כזה שעל ידי זה יחזרו כלם לה' יתברך אפלו הרחוקים מאד מאד, כמו שכתוב: ועשיתי את אשר בחקי תלכו והסירותי לב האבן וכו'. ומי שמשים לב להבין היטב פרוש המלות בפשיטות של זה הפסוק יבין דברינו היטב. כי דקדק לומר ועשיתי את אשר בחקי תלכו. 'ועשיתי את' דיקא שיעשה דבר כזה שעל ידי זה 'בחקי תלכו', שזהו הפרוש הפשוט של ועשיתי את אשר בחקי תלכו, הינו כנ"ל. שעל ידי בקיאות בהלכה הנ"ל שיתגלה אז בתכלית השלמות, על ידי זה ילכו כלם בדרכי התשובה וישובו לה' יתברך וילכו בחקותיו לנצח, אמן ואמן:

אות יח

וזה בחינת כל מעשה מרכבה, כי הצדיקים הן מרכבתו של מקום וכן כל אחד מישראל כפי תקון תשובתו כן זוכה להשלים בחינת המרכבה כי עמך כלם צדיקים וכו'. כי עקר שלמות המרכבה הוא בחינת אדם היושב על הכסא, בחינת ועל הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה, שזהו תכלית בחינה העליונה של המרכבה, כמבאר שם בקשר המרכבה שביחזקאל שמספר שם כל סדר המרכבה ממעלה למעלה שהאופנים נושאים החיות. ועל החיות רקיע וכו'. ועל הרקיע כמראה אבן ספיר דמות כס"א ועל הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה. נמצא שבחינה העליונה הוא בחינת אדם. הינו כלל התורה הקדושה הנ"ל שכלה כלולה בתמונת אלף שעל ידי זה נעשה אדם לשבת על הכסא, כמבאר שם בפרוש בהתורה הנ"ל שמביא שם מקראות הללו, עין שם. ועל כן ראה תחלה רוח סערה וענן גדול ואש מתלקחת וכו'. ומתוכה כעין החשמל. זה בחינת הנ"ל, בחינת בקי ברצוא בקי בשוב, בחינת עיל ונפיק, דהינו שאי אפשר לאיש הישראלי שיזכה להכלל בכלל הצדיקים שהם בחינת מרכבתו של מקום כי אם שכשעובר תחלה דרך רוח סערה וענן גדול וכו' שהם בחינת כלל הקלפות וסטרא אחרא, שזהו בחינת ונפיק שבהכרח שיעבר עליו מה שיעבר, דהינו מניעות ותאוות וכו' וכו' וחרפות ובזיונות הרבה מהמתנגדים שכל זה נמשך מהקלפות הנזכרות לעיל שהם בחינת רוח סערה וענן גדול וכו'. וכשמתחזק נגד כל זה בבחינת בקי בעיל בקי בנפיק אז דיקא זוכה להשיג בחינת המרכבה, דהינו שיהיה נכלל בבחינת מרכבתו של מקום. ועל כן עקר התחלת קדשת המרכבה הוא מבחינת חשמל. 'חשמל' דיקא, זה בחינת חש מל, הינו בחינת השתיקה ששותקין להמחרפהו והמבישו וסובלין שפיכות דמים כנ"ל. שעל ידי זה נכנע הדם שבחלל השמאלי שזה בחינת מל שהיא בחינת מצות מילה, שהוא הכנעת הדמים עכורים, שזהו בחינת יציאת מצרים שהיה לתקן הדמים כנ"ל

שנאמר שם : ואמר לך בדמיך חיי בדמיך חיי-בדם פסח ודם מילה, כמובא בכונות שם וכמבאר מזה בדברי אדוננו מורנו ורבנו זכרוננו לברכה (בסימן פב) על מאמר רבותינו זכרונם לברכה : הנעלבים ואינם עולבים שומעים חרפתם ואינם משיבים וכו', עין שם. מבאר שם שעל ידי זה ששותקין למחרפהו נתתקן בחינת חשמ"ל, עין שם. ועל כן עקר השגת המרכבה על ידי בחינת חשמ"ל, כמובן בדברי רבותינו זכרונם לברכה. כי עקר המרכבה שהוא בחינת אדם לשבת על הכסא כנ"ל, זה אי אפשר לזכות כי אם על ידי בחינת חשמל שהוא בחינת מה ששותקין להמחרף והמביש וכנ"ל. וזה בחינת ארבע חיות המרכבה שהם נושאי הכסא שהם : אר"י שו"ר נש"ר אד"ם. ועקר שלמות כלם הוא בחינת אדם, כי אדם שליט על כלהו. וגם בהשלש חיות שהם אריה שור נשר היה גם כן בכל אחד ואחד פני אדם, כמו שכתוב שם בפרשה. וגם בהאופנים היו ארבעה פנים, כמו שכתוב :

וארבעה פנים להם וכמו שפרש רש"י שם. נמצא, שגם בהאופנים היה פני אדם, כי העקר הוא להשלים בחינת אדם. כי יש כמה בחינת אדם כמו שאיתא בזהר הקדוש : אית אדם ואית אדם ובודאי העקר הוא מי שזוכה להכלל באדם העליון שהוא בחינת אדם היושב על הכסא. וזה בודאי אין זוכה כי אם הצדיק הגדול במעלה מאד שזכה לעשות תשובה על תשובה פעמים רבים אין מספר. ועל ידי כל תשובה ותשובה זכה להשלים בחינת אדם כנ"ל. ועלה ממעלה למעלה, מתשובה לתשובה שעל ידי זה עלה לבחינת אדם הגבה יותר, מאופן לחיה ומחיה לכסא וכו' עד שעלה לבחינת אדם היושב על הכסא. והוא בחינת תכלית נקדה העליונה. והכל צריכין להתקשר אליו. וכל אחד מכל מקום שהוא יכול להתקשר אליו. ועל ידי זה יהיה נכלל גם כן בבחינת אדם, כי נקדה העליונה יכולה לתקן הכל וכנ"ל, כי יכול להעלות מבחינת רוח סערה וענן גדול וכו'. מכל הקלפות הטמאות ומקלפת נגה עד שיכלל אותו בבחינת אדם עד שיהיה נכלל בבחינת אדם העליון הנ"ל. שזה עקר התכלית והסוף של איש הישראלי שצריך להגיע לשם, אבל צריכין לסבל בזיונות ושפיכות דמים הרבה מעצמו ומאחרים וכו'. קדם שזוכין לזה. ועקר הוא חזק הלב שיהיה חזק בלבו ודעתו מאד לאחז עצמו בנקדת האמת אפלו אם יעבר עליו מה. שזהו בחינת והחיות רצוא ושוב הנאמר במעשה מרכבה, הינו בחינת בקי ברצוא בקי בשוב בקי בעיל בקי בנפיק וכנ"ל :

אות יט

וזה בחינת ארבעה דגלים של ישראל שהלכו במדבר סביב לאהל מועד שאנו קוראים פרשיות אלו סמוך לשבועות שהוא קבלת התורה שאז

מפטירין במרכבה של יחזקאל, כי הכל אחד, כי קבלת התורה הוא בחינת השגת מעשה מרכבה, כי על ידי התורה זוכין להיות מרכבתו של מקום, כי התורה בחינת אדם, כמו שכתוב: זאת התורה אדם. שזהו בחינת שלמות המרכבה כנ"ל, כי עקר קבלת התורה היתה על ידי האהל מועד ששם קבל משה התורה ומסרה ליהושע, שזהו בחינת כלליות וקשר נקדה העליונה עם נקדה התחתונה על ידי הוא"ו שעל ידי זה נשלם בחינת אלף שעל ידי זה נעשה בחינת אדם שכל זה נעשה על ידי בחינת משה ויהושע ואהל מועד כנ"ל. ועל כן סביב לאהל מועד הלכו הארבעה דגלים שהם בחינת ארבע חיות נושאי הכסא כידוע שזהו בחינת הנה מטתו שלשלמה שהוא המשכן והארון ששים גבורים סביב לה וכו'. שהם ששים רבוא ישראל שהיו בארבעה מחנות הדגלים וכמו שפרש רש"י שם. וזהו:

כלם אחזי חרב מלמדי מלחמה איש חרבו על ירכו מפחד בלילות. הינו שכל אחד מישראל שרוצה להכלל בששים רבוא נפשות ישראל שסביב המשכן לקבל התורה. על ידי בחינת משה ויהושע ואהל מועד, צריך כל אחד שיהיה אחוז חרב ויהיה מלמד מלחמה, הינו בחינת בקיאות הנ"ל בחינת בקי בעיל בקי בנפיק, כי הוא מלחמה גדולה והוא למוד גדול ועמק מאד וצריך לשמש תלמידי חכמים אמתיים הרבה עד שיהיה בכלל מלמד מלחמה הזאת. וזהו: איש חרבו על ירכו מפחד בלילות. שכל אחד חגור חרב וחזק בדעתו מאד מאד שיהיה איך שיהיה יחזק את עצמו בהאמת וילחם מלחמת ה'. וזהו 'מפחד בלילות', הינו בחינת ונפיק, בחינת חשכת לילה שמתגבר בכל פעם על כל אחד ואחד. כי לילה בחינת נקדה התחתונה, בחינת לבנה שזהו בחינת ונפיק ששם עקר המלחמה. על כן צריכין להיות מלמדי מלחמה זאת, כי צריכין בקיאות גדול מאד בהלכה זאת. ועל כן היו צריכים כל ששים רבוא ישראל שילכו סביב לאהל מועד לקבל משם הלכות התורה ועקר הלכות של התורה הם בחינת בקי בהלכה הנ"ל שעל ידי זה זוכין לילך בדרכי התשובה ולקיים את כל דברי התורה. כי לא המדרש הוא העקר כי אם המעשה ולבקיאות בהלכה הזאת של עיל ונפיק הנ"ל צריכין כל התורה כלה וכל ההלכות והדינים הפרטים שיש בכל מצוה ומצוה, כי הבעל דבר מתגבר מאד מאד בכל יום ויום בכמה וכמה תחבולות בלי שעור. וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. וצריכין כל מיני מטעמים של התורה הקדושה להחיות את הנפשות החלושות שהם בבחינת ונפיק שיצאו משלמות הקדשה. וכל אחד יצא ונתעה למקום שנתעה עד שקשה לו מאד מאד לחזר משם, כמו שכתוב: תעיתי כשה אבד וכו'. וצריכין לחזקו ולהשיבו ולהחיותו בכל מיני מטעמים של התורה הקדושה. כי לענין התחזקות הנ"ל שהוא בחינת בקי בהלכה הנ"ל צריכין לזה כל הלכות התורה, כי לפעמים מחיין את עצמו בהלכה זאת ופעמים בהלכה זאת. כי כל מצוה ומצוה של התורה הקדושה הם מחיין ומחזקין את הנפש שלא תפל יותר. וכן כל דין והלכה פרטית של כל מצוה יש לה כח פרטי להחיות הנפש, כמו שכתוב: כי היא חיך וכו'. וכתוב: לולא תורתך שעשעי אז אבדתי בעניי. וזה בחינת מעלת למוד הפוסקים שהם הלכות פסוקות, כי הכל בשביל בקיאות בהלכה הנ"ל, כי על ידי למוד הלכות פסוקות מבררין הטוב

מהרע. ואין כח להרע להפיל את האדם וזוכין לשאר קים על עמדו. וכן צריכין ללמד הרבה ספרי אמת המדברים מדרכי עבודת ה' ולהיות בקי בהם היטב היטב, כי כלם צריכים מאד לבקיאות בהלכה הנ"ל, כי ארכה מארץ מדה ורחבה מני ים. כי זה עקר שלמות ותכלית של כל הלכות התורה, כי לא המדרש עקר וכנ"ל. וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה שלא יהא אדם קורא ושונה ובוטט באביו ורבו וכו'. ועל כן הלכו כל ישראל סביבות המשכן כי כלל ישראל הם בחינת הלכות של התורה, כי כל אחד מישראל יש לו אות וחלק בתורה. ועל כן על ידם דיקא נמשכו כל ההלכות של התורה והעקר שיהיו בקיאים בהלכה הנ"ל שהוא בחינת עיל ונפיק, בחינת מלמדי מלחמה וכנ"ל:

אות כ

ועל-כן צוה ה' יתברך לספר אותם וכל אחד נקרא יוצא צבא, כמו שכתוב: בכל מספר של כל שבט. במספר שמות כל יצא צבא. כי כל אחד צריך להיות בכלל יוצאי צבא, 'יוצאי צבא' דיקא, הינו כשהוא בבחינת ונפיק אז צריך להיות מלמד מלחמה היטב וכנ"ל. וזה בחינת המספר שצוה למנות אותם אחר העגל, כמו שפרש רש"י שם:

כשחטאו בעגל מנאם. כי כל אלה תקוני המשכן ומחנה הדגלים ומספר בני ישראל הכל צוה ה' יתברך אחר מעשה העגל שחטאו ישראל מאד ואז התיגע משה מאד עד שזכה במ"ס יום האחרונים להמשיך דרך התשובה בעולם שהם מאלול ועד יום הכפורים שהם בחינת סוד כונות אלול שהם תקון הברית, שהם בחינת הנותן בים דרך, שהם בחינת דרך התשובה בחינת שתי פעמים בקי כמו שמבאר שם בהתורה הנ"ל. ואז כשהמשיך דרך התשובה הנ"ל בעולם אז צוה ה' יתברך על מעשה המשכן ומספר בני ישראל ומחנה הדגלים סביב לאהל מועד, כי כל זה הוא בחינת דרכי התשובה הנזכרים לעיל שעקרו בחינת הבקיאות בהלכה הנ"ל שנמשך על ידי המשכן שהוא האהל מועד שדרך שם מאיר בחינת משה ליהושע נקדה העליונה בנקדה התחתונה שעל ידי זה נמשך בחינת בקיאות בהלכה הנ"ל. עד שיכולה נקדה העליונה להאיר בתכלית דיוטא התחתונה עד קצה האחרון להאיר גם בהם התחזקות שיהיו כלם בכלל מלמדי מלחמה עד שיחזקו עצמן לנצח עד שיהיו כלם בכלל ששים גבורים סביב לה שהם בחינת ששים רבוא נפשות ישראל שהם ששים רבוא אותיות התורה. (והבן הדברים היטב איך מקשר הכל היטב על פי התורה הנ"ל) ועל כן צוה למנותם. ולכאורה תמוה הלא מבאר בתורה שהמנין הוא סכנה, כמו שכתוב: ולא יהיה בהם נגף בבני ישראל בפקד אותם וכמו שפרש רש"י שם. והצרך לתקן על ידי השקלים. ומאי כלי האי לא לכתב לא ה"א ולא

וא"ו, לא ימנה אותם ולא יצטרך תקון השקלים. אך באמת בודאי ישראל הם למעלה מהמספר ואין ראוי למנותם, כמו שכתוב: אשר אם יוכל איש למנות וכו' גם זרעך ימנה. אך מאחר שחטאו בעגל הכרח למנותם, כי כל החטאים הם בחינות אבדות, כי על ידם אובדים מה שאובדים בחינת תאות רשעים תאבד. ובמקום ששולט אבדה צריכים מנין ומספר, כי זה בחינת השמירה שמכניסין הדברים במנין ובמספר ושומרים אותם שלא יהיה נפקד ונחסר אחד מהם. ועל כן לעתיד כשיעשו ישראל רצונו של מקום בתכלית השלמות ויהיו נמצאין כל האבדות, כמו שכתוב: ובאו האבדים וכו' ולא ישלט עוד שום אבדה והזק בהם כלל. בודאי לא יהיה להם מנין ויקים אשר אם יוכל איש למנות וכו'. אבל אחר החטא שכבר שלטה בהם בחינת האבדה כנ"ל, על כן המספר הוא תקון גדול, כי המספר הוא בחינת תקון האבדה, אבל מאחר שיש מספר שהוא בשביל תקון האבדה בודאי יש כמה וכמה שאורבים לאבד ולהזיק והם מתגרים מאד במספר, כי המספר הוא רק במקום שיש להם אחיזה וכנ"ל. כי במקום שאין להם אחיזה שם אין מספר כלל וכנ"ל. ועל כן מאחר ששם יש להם אחיזה על כן הם מתגרים מאד בהמספר לקלקלו חס ושלוש, על כן צוה ה' יתברך על השקלים לנדבת המשכן וקרבנות שעל ידי זה מעלין מבהמה לאדם, ומקשרין כל בחינת נקדות התחתונות לנקדות העליונות שזהו שלמות כל הקרבנות שהיו במשכן ובית המקדש שעל שם זה נקרא קרבן שמקרב ומעלה כל דבר לשרשו לבחינת נקדה העליונה עד שנכלל הכל בבחינת אדם, בבחינת אדם כי יקריב מכס קרבן וכו'. מן הבהמה מן הבקר ומן הצאן תקריבו את קרבנכם שיעלה מבהמה מבקר וצאן לבחינת קרבנכם דיקא, דהינו קרבן שלכם שאתם בני אדם, דהינו שיעלה הבהמה בבחינת אדם שזהו עקר בחינת קרבן, כמובן בכונות. שצריכין בקרבן להעלות הדומם לצומח והצומח לחי והחי למדבר שהוא האדם וכנ"ל שעל ידי זה מוצאין כל האבדות שהם בחינת כפרת כל החטאים שהיו על ידי הקרבנות וכנ"ל. על-כן על ידי השקלים שבאו בשביל כל זה על ידי זה נתתקן המספר שלא יתגרו בו האורבים לגרם אבדות חס ושלוש, כמו שכתוב: ולא יהיה בהם נגף וכו'. כי השקלים בשביל המשכן וקרבנות מתקנים כל זה וכנ"ל. ועל כן קורין פרשיות אלו של מספר בני ישראל ומחנה הדגלים קדם שבועות, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה:

מנו ועצרו. כי עקר קבלת התורה שהם כלל כל ההלכות שהם בחינת בקיאות בהלכה הנ"ל הוא על ידי זה כנ"ל. כי עכשו בעונותינו הרבים אין לנו משכן ולא בית המקדש ולא מחנה הדגלים וישראל מפזרים ומפרדים בגולה ואין לנו חיות כי אם על ידי התורה שעל ידי שאנו קורין פרשיות אלו בתורה קדם שבועות, על ידי זה אנו ממשיכין עלינו קדשת ששים רבוא נפשות ישראל שהיו כלם יוצאי צבא בחינת מלמדי מלחמה שהלכו כלם במחנה הדגלים סביב למשכן בבחינת מעשה מרכבה כמובא שעל ידי זה אנו ממשיכין עלינו קדשתם שנזכה גם כן להכלל בתוכם עד שנזכה לבחינת קבלת התורה בשבועות. והעקר להיות בקי בהלכה הנ"ל, שזהו עקר בחינת קבלת התורה שנזכה לדרכי התשובה באמת לקים מעתה את

כל דברי התורה הזאת וכנ"ל. וזהו בחינת שובי שובי השולמית שובי שובי וכו'. שפרש רש"י שהוא מה שהאמות העולם והסטרא אחרא מסיתין את ישראל לשוב אליהם חס ושלום. וישראל משיבין להם: מה תחזו בשולמית כמחלת המחנים, דהינו מחנה הדגלים, הינו מאחר שכבר זכינו לקדשת מחנה הדגלים שעל ידי זה קבלנו והמשכנו עלינו בחינת בקיאות בהלכה הנ"ל לחזק עצמנו בכל הנפילות והירידות שבעולם שוב לא תוכלו להסית ולהדיח אותנו מעבודתו יתברך בשום אפן בעולם וכנ"ל, כי עקר האזהרה על סדר מחנה הדגלים הוא וחנו בני ישראל איש על מחנהו ואיש על דגלו וכו'. וכתוב: איש על דגלו באתת לבית אבתם יחנו בני ישראל מנגד סביב לאהל מועד יחנו. וכן שבח הפסוק אותם אחר כך על זה, כמו שכתוב: כן חנו לדגליהם וכן נסעו וכו'. הינו שהעקר שכל אחד צריך לזהר לעמד על מקומו ולא יהרס את הגבול לכנס לגבול חברו שכל זה בכלל בקיאות בהלכה הנ"ל שלא יהרס את הגבול. וזה בחינת גדל האזהרה כמה פעמים קדם מתן תורה פן יהרסו אל ה' לראות. כי צריכין להיות בקי ברצוא בקי בשוב. וכל אחד ואחד יש לו בחינת רצוא ושוב לפי בחינתו ולפי הזמן, כי אפלו בבחינת רצוא יש בחינת רצוא ושוב. וכן אפלו בבחינת ונפיק יש בחינת רצוא ושוב. וכן כל אחד נגד חברו, כי בחינת רצוא של זה הוא בחינת ושוב נגד חברו הגדול ממנו. וצריך כל אחד להיות בקי בהלכה לבלי להרס את הגבול. ובפרט שלא יהיה רודף אחר הכבוד לכנס בגבול חברו בגשמיות. ועל כן הזהירם: איש על מחנהו ואיש על דגלו מנגד סביב לאהל מועד יחנו, כי כלם צריכין להיות נכונים איש על מחנהו וכו'. סביב לאהל מועד שהוא בחינת וא"ו הנ"ל שדרך שם מקבלים מנקדה העליונה לנקדה התחתונה לכל המקום אשר הוא שם לפי מקומו ושעתו שכל זה הוא בחינת בקיאות בהלכה הנ"ל שעל ידי זה זוכה כל אחד לילך בדרכי התשובה שעל ידי זה נעשה בחינת אדם שהוא תכלית שלמות המרכבה, שהוא בחינת מחנה הדגלים סביב המשכן וכנ"ל:

אות כא

וזה בחינת הארבע חיות שבמרכבה שהם בחינת תקוני התפלה שדומה לקרבנות, הינו בחינת תקון המחשבות שעל ידי זה עקר תקון התפלה כשזוכין להתגבר לסלק המחשבות רעות שהם בחינת חיות רעות ולחשב מחשבות טובות, דהינו לכוון לבו היטב לדברי התפלה שזהו בחינת חיות טהורות, כמו שכתוב בתקוני זהר תקון חד ועשרין בסופו, עין שם. מבאר שם היטב ששלוש תפלות שביום הם כנגד אריה שור נשר וכו' ואדם הוא רביעאה דמקבל קרבנא דאיהו מחשבה דקריב ומיחד כלא וכו'. וכל קרבנין אליו רמיזין בגופא דבר נש. מחא ולבא וראה. אנון אריה שור

נשר. קטרוגא דילהון כלב חמור נץ. טחול מרה וכבד וכו'. מחשבה דא אדם אית מחשבה טבא דחיון טבין ואית מחשבה בישא דחיון בישין וכו'. וכל זה הוא בחינת תקון התשובה כי עקר התשובה על ידי תפלה כמו שכתוב: קחו עמכם דברים ושובו אל ה'. וכתוב: בבכי יבואו ובתחנונים אובילים. כי שלש חיות טובות הנזכרות לעיל שהם אריה שור נשר זה בחינת שלש בחינות של האלף הנ"ל שהם נקדה התחתונה ונקדה העליונה והוא"ו כנ"ל. כי שלש חיות הנזכרות לעיל הם בחינת מח לב ראה כנ"ל שהם שלש בחינות הנזכרות לעיל, כי המח הוא הדעת שהוא בחינת נקדה העליונה. והלב שם הדמים שמהם כל התאוות שצריכין להכניע אותם כשרוצין לשוב בתשובה שזהו בחינת נקדה התחתונה להכניע הדם וכו' כנ"ל. והראה היא רוח שבכנפי ראה שהיא בחינת וא"ו, כי ואו בחינת רוח כידוע שהיא בחינת נשר בחינת שמים, כמו שכתוב: כנשר יעוף השמים. וכמו שכתוב: דרך הנשר בשמים (משלי ל) שכל זה בחינת ו שבתוך האלף כנזכר לעיל. וכשמתקנין האלף נעשה בחינת אדם שזהו בחינת פני אדם שבחיות שהוא למעלה מן הכל, כי כבר מבאר שבכל בחינה יש בחינת אדם. ועל כן גם בבחינת החיות בעצמן נתתקן בחינת אדם. ואחר כך כשעושין תשובה על תשובה וכו' זוכין לבחינת אדם העליון הנ"ל כנ"ל:

כי מובן בהתורה הנ"ל שבחינת אדם הוא בחינה רביעית שהיא למעלה משלש בחינות הנ"ל שעל ידם נעשה האלף הנ"ל שעל ידי זה נעשה אדם. כי השלש בחינות הנזכרים לעיל הם בחינת נקדה התחתונה שהיא בחינת והארץ הדם רגלי והרקיע שעל ראשי החיות שהוא בחינת הוא"ו. ונקדה העליונה היא בחינת כסא דמתכסיא שהיא בחינת וממעל לרקיע וכו', כמראה אבן ספיר דמות כסא. ועל ידי אלו השלש בחינות נעשה אדם, הינו בחינת אדם היושב על הכסא. נמצא שבחינת אדם בעצמו למעלה מכל השלש נקודות הנזכרות לעיל אפלו מנקדה העליונה. כי הוא בחינת אדם היושב על הכסא שהוא בחינת נקדה העליונה. וזה בחינת מצות כניסת ארץ ישראל בעצמו. כי שלש נקודות הנזכרות לעיל הם בחינת שלש מצוות שנצטוו ישראל בכניסתן לארץ ישראל כנ"ל. ובחינת אדם הנעשה על ידי שלש בחינות הנזכרות לעיל שהוא למעלה מכלם זה בחינת כניסה לארץ ישראל בעצמו ששם עקר בחינת שלמות אדם, כי ארץ ישראל בבחינת קומת אדם שזהו בחינת כל גבולי ארץ ישראל שהם בבחינת קומת אדם דקדשה כמובא. ועל כן שם הבית המקדש ומקריבין שם כל הקרבנות שעל ידי זה עקר שלמות בחינת אדם כנ"ל. ושם עקר הארת התורה בשלמות, כמו שכתוב: כי יפלא וכו' וקמת ועלית וכו'. כי התורה בחינת אדם, כמו שכתוב: זאת התורה אדם וכנ"ל. ואלו הארבעה בחינות הם בחינת הארבעה חיות הנזכרות לעיל כנזכר לעיל כי מתחלה נעשה על ידי תשובתו בבחינת הנ"ל בחינת תקון הארבע חיות שבמרכבה שהם גם כן בבחינת אדם כנ"ל. ואחר כך כשעולה ממעלה למעלה ועושה תשובה על תשובה זוכה לבחינת אדם העליון כנ"ל:

אות כב

וזה בחינת סדר קדשה קדוש קדוש קדוש זה בחינת שלש נקדות הנזכרות לעיל. כמו שפרש בתרגום קדיש בשמי מרומא עלאה וכו'. זה בחינת נקדה העליונה. קדיש על ארעא עובד גבורתה, זה בחינת נקדה התחתונה בחינת והארץ הדם רגלי, קדיש לעלם ולעלמי עלמיא זה בחינת התקשרות וכלליות נקדה התחתונה בנקדה העליונה שזה העקר שעל ידי זה ה' יתברך מתגדל ומתקדש לעולם ועד שזה עקר תכלית הבריאה כנ"ל. וזה מלא כל הארץ כבודו, זה בחינת הכבוד שנשלם על ידי התשובה, כי לית כבוד בלא כף שהוא בחינת תשובה על ידי כל הבחינות הנזכרות לעיל כמו שמבאר שם בהתורה הנ"ל. וזה: ותשאני רוח ואשמע וכו'. ברוך כבוד ה' ממקומו. זה בחינת כבוד העליון יותר בחינת כבוד עולם הבא. כי על ידי תשובה בשלמות, דהינו תשובה על תשובה זוכין לכבד את ה' יתברך בשתי בחינות כבוד שהוא בחינות כאלו כבדו לה' יתברך בשני עולמות שהם כבוד עולם הזה וכבוד עולם הבא, כמבאר שם בהתורה הנ"ל. ושני בחינות כבוד הנזכרות לעיל. הם מלא כל הארץ כבודו. זה בחינת כבוד עולם הזה. וברוך כבוד ה' ממקומו. זה בחינת כבוד העליון, בחינת כבוד עולם הבא שהוא עקר בחינת כבוד אלקים הסתר דבר שאי אפשר להשיגו כלל. שעל זה נאמר איה מקום כבודו, שזהו בחינת ברוך כבוד ה' ממקומו כמובן למשכיל. ואז נכלל בחינת כבוד מלכים בבחינת כבוד אלקים, כי מבאר שם בתחלת התורה שצריכין לברח מן הכבוד. ואז דיקא זוכין לבחינת כבוד אלקים וכו' עין שם. הינו שהכבוד מלכים נכלל בבחינת כבוד אלקים, כי בודאי כל הכבוד שיש לאיזה אדם שבעולם הוא בחינת כבוד מלכים שהוא כבוד עולם הזה שהוא בחינת נקדה התחתונה בחינת מלכות, אבל כל זמן שאינו מקשר ומעלה זה הכבוד מלכים לשרשו לבחינת כבוד אלקים הסתר דבר. שאינו מקשר נקדה התחתונה בנקדה העליונה על ידי התשובה אז נאמר עליו כבוד מלכים חקר דבר שהכל חוקרין על כבודו וכו' כמו שמבאר שם, אבל כשעושה תשובה על תשובה בשלמות עד שזוכה לכבוד אלקים, אז מקשר כבוד מלכים בכבוד אלקים, כי מקשר כבוד העולם הזה בכבוד העולם הבא, כי אינו מקבל הכבוד בשביל עולם הזה כלל רק בשביל ה' יתברך לבד כדי לכבד ה' יתברך בשני עולמות. וזה בחינת מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה כשאמר שלמה ויבא מלך הכבוד רהטי תרעי לבלעה ואמרו: ואמרו מי הוא זה מלך הכבוד. ופרש רש"י שסברו שאמר מלך הכבוד על עצמו כיון שאמר ה' צבאות הוא מלך הכבוד סלה נחו וכו'. הינו כנ"ל שסברו שחס ושלום, הוא חולק הכבוד לעצמו ואין כונתו בשביל ה' יתברך ועל כן שאלו מיד מי זה מלך הכבוד כי כשחולק הכבוד לעצמו שזה בחינת כבוד מלכים לבד, בודאי הכל שואלים מי זה מלך הכבוד כמבאר בתחלת התורה הנ"ל. אבל כשאמר ה' צבאות הוא מלך, דהינו שבחינת מלך הכבוד, בחינת כבוד

מלכים, בחינת כבוד העולם הזה הוא בשביל ה' צבאות לבדו בשביל כבוד אלקים אז נחו ולא יכלו לשאל ולחקר עוד כלל, כי על זה נאמר: כבוד אלקים הסתר דבר. וכל זה הוא בחינת שבועות שאז נשלם כבוד ה' על ידי התורה שקבלנו, כי אין כבוד אלא תורה. וכמו שכתוב: וכבוד ה' כאש אכלת. ועל כן שבועות בחינת מלכות, בחינת זה יעצר בעמי, בחינת מלכות דוד שעל כן קורין רות בשבועות שמדבר מהלדת דוד על ידי בעז ורות. כי עקר זה השלמות אין זוכה כי אם דוד משיח שזכה לקבל המלכות בשלמות על ידי שהיה ענו באמת, כמו שכתוב: ואנכי תולעת ולא איש ולא קבל כבוד המלכות בשביל עצמו כלל. כי עקר שלמות התשובה זכה דוד כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה שעקר התשובה על ידי דוד, כמו שכתוב: לא היה דוד ראוי לאותו מעשה וכו'. אלא כדי להורות תשובה. ועל כן אמר דוד כמה פעמים: כל היום כלמתי נגדי וכו' ואני כחרש לא אשמע וכו'. נאלמתי דומיה החשיתי וכו'. נאלמתי לא אפתח פי וכו' דום לה' והתחולל לו וכו'. וכן הרבה בספר תהלים כי עקר התשובה על ידי הדמימה והשתיקה שעל ידי זה זוכין לכבוד אלקים, דהינו שיכלל כבוד מלכים בכבוד אלקים כנ"ל. שזהו בחינת מלכות דוד משיח שהוא יחזיר כל העולם בתשובה, כי עקר התשובה על ידי זה כנ"ל:

אות כג

גם שלש חיות הנזכרות לעיל שהם אריה שור נשר, שהם בחינת מח לב ראה, הם נגד שלש בחינות שעל ידם זוכין לתשובה, דהינו לתקן בחינת השמן לב העם הזה ואזניו הכבד ועיניו השע וכו'. כמו שמובא בהתורה הנ"ל. כי בודאי אי אפשר לקבל מהצדיק בחינת משה שהוא נקדה העליונה שעל ידו עקר התשובה. אי אפשר לקבל ממנו כל זמן שהוא בבחינת השמן לב וכו'. ואזניו הכבד וכו'. כמו שרואין בחוש שהצדיק מגלה נוראות ונפלאות כאלה המאירין עינים ומחייך נפשות לכל מי שרוצה להסתכל על האמת. והרבה בני אדם אף על פי שיכולים ללמד אינם רואים כלל אור גדול ונורא כזה שכל זה נמשך מבחינת השמן לב וכו'. ואזניו הכבד ועיניו השע. וכל זה נמשך מתאוותם הרעות שעדין לא התחילו להשתדל כלל להכניע עכירת דמיהם הרע שבחלל השמאלי. ולא די להם בזה שהם משקעים עדין בכל התאוות. והרבה מהם בעלי עברות ממש כאשר הם יודעים בנפשם. אף גם יש להם קנאה הרבה וחפצים בכבוד ומתקנאים מאד באנשים כשרים החושבים על אחריתם באמת ורוצים לבלעם חס ושלו, ולקח לעצמן כל הכבוד. וה' לא יעזבנו בידו. וזה בחינת שלש קלפות הטמאות שהם בחינת חיון בישין הנזכר בתקונים הנ"ל שהם בחינת כלב חמור נץ, שהם כנגד אריה שור נשר שבקדשה שהם

מח לב ראה, כי החיון בישין כלב וכו'. הם בחינת כבוד מרה טחול וכו', עין שם. ושלשה אלו הם בחינת הקנאה והתאוה והכבוד. הקנאה זה בחינת שמקנאין בהכשרים והיראים ומבישין אותם ושופכין דמיהם כמים שזהו בחינת הפך תקון בחינת נקדה התחתונה שהיא דום לה', כי אדרבא, הם מבישין ומחרפין יראי ה'. והתאוה, הינו התגברות הדם שבחלל השמאלי. כי בודאי אצלם הדם הרע בתקפו שמשם כל התאוות. וזהו הכבוד, כי על ידי זה פוגמין בכבוד ה' יתברך כנ"ל כמו שרואין בחוש שהם רודפין אחר הכבוד ורוצים לקח כל הכבוד לעצמם. וזהו הקנאה והתאוה והכבוד מוציאין את האדם מן העולם. 'האדם' דיקא, כי על ידי זה פוגמין בבחינת אדם כנ"ל. ועל ידי זה הם בבחינת השמן לב וכו' ואזניו הכבד ועיניו השע שלבם ואזניהם ועיניהם שמנים וכבדים וכו'. ואינם רואים ומבינים אורות נוראות כאלו שמאירין הצדיקי אמת בעולם, כי פגם הלב והעינים והאזנים נמשך על ידי פגם השלש הנ"ל שהם הקנאה והתאוה והכבוד, שהם בחינת פגם השלש נקדות כנ"ל. אבל ההפך מהם הוא מי שחס על חייו ובורח מן הכבוד ומסתכל על אחריתו הנצחי באמת ומשתדל להתקרב אל האמת וסובל חרפות ובזיונות ושפיכת דמים בשביל זה וכו'. שעל ידי זה זוכה לתשובה שהוא בחינת תקון המרכבה הקדושה שהיא בחינת אריה שור נשר, שהם בחינת תקון השלש נקדות הנזכרות לעיל. שהם בחינת תקון הלב והאזנים והעינים שיבין בלבו ובעיניו יראה ובאזניו ישמע ושב ורפא לו. כי עינים זה אריה שהוא אותיות ראה שהוא לימין שהוא בחינת נקדה העליונה. לב זה בחינת נקדה התחתונה כנ"ל. אזנים זה בחינת הראה בחינת ה' אוני אית לראה שפרשו אזנים. כי הראה הוא בחינת רוח שדרך שם מאירה נקדה העליונה בנקדה התחתונה שזהו בחינת שמיעת האזנים שהיא לשון הבנה כמו שפרש רש"י בכמה מקומות. כי אפלו מה שאדם רואה בעינים גשמיים או בעיני השכל שזהו בחינת דעת, כי עינים על שם החכמה נאמר, בחינת נקדה העליונה. אבל המשכת החכמה ללבו עד שיתפעל בלבו להתחיל להכניע הרע והגאות שבו וכו'. זאת ההמשכה היא בחינת שמיעת האזנים שהוא בחינת התבוננות ששומע ומבין הדבר היטב באמת עד שמתפעל בלבו עד שלבו יבין ושב מכל התאוות ומדות רעות מקנאה ותאוה וכבוד. ועל ידי זה ורפא לו והבן היטב האמת לאמתו למען ייטב לך לעד:

וזה: ברוך ה' אלקי ישראל עשה נפלאות לבדו. 'עשה' זה בחינת נקדה התחתונה שהיא בחינת עשיה לבדו, זה בחינת נקדה העליונה. נפלאות זה בחינת אלף הנ"ל שהוא בחינת פלא, שהיא בחינת בקיאות בהלכה הנ"ל, שהוא בחינת נפלאות. כי ההלכות הם נפלאות תמים דעים שעליהם נאמר: כי יפלא ממך דבר למשפט כנ"ל. וזהו וברוך שם כבודו לעולם זה בחינת כבוד אלקים שזוכין על ידי זה על ידי הארת והתקשרות נקדה העליונה בנקדה התחתונה. וימלא כבודו את כל הארץ זה בחינת מלא כל הארץ כבודו שהיא בחינת כבוד העולם הזה בחינת כבוד מלכים שנכלל בבחינת כבוד אלקים שזה זוכין על ידי תקון האלף שהוא בחינת פלא בחינת עושה נפלאות לבדו וכו'. וזהו 'אמן ואמן'. אמן זה בחינת

התקשרות וכלליות כל העולמות תחתון בעליון בחינת כלליות והתקשרות בחינת נקדה התחתונה בנקדה העליונה על ידי תקון התשובה הנ"ל שהוא בחינת אלף שעל ידי זה נתתקן הכל, אמן ואמן:

הלכות ברכת הפרות הלכה ו נכללת בהלכות נטילת ידים הלכה ו

ברכת הריח וברכת הודאה א

הלכות ברכת הריח וברכת הודאה א

אות א

על הריח מברך לפניו ואין מברך לאחריו כלום כי על כל הדברים הנאכלין צריכין לברך ברכה ראשונה וברכה אחרונה. והנראה לעניות דעתי שהוא על פי מה שכתב רבנו במאמר 'בודיא' בסימן כה שבכל מדרגה ומדרגה יש קלפה הקודמת לפרי, דהינו כח המדמה כח הבהמיות, עין שם. וצריך להכניע ולשבר אותו. והוא על ידי שמזכירין גדלת הבורא. ועל ידי זה נכנעין כמבאר בכונות הודו לה' קראו בשמו, עין שם. והנה ידוע שכונות האכילה כדי לברר הניצוצות שנפלו לבחינת כח המדמה כח הבהמיות בחינת צומח חי להעלותן לבחינת מדבר. ועל כן צריך לברך קדם האכילה, כי הברכה הוא בחינת שבח ה' וגדלתו ועל ידי זה נכנע כח הבהמיות כנ"ל. ואזי יכול הנפש שיש שם לעלות ממדרגת דומם צומח חי למדרגת מדבר כנ"ל. ואחר כך כשאוכל ואזי המזון נתחלק באיברים. ומתחלה נזון הכבד ששם בחינת נפש המתאוה. ומשם יניקת הכסילות שהוא כח המדמה וצריך לברר המאכל הנאכל כבר להעלותו מן הכבד אל המח שזה עליה מן מדרגה למדרגה. וצריך להכניע שנית הכח המדמה שבגוף האדם בעצמו שהוא בחינת הדם שבכבד כנ"ל. כדי להעלות המאכל אל המח שמשם עקר עליתו. ועל כן אחר האכילה צריך לברך ברכה אחרונה כדי להכניע שנית הכח המדמה שבתוך האדם בעצמו כדי שיוכל המאכל להתברר ולעלות אל המח כנ"ל. וכן איתא בספרים. שהברכה היא בשביל ברור המאכלים ועליתן. ועל כן אם כבר נתעכל המזון אין מברכין עוד הברכה אחרונה, כי אין צורך עוד לברר, כי מה

דהוה הוה. ומחמת זה אין מברכין ברכה אחרונה אחר הריח, כי מהריח אין יניקה לכח המדמה. והוא עולה תכף אל המח כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (ברכות מג): איזהו דבר שהנשמה נהנה ממנו ולא הגוף הוי אומר זה הריח. ועל כן אין צריך לברך כי אם ברכה ראשונה קדם שמריח. שאז הריח מלבש בהדבר הגשמי מדומם צומח חי שהוא בחינת כח הבהמיות כדי להעלותו כנ"ל. אבל אחר שמריח אזי תכף עלה אל המח ואין להכח המדמה יניקה ממנו כנ"ל ועל כן אין צריך לברך אחריו. כי אין צריך ברור עוד כנ"ל:

אות ב

ומעתה מישב היטב ונכון מאד דברי הפוסקים שכתבו הטעם שאין מברכין אחר הריח, כי הוא דומה לנתעכל המזון במעיו, עין שם. כי משרש טעם אחד אין מברכין אחר המזון שנתעכל ואחר הריח כנ"ל. ועל כן יש דעה שאין מברכין על ריח אתרוג של מצוה, כי מאחר שהקצה למצותו כבר יצא מכח המדמה ועלה אל קדשת המצוה. על כן אין הריח מלבש עוד בכח המדמה. ועל כן אין צריך ברכה כנ"ל. וזה שמברכין במוצאי שבת על הבשמים כדי לחזק הנשמה, כמובא. כי בשבת הנשמה, דהינו המח נזון תחלה והכבד נכנע, כמו שכתב רבנו בסימן נז. ובמוצאי שבת שאז מתחיל שליטת הכבד על כן מחזקין את המח על ידי הריח שאינו עולה כי אם אל המח כנ"ל. וזה שתקנו לומר בכניסת שבת הודו לה', כי בשבת הוא שליטת השכל ובחל הוא שליטת כח המדמה כנ"ל. ועל כן כשרוצין לעלות מן המדמה אל השכל צריך להזכיר שבח ה' כדי להכניע אותם

אות ג

ועל-כן אומרים מזמור הודו שנתתקן על ארבעה צריכין להודות, כי אלו הארבעה הם גם כן צריכין להודות כדי להכניע כח המדמה על ידי שבח ה' כדי לעלות ממדרגה למדרגה, כי אלו הארבעה דברים ישנם בכל אדם כשנכנס לעבודת ה', כי מתחלה הוא תועה במדבר ואינו יודע שום דרך ישרה ושום מקום ישוב ושום עצה. ועל ידי הצעקה אל ה' כי הדבור בגלות

ואינו יכול לדבר כי אם לצעק על ידי זה עולה מגלות זה ואזי צריך להודות לה' כדי לעלות אל מדרגה שניה כנ"ל. ואחר כך כשיודע קצת דרך הישר אזי יש לו מניעות גדולות רבות והוא אסור ומסגר בכבלי ברזל ואין מניחין אותו לילך בדרך הישר. ואחר כך עולה גם מזה ונשבר דלתות נחשת שהם המונעים. ואחר כך כשיוצא גם מזה אזי נחלש מאד, כי מחמת שהלך בחשך זמן רב על ידי זה נחלש כח הנפש עד שאין לה כח לקבל ולעשות מה שצריכין ואינה מרגשת טעם בהעבודה בחינת כל אכל תתעב נפשם. ואחר כך כשיוצא גם מזה והולך בדרך הישר אזי גם שם יש בלבולים רבים מאד ומעלין ומורידין אותו. יעלו שמים וכו'. ואחר כך זוכה לשבר הכל וזוכה לילך לבטח בדרך האמת. ובכל פעם שעולה ממדרגה למדרגה צריך להודות כנ"ל. וגם לפי פרוש הפשוט של ארבעה צריכין להודות הוא גם כן מטעם זה, כי ידוע כשאדם יוצא מצרה ונצל. כמו כן נצל הנפש ברוחניות מגלות הנפש וכן אמרו רבותינו זכרונם לברכה: אין עושין נס לאדם אלא אם כן מוחלין לו כל עוונותיו. ועל כן כשאדם נגאל מאיזה צרה בודאי יוצא ממדרגה למדרגה ועל כן צריך להודות לה' כנ"ל. ועל שם זה נקרא נס לשון הרמה ונשיאות כמו ארים נסי כי על ידי הנס נתרומם ממדרגה למדרגה כנ"ל. ועל כן בערב שבת שיוצאין ממדרגה למדרגה אומרים מזמור הודו ה' כנ"ל. וזה שמרמז בדברי רבנו שעל ידי בחינת ארבעה צריכין להודות היא ברור המאכלים, עין במאמר ויסב אלקים (סימן סב) כי שמעתי מפיו הקדוש שמה שמבאר שם מענין העלאת הדבור בחינת ישלח דברו שעל ידי זה נעשה ברור המאכלים ששם נכלל כל הארבעה שצריכין להודות, עין שם היטב:

ברכת הריח וברכת הודאה ב

אות א

על הריח מברך לפניו ואינו מברך לאחריו כלל. על פי המאמר תקעו בחדש שופר (בלקוטי תנינא סימן א). מבאר שם שכשאוחזין בתפלה אזי אין צריכין לרפואות כלל, כי התפלה היא בחינת דבר ה'. שהוא שרש כל הכחות של כל העשבים והצמחים. ושם בהשרש הכל אחד, כי שנוי הכחות הוא רק למטה. ועל כן כשאוחזין בתפלה אין צרך כלל ברפואות,

כי אין חלוק כלל בין רפואות ובין לחם ומים. ויכולין להתרפאות על ידי לחם ומים כמו על ידי רפואות. כי שם בבחינת תפלה שהיא דבר ה' שהוא שרש הכל שם נכללין ונשרשין כל הכחות יחד. ומי שהוא בבחינה זו, דהינו בחינת דבר ה', בחינת תפלה שהיא שרש הכל, יכול להמשיך כחות הרפואה לתוך לחם ומים ויתרפא על ידי לחם ומים וזה בחינת ועבדתם וכו' וברך את לחמך ואת מימך והסרתי מחלה מקרבך. שעל ידי תפלה דבר ה' יברך את לחם ומים ועל ידם והסרתי מחלה כי יתרפא על ידם כנ"ל כי כחות הרפואה נמשכין לתוך לחם ומים כנ"ל, כי כשאדם מתפלל על איזה דבר. אזי מחיבים כל הכחות של כל העשבים והצמחים להחזיר כחם לתוך התפלה שהיא דבר ה' שהיא שרשם העליון. ואזי חוזרים ונמשכים כחות הרפואה לתוך מאכל ומשקה שהוא אוכל ושותה ואפלו בלחם ומים כנ"ל. וזה בחינת התנוצצות משיח, כי כל דבר נשתנה במראה טעם וריח. ועקר יניקת הנשמה מהריח. בבחינת כל הנשמה תהלל יה. איזהו דבר שהנשמה נהנה ממנו ולא הגוף הוי אומר זה הריח. ומשיח הוא בחינת חטם, בחינת רוח אפינו משיח ה' ומקבל כל התפלות שהם בחינת ריח חטם וכו' וכו' :

אות ב

והנה הברכה שמברכין על כל דבר הוא בחינת דבר ה'. ועל ידה נתעלה ונתרומם הדבר שאוכל ושותה למעלה לשרשו כנודע. שזהו עקר הברכה להגביה ולהעלות המאכל לשרשו העליון, כי הברכה שהיא דבר ה' היא שרשו כנ"ל. נמצא כשאנו מברכין על מה שאנו אוכלין ושותין אין אנו צריכין עוד לרפואות, כי הברכה היא בחינת תפלה, כי התפלה היא גם כן ברכות והודאות לשמו הגדול יתברך, הינו בחינת דבר ה' שהוא השרש העליון כנ"ל. וכשנתעורר השרש העליון בחינת דבר ה' אזי הדבר חוזר לשרשו העליון ששם כלולין כל הכחות כלם. ועל כן אין אנו צריכין עוד לרפואות, כי יכולין להמשיך כחות הרפואה לתוך המאכל והמשקה שאוכל ושותה על ידי דבר ה' כנ"ל. וזהו בחינת וברך את לחמך ואת מימך והסרתי מחלה מקרבך. וברך ממש, הינו בחינת הברכה שעל ידה נתברך המאכל כנודע ואזי והסרתי מחלה מקרבך כנ"ל. כי נמשכין כל כחות הרפואה לתוך אותו הדבר שאוכל ושותה כנ"ל:

וזה בחינת ברכה ראשונה וברכה אחרונה, כי על ידי ברכה ראשונה נתרומם ונתעלה הדבר שאוכל לשרשו העליון לבחינת דבר ה' כנ"ל. כי זה ענין כל הברכות הראשונות שמברכין על כל דבר, שעקר הברכה היא שמזכירין בברכה שה' יתברך ברא אותו הדבר. הינו שהכל יוצא משרש העליון מבחינת דבר ה' כנ"ל ועל ידי זה חוזר הדבר לשרשו העליון כנ"ל. נמצא, כשאוכלין על ידי ברכה כראוי. אזי אוכל משלחן גבה מבחינת השרש העליון ששם כלולים כל הכחות. ואחר כך אנו חוזרים ומברכים ברכה אחרונה כדי לחזר ולהמשיך על ידי הכחות שאנו צריכין לתוך גופו, כגון מי שצריך לרפואה או כיוצא. אזי אחר אכילתו שאז מתחילים המאכלים להתחלק בתוך הגוף. ולתן חיות וכח לאיברי הגוף. אז אנו מברכין ברכה אחרונה. כדי להמשיך על ידה משרש העליון מבחינת דבר ה' את הכחות שאנו צריכין להם. כגון רפואה לכל אחד כפי מה שצריך, כי זהו עקר ברכה אחרונה שכל נסח ברכות האחרונות הם כלם ההודאה על המשכת המזון להחיות לתוך הגוף. כמו שאנו אומרים בברכה בורא נפשות: בורא נפשות רבות וחסרונם על כל מה שבראת להחיות בהם נפש כל חי וכו'. נמצא, שעקר הברכה על חיות הנפשות מה שהמזון מחיה ונותן כח להגוף. ועל כן הכונה כנ"ל להמשיך הכחות של רפואה וחיות שהוא צריך על ידי המזון הזה שאוכל ואף על פי שקרוב לודאי שלא אכל מה שצריך לו על פי רפואה, כי בודאי רב האכילות הם שלא על פי רפואה אף על פי כן על ידי הברכה שהיא דבר ה' על ידה יכולין להמשיך כחות הרפואה שהוא צריך. על ידי אותו המאכל שאכל. אף על פי שאינו מסגל לזה על פי רפואה וכנ"ל. בבחינת וברך את לחמך ואת מימך והסרתי מחלה וכו' כנ"ל. וזהו שאומרים בורא נפשות וכו'. על כל מה שבראת להחיות בהם נפש כל חי וכו'. הינו שה' יתברך מחיה עם כל מה שברא יהיה מה שיהיה נפש כל חי. אף על פי שעל פי חכמת הרפואה אין אותו הדבר מסגל לאדם זה לפי טבעו, אף על פי כן ה' יתברך מחיה נפש כל חי עם כל מה שברא, כי עם כל דבר ודבר שברא ה' יתברך יהיה מה שיהיה. הוא מחיה בו כל מיני הנפשות. וכל זה נעשה על ידי הברכה על ידי דבר ה' שעל ידה חוזר הדבר לשרשו העליון. ואחר כך חוזרין ונמשכין כחות הרפואה לכל אחד ואחד מה שצריך. על ידי כל דבר שבעולם כנ"ל. וכן ברכת המזון הוא גם כן על דרך זה. שהברכה היא גם כן לברך המזון שבמעיו. להמשיך מזון ושביעה וכח לאיברי הגוף, כמבאר בנסח הברכה. וזה שאנו אומרים בו פותח את ידיך ומשביע לכל חי רצון, הינו שאנו מודים ומבקשים שישביע לכל חי רצונו, דהינו לכל אחד ישפיע הכח שצריך כנ"ל. על ידי דבר ה' כנ"ל. שעל ידו נמשך כל מיני כחות שצריך כל אחד ואחד על ידי כל מאכל וכל משקה כנ"ל:

אות ד

ועל-כן על הריח אין צריך ברכה אחרונה רק ברכה ראשונה לבד, כי הריח הוא דבר ה' שהנשמה נהנה ממנו ולא הגוף, נמצא, שאין כחות הריח נמשכין ונתחלקין באיברי הגוף, כי אין נהנה ממנו. רק הוא הנאת הנשמה. והנשמה אין בה בעצמה התחלקות הכחות, כי הנשמה בעצמה היא בחינת עצם פשוט בחינת דבר ה' שאין בה שום שנוי כח חס ושלום. ועל כן בודאי אין צריכין לברך ברכה אחרונה על הריח כי עקר הברכה אחרונה היא בשביל כדי לחזר ולהמשיך לתוך הגוף אותו הכח שצריך כנ"ל אבל הריח אין כחותיו נמשכין לתוך הגוף שמשנה בכחותיו רק הוא מהנה הנשמה שאין בה שום שנוי כח כנ"ל. ועל כן תכף שמברכין ברכה ראשונה על הריח שעל ידו עולה הדבר ונתרומם מגשמיותו וחוזר לשרשו העליון. בחינת דבר ה' כנ"ל. ואזי ממילא הוא מחיה את הנשמה שהיא גם כן בחינת דבר ה' שאין בה שנוי כחות כנ"ל. ואף ברכה ראשונה הכרחו רבותינו זכרונם לברכה לבקש למוד שמברכין על הריח, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: מנין שמברכין על הריח? שנאמר כל הנשמה תהלל וכו'. איזהו דבר שהנשמה וכו' זה הריח. כי הינו יכולין לומר שאין צרך כלל לברך על הריח. מאחר שהריח הוא בחינת חיות הנשמה, בחינת תפלה, בחינת דבר ה', כמבאר שם היטב במאמר הנ"ל. ואם כן למה לנו לברך? בשביל להחזירו לבחינת דבר ה'. מאחר שהריח בעצמו הוא בבחינת דבר ה', כי הוא חיות הנשמה בחינת תפלה כנ"ל. אך באמת אף על פי כן מאחר שעל כל פנים אם שהוא בחינה גבה מאד כנ"ל. עם כל זה הוא מלבש בדבר גשמי. על כן בהכרח לברך ברכה ראשונה. כדי להחזירו לשרשו העליון כנ"ל. וזה שדיקו רבותינו זכרונם לברכה ואמרו: איזהו דבר שהנשמה נהנה ממנו ולא הגוף? זה הריח. הינו שאף על פי שרק הנשמה נהנה ממנו ולא הגוף. שמחמת זה היינו אומרים שאין צרך לברך כנ"ל, אף על פי כן מורה לנו הפסוק: כל הנשמה תהלל יה שצריכין לברך על הנאת הנשמה גם כן כנ"ל. אבל ברכה אחרונה בודאי אין צריכין לברך, כי אין צריכין לחזר ולהמשיך כח פרטי לתוך גופו. כי הריח הוא רק חיות הנשמה שהיא עצם פשוט כנ"ל:

אות ה

ועל-פי זה מובן היטב מה שמברכין על הבשמים במוצאי שבת בהבדלה. כי זה מורה על התנוצצות משיח שמתחיל להתנוצץ במוצאי שבת כידוע. כמו שאנו אומרים אליהו הנביא וכו' במהרה יבא אלינו עם משיח בן דוד. כי בשבת אין בן דוד בא. כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (ערובין מג) ועל כן במוצאי שבת מתחיל התנוצצות של משיח, כי אז יכול לבוא. ועל כן מברכין על הבשמים, כי הריח הוא בבחינת התנוצצות משיח שהוא בחינת חטם, בחינת תפלה, כמבאר שם היטב במאמר הנ"ל. כי שבת הוא בחינת דבר ה' שהוא שרש העליון שכלם מקבלים ולוים ממנו, כי שבת הוא נקדה הפנימית. שכל ששת ימי המעשה עם כל הנבראים שבהם כלם מקבלים חיות מבחינת שבת שהוא שרשם וחיותם כנודע. בבחינת ויכל אלקים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה. ואמרו רבותינו זכרונם לברכה: מה היה העולם חסר מנוחה? בא שבת בא מנוחה. ואיתא שעל ידי זה בעצמו נשתכלל ונגמר כל מעשה בראשית. כי עקר חיותם וקיומם על ידי מנוחה של שבת שהיא הנקדה הפנימית המחיה הכל. בחינת דבר ה' בבחינת ודבר דבר שלא יהיה דבורך של שבת כדבורך של חל. כי דבור של שבת קדש הוא בחינת דבר ה', בחינת לשון הקדש שבו נברא העולם. וזה שאומרים בשבת: שבת היא מלזעק ורפואה קרובה לבוא. כי שבת שהוא בחינת דבר ה', בחינת השרש העליון כנ"ל. ועל ידי זה נמשכין כל הרפואות ממילא כנ"ל. וזהו: שבת היא מלזעק. כי בשבת אין צרך אפלו לתפלה, כי רפואה קרובה לבוא בשבת ממילא על ידי שבת בעצמו. שהשבת בעצמו הוא בחינת דבר ה' כנ"ל. ועל כן באמת אין מרבין בתפלה בשבת, כי שבת בעצמו הוא בחינת דבר ה' כנ"ל. וזהו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה על שבת: לוו עלי ואני פורע. 'לוי עלי דיקא, כי שבת שהוא בחינת דבר ה', שהוא בחינת המלוה הגדול שכלם מקבלים ולוים ממנו, כמבאר היטב במאמר הנ"ל, עין שם היטב. ועל כן לכבוד שבת בודאי ראוי ללוות, כי שבת הוא בטוח גדול מאד. מאחר שהוא בעצמו המלוה הגדול שהכל מקבלים ולוים ממנו כנ"ל. ועל כן במוצאי שבת כשהשבת נסתלק ומתחילין ששת ימי החל שבהם שנוי הכחות, כי כל הכחות משנים ופעלות משתנות הם בבחינת ששת ימי החל. ושבת היא בחינת דבר ה' שהוא שרש העליון הכלול מכל הכחות ואין בו שנוי כידוע. ועל כן במוצאי שבת כשמתחילין הששת ימי החל כחות משתנות, אזי תכף אנו מתקנין תקון גדול על ידי הריח של בשמים של מוצאי שבת. והריח הוא חיות הנשמה בחינת תפלה, בחינת דבר ה' כנ"ל. ובזה אנו מחיין את הנפש שנחלשה על ידי שנסתלק השבת שהוא בחינת דבר ה', כי על ידי הריח שהוא בחינת תפלה, בחינת דבר ה' אנו מחיין הנפש שהוא גם כן דבר השם כנ"ל. ואנו מכונין עצמנו שקדם כל ההנאות של מאכל ומשתה של ששת ימי החל שהוא שנוי כחות כנ"ל אנו מתחילין קדם כל עם הנאת הריח שהיא הנאת הנשמה, שהיא בחינת דבר ה' כנזכר לעיל. כדי לקשר גם ששת ימי החל בבחינת דבר ה', בבחינת שבת. וזה בחינת התנוצצות משיח כנ"ל, כי בשבת אין בן דוד בא, כי אף על פי שכל בחינת משיח, דהינו שיהיה הכל חוזר ונכלל בשרשו העליון כמבאר שם, זהו בעצמו בחינת שבת כנ"ל. עם כל זה הוא מכרח לבוא בששת ימי החל דיקא, כי

משיח יבוא לברר ולהשלים תקון וברור כל העולמות כידוע שגמר הברור והתקון יהיה על ידי משיח. ועל כן הוא מכרח לבוא בששת ימי החל. שהם בחינת עולם הזה שאז יש ברור, כי בשבת בחינת עולם הבא אין ברור. ועקר בחינת משיח המבאר שם במאמר הני"ל. הוא בחינת לברר ולהעלות כל שיח השדה וכל כחותם לשרשם העליון, דהינו בחינת להעלות ששת ימי החל שהם בחינת שנוי כחות לתוך בחינת שרשם בחינת שבת. נמצא, שצריך דיקא לבוא בחל בעולם הזה לתקן ימי החל העולם הזה בבחינת שבת בבחינת עולם הבא. ועל כן במוצאי שבת בהבדלה שמסתלק השבת ומתחילין ימי החל אזי באותו השעה אנו מברכין על הריח שהוא בבחינת שבת, בחינת דבר ה', בחינת תפלה, בחינת משיח. כדי לתקן ששת ימי החל לכללם בקדשת שבת בבחינת דבר ה', בבחינת תפלה שהיא בחינת ריח. וכל זה הוא בחינת התנוצצות משיח שיבוא במהרה בימינו, אמן:

ברכת הריח וברכת הודאה ג

אות א

על כל דבר שמריח צריך לברך לפניו אבל לאחריו אינו מברך כלום על פי מה שכתב רבנו זכרוננו לברכה במאמר ויאמר בעז אל רות (סימן סה עין שם) מענין הזריחה של הבטול, כי מי שזוכה להסתכל בכל דבר על התכלית. אזי אין לו שום צער ויסורים כלל, כי התכלית הוא כלו טוב כלו אחד בחינת עולם הבא שאז יברכו על הכל הטוב והמטיב וכו'. כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה על פסוק: ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד: אטו האדנא וכו' אלא בעולם הזה וכו'. אבל לעתיד לבא יברכו על הכל הטוב והמטיב וכו', עין שם. אבל אי אפשר להיות קבוע תמיד בבחינת הבטול אל התכלית. שהוא בחינת כלו טוב שהוא בחינת אין סוף. כי יצא מגדר אנושי. וצריך להיות בבחינת רצוא ושוב וכו'. וכשהוא בבחינת ושוב אזי הרשימו שנשאר מן הבטול מאיר אל הדעת וזוכה להשגת התורה. והשמחה שזוכה מבחינת הבטול שהוא כלו טוב. שעל ידי זה יש לו שמחה והשמחה הזאת היא כלי לקבל התורה שמשיג על ידי הרשימו והזריחה של בחינת הבטול אשרי הזוכה לזה. כי זה עקר התכלית למי שזוכה לזה בשלמות. וזה עקר תענוג עולם הבא בחינת עתיד

הקדוש ברוך הוא לעשות מחול לצדיקים לעתיד לבא. וכל אחד מראה באצבעו זה ה' קוינו לו וכו'. 'מחול', זה השמחה וכו'. 'מראה באצבעו', הינו הזריחה והרשימו של הבטול שעל ידי זה נעשה התורה שהיא בחינת אצבע אלקים (שמות ח) ואזי נתגלה השגת דבקות אלקותו יתברך בחינת זה ה' קוינו לו וכו', עין שם. ועין גם כן במאמר אנכי ה' אלקיך (בסימן ד) מענין הרשימו של הבטול שמאיר אל הדעת לדעת כי ה' הוא האלקים וכו'. בחינת אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלקים וכו', עין שם והבן אם תזכה:

וזה בחינת הריח, כי הריח הוא בחינה גבה מאד, בחינת תענוג עולם הבא שהוא בחינת ריח גן עדן, שהוא תענוג הנשמה, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה שהריח הוא דבר שהנשמה נהנה ממנו, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: מנין שמברכין על הריח? שנאמר: כל הנשמה תהלל יה. איזהו דבר שהנשמה נהנה ממנו ולא הגוף? הוי אומר זה הריח. כי עקר תענוג הנשמה הוא שעשוע עולם הבא שהוא עולם הנשמות. נמצא שהריח שהוא תענוג הנשמה הוא בחינת מעין עולם הבא. בחינת גן עדן ששם כל הריחות טובות, בחינת תליסר נהרי דאפרסמונא דכיא שזוכין הצדיקים בעולם הבא. כי הריח הטוב הוא בחינת הזריחה והרשימה של הבטול הנ"ל שזה עקר ענג עולם הבא כנ"ל. בבחינת לריח שמניך טבים שמן תורק שמך וכו'. 'לריח שמניך טבים' זה בחינת ריח נעם מתיקות ערבות ידידות דבקות ובטול אל האין סוף ברוך הוא בבחינת רצוא ושוב. שמרגישין ערבות מתיקות הדבקות על ידי הזריחה והרשימו בבחינת ריח הטוב, כי לית מחשבה תפיסא בה כלל. וכמובא בזהר הקדוש בענין התשעה היכלין לא מתדבקין ולא מתידעין ולית מאן דקימא בהו וכו' רק כמאן דארח ריחא. וזה בחינת לריח שמניך טבים שמן תורק שמך. 'שמן תורק' דיקא. זה בחינת הרשימו של בחינת הבטול שהיא בבחינת שמן תורק כמו שמוריקין השמן הטוב מהכלי ולא נשאר רק הרשימו של השמן. כמו כן הוא בחינת הרשימו של הבטול הנזכר לעיל כי אור התכלית בעצמו אי אפשר להשיג כנ"ל, רק שנשאר הרשימו שהוא בחינת שמן תורק שלא נשאר רק הרשימו. ועל ידי הרשימו לבד משיגין ריח השמן הטוב בחינת לריח שמניך טבים, דהינו ריח נעם מתיקות דבקות אלקותו יתברך כנ"ל. וזה בחינת ברח דודי ודמה לך לצבי וכו'. על הרי בשמים. 'ברח דודי' זה בחינת תכלית ההשגה, בחינת בטול הנ"ל אל האור האין סוף שאי אפשר להשיגו כלל. שעל זה נאמר: ברח דודי. כי אי אפשר להשיגו בגין דלית מחשבה תפיסה בה כלל וכמובן בזהר הקדוש על פסוק ברח לך אל מקומך וכו', עין שם. וזהו: ודמה לך לצבי. כי הצבי מחזיר פניו כשבורח, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה זה רמז על בחינת הרשימו הנ"ל של הבטול. שאף על פי שבחינת הבטול אי אפשר להשיג, כי בשעה שהאדם נתבטל אפלו הוא עצמו אינו יודע כמבאר במקום אחר, עין שם. אף על פי כן ה' יתברך ברחמיו מגלה אלקותו וטובו יתברך על ידי הרשימו שנשאר מהבטול בבחינת ברח דודי ודמה לך לצבי, דהינו החזרת הפנים קצת בחינת הרשימו שנשאר מהבטול שהוא בחינת ברח דודי, כי אי אפשר להשיגו כלל כי אם ברצוא ושוב כנ"ל. וזהו על הרי

בשמים, כי זה בחינת ריח הטוב כמאן דארח ריחא וכו' כנ"ל. בחינת לריח שמניך טבים שמן תורק שמך. 'שמן תורק' דיקא כנ"ל. וזה עקר התכלית של עבודת האדם בעולם הזה לזכות לבחינת הבטול בבחינת רצוא ושוב שיזכה לדעת מה' יתברך על ידי הרשימו של הבטול כנ"ל. שזה עקר תענוג עולם הבא כנ"ל. בבחינת עתיד הקדוש ברוך הוא לעשות מחול לצדיקים וכו' כנ"ל:

אות ב

ועל-כן על כל הדברים צריכין לברך תחלה וסוף, כי ברכה ראשונה הוא בשביל להרים הדבר שאוכל ושותה לשרשו, כי בברכה ראשונה מגלין שה' יתברך ברא את הדבר הזה. כמו שמברכין בורא פרי העץ או בורא פרי האדמה וכו' ובזה מגביהין ומרימין הניצוצות והחיות שיש בזה הדבר לשרשו. על ידי שמגלין שהשם יתברך בראו. ואזי נתברר הטוב שיש באותו הדבר, כי הרע שהיה נאחז בו מתחלה נופל ונתבטל על ידי שמגלין שה' יתברך ברא אותו הדבר. ואזי נתרום ונתגלה הטוב. ואזי ראוי הדבר לאכילת אדם. ואחר כך כשאדם אוכל אותו הדבר אזי צריך לברך ברכה אחרונה והברכה אחרונה היא שמברכין לה' יתברך על שהוא זן ומפרנס אותנו בטובו. כי בברכה ראשונה מברכין לה' יתברך על שברא אותו הדבר ובברכה אחרונה מברכין אותו יתברך על שהזמין אותו הדבר לנו זן ומפרנס אותנו בחסדו ובטובו. כמו שאנו אומרים בברכת המזון: הזן את העולם כלו בטובו וכו'. וכן בברכה אחרונה של פרות שמברכין על שברא די מחסורנו להחיות נפשנו, כמו שמברכין: בורא נפשות רבות וחסרונם על כל מה שבראת להחיות בהם נפש כל חי וכו'. ועקר שביעת האדם, דהינו שביעת הנפש. בחינת צדיק אכל לשבע נפשו הוא רק בחינת הנ"ל, דהינו בחינת הבטול הנ"ל, כי על ידי מה שהאדם אוכל ושותה בקדשה ובטהרה כראוי על ידי זה נתוסף הארה בנפשו על ידי הניצוצות והנפשות של המאכל שעולים ונכללים בנפשו. ואזי על ידי תוספת הארה שמקבל נפשו על ידי הטוב של הדבר שאוכל שנתברר ונתרום על ידי הברכה ראשונה כנ"ל. ואזי על ידי זה מאיר נפשו ביותר וזוכה לבוא לבחינת בטול הנ"ל בבחינת רצוא ושוב כנ"ל. וזה עקר שביעת איש הישראלי בבחינת צדיק אכל לשבע נפשו שביעת הנפש זה בחינת הזריחה והרשימו של הבטול הנ"ל בבחינת והשביע בצחצחות נפשך. כי הזריחה של הבטול היא בחינת אורות הצחצחות. וכמובן כל זה בדברי רבנו זכרונו לברכה במקומות אחרים עין שם. וזה בחינת ויחזו את האלקים ויאכלו וישתו. שעל ידי אכילה ושתיה זוכין לחזות בנעם ה' מי שזוכה לאכל כראוי. וזה בחינת לאכל לחם עם חתן משה לפני האלקים. ואמרו

רבותינו זכרונם לברכה : כל הנהנה מסעדה שתלמידי חכמים מסבין בה כאלו נהנה מזיו השכינה. שזהו בחינת עולם הבא שצדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם ונהנים מזיו השכינה, כי על ידי אכילה בקדשה זוכין לבחינת בטול הנ"ל שהוא בחינת תענוג עולם הבא בבחינת צדיק אכל לשבע נפשו, בחינת והשביע בצחצחות נפשך כנ"ל. וכמובא במקום אחר. וזה בחינת הארת הרצון שזוכין בשעת אכילה (כמו שכתב רבנו זכרוננו לברכה במקום אחר בלקוטי תנינא סימן ז) וזה בחינת ברכת המזון וברכה אחרונה של אחר האכילה. שעל ידי זה שמברכין לה' יתברך על שזן ומפרנס אותנו בטובו, על ידי זה נמשך עקר השביעה, כי עקר השביעה נמשך על ידי ברכת המזון וברכה אחרונה שעל ידי זה נמשך ברכה ושביעה כמובא, הינו שביעת הנפש שהוא בחינת הבטול כנ"ל, בחינת והשביע בצחצחות נפשך כנ"ל. וזה בחינת ברכת הטוב והמטיב שמברכין בברכת המזון, זה בחינת עולם הבא שאז יהיה כלו הטוב והמטיב כנ"ל. נמצא, שעל ידי ברכה אחרונה שאחר האכילה, על ידי זה זוכין להנות מזיו השכינה שהיא בחינת כלו הטוב והמטיב, בחינת עולם הבא, בחינת ויחזו את האלקים ויאכלו וישתו כנ"ל. וזה בחינת אין טוב לאדם כי אם לאכל ולשתות ולשמח ולראות טוב, דהינו כשזוכין לבחינת הבטול אל התכלית הטוב על ידי אכילה ושתיה בבחינת טעמו וראו כי טוב ה'. ואז זוכין לשמחה כנ"ל. שהוא כלי לקבלת התורה כנ"ל. וזה בחינת לאכל ולשתות ולשמח ולראות טוב כנ"ל. וזה בחינת אכילת מן, בחינת לא נתנה תורה אלא לאוכלי המן, כי אכילת מן היא בחינת אכילה הנ"ל בחינת ויקראו בית ישראל את שמו מן כי לא ידעו מה הוא. בחינת ולא ידע איש וכו'. שהוא בחינת בטול הנ"ל שאז כשנתבטל אפלו הוא עצמו לא ידע כמו שכתב רבנו במאמר אנכי וכנ"ל. וכשזוכין לאכילה כזו זוכין על ידי זה לקבל את התורה על ידי הרשימו של הבטול ועל ידי השמחה וכו' כנ"ל. וזהו בחינת לא נתנה תורה אלא לאוכלי המן. כי על ידי אכילה הנ"ל. בחינת אכילת מן, דהינו שזוכין לבחינת בטול אל האין סוף על ידי האכילה כנ"ל. על ידי זה זוכין לקבלת התורה כנ"ל:

אות ג

נמצא, שעקר ברכה אחרונה שמברכין לאחר אכילה ושתיה היא בשביל לזכות לבחינת כלו הטוב והמטיב, בחינת זריחה ורשימה של הבטול אל האין סוף וכו' כנ"ל ובחינה זו היא בחינת ריח שהיא חיות הנשמה כנ"ל. וזה בחינת מה שהיו נוהגין להביא את המגמר של בשמים לאחר הסעדה, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה והוא מברך על המגמר אלא שאין מביאין את המגמר אלא לאחר הסעדה, כי לאחר הסעדה שאז מברכין

ברכת המזון כדי לזכות לבחינת בטול הנ"ל בחינת ויחזו את האלקים ויאכלו וישתו וכו' כנ"ל, בחינת הטוב והמטיב שמברכין בברכת המזון שהוא בחינת עולם הבא וכו' כנ"ל, על כן מביאין אז מגמר של בשמים להריח בהם, כי הריח טוב הוא בחינת הרשימו והזריחה של בחינת הבטול כמאן דארח ריחא בחינת לריח שמניך טבים וכו' כנ"ל:

אות ד

וזה בחינת מה שמברכין על הריח במוצאי שבת, כי שבת היא מעין עולם הבא. ואז מתענגין על ה' ומתדבקין בה' בתכלית הדבקות והבטול אליו יתברך מי שזוכה לקדשת שבת כראוי, כי שבת היא מעין עולם הבא כלו טוב וכו' כנ"ל. ועל כן מצוה גדולה לאכל בשבת, כמו שכתוב: אכלוהו היום כי שבת היום לה'. כי אכילת שבת קדש היא כלה אלקות, כמו שכתב רבנו זכרונו לברכה במקום אחר, כי שבת שהוא מעין עולם הבא אז זוכין על ידי האכילה לחזות בנעם ה', בחינת ויחזו את האלקים ויאכלו וישתו וכו' כנ"ל. ועל כן כשיוצא השבת ונסתלקה הנשמה היתרה של שבת. זה בחינת ששבין מן הבטול מבחינת עולם הבא ואזי לא נשאר רק הרשימו. אזי מחיין עצמן על ידי הריח טוב שהוא בחינת רשימה וזריחה מבחינת הבטול כמאן דארח ריחא וכו' כנ"ל. כי אחר ששבין מבחינת הבטול מחיין עצמן רק על ידי הארת הרשימו כמבאר במאמר הנ"ל וזהו בחינת ריח כנ"ל. ועל כן מברכין על הריח במוצאי שבת כנ"ל:

אות ה

ועל-כן אין מברכין ברכה אחרונה על הריח, כי עקר הברכה אחרונה בשביל להמשיך חיות הנשמה, דהינו לזכות לבחינת הבטול הנ"ל. בחינת כלו הטוב והמטיב וכו' על ידי האכילה כנ"ל, בחינת צדיק אכל לשבע נפשו וכו' כנ"ל וכל זה הוא בחינת ריח שהוא חיות הנשמה וכו' כנ"ל. על כן על הריח בודאי אין צריכין לברך ברכה אחרונה, כי הריח בעצמו הוא בחינת חיות הנשמה כנ"ל, כי הריח הוא בחינת זריחה ורשימה של בחינת הבטול כנ"ל, שזהו בחינת מעין עולם הבא. ועל כן הריח הוא דבר שהנשמה נהנה ממנו כנ"ל, ועל כן אין צריכין לברך עליו ברכה אחרונה

בשביל להמשיך שביעת הנפש חיות הנשמה כנ"ל, כי הריח בעצמו הוא בחינה זו וכו' כנ"ל, כי ברכה ראשונה בהכרח לברך גם על הריח כי גם הריח צריכין להרים ולברר בתחלה, כי כל דבר שהוא בעולם הזה יש בו תערובות טוב ורע ובהכרח לבררו. על ידי ברכה ראשונה לגלות שהי' יתברך ברא אותו הדבר שמריח. כדי לבטל ולהכניע הרע שנאחז בו כי בעולם הזה הם נאחזין בכל דבר. וזהו בחינת אין מברכין על בשמים של עובדי כוכבים וכו'. אבל תכף כשמברכין על הריח ברכה ראשונה ומגביהין ומבררין אותו לשרשו שוב אין צריכין לברך ברכה אחרונה שהיא בשביל להמשיך חיות ושביעת הנפש וכו'. שהוא לחזות בנעם ה' על ידי כל ההנאות שנהנה בעולם הזה שצריכין לזכות שיהיה כל ההנאות בשבילו יתברך. בבחינת והתענג על ה', בחינת טעמו וראו כי טוב ה' לזכות לחזות בנעם ה' על ידי כל התענוגים שבעולם ועל כן צריכין לברך ברכה אחרונה שעל ידי זה נמשך שביעת הנפש, דהינו חיות הנשמה כנ"ל. אבל על הריח אין צריכין ברכה אחרונה, כי הריח בעצמו הוא בחינת חיות הנשמה, בחינת הארה והתנוצצות וזריחה מערבות נעימות הבטול אל האין סוף יתברך כמאן דארח ריחא וכו' כנ"ל:

אות ו

וזה בחינת מה שמזכירין ברכת הארץ בברכת המזון, כמו שכתוב: ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלקיך על הארץ הטובה וכו'. כי ארץ ישראל שם עקר הדבקות בה' יתברך. ועל כן דרך שם עולין כל התפלות שהם עקר הדבקות והבטול. כי עקר הדבקות הוא תפלה כמובן גם במאמר הנ"ל. ועל כן אמרו רבותינו זכרונם לברכה כל הדר בארץ ישראל דומה כמי שיש לו אלקי וכו'. כי שם שער השמים. ושם יכולין להתדבק בה'. ועל כן נקרא ארץ ישראל ארץ המוריה על שם ריח הקטרת, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, כי ארץ ישראל הוא בבחינת ריח כנ"ל. שהוא בחינת הזריחה והרשימה של הבטול והדבקות שזוכין לזה בארץ ישראל כנ"ל בבחינת אין השכינה שורה אלא בארץ ישראל. ועל כן תחלת גבול ארץ ישראל שהתחילו ישראל לכנס בו בתחלה בימי יהושע הוא עיר יריחו שנקראת יריחו על שם ריח הטוב על שהיה גדל שם אפרסמון כפי שפרש רש"י. כי עקר בחינת ארץ ישראל הוא בבחינת ריח הטוב, בחינת ארץ המוריה כנ"ל. ועל כן צריכין להזכיר בברכת המזון ארץ ישראל כדי להכלל בבחינת ריח הטוב של ארץ ישראל. ששם זוכין לחזות בנעם ה' ולבקר בהיכלו, שזהו בחינת חיות הנשמה שזוכין על ידי ברכת המזון וכו' כנ"ל:

אות ז

ועל-כן קטרת מכפר , כי שם בבחינת הבטול כלו טוב כלו אחד ושם נתבטל הרע לגמרי. ועל כן על ידי ריח הקטרת יכול הכהן הגדול לכנס לפני ולפנים ביום הכפורים אל נקדת האבן שתיה להתבטל שם בתכלית הדבקות בתכלית הבטול לחזות בנעם ה' ולבקר בהיכלו ושם כלו טוב ונתבטל הרע לגמרי ועל כן על ידי זה מכפר כל עוונות ישראל. ועל כן מקטירין בכל יום בעת הדלקת הנרות, כמו שכתוב: ובהעלת אהרן את הנרת יקטירנה וכו'. הדלקת הנרות בבית המקדש רמז על התנוצצות הרשימה והזריחה של בחינת הבטול כנ"ל. ואז הוא זמן הקטרת הקטרת. כי ריח הקטרת הוא בחינת רשימו של הבטול כנ"ל. וזה בחינת שמן המשחה שבו נמשחו כל כלי הבית המקדש ועל ידי זה נכנסו כלם ונתקדשו כלם בקדשת כלי שרת, כי כל הקדשות נמשכין מה' יתברך שהוא שרש כל הקדשות, כמו שכתוב: קדשים תהיו כי קדוש אני. וכל מה שנתבטלין אליו יתברך ביותר נמשך הקדשה ביותר. ועל כן על ידי שמן המשחה בחינת ריח הטוב בחינת לריח שמניך טבים וכו' כנ"ל. על ידי זה נכללו ונתבטלו כלם אל האור אין סוף שהוא שרש כל הקדשות. ועל כן על ידי זה נמשך עליהם קדשה ונתקדשו בקדשת המקדש וכלי שרת:

אות ח

וזה בחינת משיח שאז יכירו וידעו כל יושבי תבל בגדלתו יתברך, כי משיח יפקח עיני כלם לדעת כי ה' הוא האלקים, כמו שכתוב: כי תמלא הארץ דעה לדעת את ה' וכו'. ועל כן נקרא משיח על שם שמן המשחה שהוא בחינת לריח שמניך טבים. כי על ידי בחינת הריח בחינת שמן המשחה על ידי זה נמשך חיות הנשמה, כי הריח הוא בחינת הרשימו של הבטול. שעל ידי זה, הינו על ידי הרשימה והזריחה של הבטול עקר הארת הדעת לדעת כי ה' הוא האלקים בחינת אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלקים וכו', כמובא במאמר אנכי, עין שם. אשרי הזוכה לזה בשלמות באמת. כי משיח הוא בחינת חטם, בחינת רוח אפינו משיח ה', בחינת והריחו ביראת ה', כמובא בדברי רבנו במקום אחר. כי התגלות אלקות שיהיה על ידי משיח זה בחינת ריח. שהוא בחינת זריחה ורשימה של הבטול

כנ"ל. שעקר ידיעת והשגת אלקות הוא על ידי זה בחינת לריח שמניך טבים וכו' כנ"ל שזה נזכה בשלמות על ידי משיח שיבוא במהרה בימינו. ועל כן נקרא משיח על שם הריח הטוב של שמן המשחה וכנ"ל:

אות ט

וזה בחינת השתטחות על קברי הצדיקים האמתיים, כי מקום קבורת הצדיק האמת הוא בחינת ארץ ישראל. בבחינת צדיקים ירשו ארץ כידוע. כי הצדיק האמת הוא בחינת משה כמו שכתב רבנו זכרוננו לברכה בכמה מקומות ובמשה נאמר: ולא ידע איש את קבורתו. ואפלו הוא עצמו לא ידע. וזה בחינת תכלית הבטול אל האין סוף שזכה משה וכו'. וכמו כן זוכה כל צדיק האמת לפי בחינתו לבחינת בטול אל האין סוף בשעת הסתלקותו. וכשבאין על קברו ומשתטחין עליו אזי נכללין בו. ועל ידי זה נכללין עם נפש הצדיק בהאור האין סוף. בבחינת עולם הבא, בחינת כלו טוב. ועל ידי זה נתבטל כל הרע ונתכפרין כל העוונות כנ"ל. ועל כן על ידי זה יכולין לזכות להשגות גדולות מי שזוכה להתדבקות רוחא ברוחא וכו', כמובא בשער היחודים, כי על ידי הרשימו שנשאר מבחינת הבטול שהוא בחינת השתטחות כנ"ל, על ידי זה זוכין להשגת התורה, כי הרשימו מאיר אל הדעת וכו' כנ"ל במאמר הנ"ל, עין שם. ואפלו מי שאינו בר הכי ואינו יודע לאדבקא רוחא ברוחא וכו'. אף על פי כן נעשה כל זה ממילא על ידי שבא על קברי הצדיקי אמת ונכלל בהם באמת ובלב שלם על ידי רבוי התפלות ותחנונות ובקשות שמרבין להתפלל על קבריהם ולפרש שיחתו שם כל אחד ואחד כפי אשר יודע את נגעי לבבו באמת ומבקש ומשתוקק ומתגעגע לשוב לה' יתברך באמת ולהיות כרצונו יתברך וכרצון הצדיקים האמתיים. על ידי זה הוא נכלל בהם. ועל ידי זה הוא נכלל באין סוף וכנ"ל. שעל ידי זה נתבטל כל הרע וזוכין לכל טוב וכנ"ל, אמן:

ברכת הריח וברכת הודאה ד

אות א

ובו יתבאר ענין פורים וארבע פרשיות. וענין פסח וספירת העמר על פי התורה תקעו תוכחה בלקוטי תנינא סימן ח, עין שם כל התורה היטב מראשה לסופה, כי הדברים ארכים ועמקים מאד :

וזה בחינת פורים שהוא מפלת המן עמלק בכל דור ודור בכל אדם ובכל זמן. כי מבאר בהתורה הנ"ל שעקר מלחמת עמלק הוא על ידי התפלה בבחינת דין של הבעל כח. שעל ידי זה מכניעין קלפת עמלק, כי זאת התפלה של הבעל כח בבחינת דין כשהסטרא אחרא רוצה לבלע אותה היא עומדת להסטרא אחרא בבית הבליעה שלה. בבחינת חיל בלע ויקאנו, דהינו להקיא ולהוציא כל הקדשות והדעת והתפלות והרחמנות שבלעה מן הקדשה. הכל צריכה להקיא על ידי זאת התפלה בבחינת דין של הבעל כח שעומדת בבית הבליעה שלה. ואזי לא די שמקיאה הסטרא אחרא כל מה שבלעה מן הקדשה אף גם עצמות חיותה היא מכרחת להקיא. בבחינת מבטנה יורישנו אל. וזה בחינת גרים שמתגירין. שהם היו בתחלה מעצמות הסטרא אחרא ועכשו חוזרין אל הקדשה וכו'. ועל ידי זה נתרבה כבוד ה' יתברך וכו'. ועל ידי זה נמשך נבואה. וזה בחינת רפואה. וכו'. ועל ידי זה נתברר המדמה וכו'. וזוכין לאמונה שלמה. ובשביל זה צריכין לבקש מה' יתברך מאד. ולטרח ולהתיגע בכל כחו להתקרב לצדיקי אמת, כי כל צדיק אמת יש לו בחינת רוח נבואה רוח הקדש שעל ידי זה עקר ברור המדמה שעל ידי זה עקר האמונה שתלויה בברור המדמה וכו', אבל אין הדבר בא בנקל להתקרב לצדיק אמת, כי צריכין לחזר אחריו ולבקשו ולחפשו מאד מאד, כי כשמתקרב למנהיג שאינו אמת. אזי אדרבא, נתקלקל המדמה יותר ויכול לבוא לאמונות כוזביות וכו'. על כן צריכין לחפש ולבקש מאד ולהתפלל לה' יתברך הרבה מאד שיזכה להתקרב לצדיק אמת יש לו בחינת רוח נבואה. כדי שיתברר המדמה שלו, כדי שיזכה לאמונה שלמה. ואז זוכין לאמונת חדוש העולם. להאמין שה' יתברך ברא את העולם יש מאין המחלט. שזה אי אפשר להשיג בשום שכל כי אם על ידי אמונה לבד. ועל ידי זה יהיה חדוש העולם שלעתיד. וחדוש העולם יהיה בבחינת ארץ ישראל, כי עקר קדשת ארץ ישראל הוא על ידי כח מעשיו הגיד לעמו, כמו שפרש רש"י על פסוק בראשית וכו', דהינו על ידי מה שיודעין שה' יתברך ברא את העולם. ולעתיד יחדש הקדוש ברוך הוא את כל העולם כלו בבחינה זו של ארץ ישראל. כי אז ידעו בכל העולם שה' יתברך ברא הכל. ואז יתנהג כל העולם בבחינת השגחה ונפלאות כמו ארץ ישראל. שהנהגתה על ידי השגחה ונפלאות. בחינת תמיד עיני ה' אלקיך בה וכו'. ואז יתער שיר חדש. שהוא שיר של נפלאות. שהוא בחינת שיר פשוט כפול משלש מרבע וכו' שהוא קול של המוכיח האמת. שעל ידי זה הוא נותן ריח טוב בהנשמות על ידי תוכחתו בבחינת נרדי נתן ריחו וכו' שעל ידי זה מכניעין

מזונא דגופא. וזוכין למזונא דנשמתא שהוא בחינת ריח וכו' וכו', עין שם כל זה היטב היטב, כי הם דברי רבנו זכרוננו לברכה שכל דבריו כגחלי אש. יורדים עד עמקי תהום להעלות נפשות מבאר שחת. ועולים למעלה משמי השמים, מי יערך שבחם, מי יספר נוראות גדלתם אין דגמתם :

והנה על פי הדברים האלה יבין המשכיל קצת. שאין שום יאוש בעולם כלל, כמו שכתב רבנו זכרוננו לברכה כמה פעמים , ומכל הנפילות והירידות יכולים לעלות. והירידה תהיה תכלית העליה. והכל בכח הצדיק האמת שיכול להתפלל תפלה בבחינת דין שהוא בעל כח גדול. שזאת התפלה היא עומדת להסטרא אחרא בבית הבליעה שלה. שעל ידי זה מכרחת הסטרא אחרא להוציא כל הקדשות שבלעה וכו' וכו' כנ"ל ואף על פי שזה הענין אין מי שיחגר מתניו לעמד במלחמה זאת כי אם הצדיק האמת הגדול במעלה מאד שהוא בעל כח גדול שהוא בטוח בכחו שלא תוכל הסטרא אחרא לבלע אותו אדרבא, הוא יוציא על ידי תפלתו כל הקדשות מהסטרא אחרא, כי תעמד בבית הבליעה שלה וכו' כנ"ל, אבל אף על פי כן בכח הצדיק האמתי נמצאת בחינה זאת גם בשאר בני האדם. וזהו בחינת מה שאנו רואים כמה אנשים שהם רשעים גדולים כמה שנים ועוברים עברות גדולות וחמורות רחמנא לצלן, ואחר כך נתעוררים בתשובה ונעשים בעלי תשובה גמורים, כמובא כמה מעשיות כאלה בגמרא ומדרשים ושאר ספרים. וכמעשה דרבי אליעזר בן דורדיא ונתן צוציתא וכיוצא באלה מעשיות הרבה מאד בכל דור ודור. ולכאורה תמוה הדבר מאד הלא עברה גוררת עברה וכל מה שעובר עברה יותר הוא נופל בידי הסטרא אחרא יותר ומאין בא שלבסוף יתגבר נגד הסטרא אחרא ויחזר בתשובה אך הוא על פי הנ"ל כי באמת בכל אחד מישראל יש נשמה יקרה שיש לה כח גדול לעמד כנגד היצר הרע וחילותיו כי אם לא היה כח באדם לעמד כנגד היצר הרע לא היה הקדוש ברוך הוא נותן לו יצר הרע כזה, כי אין הקדוש ברוך הוא בא בטרוניא עם בריותיו וכמו שאמר רבנו זכרוננו לברכה שאין מי שיהיה לו מניעות שלא יוכל לעמד בהם וכמו שכתוב: ואלו תשוקתו ואתה תמשל בו. אם תרצה תתגבר עליו, עין שם בפרוש רש"י. על כן צריכין לדעת ולהאמין שבודאי כל אחד ואחד מישראל אפלו הפחות שבפחותים הוא בעל כח גדול לעמד כנגד היצר הרע שלו. ועקר כל החטאים והתאוות שהאדם נלכד בהם חס ושלוש, היא רק מחמת שטות שאינו יודע מכחו וכו', כמבאר בדברי רבנו זכרוננו לברכה בנעימת החרוזים שלו הנדפסים בתחלת ספר לקוטי מוהר"ן וזה לשונו: חזק ונתחזק ואל תהיה כפיל הגדול וכגמל וכו'. וכל זה מחמת שטות שאין יודע מכחו וכו'. וזהו בחינת מה שכתב רבנו זכרוננו לברכה בהתורה תקעו הנ"ל. שעקר תאות נאוף שהוא כלל כל החטאים רחמנא לצלן, נמשך רק ממחין דקטנות וכו', עין שם, כי הבעל דבר מתגבר עליו עד שמפילו לבחינת מחין דקטנות חס ושלוש, דהינו שנקטן מחו ונחלש דעתו עד שאינו יודע מכחו ונדמה לו שאי אפשר לו לעמד כנגד תאוה זאת, כי עקר הגבורה הוא בלב, כמו שכתב רבנו זכרוננו לברכה במקום אחר ומי שלבו חזק יוכל להתגבר בכחו כנגד כל התאוות שבעולם ואפלו כנגד תאות נאוף כמו שראינו כמה צדיקים וכשרים שעמדו בנסיון

רק עקר נפילת כל הנופלין לתאוות רעות הוא רק מחמת בחינת מחין דקטנות, דהינו שנקטן מחו עד שאינו יודע מכחו, כי עקר הכח הוא על ידי חכמה שבמת, כי חכמה הוא אותיות כ"ח מ"ה ומ"ה בגימטריא אדם שעקר כח האדם הוא החכמה, כמו שכתוב: החכמה תעז לחכם מעשרה שליטים אשר היו בעיר (קהלת)

אות ז

. הינו שעקר הכח להיות עז כנמר כנגד כל התאוות והפתויים הוא רק על ידי חכמה אמתיות שהוא בחינת מחין דגדלות, כי המחין הם בחינת מחצות פרוסות כנגד תאות נאוף, כמבאר בהתורה הנ"ל. הכלל שהאדם צריך להאמין מאד בכחו וידע באמונה שלמה שבודאי יש בכח שכלו ומחו לעמד כנגד תאות נאוף שהוא עקרא דיצרא בישא, כי המח והשכל הוא הנשמה, כמו שכתוב: ונשמת שדי תבינם. כמו שכתב רבנו זכרונו לברכה במקום אחר והנשמה של איש הישראלי אפלו של הפחות שבפחותים בודאי היא יכולה לעמד כנגד כל העולם עם התאוות:

אות ב

כי אין זה דרך הענוה להקטין כחו ולומר שאין לו נשמה גבה כמו הצדיקים והכשרים כאלו אין בידו להיות איש כשר או צדיק כי ענוה כזו אסורה והיא ענוה פסולה ואין זה ענוה כלל, רק מחין דקטנות שצריכין להתרחק מזה מאד כמו שכתב רבנו זכרונו לברכה במקום אחר רק אדרבא, צריך כל אחד לומר בדעתו שיש לו נשמה גבה מאד, כי הנשמה של הפחות שבפחותים שבישראל הוא גבה מאד מאד. וצריך לומר בדעתו שאין נאה לו להיות כרוך אחר תאוות חס ושלוש, מכל שכן וכל שכן לעבר איזה עברה חס ושלוש, כמו שכתוב: ויגבה לבו בדרכי ה'. שצריכין להגביה לבו בדרכי ה', כי כל אחד מישראל רחוק בשרשו מאד מאד מעברה חס ושלוש, כמו שכתב רבנו זכרונו לברכה במאמר כי מרחמם ינהגם, כי כל אחד מישראל הוא בעל כח גדול לעמד כנגד כל העולם עם תאוותיהן רק העקר שיזכה לידע מכחו. נמצא, שבאמת כל אחד מישראל הוא בעל כח גדול, רק שלא כל אחד זוכה לידע מכחו, ולפי נפילת כל

אחד לבחינת מחין דקטנות דהינו מה שאינו יודע מכחו כמו כן נופל לתאוות והעקר לתאוות נאוף שהוא עקר היצר הרע. וכל מה שאדם עובר עברה יותר חס ושלוש, יונק הסטרא אחרא ממנו יותר ובולע אותו יותר רחמנא לצלן, ועל כן לפעמים הסטרא אחרא בולעת את האדם כל כך עד שהוא מגיע לעצם פנימיות קדשת יהדותו והיא מתחזקת ומתגברת לבלע נקדה זאת גם כן ומביאה אותו לידי עברה גדולה חס ושלוש, כדי לבלע אותו לגמרי חס ושלוש, אבל תכף כשהיא רוצה לבלע את עצם פנימיות קדשתו אזי זאת הנקדה עומדת להסטרא אחרא בבית הבליעה שלה, כי זאת הנקדה של פנימיות קדשתו היא בעל כח גדול מאד וכנ"ל ואי אפשר להסטרא אחרא לבלע אותה בשום אופן. ולא די שאינה יכולה לבלע אותה אף גם זאת הנקדה טובה עומדת להסטרא אחרא בבית הבליעה שלה עד שהיא מכרחת לתן הקאות להקיא ולהוציא כל הקדשות שבלעה מזאת הנשמה. ומזה בא בחינת מה שלפעמים האדם נתעורר בתשובה אחר כמה עברות, הינו כנ"ל. וכן שמעתי מרבנו זכרונו לברכה שלפעמים עברה מביאה את האדם לידי תשובה, הינו על ידי שנלכד באיזה עברה גדולה רחמנא לצלן, על ידי זה נתמרמר לבו ונתעורר בתשובה עד שנעשה בעל תשובה גמור. וכל זה על ידי בחינת הנ"ל. שלפעמים הסטרא אחרא מביאה אותו לידי עברה גדולה כל כך עד שהוא רוצה לבלע אותו לגמרי ואז מתגברת פנימיות הנקדה שלו שהוא בעל כח גדול שהסטרא אחרא רוצה לבלע גם אותה, ואזי היא עומדת להסטרא אחרא בבית הבליעה שלה ועל ידי זה לא די שאינה בולעת את הנקדה הקדושה הזאת אף גם היא מכרחת להקיא ולהוציא על ידי זה כל הקדשות שבלעה בבחינת חיל בלע ויקאנו וכו' כנ"ל:

אות ג

אבל בודאי אין שום אדם יכול לסמך על זה חס ושלוש, כי האומר אחטא ואשוב אין מספיקין בידו לעשות תשובה. כי מי יודע אם יהיה לו כח לעמד שם, כי לפעמים התגברות הסטרא אחרא גדולה כל כך עד שבולעת אותו לגמרי חס ושלוש, כמו שמצינו כמה אנשים שעברו עברות גדולות ולא שבו בתשובה לבסוף, כי יש בזה ענינים רבים לאין קץ. והם מסוד סתרי דרכי הבחירה שנתן ה' יתברך לכל אדם שאין מי שיעמד עליהם. אבל אחרי שכבר עבר מה שעבר חס ושלוש, צריך לידע ולהאמין שאין שום יאוש בעולם כלל. ואפלו אם כבר רצה להתגבר אלפים פעמים להיות איש כשר ולא עלתה בידו ונפל למה שנפל, אפלו אם נפל לעברות גמורות וחמורות חס ושלוש, אף על פי כן עדין יש לו תקוה כל עוד נשמתו בו. והעקר היא האמונה שיהיה לו אמונה שלמה בה' יתברך. וישתדל בכל עז

להתקרב לצדיק אמת, וישפך שיחו לפני ה' יתברך. שיגלה לו הצדיק האמת. כדי שיזכה על ידו לאמונה שלמה. ואז בודאי יש לו תקוה לעולם יהיה איך שיהיה, כי עקר הכח לעמד כנגד היצר הרע הוא על ידי אמונה שהיא כלל ועקר כל התורה כלה, כמו שכתוב: בא חבקוק והעמידן על אחת, וצדיק באמונתו יחיה. כי עקר האמונה הוא להאמין בחדוש העולם. להאמין שה' יתברך ברא הכל יש מאין כנ"ל. וזה בחינת כח מעשיו כנ"ל, שזהו בחינת ארץ ישראל כנ"ל. כי ה' יתברך ברא הכל בכ"ח אתון דעבדא דבראשית. שהם בחינת כח מעשיו הגיד לעמו שעל ידי זה כובשין ארץ ישראל. וזאת האמונה הוא עקר הכח של ישראל להתגבר כנגד כל הקלפות והתאוות והסטרין אחרנין בגשמיות וברוחניות וכמו שאיתא בתקונים עשרין ותריין (דף סו) ובהאי כח מתתקפין ישראל על אדום, כמובא בדברי רבנו זכרוננו לברכה (סימן מד לקוטי חלק א), עין שם כי כל זמן שהוא מקרב לצדיק האמת. שעל ידי זה זוכה לאמונה שלמה להאמין בכח מעשיו. שהיא בחינת אמונת חדוש העולם שהוא עקר האמונה להאמין שה' יתברך ברא הכל בכחו וגבורתו בכ"ח אתון של מעשה בראשית על ידי זה הכח יוכל להתגבר לעולם כנגד כל הסטרין אחרנין. וסוף כל סוף ישוב בתשובה שלמה. והסטרא אחרא תחזר ותקיא כל הקדשות שבלעה עד שיזכה לעשות גרים ובעלי תשובה כמבאר בהתורה

הנ"ל:

אות ד

וזה בחינת מלחמת עמלק שבכל דור ודור, כי זה עקר הבחירה של כל אדם כנ"ל. והבחירה של כל אדם לעמד כנגד היצר הרע. זה בחינת מלחמת עמלק. שהוא עקר זהמת הנחש שמשם עקר היצר הרע כידוע:

וזה בחינת פורים שהוא מלחמת המן עמלק. שעקר הכנעתו היתה על ידי לקיחת אסתר לבית אחשורוש שזהו בחינת תפלה בבחינת דין של הבעל כח. שעל ידי זה עקר מפלת המן עמלק כנ"ל. כי אסתר היא בחינת התפלה בבחינת דין, כי התפלה הוא בחינת אשה יראת ה' כידוע וכשהתפלה הוא בבחינת דין. אזי היא נקראת אסתר לשון הסתרה שהוא בחינת דין, בחינת ואנכי הסתר אסתיר וכו'. ואז כשהתפלה היא בבחינת דין אזי הסטרא אחרא רוצה לבלעה כדרכה תמיד שהיא בולעת את התפלה שהיא בבחינת דין כמבאר בהתורה הנ"ל. וזהו בחינת ותלקח אסתר אל בית המלך אחשורוש. שאסתר בחינת התפלה בבחינת דין, נלקחה לבית הסטרא אחרא למלכות הרשעה, כי הסטרא אחרא רוצה לבלעה. אבל היא היתה בעל כח גדול, ולא די שלא בלעה אותה, אדרבא, היא עמדה בבית הבליעה שלהם. עד שהסטרא אחרא נתנה הקאות על ידי זה, כי על

ידי זה שנלקחה אסתר, דהינו התפלה בבחינת דין אל הסטרא אחרא, על ידי זה היה עקר מפלת הסטרא אחרא, דהינו מפלת המן עמלק. ולא די שלא בלעו את ישראל כאשר עלה על מחשבתם הרעה אדרבא, ישראל יצאו אז מאפלה לאורה מיגון לשמחה. וחזר להם כל הקדשות שבלעו מהם, כמו שכתוב: ליהודים היתה אורה זו תורה ושמחה וכו'. ויקר-אלו תפלין וכו'. הינו שכל המצוות והקדשות שהסטרא אחרא רצתה לבלעם הכל החזירה אל הקדשה, כי הכרחה לתן הקאות על ידי לקיחת אסתר לבית אחשורוש. שהיא בחינת התפלה בבחינת דין שנלקחה להסטרא אחרא כנ"ל. ואז לא די שהחזירה לישראל כל הקדשות והמצוות וכל גדלתם וכבודם וחשיבותם, כמו שכתוב: וכל עבדי המלך והאחשדרפנים והפחות וכו' מנשאים את היהודים וכו'. עד שזכו אחר כך על ידי זה לבנין בית המקדש שבנה כרש בן אסתר והחזיר כל הכלים לבית המקדש ולא די בכל זה אף גם עצמות חיותם הכרחו להקיא. וזהו בחינת גרים הרבה שנתגירו אז, כמו שכתוב: ורבים מעמי הארץ מתיהדים וכו', הינו כנ"ל:

אות ה

וזהו בחינת תקף הנס של פורים שהוא נס נפלא אשר כמוהו לא נהיתה. וכמבאר בדברי רבותינו זכרונם לברכה מגדל הפלגת הנס של פורים. אשר אין דגמתו בכל הנסים שעברו עד ביאת משיח צדקנו. וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: כל המועדים בטלים וימי הפורים לא נבטלים. כי המן הרשע ימח שמו, בקש להשמיד ולהרג ולאבד את כל היהודים וכו'. כי המן עמלק שהוא זהמת הנחש. בחינת והנחש היה ערום שיונק מהדעת כנ"ל. שעל ידי זה נקטן המח בבחינת מחין דקטנות שעל ידי זה עקר התגברות תאות נאוף שהוא עקר היצר הרע. עקר הכנעתו על ידי התפלה בבחינת דין של הבעל כח הנ"ל שעומדת להסטרא אחרא בחינת עמלק בבית הבליעה שלו עד שמכרח לתן הקאות וכו'. כנ"ל. אבל זה הצדיק הבעל כח שנכנס למלחמה זאת להתפלל תפלה בבחינת דין כדי שתבלע אותה הנחש והסטרא אחרא. ועל ידי זה דיקא יוציא כל הקדשות וכו' כנ"ל. זה הצדיק צריך להיות בעל כח גדול מאד וצריך להתבונן מאד בכחו. אם יש לו כח לעמד במלחמה זאת. וצריך לידע עם מי הוא נלחם, כי לפעמים אף על פי שהצדיק הוא בעל כח גדול. ויש לו כח לעמד כנגד איזה סטרא אחרא וקלפה גדולה, אבל אף על פי כן לפעמים מתגברת סטרא אחרא וקלפה גדולה. כל כך שאין בכחו לעמד כנגדה. ועקר כלל כל הסטרא אחרא וזהמת הנחש הוא עמלק שכולל כל הסטרא אחרא וכל הקלפות וכל עובדי כוכבים שיונקים ממנו, כמו שכתוב: ראשית גוים עמלק. שעמלק כלול מכלם וכלם יונקים ממנו. ועל כן ה' יתברך בעצמו

צריך ללחם עמו, כמו שכתוב: מלחמה לה' בעמלק מדר דר. ועל כן לא היה יכל אפלו משה רבנו להכניעו לגמרי. וכמו שכתוב: ויחלש יהושע את עמלק וכו'. שפרש רש"י שחתך ראשי גבוריו ולא הרגו לגמרי. מכאן שעשו על פי הדבור, כי מלחמת עמלק היתה על ידי התפלה בבחינת דין של הבעל כח כנ"ל בתורה הנ"ל. ואף על פי שמשה רבנו עליו השלום, בודאי היה בעל כח גדול מאד, אף על פי כן לא היה יכל להכניעו לגמרי. כי אם היה רוצה להכניעו לגמרי, היה מתגבר בכח קלפה חזקה וגדולה כל כך שגם משה לא היה יכל לעמד כנגדה, כי קלפת עמלק מגיע עד אין תכלית. ואין מי שיכול לעקרו לגמרי. כי אם ה' יתברך בעת שיבוא משיח צדקנו, על כן הכרח משה ללחם עמו בחכמה גדולה על פי הדבור לחתך רק ראשי גבוריו. ולא להכניעו לגמרי. ועל כן מלחמה לה' בעמלק מדר דר, כי ה' יתברך בעצמו כביכול, צריך ללחם עמו בכל דור ודור, כי אין מי שידע איך להתנהג עמו כי אם ה' יתברך בעצמו. וזהו בחינת תקף הנס של פורים שהוא מפלת המן עמלק, כי המן עמלק רצה להתגבר אז בכל כחו עד שרצה לבלע את ישראל לגמרי, כי בקש להשמיד להרג ולאבד את כל היהודים והיה לו כח על ידי שנשאו נשים נכריות שהוא פגם תאות נאוף. שעל ידי זה עקר כחו. גם השתחוו לצלם שהוא פגם אמונה גם נהנו מסעדתו של אותו הרשע שהוא פגם תאות אכילה בחינת התגברות מזונא דגופא שהוא פגם אכילת עץ הדעת שעל ידי כל זה מתגבר זהמת הנחש שהוא בחינת קלפת המן עמלק, כמובן ומבאר בהתורה הנ"ל. שכל בחינות אלו, דהינו פגם אכילה ופגם נאוף ופגם אמונה תלויים זה בזה. והם פגמו אז בכל זה. ועל ידי זה התגבר עליהם המן עמלק שהוא עקר זהמת הנחש, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: המן מן התורה מניין? שנאמר: המן העץ וכו'. נמצא, שהמן הוא עקר פגם עץ הדעת וכל יניקתו היתה על ידי שחמל שאול על אגג זקנו שעל ידי זה נולד המן, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, כי מה שחמל שאול על אגג. זה בחינת רחמנות דסטרא אחרא שמשם עקר יניקת זהמת הנחש, בחינת והנחש היה ערום, כמבאר בהתורה הנ"ל, עין שם. והמן בגדל התגברותו אז חשב מחשבה רעה, כי ראה שישראל מרודים מאד מאד בתקף הגלות ויש עליהם פגמים וקטרוגים כאלה. עד שאז אם היה מתגבר עליהם בכח איזה קלפה קטנה בעלמא גם כן היה קשה לעמד כנגדו לגדל חלישות ישראל אז, אבל הוא ברשעתו ימח שמו, התחכם אז והתגבר עליהם אז בכל מיני כחות שיש לו וקבץ זרש אשתו וכל אוהביו וכל עשרת בניו. שהם כל העשרה כתרין דמסאבותא. ורצה להתגבר אז על מרדכי וישראל. בכח כל החמשים שערי טמאה שהם כלל כל הסטרא אחרא שעמלק כלול מהם. ועל כן עשה עץ גבה חמשים אמה ובכח כלם רצה להתגבר על ישראל אז בעת חלישותם הגדולה. בעת תקף הגלות בעת שהיו רחוקים מארץ ישראל, כי עקר הכנעת עמלק הוא על ידי ארץ ישראל, כמו שכתוב: בארץ אשר ה' אלקיך נותן לך נחלה לרשתה תמחה את זכר עמלק וכו'. 'בארץ דיקא, כי ארץ ישראל הוא על ידי כח מעשיו וכו' שמשם מקבלין עקר הכח לעמד כנגדו כנ"ל, דהינו שמארץ ישראל הוא עקר הכח של הצדיק הבעל כח שיכול להתפלל תפלה בבחינת דין שעל ידי זה מכניע המן עמלק. עד

שזוכה לכל הבחינות המבארים שם בהתורה הנ"ל. עד שזוכה לגלות אמונת חדוש העולם. שעל ידי זה יהיה חדוש העולם שלעתיד. שאז יתנהג כל העולם בבחינת ארץ ישראל, דהינו לגלות כח מעשיו של ה' יתברך שה' יתברך ברא הכל בכ"ח אתון וכו' כנ"ל. אבל כל עקר הכח של הצדיק שזוכה לכל זה הוא על ידי ארץ ישראל. ששם מאירין כח אתון כח מעשיו שמשם עקר הכח כנ"ל. ועל-כן עקר הכנעת עמלק הוא בארץ ישראל דיקא כנ"ל. כי משם עקר הכח לעמד כנגדו כנ"ל, אבל אז בסוף גלות בבל שהיו ישראל בגלות רחוקים מארץ ישראל והיו חלויים אז מאד. והוא התגבר עליהם בכל כחותיו כנ"ל. ורצה לבלע את ישראל חס ושלום לגמרי כנ"ל. על כן באמת היה אז עת צרה גדולה אשר כמוהו לא נהיתה. אבל ה' יתברך חמל על עמו ושלח לנו אז את מרדכי ואסתר. ומרדכי הוא בחינת משיח שכלול מכל הריחות טובות שנמשכין על ידי התפלה בבחינת דין של הבעל כח כמבאר בהתורה הנ"ל. כי מרדכי הוא בחינת בשמים ראש מר דרור שתרגומו מרי דכיא, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, הינו שהוא ראש לכל הבשמים והריחות של שמן המשחה, שזהו בחינת משיח שנקרא בשם משיח על שם שנמשח בשמן המשחה, כי משיח הוא עקר הכח של שמן המשחה, כי משיח הוא כלל כל הריחות טובות שבעולם. ועל כן על ידי שמן המשחה נתקדשין הדברים בקדשתן, דהינו המשכן ומזבח וכלי שרת וכהנים גדולים ומלכים, כי כל הקדשות מקבלין על ידי הריח טוב שהוא בחינת משיח שגדל וצומח על ידי הקול המשקה את הגן. שנמשך על ידי התפלה בבחינת דין של הבעל כח. שעל ידי זה הקול יכולין להוכיח ולהפך עוונות לזכיות חל לקדש. בבחינת נרדי נתן ריחו, כמבאר בהתורה הנ"ל. כי עקר הקדשה היא בחינת הנשמה שהיא חלק אלוק ממעל שעקר חיותה הוא הריח. ועל כן על ידי שמן המשחה שהוא בחינת ריח, בחינת משיח, על ידי זה מעלין כל הדברים מחל לקדש. ומרדכי נמשך משם, כי הוא בחינת בשמים ראש מר דרור. ועל כן היה לו כח גדול של משיח לעמד כנגד כל קלפות המן עמלק. ועל כן בכחו היתה יכולה אסתר לירד לבית אחשוורוש שהוא בית הסטרא אחרא. שזהו בחינת התפלה בבחינת דין שהסטרא אחרא רוצה לבלעה, אבל בכחו הגדול של מרדכי היהודי, על ידי זה לא די שלא בלע אותה אדרבא, היא עמדה להם בבית הבליעה שלהם עד שהכרחו להקיא ולהוציא כל הקדשות שבלעו. והמן עמלק נפל מאד מאד ותלו אותו ואת בניו על העץ, כי נפל ונכנע המן עמלק מאד על ידי התפלה בבחינת דין של הבעל כח שהיא בחינת אסתר וכנ"ל. וזהו בחינת תקף השמחה של פורים, כי על ידי כל הנ"ל נתעורר השיר שיתער לעתיד. בחינת שיר פשוט וכו'. שמשם כל השמחות שבעולם. כפי ההארה שמקבלין משם. ואז בפורים נתעורר זה השיר בהארה נפלאה מאד, כי אז הוא התנוצצות משיח בחינת מרדכי כנ"ל. ועל כן אז נמשך שיר ושמחה וחדוה גדולה עד אין קץ:

אות ו

וזה בחינת סעדת פורים שהיא מצוה גדולה להרבות בסעדה. לאכל ולשתות ולשמח, כי אז האכילה בקדשה בבחינת מזונא דנשמתא. כי על ידי הריח טוב שנמשך על ידי התפלה בבחינת דין וכו' כנ"ל על ידי זה זוכין למזונא דנשמתא, כי מכניעין מזונא דגופא בבחינת וידו אחזת בעקב עשו, כמבאר בתורה הנ"ל. ועל כן אז מצוה לאכל, כי אז זוכין למזונא דנשמתא כנ"ל, כי אז מכניעין קלפת עמלק שהוא מזרע עשו שהוא בחינת מזונא דגופא. בבחינת וידו אחזת בעקב עשו כנ"ל. ועל כן נקראת אסתר הדסה על שם ריח טוב כי על ידי התפלה בבחינת דין של הבעל כח שהיא בחינת אסתר על ידי זה זוכין לריח טוב שהוא חיות הנשמה. שעל ידי זה נתתקן הכל בבחינת נרדי נתן ריחו, כמו שמבאר בהתורה הנ"ל, עין שם כל זה היטב:

אות ז

וזהו בחינת מפלת עשרת בני המן. שהם עשרה כתרין דמסאבותא שעקר התגברותם הוא בחינת כפירות שמכניסין בלב להחליש אמונת חדוש העולם חס ושלוש. ועל כן הם עשרה כנגד עשרת הדברות שהם עשרה מדרגות של נבואה. שעל ידי זה עקר האמונה לזכות להאמין בחדוש העולם. שה' יתברך ברא את העולם בעשרה מאמרות. והם רוצים לפגם בכל זה חס ושלוש, אבל על ידי התפלה בבחינת דין של הבעל כח כנ"ל, על ידי זה זוכין לעשרה מדרגות של נבואה. ונתגלה אמונת חדוש העולם. שה' יתברך ברא את הכל בעשרה מאמרות. ועל כן אז נופלים יחד כל עשרת בני המן. כל עשר כתרין דמסאבותא, כי נופלים על ידי בחינת עשרת הדברות עשרה מאמרות שנתגלין אז כנ"ל. וזה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה שבפורים חזרו וקבלו את התורה מחדש, כמו שכתוב: קימו וקבלו וכו'. כי על ידי התפלה בבחינת דין בחינת אסתר כנ"ל. על ידי זה זוכין לבחינת נבואה בחינת רוח הקדש בחינת ותלבש אסתר מלכות. שלבשתה רוח הקדש, כמו שדרשו רבותינו זכרונם לברכה. וזוכין לעשרה מדרגות של נבואה. שהיא בחינת עשרת הדברות, בחינת קבלת התורה כמבאר בהתורה הנ"ל, עין שם:

וזה בחינת פסח וענין אסור חמץ, כי בפסח הוא יציאת מצרים ועקר יציאת מצרים היתה לגלות אמונת חדוש העולם. וזה היה עקר גאלת מצרים שעשה ה' יתברך עמנו אז נסים ומופתים גדולים ונוראים מאד מאד אשר לא נשמעו ולא נראו בכל הארץ ובכל הגויים. אשר על ידי כל זה נתגלה שיש אלקים שליט בעולמו לעשות בו כרצונו, כי הוא יתברך ברא את העולם יש מאין ברצונו והוא מנהיג את העולם. ובידו לעשות בעולם כרצונו לשנות הטבע בכל עת לעשות ממים דם ומדם מים ומאור חשך ומחשך אור וכיוצא בזה בשאר המופתים אשר על ידי כלם נתגלה אמונת אמתת אלקותו יתברך. שהוא יתברך חדש הכל ברצונו ועל כן בידו לעשות בכל העולם כרצונו. כמו שכתוב בכל המופתים:

למען תדע כי אני ה' בקרב הארץ, למען תדע כי אין כה' אלקינו. וכיוצא בזה שאר לשונות כאלה הכתובים בכל המופתים. כי כל המופתים היו לגלות אלקותו יתברך שהוא אמונת חדוש העולם, כי אי אפשר להאמין בה' יתברך כי אם כשמאמינים בחדוש העולם כמובן לכל משכיל באמת. נמצא, שעקר בחינת יציאת מצרים הוא לגלות אמונת חדוש העולם שהיא עקר האמונה שנתגלה על ידי כל המופתים הנוראים שעשה ה' יתברך לעינינו במצרים. ועל כן עקר יציאת מצרים היתה על ידי התפלה בבחינת דין של הבעל כח. שזהו בחינת והשלך לפני פרעה יהי לתנין. הנאמר בתחלת הגאלה שפרשו רבנו זכרונו לברכה על התפלה בבחינת דין הנ"ל, כמבאר בהתורה הנ"ל, עין שם. כי על ידי התפלה הנ"ל על ידי זה זוכין לגיר גרים. שזהו בחינת וגם ערב רב עלה אתם, דהינו גרים רבים שנתגירו אז. ועל ידי זה נתרבה הכבוד דקדשה. ועל ידי זה זוכין לנבואה שהוא מתן תורה ועל ידי זה נתגלה אמונת חדוש העולם שהיא בחינת ארץ ישראל. ועל ידי זה נתעורר השיר הנ"ל שהוא הקול המשקה את הגן. שעל ידי זה גדלים כל הריחות והיראות שעל ידי זה נכנע עקב דסטרא אחרא שהוא בחינת מזונא דגופא וזוכין למזונא דנשמתא וכו', כמבאר כל זה בהתורה הנ"ל. אבל אז בשעת יציאת מצרים אף על פי שכבר קבלו כח על ידי התפלה בבחינת דין של הבעל כח הנ"ל שעל ידי זה היה עקר יציאת מצרים כנ"ל, אף על פי כן עדין לא זכו לקבלת התורה וכל זמן שאין מקבלין את התורה. עדין אין נתגלה אמונת חדוש העולם בשלמות, כי עקר שלמות אמונת חדוש העולם הוא על ידי מתן תורה שהיא בחינת עשרה מדרגות של רוח נבואה ורוח הקדש שעקר ברור המדמה הוא על ידי זה. שעל ידי זה עקר שלמות האמונה להאמין בחדוש העולם שהוא עקר האמונה כמבאר בהתורה הנ"ל. ועל כן אז בשעת יציאת מצרים שהיו עדין קדם קבלת התורה עדין לא היה אפשר לברר המדמה בשלמות וכל זמן שאין המדמה מברר על ידי רוח נבואה שהוא מתן תורה. עדין אי אפשר לגלות בשלמות אמונת חדוש העולם. וכל זמן שאין נתגלה אמונת חדוש העולם אי אפשר לצאת מקלפת מצרים שעקר זהמתם היה על ידי הכפירות הנמשכין מהכופרים בחדוש העולם ימת שמם וזכרם. ועל כן

באמת היתה יציאת מצרים על ידי נס נפלא ונורא מאד מאד כמבאר בכתבי האר"י ז"ל, שה' יתברך המשיך עליהם מחין גדולים ונוראים מאד שלא בהדרגה ושלא כסדר, עין שם, הינו שאף על פי שלא זכו עדין לרוח נבואה בשלמות שהוא קבלת התורה. אף על פי כן המשיך עליהם ה' יתברך מחין גדולים שהם בחינת רוח הקדש, בחינת ברור המדמה. עד שנתגלה גם בשעת יציאת מצרים קדם קבלת התורה אמונת חדוש העולם ועל ידי זה יצאו ישראל ממצרים, כי עקר יציאת מצרים הוא על ידי אמונת חדוש העולם כנ"ל. ובשביל זה הצרכו לצאת בחפזון גדול כדי שלא יתאחזו בהם הקלפות שהם הכפירות מחמת שעדין לא זכו לקבלת התורה שעל ידי זה עדין לא נתברר המדמה בשלמות רק יציאתם מהכפירות וקלפת מצרים היתה בדרך נס שבאו עליהם הארת המחין שלא בהדרגה ושלא כסדר כמבאר בכתבים:

אות ט

ובשביל זה צריכין לאכל מצה בפסח. וחמץ אסור באסור חמור מאד בבל יראה ובל ימצא. ועקר אסור החמץ הוא על ידי המים דיקא, כי עקר הזהירות מחמץ למצה הוא דיקא משעה שנתנו מים בעסה. שאז צריכין לזהר מאד לבלי להשהות את העסה שלא תתחמץ על ידי המים, כי עקר אמונת חדוש העולם הוא בחינת מים, כי מים קדמו לעולם, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. מתחלה היה העולם מים במים וכו' וכן פרש רש"י בפסוק בראשית שהמים קדמו לכל הבריאה ועקר אמונת חדוש העולם היא רק להאמין בהתחלת הבריאה שהם המים. להאמין שה' יתברך ברא את תחלת הבריאה שהיא המים יש מאין המחלט. ואחר כך ברא מהם כל העולם ומלאו, כי עקר מה שצריכין להתחזק באמונה על חדוש העולם היא רק על ההתחלה כי מה שאחר הבריאה שברא ה' יתברך יש מיש, זה אינו חדוש אצל העולם כל כך, כי החדושים שה' יתברך מחדש יש מיש, זה אנו רואין בכל יום ובכל עת ובכל שעה כי באמת אנו רואין חדוש העולם בכל עת ובכל שעה. כי ה' יתברך מחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית. שבערב חמה שוקעת ונעשה חשך. ובבקר חוזר ומחדש אור החמה. וכן מחטה אחת שזורעין בארץ ה' יתברך מצמיח ממנה כמה שבלים גבוהים עם כמה מאות חטים. וכן מגרעין אחד מצמיח ברצונו אילן גדול ונפלא. ומטפה סרוחה הוא בורא ברצונו אדם גדול וחיה גדולה וכיוצא בזה פלאות הבריאה שאנו רואין בכל עת ובכל שעה. מה שה' יתברך בורא בריות נפלאות בכל יום ובכל עת ובכל רגע. אבל מחמת שכל אלו הבריות הנפלאות בורא אותם ה' יתברך יש מיש, כי כך גזר ברצונו שמיום הבריאה והלאה יברא הכל יש מיש. על כן אף על פי שאנו

רואין בעינינו חדושי בריותיו בכל עת. אף על פי כן אי אפשר להבין בשכל חדוש העולם מחמת שאז היה יש מאין. על כן צריכין להתחזק באמונה להאמין באמונה שלמה שהי' יתברך ברא הכל ברצונו בתחלת הבריאה יש מאין המחלט. ובאמת מי שיש לו מח אמת בקדקדו ומסתכל על האמת. אין שום חלוק אצלו בין חדוש העולם בתחלת הבריאה. ובין החדושים שהי' יתברך עושה בכל עת, כי כמו שאין יכולין להבין חדוש העולם של תחלת הבריאה, כמו כן אי אפשר להבין בשום שכל החדושים שהי' יתברך מחדש בכל עת, כי בודאי אם לא היינו רואים בעינינו שנצמח מגרעין אחד אילן גדול כזה בודאי לא היה שום חכם ומחקר מאמין בזה. שיוכל להיות נצמח מגרעין קטן כזה. אילן גדול כזה עם ענפים ועלים ופרות כאלה. ואיך היה אפשר לציר זאת בשכל ואף על פי כן אנו רואין בעינינו פלאות הבורא כאלה בכל עת. שנצמח אילן גדול מגרעין אחד. ואדם בעל דעה ובעל שכל נברא מטפה סרוחה. וכיוצא בזה שאר פלאות הבריאה מה שלא היה אפשר להבין כלל. אם לא היינו רואין אותם בעינינו. וגם עכשו שאנו רואין אותם בעינינו. אי אפשר לציר זאת בשכל ולהבין איך נעשה זאת. איך נמשך שכל ודעת לטפה סרוחה שיהיה מטפה לחה וסרוחה כזאת אדם בעל קומה ובעל צורה ובעל שכל כזה. רק הוא יתברך אמר ויהי הוא צוה ויעמד. וזה הבורא יתברך. שהוא יכול לברא מגרעין אחד אילן שלם, הוא יכול בודאי גם כן לברא יש מאין המחלט לגמרי, כי כמו שאי אפשר להבין בריאת יש מאין כן אי אפשר להבין בריאת יש מיש כנ"ל. ומאחר שאנו רואין בריאת יש מיש בכל יום ובכל עת. אף על פי שאין אנו מבינים זאת בודאי אנו מחיבים להאמין גם בבריאת יש מאין. רק מחמת שבריאת יש מאין לאו כל אדם זוכה לראות כי אם הצדיקים בעלי רוח הקדש, על כן אי אפשר לציר זאת בשכל. וצריכין לסמך רק על אמונה. הנמשכת על ידי בעלי רוח הקדש האמתיים. נמצא שעקר התחזקות מה שצריכין להתחזק באמונה להאמין בחדוש העולם. הוא רק על התחלת הבריאה שהיתה יש מאין. והתחלת הבריאה היתה ממים שהיו ראשונים לכל הבריאה, כי המים ברא אותם הי' יתברך בתחלה כנזכר לעיל. נמצא שעקר אמונת חדוש העולם תלוי במים שהם ראשונים לבריאה. שהם העקר שנבראו יש מאין המחלט, כי מה שנברא אחר כך נברא ממים שהוא יש מיש שאלו החדושים של בריאת יש מיש אנו רואין תמיד בכל עת. ועל כן מחמת שעקר אמונת חדוש העולם הוא במים, על כן מים יש בהם שני כחות חסד ודין ימין ושמאל, כמובן בזהר מים אנון לימינא וכו' (זהר וארא דף כד) כי במ ידן עמים יתן אכל למכביר (איוב לו) ופרש רש"י משל לנחתום וכו' ועל כן המים מטהרין מכל הטמאות ואי אפשר לכנס לשום קדשה כי אם על ידי טבילה. או נטילה ורחיצה במים, כגון כהנים בעבודתן שאי אפשר לו להתקרב לשום עבודה כי אם על ידי טבילה וקדוש ידיים ורגלים במים. וכן כלל ישראל לא נכנסו לברית כי אם על ידי טבילה במים וכו'. ולהפך מצינו שהמים עלולים לקבל טמאה. וכן אין האכל מכשר לקבל טמאה עד שיבוא עליו מים, כמו שכתוב: וכי יתן מים על זרע וכו'. כי עקר כל הקדשות והטהרות הם נמשכין כפי אמונת חדוש העולם, כי עקר הקדשה והטהרה, היא האמונה

הקדושה. ולהפך עקר הטמאה והזהמא ותקף הדין הוא על ידי כפירות חס ושלוש. ועל כן מחמת שעקר האמונה שהיא אמונת חדוש העולם הוא במים על כן צדיקים ילכו בס וכי'. שמי שזוכה לאמונה הוא מקבל על ידי המים כל הקדשות והטהרות. שכלם נמשכין מתחלת הבריאה שברא ה' יתברך את המים יש מאין שמשם כל הקדשות. כי בתחלת הבריאה היה הכל קדש כמבאר במקום אחר. אבל להפך פושעים יכשלו בס, שכל הכפירות שלהם הוא בבחינת מים דיקא שהם תחלת הבריאה יש מאין ששם עקר כפירתם ימח שמשם כנ"ל. ועל כן המים עלולים לקבל טמאה. כי עקר אחיזת הטמאה למי שבא לטמא הוא בבחינת מים דיקא שהם תחלת הבריאה יש מאין. ששם מגיע עקר כפירתם שהוא עקר הטמאה כנ"ל:

אות י

וזה בחינת חמץ ומצה. שעקר הזהירות מחמץ למצה הוא במים דיקא כנ"ל, כי תכף כשבא מים על העסה תכף ומיד צריכין לזהר מאד מחמץ לבלי להשהות את העסה כלל. כדי שלא יתאחזו בהמים הכפירות של מצרים שכופרים בחדוש העולם ימח שמשם שעקר כפירתם היא במים דיקא. שהם תחלת הבריאה יש מאין כנ"ל. ועקר הזהירות הוא לבלי להשהות את העסה שלא תחמץ במשך הזמן ועקר חמץ ושאר שנעשה במשך הזמן הוא על ידי הרוח והאוויר כנראה בחוש שהעסה עולה ונתפחת כשנחמצת, שזהו על ידי האוויר והרוח. ואז בפסח צריכין לזהר מזה מאד. שזהו עקר אסור חמץ ושאר שלא לאכל מעסה שעלתה בנפיחה ונחמצה, כי אז בשעת יציאת מצרים עדין לא נתברר בשלמות כח המדמה. מחמת שעדין לא היה מתן תורה ולא זכו עדין לרוח הקדש רוח נבואה בשלמות כנ"ל, על כן אז עדין יש שליטה לרוח שטות, 'רוח' דיקא. בחינת אויר ורוח טמא. שהוא בחינת רוח שטות, הפך רוח ואויר קדוש שהוא בחינת רוח הקדש, על כן צריכין לשמר אז את העסה מעת נתינת המים שלא תשהא. שלא ישלט בה רוח ואויר הטמא שהוא רוח שטות. שהוא רוח הטמא של המעוננים והמנחשים והמכשפים של מצרים שעל ידם מתקלקל המדמה. ובאים כפירות ואמונות כוזביות על ידם, דהינו כפירות בחדוש העולם שהוא בחינת מים כנ"ל. ועל כן אז בפסח בשעת יציאת מצרים שהוא קדם מתן תורה עדין לא זכו בשלמות לרוח הקדש כנ"ל, על כן צריכין אז לזהר מזה שזה עקר אסור חמץ לזהר שלא ישלט הרוח בעסה מעת נתינת המים שלא ישא עד שישלט הרוח ויחמיץ את העסה חס ושלוש. כדי שלא יתאחזו הכפירות במים שנמשכין מרוח שטות מחמת שעדין לא זכו לרוח הקדש בשלמות מחמת שעדין היה קדם

קבלת התורה כנ"ל. אבל בשבועות שכבר קבלו ישראל את התורה. וזכו לרוח הקדש בשלמות על כן אז צריכין להביא שתי הלחם מחמץ דיקא, כי אז הרוח והאוויר הוא בבחינת רוח הקדש אויר הקדשה שעל ידי זה מתברר המדמה יותר. ועל כן צריכין להביא חמץ דיקא, דהינו ששלטה בהם הרוח והאוויר, כי אז הרוח והאוויר נמשך מבחינת רוח הקדש שעל ידי רוח והאוויר הזה מתברר המדמה יותר. וזוכין לאמונת חדוש העולם בשלמות. שזהו עקר הטהרה שזהו עקר בחינת יציאת מצרים כנ"ל:

וזה בחינת שתי הרחיצות שרוחצין בליל פסח במים, כי אז צריכין להמשיך מימי הטהרה ביותר. שהם בחינת אמונת חדוש העולם שעל ידי זה עקר הטהרה שזהו עקר בחינת יציאת מצרים כנ"ל:

אות יא

על-פי התורה הנ"ל מבאר ענין ברכת הריח שמברכין לפניו ולא לאחריו, כמבאר בשלחן ערוך על הריח מברכין לפניו אבל לאחריו אין צריך לברך כלום, כי מבאר בהתורה הנ"ל. שעקר האמונה זוכין על ידי ברור המדמה שזוכין על ידי שמתקרבין לצדיק אמתני. שהוא מנהיג הדור שיש לו בחינת רוח הקדש רוח נבואה, עין שם היטב ועל ידי זה זוכין לאמונת חדוש העולם. שזה אי אפשר להשיג בשום שכל כי אם באמונה, כי עקר חדוש העולם היה על ידי אמונה, כמו שכתוב: וכל מעשהו באמונה. ועל כן היה כל העולם תלוי עד ששי בסיון שקבלו ישראל את התורה כי אז זכו לרוח נבואה וכו'. שעל ידי זה נתברר המדמה וזכו לאמונת חדוש העולם וכו', עין שם. וחדוש העולם של לעתיד יהיה גם כן על ידי אמונה וכו' וחדוש העולם שלעתיד יהיה בבחינת ארץ ישראל. ואז יתנהג העולם בבחינת ארץ ישראל שהנהגתה על ידי השגחה ונפלאות שלא כדרך הטבע. ואז יתער שיר חדש שהוא שיר של נפלאות וכו'. שעל ידי שיר הזה גדלים כל הריחות והיראות שזהו בחינת קול המוכיח הראוי וכו', עין שם כל זה היטב:

ועל-כן אין צריכין לברך ברכה אחרונה על הריח, כי כל הברכות שמברכין על כל דבר תחלה וסוף, הכל היא בשביל לגלות האמונה הקדושה, הינו אמונת חדוש העולם כי על ידי הברכות שמברכין על כל דבר. מגלין שה' יתברך ברא וחדש את העולם וכל אשר בו. כמו שאנו מברכין המוציא לחם מן הארץ. בורא פרי העץ. בורא פרי האדמה וכו'. שעל ידי כל זה אנו מגלין אמונת חדוש העולם. שהוא היוצר הוא הבורא יתברך שמו. ובשביל זה צריכין לברך על כל דבר תחלה וסוף כי בברכה ראשונה מגלין אמונת חדוש העולם של עכשו, דהינו חדוש העולם הזה. כמו שאנו מברכין

בתחלה בורא פרי העץ או בורא פרי האדמה וכו'. שבוה אנו מגלין שה' יתברך ברא את העולם הזה וכל אשר בו כנ"ל, אבל גם אחר האכילה צריכין לברך עוד ברכה אחרונה. וזה בשביל לגלות אמונת חדוש העולם של לעתיד, כי ברכה אחרונה מברכין אחר האכילה. אחרי שכבר נאכל ונתבטל ועבר מן העולם הדבר שאכלנו. ואזי עקר הברכה היא בבחינת אמונת חדוש העולם של לעתיד, כי כל דבר שבעולם יש לו התחלה ותכלית. ועקר הוא התכלית כי ה' יתברך לא ברא שום דבר לריק חס ושלוש, רק כל דבר שבעולם דומם צומח, הכל כאשר לכל צריך שיבוא אל התכלית הטוב, דהינו בעת שיהיה חדוש העולם של לעתיד. שאזי יהיו נכללין כל דבר שבעולם בשרש חיותם. האדם שבשבילו נברא הכל כידוע ועל ידי החיות שהאדם מקבל מאיזה דבר בקדשה ובטהרה ובברכה בכונה כראוי על פי דין תורה הקדושה על ידי זה מעלה הדבר לשרשו. ועל ידי זה יבוא זה הדבר לתכליתו. בעת שיהיה חדוש העולם של לעתיד. ועל כן אחר האכילה שאז כבר הגיע הסוף של הדבר שאכל, כי כבר עבר ובטל מן העולם, אז עקר הברכה שמברכין על החיות שקבלנו מזה המאכל. היא שעל ידי זאת הברכה יעלה זה החיות של הדבר שאכל לתכליתו ושרשו בעת שיהיה חדוש העולם. שאז יגמר בשלמות התקון של כל הדברים שבעולם כידוע. ובשביל זה מברכין ברכה אחרונה בורא נפשות רבות וכו', כי עקר הברכה אחרונה היא בבחינת עולם הנפשות שהוא חדוש העולם שלעתיד. שאז יהיה עולם הנשמות והנפשות. ובשביל זה על הלחם שהוא עקר חיות האדם מברכין ברכת המזון. ועקר ברכת המזון הוא לברך ה' יתברך על ארץ ישראל שנתן לנו, כמו שכתוב: ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלקיך על הארץ הטובה וכו'. כי ברכת המזון שהיא ברכה אחרונה, הוא בבחינת חדוש העולם של עתיד וחדוש העולם שלעתיד הוא בבחינת ארץ ישראל, כי אז יתחדש העולם בבחינת ארץ ישראל כנ"ל ועל כן עקר ברכת המזון הוא לברך ה' יתברך על ארץ ישראל. שזה עקר בחינת חדוש העולם שיתחדש בבחינת ארץ ישראל, שזהו בחינת הברכה אחרונה כנ"ל. ועל כן ברכה אחרונה חשובה יותר מברכה ראשונה, כי עקר הברכה מדאורייתא היא ברכה אחרונה שהוא ברכת המזון, כי חדוש העולם של לעתיד בודאי חשוב הרבה יותר מחדוש העולם של עכשו, כי עקר התכלית הוא העולם של לעתיד שהוא העולם הבא. וכל העולם הזה לא נברא כי אם בשביל לזכות לחדוש העולם של לעתיד שהוא עולם הבא אשרי הזוכה אליו:

נמצא, שברכה ראשונה וברכה אחרונה שמברכין על כל דבר הוא בבחינת אמונת חדוש העולם של עכשו. שזהו בחינת ברכה הראשונה. ובחינת אמונת חדוש העולם של לעתיד שזהו בחינת ברכה אחרונה שהיא בשביל להעלות הדבר לתכליתו האחרון. שהוא בחדוש העולם של לעתיד כנ"ל. ועל כן על הריח אין צריך לברך ברכה אחרונה, כי כל עקר הריח נמשך מבחינת חדוש העולם של לעתיד כמבאר בהתורה הנ"ל. שכל הריחות גדלים מבחינת קול הנגון שיתער לעתיד בעת שיהיה חדוש העולם וכו' כנ"ל. ועל כן הריח הוא חיות הנשמה, כי עקר חיות הנשמה הוא מבחינת חדוש העולם של עתיד שהוא עולם הנשמות. אשר כל תשוקת הנשמה וחיותה ושעשועה הוא רק משם, כי הנשמה ממאסת בעולם הזה ואין לה חיות רק מהריח. הנמשך מחדוש העולם של לעתיד שהוא חיי העולם הבא, על כן אין צריכין לברך על הריח ברכה אחרונה. לגלות אמונת חדוש העולם של לעתיד. מאחר שכל עקר הריח נמשך רק משם כנזכר לעיל:

אות יג

כי באמת מה שאנו צריכין לברך על כל דבר תחלה וסוף. כדי לגלות אמונת חדוש העולם של עכשו. ואמונת חדוש העולם של לעתיד כנ"ל. כל זה הוא רק בשביל ברור המדמה. שעל ידי זה עקר האמונה, כי לכאורה קשה למה לנו לברך הברכה בפה מלא דיקא לגלות האמונה, הלא היה די במחשבה, שיאמין במחשבתו שהי' יתברך ברא הכל. ועתיד לחדש הכל? אך מה שאנו צריכין לומר כל הברכות וההודאות בפה מלא דיקא, הכל הוא מחמת ברור המדמה. כי מחטא אדם הראשון. וכן כל אחד על ידי חטאיו על ידי זה נתבלבל המדמה. שזהו בחינת זהמת הנחש כמבאר בהתורה הנ"ל. שבלבול המדמה זהו בחינת זהמת הנחש. ועקר האמונה תלויה בהמדמה. וכפי שמברר כל אחד את הכח המדמה כמו כן זוכה לאמונה ולברר המדמה אי אפשר כי אם על ידי רוח נבואה רוח הקדש כנ"ל בהתורה הנ"ל. ובשביל זה צריכין לומר כל הברכות והתפלות וכו' בפה מלא דיקא. כדי לברר המדמה על ידי זה, כי על ידי הדבור הקדוש של הברכה והתפלה מתברר המדמה, כי הדבור דקדשה הוא בבחינת רוח ה' רוח הקדש, בבחינת רוח ה' דבר בי (שמואל ב כג) ועל כן על ידי שמדברין בפה מלא הדבורים הקדושים של הברכות והתפלות שהם נמשכין מבחינת רוח נבואה רוח הקדש. על ידי זה מתברר המדמה שעל ידי זה עקר האמונה כנ"ל. ועל כן אי אפשר לזכות לאמונה כי אם על ידי שמדברים דבורי אמונה בפה דיקא. כמו שכתב רבנו (בלקוטי תנינא סימן מד) האמונה תולה בפה של אדם. כמו שכתוב: אודיע אמונתך בפי הינו כנ"ל. כי אי אפשר לזכות לאמונה כי אם על ידי ברור המדמה שאינו

אות יד

ועקר המדמה אין לו כח כי אם בעשיה גשמית ששם יש לו כח לבלבל. ושם צריכין עקר הברור של המדמה. שזה בחינת מה שכתוב בכתבים שעקר אחיזת הקלפות הוא בעשיה, כי עקר אחיזת הקלפות הוא על ידי כח המדמה שהוא בחינת נגה, בחינת עץ הדעת טוב ורע. שעקר אחיזתו בעשיה גשמית דיקא. ושם צריכין עקר הברור, כי דע כי כח המדמה הוא בחינת הממצע בין גשמיות לרוחניות, בין גוף לנפש. כי כח המדמה הוא בחינת תכלית הרוחניות של כל הגשמיים. והוא תכלית הגשמיות של הרוחניות. ועל כן הוא בחינת הממצע שמחבר גשמיות ורוחניות, כי כל הדברים הגשמיים שבעולם אנו יכולים לצירם במח כתבניתם ודמותם ממש. וזה הכח שמציר כל הדברים במח זה בחינת כח המדמה כי כח השכל האמתי הפנימי רחוק ונעלם מאד מכל מיני גשמיות. רק עקר הציור הוא על ידי כח המדמה כמבאר כל זה בספרים. וזה הציור שמצירין דבר גשמי במח. זה הציור הוא תכלית הרוחניות של אותו הדבר, אבל כנגד הדעת זה הציור הוא בחינת תכלית הגשמיות, כי אף על פי שאין בהציור שבדעת שום גשמיות, אף על פי כן מאחר שמציר בדעתו דבר גשמי הוא נחשב תכלית הגשמיות נגד פנימיות הדעת, אבל נגד הדבר הגשמי בעצמו הוא בבחינת תכלית הרוחניות. מאחר שאנו מעלין דבר גשמי אל המח. ומצירין ציורו לבד במח בלי שום גשמיות כלל. והבן הדבר היטב. נמצא שכח המדמה הוא בבחינת ממצע בין גשמי לרוחני. ורק על ידי הכח הזה יכולין להושיט ולהודיע ציור דבר גשמי להמח והדעת וכמבאר מזה בספרים. ועל כן שם בבחינת הכח המדמה שם עקר הנסיון והבחירה של כל אדם. ושם עקר אחיזת בחינת עץ הדעת שהוא בחינת נגה בחינת מתקלא שמשם עקר הנסיון והבחירה כידוע, כי עצם השכל הוא גבה ממלאך ורחוק בודאי מכל חטא ומכל תאוה. ומכל גשמיות העולם הזה. ולהפך גוף החמר הוא בחינת בהמה שאין לה שום בחירה. ואין לה כח להטות משום תאוה. ועקר הנסיון והבחירה הוא רק מחמת חבור הנפש והגוף. ועקר החבור הוא על ידי בחינת הכח המדמה שבאדם. שיש לו כח לנטות לכאן או לכאן, כי מי שזוכה לברר המדמה אזי זוכה על ידי זה לאמונה שלמה לאמונת חדוש העולם וכו' כנייל. ואז יזכה לעלות דרך המדמה אל עצם השכל הפנימי שהיא הנשמה. ועל ידי זה יזכה לרב טוב הצפון עין לא ראתה וכו'. כי המדמה הוא בחינת סלם מצב ארצה וראשו מגיע השמימה וכו'. ולהפך להפך, כי כל הנפילות והירידות של כל הרחוקים שנתרחקו מה' יתברך. הכל היה על ידי שלא בררו

המדמה על ידי התקרבות לצדיקים אמתיים וסמכו על דעת עצמן. ועל ידי זה נאבדו ונטרדו מן העולם. כי באמת הדעת והחכמה של כל בני אדם שבעולם. אפלו של החכמים הגדולים הכל הוא רק בחינת כח המדמה שרבו מערב בדמיונות כוזבים. ואין מי שיזכה לשכל אמת. כי אם הנביאים בעלי רוח הקדש ושארי צדיקים אמתיים כיוצא בהם, כי בכל דור ודור נמצאים בעלי רוח הקדש אפלו אחר שפסקה הנבואה כמבאר באריכות בכתבי האר"י ז"ל וכמבאר בהתורה הנ"ל, עין שם. ומי שרוצה לזכות לחיים אמתיים, דהינו לאמונה שלמה שזה עקר החיים. אי אפשר לזכות כי אם על ידי שישתדל ויתאמץ ויבקש הרבה מה' יתברך שיזכה להתקרב לצדיקים אמתיים כנ"ל. שעל ידם דיקא יזכה לברר המדמה שעל ידי זה עקר האמונה כנ"ל. שזהו עקר בחינת קבלת התורה. על ידי שזכו להאמין במשה רבנו. שעל ידי זה זכו לקבל בחינת רוח נבואה רוח הקדש. ועל ידי זה נתקים העולם. כי על ידי זה נתגלה אמונת חדוש העולם כנ"ל בהתורה הנ"ל:

אות טו

נמצא שעקר אחיזת המדמה הוא רק בעשיה גשמית. ששם צריכין עקר הברור. ועל כן על הריח אין צריך לברך רק ברכה ראשונה. שאז עדין נאחז הריח בדבר גשמי על כן צריכין לברך הברכה ראשונה. כדי לברר בחינת המדמה. כדי לגלות אמונת חדוש העולם. אבל אחר שקבל הריח שאז הריח שקבל אינו מלבש בשום דבר גשמי והוא רק חיות הנשמה, על כן אין צריך עוד ברכה אחרונה, כי אין צריך ברור המדמה עוד. מאחר שכבר נתפשט מן הגשמיות שאז אין עוד שום שליטה להמדמה לבלבל חס ושלום. ועל כן הריח נכלל תכף בבחינת חיות הנשמה שהוא בחינת חדוש העולם של לעתיד. מאחר שאחר שמריחין הריח אין מלבש עוד בשום גשמי. ואין עוד כח להמדמה לבלבל כלל. מה שאין כן שארי דברים שגם אחר האכילה עדין נשאר בגוף גשמיות המאכל וצריכין לברר פנימיות החיות מכח המדמה שנאחז בגשמיות. כדי לכלול בהתכלית שהוא בחינת חדוש העולם של לעתיד. על כן צריכין לברך גם ברכה אחרונה בשביל ברור המדמה. כדי לגלות על ידי הברכה בפה בחינת חדוש העולם של לעתיד

וזה בחינת הדרך לארץ ישראל. מה שצריכין יסורים גדולים קדם שבאין לארץ ישראל, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה שארץ ישראל הוא אחד מהדברים שבאים על ידי יסורין. וצריכין כמה טלטולים ולסבב דרכים רבים קדם שבאין לארץ ישראל. וגם אבותינו כשיצאו ממצרים לכבש ארץ ישראל. הסבם ה' יתברך בכמה דרכים שונים קדם שזכו לבוא לארץ ישראל, כמו שכתוב: ולא נחם אלקים דרך ארץ פלשתים כי קרוב הוא לארץ ישראל כפי שפרש רש"י שם. ויסב אלקים את העם דרך המדבר ים סוף וחמשים עלו וכו'. וזה בחינת חמשים יום של ספירת העמר כדי לזכות לקבלת התורה שעל ידי זה נתברר המדמה כנ"ל. שעל ידי זה זוכין לאמונת חדוש העולם שלעתיד שזהו בחינת ארץ ישראל כנ"ל, כי אי אפשר לבוא לארץ ישראל כי אם על ידי ברור המדמה. שעל ידי זה עקר האמונה, שעל ידי זה יהיה חדוש העולם שלעתיד, שזהו בחינת ארץ ישראל כנ"ל. ועל כן צריכין לסבב הדרך ולסבב כמה טלטולים בכמה מקומות משנים, כי עקר אחיזת המדמה הוא בארץ הגשמי הזה, כי הארץ היא תכלית הגשמיות ששם עקר אחיזת המדמה. וזהו בחינת מעלת ארץ ישראל שהיא ארץ גשמי שקדושה בקדושה כזו עד ששם על ידי הארץ הקדושה הגשמי דיקא, זוכין לאמונה שלמה בתכלית השלמות, כי הארץ הגשמי היא קדושה שם כל כך עד שהארץ הגשמי דיקא של ארץ ישראל הוא בבחינת ברור המדמה. שעל ידי זה עקר האמונה ועל כן צריכין לסבב כמה טלטולים בכמה מקומות משנים. הכל בשביל ברור המדמה, כי בכל מקום שבאין לשם בעת שעוסקין בהדרך של ארץ ישראל. ושם בכל מקום ומקום יש בלבולים של בלבול המדמה. ועל ידי שהולכין דרך שם בשביל לבוא לארץ ישראל. מאחר שפנימיות תכלית כונתו שהולך בכל אלו המקומות. הכל היא בשביל לבוא לארץ ישראל, על ידי זה הוא מברר בכל מקום ומקום ניצוצי האמונה שנפלו על ידי בלבול המדמה שנאחז בזה המקום. ועל כן בכל פסיעה ופסיעה שהולך בשביל הנסיעה לארץ ישראל או לשאר דבר שבקדושה. ובפרט להתקרב לצדיק אמת, אזי בכל פסיעה ופסיעה הוא מברר המדמה בכל מקום שדורך שם. מאחר שכונתו בשביל ארץ ישראל שמשם עקר ברור המדמה כנ"ל. ועל כן על פי רב צריך לסבב הדרך הרבה, הכל כפי מה שצריך לברר המדמה, כפי שרש נשמתו. וכפי מעשיו שעשה בגלגול זה ובגלגולים אחרים. ואז יזכה לבוא לארץ ישראל ששם עקר תכלית שלמות תקון המדמה כי שם היא בחינת חדוש העולם של לעתיד שיהיה בבחינת ארץ ישראל כנ"ל בהתורה הנ"ל:

ובשביל זה נקרא הארץ אדמה. לשון דמיון, הינו בחינת המדמה, כמו שכתוב: וביד הנביאים אדמה. כי עקר אחיזת המדמה הוא בבחינת הארץ שהוא תכלית הגשמיות כנ"ל. ובשביל זה נקרא האדם בשם אדם על שם המדמה. שהוא לשון דמיון בחינת מדמה. כי עקר האדם נברא בשביל

אות יז

וזה בחינת ספירת העמר שהוא כדי שיטהרו נפשות ישראל מזהמתם, הינו מזהמת מצרים שהיא בחינת זהמת הנחש שהיא בחינת בלבול המדמה, כמבאר בהתורה הנ"ל. שבלבול המדמה הוא בחינת זהמת הנחש. ועקר הקדשה והטהרה של איש הישראלי הוא כשזוכה לטהר ולברר המדמה. שזהו בחינת הברור והטהרה מזהמת הנחש כנ"ל. שזהו עקר עבודת האדם כידוע. ובשביל זה צריכין לספר ספירת העמר קדם קבלת התורה כדי לטהרנו מזהמת הנחש, הינו מבלבול המדמה כנ"ל. ועל כן צריכין לספר הימים, כי הספירה והמנין הוא בבחינת המדמה ששם כל הדמיונות והתמונות, כי עקר הספירה והמנין הוא רק במקום שיש שנויים ודמיונות, כי למעלה בתכלית השרש כלו אחד. ואין שם שום דמיון ושם כלו אחד. ואין שיד שם ספירה ומנין כלל. ועקר הספירה במקום שיש שנוי התמונות והדמיונות והציורים של כל הנבראים שבעולם. שכל אחד משנה מחברו בדמותו ותבניתו. ושם עקר הספירה והמנין. וכל השנויים והדמיונות והתמונות כלם הם בבחינת כח המדמה. ועל שם זה נקרא מדמה לשון דמיון ותמונה, כי המדמה בשרשו גבה מאד. כי נמשך משרש התחלת נקדת הבריאה שהיא תחלת הצמצום, כי תכף כשנתהוה הצמצום של התחלת הבריאה כידוע, תכף התחיל שרש המדמה, כי המדמה הוא בחינת צמצום השכל. כמו האדם כשנסתלק שכלו כגון בשנה וכיוצא אין נשאר אצלו רק המדמה שהוא רק הרשימו של השכל. וכמו כן למעלה בשרשו תחלת הצמצום שהוא בחינת הסתלקות אור השכל העליון שהוא שרש כל הבריאה כלה כידוע, כי בלא זה לא היה מקום לבריאה. ולא היה אפשר להתהוות שום נברא וכו'. זאת הבחינה של תחלת הצמצום זהו בחינת שרש המדמה. שמשם שרש הבחירה כנ"ל, כמובן בספרים ובפרט בדברי רבנו זכרוננו לברכה ששרש הבחירה נמשך מתחלת הצמצום שזהו בחינת שרש המדמה כנ"ל. וזאת הבחירה הוא בחינת כח ההיולי הנזכר בספרי המחקרים ששם כלם נבוכים בדעות זרות ונבוכות אשר על ידי חקירות אלו הנמשכין משם רבים נתפקרו, כי באמת אי אפשר להבין ולהשיג ענין זה בדעת אנושי כלל. ועל זה נאמר במפלא ממך אל תדרש. כי הוא סוד סתרי מעשה בראשית. וצריכין לסמך רק על אמונה שהיא בחינת ברור המדמה. שהוא שרש הבריאה באמת, כמו שכתוב: וכל מעשהו באמונה. (ועין מזה בדברינו בכמה מקומות). וזה עקר בחינת אמונת חדוש העולם, כי חדוש העולם אי אפשר להשיג בשכל. מחמת שאי אפשר להבין בשכל תחלת

שרש הבריאה. אשר מזה באים כל הקשיות שלהם ובודאי אי אפשר להבינו, כי תחלת שרש הבריאה נמשך מהסתלקות השכל, מבחינת חלל הפנוי שהוא תחלת הצמצום שהוא בחינת שרש המדמה. שהוא הסתלקות השכל ולא נשאר רק הרשימו שהיא בחינת שרש כח המדמה שעל ידי הרשימו הזאת. יש כח ביד האדם להתחזק באמונה שלמה אם ירצה, אבל אם ירצה לחקר ולהבין בודאי יפל באין סומך, כי אי אפשר להבין כי השכל נסתלק משם. רק על ידי הרשימו שנשאר שהיא בחינת שרש כח המדמה. על ידי זה יש לו כח להאמין באמונה שלמה בהאמת, כי זה הכח השאיר ה' יתברך בהרשימו שנשארה אחר הצמצום. שיהיה כח על ידי הרשימו הזאת להתחזק באמונה מי שירצה. ושם עקר שרש הבחירה. ששרשה אמונה שהיא יסוד כל המצוות, כמו שכתוב: כל מצותך אמונה. וכמו שכתוב: בא חבקוק והעמידן על אחת וצדיק באמונתו יחיה. ומשם שרש כל השמות והכנויים והתארים והשבחים של ה' יתברך. שכלם הם בבחינת המדמה דקדשה, כמו שכתב רבנו זכרוננו לברכה בהתורה הנ"ל בסופה על פסוק ליום חגנו, עין שם. מבאר שם שכל השבחים והתארים שאנו מתארין ומשבחין אותו יתברך כלם הם בבחינת המדמה, כי בפנימיות השכל ה' יתברך מפשט מכל השבחים והתארים, עין שם. כי ה' יתברך למעלה מכל השמות והכנויים והתארים כידוע. ואלו לא היה הצמצום לא היה שום בריאה. ולא היו יכולין לקרותו יתברך בשום שם. רק מאהבתו וחמלתו שרצה להיטיב לזולתו. צמצם עצמו כביכול עד שסלק אור השכל ופנה מקום לבריאת העולמות. ולא נשאר שם כי אם הרשימו. בחינת שרש כח המדמה שהוא כח האמונה, דהינו הכח שיש להאדם להאמין בהאמת כנ"ל. ועל ידי זה נתהוו כל המדות וכל הבריאה. ועל ידי זה נתן לנו רשות לקרותו באלו השמות והכנויים והתארים והשבחים. ושם מתחיל הספירה והמנין, כי לפני אחד מה אתה סופר כידוע ועקר שרש המנין והספירה מתחיל אחר הצמצום שהוא שרש המדמה כנ"ל. נמצא, שהספירה והמנין הוא בבחינת המדמה כנ"ל. ועל כן על ידי מצות ספירת העמר, 'ספירה' דיקא. על ידי זה מבררין המדמה, כי עקר הספירה היא בבחינת המדמה כנ"ל. ועל כן סופרין לעמר, כי עמר שעורים הוא בחינת תקון וברור המדמה, כי כח המדמה הוא כח הבהמיות, כי גם הבהמה יש לה כח המדמה ושעורים הם מאכל בהמה. ועל ידי העמר שמביאין מן השעורים שהוא מאכל בהמה ומניפין אותו לה' יתברך בכל הששה קצוות מעלה ומוריד למי שמעלה ומטה שלו, מוליך ומביא, למי שארבע רוחות שלו. על ידי זה מבררין המדמה שהוא בחינת כח הבהמיות. וממשיכין אמונת חדוש העולם שה' יתברך ברא הכל. כל הששה קצוות. ועל כן סופרין אחר כך הימים לעמר, כי על ידי שסופרין ומונין הימים לעמר. על ידי זה מבררין המדמה שהוא בחינת ספירה ומנין, בחינת עמר שעורים שהוא מאכל בהמה כנ"ל. ועל ידי זה זוכין לטהר עצמנו מזהמת הנחש שהוא בלבול המדמה כנ"ל. ועל ידי זה זוכין לקבלת התורה שאז נשלם תקון וברור המדמה בתכלית השלמות:

אות יח

כי עקר ברור המדמה על ידי קבלת התורה שהיא רוח נבואה כנ"ל בהתורה הנ"ל, אבל אי אפשר לקבל את התורה כי אם על ידי שאנו עוסקין בתחלה לקדש עצמנו להמשיך עלינו קדשת ברור המדמה. שנמשך מקדשת קבלת התורה:

כי זה כלל בכל הדברים שבקדשה כשאדם רוצה לעשות איזה דבר שבקדשה כדי לזכות לתכלית הטוב שזוכין על ידי מצוה הזאת, אזי אי אפשר לו להגיע לקדשה זאת כי אם כשמסיעין לו מן השמים ומאירין עליו ההארה בהעלם משרש הקדשה הזאת שהוא רוצה להגיע אליה ובלא זה לא היה אפשר לו לעולם להגיע לקדשה זאת למשל לענין קיום מצוה אחת כגון כשאדם רוצה לזכות לקנות אתרוג נאה ומיניו ויש לו מניעות רבות על זה, כגון שאין אתרוגים מצויים. או שהם ביקר גדול והוא עני ואין לו ממון לקנותו. והוא משתוקק ומתגעגע ומתיגע ביגיעות ומחפש דרכים איך להשיג ולהגיע לקנות האתרוג, אזי הבא לטהר מסיעין לו, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. והסיוע דלעלא הוא ממקור שרש הקדשה של המצוה הזאת שהוא עוסק להגיע, דהינו לענין זה שרוצה לקנות אתרוג אזי שולחין עליו הארה מלמעלה. משרש קדשת האתרוג וזאת הקדשה הולכת לסייע ולחזק רצונו נגד המניעות שמתגברים עליו. עד שזוכה למצא האתרוג. וזה בחינת הבא לטהר מסיעין לו, כי הסיוע הוא משרש הקדשה הזאת שהוא רוצה להשיגה. וכן היא בכל המצוות. ולולי זאת לא היה באפשרי להאדם לעמד כנגד המניעות העומדים כנגדו למנעו מן הקדשה. כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה אלמלא הקדוש ברוך הוא עוזרו היה נופל בידו. והעזר והסיוע הוא מזאת הקדשה בעצמה כנ"ל. ובפרט כשאדם רוצה להשיג איזה קדשה הנוגעת לכלל יהדותו כגון להתקרב לצדיקים וכשרים אמתיים. שעקר ברור המדמה שעל ידי זה עקר האמונה תלויה בהם או כשרוצה לבוא לארץ ישראל כלליות הקדשה שאזי מתגברים כנגדו המניעות בלי שיעור. ואם לא היה הקדוש ברוך הוא עוזרו לא היה אפשר לו לשבר המניעות ולבוא להצדיק או לארץ ישראל. אך ה' יתברך עוזרו ומסיעו בכל פעם והסיוע הוא ששולח עליו הארה וקדשה מהצדיק בעצמו. או מארץ ישראל בעצמה ועל ידי ההארה הזאת יש לו כח לשבר המניעות ולבוא לארץ ישראל ולהצדיק האמת כנ"ל וזה בחינת מה שפרש רש"י על פסוק:

ואשד הנחלים אשר נטה לשבת ער (במדבר כא) שכיון שרצו ישראל לכנס לארץ חרד ההר של ארץ ישראל ובא לקראתם כחתן לקראת כלה וכו', הינו כנ"ל. שמחמת שרצו לכנס לארץ ישראל בא קדשת ארץ ישראל לקראתם וסיעה אותם להכניע האמורי והאמות שהם בחינת המונעים

מארץ ישראל ואז מחמת שרצו כל ישראל לכנס לארץ ישראל נתעוררה קדשת ארץ ישראל ויצאה לקראתם בהארה גדולה כל כך עד שגם בגשמיות נתקרב ההר ובא לקראתם כמו שפרש רש"י שם. ועל כן קדם קבלת התורה שתכליתה היא לזכות לברור המדמה. כדי לזכות לאמונת חדוש העולם שעל ידי זה נזכה לחדוש העולם של לעתיד שהוא בחינת ארץ ישראל שעל ידי זה יתעורר שיר של נפלאות וכו'. שזהו עקר התכלית שעל ידי כל זה נזכה להכיר את בוראנו ויוצרנו יתברך, על כן קדם קבלת התורה אנו צריכין לספר ספירת העמר. כדי להמשיך עלינו קדשת ברור המדמה על ידי מצוה זאת כנ"ל. שזהו בחינת קדשת קבלת התורה כנ"ל. ועל ידי זה שאנו ממשיכין עלינו קדשה זאת של קבלת התורה. על ידי זה בעצמו יש לנו כח לקבל את התורה בשבועות. ואז זוכין לתכלית שלמות תקון ברור המדמה כנ"ל:

אות יט

ועל-פי זה תבין מה שמבאר בהתורה הנ"ל. שצריכין לראות להשתדל מאד להתקרב לצדיק אמת. כדי לזכות לברור המדמה. שעל ידי זה יזכה לאמונה שלמה שהיא העקר כנ"ל. ולכאורה קשה. הלא גם להצדיק האמת בעצמו אי אפשר להתקרב כי אם על ידי אמונה, כי אם לא יהיה לו אמונה, לעולם לא יזכה להתקרב להצדיק האמת. כי יפלו לו עליו קשיות שאי אפשר להבינם בדעתו. מחמת שהצדיק גבה ונשגב ונעלם משכל העולם מאד. ואם כן נפל פתא בבירא, מהיכן יזכה לאמונה. הלא אי אפשר לזכות לאמונה כי אם על ידי הצדיק. ולהצדיק בעצמו אי אפשר להתקרב כי אם על ידי אמונה. וענין כזה קשה עוד בכמה מקומות, כי מצינו רב הדברים שתלויים זה בזה. ואם כן מהיכן ההתחלה. וכמבאר מזה בדברי רבנו זכרונו לברכה שאמר שיש כמה דברים שתלויין זה בזה. ואין יודעין מהיכן ההתחלה. אך באמת גם זה מסוד סתרי הבחירה, כי כח הבחירה של האדם אי אפשר להבינו, כי כח הבחירה היא מגדלת נפלאות הבריאה אשר בכל הבריאה כלה מראש ועד סוף לא נמצא דבר נפלא יותר מזה, כמבאר בספרים שכח הבחירה הוא חדוש נפלא ונורא יותר מכל החדושים של כל הבריאה כלה. והוא מובן מאד לכל משכיל. שאין שום דבר בכל הבריאה שיהיה חדוש כל כך כמו הבחירה שברא ה' יתברך כח במין האנושי שיהיה לו כח לעשות רצונו יתברך או למרות עיני כבודו חס ושלוש, ובאמת אי אפשר להבין בשום שכל שרש הכח של הבחירה. ועקר כח הבחירה נמשך מהעדר הידיעה וכמובן בדברי רבנו זכרונו לברכה. והכלל, שהאדם צריך לבחור רק בהאמת לאמתו. ולהשתוקק תמיד אל האמת באמת, כי יש נקדה דקדשה בכל אחד

מישראל שהיא נקדת האמונה הקדושה. שעל ידי זה בפנימיות נפשו הוא רוצה וחפץ מאד להתקרב להאמת, דהינו להצדיק האמת שהוא שרש כל העולמות, כמו שכתוב וצדיק יסוד עולם וכמבאר מזה בדברי חכמינו זכרונם לברכה. ואזי כשהאדם מתחיל להשתוקק להתקרב להצדיק אמת. אזי הבא לטהר מסייעין לו, הינו שנמשך עליו ההארה משרש קדשת הצדיק בעצמו. ועל ידי זה הוא זוכה להתגבר בהשתוקקות וכסופים ורצונות חזקים יותר. וכל מה שמתגבר ברצון חזק יותר להתקרב להצדיק. נמשך עליו קדשת הצדיק יותר. ומסיעו ביותר לשבר המניעות עד שזוכה לבוא להתקרב אליו. ואזי יזכה על ידי הצדיק לאמונה וכל טוב כנ"ל. וענין זה מרמז קצת גם בכתבי האר"י ז"ל, שמבאר שם, שכשאדם רוצה לעשות איזה מצוה אזי באה זאת הנשמה שהיתה עוסקת במצוה זאת ומסיעה לו לעשות המצוה, ובלא זה לא היה יכל לגמרה מעצם המניעות של הבעל דבר. וזה סוד הבא לטהר מסייעין לו, עין שם הינו כנ"ל. כי הנשמה שעסקה בחייה במצוה זאת היא נכללת עכשו בשרש קדשת המצוה הזאת, כי כפום מה דאתדבק בר נש בהאי עלמא הכי וכו'. ועל כן כשאדם רוצה עכשו בזה העולם לקיים מצוה זאת באה עליו נשמת אותו צדיק. ועל ידי זה נמשך עליו שרש הקדשה של המצוה הזאת, כי שם נכללה נשמה של זה הצדיק כנ"ל ועל ידי זה זוכה לגמר המצוה הזאת

וכנ"ל:

הזאת

המצוה

לגמר

אות כ

וזה בחינת מה שכתבנו למעלה בתחלת הדרוש הזה שהכח של הבעל כח שיכול להתפלל תפלה בבחינת דין. נמשך מאמונת חדוש העולם. שהיא בחינת כח מעשיו הגיד לעמו וכו', עין שם. ולכאורה מבאר בהתורה הנ"ל להפך, כי שם מבאר להפך שעל ידי התפלה של הבעל כח הנ"ל. זוכין לכל הבחינות המבארין שם עד שזוכין לאמונת חדוש העולם, עין שם. אך על פי הנ"ל מבאר הכל על נכון, כי באמת בכל הקדשות כלם זה תלוי בזה. ונעוץ תחלתו בסופו וסופו בתחלתו, כי בודאי זה הבעל כח הנ"ל שמתפלל תפלה בבחינת דין שעל ידי זה זוכה לכל הבחינות הנזכרות לעיל. עד שזוכה לגלות אמונת חדוש העולם. כל כחו מקבל משם בעצמו מבחינת שרש האמונה הנ"ל. ובלא זה לא היה לו כח לזה, אך מחמת שהוא כבר קבל קדשה משם על ידי זה יש לו כח להתפלל תפלה בבחינת דין הנ"ל. עד שזוכה לבוא לזה בשלמות לגלות אמונת חדוש העולם כנ"ל. וכן היא בכל הקדשות שבעולם כנ"ל. ועל פי זה יתרוצו לך כמה קשיות כאלה בדברינו בכמה מקומות:

אות כא

וזה בחינת והארץ היתה תהו ובהו וחשך על פני תהום ורוח אלקים מרחפת על פני המים . ודרשו חכמינו זכרונם לברכה דא רוחו של משיח (זהר ויחי ר"מ) הינו בחינת הנ"ל שגם בתחלה כשהיה העולם תהו ובהו וחשך. היה אז תכף קיום העולם על ידי רוחו של משיח שיבוא בקץ העולם, כי ה' יתברך מגיד מראשית אחרית. וממשיך תקון העולם בעת החרבן והגלות מקץ האחרון. שהוא בחינת רוחו של משיח שהוא עקר תקון העולם בסוף קץ האחרון. וממנו ממשיך תקון לקיום העולם גם בעת החרבן והגלות, ובלא זה לא היה לנו שום קיום חס ושלו, בתקף הגליות. ובפרט בגלות הארץ המר הזה. אשר ירדנו פלאים בגשמיות ורוחניות וכל אחד ואחד ירד ונפל למקום שנפל. כמו שיודע כל אחד בנפשו ולולא ה' שהיה לנו שהוא ממשיך עלינו גם עכשו בתקף עמק נפילתנו וגלותנו הארה נפלאה בהעלם גדול מרוחו של משיח שיבוא במהרה בימינו. לולא זאת כבר אבדנו בענינו. וכל זה מרמז בפסוק והארץ הנ"ל, כי רבותינו זכרונם לברכה דרשו פסוק זה על כל הגליות שמרמזים בתהו ובהו וחשך וכו', כמבאר במדרשים . אך כל הקיום שלנו בגליותנו בפרט בגלות הזה הוא על ידי בחינת ורוח אלקים מרחפת על פני המים דא רוחו של משיח. שמרחף על פני מימי התהום. שלא יבלעו אותנו לגמרי חס ושלו, שעל ידי זה לבד יש לנו קיום, הינו כנ"ל שה' יתברך ממשיך הקדשה מהתכלית האחרון. כדי שיהיה לנו כח להתגבר להתעורר לשוב אליו יתברך וכנ"ל:

אות כב

וזה בחינת מה שה' יתברך מקדים רפואה למכה. כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: אחר הדברים האלה גדל המלך אחשורוש וכו'. אחר שברא ה' יתברך רפואה למכה, הינו כנ"ל. שבשעת תקף הגלות הוא ממשיך הארה מסוף הגאלה כנ"ל. ואף על פי כן עדין יש סכנה גדולה כמו שהיה אז בימי אחשורוש. שאף על פי שכבר היתה הכנה לגאלה על ידי אסתר כנ"ל אף על פי כן היו ישראל נתונים עדין בצרה וסכנה גדולה. והיו תלויים בסכנה גדולה כחוט השערה עד אשר הכרח מרדכי ליצא בתוך העיר ויזעק זעקה גדולה ומרה וכו' וכמבאר בדברי חכמינו זכרונם

לברכה גדל עצם הסכנה שהיה לישראל אז, כי הרפואה שהכין ה' יתברך קדם למכה היה רק בחינת הארה הנ"ל שנמשכת על האדם בתחלה כשרוצה לכנס אל הקדשה כדי שיהיה לו כח לעמד בנסיון ובלא זה לא היה אפשר לו לעמד בנסיון כלל. אבל אף על פי כן עדין הוא בסכנה גדולה בשעת הנסיון, כמו כן לענין הנ"ל של הנס של פורים כי הכל אחד, כי עקר הצרה והסכנה שהיתה בימי המן הכל הוא בחינת צרת הנפש, כי עקר הוא גלות וצרת הנפש שרחוקה מה' יתברך על ידי מעשיהם הרעים, כי אז בימי המן התגברה הסטרא אחרא זהמת עמלק כל כך עד שהחטיאו את ישראל בכל החטאים שחשבו רבותינו זכרונם לברכה. עד שעל ידי זה באה עליהם הצרה והסכנה הנ"ל. וה' יתברך חשב מחשבות והקדים הרפואה להמכה והצרה. ונלקחה אסתר לבית אחשורוש שזהו בחינת תפלה בבחינת דין של הבעל כח וכו' כנ"ל. שעל ידי זה היה להם כח להתעורר לתשובה כאשר עשו באמת כמבאר במגלה. ועל ידי זה זכו לגאלה וכו' וכו'. וכן הוא בכל אדם ובכל זמן וכו' וכו'. וזה בחינת עקר הנסיון של האדם. שכשה' יתברך מרחם עליו ושולח עליו הארה בהעלם גדול מבחינת גבה מאד כדי שיתעורר לתשובה בתקף עמק נפילתו. אזי צריך להתגבר כארי להתעורר לתשובה. ואז יסיעו ה' יתברך בכל פעם עד שיזכה לשוב אליו יתברך מכל מקום שהוא, כי אין שום יאוש בעולם כמבאר בדברינו כמה פעמים:

אות כג

וזה בחינת אלקי מתימן יבא וכו' וכתוב ה': מסיני בא וזרח משעיר למו הופיע מהר פארן. ודרשו רבותינו זכרונם לברכה על זה: מלמד שהחזיר הקדוש ברוך הוא על כל עובדי כוכבים שיקבלו את התורה ולא רצו, הינו שהאיר עליהם הרהורי תשובה משרש קדשת התורה אבל הם לא רצו להתעורר ולשוב אליו יתברך, על כן מאס בהם ובא לישראל. ותכף שהאיר עליהם בהעלם הארה הנ"ל נתעוררו לשוב אליו. ועל ידי זה בחר בהם מכל העמים, אבל מחמת שבחינה זאת אי אפשר להבין בשכל אנושי כלל. איך ה' יתברך מתגלגל עם כל אדם לקרבו אליו. שזהו סוד סתרי הבחירה וכו' וכו', על כן נקראים ישראל עם סגלה. מחמת שאי אפשר להבין זאת מפני מה בחר בישראל מכל העמים. כמו שכתב רבנו זכרונם לברכה בהתורה עתיקא טמיר וסתים בסימן כא. שבשביל זה נקראים ישראל עם סגלה וכו', עין שם. כי זה הענין אי אפשר להבינו כלל. וכמו כן בכל דור ודור. אי אפשר להבין מפני מה זכו אלו להתקרב להצדיק האמת יותר משאר אנשים, כי כל זה הוא בחינת סגלה שאי אפשר להבין כלל, אבל באמת צדיק ה' בכל דרכיו ולא עולתה בו. ובודאי גלגל ה' יתברך בהעלם

גדול עם כל אחד שיזכה להתקרב אל האמת. וכפי ההתעוררות של כל אחד כן הוליד אותו ה' יתברך לרחק או לקרב, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: בדרך שאדם רוצה לילך מוליכין אותו. רק שאי אפשר להבין זאת עכשו בשום שכל. ועל כן נקראין ישראל עם סגלה כנ"ל:

אות כד

ובשביל זה קורין פרשת במדבר קדם שבועות. שהוא מדבר ממספר בני ישראל. וכמו שנתנו רבותינו זכרונם לברכה סימן על זה מנו ועצרו. כי מספר בני ישראל זהו בחינת ברור המדמה שזהו עקר בחינת קבלת התורה בשבועות כנ"ל, כי עקר ברור המדמה הוא על ידי נפשות ישראל דיקא, כי ישראל שעמדו על הר סיני פסקה זהמתן זהמת הנחש שהוא בלבול המדמה כנ"ל, כי עקר תקון המדמה תלוי בנפשות ישראל. שבשבילם נבראו כל העולמות והם השרש והחיות של כל העולמות כלם ובהם תלויים כלם, כמבאר כל זה בכל ספרי רז"ל. כי איתא בכתבים שיש בחינת ממצע בין כל שנוי הברואים שבעולם כי בין דומם לצומח יש ממצע וכן בין צומח לחי וכן בין חי למדבר, כמבאר כל זה בספרים. ומבאר שם בכתבים שיש בחינת ממצע לבין כלליות העולמות להבורא יתברך שמו והוא נפש הישראלי שהיא גבה מאד בשרשה והיא חלק אלקי ממש והיא הממצע והמחבר בין כלליות כל העולמות להבורא יתברך. ועל ידה נמשך השפע והחיות והקיום לכל העולמות כלם ועל כן בישראל תלוי הכל כידוע. וכל בחינות אלו שהם בחינת ממצעים, כלם הם בחינת כח המדמה שהוא החבור בין הנפש והגוף, כי המדמה הוא בחינת מדמה מלתא למלתא. ומחבר ומקשר שני הפכים יחד. ושרש המדמה למעלה למעלה בקדשה נמשך מנפש הישראלי שהיא היא המחברת עליונים ותחתונים, כי הוא בחינת הממצע והחבור בין הבורא יתברך לכלליות העולמות כנ"ל. ובאמת נפש הישראלי בשרשה גבוה מאד מאד והיא חלק אלקי ממש. ונכללת בו יתברך בתכלית האחדות, כי קדשא בריך הוא וישראל ואוריתא כלא חד, רק שיש בנפש הישראלי כח הזה שהוא הבחינה הבחינה האחרונה שבנפש הישראלי. והוא כח המדמה שמחבר הגשמי והרוחני שעל ידי זה נמשך החיות והשפע לכל העולמות כנ"ל. וכמובא בספרים שכח המדמה הוא הכח האחרון שבנפש האדם שהוא בחינת כח הבהמיות שבאדם. נמצא שעקר כח המדמה שרשו נמשך מנפש האדם, דהינו מנפש הישראלי ועל כן עקר קשור כל העולמות תלוי בנפש הישראלי. ועל כן עקר ברור המדמה שבזה תלוי עקר האמונה שהיא יסוד הכל תלוי בנפש הישראלי כנ"ל. ועל כן נצטוינו לספר את בני ישראל, כי הספירה היא בבחינת המדמה כנ"ל, על כן על ידי שסופרין נפשות ישראל

על ידי זה נתברר המדמה כי עקר ברור המדמה תלוי בנפשות ישראל כנ"ל. ועל כן קורין פרשה זאת קדם שבועות שהיא קבלת התורה שזה עקר ברור המדמה עקר אמונת חדוש העולם שכל העולם היה תלוי עד יום זה שהוא ששה בסיון, כי עקר תקון כל העולמות הוא על ידי ברור המדמה שנתברר על ידי קבלת התורה שבזה תלוי עקר האמונה שהיא אמונת חדוש העולם שהוא יסוד הכל כנ"ל:

אבל מחמת שעקר אחיזת הסטרא אחרא והקלפות היא על ידי כח המדמה שזהו בחינת זהמת הנחש שהוא בלבול המדמה כנ"ל, כי מהמדמה משם אחיזת עץ הדעת טוב ורע, בחינת נגה וכו' כנ"ל, על כן אסור למנות את ישראל כי אם על ידי השקלים שלוקחין מהם. כדי שלא יתאחזו סטרא דמותא חס ושלום, על ידי המספר שהיא בחינת המדמה שמשם נאחזו זהמת הנחש שהביא מיתה לעולם רחמנא לצלן, וזה שכתוב: כי תשא את ראש בני ישראל וכו' ונתנו איש כפר נפשו לה'. ולא יהיה בהם נגף בפקד אתם. כי השקלים נותנים לנדבת המשכן ולקרבת צבור. שכל זה הוא בחינת ברור המדמה, כי הקרבת שמביאין מן הבהמות שהם בחינת כח המדמה כנ"ל. על ידי זה נתברר המדמה ועל כן הקרבת מכפרין על החטאים, כי כל החטאים באין על ידי בלבול המדמה שהוא כח הבהמיות, כי כל התאוות הם מעשה בהמה שזהו בחינת זהמת הנחש שהוא בלבול המדמה כנ"ל. שמשם כל החטאים. ועל כן על ידי הקרבת שמביאין מן הבהמות. על ידי זה נתברר המדמה ונתכפרין כל החטאים. וזה בחינת מעשה המשכן, כי כל הציורים והדמיונות שהיו במשכן שהיה בו כל הגונין זהב וכסף ונחשת ותכלת וארגמן וכו' מעשה רוקם מעשה אורג וכו', הכל היה בשביל ברור המדמה שבו כל התמונות והדמיונות כנ"ל. בשביל לכפר על מעשה העגל שהוא עבודה זרה וכפירות שנמשך מבלבול המדמה. שמשם כל הכפירות ואמונות כוזביות כנ"ל בהתורה הנ"ל. ובשביל זה נצטוו אז למנותם דיקא על ידי השקלים. כדי לברר המדמה בשרשו, כי זה ידוע שאין הדין נמתק אלא בשרשו. ובשביל זה נקראים שקלים, כי שם בבחינת המדמה עקר המשקל והמתקלא, כי שם עקר הבחירה והנסיון וכו' כנ"ל:

אות כה

ובשביל זה אנו מתחילין עכשו מקריאת פרשת שקלים. כי עכשו ההתחלה של הגאלה ותקון כל העולמות הוא מפורים. כמו שמובן מרמזי דבוריו הקדושים של רבנו זכרוננו לברכה. בעת שאמר התורה על פסוק מ'מצרים ו'לא יראו פ'ני ר'יקם שהוא ראשי תבות פורים. שאמר אז כי מתחלה היו כל ההתחלות מפסח שהוא יציאת מצרים. ועכשו וכו' ופסק באמצע

ולא סים דבריו. ומתוך דבריו הבנתי שעכשו ההתחלה מפורים. שהוא מחית עמלק שהיא עקר הגאלה של משיח, כי ראשית גוים עמלק ומלחמה לה' בעמלק מדר דר עד דורו של משיח, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. וזה בחינת מה שכתבתי לעיל שה' יתברך מקדים רפואה למכה. כי ה' יתברך ראה שבגלות האחרון המר הזה שהוא גלות אדום שהוא עמלק לא היה לנו קיום חס ושלוש, אם לא שימשיך עלינו הארה נפלאה ועצומה מקץ האחרון שהוא גאלה אחרונה של משיח, כי כל מה שהחולה גדול ביותר צריכין להחיותו ברפואות וחיות יקרים ביותר. על כן בנפלאותיו הגדולים הקדים רפואה למכה ועשה עמנו נפלאות ונוראות גדולות בימי מרדכי ואסתר כשעמד עליהם המן הרשע שהוא גזע עמלק ימח שמ, וחשב מחשבות להאביד אותנו לגמרי חס ושלוש. וה' יתברך הפך מהפך אל הפך. והשיב לו מחשבתו בראשו. ולא די שנצולו ישראל בעזרתו יתברך. אף גם היה מחית עמלק ימח שמו. עד שעל ידי תקף הנס המשיכו הארה נפלאה בעולם שהיא ההארה הנמשכת מגאלה האחרונה שאז יהיה גמר מחית עמלק. וכמובא בכתבי האר"י ז"ל ובדברי רבותינו זכרונם לברכה מגדל ההארה הנפלאה שבפורים. ועל ידי ההארה הזאת שהאיר עלינו ה' יתברך קדם בנין בית שני וחרבנו, על ידי זה יש לנו כח עכשו להתקים בגלות המר הזה אשר ירדנו פלאים, כי בנין בית שני לא היה גאלה שלמה כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. כי היינו משעבדים למלכי פרס על כן מאז נחשב ימי הגלות. וכמובן מפרוש רש"י על פסוק ושבעים שבעים וכו' ובצוק העתים, עין שם (דניאל ט). על כן הקדים ה' יתברך הרפואה על ידי ההארה הנפלאה הנמשכת על ידי הנס של פורים בכל שנה ושנה. עד אשר עכשו כל ההתחלות מפורים. שהוא בחינת גאלה האחרונה שהיא מחית עמלק כנ"ל. ואפלו מצות פסח להיות נזהרין מחמץ אין אנו יכולין לקים בשלמות כי אם על ידי פורים כמו שכתב שם רבנו זכרונם לברכה שעל ידי מצוות פורים יכולין להיות נזהרין מחמץ בפסח, עין שם (בלקוטי תנינא סימן עד). נמצא שעכשו ההתחלה של הקדשה שאנו צריכין להמשיך עלינו הוא מפורים. והתחלת הנס והשמחה של פורים אנו מתחילין מפרשת שקלים, כי באחד באדר משמיעין על השקלים, כי עקר הנס של פורים היה על ידי השקלים שנותנין ישראל, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה על פסוק ועשרת אלפים ככר כסף אשקל. שהמן ימח שמו רצה לבטל הכח של השקלים חס ושלוש. ואמר הקדוש ברוך הוא: רשע, כבר קדמו שקליהם לשקליך וכו'. כי המן עמלק הוא עקר זהמת הנחש שנמשך על ידי חטא עץ הדעת טוב ורע כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה המן מן התורה מנין? שנאמר: המן העץ וכו'. ועקר זהמת הנחש הוא בלבול המדמה שמשם כל העבודה זרה והכפירות שהוא בחינת המן עמלק שהיה כופר גדול ועשה עצמו עבודה זרה, על כן עקר הכנעתו על ידי שקלי ישראל שהם בחינת ברור המדמה. ועל כן עכשו מתחילין מפרשת שקלים שהוא ההתחלה של פורים שמשם מתחילין לכנס בפסח, כי על ידי פורים יכולין להיות נזהרין מחמץ בפסח. וזה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה ביום פורים מתחילין לשאל ולדרש בהלכות הפסח, כמבאר בשלחן ערוך לענין שואלין ודורשין

בהלכות פסח שלשים יום קדם וכו'. ומתחילין ביום הפורים בעצמו, כי על ידי פורים נכנסין לפסח כנ"ל. וכל עקר התכלית של פסח ויציאת מצרים הכל בשביל קבלת התורה. כדי לזכות לרוח נבואה כדי לברר המדמה. שעל ידי זה עקר האמונה אמונת חדוש העולם שזה עקר הכל כנ"ל. ועל כן כשמגיעין לשבועות שהוא קבלת התורה קורין פרשת במדבר שמדבר ממספר בני ישראל שהיה על ידי השקלים שהוא בחינת ברור המדמה. נמצא שהתחלה והסוף אחד, כי ההתחלה מפרשת שקלים. והכל בשביל לברר המדמה. שעל ידי זה עקר הכנעת המן עמלק כנ"ל. שעל ידי זה זוכין לקבלת התורה בשבועות כנ"ל. ועל כן גם כשמגיעין אל הגמר לקבל את התורה בשבועות קורין פרשת במדבר כנ"ל. ונעוץ סופו בתחלתו ותחלתו בסופו. כי הכל אחד וכנ"ל:

אות כו

ועל-כן בפורים הוא קבלת התורה, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: הדר קבלוה בימי אחשורוש שנאמר: קימו וקבלו. כי פורים שהוא הכנעת זהמת הנחש שהוא המן כנ"ל, כי אז זוכין לברור המדמה כנ"ל. זהו בחינת קבלת התורה שעקרה היא בחינת ברור המדמה כנ"ל, כי עכשו התחלת קבלת התורה היא מפורים כנ"ל. וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: הדר קבלוה בימי אחשורוש. כי עכשו מתחיל אז בפורים קבלת התורה כנ"ל. ועל כן רצה המן לבטל הכח של חמשים יום של ספירת העמר. ועל כן עשה עץ גבה חמשים אמה, כמו שכתב רבנו זכרוננו לברכה במקום אחר. כי ספירת העמר היא בחינת ברור המדמה. שהוא הכנעת המן עמלק כנ"ל. ועל כן נתלה המן ביום ראשון לספירה ביום הנפת העמר, כי מצות העמר שהוא בחינת ברור המדמה הכניע והפיל את המן שהוא בחינת זהמת הנחש בלבול המדמה כנ"ל. וזה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: אתי עמר דיכחו ונצח אותו ואת בניו, כי הכנעת עמלק על ידי מצות העמר וכנ"ל:

אות כז

ובשביל זה הפיל פור הוא הגורל. ועל כן קראו לימים האלה פורים על שם הפור, כי גורל דקדשה זה בחינת ברור המדמה בקדשה, כי גורל הוא דבר שאין מבינים, כי בכל מקום שאין יכולין להבין בדעת ושכל למי מגיע הדבר הזה מטילין גורל. נמצא שגורל הוא בבחינת העדר הדעת שזהו בחינת כח המדמה. שהוא הסתלקות הדעת שאז נשאר המדמה. ובקדשה הגורל גבה מאד וזהו בחינת אך בגורל יחלק את הארץ (במדבר כו). כי ארץ ישראל היא עקר ברור המדמה, כי שם דיקא זוכין לאמונת חדוש העולם. שהיא בחינת ברור המדמה כנ"ל, כי כל עקר קדשת ארץ ישראל נמשך משם מבחינת אמונת חדוש העולם שמאמינים שהי' יתברך ברא את העולם. וברצונו נתנה להם וברצונו נטלה מהם ונתנה לנו, כמבאר כל זה בהתורה תקעו הנ"ל. נמצא, שעקר ברור המדמה הוא בארץ ישראל. ועל כן כל אחד מישראל אי אפשר להגיע לנקדת חלקו שיש לו בארץ ישראל. כי אם על ידי הגורל שהוא למעלה מהדעת. והוא בבחינת המדמה דקדשה שהוא בחינת אמונה בהי' יתברך. שמאמינים שהגורל היא מהי' יתברך לבד, כי מחמת שאי אפשר לשכל אנושי שיוכל להבין ולהשיג חלקת ארץ ישראל למי ומי מגיע כל חלק וחלק ביחוד כפי שרש קדשת נשמתו, כי קדשת ארץ ישראל גבה מאד בתכלית המעלה. ואין מי שיוכל להשיג בשכלו חלקה זאת, על כן צוה הי' יתברך לחלק ארץ ישראל בגורל דיקא שהיה על פי רוח הקדש שהוא ברור המדמה, כי גורל דקדשה הוא בחינת אמונה שמאמינים שהגורל אינו מקרה חס ושלו, או על פי איזה מערכה ממערכת המזלות חס ושלו, רק הכל מהי' יתברך לבד, כמו שכתוב: בחיק יוטל את הגורל ומהי' כל משפטו (משלי טז) ועל כן ביום הכפורים שאז צריכין להמשיך סליחה וכפרה לכל החטאים. ועקר הכפרה והסליחה נמשך מבחינת ברור המדמה שהוא הכנעת זהמת הנחש שהוא בלבול המדמה שמשם כל החטאים כנ"ל. על כן לא היה יכל הכהן הגדול לכנס לפני ולפנים ולהמשיך מחילה וסליחה וכפרה שהוא בחינת ברור המדמה כי אם על ידי הגורל הקדוש של יום הכפורים, כמו שכתוב: ונתן אהרן על שני השעירים גורלות גורל אחד להי' וגורל אחד לעזאזל. וזה עקר בחינת ברור המדמה שנעשה ביום הכפורים דיקא. שמבררין אז על ידי הגורל דיקא. איזה להי' ואיזה לעזאזל. שזהו סוד ברור עץ הדעת טוב ורע. נמצא שגורל דקדשה הוא בחינת ברור המדמה. ועל כן המן שהוא זהמת הנחש בלבול המדמה רצה להתגבר על ישראל על ידי הגורל דיקא, כי רצה לפגם בגורל דקדשה חס ושלו, כי כל המנחשים והקוסמים הם מבחינת זהמת הנחש בלבול המדמה שזהו בחינת המן כמבאר בהתורה הנ"ל וכל הנחושים והקוסמים שלהם כלם הם בחינת פגם הגורל דקדשה, כי הנחושים שלהם הם להבדיל כמו הגורל דקדשה שעושין סימן פתו נפלה מפיו צבי הפסיקו בדרך וכו' שאין בזה שום טעם. רק הוא זהמת הנחש בלבול המדמה. ומחמת שבקדשה יש גורל דקדשה שהוא בחינת המדמה דקדשה, על כן משם משתלשל ונאחז פגם הנחושים והקוסמים שלהם כקוף בפני אדם כנגד הגורל דקדשה. ועל כן המן שהוא עקר זהמת הנחש בחינת פגם המנחשים והמעוננים, כי המן וביתו היו מכשפים גדולים כמו שכתוב בכתבי האר"י ז"ל, על כן רצה לפגם את

הגורל ולהתגבר על ישראל על ידי גורל דיקא וה' יתברך הפיר את מחשבתו והפך את הגורל עליו ועל משפחתו שנמחו ונעקרו באותו היום דיקא בייג באדר. ועל כן קראו לימים האלה פורים דיקא על שם הפור הוא הגורל כי עקר הנס הוא בבחינת גורל שהוא בחינת ברור המדמה בחינת ארץ ישראל שנתחלקה בגורל כנ"ל. כי המן התקנא במה שרצו ישראל לחזור לארץ ישראל אז, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. ועל כן רצה לפגם את הגורל חס ושלום, שהוא בחינת חלקת ארץ ישראל. וה' יתברך ברחמיו הרבים הפיר את עצתו. וזכו שהתגבר גורל דקדשה ונפל הוא ומשפחתו וקבעו ימי הפורים על שם הגורל דיקא. וזכו אז לחזור לארץ ישראל שהוא בחינת גורל דקדשה כנ"ל:

אות כח

ועל-כן הבחירה ששרשה בבחינת המדמה כנ"ל. על כן נקראת הבחירה גורל, כמו שכתוב: ה' מנת חלקי וכוסי אתה תומיך גורלי (תהלים טז) וכמו שפרש רש"י שם שזה נאמר לענין הבחירה שה' יתברך הניח ידו על חלק הטוב כאדם שאומר לבנו את זה בחר לך, כמו שכתוב: ובחרת בחיים הינו כנ"ל. כי הבחירה היא בבחינת המדמה שהוא בבחינת גורל וזהו אתה תומיך גורלי. הינו שה' יתברך מסיעו לבחר בגורל הטוב בחינת ובחרת בחיים כמו שפרש רש"י הנ"ל הינו כנ"ל, כי ה' יתברך מסיע את האדם בסיוע דלעלא שיזכה לבחר בטוב, כי הוא יתברך מקדים רפואה למכה וממשיך עליו הארה וסיוע משרש הקדשה שרוצה להגיע אליה כנ"ל. אך שכל זה אי אפשר להבין כמו שאי אפשר להבין את הגורל ועל כן נקראת הבחירה גורל דקדשה כנ"ל:

אות כט

וזה שאנו מבקשים: קומה ה' קדמה פניו הכריעהו. שאנו מבקשים שה' יתברך יקדים עצמו לפני הבעל דבר להכניעו על ידי זה, הינו שיקדים רפואה למכה. ויקדים לשלח עלינו סיוע דלעלא משרש הקדשה שאנו רוצים להגיע אליה כדי שעל ידי זה נזכה להתגבר עליו ולהגיע אל הקדשה

אות ל

וזה בחינת השכרות של פורים, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: חיב אניש לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי. כי השכרות היא הסתלקות הדעת. ואז נשאר רק כח המדמה בבלבול גדול כנראה בחוש שהשכור אין לו דעת והוא מבלבל מאד. וכל זה היא מהסתלקות הדעת ובלבול המדמה. שמשם כל החלומות המבלבלין ובלבול כל המשגעים ובלבול של השכור כמבאר בספרים. אבל בפורים אז זוכין להכניע זהמת הנחש כל כך שמשם ברור המדמה עד שעל ידי השכרות של פורים שהוא בחינת מדמה. זוכין להמתיק בלבול המדמה בשרשו. כי אז אין שליטה לזהמת הנחש שהיא כלל הקלפות והסטרא אחרא להתאחו בהשכרות שהוא בלבול המדמה להמשיך כפירות ואמונות כוזביות על ידי זה חס ושלום. אדרבא, על ידי השכרות של פורים עד דלא ידע וכו' ממתיק ומבטל פגם עץ הדעת טוב ורע. שרצה לחקר שרש הטוב והרע מהיכן נמשכין שזהו עקר פגם בלבול המדמה ועכשו על ידי השכרות של פורים עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי ממתיקין ומתקנין זה הפגם. כי נמתק זה המדמה בשרשו בפורים מחמת שאז הוא עקר הכנעת המן עמלק שהוא זהמת הנחש וזוכין להמשיך אז אמונה שלמה על ידי המדמה, שזהו עקר תקף הנס של פורים וכני"ל:

אות לא

וזה בחינת שבועות קבלת התורה, כי מבאר בהתורה תקעו הנ"ל. שעקר קבלת התורה הוא להמשיך אמונת חדוש העולם שזה עקר הכל, כי על ידי קבלת התורה זכו כל ישראל להמשיך על עצמן בחינת רוח נבואה רוח הקדש. שזהו בחינת עשרת הדברות שהם בחינת עשרה מדרגות של נבואה, כמו שכתוב: פנים בפנים דבר ה' עמכם. 'דבר ה' זה בחינת נבואה. ועל ידי נבואה נתברר המדמה. שעל ידי זה עקר האמונה וכל זה מבאר שם, עין שם. ובשביל זה צריכין לראות ולהשתדל מאד לחפש ולבקש מהי יתברך לזכות להתקרב לצדיק האמת שבכל דו., כי כל

צדיק וצדיק יש לו בחינת רוח נבואה רוח הקדש ואפלו עכשו שפסקה הנבואה אף על פי כן כל צדיק אמת שבכל דור יש לו איזה בחינה של רוח הקדש וכו'. ועל כן צריכין להתקרב להצדיק כדי לזכות לאמונה שלמה שתלויה בברור המדמה. שאינו מתברר כי אם על ידי בחינת רוח נבואה רוח הקדש, אבל צריכין לחפש מאד את הצדיק הזה שיזכה לברר המדמה על ידו כדי לזכות לאמונה, כי יש מנהיגים של שקר שהם בחינת נביאי השקר. שעל ידם נפגם המדמה יותר. שמזה באים אמונות כוזביות. שזהו בחינת כל הנחשים והקוסמים שהם בחינת בלבול המדמה. בחינת זהמת הנחש וכו', על כן צריכין לבקש ולחפש מאד את הצדיק האמת ולבקש הרבה הרבה מה' יתברך שיזכה להתקרב להצדיק האמת. שיש לו בחינת רוח הקדש כדי שיזכה לברר המדמה. כדי שיזכה לאמונה שלמה. להאמין בחדוש העולם שזהו יסוד הכל. וזהו בחינת מה שכל העולם היה תלוי עד ששה בסיון שבו נתנה התורה, הינו שאמונת חדוש העולם היה תלוי עד קבלת התורה. שהוא בחינת המשכת קדשת רוח נבואה שעל ידי זה נתברר המדמה. וזכו לאמונת חדוש העולם וכו'. ועל ידי האמונה הזאת יהיה גם כן חדוש העולם של לעתיד וכו'. וחדוש העולם של לעתיד יהיה בבחינת ארץ ישראל. ועקר ארץ ישראל היא ששם הוא בחינת השגחה ונפלאות וכו'. ואז יתער שיר חדש שהוא שיר של נפלאות וכו'. וזהו בחינת קול המוכיח הנ"ל. שעל ידי זה גדלים כל הריחות שהם בחינת יראה וכו'. שעל ידי זה כל העוונות נתהפכין לזכויות, כי לא די שאינו מעורר הריח רע של העוונות, אדרבא, על ידי קול תוכחתו כל העוונות מוסיפין ונותנין ריח טוב. בבחינת נרדי נתן ריחו עזב לא נאמר אלא נתן וכו'. ועל ידי זה מכניעין מזונא דגופא וזוכין למזונא דנשמתא שהוא בחינת ריח וכו', עין שם כל זה היטב:

אות לב

ויותר ממה שכתוב שם דבר עמי פה אל פה. והזהיר מאד לכתב זה הענין היטב שצריכין לבקש מה' יתברך מאד ולחפש הרבה לזכות להתקרב להצדיק האמת. כדי לזכות לברור המדמה על ידי רוח הקדש של הצדיק. כדי שיזכה לאמונה שלמה לאמונת חדוש העולם וכו' כנ"ל. והנה לכאורה יש להקשות על ענין זה, הלא רבנו זכרוננו לברכה כתב שם בעצמו בהתורה הנ"ל. שבשעת קבלת התורה זכו כל ישראל לבחינת רוח הקדש. ועל ידי זה נתברר המדמה שלהם וזכו לאמונת חדוש העולם וכו' כנ"ל. ואם כן קשה למה צריכין לנסע להצדיק בשביל לקבל ממנו ברור המדמה על ידי רוח הקדש שלו. הלא כבר זכו ישראל לזה בשעת מתן תורה כנ"ל. וקשיא זאת קרובה לקשיות העולם שמקשין למה צריכין לנסע להצדיק הלא די

בהספרים שיש מכבר ורבנו זכרוננו לברכה בהתורה הנ"ל בא לבטל קשיתם ולבאר שצריכין דוקא לנסע לצדיקים. ושזה עקר קדשת איש הישראלי, כי כל האמונה תלוי בזה, כי אי אפשר לזכות לאמונה כי אם על ידי הצדיק שיש לו בחינת רוח הקדש וכו' כנ"ל אבל לכאורה עדין הקשיא במקומה עומדת, כי הלא כבר קבלנו את התורה שאז זכו כל ישראל לברור המדמה. שעל ידי זה זכו לאמונה וכו'. כמו שכתב שם רבנו זכרוננו לברכה בעצמו. ואם כן למה צריכין לחפש אחר הצדיק להתקרב אליו:

אבל באמת דברי רבנו זכרוננו לברכה הם דברי אלקים חיים. ודבריו חיים וקיימים נאמנים ונחמדים לעד. וכלם נכוחים למבין וכו'. כי באמת שלמות האמונה צריכין להמשיך על עצמו בכל יום ויום מחדש, כי הקדוש ברוך הוא מחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית. ואין יום דומה לחברו, כי הקדוש ברוך הוא חדש את העולם יש מאין המחלט. בשביל לגלות אלקותו ואדנותו כדי שידעו שיש מחדש בורא הכל. שזה עקר התכלית של הבריאה כידוע, כי עקר הבריאה היתה בגין דישתמודעין לה כמו שאיתא בזהר הקדוש, אבל ה' יתברך רצה שיהיה בחירה להאדם שבשביל זה נבראו כל העולמות בשביל האדם הבעל בחירה כידוע, על כן העלים מדעת האדם שלא יוכל להשיג ולהבין בדעתו חדוש העולם. כדי שיתחזק באמונה. שזה עקר הנסיון והבחירה של האדם, כי עקר קיום כל התורה והמצוות תלויים באמונה, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (מכות כד): בא חבקוק והעמידן על אחת וצדיק באמונתו יחיה. וכמו שכתוב: כל מצותך אמונה. כי שם עקר הבחירה. ועקר היא אמונת חדוש העולם, כי עקר התחזקות האמונה צריכין במה שאי אפשר להבין בדעת בשום אופן. וזהו בחינת אמונת חדוש העולם, כי חדוש העולם אי אפשר להבין בדעת בשום אופן, אדרבא, מי שרוצה לכנס בענין זה לחקר ולהבין בדעתו יפל לקשיות ומבוכות גדולות עד שיוכל לבוא לאפיקורסית גמור רחמנא לצלן, כמו כל האפיקורסים שנפלו לאפיקורסית שלהם על ידי שכלם ודעתם שרצו להבין בדעתם. על כן צריכין להתחזק רק באמונה וכמבאר בדברי רבנו זכרוננו לברכה כמה פעמים. וזה עקר הנסיון והבחירה של אדם, כי הכל תלוי באמונה כנ"ל. וה' יתברך רוצה להיטיב לבריותיו, על כן הוא מסבות מתהפך בתחבולותיו ומזמין לכל אדם בכל יום תמיד מחשבה דבור ומעשה באפן שיזכה על ידי זה להתחזק באמונה יותר. וזה בחינת חדוש מעשה בראשית שבכל יום, כי הקדוש ברוך הוא מחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית. ועושה נפלאות בכל עת. וכמה וכמה שנויים שנעשים בעולם בכל יום ובכל עת ובכל שעה ואין יום דומה לחברו. והכל בשביל לגלות האמונה הקדושה בכל פעם בהתגלות יותר, דהינו אמונת חדוש העולם שהיא יסוד הכל. שבשביל זה ה' יתברך מחדש חדוש מעשה בראשית בכל יום. כדי להמשיך בכל יום אמונת חדוש העולם בהתגלות יותר. וזה בחינת חדשים לבקרים רבה אמונתך. שהאמונה הקדושה מתחדשת ומתחזקת בכל יום כפי חדוש מעשה בראשית שבאותו היום. אבל את זה לעמת זה עשה אלקים. וכמו שה' יתברך מסבב סבות בכל יום. ומחדש מעשה בראשית בכל יום כדי לגלות

האמונה, דהינו אמונת חדוש העולם כנ"ל, כמו כן את זה לעמת זה מתגבר הסטרא אחרא והקלפות להסתיר ולהעלים האמונה הקדושה ולהכניס כפירות וקשיות חדשות בלב כדי לבלבל האמונה הקדושה, כי בכל יום יצרו של אדם מתגבר עליו וכו' כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. ועקר היצר הרע הוא בחינת כפירות שמשם עקר כחו של היצר הרע, כמבאר בדברינו כמה פעמים. ובשביל זה צריכין להשתדל מאד להתקרב דיקא להצדיקים אמתיים שבדור. ואין די בהספרים שיש מכבר, כי אנו צריכין להצדיק האמת שבדור שיש לו רוח הקדש כדי שיברר לנו המדמה כדי שנוזכה לאמונה שלמה בכל יום ויום כפי חדוש מעשה בראשית שבכל יום, כי בכל יום ויום אנו צריכין לברור חדש לברר המדמה כפי המחשבות הנמשכין בזה היום כפי חדוש מעשה בראשית שבאותו היום שהכל בשביל חזוק האמונה כנ"ל, אבל הבעל דבר מתגבר בכל יום בבלבולים חדשים לבלבל האמונה חס ושלום, כנ"ל על כן צריכין צדיק הדור דיקא. ואין די במה שכבר קבלנו התורה וזכינו לברור המדמה ולאמונה שלמה אז, כי אנו צריכין לברר המדמה בכל יום מחדש כדי לחזק האמונה בכל יום כפי חדוש מעשה בראשית שבאותו היום. לברר האמונה מהקלפה והסטרא אחרא המתגברת כנגדה מחדש בכל יום כנ"ל:

אות לג

וזהו בחינת מה שראינו דבר נבהל וזר אשר כל אדם משתומם על זה. היאמן כי יספר. שאחרי שזכו ישראל לקבל את התורה באותות נוראות כאלו. וכלם זכו לרוח הקדש וכו'. ואחרי כל אלה הנשמע כזאת שיעשו מעשה כזאת לטעות אחר העגל. ואף על פי שישראל לא עשו כי אם הערב רב. ואחר כך הטעו קצת מישראל, אף על פי כן אפלו אלו המעט דמעט שטעו בזה מה זה היה להם. וגם על הערב רב גופא קשה, כי גם הערב רב היה להם דעת גדול מאד כמובן בכתבי האר"י ז"ל. ובודאי היה בהם גם איזה מעט טוב. מאחר שהם יצאו אחרי משה ממצרים והשליכו משפחתם ובית אבותם ורצו להתגיר מחמת שראו ממש רבנו אותות ומופתים נוראים כאלה במצרים. ואחרי כל אלה אחרי כל המופתים נוראים שראו בעיניהם במצרים וקריעת ים סוף ומלחמת עמלק ומתן תורה באותות ומופתים נוראים כאלה, כמו שכתוב: המסות הגדולות אשר ראו עיניך והאותות והמופתים וכו' השמע עם וכו'. ואחרי כל זה יעשו מעשה כזה לעשות להם עגל לאלק. אבל מכל זה יכול כל אדם להבין עד היכן כח הבחירה של האדם. וכמה וכמה מתגבר הבעל דבר על האדם בכל יום כי ה' יתברך ברא הכל בשביל הבחירה, כי הכל נברא בשביל

האדם. לא בשביל מלאך ולא בשביל שרף. וכן להפך לא בשביל בהמה וחיה וצומח וכו'. רק הכל נברא בשביל האדם. ועקר היחוס והמעלה של האדם אשר בשבילו כל הרעש הזה. שהכל נברא בשבילו מראש ועד סוף. העקר הוא מה שהאדם הוא בעל בחירה שעל ידי זה דיקא עבודתו חשובה מאד מאד יותר מעבודת כל המלאכים והשרפים וכו'. מאחר שהם אין להם בחירה והאדם הוא בעל בחירה. ובשביל זה ברא ה' יתברך הכל מראש ועד סוף. נמצא שהכל נברא בשביל הבחירה. ועל כן הבחירה יש לה כח גדול. עד שכביכול, ה' יתברך בעצמו אין בידו לבטל הבחירה כי אם כן יתבטל העולם. וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים. ומגדל הכח של הבחירה שהכל נברא בשביל זה, על כן יש כח להבעל דבר להתגבר בכל פעם מחדש בכמה מיני בלבולים והסתות חדשות עד שהיה לו כח להתגבר על ישראל אחר מתן תורה שיעשו מעשה העגל וכל זה מחמת שמה רבנו נסתלק מהם אז ולא היה ביניהם, על כן ערבב השטן את העולם עד שעשו את העגל. וכמו שכתוב שם בפרשה: וירא העם כי בשש משה וכו' קום עשה לנו אלקים. כי זה משה האיש לא ידענו מה היה לו וכו'. נמצא, שעקר התגברות השטן הוא מחמת שהעלים מהם את משה והכניס בלבם שכבר נעלם משה. על כן הסית אותם לעשות מעשה הנ"ל, כי באותו היום היה התגברות הסטרא אחרא כל כך עד שלא היה כח לבטלו כי אם משה בעצמו אם היה שם. וזהו: וירא העם כי בשש משה. ודרשו רבותינו זכרונם לברכה: בא שש וכו' ושהיה יום המענן וכו', הינו כנ"ל. שהשטן ערבב אז את העולם כל כך. כפי אותו היום שהיה יום מוכן לפרעניות. ודוקא באותו העת אחר שבא שש. והיה יום המענן אז דיקא היה כח להשטן להתגבר בבלבולים וכפירות כאלה. כפי אותו היום והשעה דיקא. עד שלא היה כח לבטלו בשום דבר כי אם משה רבנו בעצמו שהוא היה הצדיק הדור אז. ומחמת שמה היה אז בשמים, על כן הצליח מעשה שטן באותו השעה, אבל תכף כשירד משה מההר הכניע ושבר ובטל את העגל. וחזר וקבל את הלוחות האחרונות. וחזר לחזק את האמונה, אבל גם אז הכל היה בכח הרשימו שנשארה מסוד האמונה שנקבע בלב ישראל בשעת מתן תורה. בשעת קבלת לוחות הראשונות, כי על ידי יסוד האמונה הזאת יש כח לכל צדיק וצדיק בדורו לברר לישראל את האמונה הקדושה כי על ידי יסוד אמונה זאת זוכין ישראל בכל דור להתקרב לצדיק האמת לבקש ולחפש אותו עד שמוצאין אותו. וכאשר יבאר לקמן. ועל-כן צריכין להשתדל להתקרב לצדיק הדור דיקא כדי שיזכה לברר לנו האמונה הקדושה בכל פעם כפי היום והשעה, כי אף על פי שבשעת מתן תורה זכו ישראל לאמונה על ידי רוח הקדש כנ"ל. וכן אחר כך על ידי הצדיקים והנביאים שהיו בכל דור. שנתבררה האמונה בכל פעם יותר ויותר, אף על פי כן אנו צריכין עכשו בדור הזה להתקרב לצדיק האמת שבדור הזה. כדי שיברר לנו האמונה כפי העת והזמן של עכשו, כי האמונה צריכין לברר בכל יום ויום מחדש כנ"ל. וזה עקר התגברות היצר הרע שמתגבר בכל דור ודור. להסתיר ולהעלים את הצדיק האמת שבאותו הדור דיקא. כמו שאנו רואין בחוש. שעקר המחלקת הוא על הצדיק שבאותו הדור ואחר כך בשכבר הימים

הבאים מודים גם בזה הצדיק. ואומרים שזה בודאי היה צדיק. אבל חולקים על זה הצדיק שבזה הדור שאחריו, כי בימי האר"י ז"ל היתה מחלקת גדולה על האר"י ולא רצו להודות שימצא באותו הדור חדוש כזה שיהיה לו רוח הקדש כזה, כמובא בכתבי האר"י ז"ל. ואחר כך בכמה דורות נתקבל האר"י ז"ל. והכל מודים שהיה חדוש נפלא איש אלוך וכו'. אבל חלקו על צדיקים אחרים שבדורות שאחריו. עד שסמוך לימינו היה הבעל שם טוב זכרונו לברכה. שהיה אור נפלא ונורא מאד, והיה עליו מחלקת גדול. ובימי הבעל שם טוב רב המתנגדים הודו בהאר"י ז"ל. וחלקו על הבעל שם טוב זכרונו לברכה. וכן הוא בכל דור ודור. וכבר מובא מזה בספרים (ועין בסוף ספר נעם אלימלך מדבר שם מזה). וכל זה הוא מחמת שעקר ברור המדמה שהוא ברור האמונה. הוא דיקא על ידי הצדיקי האמת שבזה הדור דיקא, כי אין לך אלא שופט שבימך כי צריכין לברר האמונה בכל יום מחדש. כפי חדוש מעשה בראשית שבאותו היום כנ"ל. שזה אינו מתברר כי אם על ידי זה הצדיק שבאותו הדור דיקא. ועל כן מניח הבעל דבר עצמו על זה לארכו ולרחבו להסתיר ולהעלים זה הצדיק ולהרבות עליו מחלקת וקשיות כדי שלא יתקרבו אליו חס ושלוס, מחמת שעקר האמונה שהיא עקר קדשת ישראל תלויה בזה הצדיק דיקא כנ"ל:

על-כן צריך כל אחד להשתדל מאד להתקרב לצדיק האמת שבדור הזה דיקא. ואין די לו במה שנתברר המדמה וכו' על ידי קבלת התורה. ועל ידי הספרים של הנביאים והצדיקים שיש מכבר, כי צריכין דיקא לבוא להצדיק האמת שבדור הזה כדי לברר האמונה בכל עת. כפי הברור שצריכין בזה הדור בכל יום ויום מחדש וכו' כנ"ל:

אות לד

אך אם כן לכאורה קשה מה פעלו הצדיקים האמתיים שהיו בכל הדורות שלפנינו שחברו ספרים קדושים ברוח הקדש שלהם הכל כדי להמשיך האמונה בעולם. וכן מה פעלנו בברור האמונה שזכינו בשעת מתן תורה. מאחר שעדין אנו צריכין לצדיק האמת שבכל דור ודור דיקא? אך באמת שניהם כאחד טובים, כי בודאי עקר ברור האמונה שבכל דור ודור הוא על ידי הצדיק האמת שבאותו הדור. ועל כן צריכין להתקרב אליו דיקא וכנ"ל. אך הבעל דבר מתגרה בזה הצדיק מאד ומתגבר בכל דור ודור לרחק את העולם מזה הצדיק על ידי גדל הקשיות והמחלקת שמרבה עליו. אשר על כן צריכין לחפש ולבקש מאד את הצדיק האמת כנ"ל. וזהו בחינת גדל שבח מעלת קדשת קבלת התורה אשר ה' יתברך חמל עלינו ונתן לנו את תורתו הקדושה על ידי משה רבנו נאמן ביתו, כי ה' יתברך

רואה את הנולד וראה בחכמתו שמתגברין עזי פנים בכל דור ודור שחולקין על הצדיק האמת שבכל דור. ומסתירין ומעלימין אותו ומרחיקין את העולם ממנו. וכשאינן זוכין להתקרב להצדיק האמת אין זוכין להאמונה כנ"ל. ואם כן חס ושלום יחזיר העולם לתהו ובהו, כי אין העולם מתקים אלא על ידי אמונה וכנ"ל. על כן ה' יתברך ברחמיו הקדים רפואה למכה. ונתן לנו את תורתו התמימה על ידי משה רבנו. ואז זכו ישראל כלם לרוח הקדש עד שנתברר המדמה אצלם בשלמות גדול עד שזכו כלם אז לאמונה שלמה. ואף על פי שה' יתברך ידע שאחר כך יתגבר הבעל דבר על ידי ערמימותיו וירצה לקלקל גם את זה חס ושלום. כאשר עשה באמת שהתגבר אחר כך במעשה העגל שאז חזר ונמשך זהמת הנחש בעולם שהוא בלבול המדמה. ואי אפשר לברר ולתקן זאת הזהמא כי אם על ידי הצדיקים אמתיים שבכל דור ודור שהם מבררים המדמה. שהוא בחינת ברור מזהמת הנחש ומתקנים חטא העגל בכל דור ודור. וממשיכים אמונה בעולם כנ"ל. ואם כן מה פעל אל בברור האמונה שזכה אותנו בקבלת התורה מאחר שסוף כל סוף צריכין להצדיק האמת שבכל דור דיקא. שעקר האמונה תלויה בו כנ"ל. אך אדרבא, זהו באמת נפלאות תמים דעים, כי על ידי גדל הקדשה שנמשך עלינו בקבלת התורה, על ידי זה אנו זוכין למצא את הצדיק בכל דור ודור ולהתקרב אליו, כי לולא קבלת התורה חס ושלום, לא היינו זוכין כלל להתקרב להצדיק האמת שבדור מחמת גדל התגברות העזי פנים שבכל דור החולקים עליו ומסתירים אותו כנ"ל. אבל על ידי קבלת התורה זכינו שנתברר המדמה וזכינו לאמונה שלמה כל כך עד שאפלו אחר כך כשהתגבר הבעל דבר ובלבל האמונה על ידי מעשה העגל, אף על פי כן נשארה הרשימו שעל ידי זה יש לנו כח לחפש את הצדיק האמת בכל דור ולהתקרב אליו. ולולא קבלת התורה לא היה לנו כח כלל לחפש את הצדיק. ולהתקרב אליו מחמת גדל התגברות העזי פנים שבדור החולקין עליו ומרחיקין את העולם ממנו כנ"ל:

וזהו: כי נר מצוה ותורה אור ודרך חיים תוכחות מוסר, הינו שהתורה והמצוות הם בחינת אור ונר שעל ידם יש לנו כח לחפש את הצדיק להתקרב אליו, כי יסוד האמונה שנשארה בנו ממתן תורה שהבטיח ה' יתברך למשה וגם בך יאמינו לעולם. וכל צדיק אמתו שבכל דור ודור הוא בחינת משה. על ידי יסוד האמונה הזאת יש לנו כח לחפש ולבקש את הצדיק האמת כנ"ל. וזה שסים ודרך חיים תוכחות מוסר, כי הצדיק נקרא חיים, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: צדיקים אפלו במיתתם קרויין חיים וכו'. וזהו: כי נר מצוה ותורה אור ודרך חיים וכו'. שהתורה והמצוה הם אור ונר להאיר לנו הדרך לבקש ולמצא את הצדיק האמת שנקרא חיים. וזהו ודרך חיים וכו'. שהתורה מאירה לנו הדרך להתקרב לצדיק האמת שנקרא חיים. וזהו ודרך חיים תוכחות מוסר, כי על ידי הצדיק זוכין לאמונה. שעל ידי זה יהיה חדוש העולם שלעתידי. שעל ידי זה זוכה לקול הנגון שיתער לעתידי שהוא קול המוכיח הראוי וכו', כמבאר בהתורה הנ"ל, עין שם. וזהו ודרך חיים תוכחות מוסר כנ"ל. שזוכין על ידי התורה להתקרב להצדיק שנקרא חיים. שהוא במדרגה גבה כל כך עד

שיש לו כח להוכיח את ישראל. שזהו בחינת תוכחות מוסר. כי זה הצדיק האמת שיש לו רוח הקדש. שיש לו כח לברר המדמה והאמונה כנ"ל הוא זוכה לקול הנגון שיתער לעתיד. שעל ידי זה יש לו כח להוכיח את ישראל כמו שמבאר שם, עין שם:

אות לה

וזהו מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: דבר צוה לאלף דור. שהקדוש ברוך הוא רצה לתן את התורה לאלף דורות וראה שאין העולם מתקים עמד ונתנה לעשרים וששה דורות, ותשע מאות שבעים וארבעה דורות עמד ושתלן בכל דור ודור והן עזי פנים שבדור. ולכאורה זה הענין תמוה מאד. מעקרא מאי קסבר איך היה אפשר להעולם להתקים בלא תורה. הלא כל העולם לא נברא אלא בשביל התורה, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה וגם לפי דברי רבותינו זכרונם לברכה נראה שמחמת שהי' יתברך ראה שהדורות הם רשעים ולא יוכל העולם להתקים על ידם, על כן מהר לתת את התורה לעשרים וששה דורות, אבל אם היו הדורות צדיקים וכשרים. היה מקים מחשבתו לעכב נתינת התורה עד אלף דור. ולכאורה קשה להבין זאת, כי אפכא מסתברא, כי התורה ראוייה שתנתן לצדיקים ואם כן אם היו הדורות צדיקים פשיטא שהיה ראוי שתנתן להם התורה מיד. ומפני מה היה בדעתו של הי' יתברך תחלה לעכב נתינת התורה כל כך עד אלף דור? אך באמת אנו רואין שיש צדיקים אמתיים גדולים כל כך שהיו יודעים לעבד את הי' יתברך ולקים כל התורה כלה אפלו אם לא נתנה. כמו שראינו אבות העולם שעבדו את הי' יתברך וקימו את כל התורה כלה עד שלא נתנה, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה במשנה: מצינו שקים אברהם אבינו את כל התורה עד שלא נתנה וכו'. ובודאי גם בכל דור ודור נמצאים צדיקים גדולים כאלה כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: אין לך דור שאין בו כאברהם וכו'. ועל כן על ידי צדיקים כאלו בודאי היה יכול להתקים העולם בלא נתינת התורה, כי אלו הצדיקים היו מורים לנו את הדרך בכל דור ודור והיו ממשיכים עלינו מרוח הקדש שלהם לברר את המדמה שלנו. ועל ידי זה היו ממשיכים האמונה הקדושה בעולם. שזה עקר קיום העולם כנ"ל. ועל כן רצה הי' יתברך לעכב נתינת התורה עד אלף דור. והענין כי מחטא אדם הראשון נמשך זהמת הנחש בעולם. שהוא בלבול המדמה. בלבול האמונה. וצריכים לברר הזהמא בכל דור ודור. וזאת הזהמא לא תתברר בתכלית השלמות עד זמן בלע המות לנצח כמובא בכתבים. רק הצדיקים והכשרים שבכל דור ודור מבררים מעט מעט. עד שישלם הברור ויתתקן העולם בשלמות. ורצה הי' יתברך לעכב נתינת התורה עד זמן תקון העולם

בשלמות. ורצונו יתברך היה שהצדיקים שבכל דור ודור שיודעים לעבדו בלי נתינת התורה כנ"ל. הם יקימו את העולם וילמדו דעת את העולם וימשיכו אמונה בעולם. ויורו להם בכל דור ודור את הדרך ילכו בה וכו'. כדי שעל ידי זה יבררו בכל דור ודור. ויזכרו את העולם בכל פעם מהסיגים והפסלת עד שישלם הברור בשלמות אחר אלף דור. ואז יתן את התורה בבהירות נפלא ובהתגלות גדול. כמו שיהיה לעתיד שיתגלה אוריתא דעתיקא סתימאה, כמו שכתוב: כי תורה מאתי תצא. כמו שאיתא בזהר הקדוש כי ה' יתברך רצה שלא לתן את התורה עד שיזדכך העולם כל כך עד שיהיה בטוח שלא יבטלו עוד שום דבר מהתורה. ולא יפרו את בריתו לעולם. כמו שיהיה לעתיד באמת, בעת שיגלה ה' יתברך סתרי התורה שיתגלה לעתיד שהוא אוריתא דעתיקא סתימאה, שעל זה נאמר ביחזקאל וכתתי להם ברית חדשה וכו'. לא כבריתי אשר כרתי אתם בהוציאי אותם מארץ מצרים. אשר הם הפרו את בריתי וכו', ובשביל זה רצה ה' יתברך לעכב נתינת התורה כל כך עד אלף דור. כדי שבאלו הדורות יתברר העולם בכל פעם על ידי הצדיקים שבכל דור ודור כנ"ל, כדי שיוכל אחר כך לגלות את התורה בשלמות כמו לעתיד. כדי שלא יפרו ולא יעברו עוד על התורה לעולם וכנ"ל:

אבל ה' יתברך ראה שאין העולם מתקים, על כן עמד ונתנה לעשרים וששה דורות, הינו שה' יתברך ראה שבעוונותינו הרבים מתגברים בכל דור ודור העזי פנים שבדור. שהם עומדים וחולקים על הצדיק ומעלימין אותו ומרחיקין העולם ממנו. ואם כן איך אפשר להעולם להתקים מאחר שאין יודעין מהצדיק שעקר קיום העולם על ידו. ואנחנו צריכין שהוא יוליך אותנו בדרך ישרה. וימשיך עלינו האמונה על ידי רוח הקדש שלו כנ"ל. ומאחר שמתגברים העזי פנים עד שאי אפשר לידע ממנו ולהתקרב אליו מגדל המחלקת שמרבים עליו על ידי עזותם ורבו לשון הרע שלהם. אם כן איך יתקים העולם, על כן חמל ה' יתברך על עולמו. ונתן התורה קדם זמנה לעשרים וששה דורות. ואף על פי שעדין לא נשלם הברור. ועל כן בודאי יתגבר הבעל דבר לקלקל גם אחר כך. כמו שהיה באמת שהתגבר כל כך עד שעשו את העגל. וכן אחר כך במרגלים וכו' וכן אחרי מות יהושע וכו' ובימי השופטים ושאר הדורות שהתגבר בכל פעם שיעברו ישראל על התורה. והתקון היה בכל פעם על ידי הצדיקים שעמדו להם בכל דור למושיע. כמו השופטים והנביאים ושאר הצדיקים שבכל דור ודור, אף על פי כן אתה מרום לעולם ה'. ולעולם ידך על העליונה (כמו שפרש רש"י שם) כי ה' יתברך גדול העצה ורב העליליה. ונפלאותיו ומחשבותיו אלינו. כי ברחמיו המרבים הקדים לנו רפואה למכה כי על ידי נתינת התורה זכינו שיש לנו כח לחפש ולבקש את הצדיק האמת שבכל דור ודור עד שנזכה למצא אותו. ועל ידי זה נזכה לאמונה שלמה ולהתקרב אליו יתברך ולולא נתינת התורה. אפלו אם היו צדיקים בכל דור שהיו יודעים את התורה קדם שנתנה. והיו יכולים להנהיג אותנו בדרך הישר ולהמשיך האמונה שלמה בנו ולקים את העולם. אף על פי כן לא היה העולם יכול להתקים. מחמת שלא היינו יודעים כלל מהצדיק על ידי התגברות העזי פנים שבכל דור ודור שחולקין עליו ודוברים עליו לשון

הרע עד שלא היה לנו כח לחפשו ולבקשו כלל, אבל על ידי שכבר זכינו לקבלת התורה שעל ידי זה נתברר המדמה. ונמשך עלינו אז יסוד האמונה הקדושה, על ידי זה יש לנו כח לחפש ולבקש את הצדיק האמת בכל דור ודור עד שנזכה להתקרב אליו. ועל ידו נזכה לברור המדמה בשלמות. כדי לברר האמונה כפי אותו העת והזמן כפי אותו הדור וכנ"ל:

וזהו מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה שם שהתשע מאות שבעים וארבעה דורות עמד ושתלן בכל דור ודור והן הן העזי פנים שבדור, הינו כי העזי פנים שיש בכל דור ודור שחולקין על הצדיק האמת ודוברים עליו סרה בגאווה ובוז הם מהתשע מאות שבעים וארבעה דורות הנזכרים לעיל. אשר קמטו בלא עת. שהכרח ה' יתברך לסלקן ולמהר לתן התורה קדם הזמן שרצה. מחמת שראה שהם עזי פנים ויחלקו על הצדיקים. עד שלא ידעו מהצדיקים אמתיים שבכל דור. ולא יוכל העולם להתקים וכנ"ל. על כן סלק ברחמיו את אלו התשע מאות שבעים וארבעה דורות ונתן התורה תכף. ואלו התשע מאות שבעים וארבעה דורות עמד ושתלן בכל דור. והן הן עזי פנים שבדור. שחולקין בכל דור ודור על הצדיק האמת שבדור. ומסתירין ומעלימין את הצדיק על ידי גדל מחלוקותם. ומרחקין את העולם ממנו. ואף על פי כן עכשו יכול העולם להתקים כי עכשו כבר יש לנו כח לחפש ולבקש את הצדיק על ידי יסוד האמונה שנקבעה ונשרשה בנו על ידי קבלת התורה שזכינו לקבל כנ"ל. שעל ידי זה זכינו שיש לנו יסוד האמונה אשר על ידי זה יש לנו כח לחפש ולבקש את הצדיק ואם יעלה לשמים שיאם של העזי פנים. ואם הם מתגברים כמו שהם מתגברים בעוונותינו הרבים בכל דור ודור. לא תעשינה ידיהם תושיה. כי יסכר פי כל דברי שקר. וכלם יכרעו ויפלו כי ה' יתברך הקדים רפואה למכה כי כבר קבלנו את התורה הקדושה אשר על ידי זה יש לנו בחינת אור ונר לבקש על ידי זה את הצדיק האמת עד שנזכה למצאו. ושפת אמת תכון לעד ועד ארגיעה לשון שקר וכנ"ל:

אות לו

וזהו: נמוגים ארץ וכל ישביה אנכי תכנתי עמודיה סלה. ודרשו רבותינו זכרונם לברכה מקרא זה על מתן תורה. שישראל מתפארין עצמן שכשהיו נמוגים הארץ וכל ישביה קדם מתן תורה, כי כל העולם היה תלוי עד ששי בסיון שקבלו ישראל את התורה וכו' אנכי תכנתי עמודיה סלה. כי על ידי שקבלתי את התורה שמתחלת אנכי על ידי זה תכנתי עמודיה, שלא יחרבו וכו'. וזהו שנשמך מיד: אמרתי להוללים אל תהלו וכו'. הינו שהכתוב מתרץ בעצמו קשיא הנ"ל. שאם יאמר האומר. מה אתם מתפארים שתכנתם את העולם שלא יחרב על ידי שקבלתם את התורה

ועקר קיום העולם שזכיתם על ידי מתן תורה העקר הוא האמונה שזכיתם להמשיך בעולם, הינו אמונת חדוש העולם שזה העקר וכנ"ל. כמו שפרש שם רבנו זכרונו לברכה, מה שאמרו רבותינו זכרונו לברכה שכל העולם היו תלוי עד ששי בסיון. שהכונה הוא שאמונת חדוש העולם זה היה תלוי עד ששה בסיון שקבלו את התורה. וזכו לרוח נבואה רוח הקדש שעל ידי זה דיקא נתברר המדמה וזכו לאמונת חדוש העולם וכנ"ל. ובאמת הכל אחד, כי קיום העולם כפשוטו שלא יחרב שהיה תלוי עד ששה בסיון כמו שהוא פרוש הפשוט במאמר הנ"ל. ומה שפרש רבנו זכרונו לברכה שהעולם היה תלוי. פרושו שאמונת חדוש העולם היה תלוי וכו' כנ"ל. שני פרושים אלו עולים בקנה אחד, כי הכל אחד, כי זה תלוי בזה, כי עקר קיום העולם שלא יחרב ולא יחזר העולם לתהו ובהו חס ושלום. זה תלוי באמונת חדוש העולם, כי עקר יסוד העולם וקיומו הוא אמונה. וכמו שכתוב: וכל מעשהו באמונה והקדוש ברוך הוא מקים את העולם רק בזכות האמונה של כל ישראל שמאמינים בחדוש העולם שזהו התחלת תורתנו הקדושה, כמו שכתוב: בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ. וכל זה מובן ומבאר בהתורה הנ"ל למעין שם. נמצא שעקר קיום העולם שלא יתמוגג שזכו ישראל בשעת קבלת התורה הוא בחינת אמונת חדוש העולם שזכו להמשיך אז. ואם כן יכולין להקשות קשיא הנזכרת לעיל מה פעלתם בזה. הלא עדין אתם צריכין לברר האמונה בכל דור ודור על ידי הצדיקים שבכל דור ודור דיקא. שהם דיקא יכולים לברר האמונה כפי אותו העת והזמן כנ"ל. על זה משיב הפסוק בעצמו ומדבר בשביל כנסת ישראל. ואומר כמתפאר הרבה הרבה פעלתי. בברור האמונה שהמשכתי עלי בקבלת התורה. כי פעלתי בזה מה שיש לי כח למלאות פיהם של העזי פנים חצץ ולשבר מתלעות עול וכנ"ל:

וזה אמרתי להוללים אל תהלו ולרשעים אל תרימו קרן וכו'. כי על ידי קבלת התורה יש לי כח להכניע ולשבר ולהפיל העזי פנים בעלי לשון הרע ההוללים ומבלבלים את העולם ומרחקין מהצדיק האמת כי על ידי כח התורה שקבלנו במעמד הנבחר. יש לנו כח עתה לחפש ולבקש את הצדיק עד שנזכה למצאו ולראות האמת ולבטל השקר וכנ"ל:

וזהו: אל תרימו למרום קרנכם תדברו בצואר עתק, הינו שלא יהיה להם עוד יכלת להרים קרנם ולדבר בצואר עתק על צדיקי אמת. כי כח האמונה שזכינו בקבלת התורה יעמד לנו לעזר שנזכה על ידי זה לחפש ולבקש את הצדיק האמת עד שנזכה להתקרב אליו. ועל ידי זה נזכה לברר המדמה בשלמות כפי הדור של עכשו. וכפי הזמן והימים האלו. ועל ידי זה נזכה לאמונת חדוש העולם בשלמות שעל ידי זה זוכין לבחינת חדוש העולם של לעתיד שהוא בחינת ההנהגה של ארץ ישראל שהוא בחינת השגחה ונפלאות שלא כדרך הטבע, כמו שמבאר בהתורה הנ"ל. וזהו: כי לא ממוצא וממערב ולא ממדבר הרים. כי אלקים שופט וכו'. הינו שאין שום טבע בעולם כלל, רק הכל בהשגחתו יתברך לבד. שכל זה נמשך מאמונת חדוש העולם שזוכין על ידי קבלת התורה. ועל ידי הצדיקים שבכל דור ודור וכנ"ל. וזהו שסים: וכל קרני רשעים אגדע תרוממנה קרנות צדיק,

הינו כנ"ל שבכח זכות קבלת התורה. שזהו בחינת נמוגים ארץ וכל ישביה
אנכי תכנתי עמודיה סלה. בכח זה יש לי כח לחפש את הצדיק עד שאזכה
להתקרב אליו. וכל קרני רשעים שהם העזי פנים בעלי לשון הרע אגדע
ואפיל אותם. וקרנות צדיק תרוממנה, כי הכל יראו האמת. והכל בכח
קבלת התורה שקבלנו כבר וכנ"ל:

אות לז

וזהו שמבקשת כנסת ישראל מהקדוש ברוך הוא: הגידה לי שאהבה נפשי
איכה תרעה איכה תרביץ בצהרים. שלמה אהיה כעטיה על עדרי חבריך
ופרש רש"י שצהרים מרמז על תקף הגלות וכו', עין שם בפרוש רש"י וכו'
שפרוש רש"י שם מבאר היטב לעניינינו. כי שלמה המלך עליו השלום ראה
ברוח הקדש שבתקף הגלות המר הזה באחרית הימים. יתגברו העזי פנים
מאד, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה בעקבא דמשיחא חצפא יסגי
והאמת תהיה נעדרת ואין תוכחה וכו'. ומגדל התגברות העזי פנים ובעלי
לשון הרע נתבלבל העולם מאד מאד. ונעשה קטגוריא גדולה בין התלמידי
חכמים עד שאי אפשר לידע היכן האמת. שזהו עקר חבלי משיח
שהתנבאו עליו נביאינו וחכמינו זכרונם לברכה וזה שצועקת כנסת
ישראל בקול מר הגידה לי שאהבה נפשי איכה תרעה איכה תרביץ
בצהרים. שהוא זמן חס היום שהוא עת קשה לצאן שמרמז על תקף
הגלות, הינו שמבקשת כנסת ישראל שיגיד לה הקדוש ברוך הוא איכה
הוא רועה ואיכה הוא רובץ את צאן מרעיתו בצהרים, דהינו בסוף הגלות
המר הזה שרב העולם אין יודעין היכן הוא הרועה האמת על כן מבקשת
כנסת ישראל מהקדוש ברוך הוא שיגלה האמת לישראל, ויגלה להם היכן
הוא רועה את צאנו. היכן הוא הרועה האמת שרועה את עמו וצאן
מרעיתו באמת לאמתו כראוי, וזהו שלמה אהיה כעטיה על עדרי חבריך,
הינו שכנסת ישראל שהיא השכינה שהיא הקדשה של ישראל ששוכנת
בתוך הצדיקים והכשרים שבדור היא מתאוננת וקובלת לפני ה' יתברך.
מפני מה הכשרים האמתיים שבדור המקרבים לצדיקי אמת ששם שורה
השכינה שהיא בחינת כנסת ישראל. הם מבזים כל כך ומרחקים אותם
בכל מיני הרחקות כי העזי פנים ערבבו את העולם עד שעמדו כמה
מפרסמים ומנהיגים של שקר בעולם. ואפלו המנהיגים הכשרים נתרבה
ביניהם מחלקת גדול. עד שאי אפשר לרב העולם לידע היכן הוא הצדיק
האמת שיכול להנהיג את ישראל כראוי. ולא עוד אלא שמבזין מאד את
המתקרבין להצדיק האמת ומהפכין את האמת ואומרים לצדיק רשע
אתה ויראי חטא נמאסין כאלו הם רחוקים חס ושלום מה' יתברך
והתורה. והעזי פנים מתפארין בעצמן שרק הם קרובים לה' יתברך.

ואומרים להכשרים באמת קרב אליך אל תגע בי כי קדשתיך וכו'. כאשר מצוי עכשו בעוונותינו הרבים. וזהו שלמה אהיה כעטיה על עדרי חבריך. שהשכינה אומרת שהכשרים באמת ששם השכינה הם דומים כאבלים וכנזופים חס ושלום, על עדרי חבריך שהם שאר המנהיגים המתנשאים ברבנות שלהם כאלו הם חברים להקדוש ברוך הוא. והקדוש ברוך הוא מתחבר עמם לבד. ואת הכשרים האמתיים הם מרחקים כנזופים חס ושלום, וכל זה מחמת שנעלם האמת מחמת המחלקת שנעשה על ידי התגברות העזי פנים וכנ"ל:

וזהו שמשיב לה ה' יתברך: אם לא תדעי לך היפה בנשים, דהינו שה' יתברך משיב לכנסת ישראל: אם אין אתה יודע איך להתנהג למי להתקרב צאי לך בעקבי הצאן. ופרש רש"י: הסתכל בדרכי אבותיך הטובים והלך אחריהם ורעי את גדיתיך וכו'. הינו מה שאמרנו לעיל, כי אף על פי שעכשו נתבלבל העולם מאד. ואין יודעים היכן האמת אף על פי כן כבר הקדים ה' יתברך רפואה שזכינו לקבל את התורה. ואנו צריכין לילך בעקבי הצאן בדרך אבותינו בדרך התורה שמסר לנו משה וחכמינו זכרונם לברכה מדור לדור שכל חכמינו ונביאינו ז"ל חברו לנו ספרים קדושים ויקרים והורו לנו דרכי התורה ואנו צריכין לילך בעקבותם ועל ידי זה נזכה לחפש ולבקש ולמצא את הצדיק האמת שבדור הזה שעקר ברור האמונה על ידו וכנ"ל:

וזהו: ורעי את גדיתיך על משכנות הרעים. שעל ידי כח התורה שזהו בחינת צאי לך בעקבי הצאן כנ"ל. על ידי זה תזכה כנסת ישראל באמת לרעות גדיותיו אצל הרועים האמתיים. כי על ידי כח התורה שקבלנו כבר זוכין אנו למצא את הצדיק הרועה האמת ולהתקרב אליו וכנ"ל:

אות לח

וזה בחינת ספירה שצריכין לספר הימים שבע שבועות קדם קבלת התורה, כי על ידי הספירה מבררין המדמה וכנ"ל. ועל כן צריכין לספר הימים, כי על ידי שסופרין הימים על ידי זה ממשיכין קדשת ברור המדמה. שהוא קדשת האמונה על כל יום ויום של כל השנה, כי אלו השבע שבתות הם כנגד שבעת ימי בראשית. וכל אחד כלול משבעה שזהו בחינת כלליות כל הימים הינו שבספירה אנו ממשיכין על עצמנו קדשת קבלת התורה שהוא ברור המדמה ברור האמונה. באפן שנזכה ליסוד האמונה כל ימי עולם שבכל יום ויום שיבוא. אף על פי שיתגבר הבעל דבר באיזה בלבול שיתגבר כפי התגברותו בכל יום מחדש אף על פי כן יהיה לנו כח לברר האמונה על ידי צדיקי הדור שנזכה להתקרב אליהם. כי

יהיה לנו כח לבקשם ולמצאם על ידי קדשת יסוד האמונה שהמשכנו עלינו בקבלת התורה על ידי שספרנו מ"ט [ארבעים ותשעה] ימי הספירה שבהם אנו נטהרים מזהמת הנחש שהוא בלבול המדמה. וזוכין לאמונה שלמה להמשיך בכל יום ויום. עד שזוכין לברר האמונה בשלמות ועקר הקדשה שאנו ממשיכין עלינו לעולם. הוא שנזכה לחפש את הצדיק עד שנזכה למצוא כנ"ל:

אות לט

וזהו: הושיעה ה' כי גמר חסיד כי פסו אמונים מבני אדם. שדוד המלך עליו השלום צועק לפני ה' יתברך: הושיעה ה' כי גמר חסיד, הינו שנסתלקו החסידים והצדיקים האמתיים, ועל ידי זה נתקלקלה האמונה בעוונותינו הרבים כנ"ל. וזהו: כי פסו אמונים מבני אדם, כי עקר האמונה נמשך על ידי הצדיקים והחסידים האמתיים כנ"ל. וזהו שוא ידברו איש את רעהו וכו'. הינו שדוד המלך עליו השלום מתאונן ואומר שאף על פי שבודאי אין דור יתום. ובודאי נמצאים צדיקים אמתיים גם בדור הזה. אבל הבעלי לשון הרע והעזי פנים מבלבלין את העולם עד שאין יודעין היכן האמת כנ"ל. וזהו שוא ידברו איש את רעהו שפת חלקות וכו'. שהם בעלי לשון הרע. שעל ידי זה גמר חסיד ופסו אמונים וכו'. כי אין יודעין היכן הצדיק האמת וכנ"ל. ועל זה סים דוד בעצמו ואומר שה' יתברך ישמע תפלתו. ויכרת כל הבעלי לשון הרע מחרחרי ריב הרוצים להסתיר את הצדיק. וזהו: יכרת ה' כל שפתי חלקות לשון מדברת גדלות. אשר אמרו ללשונו נגביר שפתינו אתנו מי אדון לנו. שאומרים שאין להם אדון שאינם רוצים להאמין בצדיקים אמתיים. הקדוש ברוך הוא יכרית אותם. כי משוד עניים ומאנקת אביונים. שהם הכשרים העניים והאביונים הרוצים באמת להתקרב לצדיקי אמת. ששודדים אותם ומבזים אותם. והם נואקים וצועקים לה' יתברך מגדל צרתם וצעקתם יקום ה' יתברך ויושיע אותם ואת כל ישראל:

וזהו: משוד עניים מאנקת אביונים עתה אקום יאמר ה' אשית בישע יפיח לו. ומפרש הפסוק על ידי מה תהיה הישועה. הלא האמת נתבלבל מאד. ועל זה מסים הפסוק אמרות ה' אמרות טהורות וכו', הינו כי כבר הקדים ה' יתברך רפואה למכה. ונתן לנו את התורה מכבר. ועל ידי כח התורה שקבלנו. יש לנו כח להתקים גם עתה ולזכות לבקש את הצדיק האמת עד שנמצא אותו כנ"ל:

וזהו: אמרות ה' אמרות טהורות וכו'. שהיא התורה מזקק שבעתים שבעתים דיקא. שבע פעמים שבע, כמו שפרש רש"י שם. זהו בחינת מ"ט

ימי הספירה. שבהם אנו זוכים להמשיך עלינו קדשת קבלת התורה קדשת האמונה. עד שנזכה ליסוד האמונה כל ימי עולם, אף על פי שברור האמונה בכל יום ובכל זמן צריכין דיקא על ידי אותו הצדיק שבאותו הזמן דיקא וכנ"ל. אשר על כן מתגבר הבעל דבר דיקא ביותר על הצדיק שבאותו הדור מחמת שבזה הדור עקר ברור האמונה על ידו דיקא וכנ"ל, אף על פי כן על ידי קבלת התורה שאז נתבררה האמונה זכינו על ידי זה שיהיה לנו כח בכל דור ודור כל ימי העולם. לזכות לחפש את הצדיק ולמצא אותו ולהתקרב אליו כנ"ל. שזהו בחינת מ"ט ימי הספירה שבהם אנו ממשיכין יסוד האמונה על כל ימי העולם כדי שיהיה לנו כח בכל יום תמיד לחפש ולמצא את הצדיק האמת כנ"ל. וזהו: אתה ה' תשמרם תצרנו מן הדור זה לעולם. 'מן הדור זה דיקא, שעל ידי התורה שקבלנו אחר זכוך מ"ט ימי הספירה שזהו בחינת מזקק שבעתים על ידי זה אתה ה' תשמרם תצרנו מן הדור זה לעולם שתשמר את ישראל מהמתנגדים והעזי פנים המתגברים כנגד הצדיק שבאותו הדור דיקא. וזהו תצרנו מן הדור זה לעולם שתשמר את ישראל הכשרים בכל דור ודור מן הבלבולים שבאותו הדור דיקא. שאומרים שאי אפשר שיהיה בזה הדור צדיק גדול וחדוש כזה כנ"ל. ומודים על הדורות הראשונים שהיו בהם צדיקים גדולים וחולקין על הצדיק שבדור זה דיקא וכנ"ל. וזהו: סביב רשעים יתהלכון כרם זלת לבני אדם. שהרשעים מתגברים כנגד הצדיק שמרים נפשות מזילותא דגלותא ומחזיר ישראל בתשובה שזהו בחינת כרם זלת שמרים אותם מזילותא דגלותא ועל כן הרשעים המתנגדים יתהלכו סביב סביב להסתיר ולהעלים האמת על ידי גדל מחלקתם ושפת חלקות ולשון מדברת גדלות שלהם כנ"ל. אבל הקדוש ברוך הוא יכרת אותם בכח התורה שקבלנו כבר שהוא בחינת אמרות ה' וכו' מזקק שבעתים, וישמר אותנו מן הדור, ויקרב אותנו לצדיק האמת שעל ידי זה נזכה לברור המדמה שהוא ברור האמונה בשלמות כמו שצריכין עכשו בזה הדור בזה הזמן כפי חדוש מעשה בראשית שבכל יום כנ"ל:

אות מ

ועל-כן קדמו ברכת המאורות קדם קריאת שמע. אף על פי שאין להם שיכות לברכת קריאת שמע לכאורה כמבאר הקשיא הזאת בפוסקים, אך על פי הנ"ל מבאר כי קריאת שמע שהוא אמונת היחוד. שהוא אמונת חדוש העולם, כי בודאי אי אפשר להאמין ביחודו יתברך כי אם כשמאמינים בחדוש העולם שה' יתברך יחיד קדמון לכל וחדש את העולם ברצונו יש מאין. ומי שאין מאמין חס ושלום, בחדוש העולם הוא כופר בכל, כופר גמור באלקי ישראל שאין כפירה גדולה מזו (ואף על פי שיש

ממחברי ספרי החקירות שכתבו שאמונת חדוש העולם אינו מהעקרים. הבל יפצה פיהם, ואין צרך לסתר שטות כזה, כי כל מאמין באמת יבין מאליו. שאמונת חדוש העולם הוא אמונת היחוד. והוא יסוד כל התורה כלה. ובשביל זה פתח משה רבנו את התורה בחדוש העולם, כמו שכתוב: בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ. ומי שכופר בזה חס ושלוס הוא האפיקורס הגמור. שגרוע מעובדי כוכבים ומשמד. ומצוה להורידו ולא להעלותו. ומצוה להרגו ביום הכפורים ובשבת ולקרעו כדג ומגבו. ואין גרוע בעולם ממנו. וזה פשוט לכל המאמינים בה' יתברך ובתורתו הקדושה. ועל כן קדם קריאת שמע שהוא אמונת היחוד שהוא אמונת חדוש העולם. אומרים מקדם ברכת המאורות שמדברים בשבח הבריאה. שה' יתברך מחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית. וה' יתברך עושה חדשות בכל עת. כמו שאומרים: פועל גבורות עושה חדשות וכו' אדון הנפלאות המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית וכו'. ואחר כך אומרים קריאת שמע שהוא אמונת היחוד שהוא אמונת חדוש העולם כנ"ל, כי אמונת חדוש העולם צריכים להמשיך על עצמו בכל יום מחדש כפי חדוש מעשה בראשית שבכל יום כנ"ל. ובשביל זה אחר ברכת יוצר המאורות אומרים ברכת אהבה רבה. שמדבר משבח קבלת התורה, כי עקר האמונה שהוא אמונת חדוש העולם זוכין על ידי קבלת התורה כנ"ל. וזהו שאנו אומרים בעבור אבותינו שבטחו בך ותלמדם חקי חיים. כן תחננו ותלמדנו. כי עקר הכח שיש לנו עכשו להתקרב לה' יתברך הוא בכח אבותינו שזכו להמשיך קבלת התורה שעל ידם יש לנו אור עכשו לחפש ולבקש את הצדיק שילמד אותנו דרך ה' יתברך ויכניס בנו אמונה שלמה כנ"ל. וזהו ותן בלבנו בינה וכו'. ללמד וללמד לשמר ולעשות ולקים וכו'. כי אנו צריכין עכשו לזכות ללמוד כזה. שנזכה על ידו לשמר ולעשות ולקים את כל דברי התורה, כי התורה כבר קבלנו. ואנו יודעין כל המצוות שצונו ה' יתברך, אבל אף על פי כן זעירין אנו שזוכין לקים את כל דברי התורה. ועל כן אנו מבקשין מה' יתברך שנזכה ללמוד כזה שנזכה על ידו לשמר ולעשות ולקים את כל דברי תורתו באהבה ועקר הוא האמונה שהוא יסוד כל התורה כלה, כמו שכתוב: כל מצותיך אמונה. וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: בא חבקוק והעמידן על אחת וצדיק באמונתו יחיה. ועל כן צריכין לחפש את הצדיק האמת שבכל דור ודור וכו' וכנ"ל. וזה שאומרים בקריאת שמע והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום וכו'. שבכל יום ויום יהיה בעיניך כחדשים. כי קריאת שמע שהיא אמונה צריכה שתהיה בכל יום כחדשה בחינת חדשים לבקרים רבה אמונתך כנ"ל. כי האמונה הקדושה צריכין להמשיך על עצמו בכל יום מחדש. להתחזק באמונה שלמה בהתחזקות יותר בכל יום מחדש כפי חדוש מעשה בראשית שבכל יום שהכל בשביל להמשיך האמונה בעולם בכל יום מחדש כנ"ל:

אות מא

ועל-כן נעורין בליל שבועו, כי אז מקבלין התורה. שעל ידי זה עקר ברור המדמה כנ"ל. ועל כן נעורין אז כל הלילה, כי שנה הוא בחינת מדמה, כי בשעת שנה נסתלק השכל. ואין נשאר כי אם המדמה כידוע. וכן מבאר גם בהתורה הנ"ל, עין שם. ועקר השנה הוא בשביל המדמה שהוא ברור האמונה כי בלא השנה היה השכל מתיגע ומתבלבל מאד על ידי בלבול המדמה. ועל ידי השנה נסתלקין מהמחין כל בלבולי המדמה. כנראה בחוש שאחר השנה המח זך וצח מכל הבלבולים שכלם נמשכים מבלבולי המדמה. ועל כן על ידי השנה נתברר האמונה. בבחינת חדשים לבקרים רבה אמונתך (כמו שמבאר במקום אחר). ועל כן הצדיק שזוכה לרוח הקדש שעל ידי זה הוא מברר המדמה, על כן הוא ישן מעט מאד מחמת שהמדמה ברור אצלו. וכן כל אחד כפי מה שזוכה לברר המדמה כן הוא ממעט בשנה כנ"ל. ועל כן בשבועות שאז זוכין לקבלת התורה שהוא בחינת המשכת רוח הקדש על כל ישראל כנ"ל. שעל ידי זה נתברר המדמה כנ"ל. על כן נעורין אז כל הלילה, כי נתבטל השנה מחמת שזוכין לברור המדמה על ידי קבלת התורה כנ"ל:

הלכות ברכת הודאות היחיד מקשר לענין הנ"ל:

אות מב

וזה בחינת ארבעה צריכין להודות. שהם הולכי מדבריות. והיוצא מבית האסורים. וחולה שנתרפא. ויורדי הים, כשיגיעו ליבשה וסימנך וכל ה'חיי'יים יודוך סלה וכו', כמבאר בשלחן ערוך סימן ר"ט:

כי כל אלו הארבעה צריכין להודות בשביל הנסים שנעשו להם. וכל הנסים הם השגחה ונפלאות הבורא יתברך שמו וכלם נמשכין מבחינת חדוש העולם שלעתיד שאז יתנהג העולם בבחינת ארץ ישראל. שהנהגתה על ידי עיני ה' תמיד, דהינו בחינת השגחה ונפלאות שלא כדרך הטבע. ומשם נמשכין כל הנסים והנפלאות שנעשין אפלו עכשו בעולם הזה כמובן בדברי רבנו זכרונו לברכה בהתורה (סימן רנ) על מאמר רבותינו זכרונו לברכה ומוריד שני דמעות לים הגדול. וקולו נשמע מסוף העולם ועד סופו וכו', עין שם. ובשביל זה כל אלו הארבעה הנזכרים לעיל שנעשו להם נסים שנצולו מסערת הים. או מן החלי וכו' בהשגחתו ונפלאותיו יתברך, כתיב בהם במזמור קז: יודו לה' חסדו ונפלאותיו לבני אדם. 'חסדו ונפלאותיו' דיקא. זה בחינת הנהגה של חדוש העולם שלעתיד שהוא

בחינת חסד, בחינת עולם חסד יבנה. שאז יתנהג העולם בבחינת נפלאות והשגחה וכו' כמבאר בהתורה תקעו תוכחה הנ"ל. כי מבחינת ההנהגה של לעתיד שהוא בחינת חסד כנ"ל, בחינת עולם חסד יבנה. שאז יתנהג העולם בבחינת נפלאות. משם נמשכין כל הנסים והנפלאות שנעשין בעולם הזה כל ימי עולם. וזהו: יודו לה' חסדו ונפלאותיו. יחסדו ונפלאותיו דיקא כנ"ל. כי כל הצרות שעברו על אלו הארבעה הצריכין להודות, כלם נמשכין מפגם שפוגמין בהצדיק שהוא בחינת פגם ארץ ישראל, כי מי שזוכה לחפש ולבקש את הצדיק האמת כראוי, עד שזוכה להתקרב אליו. על ידי זה זוכה לאמונה שלמה כנ"ל. שעל ידי זה זוכה לבחינת חדוש העולם שלעתיד, שזהו בחינת ארץ ישראל בחינת ההנהגה של השגחה ונפלאות וכו' כנ"ל. נמצא, שעל ידי הצדיק זוכין לארץ ישראל. ואז זוכין לאמונה שלמה להאמין בה' יתברך בשלמות. שה' יתברך חדש את העולם יש מאין ועתיד לחדש את עולמו. והוא יתברך משגיח בעולם בכל עת בהשגחה פרטיות וכנ"ל, אבל מי שפוגם בזה, דהינו שאינו משתדל להתקרב לצדיקי אמת. ואינו מתיגע לחפש ולבקש את הצדיק תמיד עד שימצאנו, על ידי זה פוגם באמונה ובארץ ישראל וכנ"ל. ועל כן עוברין עליו כל הצרות הנזכרות לעיל של כל הארבעה הנזכרים לעיל. שבהם כלולים כל הצרות רחמנא לצלן, כי עקר הצרה והסכנה של כל הארבעה הנזכרים לעיל. שהם הולכי מדבריות וחולים וכו'. עקר הוא צרות וסכנות הנפש שהיא רחוקה מאביה שבשמים. שעליו נאמרו כל הדברים הנאמרים במזמור הנ"ל. כמובן לכל משכיל. וכבר מובא מזה בספרים. וכמובא מזה בדברי רבנו זכרוננו לברכה (בסימן קסג) שכל אלו הארבעה הנ"ל מרמזין על צרות הנפש שהיא תועה במדבר בישימון דרך. כל זמן שאינה זוכה להתקרב להצדיק האמת ולילך בדרכיו. והיא כמו חבושה בבית האסורים. שהיא כבושה בגולה בין מאסר התאוות והמדות רעות והיא חולה חולת הנפש בבחינת כי חולת אהבה אני. והיא כמו יורד בים בעמק מצולת הים ועולה שמים ויורדת תהומות, כמו שכתוב: טבעתי ביון מצולה ואין מעמד. באתי במעמקי מים ושבלת וכו' וכמבאר מזה בסימן הנ"ל. נמצא שכל אלו הארבעה הם בחינת צרות הנפש. ובאמת הכל אחד, כי גם כל היסורין והסכנות והצרות העוברין על האדם בגשמיות חס ושלום, כלם הם בחינת צרות הנפש, כי אין מיתה בלא חטא ואין יסורין בלא עוון. ועקר היסורים הם העוונות, כמו שכתב רבנו זכרוננו לברכה בתורה כי מרחמם ינהגם. שעקר היסורין של כל היסורים שבעולם הם העוונות דיקא רחמנא לצלן, עין שם. וכל היסורים והצרות והסכנות בגוף ונפש שכלם כלולים בארבעה הנ"ל. כלם נמשכין מחמת הרחוק מהצדיק. שעל ידי זה הם רחוקים מארץ ישראל ומאמונה בשלמות כנ"ל. בבחינת הלא על כי אין אלוה בקרבי מצאוני הרעות האלה. שכל הרעות והצרות חס ושלום נמשכין מחמת שאין מרגישין ה' יתברך ששוכן בקרבנו ומשגיח עלינו תמיד, דהינו פגם האמונה. שפגם זה נמשך מחמת הרחוק מהצדיק ומארץ ישראל כנ"ל, כי כל הצרות שבעולם רחמנא לצלן נמשכין מתקף הגלות בעוונותינו הרבים, כי מיום שחרב בית המקדש אין לך יום שאין קללתו מרבה מחברו רחמנא לצלן, וזה בחינת

ארבעה הנ"ל שהם בחינת ארבע מלכיות. שבהם כלולים כל הגליות שכוללים כל הצרות רחמנא לצלן. ועל כן גלות מצרים שמרמז על כל הארבע גליות ארבע מלכיות כי כלם נקראים גלות מצרים, על שם שהם מצרים לישראל, כמו שאמרו במדרש ומובא בדברי רבנו זכרוננו לברכה. על כן גלות מצרים היה כלול מכל הארבעה הנ"ל, כי כשיצאנו ממצרים זכינו לכל הנסים והנפלאות הנאמרים במזמור הנ"ל שמדבר מארבעה צריכין להודות הנ"ל, כי במצרים היינו בגלות ובשביה ובמאסר. שזהו בחינת יוצא מבית האסורים. וה' יתברך הביא עשר מכות על המצרים ואותנו הציל מהם. וזה בחינת חולה שנתרפא ונצל מהחולאת, כמו שכתוב: כל המחלה אשר שמתני במצרים לא אשים עליך וכו'. וכתוב: והסיר ה' ממך כל חלי וכל מדוי מצרים וכו' אשר ידעת לא ישימם בך וכו'. וגם עברנו בים. וה' יתברך קרע לנו את הים. אחר כך הלכנו במדבר וה' יתברך העבירנו בשלום בנסים ונפלאות גדולות. וזה בחינת הולכי מדבריות ויורדי הים הנזכרים לעיל. נמצא, שכל הארבעה הנ"ל שצריכין להודות. זה בחינת יציאת מצרים וכלל כל הגאלות מכל הגליות של הארבע מלכיות שכלם מכנים בשם גלות מצרים כנ"ל ועקר כל הגליות הוא הרחוק מארץ ישראל שזה עקר הגלות, כמו שכתוב: ויגל ישראל מעל אדמתו. וכמו שאנו אומרים ומפני חטאינו גלינו מארצנו ונתרחקנו מעל אדמתנו וכו'. ועל זה אנו מבקשין תמיד שיחזיר אותנו ה' יתברך לארץ ישראל. כמו שאומרים בכל יום: ותוליכנו מהרה קוממיות לארצנו וכו'. יהי רצון שתעלנו בשמחה לארצנו וכיוצא בזה תקון חצות ושאר תפלות רבות שאנו מבקשים לה' יתברך על אריכת הגלות ששיבנו לארצנו בקרוב. ועל זה קובלת השכינה בכל עת על עצם רחוקנו מארצנו הקדושה כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה אוי להם לבנים שגלו מעל שלחן אביהם ומארצם יצאו. כי עקר כל הגליות שכולל כל הצרות כנ"ל. העקר הוא מחמת שאנו רחוקים מארץ ישראל ששם עקר האמונה בשלמות עקר אמונת חדוש העולם ואמונת ההשגחה. שמשם כל הטובות והנסים והנפלאות והישועות שכלולים בהארבעה צריכין להודות הנ"ל. ולהפך חס ושלום כפי הרחוק מארץ ישראל שעל ידי זה רחוקים משלמות האמונה, כמו כן עוברים חס ושלום, צרות ויסורין רחמנא לצלן וכנ"ל. וכל זה נמשך מחמת הרחוק מצדיקי אמת שעל ידי זה רחוקים מארץ ישראל בכלל ובפרט וכנ"ל, כי עקר עכוב הגאלה ועקר הגלות מארץ ישראל נמשך מחמת הפגם שפגמו בכבוד הצדיקים האמתיים שהם בחינת נביאים כמו שכתוב: ויהיו מלעבים במלאכי האלקים ומתעתעים בנביאיו. וכתוב: הצדיק אבד ואין איש שם על לב ואנשי חסד נאספים באין מבין וכו'. כי כל אחד צריך לחפש ולבקש מאד את הצדיק האמת וכנ"ל. שעל ידי זה עקר תקון האדם עקר האמונה שהיא יסוד הכל וכנ"ל. וכפי מה שפוגמין חס ושלום, בזה שאין משתדלין לחפש את הצדיק, כמו כן נופלים בגלות ונתרחקין מארץ ישראל. ואזי נופל אל ההפוך שהוא צריך לחפש ולבקש כל ימיו. ואינו יודע מה הוא מחפש ומבקש. שזה הוא עקר בחינת הגלות שהוא בגלות וטלטול נע ונד. ושואל ודורש ומבקש ומחפש ביגיעה ועמל וטרחה גדולה מאד מאד. ואינו יודע בעצמו מה הוא

מבקש ומחפש. כמו שרואין כל זה בחוש. מי שיביט בעין האמת. שרב בני האדם רודפים אחר הממון ביגיעות גדולות וטרחות וטרדות מאד מאד. והוא ממש כמו מי שהולך לחפש ולבקש איזה דבר. כי כל אדם אינו ממלא תאותו לעולם בממון. כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה אין אדם מת וחצי תאותו בידו יש לו מנה מבקש מאתים וכו'. נמצא שלעולם אין ממלא תאותו. והוא שואל ודורש ומבקש ומחפש אחר הממון לעולם כאלו הוא מחיב ומשעבד לאיזה שר ומושל לחפש ולבקש איזה דבר. ובאמת הוא בעצמו אינו יודע מה הוא מבקש, כי עד יום מותו הוא מבקש ומחפש תמיד. ואם כן בשביל מי הוא מבקש ומחפש אחר הממון. ואם יאמר בשביל בניו. מי יודע אם ישאר הממון אחריו לבניו כאשר אנו רואין שרב העשירים בניהם או יוצאי חלציהם עניים ואביונים. ואפלו אם היה נשאר הממון לבניו. מה התכלית מזה. הלא גם בניו אחריו ודורותיהם אחריהם כלם יהיו צריכים למות כמותו. ומה יתרון להם בכל הממון, כמו שכתוב: כי לא במותו יקח הכל וכו'. וגם כי הלא גם בניו לא יספיק להם כל הממון שיניח להם. כי יותר שישאיר להם ממון יהיה חסר להם יותר ויגדל דאגתם יותר, כי אין אדם מת וחצי תאותו בידו וכנ"ל. וכמו שאנו רואים בעינינו מי שבקי בטיב בני העשירים שרבים ככלם דאגתם וצערם גדול מאד, כי למשל עשיר אחד שיש לו עשרת אלפים אדומים. ויש לו חמשה או ארבעה בנים. והוא מתנהג כדרך הנגידי הגדולים. ובודאי כשיש לו עשרת אלפים הוא מתנהג בדרך שצריך לפרנסתו לפי דעתו יותר מעשרת אלפים, כי נדמה לו שמכרח לישב בדירות וחומות שעולים כמה אלפים, ומרגליות ותכשיטין ורבוי ההוצאה בכל שבוע להוליך בניו כל אחד ואחד בבגדי משי ורקמה ותכשיטין וכו' כדרך הגבירים הגדולים. ואומר שעל עצמו אינו מקפיד כלל רק על בניו כאלו הוא מצוה מן התורה להוליך בניו בדרך זה. והוא עושה הכל בשביל נחת רוח לבניו. ובאמת בניו כל ימיהם כעס ומכאובות כי כל אחד מבניו ובנותיו רוצה להתנהג באפן שאין מספיק לו לבדו כל העשירות של אביו ויותר מזה, עד שמתרבה דאגתו בכל יום, כי בודאי אי אפשר לאביו שיתן לכל אחד מבניו ובנותיו כל עשירותו. ונותן לכל אחד כפי דעתו ורצונו, וכל מה שנותן להם אינו מספיק להם, עד שנופל קנאה ושנאה גדולה בין בניו ובנותיו בעצמן, וכל אחד מבניו מתקנא בחברו. וכל אחד רוצה לבלע את חברו כמו קין שהרג את הבל, מחמת שכל העולם לא היה מספיק לו. ואביהם בעצמם יש להם צער גדול מהמריבה והשנאה והקנאה שבין בניו. וכיוצא בזה דאגות ויסורים הרבה שיש לכל אחד כל ימי חיי אביו. ואחר כך כלם מצפים עליו שימות. וכשמת רוצה כל אחד לקבל כל הירשה לחלקו עד שעל פי רב כמה ירשות יורדין לטמיון על ידי המחלקת שבין הבנים. וגם על פי רב אינם מצליחים אחריו ונעשים עניים. והלא מימות עולם אומר כל אחד שהוא חושב בשביל בניו. כדי שיהיה לבניו ממון ועשירות. ועדין לא נמצא אחד בעולם שאביו ישאיר לו די ספוקו שלא יהיה טרוד עוד אחר הממון, כי אפלו מי שיורש הון רב מאביו, אף על פי כן אינו מת וחצי תאותו בידו. נמצא שלשוא ולחנם עומלים כל העולם ומבקשים ומחפשים אחר הממון תמיד ומאומה לא ישאו בעמלם.

וכאשר צעק על זה קהלת בכל ספריו. ומכל שכן העניינים והדלים ושאר אנשים שענייניהם מצפים תמיד על פרנסה ועומדים בבקר בדאגת פרנסה. ובלילה לנים בדאגה זו ומשוטטים בשוקים וברחובות למצא איזה דרך לבקש איזה פרנסה. וכן עוברים להם כמה ימים ושבעות ואין פועלים כלום. ומעט פרנסה שיש להם מגיע להם רק בהשגחת ה' יתברך שלא ממקום שחשבו ובקשו וחפשו כלל כאשר נראה בחוש. ומודים על זה כל הצריכים פרנסה. שעל פי רב הם מבקשים ומחפשים איזה ימים רוח ופרנסה ואינם מוצאים כלל, ואחר כך ה' יתברך מזמין להם איזה רוח בהשגחתו יתברך לבד. שלא ממקום שחפשו ובקשו כלל. נמצא שהבקשה והחפוש שלהם היה בחנם להבל ולריק. ושלמה המלך עליו השלום צוח ואמר: אם תבקשנה ככסף וכמטמונים תחפשנה אז תבין יראת ה' וכו'. שצריכין לבקש את דרכי הקדשה בבקשה וחפוש גדול כמטמונים וככסף כנ"ל. כמטמונים וככסף דיקא. ויציר האדם בדעתו כמה היה מבקש ומחפש אם היו אומרים לו שבכאן ימצא אוצר בודאי. ואם יחפש כך את הצדיק האמת שעל ידו יבוא לכל טוב כנ"ל. בודאי יזכה למצא אותו ולהתקרב אליו ויזכה לכל טוב. כי עקר מה שנופלים בני אדם בגלות גדול שהם מטלטלים בגלות ונעים ונדים לחפש ולבקש הממון הכל הוא מחמת הפגם שפגמו שלא זכו לחפש את הצדיקי אמת שעל ידם זוכין לארץ ישראל ולאמונה ולהשגחה ונפלאות. שאז אין צריכין יגיעה וטרדא כלל אחר הפרנסה. כי דרשי ה' לא יחסרו כל טוב. דרשי דיקא, דהינו שמחפשי ומבקשי את הצדיק כדי להתקרב לה' יתברך. אזי לא יחסרו כל טוב. כי ה' יתברך יספיק להם כל צרכם בלי טרדא ובקשה וחפוש, כי זוכין להשגחה ונפלאות שלא כדרך הטבע כנ"ל:

אות מג

וזה בחינת זבולן לחוף ימים ישכון, והוא לחוף אניות וירכתו על צידן. כי צידון הוא גבול ארץ ישראל, כמו שכתוב: ויהי גבול הכנעני מצידון וכו'. ושם בתחלת הגבול במקום שמתחיל ארץ ישראל שם קבור זבולן. (כאשר זכיתי להיות שם בעצמי על קברו הקדוש בעיר צידון. ואמרו לי שם שמשם מתחילין לחשב גבול ארץ ישראל) כי זבולן הוא בחינת תקון תאות ממון. כי זבולן היה מספיק ליששכר הצדיק שהיה עוסק בתורה. וזבולן היה עוסק בפרקמטיא והיה מספיק ליששכר, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, שזהו עקר תקון תאות ממון, כמבאר בדברי רבנו זכרוננו לברכה. שעקר תקון תאות ממון הוא צדקה. ועל זה נאמר שמח זבולן בצאתך ויששכר באהליך וכו' שזה בחינת תקון תאות ממון שהוא בחינת שמחה בחינת שמח זבולן, כמבאר בהתורה צוית צדק (סימן כג)

נמצא שזבולון הוא בחינת תקון תאות ממון. ועל כן זבולון הוא קבור על גבול ארץ ישראל בצידון בחינת וירכתו על צידן שסופו על צידון שהוא גבול ארץ ישראל. זה רמז שעל ידי בחינת זבולון, דהינו בחינת תקון תאות ממון זוכין לכנס לארץ ישראל, הינו על ידי שמבקשים ומחפשים את הצדיק. שעל ידי זה זוכין להנצל מהחפוש והבקשה של הסטרא אחרא. שהוא החפוש והבקשה אחר הממון על ידי זה זוכים לארץ ישראל, כי עקר ארץ ישראל זוכין על ידי הצדיק בבחינת צדיקים יירשו ארץ. ואי אפשר לאדם לזכות לארץ ישראל כי אם על ידי צדיקים אמתיים. שזהו בחינת הנשיאים שהעמיד משה להנחיל הארץ לישראל, כמו שכתוב: אלה האנשים וכו'. לנחל את הארץ. כי אי אפשר לזכות לארץ ישראל כי אם על ידי צדיקים אמתיים שעל ידם זוכין לאמונת חדוש העולם. שזהו בחינת ארץ ישראל כנ"ל. ועל כן זבולון שזהו בחינת המתקרב להצדיק האמת ומשמש אותו בגוף ונפש וממון ועושה לו כל צרכיו כמו זבולון שטרח בפרקמטיא בשביל להספיק את יששכר שעסק בתורה. הוא זוכה לבוא לארץ ישראל. ועל כן זבולון עומד על גבול ארץ ישראל, כי דיקא על ידי בחינת זבולון שהוא המתקרב לצדיק האמת, על ידי זה זוכה לכנס ולבוא לארץ ישראל כנ"ל:

אות מד

ובשביל זה כל הארבעה צריכין להודות הנ"ל. צריכין להביא תודה שבאה מחמץ ומצה, שזהו בחינת שבועות שאז מביאין גם כן חמץ ומצה, דהינו שתי הלחם מחמץ. ושאר מנחות ממצה, כי כל הארבעה הנ"ל. עקר הנסים והנפלאות והישועות שלהם נמשך מבחינת שבועות שהוא קבלת התורה. שעל ידי זה זוכין לחדוש העולם שלעתיד שאז יתנהג העולם בבחינת ארץ ישראל שהוא השגחה ונפלאות וכו' שמשם כל הנסים והנפלאות והישועות של כל הארבעה צריכין להודות הנ"ל שכוללים כל הנסים כנ"ל:

וזה שפתח דוד המלך עליו השלום מזמור זה של הארבעה הנ"ל: יאמרו גאולי ה' אשר גאלם מיד צר. ומארצות קבצם ממזרח וממערב וכו'. שזהו בחינת קבוץ גליות שזהו בחינת ארץ ישראל שלשם כל הקבוץ של הגליות, כמו שכתוב: אם יהיה נדחך בקצה השמים משם יקבצך וכו'. והביאך ה' אלקיך אל הארץ וכו'. כי עקר הישועה של כל הארבעה הנ"ל הוא נמשך מארץ ישראל ששם הוא בחינת השגחה ונפלאות שלא כדרך הטבע כנ"ל. שמשם כל הנסים והישועות כנזכר לעיל. ועקר הגלות שכולל כל הצרות בגוף ונפש שכלם כלולים בארבעה הנ"ל העקר הוא מחמת הרחוק והגלות

אות מה

וזה בחינת גדל הטלטולים והיסורים שצריכין לסבל קדם שבאין לארץ ישראל וצריכים לסבב בכמה דרכים קדם שבאין לארץ ישראל וכמו שכתוב: ויסב אלקים וכו' וכמובא לעיל. והכל הוא בשביל קבוץ הנדחים הנ"ל:

כי איתא בכתבי האר"י ז"ל בכונות: והביאנו לשלום מארבע כנפות הארץ וכו' שבכל מקום בעולם שאחד מישראל נדחה לשם בגלות בארבע כנפות הארץ נחשב כאלו כל ישראל גלו לשם ועל ידי זה מברר ניצוצות משם ועל ידי זה באין לארץ ישראל, עין שם באריכות. שזהו סוד מה שישראל מפזרין עכשו בגלות במקומות הרחוקים מהקדשה מאד. והנה זה הענין הוא דבר נסתר ונעלם מאד. ואי אפשר להבינו, כי אנו רואים שבמדינות הרחוקים משיבות ישראל. כמו במדינות מאסקווע. נדחו לשם יהודים מעטים. ודרים בין הרבה עובדי כוכבים יהודים מתי מעט. עד שיש עירות הרחוקים יותר. שאין נמצאים שם ישראלים כי אם אחד או שנים בעיר גדולה. והנה אנו רואים בעינינו שרב אלו היהודים הדרים במקומות כאלה רבם ככלם אינם צדיקים כלל. והלואי היו בינונים כי הם רחוקים מאד מה' יתברך ואי אפשר להאריך בזה שלא לדבר על איזה מישראל חס ושלום, כי גם פושעי ישראל מלאים מצוות כרמון. ואם כן איך אפשר להבין זאת. שעל ידי אנשים כאלו יתבררו הניצוצות מעמקי הקלפות כאלו, אבל באמת היא נפלאות תמים דעים ואי אפשר להבין זאת. והכלל, שעקר הגלות הוא הגלות וההתרחקות מארץ ישראל שהוא כלל הקדשה ועקר הגלות הוא בשביל לברר הנדחים שהם הניצוצות שנדחו בעמקי הקלפות בבחינת לא גלו ישראל בין העובדי כוכבים אלא כדי שיתוספו עליהם גרים, שזהו בחינת הניצוצות המתבררים מעמקי הקלפות, כי באמת לכאורה קשה להבין ענין הגלות שמחמת שחטאו ישראל בארץ ישראל גלה אותם משם לארץ העמים. עד שיתקנו וישבו אליו ויביא לנו גואל צדקנו. והדבר קשה מאד איך יהיה תקוה שבחוץ לארץ ישבו ישראל. ומה אם במקום חיותנו וקדשתנו שהוא ארץ ישראל ארץ הקדשה ששם עקר קדשת ישראל וכו'. אם שם התגבר על ישראל היצר הרע עד שהחטיאם איך יהיה תקוה שבחוץ לארץ שהיא ארץ העמים אויר הטמא וכו', שם יתקנו וישבו ישראל? ואם כן חס ושלום, אפס תקוה!! הלא ה' יתברך רוצה בתקנותינו. ואינו חפץ לנקם בנו, רק כל הגליות והצרות הם בשביל תקון, כמו שכתוב: ובקשתם משם את אלקיך ומצאת וכו'. אבל איך יתכן זה שבארץ ישראל לא בקשנו וחפשנו

וּדְרַשְׁנוּ אֶת הַיְתִבְרֵךְ וּבְחוּץ לְאֶרֶץ בְּאֶרֶץ הָעַמִּים נִדְרַשׁ וּנְבַקֵּשׁ אוֹתוֹ? אֲבָל בְּאֵמֶת כָּל זֶה הוּא נִפְלְאוֹת תְּמִים דְּעִים. וְהֵם מִסְתַּרִי פְּלֹאוֹתָיו. וְזֶהוּ בְּחִינַת כָּל הַיְרִידוֹת וְהַנְּפִילוֹת הָעוֹבְרִים עַל כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל לְפִי בְּחִינַתּוֹ וּמִדְרַגְתּוֹ עַד שֵׁשׁ הָרְבֵה שֶׁנִּפְּלוּ עַד עֲמֻקֵי תְהוֹם תַּחְתִּיּוֹת. אֲשֶׁר נִדְמָה לָהֶם כִּי אִפְסָ תִקְוֶה חֵס וְשִׁלּוּם, בְּפֶרֶט עֲכָשׁוּ בְּסוּף הַגְּלוּת בְּאַחֲרִית הַיָּמִים הָאֵלֶּה בְּעֻקְבָא דְּמִשִּׁיחָא כְּאֲשֶׁר יוֹדֵעַ כָּל אֶחָד בְּנַפְשׁוֹ נִגְעֵי לְבָבוֹ וּמִכְאוּבָיו. וְאֵף עַל פִּי כֵן סוּף כָּל סוּף כֻּלָּם יִתְתַּקְּנוּ וְלֹא יִהְיֶה נֶאֱבַד שׁוּם אֶחָד מֵהֶם. כִּי הַיְתִבְרֵךְ חוֹשֵׁב מִחֲשֻׁבוֹת לְבַל יִדַּח מִמֶּנּוּ נִדַּח. כִּי בְּאֵמֶת יֵשׁ לְפַעֲמִים שְׂדִיקָא כְּשֶׁהָאָדָם מִגִּיעַ לְמִקּוֹם נִמּוּךְ וְרַחוּק מִהַקְּדֻשָּׁה מְאֹד מְאֹד. שֵׁם דִּיקָא יִתְעוֹרֵר בְּהַתְעוֹרְרוֹת גְּדוֹל לְהַיְתִבְרֵךְ. וְכִמוֹ שֶׁדִּבְרַנּוּ מִזֶּה בְּתַחֲלַת הַדְּרוֹשׁ הַזֶּה לְמַעַלָּה כְּנִ"ל. וַיֵּשׁ בְּעֵינַי זֶה כְּמֵה טַעֲמִים וּבְחִינּוֹת וְקִצְתָּ מֵהֶם הוּא מִחֲמַת שְׁכֻשְׁהוּ יִשְׂרָאֵל בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הִרְאָה לָהֶם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא חֲבֵה יִתְרָה. וְהָיוּ מִקְרָבִים אֵלָיו מְאֹד וְנִדְמָה לָהֶם שֶׁכָּבַר הֵם סְמוּכִים לְהַיְתִבְרֵךְ וְלֹא בִקְשׁוּהוּ יוֹתֵר וְנִתְרַשְׁלוּ בְּעַבּוּדָתָם. וְהַבַּעַל דִּבְרַ חוֹתֵר עֲלֵיהֶם בְּכָל יוֹם וּבְכָל עֵת וְעַל יָדֵי זֶה הַתְּגַבֵּר עֲלֵיהֶם עַד שֶׁהַחֲטִיָּאִים וְזֶה בְּחִינַת הַסְּבִי עֵינִיךְ מִנְּגִידֵי שֶׁהֵם הִרְהִיבֵנִי (שִׁיר הַשִּׁירִים ו'). וְעַיִן בְּפֶרוֹשׁ רַשִׁ"י שֵׁם שֶׁפָּרַשׁ עֵינַי זֶה שֶׁמֵּרַב חֲבֵה שֶׁהִרְאָה לָהֶם בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ, עַל יָדֵי זֶה מִרְדּוֹ בּוֹ וְכוּ', עַיִן שֵׁם וְזֶהוּ עֵינַי הַנִּ"ל. וְגַם מִחֲמַת שְׁכֻשְׁהוּ בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לְגַדֵּל הַקְּדֻשָּׁה שֶׁל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. בְּאִיזָה תְּנוּעָה בְּעֵלְמָא שֶׁלֹּא הִתְנַהֲגוּ בְּקְדֻשָּׁה כְּרֵאוּי פְּגָמוֹ מְאֹד. וְעַל יָדֵי הַפְּגָם הַזֶּה נִמְשַׁךְ פְּגָם גְּדוֹל יוֹתֵר, כִּי עֲבָרָה גּוֹרֶרֶת וְכוּ' וְעַל יָדֵי זֶה הַחֲטִיָּאִים הַבַּעַל דִּבְרַ. וְזֶה בְּחִינַת כִּי בְּאֵת אֵלֵי לְהַזְכִּיר אֶת עוֹוֹנָי. שֶׁכִּנְגַד קְדֻשַׁת אֵלֵיהֶם הִיא נִחְשָׁבֶת כְּרַשְׁעָה אֵף עַל פִּי שֶׁהִיִּתָּה צְדָקָת כְּמוֹ שֶׁפָּרַשׁ רַשִׁ"י שֵׁם. וּבְשִׁבִיל זֶה הִכְרַחוּ לְצִאת בְּגִלוֹת. וְאִזּוֹ מִגְּדַל הַרְּחוּק שְׂרוּאִים גְּדַל רְחוּקִים מֵהַיְתִבְרֵךְ שֶׁנִּגְלוּ וְנִפְּצוּ בְּאֶרֶץ הָעַמִּים בְּאוֹיֵר הַטְּמָא תַּחַת מִמְשַׁלַּת הָעוֹבְדֵי כּוֹכְבִים מִתְּגַבְּרִים נִפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל בְּיוֹתֵר לְשׁוּב לְהַיְתִבְרֵךְ כְּנִ"ל. וְגַם שֵׁם לְגַדֵּל הַטְּמָאָה שֶׁל חוּץ לְאֶרֶץ. תִּכְף כְּשִׁיִּשְׂרָאֵל עוֹשִׂים אִיזָה עֲבוּדָה בְּעֵלְמָא יִקָּר בְּעֵינָיו יִתְבְּרֵךְ מְאֹד מְאֹד. אֵף עַל פִּי שֶׁאֵין עֲבוּדָתָם בְּשִׁלְמוֹת, אֵף עַל פִּי כֵן יִקָּר בְּעֵינָיו מְאֹד שֶׁבְּמִקּוֹם רְחוּק וְטְמָא כִּזֶּה יִתְגַּבְּרוּ לַעֲשׂוֹת אִפְלוֹ הָעֲבוּדָה הַזֹּאת. וְעַל יָדֵי זֶה הוּא מֵרַחֵם עֲלֵיהֶם וּמוֹשִׁיעֵם. וְזֶהוּ בְּחִינַת שֶׁל כָּל הַנוֹפְלִים מִעֲבוּדַת הַיְתִבְרֵךְ שֶׁעַל יָדֵי כָּל מֵה שֶׁפּוֹגְמִים אִיזָה פְּגָם. אוֹ שְׁעוֹבְרִים אִיזָה עֲבָרָה חֵס וְשִׁלּוּם, נוֹפְלִים יוֹתֵר וְיוֹתֵר. וְאִם כֵּן מֵה יִהְיֶה הַסּוּף וְכִי אִפְסָ תִקְוֶה, אֵךְ הַכֹּל עַל פִּי הַנִּ"ל שְׁכֻשְׁהַיְתִבְרֵךְ רּוֹאֵה שְׁאִיזָה אָדָם מִתְּרַחֵק מִעֲבוּדָתוֹ וּפּוֹגֵם אִיזָה פְּגָם אוֹ שְׁעוֹבֵר חֵס וְשִׁלּוּם, אִיזָה עֲבָרָה אִזִּי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מֵרַחֵק אוֹתוֹ וְנוֹפֵל יוֹתֵר, כִּי הֵבֵא לְטְמָא פּוֹתַחִין לוֹ, אֲבָל אִם כֵּן הִיָּה חֵס וְשִׁלּוּם, אִפְסָ תִקְוֶה וְלֹא הִיָּה בְּאִפְשָׁר לְשׁוּם אָדָם לְשׁוּב לְעוֹלָם מֵאַחַר שֶׁכָּל פֶּעַם נוֹפֵל יוֹתֵר חֵס וְשִׁלּוּם, אֲבָל הַיְתִבְרֵךְ חוֹשֵׁב מִחֲשֻׁבוֹת לְבַל יִדַּח מִמֶּנּוּ נִדַּח. וְהוּא מִסְּבוֹת מִתְּהַפֵּךְ בְּתַחְבּוּלוֹתָיו, כִּי כְּשֶׁהָאָדָם נוֹפֵל עַל יָדֵי חֲטָאִים לְמִקּוֹם הַרְּחוּק מִהַקְּדֻשָּׁה. אִזִּי הַיְתִבְרֵךְ מִזְמִין לוֹ שֵׁם רְמִזִּים לְפִי אוֹתוֹ הַמִּקּוֹם וּמִזְמִין לוֹ אִיזָה זְכוּת שִׁיכּוֹל לְזַכּוֹת בְּזֶה הַמִּקּוֹם הַרְּחוּק דִּיקָא. וְזֶהוּ הַנְּסִיּוֹן וְהַבְּחִירָה שֶׁלוֹ. וְאִם יִזְכֶּה שֵׁם לְזַכֵּר בְּהַיְתִבְרֵךְ. וְלַעֲשׂוֹת שֵׁם מֵה שִׁיכּוֹל מֵה שֶׁמֵּרְמֵז לוֹ הַיְתִבְרֵךְ בְּכָל מִקּוֹם שֶׁהוּא. בְּקַל יוֹכֵל לְשׁוּב לְהַיְתִבְרֵךְ, כִּי לְפִי הַמִּקּוֹם הַזֶּה

יכול לזכות בעבודה קטנה לעשות נחת רוח ותענוג ושעשוע גדול לה' יתברך. מה שלא היה זוכה במקום קדוש ביותר, כי ה' יתברך מקבל תענוג ושעשוע גדול מאד כשעולה לפניו איזה עבודה ממקום הנמוך ורחוק מאד כמובן בדברי חכמינו זכרונם לברכה כמה פעמים. בבחינת כד אתי יתרו ואמר כי עתה ידעתי וכו', כדין אסתלק ואתיקר שמא דקדשא בריך הוא עלא ותתא. וזה סוד גלות ישראל בכלל. ובפרטיות הנפילות של כל אחד ואחד כנ"ל שזהו עקר הגלות, כי כל מה שנופל למקום נמוך ורחוק מהקדשה יותר יש לו שם איזה עבודה ונחת רוח לעשות לה' יתברך, מה שאינו זוכה לזה אפלו צדיק גדול וכנ"ל. ועל ידי זה מעלה כל הניצוצות והקדשות שנפלו לשם למקום הטמא הזה, כי יש כמה וכמה ניצוצות הקדשות שנפלו משנים קדמוניות הרבה לעמקי עמקי הקלפות מאד מאד. ומחמת שמנחים ביון מצולה בעמקי תהומות מאד מאד בודאי אין מי שיכנס לשם להעלותם. ועל כן כשמזדמן אדם שחטא עד שנפל לשם חס ושלוש, תכף כשמזכיר את עצמו בה' יתברך. ונתעורר לעבד את ה' יתברך באיזה עבודה בעלמא שהוא יכול לעשות שם לפי מקומו הנמוך כנ"ל. אזי מתדבקים בו כל אלו הניצוצות. ומעלה אותם משם. ובזה עושה נחת רוח ותענוג גדול לה' יתברך בלי שעור כנזכר לעיל. וזה בחינת היהודים הנדחים בארבע כנפות הארץ. במקומות הרחוקים מישראל, כי יש שם ניצוצות מאלפים שנים שמנחים שם בגלות וצער גדול מאד. שאם היו מריחים שם ריח בעלמא של ישראל היו מחיין עצמן מאד. ועל כן תכף שנכנס לשם איזה ישראל בעלמא אפלו פושעי ישראל, אף על פי שחטא ישראל הוא ואף על פי כן שם ישראל נקרא עליו. אזי תכף כשאלו הניצוצות הקדושים מריחין ריח של ישראל הם מתעוררים ומתדבקים בו. ואף על פי שעדין אי אפשר להם לעלות מחמת שזה האיש בודאי אין לו כח להעלותן. ועל כן על פי רב נופל על ידם יותר. מחמת רבוי הקלפות הנאחזין באלו הניצוצות כידוע. אף על פי כן מאחר שעל כל פנים מחזיק עצמו בדת ישראל. ואינו ממיר דתו לגמרי חס ושלוש. ונקרא עליו שם ישראל, זה בעצמו יקר מאד בעיני ה' יתברך. ויש לה' יתברך תענוג ושעשוע גדול מזה עד שסוף כל סוף יעלה זה האיש משם. ויעלה עמו כל הניצוצות הנזכרים לעיל משם. ועל ידי זה יתקן כל חטאיו מאחר שעל ידו דיקא עלו הניצוצות האלו מה שלא היו יכולין לעלות על ידי שום איש כשר שבעולם, כי מי היה נכנס למקום טמא ומלכלך כזה וכנ"ל. והעקר הוא על ידי כח הצדיק הגדול האמתי שיש לו כח להעלות כל אלו האנשים עם הניצוצות שנתדבקו בהם מכל המקומות הנמוכים אפלו מעמקי עמקי תהום תחתיות. אפלו מיון מצולה ואין מעמד. ועל כן כל זמן שהאדם משתדל ומחפש ומבקש להתקרב לצדיקי אמת יש לו תקוה לעולם יהיה איך שיהיה. אפלו אם נפל מאד אלפים ורבבות פעמים. כי בכח הצדיק יכול להיות שעל ידי דבר אחד ונחת רוח אחד שיעשה לה' יתברך במקומו הרחוק כזה יתקן הכל ויעלה עמו כל הניצוצות ממקומות כאלו. מה שלא היו יכולים לעלות על ידי שום אדם אחר וכנ"ל. ובשביל זה צריך האדם לסבל טלטולים ויסורים הרבה קדם שבא לארץ ישראל, הכל בשביל ברור הניצוצות הנ"ל שכלם צריכים

להתקבץ לארץ ישראל. ועל ידם דיקא זוכין לבוא לארץ ישראל. כי בכל מקום שמסבב לבוא לשם בשביל לבוא לארץ ישראל. הוא מברר הניצוצות משם מאחר שכל כונתו שהולך ומסבב שם הוא בשביל לבוא לארץ ישראל. ששם קבוץ כל הניצוצות ואזי זוכה לבוא עם כל אלו הניצוצות לארץ ישראל. בבחינת אם יהיה נדחך בקצה השמים משם יקבצך ה' אלקיך וכו'. והביאך ה' אלקיך אל הארץ. והכל בכח הצדיק שעל ידו דיקא באין לארץ ישראל וכנ"ל. ועוד יש בזה דברים הרבה. ודי בזה למסתכל על האמת לרחם על עצמו לשוב לה' יתברך מכל מקום שהוא. כי חסדי ה' לא תמנו ולא כלו רחמיו לעולם:

אות מו

וזה פרוש דרשו ה' ועזו בקשו פניו תמיד. דרשו ה' שצריכין לדרש ולבקש את ה' יתברך מאד לזכות לאמונה שלמה באמת. ומפרש הפסוק איך מבקשין את ה' יתברך. הינו איך זוכין לאמונה. וזה 'עזו'. עזו זה הצדיק האמת שנקרא עז, כמו שכתב רבנו זכרונו לברכה. שהצדיק נקרא בעז. בו עז בו תקפא. כי הצדיק הוא גבור הכובש את יצרו. והוא עז כנמר בעבודתו יתברך. והוא נותן עז ותעצומות לה' יתברך כביכול, בבחינת תנו עז לאלקים. ובשביל זה הצדיק נקרא עזו. וזהו: דרשו ה' ועזו. שצריכין לבקש את ה' יתברך, הינו לזכות לאמונה שלמה. וזה אי אפשר כי אם על ידי שידרשו ויבקשו ויחפשו את ה' 'ועזו', הינו הצדיק. כמבאר לעיל שצריכין לבקש את הצדיק מאד, ועל ידי זה דיקא דורשין את ה' וזוכין לאמונה שלמה כנ"ל. וזהו: בקשו פניו תמיד. 'פניו' הם הצדיקים שנקראים אנפי שכינתא כמובא בזהר הקדוש. וכמו ששמעתי זה מפי רבנו זכרונו לברכה, הינו שצריכין לחפש ולבקש פני ה' שהם הצדיקים, צריכין לחפשם ולבקשם תמיד עד שיזכה למצאם להתקרב להם, כי עקר האמונה וההתקרבות לה' יתברך תלוי בהם כנ"ל. וזהו: זכרו נפלאותיו אשר עשה וכו'. הינו שהפסוק מפרש איך אפשר לחפש ולבקש את הצדיקי האמת. הלא יש ערבוביא גדולה בעולם מגדל המחלקת שנעשה בעולם על ידי עזי פנים שבדור וכנ"ל. על זה משיב הפסוק. זכרו נפלאותיו אשר עשה מופתיו ומשפטי פיהו. שזהו בחינת קבלת התורה ויציאת מצרים שזכינו שעשה ה' יתברך עמנו נפלאות גדולות והראה מופתים גדולים ונוראים מאד ונתן לנו את התורה שהיא משפטי פיהו, הינו שהכתוב אומר שנזכר את הכח של מתן תורה שזכינו אחר יציאת מצרים. שעל ידי זה הכח של קבלת התורה יש לנו כח לחפש ולבקש את הצדיק עד שנזכה להתקרב אליו כנ"ל. וזהו: זרע ישראל עבדו בני יעקב בחיריו הוא ה' אלהינו בכל הארץ משפטיו, הינו ענין המבאר לעיל באריכות. שה' יתברך מקדים

רפואה למכה תמיד, שזהו בחינת מה שה' יתברך מזמין לאדם הארה מלמעלה ומסיע אותו משרש הקדשה שהוא צריך להגיע אליה. כדי לסיע אותו שיוכל להגיע לאותה הקדשה וכו' כמבאר לעיל. וזאת הבחינה היא סוד סתרי הבחירה שאי אפשר להבין איך ה' יתברך מסיע את האדם והכל ממנו יתברך לבד, כמו שכתוב: כי ממך הכל וכו'. וכמו שכתוב: מי הקדימני ואשלם. ואף על פי כן יש להאדם בחירה וכנ"ל. ומבאר לעיל שזהו בחינת ה' מסיני בא וזרח משעיר למו וכו'. שה' יתברך החזיר התורה לכל העובדי כוכבים ולא רצו לקבלה עד שבאו ישראל וקבלוה, דהינו שה' יתברך האיר עליהם ורמז להם רמזים שיתקרבו אליו ולא רצו לקבלה. אבל ישראל תכף כשרמז להם והאיר עליהם ורצה לסיעם ולקרבם, תכף רצו אחריו באהבה ונתקרבו אליו. וכמו שכתוב: משכני אחרוך נרוצה. ופרש רש"י שם שתכף כשהתחלת למשכני לרמז לי על ידי שלוחך שאתה רוצה לקרבני. אזי תכף אחרוך נרוצה באהבה. והקדמתי נעשה לנשמע. וכמו שכתוב: אזנים כרית לי וכו'. אז אמרתי הנה באתי. ופרש רש"י שם גם כן שה' יתברך רמז להם לקרבם בחינת אזנים כרית לי וכו' ואזי תכף אז אמרתי הנה באתי במגלת ספר לעשות רצונך אלקי חפצתי. כי חפצתי תכף באהבה ובשמחה לרדף ולרוץ אחרוך ולמסור נפשי על קדשת שמך. נמצא שיש כאן שני בחינות. שלפי פחיתות דעת האדם נראין כסותרין זה את זה, כי בבחינה אחת נראה שה' יתברך בחר בישראל בחנם בחסדו הגדול לבד. וזה בודאי אי אפשר להבין מפני מה בחר בעם מכל העמים אשר באמת נקראים ישראל בשביל זה עם סגלה, כי סגלה היא בחינת דבר שאי אפשר להבין כמו שמבאר בהתורה בהעלתך (בסימן כא) אבל יש בחינה אחרת שישראל זכו להתדבק בה' יתברך ולבחר בו יתברך כאשר גם זה היה באמת, כמו שכתוב:

זכרתי לך חסד נעורייך אהבת כלולתיך לכתך אחרי במדבר וכו'. ועל ידי בחינה זו בודאי מגיע לישראל לקרבם בכל עז. אבל באמת על ידי בחירתם לבד של ישראל לא היה אפשר להם להתקרב לה' יתברך. כי לא היה להם כח לעמד כנגד היצר הרע והסטרא אחרא המונע ומבלבל אותם ועקר התקרבותם שזכו להתקרב ולהתעורר אליו יתברך היה על ידי סיוע גדול דלעלא. וכמו שכתוב אתה תומיך גורלי ופרש רש"י אתה הנחת ידי על חלק הטוב ואמרת לי את זה בחר לך. ואלו השני בחינות הם מתקבצים יחד. שה' יתברך בחר בישראל וישראל בחרו בה' יתברך. ומהיכן היתה ההתחלה. זה הענין מסוד סתרי נסתרות שאי אפשר להבין כלל, כי זהו בחינת מקיפין שלא יתגלו עד לעתיד כמובן בהתורה בהעלתך הנ"ל. וזה עקר בחינת קבלת התורה. כי עקר קבלת התורה היא שנמשכה קדשה על ישראל כדי שיהיה כח לכל אדם בכל דור ובכל זמן להתחזק באמונה ולחפש ולבקש את הצדיקי אמת שבכל דור וכו'. ולזכות על ידי זה להתקרב לה' יתברך בשלמות באמונה שלמה וכו' כנ"ל. ואף על פי כן יש לכל אדם בחירה גדולה בכל דור ודור. אם להתקרב לצדיקים אמתיים אם לאו חס ושלוש, כאשר אנו רואין בעינינו שמעט דמעט הם המתקרבים לצדיקי אמת, כמו שכתוב: טוב מעט לצדיק וכו'. וזה בחינת זרע ישראל עבדו בני יעקב בחיריו, הינו שני בחינות הנזכרות לעיל, כי

זרע ישראל עבדו, זה בחינת בחירת ישראל שהם בחרו בה' יתברך על ידי עבודתם ויגיעתם וטרחתם שהלכו אחריו במדבר וכו' וזה בחינת עבדו, דהינו שעובדים אותו יתברך. שעל שם זה נקראים עבדו. בני יעקב בחיריו זה בחינה השנית הנ"ל, דהינו שה' יתברך בחר בהם בטובו הגדול, כמו שכתוב: ובך בחר ה' להיות לו לעם סגלה וכו'. הינו שני הבחינות הנזכרות לעיל שעל ידי שניהם נתקרבו ישראל לה' יתברך וקבלו את התורה. וכן הוא בכל דור ודור בענין ההתקרבות לצדיקים אמתיים כנ"ל. והכל בכח התורה שקבלנו כבר וכנ"ל. ובשביל זה אצל עבדו כתיב ישראל. ואצל בחיריו כתיב יעקב, כי יעקב הוא בחינה קטנה. וישראל הוא בחינה גדולה ביותר כידוע, הינו שבתחלה כשאחד מישראל צריך להתקרב לה' יתברך. ואין לו כח להתקרב מגדל חלישת כחו כנגד היצר הרע. וה' יתברך מסייע אותו בדרך נפלא ונורא כדי שיזכה להתקרב. וכל התקרבותו על ידי סיוע דלעלא זאת הבחינה נקראת יעקב, בחינת קטנות בבחינת בבטן יעקב את אחיו. שצריכין לקבל גדלת קדשת ישראל בדרך ערמה בגנבה והעלמה שלא יקטרג הבעל דבר מחמת שעדין לא זכה על ידי עבודת עצמו להתקרב לה' יתברך. רק העקר על ידי סיוע דלעלא. ועל כן זאת הבחינה נקראת יעקב. אבל אחר כך כשזוכה להתגבר כארי בעבודת ה' יתברך עד שזוכה להתקרב לה' יתברך על ידי עבודתו. אזי נקרא ישראל שהיא בחינה גדולה בחינת לא יעקב יאמר עוד שמך כי אם ישראל. וכמו שפרש רש"י שלא יאמר עוד שקבלת הברכות היתה בעקבה ובמרמה וכו', הינו שאין יכולין לומר עוד שבדרך רמאות והעלמה קבלת הברכות שהוא קדשת ישראל, כי אם ישראל יהיה שמך, כי שרית עם אלקים ואנשים ותוכל. כי זכית להתגבר בעבודתך עד שנצחת מלאכים המקטרגים ואנשים המתנגדים והמונעים הנמשכים מהם. ואזי נקרא ישראל. ועל כן אצל עבדו שהוא בחינת הבחירה שישראל בחרו בה' יתברך על ידי עבודתם שזהו בחינת עבדו כנ"ל. על כן כתיב שם ישראל כנ"ל. אבל אצל בחיריו שזאת היא הבחינה שה' יתברך בחר בישראל בחסדו כתיב יעקב, כי זאת הבחינה היא בחירת יעקב כנ"ל. ובחינת בחירת ישראל בה' יתברך על ידי עבודתם הוא בחינת ישראל וכנ"ל ובאמת הכל אחד. כי גם מתחלה כשנתקרבו ישראל לה' יתברך בכלל בשעת מתן תורה או בפרטיות כשמתקרב אדם לה' יתברך ולהצדיק האמת בכל דור ודור ובכל זמן בודאי גם בתחלה בשעת הקטנות וההתחלה היה לו איזה בחירה שעל ידי זה זכה להתקרב, אך כל זה אי אפשר להבין כלל וכנ"ל. וזהו: הוא ה' אלקינו בכל הארץ משפטיו, הינו שבודאי צדיק ה' וישר משפטיו ולא עולתה בו, ובודאי לא על חנם בחר בנו בכלל ובפרט. רק שאי אפשר להבין זאת וכנ"ל. וזהו: זכרו לעולם בריתו דבר צוה לאלף דור, הינו שצריכין לזכר בריתו, הינו התורה בכל דור ודור ואף על פי שעדין אנו צריכין להצדיק הדור, אף על פי כן פעלנו הרבה על ידי התורה. שעל ידי זה יש לנו כח לחפש ולבקש אותו ולהתקרב אליו. וזהו בחינת דבר צוה לאלף דור, כמבאר לעיל באריכות שזהו בחינת מה שה' יתברך רצה לתן את התורה לאלף דור וראה שאין העולם מתקים ועמד ונתנה לעשרים וששה דורות. שמבאר לעיל שכל זה הוא בחינת הנ"ל שעל ידי קבלת התורה יש

לנו כח להתקרב להצדיק האמת שבכל דור. שעל ידי זה עקר ברור האמונה בכל דור כפי הזמן וכפי היום כנ"ל. וזהו אשר כרת את אברהם וכו' לאמר לך אתן ארץ כנען וכו' כי עקר תכלית קבלת התורה ותכלית ההתקרבות לצדיקים בכל דור ודור. עקר התכלית הוא ארץ ישראל, דהינו לזכות לאמונת חדוש העולם. שהיא בחינת ארץ ישראל וכנ"ל. וזהו בחינת חבל נחלתכם. 'חבל' דיקא, כי בארץ ישראל שהיא בחינת התקרבות לצדיקים אמתיים בחינת אמונה כנ"ל שם קשור החבל דקדשה. אשר כל מי שמתקרב לשם, דהינו להצדיק ולארץ ישראל. שעל ידי זה זוכה לאמונה שלמה. אזי הוא קשור לה' יתברך בחבל דקדשה לעולמי עד ולנצח נצחים. אשר לא ינתק ולא יהרס לעולם בבחינת בחבלי אדם אמשכם בעבתות אהבה. וכמבאר לעיל באריכות. שכל זמן שמשתדלין ומחפשין להתקרב לצדיקי אמת. אזי אפלו אם חס ושלוש, נופלים כמו שנופלים אינו נחשב נפילה כלל, כי אדרבא, אז יעלה ניצוצות יותר ממקומות הרחוקים ביותר וכנ"ל. והוא ממש כמו שמשלשלין אחד על ידי חבל לתוך עמקי מצולות ים ותהומות תחתיות. כדי שיחפש ויבקש שם אוצרות יקרות ואבנים טובות ונפלאות מאד. וכל זמן שהוא מקשר בהחבל לא יהיה נאבד לעולם. כמו כן הוא ממש. שכל זמן שמתקשרין עצמו לצדיקי אמת. ומתגעגעין אחריהם ומחפשין אותם על ידי זה מקשרין עצמן לחבל דקדשה. ואזי בכל מקום שיורד לשם יעלה אותו הצדיק משם על ידי החבל דקדשה שמקשר בו. ולא די שיעלה אותו משם. אך גם הירידה והנפילה תהיה תכלית העליה. כי על ידי נפילתו וירידתו למקומות כאלה. יעלה משם ניצוצות קדושות ויקרות הרבה שלא היה אפשר להעלותם על ידי שום צדיק כי אם על ידו דיקא וכנ"ל. וזהו בהיותכם מתי מספר וכו'. ויתהלכו מגוי אל גוי ומממלכה אל עם אחר, הינו שכל זה הוא סוד טלטול ישראל בגלות מגוי אל גוי ומממלכה וכו'. שזהו התחיל מימי אברהם אבינו מעת שנגזר עליו ידוע תדע כי גר יהיה זרעך וכו'. שרמז לו אז גם כל הגליות של כל הארבע מלכיות שכל זה הוא סוד בחינת הנ"ל. בשביל לברר ניצוצות מעמקי הקלפות וכנ"ל. וזהו: לא הניח לאיש לעשקם וכו' אל תגעו במשיחי ובנביאי אל תרעו. הינו שכשישראל יורדים בגלות בכלל ובפרט. אינו מניח ה' יתברך אותם לעשקם וכו' שלא יאבדו שם חס ושלוש. וכמו שכתוב: ואף גם זאת בהיותם בארץ איביהם לא מאסתים וכו'. וכל זה בכח וזכות הצדיקי אמת שבכל דור שעל ידם עקר ברור האמונה בכל דור בכל יום ויום וכנ"ל. וזהו: אל תגעו במשיחי ובנביאי אל תרעו. כי הצדיקים וכל המתקרבים אליהם הנכללים בהם נקראין נביאים. כי כל צדיק זוכה לבחינת רוח נבואה שעל ידי זה עקר ברור האמונה כנ"ל באריכות. ועל ידי זה זוכין לאמונת חדוש העולם שעל ידי זה זוכין לבחינת ריח שהוא בחינת משיח כמבאר בהתורה הנ"ל. ובשביל זה נקראים הצדיקים אמתיים משיח כמו שכתב רבנו זכרוננו לברכה. וזהו: אל תגעו במשיחי. ובנביאי וכו' שהם הצדיקים אמתיים בעלי רוח הקדש שבכחם וזכותם יש לישראל קיום בגלות שלא יאבדו חס ושלוש וכנ"ל. כי על ידם עקר ברור האמונה בכל יום ויום. שעל ידי זה יהיה חדוש העולם של לעתיד שאז יתער שיר חדש

וכו' וכנ"ל בהתורה הנ"ל. וזהו: שירו לה' כל הארץ. בשרו מיום אל יום ישועתו, הינו על ידי התקרבות לצדיקים אמתיים נזכה לשיר הנ"ל. בחינת שירו לה' כל הארץ. והעקר על ידי הנפלאות והישועות שהצדיקים ממשיכין עלינו בכל יום ויום. לברר האמונה בכל יום ויום. כפי היום והשעה שבשביל זה צריכין להתקרב לצדיקים אמתיים בכל דור ודור וכנ"ל. וזהו בשרו מיום אל יום ישועתו. 'מיום אל יום' דיקא, כי האמונה שהיא עקר הישועה והגאלה מכל הצרות בכלל ובפרט. צריכין לבררה מיום אל יום דיקא כנ"ל. אשר בשביל זה צריכין דיקא להתקרב לצדיק האמת שבכל דור ודור. וכמבאר כל זה לעיל באריכות, עין שם:

מן וזה בחינת ארבעה צריכין להודות שבאות מב עד כאן נכתב בצידון בבואי מים ליבשה לתחלת גבול ארץ ישראל. מה גדלו מעשיך ה' מאד עמקו מחשבותיך. רבות עשית עמי וכו' וכו' מה אדבר:

ברכת הריח וברכת הודאה ה

אות א

לשון השלחן ערוך סימן ריו אסור להנות מריח טוב עד שיברך קדם שיריח אבל לאחריו אין צריך לברך כלום על פי התורה ויהי נא פי שנים ברוחך אלי (בסימן סו) עין שם באות ד מה שכתב שם דברים נפלאים כמה האדם צריך להתחזק ולהתגבר לשבר כל המניעות שבעולם עד שיזכה לגמר להוציא מכח אל הפעל כל הדברים שבקדשה וכו'. ובפרט להתקרב לאנשי אמת שבזה תלוי כל קדשתו וחיותו וכו', עין שם היטב. מה שכתב על מאמר הזהר הקדוש תשעה נקודין תשעה רקיעין. כי להוציא מכח אל הפעל צריכין לעשות נקודות להאותיות וכו'. והנקודות נעשין על ידי החשק והכסופין שחושקין לדבר שבקדשה בבחינת נקודות הכסף וכו'. ועקר החשק נעשה על ידי המניעות שמזמינין לו וכו'. וכל מה שהנחשק גדול ביותר שאזי צריך שיהיה לו חשק גדול ביותר, כמו כן מתגברין כנגדו ומתפשטין לפניו המניעות ביותר, כי המניעות הם בשביל החשק וכל שהמניעות גדולים ביותר כמו כן מתגבר החשק ביותר. ואם יחפץ בהאמת ויתגבר בחשק חזק כפי תקף המניעות בודאי ישבר

המניעות, כי המניעות לא באו כי אם בשביל החשק, כי על ידי החשק והכסופין ממשיכין נקדות. שעל ידי זה מוציאים מכח אל הפעל וכו'. וזה בחינת תשעה נקודין תשעה רקיעין וכו' עין שם. ויש תשעה נקודין תשעה רקיעין כי יש כמה בחינות בהנחשק, כי יש נחשק למעלה מנחשק וכו' עד שיש נחשק שהוא בחינת קמץ בחינת קמיץ וסתים. ששם משתטחין המניעות ביותר מאד מאד. ומזה בעצמו יכולין להבין מעלת הנחשק. ואם יתגבר בחשק חזק כפי מעלת הנחשק בודאי ישבר המניעות ויגיע אל הנחשק הזה, כי הכלל שכל מה שהאדם חושק באמת בודאי יוכל לגמרו ולהוציאו מכח אל הפעל וכו', עין שם כל זה היטב:

וזה כלל כל עבודת האדם בזה העולם שנברא רק בשביל זה לשבר מניעות כי זה כל מעלת האדם שהוא גבה מהכל אפלו ממלאכים ושרפים וכו' ובו תלויים כל העולמות. וכל עצם גדלת מעלתו של האדם הוא מה שהוא בזה העולם העשיה והגשמי שהוא מלא מניעות עצומות מלהתקרב לה' יתברך. והאדם נברא לשבר ולבטל כל המניעות שהם כלל כל ההסתות והפתויים והתאוות של זה העולם. שכלם הם מניעות מלהתקרב לה' יתברך. והאדם צריך להתגבר עליהם ולשברם ולבטלם על ידי גדל החשק אל האמת. ומחמת זה שגבה מעלתו מאד. וזהו בעצמו בחינת מוציא מכח אל הפעל. כי האדם צריך להוציא כל דבר מכח אל הפעל. כי ה' יתברך ברא כל הבריאה שתהיה חסרה עד שישלים אותה האדם, כמו שכתוב אשר ברא אלקים לעשות. שפרושו שהאדם יעשה וישלים אותה. וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה שהכל צריך תקון וגמר על ידי האדם, כי החטין צריכין לטחן התרמסין וכו'. וזה בחינת מוציא מכח אל הפעל. שצריך האדם לעסק בזה. ברוחניות וגשמיות כי אף על פי שה' יתברך ברא הכל בששת ימי המעשה והוציא מכח אל הפעל כל הבריאה, אף על פי כן גמר כל דבר נשאר עדין בכח עד שיוציאו האדם דיקא מכח אל הפעל כגון כל הצמחים שיש כח בזרעם להוציא כיוצא בהם. אבל האדם צריך לעסק לחרש ולזרע עד שתגדל התבואה ותצא מכח אל הפעל. ואחר כך לקצר התבואה ולטחן וכו' עד שיגמר מלאכות הפת. וכן בלבושים ובכל הדברים. וכמו שהוא בגשמיות כן הוא ברוחניות. שאין שלמות לשום דבר. ואין נמשך בו שלמות חיותו. עד שבא האדם ומתפלל עליו ועובד ה' יתברך בזה הדבר ואז דיקא נשלם חיות הדבר ברוחניות. כי הכל נשלם על ידי האדם בגשמיות וברוחניות. ועל כן אף על פי שנבראו כל הצמחים לא יצאו בארץ עד שבא האדם והתפלל על הגשמים. כמו שפרש רש"י על פסוק: וכל שיח השדה טרם יהיה בארץ וכל עשב השדה טרם יצמח כי לא המטיר ה' אלקים ואדם אין לעבד את האדמה ופרש רש"י שם: ובשלישי שנאמר בו תדשא הארץ וכו' על פתח קרקע עמדו עד שבא אדם וכו' והתפלל על הגשמים, עין שם. נמצא שהאדם צריך להוציא מכח אל הפעל. להשלים כל הדברים של הבריאה. וזהו אי אפשר כי אם על ידי בחינת נקדות שנעשין על ידי החשק והכסופין שנעשין על ידי המניעות דיקא כנ"ל. על כן בהכרח שיעברו עליו מניעות רבות כל ימי חייו כדי שיתגבר בחשק יותר כדי שעל ידי זה ימשיך נקדות אל האותיות כדי שעל

אות ב

ועקר כח החשק והכסופין דקדשה נמשכין מבחינת ריח טוב בשרשו. שהוא חיות הנשמה כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה:

איזהו דבר שהנשמה נהנה ממנו? זה הריח. כי התגברות החשק בשעת המניעות הוא על ידי בחינת ריח. כי באמת עקר כל המניעות הם מניעות המח כמו שכתוב במקום אחר, כי עקר המניעה מחמת שמבלבלין מחו בעקמימות וקשיות ובלבולים על צדיקי אמת או על שאר דברים שבקדשה שצריך לעשות עד שאינו יודע מעלתם ועצם קדשתם שיכול לזכות על ידם לכל טוב נפלא ונורא מאד, כי בודאי אם היה האדם רואה בעיניו גדל עשירותו והצלחתו בזה ובבא לנצח שיזכה על ידי הצדקה שיתן בודאי כל אדם היה נותן צדקה הרבה בשתי ידים, כי כמה וכמה האדם מתיגע ביגיעות גדולות ומוציא ממונו ומרבה בהוצאות בשביל ספק רוח, מכל שכן וכל שכן כשהיה רואה בעיניו רוח כזה שמרויחין על ידי הצדקה בודאי היה נותן צדקה בשתי ידים בשמחה רבה. וכן בכל המצוות. וכן להתקרב לצדיקי אמת ולאנשיהם שיכולים לקרב אותו לה' יתברך שזה עולה על הכל. ובזה תלוי כל קדשת יהדותו. אם היה רואה נפלאות ערבות נעימות התקוה שיזכה על ידם לנצח. בודאי היה משליך הכל והיה רץ אחריהם בכל כחו. ולא היתה שום מניעה והסתה ודחיה נחשבת בעיניו לכלום, אבל עקר המניעה היא מניעת המח, דהינו שאין רואין כל זאת בעיניו בתחלה, כי בתחלה בשעה שבא לעשות המצוה או להתקרב לאנשי אמת אינו רואה אמתת מעלתם. ועל ידי זה יש כח להמניעות להשתטח כנגדו למנעו חס ושלום. וצריך להתגבר בחשק חזק על המניעות דיקא לשבר המניעות כנייל. אבל אם כן מאחר שהמניעות מעלימין מעלת הדבר שבקדשה אם כן. מהיכן יקבל כח לשברם, אך עקר הכח לשברם נמשך מרחמי ה' יתברך. מה שה' יתברך מאיר מרחוק בדעת כל אדם. שיתנוצץ לו האמת מרחוק. בבחינת מרחוק ה' נראה לי. וזהו בחינת הרמזים הבאים אל האדם בכל יום שיתקרב וישוב אליו. ומי שחפץ בחיים באמת ואינו מטעה את עצמו. ומסתכל על האמת לאמתו. הוא רואה מרחוק אמתת האמת, כי האמת עד לעצמו. ועל ידי זה מתגבר בחשק חזק כפי המניעות עד שמשבר כל המניעות ומתקרב אל האמת. וזאת הבחינה שרואה האמת מרחוק כדי שיוכל להתגבר בחשק חזק לשבר המניעות זאת הבחינה היא בחינת ריח טוב, כי עדין אינו רואה האמת ממש כי אם כן לא היה מניעה כלל כנייל. והאדם בהכרח שיהיה לו מניעות, רק זאת הראיה וההתנוצצות מרחוק. היא בבחינת ריח שמגיע

לו ריח טוב מהאמת כמאן דארח ריחא בבחינת ריח טוב קלט. וזהו בחינת לריח שמניך טבים שמן תורק שמך על כן עלמות אהבוך ופרש רש"י על הרחוקים הבאים לשוב ולהתגיר כמו שפרש שם עלמות אהבוך- בא יתרו ונתגיר באה רחב ונתגירה. וזהו לריח שמניך טבים וכו'. דהינו על ידי בחינת ריח טוב. על ידי זה דיקא עלמות אהבוך. שבאים הרחוקים ושבים לה' יתברך כמו יתרו וכו'. כי עקר התקרבות הרחוקים לשבר מניעות שלהם העצומות הוא על ידי בחינת ריח כנ"ל. שהוא בחינת מה שה' יתברך מרחם עליהם ומאיר עליהם מרחוק רמזים שיתנוצץ להם האמת מרחוק וכו' וכנ"ל. וזהו שנשמך לזה משכני אחריו נרוצה כי הינו הך. וכמו שפרש רש"י שם. אני שמעתי משלוחיך רמז שאמרת למשכני ואני אמרתי אחריו נרוצה וכו', הינו כנ"ל. שה' יתברך מרמז רמזים מרחוק להאדם שיתקרב אליו ומי שחפץ באמת רץ אחריו מיד. בבחינת משכני אחריו נרוצה. שזהו בחינת ריח כמאן דארח ריחא בבחינת לריח שמניך טבים וכו' על כן עלמות אהבוך. שעל ידי זה מתקרבים הרחוקים כנ"ל, על כן נסמכו זה לזה וכנ"ל:

אות ג

וכל הברכות שמברכין על כל הדברים כלם הם בבחינת מוציא מכח אל הפעל, כי קדם שמברכין על הדבר ומודים שה' יתברך ברא אותנו קדם לזה, אין שלמות להדבר, ואין נמשך שלמות החיות דקדשה לאותו הדבר, כי הכל נברא לכבודו כדי שיוודו ויברכו אותו עליו, כמו שכתוב: כל פעל ה' למענהו וכו'. כי כשמברכין על הפרי בורא פרי העץ או בורא פרי האדמה וכיוצא. בזה ממשיכין עקר שלמות בריאת אותה הפרי וכאלו עכשו נבראת הפרי על ידי הברכה שברך עליה שעל ידי זה נמשך שלמות חיותה דקדשה. נמצא שעל ידי הברכה היא בחינת מוציא מכח אל הפעל. שמוציא מכח אל הפעל שלמות חיותו כנ"ל. וזה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: כתיב לה' הארץ ומלואה. וכתוב והארץ נתן לבני אדם כאן קדם ברכה וכאן לאחר ברכה. כי קדם ברכה כאלו הכל עדין בכח ה' בבחינת לה' הארץ ומלואה שהכל עדין של ה' כי נחשב כאלו לא יצא עדין מכחו אל הפעל. אבל לאחר ברכה אז דיקא והארץ נתן לבני אדם. כי על ידי הברכה מוציאין מכח אל הפעל ואז שיד הכל לבני אדם, דהינו לבני ישראל שהם קרויים אדם כי הם הוציאו הכל מכח אל הפעל על ידי הברכה

אות ד

וזה בחינת ברכה ראשונה וברכה אחרונה. כי כל דבר יש לו תכלית שבשביל זה נברא ויצא מכח אל הפעל. כי כל הדברים שברא ה' יתברך הכל יצאו מכח אל הפעל בשביל האדם שמשלים אותם וחוזר ומעלה אותם על ידי עבודתו למקורם ושרשם שזהו תכליתם. כי תכלית כל הדברים הוא כשאדם עובד בכח הזה את ה' יתברך שבזה מעלה אותם לשרשם ותכליתם. ועקר תכלית עבודת האדם הוא הרצון לכסף ולהשתוקק תמיד לה' יתברך בתכלית הרצון כמו ששמענו מפיו הקדוש כמה פעמים כמבאר בספריו הקדושים וזה תכלית כל המצוות והעבודות הקדושות, כי ההתחלה היא מרצון והסוף והתכלית הוא שלמות הרצון בחינת רצון שברצונות. ששם הסתלקות משה רבנו שהוא שרש וכלל נשמות כל ישראל. שנסתלק ברעוא דרעוין רצון שברצונות. וכל אחד מישראל יש לו איזה שרש ואחיזה בנשמת משה רבנו שהוא בחינת רצון ושם עקר תכליתו וסופו על ידי עבודתו ותורתו ומצוותיו וכנ"ל, כי כבר מבאר שעקר ההתחלה על ידי הרצון, כי אי אפשר לשבר מניעות הגוף שלו ושל אחרים וכו' כי אם על ידי תקף הרצון והחשק וההשתוקקות והכסופין וכו' וכנ"ל. שעל ידי זה משברין כל המניעות שבעולם ומוציאין מכח אל הפעל. ואחר כך כשזוכין להוציא מכח אל הפעל וגומרין המצוה או הדבר שבקדשה שרצה לעשות. עקר התכלית והפעלה שפועלין על ידי המצוה הוא מה שזוכין על ידי המצוה להתגבר ברצון חדש וחזק יותר לה' יתברך. עד שישתוקק וירצה לעשות מצוה אחרת וכן להלן יותר, כי כל נפשות ישראל וכל המצוות הם אחד כידוע וכלם נמשכין ממקור הרצון שהוא בחינת רצון שברצונות. שהוא בחינת נשמת משה רבנו. שהוא שרש וכלל כל התורה והמצוות וכל נפשות בית ישראל. ושם עקר התכלית והסוף של כל אדם מישראל שזוכה על ידי תורתו ומצוותיו דהינו שיכלל בבחינת רצון העליון שישתוקק לה' יתברך בתכלית הרצון שאי אפשר לדבר בזה כלל. שהוא בחינת ארבע מאות עלמין דכסופין דירתין צדיקיא לעתיד לבא. אשרי הזוכה להם:

אות ה

וזה בחינת הוי רץ למצוה קלה ובורח מן העברה שמצוה גוררת מצוה ועברה גוררת עברה ששכר מצוה מצוה ושכר עברה עברה. כי כל מה

שעושין איזה מצוה זוכין לרצון חזק יותר לה' יתברך, כי זהו התכלית והשכר של המצוה כנ"ל. ועל כן מצוה גוררת מצוה, כי נכנעין ונתבטלין המניעות שמונעין מהמצוה השניה על ידי תקף הרצון שזכה על ידי מצוה הראשונה כנ"ל, כי על ידי תקף הרצון משברין כל המניעות כנ"ל. ועל כן מצוה גוררת מצוה וכנ"ל. וכן להפך עברה גוררת עברה, כי על ידי העברה שהיא על ידי שהתגברו עליו המונעים שהם המסיתים והמפתים עד שהעבירוהו מדעתו עד שלא היה יכל להתגבר בתקף הרצון דקדשה עליהם עד שעבר מה שעבר על ידי זה התגברו ביותר המניעות כי כשזה קם זה נופל. ועל כן עברה גוררת עברה על ידי שנחלש הרצון דקדשה על ידי העברה. וזהו ששכר מצוה מצוה ושכר עברה עברה. כי עקר השכר של המצוה היא מצוה שהיא בחינת רצון ששם שרש כל המצוות. שהם רצונו יתברך שרצה שזאת המצוה תהיה כך וזאת המצוה כך כמו שמבאר במקום אחר. וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה נחת רוח לפני שאמרתי ונעשה רצוני. ועל כן בקל יכולין לשוב מכל העברות אם ירצה באמת, כי עקר הוא הרצון. ותכף כשיתגבר וירגיל את עצמו שיהיה לו רצונות חזקים דקדשה להתקרב לה' יתברך ולצדיקיו ולא ירפה את הרצון בודאי יוכל להתגבר על כל המניעות הבאים על ידי העברות וחטאות נעורים שלו. ובודאי ישבר כלם ויזכה לחיים נצחיים כי עקר פגם העברה הוא מה שנחלש הרצון דקדשה על ידי העברה כנ"ל שעל ידי זה עברה גוררת עברה. ועל כן נדמה לו שאי אפשר לו לצאת ממה שנלכד בו. אבל הבחירה חפשיית תמיד. ותשובה קדמה לעולם. וה' יתברך נתן כח באדם שאפלו אחר כל העברות והחטאים חס ושלום. יש לו כח עדין להתגבר ברצונות חזקים לה' יתברך. שעל ידי זה ישבר כל המניעות ויתקרב לה' יתברך כנ"ל. ועל כן הזהיר התנא הוי רץ למצוה קלה וכו' רץ דיקא. כי צריכין לרוץ למצוה בזריזות גדול. כי זה סימן על תקף חשקו ורצונו החזק. ועל כן רץ לשון רצון בחינת משכני אחר כך נרוצה. שפרושו גם לשון רצון כמו ששמעתי מפי אדוננו מורנו ורבנו זכרוננו לברכה בשם צדיק אחד וקלסה. כי שניהם אחד כי הריצה והזריזות הגדולה לדבר מצוה זה סימן על תקף הרצון והחשק שעל ידי זה דיקא זוכין לגמר המצוה ולעשות מצוה אחרת וכו' וכנ"ל:

אות ו

וזה בחינת ברכה ראשונה וברכה אחרונה שמברכין על כל דבר שאוכלין, כי הברכה ראשונה היא בבחינת מוציא מכח אל הפעל, כי על ידי הברכה ממשיך שלמות חיותה של הפרי שמברך עליה ונחשב כאלו בראה עתה מחדש כנ"ל. ואחר כך צריך לברך ברכה אחרונה כדי לחזר ולהעלות הפרי

לתכליתה ושרשה, כי ברכה אחרונה מברכין על שה' יתברך מחיה את האדם בזאת הפרי והמאכל כמו שאומרים בורא נפשות וכו' על כל מה שבראת להחיות בהם וכו' וכן בברכת המזון. וזהו התכלית של המאכל, כי תכליתו כשמחיה את האדם שעל ידי זה יש כח בהאדם לעבד את ה' יתברך ולקיים מצוותיו. ועקר העבודה והחיות דקדשה הוא מה שמתחזק ברצון חזק לה' יתברך שזהו העקר כנ"ל. וזהו התכלית של הפרי שנכלל בהאדם והחיה אותו עד שזוכה על ידי זה לרצון חדש חזק יותר לה' יתברך. שעל ידי זה כל עבודת האדם כנ"ל, כי העקר הוא הרצון כנ"ל, כי שם שרש הנפש שהיא לשון רצון כמו שכתוב אם יש את נפשכם וכנ"ל. וכן כתב אדוננו מורנו ורבנו זכרוננו לברכה בהתורה כי מרחמם ינהגם שעל ידי האכילה זוכין להארת הרצון, עין שם הינו כנ"ל. נמצא שעקר הברכה אחרונה הוא כדי להעלות הפרי לשרשה שהוא בחינת רצון כדי להמשיך בחינת רצון דקדשה על ידי זאת הפרי והמאכל שעל ידי זה משברין כל המניעות שבעולם וזוכין לעבודת ה' כנ"ל. ועל כן על הריח אין צריכין לברך ברכה אחרונה, כי כל הרצון והתשוקה והחשק דקדשה שעל ידי זה משברין המניעות. הוא בבחינת ריח בבחינת לריח שמניך טבים כנ"ל, כי ברכה ראשונה צריכין לברך גם על הריח. כדי להוציא מכח אל הפעל כדי להשלים שלמותו על ידי הברכה כנ"ל, אבל תכף שנשלם הריח טוב על ידי הברכה אין צריכין לברך עוד ברכה אחרונה כדי להעלותו לשרשו. שהוא בחינת רצון שיזכה האדם על ידי זה לרצון וחשק דקדשה כנ"ל, כי הריח טוב בעצמו הוא בבחינת רצון וחשק דקדשה, כי כל התגברות הרצון והחשק בשעת המניעות הוא על ידי בחינת ריח כמאן דארח ריחא כנ"ל. ומשם שרש הריח. על כן אין צורך לברך אחריו ברכה אחרונה

אות ז

וזה בחינת פגם המרגלים שפגמו בארץ ישראל. כי עקר הרצון זוכין על ידי ארץ ישראל. כי שם בארץ ישראל עקר הארת הרצון וההשתוקקות והכסופין לה' יתברך בבחינת רצית ה' ארצך. וכן אמרו רבותינו זכרונם לברכה שנקראת ארץ על שם הרצון כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה למה נקרא שמה ארץ שהיא מרצה את פרותיה. ועל כן נתברכו כמה שבטים שארצם מלאה רצון. כמו שכתוב: נפתלי שבע רצון וכו'. וכתוב: ורצון שכני סנה (ושבטים שלא נתברכו בזה הרי כללם יעקב זה בזה שכל הברכות של כל אחד ואחד יחולו על כלם כמו שפרש רש"י שם. וכן הוא בברכת משה שהיתה מעין ברכתו של יעקב כמו שפרש רש"י שם). כי עקר

הרצון החזק והשתוקקות להשם יתברך זוכין בארץ ישראל, כי שם מאיר ומתנוצץ אלקותו יתברך כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה :

הדר בארץ ישראל דומה כמי שיש לו אלקי וכו'. כי הארת הרצון הוא בחינת ריח טוב כמבאר לעיל. ועקר הריח הטוב הנפלא של התנוצצות אלקותו יתברך שעל ידי זה משתוקקין וכוספין אליו ברצון חזק בלי שעור הוא רק בארץ ישראל. שנקראת ארץ המוריה על שם ריח הטוב של הקטרת . ועל כן נכנסו ישראל לארץ ישראל בתחלה דרך יריחו דיקא. שנקראת יריחו על שם ריח הטוב כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה כי שם בארץ ישראל עקר הריח הטוב בחינת לריח שמניך טבים . שהוא בחינת התנוצצות אלקותו יתברך שאי אפשר לדבר בזה כלל. שעל ידי זה עקר ההשתוקקות והרצון החזק כנ"ל. וגם בחוץ לארץ מה שזוכין לפעמים לאיזה התנוצצות אלקות שהוא בחינת ריח הטוב כמאן דארח ריחא. שעל ידי זה נתעורר השתוקקות ורצון נפלא לה' יתברך זה נמשך גם כן מארץ ישראל, כי כל קדשתנו מארץ ישראל, כי ישראל על ידי עבודתם ממשיכין קדשת ארץ ישראל לחוץ לארץ כידוע. אבל עקר מקום הארת הרצון. שהוא בחינת ריח הטוב של התנוצצות אלקותו יתברך, הוא בארץ ישראל ששם הבית המקדש וכליו והארון עם הלוחות והכרובים העומדים בבית קדש קדשים ששם עקר ההשתוקקות. והרצון והאהבה והכסופין הנפלאים שבין ישראל לאביהם שבשמים, בבחינת תוכו רצוף אהבה מבנות ירושלים. ומשם נמשך הארת הרצון לכל אחד ואחד כפי מה שממשיך על עצמו קדשת ארץ ישראל. מכל שכן כשזוכה לבוא לארץ ישראל ממש לשם שמים. (לא בשביל פניות אחרות כאשר נמצא עכשו בעוונותינו הרבים) אבל המניעות רבים ועצומים מאד מלבוא לארץ ישראל. אך על ידי תקף הרצון והחשק יכולים להתגבר עליהם, בפרט כי הרצונות לארץ ישראל חזקים ביותר, כי תכף כשרוצה לבוא לארץ ישראל מאיר בו הארה מהארת הרצון שמאיר בארץ ישראל (כמבאר מזה במקום אחר באריכות) ועל ידי תקף הרצון והחשק הבא על ידי המניעות הגדולות דיקא כנ"ל. על ידי זה יכולין לדלג על כלם ולבוא לארץ ישראל. והמרגלים פגמו בזה. כי אמרו שחס ושלום המניעות חזקים מהרצון. ועל כן אמרו תחלה שבח ארץ ישראל. וגם זבת חלב ודבש היא וזה פריה. ואחר כך סימו בהמניעות העצומים לבוא לשם. כמו שכתוב אפס כי עז העם והערים גדולות בצורות מאד וכו' עמלק יושב בארץ הנגב וכו'. כי אמרו דבר והפוכו. כי מה שאמרו 'וזה פריה' זה מורה על גדל הארת הרצון שמאיר שם. כי בכל הפרות ובכל התאוות של זה העולם מלבשים אהבות עליונות ורצונות יקרים דקדשה רק שצריכים להעלותם כידוע . ועל כן פרות ארץ ישראל שהם מבחרים וגדולים ונפלאים כל כך זה מורה על גדל הארת הרצון שיש שם. ועל כן שבחה התורה ארץ ישראל בפרותיה כמו שכתוב ארץ חטה ושעורה וגפן וכו'. כי כל זה מורה על הארת הרצון שמאיר שם וכנ"ל:

ועל-כן עתה מקשר יפה מה שאמרו וזה פריה אפס כי עז העם, הינו שאמרו שהפרות טובים ונפלאים מאד שזהו מורה על הארת הרצון, אפס

כי עז העם וכו' שהמניעות חזקים יותר מהם. וזה היה עקר הפגם והכפירה הגדולה שלהם. שכפרו בחזק הרצון שיש לו כח לשבר על ידו כל המניעות כנ"ל. והם אמרו ההפך מזה ממש, כי אמרו אפס כי עז העם וכו' שהמניעות גדולים וחזקים מהרצון עד שאי אפשר לבוא לארץ ישראל מעצם המניעות, כי אמרו שאין כח לשברם על ידי הרצון מה שבאמת הוא להפך כנ"ל, ועל כן היה הפגם שלהם גדול מאד וגרמו בכיה לדורות חרבן בית ראשון ובית שני. כי כל קיום הבית המקדש שהוא כלל עבודת וקדשת ישראל הוא על ידי הרצון והחשק דקדשה כנ"ל, כי שם בבית המקדש כל הריחות וכל הקרבנות שעולין לרצון, כמו שכתוב: לרצונכם תזבחו וכן הרבה, וכתוב אשה ריח ניחוח לה'. ועקר התקון היה על ידי יהושע וכלב שהאמינו לדברי משה שיש כח בהרצון והחשק להתגבר על המניעות אף על פי שהמניעות משתטחים מאד מאד עד שנדמה שאי אפשר בשום אופן לשברם אף על פי כן צריכין להתחזק ברצון וכו' וכנ"ל:

ועל-כן אמרו עלה נעלה וירשנו אותה וכו'. אפלו אומר לנו עשו סלמות ועלו לשמים עלה נעלה כי אין שום מניעה בעולם. כי על ידי תקף החשק והרצון יכולין לשבר ולדלג על הכל:

אות ח

וזה בחינת מה שנסמך פרשת מנחות נסכים לפרשת המרגלים. כי קרבן מנחה הוא בחינת הארת הרצון, כמו שכתוב: ונפש כי תקריב קרבן מנחה וכמו שפרש רש"י: לא נאמר נפש אלא במנחה. מי דרכו להקריב מנחה עני. מעלה אני עליו כאלו הקריב נפשו. נפש זה בחינת רצון והשתוקקות חזק במסירת נפש, כי כל הקרבנות של בהמות ועופות שסומכין עליהם ושוחטין אותם וכו' זה בחינת זביחת היצר כמובא. אבל המנחה אין בה שחיטה. והיא בחינת קרבן עני. אין עני אלא מן הדעת, הינו מי שהוא עני במעשים טובים ואין בו דעת לזבח את יצרו לגמרי ואף על פי כן הוא רוצה להקריב קרבן לה' נתנה לו התורה עצה שיקריב את נפשו הינו רצונו. שזהו בחינת קרבן מנחה שנאמר בה נפש שהוא קרבן עני שאין בה שום שחיטה ואף על פי כן היא יקרה מאד בעיני ה' יתברך מאחר שרצונו חזק כל כך לה' יתברך עד שגם הוא בעניותו הגדולה אינו מונע את עצמו מלהקריב קרבן לה', דהינו בחינת קרבן מנחה שהוא בחינת נפש בחינת רצון וכנ"ל. וזה בחינת גדל יקרת קדשת תפלת המנחה, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: לעולם יהא אדם זהיר בתפלת המנחה. והקשו הפוסקים למה נקראת מנחה הלא גם בבקר הקריבו מנחה ותרוצם דחוק. אך עקר המשכת הרצון צריכין להתגבר ביותר ויותר להמשיך בשעת תפלת המנחה שאז תקפא דדינא שלטא. כמו שאיתא בזהר.

שמשם כל המניעות מעבודת ה' יתברך. ועל כן הזהירו רבותינו זכרונם לברכה מאד ביותר שלא לאחר תפלת המנחה. והחמירו בזה מאד כמו שכתוב במשנה: לא ישב אדם לפני הספר ולא לאכל וכו' גזרה שמא ימשך וכו' מחמת שאז שכיחים המניעות ביותר. מחמת שזמנה באמצע היום, דהינו אחר חצות היום. בעת שהעולם טרודים במשא ומתן ופרנסתם. שמהם כל המניעות מה' יתברך. ואז צריך האדם להתגבר ביותר ברצונות חזקים וכסופים גדולים והשתוקקות נמרץ לה' יתברך כדי שיזכר בה' יתברך בתוך המשא ומתן בתוך תקף המניעות שזהו העקר כנ"ל. וכמו שהזהירו רבותינו זכרונם לברכה על זה מאד בכמה מקומות. וזהו בחינת תפלת המנחה כי התפלה בחינת רצון כי היא עבודה שבלב. אך עקר התגברות הרצון צריכין בשעת מנחה כנ"ל, כי עקר ההמתקה והתקון של תפלת המנחה בחל נמשך ממנחה של שבת. שאז עקר הארת הרצון. כי אז רעוא דרעוין כידוע בזהר. ועל כן נקראת זאת התפלה. דיקא בשם מנחה, כי אז צריכין ביותר להתגבר להמשיך על עצמו רצונות חזקים לה' יתברך שזהו בחינת מנחה כנ"ל, ועל כן נסמכה פרשת מנחות לפרשת מרגלים כי בחינת מנחות הם תקון המרגלים שפגמו ברצון כנ"ל. כי על ידי קרבן מנחה ממשיכין הארת הרצון כנ"ל שעל ידי זה סוף כל סוף יתתקן הכל ונשוב לארצנו בקרוב אמן כן יהי רצון:

שלחן ערוך ארח חיים

ברכת הודאה א

הלכות ברכת הודאה א

אות א

ארבעה צריכים להודות וכו'. וסימנך וכל החייתיים יודוך סלה. ח'ולה ייסורים [הינו חבוש בבית האסורים] יים מ'דבר. מה מברך ברוך אתה ה' הגומל לחיבים טובות וכו' (שלחן ערוך סימן ריט):

על פי המאמר של חנכה בלקוטי תניינא סימן ב. שם מבאר שעל ידי תודה הודאה בחינת ארבעה צריכין להודות. שזה בחינת שעשוע עולם הבא, שאז יהיו ימי הודאה לשמו יתברך בחינת הלכות כמבאר שם. על ידי זה מאיר האמת על ידי שלשה שמות שהם בחינת תורה ותפלה ושדוכים וזווגים לתוך הדבור, דהינו לשלמות רבוע הדבור ארבעה חלקי הדבור, שהם דבור של תשובה, ודבור של צדקה, ודבור של עשירים קרובים למלכות בחינת שלשת השריגים וכו', ודבור של מלכות פה וכו' עין שם. ועל ידי זה נמשך הקדשה של שבת לששת ימי החל. ועל ידי זה נכללין כל הפעלות משתנות בתוך אחדות הפשוט וכו' עין שם. שזה בחינת הלכה כרבים. עין שם כל זה היטב:

ועתה נוכל לומר שזה בעצמו בחינת ארבעה צריכין להודות שכנגד בחינת ארבעת חלקי הדבור שנשלם על ידם, כי על ידי תודה דהינו על ידי הארבעה צריכין להודות על ידם נשלם רבוע הדבור כנ"ל. ועל כן הם ארבעה שצריכין להודות כנגד ארבעת חלקי הדבור שנשלם על ידם. כי חולה שנתרפא ומודה לשמו יתברך זה בחינת דבור של תשובה, כי אין אדם עומד מחליו אלא אם כן מוחלין לו כל עוונותיו, והינו על ידי תשובה כמו שכתוב ושב ורפא לו. יורדי הים זה בחינת דבור של צדקה, כמו שמובא ביונה על האנשים שהיו עמו בספינה ונדרו נדרים, כי צדקה הוא בחינת ים, בחינת מים כמו שכתוב וצדקה כנחל איתן, בחינת שלח לחמך על פני המים. חבוש בבית האסורים שיוצא מן האסורים, זה בחינת דבור של עשירים קרובים למלכות, שעל ידם הדרך שיוצא החבוש מתוך המאסר בחינת שלשת השריגים שלשה שרי גאים, שעל ידם יצא יוסף מבית האסורים כמפרש בתורה. מדבר, זה בחינת עקר הדבור, בחינת מלכות פה, כי מדבר מרמז על הדבור בעצמו כמבאר בזהר הקדוש, שמדבר בחינת דבור, הינו בחינת מלכות פה שהוא עקר הדבור:

אות ב

ועל-כן המנהג שתהיה ההודאה בשעת התפלה בשעת קריאת התורה כדי שיהיה נשלם הדבור על ידי תורה ותפלה שהם קוי האמת שמאירים על ידי ההודאה ומשלימים רבוע הדבור כנ"ל. כי על ידי תודה הודאה על ידי זה מאיר האמת ברבוע הדבור על ידי שלשה שמות שהם בחינת תורה ותפלה ושדוכים כנ"ל. ועל כן ההודאה של ארבעה הצריכין להודות הוא בשעת תורה ותפלה דהינו בשעת קריאת התורה שהוא בשעת התפלה, שעל ידי זה מאיר בחינת תורה ותפלה שהם בחינת שני שמות של האמת כנ"ל. וגם בחינת שדוכים וזווגים נעשה גם כן על ידי מנין עשרה, כי צריך לאודווי באפי עשרה, וכל מקום שיש עשרה יש קדשה, כי אין קדשה פחות

מעשרה . וכשיש קדשה על ידי יוד זה בחינת שדוכים וזווגים בחינת קדושין ממש, כי כל הזווגים וקדושין הוא בחינת שממשיכין קדשה בחינת יוד לבחינת מלכות כידוע . נמצא שעל ידי עשרה נעשה בחינת זווגים בחינת קדושין שהוא בחינת שם השלישי של אמת המאיר ברבוע הדבור כנ"ל. גם איתא שם במאמר הנ"ל שהדבור נשלם על ידי שדוכים, כי עשרה קבין שיחה ירדו לעולם תשעה נטלו נשים ואחד כל העולם, וכשיש זווג ושדוך נשלמין חלקי הדבור עין שם. ועל כן צריכין עשרה לאודווי בפניהם, כנגד עשרה בחינות הדבור שנשלמין על ידי התודה על ידי בחינת שדוכים. כי אלו עשרה קבין שיחה הם כנגד עשרה בחינות שיש בהדבור, כי הדבור הוא בחינת מלכות שכלולה מעשר כנודע, וכנגד זה יש בחינת עשרה קבין שיחה וכו', ועל כן על ידי עשרה הנזכרים לעיל מאיר בחינת שדוכים בחינת עשרה חלקי הדבור ונשלם רבוע הדבור כנ"ל:

אות ג

וכשנשלם הדבור, אזי נמשך הקדשה של שבת לששת ימי החל כמבאר שם. ובשביל זה נוהגין לומר מזמור הודו בערב שבת קדם קבלת שבת, כי על ידי זה המזמור של ארבעה צריכין להודות על ידי זה נשלם הדבור ונמשך קדשה של שבת לששת ימי החל. וזה אנו צריכין עתה בערב שבת בסוף הששת ימי החל. לכללם בקדשת שבת שיהיה נמשך עליהם הקדשה של שבת, וזה נעשה על ידי ארבעה צריכין להודות שהם מפרשין במזמור הודו הנ"ל. כי הנס של אלו הצריכין להודות זהו בעצמו בחינת המשכת הקדשה של שבת לששת ימי החל. כי איתא בדברי רבנו נרו יאיר בסימן ר"נ על מאמר רבותינו זכרונם לברכה ומוריד שתי דמעות לים הגדול עין שם היטב. והכלל שכל הנסים והישועות הוא על ידי שהי' יתברך ממשיך בחינת השגחה מעלמא דאתי לתוך העולם הזה. כי בעולם הבא יהיו כלם טוב ויתנהג רק על ידי השגחתו יתברך. אבל עכשו לפעמים על ידי העוונות חס ושלוש נופלים תחת חיוב הטבע. ועקר הנס והישועה שנמשך השגחה מבחינת עולם הבא לתוך העולם הזה, ועל ידי זה בא הישועה עין שם היטב:

נמצא שאלו הארבעה צריכין להודות על הנסים והישועות שעשה ה' יתברך עמהם על ידי השגחתו יתברך עליהם זהו בעצמו בחינת המשכת הקדשה של שבת דהינו עולם הבא שכלו שבת לששת ימי החל דהינו העולם הזה. כי עקר הישועה רק על ידי זה על ידי שנמשך ההשגחה מעולם הבא לעולם הזה כנ"ל. בשביל זה אנו מברכין הגומל לחיבים טובות שגמלנו כל טוב, כל טוב דיקא, בחינת עולם הבא שהוא כלו טוב שמשם נמשך הגמול כי עקר הישועה על ידי העולם הבא שהוא כלו טוב

שמשם נמשך ההשגחה שעל ידי זה נעשה הישועה כנ"ל. וזהו בחינת הגומל לחיבים טובות וכו' כי זהו עקר ההודאה שהוא יתברך גומל לחיבים טובות. כי באמת מעלת וחדוש הנס שעושה ה' יתברך הוא לכאורה תמוה מה חדוש הוא לפני ה' יתברך שיכול לעשות נסים ונפלאות לקרע הים וכיוצא, כי מאחר שהוא יתברך ברא הכל ומחיה ומקים הכל ברצונו בידו לעשות עם כל העולם כלו כרצונו להרס ולבנות וכו' ומהו הרבותא והחדוש של הנס. אך איתא שעקר החדוש של הנסים הוא, כי כשאדם בצרה יש עליו קטרוגים גדולים וה' יתברך הוא אוהב משפט, וזהו קשה בעיניו יתברך בעצמו להעביר המשפט שמחייב חס ושלוש מה שמחייב חס ושלוש. וזה תקף גדלת הנס שה' יתברך מתגבר ברחמיו העצומים על המשפט והדין, ועושה נס וחסד גדול לפניו משורת הדין. ונוכל לומר שזהו בעצמו בחינת שנוי הטבע שזהו מעלת הנס בגשמיות, כמו כן ברוחניות יש שנוי הטבע גם כן על פי הנ"ל. כי זהו בחינת חיוב הטבע מה שהכל מחיבים אותו לענש חס ושלוש. כי זהו טבע כל הנבראים שכלם נבראו לשליחותו יתברך לשלם לעושה הרעה כרעתו. וכשאדם חוטא חס ושלוש כלם מוכנים מיד לשלם לו גמולו. כי זה טבעם כי כלם נבראו לכבודו יתברך והם מתקנאים תכף כשאדם פוגע חס ושלוש בכבודו יתברך. ועל כן כשאדם בא באיזה צרה חס ושלוש, ואזי יש עליו שונאים וקטרוגים וזה בחינת חיוב הטבע כנ"ל, שטבע הנבראים כלם מחיבים עליו דין ומשפט על פי טבעם כנ"ל, וה' יתברך חפץ חסד ורוצה בקיום העולם הוא משדד המערכות ומשנה הטבע, הינו שמשנה מה שטבעם מחייב לעשות בו דין חס ושלוש. וזהו תקף הנס כי זהו באמת חדוש גדול ונפלא מאד כי זה קשה גם בעיניו יתברך כמו שמצינו בקריעת ים סוף שהיה קשה לפניו כי הללו עובדי עבודה זרה וכו'. נמצא שעקר תקף הנס מה שה' יתברך משדד חיוב המשפט והדין שזהו בעצמו בחינת שנוי הטבע כנ"ל. וזה ממשיך ה' יתברך מבחינת עולם הבא שאז יהיה כלו טוב וכל הזדונות יתהפכו לזכיות ולא יהיה אז שום קטרוג ודין כי יהיה כלו טוב. ועל כן כשה' יתברך רוצה עכשו בעולם הזה לעשות נס וחסד עם האדם אף על פי שהוא חייב ואינו כדאי הוא ממשיך עליו השגחה וטובה מעולם הבא שכלו טוב שאז לא יהיה שום דין וקטרוג כי זדונות יתהפכו לזכיות כנ"ל. והוא יתברך ממשיך זאת הטובה וההשגחה של עולם הבא לתוך עולם הזה ועל ידי זה נעשה לו הנס והישועה והוא ממש בחינת המשכת ההשגחה מהעולם הבא לעולם הזה לשנות הטבע כנ"ל כי זהו בעצמו בחינת שנוי הטבע כנ"ל. וזהו הגומל לחיבים טובות, הינו כי זהו עקר ההודאה שהוא יתברך גומל לחיבים טובות שזהו באמת חדוש נפלא ודבר נס לשדד המשפט והדין כנ"ל. וזהו שגמלנו כל טוב. כי הגמולה נמשך מעולם הבא שהוא כלו טוב כנ"ל. וזהו בעצמו בחינת פעלות משתנות שנכללין באחד הפשוט, כי כל החיובים והחטאים נמשכין מבחינת פעלות משתנות שמשם אחיזתם כידוע כמבאר במקום אחר, כי בבחינת אחדות הפשוט שם כלו טוב כלו קדש רק אחיזתם בבחינת פעלות משתנות. ועל כן כשה' יתברך גומל לחיבים טובות, נמצא שנכללין החיבים בתוך בחינת עולם הבא שכלו טוב שמשם נמשך להם הגמולה

בבחינת שגמלנו כל טוב כנ"ל. אזי נכללין פעלות משתנות שמשם אחיזת החיבים כנ"ל בתוך אחדות הפשוט שהוא כלו טוב כלו אחד כנזכר לעיל:

ב

הודאה

ברכת

אות א

ארבעה חיבין להודות. חולה שנתרפא. ויורדי הים וכו', והולכי מדבריות, ומי שהיה חבוש בבית האסורים. וסימנך וכל החי"ים יודוך וכו' :

על פי המאמר ואלה המשפטים המדבר מאמונה (בסימן ז לקוטי ח"א) עין שם. כי אמונה בחינת תפלה בחינת נסים שמאמין שיש מחדש ובידו לשנות הטבע. ועקר התפלה בחינת אמונה בחינת נסים הוא רק בארץ ישראל וכו'. ובשביל זה כשפגם אברהם בארץ ישראל על ידי שאמר במה אדע על ידי זה ירדו יעקב ובניו לגלות מצרים. כי עקר הגלות בשביל חסרון אמונה וכו'. ועקר הגאולה הוא על ידי אמונה בחינת תבואי תשורי מראש אמונה וכו'. אבל לזכות לאמונה הוא על ידי אמת, כי צדק כד אתחברת באמת אתעבידת אמונה. ועקר האמת זוכין רק על ידי התקרבות לצדיקים אמתיים על ידי שמקבל עצתם שהם בחינת כלה זרע אמת בחינת תרי"ג עטין דאוריתא וכו'. ועל ידי מצות ציצית זוכין להנצל מעצת רשעים שהם בחינת נאוף וכו', כי ציצית שמירה מנאוף. ועל כן זוכין על ידי ציצית לקבל העצות מצדיקים שהם בחינת שמירת הברית בחינת כלה זרע אמת. ועל ידי זה זוכה לאמונה כנזכר לעיל. ועל ידי זה תבוא הגאולה וכו' כנ"ל עין שם :

וזה בחינת ברכת הודאות הנסים כי צריכין להודות ולברך לה' על הנסים כדי לגלות האמונה בעולם, לידע ולהודיע ולהודע שה' יתברך מנהיג העולם וברחמיו שנה הטבע ועשה עמו נס שזה עקר בחינת האמונה כנ"ל. כי נסים בחינת תפלה הם בחינת אמונה כנ"ל. וזה בחינת ארבעה צריכין להודות, כי כשנעשה נס ומודין לה' יתברך על זה, ועל ידי זה נתגלה אמונה בחינת תפלה כנ"ל, על ידי זה תבוא הגאולה וזוכין לצאת מן הגלות של הארבע מלכיות, כי עקר הגלות בשביל חסרון אמונה כנ"ל. ועל כן הם

ארבעה שצריכין להודות כנגד ארבע גליות, כי על ידי ארבעה צריכין להודות על ידי זה נכנעין ונתבטלין כל הארבע גליות, כי עקר הגלות על ידי חסרון אמונה כנ"ל. ועל ידי ארבעה צריכין להודות הינו על ידי הודאות הנסים על ידי זה נתגלה אמונה כנ"ל. שעל ידי זה תבוא הגאלה כנ"ל. כי אמונה היא בחינת ד' דאחד. ועל כן עקר האמונה הוא על ידי הצדיק שהוא בחינת אמת כנ"ל. כי הצדיק הוא קוצא דאות ד' כמו שאיתא בתקונים. הינו כי עקר קיום האמונה שהיא ד' דאחד, הוא על ידי הצדיק שהוא בחינת כלה זרע אמת כנ"ל. ועל כן הצדיק הוא קוצא דאות ד' כנ"ל. וזה בחינת ד' ציציות שעל ידם זוכין להתקרבות לצדיק לזכות לאמונה כנ"ל. כי על ידי ד' ציציות זוכין להתקרבות הצדיק שהוא קוצא דאות ד' בחינת כלה זרע אמת שעקר קיום האמונה על ידו כנ"ל. ועל ידי האמונה זוכין לגאלה ויוצאין מן הארבע גליות כנ"ל. וזה בחינת ארבעה צריכין להודות ארבעה דיקא וכנ"ל, כי כל הארבעה צריכין להודות, הם בבחינת יציאת מצרים, כי גלות מצרים היתה על פגם אמונה כנ"ל במאמר הנ"ל. וכן כל הארבע גליות מכנים בשם מצרים וכלם באים על פגם אמונה כנ"ל. ויציאת מצרים הינו בחינת נסים בחינת תפלה אמונה זה בחינת ארבעה צריכין להודות, כי על ידי ההודאה בחינת תפלה מפרסמין ומגלין הנס בחינת אמונה כנ"ל. וזה בחינת יציאת מצרים, כי עקר הגאלה על ידי אמונה בחינת ויאמינו בה' ובמשה עבדו וכנ"ל. כי בשעת יציאת מצרים היה לישראל כל הארבע בחינות הנזכרות לעיל של ארבעה צריכין להודות. כי יצאו מן הגלות ושבי מצרים זה בחינת מי שהיה חבוש בבית האסורים ויצא. וכן נצלו ממחלות מצרים כמו שכתוב כל המחלה אשר שמתו במצרים לא אשים עליך כי אני ה' רופאך זה בחינת הנס וההודאה של חולה ונתרפא. וכן היו יורדי הים ועשה ה' יתברך עמהם הנס הגדול של קריעת ים סוף, וכן היו הולכי מדבריות. נמצא שבשעת יציאת מצרים היה לישראל כל הארבעה נסים של הארבעה צריכין להודות. ועקר יציאת מצרים וקריעת ים סוף היה על ידי בחינת ציצית בבחינת ואשא אתכם על כנפי נשרים דא כנפי מצוה בחינת ציצית, וכן קריעת ים סוף איתא במדרש שהיה בזכות ארבעה כנפות, כי הים ראה זכות ארבעה כנפות של ציצית ועל ידי זה נבקע מפניהם. כי עקר התגלות הנסים שהם בחינת אמונה תפלה בחינת יציאת מצרים הוא על ידי בחינת ד' ציצית כנ"ל. ועל כן נזכר יציאת מצרים בפרשת ציצית ואנו אומרים פרשת ציצית בכל יום בקריאת שמע בשביל להזכיר יציאת מצרים בכל יום. ולכאורה קשה למה תפסו פרשת ציצית דיקא הלא יש כמה פרשיות בתורה שנזכר בהן יציאת מצרים, וגם למה סמכו פרשת ציצית שהוא זכירת יציאת מצרים לקריאת שמע? אך עקר האמונה שאנו מקבלין בקריאת שמע הוא רק על ידי בחינת ציצית, שעל ידי ציצית זוכין להתקרבות הצדיק שעקר האמונה על ידו, וזה בחינת יציאת מצרים כנ"ל. ועל כן אומרים פרשת ציצית דוקא בשביל זכירת יציאת מצרים וסומכין אותה לקריאת שמע שהיא בחינת אמונה וכנ"ל:

וזה בחינת צריך לאודווי באפי עשרה ותרין מניהו רבנן, כי אכל ביה עשרה שכינתא שריא. והשכינה הוא בחינת אמונה כידוע. ועל כן צריכין

שיהיו תרין מניהו רבנן, כי עקר התגלות האמונה על ידי הרבנן שהם עוסקין בתורה שמהם מקבלים עצות דקדשה בחינת תרי"ג עטין דאוריתא, שהם בחינת כלה זרע אמת בחינת צדיקי הדור שעקר קיום האמונה על ידם. ועל כן צריכין שיהיה תרין מניהו רבנן, כי עקר פרסום הנס שהוא התגלות האמונה הוא על ידי התלמידי חכמים דיקא כנ"ל:

ועל-כן נוהגין לברך ברכת הגומל בשעת קריאת התורה, כי עקר התגלות הנסים הוא על ידי תורת אמת על ידי תרי"ג עטין דאוריתא וכו' כנ"ל במאמר הנ"ל עין שם:

וזה בחינת מה שמברכין כשבאין למקום שנעשה לו נס ברוך שעשה לי נס במקום הזה, כי צריכין להזכיר בחינת מקום, כי עקר שם מקום הוא בחינת ארץ ישראל שנקראת מקום כמו שכתוב ויפגע במקום, בחינת אל המקום אשר אמר לו האלקים. כי ה' יתברך נקרא מקום כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה כי הוא מקומו של עולם. ועקר התגלות אלקותו הוא בארץ ישראל, כי הדר בארץ ישראל דומה כמי שיש לו אלוך. ועל כן נקראה ארץ ישראל בחינת מקום. ושם בארץ ישראל עקר התגלות הנסים כנ"ל. ועל כן צריכין לברך ברוך שעשה לי נס במקום הזה, במקום דיקא, כי עקר הנס על ידי בחינת ארץ ישראל שנקרא מקום על ידי שנמשך קדשת ארץ ישראל לכאן. כי כל הנסים נמשכין מארץ ישראל ששם עקר הנסים, כי ארץ ישראל הוא בחינת נסים בחינת תפלה בחינת אמונה כנ"ל:

הלכה ג' נכללת בהלכות ברכת הריח הלכה א'

והלכה ד' נכללת בהלכות ברכת הריח הלכה ז':

ה **הודאה** **ברכת**

אות א

ארבעה צריכין להודות. יורדי הים, והולכי מדבריות וכו', ומי שהיה חולה ונתרפא, ומי שהיה חבוש בבית האסורים ויצא. וסימנך וכל החי'יים' וכו' :

על פי התורה אית לך בירא בדברא וכו' בסימן ל"א עין שם :

והכלל שצדקה מנהגת כל גלגלי הרקיע וכו', וכל היסורים שיש לאדם בדרכים הוא בסבת גלגלי הרקיע וכו'. כי יש כוכבים שהם מחיבים שיהיה דרך וכו', ויש שהם מחיבים שיהא מדבר וכו'. ועל כן התקנה לזה שיתן צדקה קדם שיצא לדרך כמו שכתוב צדק לפניו יהלך וישם לדרך פעמיו וכו'. ועקר שלמות הגלגלים שלמות הצדקה אינו אלא בשבת וכו' שהיא בחינת אמונה. ועקר קיום האמונה על ידי בחינת ברית וכו'. ויש שני בחינות ברית בחינת אברהם שהוא ברית עלאה שהוא רקיע המבדיל בין מיין עלאין למיין תתאין, ובחינת אליעזר שהוא בחינת ברית תתאה שהוא בחינת חנוך מט"ט וכו'. והוא רקיע המבדיל בין מיין דכין למיין מסאבין בין אסור והתר וכו'. וברית עלאה הוא שמירת הברית קדש, וברית תתאה הוא שמירת אסור והתר וכו'. וצריך לאדם להיות לו אלו שני בחינות ברית. הינו שיהא צדיק ולמדן וכו'. ועל ידי זה זוכה לבחינת חסד הינו אהבה והשתוקקות לה' יתברך ואזי עושה נפשות הינו שעושה נקדות לאותיות התורה. כי אותיות בלא נקדות כגוף בלא נפש שאין להם שום תנועה ופעלה בלא נפש. כן הצטרפות וזווגן של האותיות במאתים ושלשים ואחד שערים לעשות איזה פעלה אין להם כח אלא לפי הנקדות, והנקדות הן האהבה והכסופין בבחינת נקדות הכסף, והכסופין הן הנפש וכו'. ולפי הכסופין כן הנקדות, אם כוסף לרע עושה הנקדות רעים ואזי נצטרפים האותיות ונזדוגים לעשות פעלות רעות. ואם כוסף לשוב בתשובה נעשה נקדות טובות הינו נפשות טובות ומתנועעים האותיות ונזדוגים לעשות פעלות טובות וכו'. וזהו אם הרב דומה למלאך ה' צבאות, כי צריך שיהא צדיק ולמדן וכו' עין שם כל זה היטב :

ועין במה ששיך לזה הנדפס סמוך לזה בלשוני. וכלל הדבר שמאד יקר הכסופין וההשתוקקות לדבר שבקדשה, כי על ידם נתהוה נפש טוב ונגמר על ידי הדבור ויוצא ומתגלגל, ולפעמים מתגלגל ובא הנפש דקדשה לתוך הרשע ונופלים לו הרהורי תשובה ותוכל להחזירו למוטב וכן להפך חס ושלום כמה רעות גורמים הכסופין לדבר רע חס ושלום. כי הנפש שנתהוה על ידי כסופים רעים מתגלגל לפעמים לתוך הצדיק ותוכל להחטיאו חס ושלום. וזה יש הבל אשר נעשה על הארץ וכו' עין שם כל זה היטב :

ועין שם מענין ארבעה שנכנסו לפרדס וכו', ומבאר שם שמי שמפריד למדן מצדיק שאומר שלמדן לבד הוא מעלה הוא בחינת אחר שקצץ בנטיעות שהפריד בחינת מט"ט בחינת מלאך שהוא בחינת למדן בחינת כשר ופסול וכו' מה' צבאות שהוא בחינת צדיק במעשים טובים. כי באמת למדן אפלו בתורה בלא מעשים טובים אינו כלום אדרבא לא זכה נעשית לו סם המות, ועל כן צריך הרב שיהא דומה למלאך ה' צבאות הינו

שהוא למדן בתורה ועובד את ה' בצדקות ומעשים טובים, ועל ידי זה הוא מציר אותיות התורה לטוב אזי תורה יבקשו מפיהו שאותיות התורה מבקשים לקבל נקדות ולהצטיר מפיו, הינו על ידי שפיו ידבר ההשתוקקות והכסופין דקדשה שלו שעל ידי זה יוצאין הנפשות שהם בחינת נקדות להאותיות ונצטירין ונזדוגין האותיות לטוב וכו', כי אותיות התורה הם פועלים כי הם החיות של כל דבר והם מנהיגין את העולם, והכל כפי הנקדות שבני אדם ממשיכין על ידי כסופין לטוב או להפך חס ושלוש שעל ידיהם מצירין האותיות לטוב או להפך חס ושלוש, ועל כן יש להתורה שני כחות זכה נעשית לו סם חיים וכו' עין שם כל זה היטב:

וזה בחינת ארבעה צריכין להודות על הנס שנעשה להם שהיו בצרה ונצולו שהם תועים במדבר וכו', כי כל הצרות והישועות והנסים שעוברין על האדם כל ימי חייו הכל הוא כפי מה שזוכה לציר אותיות התורה לטוב או להפך חס ושלוש כפי הכסופין כנ"ל, כי על ידי זה מתנהג כל העולם לטוב או להפך כמבאר שם בהתורה הנ"ל היטב. ועל כן עקר התקון הוא צעקה לה' יתברך כמו שכתוב שם במזמור 'הודו' שמדבר שם מכל הארבעה הנ"ל שנאמר שם אצל כל אחד ויצעקו אל ה' וכו', כי עקר הצרה היא מחמת שהתגברו ההבלים רעים שנעשו מכסופין רעים שמהם באים כל הצרות חס ושלוש על ידי שנצטירו האותיות המנהיגים העולם ללא טוב חס ושלוש וכנ"ל. על כן התקנה לזה הוא רק ויצעקו אל ה', וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה יפה צעקה לאדם וכו'. כי צריכין להתפלל ולצעק אל ה' כדי שיתגברו ההבלים דקדשה ויהיו נעשין נפשות שהם נקדות טובים לציר האותיות לטוב, ועל ידי זה יהיה נצול מהצרה וכנ"ל. כי הצעקה הוא בחינת קול והבל חזק, כי מאחר שהוא בצרה חס ושלוש שזה מורה שכבר התגברו ההבלים רעים על ההבלים טובים חס ושלוש, על כן אין די בתפלה בקול פשוט לבד רק צריך לצעק בקול גדול וחזק לה' יתברך כדי להגביר ההבל דקדשה על ההבלים רעים כדי שיחזר ויתנהג עמו לטובה ועל ידי זה יצא מהצרה, בבחינת ויצעקו אל ה' בצר להם וממצוקותיהם יצילם וכנ"ל. ועל כן כשיוצאין מהצרה צריכין להודות לה' כמו שכתוב יודו לה' חסדו וכו', כי ההודאה והשבח לה' יתברך זהו עקר הדבקות לה' יתברך שזהו בחינת הרצון וההשתוקקות לה' יתברך, כי כל ההודאות והשירות והתשבחות כלולים בעשרה מיני זמרה שהם כלם בחינת רצון והשתוקקות נפלא שהוא עקר הדבקות לה' יתברך. וזהו בחינת יודו לה' חסדו, חסדו דיקא וכן מתחיל המזמור הזה הדו לה' כי טוב כי לעולם חסדו, וכן מסים מי חכם וכו' ויתבוננו חסדי ה', חסדי דיקא בחינת חסד המבאר שם בהתורה הנ"ל שהוא בחינת אברהם שהוא בחינת רצון ואהבה והשתוקקות נפלא לה' יתברך. וזהו יודו לה' חסדו ונפלאותיו לבני אדם, כי על ידי החסד הזה שהוא בחינת רצון וכסופים טובים על ידי זה נעשין כל הנפלאות שבעולם על ידי שנצטירין האותיות לטוב וכנ"ל:

אות ב

וזה בחינת ארבעה צריכין להודות הנ"ל, שהם תעו במדבר בישימון דרך וכו', ויושבי חשך שהם יושבים בבית האסורים כשיוצאים, וחולה ונתרפא ויורדי הים כשעולים משם. כי כל הסכנות העוברים על אלו הארבעה הוא כפי הפגם שפגמו בבחינות המבארים בהתורה הנ"ל שעל ידם באים לכסופין טובים שעל ידי זה נתתקן הכל כנ"ל. כי מבאר שם שצדקה מנהגת כל גלגלי הרקיע וכו', ועקר שלמות הצדקה הוא על ידי שבת אמונה, ולזכות לזה הוא על ידי תקון הברית, ותקון הברית הוא בשתי בחינות, דהינו בחינת צדיק ולמדן וכו' עין שם. וזהו בחינת ארבעה הנ"ל:

כי 'תעו במדבר בישימון דרך', זהו נמשך כפי מה שפגם בצדקה שהיא מנהגת כל גלגלי הרקיע כמו שמבאר שם באות ד'. וזה לשונו, ודע שהיסורים שיש לאדם בדרכים הוא בסבת גלגלי הרקיע וכו'. וזהו בחינת צדק לפניו יהלך וישם לדרך פעמיו, עין שם. מבאר שם שתקון הדרך הוא על ידי צדקה עין שם:

ויושבי חשך' שהם יושבים בבית האסורים, זה נמשך על ידי שפגם בשבת אמונה. כי שבת היא חרות הפך התפוס בבית האסורים. ועין עוד לקמן מזה:

וחולה שנתרפא הוא כפי הפגם והתקון של בחינת ברית תתאה, שהוא אסור והתר שהוא בחינת רקיע המבדיל בין מיין דכין למיין מסאבין בין אסור והתר וכו', כמו שמבאר שם. שזהו בחינת ההבדלה והברור בין דם לדם בין דם טמא לדם טהור בין מיין מרורין למיין מתוקין. וכפי הפגם שפוגמין בזה חס ושלום ואין מפרישין ומבררין היטב בין דם לדם בין טהור לטמא, משם באין כל החולאות חס ושלום. כי כל החולאות על ידי תגברת הדמים העכורים על ידי פגם הארבע מרות, שהם בחינת מיין מרורין כשאין זוכין להפריש ולהבדיל הדמים טהורים מדמים טמאים על ידי ברור ההלכה לברר האסור והמתר הטמא והטהור וכו'. נמצא שחולה שנתרפא הוא כפי פגם ותקון בחינת ברית תתאה וכנ"ל:

ויורדי הים כשעולים, הוא כפי תקון בחינת ברית עלאה, שהוא רקיע המבדיל בין מיין עלאין למיין תתאין שזהו בחינת יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים, שזהו בחינת הנתן בים דרך ובמים עזים נתיבה, שמשם נמשך הכח של כל האניות ההולכות בתוך הים בחינת דרך אניה בלב ים. ועל כן כל יורדי הים באניות עושי מלאכה במים רבים עקר כחם לעלות משם בשלום הוא על ידי כח הצדיקים שהם בבחינת

תקון ברית עלאה, שהוא רקיע המבדיל בין מים למים שמשם נמשך הכח שיהיה דרך בים בחינת הנתן בים דרך בחינת דרך אניה בלב ים וכנ"ל:

נמצא שאלו הארבעה צריכין להודות הם בבחינת ארבעה תקונים הנזכרים לעיל, שהם תקון הצדקה, ותקון שבת אמונה ותקון ברית תתאה שהוא אסור והתר, ותקון ברית עלאה שהוא שמירת הברית קדש שזהו עקר בחינת צדיק. כי על ידי תקון כל אלו הארבע בחינות זוכין לכסופין טובים שהם נפשות טובות שעל ידי זה מצירין האותיות של התורה לטוב, שעל ידי זה נצולין מכל הצרות ומכל הסכנות וכנ"ל:

אות ג

כי עקר תכלית התורה הוא כשזוכין למעשים טובים, כמו שאמרו תכלית תורה תשובה ומעשים טובים וכו', כי התורה מנהגת כל העולם. והעקר כפי מה שמצירין אותיות התורה על ידי כסופין טובים וכנ"ל, כי על ידי מעשים טובים שזוכין על ידי כסופים טובים על ידי זה מצטירין האותיות לטוב ונתתקנין כל ארבעת חלקי התורה, שהם בחינת הארבעה הנ"ל שצריכין להודות שהם בחינת הארבעה תקונים הנזכרים לעיל המבארין בהתורה הנ"ל כנ"ל שהם צדקה ואמונה וכו' כנ"ל. כי ארבעת חלקי התורה הוא בחינת פרד"ס, שהם פשט, רמז, דרוש, סוד, כמובא. וכלם אין להם שלמות כי אם על ידי כסופין טובים שעל ידם עקר הציור לטוב כנ"ל, שזהו בחינת הארבעה שנכנסו לפרדס המזכרים בהתורה הנ"ל, שאף על פי שזכו לכנס לפרד"ס אף על פי כן לא יצאו כלם בשלום בתכלית השלמות כי אם כל אחד כפי כסופיו ומעשיו הטובים, דהינו רבי עקיבא שהיה שלם במעשיו הטובים בשלמות, הוא לבדו נכנס בשלום ויצא בשלום. ובן עזאי ובן זומא אף על פי שהיו צדיקים גדולים אבל לא היו שלמים בתכלית כמו רבי עקיבא, על כן זה הציץ ונפגע וכו'. ואחר שהיתה טינא בלביה כאשר הוכיח סופו שתפס זונה בשוק כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, על כן קצץ בנטיעות לגמרי. כי אף על פי שהיה למדן גדול ומפלג בתורה כל כך והיה בידו כל ארבעת חלקי הפרד"ס, אף על פי כן מאחר שלא היה שלם במעשיו כראוי לזה וכסופיו ותשוקתו היו לרעה, על כן מצא את שלו עד שנתפקר וקצץ בנטיעות רחמנא לצלן. כי עקר שלמות ארבעת חלקי הפרד"ס הם על ידי כסופין טובים כי למדן בלא צדקות אינו כלום כי ארבעת חלקי הפרד"ס הם בחינת הארבעה תקונים הנזכרים לעיל, שהם בחינת ארבעה צריכין להודות הנ"ל שהם תקון הצדקה שהוא תקון הולכי דרכים, ותקון שבת -אמונה שהוא בחינת תקון חבוש בבית האסורים, ותקון אסור והתר שהוא תקון החולה

שנתרפא, ותקון ברית קדש שהוא תקון הולכי ימים שיעלו משם בשלום:

אות ד

כי בחינת פשט הוא בחינת תקון ברית תתאה שהוא בחינת מט"ט שכלול מששה סדרי משנה שמברר האסור והמתר וכו' כנ"ל, שכל זה הוא בחינת פשט, דהינו פשט ההלכה שעל ידי זה עקר ברור ההלכה לברר האסור והמתר וכו'. שכל זה הוא בחינת תקון ברית תתאה כנ"ל. ומי שפוגם בזה, על ידי זה בא חולאת רחמנא לצלן, על ידי שאינו מברר בין דם לדם בין מיין דכין למיין מסאבין וכו' כנ"ל. שכל זה בחינת פגם הפשט שאינו מברר פשט ההלכה שזהו בחינת וימררו את חייהם בעבדה קשה בקשיא, בחמר הלכתא וכו' כמו שאיתא בתקונים. דהינו שקשה לו קשיות וחמרות ואינו יכול ללבנה ולבררה, ועל ידי זה וימררו את חייהם. וזהו בחינת חולאת שבא על ידי התגברות הארבע מרות בחינת מיין מרירן, שמשם כל החולאות שממררין חיי האדם חס ושלום. כי החולאת היא קלקול החיים בחינת וימררו את חייהם וכו'. כי החולאת סמוך למיתה כמו שכתוב 'ויגיעו עד שערי מות'. שזה נמשך על ידי פגם בחינת הפשט שהוא בחינת פגם ברית תתאה, שאינו זוכה לברר ההלכה לברר האסור והמתר, להפריש בין מיין דכין למיין מסאבין בין דם לדם, שכל זה מחמת הקשיות וחמר ההלכה שזהו בחינת וימררו את חייהם בעבודה קשה בקשיא וכו'. נמצא שבחינת פשט הוא בחינת ברית תתאה שעל ידי פגם זה בא חולאת חס ושלום. ולהפך כפי התקון כן זוכה להתרפאות. דהינו בחינת חולה ונתרפא שהוא אחד מארבעה הנ"ל:

אות ה

רמז, זה בחינת תקון של הולכי דרכים שהוא על ידי צדקה כנ"ל, כי עקר ידיעת הדרך הישר באמת לאמתו אי אפשר להורות בפרוש כי אם ברמז בבחינת אשכילך ואורך בדרך זו תלך איעצה עליך עיני. כי אי אפשר לבאר ולפרש כל המבוכות והטעותים שיש בהליכת הדרכים אפלו בגשמיות. כי מכל דרך ודרך מתפצלים ומתפרשים כמה וכמה דרכים נבוכים מן הצד שאפשר לתעות בהם. מכל שכן וכל שכן בענין דרכים

ונתיבות ברוחניות בעבודת ה', שאי אפשר בשום אופן לבאר ולפרש לכל אחד ואחד הדרך הישר בכל יום ובכל עת להיכן יפנה להציל נפשו ממה שצריך להנצל. כי יש דרך ישר לפני איש ואחריתה דרכי מות, וכמו שכתב אדוננו מורנו ורבנו זכרונו לברכה על פסוק תעיתי כשה אבד וכו', שתכף כשנוטין מעט מהדרך יוצאים משם כמה וכמה דרכים נבוכים וכו', עין שם. ומאחר שרוב העולם כבר תעו במדבר בישימון דרך וכו', כי אין צדיק בארץ וכו' ולא יחטא, אשר על ידי כל חטא וחטא חס ושלוש תעה מהדרך, וכמו שאנו מתודים בכל יום תעבנו תעינו וכו'. ואיך אפשר לבאר ולברר איך לשוב אל הדרך הישר. על כן אי אפשר לבאר בפרוש הדרך הישר בכל עת ובכל הלוך ותנועה, כי אם ברמז בחינת אשכילך ואורך בדרך זו תלך איעצה עליך עיני, שמרמזין להאדם בכל עת בדרך זו ילך. וכל זה נתתקן על ידי צדקה בחינת צדקת תמים תישר דרכו, וכתוב בארח צדקה אהלך, כי על ידי צדקה זוכה לילך בדרך הישר בגשמיות ורוחניות בחינת וידריכם בדרך ישרה וכו'. ועל כן בחינת רמז שבתורה הוא בחינת תקון הולכי דרכים שהוא על ידי צדקה שמנהגת כל גלגלי הרקיע שעל ידם כל הדרכים כמו שמבאר שם עין שם. כי הגלגלים סובבים בכל יום ובכל עת ובכל שעה שמשם נמשכין כל השנויים שבעולם שה' יתברך מסבב בעולמו, שהם חס וקר קיץ וחרף וכו'. וכן השנויים בפרטיות בכל יום ובכל אדם ובכל מקום. והכל בשביל לרמז רמזים להאדם שישוב אל הדרך הישר באמת כפי אותו היום והשעה כפי מה שמרמזין לו בכל עת. (כמו שמבאר בהתורה ויהי מקץ זכרון סימן נד), שמרמזין להאדם בכל עת לשוב לה' יתברך. והכל על ידי השנויים הנעשים בכל יום על ידי תנועת הגלגלים שהקדוש ברוך הוא מנהיג אותם בחכמה נפלאה בכל עת ומחליף את הזמנים ומסדר את הכוכבים במשמרותיהם ברקיע כרצונו וכו', הכל כדי לרמז להאדם את הדרך הישר שצריך לשוב בו באותה העת והשעה. והפוגמים בזה ואינם נותנים לב להבין כל הרמזים האלה הבאים על ידי הלוך הגלגלים בכל יום, על זה נאמר ואת פעל ה' לא יביטו ומעשה ידיו לא ראו, כמו שדרשו רבותינו זכרונו לברכה שאינם מביטים בפעל ה' לברכו יוצר אור בשחרית ומעריב ערבים בערבית הינו כנ"ל כי עקר ברכת יוצר אור בשחרית ומעריב ערבים בערבית הוא לברכו יתברך על חדוש מעשה בראשית בכל יום. כמו שאומרים ובטובו מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית, שהכל בשביל הרמזים הנזכרים לעיל כדי לשוב לדרך הישר להתקרב אליו יתברך וכנ"ל וכמבאר מזה במקום אחר. נמצא שרמז הוא בחינת תקון הולכי דרכים שהוא על ידי בחינת צדקה שמנהגת כל גלגלי הרקיע וכנ"ל:

דרוש, זה בחינת תקון שבת אמונה שהוא בחינת עולם החרות שהוא תקון החבוש בבית האסורים שיצא לחרות. כי עקר דרושי התורה נתגלן בשבת כידוע. כי כל דרושי התורה נמשכין משלש עשרה מדות שהתורה נדרשת בהם, שהם בחינת תליסר תקוני דיקנא שהם אור הפנים. ועקר הארת שלשה עשר תקוני דיקנא הוא בשבת שאז עולין לשם כידוע בכונות שבת. כי שבת בחינת אמונה שעל ידי זה דיקא יכולין לדרש בתורה באמת, כי האמונה היא העקר והיסוד שעליה עומדים, ועל ידי זה נכנסים אל השכל לדרש את התורה, וכמו שכתב אדוננו מורנו ורבנו זכרוננו לברכה על פסוק ויהי ידיו אמונה עד בא השמש שעל ידי אמונה באים אל השכל וכו' עין שם. ועל כן אמונה היא בחינת שבת שהוא עולם החרות שעל ידי זה עקר שלמות הדעת, (כמו שמבאר במקום אחר בסימן יוד בלקוטי תנינא) שעל ידי זה יכולים לדרש את התורה, כי כשאין אמונתו בשלמות חס ושלוש אז דעתו ושכלו הוא אסור ותפוש בכבלי ברזל בשבי ובבית האסורים בתפיסה גדולה:

כי זה ידוע ששכל האנושי קצר מלהשיג שום דבר על בריו ומכונו, ועל כן כל החכמים המחקרים נבוכים ותועים בכל החכמות. כי עדין אין שום חכמה ברורה אצלם כי יש ביניהם ספקות ומחלקת הרבה ומבוכות עצומות בכל החכמות כידוע לבקי בהם. כי על ידי שכל אנושי אי אפשר להשיג שום דבר על בריו ואמתתו. ועל כן כשנכנס באיזה חכמה בלי אמונה חס ושלוש, הרי שכלו כמו אסור ותפוס בתפיסה שאינו יכול לצאת משם. כי דעתו נשאר נבוך ותפוס במה שמעין בו ואינו יכול לצאת משם בשלוש. כי אי אפשר לו להשיג הדבר בשכלו האנושי. וכמו שכתוב אמרתי אחכמה והוא רחוקה ממני. וכתוב רחוק מה שהיה ועמק עמק מי ימצאנו (קהלת)

אות ז

. וזה בחינת גלות מצרים שהיתה הדעת בגלות ובשביה כמובא. כי מצרים מלאה גלולים דהינו עבודה זרה וכפירות הפך האמונה, ועל כן שם היתה הדעת בגלות ובשביה. כי בלא אמונה, הדעת והשכל אסור ותפוס בגלות ובשביה כי אי אפשר לו לצאת מהמבוכות על ידי השכל לבד בלא אמונה כנ"ל. אבל כשיש לו אמונה בחינת שבת, הוא בבחינת חרות כי דעתו בן חורין, כי יודע כל הדברים על ברין על ידי האמונה לבד, על ידי שמאמין לדברי רבותינו ואבותינו הקדושים, ואז יש לו יסוד לעמד עליו שהוא האמונה שעליה עומד הכל. כי על ידי יסוד אמונה יכול לכנס לכל דרושי התורה ולצאת משם בשלוש מאחר שיש לו יסודות חזקים על ידי האמונה הקדושה. וזה בחינת בא חבקוק והעמידן על אחת וצדיק

באמונתו יחיה, יחיה זה בחינת חכמות אמתיות של דרושי התורה שהיא עקר החיות בחינת החכמה תחיה, בחינת דרשוני וחיו, שעקרם תלוי באמונה שהיא יסוד הדרושים האמתיים וכנ"ל. וזה שכתב רבנו זכרוננו לברכה בספר הא"ב באות פ' פדיון שבויים, וזה לשונו כשאחד מבני ישראל נתפס בתפיסה, על ידי זה לפי בחינתו נסתמו מעינות החכמה מחכמי הדור. ולהפך כשיוצא מהתפיסה, עד כאן לשונו. כי תפיסה היא בחינה שנסתמו מעינות החכמה שהדעת בגלות ובתפיסה ואינו יכול לברר דרושי התורה על מכונם כנ"ל, ותקון כל זה תלוי בשבת אמונה שהוא בחינת עולם החרות כנ"ל. וזהו בחינת אנכי ה' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים, אנכי ה' אלקיך, זה בחינת אמונה, כי זה עקר יסוד האמונה להאמין בו יתברך. ועל ידי זה אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים, דהינו שהוציאנו ממצרים מעבדות ושביה ותפיסה, שהכל היה על ידי שהיה שם הדעת בגלות כידוע, כי על ידי אמונה בחינת אנכי ה' אלקיך על ידי זה יוצא הדעת מגלות ושביה ותפיסה שזה עקר בחינת יציאת מצרים כנ"ל. נמצא שדרוש הוא בחינת שבת אמונה שהוא בחינת תקון החבוש בבית האסורים שיצא לחרות וכנ"ל:

אות ז

וסוד, זה בחינת תקון הברית קדש שהוא בחינת תקון יורדי הים כנ"ל. כי עקר סודות התורה זוכין על ידי שמירת הברית קדש בחינת סוד ה' ליראיו ובריתו להודיעם. כי סוד בגימטריא שבעים, שאין זוכין לזה כי אם על ידי שמירת הברית, על ידי שמשברין התאוה הזאת שכלולה מהרע של כל השבעין אמין כמו שמבאר בהתורה בקרב עלי מרעים (בסימן לו), עין שם שכתב שם שעל ידי שעומדים בנסיון של תאוה זאת שהיא עקר הנסיון והצרוף שמנסין לאדם, אזי נפתחין לו סודות התורה דמטמרין מגלין ליה וכו' עין שם. וזה עקר תקון של יורדי הים באניות שיעברו בשלום, כי עקר הכח לעבר בים נמשך מבחינת הנתן בים דרך שמשם יש כח לעבר דרך הים באניות, בחינת דרך אניה בלב ים. וכל זה נמשך על ידי תקון הברית, כי עקר תקון הברית הוא בבחינת הנתן בים דרך כמו שמבאר בלקוטי תנינא (סימן פז) בענין כונות אלול שהם תקון הברית עין שם. וזה בחינת השגת סודות התורה, כי עליהם נאמר ברוחניות יורדי הים באניות עושי מלאכה במים רבים, כי רק הם יורדים בים החכמה במלאכה גדולה ונפלאה, ורק הם רואים מעשי ה' ונפלאותיו הנוראים בחינת המה ראו מעשה ה' ונפלאותיו וכו'. כי אין מי שידע וישיג גדלת הבורא יתברך ונפלאותיו ונוראותיו העצומים, כמו בעלי סודות התורה כמו שאיתא בזהר הקדוש ובתקונים. אבל אין מי שיזכה לזה כי אם

שומרי הברית קדש באמת. ועל כן כל הרוצה לכנס לפרד"ס שהם ארבעת חלקי התורה הנ"ל, שהם פשט רמז דרוש סוד, אי אפשר לו לכנס לשם ולצאת משם בשלום כי אם כשזוכה לכל בחינת התקונים הנזכרים לעיל, ועקר כלם תלוי בשמירת הברית קדש כמובן שם בהתורה הנ"ל. ואז דיקא זוכין לכסופין טובים ועושה נפשות טובים ומציר אותיות התורה לטוב, דהינו שכל ארבעת חלקי התורה נצטירים ונצטרפים לטוב לעשות פעולות טובות בעולם וכנ"ל. אבל מי שמפריד חס ושלום למוד התורה מתקונים הנזכרים לעיל שעקרם קדשת הברית ורוצה לכנס לפרד"ס בלי התקונים הנזכרים לעיל, יכול לקצץ בנטיעות חס ושלום כמו אחר שקצץ בנטיעות. ועקר הפגם כשרוצה לכנס לסודות התורה קדם שתקן הברית קדש כראוי, כי עקר השגת סודות התורה הוא על ידי שמירת הברית כנ"ל, ואפלו שאר חלקי התורה אין משיגין בשלמות כי אם על ידי שמירת הברית. כי כל התקונים הנזכרים לעיל שהם אמונה וצדקה וכו', הכל תלוי בשמירת הברית כמו שמבאר שם, שעל ידי תקונים אלו זוכין לכל חלקי התורה כנ"ל. ועל כן צריך כל למדן לפשפש במעשיו ולהסתכל בעצמו אם הוא נקי מן החטא ואם הוא קדוש בשמירת הברית כראוי, ואם יודע בעצמו שעדין לא הגיע לזה מכל שכן אם הוא רחוק מתקון זה כמו שהוא רחוק כמו שמצוי עכשו בעוונותינו הרבים, צריך לידע שעדין אין לתורתו שלמות כי אם על ידי הצדיק הגדול הקדוש באמת בקדשת הברית בשלמות. שכשמקשרין עצמם אליו אזי נכלל למדן וצדיק, ואז יכול להתתקן על ידו שיזכה לכסופין טובים ולציר אותיות התורה לטוב על ידו. ועל כן צריך כל אחד לחפש ולבקש מאד אחר רבי אמתו כזה, שזהו בחינת אם הרב דומה למלאך ה' צבאות תורה יבקשו מפיהו וכו' כמו שמבאר שם בהתורה הנ"ל. אבל אם אינו מקרב לצדיק אמתו כזה, ומכל שכן כשחולק עליו חס ושלום ובעצמו אינו קדוש כלל כאשר יודע בעצמו, והוא מתפאר ומתגאה רק בלמדן שלו באשר שהוא למדן גדול, זהו בחינת אחר שקצץ בנטיעות, כי מפריד בין למדן וצדיק שעל ידי זה מפריד אותיות התורה מנקדות טובים ונשארין האותיות כגוף בלא נפש שזהו בחינת לא זכה נעשית לו סם מות, כי זהו בחינת מיתה ממש שהוא פרדת הנפש מהגוף, כי גם הוא מפריד הנפשות טובות שהם הנקדות מהאותיות שהם בבחינת גוף לגבי הנקדות, כמבאר בהתורה הנ"ל עין שם היטב:

אות ח

וזהו בחינת פגם קרח שחלק על משה ואהרן, בחינת ויקח קרח ותרגומו ואתפלג קרח, שחלק למדן מצדיק ואמר שלמדן בעצמו הוא מעלה. וזה

שאמר כי כל העדה כלם קדושים, ופרש רש"י כלם שמעו בסיני אנכי וכו', הינו שאמר מאחר שכלם קבלו את התורה וכלם שמעו בסיני אנכי על כן כל אפין שוין חס ושלוש. ובזה פגם וחטא מאד, כי אף על פי שכלם קבלו למוד התורה בסיני אבל אין כלם שוין בקיום התורה. ועקר השלמות הוא רק כפי הצדקות של כל אחד כפי מה שזוכה כל אחד לקיום התורה בשלמות, והכל תלוי בקדשת הברית שזה אין שום אדם יודע מה שנעשה עם חברו, רק הוא יודע החסרונות שלו איך הוא אוחז בזה. על כן בודאי ראוי לו להתבטל נגד הצדיק האמת שהוא בחינת משה שרואים עצם נפלאות קדשתו על ידי נפלאות התורה שגלה לנו ולסמך על דבריו שבודאי יודע למי לתן הגדלה כראוי לו. בפרט משה רבנו בעצמו שעשה הכל על פי הדבור. וקרח על ידי גאותו חלק עליו והתפאר בחכמתו ולמד ודן קל וחמר של שקר, וגלה פנים בתורה שלא כהלכה ואמר ומה טלית של מין אחר חוט של תכלת פוטר וכו'. וכן בית מלא ספרים אם חייב במזוזה וכו'. כי כשאין בו אמונה, ומפריד למוד התורה מהצדיק, בודאי יוכל לצאת לגמרי מהדת לגלות פנים בתורה שלא כהלכה, כמו קרח שחלק על משה על ידי זה, ואחר שקצץ בנטיעות על ידי זה וכנ"ל. ועל כן חלק קרח על הכהנה, כי הכהן הוא בחינת הרב האמת הנ"ל בחינת כי שפתי כהן ישמרו דעת ותורה וכו' אם הרב דומה למלאך ה' צבאות וכו' כנ"ל. כי כהן בחינת חסד בחינת אברהם, הינו בחינת אהבה והשתוקקות וכסופין דקדשה שזוכין על ידי הרב הזה שדומה למלאך ה' צבאות וכנ"ל. וקרח שפגם בזה ורצה לחלק למדן מצדיק כנ"ל, על כן חלק על הכהנה וכנ"ל. ועל כן צוה ה' יתברך לברר האמת על ידי המטות, וכמו שכתוב והיה האיש אשר אבחר בו מטהו יפרח, כי מטה דא מט"ט שהוא בחינת למדן שכלול מששה סדרי משנה שהם בחינת אסור ומתר וכו', כמו שמבאר בהתורה הנ"ל. ועל כן צוה ה' יתברך שכל אחד יכניס מטה שלו לפני ארון העדות, והיה האיש אשר יבחר בו מטהו יפרח, להורות שמטה אהרן שהוא בחינת רב האמת שהוא מלאך ה' צבאות שכולל ומיחד למדן וצדיק, ואזי הוא בודאי עושה פרות דהינו שהוא לבדו מחדש חדושין דאוריתא אמתיים בתורה שהם בחינת פרד"ס. כי רק מטה שלו פרח וגדל ועשה פרות כמו שכתוב ויצא פרח ויצץ ציץ וכו', דהינו שלמוד התורה שלו שהוא בחינת מטה כנ"ל, הוא לבדו הצליח ועשה פרי, כי הוא מלאך ה' צבאות שמקשר למדן לצדיק שעל ידי זה עקר שלמות חדושי התורה שהם בחינת פרד"ס. ועל כן בודאי לו מגיע הכהנה, כי הוא זכה לכסופין ואהבה דקדשה שהוא בחינת כהן איש חסד כנ"ל. אבל המטות של שאר הנשיאים לא פרחו ולא עשו פרות, להורות להם ולגלות שאין יכולים לחדש בתורה בפרד"ס שזה נקרא עץ פרי עושה פרי כידוע, אין יכולין לזכות לזה כי אם על ידי כח אהרן הכהן שהוא בחינת רב האמת שדומה למלאך ה' צבאות שכלול מלמדן וצדיק, ועל כן לו לבד מגיע הכהנה. אבל מי שמפריד עצמו ממנו הוא בחינת עץ יבש, כי אף על פי שנדמה שמחדש איזה חדוש אינו נחשב בשם עשית פרות כלל. כמו שאיתא בזהר שחדושין שאינם כראוי הם בחינת רקיעין דשוא חס ושלוש (וכמו שמבאר בהתורה ויהי מקץ סימן נד) שהם בבחינת שבע שני הרעב חס ושלוש, שהוא הפך

עשית פרות. כי אי אפשר להצליח בתורה ולעשות פרות באמת, כי אם כשמקשרין עצמו להצדיק האמת שהוא בחינת אהרן הכהן שהוא בחינת כי שפתי כהן ישמרו דעת וכו', שרק הוא זכה שמטה שלו שהוא בחינת למדן בחינת מט"ט יפרח ויוציא פרח ויצץ ציץ וכו', כי עקר שלמות חדושי תורה שהם בחינת פרד"ס שגדלים בו כל מיני פרות, הוא רק על ידי כסופים טובים שעל ידי זה זוכים למעשים טובים וכנ"ל:

אות ט

ועל-כן נבלע קרח ועדתו בחייו כמו שכתוב וירדו חיים שאלה, כי עקר המיתה נמשך מפגם הנ"ל על ידי שאין מצירין אותיות התורה לטוב, שאז הוא בחינת לא זכה נעשית לו סם מות. ועקר זה הפגם נמשך על ידי שאינו מקרב להצדיק האמת, מכל שכן כשחולק עליו חס ושלוש ומפריד למדן מצדיק, דהינו שמפריד למוד התורה מכסופין טובים שהם נפשות ונקדות טובים וכו' כנ"ל, שעל ידי זה לא זכה נעשית לו סם מות, מאחר שמפריד אותיות התורה מהנקדות שזהו בחינת פרדת הנפש מהגוף ממש שזהו עקר המיתה וכנ"ל. כי עקר המיתה נמשך מחטא אדם הראשון על ידי חטא עץ הדעת טוב ורע, ועקר פגם עץ הדעת היה בחינה הנ"ל, כי עץ הדעת טוב ורע זה בחינת מט"ט שכלול מששה סדרי משנה שהם בחינת אסור והתר וכו' כידוע בתקונים, וה' יתברך צוה עליו שלא לאכל כלל מעץ הדעת, כי רצה שיתדבק רק בעץ החיים שהוא כלו טוב, ואז לא היו צריכים שום ברור כלל. והוא חטא בזה ואכל מעץ הדעת על ידי עצת הנחש שהיה ערום מכל שהסיתו להתחכם כמו שכתוב ונפקחו עיניכם וכו', דהינו שהסיתו שילך רק אחר חכמות וחקירות לידע טוב ורע ולבלי להשתדל אחר מעשים טובים כלל, עד שגבר עליו והסיתו לעבר על מצות ה' לאכל מעץ הדעת טוב ורע. וגם פגם בברית קדש כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. ועל ידי כל זה היה בבחינת נרגן מפריד אלוף שהפריד בין למדן וצדיק כמו אחר שקצץ בנטיעות על ידי זה, כי גרם על ידי אכילת עץ הדעת טוב ורע ועל ידי פגם הברית שיהיה בחינת פרוד בין בחינת למדן שהוא בחינת ששה סדרי משנה בחינת מט"ט מלאך, לבין בחינת צדיק שהוא בחינת שמירת הברית בחינת ה' צבאות כנ"ל, שזהו בחינת פרוד בין האותיות והנקדות שהם בבחינת גוף ונפש. ועל כן נגזר על ידי זה מיתה שהוא פרדת הנפש מהגוף, כי בזה פגם שהפריד הנקדות מהאותיות שזהו ממש בחינת פרדת הנפש מהגוף כנ"ל. אבל אדם הראשון עשה תשובה והתחיל לתקן קצת וכן כל הצדיקים שבכל דור עוסקים בתקון זה. ועקר התקון על ידי צדיקי אמת שהתגברו על יצרם עד שזכו לתקון הברית באמת, ועל ידי זה זכו לכסופין טובים ולעשות נקדות טובות

להאותיות שעל ידי זה מצירין הכל לטוב שהוא בחינת חיים בחינת זכה נעשית לו סם חיים כנ"ל. וכל מי שרוצה לחוס על חייו צריך לקשר את עצמו לצדיקי אמת כי עמם מקור החיים וכנ"ל. ובכל דור ודור עוסקים לתקן חטא אדם הראשון על ידי הצדיקים האמתיים והמקרבים אליהם שעל ידי זה נכלל למדן וצדיק, נקדות ואותיות תורה ומעשים טובים, שכל זה הוא בחינת כלליות הגוף בהנפש שזהו בחינת חיים וכנ"ל. אבל אף על פי כן מחמת שתקון זה אי אפשר לגמרו בפעם אחד ולא בדור אחד, על כן גזרת המיתה במקומה ובהכרח שבסוף ימות האדם, כי על ידי גדל הקלקול של חטא אדם הראשון אי אפשר לברר הזהמא כי אם על ידי פרדת הנפש מהגוף. אבל באמת עתה המיתה היא טובה גדולה, כמו שכתוב והנה טוב מאד זה המות כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, כי עתה אחר החטא אי אפשר אפילו לצדיקים גדולים לשוב למקור החיים בשלמות כי אם על ידי פרדת הנפש מהגוף שאז ישוב העפר אל הארץ כשהיה והרוח תשוב אל האלקים אשר נתנה. ואז תתבלה זהמת הגוף בעפר עד שבעת התחיה יחזרו ויתחברו הנפש והגוף המזכך ויעמדו בתחיה ויחיו חיים אמתיים שהם חיים נצחיים כל אחד כפי מעשיו הטובים שזכה לסגל בזה העולם. וכפי התקרבותו והתחברותו לצדיקים ויראים אמתיים שעל ידי זה עסק לחבר הנפש והגוף כנ"ל. שעל ידי זה יזכה לבסוף לחבור זה בשלמות שהוא חיים נצחיים כנ"ל. אבל אי אפשר להגיע לאלו החיים נצחיים כי אם על ידי המיתה דיקא כדי שיתבלה הזהמא של חטא אדם הראשון שגרם על ידי עץ הדעת טוב ורע, שעל ידי זה עשה בחינת פרוד בין האותיות והנקדות שהם בחינת גוף ונפש כנ"ל. על כן בהכרח שיהיה פרוד ביניהם דהינו מיתה קדם שיזכו לחבור אמתי שהוא בחינת חיים נצחיים וכנ"ל. ועל כן קרח שפגם בזה מאד כי חלק על משה שהוא הצדיק האמת כלליות התורה, ורצה להפריד בין למדן וצדיק וכו' כנ"ל, כאלו אפשר להמשיך חיים בלא הצדיק האמת, כאלו יש להאותיות בחינת גוף חיות בלא הנקדות בלא הנפש האמתי, אשר באמת אין חיות להגוף כי אם על ידי הנפש, והנפש מקבלת החיות מלמעלה על ידי בחינת הנקדות שהם בחינת נפשות טובות, שנעשים על ידי כסופים טובים שמצירים אותיות התורה לטוב שמשם דיקא נמשך החיות ממקור החיים להגוף ולכל העולמות כלם. אבל מי שמפריד ביניהם על ידי פגם הנ"ל, חייו אינם חיים כלל, מאחר שאינם נמשכים ממקור החיים, ועל כן רשעים בחייהם קרויים מתים, ועל כן קרח שפגם בזה כאלו יש חיים בלא הצדיק האמת, והענין פניו כל כך כנגד משה רבנו שעל ידו עקר המשכת החיות ממקור החיים לכל הנפשות שיחיו את הגופות וכנ"ל, על כן קבל את שלו וירד הוא ועדתו חיים שאלה, חיים דיקא, ולא זכה למיתה וקבורה. כי נתנו לו מה שרצה, כי רצה לקבל חיות מעצמו בלי התקשרות למשה אדרבא חלק עליו כל כך, על כן נחלק חיותו ממקור החיים ונשאר עם כל חיותו למטה ותכף פתחה הארץ את פיה ובלעה אותם חיים שאלה, כי שם מקומו לחיות בחיים כאלה, כי הארץ שהיא העפר היא בבחינת האותיות לגבי נקדות בבחינת גוף לגבי נפש:

כי ידוע שארבעה יסודות אש רוח מים עפר הם כנגד טעמים נקודות תגין אותיות, נמצא שעפר כנגד בחינת אותיות, שאין להם חיות כי אם על ידי הנקודות שמקבלין החיות דרך הטעמים ממקור החיים ומשפיעים חיות להאותיות דרך התגין, כי כל אלו הבחינות מקשרים זה בזה ומקבלין דין מן דין עד למעלה למעלה כידוע, וכן כל ברואי עולם שכלם בראם ה' יתברך מן העפר כמו שכתוב הכל היה מן העפר וכו', כלם מקבלים זה מזה עד למעלה מעלה. ומאחר שקרח ועדתו עשו פרוד כזה ורצו לחיות מעצמם בלי הצדיק שהוא בחינת משה, על כן נשארו למטה עם חיים שלהם שהוא בבחינת עפר כנ"ל, על כן ירדו בחייהם דיקא שאולה, מאחר שהפרידו חיות שלהם ממקור החיים על ידי שחלקו על הצדיק שהוא משה

אות י

וזה בחינת פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי וכו' לכן אמר וכו' והיתה לו ולזרעו אחריו ברית כהנת עולם וכו' . כי על ידי שקנא פינחס קנאת הברית על ידי זה זכה לכהנה. כי כהנה שהוא בחינת חסד בחינת אהבה והשתוקקות וכסופין טובים לה' יתברך שהוא בחינת אברהם איש החסד, זה זוכין על ידי תקון הברית כמבאר היטב בהתורה הנ"ל. ועל כן נקרא הצדיק האמת כהן כמו שכתוב כי שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו, שמפסוק זה דרשו רבותינו זכרונם לברכה אם הרב דומה למלאך ה' צבאות וכו' שבזה כלול כל דברי הדרוש הנ"ל כמבאר בהתורה הנ"ל, שמלאך ה' צבאות זה בחינת כלליות וחבור למדן וצדיק שהוא בחינת אותיות ונקודות וכו' כנ"ל. ועל כן זכה פינחס שהוא אליהו לחיים נצחיים בחייו כי עלה לשמים וחי לעולם, כי הוא ההפך ממש מעדת קרח שחלקו על משה, על כן נשארו עם חייהם למטה למטה בשאול תחתיות, כי הפרידו חיותם ממקור החיים על ידי המחלקת על הצדיק כנ"ל. אבל פינחס שעשה רצון משה בשלמות וקנא קנאת הברית עד שזכה לכהנה שהוא בחינת חסד הנ"ל בשלמות, דהינו כסופין טובים שהם נפשות טובים שהם עקר החיות האמתית כנ"ל, עד שזכה לקשר עצמו למקור החיים בשלמות כזה עד שנשאר חי וקים לנצח מחמת שקשר את עצמו למקור החיים בהתקשרות גדול כל כך על ידי שקנא קנאת ה' צבאות ועשה רצון משה ומסר נפשו למיתה בשביל זה על ידי זה פסקה ממנו זהמת הנחש שהיה על ידי פגם עץ הדעת טוב ורע, ופסקה ממנו לגמרי כאלו היה סובל צער המיתה ממש וחזר ונחיה בתחית המתים, כמו כן זכה הוא אז על ידי גדל מסירת נפשו למיתה בשביל ה' יתברך. ועל כן עקר תחית המתים על ידו כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה ותחית

המתים בא על ידי אליהו זכור לטוב כי עקר תחית המתים שהוא חיים נצחיים, זוכין על ידי שכוללן האותיות בהנקדות שהוא על ידי התקשרות והתחברות לצדיקי אמת שהם בחינת משה שזכו לתקון הברית בשלמות, שכל זה זכה פינחס שהוא אליהו בחייו, על כן זכה לחיים באמת, והוא חי לעולם וכל תחית המתים יהיה על ידו וכנ"ל:

אות יא

ועל-כן עקר התגברות פינחס היתה אז על ידי תפלה, כמו שכתוב ויעמד פינחס ויפלל וכו', כי עקר התגברות פינחס היתה כנגד בלעם הרשע שכל המעשה הרעה הזאת היתה על פי עצתו כמו שכתוב הן הנה היו בדבר בלעם. כי בלק נתיעץ לשלח אחר בלעם מחמת שכחו בפיו, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה שאמר שמושה אין כחו אלא בפיו אף אני אביא עליהם אדם שכחו בפיו, כי כל זה הוא ענין הנ"ל מגדל כח של כסופין טובים וכו' כנ"ל, ולהפך גדל הרעות שגורמין כסופין רעים חס ושלום וכנ"ל, כי משה רבנו לא היה כחו אלא בפיו, כי הוא זכה ביותר מכל העולם לציר אותיות התורה לטוב מחמת שהיה קדוש בקדשת הברית בתכלית הקדשה כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, על כן זכה לכסופין טובים ולעשות נפשות ונקדות טובות לכל אותיות התורה הקדושה, עד שזכה לזוג ולחבר ולציר כל אותיות התורה לטוב, ועל כן זכה הוא לתן את התורה לישראל מה שלא זכו לזה כל הצדיקים שהיו לפניו. כי רק הוא זכה על ידי קדשתו העצומה לציר כל אותיות התורה לטוב, עד שנצטרפה בצרופים הקדושים האלו באפן שהיה יכל להמשיכה ולתנה לנו לזכותנו לנצח:

כי זה ידוע שהתורה היתה במציאות כבר, כי התורה קדמה לעולם. אבל ה' יתברך לא רצה לתנה לבני אדם עד שיהיה צדיק כזה שיצרפה ויצירה על ידי קדשתו בצרופים טובים כראוי לתנה לתחתונים, ועל כן היה העולם מתמוטט עד שבא משה וקבל את התורה, כי הוא זכה בה על ידי שהוא היה מצרף ומיחד אותיות התורה לטוב על ידי קדשתו כנ"ל, וההתחלה היתה מאברהם אבינו שהיה איש החסד כמובא בהתורה הנ"ל, שאברהם זכה לבחינת שמירת ברית עלאה שעל ידי זה זכה לחסד שהוא בחינת כסופים טובים שעל ידי זה עשה נפשות. ועל כן הוא התחיל לצרף ולציר אותיות התורה לטוב, ועל כן זכה לתורה, כמו שכתוב עקב אשר שמע אברהם בקולי וישמר משמרת מצותי וחקותי ותורותי. וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה קים אברהם אבינו עליו השלום אפלו ערובי תבשילין. אבל אף על פי שזכה בקדשתו לצירה לטוב, לא זכה לצירה בשלמות כזה עד שתהיה ראויה להנתן לתחתונים. וכן יצחק

ויעקב והשבטים וכו', כלם עסקו בזה ותקנו הרבה אבל לא השלימו זה התקון בשלמות, עד שבא משה רבנו שהיה קדוש בקדשה עצומה כל כך עד שזכה לכסופין טובים ורצונות קדושים כאלו, כי משה עלה עד רצון שברצונות, שעל ידי זה זכה להסתלק שם כמו שאיתא בזהר הקדוש. ועל כן זכה הוא לצרפה ולצירה לטוב בשלמות כזה עד שהיתה ראויה להנתן לנו שיהיה כל העולם מתנהג ומתקים לדורות על ידה. ומחמת זה היה כחו בפיו להנהיג כל העולם כרצונו ולעשות אותות ומופתים גדולים ונוראים מאד מאד בעולם אשר לא נשמעו ולא נראו וכו'. וכל כחו היה בפיו, כי מאחר שזכה לציר כל אותיות התורה לטוב בתכלית השלמות, על כן בודאי היה לו כח לעשות מופתים נוראים על ידי דבור פיו הקדוש שהיה יכל לצרף אותיות התורה ולדבר בהם דבורים קדושים בפיו, שעל ידי זה היה עושה מופתים נוראים שיהיה העולם מתנהג כרצונו שיהיה מים יבשה וכו'. כי כל העולם מתנהג על ידי אותיות התורה כפי מה שזוכין לצרפם וכו' וכנ"ל, וכמבאר שם במקומו בסוף התורה הנ"ל שזהו בחינת ובטובו מחדש וכו', אין טוב אלא תורה. ועל כן נתיעץ בלק להביא עליהם בלעם שגם כן כחו בפיו, כי בלעם היה בקלפה כנגד משה כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, והוא על ידי גדל טמאתו וכסופיו הרעים מאד היה יכל לצרף האותיות להפך וכנ"ל, כי את זה לעמת זה עשה אלקים, ועל כן היו ישראל באמת אז בסכנה גדולה כמו שכתוב עמי זכר נא מה יעץ עליך בלק וכו'. אבל ה' יתברך ברחמיו חמל על ישראל ונתן כח להכסופין טובים של משה וישראל שיתגברו כנגד כסופין והבלים הרעים של בלעם הרשע, עד שעקם את פיו עד שהכרח לצרף האותיות לטובה לברך את ישראל. וזה הדבר נעשה בכל דור כאשר הבנתי מדבריו ורמזיו הקדושים זכרונם לברכה, כי בענין ההבלים היוצאים על ידי הכסופין טובים או רעים חס ושלוש, יש דברים נסתרים הרבה וכמו שמבאר קצת מזה בהתורה הנ"ל על פסוק יש הבל אשר נעשה על הארץ, שזהו בחינת גלגולי הנפשות עין שם, וכמובא לעיל מזה. וה' יתברך חומל על עמו בכל דור ועושה נפלאות גדולות לבדו כי לעולם חסדו, שמגביר בכל עת ההבלים והכסופין דקדשה שהם בחינת חסד כנ"ל על הכסופין וההבלים רעים שלא יחריבו את העולם חס ושלוש, ועל כן צוה ה' יתברך לזכר מעשה בלעם כמו שכתוב עמי זכר נא מה יעץ עליך וכו' ומה ענה אותו בלעם וכו', כדי לידע שגם עתה ה' יתברך עושה עמנו כמו שהיה אז, להפר בכל פעם עצת הסטרא אחרא. כי באהבתו ובחמלתו הוא שולח לנו בכל דור צדיקים אמתיים כאלו שיש כח בקדשתם להגביר ההבלים דקדשה שנעשין מכסופין טובים על ההבלים דסטרא אחרא שנעשה מכסופין להפך. ועקר המלחמה הזאת זכה פינחס בכחו של משה ללחם מלחמה זאת כנגד עצת בלעם הרשע, עד שזכה בקדשתו להגביר ההבלים דקדשה ולצרף אותיות התורה לטוב, כי עקר התגברות פינחס אז היתה על ידי שצרף האותיות לטוב כמו שאיתא בזהר הקדוש על פסוק ויקח רמח בידו, שראה המ"ם וכו' שהיתה משוטטת והיתה רוצה להצטרף אל וית' חס ושלוש, עד שכמעט היה כליה חס ושלוש, והוא בכחו לקח המ"ם וצרף אותה לאותיות שמו שעולה ר'ח', ועל ידי זה נעשה ר'מיח', ובזה

התגבר כנגדם. וגם עסק בתפלה כמו שכתוב ויעמד פינחס ויפלל, כי היתה מלחמה עצומה מאד עד שהיה צריך לכמה נסים שנעשו לו כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. וכל מלחמתו היתה על ידי צרופי אותיות לטוב וכנ"ל. ועל כן זכה לכהנת עולם שהוא בחינת אהבה וחסד הנ"ל בחינת כי שפתי כהן ישמרו דעת וכו' וכנ"ל:

אות יב

וזה שנשמך לזה מספר בני ישראל והוסיף לכל אחד מישראל ה' ויוד משמו, לומר שמי מעיד עליהם כמו שכתוב שבטי י"ק וכו', כי הצדיק בגדל קדשתו בקדשת הברית הוא ממשיך בחינת קדשת הברית על כל אחד מישראל עד שכל המקשרים אליו הם בכלל קדשת הברית בבחינת ועמד כלם צדיקים וכו', כי בכל אחד מישראל יש בחינת קדשת הברית על ידי שנמול כמו ששמעתי ממנו זכרונו לברכה, וגם על פי רב נמצאים עוד כמה נקדות טובות של שמירת הברית אצל כל אחד מישראל, וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה על פסוק סוגה בשושנים, אבל אין כח במעט קדשתו להתגבר כנגד מה שצריך להתגבר כי אם בכח הצדיק האמת שקדוש בקדשת הברית בתכלית הקדשה בשלמות שאין שלמות אחריו. וכל מי שזוכה לבלי לחלק עליו מכל שכן כשזוכה להתקרב אליו ולהקרא על שמו, על ידי זה בכח קדשתו הוא זוכה גם כן לכסופין טובים ולעשות נפשות שהם נקדות טובות ולהגבירם על הנפשות רעות ולצרף אותיות התורה לטוב, על ידי שמתגבר להוציא הכסופין טובים בפיו שעל ידי זה עושה נקדות טובות להאותיות ומצרפם לטוב וכנ"ל. וזה בחינת שמי מעיד עליהם וכו', כי השם הוא הנפש והחיות כמו שכתוב נפש חיה הוא שמו, ועל כן צרף ה' יתברך אותיות יק"ק משמו בשם ישראל, להורות שהשם שהוא הנפש של ישראל כלול בשמו הקדוש, ועל כן זהו בודאי עדות גדולה שהם בכלל שומרי הברית שעל ידי זה דיקא זוכין לנפשות טובות שהוא בחינת שם דקדשה ששמו יתברך משתף בו. וזהו שבטי י"ק עדות לישראל להודות לשם ה', להודות דיקא, הינו בחינת תפלה והודאה, כי עקר העדות הוא תפלה והודאה מה שזוכין ישראל הנקראים על שם משה שהוא בחינת הצדיק האמת זוכין להרבות בתפלה והודאה שנעשים מצרופים טובים על ידי כסופין טובים וכנ"ל:

וזה בחינת מה שצוה למנותם אז, כי ששים רבוא נפשות ישראל הם כנגד ששים רבוא אותיות התורה, ועל כן אחר מעשה פינחס שקדש השם בשטים, צוה למנותם להורות שהתגבר צדקת הצדיקים שבדור בכח משה רבנו עד שנצטרפו כל ששים רבוא אותיות התורה לטוב והם כלם בשלמותם ובמלאותם, שזהו בעצמו בחינת מספר בני ישראל שהם ששים

רבוא בשלמות ולא נפקד מהם איש כי שמו מעיד עליהם שכלם משרשים וכלולים באותיות התורה שנצטרפו כלם לטוב על ידי פינחס בכח משה וכנ"ל:

אות יג

וזהו לאלה תחלק הארץ במספר שמות , כי ארץ ישראל בחינת אמונה כמו שכתוב שכן ארץ ורעה אמונה, כמו שכתב אדוננו מורנו ורבנו זכרנו לברכה כמה פעמים, כי על ידי קדשת הברית שעל ידי זה נצטרפין האותיות לטוב זוכין לאמונה כמו שמבאר בהתורה הנ"ל, ועל כן לאלה תחלק הארץ , כי כל אחד כפי מה שזוכה לקדשת הברית כמו כן יש לו חלק בארץ ישראל שהוא בחינת אמונה וכנ"ל:

אות יד

ועל-כן נסמך לזה הסתלקות משה ושבקש מה' יתברך שיפקד איש על העדה ולא תהיה עדת ה' כצאן וכו', והשיבו ה' יתברך להסמיק את יהושע, כי משה ראה שלכבש ארץ ישראל שהוא בחינה לזכות את ישראל בשלמות אמונה, אין מי שיש לו כח הזה כמו הוא בעצמו כי הוא היה בבחינת ברית עלאה, כי היה קדוש מאד בקדשת הברית כנ"ל שעל ידי זה זוכין לאמונה שהיא בחינת ארץ ישראל כנ"ל ועל כן סבר שהתר הנדר והוא יכניס את ישראל לארץ מאחר שרואה בכל פעם מי ומי עומדים על ישראל לכלותם חס ושלו, כמו שראה במעשה בלק ובלעם. ועל כן היה ראוי שהוא יכניס את ישראל לארץ כי רק הוא יודע ללחם עם כל העומדים כנגדם בגשמיות ורוחניות. אבל ה' יתברך השיבו שכבר נגזרה גזרה ואי אפשר לבטלה שהוא יסתלק כאן. ואז בקש מה' יתברך אם כן מה יעשו ישראל, כמו שכתוב ולא תהיה עדת ה' כצאן אשר אין להם רעה. והשיבו ה' יתברך שיסמך את יהושע תלמידו, כי יהושע בחינת נער, בחינת מט"ט, בחינת ברית תתאה כמו שכתוב ויהושע בן נון נער וכו', אבל על ידי שזכה לשמש כל כך את משה כמו שכתוב לא ימיש מתוך האהל, על כן זכה לכלל ברית תתאה בברית עלאה דהינו שיהיה נכלל יחד למדן בצדיק שזהו עקר השלמות, ועל כן יש לו כח להנהיג את ישראל על

ידי שיסמך משה את ידיו עליו. כי זכה על ידי גדל שמושו להכלל במשה לכלל צדיק בלמדן שעל ידי זה נצטרפין האותיות לטוב שעל ידי זה מתנהג כל העולם לטוב שעל ידי זה יכולים להנהיג ישראל ולכבש ארץ ישראל שהיא בחינת אמונה שזוכין לזה על ידי כלליות ברית תתאה בברית עלאה שהוא בחינת התקשרות וכלליות למדן בצדיק כמובן בהתורה הנ"ל. וזה שאמר משה יפקד ה' אלקי הרוחת וכו', וה' יתברך השיבו קח לך את יהושע בן נון איש אשר רוח בו, הרוחת דיקא, אשר רוח בו דיקא, כי הכל תלוי בהרוח וההבל שהוא הנפש והרוח חיים שנמשך כפי הכסופין כנ"ל, שמשה בקש זאת מה' יתברך שיפקד ה' אלקי הרוחת איש וכו' שיהיה לו כח להגביר הנפש והרוח חיים דקדשה שהם ההבלים דקדשה על הרוח וההבלים דסטרא אחרא. והשיבו ה' יתברך שיקח את יהושע איש אשר רוח בו, שיודע להלך נגד רוחו של כל אחד ואחד, הינו שיודע להגביר הרוח חיים של כל אחד שיתגבר הרוח וההבל דקדשה הנעשה מכסופין טובים, על הרוח וההבל דסטרא אחרא הנעשה מכסופין רעים, שעל ידי זה עקר הנהגת העולם לטובה שעל ידי זה כובשין ארץ ישראל שהיא בחינת אמונה שהיא שלמות כל הדברים וכנ"ל:

אות טו

ועל-ידי אמונה נשלם הצדקה שהיא מנהגת כל גלגלי הרקיע כנ"ל. וזה שנסמך לזה כל פרשת הקרבנות של כל יום ושל שבת וראש חדש וימים טובים כי כל הקרבנות הם נדבת לב בחינת צדקה שעל ידי זה מתנהגים כל גלגלי הרקיע, ועל כן מצוה להקריב תמידין בכל יום בבקר ובערב דהינו בעת זריחת השמש ושקיעתה, כמו שכתוב שנים ליום. ומצוה לשחטם כנגד היום כנגד זריחת השמש ושקיעתה, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה להורות שכל הנהגת השמש שגדול מכל הגלגלים שעל ידו עקר סדר הזמנים, כל הנהגתו הכל על ידי קרבנות ישראל שהם בחינת צדקה. וכן צוה להוסיף מוספין בשבת ויום טוב וראש חדש, כי כל שנוי הזמנים כלם על ידי הגלגלים, על ידי שבעת כוכבי לכת שהם כנגד שבעת ימי השבוע, ועל ידי שנים עשר מזלות שהם כנגד שנים עשר חדשים שבהם כל המועדים, וכמו שכתוב יהי מארת וכו' והיו לאתת ולמועדים לימים ושנים. ועל כן צריכין להקריב מוספין בשבת ויום טוב וראש חדש כדי להנהיג לטוב כל גלגלי הרקיע בכל שנוי הזמנים, כי כלם מתנהגים על ידי צדקה שהיא בחינת קרבנות וכנ"ל. נמצא שכל פרשיות הסדר מקשרים וסמוכים זה לזה יפה יפה סמוכים לעד לעולם עשויים באמת וישר:

אות א

על פי התורה "אמצעיתא דעלמא" בסימן כ"ד לקוטי א, מבאר שם עצם המעלה של עשית המצוה בשמחה, שעל ידי זה זוכין להעלות השכינה מגלותה וכו', עד שעולין מעלה מעלה עד שזוכין להשיג אור האין סוף בבחינת מטי ולא מטי שזה האור הוא למעלה מנפש רוח נשמה וכו', עין שם כל זה היטב היטב ובפרט מה שמבאר שם בענין התשעה היכלין דלאו אנון נהורין וכו' שנעשין על ידי התקונים והעליות שזוכין על ידי עשית המצוה בשמחה, שעולין למעלה למעלה עד שנתברך המסדר והמישב את המחין שהוא בחינת כתר וכו', ואזי על ידי הרדיפה והמעכב, אזי מכין המחין בהמישב והמסדר ואתעבידו תשע היכלין דלאו אנון נהורין וכו', ולית מאן דקימא בהו ולא מתדבקין ולא מתידעין וכו' עין שם :

וצריך אתה המעין שתדע ותאמין שכל מה שנאמר שם, נעשה על ידי כל אחד מישראל כשזוכה להתגבר לעשות המצוה בשמחה, כי לא בשמים היא שלא נאמרה התורה לעולי שמים וכו', כי קרוב אלינו הדבר מאד וכו'. ואין כאן מקומו להרחיב הדבור בזה :

אות ב

וזה בחינת חיוב ההודאה על כל היוצאין מהצרה, שהם ארבעה חיבין להודות שהם הולכי מדברות וכו', ויוצאין מבית האסורים, וחולה שנתרפא, ויורדי הים כשעולין משם :

כי כל הצרות רחמנא לצלן הם בחינת גלות השכינה כי בכל צרתם לו צר כידוע . ועקר גלות השכינה הוא מה שהעצבות מתגבר על לב ישראל,

בחינת ויתעצב אל לבו כמבאר שם בהתורה הנ"ל. שמשם כל התאוות בפרט תאות המשגל ותאות ממון שבאין רק מן עצבות ומשם כל הצרות רחמנא לצלן. על כן כשהי' יתברך עוזר שיוצאין מן הצרה צריכין להביא קרבן תודה. ועכשו שאין לנו קרבן צריכין להודות בפה בכל לבו, שזהו בחינת שמחה, כי עקר השמחה היא ההודאה להי' יתברך שזהו עקר תכלית השמחה של לעתיד שאז יעסקו רק בתודה והודאה להי' יתברך בשמחה עצומה בחינת הודו להי' בכנור בנבל עשור זמרו לו, בחינת עשרה מיני נגינה. וכמו שכתוב במזמור לתודה הריעו להי' כל הארץ עבדו את הי' בשמחה וכו'. כי זה עקר התקון של התודה והודאה שחיבין להודות כשיוצאין מהצרה, לתקן הקלקול שמשם באו הצרות שהוא העצבות כנ"ל כדי שמעתה נזכה להנצל מכל הצרות על ידי תקף השמחה עד שנזכה לכל התקונים הנזכרים לעיל להשיג אור הנ"ל שהוא עקר התכלית כמו שמבאר שם. ועל כן כל הקרבנות בטלין חוץ מקרבן תודה. (מדרש רבה ויקרא פרשה כז):

אות ג

ובשביל זה מביאין בקרבן תודה ארבעה מיני לחם, וכל אחד עשרה חלות, כי עקר העצבות נאחז בהלחם בבחינת בעצבון תאכלנה, בזעת אפך תאכל לחם. ולהפך עקר תקון האכילה על ידי שמחה בבחינת אכל בשמחה לחמך, בחינת לאכל ולשתות ולשמח וכו'. ועל כן הם עשרה חלות מכל מין כנגד בחינת יוד מיני נגינה שהם מקור וכלל כל השמחות:

אות ד

ויש לרמז גם בפרטיות הארבעה מיני לחם שמביאין בקרבן תודה שהם כנגד בחינת התקונים שנעשין על ידי שמחת המצוה שזהו בחינת קרבן תודה כנ"ל. כי מבאר שם בהתורה הנ"ל שעל ידי שמחת המצוה עולה מלכות מבין הקלפות. וכשאדם עושה איזה מצוה יש כח בהמצוה לילך ולעורר כל העולמות לעבודת הי' יתברך וכו'. וזה בחינת מלכות מלביש נצח הוד יסוד שהם כלי ההליכה וכו'. ועל ידי ההליכה נמשך ברכה לכל העולמות. וזה בחינת נצח הוד יסוד מלבישין את חסד גבורה תפארת

שהם הידים שמשם כל הברכות וכו'. ועקר הברכה שנשפעה מהידיים הם שכל וכו'. וזה בחינת חסד גבורה תפארת שמלבישין את חכמה בינה דעת וכו'. ועל ידי זה נסתדר המסדר וכו' שהוא בחינת כתר וכו' עין שם :

וזה בחינת הארבעה מיני לחם שמביאין בקרבן תודה, שהוא בחינת שמחת המצוה כנ"ל, שהם כנגד ארבעה בחינת תקונים הנזכרים לעיל שנעשין על ידי שמחת המצוה. כי חלות מצות, זה בחינת מלכות שנקראת חלה ששעורה מ"ג ביצים, בחינת גם זאת, כמובא בדבריו זכרונו לברכה בהתורה אבא שאול (בסימן נה לקוטי חא), שזהו בחינת ואף גם זאת בהיותם בארץ איביהם. ועקר גלותה היא העצבות כנ"ל. וכשעושין מצוה בשמחה מעלין אותה מגלותה כנזכר לעיל, שזהו בחינת מלכות שעולה מן הקלפות כנ"ל. וזה נעשה על ידי חלות מצות שמביאין בקרבן תודה שהוא בחינת שמחת המצוה כנ"ל :

רקיין, בחינת תקון נצח הוד יסוד רגלין, להכניע הקלפות שאחיזתן ברגלין בבחינת עון עקבי יסובני וכו', שרוצין להתגבר חס ושלוים בבחינת אכלה ומדקה ושאר א ברגלה רפסה (דניאל

אות ז

. אבל הצדיקים שהם בחינת משיח שעושין המצוות בשמחה ומזכין את ישראל לזה, יכניעם ויהדקם בבחינת תדק ותסף כל אלין וכו'. והיא תקום לעלמיה וכו' (שם ב). וזה מרמז ריקין שמהדקין אותן, וזה בחינת כטיט חוצות אדיקם וכו', שהוא במחברת ריקין כמובא. ועל כן נאמר בהם משוחים בשמן, לרמז על בחינת משיח שהוא יהדק את הקלפות שרוצים להדק הכל שאחיזתם ברגלין כנ"ל. כי עקר מלחמת משיח בבחינת רגלין כמובא, כמו שכתוב ועמדו רגליו ביום ההוא וכו' :

מרבכת ברותחין, בחינת ברכת השכל שהוא כאש עצור בלב (כמו שמבאר בהתורה אבא שאול הנ"ל) מרבכת אותיות מברכת, בחינת ברכת הידים שהוא ברכת השכל :

וכל אלו השלש באות מצה. ועוד צריכין להביא בתודה עשר חלות חמץ כמו שכתוב על חלות לחם חמץ, שזהו נפלאות נוראות הקרבן תודה שהיא משנה מכל הקרבנות שאסור בהם חמץ כמו שכתוב כי כל שאור וכו' לא תקטירו וכו', רק בקרבן תודה מביאין חמץ, כי חמץ בשרשו שבקדשה נמשך מבחינת כח המסדר והמישב את המחין שהוא בחינת כתר שהוא בחינת המתנה, כי כששואלין את האדם איזה שכל, אומר

המתן עד שאתישב וכו', עין שם היטב בהתורה הנ"ל שכל עקר התקון הוא על ידי תקון המסדר והמישב וכו', שעל ידי זה זוכין להשיג בחינת התשעה היכלין הנ"ל על ידי הרדיפה והמעכב וכו' עין שם היטב היטב. וזה בחינת חמץ בשרשו שבקדשה, כי החמץ הוא על ידי המתנה, (וכמבאר כל זה בהלכות נפילת אפים הלכה ד על פי התורה הנ"ל עין שם היטב), כי המח והדעת נמשך כפי האכילה שמחיה את האדם, שעקר החיות הוא חכמה ושכל בחינת החכמה תחיה, כמו שמבאר בדברינו כמה פעמים. וכשאינ מתקנים את המסדר והמישב שהוא בחינת כתר, אז החמץ אסור באסור חמור מאד שזהו בחינת אסור חמץ בפסח, כי בפסח יצאנו מגלות מצרים, וכבר מבאר בהתורה הנ"ל שעקר הגלות הוא גלות השכינה שהוא מה שהעצבות מתגבר על לב איש הישראלי. וכשמתגברין בשמחה זה עקר הגאלה מן הגלות בחינת כי בשמחה תצאו וכו', ואז זוכין לכל התקונים הנזכרים לעיל עד שמתקנים גם את המסדר והמישב וכו' שעל ידי זה משיגין אור האין סוף בבחינת מטי ולא מטי על ידי התשעה היכלין הנזכרים לעיל. אבל אי אפשר לזכות לכל זה כי אם על ידי בחינת מי יימר המבאר שם שהוא על ידי זה שיכול לכנס בהיכלי התמורות למקום הקלפות ולהעלות הקדשה משם בבחינת קטרת כנ"ל כמו שמבאר שם. הינו על ידי התגברות השמחה שעל ידי זה מעלין השכינה בחינת מלכות מגלותה מבין הקלפות וזוכין לכל התקונים הנזכרים לעיל כנ"ל. אבל במצרים שהיו נאחזין הקלפות מאד היה קשה מאד לזכות לזה, רק הגאלה היתה ברבוי רחמיו וחסדיו יתברך שהאיר עליהם הארת המחין בהארה עצומה מאד שלא בהדרגה וסדר על ידי בחינת אתערותא דלעלא, כי לא היה להם אתערותא דלתתא כראוי שיהיו ראויים לגאלה, כמו שמבאר כל זה בכתבי האר"י ז"ל ומובא בדברינו כמה פעמים, על כן לא נתתקן אז בחינת המסדר והמישב שהוא בחינת כתר, כי המסדר והמישב אי אפשר לתקן כי אם על ידי זה שזוכה לאתערותא דלתתא בשלמות שהוא על ידי שיכול לירד להיכלי התמורות ולהעלות הקדשה משם וכו', שזהו בחינת מי יימר וכו' כנזכר לעיל. ועל כן הכרחו לצאת משם בחפזון. ובשביל זה אסורים לאכל חמץ בפסח ואסורו חמור מאד, כי אסור להחמיץ את המח כלל כל זמן שלא נתתקן המסדר והמישב את המחין, כי המח כפי האכילה כנ"ל. בפרט שבגאלת מצרים היו צריכין לתקן חטא אדם הראשון שחטאו היה באכילה שאכל מעץ הדעת טוב ורע שהיא בחינת אכילה של אסור, שעל ידי זה פוגמין בהדעת מאד עד שנכנסין לדעת וחקירות שאסור לכנס בהם שלא יצא מגבול הקדשה שזהו בחינת עץ הדעת טוב ורע וכו'. ומחמת שבפסח צריכין לתקן זאת, על כן עקר קדשתו בענין האכילה שצריכין לאכל מצה, וחמץ אסורו חמור מאד כי עדין לא נתתקן המסדר והמישב, ואז אסור להחמיץ המח כלל. ועל כן אז החמץ בבחינת פגם אכילת עץ הדעת טוב ורע, שעל ידי זה נגזר בעצבון תאכלנה, בחינת עצבות ומרה שחורה שנאחז בהאכילה ביותר שזה עקר הגלות כנ"ל. על כן צריכין לאכל רק מצה שהוא לחם אבירים בחינת מן בחינת מאכל של מלאכים שאין להם אתערותא דלתתא, כי אז נמשך המאכל מלמעלה על ידי הארת המחין עצומים שנמשכין אז בבחינת

אתערותא דלעלא. אבל אנו אסור לנו להחמיץ מחנו כלל באלו המחין הגבוהים שיורדין אז לפי שעה בשביל הגאלה כמובא ועל כן אסור החמץ עד אחר קריעת ים סוף שהתחיל אז בחינת תקון הכתר על ידי הספירה וכו'. ואחר כך בשבועות שאז עקר תקון הכתר כמובא אז מביאין שתי הלחם מחמץ דיקא, וכמו שמבאר מזה הרבה (שם בהלכות נפילת אפים הנ"ל עין שם). ועל כן התודה שמביאין כשיוצאין מן הצרה שהוא בחינת גלות שעקר התקון על ידי שמחה כנ"ל, שעל ידי זה זוכין לבחינת תקון המסדר והמישב וכו' כנ"ל, על כן אז מביאין לחם חמץ כי כשנתקן המסדר והמישב על ידי התגברות השמחה, אז נתתקן החמץ משרשו שבקדשה שהוא בחינת המתנה וכו' כנ"ל, ואז נעשה על ידי לחם חמץ דיקא תקון נפלא שזהו בחינת שתי הלחם של שבועות שבאין מחמץ דיקא, מחמת שאז זוכין לבחינת כתר שהוא תקון המסדר וכו'. וכמו שמבאר באריכות בהלכות נפילת אפים הנ"ל עין שם:

אות ה

וזה בחינת ארבעה צריכין להודות שהם הולכי מדבריות וכו', כי אלו הארבעה הם כנגד הארבע בחינות הנ"ל שכנגדן הם הארבעה מיני לחם של התודה כנ"ל. כי כל אחד מהארבעה צריכין להודות כלול מכלם, ועל כן כל אחד צריך להביא ארבעה מיני לחם בתודה, וכן כל אחד צריך לכל התקונים שמבארין בהתורה הנ"ל. אבל אף על פי כן כל אחד מהארבעה צריכין להודות הוא כנגד בחינת תקון אחד מארבעה הנ"ל שכנגדו הוא בחינת מין לחם אחד מארבעה מיני לחם הנ"ל. (וכן ראיתי באלשיך לפי דרכו הקדוש שמבאר בפרשת תודה שהארבעה מיני לחם הם כנגד הארבעה צריכין להודות, אף על פי שכל אחד מחיב להביא כל הארבעה מיני לחם עין שם. כי זה כלל בכל מקום שכל בחינה כלולה מכל הבחינות ואף על פי כן יש לו בחינה בפני עצמו. ואפלו בנגלות הוא כן, כגון ארבעה יסודות שכל אחד הוא כח בפני עצמו שהעפר קר ויבש, והאש חם ויבש וכו'. וכל אחד כלול מכלם. ואף על פי כן העפר הוא כח בפני עצמו, והאש כח בפני עצמו, מכל שכן בכל חכמות הקבלה כמבאר בכתבי האר"י ז"ל ומובא בדברינו):

כי הארבעה צריכין להודות, מבארין במזמור הודו כמבאר בגמרא שמשם למדו שאלו הארבעה צריכין להודות, והם הולכי מדבריות כמו שכתוב תעו במדבר וכו'. וזה כנגד בחינת מלכות שיוצאה מהגלות על ידי שמחת המצוה שהוא בחינת תודה והודאה כנ"ל. כי בתחלה כשהאדם בצרה חס ושלום, ועקר הצרה והגלות הוא בחינת עצבות כנ"ל, זה בחינת הולכי מדבריות בחינת תעו במדבר בישימון דרך וכו'. כי אלו הארבעה צריכין

להודות מרמזין על כל אדם בפרט בגלות הזה שעוברין על כל אדם בכל עת בחינת כל הארבעה הנזכרים לעיל וכמבאר במקום אחר, וה' יתברך מצילו בכל עת. וחיב אדם להודות לה' יתברך בכל יום על כל הנסים והנפלאות שעושה עמו בכל יום הרבה מה שיכולים לראות ולהבין מה שה' יתברך מצילו בכל יום מי שמשים לב על דרכיו, והרבה הרבה מה שאינו יודע כלל כי אין בעל נס מכיר בנסו כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. ועל זה תקנו רבותינו זכרונם לברכה כמה ברכות והודאות בכל יום ובפרט בברכת מודים שאומרים שלש פעמים בכל יום נודה לך וכו'. ועל נסיד שבכל יום עמנו ועל נפלאותיך וטובותיך שבכל עת ערב ובקר וצהרים וכו', וכן בנשמת שאומרים בשבת וכן הרבה, רק שברכת הגומל בשם ומלכות אין אומרים כי אם כשעובר על האדם בגשמיות אלו הארבעה הנזכרים לעיל שהם הולכי מדבריות וכו', אבל הרבה הרבה נסים ונפלאות עוברין על כל אדם מעין אלו הארבעה הנזכרים לעיל, שבשביל זה חיבין להודות הרבה בכל יום בשמחה כי עקר הוא להתגבר בשמחה שהוא להסתכל על חסדי ה' ונפלאותיו שעושה עמו בכל יום בתוך הצרה עצמה ולבטח בחסדו יתברך ולשמח בישועתו. (וכמבאר בדברינו הרבה מזה על התורה ימי חנכה הם ימי הודאה בלקוטי תנינא סימן ב בהלכות כלאי בהמה, ובהלכות פריקה וטעינה עין שם). וזה בחינת הולכי מדבריות, כי יש שהוא בבחינת הולכי מדבריות וכשיוצא משם צריך להודות בשמחה ועל ידי זה מעלה המלכות מבין הקלפות שהוא תקון ראשון הנ"ל כי בתחלה היה בבחינת הולך במדבר ממש בחינת תעו במדבר בישימון דרך עיר מושב לא מצאו רעבים גם צמאים נפשם בהם תתעטף, ועל ידי שצעק אל ה' הצילו וצריך להודות בשמחה. וזה בחינת מלכות עולה מן הקלפות שהם בחינת מדבר שמם וישימון דרך, ועל ידי ההודאה בשמחה יזכה לצאת מהם לגמרי שזה בחינת עלית המלכות מבין הקלפות הנזכרות לעיל. ויש שהוא בבחינת יוצא מבית האסורים, שהוא כנגד בחינת תקון שני שהוא תקון הרגלין על ידי ששמחת המצוה הולכת לעורר הכל לה' יתברך וכו' כמו שמבאר שם. ואת זה לעמת זה, יש שהם מתגברין ותופסין בחינת רגלין בבחינת בית האסורים שהוא בחינת פגם הרגלין שאין מניחין אותו לצאת, בבחינת גדר בעדי ולא אצא, בחינת אסירי עני וברזל, בחינת וישם בסד רגלי, שזהו בחינה שאפלו כשיוצא מהמדבר שהוא שמם לגמרי והוא בתוך הישוב אף על פי כן מתגברין עליו ואין מניחין אותו לילך כראוי בדרכי הקדשה כאלו הוא בבית האסורים ממש בבחינת נחשבת עם יורדי בור הייתי כגבר אין איל. כי עקר ההצלה מהצרות של אלו הארבעה הנזכרים לעיל הוא מה שנצולין מחילות היצר הרע והסטרא אחרא שמתגברין על כל אדם בכמה בחינות בכל יום, כי חוץ מזה הכל הבל. ועל כן מרמזין כל הארבעה הנזכרים לעיל על כל מיני צרות הנפש העוברין על כל אדם לפי בחינתו ומדרגתו בכל עת, ומי שמשים לבו על מה שעובר עליו יכול להבין מההרפתקאות שעוברין עליו את כל דברינו היטב. והעקר להתגבר בשמחה על ידי כל ההרחבות והישועות שימצא בתוך הצרות בעצמו ויבין מהם עזרתו וישועתו יתברך כמו שכתוב לולא ה' שהיה לנו וכו', וכמו

שכתוב לולא ה' עזרתה לי כמעט שכנה דומה נפשי, לולא תורתך שעשעי אז אבדתי בעניי. וכמו שכתוב ברוך ה' שלא נתננו טרף לשניהם וכו', וכן הרבה. וכל אחד כפי מה שפוגם בבחינת התקונים המבארין בתורה הנ"ל כמו כן עוברין עליו צרות חס ושלוש מבחינת הארבעה הנזכרים לעיל שהם הולכי מדבריות ויושבים בבית האסורים וכו', כי באלו הארבעה כלולים ומרמזים כל הצרות חס ושלוש, כי הם מרמזים על כל הארבעה גליות שבהם כלולים כל הצרות חס ושלוש. ועל כן יש שלפי בחינתו כבר יצא מהמדבר שמים והגיע לבחינת ישוב, דהינו שנתקרב לצדיקי אמת וכשרי הדור המדריכים אותו בדרך ישרה וכו', בבחינת וידריכם בדרך ישרה ללכת אל עיר מושב, אבל כשרוצה להרים בחינת הרגלין לילך בדרכי ה', (שזהו בחינת תקון נצח הוד יסוד הנ"ל שהם כלי ההליכה), אזי מתגברין כנגדו הסטרא אחרא שהם כנגד הרגלין דקדשה שרוצים לתפסו כמו בבית הסהר ממש לבלי להניחו לצאת משם ולילך אל בתי כנסיות ובתי מדרשות להתפלל וללמד, מכל שכן לילך ברוחניות בדרכי ה' ולעורר אחרים לעבודתו יתברך, שזהו בחינת ישיבי חשך וצלמות אסירי עני וברזל, בחינת יושבי בבית האסורים. וכשנצול משם צריך להודות בשמחה, ועל ידי זה נמשך בחינת תקון הרגלין הנ"ל (שהוא בחינת מלכות שמלביש את נצח הוד יסוד כמו שמבאר שם). ויש בחינת חולה ונתרפא שהוא תקון הידים (שהם בחינת חסד גבורה תפארת), כי עקר הכח הוא בידיים ושם הדפק שבו תלויים כל מיני חולאות ורפואתם, כי על ידי הידיים נמשך ברכת השכל כמו שמבאר שם שמשם כל החיות בחינת החכמה תחיה, וכשפוגמין בזה, על ידי זה באין חולאות חס ושלוש שהיא קלקול החיות שהוא בחינת פגם הידיים הנ"ל, וכשנתרפא צריך להודות בשמחה שזהו בחינת תקון הידיים שעל ידם נמשך ברכת השכל כנ"ל:

יורדי הים באניות, זה בחינת תקון המחין בשלמות על ידי שנתתקן גם המסדר והמישב וכו', שעל ידי זה עקר תקון המחין. כי כל זמן שלא תקן בחינת המסדר והמישב, אזי אי אפשר להשיג שום השגה מחמת רבוי אור ואזי הוא בבחינת יורדי הים שהרוח סערה מתגבר עליהם וכו'. כי אלו הצדיקים והכשרים הזוכים על ידי עשית המצוה בשמחה לכל בחינות התקונים הנזכרים לעיל עד שהמחין שלהם רודפין להשיג אור האין סוף וכו', הם בבחינת יורדי הים החכמה באניות עושי מלאכה במים רבים שהם מימי הדעת, ורק הם רואים ויודעים כמה גדולים מעשי ה' ונפלאותיו בבחינת המה דיקא ראו מעשי ה' ונפלאותיו במצולה. אך לפעמים מתגבר חס ושלוש הרוח סערה בבחינת ויאמר ויעמד רוח סערה ותרום גליו יעלו שמים ירדו תהומות וכו', וזה בא על ידי שלא נתתקן כראוי בחינת המסדר והמישב את המחין שהוא בחינת הפריסה המעכב את המחין בשעת רדיפתן להשיג. ואזי אי אפשר להגיע למחוז חפצם להשיג מה שצריכין להשיג, כי המחין מתבלבלין כשכור מחמת רבוי אור, ואזי הם בבחינת יעלו שמים ירדו תהומות וכו', כי העליה היא שלא כסדר ועל ידי זה נשלך למטה עד התהומות וכו', כמו שמבאר בדבריו זכרונו לברכה במקום אחר על זה הפסוק (בסימן קסג), כי תקון המחין בשלמות

שעקרו על ידי המסדר והמישב, זה אי אפשר כי אם על ידי בחינת מי יימר הנ"ל, שהוא על ידי שיורדין למקום הקלפות להיכלי התמורות לברר הקדשה משם וכו' כנ"ל. ועל כן בהכרח לכל הרוצה לגשת אל הקדש ולזכות לכל הנ"ל שיהיה בבחינת עיל ונפיק. וצריך שתהיה הירידה קדם העליה שזהו בחינת כל מה שעובר על כל אדם מקטן ועד גדול, כי אפלו הקטנים במעלה מאד ואפלו קטנים ונערים, כל מה שעובר עליהם שדעתם ומחם קטן בבחינת מחין דקטנות ומתגברים עליהם כל התאוות ומעשה נערוות, הכל נמשך מבחינה זאת שהוא בחינת מי יימר הנ"ל שהם בחינת היכלי התמורות שהם בחינת הקלפה הקודמת לפרי שעובר על כל אדם שבעולם, ומשם כל הירידות שקדם העליות של כל אדם. וכל מה שחותרין ורוצים לעלות איזה עליה אל הקדשה, מתגברין היכלי התמורות מאד בתאוות והרהורים ובלבולים וסברות הפוכות וכו', וצריכין יגיעה גדולה והתקרבות לצדיקים עד שיזכה לברר הקדשה משם ולעלות משם בשלום. והעקר על ידי עשית המצוות בשמחה גדולה כנ"ל, שעל ידי זה מעלה הקדשה מהיכלי התמורות עד שעולה בכל העליות הנזכרות לעיל, עד שמתקן המסדר והמישב שזה העקר, ואז זוכה על ידי הרדיפה של המחין והמעכב, לבחינת תשעה היכלין הנזכרים לעיל עד שמשיג וכו'. אבל כשלא ברר הקדשה כראוי מהיכלי התמורות שמחמת זה לא תקן המסדר והמישב, אזי הוא בבחינת יעלו שמים ירדו תהומות כנ"ל, בבחינת יחוגו וינועו כשכור וכל חכמתם תתבלע. כי כל חכמתו מתבלע ומבלבל כשכור מחמת שאין לו כח המסדר והמישב שעל ידי זה עקר תקון השגת המחין וכנ"ל. וכשזוכה להנצל מזה צריך להודות בשמחה שהוא בחינת תקון המסדר והמישב כנ"ל. שזה בחינת לחם חמץ שבתודה כנ"ל. וזה בחינת יקם סערה לדממה ויחשו גליהם הנאמר על תקון יורדי הים, כי תקונם על ידי תקון המסדר והמישב שהוא בחינת כתר ששם סוד השתיקה בחינת סיג לחכמה שתיקה, שהוא בחינת כתר כמו שמבאר במקום אחר. כי הפריסה שהיא בחינת כתר שמעכב את המחין בבחינת המתן עד שאתישב, זה בחינת שתיקה שמרמזין לו שתק ואל תהיה נבהל להשיב, רק שתק במחשבתך עד שתתישב, שעל ידי זה עקר ההשגה כראוי אשרי הזוכה לזה. ועל כן סים שם וישמחו כי ישתקו וינחם אל מחוז חפצם, כי העקר על ידי השמחה שעל ידי זה זוכין לתקון הכתר שהוא בחינת שתיקה כנ"ל:

אות ו

וזה לה' חסדו ונפלאותיו לבני אדם. חסדו, זה בחינת הארת המחין שהם על ידי ברכת הידים שהם בחינת חסד גבורה תפארת, שעקר הוא החסד

כי א"ל נהירו דחכמתא והוא יומא דאזל עם כלהו יומין, בחינת יומם יצוה ה' חסדו כמו שמובא בכתבים ומובא בדברנו. נפלאותיו, זה בחינת כתר שהוא המסדר והמישב, כי כתר נקרא פלא כידוע, כי על זה באה עקר ההודאה שה' יתברך עזר לו לצאת מכל אלו הצרות של הארבעה הנזכרים לעיל שהוא על ידי תקונים הנזכרים לעיל, עד שזכה לתקון המחין שהם בחינת חסד ותקון הכתר שהוא בחינת פלא. וזהו יודו לה' חסדו שאצל חסד אמר לה' ואצל נפלאותיו אמר לבני אדם, זה בחינת תקון הרדיפה והמעכב הנ"ל, כי המחין רודפין להשיג אור האין סוף ורוצין לעלות אל ה'. וכפי רדיפתם היה נכלל שם ומתבטל במציאות והיה בטל העולם, ולא היו בני אדם יודעין גדלתו ונפלאותיו יתברך שבשביל זה ברא הכל. על כן צריכין תקון המעכב הנ"ל שהוא בחינת פלא בחינת כתר שמעכב את המחין מרדיפתו, ועל ידי זה נעשין תשעה היכלין הנזכרים לעיל, שעל ידי זה משיגין אור אין סוף בבחינת מטי ולא מטי, שמשם כל ההשגות והידיעות של הצדיקי אמת שעל ידי זה יודעים לצמצם אור השגתם עד שיכולים להודיע לנו נפלאותיו הנוראים. וזהו יודו לה' חסדו ונפלאותיו לבני אדם, שהחסד בחינת רדיפת המחין רודף לה' להשיג אורו יתברך, אבל אין זה שלמות כי אם כן יתבטל במציאות כנ"ל ולא ידעו גדלתו בני אדם. אבל על ידי בחינת פלא הנ"ל, על ידי זה יכול להודיע נפלאות גדלתו לבני אדם, וזהו ונפלאותיו לבני אדם כנ"ל. וזה בחינת כל הפסוקים שמזהיר בהם לספר נפלאותיו ולשיח בהם. נפלאותיו דיקא כמו שכתוב שיחו בכל נפלאותיו, וכתוב ודברי נפלאותיך אשיחה, וכתוב ספרו בגוים את כבודו בכל העמים נפלאותיו, וכן אודה ה' בכל לבי אספרה כל נפלאותיך (תהלים ט), לשמע בקול תודה ולספר כל נפלאותיך (שם כו), ועד הנה אגיד נפלאותיך (שם עא) וכן הרבה. כי עקר גדלתו וכבודו יתברך הוא להודיע לבני האדם גבורתו ונוראות נפלאותיו, וביותר להרחוקים מאד כמו שמבאר בסימן יוד, שזה עקר גדלתו יתברך שגם העובדי כוכבים והרחוקים מאד מאד ידעו אותו. ועל כן מזכיר בכל פעם בלשון נפלאות, כי עקר מה שיכולין לדבר ולשוח ולספר גדלתו לבני אדם, הוא על ידי בחינת פלא עליון שהוא בחינת כתר שהוא המסדר והמישב שמכה בהמחין ומעכבם מרדיפתם, שעל ידי זה נעשין תשעה היכלין הנזכרים לעיל שעל ידם נעשין כלים להשיג מה שמשיגין, שעל ידי זה דיקא יכולין לידע ולהודיע ולספר נפלאותיו לבני אדם כנ"ל, שזה עקר כבודו וגדלתו של יוצר בראשית כנ"ל. ועל כן חיוב ההודאה הוא ברבים דיקא, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה וצריך לאודווי באפי עשרה כמו שכתוב וירוממוהו בקהל עם וכו', כי זה עקר גדלתו כנ"ל. וזהו רגלי עמדה במישור במקהלים אברך ה', רגלי עמדה במישור, זה בחינת תקון הרגלין שהוא בחינת התחלת התקון על ידי עשית המצוה בשמחה, שעל ידי זה הולכת המצוה לעורר הכל לה' יתברך, ועל ידי זה זוכין לכל העליות הנזכרות לעיל עד שנתתקן גם המסדר וכו', שעל ידי זה יכולין לספר נפלאותיו לבני אדם כנ"ל. וזהו שנשמך לזה במקהלים אברך ה', כי דיקא על ידי בחינת רגלי עמדה במישור הנ"ל, בחינת תקון הרגלין על ידי עשית המצוה בשמחה, שעל ידי זה נתתקן

המעכב בחינת כתר כנ"ל, על ידי זה במקהלים אברך ה', שיכולים לברכו ולהודות לו במקהלים ברבים במקהלות רבבות בני אדם שזה העקר כנ"ל. וזה בחינת הפלא חסדיך, הפלא חסדיך דיקא בחינת חסדו ונפלאותיו הנזכרים לעיל:

אות ז

וזה שצריך לאודוויי באפי עשרה ותרין מניהו רבנן, עשרה כנגד עשרה מיני נגינה שמשם כל השירות והתשבחות וההודאות והזמירות שכלם כלולים בספר תהלים שיסד דוד המלך עליו השלום שהוא נעים זמירות ישראל שכלול מעשרה מיני נגינה כידוע, שזהו בחינת גדל מעלת מנין עשרה מישראל שאז דיקא אומרים ברכו וקדשה וכו'. כי בכל מקום שיש עשרה מישראל נתעוררין בחינת יוד מיני נגינה. וזהו ותרין מניהו רבנן, שהם בעלי דעת ומחין, ועל כן הם שנים כנגד הרדיפה והמעכב הנ"ל, כי כשיש שני בעלי תורה, בודאי יש בהם בחינת רדיפה ומעכב שזהו בחינת מעלת הלומד עם החבר שזה שואל את חברו מחמת שמחו רודף להשיג ולהבין הדבר על בריו, וחברו משיב לו המתן עד שאתישב כמו שמבאר ענין זה בהתורה הנ"ל. וכן הוא בשרשי נפשותם בהשגת אלקות שעל ידי זה משיגין התשעה היכלין שזה עקר ההודאה שהיא בחינת שמחה כנ"ל:

אות ח

על-כן צריכין להרגיל את עצמו מאד בכל יום ובכל עת להודות ולהלל לה' יתברך על כל הטובות אשר גמל עמנו, ואפלו בתקף צרת הנפש רחמנא לצלן אפלו כשירד ונתרחק כמו שנתרחק ואיך שהוא, יהפך הכל לששון ולשמחה בבחינת ששון ושמחה ישיגו וכו' כמו שמבאר במקום אחר, על שאף על פי כן זוכין לומר קריאת שמע וליחד שמו יתברך פעמים בכל יום ולהאמין בה' ובמשה עבדו שהם הצדיקי אמת שבכל דור וכו'. וכמה מעלות טובות למקום עלינו וכו', אלו פיננו מלא שירה וכו', כי עקר גלות הנפש הוא העצבות כמובן בהתורה הזאת עין שם, וכל מה שהעצבות מתגבר יותר מתגברין יותר התאוות בפרט שגעון התאוה הכללית, וכן חוזר חלילה חס ושלוש ומצרף לזה תאוות ממון וטרדת הפרנסה בחינת

בעצבון תאכלנה וכו'. וכמו שמבאר בהתורה וביום הבכורים (בסימן

אות נו

בענין עצבון ידיים וכו', עד שכמעט תצא נפשו חס ושלוס לולא ה' עזרתה לנו שמאיר עלינו מרחוק בכח הצדיקי אמת לשמח נפשותינו על פי דרכי העצות העמקות של הצדיקי אמת. וצריך כל אדם להכריח את עצמו מאד בכל הכחות להמשיך על עצמו השמחה. ועל כן צריך להיות רגיל מאד בהודאה בשמחה כנ"ל וכמבאר אצלנו במקום אחר הרבה מזה על התורה ימי חנכה הם ימי הודאה (בהלכות כלאי בהמה הלכה ד ובהלכות פריקה וטעינה הלכה ד עין שם היטב):

אות ט

כי כל ענין הארבעה צריכין להודות הנ"ל עוברין על כל אדם בכל עת, לפעמים בגשמיות ממש, ועל פי רב על ידי שארי ההרפתקאות העוברין על האדם בכל יום, בפרט בענין גלות הנפש וכמבאר לעיל מזה (באות ה). ועל כן תקנו לנו בדורות הללו לומר מזמור הודו בכל ערב שבת בכניסת שבת. כי ששת ימי החל הם בחינת העולם הזה שנקרא ערב שבת כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה מי שטרח בערב שבת וכו', ושבת בחינת עולם הבא. וזה ידוע שהעולם הזה מלא צרות ומכאובות, וכמו שכתוב גם כל ימיו כעס ומכאובות, וכמו שכתוב אדם לעמל יולד וכמו שמובא במדרש (בראשית פרשה יג) לא נברא האדם אלא לעמל אם זכה הוא עמל בתורה אשריו וכו'. וכל חיותנו וקיומנו הוא רק בחינת שבת שהוא בחינת עלמא דאתי, כי רק זה כל תכליתנו, כי לא בא האדם לזה העולם לסבל עמל ויגון כזה וצרות מצרות שונות שאי אפשר לבאר וכמו שידוע כל אחד בנפשו, והחכמים המסתכלים בכלל העולם יודעים שכל העולם כלו מלא יגונות וכעס ומכאובות וכמבאר במדרש הנ"ל שלא נברא האדם אלא לעמל. ואפלו חכמי אמות העולם חקרו זאת ומדברים מזה הרבה, וכמובא (בספר מבחר הפנינים) שהאדם בזה העולם כמו שסבבוהו חיות רעות ופגע האויבים בכל מוצא ומבוא שאם ינצל מקצתם יטרפוהו קצתם וכו'. (וכמו שמבאר בדברינו במקום אחר מזה הרבה). ועל כן בודאי לא

ברא ה' יתברך את האדם בחכמה נפלאה ונוראה כזאת בשביל שיסבל עמל וכעס כזה בזה העולם, כי כונת ה' יתברך בודאי רק לטובה, וכמבאר בכל הספרים שברא את כל העולם ומלואו בשביל האדם כדי להראות טובו וחסדו ורחמנותו וכמו שכתוב בתחלת העץ חיים. (ובהתורה בא אל פרעה בסימן סד לקוטי חלק א), הינו שעקר בריאת האדם שבשבילו נברא הכל היה בשביל התכלית שהוא שבת שהוא תכלית מעשה שמים וארץ (כמו שמבאר בלקוטי תנינא סימן לט), וזה כל נחמותינו על כל הצרות והיגונות שסובל כל אחד בבחינת זה ינחמנו ממעשנו ומעצבון ידינו שנאמר על נח שהוא בחינת הצדיק שהוא בחינת שבת (כמו שמבאר בסימן ב בלקוטי תנינא). שהוא בחינת עולם הבא. וכמו שכתוב במדרש הנ"ל לא נברא האדם אלא לעמל, אם זכה הוא עמל בתורה ואם לא זכה הוא עמל בארץ אשריו לאדם שהוא עמל בתורה. וכן אמרו רבותינו זכרונם לברכה בגמרא (סנהדרין צט) כולו גופי דרופתקי נינהו טוביה לדזכי והוי דרופתקי דאוריתא. אבל איך זוכין לזה כי הבעל דבר וחילותיו מתגברין ומתפשטין כל כך על כל אדם ואין מניחין אותו לשום לב לזה. והכל מרבוי הצרות של זה העולם שעל ידי זה מתגבר המרה שחורה והעצבות שעל ידי זה אין יכולין לישב דעתו מה הוא עושה בזה העולם וכו'. (וכמו שמבאר בסימן יוד בלקוטי תנינא). ועל כן צריכין להתגבר מאד מאד להמשיך שמחה על עצמו על ידי שיסתכל על הסוף שהוא תכלית העולם הבא, שהוא בחינת שבת שאז יתהפך הכל לטובה, כי אפלו הפחות שבישראל והגרוע שבגרועים אין שעור לכל נעימות הטוב הנפלא שיזכה אז, וכמו שחזקו אותנו הצדיקי אמת בכמה לשונות בענין זה כמו שכתוב ביום ההוא יבקש עון ישראל ואיננו, כמו שמובא בסימן כב שיבקשו ויחפשו עוונות ישראל וכו' כי יתהפכו לזכיות. וכמו שכתוב על פסוק נרדי נתן ריחו וכן בפסוקים הרבה. ועל ידי זה יוכל לשמח את עצמו גם עתה בכל מה שעובר עליו בבחינת ששון ושמחה ישיגו ונסו יגון ואנחה כמו שמבאר בסימן כג בלקוטי תנינא. שצריכין לחטף היגון ואנחה להפכו לשמחה וכו':

אות י

וזה בחינת מה שמבאר בהתורה הנ"ל שהסבי דבי אתונא אמרו ליה מי יימר, מי הוא זה שיכנס בהיכלי התמורות למקום הקלפות להעלות משם הקדשה וכו', והשיב להם איתו אשלי ומושחו, הינו עקר עלית הקדשה על ידי שמחה, ולעתיד תגדל השמחה ועל ידי זה יצאו מהגלות וכו' עין שם. וקשה לכאורה כי כלל דברי רבנו שם הוא שהשיב להם שלעתיד בצאת מהגלות תגדל השמחה מאד, ועל ידי זה יתבטלו הקלפות וכו' עין

שם. ואם כן קשה, כי עדין אין אנו מבינים מה נעשה אנחנו עתה בעמק הגלות הזה שעקר הגלות הוא העצבות וכו', ובמה נזכה עתה לזה לשמח נפשנו להכניע הקלפות לצאת מגלות הנפש שהוא העצבות שמתגבר בכל יום. כי זה ידוע שהעקר להמשיך עלינו גם עתה בחינת הגאלה בבחינת קרבה אל נפשי גאלה, כמו שאומרים בשם הבעל שם טוב ז"ל, וכל דברי הצדיקים בפרט דברי אדוננו מורנו ורבונו זכרונו לברכה כלם הם עצות להחיות נפשותינו עתה גם עתה כל אחד ואחד בכל מקום שהוא. ואם כן צריכין להתבונן בדבריו הנזכרים לעיל מה נעשה עתה איך יוצאין מהיכלי התמורות שהוא על ידי שמחה, איך נזכה לשמחה עתה בגלות המר הזה שמתגבר העצבות בכלליות ובפרטיות על כל נפש ונפש מישראל. אך הוא על פי הנ"ל, כי מבאר בדבריו זכרונו לברכה במקום אחר (בסימן רנ לקוטי חלק א) שכשהקדוש ברוך הוא רוצה להושיע את ישראל הוא ממשיך השגחה מקץ האחרון וכו' עין שם. וכן הוא כאן שרבי יהושע בן חנניה השיב להם שבסוף האחרון בצאת ישראל מהגלות תגדל השמחה מאד שזהו בחינת איתו אשלי ומושחו וכו' כמו שמבאר שם, ורמז בזה שבזה בעצמו מוציאין כל נפש ונפש מישראל מגלותו גם עתה, שעקר הגלות הוא העצבות כנ"ל, והעצה היא שיזכיר את עצמו בסוף האחרון שסוף כל סוף יושיע ד' את ישראל בודאי בכלל ובפרט כנ"ל, ועל ידי זה יוכל לשמח את עצמו גם עתה. ועל ידי זה יצא מגלותו מבחינת היכלי התמורות ויברר הקדשה משם עד שיזכה להשיג אור האין סוף וכו' כנ"ל:

אות יא

ועל-כן בכניסת שבת שצריכין לצאת מחל לשבת ממרירות הצרות והגלות שנאחז בששת ימי החל לזכות לקדשת שבת שהוא בחינת חרות, ועל כן אומרים מזמור הודו שמדבר מארבעה צריכין להודות כדי להמשיך על עצמו שמחת ההודאה מבחינת שבת בחינת עולם הבא, כדי שעל ידי זה נזכה לצאת מבחינת גלות של ששת ימי המעשה לזכות לקדשת שבת שהוא בחינת חרות שעקר החרות הוא על ידי השמחה בחינת כי בשמחה תצאו, כי הא בהא תליא, כל מה שהגלות מתגבר חס ושלום, כמו כן העצבות מתגבר, כי עקר הגלות הוא העצבות שמתגבר על לב ישראל ואינה מנחת לשמח, וכל מה שהעצבות מתגבר הגלות מתגבר כנ"ל. על כן צריכין להתגבר לשמח נפשו בכל מיני עצות כמבאר בדבריו זכרונו לברכה. על כן צריכין בכל פעם להזכיר את עצמו בחינת קדשת שבת שהוא עולם החרות כנ"ל כדי להמשיך שמחת שבת בימי החל כמו שמבאר במקום אחר, וזה בחינת מחד בשבת לשבת, שצריכין להמשיך על עצמו שמחת שבת גם בימי החל וכנ"ל. וזה בחינת השיר של יום שאז דיקא מזכירין

שבת בכל יום ויום, כמו שאומרים היום יום אחד בשבת היום יום שני בשבת, ואז אומרים שיר של יום שהיו אומרים בבית המקדש, כי שיר בחינת שמחה, הינו שמזכירין עצמן קדשת שבת שהוא בחינת שיר והודאה ושמחה, כי עקר השיר וההודאה שהוא בחינת שמחה הוא בשבת בבחינת מזמור שיר ליום השבת טוב להודות לה' וכו' עלי עשור ועלי נבל וכו' כי שמחתני ה' בפעליך וכו', ומשם נמשכין כל השירים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש בכל יום ויום. ועל כן מזכירין שבת דיקא אצל השיר של יום כדי להמשיך שמחת שבת בכל יום ויום. ואז אומרים השיר שהיו הלויים אומרים בבית המקדש. שכל זה הוא בחינה הנ"ל שמזכירין גם עתה השיר של בית המקדש שהוא בחינת שמחה, הכל כדי להמשיך מבחינת שבת מבחינת קץ האחרון שאז יבנה בית המקדש ואז תגדל השמחה. ועל ידי זה אנו משמחין עצמנו גם עתה בהתקוה הזאת, כי סוף כל סוף יתתקן הכל והעוונות יתהפכו לזכיות והכל יתהפך לטובה וכנ"ל. שכל זה רמז להם במה שהשיב להם איתו אשלי ומושחו וכו' כנ"ל, שהזכיר להם גדל השמחה שלעתיד שעל ידי זה אנו יכולין לשמח עצמנו גם עתה כנ"ל. ועל ידי זה נזכה לצאת מהיכלי התמורות שהזכירו שם שמרמז בהשאלה מי יימר וכו' כמו שמבאר שם:

אות יב

כי הסטרא אחרא והקלפות שהם כחות היצר הרע וחילותיו נקראים היכלי התמורות שכל כחם הרע הוא על ידי תמורות שמחליפין וממירין רע בטוב וטוב ברע בבחינת הוי האומרים לרע טוב ולטוב רע שמים חשך לאור ואור לחשך וכו' (ישעיה ה), שמשם כל הבלבולים וכל התאוות וכל מיני מחלקת והסתות ופתויים וסברות של שקר וכו'. ועקר על ידי העצבות שעל ידי זה המח והשכל מבלבל כמו שמבאר בסימן יוד הנ"ל בלקוטי תנינא. ועקר הבלבול הוא שמבלבלין הדעת וממירין ומהפכין הכל בבחינת הפככם וכו' (ישעיהו כט), בחינת והמה מרו ועצבו את רוח קדשו (ישעיה סג), כי כל לשון המראה ומרידה בחינת סורר ומורה הוא על שם התמורות שמשם הביאו הרבה לידי המרה ממש רחמנא לצלן, בבחינת היום אומר לו עשה כך והיום אומר לו עשה כך עד וכו', שהכל על ידי סברות שקר ותמורות ועל זה נתיסד בכמה תפלות וודויים מקדמונים לומר 'את אשר החמרת הקלתי ואשר הקלת החמרתי את אשר אסרת התרתי ואשר התרת אסרתי' וכן הרבה (כמובא בהודוי של תקון ערב ראש חדש), כי גם החמרות שלהם מזיקין הרבה וכן המצוות שלהם, כי על פי רב מתלבש הבעל דבר במצוות (כמו שמובא לקוטי חלק א בסימן א) שכל זה בחינת תמורות וחליפין. וזה בחינת יראות הנפולות

רחמנא לצלן, כי צריכין להתיירא רק מהי יתברך לבד כמו שכתוב הי' לי לא אירא וכו', וכשמתירא מאיזה אדם מושל או מחיה רעה וכיוצא, זה בחינת יראות הנפולות שמחליף יראת הי' יתברך ביראת בשר ודם. אך אפלו כשנדמה לו שמתירא מהי יתברך שלא יענישהו שזאת היראה היא טובה כמו שכתב אדוננו מורנו ורבנו זכרוננו לברכה שעקר הוא יראת הענש, (עין במקום אחר מה שכתב בזה, שאף על פי שנמצא בספרים שמגנין יראת הענש, אף על פי כן באמת העקר הוא יראת הענש, כי אפלו צדיקים צריכין שיהיו להם יראת הענש וכו' עין שם), וכמו שכתוב והאלקים עשה שייראו מלפניו וכמו שפרש רש"י שם שהאלקים עשה שהביא כמה ענשים כמו בדור אנוש ודור המבול וכו' שייראו מלפניו שייראו מהענשים וכו'. אך אפלו יראה טובה דרך הבעל דבר להמיר ולהחליף שהוא מה שדרכו להביא את האדם לידי מרה שחורה ועצבות מחמת יראה זאת עד שמרחיקהו מהי יתברך על ידי זה, כידוע נגע הזה בכמה בני אדם, כי אפלו יראת הענש וכל היראות הטובות צריכין לקבל רק לטובה ולא לרעה בבחינת יראת הי' לחיים, להתקרב להי' יתברך על ידי היראה מכל מקום שהוא ולא להתרחק חס ושלוש, שדיקא על ידי יראת הענש יבוא לשמחה בבחינת וגילו ברעדה, שדיקא על ידי היראה והרעדה מענשים הגדולים רחמנא לצלן, על ידי זה דיקא יבוא לשמחה על שהוא על כל פנים בכלל ישראל ומקרב לצדיקים שעל ידי זה ינצל מאלפים ורבבות ענשים. וגם אם יבטח בכח הצדיקים ויתחזק בשמחה, על ידי זה בודאי יהיה אחריתו טוב ויתהפך הכל לטובה בבחינת עוונות נתהפכין לזכיות, כמובא לעיל מה שמבאר בסימן כב על פסוק ביום ההוא יבקש עון ישראל ואיננו וכו'. (ועין כל זה בהלכות פסח הלכה ט ובהלכות בכור בהמה טהורה הלכה ד ובמקום אחר שהארכנו בזה קצת). ויותר מזה צריך האדם להבין מעצמו שלא יהפך חס ושלוש היראה להתרחק שלא יהיה בכלל לא זכה נעשית לו סם מות בחינת ופושעים יכשלו במ, שכל זה נמשך מהיכלי התמורות שממירין ומחליפין הכל כנ"ל עד שאי אפשר לבאר ולפרש. על כן צריכין להתקרב ליראים באמת ולהמשיך על עצמו שמחה בכל הכחות על ידי כל הנקודות טובות שמוצא עדין בעצמו וכו' כמו שמבאר על פסוק אזמרה לאלקי בעודי ומובא בדברינו כמה פעמים. ועל ידי שיבקש וימצא הרחבות רבות בתוך הצרות בעצמן בבחינת בצר הרחבת לי כמו שמבאר בזה הרבה בהלכות כלאי בהמה הנ"ל. ועל ידי שיסתכל על הסוף האחרון וכו' כנ"ל שזהו בחינת איתו אשלי ומושחו וכו' כנ"ל, עד שיהפך וימיר הכל לטובה בבחינת מה שמבאר על פסוק ששון ושמחה ישיגו ונסו יגון ואנחה (בסימן כג בלקוטי תנינא), שצריכין דיקא לחטף היגון ואנחה להפכו לשמחה שכל מה שרוצים בחינת היכלי התמורות להשליכו ולרחקו חס ושלוש על ידי סברותיהם המהפכות והמזיפות כנזכר לעיל, יהפך הכל לטובה, כי אדרבא זהו תקף שמחתי שרחוק כמוני כל כך כל כך כמו שיודע בנפשו, אף על פי כן אני מתלבש בציצית בכל יום והולך למקוה וכו' ונותן צדקה וכו', אשר אין כל העולם כלו כדאי נגד אור נקדה אחת של איזה מצוה, בפרט מה שזכה להתקרב לצדיקי אמת וכו' כמבאר בדברינו הרבה מזה

(ובפרט בהלכות פריה ורביה הלכה ג) עד שימשיך שמחה על עצמו ויעשה המצוות בשמחה שעל ידי זה דיקא יעלה מהיכלי התמורות וכו' עד שזוכה לבחינת תקון המסדר וכו', שהוא בחינת כתר ששם מקור השמחה שתקונו דיקא על ידי בחינת מי יימר הנ"ל שהוא על ידי זה שירד להיכלי התמורות ועלה משם בכח הצדיקים על ידי שהתגבר לחטף היגון ואנחה להפכו לשמחה כנ"ל שעל ידי זה עקר הגאלה והפדות של לעתיד שעל ידי זה יפדה נפשו מגלותה גם עתה וכנ"ל. וזהו בחינת ופדויי ה' ישבון וכו'. ושמחת עולם על ראשם, זה בחינת כתר שהוא על הראש ששם מקור השמחה כנ"ל, ונסמך לזה מיד ששון ושמחה ישיגו ונסו יגון ואנחה שהוא בחינת מה שחוטפין היגון ואנחה ומהפכין אותו לשמחה כנ"ל. כי דיקא על ידי זה יוצאין מהיכלי התמורות ועולין בכל העליות הנ"ל עד שזוכין לבחינת כתר שהוא בחינת ושמחת עולם על ראשם ששם עקר הפדות והגאלה בחינת ופדויי ה' ישבון וכו':

אות יג

וזה בחינת תודה שבאה מחמץ שמביאין אותה כשיוצאין מהצרה, כי אין אדם יוצא מהצרה עד שמוחלין לו כל עוונותיו כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, ואז העוונות נתהפכין לזכיות עד שנמשך שמחה שעל ידי זה עקר התקון לצאת מהצרה. וכל הצעקות והזעקות שצריכין לצעק בעת הצרות חס ושלום, הכל הוא לזכות שיאיר עליו הדעת גם בתוך הצרה עד שיוכל לשמח נפשו וכנ"ל שעל ידי זה דיקא יוצאין מהצרה והגלות וכנ"ל. ועל כן מביאין חמץ בהתודה, כי כבר מבאר שעל ידי תקון הכתר שהוא בחינת המתנה אז החמץ בקדשה גדולה, שזהו בחינת חמץ שבתודה שזוכין על ידי שנתהפך היגון לשמחה שזהו בחינת עוונות נתהפכין לזכיות בחינת תקון הכתר וכנ"ל. וזה בחינת מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה שלעתיד כל הקרבנות בטלין חוץ מקרבן תודה, כי כל הקרבנות באין לכפר וזה אין צריכין אז לעתיד, כי כבר נתכפר הכל. אבל תודה הודאה לספר חסדי ה' ונפלאותיו לבני אדם איך נתהפך הכל לטובה שדיקא על ידי שהיינו בזה העולם וכל אחד סבל מה שסבל עד שהרבה נכשלו בעוונותיהם מאד מאד ועתה נתהפך הכל לטובה בבחינת ביום ההוא יבקש ויחפש וכו' עון ישראל ואיננו וכו' כנ"ל, שזהו בחינת קרבן תודה שמביאין עמה מצה וחמץ כנ"ל, זה לא יתבטל. כי זה יהיה כל חלקי העולם הבא של כל אחד מה שזכה על ידי העמל של זה העולם דיקא שזהו בחינת ששון ושמחה ישיגו וכו' הנ"ל, שזה יתקיים בשלמות לעתיד לבא כמו שכתוב ופדויי ה' ישבון וכו' ששון ושמחה ישיגו וכו'. אבל כל אחד ואחד כפי מה שזכה להתקרב לצדיקים וכשרים ולקיים עצה זאת בזה

העולם בתוך מרירות הצרות בגוף ונפש וממון ולהפך הכל לשמחה וכו'
כנ"ל, על ידי זה יזכה לעתיד לזה בשלמות שזהו בחינת קרבן תודה
וכנ"ל:

אות יד

הכלל שעקר כל הגליות שעקרום גלות הנפש כידוע, העקר הוא העצבות שמתגבר בכל פעם על נפש הישראלי, ובפרט כל זמן שלא נזדכך עדין והוא חותר לשוב ונעשה עמו מה שנעשה שמתגרה בו הבעל דבר מאד ועקר התגרותו הוא בענין העצבות. וצריך כל אחד לחפש ולבקש כל מיני עצות לשמח את עצמו בכל מה דאפשר הן במלי דשטותא שעל פי רב אינו יכול לשמח את עצמו כי אם על ידי זה כמו שמבאר במקום אחר הרבה מזה, (ובפרט בהלכות נפילת אפים על פי התורה הזאת עין שם), הן על ידי אזמרה לאלקי בעודי וכו'. הן על ידי שארי תורות ושיחות קדושות נפלאות ונוראות ששמענו בענין זה, והרבה מבארים בספרינו עין שם, עד שיתגבר לחטף היגון ואנחה דיקא להפך לשמחה. (כמו שמבאר על פסוק ששון ושמחה ישיגו וכו' בלקוטי תנינא סימן כג, ועין מה שמבאר על זה בהלכות פריה ורביה הלכה ג עין שם היטב). ובפרט בשבת ויום טוב ובכל יום קדם התפלה שאז צריכים להתגבר ביותר להתפלל בשמחה ולקבל שבת ויום טוב בשמחה גדולה עד שימשיך השמחה של שבת לששת ימי החל וכנ"ל, ולעשות כל המצוות בשמחה שבה אנו עוסקין בתורה הזאת שגלה לנו בחסדו כל מה שהאדם זוכה על ידי עשית המצוה בשמחה, שעקר כל העליות מדרגא לדרגא ומעולם לעולם עד כלי עלמא עד אין סוף, הכל על ידי שמחת המצוה שעל ידי זה עולין מהיכלי התמורות מעמקי הקלפות בבחינת קטרת ועולין וכו' עד שזוכין לתשעה היכלין דלאו אנון נהורין וכו' וכו' :

וכבר כתבנו שכונתו הקדושה היתה על כל אחד מישראל אפלו על הגרוע שבגרועים וכו', כי כל אחד בכל מקום שהוא כל זמן ששם ישראל נקרא עליו ועוסק באיזה מצוה כגון בבקר שמתעטף בציצית, יש בכחו לשמח נפשו מתוך עצם רחוקו וכו' שעבר עליו עד אותה השעה, כי הלא אחר כל אלה אף על פי כן אני זוכה עתה ברגע זאת להתעטף בציצית שסוף כל סוף לא ישאר ממני כי אם זאת התורה והמצוות שאני חוטף בכל יום. וכל אחד מישראל בפרט מי שיש לו ריח תורה ומסתכל בספרים קדושים, יכול להבין מרחוק עצם נוראות נפלאות קדושות של כל מצוה כגון ציצית כמה וכמה הפליגו רבותינו זכרונם לברכה בזכות מצות ציצית כמו שמובא בגמרא ומדרשים וכו' וכן בכל המצוות. ועל כן צריך להזכיר את עצמו עצם מעלת המצוה שעולה עד אין סוף ולשמח נפשו בזה הרבה עד

שכל מה שירצו הסטרא אחרא והבעל דבר לבלבלו בעצבות הרבה מרבו
פגמיו ורבו דאגותיו וכו', אדרבא על ידי כל זה ישמח נפשו ביותר ויותר
כי אף על פי כן אני מתעטף בציצית, וכמה גבר עלינו חסדו שגם אנכי אחר
כל מה שעשיתי עתה אני מתעטף בציצית, וכן תתעטף נפשי ורוחי ונשמתי
באור הציצית וכו'. ואי אפשר לבאר לכל אחד ואחד עד היכן הוא צריך
להתחזק בשמחה בכל עת מחדש בכל מקום שהוא. והחכם עיניו בראשו
להבין דברים הרבה מתוך דברינו אלה, ומה שכתבנו במקום אחר בזה
כלם נכוחים למבין וכו':

אות טו

וזה בחינת ויאמר ה' אל אברם לך מארצך וממולדתך ומבית אביך
וכו'. אברם הוא הנשמה כמו שאיתא הרבה בזהר הקדוש בפרשיות אלו
. וחסר ה בחינת שמחה, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה לענין מצות
לשמח חתן וכלה שהם ה קולות קול ששון וקול שמחה וכו' קול אומרים
הודו את ה' (ירמיה

אות לג

, ועל כן אברם אינו מוליד, כי עקר ההולדה דקדשה הוא מבחינת שמחת
חתן וכלה, בבחינת מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה מי שאין לו בנים
ישמח את אשתו וכו' וכמו שמובא בסימן פא בלקוטי תנינא. לך לך
מארצך בחינת עצבות שנמשך מהארץ מיסוד העפר ששם נאחז העצבות
בחינת ארורה האדמה בעבורך בעצבון תאכלנה וכו', וכמו שמבאר בכמה
מקומות בדבריו זכרוננו לברכה. ועין מה שכתב על פסוק ועפר תאכל וכו'
ובמקום אחר. וממולדתך מבחינת העצבות שבא מצד ההולדה בחינת הן
בעון חוללתי וכו', כי תאוה זאת היא בחינת יללה ועצבות רחמנא לצלן
כידוע. ומבית אביך מבחינת העצבות שנמשך מצד משפחתו וקרוביו וכו'
שנתגדל ביניהם שדרכם להעציב את האדם, בפרט כשרוצה לכנס לדרכי
הקדשה שדרכם להעציבו ולצערו ולמנעו ברבוי שנוי דעותיהם
וסברותיהם המהפכות הנמשכין מהיכלי התמורות כנ"ל, כי כל מיני צער
שהם כנגד רצון האדם נקראים עצבות בחינת יעציבוהו בישימון, בחינת

כל היום דברי יעצבו וכו' (תהלים נו), ויתעצב אל לבו (בראשית ו). וכן הרבה. אל הארץ זה ארץ ישראל ששם מקור השמחה, כמו שאומרים 'שתעלנו בשמחה לארצנו', כי שם הבית המקדש ששם כל עבודת הקרבנות שהם בחינת שמחה כמו שכתוב ושמחתם בכל משלח ידכם וכן הרבה. וכמו שאיתא בזהר הקדוש דעבדא דכהנא צריך להיות בחדוא רבא וכו', הינו שה' יתברך מזהיר את כל נפש ונפש מישראל שכלולים באברהם אבינו שיתגבר בכל כחו לצאת מכל מיני עצבות הן הבאים מצד גשמיות גופו שיסודו מעפר וכו', וכן הבא מצד אביו ומשפחתו ועירו וכו', מכלם יתגבר לצאת עד שיבוא לארץ ישראל ששם מקור השמחה כנ"ל. ורמז לו שעל ידי השמחה יצא מהיכלי התמורות שהם בחינת ארצך ומולדתך וכו' שעקר התגברותם על ידי העצבות כנ"ל. וצריך להעלות נפשו משם על ידי התגברות בשמחה ועל ידי זה יתקן כל התקונים הנזכרים לעיל:

וזהו לך מארצך וכו', שיעלה בחינת חלקו במלכות שנקרא אברם וילך ויעלה אותה משם ויתקן כלי ההליכה (שהם בחינת נצח הוד יסוד כנ"ל), ועל ידי ההליכה ואעשך לגוי גדול, כי יודיע אלקותו בכל העולמות ובפרט בזה העולם שיודיע לכל בני האדם גבורתיו וכבוד הדר מלכותו, בבחינת בנערינו ובזקנינו נלך וכו' כמו שמבאר שם. וכלם יתקבצו ויתאספו אליו עד שיהיה נעשה גוי גדול. ואברכך, כי על ידי ההליכה יזכה להמשיך ברכה בכלם שזה בחינת ידים כמו שמבאר שם, ועקר הברכה הוא ברכת השכל. וזהו ואגדלה שמך, השם הוא הנפש שהוא החיות כמו שכתוב נפש חיה הוא שמו. ועקר החיות הם המחין והשכל בבחינת החכמה תחיה, הינו שיזכה לגדל המחין שזה עקר הברכה שהוא ברכת השכל. גם רמז לו ואגדלה שמך שיתוסף לו אות ה על שמו שהוא בחינת דעת ושכל בחינת ה הדעת כמו שמבאר במקום אחר. וזה זכה על ידי השמחה שהוא בחינת ה קולות, כי שמחה ודעת שהוא החיות הם בחינה אחת בחינת באור פני מלך חיים, בחינת שבע שמחות את פניך, וכמו שמבאר במקום אחר. והיה ברכה, זה בחינת שיהיה קיום לברכת השכל שיזכה להשיג על ידו מה ששיג שזהו העקר. וזה בחינת ברכת המסדר והמישב וכו', שעל ידי זה עקר קיום ברכת המחין שלא יתבטלו לגמרי על ידי רבוי רדיפתם. כי על ידי ברכת המסדר וכו' המעכב אותם על ידי זה יתקיימו המחין וישיגו אור האין סוף בבחינת מטי ולא מטי שזהו עקר קיום הברכה לנצח בחינת והיה ברכה שהוא לשון קיום וכנ"ל. ואברכה מברכך ומקללך אאר וכו', כי כל זה אי אפשר להשיג כי אם על ידי בחינת מי יימר הנ"ל שהוא לירד להיכלי התמורות וכו' להעלות הקדשה משם ושם צריכין לברר הטוב מהרע שהם בחינת ברכה וקללה, והוא מלחמה גדולה ועל כן הבטיחו שיעזר לו לברך מברכיו שהם הניצוצות הטובים שידבקו בו משם. ומקלליו יאר שהם הרע שירצו למנעו. עד שיקים בו ונברכו בך כל משפחת האדמה, שכלם יתגירו וישבו אליו. נמצא מרמז בפרשה הזאת כל סדר התקונים הנעשים על ידי עשית המצוה בשמחה, עין שם היטב היטב בהתורה הנ"ל ואזי יתבררו לך דברינו אלה בעזרת ה' יתברך. וכל מה שנעשה עם אברהם אחר כך כמבאר בפרשיות שאחריו שהיה רעב בארץ,

וירד למצרים וכו', ולוט הלך עמו, ונלקחה שרה לבית פרעה, ועלה משם במקנה בכסף ובזהב וכו', שהם בחינת ניצוצות קדושים רבים שהעלה מהסטרא אחרא, הכל הוא בבחינת מי יימר הנ"ל שירד להרבה הרבה היכלי התמורות בכמה בחינות שונות והעלה הקדשה משם שהוא בחינת מלכות דקדשה וכו'. וזהו גם כן בחינת המלחמה עם הארבעה מלכים שהם בחינת ארבע מלכיות שכוללים כל הגליות כמובא, שעקר גלותם הוא העצבות כנ"ל והוא נצח את כלם והציל את לוט כדי לברר ממנו דיקא נשמת משיח שהיה נעלם שם כמובא שהוא מקור השמחה כי אז ימלא שחוק פינו וכו' :

אות טז

וזה הביאני המלך חדריו שנאמר על הבית המקדש נגילה ונשמחה בך . חדריו בחינת תשעה היכלין הנ"ל שזוכין על ידי נגילה ונשמחה בך כנ"ל. וזה בחינת קדשי קדשים שהיא קדשה העשירית שהוא בבל יבא, כמו שכתוב ואל יבא בכל עת אל הקדש, כי אם בזאת יבא אהרן וכו'. ביום כפור דיקא כי ההיכל הוא קדשה התשיעית כי שם נכללין התשעה היכלין הנזכרים לעיל, ומשם ואילך אסור לבוא כי אם על ידי תקון הכתר שהוא המסדר והמישב וכו' שזה בחינת יום כפורים שהוא בחינת תקון הכתר כידוע . ועל כן אסור לכנס מההיכל ואילך לבית קדש קדשים להשיג שם מה ששיג במקום הארון והכרובים כי אם הכהן הגדול ביום כפור, ועל ידי הקטרת המשמח לב וכו', כדי לתקן על ידי כל זה הכתר בחינת המסדר והמישב שאז דיקא יזכה להשיג אור האין סוף וכו'. וזה היה פגם נדב ואביהוא בקרבתם לפני ה' וימתו, כי נכנסו בלא תקון המסדר וכו' שזהו בחינת רבוי האור וכו' בחינת בקרבתם וכו', שזהו בחינת פן יהרסו לעלות אל ה' וכו'. ועין בהלכות פריה ורביה הלכה ד על פי התורה הזאת עין שם. ועין לקמן מזה. וענין הפרכת המבדילה וכו' שזה בחינת הפריסא וכו' עין שם :

אות יז

ועל-כן הולדה הראשונה של קדשת ישראל שנולדה בעולם נקרא יצחק שהוא הראשון שנולד בקדשה מאברהם ושרה ועל כן נקרא יצחק על שם השמחה, כמו שכתוב צחוק עשה לי אלקים, כי זה עקר בחינת קדשת ישראל שהוא בחינת שמחה. ועל כן לא נולד עד שנתגדל שם אברהם ושרה ונתוסף בהם ה שהוא בחינת שמחה בחינת הקולות של שמחת חתן וכלה, שעקרו הוא קול אומרים הודו את ה' שהוא תודה והודאה לה' יתברך בשמחה, כי משם עקר ההולדה של קדשת ישראל כנ"ל:

אות יח

וזה בחינת כל המלחמה שהיה בין יעקב ועשו כי עקר השמחה הוא בחינת קדשת יעקב שהיתה מטתו שלמה בחינת יגל יעקב ישמח ישראל, וכתוב ישמח ישראל בעושיו. ועשו הוא אדום שממנו כל הגליות, עקר התגברותו הוא על ידי עצבות כנ"ל, בבחינת והיה כאשר תריד ופרקת עלו וכו' תריד דיקא לשון יללה ועצבות, אז ופרקת עלו וכו' וכנ"ל. וזה בחינת הברכה והבכורה שהשתדל יעקב לקח מעשו. הברכה זה בחינת ברכת השכל שזוכין על ידי שמחה שהוא בחינת הבכורה שהוא בחינת עבודה של קרבנות שהיה אז בבכורים, כי עבודת הקרבנות הם בחינת שמחה כנ"ל, ועל כן היה המעשה בעת שעסק יעקב אבינו לנחם את יצחק אביו מאבלותו על אברהם כמו שכתוב ויזד יעקב נזיד וכו', כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, ואז ויבא עשו מן השדה והוא עיף מן הרציחה ומנאוף ועבודה זרה שהוא בחינת כעס ועצבות. כי יעקב עסק אז בסעדת הבראה לאביו לנחמו מאבלותו, ועקר הנחמה הוא בבחינת הפכת מספדי למחול לי שהוא בחינת ששון ושמחה ישיגו ונסו יגון ואנחה הנזכרים לעיל, שהוא שצריכין להפך היגון ואנחה לשמחה בבחינת והפכתי אבלם לששון ונחמתים ושמחתים מיגונם. ועל כן בשל אז עדשים שבהם מנחמים האבלים, כי העדשים יש בהם אבל ויש בהם שמחה כמו שאיתא במדרש רבה בפרשה זאת, כי הם מרמזים שגלגל הוא שחוזר בעולם שזה רמז על תחית המתים שהוא עקר הנחמה שמחמת זה המיתה הוא טוב מאד בבחינת והנה טוב מאד וכו', שזהו בחינת גלגל הוא שחוזר בעולם. כי כל השנויים הנפלאים והנוראים שה' יתברך מנהיג בהם עולמו, הם בבחינת גלגל החוזר ששרשו ועקרו מבחינת גלגולא דנשמתין שבשבילם נברא ומתקים הכל, שה' יתברך מסבב עם הנשמות גלגולים נפלאים ונוראים עד אין חקר בבחינת ה' ממית ומחיה משפיל אף מרמם מוריש ומעשיר מוריד שאול ויעל וכו' (שמואל א ב), שמשם כל סבובי הגלגלים של השמש והירח ושנים עשר מזלות וכו' שעל ידם ה' יתברך מנהיג עולמו, והכל בשביל התכלית של נשמות ישראל שבאים לזה העולם ועוברים

בכמה גליות ובכמה סבות וגלגולים עד שכלם מכרחים למות ולחזור ולחיות בתחית המתים, ואז הכל יראו ויבינו פעלת ה' ונוראות עלילותיו שעבר בזה העולם בכל הסבות והגלגולים של כל אחד ואחד. וזה שפרש רש"י אתם נצבים היום כלכם, כיום הזה שהוא מאפיל ומאיר כך הוא מאפיל ומאיר לכם וכו', הינו כנ"ל. כי הכל אחד וכנ"ל. וזה מרמז עדשים שמנחמין בהם האבל לרמז שהוא גלגל החוזר ועתיד לחזור ולחיות בתחית המתים שזה עקר הנחמה ועל ידי זה הכל נתהפך לשמחה וכנ"ל. אבל עשו כפר באותה השעה בתחית המתים דיקא על ידי זה שמת אברהם כמו שאיתא במדרש פרשה זאת, שאמר בזקן זה פגעה מדת הדין וכו' כי עבר אז כמה עברות שכלם נמשכין מהקלפה שהוא בחינת עצבות, על כן אמר הלעיטני נא מן האדם האדם הזה שהוא תקפא דדינא שהוא עצבות. כי אכילת הצדיקים הוא בחינת שמחה, בחינת לאכל ולשתות ולשמח, בחינת ואכלתם לפני ה' אלקיכם ושמחתם, שנאמר על אכילת הקרבנות שהוא בחינת אכילת הצדיקים שאכילתם תמיד בבחינת אכילת קרבנות. ועל כן שלחנם מכפר כמזבח כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. אבל אכילת עשו וסיעתו הם עקר העצבות שהוא זהמת הנחש בחינת בעצבון תאכלנה וכו'. וזה הגביר אז על עצמו עשו הרשע שאמר הלעיטני נא וכו', שהוא בחינת אכילה גסה בדרך הלעטה שהוא פגם האכילה כמובא שהוא בחינת עצבות כנ"ל. ועל כן יפה אמר לו יעקב במועדו ובזמנו אם כן מכרה כיום את בכרתך לי, כי העבודה בבכורות שהוא בחינת שמחה ועל כן מאחר שאתה בוחר בעברות ובאכילה דסטרא אחרא שהוא בחינת עצבות. על כן אין מגיע לך הבכורה שהוא בחינת שמחה. ועל כן באמת נתרצה לו עשו מיד ואמר לו הנה אנכי הולך למות, ואמרו רבותינו זכרונם לברכה שאז כפר בתחית המתים, ועל כן למה זה לי בכרה, כי בודאי זה שכופר בתחית המתים שהוא עקר תכלית העבודה, בודאי אין עבודת הקרבנות וכן שאר עבודת המצוות שום שמחה אליו. כי עקר השמחה הוא מה שאנו יודעים ומאמינים שעבודת הקרבנות והמצוות הם כל תכליתנו ותקותינו לנצח, על כן אמר כראוי לו הנה אנכי הולך למות מיתה עולמית ואם כן למה זה לי בכרה, ואז וימכר את בכרתו ליעקב וכו'. ועל ידי זה זכה יעקב אחר כך לקבל הברכות מאביו על ידי שהאכילה דקדשה שהיא בחינת שמחה. ועל כן הביא לו יין כמו שכתוב ויבא לו יין, ועשו לא הביא לו יין כמו שאיתא במדרש, כי יין בקדשה הוא בחינת שמחה בחינת ויין ישמח לבב אנוש, בפרט כי אז היה ליל פסח כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, שאז שותין ישראל ארבע כוסות של יין, כי אז יוצאים לחרות מגלות מצרים שכולל כל הגליות שעקר הגלות הוא עצבות כנזכר לעיל. ועל כן הביא לו יעקב יין בחינת שמחה כנ"ל. ועל כן קבל אז הברכות, כי עקר כל הברכות מקבלין על ידי שמחה

כנ"ל:

וזה בחינת חנכה. כי חנכה בחינת תודה הודאה כמו שאומרים וקבעו שמונת ימי חנכה אלו להודות ולהלל לשמך הגדול שזהו בחינת שמחה כנ"ל. וזה בחינת נר חנכה, כי שמן משחת קדש בחינת מחין, שעקר השגתם על ידי הבטישא וכו' בבחינת כתיב למאור שמשם מקבלין השמן זית זך להעלות נר תמיד שיאיר בכל העולמות מעלא לתתא ומתתא לעלא בבחינת נר לרגלי דבריד, ובבחינת וטובל בשמן רגלו (דברים לג), כי אור נר שמאיר על ידי השמן זה בחינת שמחה, כי האור משמח הכל וכמו שכתוב מאור עינים ישמח לב, וכמו שאומרים והתקין מאורות משמח עולמו וכו'. ועקר האור של כל האורות שבעולם נמשך מגדולי הצדיקים שהם בחינת משיח בחינת אור צדיקים ישמח, בחינת אור זרוע לצדיק ולישרי לב שמחה. כי עקר האור בשלמות יתגלה על ידי משיח שיבוא במהרה בימינו, בבחינת ערכתי נר למשיחי, ואפלו עתה במרירת הגלות כל קיומנו הוא רק על ידי אורו הגדול שמאיר בנו בהעלם והסתת על ידי גדולי הצדיקים שהם בחינת משיח, כי עקר שם משיח הוא על שם השמן שנמשח בשמן המשחה, שמן המשחה בחינת כתר בחינת נזר אלקיו על ראשו, שמשם מקבל השגת המחין שנקראים שמן משחת קדש על ידי הבטישא שהוא הכאת המחין בכתר, שזהו בחינת כשמן הטוב על הראש, בחינת כתר שהוא על הראש יורד על הזקן. זקן זה קנה חכמה בחינת השגת החכמה והדעת שמקבלין משם על ידי ההכאה בחינת בטישא כנ"ל, שזהו בחינת תליסר תקוני דיקנא שבהם כלולים כל המחין כידוע בכתבים שזהו שלש עשרה מדות שהתורה נדרשת בהן שהם כלל חכמות התורה ודרשותיה וחדושיה שזה עקר השגת המחין. וזה זקן אהרן שהוא הכהן הראש שאצלו כל הברכות וכו' כנ"ל, שירד על פי מדותיו כי השמן שהם חכמות המחין כל שלמותם להורידם עד למטה למטה לכל המדות של האדם להאיר בכלם להוציאם מאפלה לאורה להעלות מהיכלי התמורות שהם בחינת חשך וצלמות שמעצם החשך מהפכין וממירין הכל, וכל מה שמתגברין וממשיכין האור לשם ויוצאין מאפלה לאורה זה בחינת מלכות שעולה מבין הקלפות מהיכלי התמורות, ועקר האור הוא שמחה כנ"ל. ואז חוזרין ועולין עד שמקבלין הברכות עד שעולין עד התשעה היכלין וכו', וכן חוזר חלילה לטובה. וזהו כטל חרמון וכו' כי שם צוה ה' את הברכה, כי שם כל הברכה שעקרה ברכת השכל וכו' כנ"ל:

כי זה העניין נעשה בכל יום על ידי סדר התפלה והעבודה של כל יום ויום וכן בכל שבוע ובכל חדש ובכל שנה ושנה ובכל אדם ואדם לפי מדרגתו ולפי העת והזמן, וכפי קדשת הזמנים כגון שבת ויום טוב ויום הכפורים וכו' כמובן בהתורה הנ"ל שמבאר בהסדר כל העליות של התפלה עין שם ותבין. ובכלל ובפרט בכלליות ישראל ובפרטיות עם כל אחד ואחד. והעקר על ידי גדל כח הצדיקים בחינת משיח שמאירין בכחם נקדת השמחה בכל הירודים והשפלים מאד שזהו סוד מה שהתפאר זה שהיה בלא ידים שיכול לנגן כל היוד מיני נגינה שהם בחינת שמחה שהם רפואת הבת מלך וכו'. ועל כן התפאר בזה זה שהיה לו כח גדול ונורא בידיו (כמובא בספורי מעשיות בהמעשה של השבעה בעטלירס), כי עקר הברכה בידים שהוא ברכת השכל וכו', שעל ידי זה משיגין התשעה היכלין וכו' ששם מקור השמחה בחינת ושמחת עולם על ראשם וכו', ומשם ממשיכין בעצם כחם חכמה ועצות נוראות בלב כל החלושי כח מאד מאד לשמח נפשם גם כן. וכל אחד ואחד כפי מה שמתגבר להתקרב לאלו הצדיקים ולהטות אזנו ולבו לדבריהם היטב ולהאמין בהם עד שמכניס השמחה בלבו, כמו כן יוצא בכל פעם מהיכלי התמורות בכח הצדיק הנ"ל. כי זה כלל גדול שכל התקונים שבעולם נעשין רק על ידי גדולי הצדיקים שהם בחינת משיח. אבל אף על פי כן הם בעצמם אינם יכולים לעשות חפצם להיטיב עם כל אחד מישראל כי אם כפי התקרבותו אליהם, כי בהכרח שיהיה איזה אתערותא דלתתא כידוע:

אות כא

וכל זה הוא בחינת חנכה שהם ימי הודאה בחינת שמחה שממשיכין השמחה מקץ האחרון מבחינת שלמות הגאלה שתבוא על ידי משיח צדקנו שאז עקר הגדלת השמחה שזהו בחינת איתו אשלי ומושחו וכו' כנ"ל (באות יוד וכו'). וזהו בחינת נר חנכה, כי מלכות הרשעה התגרו בישראל ורצו לבטל עבודת בית המקדש ששם עקר השמחה וכל התקונים הנזכרים לעיל, ועל כן היה שם עשר קדשות, וההיכל קדשה התשיעית, כי שם מאירין התשעה היכלין. והפרכת המפסיק ומבדיל בין הקדש ובין הקדש קדשים. זה בחינת הפריסא הנ"ל, ועל כן אסור לכנס משם והלאה כי אם הכהן הגדול ביום הכפורים שהוא יום העשירי של עשרת ימי תשובה שהם כנגד העשר קדשות הנזכרים לעיל (ועין לקמן). ושם בבית המקדש כל עבודת הקרבנות שהם נעשים בשמחה כנזכר לעיל. ושמן המנורה וקטרת שהם משמחין הלב בבחינת שמן וקטרת ישמח לב. והם התגרו בזה ורצו לבטל כל זה חס ושלום, וגם רצו לבטל כל המצוות שהם כל שמחתינו, ועל כן היה הנס על ידי שמן דיקא, כי משמן המנורה היו

מדליקין בהיכל באהל מועד מחוץ לפרכת שהוא בחינת הפריסא הנ"ל, כדי להמשיך האור שהוא אור השגת המחין מבחינת לפני ולפנים על ידי ההכאה בהפריסה והמעכב כנ"ל. ועל כן התגרו בשמן זה ביותר וטמאו כל השמנים שהם כל השכליות והמחין, כי הם בחינת היכלי התמורות והחליפין שממירין ומחליפין הכל שמתגברין על האדם בעצבות הפרנסה ורבו תאוותיו, וכל מה שהעצבות מתגבר נתקלקל המת שהוא בחינת שמן משחת קדש וכן חוזר חלילה עד שכמעט כמעט אבדה תקותו חס ושלוש. אך הנס היה על ידי שמן שהיה חתום בחותמו של כהן גדול שנמשח בשמן המשחה שכלול מכל התקונים, שבו נמשחו כל כלי המשכן ובית המקדש וכל הכהנים ומלכות דוד משיח. כי אצל הכהן הגדול כל הברכות וכו' כנ"ל, ועל כן על ידי מעט שמן משחת קדש הזה חזרו ודלקו כל הנרות כי נעשה בו נס נפלא ונורא בגשמיות ורוחניות שלא היה בו להדליק כי אם יום אחד ודלק שמונה ימים. וכן ברוחניות לא היה יכול להאיר כי אם מעט לפי שעה, אבל הצדיקים בחינת כהן מתגברים בעצם כחם עד שמעט אור השמן של יום אחד מאיר בכל השבעת ימים שהם בחינת שבע מדות עד שנעשין בחינת שמונת ימי חנכה בחינת חנכת הבית המקדש שהוא כלל הדעת, כי כל מי שיש בו דעת וכו'. כי על ידי מעט השמן מאירין בחכמתם בלב איש הישראלי שישמח נפשו וכו' כנ"ל, ועל ידי נקדת השמחה הזאת מעלה אותו לפי בחינתו עד התשעה היכלין הנזכרים לעיל ומשם מאיר עליו השמחה ממקור השמחה שנמשך משם כנ"ל. ואזי כשמאירה השמחה יותר הוא חוזר ועולה יותר ויותר מהיכלי התמורות ועולה יותר לבחינת תשעה היכלין הנזכרים לעיל למקור השמחה, וכן חוזר חלילה לטובה. וזה בחינת נר חנכה מוסיף והולך, כי עקר הוא ההתחלה ובכל יום מוסיף והולך על ידי הארת השמחה שמקבל בכל פעם ממקור השמחה על ידי שהתגבר תחלה להמשיך על עצמו שמחה בכל מקום שהוא בתקף גלות נפשו, שזהו בחינת שמדליקין נר חנכה למטה מעשרה טפחים שהוא בחינת מקומות הנמוכים מאד, ולשם דיקא ממשיכין אור הקדוש והנורא הזה שנמשך בשרשו מאור הצדיקים שזכו להשגת התשעה היכלין וכו' כנ"ל. ועל ידי זה זוכה לתודה והודאה בשמחה לומר הלל וכו' בשמחה, ואז נתוסף אור השמחה. ועל כן ביום שני דחנכה הוא מוסיף והולך ומדליק שני נרות כי נתוסף האור. וכן ביום שלישי וכו' מוסיף והולך בכל יום וכנ"ל. ועל ידי קדשת הדלקת נר חנכה על ידי זה ממשיכין דרך זה על כל ימות השנה שירגיל בכל יום ובכל עת להמשיך על עצמו שמחה על ידי עמקות העצות האמתיות שגלו הצדיקים שנמשכין ממקור עליון מאד מבחינת תשעה היכלין הנ"ל עד שיזכה להעלות נפשו ממקום שהוא מהיכלי התמורות עד שיעלה וכו' כנ"ל:

אות כב

ועל-כן תכף אחר צווי מעשה המשכן בפרשת תרומה נצטוה מיד על הדלקת שמן המנורה קדם לכל עבודת הקרבנות, כמו שכתוב שם מיד ואתה תצוה וכו' ויקחו אליך שמן זית זך וכו', כי כל מעשה המשכן שהוא בחינת הבית המקדש, היה לתקן פגם העגל שהוא עקר התגברות היכלי התמורות בבחינת וימירו את כבודם בתבנית שור וכו' (תהלים קו), שזה בחינת כמה ימרוהו במדבר יעציבוהו בישימון (שם עח) וכו'. ועל כן היה התחלת תקון עבודת המשכן על ידי נרות המנורה שמדליקין באהל מועד מחוץ לפרכת ששם כלליות הרדיפה והמעכב וכו', כי תכף כשהתחילו לעסק בעבודת המשכן ונתנו נדבתם עליו בלב טוב בשמחה גדולה נמשך עליהם שמחה, ועל ידי זה התחילו לעלות בעליות הנזכרות לעיל עד שגמרו המשכן והדליקו מיד נרות המנורה בשמן משחת קדש שעל ידי זה ממשיכין אור השמחה ממקור השמחה וכנ"ל. ועל כן נסמך מיד פרשת מצות הדלקת נרות המנורה אחר מצות מעשה המשכן כנ"ל, וכן פרשת בהעלתך את הנרת נסמך מיד אחר חנכת המזבח, הינו כנ"ל. ועל כן גם עתה שנחרב הבית המקדש לא נשאר לנו מכל העבודות של הבית המקדש כי אם בחינת אור שמן המנורה שהוא בחינת אור נר חנכה, שזה בחינת שגם עתה בתקף גלותנו אנו ממשיכין עלינו אור השמחה מהקץ האחרון בבחינת איתנו אשלי ומושחו הנ"ל, בכח הצדיקים הגדולים שעל ידי זה יוצאין מהיכלי התמורות וכו' עד שנזכה לצאת מהגלות לגמרי ונזכה לשמחה של לעתיד כי בשם קדשך נשבעת לו שלא יכבה נרו לעולם ועד :

אות כג

וזה וטבל בשמן רגלו (דברים לג), כי צריכין להמשיך אור השמן שיאיר ברגלין ששם עקר אחיזתם להוציאם מהיכלי התמורות בבחינת נר לרגלי דברך וכנ"ל. ועל ידי זה 'ברזל ונחשת מנעליך' שמלבישין הרגלין בבחינת מנעלים של נחשת וברזל שלא יוכלו להתקרב אלינו וכו'. ועל כן מדבר תכף בשבח ישראל להגדיל שמחתם כמו שכתוב שם אין כאל ישרון וכו' עד אשריך ישראל וכו' וזה וכימין דבאך, שפרש רש"י שיהיו כל הארצות דובאות ומזיבות לך כסף וזהב, הינו בחינת עצם הברכה בחינת ברכת הידים הנ"ל. וזה אין כאל ישרון שזהו בחינת עצם העלמת השגתו, כי לית מחשבה תפיסה ביה כלל שזהו בחינת 'אין כא"ל ישרון' שאין שום דבר ולא שום שם וכנוי לכנותו ולדמותו בו בבחינת 'ואל מי תדמיוני ואשוח', כי כל השמות הם רק לאחר הצמצום שנמשכין על ידי הרדיפה והמעכב שאז משיגין התשעה היכלין בבחינת מטי ולא מטי וגם הם לא ידעין ולא

מתדבקין וכו', אך אחר כך ממשיכין משם שמותיו הקדושים ותארו וכו'. וזהו אין כא"ל ישרון שאף על פי שאין כאל ואי אפשר לתפסו בשום מחשבה אף על פי כן רוכב שמים בעזרך, כי ה' יתברך נקרא רוכב שמים על שם שהוא למעלה מהשמים שהם בחינת רקיע המבדיל בין מים למים בין מימי הדעת העליון שאין לנו שום תפיסא בו למים התחתונים וכו'. וה' יתברך נתן בנו כח להמשיך השגת הדעת דיקא על ידי זה על ידי הכאת הרדיפה בהמעכב שהוא בחינת פריסא בחינת רקיע המבדיל בינו ובינינו, והוא ברחמיו שהוא רוכב שמים כי הוא למעלה מהפריסא שהוא בחינת רקיע העליון, למעלה מראשי החיות שמשם כל בחינת רקיע ושמים ושמי השמים שכלם הם בחינת פריסא הנ"ל שהוא בין כל דרגא ודרגא ובין כל עולם ועולם עד לעלא ולעלא וכו', והוא יתברך למעלה מכלם בחינת רוכב שמים, הוא בעזרנו להאיר לנו משם אורו האין סוף בבחינת מטי ולא מטי על ידי הכאת הרדיפה בהמעכב שהוא בחינת שמים כנ"ל. וזה ובגאותו שחקים, ששם שוחקין מן לצדיקים, מן בחינת הדעת כמובא, ובהשמים העליונים בחינת שחקים, שם שוחקין מן בחינת מזון הצדיקים שהוא הדעת העליון שיש בו כל הטעמים שנמשך על ידי הרקיעים שהם בחינת פריסות המבדילים וכו', כי בכל עולם ובכל דרגא יש בחינת רקיעים המבדילים וכו' שכל השגת הדעת על ידם דיקא. וזהו מענה אלקי קדם כי מזה נעשין התשעה היכלין שהם בחינת מעון ודירה לאלקי קדם. כי על ידם משיגין אורו האין סוף בבחינת מטי ולא מטי שזהו בחינת דירתו יתברך בחינת מעון אתה היית לנו וכו'. וזהו ומתחת זרעת עולם, שנופלין הזרועות וההתגברות של הסטרא אחרא על ידי התגברות הידים והזרועות דקדשה ששם כל הברכות וכו' כנ"ל. ועל ידי זה ויגרש מפניך אויב וכו', כי יפלו באין תקומה בבחינת וימדדם בחבל השכב אתם ארצה וכו' כנ"ל. וזה אשריך ישראל מי כמוך עם נושע בה' וכו', סיום זה סיום וכלל כל הברכות שברכם משה שסים באשרי כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, כי העקר לזכות לכל זה הוא על ידי אשריך ישראל שזהו בחינת אשרינו מה טוב חלקנו וכו' שאומרים בכל יום שצריך להמשיך על עצמו שמחה גדולה על ידי זה כנ"ל, שעל ידי זה עקר כל התקונים הנזכרים לעיל, כי עקר התקון על ידי שמחת המצוה שזהו בחינת אשריך ישראל וכו'. ובזה פתח דוד תהלים אשרי האיש וכו' כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה שמשה סים באשרי ודוד התחיל מזה. כי דוד משיח שמחת ישראל שכל עסקו בחינת תודה והלל שזהו בחינת תהלים שכלול מכל יוד מיני נגינה שזה כל חיותנו. כל זה נמשך על ידי בחינת אשרי בחינת אשריך ישראל בחינת אשרינו וכו', שצריכין לשמח עצמו בזה בכל יום ובכל עת ובכל שעה אשרי הזוכה לזה אמן כן יהי רצון:

וזה ויפגע במקום, בחינת פגיעת והכאת הרדיפה בהמעכב שהוא בחינת כתר שנקרא מקום כמו שמבאר בהתורה הנ"ל על פסוק ברוך כבוד ה' ממקומו. כי משם עקר שרש כל המקומות שבעולם שנמשכו ונתהוו על ידי כמה צמצומים שנבראו על ידי זה. וזה בחינת מה שמבאר בלקוטי תנינא סימן פג שתכלית הידיעה דלא נדע זה בחינת מקומו של עולם וכו' עין שם. וילן שם כי בא השמש, ביאת השמש זה בחינת הסתלקות ומניעות האור שבא על ידי בחינת המעכב, כי שמש בחינת אור השכל שרודף להשיג האור אך המעכב מונע אותו וכו' כנ"ל. ועל כן וילן שם, כי עקר השנה הוא בחינה זאת, כי ביום על ידי עבודת התפלה ותורה ומצוות בשמחה נמשכין המחין על ידי בחינה זאת של הכאת הרדיפה בהמעכב וכו' כנ"ל, אבל מחמת היגיעה של הכאת הרדיפה בהמעכב הם מכרחים להסתלק אחר התפלה רק שנשאר רשימו וכו', אבל אחר כך לעת ערב מסתלקין לגמרי כמבאר בכונות האר"י ז"ל. וזה בחינת וילן שם כי בא השמש שראה יעקב שאי אפשר עתה להשיג המחין בשלמות כי עדין לא נשלם הברור מהיכלי התמורות שאי אפשר להשיג ברכת המחין כי אם על ידי זה כנ"ל, ועל כן וילן שם כנ"ל, גם וילן שם מרמז על הגליות כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, כי משם כל הגליות שבאים על ידי קלקולי הדורות שאינם מבררים כראוי מהיכלי התמורות והרבה מקלקלים רחמנא לצלן עד שמחמת זה גם גדולי הצדיקים אבות העולם אינם יכולים להשיג כרצונם כמובא. ועל כן הכרח ללון שם בחינת שנה ובטול עד שיברר כראוי ויבוא למבקשיו. וזה בחינת הבא לטהר מסייעין לו אומרים לו המתן שנאמר על כל אחד מישראל הרוצה לטהר וכו', כמו שמבאר בסימן ו', וכן נאמר על הצדיק העוסק לטהר את ישראל וכו'. ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו, שלקח וברר מאבני המקום בחינת ברור אותיות וניצוצות שהם בחינת אבני קדש שנפלו להיכלי התמורות שהם אבני נגף בבחינת תשתפכנה אבני קדש וכו', והצדיק מברר האבנים טובות שהם אבני קדש שהם אותיות התורה מהיכלי התמורות וישם מראשותיו שמקשרם לתוך הראש והשכל. וישכב במקום ההוא, שישן מתוך דברי תורה, וזה מרמז על כל אדם שכשרואה שמונעין אותו כמו שמונעין, צריך לקשר במחשבתו דברי תורה ולהוציא מחשבתו מרעיונים רעים ולקשר במחשבתו דברי תורה עד שישן מתוך דברי תורה שזהו עקר בחינת הברור מהיכלי התמורות. כי זה בחינת תשובת המשקל שהוא עקר תקון פגם הברית שהוא פגם המחשבה שכל תקונו על ידי זה דיקא, כמו שמובא על מאמר רבותינו זכרונם לברכה בהינו דעל (בסימן כז בהתורה רציצא עין שם). וזהו וישכב במקום ההוא במקום ההוא דיקא שהוא המקום שפגע בו שהוא בחינת המעכב וכו' כנ"ל, כי דיקא לשם קשר מחשבתו בקשר אמיץ עד שישן, כי כך צריך כל אחד לפי בחינתו, כי אף על פי שרואה שמעכבין את מחשבתו כמו שמעכבין, הוא צריך לעשות את שלו לברר מהמחשבות רעות ולקשר מחשבתו לבחינת מקומו של עולם שהוא בחינת מקום ההוא שפגע בו יעקב, ואף על פי

שאינו יכול עדין להשיג ולהבין משם כלל אף על פי כן תהיה מחשבתו קשורה שם על ידי אבני המקום שהם בחינת אותיות התורה עד שיישן מתוך דברי תורה שזהו בחינת וישכב במקום ההוא כנ"ל. ויחלם והנה סלם מצב ארצה וראשו מגיע השמימה וכו', שראה שזה כלל עבודת האדם בזה העולם שצריך לירד אל הארץ הגשמי הזה ששם אחיזת היכלי התמורות ולברר משם וכו', ולעלות בכל העליות הנזכרות לעיל על ידי זה הסלם שראשו מגיע השמימה שהם בחינת הפריסה העליונה וכו' כנ"ל בחינת כתר שדרך שם כל השגת התשעה היכלין וכו' כנ"ל. וזה מרמז סלם, כי סלם בגימטריא קול כמובא שזה בחינת הקל קול יעקב, שעל ידי זה כל התגברותו של איש הישראלי נגד כל הסטרא אחרא והיכלי התמורות שכלם כלולים בבחינת עשו, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה בזמן שהקול קול יעקב אין הידים ידי עשו, שאין לו שום כח. וזהו הקל קול יעקב שני קולות, כי עקר השלמות הוא בחינת שמחה שעל ידי זה כל השגת אור האין סוף וכו' כנ"ל, ועקר השמחה הוא בחינת קולות בחינת חמש קולות הנ"ל שהם קול ששון וקול שמחה וכו', בחינת חדות ה' הוא מעזכם שהוא בחינת הן יתן בקלו קול עז וכו' כמו שמובא במקום אחר, אבל מחמת התגברות הגלות שעקרו גלות הנפש שהעקר על ידי התגברות העצבות הנ"ל שמשם כל הצרות רחמנא לצלן, על כן צריכין לצעק בכל יום הרבה ועקר קול הצעקה הוא לזכות לצאת מהעצבות מיגון לשמחה כנ"ל שזהו ויצעקו וכו', וישמחו כי ישתקו וכו' שנאמר במזמור הודו הנ"ל. כי צריכין לצעק הרבה כדי לזכות לשמחה שהוא העקר כנ"ל:

וזה בחינת הקל קול יעקב שני קולות. בחינת קול של שמחה וקול צעקה ואנחה כדי לזכות לשמחה, ועל כן קול אחד חסר ואחד מלא כמובא, כי קול צעקה, הוא חסר כי אין זה שלמות, כי עקר השלמות הוא קול שמחה רק שצריכין לצעק קול צעקה על צרותיו שהם בחינת חסרונות שעקרים מחסרון השמחה. ועל כן הקל קול יעקב אחד חסר ואחד מלא וכנ"ל. וכל זה מרמז בבחינת הסלם שראה יעקב שהוא בגימטריא קול, הינו בחינת קולות שעקרים קול שמחה שעל ידי זה עקר העליה מארץ לשמים בחינת סלם מצב ארצה וראשו מגיע השמימה וכנ"ל. והנה מלאכי אלקים שהם הצדיקים בחינת ברכו ה' כל מלאכיו וכו' כמו שמבאר בזהר הקדוש, עולים ויורדים בו. כי צריכין כמה וכמה פעמים לעלות ולירד שזהו בחינת עיל ונפיק רצוא ושוב וכו', כי המלאכה לא ליום אחד ולא לשנה אחת, וכמבאר לעיל שצריכין כמה פעמים לעלות ולירד וכו' כל אחד לפי בחינתו, עד שיזכה לבחינת השגת התשעה היכלין הנזכרים לעיל. ועל כן צריכין בכל יום ויום התבודדות ושיחה וצעקות הרבה וכו'. והעקר להתגבר בכל יום ובכל עת בשמחה וכו', וכמו שמבאר הרבה בדברינו בזה, וכמבאר במקומו בסימן כה בלקוטי תנינא ובמקום אחר מעלת ההתבודדות, וסים ושאר כל היום יהיה בשמחה הינו כנ"ל. והנה ה' נצב עליו וכו', כי רק על ידי זה משיג אלקותו שהוא בחינת אור האין סוף שמשיג על ידי בחינת התשעה היכלין שזוכה על ידי השמחה וכו' כנ"ל. ויאמר אני ה' אלקי אברהם וכו' הארץ אשר אתה שכב עליה שהוא ארץ ישראל לך אתננה ולזרעך, כי עקר כל זה זוכין רק בארץ ישראל ששם

עקר המקום שהוא הבית המקדש שכלול מכל העשר קדשות שהם בחינת התשעה היכלין שהם כלל המחין עם הכתר שהוא בחינת קדשה העשירית בחינת יום הכפורים בחינת קדש קדשים וכו' כנ"ל. והיה זרעך כעפר הארץ, עפר הארץ הוא בחינת כלל המקום הגשמי בתכלית הגשמיות ושרשו הוא מקום העליון שהוא בחינת המעכב שהוא בחינת מקומו של עולם שמשם שרש מקום הגשמי הזה ששם כל הנסיון והבחירה, ומחמת הקלקולים נאחזו בחינת היכלי התמורות בבחינת המקום הגשמי ששם כל אחיזתם כידוע וכנ"ל, ושם כל אחיזת העצבות בחינת ארורה האדמה בעבורך בעצבון תאכלנה. וכל האבות עסקו בתקון זה כידוע, אבל אברהם ויצחק לא היתה מטתם שלמה כי יצא מהם עשו וישמעאל שמהם כל הגליות בחינת עצבות, ועל כן לא נתבררה ונזדככה האדמה עדין. אבל יעקב היה מטתו שלמה, ועל כן נתברך והיה זרעך כעפר הארץ דיקא, ופרצת ימה וקדמה צפנה ונגבה שהוא נחלה בלי מצרים כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, כי הוא זכה לתקן חטא אדם הראשון ביותר עד שסוף כל סוף יגמר את שלו, כי בית האחרון יהיה בבחינת יעקב כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, כי הוא מעלה עפר הארץ שהוא תכלית המקום הגשמי עד שרש המקום שהוא בחינת מקומו של עולם וכו' כנ"ל. ועל כן נתבשר והיה זרעך כעפר הארץ ופרצת ימה וקדמה וכו'. שבכל המקומות שירדו ישראל יברר ויעלה אותם משם, בבחינת אם יהיה נדחך בקצה השמים משם יקבצך וכו', כי כל זה מרמז על הגואל צדק שיצא ממנו שהוא מאיר בכל דור ודור בכל זרע ישראל לשמחם ולחזקם בכחו הגדול ובעצותיו העמקות, עד שיעלה אותם מכל המקומות הרעים שבעולם שנדחו לשם ששם התגברות היכלי התמורות מאד, ומכלם יקבצם ויעלה אותם ויתקנם בבחינת ופרצת ימה וקדמה וכו', שזהו בחינת יאמרו גאולי ה' וכו' ומארצות קבצם ממזרח וממערב וכו' וכנ"ל:

וזה ונברכו בך כל משפחת האדמה ובזרעך, בחינת הברכות הנזכרות לעיל שמקבלין על ידי שמבררין מהיכלי התמורות על ידי השמחה שהוא בחינת קול בחינת סלם הנ"ל כנ"ל. והנה אנכי עמך, בחינת עלית המלכות שהיא שכינת אלקותו שהיה בבחינת גלות בהיכלי התמורות ועל ידי עבודתו כנ"ל ברר משם, ובשרו ה' יתברך והנה אנכי עמך שהוא יתברך עמו תמיד בכל מקום שהוא, שעל ידי זה עקר הכח לברר ולהעלות מלכותו יתברך על ידי שיודעין שבכל מקומות ממשלתו וה' יתברך עמו תמיד אפלו במקומות החיצונים חס ושלוש שזהו בחינת גם כי אלך בגיא צלמות לא אירא רע כי אתה עמדי. ושמרתוך בכל אשר תלך, בחינת שמירת הרגלין שהם כלי ההליכה וכנ"ל. והשיבתוך אל הארץ הזאת, שמכל הירידות והעליות תשוב אל הארץ הזאת שהוא ארץ ישראל ששם הבית המקדש ששם עקר השגת התשעה היכלין הנ"ל כנ"ל. כי לא אעזבך וכו', ודרשו רבותינו זכרונם לברכה שהבטיחו על הפרנסה בחינת לא ראיתי צדיק נעזב וכו' (מדרש רבה בראשית פרשה סט), הינו שהבטיחו שיקבל ברכת הידים הנ"ל שהוא בחינת ברכת הפרנסה שקבל יעקב מיצחק אביו כמו שכתוב ויתן לך האלקים מטל השמים וכו'. כי אף על פי שמבאר שם שעקר הוא ברכת השכל, אבל אצל הצדיקים הגדולים

הכל אחד. כי על ידי ברכת הפרנסה מקבלין ברכת השכל, כי אכילתם ופרנסתם הוא בקדשה גדולה עד שאכילתם ופרנסתם בעצמו הוא בחינת ברכת השכל, כי מקבלין המח והשכל על ידי אכילתם כמו שמבאר במקום אחר. וייקץ יעקב משנתו ויאמר אכן יש ה' במקום הזה ואנכי לא ידעתי. ואנכי לא ידעתי זה בחינת תכלית הידיעה דלא נדע שהוא בחינת המקום בחינת כתר בחינת המסדר והמישב שהוא בחינת המעכב כנ"ל. ועל ידי זה דיקא עקר השגת אלקותו על ידי הכאת הרדיפה בהמעכב כנ"ל. וזהו שאמר יעקב אכן יש ה' במקום הזה ואנכי לא ידעתי שדיקא על ידי ואנכי לא ידעתי בחינת המעכב הנ"ל על ידי זה דיקא השגתי עתה אלקותו כי יש ה' במקום הזה, כי דיקא על ידי המעכב בחינת מניעת הידיעה עד שיתישב, על ידי זה משיגין אור האין סוף וכו' כנ"ל. וזה בחינת מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה אין התורה מתקימת אלא במי שמשים את עצמו כאינו יודע, כי דיקא על ידי העדר הידיעה שהוא בחינת המעכב הנ"ל על ידי זה דיקא זוכה להשגת התורה שהוא השגת המחין, (וזה בחינת מה שמובא בדברינו בהלכות תפלין הלכה ה ובמקום אחר שדרכו זכרונם לברכה היה לומר בכל פעם שעתה אינו יודע כלל ואחר כך באיזה זמן השיג השגות נוראות וכן כמה פעמים כל ימי חייו), כי אצל כל ידיעה והשגה יש בחינת תכלית הידיעה דלא נדע וכו' ועין מזה במקום אחר. ואחר כך זוכין על ידי זה דיקא שבטל עצמו וידע שאינו יודע כלל, על ידי זה דיקא זוכה אחר כך להשיג מה שמשיג מהעדר הידיעה אל הידיעה שזהו בחינת והחכמה מאין תמצא, מאין דיקא, והכל על ידי שמחת המצוה וכנ"ל. ויירא ויאמר מה נורא המקום הזה, כי שם בבחינת פגיעת הרדיפה בהמעכב שהוא בחינת ויפגע במקום כנ"ל שם עקר היראה עלאה בחינת ויסתר משה פניו כי ירא מהביט אל האלקים, שכשהמח רודף לראות ולהשיג נופל עליו יראה מבחינת המעכב והמסדר הנ"ל. וזה בחינת יראת ה' ראשית דעת בחינת ראשית חכמה יראת ה', זה בחינת כתר בחינת המעכב שהוא ראשית הדעת והחכמה, כי הוא למעלה מהמחין שמעכב המחין שזה בחינת יראה בחינת כי ירא מהביט וכו'. ועל ידי זה עקר השגת החכמה בחינת ראשית חכמה יראת ה' שכל טוב וכו', כי דיקא על ידי היראה בחינת ירא מהביט הנ"ל על ידי זה משיגין שכל טוב וכו' כנ"ל. וזהו אין זה כי אם בית אלקים שהוא הבית המקדש, שראה והבין שאי אפשר להשלים תקון השגות אלו בשלמות כי אם כשיבנה בית אלקים שהוא הבית המקדש האחרון שיבנה בזכותו כמו שדרשו רבותינו זכרונם לברכה, כי שם כל השגת התשעה היכלין כנ"ל. ועל כן אמר בלשון אין זה שמרמז על כל החרבנות כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, הינו שאף על פי שהוא משיג עתה מה שמשיג ורואה מה שרואה, אבל עדין אין זה תכלית ההשגה כי אם בית אלקים שהוא הבית האחרון, שאז דיקא יתתקן הכל ויתבררו היכלי התמורות ונזכה כלנו לשמחה עצומה בחינת כי בשמחה תצאו, ואז דיקא יתתקן כל הנ"ל בשלמות. וישכם יעקב בבקר, כאור היום שאז נעשין כל העליות הנזכרות לעיל על ידי תקון התפלה כנ"ל. ויקח את האבן וכו' ויצק שמן על ראשה, זה בחינת שמן משחת קדש שהם בחינת המחין כידוע שמשם נמשך שמן

המנורה שהוא בחינת שמן של נר חנכה. כי כל האורות וההשגות שהם בחינת נר ה' נשמת אדם נמשכין רק על ידי הרדיפה והמעכב הנ"ל, והמעכב הוא בחינת אבן שנראה שמעכב כאבן ומונע האור, אבל באמת על ידו עקר האור כנ"ל, שזהו בחינת ישת חשך סתרו וכו' שהוא בחינת כתר כידוע בחינת המעכב הנ"ל, ודרשו רבותינו זכרונם לברכה ושמא תאמר לפנים אין אור תלמוד לומר מננה נגדו עביו עברו ברד וגחלי אש וכו'. ועל כן גם בגשמיות כל התהוות אור האש הוא על ידי הכאה דיקא על ידי שנתן ה' יתברך בינה לאדם הראשון במוצאי שבת לקח שני אבנים וכו'. וזה בחינת אעא דלא סליק ביה נורא מבטשין ליה וכו', שכל זה נמשך בשרשו מבחינת הכאת הרדיפה בהמעכב שמשם נתהוין תשעה היכלין וכו' דלאו אנון נהורין וכו', כי הם גבוהים מכל האורות ומשם דיקא המשכת כל האורות שבעולם. ועל כן עקר הדלקת הנרות הוא בעת הקטרת בחינת שמן וקטרת ישמח לב וכו'. וזה אם יהיה אלקים עמדי בחינת מלכות בחינת אלקים מלכי מקדם, שזה בחינת עלית המלכות הנ"ל. ושמרני בדרך הזה אשר אנכי הולך, בחינת שמירת ותקון נצח הוד יסוד שהם כלי ההליכה וכו'. ונתן לי לחם לאכל ובגד ללבש, בחינת ברכת הידים שהוא ברכת השכל שמתלבש בפרנסה וכו' כנ"ל. ועל כן באמת לחם מרמז לחמא דאורייתא ובגד ללבש בחינת חלוקא דרבנן לבושין דנשמתא, כי הכל אחד אצל הצדיקים כנ"ל. ושבתי בשלום אל בית אבי, אב בחכמה. ושבתי דיקא. שמכל מקום שיהיה שם, ישוב בשלום אל השכל והחכמה שהוא בחינת בית אבי כנ"ל. הן כשיכרח לירד למטה לבחינת היכלי התמורות יברר משם וכו' עד שיעלה וישוב אל השכל בשלום, והן כשירדף השכל בבחינת רדיפא הנ"ל לא יהרס חס ושלום, רק ישוב על ידי תקון המסדר והמישב בשלום אל השכל עד ששיג אור האין סוף בבחינת מטי ולא מטי וכו' כנ"ל. וזה והיה ה' לי לאלקים, כי אלו ההשגות הם עקר המשכת אלקותו עליו. והאבן הזאת וכו' יהיה בית אלקים, שכלול מכל התשעה היכלין עם הפריסא הנ"ל ששם השראת אלקותו יתברך שהם בכלליות בחינת עשר קדשות שהם שרש העשרה מאמרות שבהם נברא העולם שהם בחינת עשרת הדברות. וזה וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך, סוד מעשר ומעשר מן המעשר, שהכל בשביל ברכת השכל שמכל ההשפעות שמקבלין ישראל צריכין לתן מעשר ומעשר מן המעשר אל הכהנים והלויים. כי הכהנים אצלם כל הברכות כנ"ל על ידי עבודתם בבית המקדש בשמחה שמעוררים הלויים העוסקים בשיר בכל כלי שיר שהוא בחינת עשרה מיני נגינה להמשיך שמחה, שעל ידי זה עקר כל התקונים הנזכרים לעיל, ועל כן צריכין לתן להם מעשרות הנזכרים לעיל כדי שיהיה נמשך הברכה על ידם לכל ישראל שעקר הברכה הוא ברכת השכל שכלול מעשר כנ"ל. וזה בחינת וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך. וזה שאיתא במדרש הנעלם עלים וירדים בו כדא אתמר נגילה ונשמחה בו, הינו כנ"ל כי העליה והירידה הוא כפי השמחה בו יתברך שעל ידי זה עקר כל התקונים הנזכרים לעיל כנ"ל:

אות כה

וזה בחינת מלחמת יעקב עם שרו של עשו בחינת ויאבק איש עמו וכו'. ואמרו רבותינו זכרונם לברכה שהוא שרו של עשו, כי זה ידוע שכל מלחמתם היתה בענין הגליות שהאיש הנ"ל רצה להתגבר להאריך הגליות ורצונו היה להגביר כל כך עד שחס ושלום לא יוכלו לצאת משם, כי מחמת שרואין שקץ הגאלה סתום ונעלם מאד מאד על כן הם אומרים שיתגברו חס ושלום עד שחס ושלום אפס תקוה, ועקר התגברותם הוא גלות הנפש מה שמתגברים בכל פעם על כל נפש ונפש של ישראל כמו שמתגברים, שמזה עקר אריכת הגלות הכללי כידוע. וכבר מבאר שעקר התגברות הקלפות הוא על ידי העצבות כנ"ל, ולא היה אפשר להתגבר עליהם מחמת הענין שכתבנו לעיל שהא תליא כל מה שמתגברין בעצבות מתגברין התאוות משגל וממון וכעס וכו', וכן להפך כל מה שהתאוות מתגברין העצבות מתגבר. וכפי התגברותם אי אפשר לעלות ולעסק בתפלה ותקוניה כראוי לעלות למקום שצריכין לעלות ששם מקור השמחה וכו'. על כן כמעט אבדנו בענינו לולא ה' עזרתה לנו ששולח לנו בכל דור צדיקי אמת שהם עוסקים בתקוננו ולוחמים עבורנו. וזה בחינת מלחמת יעקב הנ"ל שממנו עקר התחלת קדשת ישראל, והוא עקר שמחת ישראל בחינת יגל יעקב ישמח ישראל, כי יעקב בחינת אמת כמו שכתוב תתן אמת ליעקב וכו', ואמת הוא אור הפנים שהוא בחינת חיים בחינת שמחה כמו שמבאר בהתורה צוית צדק (בסימן כג לקוטי חלק א), כי עקר השמחה שהוא החיות הוא על ידי נקדת האמת שבלב איש הישראלי שנפשו יודעת מאד קדשת אמונת ישראל שזה כל שמחתנו, בחינת אנכי אשמח בה', בחינת כי בו ישמח לבנו, וכמו שכתוב ואבואה וכו' אל אל שמחת גילי וכו', בחינת ישמח ישראל בעושיו. וכל אדם כפי מה שהוא אם יזכר את עצמו שאף על פי כן הוא מזרע ישראל והבדילנו מן התועים בכמה בחינות וכו', יכול לשמח את עצמו בכל מקום שהוא על ידי זה. ועל כן עקר השמחה הוא בחינת קדשת יעקב שהוא בחינת אמת שנשרש בנו בכל אחד מישראל. אבל הבעל דבר והסטרא אחרא מתגרה באיש הישראלי מאד על זה ביותר, ובתחלה מסיתו ומחטיאו חס ושלום ומונע אותו מעבודת השם יתברך ומטרידו בטרדת הממון והפרנסה וכו', ואחר כך הוא מוסיף להתגבר עליו במרה שחורה ועצבות מאד, ובפרט כשמתעורר באיזה התעוררות לעשות איזה דבר שבקדשה בכונה ולשוב לה' יתברך, שאז הוא מתגבר עליו בעצבות יותר שזה מזיק מאד כמובא בספרים הרבה מזה ובפרט בדברי אדוננו מורנו ורבנו זכרונם לברכה, וכמו שמבאר בלקוטי תנינא סימן מח, שתכף כשהאדם רוצה להתקרב לה' יתברך הוא עברה גדולה כשיש לו עצבות וכו'. וכן דבר עמנו הרבה הרבה בזה וכמבאר מזה בספריו הקדושים, וכמובן בהתורה הזאת

'אמצעותא', שעקר גלות ישראל גלות השכינה הוא העצבות. וזה היה כל מלחמתו של יעקב עם האיש שנאבק עמו שרצה להגביר הגלות ולהאריכו מאד שעקר הגלות הוא העצבות כנ"ל. וירא כי לא יכל לו, כי כנגד יעקב בעצמו אין לו שום כח כי היה קדוש וטהור מאד בקדשת הברית ולא היה לו שום פגם בזה שמשם כל העצבות כידוע. ועל כן באמת זכה שהוא עצם השמחה עצם האמת כנ"ל. אבל בעוונותינו הרבים התגבר ויגע בכף ירכו ואיתא שנגע בבניו ובדורות האחרונים שהם בחינת רגלין בחינת עקבות משיחא שבהם נגע. כי עקר התגברותם הוא בבחינת רגלין ששם אחיזת הקלפות שהם העצבות בחינת סטרא דמותא בחינת רגליה ירדות וכו', ועל ידי זה ותקע כף ירך יעקב וכו', שמזה נמשך 'על כן לא יאכלו בני ישראל את גיד הנשה', ואיתא שזה בחינת תשעה באב שבו נחרב הבית המקדש שבא על ידי התגברות הבכיה והעצבות בחנם, בבחינת ויבכו העם בלילה ההוא אתם בכיתם בכיה של חנם אני אקבע לכם בכיה לדורות, כי עתה צריכין לבכות בתשעה באב ובחצות לילה על חרבן בית המקדש כדי להמתיק הדין בשרשו לתקן הבכיה והעצבות הנ"ל ובשביל אלו הנפשות שהם יוצאי ירכו של יעקב לחם עמו יעקב הרבה :

וזה ויאמר שלחני כי עלה השחר ויאמר לא אשלחך כי אם ברכתני, הינו שהאיש הנ"ל סבר מאחר שנגע בכף ירך יעקב בבחינת רגלין להגביר שם העצבות חס ושלוש יניחו יעקב לצאת ממנו ולפטרו, אבל יעקב בעצם כחו אמר לא אשלחך כי אם ברכתני, זה בחינת מה שכתב רבנו זכרונו לברכה על פסוק ששון ושמחה ישיגו ונסו יגון ואנחה ומובא לעיל מזה, שהיגון ואנחה רוצים לברח ולנוס כשמתגברים בשמחה, אבל צריכין לחטף את היגון ואנחה להכניסו בעל כרחו לתוך השמחה וכו', וזהו בחינת הנ"ל שהשר של עשו שמשם כל הגליות, כי ממנו כל העצבות והיגון ואנחה רצה לילך מיעקב כשעלה השחר, כי ראה שאז כל אחד מישראל מתגבר לחטף הציצית והתפלין בזריזות בשמחה ואומרים פסוקי דזמרה ושירות ותשבחות הרבה בשמחה, שבזה מעלין בכח הצדיקים את ניצוצות הקדושים מהיכלי התמורות עד שעולים בכל העליות הנזכרות לעיל. על כן אמר ליעקב שלחני כי עלה השחר שהגיע זמני לומר שירה, כי כל המלאכים למעלה אומרים שירה בשמחה כי זה כל חיותם וקיומם, וכמו שכתב אדוננו מורנו ורבנו זכרונו לברכה שנקרא מדור המלאכים שחקים על שם השחוק והשמחה וכו'. אבל כל קטרוגם של כמה מלאכים הוא על האדם שבעולם הזה שאומרים מה אנוש וכו', כי אין ראוי לו לומר שירה בשמחה מחמת שמשקע בזה העולם שמלא תאוות שהם עצבות וכו' והם מתגרים בו. אבל אינם יודעים שאדרבא זה עקר השיר והשבח והשמחה של ה' יתברך כשעולה השמחה מזה העולם העשיה שמלא עצבות יגון ואנחה, כשמתגברים בכח הצדיקים ומהפכים יגון ואנחה דיקא לששון ושמחה וכו' כנ"ל. ועל כן אמר לו יעקב לא אשלחך וכו', כי אתה רוצה לעלות למעלה ולומר שם שירה שהוא בחינת שמחה, ובכאן בזה העולם אתה רוצה להפיל את בני בעצבות, ובראותך שעלה השחר והם מתגברים בשמחת המצוות אתה רוצה לילך מהם, לא כן הדבר כי אני תופסך בעל כרחך ואיני מניחך כי אם ברכתני שהוא בחינת שמחה. כי כל הברכות

הם בחינת ברכת ה' היא תעשיר ולא יוסיף עצב עמה וכו', כי אני רוצה לתפס אותך בעל כרחך להפך אותך לשמחה בחינת ברכה שאתה בעצמך תשמחנו שזהו בחינת ששון ושמחה ישיגו ונסו יגון ואנחה וכו' כנ"ל, שזהו בחינת ברצות ה' דרכי איש גם אויביו ישלים אתו, שזהו בחינת מה שמבאר שם על איתנו אשלי ומושחו שאתם בעצמכם על כרחכם וכו', בבחינת והביאו את כל אחיכם את בני ישראל מנחה לה' וכו', הינו שהעובדי כוכבים בעצמם יתהפכו לשמח את ישראל, ובכח השמחה הזאת ממשיכין גם עתה עד שחוטפין את היגון ואנחה שיתהפך לשמחה שהוא בחינת ברכה שזהו בחינת לא אשלחך כי אם ברכתני וכו'. וזה שמובא שאמר לו שעתה אי אפשר לך לומר שירה עד שישראל יאמרו תחלה שירה, כמו שכתוב ברוך יחד כוכבי בקר והדר ויריעו כל בני אלקים, הינו שאמר לו שעתה מתחיל קדשתי שהוא קדשת ישראל שיצאו ממני, שמעתה אין לכם רשות לומר שירה עד שבני יאמרו תחלה ועל כן אני תופסך עד שתברכני ותתהפך מיגון ואנחה לששון ושמחה לשמח את בני עד שיזכו לברך מהיכלי התמורות. כי זה עקר הברור בשלמות כשממירין ומחליפין מרע לטוב שמהפכין מיגון ואנחה לששון ושמחה שעל ידי זה זוכין לילך ולהודיע אלקותו יתברך בכל העולמות, שזהו בחינת תקון נצח הוד יסוד כלי ההליכה שזהו בחינת השירות והתשבחות שאומרים ישראל, עד שעולין עד הכתר שהוא המסדר ששם עלית יעקב כמובא שקדשת יעקב עולה עד הכתר וכו'. ואז דיקא כשישראל יאמרו שירה בשמחה אז דיקא תוכל לעלות ולומר שירה גם כן, כי עתה שכבר התחיל ממני קדשת ישראל עתה אי אפשר לכם לומר שירה עד שיאמרו בני תחלה. וזה דיקא על ידי שמהפכין היגון ואנחה לשמחה שזהו בחינת לא אשלחך כי אם ברכתני שאתה בעצמך דיקא תתהפך לברכני ולשמח את בני

אות כו

ויאמר לא יעקב יאמר עוד שמך כי אם ישראל כי שרית עם אלקים ועם אנשים ותוכל, שהודה לו על כל זה ואמר לו לא יעקב יאמר עוד שמך שהוא בחינת שיש לך עוד מלחמה עם בחינת הרגלין בבחינת וידו אחזת בעקב עשו וכו', כי אם ישראל יהיה שמך שמורה שכבר נצחת המלחמה כי שרית עם אלקים ועם אנשים ותוכל, זה בחינת מה שמבאר למעלה שעל ידי שמחת המצוה עולין עד הכתר שהוא המסדר, ואז המחין מכין בהפריסא ומשיגין התשעה היכלין וכו'. אבל אי אפשר לפעל כל זה כי אם על ידי בחינת מי יימר שהוא על ידי שיורדין להיכלי התמורות ומעלין הקדשה משם וכו' כנ"ל. וזהו בחינת כי שרית עם אלקים שהוא בחינת

צמצום העליון בחינת המעכב הנ"ל שהוא בחינת כתר שנקרא גם כן אלקים כמובא בכתבי האר"י ז"ל, הינו כי כשהרדיפה מכה בהמעכב והמסדר והמעכב מונע וכו', ואף על פי כן הוא מתגבר וממשיך משם השגת התשעה היכלין זהו כמו מלחמה בחינת כי שרית עם אלקים עם המסדר והמישב וכו'. וזה ועם אנשים שהם עשו ולבן שהם בחינת היכלי התמורות ותוכל שנצחת כלם, כי אי אפשר להשתרר עם אלקים עם בחינת המעכב ולקבל ולהשיג משם מה ששיג, כי אם על ידי שהשתרר עם אנשים שהם בחינת היכלי התמורות על ידי שהתגבר לברר ולהעלות הקדשה משם כנ"ל. וזה שברכו המלאך שיהיה שמו ישראל כי שרית עם אלקים בחינת המעכב וכו'. וזה על ידי ששרית עם אנשים בחינת היכלי התמורות ותוכל לכלם, ועל כן שמך ישראל וכנ"ל. וזהו שמובא שם ישראל הוא בחינת שיר א"ל, הינו בחינת שיר ושמחה, כי עקר ההתגברות בחינת כי שרית וכו' הוא על ידי השמחה וכנ"ל:

אות כז

וזה ויזרח לו השמש-לרפאותו מצלעתו, ואמרו רבותינו זכרונם לברכה שהאיר לו אור השמש שיאיר לעתיד כמו שכתוב וזרח לך יראי שמי שמש צדקה ומרפא וכו', שהוא בחינת אור הגנוז לעתיד כמובא בזהר הקדוש, הינו בחינת אור הנזכר לעיל שמשגיגין על ידי שמחת המצוה שהוא בחינת קדשת יעקב כנ"ל, שעל ידי זה עולה עד הכתר שהוא המסדר ומשיג האור בבחינת מטי ולא מטי וכו' שזה האור הוא בחינת אור הגנוז וכל אורות השכליים שמקבלין עתה כלם נמשכין משם כמובא בזהר הקדוש כמו שמבאר במקום אחר. אבל גדולי הצדיקים זוכין גם עתה להשיג זה האור על ידי כל הנ"ל שזה בחינת השמש שיתגלה לעתיד שעל ידי זה נתרפא מצלעתו, הינו כי כבר מבאר שהא תליא כל מה שמתגברין יותר בשמחת המצוה זוכין להשגת אורות הנזכרים לעיל, וכל מה שמשגיגין ביותר אורות הנזכרים לעיל כמו כן זוכין לשמחת המצוה ביותר וכו' כנ"ל. וזהו בחינת ויזרח לו השמש הנ"ל שיעקב בגדל כחו זכה שהאיר לו השמש בתקפה שהוא בחינת אור הגנוז בחינת אורות הנזכרים לעיל שזכה אז שיאיר לו באור נפלא שיתגלה לעתיד עד שעל ידי זה נתרפא מצלעתו שהוא מה שנגע בכף ירכו דהינו ביוצאי ירכו בפרט בדורות האחרונים להגביר עליהם העצבות וכו' כנזכר לעיל. כי על ידי תקף השגת אור הנ"ל שזכה יעקב אז שהוא בחינת ויזרח לו השמש וכו' כנ"ל, על ידי זה זכה לרפאות צלעתו שהוא לרפאות יוצאי ירכו שרפואתם על ידי השמחה שממשיך עליהם ממקור השמחה שהוא אור הנ"ל שהוא בחינת ושמחת עולם על ראשם. כי באמת כל כחנו וחיותנו עתה בעמק

הגלות הזה שמתגבר העצבות וכו' כנ"ל, הוא רק על ידי נקדת השמחה שממשיכין עלינו גדולי הצדיקים בחינת יעקב בהשגתם העצומה שזהו בחינת ויזרח לו השמש לרפאות צלעתו מה שנגע בכף ירכו וכנ"ל. וזהו בחינת איתו אשלי ומושחו הנ"ל שממשיכין השמחה ממקור השמחה שיתגלה לעתיד שאז יאיר אור הגנוז וכנ"ל. וזה בחינת מה שמובא לעיל שהתפאר שיכול לרפאות הבת מלך שרפואתה על ידי שמחה וכו' וכנ"ל:

וזה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה שחזר יעקב על פכים קטנים. ואיתא שהם בחינת ניצוצות קטנים שרצה להגביה ולברר אותם גם כן. הינו כנ"ל שעקר השגת אור הנ"ל הוא על ידי בחינת מי יימר על ידי שמבררים ניצוצות מהיכלי התמורות וכו' כנ"ל:

אות כח

גם איתא שפך מרמז על פך השמן בחינת ויצק שמן על ראשה שהוא בחינת צפחת השמן לא תחסר בחינת שמן המשחה שהיה בו ברכה, כי ממנו נמשחו כהנים ומלכים וכלי שרת וכלו קים לעתיד לבוא, כי כל זה בחינת שמן של נר חנכה הנ"ל שהיה הנס נפלא על ידי בחינה זאת שדלק שמן מעט שמונה ימים, כי היה בו בחינת ברכה הנ"ל שבשביל זה טרח יעקב אז להמשיך על ישראל בחינת ברכת השמן הנ"ל שהוא ברכת השכל וכו', ואז נתקנא בו המלאך והתגרה בו עד שיעקב בעצם כחו נצחו עד שהכרח לברכו, דהינו שהוא בעצמו יתהפך לברכה בחינת שמחה כנ"ל עד שהאיר אור הנ"ל שהוא בחינת אור הגנוז וכו' כנ"ל:

אות כט

וזה בחינת מה שאיתא בכונות חנכה לכוון בכל לילה שם אהי"ה פעמים אהיה שעולה אמת, ולעורר בכל לילה מדה אחת מיי"ג מכילין דרחמי עד נוצר ששם כלול עד ונקה וכו', ושם אהיה הנ"ל יכוון בכל לילה בצרוף מיחד וכו', שכללותם הם שלשה אהיה, ביודין בההין באלפין וכו' עין שם. הינו כי עקר כלל הכונה הוא להמשיך בחינת שמחת המצוה מעולם הבא לעולם הזה, שזה העקר שנתגבר לזכר בכל עת תכלית העולם הבא שאז לא ישאר מן האדם ולא מן תאוותיו והבליו וכספו וזהבו שום דבר כי אם

נקדת המצוה שזכה לסגל בחייו. ועל כן כשבא לעשות איזה מצוה צריך להתגבר לעשותה בשמחה עצומה עד אין סוף כי רק זה חיותו וקיומו לנצח, ואפלו אם עשה מה שעשה ועכשו נעשה עמו מה שנעשה אף על פי כן ישמח ביותר, כי אדרבא הוא צריך לשמח ביותר שהוא גם הוא בעצם שפלותו וגריעותו וכו' זוכה לעשות מצוה להתעטף בציצית ולהניח תפלין ולתן איזה צדקה וכו' שזהו בחינת ששון ושמחה ישיגו ונסו יגון ואנחה, שחוטפין היגון ואנחה ומכניסין אותו לתוך השמחה וכו' כנ"ל (וכמו שמבאר מזה בהלכות פריה ורביה הלכה ד עין שם). וכל זה ממשיכין עתה על ידי מצות הדלקת נר חנכה שהוא להמשיך קדשת השמחה של שבת לששת ימי החל כמו שמבאר בהתורה ימי חנכה הם ימי הודאה (סימן ב בלקוטי תנינא) עין שם, וכל זה זוכין על ידי בחינת אמת שהוא בחינת יעקב שהוא עצם השמחה שבלב כנ"ל, כי לפי נקדת האמת שבלב בודאי ראוי לו לשמח מאד בשעת עשית איזה מצוה, כי האמת שבלב יודע שלא ישאר להאדם שום דבר כי אם נקדת המצוה וכו' כנ"ל. וזה בחינת שם אהיה. בחינת אהיה פעמים אהיה שעולה אמת כי אהיה בחינת כתר שהוא בחינת כח המסדר והמישב את המחין כמו שמבאר שם על פסוק ואהיה עמך ואברכך. ושם מקור השמחה בחינת ושמחת עולם על ראשם. ושם שרש בחינת אור השמן בחינת שמן המשחה שהוא בחינת כתר בחינת נזר אלקיו על ראשו, שממנו נמשכין כל אורות השמנים כנ"ל, שזהו בחינת אורו של משיח שנקרא על שם שנמשח בשמן המשחה, כי מחמת שהוא יזכה לזה בתכלית השלמות יותר מהכל על כן נקרא בשם משיח על שם שמן המשחה, והוא שמחת ישראל שמאיר בהעלם בישראל גם עתה על ידי גדולי הצדיקים להכניס בנו נקדת האמת שזוכה לשמח בעשית המצוות גם עתה בעמק הגלות שרק זה הוא קיומנו וחיותנו כנ"ל. ומשם ממשיכין אור נר שמן של חנכה שנעשה על ידי הכהן הגדול שנמשח בשמן המשחה. (כי אף על פי שאז בימי בית שני כבר נגנז שמן המשחה, אף על פי כן כל קדשת הכהן הגדול נמשך משם מאהרן הכהן הראש שנמשח שעל ידי זה קבל קדשתו לדורות):

וזה שמבקשים שלח אורך ואמתך המה ינחוני יביאוני אל הר קדשך ואל משכנתיך, שהוא הבית המקדש שהוא בחינת התשעה היכלין הנ"ל, ואבואה אל מזבח אלקים אל אל שמחת גילי שיזכה לשמחה. וכל זה על ידי שלח אורך ואמתך שהוא אור האמת שהוא אורו של משיח כמו שפרשו חכמינו זכרונם לברכה על פסוק זה, שזהו בחינת אור שמן של חנכה שעקרו להאיר נקדת האמת שבלב עד שיזכה להמשיך קדשת הבית המקדש קדשת התשעה היכלין ששם מקור השמחה בחינת ואבואה אל מזבח אלקים אל אל שמחת גילי וכנ"ל, ואודך בחינת הודאה וכנ"ל. ושם אהיה הנ"ל בשלשה צרופין שכלם עולים בגימטריא חותם כידוע בכתבים, הינו בחינת חותם של השמן של חנכה שהיה חתום בחותמו של כהן גדול. ועקר החותם הוא אמת, כי חותמו של הקדוש ברוך הוא אמת, כי אמת בחינת אהיה פעמים אהיה כנ"ל, כי אהיה בחינת כתר בחינת המסדר והמישב בחינת הפריסא והמעכב וכו' כנ"ל שזהו בחינת חותם שחותם בעד המחין ומעכבם שימתינו עד שיתישבו שעל ידי זה דיקא עקר

השגת המחין. ועקר כלל כל ההשגות הוא אמת כמבאר בכמה מקומות שעקר החכמה הוא אמת, וכמו שכתבו גם כל חכמי המחקרים שעקר החכמה הוא אמת, בפרט בהשגת אלקות. ועקר כלל ההשגה של כל אחד הוא בחינת תכלית הידיעה דלא נדע רק להמשיך על עצמו אמונה שהוא בחינת אמת על ידי שרואין השגת הצדיקים שעל ידי זה נתחזק האמת והאמונה בלב כל אחד מישראל מי שמישים לבו אל דבריהם באמת. נמצא שעקר האור בחינת שמן המנורה שבו נעשה הנס של חנכה, נמשך על ידי בחינת החותם שהוא המעכב וכו' כנ"ל. ועל כן היה הנס על ידי שהיה חתום בחותמו של כהן גדול וכנ"ל:

וזה בחינת אהיה שהוא בחינת אנא זמין למהוי כמו שמובא בהתורה קרא את יהושע, הינו שזה בחינת השמחה שבלב שסוף כל סוף אנא זמין למהוי, שבודאי יתהוה ממני איזה הויה. כי כל ההתהוות של האדם עתה בזה העולם הכל הבל וריק אפלו בחייו כידוע לכל, מכל שכן שמכרח למות ולשוב לעפר ויתבלה הכל, ועל כן אין זה שום הויה כלל רק אנא זמין למהוי שבודאי אני מוכן ומזמן שיהיה ממני איזה הויה לעתיד לנצח, כי בודאי ישאר ממני אז מה שישאר וכמו ששמעתי מפיו הקדוש זכרונו לברכה ענין זה לענין התחזקות בשמחה וכו'. וכל ההשאה הוא נקדת המצוות כנ"ל. וזה בחינת אהיה אנא זמין למהוי שזה עקר השמחה כנ"ל. וזה בחינת מה אנו מה חיינו וכו', כי הכל הבל לבד וכו', הינו כנ"ל שאין להאדם שום הויה כלל רק מה שישאר ממנו נקדת התורה והמצוות וכנ"ל. ועל כן אומרים תכף אחר כך אשרינו וכו' וכנ"ל. כי הכל הבל ואין הויה בעולם כי אם אשרינו וכו'. דהינו שמחת קדשת ישראל שמיחדין שמו יתברך בכל יום וכו' שזה בחינת שמחת המצוות כי כל מצותך אמונה וכנ"ל:

וזה בחינת מה שצריכין לכוון בכל לילה בצרוף אחר כמו שאיתא בכונות, כל זה לתקן ולברר בחינת היכלי התמורות שמתגברין בכל פעם בשקרים וחליפין ותמורות שונות שהם הרעיונים רעים והבלבולים וכו', שכלם בחינת שנויים וחלופים ותמורות ועל כן צריכין לתקן בכל פעם על ידי שם אהיה פעמים אהיה בצרוף מיחד וכל צרוף עולה אמת כמו שמבאר שם, כי כפי התגברות השנויים של התמורות שלהם כן צריכין להתגבר לברר מהם על ידי שימשיך על עצמו אמתת האמת על ידי עצות טובות שיש בהם וכו' כמה שנויים לטובה, לפעמים על ידי תורה ומצוות לפעמים על ידי תפלה לפעמים על ידי שיחה וכו', שכל זה נמשך מבחינת צרופים שונים של שם אהיה הנ"ל שהוא בחינת אמת כנ"ל, כי צריכין להפך הכל לטובה שזהו בחינת ששון ושמחה ישיגו הנ"ל. וכפי התגברות העצבות של היכלי התמורות, כן צריכין להפך הכל לששון ולשמחה שזהו בחינת עוונות נתהפכין לזכיות, בחינת ביום ההוא יבקש עון ישראל ואיננו כנ"ל. ועל כן בכל יום ממשיכין צרופים מיחדים של שם אהיה שהוא בחינת אמת כפי התקון והברור שצריכין לברר משנוי התמורות וכנ"ל, כי האמת הוא אחד, אבל מצד המקבלים יש בו כמה שנויים לטובה (כמו שמבאר במקום אחר בסימן רנא לקוטי חלק א) כפי הברור

שצריכין, שהעקר על ידי האמת שמבטל כל השקרים והשנויים הנמשכין מהיכלי התמורות, ועל כן הדלקת נר חנכה שהוא בחינת אור האמת צריך לכוון צרוף מיחד בכל יום של שם אהיה פעמים אהיה שהוא עולה אמת כנ"ל. וזה בחינת מה שצריכין לכוון להמשיך תליסר מכילין דרחמי שהם "אל רחום וחנון", כי על ידי אלו השלש עשרה מדות של רחמים העוונות נתהפכין לזכיות שהם בחינת שמחה שזהו בחינת ששון ושמחה ישיגו ונסו יגון ואנחה, שזה בחינת הנס של חנכה, שהצדיקים בגדל כחם מהפכין הכל לטובה לששון ושמחה עד שכל אחד יכול להמשיך על עצמו אור השמחה הזאת שזהו בחינת הדלקת נר חנכה וכנ"ל:

אות ל

וזה בחינת מה שמצות הדלקת נר חנכה היא מעת יציאת הכוכבים עד שתכלה רגל מן השוק, כי עקר העצבות שהיא עקר גלות השכינה נמשך מבחינת פגימת הלבנה. כי המאורות הם בחינת שמחה כנ"ל, ובתחלה היו שניהם גדולים ועל ידי קטרוג הירח נתמעטה שזהו בחינת יהי מארת חסר, ומזה החסרון הוא יניקת העצבות בבחינת מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה מארת חסר דא לילית שמשם כל היללה והעצבות והמרה שחורה שהיא בחינת חשך. וישראל עם קדוש עוסקים בזה בעבודתם למלאות פגימת הלבנה כידוע, שהעקר על ידי עשית המצוות בשמחה, כי דיקא על ידי שמחת המצוה מתקנים פגימת הלבנה שהיא בחינת עצבות כנ"ל. ועל כן קדוש הלבנה נוהגין ישראל לקדשה בשמחה רבה, וכמו שכתוב בשלחן ערוך שנוהגין לעשות רקודין ומחולות בשעת קדוש לבנה, וכמו שמזכירין בברכת הקדוש ששים ושמחים לעשות וכו', כי קדוש הלבנה הוא תקון ומלוי פגימת הלבנה, וכמו שאומרים אז למלאות פגימת הלבנה וכו', ועל כן מקדשין אותה בשמחה, כי עקר תקון מלוי פגימת הלבנה הוא על ידי שמחה כנ"ל. ועל כן ישראל מונין ללבנה דיקא שהיא בחינת מאור הקטן, כי בשבת ישראל נאמר כי אתם המעט מכל העמים, ודרשו רבותינו זכרונם לברכה שאתם ממעיטין עצמכם כשאני משפיע לכם טובה וכו', שזהו בחינת שבח הצדיקים הגדולים שנקרא כל אחד קטן כמו הלבנה, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה צדיקים יקראו על שמך, יעקב הקטן, דוד הקטן וכו'. כי עקר שלמות השמחה משיגין הצדיקים והם ממשיכין השמחה עלינו, וכל שמחתם של הצדיקים הוא על ידי קטנות ושפלות וענוה דיקא, בבחינת ויספו ענוים בה' שמחה ואביוני אדם בקדוש ישראל יגילו, כי העובדי כוכבים והרשעים הכרוכים אחר העולם הזה כל שמחתם היא רק על ידי גאווה וגדלות, דהינו כשמשיגין איזה עשירות או כבוד וגדלה הם מתנשאים בעצמן ושמחים בזה. ועל כן באמת אין

שמחתם שמחה כלל, כי שמחתם מערבבת תמיד בבחינת לשחק אמרתי מהולל ולשמחה מה זו עושה, כי באמת בעסקי עולם הזה אין שום שמחה כלל, ועל כן נקרא כל שמחתם שחוק הכסיל שהיא עצבות ומרה שחורה כמו שאיתא בזהר ומובא בהתורה צוית צדק (בסימן כג), כי אחרית שמחה תוגה, כי מאחר שכל שמחתו הוא תאוות עולם הזה שמתגאה בעשרו וכיוצא, בודאי אין זה שמחה כלל. כי זה ידוע לכל שאין שום אדם ממלא תאוותו בעשרו כי אין אדם מת וחצי תאוותו בידו. וכל מה שיש לו יותר חסר לו יותר בפרט שעל פי רב מתנהג בגדולות עד שעתה חסר לו יותר באמת מבתחלה לפי הנהגתו עתה. וכן בכל התאוות בפרט שמכרח למות ולא במותו יקח הכל. וכן כל מה שיש לו גדלה וכבוד יותר הוא מתגאה בעצמו עד שחסר לו כל הכבוד וההתנשאות של כל העולם ומתקנא באחרים שיש לו גדלה וכבוד וכו' כידוע כל זה. ועל כן על ידי גדלות וגאווה אין שום שמחה כלל רק שנדמה שהם שמחים, אבל באמת כל שמחתם נהפכת ליגון בבחינת ואחרית שמחה תוגה וכנ"ל. אבל שמחת הצדיקים שהיא שמחת ישראל הוא על ידי הקטנות דיקא שהם קטנים בעיניהם כל כך שכל מה שמקבלים מה' יתברך הם שמחים בו, ואפלו כשיש להם יסורים ועניות חס ושלום הם שמחים ביסורים ומכל שכן כשמשיע להם איזה טובה הם מקבלים בשמחה ומוודים לה' יתברך בין בטיבו בין בעקו חס ושלוש כמו שכתוב בה' אהלל דבר באלקים אהלל דבר, ואינם מתגאים להתאוות בכל פעם יותר רק הם שמחים בחלקם כי יודעים שגם זה המעט הוא חסד חנם מאתו יתברך, וכל שמחתם היא שמחה נצחיית שממשיכין על עצמם שמחת המצוות שהיא שמחה אמתיית הקימת לנצח, וכל מה שהם קטנים בעיניהם יותר ויודעים שפלותם ביותר כמה וכמה פגמו וכו' הם מתגברים על ידי זה יותר לשמח בשמחת המצוה על שאף על פי כן הוא זוכה לעשות מצוה שזהו בחינת ששון ושמחה ישיגו ונסו יגון ואנחה הנ"ל וכמבאר מזה לעיל ובמקום אחר. ועל כן כשנחם ה' יתברך את הלבנה מפגימתה אמר לה צדיקים יקראו על שמך יעקב וכו', כי כל נחמתה היא שמחה שהיא תקון פגימת הלבנה. על כן אמר לה שצדיקים יקראו קטנים על שמך שעל ידי זה כל שמחתם על ידי קטנות ושפלות, שזאת השמחה קימת לנצח בחינת שמחת המצוה שזהו עקר תקון פגימת הלבנה כנ"ל. וזהו בחינת מה שנתן להלבנה את הכוכבים להפיס דעתה כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, זה בחינת ומצדיקי הרבים ככוכבים לעולם ועד שהם הצדיקים המצדיקים את הרבים שהם מצדיקים ומזכים את הרבים שמכניסים בהם שמחה שזה עקר התקון על ידי שמוצאים בהם נקדות טובות של המצוות בכל אחד ואחד אפלו בהגרוע שבגרועים וכמבאר בדברינו בזה הרבה. וכמו שמבאר על פסוק ועוד מעט ואין רשע וכו' שזה בחינת אזמרה לאלקי בעודי וכו'. שזהו בחינת ומצדיקי הרבים ככוכבים שהם בחינת נקדות המאירים ומשמחים לב ישראל שהם מפיסין דעתה של הלבנה על פגימתה שהיא בחינת עצבות ומרה שחורה כי על ידי בחינת ומצדיקי הרבים ככוכבים נתמלא אורה כי הם משמחים נפשות ישראל שזה עקר תקון פגימתה כנ"ל:

וזה בחינת מה שהדלקת נר חנכה שהיא בחינת המשכת שמחת המצות כנ"ל הוא מעת יציאת הכוכבים בחינת ומצדיקי הרבים ככוכבים שהם הצדיקים המשמחים לב ישראל על ידי נקדת המצות כנ"ל עד שתכלה רגל מן השוק שזה עקר התקון הנעשה על ידי שמחת המצוה שהיא להעלות הרגלין שמשם עקר יניקת הסטרא אחרא שהיא בחינת עצבות כנ"ל, כי על ידי שמחת המצוה מעלין המלכות וכו' עד שהמצוה הולכת לעורר כל העולמות לעבודת ה' יתברך שזה בחינת עלית הרגלין שמעלין הרגלין מיניקת הסטרא אחרא עד שילכו בכל העולמות לעוררם לה' יתברך. וזהו בחינת עד שתכלה רגל מן השוק שהוא מקום אחיזת החיצונים להעלות הרגלין משם על ידי הדלקת נר חנכה שהיא בחינת שמחת המצוה שזוכין על ידי מצדיקי הרבים ככוכבים וכנ"ל:

אות לא

וזה שהשיב דוד למיכל כשאמרה לו מה נכבד היום מלך ישראל (שמואל ב ו) וכו' על שבזה עצמו והקטין עצמו כל כך כשהעלה הארון שהיה מפוז ומכרכר בשמחה עצומה וכו'. והשיב לה לפני ה' אשר בחר בי מאביך וכו' ונקלתי עוד מזאת וכו'. הינו שהשיב לה שאדרבא זהו כל תקף שמחתי מחמת שאני קטן בעיני באמת כל כך שעל ידי זה דיקא בחר בי ה' מאביך להיות מלך ותתקימה מלכותי וכמו שדרשו רבותינו זכרונם לברכה (יומא כב) אין ממנין פרנס על הצבור אלא אם כן קפה של שרצים תלויה מאחריו שאם תזוח דעתו עליו וכו'. ובשביל זה לא נתקימה מלכותו של שאול שלא היה בו שום דפי וכו', כי עקר עלית המלכות דקדשה הוא על ידי שמחה כמו שמבאר בהתורה הנ"ל, ועקר השמחה היא על ידי ענוה וקטנות דיקא שהיא להיות קטן בעיניו באמת כמו דוד שאמר ואנכי תולעת ולא איש חרפת אדם ובזוי עם וכו', ובזה בעצמו היה משמח את עצמו שאף על פי כן גמל ה' יתברך עמו חסדים כאלה. וכן הוא בכל אדם לפי מדרגתו. ועל כן השיב לה כראוי, כי זה עקר שמחתי מה שאני מבזה עצמי ומקטין עצמי כל כך בשביל לשמח בשמחת הארון עם הלוחות שהם כלל התורה כלל שמחת ישראל, כי אני שמח לפני ה' אשר בחר בי למלך מאביך על ידי זה דיקא, ונקלתי עוד מזאת והייתי שפל בעיני וכו' (שמואל ב הנ"ל), כי אני בעיני נקל ונבזה עוד יותר מזה וזה דיקא הוא תקף שמחתי שאף על פי כן אני זוכה עם ישראל להעלות הארון למקומו. וכן הוא בכל אחד מישראל, שאדרבא כל מה שרוצים להרחיקו משמחה מחמת שפלותו ופגמיו המרבים מאד צריך להתחזק להיות שמח בכל כחו על ידי זה דיקא ולהפך היגון ואנחה לשמחה, כי אף על פי כן אני מלבש בציצית ואומר קריאת שמע וכו' בכל יום וכיוצא בשארי נקודות המצות

וכנ"ל, שזהו בחינת מלוי פגימת הלבנה שהוא בחינת מלכות דוד שתתקיים לנצח על ידי זה כנ"ל. ועל כן אומרים בשמחה בשעת קדוש הלבנה דוד מלך ישראל חי וקים, כי עקר החיות והקיום לנצח הוא בחינת שמחה שיזכה כל אחד על ידי התקרבותו לצדיקים שמרימין נקדות המצוות של כל אחד למקומו בבחינת תודיעני ארח חיים שבע שמחות את פניך וכו', שעקר חיי עולם הבא הוא בחינת שמחה שזהו בחינת דוד מלך ישראל חי וקים, כי דוד הוא בחינת כלל שמחת ישראל כי הוא בחינת בדחא דמלכא כמו שאיתא בזהר הקדוש, כי זכה לעשרה מיני נגינה שהם כלל השמחה ועל כן מזכירין זאת בשעת קדוש הלבנה וצועקין בשמחה גדולה דוד מלך ישראל חי וקים, כי עקר תקון פגימת הלבנה הוא על ידי שמחה שהוא בחינת דוד שזכה למלכות דקדשה על ידי זה לנצח כנ"ל:

ועל-כן באמת אמרו רבותינו זכרונם לברכה אלמלא לא זכו ישראל להקביל פני אביהם שבשמים אלא פעם אחת בחדש דים. וכמו שאומרים זאת בברכת קדוש הלבנה בשמחה, כי זה עקר קדשת וזכות ישראל שזוכין בזה העולם הכלה והנפסד וכו', לשמח בשמחת האמונה הקדושה שזהו בחינת קדוש הלבנה שהוא מלוי הלבנה מפגימתה על ידי זה כנ"ל. ועל כן בודאי אלמלא לא זכינו בזה העולם אלא להקביל פני אבינו שבשמים פעם אחת בחדש על ידי קדוש הלבנה דינו, כי כל זכויותינו וחיותנו הוא שמחת המצוה שזהו בחינת קדוש הלבנה וכנ"ל מכל שכן וכל שכן שאנו עושים כמה מצוות בכל יום ומיחדין שמו יתברך פעמים בכל יום:

אות לב

וזה וישב יעקב בארץ מגורי אביו וכו' אלה תלדות יעקב יוסף וכו'. ודרשו רבותינו זכרונם לברכה במדרש רבה מגורי אביו לשון גרים שהיה יעקב מגיר גרים. ואיתא בדבריו זכרונו לברכה בסימן רכח שזהו בחינת מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה בקש יעקב לישב בשלוח קפץ עליו רגזו של יוסף, כי זה שעוסק לגיר גרים בהכרח שיהיו לו יסורים ומחלקת וכו'. וכן הוא בכל אדם שאלו הגרים ובעלי תשובה הרוצים לשוב אל ה' על ידי הצדיק בהכרח שיהיה עליהם גם כן כמה מיני מחלקת ויסורים והתגרות וכו' בכל פעם כי אי אפשר להתקרב באמת לה' יתברך כי אם על ידי זה כמבאר בדברינו הרבה בזה. וכמו שמבאר בסימן ע"ב שהוא להתחזק בכל פעם כנגד היצר הרע וכו' עין שם. ועל כן על כל אחד ואחד מישראל הרוצה לשוב לה' יתברך נאמר בקש יעקב לישב בשלוח קפץ עליו וכו'. והתקון לכל זה הוא בחינת יוסף בעצמו, בחינת אלה תלדות יעקב יוסף, ופרש רש"י הפשתני הזה נכנסו גמליו טעונים פשתן הפחמי תמה אנה

יכנס כל הפשתן הזה?! היה פקח אחד השיב לו ניצוץ אחד יוצא ממפוח שלך ששורף כל הפשתן כך וכו', והיה בית יעקב אש ובית יוסף להבה ובית עשו לקש ניצוץ יוצא מיוסף שמכלה ושורף הכל. כי יעקב ראה כל האלופים הכתובים למעלה תמה וכו' מה כתיב למטה אלה תלדות יעקב יוסף וכו' ניצוץ אחד וכו'. וכן פרש רש"י בפסוק ויהי כאשר ילדה רחל את יוסף ויאמר שלחני וכו', ופרש רש"י משנולד שטנו של עשו וכו' אש בלא להבה אינו שולט וכו', הינו כי יוסף הוא בחינת הצדיק האמת שיכול לשמח את לב כל אחד מישראל ולהפך היגון ואנחה לשמחה, שעל ידי זה מלהיב את לב ישראל לה' יתברך וכמו שמבאר בסימן ט בלקוטי תנינא כי הצדיק הוא בחינת איש אשר רוח בו שמנשב העפרוריות שהוא בחינת עצבות מלב איש הישראלי כדי שיוכל להתלהב לה' יתברך וכו' עין שם. וזה בחינת יוסף שנאמר בו הנמצא כזה איש אשר רוח אלקים בו, כי יוסף הוא בחינת הצדיק שיכול לירד לתוך כל היכלי התמורות ולהוציא כל הנפשות משם כל אחד ואחד מעמק נפילתו כל מי שרוצה להתאחז בו, כי בודאי מי שאינו רוצה כלל מכל שכן כשחולק וכו', בודאי אי אפשר לעזר לו ועליו נאמר באזני כסיל אל תדבר כי יבוז לשכל מליך, אבל כל מי שחס על נפשו עדין וחפץ בחיים אף על פי שנפל כמו שנפל יכול הצדיק בחינת יוסף להוציאו משם, כי יוסף ירד לכל היכלי התמורות בבחינת לעבד נמכר יוסף, עבדות בחינת עצבות כמובא במקום אחר שנמשך מזהמת הנחש שהוא בחינת חס שממנו יצא מצרים שנתקלל עבד עבדים יהיה וכו' כמובא, ויוסף עבר בכל זה, והיה לו נסיונות עצומים בתאווה זאת שנמשך מעצבות והיה בבית האסורים כמה שנים, ועל ידי זה עבר בכל בחינות היכלי התמורות ויצא מהם בשלום, אף גם זכה לתוספות קדשה עצומה על ידי זה שזהו בחינת יוסף בחינת ישמע חכם ויוסף לקח. ועל כן יש לו כח להפך הכל לטובה להפך היגון ואנחה לשמחה, שזהו בחינת מה שהתנבאה רחל כאשר נולד יוסף ואמרה אסף אלקים את חרפתי, כי על ידי בחינת יוסף הצדיק שיכול לעבר בכל היכלי התמורות ולצאת משם בשלום על ידי זה יתבטלו כל החרפות הבאין משם, ואחר כך קראה שמו יוסף לאמר יוסף ה' לי בן אחר, הינו שאמרה שלא די שעל ידו יתבטלו החרפות בחינת אסף אלקים את חרפתי, אף גם יהיה לו כח להפך החרפות לכבוד להפך היגון ואנחה לשמחה שזהו בחינת יוסף ה' לי בן אחר, בחינת מעשים טובים המשמחים הלב בחינת בן חכם ישמח אב, כי עקר תולדותיהן של צדיקים הם מעשים טובים, הינו שדיקא על ידי החרפות וכו' יוסף בן אחר שהוא הולדה דקדשה להוסיף להוליד על ידי זה דיקא שמחה וטוב בבחינת התהפכות היגון ואנחה לשמחה, שכל זה בחינת יוסף כמו שכתוב למחיה שלחני אלקים לפניכם וכו', וכמו שכתוב ואתם חשבתם לרעה אלקים חשבה לטובה למען עשה כיום הזה להחיות עם רב. ואיתא בספרים על זה אשריהם בעלי תשובה כי למחיה שלחם אלקים וכו' ולטהר המקומות אשר נפצו שם לקרב ניצוצי קדשה למקומם וכו' שכל זה בחינת ירידה תכלית העליה בחינת הנ"ל שנתהפך הכל לטוב לששון ושמחה וכנ"ל. ועל כן דיקא בחינת יוסף יכול להלהיב את הלב לה' יתברך, ועל ידי זה ישרף את כל בחינת אלופי עשו ויהפך

הכל לשמחה ולטובה. וזהו וישב יעקב, וישב דיקא, בחינת כח המסדר והמישב שזכה יעקב בחינת השכל הקדוש שרודף תמיד להשיג האור אין סוף וכו' כנ"ל, כי השכל נקרא יעקב כמו שמבאר כמה פעמים. וזהו וישב יעקב שזכה לבחינת המסדר והמישב. וזהו בארץ מגורי אביו על ידי שהיה מגיר גרים שזהו בחינת מי יימר הנ"ל שיכול לירד להיכלי התמורות וכו'. אך בכל פעם מתגרים בו ובהנלוים אליו מאד מאד ואין מניחים אותו וכו' לישוב בשלוח כלל. והתקון לזה הוא אלה תלדות יעקב יוסף וכו', שהצדיק בחינת יעקב בחינת השכל הקדוש מוליד בקדשתו בחינת יוסף שהוא בחינת תוספת קדשה בכל פעם כי אינו נופל לזקנה דסטרא אחרא בשום אופן, רק הוא מוסיף קדשה ודעת בכל פעם עד שיכול להפך כל היגון ואנחה לשמחה בבחינת ויספו ענויים בה' שמחה וכו' ועל ידי זה נעשה בחינת בית יוסף להבה שמלהיב אש הקדשה של יעקב כי הוא איש אשר רוח אלקים בו שמנשב העפרורית מכל אחד מישראל כנ"ל, ועל ידי זה ניצוץ אחד יוצא מבחינת יוסף ששורף את כל אלופי עשו שהם כלל כל המניעות והסטריין אחרנין שמהם כל העצבות והחלישות הדעת וההתגרות וכו' וכו' שמתגרין בכל אחד ואחד, כי על ידי ניצוץ אחד של אור האמת שמכניס בלב איש הישראלי עד שמלהיב את לבו לה' יתברך על ידי זה מכלה ושורף את כל המונעים וכו'

אות לג

וזה וישראל אהב את יוסף מכל בניו כי בן זקנים הוא לו. זקנים לשון רבים, כי הוא עוסק תמיד להגביר בכל פעם הזקנה דקדשה על בחינת הזקנה דסטרא אחרא, כי יש זקן דסטרא אחרא שעסקו תמיד להפיל את האדם לידי זקנה דהינו להחליש את דעתו כאלו הוא זקן במעשיו וכו' שעל זה הזהיר אדוננו מורנו ורבנו זכרונו לברכה וכן שמענו מכמה צדיקים שאסור להיות זקן וכו' והכנעתו על ידי זקן דקדשה שהוא בחינת זקן ויושב בישיבה האמתית בחינת זקן זה קנה חכמה, שהוא בחינת יוסף שהוא מוסיף קדשה וחיות בכל פעם וכו' וכמבאר מזה בדברינו הרבה (ועין בהלכות תפלין הלכה ה). וזהו בחינת כי בן זקנים הוא לו לשון רבים שבכל פעם מוסיף זקנה דקדשה על זקנה דקדשה שהוא בחינת יראת ה' תוסיף ימים להכניע ולבטל בחינת זקנה דסטרא אחרא שעל זה התפלל דוד אל תשליכני לעת זקנה וכו', כי צריכין להתחדש בכל פעם מחדש בבחינת וקווי ה' יחליפו כח וכו' שזהו עקר בחינת זקנה דקדשה שזהו בחינת יוסף הצדיק שנקרא על שם זה יוסף על שם שהוא מוסיף קדשה ודעת שהוא עקר החיות בכל פעם וכנ"ל:

אות לד

ודע כי מובן בכתבים שיעקב ויוסף יחד עולים שלש עשרה פעמים שם הויה ברוך הוא. וכבר הובא לעיל באות כ"ט שכוונות חנכה הם להמשיך שלש עשרה תקוני דקנא שהם בחינת שלש עשרה מדות של רחמים ושצריך לכוון בשמונת ימי חנכה בכל לילה שם אהי"ה פעמים אהי"ה שעולה אמת וכו', ועקר שרש השלשה יחודים שעולים נר עקרם הוא יחוד העליון שהוא הויה אהי"ה. עין בפרי עץ חיים בכוונות חנכה ותבין כל זה. רק זה שכתבנו בכאן מענין יעקב ויוסף שעולים שלש עשרה פעמים שם הויה זה אינו מבאר שם בכוונות חנכה כי אם במקום אחר. ועל פי דברינו הנ"ל לעבדא ולעצות טובות מבאר הכל על נכון, כי זה ידוע שעקר ויסוד כל השמות הוא שם הויה ברוך הוא, הוא בחינת עצם האמת בחינת ואמת ה' לעולם, וכל היחודים שעוסקים הצדיקים וכל ישראל ליחד השמות על ידי מצוות ומעשים טובים הכל הוא כפי הברור שמבררים ניצוצות הקדושים מעמקי הקלפות שזהו בחינת מה שמבאר בהתורה הזאת אמצעיתא דעלמא וכו', שזהו בחינת מי יימר וכו' וכנ"ל. והעקר על ידי שמחזקים עצמן באמת ובאמונה בה' יתברך ובתורתו וצדיקיו האמתיים שמודיעים לנו עצם נוראות נפלאות קדשת כל מצוה ומצוה אשר הם חיינו וכל קיומנו לנצח עד שזוכים לעשות המצוה בשמחה שעל ידי זה עקר עלית השכינה בחינת מלכות מן הגלות עד שעולה בכל העליות הנ"ל עד שנעשין בחינת תשעה היכלין הנזכרין לעיל דלא מתדבקין ולא מתידעין וכו', שמשם שרש כל היחודים וכל השגת אלקות של צדיקי אמת, כמובן למשכיל בספרי אמת. והעקר הוא נקדת האמת כנ"ל, שזהו בחינת אהיה פעמים אהי"ה שעולה אמת שצריכין לכוון בכל לילה וכו', אבל זה מובן שם שלהמשיך האמת הזה אי אפשר כי אם על ידי שם העצם שהוא שם הויה ברוך הוא שצריכין ליחדו עם שם אהי"ה וכו' כנ"ל, וכל זה נעשה על ידי צדיקי אמת שהם בחינת יעקב ויוסף שהם מאירין האמת בלב כל אחד מישראל על ידי שמנשבין ומנפחין העפרורית שהיא העצבות מלב איש הישראלי עד שהלב בוער לה' יתברך במדה כראוי. ושרש זה האש הקדושה הוא בחינת יעקב בחינת בית יעקב לאש. אבל עקר התלהבות האש כראוי הוא על ידי בחינת יוסף בחינת בית יוסף להבה וכו' ועל ידי זה בוער האש כראוי לה' יתברך בבחינת רשפיה רשפי אש שלהבת י"ה עד אשר מים רבים שהם הסטרא אחרא המתגרים להגביר העצבות והמניעות וכו', לא יוכלו לכבות את האהבה ונהרות לא ישטפוה אשר אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה שירצה להסית ולהדיח אחד מישראל מן האמת על ידי הון ביתו על ידי עשירותו הגדולה ששם עקר אחיזת העצבות והדאגות בחינת בעצבון תאכלנה בחינת מרבה נכסים מרבה דאגה (וכמו שמבאר בהתורה צוית צדק וכו' עין שם) בוז

יבוזו לו, כי כבר זכה לטעם נעימת האמת על ידי הצדיקי אמת שהם בחינת יעקב ויוסף כנ"ל. וכל זה מרמז בשמונת ימי חנכה, שצריכין להדליק בכל לילה נר חנכה להמשיך האש והלהבה דקדשה מבחינת יעקב ויוסף, כי יעקב התחיל לעסק בזה להמשיך השמן משחת קדש על ידי בחינת ויצק שמן על ראשה וכו' וכנ"ל (באות כד וכח) ויוסף הוא בחינת משיח בן יוסף שהוא עוסק בזה ביותר לירד לתוך כל עמקי עמקי הקלפות שהם היכלי התמורות לברר הקדשה משם וכו', עד שיזכה לבחינת התשעה היכלין ששם שרש השמן וכו' כנ"ל. ועל כן יעקב ויוסף הם עולים שלש עשרה פעמים שם הויה שהוא עקר כח הרחמים הגדולים של שלש עשרה תקוני דקנא, כי שם הויה עצם הרחמים בחינת ה' ה' קל רחום וחנון וכו' (וכמובן בכונות שעקר שלש עשרה תקוני דקנא שהם בחינת שלש עשרה מדות של רחמים שרשם הוא שם הויה ברוך הוא עין שם) אך עקר המשכתם עלינו הוא על ידי צדיקי אמת שהם בחינת יעקב ויוסף שעולים שלש עשרה פעמים הויה ברוך הוא כנ"ל, והם מאירים האמת בישראל שהוא בחינת אהי"ה פעמים אהיה שצריכין לכוון בכל לילה שעולה אמת כנ"ל. ומבאר שם בכונות חנכה שבכל לילה יכון אהיה אחד ומדה אחת משלש עשרה תקוני דקנא הנ"ל עד לילה השמיני שהוא בחינת נוצר שהוא אחר תקון ואמת, ואז במדה השמינית נכללין שאר התקונים עד ונקה וגוי עין שם. ולפי דרכנו הנ"ל יבא הכל על נכון בעזר ה' יתברך, כי עצם האמת הוא בחינת יעקב בחינת תתן אמת ליעקב, ויעקב עולה שבע פעמים הויה כמובא, שזהו בחינת שבעה תקוני דקנא עד ואמת שהוא תקון השביעי שהוא עקר בחינת יעקב שעולה שבע פעמים הויה שהם בחינת שבעה תקונים עד תקון השביעי שהוא ואמת כנ"ל. ואחר כך תקון השמיני נוצר הוא בחינת יוסף המלהיב האמת וכו' כנ"ל. ועל כן תכף שמגיעין בלילה השמיני להתקון של יוסף שהוא התלהבות האמת נכללין בו כל השארי תקונים עד ונקה ואין צריכין עוד להדליק נר חנכה יותר, כי עקר עסקנו בהדלקת נר חנכה היה להמשיך אור האמת של יעקב עד שיגיע לבחינת יוסף שהוא מלהיב האמת, ואז אין צריכין וגם אי אפשר להדליק יותר באתגליא רק שארי התקונים נכללין בו כנ"ל:

אות לה

כי יוסף הוא בחינת משיח שהוא יגמר הגאלה שהיא בחינת אמת, כמו שכתוב שלח אורך ואמתך וכו', אבל גמר הגאלה שהוא גמר התגלות האמת אי אפשר עתה להאיר באתגליא כמובן בכל דברי רבותינו זכרונם לברכה כי לבא לפומא לא גלי, וגם שלא יתלהב האור יותר מדאי שזהו בחינת פן יהרסו, כמבאר (בסימן ט לקוטי תנינא) על איש אשר רכב על

סוסי אש בסערה , וכמבאר בזאת התורה אמצעותא בענין כח המסדר והמישב וכו' וכנ"ל, על כן כשמגיעין בלילה השמיני להתחלת התקון של יוסף שעולה ששה פעמים שם הויה ברוך הוא וממשיכים שם א' בלילה השמיני אחר שכבר נמשכו כל השבע פעמים הויה שעולה יעקב, בשבע לילות הראשונים שהם שבעה תקוני דיקנא עד 'ואמת', אזי אי אפשר להאיר יותר כנ"ל. רק שאר תקוני דיקנא שהם בחינת שמות הויה ואהיה כלולים שם בהעלם כי אי אפשר לגלות ולהאיר עתה יותר כנ"ל:

אות לו

כי כל חיותנו וקיומנו הוא על ידי עצם הרחמים הגדולים שממשיכין הצדיקי אמת עלינו שנמשכין על ידי שלש עשרה מדות של רחמים שהם בחינת שלשה עשר תקוני דיקנא, שעל ידי זה הם מרחמין עלינו ומאירין בלבנו נקדת האמת בלב כל אחד ואחד בכל מקום שהוא באפן שהוא גם הוא יוכל להתעורר ולהתלהב לה' יתברך ברשפי שלהבת י"ה וכו' עד שגם הוא ישמח נפשו כנ"ל, שעל ידי זה עקר עליתו וכו' שכל זה הוא בחינת חנכה כנ"ל ברוך ה' לעולם אמן ואמן:

אות לז

ו'ינוצר' הוא אותיות 'רצון' כי עקר הוא הרצון כמבאר בדברינו הרבה בזה. וזה עקר הארת התלהבות האמת שבלב, שהאמת יאיר וילהיב בלבו תמיד בהדרגה ובמדה עד שרצונו יהיה חזק תמיד לה' יתברך ותורתו וצדיקיו האמתיים שזה העקר כנ"ל. ועל כן כשמגיעים לבחינת נצר חסד אין מדליקין עוד יותר באתגליא כנ"ל כי אי אפשר להאיר באתגליא יותר רק עקר התקון על ידי הרצון החזק שמאיר ביותר על ידי התלהבות האמת שהוא בחינת יוסף כנ"ל:

ועל-כן היה זוכה יוסף הצדיק לחלומות צודקים ואמתיים וגם היה יודע לפשר חלמין שבשנה של אחרים, כי השנה הוא אחד מששים במיתה, ועצבות היא סטרא דמותא, כי עקר השנה הוא מחמת שנתיגעו המחין. ושרש השנה בקדשה שהיא שנת הצדיקים נמשך מבחינת הרדיפה והמעכב הנ"ל שעל ידי זה שהמחין רודפין להשיג והמעכב מעכבם עד שיתישב וכו', ועל ידי זה נעשין תשעה היכלין הנזכרים לעיל ועל ידי זה משיגין אור אין סוף וכו', ואף על פי שאלו התשעה היכלין לא מתדבקין ולא מתידעין וכו', אף על פי כן משם נמשכין כל המחין דקדשה של צדיקי אמת כי הם אורות הצחצחות שהם שרש כל המדות שמשם השתלשלות כל המחין על ידי הצמצומים והכלים שעושין הצדיקים במעשיהם הטובים. אבל מחמת יגיעת המחין על ידי הרדיפה והמעכב, על ידי זה מכרחין לישן לתת ניחא למחין, ואז דיקא בשעת השנה הצדיק מברר ביותר מהיכלי התמורות ועולה נשמתו שהיא המחין למקום שעולין ומשיגין אז דיקא מה שמשיגין, שזהו בחינת מה שמבאר לעיל (באות כד) בפרשת ויצא ויפגע במקום וילן שם וכו' ויחלם וכו' עין שם. ועל כן צריכין לזהר לישן מתוך דברי תורה כדי לישן מתוך שמחה שלא יטעם טעמא דמותא. וזה שבקש דוד האירה עיני פן אישן המות, וכן נתתקן לכל אחד לומר קדם השנה בברכת המפיל והאר עיני פן אישן המות הינו כנ"ל. וזה שנסמך לפסוק עד אנה אשית עצות בנפשי יגון בלבבי יומם עד אנה ירום אויבי עלי, שנסמך לזה הביטה וכו' האירה עיני פן אישן המות, כי צעק מאחר שהגלות מתגבר כל כך שעקרו הוא יגון ועצבות בחינת יגון בלבבי יומם, על כן אני מבקש האירה עיני פן אישן המות, שהי' יתברך יאיר עיניו שיוכל לשמח נפשו שלא יישן המות שלא תהיה השנה בבחינת סטרא דמותא חס ושלום שהיא בחינת יגון ועצבות, כי אלו הארבע פעמים עד אנה שצעק דוד במזמור זה הם כנגד הארבע גליות כמו שפרש רש"י שם, ועקר כל הגליות היא עצבות, ועל זה צעק דוד והתפלל שיהיו ישראל נצולין מהיגון והעצבות שלא ירום אויביהם עליהם על ידי זה חס ושלום שלא יישנו המות על ידי זה כנ"ל, כי כל מה שצעק דוד והתפלל היה הכל עבור כלל נפשות ישראל, והעקר על גלות הנפש שמתפשט ומתגבר מאד על כל אחד ואחד שעקר הגלות היא העצבות כנ"ל. ועל כן נסמך מיד לזה ואני בחסדך בטחתי יגל לבי בישועתך אשירה לה' וכו', שחזק את עצמו ואת כל נפשות ישראל הכלולים בו ואמר שבטוח בחסדו יתברך, ועל ידי זה משמח את עצמו בחינת יגל לבי בישועתך וכו', כי זה עקר התקון של כל אחד ואחד שיחזק לבו בבטחון גדול בחסדי ה' יתברך שבודאי לא יעזב אותו עד שישמח ויגיל נפשו בחינת יגל לבי בישועתך וכו'. אבל אלו שאינם זוכים לזה אזי השנה שלהם נאחז בהסטרא דמותא כפי הפגם שלהם בהמחין ועל ידי זה חלומות שלהם מערבבים וכו' כמו שאיתא בזהר הקדוש, כי כל פגם המחין והדעת של כל אחד הוא מחמת פגם המסדר והמישב שאינו זוכה לכח המסדר והמישב את המחין כראוי, כי אם היה לו ישוב הדעת כראוי בודאי לא היה כרוך אחר שטותים ומעשים שאינם

הגונים כאלה. וכמו שמבאר במקום אחר (בסימן יוד) שעקר ההתרחקות מה' יתברך הוא מחמת שאין לו ישוב הדעת. ומבאר שם שעקר ישוב הדעת הוא על ידי שמחה וכו', עין שם. הינו כנ"ל כי הא בהא תליא, מחמת שאינו מתגבר בשמחה מה שעל כל פנים נצל שלא עשני גוי והבדילנו מן התועים בכמה בחינות וכו', על ידי זה מחו בגלות וכו', וכל מה שגלות הדעת מתגבר יותר מתגבר העצבות יותר, וכן להלן, ומחמת זה כל ההתרחקות מה' יתברך. והתקון לכל זה הוא הצדיק האמת בחינת יוסף שיודע בעמקות חכמתו לשמח נפשות ישראל בכל מקום שהם כנ"ל, ועל כן היה יודע לפשר חלמין, כי היה יכל לידע לברר הטוב מן הרע שבהיכלי התמורות שעל ידי זה ידע פתרון החלום אפלו של ההמון שכל ערבובו הוא על ידי בלבול היכלי התמורות. כי הוא ידע לברר כל זה כנ"ל:

אות לט

ועל-כן ידע יוסף לפתר חלום פרעה, שעל ידי זה יצא מגלות ועבדות. כי פרעה שהוא מלך מצרים שהוא גלות הראשון שנמשך מחטא אדם הראשון שאז נמשך עצבות סטרא דמותא בחינת בעצבון תאכלנה וכו' עד שובך אל האדמה וכו'. ועל כן ראה פרעה ששבע פרות הרעות בולעים שבע פרות הטובות. וכן שבע שבליים וכו' עד כי באו אל קרבנה ולא נודע כי באו אל קרבנה, שמתגבר העצבות והיגון על הטוב שהוא בחינת שביעה וברכה בחינת שמחה, כמו שפרש רש"י בפסוק לבשו כרים הצאן ועמקים יעטפו בר יתרועעו אף ישיר-תרועת שמחה, וכן פרש במקום אחר. אבל בחינת שבע שני הרעב שהוא ההפך בחינת יללה ועצבות כמו שכתוב ביואל בגזרת הרעב, בכו והלילו וכו' הלילו על חטה ועל שעורה וכו', מתגבר כל כך עד אשר הם רוצים להבליע ולהעלים שמחת ישראל לגמרי, בבחינת ותבאנה אל קרבנה ולא נודע כי באו אל קרבנה שזה עקר אריכת הגלות כנ"ל. ועקר העצבות ביותר הוא בענין הממון והפרנסה והעשירות. ששם עקר העצבות בחינת בעצבון תאכלנה שאפלו מי שיש לו ממון ועשירות, הרבה חסר לו בכל פעם יותר ודואג יותר מן העניים. בחינת מרבה נכסים מרבה דאגה שזה בחינת ולא נודע כי באו אל קרבנה, כי מצרים בחינת תאות ממון כמו שמבאר במקום אחר, והתקון לכל זה הוא בחינת יוסף הצדיק שהוא יודע להמשיך שמחה גם בעמק הגלות, ולפשר החלום באפן שיהיה לנו קיום בחינת כי למחיה שלחני אלקים לפניכם לשום לכם שארית בארץ וכו', כי כל אלו המעשיות שעברו בין יוסף ופרעה ובין יוסף ואחיו וכו' הכל מרמז על אריכת הגלות הזה עד קץ הפלאות כידוע:

ועל-כן נאמר ביוסף הצדיק הנמצא כזה איש אשר רוח אלקים בו, שיודע לנשב ולנפח העפרורית מלב ישראל וכו' כנ"ל. וזהו אחרי הודיע אלקים

אותך את כל זאת אין נבון וחכם כמוך, כי מאחר שאתה יודע לפתור חלום כזה ולתקנו שזהו מחמת שאתה יכול לברר היכלי התמורות על ידי התגברות השמחה בעצותיך העמקות, וכמו שאיתא במדרש (פרשה פו) על פסוק ויהי איש מצליח שהוא לשון מפזז ומרקד, שגם בעבודתו בבית הסהר היה מפזז ומצליח לשמח נפשו. כי עקר העצה לשמח נפשו במלי דשטותא כמו שמבאר בדברינו הרבה בזה. על כן אמר לו אחרי הודיע אלקים אותך את כל זאת בודאי אין נבון וחכם כמוך, כי בודאי אתה זוכה לברכת השכל שזוכין על ידי שמבררין היכלי התמורות על ידי התגברות השמחה וכנ"ל:

אות מ

וזהו אתה תהיה על ביתי ועל פיך ישק כל עמי רק הכסא אגדל ממך, כי הצדיק בחינת יוסף שזוכה לעלות מהיכלי התמורות עד שעולה בכל העליות הנזכרים לעיל הוא זוכה לכל הברכות כנ"ל, והוא ממשיך כל הברכות וכל ההשפעות בגשמיות ורוחניות לכל העולם בחינת אתה תהיה על ביתי ועל פיך ישק כל עמי שכל ההשפעות יהיו נמשכין על ידך. רק הכסא אגדל ממך, זה בחינת כסא דמתכסיא בחינת כתר הנ"ל שהוא בחינת המעבב וכו', אגדל ממך שלא ירדף מחשבתך יותר מדאי רק תזכה לבחינת המישב והמסדר שהוא מעבב המחין שהוא בחינת כתר בחינת כסא דמתכסיא כמו שמבאר בסימן ו (לקוטי חלק א) וזהו גם כן בחינת אני פרעה ובלעדיך לא ירים איש את ידו ואת רגלו וכו', הרמת הידים והרגלים זה בחינת כלל כל התקונים הנזכרים לעיל שעקרם להרים הרגלין שילכו לעורר כל העולמות לה' יתברך, שעל ידי זה נמשך ברכה וכו', שזהו בחינת ידים וכו', אבל אף על פי כן אני פרעה. וזה דגמת רק הכסא אגדל ממך כמו שפרש רש"י שם. וכל זה מרמז על כל המבאר בתורה הנ"ל שמי שזוכה לברר היכלי התמורות, עד שזוכה לעלות וכו' כנ"ל. עד שזוכה לברכת השכל והשכל רודף להשיג וכו', אזי עקר התקון על ידי המעבב שהוא בחינת כתר כנ"ל שזהו בחינת רק הכסא אגדל ממך, וזהו בעצמו בחינת אני פרעה וכו' וכנ"ל וכמו שפרש רש"י שם לענין פשוטו. וכן הוא מרמז לענין השגת אלקות של הצדיק האמת בחינת יוסף וכנ"ל. וכן מבאר במדרש בפרשה זאת (פרשה צ) וזה לשונו אמר ריש לקיש שתי פרשיות הכתיב לנו משה בתורה ואנו למדים מפרשת פרעה הרשע, כתוב אחד אומר והיית רק למעלה יכול כמוני אתמהה, תלמוד לומר רק, גדלתי למעלה מגדלתכם, ואנו למדים אותה מפרעה הרשע אתה תהיה וגוי יכול כמוני תלמוד לומר רק, גדלתי למעלה מגדלתך. והדין דבר וכו' קדושים תהיו יכול כמוני תלמוד לומר כי קדוש אני ה'

אלהיכם, קדשתי למעלה מקדשתכם, ואנו לומדים אותה מפרעה הרשע
אני פרעה וגוי יכול כמוני תלמוד לומר אני פרעה גדלתי למעלה מגדלתך
עד כאן לשון המדרש. הנה מבאר למבין ומעין בהתורה הנ"ל כל דברינו
הנ"ל שכל זה מרמז שאף על פי שהצדיק בחינת יוסף זכה לברר כמו שזכה
עד שזכה לברכת המחין כראוי והמחין רודפין וכו', אף על פי כן אסור לו
להרס אל ה' וכל תקונו על ידי בחינת המעכב וכו', שהוא בחינת כתר
שהוא בחינת רק הכסא וכו', שכל זה בחינת אני ה' קדשתי למעלה וכו'
ואסור להרס וכו'. כי מלכותא דארעא כעין מלכותא דרקיע וכמו שאיתא
במדרש הנ"ל שאנו למדים מפרשת פרעה הרשע לענין נוראות קדשת
המקום ברוך הוא וכנ"ל:

אות מא

וזהו ויקראו לפניו אברך, אברך מרמז על התקונים הנזכרים לעיל. אברך-
דין אבא למלכא בחינת תקון המלכות כנ"ל. אברך לשון ברכים כמו
שפרש רש"י שם בחינת תקון הרגלין. אברך לשון ברכה בחינת ברכת
הידיים. אברך אב בחכמה וכו', בחינת ברכת השכל והחכמה. וזה בחינת
צפנת פענח -מגלה נסתרות, כי זוכה לתשעה היכלין הנזכרים לעיל דלא
מתדבקין ולא ידעין שמשם כל השגת הרזין והסודות הנוראות הצפונים
ונסתרים:

אות מב

וזה ועתה אל תעצבו. שמאחר שזוכים להתקבץ יחד אל הצדיק האמת
בחינת יוסף, בודאי אין להתעצב עוד רק צריכין לשמח הרבה בבחינת
ברבות צדיקים ישמח העם. כי כל מי שבא אל הצדיק בתוך כלל הקבוץ
הוא בכלל צדיק, כי עמך כלם צדיקים שאצלם מקור השמחה בחינת
שמחו צדיקים בה', רננו צדיקים בה', רק מחמת מרירות הגלות בכלל
ובפרט נעלם בחינת צדיק שיש אצל כל אחד. אבל תכף כשמתקבצים אל
הצדיק שהוא איש אשר רוח בו, מאיר בחינת נקדת צדיק שיש אצל כל
אחד. ועל ידי זה נתרבה השמחה בבחינת אור צדיקים ישמח (וכמו
שמבאר בהתורה חדי רבי שמעון בסימן סא על פסוק זה), ועל כן אז ותחי

רוח יעקב אביהם, בחינת חיות ושמחה וכמו שכתוב שם רב עוד יוסף בני חי, ופרש רש"י רב לי עוד שמחה וחדוה וכו', כי עקר השמחה שהיא האמת והאמונה הקדושה שזה כל החיות והשמחה וכו' כנ"ל עקרו הוא על ידי הבנים שמולידים שעל ידי זה נתרבין בני ישראל בחינת בן חכם ישמח אב וכו', וכמו שכתוב ישמח האב ביוצאי חלציו וכו', ונאמר ישמח אביך ואמך, כי האמונה הקדושה צריכין לגלות מדור לדור שזהו עקר השמחה. וזהו עבדו את ה' בשמחה וכו' דעו כי ה' הוא האלקים שזה עקר השמחה וכו', וסים ועד דר ודר אמונתו, וכתוב חסדי ה' עולם אשירה לדור ודור אודיע אמונתך בפי וכו'. ועל כן עקר השמחה בו יתברך שהתחיל מאברהם שהוא התחיל לגלות אמונתו בעולם עקרה נתגלה על ידי יעקב שהיתה מטתו שלמה שהוליד שנים עשר שבטים כלם צדיקים. וכל מה שנולד שבט נמשך שמחה כנ"ל. אך עקר התלהבות אור השמחה היתה על ידי הולדת יוסף כנ"ל. אבל הבעל דבר התגרה מאד בהם ועשה ביניהם מחלקת שהוא פגם השמחה מאד, כי עקר השמחה על ידי האהבה והשלום בחינת כי בשמחה תצאו ובשלום תובלון, כי העקר שיתקבצו ישראל יחד אל הצדיק בחינת יוסף כנ"ל שעל ידי זה עקר השמחה וכנ"ל:

אות מג

ועל-כן בסוף היה כל הרעש על ידי בנימין, כי בנימין היה הבית המקדש בחלקו שהוא המקום הקדוש והנורא ששם יכולין לקבל אור השמחה הקדושה הזאת. כי באמת עקר שלמות השמחה הוא על ידי כל התקונים הנזכרים לעיל שנמשכין על ידי הצדיק האמת שמשמח נפשות ישראל עד שמבררין מהיכלי התמורות ועולין וכו', עד שהמחין רודפין להשיג וכו', והמסדר והמישב מעכבים וכו', ומשם נעשין התשעה היכלין על ידי הרדיפה והמעכב שהוא בחינת כתר ששם מקור השמחה, בחינת ושמחת עולם על ראשם כנ"ל. אבל זאת השמחה קשה מאד לסבל בזה העולם, כי היא למעלה מנפש רוח נשמה וכו', וצריכין המקום הנורא שהוא מקום בית המקדש שהוא נמשך בשרשו ממקום ההוא שהוא בחינת כתר שנקרא מקום, בחינת ברוך כבוד ה' ממקומו, שזהו בחינת ויפגע במקום הנאמר ביעקב (כמו שמבאר לעיל באות כד). וזה המקום זכה בנימין הצדיק שהיה בחלקו. ועל כן אף על פי שנולד יוסף הצדיק שיכול לשמח את ישראל כנ"ל, לא נשלם המטה הקדושה עד שנולד בנימין בארץ ישראל, כי אין מקום בעולם שיוכל לסבל אור השמחה הזאת שהוא לשמח בו יתברך שזה אי אפשר לבאר ולספר כי הוא לכל חד כפום מה דמשער בלביה. על כן אין מקום בעולם לזה כי אם מקום בית המקדש ששם מקור השמחה בחינת הביאני המלך חדריו נגילה ונשמחה בך ומשם

נמשך השמחה לכל ישראל לכל אחד ואחד בלבם כפום מה דמשער בלביה כפי מעשיו הטובים. והעקר כפי התקרבותו לצדיקי אמת שהם יכולים לשמח הכל אפלו הגרועים מאד, כי הם יכולים להפך יגון ואנחה לשמחה וכו' כנ"ל:

אות מד

ועל-כן באמת עתה בגלות שנחרב הבית המקדש, קשה מאד לשמח כי אם בכח הצדיקים שיש להם דעת גדול ונפלא שנחשב כבנין בית המקדש כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה כל מי שיש בו דעה וכו', שהם ממשיכים עלינו שמחה בו יתברך כדי שנוכל להתקיים בגלות המר הזה. ועל כן קראה לו אמו בן אוני, כי רחל מתה אז ונקברה בפרשת דרכים כדי שיוכלו ישראל לבכות על קברה בעת החרבן כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. ועל כן מחמת שרחל אמנו ראתה גדל החרבן שיהיה קדם שנזכה לקץ האחרון, על כן קראה שמו בן אוני על שם גדל האנינות והבכיה שצריכין בכל לילה לבכות על חרבן בית המקדש. וכן צריך כל אחד לצעק ולבכות הרבה בכל יום על פגמיו שמעכבין בנין בית המקדש שזה בחינת קול ברמה נשמע נהי בכי תמרורים רחל מבכה על בניה וכו'. אבל אביו קרא לו בנימין על שם ארץ ישראל כי יעקב קרא אותו בן ימין על שם הסוף שנחזר לארץ ישראל ויבנה בית המקדש בחלקו של בנימין ששם מקור השמחה. הינו שיעקב אמר שגם עתה צריכין לקרותו בנימין על שם ארץ ישראל שהוא בחינת שמחה, כי גם עתה בגלות אסור להיות בעצבות רק צריכין לצעק ולבכות ולפרש שיחתו איזה שעה ביום, אבל בכל היום צריכין להיות בשמחה לשמח נפשו בכל דרכי העצות. כי על ידי שמחה עקר הברור מהיכלי התמורות שעל ידי זה דיקא יוצאין מן הגלות כל אחד לפי בחינתו בבחינת כי בשמחה תצאו וכנ"ל:

אות מה

וזה בחינת גדל מרירת הצער שהיה להם על ידי הגביע שמצאו באמתחת בנימין, ואחר כך על ידי זה דיקא נתגלה יוסף להם ונתקבצו יחד, בחינת ולא יכל יוסף להתאפק שעל ידי זה נתרבה השמחה כנ"ל, זה רמז לידע

ולחודיע שכשהאדם בצער גדול ומר מאד עד שמעקם את לבו מאד מאד, ידע ויאמין שגם זה לטובה ובודאי נעלמין רחמים נפלאים במרירת הצער הזה, רק שצריכין לצעק ולהתפלל לה' יתברך ולחכות לרחמיו יתברך. כי איתא שגביע בגימטריא י"ג ע"ב שהם בחינת תליסר מכילין דרחמי, שהם כלל כל הרחמנות והחסדים הגדולים כידוע. וזהו בחינה הנ"ל שדיקא על ידי הגביע שהיה באמתחת בנימין שגרם להם צער קשה ומר כזה, על ידי זה דיקא נתקבצו יחדו ונתגלה שהגביע שהיה נעלם הוא בחינת רחמים נפלאים כי הוא בחינת י"ג ע"ב תליסר מכילין דרחמי שהם כלל כל הרחמנות וכו' כנ"ל:

אות מו

וזה שמחתי באמרים לי בית ה' נלך, כי עקר השמחה הוא בבית ה' שהוא מקום בית המקדש שנמשך מבחינת מקומו של עולם בחינת ברוך כבוד ה' ממקומו וכו' כנ"ל. וזהו עמדות היו רגלינו בשעריך ירושלים, ששם עקר העמידה והקיום של הרגלין שהעקר לברר בחינת רגלין כנ"ל, אבל שלמות ברורם הוא כשבאין ברגליו אל בית המקדש וכן אל צדיקי אמת שהם בבחינת בית המקדש ששם עקר שלמות השמחה וכו' כנ"ל. וזהו ירושלים הבנויה כעיר שחברה לה יחדו ששם עלו שבטים שבטי י"ה עדות לישראל להדות לשם ה', הינו כי ירושלים של מטה מכון כנגד ירושלים של מעלה שהוא המקום העליון הנ"ל, בחינת ויפגע במקום הנ"ל, ששם עלו שבטים וכו' להדות וכו', כי לשם כל העליות, כי עקר כל העליות על ידי התקונים הנזכרים לעיל הוא לעלות לשם למקום העליון ששם עקר התודה וההודאה בשמחה בחינת להודות לשם ה'. וזהו שאלו שלום ירושלים וכו' יהי שלום בחילך וכו' למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך וכו'. כי העקר תלוי בשלום כנ"ל:

כי המחלקת הוא בחינת שנאה וכעס בחינת עצבות שבא מהיכלי התמורות שממירין ומחליפין הכל ומכניסין סברות של שקר בלב לשנא את חברו בחנם עד שאפלו בין צדיקים וכשרים מרבים מחלקת על ידי סברותיהם המהפכות מן האמת, שזהו בחינת המחלקת של השבטים על יוסף הצדיק עד שמכרוהו לעבד וכו'. אבל סוף כל סוף נתהפך הכל לטובה בכח הצדיקים הגדולים שיודעים להמשיך שמחה גם במרירות הגלות שעל ידי זה מוציאין מן הגלות מהיכלי התמורות וכו' כנ"ל:

אות מז

וזה בחינת ויגש אליו יהודה, שעקר התקון על ידי שנתקבץ יהודה ויוסף שהם העקר, בחינת משיח בן דוד שבא מיהודה ומשיח בן יוסף. כי דוד בחינת תהלים שנאמר בעשרה מיני נגינה שהם בחינת שמחה, כי הוא נעים זמירות ישראל, כי התלהבות השמחה שבלב שזה בחינת יוסף בחינת בית יוסף להבה, עקר התגלותו הוא על ידי דבורי תודה והודאה שזה בחינת דוד שרוה להקדוש ברוך הוא בשירות ותשבחות, כי הדבור יש לו כח גדול, ועל ידי זה עקר התגלות השמחה, בחינת שמחה לאיש במענה פיו, וכתוב דאגה בלב איש ישחנה ודבר טוב ישמחנה. וזה בחינת ושפתי רננות יהלל פי דיקא שכל זה בחינת דוד שיצא מיהודה שנקרא על שם הודאה כמו שכתוב הפעם אודה את ה' :

וזה שאמר יהודה ליוסף ידבר נא עבדך דבר באזני אדני, אזנים הם כלי השמיעה, ושמיעה בלבא תליא ששם שרש השמחה בחינת נתת שמחה בלבי, שזאת השמחה מעורר בחינת יוסף שמלהיב הלב על ידי שמנפח ממנו העפרורית. אבל אף על פי כן עקר התגלות וקיום השמחה הוא על ידי הדבור שהוא בחינת דוד שיצא מיהודה כנ"ל. ועל כן אמר יהודה ליוסף ידבר נא עבדך דבר דיקא בחינת דבורים קדושים של שמחת האמונה הקדושה כמו שאנו מתפארין בכל יום ואומרים בפה מלא אשרינו מה טוב חלקנו וכו'. באזני אדני שהוא בחינת שמיעה בלבא תליא, ופרש רש"י יכנסו דברי באזניך, כי על ידי הדבור יכנסו הדברים באזניו ובלבו עד שתאיר השמחה בשלמות ויתבטל העצבות שהיא בחינת חרון אף ודינים. וזהו ואל יחר אפך בעבדך שיתבטל החרון אף על ידי תקף השמחה שתאיר על ידי הדבור כנ"ל:

אות מח

ועל-כן נזהר יעקב מאד שלא תהיה נשלמת המטה הקדושה בחוץ לארץ כמו שאיתא בזהר הקדוש שעל כן אמר כשנולד יוסף שלחני, כי אם היה נולד בנימין בחוץ לארץ לא היה יכל לצאת משם כמו שאיתא שם בזהר הקדוש, כי בנימין שהוא שלמות המטה הקדושה גמר שלמות השמחה, כי על ידו נמשך השמחה ממקומו של עולם למקום זה העולם שעקר המקום הקדוש הוא המקום הנורא של בית המקדש וכנ"ל. אבל אם היה נולד חס ושלוש במקום הטמא שהוא חוץ לארץ בבית לבן, היה חס ושלוש

נמשך השמחה להסטרא אחרא, כי כל התגברותם הוא על ידי שהם רוצים להמשיך השמחה להם, שזהו בחינת כל מיני שמחות של הבלי העולם הזה שהם בחינת שחוק הכסיל שעליהם נאמר ולשמחה מה זו עושה. ועל זה אנו מבקשים אל ישמחו אויבי לי, אל יעלצו אויבי לי, וכן הרבה. ועל כן נזהר שיהיה נשלם המטה הקדושה על ידי הולדת בנימין כדי שתהיה נמשכת השמחה למקומה לארץ ישראל ובית המקדש ששם השמחה הקדושה בו יתברך כנ"ל. ומשם אנו יכולין להמשיך השמחה הקדושה גם עתה בגלות לחוץ לארץ. כי בכל מקום שישראל גולין לשם הם ממשיכין קדשת ארץ ישראל על ידי בתי כנסיות ובתי מדרשות שהם בחינת מקדש מעט והעקר על ידי כח הצדיקי אמת וכנ"ל:

אות מט

ועל-כן עקר מציאת המקום הנורא ההוא היה על ידי דוד דיקא שיגע וטרח מאד מאד למצא המקום הזה, כמו שכתוב זכר ה' לדוד את כל ענותו וכו' אם אבוא באהל ביתי וכו' אם אתן שנת לעיני וכו' עד אמצא מקום לה' וכו', כי הוא נעים זמירות ישראל שעסק בדבורי שירות ותשבחות תמיד שעל ידי זה עקר התגלות מקום הנורא ההוא ששם התגלות אלקותו יתברך שזה כל שמחותינו וכנ"ל. ועל כן עקר הגאלה תהיה על ידי משיח בן דוד שיהיה כלול משניהם מדוד ויוסף כמובא. וכן כל אחד מישראל צריך להמשיך על עצמו בכל עת קדשת השמחה בו יתברך על ידי דבורים קדושים וכנ"ל:

אות נ

וזה בחינת ברכת הנסים שמברכין כשמגיעים למקום שנעשה לו נס או שנעשו שם נסים לאבותינו, כמו שמובא בשלחן ערוך סימן ריח הרואה מקום שנעשו נסים לאבותינו מברך ברוך שעשה נסים לאבותינו במקום הזה. וכשמגיע למקום שנעשה לו נס, מברך ברוך שעשה לי נס במקום הזה. ודקדקו רבותינו זכרונם לברכה להזכיר המקום בברכת הנס שמחייבים לומר שעשה לי או לאבותינו נס במקום הזה, במקום הזה דיקא:

כי עקר כל הנסים נמשכין מן המקום ההוא שהוא מקום הבית המקדש, שנוראות קדשתו נמשך מבחינת המקום העליון הנ"ל שהוא בחינת כתר הנ"ל שעליו נאמר ברוך כבוד ה' ממקומו כנ"ל. כי משם מבחינת המעכב וכו' הנ"ל שנקרא מקום כנ"ל, שזהו בחינת צמצום, משם נשתלשלו כמה צמצומים עד שנתהווה המקום הגשמי הזה שהוא עפר הארץ שאנו עומדים עליו בזה העולם העשיה, שבכאן היא כל הבחירה שלנו בני אדם שבשביל זה נברא הכל כידוע. ובשביל כח הבחירה נאחז בזה המקום הגשמי אחיזת הסטרא אחרא שהם בחינת היכלי התמורות, שהם רוצים להחליף ולהמיר הכל מטוב לרע מאמת לשקר וכו', שזה עקר עבודת האדם שיעמד בנסיון ולא ילך בעצת רשעים וכו' שממירין הכל בעצתם המהפכות מן האמת, רק ידבק עצמו לצדיקי אמת וילך בדרך עצתם וכו' עד שיזכה למה שיזכה לתכליתו הנצחי. ועקר הכח של היכלי התמורות להטעות את האדם, הוא כפי הפגם שנפגם אצלו בחינת כח המסדר והמישב את השכל שהיא בחינת המעכב הנ"ל שהוא בחינת מקום וכו' כנ"ל, שמחמת זה אין לו ישוב הדעת להתגבר כראוי להסתכל על האמת לאמתו ולילך בדרך האמת. וכל זה נמשך בשרשו מחמת שלא זכה עדין לתקון המסדר והמישב העליון הנ"ל. כי בענין הרדיפה והמעכב הנ"ל שמשם משיגין מה שמשיגין בזה תלוי הכל, כי יש גם כמה צדיקים נוראים גדולים שפגמו בזה על ידי שלא תקנו המסדר והמישב כראוי, שעל ידי זה רדפו מחס ביותר עד שהרסו לעלות אל ה', שזה בחינת פגם נדב ואביהוא בחינת בקרבתם לפני ה' וימתו וכנ"ל. וזהו בחינת הציץ ונפגע, הציץ ומת. וזה עקר חטא אדם הראשון כמו שאיתא בזהר הקדוש דאסתכל במה דלא הוי ליה רשו וכו', והוא פגם בזה ביותר כי הלך אחר עצת הנחש ונמשך אחר תאות אכילת עץ הדעת ששם עקר אחיזת היכלי התמורות, בחינת להט החרב המתהפכת, ולא די בזה כי אם הסתכלו למעלה במה דלא הוי ליה רשו, שזהו כי טוב העץ למאכל וכי תאווה הוא לעינים ונחמד העץ להשכיל, שהסיתם הנחש להיות כרוך אחר תאותם ולהסתכל בחכמות והשגות עליונות שאין להם רשות להסתכל בהם. בפרט אחרי פגמים כאלה, שזהו בחינת פגם כל המחקרים והחכמים להרע של עכשו שכרוכים אחר כל התאוות, אכילה שתיה ונאוף וממון וכבוד וכעס ונצחון וכו', ובכל זאת רוצים להבין ולהתחכם ולהסתכל בהשגת אלוקותו יתברך ובדרכי הנהגתו וכו', עד שנתעו כמו שנתעו. וכל זה הוא בחינת פגם המסדר והמישב את המחין. ומשם כל הצרות והיסורים שיש להאדם חס ושלו, כי על ידי זה מתגברים היכלי התמורות כנ"ל שמשם כל הסכנות והצרות חס ושלו. וכשהי' יתברך מרחם ועושה נס להאדם, עקר הנס נמשך בכח הצדיקים הגדולים מן המקום ההוא שמשם משיגין התשעה היכלין הנזכרים לעיל דלא מתדבקין ולא ידעין וכו' כי הם למעלה מהשכל, ומשם כל הנסים שהם למעלה מהשכל, כי השכל מחיב שיהיה כך שיתנהג כפי דרך הטבע שיהיה הים ים ויבשה יבשה, אבל כשהי' יתברך עושה נס ומהפך ים ליבשה זהו למעלה מהשכל. ועל כן באמת המחקרים שאינם מבטלים דעתם, אינם מאמינים בנסים כידוע וחותרים ומתיגעים להכחיש הנסים חס ושלו,

מה שכבר ראינו בעיינינו נסים ונפלאות עד אין מספר. ועל כן כל הנסים נמשכים מבחינת תשעה היכלין הנזכרים לעיל שנמשכין מבחינת כתר מבחינת תקון המסדר וכו' הנ"ל שהוא בחינת מקום כנ"ל. כי אלו התשעה היכלין הם למעלה מהשכל כי לא מתדבקין ולא ידעין כנ"ל. ועל כן באמת עקר כל הנסים נמשכין מבית המקדש שהיה שם עשרה נסים, שעקר קדשת הבית המקדש הוא קדשה העשירית שהיא בחינת כתר בחינת מקום הנ"ל, ומשם נמשכין כל הנסים שבעולם. ועל כן כשיצאו ממצרים בנסים נפלאים וקרע להם את הים בנס נפלא ונורא, אמרו בהשירה תבאמו ותטעמו בהר נחלתך, שהוא הבית המקדש שמשם עקר הנסים של יציאת מצרים וקריעת ים סוף, שהעקר היה כדי לבוא לשם כמו שכתוב ואותנו הוציא משם להביא אותנו כו' וכמו שמבאר במקום אחר. ועל כן כשנעשה להאדם נס צריך לברך שעשה לי נס במקום הזה, שצריך להזכיר המקום דיקא. כי עקר הנס שבמקום הזה הוא על ידי שנמשך למקום הזה מנוראות קדשת שרש המקום שהוא בחינת המסדר הנ"ל שמשם התשעה היכלין דלא מתדבקין וכו'. שמשם כל הנסים וכנ"ל:

אות נא

וזה בחינת ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה, ומבאר בדברי רבותינו זכרונם לברכה במדרש רבה ובפרט בזהר הקדוש בפרשה זאת שאותן שבע עשרה שנה היו עקר ימי חייו שחי בשמחה ונחת כמו שאיתא שם בזהר הקדוש. ולכאורה תמוה הדבר שכשהיה יושב בארץ ישראל לא ישב בשלוה, ובארץ מצרים שהיא מקום טמא שאז התחיל גלות מצרים שמררו את חייהם שם דיקא ישב בשלוה. אך כל זה הוא ענין ששון ושמחה ישיגו וכו' הנ"ל, שעקר שלמות השמחה בו יתברך שזה עקר החיות, הוא כשמתגברין לחטף את היגון ואנחה להפכו לשמחה כנ"ל שזהו עקר הברור מהיכלי התמורות הנזכרות לעיל שהוא על ידי שמחה כנ"ל. והעקר על ידי שמחליפין ומהפכין היגון ואנחה לשמחה כנ"ל. וכלל הדבר כי כל עבודת האבות היה לגלות ולהודיע אלקותו בעולם שרק בשביל זה בא האדם לעולם וזה כל השמחה והחיות, כי זה ידוע לכל שהעולם הזה מלא כעס ומכאובות ויגון ואנחה וסופו למות וימי חייו הבל וכו', ואין שום שמחה וחיות בעולם כי אם על ידי התנוצצות האמת והאמונה, כי אמת סמא דחיי כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, ועקר האמת הוא ה' יתברך בחינת ואמת ה' לעלם, שהוא להאמין באמתת מציאותו יתברך ולחתר ולהתיגע כל ימיו להתקרב ולהתדבק בו יתברך בחינת ובו תדבק, שזה כל החיות, כמו שכתוב ובחרת בחיים למען תחיה

אתה וזרעך לאהבה את ה' אלקיך ולדבקה בו כי הוא חייד וכו'. אבל זה הדבקות בשלמות אי אפשר לזכות כי אם כשמשרין כל תאוות הגוף לגמרי, כמו אבות העולם עד שזכו להמשיך האמונה הקדושה על עצמן בכל פעם עד שבאו לשמחה גדולה על ידי זה. ועל ידי זה בררו בכל פעם מהיכלי התמורות עד שעלו בכל פעם בכל העליות הנזכרות לעיל עד שזכו להשגת אור האין סוף בבחינת מטי ולא מטי הנ"ל כל אחד כפי עבודתו, כי יש בענין זה מדרגות רבות. וכל סדר העבודה של כלל ישראל בכל יום ויום, בפרט סדר התפלה בטלית ותפלין וכו', הכל הוא בחינת עליות הנ"ל המבארין בהתורה אמצעותא הנ"ל שאנו עוסקין בה כמובן שם, שמבאר שם כל כלל כונת התפלה להעלות המלכות מן הקלפות, ונצח הוד יסוד ילביש חסד גבורה תפארת, וחסד גבורה תפארת חכמה בינה דעת וכו' וכו', וכן מעולם לעולם וכו'. עין היטב בכונות ובהתורה הנ"ל ויתנוצץ לך מעט וכו' :

אבל אף על פי שהאבות וגדולי הצדיקים שברו הגוף לגמרי עד שזכו למה שזכו לעקר שלמות השמחה הזאת בו יתברך, בחינת שמחו צדיקים בה' , וכתוב וצדיקים ישמחו ויעלצו לפני אלקים וישישו בשמחה וכן הרבה, אבל כל יגיעתם היתה לתקן כל העולם להמשיך השמחה והחיות הקדוש הזה בלב כל אחד ואחד מזרע בית ישראל, שאפלו מי שלא שבר תאוות גופו לגמרי, יזכה גם כן להתקרב אליו יתברך על ידי שמירת התורה והמצוות. ואפלו מי שפגם כמו שפגם, בכל עת שחפץ וחותר להתקרב לה' יתברך יוכל לשמח ולהחיות נפשו בגדל כחם של הצדיקים, על ידי שיאמין שכל נקדה ונקדה טובה שזוכה על ידי כל מצוה ומצוה שעושה אין ערך לזה, ואפלו נקדות טובות של עשית המצוות של פושעי ישראל עולים על כל התענוגים של הבל ועל כל מיני עשירות וכו' של כל העולם כלו, עד שישמחו את נפשם ביותר על שהם גם הם זוכים לטוב אמתי ונצחי כזה לעסק בעשית המצוות שעל ידי זה מתדבקין בו יתברך שהוא חי החיים מקור השמחה של כל השמחות. כמו שכתוב ואבואה אל אל שמחת גילי וכו', וכתוב תודיעני ארח חיים שבע שמחות את פניך נעמות כו', שכל זה הוא בחינת ששון ושמחה ישיגו הנ"ל שחוטפין היגון ואנחה ומהפכין אותו לשמחה וכנ"ל. וזה בחינת כל הגליות שעוברין על ישראל שעקרים הוא גלות הנפש שהיא רחוקה מאביה שבשמים, שעקר הגלות הוא העצבות כנ"ל, כי מחמת חטא אדם הראשון וקלקולים של כל אחד ואחד בכל דור ודור, על כן בהכרח להיות בגלות עד שבכח הצדיקים הגדולים יבררו על ידי זה דיקא מהיכלי התמורות, ועקר הברור על ידי השמחה בבחינת הנ"ל על ידי שיהפכו היגון ואנחה לשמחה וכנ"ל, שזהו בחינת מכירת יוסף למצרים שעל ידי זה דיקא היו יכולים להתקיים במצרים, כמו שכתוב כי למחיה שלחני אלקים לפניכם וכו' וכנ"ל. כי יוסף הוא בחינת התלהבות השמחה על ידי בחינה הנ"ל כנ"ל, עד שהכרח גם יעקב אבינו ובניו הקדושים כלל קדשת ישראל שירדו כלם למצרים, ושם דיקא חי יעקב בשמחה ושלוה, כי אז השיג בשלמות שגמר הגאלה האחרונה יהיה על ידי זה דיקא, על ידי שירדין הצדיקים לעמקי עמקי היכלי התמורות שהם בחינת מצרים וכל הגליות שנקראים על שם מצרים

כמובא , ומבררים הקדשה משם דיקא והכל על ידי בחינה הנ"ל על ידי שבכחם הגדול מהפכין היגון ואנחה לשמחה כנ"ל, שזה עקר בחינת הברור מהיכלי התמורות. כי היכלי התמורות רוצים בהפך להמיר ולהחליף הכל חס ושלום עד שאי אפשר לבאר ולספר סברותיהם המהפכות מן האמת, כי אין קץ לדברי רוח ולא יוכל הפה לדבר ולא תמלא און משמוע. אבל נקדת של גדולי הצדיקים האמתיים עולה על הכל והם ממירין ומחליפין לטובה עד שמהפכין היגון ואנחה לשמחה כנ"ל:

אות נב

ועל-כן השביע יעקב את יוסף לקברו בארץ ישראל, כי שם עקר המקום הקדוש הנ"ל שנמשך ממקום העליון מבחינת המסדר וכו' שנקרא מקום שמשם כל השגות התשעה היכלין הנזכרים לעיל, שהם בחינת אורות הצחצחות שזה עקר השגת הצדיקים שזוכין לזה בשלמות אחר הסתלקותם בבחינת והשביע בצחצחות נפשך וכו', כי עקר המיתה נגזר בשביל זה מחמת שאדם הראשון פגם בהמסדר והמישב כנ"ל, ועל ידי זה נגזר עליו מיתה לדורות. כי עתה אי אפשר לשום אדם אפלו לצדיקים גמורים לבוא לאורות הצחצחות הנזכרים לעיל בחייהם בשלמות רק כל אחד כפי עבודתו זוכה להשיג בחייו מה שמישיג בזה, עד אשר בסוף מכרח למות ולשוב אל העפר בבחינת ואל העפר תשוב. ושם דיקא יתבלה הגוף ויזדכך ויתהפך לעפר קדש לבחינת אדמת קדש שהוא בחינת מקום הנורא הנ"ל, שזהו בחינת שנתהפך מעצבות מיגון ואנחה לחיות ושמחה שעל ידי זה יקום בתחית המתים שאז יהיה עקר השמחה בשלמות בחינת אז ימלא שחוק פינו וכו', בחינת עתיד הקדוש ברוך הוא לעשות מחול לצדיקים לעתיד לבוא, וכל אחד ואחד מראה באצבעו וכו' עד נגילה ונשמחה בישועתו וכו'. ועל כן אשרי אדם הזוכה להקבר בארץ ישראל ששם המקום הקדוש הנ"ל שעל ידי זה נכללן בבחינת מקום הנ"ל שהוא בחינת ברוך כבוד ה' ממקומו שעל ידי זה משיגין אורות הצחצחות שהם בחינת תשעה היכלין. אשרי הזוכה לזה:

אות נג

וזה ויקרא יעקב אל בניו וכו', שבקש לגלות קץ הגאלה ונסתלקה השכינה ממנו, כי עקר הגאלה על ידי השמחה הנ"ל בחינת כי בשמחה תצאו כנ"ל. ובתחלה סבר יעקב שכבר נתברר מהיכלי התמורות לגמרי עד שיוכל לגלות קץ הגאלה, ונסתלקה הימנו שכינה, זה בחינת במפלא ממך אל תדרוש, שנמשך מכח המעכב הנ"ל שמכה בהמחין הרודפין להשיג ואינו מניחם לרדף יותר מדאי, בפרט בענין זה של קץ הגאלה שהוא קץ הפלאות שלביה לפומיה לא גלי. ועל כן התחיל לדבר דברים אחרים ואמר הקבצו וכו' שעקר התקון על ידי הקבוץ של ישראל שזהו בחינת שלום הנ"ל שיתקבצו וישמעו אל בחינת יעקב וישראל שהם בחינת הצדיקים האמתיים, שעל ידי זה סוף כל סוף תבוא הגאלה השלמה על ידי עצם כחם על ידי שמהפכין היגון ואנחה לשמחה כנ"ל:

אות נד

וזה שהוכיח שלשה שבטים הראשונים ועקר תוכחתו אותם היתה על שפגמו בבחינת תקון המסדר והמישב הנ"ל שמשם נמשך טעותם ושגיאותם של גדולי הצדיקים כנ"ל. וזהו ראובן בכרי אתה כחי וראשית אוני, שהוא תקון הברית כמו שדרשו רבותינו זכרונם לברכה, ששם עקר השמחה בחינת עז וחדוה במקומו הפך פגם הברית שהוא בחינת יללה ועצבות כידוע. ומאחר שנולדת בקדשה כזאת ראוי היה לך יתר שאת ויתר עז שהוא בחינת כהנה ומלכות שהוא בחינת תקונים הנזכרים לעיל. על ידי השמחה שעל ידי זה מעלין המלכות שהוא בחינת עז בחינת ה' בעזך ישמח מלך, ועל ידי זה זוכין לכל הברכות הנזכרות לעיל, שהוא בחינת יתר שאת בחינת וישא אהרן את ידיו אל העם ויברכם וכנ"ל. אבל פחו כמים אל תותר שמהרת להראות כעסך הינו בחינת פגם הנ"ל, שרדף מחו יותר מדאי עד שבא לידי כעס על ידי זה, על ידי שרצה לסתר דעת הקדוש של יעקב אבינו שנתן מטתו באהל בלהה. כי זה פגם הנ"ל של רדיפת המחין יותר מדאי על ידי פגם המסדר והמישב, כי אז חללת יצועי עלה שהוא השגת אור אין סוף שזכה על ערש יצועו בקדשה נוראה כזאת על ידי שהוא זכה לתקון המסדר והמישב כראוי על ידי שברר השמחה מהיכלי התמורות שזה סוד שהכרח להעמיד שבטים קדושים גם מהשפחות כנ"ל. כי עקר השגות הנ"ל זוכין הצדיקים על ידי קדשת זווגם בתכלית הקדשה כראוי, (ועין מזה בהלכות פריה ורביה הלכה ד על פי התורה ששון ושמחה ישיגו. ועל פי התורה הזאת אמצעותא וכו' עין שם היטב), ועל כן פגם בזה ראובן הרבה שרצה להתחכם נגד דעת יעקב, ובזה פגם בהמסדר והמישב, ועל כן אבד הכהנה והמלכות שהם בחינת תקונים הנזכרים לעיל שעל ידם עקר תקון המסדר וכו' כנ"ל:

וכן שמעון ולוי אחים כלי חמס מכרתיהם. כי כשרוצין לחטף ידיעות והשגות שאינם ראויים לו זה בחינת חמס וגזלה וחרון אף כמובן במקום אחר. וזהו בחינת בסדם אל תבא נפשי, בסדם דיקא שנדמה להם שהשיגו כבר כל הסודות וההשגות עד שהעמידו על דעתם למכר את יוסף הצדיק שנדמה להם לפי דעתם שנוטה מדרך האמת. ועל כן אמר יעקב בסדם אל תבא נפשי, כי איני רוצה סודות כאלו, וכן בקהלם של קרח וזמרי אל תחד כבדי וכו', כי הם פגמו הרבה יותר ויותר שנמשכו אחר תאוותם, זמרי רצה לנאף וטען עם משה כמו חכם ולמדן מפלג אם תאמר זו אסורה וכו', וכל בר דעת אמת יודע החלוק שבין כונת משה רבנו ובין זמרי, כי משה רבנו היה פרוש גדול ונשא בת יתרו על פי הדבור, וזה יצא מדעתו ורצה להתיר נאוף בפרהסיא והעז פניו כל כך לטען עם משה בעזות כזה. וכן קרח שרצה בכבוד עצמו כמפרסם וטען כאלו מתקנא בשביל ישראל ואמר כי כל העדה כלם קדושים ובתוכם ה' ומדוע תתנשאו על קהל ה'. וכל זה נמשך מפגם המסדר והמישב את המחין שגם גדולי הצדיקים כמו שמעון ולוי פגמו בזה בדקות, לא מחמת תאוות חס ושלוש, רק מרב התלהבותם לה' יתברך יותר מדאי שזהו בחינת פגם המסדר והמישב וכו' כנ"ל, על ידי זה טעו ביוסף וכו' כנ"ל. אבל זמרי וקרח פגמו בזה בגשמיות שפגמו בהמישב כל כך עד שיצאו מן הבושה והעזו פניהם כל כך כנ"ל:

ועל-כן בקש יעקב בקהלם אל תחד כבדי, כי יעקב שרש קדשת ישראל שהם עקר הכבוד של ה' יתברך שעוסקים בסדר עבודת התפלה בשירות ותשבחות וכו' ומעלין כבודו יתברך על ידי שמחת המצוה כנ"ל, עד שזוכין לבחינת תקון הרדיפה והמעכב הנ"ל כראוי שזהו ברוך כבוד ה' ממקומו, כמו שמבאר שם בהתורה הנ"ל, שזהו בחינת תכלית שלמות היחוד, כי כלל כל היחודים נמשכין מבחינה זאת כשנכלל בחינת הרדיפה בהמעכב, בבחינת מטי ולא מטי כראוי שעל ידי זה מולידין השגות אלקות כראוי. ועל כן אמר יעקב בקהלם אל תחד כבדי, אל תחד כבדי דיקא, כי על ידי קהלם לא יתיחד כבודי במקום שצריך להתיחד שזהו בחינת ברוך כבוד ה' ממקומו, כי זה היחוד אינו נעשה כי אם על ידי הצדיקים הגדולים ועל ידי הקבוץ הקדוש הנלוים אליהם המבטלים דעתם נגדם, אבל לא על ידי החולקים על משה ואהרן שהם בחינת הצדיקי אמת. כי קרח וזמרי הם פגמו מאד בהמסדר והמישב הנ"ל שמשם כל היחודים הקדושים כנ"ל. וזה יהודה אתה יודוך אחיך, כי ממנו יצא דוד ומשיח שהם יזכו לזה בשלמות שהם יתקנו הכל במהרה בימינו אמן. כי דוד עשה עצמו כל ימיו כעני ואביון, ואמר ואנכי תולעת ולא איש וכו', ואמר ה' לא גבה לבי ולא רמו עיני ולא הלכתי בגדולות ונפלאות ממני וכו', וסיים יחל ישראל אל ה' מעתה ועד עולם, שזה העקר לעשות עצמו כגמל עלי אמו וכו' וליחל לישועת ה' ולהרבות בשירות ותשבחות ותפלות והודאות, כמו דוד שעסק בזה כל ימיו עד שזכה לחבר ספר תהלים שכלול מכל עשרה מיני נגינה שהם כלל השמחה בו יתברך, שזה עקר התקון שעל ידי זה תבוא הגאלה השלמה על ידי משיח שיצא מזרעו וכנ"ל, שעקר הגאלה על ידי שמחה כנ"ל. ועל כן יגע מאד למצא

מקום הבית המקדש ששם מקבלין אור השמחה הקדושה לשמח בו
יתברך בחינת אנכי אשמח בה' בחינת כי בו ישמח לבנו וכו':

אות נה

וזה בחינת שנים עשר שבטים הקדושים שהוליד יעקב אבינו שהם כלל
קדשת ישראל שהם כלל השמחה בו יתברך, ועל כן הם שנים עשר שבטים
כנגד שנים עשר חדשים כמובא, כי שנים עשר חדשים הם בחינת תקון
פגימת הלבנה תקון מארת חסר שזה נעשה על ידי השמחה הקדושה
כנ"ל:

אות נו

וכל לדתם היתה בקדשה נוראה בבחינת שמחה דקדשה שזהו עקר תקון
הברית עקר תקון הזווג דקדשה (וכמבאר מזה בהלכות פריה ורביה עין
שם), ועל כן כל שמותם הקדושים נקראו על שם התקונים הנזכרים לעיל
הנעשים על ידי עשית המצוה בשמחה:

כי ראובן נקרא על שם ראו מה בין בני לבן חמי שהוא עשו שממנו כל
הגליות שבאין על ידי עצבות, בחינת והיה כאשר תריד כנ"ל באות יח,
ועשו מכר הבכורה ליעקב שהוא בחינת שמחה דקדשה של עבודת
הקרבנות כי לא חפץ בברכה ותרחק ממנו, ואחר כך נתקנא בו ורדפו כל
כך שהוא בחינת כל הגליות. וראובן הוא ההפך כי לא מכר הבכורה ליוסף
ואף על פי כן הצילו, כי מחל כבודו ובטל עצמו כנגד יוסף הצדיק שהוא
עקר שמחת ישראל. ועל כן ראובן הוא בחינת הברור מהיכלי התמורות
בחינת ראו מה בין בני לבן חמי שנתברר בחינת קדשת ראובן הראשון
לזרע ישראל מתוך קלפת עשו שזה נעשה על ידי השמחה שנולד מיעקב
בקדשה כזאת. כי הוא ראשית אונו שעקר הקדשה של ההולדה הוא על
ידי השמחה וכנ"ל. ועל כן ראובן הוא הראשון שפתח בתשובה כמו
שאיתא במדרש שממנו יצא הושע הנביא וכו' (בראשית רבה פרשה פד),
כי עקר התשובה הוא בחינת ברור מהיכלי התמורות להפך עוונות לזכיות
בחינת התהפכות יגון ואנחה לשמחה כמו שמבאר בהלכות פריה ורביה
הנ"ל:

שמעון בחינת המוכיח הראוי בחינת כי שמע ה' כי שנואה אנכי, כי המוכיח הוא שנוא (כמו שמבאר בהתורה ואלה המשפטים סימן יוד לקוטי חלק א), וזה בחינת הליכת המצוה לעורר הכל לה' יתברך כמו שמבאר שם שזה בחינת המוכיח הראוי שהולך לעורר כל העולם לה' יתברך:

לוי ממנו יצאו הכהנים שאצלם כל הברכות בחינת וישא אהרן את ידיו אל העם ויברכם שהוא בחינת תקון הידים בחינת חסד גבורה תפארת כמו שמבאר שם:

יהודה הפעם אודה את ה', בחינת גמר תקון התודה והודאה הנ"ל שזה עקר שלמות השמחה שעל ידי זה עולין עד המסדר וכו', ואז ותעמד מלדת. כי צריכין להמתין וכו' כנ"ל כי אף על פי שעדין צריכין להוליד השגת המחין שמשם כל הולדות דקדשה אבל אי אפשר לרדף יותר מדאי כנ"ל:

ואז ותקנא רחל באחתה ותאמר ליעקב הבה לי בנים ואם אין מתה אנכי, כי ראתה והבינה שעדין צריכין להוליד הולדות קדושות של זרע ישראל שהם כלל השמחה בו יתברך, על כן אמרה אם אין מתה אנכי, כי כשלא תוליד בנים שהם עקר השמחה כנ"ל בחינת ישמח אביך ואמך כנ"ל, בודאי היא מתה כי עצבות סטרא דמותא כנ"ל. ויחר אף יעקב ברחל ויאמר התחת אלקים אנכי וכו', כי אי אפשר לדחק את השעה כנ"ל. ותאמר הנה אמתי בלהה, כי הבינה ברוח קדשה שאי אפשר להוליד עוד הולדות קדושות הנזכרות לעיל כי אם על ידי שיחזור וירד לבחינת היכלי התמורות ויברר משם הקדשה כראוי שזהו בחינת מה שהשיגה שרה אמנו שאי אפשר לאברהם להוליד את יצחק כי אם על ידי שישא את השפחה שהיא הגר. אבל אז יצא מהולדה זאת ישמעאל שממנו הגלות בחינת עצבות שעליו נאמר בן כסיל תוגת אמו, כי אמו נתגרשה על ידו כמובא במדרש, אבל יעקב היתה מטתו שלמה וזכה לירד ולעלות בתכלית השלמות, כי זכה להעמיד גם מהשפחות שבטים קדושים שהם בחינת שמחה, כי ברר בשלמות מהיכלי התמורות שאחיותם בבחינת השפחות, ועל כן כשילדה בלהה שפחתה בן קראה שמו דן על שם דנני אלקים וגם שמע בקלי. כי התפארה שזכתה שנתברר בן קדוש כזה מתקפא דדינא שנתהפך העצבות שהוא תקפא דדינא לבחינת שמחה כזאת שנולד שבט קדוש, שכל אחד מהשבטים בחינת בן חכם ישמח אב וזה על ידי רבוי תפלותיה בחינת וגם שמע בקלי, ועל ידי זה נתברר בחינת מלכות מן הקלפות שזהו בחינת דן בחינת דינא דמלכותא דינא כמו שמבאר במקום אחר:

נפתלי בחינת תקון הרגלים בחינת נפתלי אילה שלוחה, בעמק שלח ברגליו (שופטים ה):

גד בחינת תקון הידים בחינת וטרף זרוע אף קדקד של הסטרא אחרא על ידי שעל ידו נתתקן בחינת הידים שבהם מקבלים ברכת השכל שהוא בחינת ראש וקדקד בחינת שאו ידיכם קדש בחינת וישא אהרן את ידיו . שצריכין לנשאים עד הראש להמשיך ברכת השכל. ועל ידי זה טרף זרוע אף קדקד של החולקים והעובדי כוכבים. וזה שאמרה לאה בגד , ופרש רש"י כשבאת אל שפחתי כאיש שבגד באשת נעורים הינו שנראה כבוגד וכו', כי ירד להיכלי התמורות שהם בחינת שפחות. אבל לאה התפארה בזה, כי על ידי זה עקר התקון וכו' כנ"ל, וזה בא ג-מזל טוב, כי עקר ברכת מזל טוב שמברכין בשמחה כשנולד בן הוא על ידי זה דיקא על ידי שמבררין וכו' כנ"ל:

אשר באשרי כי אשרוני בנות , בחינת שלמות השמחה בחינת אשרי האיש שבזה התחיל דוד ספר תהלים. בחינת אשרינו מה טוב חלקנו שאנו מתפארים בכל יום שזהו בחינת אשריך ישראל שסים בזה משה ברכותיו אצל אשר כמו שכתוב שם בפרשת וזאת הברכה אשר ברך משה שכל ברכותיו היו מעין הברכות של יעקב אבינו כמו שפרש רש"י שם :

ואז מצא ראובן הדודאים בשדה שהם בחינת הדודאים נתנו ריח, ששני הדודאים הטובים והרעים שניהם נתנו ריח כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה שזהו בחינת גדל כח הצדיקים שמשמחין הכל ומהפכין היגון ואנחה לשמחה כנ"ל שעל ידי זה עקר ההולדה כנ"ל. ועל כן בקשה רחל אותם, ותאמר לאה המעט קחתך את אישי, כי אני רואה ברוח הקדש שעדין אני צריכה להוליד הולדות קדושות וכו' ואז יצא יששכר שהם גדולי התורה שזה עקר השמחה בחינת פקודי ה' ישרים משמחי לב בחינת שמחת המצוה הנ"ל. כי מבני יששכר יודעי בינה לעתים לעבר שנים ולקבע חדשים, שהוא עקר תקון פגימת הלבנה לתקן מארת חסר שהוא על ידי השמחה כנ"ל, וזהו לדעת מה יעשה ישראל, שהם יודעים איך לשמח את כל אחד ואחד להודיעו מה יעשה בכל עת ועת איך להנצל ממרירת הגלות שהוא העצבות ולזכות לשמחת ישראל שהוא כלל הקדשה :

זבולון בחינת שמח זבולן בצאתך , כי זבולון עסק בפרקמטיא לפרנס אחיו יששכר התלמיד חכם, שזהו עקר תקון העשירות והממון ששם עקר אחיזת העצבות בחינת בעצבון תאכלנה , ועקר התקון על ידי בחינת זבולון שמחזיק ליששכר בחינת שמח זבולן :

ואז ויזכר אלקים את רחל וכו', כי אף על פי שכבר נולדו עשרה שבטים קדושים כאלו שהם מגלים אלקותו בעולם לשמח בו יתברך תמיד, אבל אף על פי כן עדין צריכין שיהיה נולד יוסף שעל ידו עקר התלהבות השמחה של ישראל כי הוא איש אשר רוח אלקים בו לנפח העפרורית בכל פעם מלב ישראל וכו' כנ"ל, ועל כן נתעוררו רחמיו יתברך וזכר את רחל בראש השנה ונולד יוסף הצדיק שעל ידו שלמות השמחה כנ"ל :

ואז תכף אמר יעקב שלחני וכו', שלא תהיה נשלמת המטה בחוץ לארץ כנ"ל. וזכה אחר כך שנולד בנימין בארץ ישראל שבית המקדש בחלקו. כי אחר שכבר נשלם השמחה על ידי הולדת השבטים. עדין צריכין מקום לה' שנוכל לקבל משם אור השמחה הזאת כנ"ל, שזהו בחינת בנימין שנולד בארץ ישראל שבית המקדש בחלקו ששם המקום הנורא שהוא בחינת המקום העליון הנ"ל בחינת ברוך כבוד ה' ממקומו בחינת מקור השמחה בחינת ושמחת עולם על ראשם וכו' כנ"ל:

ועל-כן נפקדה רחל בראש השנה כמו שרה אמנו שנפקדה בלדת יצחק בראש השנה, כי בראש השנה נברא העולם בשביל לגלות אלקותו בעולם שזה כל השמחה שהוא חיות וקיום העולם בחינת ישמח ה' במעשיו, ועל כן נפקדה שרה ונולד יצחק שהוא הולדה הראשונה דקדשה שנקרא על שם השמחה כנ"ל. אבל עקר הולדת המטה שלמה שהם כלל ישראל היה על ידי יעקב שהוליד שנים עשר שבטי י"ה שהם כלל השמחה בחינת ישמח ישראל בעושיו, ששלמות המטה היה על ידי רחל שהולידה יוסף ובנימין. על כן נפקדה גם כן בראש השנה שאז צריכין לתקן הבריאה לתקן חטא אדם הראשון שגרם בעצבון תאכלנה שמשם כל העצבות שמהם כל הגליות. ובראש השנה עוסקים בתקון זה וקורין אז וה' פקד את שרה שנולד יצחק שנקרא על שם השמחה כנ"ל, וזהו בחינת פקידת רחל, כי על ידי לדתה את יוסף ובנימין הוא שלמות השמחה שהתחיל מיצחק, כי בראש השנה תוקעין בשופר שכלול מעשרה מיני נגינה שהם כלל השמחה, בחינת אשרי העם ידעי תרועה וכו', בשמך יגילון כל היום וכו', בחינת כי חדות ה' היא מעזכם הנאמר על ראש השנה וכנ"ל. וכן חנה נפקדה בראש השנה והולידה את שמואל הנביא, כי שמואל משח את שאול ודוד שהוא תקון המלכות שעל ידי זה יצא משיח שיגאל את ישראל שאז כל גמר השמחה בשלמות במהרה בימינו אמן:

וזה בחינת מנשה ואפרים, מנשה בחינת כי נשני אלקים את כל עמלי בחינת העמל והיגון וכו'. אפרים כי הפרני אלקים בארץ עניי שלא די שזכה לצאת מהעבדות שהוא בחינת עצבון עמל ויגון, ובחסדו יתברך נשני ה' את כל עמלי כנ"ל, אף גם הפרני אלקים בארץ עניי זהו בחינת התהפכות העניות והעצבות לשמחה:

אות נז

וזה ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב וכו', שכשהתחיל לספר גלות מצרים וגאלתם התחיל משמות בני ישראל שבאים לשם, להורות שכל עקר קיומם בגלות וגאלתם משם, הכל היה בכח שמות בני

ישראל שהם ראובן שמעון ולוי וכו', שכל שמותם נקראו על שם שמחת ישראל שעל ידי זה מבררין מהיכלי התמורות עד שמשיגין אור האין סוף וכו' שזה עקר תכלית הגאלה לדעת ולהכיר אותו יתברך כמו שכתוב וידעתם כי אני ה' המוציא אתכם וכו'. כי בשביל זה הקדים ה' יתברך שירדו יעקב ובניו הצדיקים בעצמן מצרימה, כי על ידי קדשתם העצומה שהיה מטה שלמה שהם גלו אלקותו בעולם שזהו עקר השמחה והחיות כנ"ל, על ידי זה היה להם כח לסבל מרירות הגלות ולבלי להשתקע שם. כי עקר מרירות הגלות הוא העצבות כנ"ל וכל מה שמכבידין הגלות מתגבר העצבות יותר, וכן כל מה שמתגבר העצבות שהוא גלות השכינה מתגבר גלות והעבדות הגשמי יותר, ואם כן מאין יבוא עזרנו, אך כל הקיום בגלות והתקוה לצאת משם הוא על ידי הצדיקים יעקב ובניו שירדו מצרימה שהם שמות בני ישראל הנזכרים לעיל, שבכחם הגדול יכולים להמשיך אלקותו יתברך ולהחיות ולשמח נפשות כל ישראל בכחם ועצותם העמקות שעל ידי זה מעלין המלכות בכל פעם עד שזוכין לכל הנ"ל שזהו עקר בחינת הגאלה בחינת כי בשמחה תצאו וכו' כנ"ל. וזהו ויוסף היה במצרים, כי עקר הקיום והתקוה הוא על ידי בחינת יוסף הצדיק שהוא בחינת איש אשר רוח בו שיודע בכל פעם לנשב על לב בני ישראל ולנפח העפרורית שהוא בחינת עצבות מלבם ולהלהיב לבם לה' יתברך בהדרגה ובמדה וכו', כי הוא יודע להפך כל היגון ואנחה לששון ושמחה וכו' כנ"ל. וזה ויהי כל יצאי ירך יעקב שבעים נפש, בחינת שבעים פנים לתורה שהם שבעים אנפין נהורין שזה בחינת שמחה בחינת מבקשי פניך יעקב וכו'. (כמו שמבאר בהתורה "צוית צדק" עין שם). וזה ויוסף היה במצרים, כי העקר על ידי ויוסף היה במצרים שהקדים ה' יתברך רפואה למכה לשלח מקדם את יוסף למצרים ונמכר לעבד שהוא בחינת מרירת העצבות שהוא בחינת עבדות וכו', ועמד בנסיון והתחזק גם שם בשמחה כמו שכתוב ויהי יוסף איש מצליח כמו שמבאר במדרש הנ"ל שהיה מפזז ומרקד. כי במרירת הגלות כשמתגבר העצבות ביותר זהו עקר העצה לעשות מלי דשטותא כדי לשמח את נפשו במרירות כזה:

וכמו שכתוב בדוד שהיה משנה טעמו לפני אבימלך שהיה שם בסכנה גדולה בגלות גדול ועל כן עשה שם מעשה שטות ויתו על דלתות השער וירד רירו על זקנו וכו'. ועל כן עקר קיומם במצרים ויציאתם משם היתה על ידי ויוסף היה במצרים, שהקדים לשלח את יוסף הצדיק לשם וכנ"ל. וזה וימררו את חייהם בעבדה קשה בחמר ובלבנים וכו', כי עקר מרירת הגלות הוא בחינת עבדות שנמשך מזהמת הנחש מבחינת בעצבון תאכלנה, בחינת התגברות העצבות כנ"ל, שהוא בחינת טיט היון שעל זה צעק דוד טבעתי ביון מצולה ואין מעמד וכו' הצליני מטיט ואל אטבעה וכו'. וזה שכתוב בזהר הקדוש בעבדה קשה, בקשיא. בחמר, בחמרא דשמעתתא. ובלבנים, בלבון הלכתא, כי זה עקר מרירת הגלות שמבלבל השמחה בו יתברך שהוא בחינת אמונה הקדושה אנפין נהורין כנ"ל על ידי הקשיות והבלבולים וכו' שזהו בחינת חמרא דשמעתתא ולבון דהלכתא, כי עקר בחינת אסוקא שמעתתא אלבא דהלכתא הוא לברר וללבן עצות אמתיות לעבודת הבורא יתברך לצאת מזהמא דהאי עלמא

שפלה ולהתקרב אליו יתברך כי לא המדרש הוא העקר אלא המעשה. ובשביל זה עקר ההתקרבות לתלמידי חכמים ולצדיקים אמתיים כדי שהם יורו לנו את הדרך אשר נלך בה ואת המעשה אשר נעשה בכל עת באפן שיזכה כל אחד לצאת ממה שצריך לצאת ולהתקרב ולשוב לה' יתברך. אבל הסטרא אחרא בחינת מרירת הגלות שהיא העצבות מתגבר כל כך וממרר את חיי ישראל בקשיות ובלבולי האמונה ובבלבולי עצות עד שאינם יודעים ללבן ההלכה והדרך וההלוך לשוב לה' יתברך. וזה ובכל עבדה בשדה שהוא תאות ממון וטרדת הפרנסה שמכרחין לצאת מאהל תורה לצאת מבית המדרש אל השדה לעסק בפרנסה, עד שמטרידו בכל עבודה בשדה ומסיתו ומדיחו מלקבע עתים לתורה על כל פנים. וזה את כל עבדתם אשר עבדו בהם בפרך, ודרשו רבותינו זכרונם לברכה בפה רך שבתחלה נכנס עמו הבעל דבר והסטרא אחרא בפה רך ומתלבש במצוות. ואומר לו הלא אי אפשר לישב בבית המדרש כל יום וההכרח לצאת אל השדה לעסק במלאכה ומשא ומתן, וכי אתה רוצה למות או להיות עני ומקבל וכו', עד שמשליכו בתוך עמק טיט היון שהוא אנפין חשוכין מרירת העצבות של הממון בחינת בעצבון תאכלנה, עד שאפלו כשמרויח ממון אינו מספיק לו כל ימיו כי משתוקק בכל פעם יותר, וכל מה שמרבה נכסים מרבה דאגה, כי מסיתו לבנות פתם ורעמסס שהם בנינים גדולים וגבוהים שבונים לעצמם כמו שכתוב הבנים חרבות למו וכתוב קרבם בתימו לעולם וכו':

אות נח

וזה בחינת מה שגזר פרעה כל הבן הילוד וכו' אם בן הוא והמתן אתו ואם בת היא וחיה, כי בן סטרא דדכורא בחינת שמחה בחינת בן חכם ישמח אב. ובת סטרא דנוקבא ששם עקר אחיזת העצבות בחינת רגליה יורדת מות וכו'. כי רצה להגביר סטרא דנוקבא בחינת עצבות שזה עקר תקף הגלות כנ"ל. וזה ותיראן המילדת את האלקים ולא עשו כאשר דבר אליהן פרעה מלך מצרים ותחיין את הילדים, המילדות הם בחינת צדיקי הדור שהם מילדות, שהם מולידין תלמידים הגונים בישראל שנחשבו כאלו ילדם כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, שהם עשו בהפך מדעת הסטרא אחרא שהיא בחינת פרעה ומצרים שכל עסקיהם להגביר העצבות בכמה נכלים וערמומיות, העקר על ידי טרדת הממון והפרנסה, ולפעמים על ידי סברות ההפוכות שלהם שנמשכין מהיכלי התמורות שמשליכין את האדם על ידי התוכחה שאינה כראוי שלהם וכו'. (ואין כאן מקומו להאריך בזה ועין במקום אחר מזה). אבל המילדות הנזכרות לעיל בחינת צדיקי אמת הם עושים בהפך, שלא די שאינם משליכין את

האדם בדבריהם כרצון הסטרא אחרא חס ושלום, אף גם ותחיין את הילדים, שהם מחיין את הילדים שהם תלמידיהם הנלויים אליהם שמחיין אותם בדבריהם האמתיים ומשיבין את נפשם בשבעה משיבי טעם ומשמחים אותם בכחם ובדרכי עצותיהם העמקות וכו' וכנ"ל. ועל כן נקראו המילדות שפרה ופועה, שפרה על שם שמשפרת את הולד, ופועה על שם שפועה לולד וכו', כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה כי כן נוהגין הצדיקים אמתיים עם נפשות ישראל הנלויים אליהם שמשפרין אותם ומיפין אותם בכל מיני עצות להחיותם ולחזקם בכל נקדה ונקדה טובה שמוצאין בהם וכו', וכן פועין אליהם כמו לילד ממש ששורקין ופועין להם לבל יניחו להפיל עצמן בשום אופן רק יבטחו בחסדי ה' כי לא תמנו וכו'. ובגדל כח הצדיקים כי לא יעזב אותם לעולם ולא כחטאינו יעשה לנו כי לעולם יש תקוה וכו'. (כמבאר הרבה מזה בספרים קדושים ובפרט בדברינו עין שם היטב):

אות נט

וזה בחינת מראה הסנה ומה שמאן משה כל כך בשליחותו לגאלם, שהעקר היה מחמת שראה ברוח קדשו אריכת מרירת הגלות של עכשו שאי אפשר לעמד על קצו כי הוא קץ הפלאות, על כן לא רצה להתחיל לילך בשליחותו כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה ומובא בפרוש רש"י על פסוק "שלח נא ביד תשלח", כי יודע אני שאיני מכניסם לארץ ישראל ואיני גואלם לעתיד וכו'. וכל זה מחמת רבוי המחלקת שבין ישראל עד שאין יודעין היכן הם הצדיקי אמת שזה עקר אריכת הגלות כידוע. וזה וירא והנה הסנה בער באש והסנה איננו אכל, והתפלא מאד מדוע לא יבער הסנה, כי הסנה מרמז על הגלות כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, שראה התגלות אלקות בלבת אש מתוך הסנה, שהוא התלהבות האש של לב איש הישראלי שבוער לה' יתברך על ידי כח הצדיקי אמת בחינת איש אשר רוח בו הנ"ל שבוער לה' יתברך מתוך הסנה מתוך מרירת הגלות, ואף על פי כן והסנה איננו אכל, שאף על פי כן מתגבר הגלות שהוא מרירת העצבות שזה בחינת והסנה איננו אכל, שהסנה שהם החוחים והקוצים הסובבים את השושנה שעקרם הוא העצבות שהיא גלות השכינה איננו אכל, כי מתגבר בכל פעם. והתפלא משה על זה מאד ואמר "אסרה נא ואראה את המראה הגדל הזה מדוע לא יבער הסנה", כי רצה להגיע עד סוף הקץ האחרון איך יזכו ישראל לגאלה שלמה שאין אחריה גלות לבער ולכלות הסנה שהם החוחים והקוצים לגמרי. ואז: "וירא ה' כי סר לראות ויקרא אליו ה' וכו' אל תקרב הלם וכו'", זה בחינת כח המסדר והמישב הנ"ל שהוא בחינת המעכב את רדיפת המחין

שלא ירדף מחו להרס לעלות אל ה' כנ"ל. הינו כי משה שהוא הגואל צדק הראשון ראה שיגאל את ישראל, כי יוכל לשמח את ישראל מתוך מרירת הגלות להאיר בהם התנוצצות אלקותו יתברך שזה עקר השמחה, שזה בחינת לבת אש בחינת רשפיה רשפי אש שלהבת י"ה, שנתגלה מתוך הסנה מתוך מרירת הגלות כי יכול להפך יגון ואנחה לשמחה כנ"ל. אבל אף על פי כן והסנה איננו אכל שאף על פי כן אינו נכלה הסנה שהוא הקוץ המכאיב, כי אף על פי כן הם מתגברים בכל פעם בכמה נכלים וערמומיות בלי שעור עד שהחטיאם חטאה גדולה תכף אחר מתן תורה וכו'. וכן כל העשרה נסיונות וכו'. שעל ידי זה נגזרו כל הגליות עד הגלות הארץ המר הזה כמו שכתוב וביום פקדי וכו', ורצה משה לעמד על הדבר שזהו בחינת השגת קץ הפלאות, ואז אמר לו ה' יתברך אל תקרב הלם זה בחינת המעכב שהוא המסדר והמישב הנ"ל, כי משה זכה אז לבחינת השגת התשעה היכלין הנזכרים לעיל שזוכין על ידי שמחת המצוה שהיא בחינת התנוצצות קבלת התורה שהתחיל אז, עד שהשיג וראה מה שהשיג וכו', אבל אף על פי כן ראה שעדין הסנה איננו אכל ואמר אסרה נא ואראה את המראה הגדל הזה וכו', איך משיגין התגלות אלקות בשמחה כזאת עד שיוכל לכלות הסנה לגמרי, כי כבר מבאר קצת לעיל שהא בהא תליא, כל מה שמתגברין לעשות מצוה בשמחה זוכין לאיזה בחינת צמיחת קרן ישועה להוציא השכינה מהגלות ולעלות בכל העליות הנזכרות לעיל עד התשעה היכלין הנזכרים לעיל ששם מקור השמחה בחינת ושמחת עולם על ראשם כנ"ל. ואז ממשיכין שמחה יתרה ממקור השמחה ואז יכולין לברר ביותר מהיכלי התמורות כנ"ל. ואז עולין יותר ויותר בעליות הנזכרות לעיל, עד שמשיגין מה שמשיגין מבחינת תשעה היכלין הנזכרים לעיל בהשגה יתרה ואז מתגדל השמחה יותר ואז יכולין לברר מהיכלי התמורות יותר ויותר וכן להלן. ואם היה הולך כל זה כסדר בודאי כבר היה קץ הגאלה שהוא על ידי שמחה כנ"ל, אבל עוונותינו הטו אלה שבכל פעם מתגבר הבעל דבר ומחטיא את ישראל ומגביר העצבות בחינת יעציבוהו בישימון בחינת בלבולי האמונה שהוא בחינת עבודה זרה וכפירות שנקראים עצבים על שם העצבות כמו שכתוב עצביהם כסף וזהב וכו' :

ועל-ידי זה אריכת הגלות כי לא גלו ישראל אלא על שפסקו מהם אנשי אמונה וכו', שזהו בעצמו בחינת עצבות כנ"ל. אבל גדולי הצדיקים שבכל דור מתיגעים בגדל כחם בכל דור לעסק בתקון זה לשמח את ישראל על ידי הארת האמונה הקדושה בלבם בכל פעם וכו'. אבל עקר אריכת הגלות הוא על ידי המחלקת שחותרים להרחיק לב בני ישראל מצדיקי אמת, ועל ידי זה אי אפשר לעמד על קץ האחרון, עד שאפלו משה רבנו לא יכל לעמד על הדבר כי אמר לו ה' יתברך אל תקרב הלם, הינו שעדין לא נתבררו היכלי התמורות כל כך בשלמות עד שתוכל לעלות להשיג יותר, כי כל השגת אור האין סוף הוא כפי הברור מהיכלי התמורות בבחינת מי יימר הנ"ל. וזה של נעליך מעל רגליך כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קדש הוא, הינו שלכאן נמשך קדשת המקום העליון הנ"ל שהוא בחינת כח המעכב וכו' הנ"ל, שהוא בחינת ברוך כבוד ה' ממקומו כנ"ל.

וצריכין לזה המקום חליצת המנעלים בחינת של נעליך, שהוא להפשיט עצמו לגמרי מהגוף של עולם הזה כמו שאיתא בזהר הקדוש. אבל לילך עוד יותר להשיג יותר איך לכלות ולבער הסנה לגמרי זה אי אפשר עתה כי זהו גם כן בחינת המתן הנ"ל שצריך להמתין הרבה עד שנזכה לברור מהיכלי התמורות כזה עד שיזכו הצדיקים להשיג איך לכלות הסנה לגמרי וכו' ועל כן באמת מאן משה בשליחותו שבעה ימים ואמר שלח נא ביד תשלח וכו'.

אות ס

עד שבסוף ויחר אף ה' במשה ויאמר לו הלא אהרן אחיך הלוי וכו' הנה הוא יצא לקראתך וראך ושמח בלבו וכו', וראך ושמח בלבו דיקא שעל ידי זה עקר תקון הגאלה, על ידי גדל השלום שיהיה לו עמך ולא יתקנא בך כלל אדרבא ושמח בלבו. כי עקר התקון על ידי השמחה שעל ידי זה מעלין המלכות מהיכלי התמורות וכו' עד שזוכין לברכות הנזכרות לעיל שזהו בחינת קדשת הכהנה בחינת וישא אהרן את ידיו אל העם ויברכם וכו' כמו שמבאר שם. ועל כן באמת זכה אהרן על ידי ושמח בלבו, לקדשת הכהנה כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, הינו כנ"ל. ועל ידי זה היתה גאלת מצרים, כי עקר הגאלה על ידי השמחה כנ"ל, ועקר שלמות השמחה הוא על ידי השלום, בחינת כי בשמחה תצאו ובשלום תובלון וכנ"ל. הינו שגלה לו ה' יתברך כי ההכרח שילך בשליחותו לגאל את ישראל ולתן לנו את התורה, כי אם הוא לא ילך בשליחותו עתה לא יגאלו ישראל לעולם כמו שמבאר במדרש, אם אין אתה גאלם אין אחר גואלם, הינו שגלה לו שאדרבא מחמת אריכת הגלות של עכשו מכרח אתה לילך בשליחותך כדי לתן את התורה על ידי זה, כי אם לא היינו מקבלים את התורה על ידי משה רבנו לא היה אפשר עתה להתקים בגלות המר הארך הזה כלל. וכמו שאיתא בזהר הקדוש שעקר התקוה עתה הוא על ידי שכבר הקדים לנו ה' יתברך רפואה למכה שכבר קבלנו את התורה והמצוות על ידי משה רבנו, שעל ידי זה אנו יכולים לשמח את עצמנו בכל פעם על ידי רבוי המצוות שאנו זוכין לעשות בכל יום אפלו הקל שבקלים, והעקר על ידי גדולי הצדיקים שבכל דור שמכניסין בנו לשמח נפשנו בנקדת המצוות וכו' כנ"ל, שעל ידי זה מעלין השכינה בכל פעם וכו', עד שזוכין לכל הנ"ל עד שנזכה לגאלה שלמה. אבל אם לא היה משה מקבל את התורה לא היה אפשר לשמח נפשנו עתה ולא היה אפשר לצאת מהגלות כלל, כי במצרים שלא התגבר עדין גלות אדום כל כך היה מספיק קדשת הצדיקים יעקב ובניו ובפרט קדשת יוסף הצדיק כנ"ל שיהיה להם כח להחיות נפשם לסבל הגלות. אבל עתה בדוחקא דגלותא בתראה, לא היה

אפשר להחיות נפשנו ולצאת מהגלות לולא שהקדים לנו התורה והמצוות אשר הם חיינו ושמחתנו כמו שאומרים ונשמח בדברי תורתך ובמצוותיך לעולם ועד כי הם חיינו וכו', וכמו שכתוב לולא תורתך שעשעי אז אבדתי בעניי. אבל כל כח הגאלה ממצרים אז היה על ידי וראך ושמח בלבו של אהרן שזכה לקדשת הכהנה על ידי זה כנ"ל, שהוא בחינת ברכת הידים וכו' שעל ידי זה זוכין להשגת הטיית היכלין שמשם כל ידיעת והשגת אלקות שזה עקר תכלית הגאלה כנ"ל. כי עקר עכוב הגאלה אז היה על ידי דתן ואבירם שהם ראשי החולקים והכרוכים אחריהם, שמהם באו כל הקלקולים והנסיונות שעל ידי זה נתגלגלו כל החרבנות, חרבן בית ראשון ובית שני וכל הצרות רחמנא לצלן עד הגלות האחרון הזה שעקר אריכת הגלות על ידי המחלקת כנ"ל. כי בכל המחלקת יש ניצוצי דתן ואבירם כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. אבל אף על פי כן אתה מרום לעולם ה', כי אז נמצא אהרן הכהן שלא התקנא בגדלת משה אחיו הקטן ממנו בשנים, אדרבא, יצא לקראתו בשמחה שעל ידי זה היתה הגאלה הראשונה, ואז נמשכה קדשת הכהנה. ובכח זה בכח משה ואהרן הכהן נמצאים עתה גם כן בכל דור ודור צדיקים וכשרים אמתיים שהם נלויים אל גדולי הצדיקים המבחרים ושמחים לקראתם ושומעין לעצתם ומשמחים נפשם בעשית כל מצוה ומצוה שעל ידי זה תבוא הגאלה השלמה, בחינת כי בשמחה תצאו ובשלום תובלון וכו' כנ"ל:

אות סא

וזה בחינת ברכת שהחינו, שכשהוא רואה את חברו שחביב עליו ושמח בראיתו מברך שהחינו וכו'. כי זה עקר החיות והקיום כששמחים בראית חברו איש הישראלי, שעקר השמחה מה שזכו שני ישראלים האוהבים זה את זה להתועד יחד בשלום שעל ידי זה עקר הגדלת שמחת ישראל. כי בכל אחד מישראל יש חלק אלוה ממעל שהוא מקור השמחה בחינת ישמח ישראל בעושו. אך הקלפה הקודמת לפרי שהיא בחינת עצבות חופה עליו, וצריך התגברות גדול להגביר השמחה על העצבות והיא מלחמה גדולה, על כן צריכין לזה שיתחברו ויתקבצו כמה נפשות ישראל, כי כל מה שמתקבצין ומתחברין באהבה נפשות החברים ביותר, מתגדל השמחה ביותר. כי מתקבצין ומתחברין חלקי השמחה יחד ומאירין באור גדול ביותר, שזה בחינת אור צדיקים ישמח המובא לעיל (באות מב), בחינת ברבות צדיקים ישמח העם וכנ"ל. ועל כן מברכין על ראית ישראל חברו החביב עליו שהחינו וקימנו וכו', כי זהו עקר החיות והקיום שהוא על ידי השמחה והשלום וכנ"ל. וזה בחינת וראך ושמח בלבו הנ"ל, שעל ידי זה היתה עקר גאלת מצרים על ידי שאהרן לא התקנא בגדלת משה

אחיו הקטן ממנו הינו כנ"ל. כי עקר הגאלה על ידי שמחה כנ"ל שעקרה
על ידי אהבת חברים העוסקים להתקרב אל ה' באמת לאמתו וכו' שזה
בחינת וראך ושמת בלבו כנ"ל:

אות סב

וזה שהחינו וקימנו והגיענו לזמן הזה, שמברכין על כל דבר שמחה הבא
מזמן לזמן, ועקר ברכת שהחינו הוא בימים טובים, כי עקר התהוות
הזמן נמשך בשרשו מבחינת המתן עד שאתישב הנ"ל, כי באמת אין שום
זמן כלל (כמו שמבאר על פסוק אני היום ילדתיך בלקוטי תנינא סימן
סא), רק כל הזמן הוא בשביל הבחירה שהאדם צריך לעבר בזה העולם
מספר ימי חייו כדי שיקשר הזמן למעלה מהזמן, כי זה העולם הוא
במקום ובזמן, וצריך האדם לעבר בו כדי שיקשר בחינת הזמן והמקום
לבחינת למעלה מהזמן, (ועין מזה בדברינו במקום אחר בהלכות מילה
הלכה ד על פי התורה אני היום ילדתיך הנ"ל). ועקר הזמן נמשך מבחינת
המתן הנ"ל שהוא בחינת כח המסדר והמישב את המחין שהוא המעכב
הנ"ל שעקר התקון על ידי שמחת המצוה וכו' על ידי בחינת מי יימר הנ"ל.
הינו שאדם בא רק בשביל זה להעולם כדי שיכיר את ה' יתברך על ידי
בחינת השגת התשעה היכלין הנזכרים לעיל שעל ידם משיגין אור אין
סוף בבחינת מטי ולא מטי וכו', שאי אפשר להשיג כל זה כי אם על ידי
כח המסדר והמישב וכו', שהוא בחינת המתן עד שאתישב וכו'. כי כל ימי
חיי האדם הם רק בבחינת המתנה כדי שיתישב היטב בבחינת ישוב הדעת
אמתי, שעל ידי זה דיקא ישיג מה ששיג כפי עבודתו באמת מה שאין
המלאכים זוכים להשיג. כי המלאכים אינם יכולים להשיג אורו האין
סוף בבחינה הנ"ל כמו האדם, מחמת שלא תקנו כראוי כח המסדר
והמישב שאינו נתתקן כי אם על ידי כח הבחירה שיש רק להאדם. (ועין
מזה בהלכות נפילת אפים על פי התורה אמצעותא דעלמא הנ"ל). ועל כן
הם בוערים ורועשים להשיגו, ואף על פי שגם השגתם גבוהה מאד, אבל
אין ערך להשגתם נגד השגת האדם הצדיק שהיה בזה העולם ונתנסה
במה שהתנסה על ידי כח הבחירה שעל ידי זה זכה לתקן המחין. ועקר
התקון שזכה לתקן כח המסדר והמישב כנ"ל, שהוא בחינת המתן וכו'
שמשם כל הזמן כנ"ל. כי כל הזמן של האדם שהם כל ימי חייו הם בחינת
המתן, שאומרים לו שימתין הזמן של ימי חייו שיתישב בו בכל יום ובכל
עת שעל ידי זה יזכה להשיג בכל עת מה ששיג עד שיזכה ביום קצו וסופו
לעלות עם כל הימים והזמן של ימי חייו ששהה בזה העולם, לעלות
למקום שיעלה להשיג מה ששיג שהם בחינת אורות הצחצחות שזוכין
הצדיקים, בחינת והשביע בצחצחות נפשך אשרי להם:

ועקר כל זה זוכין על ידי עשית המצוה בשמחה כנ"ל, כי שמחה היא החיות והקיום של כל ימי האדם כי באמת אין שום זמן כלל כנ"ל. וכמו שרואין גם בגשמיות שאינן כלום כי הזמן פורח מאד מאד כצל עובר וכאבק פורח וכענן כלה וכו', כי העבר אין והעתיד עדין וההווה כהרף עין וכמובא בספרים הרבה מזה. וימי חיינו הבל, הבל הבלים, הבל הבלים (כמו שאיתא במדרש קהלת פרשה א), כהבל של הכלי השביעית וכו' שאין בו שום ממשות וכו', ואין נשאר מכל הזמן העבר וההווה והעתיד כי אם מה שחוטפין ממנו איזה טוב תורה ותפלה וצדקה ומעשים טובים ורצון והשתוקקות נמרץ לה' יתברך והתקרבות לצדיקים וחברים אמתיים וכו', והעקר הוא השמחה שהיא נקדת כל המצוות שהוא עקר החיות והקיום וכנ"ל. ועל כן עקר החיות שהוא בזמן ובמקום הוא על ידי זה היום והזמן שזוכין בו לשמחה של מצוה לשמח בו יתברך, בבחינת זה היום עשה ה' נגילה ונשמחה בו, שרק זה היום עשה ה' כשזוכין לגיל ולשמח בו, כי משם כל החיות וקיום הימים והזמנים שהם ימי חיי האדם. כי הרשעים שאינם זוכים לשמחת המצוה, באמת אין להם שום חיות, ועל כן אמרו רבותינו זכרונם לברכה הרשעים בחייהם קרויים מתים, מאחר שאינם זוכין לקשר הזמן למעלה מהזמן לקבל חיות ממקור החיים על ידי שמחת המצוה כנ"ל. וכן להפך אפלו הצדיקים הגדולים כשאינם נזהרים להמתין עד שיתישבו כראוי ומחם רודפם ביותר מדאי להשיג, אינם יכולים לחיות בזה העולם כלל, כי זה בחינת בקרבתם לפני ה' וימתו, בחינת הציץ ומת. על כן עקר החיות של הימים והזמנים שחי האדם בזה העולם, הוא על ידי בחינה הנ"ל על ידי שזוכה לתקן המישב והמסדר כראוי על ידי עשית המצוה בשמחה וכו' כנ"ל. ואז זוכה לבוא ולעלות עם כל ימיו ועתותיו למקום שיעלה בבחינת ואברהם זקן בא בימים דסיב ועאל ביומין וכו' כמו שאיתא בזהר הקדוש. ועל כן בכל עת שמחה מברכין שהחינו וקימנו והגיענו לזמן הזה, כי עקר החיות והקיום של כל ימינו הוא על ידי שהגיע לזמן הזה של שמחה, שהוא בחינת זה היום עשה ה' וכו' כנ"ל, שהוא זמנים המקדשים של הימים טובים שבהם נתגלה אלקותו יתברך על ידי גדל הנסים והנפלאות שעשה בהם שזה עקר השמחה, או כשרואה את חברו ששמח בו שהוא בחינת שמחה של מצוה

כנ"ל:

אות סג

וכן אפלו על פרי חדש מברכין שהחינו כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה אנא אקרא חדתא נמי אמינא זמן, כי כל גדול וצמיחת הפרות הם על ידי שמחת המצוות שמקים כל העולם שנברא בשביל התורה. וכמו

שמבאר בהתורה אריכת אפים בסימן קנה, שכל כח הגדול והצומח הוא על ידי אמונה שהיא בחינת שמחה כנ"ל. וכמו שכתוב לבשו כרים הצאן ועמקים יעטפו בר יתרועעו אף ישירו. וכן בפסוקים הרבה מבאר גדל השמחה על ידי שצומחים הפרות, כמו שכתוב הניצנים נראו בארץ עת הזמיר הגיע וכו'. כי כל גדול וצמיחת הפרות בכל שנה הוא על ידי נקדת המצוות שהיא השמחה בו יתברך. כי הפרות והתבואה הם להחיות בהם נפש כל חי, שעקר הוא האדם, ועקר החיות הוא הדעת הקדוש להכיר אותו יתברך שהוא על ידי עשית המצוות בשמחה כנ"ל, ועל כן מברכין עליהם שהחינו וכו' כנ"ל:

אות סד

ועל-כן עקר ברכת הזמן הוא כשרואין הדבר אחר שלשים יום לפחות, כי תענוג תמידי אינו תענוג כמובא, כי עקר החיות על ידי בחינת המתן הנ"ל שהוא שרש השמחה כנ"ל, ועל כן השעור שלשים יום שהוא חדש שהוא בחינת מלוי פגימת הלבנה, שאז עקר תקון השמחה על ידי שמתקנים בחינת מארת חסר שמשם כל העצבות כנזכר לעיל (באות למ"ד) שמהפכים אותן לשמחה כנ"ל:

אות סה

כי צריכין להחיות ולשמח את נפשו בחסדי ה' וטובו שעשה עמנו בעבר והווה ושיעשה עמנו להבא, בבחינת הוא הטיב הוא מטיב הוא ייטיב לנו וכו'. וזה כל החיות והקיום של הזמן שהם ימי חיי האדם, שהעקר לקשרם לבחינת למעלה מהזמן כנ"ל, הינו שכל אחד צריך לחפש ולבקש למצא בעצמו נקודות טובות מהמצוות שזכה לעשות בכל יום מעודו. כי כבר זכינו לקבל את התורה והמצוות על ידי משה רבנו אשר הם חיינו וארך ימינו וכו'. וכמבאר הרבה מזה בדברינו בפרט על פסוק אזמרה לאלקי בעודי וכו', וכן גם עתה איך שהוא על כל פנים הוא חוטף איזה מצוות בכל יום ויום, כי אפלו פושעי ישראל מלאים מצוות כרמון. והעקר הוא לשמח בזה ולידע ולהשכיל ולהבין האמת שאין שום חיות בעולם חוץ מזה וכנ"ל. והעקר מה שאנו מצפים לישועה ומקוים לאחרית

טוב בכח הצדיקי אמת כאשר חזקונו כל הנביאים והצדיקים אמתיים ראשונים ואחרונים, כי כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא ואפלו אם הוא כמו שהוא, כל זמן שמאמין שאין שום חיות בעולם כי אם תורה ומצוות, וחותר ומשתוקק להתכלית הנצחי, ומקרב עצמו לצדיקים וחברים אמתיים, ומתחזק לשמח נפשו בכל עת בנקדת המצוות, בודאי יזכה לאחרית טוב. ועל כן הקדשה משלשת בכל הבחינות בחינת קדשה משלשת קדוש קדוש וכו', בחינת אורין תליתאה בזמן תליתאה וכו', כי עקר הקדשה היא שמחה שהוא על ידי שלש בחינות הנ"ל שהם כלל הזמן שהם עבר והווה ועתיד שכל חיותם וקדשתם היא שמחת המצוה שעל ידי זה מקשרין הזמן למעלה מהזמן שבשביל זה בא האדם לעולם

וכו' כנ"ל:

אות סו

וזה שהזהיר שלמה המלך עליו השלום בספרו קהלת מאד על השמחה של מצוה, כמו שכתוב אין טוב להאדם כי אם לאכל ולשתות ולשמח, שפרשו רבותינו זכרונם לברכה על אכילה ושתיה של תורה ומצוות ולשמח בשבתות וימים טובים וכו', כי זה העקר כנ"ל. כי שלמה מרבה מאד מאד לדבר בספר קהלת מהבל העולם וחוזר כמה וכמה פעמים גדל הבל העולם שלא יטעה האדם את עצמו וכו', על כן אמר שעקר התקון, שמחה של מצוה בחינת אין טוב באדם וכו' כנ"ל. וכן אמר גם כל האדם אשר יתן לו אלקים וכו' ולשמח בעמלו וכו' (קהלת ה). וזה כי לא הרבה יזכר את ימי חייו כי האלקים מענה בשמחת לבו, ופרש רש"י שה' יתברך מעיד על שמחת לבו ששמח לעשות טוב עין שם, ונסמך זה להתחלת הפסוק כי לא הרבה יזכר את ימי חייו. נמצא שהפסוק מחזק ומזהיר את האדם מאד שיזהר מאד להתחזק בשמחה כל ימי חייו, כי מאחר שימי חייו מעטים ופורחים מאד מאד כמו שכתוב כי לא הרבה, וכן מקדם ואחר כך מרבה קהלת לדבר מהבל העולם, על כן אמר כי לא הרבה שימיו מעטים מאד, על כן יזכר את ימי חייו, הינו שיזכר להחיותם שיהיה להם חיות אמתית וקיום שיהיו ראויים לקרותם בשם ימי חייו. וזה על ידי שמחה דקדשה שהוא כל החיות כנ"ל. וזהו כי האלקים מענה בשמחת לבו שה' יתברך מעיד על שמחת לבו ששמח בלבו לעשות הטוב, דהינו שהיה מישב דעתו בזה העולם וידע האמת שאין שום חיות אמתית כי אם תורה ומצוות כי הם חיינו וכו' ועל כן היה לבו שמח לעשות טוב, וזה כל תכלית וקיום אמתית של כל ימי חייו וכנ"ל:

אות סז

הכלל שהאדם צריך לישיב דעתו היטב היטב בכל עת מה הוא עושה בזה העולם העובר, ומה יהיה סופו ומה התכלית מכל עסקי העולם הזה ומכל תאוותיו וכו'. (כמו שמבאר בסימן י בלקוטי תנינא), ועקר המניעה מזה היא העצבות שמחמת שכל אדם מלא עצבות ודאגות ויגון ואנחה, הן מהפרנסה ומצער גדול בנים וכו', ובפרט מרובי עוונותיו כי אוי לי מיצרי אוי לי מיוצרי, ואף על פי שכתוב בספרי מוסר שעצבות על העוונות הוא טוב, אבל הבעל דבר והיכלי התמורות מתגברים בעצבות כזה עד שמרחיקו על ידי זה מה' יתברך ביותר. כי הדאגה על העוונות היה טוב אם היה חוזר בתשובה על ידי זה, שמרובי הפחד מהעוונות ישליך כל עסקי עולם הזה לגמרי וישוב בתשובה שלמה לה' יתברך, כאשר כבר נמצאו כמה בעלי תשובה על ידי ששמו אל לבם מרירת פחד ענשי העברות ושבו בתשובה. אבל רב העולם בפרט בדורות אלו מתרחקים ביותר על ידי רבוי העצבות אפלו של עוונות, כי בחינת היכלי התמורות מחליפין האמת ומערבבין דעתו מאד שמכניס חס ושלום בחינת יאוש בלבו, כאלו אין לו עוד תקוה להתחדש כנשר ימיו, ומגביר עליו עצבות הפרנסה בחינת בעצבון תאכלנה, ורובי תאות ממון ולהנהיג ביתו בגדולות בדירות נאות ובכלי בית וכלי כסף וזהב ותכשיטין הכל יותר מכחו הרבה, עד שכל מה שה' יתברך משפיע לו אינו מספיק לו, כמו שכתוב מרבה נכסים מרבה דאגה. ובפרט שהרבה פרנסתם דחוקה וכו', ויש בזה חלוקים רבים בין בני אדם, אבל רבם ככלם מלאים עצבות ודאגות ויגונות בלי שעור וזה מזיק ביותר, כי על ידי זה אין יכולים לישיב דעתם מה הם עושים בזה העולם וכנ"ל. על כן צריכין להתחזק מאד מאד לשמח את נפשו בכל מיני עצות ודרכים שגלה לנו רבנו זכרוננו לברכה וכמבאר בספרים הקדושים ובדברינו הרבה מזה. על כן צריכין להזכיר את עצמם בכל עת את כל החסדים והטובות והנפלאות שכבר עשה ה' יתברך עמנו בכלל ובפרט, כמו שכתוב ברכי נפשי את ה' ואל תשכחי כל גמוליו וכו' :

וזה בחינת מצות זכירת יציאת מצרים בכל יום כמו שכתוב למען תזכור את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חיך, וכתוב זכור את היום הזה אשר יצאתם ממצרים וכו', וכן בפסוקים הרבה. ועל זה נקבעו כל המועדים הקדושים לשוב ולשמח בהם כמו שכתוב ושמחת בחגך, שכלם הם זכר ליציאת מצרים. כי צריכין לשום אל לבו להזכיר עצמו היטב את כל החסדים והנפלאות שעשה עמנו בהוציאנו ממצרים ונתן לנו את תורתו, שעל ידי זה יש לנו תקוה לנצח כל אחד ואחד. כי בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאלו הוא יצא ממצרים, כי בודאי לא על חנם גמל עלינו חסד כזה בנסים ונפלאות ונוראות כאלה, שהוציאנו ממצרים ונתן לנו את התורה וכו' וקרבו לצדיקי אמת בכל דור דור ודור, שזה החסד

בודאי ישאר קים לנצח כי דבר אלקינו יקום לעולם. וגם עתה הוא עושה
עמנו נסים ונפלאות בכל יום ויום מה שאנו זוכים לחטף בכל יום כמה
מצוות, ציצית ותפלין וקריאת שמע ותפלה וכו' ולמוד תורה וכו'. ואנו
בטוחים ומחכים ומצפים לישועה בכל עת שסוף כל סוף בא יבוא לא
יאחר ויש תקוה לאחריתנו וכו':

אות סח

וזה למה תרצדון הרים גבנונים ההר חמד אלקים לשבתו אף ה' ישכן
לנצח, כי הסטרא אחרא שהם העובדי כוכבים והרשעים המתנגדים אל
הקדשה, מתעוררים בכל פעם לעקר חס ושלוש את הכל שרוצים להרס
עד היסוד חס ושלוש, כמו שכתוב זכר ה' לבני אדם את יום ירושלים
האמרים ערו עד היסוד בה, וכמו שכתוב על עמך יערימו סוד ויתיעצו
על צפוניך אמרו לכו ונכחידם מגוי ולא יזכר שם ישראל עוד. וכן הוא בכל
אדם ובכל זמן, וכמו שכתוב צופה רשע לצדיק ומבקש להמיתו וכו', כמו
שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, בכל יום יצרו של אדם מתחדש עליו
ורוצה להמיתו לגמרי וכו', אך ה' לא יעזבנו בידו. כי כבר יש לנו יסוד
חזק שאנו בני אברהם יצחק ויעקב וכבר קבלנו את התורה הקדושה ואנו
חזקים באמונתנו הקדושה ומתפארים בזה ואומרים אשרינו מה טוב
חלקנו וכו' שאנו משכימים ומעריבים ומיחדים שמו יתברך פעמים בכל
יום וכו'. על כן כל אחד מישראל צריך להחיות את עצמו על ידי יסוד
האמונה שיש בו שזה עקר היסוד שעל זה עומד הכל כמו שנאמר בא
חבקוק והעמידן על אחת שהיא האמונה הקדושה בחינת וצדיק באמונתו
יחיה כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. ועל כן צריכין לזכר יציאת
מצרים בכל יום, שאז ראינו התגלות אלקותו יתברך עין בעין על ידי כל
האותות והמופתים הנוראים שעשה עמנו וכו', כמו שכתוב זכרו
נפלאותיו אשר עשה. וכן בכל דור ודור באים צדיקים גדולים ומיסדים
יסודות חזקים שאי אפשר להרסם בשום אופן, כי צדיק יסוד עולם, שזהו
בחינת היסוד של הבית המקדש שהתיגע דוד עליו מאד כל ימיו עד שמצא
המקום והיסוד של הבית המקדש, כמו שכתוב זכור ה' לדוד את כל ענותו
אשר נשבע לה' נדר לאביר יעקב אם אתן שנת לעיני וכו' עד אמצא מקום
לה' וכו'. כי העקר הוא היסוד של הקדשה שהוא בחינת המקום והיסוד
של הבית המקדש שמצא דוד שהוא בחינת משיח שעל היסוד הזה נבנה
הבית המקדש פעמים, ואף על פי שבעוונותינו הרבים התגברה הסטרא
אחרא והיכלי התמורות שהחריבו את הבית המקדש שתי פעמים, אף על
פי כן לשוא עמלם, כי היסוד לא יהרסו בשום אופן בעולם, כמו שכתוב
זאת מנוחתי עדי עד פה אשב כי אויתיה. ואף על פי שבודאי היא צרה

גדולה ומרה מה שהחריבו את הבית המקדש וצריכין להתאבל ולקונן על זה בכל לילה בחצות, אבל אף על פי כן אי אפשר לקונן כל היום, רק צריכין לנחם עצמנו כמו שנתתקן בתקון חצות ובכל הקינות לסיים בדברי נחמה. כי על ידי עצבות וקינות לבד אי אפשר לחיות, כי עקר החיות הוא שמחה כנ"ל:

על-כן מי שרוצה להשתדל בתקון אחריתו, צריך לצעק בכל יום בפרט בחצות לילה על עוונותיו שמעכבין בנין בית המקדש, ועקר הצעקה והבכיה על עכוב ומניעת השמחה כמו שכתוב, שבת משוש לבנו וכו'. וצריכין לצעק ולהתפלל עד שירחם ה' יתברך עלינו וינחמנו מעצבון לבנו וישמחנו בישועתו במה שכבר זכינו לקבל התורה ולהתקרב לצדיקי אמת ולשמח בכל נקדות התורה והמצוות שזכינו כבר בחסדו ונפלאותיו הרבים, והעקר ביסוד האמונה שהיא בחינת יסוד הבית המקדש שמצא דוד שהוא בחינת משיח שזה אי אפשר להרס לעולם. כי לא החריבו רק הבנין שעל היסוד שהם בחינת ג"ג, כי כלל הבנין נגד היסוד הוא בחינת ג"ג. וזה בחינת מה לך אפוא כי עלית כלך לגגות, שהפסוק אומר מה לך אפוא ומה אתה מתפאר כל כך כי עלית כלך לגגות. שכל החרבן הוא רק שעלית כלך לגגות להחריב הבנין שעל היסוד שהוא בחינת ג"ג. אבל יסוד הבנין שהוא עקר הבנין אי אפשר לך להרס לעולם כנ"ל. וזה למה תרצדון הרים גבנונים. גבנונים דיקא לשון גב שהוא בחינת גג ועליה, הינו שדוד אומר להמחריבים למה תרצדון הרים גבנונים מה אתם מרצדין ומרקדים ולועגים הרים גבנונים, שכל גבורתם היא רק בבחינת גבנונים שהחרכתם הגב והגג שהוא הבנין שעל היסוד, אבל היסוד עצמו של הקדשה שהוא יסוד הבית המקדש אי אפשר לכם להחריבו בשום אופן, כי ההר חמד אלקים לשבתו אף ה' ישכן לנצח. כי יסוד הבית המקדש שמצא דוד משיח זה יהיה נשאר לעולם עד שיבנה במהרה בימינו בנין עולם שלא יהרס לעולם:

וזה בחינת כי תבנה בית חדש, מרמז על בית השלישי שאז יאיר אור חדש על ציון כמו שכתוב הנני עושה חדשה עתה תצמח. ועל כן הבית השלישי של לעתיד נקרא בית חדש, ואז ועשית מעקה לגגך וכו', שצריכין לזהר מעתה כל אחד ואחד לעסק בבנין הבית חדש שלעתיד, והעקר לעשות מעקה להגג שלא יפל הנופל ממנו, דהינו שיהיו נזהרים שיהיה הגג שהוא בחינת כלל הבנין שעל היסוד כנ"ל, בנוי ומשכלל היטב שלא יחרב הבנין עוד חס ושלום, שזהו בחינת ולא תשים דמים בביתך כי יפל הנופל ממנו, כי כל העברות הם בחינת דמים, כי באין על ידי תגברת הדמים של השס"ה גידין שהם כנגד השס"ה לא תעשה, שעל ידי זה נפלו הנופלים רחמנא לצלן שעל ידי זה נחרב הבית המקדש. על כן צריכין לתקן הבנין שהוא בחינת ועשית מעקה לגגך לבנות הבית חדש בתקונים כאלה שלא תשים עוד דמים בביתך שלא יוסיפו לחטא עוד שלא יפל הנופל רק הכל יתחזקו לשאר על עמדם קימים באמונתם כדי שיתקים הבית לנצח:

אות סט

ובשביל זה הוא אריכת הגלות כל כך, מחמת שה' יתברך מצפה לבנות בנין עולם ושתהיה גאלה שלמה שאין אחריה גלות, שזה עקר על ידי שהצדיקי אמת שבכל דור יעשו תקונים כאלה שלא יפלו עוד ישראל מקדשתם לעולם ולא ישובו לכסלה עוד. כמו שכתוב והסרתי לב האבן מבשרכם וכו' ועשיתי את אשר בחקי תלכו וכו', על כן אי אפשר לעמד על קץ הפלאות כי לבעל בחירה קשה מאד לעזר. אך אף על פי כן עצת ה' לעולם תעמד, והוא ברחמיו מנחם ומשמח אותנו בהיסודות הקדושים שכבר זכינו על ידי שיצאנו ממצרים וקבלנו את התורה שעל ידי זה כל אחד מישראל חוטף כמה מצוות בכל יום כנ"ל. וכבר מצא דוד את מקום הבית המקדש וכבר נבנה פעמים והקריבו שם קטרת וקרבנות ובררו לנו שם כל הלכות התורה בלשכת הגזית וכו'. שעל ידי כל זה כבר יסדו לנו הצדיקים יסודות חזקים לעולם ועד, שאפלו בחרבנו אי אפשר להרס היסודות הקדושים האלו. וכן אחר כך אחר החרבן לא עזבנו אלקינו ועמדו צדיקים גדולים ונוראים בכל דור כי אין דור יתום, עד שגם עתה בדורותינו היו צדיקים נוראים שיסדו לנו יסודות חזקים שאי אפשר להרסם בשום אופן בעולם שזהו בחינת כי הפיצותים בגוים וכי זריתים בארצות ואהיה להם למקדש מעט, ודרשו רבותינו זכרונם לברכה אלו בתי כנסיות ובתי מדרשות. ועל ידי זה אנו מצפים ומחכים לבנין הבית חדש שלא יהרס בנינו לעולם:

על-כן כל אדם צריך לשמח עצמו בכל יום בזה בהנסים והישועות של עבר והווה ועתיד, שהוא בחינת יסוד הבית המקדש שכבר נתיסד מימי אברהם יצחק ויעקב שהתפללו שם כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, ומשה רבנו הזהיר על זה המקום כמה פעמים כמו שכתוב והיה המקום אשר יבחר ה' וכו'. ודוד משיח זכה למצא אותו ביגיעות עצומות. וזה בחינת השמחה של הנסים והישועות שבעבר, וכן הישועות והנסים של ההווה שהם בחינת הבתי כנסיות ובתי מדרשות שעוסקים בהם בתורה ותפלה בכל יום שהם בחינת מקדש מעט. ועקר השמחה על ידי התקוה שאנו מקוים על הבנין בית השלישי שלעתיד שיתקים לעולם, שאז תגדל השמחה עד אין קץ, כמו שכתוב אז ימלא שחוק פינו וכו'. וכן כל אדם צריך לשמח את נפשו בכל הנקודות טובות שכבר זכה מעודו, בפרט מה שלא עשני גוי והבדילנו מן התועים וכו', ובמה שזוכה עדין לחטף בכל יום נקודות טובות וכו'. ועל ידי התקוה שלעתיד, כי סוף כל סוף בודאי יתתקן כל אחד מישראל כי לא יטש ה' את עמו וכו' ולא דבר ה' למחות שם ישראל שנאמר זה הפסוק אפלו על הדורות שעבדו עבודה זרה כמבאר בספר מלכים ב, והכל בכח הצדיקי אמת שאנו חוסים בצלם שעל ידי זה יתתקן הכל והם כל שמחתנו וחיותנו וקיומנו לנצח:

וזה בחינת שלש פדיות ושלוש הפוכות ושלוש שלומות , כי הם בחינת פדיון והמתקת הדינים לבטל העצבות שהוא תקפא דדינא שמשם כל הגליות בגוף ונפש וכל הצרות רחמנא לצלן, ולהמשיך שמחה ושלוש שהוא בחינת גאלה וחרות ובטול כל הצרות. ועל כן אומרים אותם במוצאי שבת, כדי שלא יתגבר העצבות והדינים שמתעוררים בימי החל, שבשביל זה נוהגין לומר פסוקי ויתן לך וכו' שהם פסוקים הרבה של שמחה וברכה ושלוש, כדי להמשיך השמחה של שבת לימי החל לבטל העצבות הרוצה להתאחז בימי החל. ועל כן אומרים שלש שלש הנ"ל שלש פדיות וכו', הכל בשביל בטול העצבות וכו' וכנ"ל. ועל כן הם שלש שלש כנגד שלש בחינות הנ"ל שהם עבר והווה ועתיד שצריכין לשמח עצמו בהעבר, דהינו בהטוב האמתי שכבר עשה ה' יתברך בהתגלות אלקותו יתברך על ידי יציאת מצרים ומתן תורה וכו' כנ"ל. וכן בההוה והעתיד וכו' כנ"ל. וכן הוא מרמז בכל הפסוקים האלו שבשלוש שלש אלו, כי שלש פדיות מתחילין פדה בשלוש נפשי לשון עבר שכבר פדה נפשי מבאר שחת על ידי שבחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו והבדילנו מן התועים וכו' כנ"ל. ויאמר העם אל שאול היונתן ימות אשר עשה הישועה הגדולה הזאת בישראל וכו' ויפדו העם את יונתן ולא מת , זה מרמז על כל אדם על כל הסכנות והקטרוגים רחמנא לצלן העוברים עליו, וה' יתברך עושה עמו נסים ופודה ומצילהו מהם, כי ברחמיו שולח בלב הצדיקים ללמד עליו זכות כמו שלמדו אז זכות על יונתן וכו'. וזהו בחינת החסדים והטובות שבהוה מה שה' יתברך גומל לחיבים טובות בכל עת על ידי גדל כח הצדיקים שמקימין העולם ומלמדין זכות על הכל וכו'. ופדויי ה' ישבון ובאו ציון ברנה ושמחת עולם על ראשם וכו' , זה בחינת עצם התקוה והשמחה שלעתיד כשנשוב לציון שאז נזכה לשמחת עולם לנצח. וזהו ששון ושמחה ישיגו ונסו יגון ואנחה , כי זה העקר להפך כל היגון ואנחה לשמחה וכו' וכנ"ל :

וכן השלוש הפוכות, הפכת מספדי למחול לי פתחת שקי ותאזרני שמחה , הכל לשון עבר, בחינת החסדים והטובות שלעבר שכבר עשה עמנו ה' יתברך נסים ונפלאות עד אין מספר והפך מספדי למחול לי כי הפך מצרה לרוחה פעמים אין מספר. פסוק ב, ולא אבה ה' אלקיך לשמע אל בלעם ויהפך ה' לך את הקללה לברכה וכו' , זה בחינת הנסים והישועות נפלאות הנעשים עם האדם בהווה בכל עת שמתעוררים עליו בכל פעם קטרוגים עצומים רחמנא לצלן על ידי הסטרא אחרא שהם מסטרא דבלעם הרשע שרוצה לעקר את ישראל חס ושלוש כמובן בספרים ובדברי אדוננו מורנו ורבנו זכרוננו לברכה . וה' יתברך בעצם רחמיו אינו רוצה לשמע להם ומהפך הקללה לברכה בגדל כחו של משה רבנו שהוא בחינת צדיקי אמת שבכל דור. פסוק ג, אז תשמח בתולה במחול וכו' והפכתי אבלם לששון וכו' , זה בחינת השמחה שלעתיד, הינו כנ"ל. וכן השלוש שלומות בורא ניב שפתים שלום שלום לרחוק ולקרוב אמר ה' ורפאתיו , לשון עבר כי כבר הקדים רפואה שהיא בחינת שלום לרחוק ולקרוב על ידי צדיקי אמת שהכינו לנו כבר סמים של חיים ורפואות קדושות יקרות כאלה בספריהם ודבריהם הקדושים המשיבים את הנפש בשבעה משיבי טעם כמובן לכל

עצבות שהם בחינת גנוחי גנח ילולי יליל, להפכם כלם לשמחה כנ"ל, שעל ידי זה עקר התשובה שבאה על ידי ישוב הדעת שהוא על ידי שמחה. והעקר שעל ידי כח מצות שופר נזכה להתעורר באמת ולהכניס האמונה הקדושה בלבנו שזה כל שמחתנו בבחינת אשרי העם יודעי תרועה ה' באור פניך יהלכון, להשיג בחינת אור הפנים שמשם כל השגת הדעת הקדוש לידע כי ה' הוא האלקים שזהו בחינת בשמך יגילון כל היום וכו'. עד שנזכה לחטף כל היגון ואנחה שמשם כל העוונות להפכו לשמחה שזה עקר התשובה בחינת עוונות נתהפכין לזכיות וכנ"ל, שזה בחינת קול התרועה שהוא העקר וכנ"ל:

אות עב

וזה בחינת כל מזמור הודו לה' שאומרים קדם התפלה בהתחלת הפסוקי דזמרה שמדבר בעבר והווה ועתיד, כמו שאומרים שם זכרו נפלאותיו אשר עשה וכו', זכרו לעולם בריתו דבר צוה לאלף דור אשר כרת את אברהם וכו', שנתן לנו את התורה והכניסנו לארץ ישראל חבל נחלתנו וכו' שכל זה מדבר בגדל הנסים שלעבר. ואחר כך אומר שירו לה' שיר חדש בשרו מיום אל יום ישועתו שגם בכל יום ויום הוא עושה עמנו ישועות נפלאות ונוראות וכנ"ל. ואחר כך מזכיר על העתיד כמו שכתוב ישמחו השמים ותגל הארץ ירעם הים ומלואו וכו', אז ירננו כל עצי יער לפני ה' שכל זה נאמר על לעתיד, כי בכל זה אנו צריכים לשמח עצמנו בכל עת בפרט קדם התפלה ולהודות לשמו יתברך על הנסים שכבר עשה עמנו ואשר הוא עושה עמנו עתה בכל עת ובצר הוא מרחיב לנו וכו' כמבאר מזה הרבה לעיל ובמקום אחר, ואשר הוא עתיד להיטיב עמנו לנצח בכח הצדיקי אמת שאנו חוסים בהם. וכל זה המזמור הודו אמר דוד לפני הארון כשנכנס למקומו וכו' כמבאר בדברי הימים, כי עקר השמחה כשבא הארון על מקומו שנמשך מבחינת ברוך כבוד ה' ממקומו כנ"ל שמשם מקור השמחה, כי עקר השמחה היא התורה שנמשכה משם וכנ"ל. וכן בכל השירות והתשבחות רבם מדברים בעבר והווה ועתיד כנ"ל. הכל כדי לשמח נפשנו בעצם גלותנו הארך בגוף ונפש כדי שנזכה לשוב על ידי זה ולהתקרב ולהתדבק לה' יתברך שהעקר על ידי שמחה וכנ"ל:

אות עג

וזה שאיתא באותיות דרבי עקיבא מובא בילקוט ראובני פרשת שמות וזה לשונו: דבר אחר אהיה אשר אהיה, במדת הרחמים בראתי העולם ובמדת הרחמים אני מנהיגו, ובמדת הרחמים אני מחדשו. דבר אחר אהיה אשר אהיה, במדת טוב בראתי העולם ובמדת טוב אני מנהיגו ואני עתיד לחדשו, עד כאן לשונו. הינו כנ"ל בחינת הוא הטיב הוא מטיב הוא ייטיב שעל ידי זה עקר השמחה והדבקות בו יתברך שהוא החיות והקיום וכו' כנ"ל. וזה בחינת אהיה שהוא בחינת כתר כמו שמבאר שם על פסוק ואהיה עמך ואברכך, כי כתר בחינת מקום הנ"ל בחינת המסדר וכו' הוא מקור השמחה שמשם הגאלה של מצרים ושל כל הגליות וכו' כנ"ל. וזה שסים שם, דבר אחר במדת אמונה בראתי העולם, כי אמונה בחינת שמחה כנ"ל, שזה יסוד הכל כנ"ל:

אות עד

ועל-כן אומרים אלו השלש פדיות וכו' בהטבת חלום, כי עקר תקון החלום הוא על ידי שמחה, כמו שמסימין בהטבת חלום לך אכל בשמחה לחמך ושתה בלב טוב יינך וכו', כי כבר מבאר שהשנה נמשכת בשרשה מיגיעת המחין על ידי הרדיפה והמעכב וכו' כנ"ל (באות לח), וכפי תקון המחין כן השנה וכן החלומות. ועל כן עקר תקון החלום שאינו טוב הוא על ידי המשכת השמחה של שלשת המטיבין שעל ידי זה עקר תקון המחין כנ"ל. ועל כן אומרים אז השלש פדיות ושלש הפוכות וכו', כי על ידם נמשך בחינת שמחה ושלוש שזה עקר בחינת הפדיון מכל הצרות שמתבטלים על ידי השמחה כנ"ל:

אות עה

ועין בזהר הקדוש פרשת פינחס (דף רל"ו עב) מה שאיתא על פסוק שמע ישראל וכו', וזה לשונו: אמר רב המנונא סבא כל מאן דמיחד יחודא דא בכל יומא, חדוא זמינא עליה מלעלא מרזא דאתון אלין. ש"מ מהאי סטרא. וא"ח מהאי סטרא וכו'. וסימנך אישימיחי דכתיב אנכי אשמח

בה', בה' ממש דא יחודא קדישא ושפיר, עד כאן לשונו. וזה כל קטב דברינו הנ"ל בכל הדרוש הזה, שעקר פנימיות דברינו הוא שכל אחד מישראל צריך לשמח בה' בחינת אנכי אשמח בה' הנ"ל, שזה עקר הגאלה והישועה של כל אחד מישראל וכו'. והעקר שכל אחד מישראל איך שהוא צריך לשמח במה שהוא זוכה על כל פנים לומר שמע ישראל פעמים בכל יום וכמו שאנו מתפארין בזה אשרינו מה טוב חלקנו וכו', כי זה כל חיותנו ותקוותינו בעולם הזה ובעולם הבא לנצח. כי לא ישאר מהאדם ומהזמן הפורח כלום, כי אם שמחת האמונה הקדושה וכו', כמו שמבאר לעיל. וזה מבאר בזהר הקדוש הנ"ל שגלה לנו שצרוף תבת אשמח מרמז באותיות ש"מ משמע ואותיות א"ח של אחד וכו', כי צריכין לשמח בזה מאד מאד מה שאנו זוכין ליחד שמו יתברך בכל יום בבחינת אנכי אשמח בה' וכנ"ל:

ברכות הראיה ושאר ברכות פרטיות

א

הלכות ברכות הראיה ושאר ברכות פרטיות א

אות א

הרואה את חברו לאחר שלשים יום מברך שהחינו. לאחר שנים עשר חדש מברך מחיה המתים:

כי איתא בדברי רבנו זכרוננו לברכה בלקוטי תנינא (בסימן עב) שעל ידי שרואין את עצמם עם הצדיק על ידי זה מקבלין גדלה. ועקר הגדלה היא שפלות וכו'. כי על ידי הראיה מתנוצץ המת. וכפי ההתנוצצות המת כן מקבלין גדלה. ועל ידי זה נמשכין באורי התורה. ועל ידי זה נמשך בושא. והבושה היא תשובה. ותשובה היא בחינת שבת בחינת חיים נצחיים. הינו שנחיה השפלות שיש בכל אחד מישראל וכו'. שזה עקר תחית המתים שהשפלות של כל אחד יהיה נחיה וכו' עין שם כל זה היטב:

נמצא שעל ידי מה שרואין את עצמם עם הצדיק על ידי זה נעשה בחינת תחית המתים כנ"ל, וכמבאר היטב במאמר הנ"ל עין שם. ואף על פי שהעקר הוא הצדיק הדור בחינת משה שיש לו זה הכח שעל ידי ראיתו לבד מתנוצץ המח וכו' עד שיהיו זוכין על ידי זה לבחינת תחית המתים כנ"ל עם כל זה בכל אחד מישראל יש נקדה טובה שהיא בחינת צדיק, כמבאר בדברי רבנו זכרוננו לברכה במקום אחר (בסימן לד). והנקדה טובה הזאת שהיא בחינת צדיק, הוא בחינת משה, כי משה רבנו הוא כלליות כל ישראל, והוא מתפשט בכל בני ישראל, וכל אחד מישראל יש בו בחינת צדיק בחינת משה וכמובן גם כן במאמר הנ"ל ובמקום אחר (בסימן כו בלקוטי תנינא), שמשה רבנו מתלבש בכל אחד מישראל. ועל כן גדול השלום ואהבה שבין ישראל, כמו שכתוב ואהבת לרעך כמוך ואמר רבי עקיבא זה כלל גדול בתורה. כי על ידי האהבה שבין אחד לחברו על ידי זה נכללין זה בזה ומאירין זה בזה ומקבלין דין מן דין. כי עקר האהבה היא, שיהיו רואין זה את זה כמו שכתב רבנו זכרוננו לברכה במקום אחר (בסימן קפג) על מאמר רבותינו זכרונם לברכה סנהדרין היתה כחצי גרן עגלה כדי שיהיו רואין זה את זה. שעקר האהבה שיהיו רואין זה את זה שלא יוכלו כל אחד לסבל כלל שלא יראה את חברו וכו' עין שם. כי כשרואין זה את זה, אזי מקבלין דין מן דין ומתנוצץ המח של כל אחד על ידי חברו. כי בכל אחד יש נקדה טובה שהיא בחינת צדיק בחינת משה לגבי חברו, ועל כן על ידי ההסתכלות מתנוצץ המח כנ"ל. ועל כן עקר החיות על ידי השלום והאהבה שבין ישראל שהוא בחינת רואין זה את זה, כי עקר החיות היא מהמח והשכל, בבחינת החכמה תחיה וכו', ועקר התנוצצות המח הוא על ידי שרואין זה את זה כנ"ל, שעל ידי זה זוכין לבחינת חיים נצחיים בחינת תחית המתים כנ"ל. וזה בחינת מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה או חברותא או מיתותא. כי עקר החיות הוא על ידי אהבת החברים. שעל ידי זה מאירין זה בזה ומתנוצץ המח שזה עקר החיות בחינת תחית המתים, כי עקר החיות הוא אהבה ושלום. וזהו או חברותא או מיתותא, כי כשאין אהבה ויש פרוד אי אפשר לקבל חיות והוא בחינת מיתה, בחינת כי המות יפריד, כי הפרוד שבין איש לרעהו זה בחינת מיתה וכנ"ל, וזה בחינת כי עזה כמות אהבה, כי האהבה עזה כל כך עד שניחא למות חס ושלום בשביל האהבה, כמו שפרש רש"י שם לענין אהבת השם, על פסוק הנ"ל. שהאהבה עזה עד שמניחין עצמן למות עבורו עין שם. וזהו גם כן לענין אהבה שבין אדם לחברו, שהאהבה קשה ועזה כל כך עד שניחא יותר למות משתקלקל האהבה חס ושלום, בחינת כי עזה כמות אהבה, בחינת או חברותא וכו'. כי עקר החיות הוא מאהבה והשלום כנ"ל, כי על ידי האהבה שרואין זה את זה כי זה עקר האהבה כנ"ל, ועל ידי שרואין זה את זה וכל אחד יש בו בחינת צדיק, על כן על ידי הראיה שרואין זה את זה מתנוצץ המח. ומשם עקר החיים בחינת חיים נצחיים בחינת תחית המתים כנ"ל. וזה בחינת מה שמברכין מחיה מתים כשרואה את חברו לאחר שנים עשר חדש, ודיקא כשרואה אותו ושמת בראיתו כמבאר בשלחן ערוך, כי חברים האוהבים זה את זה בודאי הם קרובים וסמוכים בשרשם, ועל כן

הם צריכים זה לזה שיאיר כל אחד בחברו, וכשאחד מסתכל בחברו על ידי זה מתנוצץ המח ועל ידי זה נמשך תחית המתים כנ"ל. ועל כן הם מברכין מחיה המתים כשרואין זה את זה, כי על ידי הראיה שרואין את עצמם עם הצדיק, על ידי זה נעשה תחית המתים כנ"ל. ובכל אחד מישראל יש בו בחינת צדיק כנ"ל, ודיקא כשרואה אותו לאחר שנים עשר חדש, כי שנים עשר שבטי יה הם כנגד שנים עשר חדשי השנה, והם מחיין את כל השנה. ועקר החיות על ידי שישראל שהם שנים עשר שבטים נכללין זה בזה, על ידי זה נמשך חיות לשנים עשר חדשי השנה. ועל כן כשאינו רואה את חברו עד לאחר שנים עשר חדש, צריך לברך מחיה המתים, כי צריכין עכשו להמשיך חיות חדש בחינת תחית המתים, מאחר שלא ראו זה את זה שנים עשר חדש. כי על כל פנים הם צריכים לראות זה את זה פעם אחת בשנה כדי שיהיו נכללין זה בזה ויהיה נמשך חיות לכל השנה שמקבלת החיות משנים עשר שבטים על ידי שנכללין זה בזה כנ"ל. וזה בחינת בר בי רב דחד יומא שדרש לו התנא פסוק ואותי יום יום ידרושון שיום אחד בשנה חשוב שנה, כי צריכין לראות את הרב על כל פנים פעם אחת בשנה כדי לקבל חיות על ידי זה לכל השנה כנ"ל. וכן חברים האוהבים זה את זה והם צריכים להאיר זה בזה כנ"ל כי הם משרש אחד וכו' כנ"ל, הם צריכים גם כן לראות זה את זה על כל פנים פעם אחת בשנה כנ"ל. ועל כן כשאינו רואה את חברו עד לאחר שנים עשר חדש מברך מחיה המתים, כי זה בחינת תחית המתים ממש, כי עקר החיות על ידי הראיה שרואין זה את זה שעל ידי זה נמשך בחינת תחית המתים כנ"ל:

וזה בחינת מה שאמר יעקב ליוסף אמותה הפעם אחרי ראותי את פניך וכו'. כי יעקב זה בחינת כלליות ישראל, כי כל ישראל נקראים על שם יעקב שנקרא שמו ישראל, כי יעקב הוא כלליות כל נפשות בית ישראל, כמו שכתב רבנו זכרוננו לברכה במקום אחר. ויוסף הוא בחינת צדיק הדור כמובא. ועל כן בעת שרואין את עצמם כלל ישראל עם הצדיק האמת שהוא בחינת יוסף, אזי הוא בחינת ויאמר ישראל אל יוסף אמותה הפעם אחרי ראותי את פניך, ופרש רש"י סבור הייתי למות שתי מיתות בעולם הזה ובעולם הבא, עכשו לא אמות רק פעם אחת, הינו כנ"ל כי על ידי שישראל רואין את עצמן עם הצדיק שהוא בחינת יוסף, על ידי זה זוכין לחיים נצחיים בחינת תחית המתים, ועל כן אזי בטוחים בודאי שלא ימותו רק פעם אחת, כי בעולם הבא יזכו לחיים נצחיים ויחיו בתחית המתים, כי על ידי ראית הצדיק זוכין לתחית המתים בחינת חיים נצחיים כנ"ל, בחינת ותחי רוח יעקב כשנתבשר לו בשורת יוסף. כי עקר חיות ישראל על ידי הצדיק האמת בחינת יוסף, כי על ידי שרואין את עצמם עמו על ידי זה נעשה תחית המתים בחינת חיים נצחיים כנ"ל:

ברכות הראיה ושאר ברכות פרטיות ב

אות א

ענין הטבת חלום הטבת חלום נתקן בלשון תרגום, כי החלום על ידי התרדמה שהוא בחינת תרגום בחינת נגה שהוא מערב טוב ורע. ודרך שם עולין לינק מהקדשה. עין שם במאמר תפלה לחבקוק בסימן יט: ועל כן מטיבין אותם בלשון תרגום, כדי לתקן בחינת החלום בחינת התרדמה הנ"ל, שיהיה נכלל בקדשה כי בחינת תרגום הוא ממצע בין טוב ורע ומערב מהם כנ"ל:

וכשיש שלמות לשון הקדש הוא נכלל בטוב דהינו בלשון הקדש. וזה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה כל החלומות הולכין אחר הפה, כי החלום שהוא בחינת תרגום, לפי המקום שממשיכין אותו כן נעשה ונכלל שם, על כן הכל הולך אחר הפה של הפותר, שאם פותר אותו לטוב אזי נכלל בטוב וכן להפך. וזה שאומר החולם והמטיבין 'חלמא טבא' וכו', דהינו לומר שהחלום הוא בבחינת טוב ונכלל בטוב בבחינת לשון הקדש. וזה שאומרים בלשון תרגום כנ"ל, כדי להעלות הטוב שבתרגום שהוא בחינת החלום לבחינת לשון הקדש שהוא הטוב:

וזה שמתענין על החלום, כי החלום בא על ידי כח המדמה שהוא בחינת בהמה כח הבהמיות, ועל ידי התענית יוצאין מבחינת בהמה לבחינת אדם. כמבאר במאמר דרשו בסימן לז:

גם החלום בא על ידי מאכלים כמבאר בדברי רבנו ענין זה קצת, ועל כן מתענין להכניע תאות אכילה לתקן פגם המאכלים:

ברכות הראיה ושאר ברכות פרטיות ג

אות א

ענין ברכת שהחינו עקר שהחינו ברגלים. כמבאר בגמרא . וחכמים הוסיפו עוד אפלו א פרי חדש, כמו שאיתא אנא אקרא חדתא נמי אמינא זמן. וכן על כל הטובות והשמחות מברכין שהחינו :

כי איתא במאמר וביום הבכורים של רב יהודא הנדואה משתעי (בלקוטי תנינא סימן ד) שעל ידי יום טוב נתגלה הרצון. שזה בחינת מקרא קדש. שהיום טוב קורא ומכריז את הרצון שהכל ברצונו ואין חיוב הטבע כלל וכלל עין שם. ועל ידי זה נעשה שמחת יום טוב וכו' עין שם :

וזהו בחינת ברכת שהחינו שמברכין ביום טוב אחר הקדוש, אחר שמקדשין את היום טוב בבחינת מקרא קדש זכר ליציאת מצרים שאומרין בקדוש. כי עקר המקרא קדש הוא על ידי זכר ליציאת מצרים שאז עשה עמנו אותות נוראות. ולזכרון אותן האותות שעשה עמנו אז ביציאת מצרים, אנו עושין הימים טובים, ועל ידי זה הם בחינת מקרא קדש, דהינו שהם קוראין ומגלין את הרצון על ידי האותות נוראות שעשה עמנו באותן הזמנים בשעת יציאת מצרים. ועין היטב במאמר הנ"ל ותבין הדברים היטב. ועל כן ביום טוב אחר הקדוש אנו מברכין שהחינו וקימנו והגיענו לזמן הזה, כי הברכה זו שיכת שפיר ליום טוב שהוא התגלות הרצון. ועל ידי זה נעשה שמחת יום טוב כמו שמבאר שם. וזהו שהחינו וכו', כי עקר החיות הוא רק על ידי התגלות הרצון, כי כשיודעין שהכל ברצונו יתברך ואין שום טבע כלל, אזי יש חיות כי אזי החיים חיים. וכמו ששמעתי מרבונו נרו יאיר שמי שאין לו אמונה ונטה אחר חכמות הטבע אין חייו חיים. כי אין לו שום נחת רוח, מאחר שהולך בלי ה' יתברך ובלי השגחה. כי העולם מלא יסורים, ומי שהוא מאמין בו יתברך שהכל ברצונו, אז יש לו חיים, כי כשיש לו טובה בודאי טוב, ואפלו כשחס ושלום להפך גם כן טוב. כי מאחר שיודעין שהכל מאתו יתברך, כל מה דעביד רחמנא לטב עביד . ואין שום רע בעולם כלל, רק הכל טוב מאחר שמאמינים שהכל מאתו יתברך. אבל מי שהוא כופר חס ושלום ותולה הכל בחיוב הטבע וכאלו הכל מתנהג על פי טבע חס ושלום אין חייו חיים כלל. כי תכף כשבא עליו איזה דבר שלא כרצונו, תכף אין לו חיים כלל כי אין לו במה לנחם עצמו. וגם כל הטובות של עולם הזה אינם כלום, כשאינ מאמין בהתכלית הטוב. אבל כשמאמין בו יתברך שהכל ברצונו יתברך, אפלו כשעובר עליו מה שעובר חס ושלום, הוא מנחם עצמו שאף על פי כן יהיה הכל לטובה. כי ה' יתברך ירחם עליו וייטיב אחריתו כנ"ל. נמצא שעקר החיים הוא רק כשמאמינים ברצונו יתברך. וזהו שאנו מברכין ביום טוב שהוא התגלות הרצון, שהחינו וקימנו והגיענו לזמן הזה, כי עקר החיות תלוי רק בזמן הזה שהוא יום טוב שהוא התגלות הרצון, כי על ידי זה יש חיות וחייו חיים כנ"ל :

וכן על כל דבר שמחה הבאה לאדם כגון פרי חדש או מלבוש וכלים חדשים וכיוצא מברכין שהחינו וכו', כי אנו מאמינים שהכל רק על ידי רצונו יתברך. ומאחר שהכל רק על ידי רצונו יתברך, אזי יש שמחה וחיות כנ"ל, כי אם לאו אין שמחה וחיות כלל אפלו מן הטובה. כי היא טובה עוברת ואין לה שום קיום כלל. רק כשמאמינים שהוא על ידי רצונו יתברך אזי יש שמחה על שה' יתברך מגדיל חסדו וטובו עמנו. ואזי החיים חיים. וזה שאנו מגלין את הרצון ומברכין שהחינו על זה. להורות ולגלות שעקר החיות על ידי התגלות הרצון. וזהו שהחינו וכו' לזמן הזה. שבא שמחה חדשה שאנו תולין הכל ברצונו יתברך ומברכין אותו יתברך על זה. וזהו בעצמו חיותנו וקיומנו. כי עכשו שאנו שמחין על הטובה ומברכים ומודים אותו יתברך על זה. כי אנו מאמינים שהכל ברצונו יתברך. על כן עתה יש לנו חיות. כי עתה חיים חיים כנ"ל. ועל כן בהברכה עצמה אנו מזכירין זאת. וזהו שהחינו וכו' לזמן הזה כנ"ל. כי עקר החיות תלוי בזה שאנו מאמינים שהכל ברצונו כנ"ל:

ברכות הראיה ושאר ברכות פרטיות ד

אות א

הלכות ברכות הראיה ושאר ברכות פרטיות על פי התורה המתחלת דע שכנגד כל מיני מחלקת וכו' בסימן קעט עין שם היטב. והכלל שלבטל כל מיני מחלקת הוא על ידי תענית, הן מחלקת ממש משונאים ואויבים, הן מחלקת היצר הרע שבלב, הכל מבטלין על ידי התענית. כי כל המחלקת הם כנגד רצון האדם, שהאדם רוצה כך ובעלי המחלקת הם כנגד רצונו וחולקין עליו. וסגלת התענית איתא בזהר הקדוש שהוא לאכנעא רעותא דלבא לקדשא בריך הוא, דהינו להכניע ולבטל כל הרצונות של האדם להקדוש ברוך הוא. ועל ידי זה מתבטל המחלקת, בבחינת בטל רצונך מפני רצונו כדי שיבטל רצון אחרים מפני רצונך וכו' עין שם. וזה בחינת מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה כשאין שלום, צום. כי כשאין שלום דהינו שיש מחלקת, אז צריכין צום דיקא, כי עקר הכנעת המחלקת הוא על ידי צום ותענית כנ"ל. אבל כשיש שלום דהינו על ידי התענית שעל ידי זה זוכין לשלום אזי ששון ושמחה וכו' עין שם כל זה היטב:

וזה בחינת קדשת ארץ ישראל שכולל כל הקדשות כמבאר בדברינו כמה פעמים, שעקר קדשת איש הישראלי הוא על ידי ארץ ישראל, כי עקר הקדשה הוא שלום כמבאר בהתורה הנ"ל, שכל הסטרא אחרא והיצר הרע שהם כנגד הקדשות הם בחינת מחלקת כנ"ל. נמצא שעקר הקדשה שהוא להכניע ולשבר היצר הרע והסטרא אחרא הם בחינת שלום. וכן אמרו רבותינו זכרונם לברכה לא מצא הקדוש ברוך הוא כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום וכו', ואם אין שלום אין כלום, ואמרו גדול השלום וכו'. וכן הפליגו רבותינו זכרונם לברכה במקומות אין מספר מגדל מעלת השלום ובפרט בדברי רבנו זכרונם לברכה שמבאר הרבה מעצם מעלת השלום. שעל ידי זה עקר שלמות האמונה. ועל ידי השלום יכולין להחזיר כל העולם לה' יתברך וכו'. ועקר השלום זוכין בארץ ישראל. כמובן בדברי רבנו זכרונם לברכה (בלקוטי תנינא סימן

אות עא

על מאמר רבותינו זכרונם לברכה לאחד קראתי נעם אלו תלמידי חכמים שבארץ ישראל שמנעימים זה לזה בהלכה. כי עקר קדשת ארץ ישראל נמשך מירושלים ובית המקדש שנקראים שלום, כי ירושלים נקראת על שם יראה שלום. כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה וכמו שכתוב ומלכי צדק מלך שלם היא ירושלים. וכן הבית המקדש נקרא סכת שלום, ומשם נמשך כל קדשת ארץ ישראל שנקראת ארץ החיים שהוא בחינת שלום, וכמו שכתוב בריתי היתה אתו החיים והשלום. ומחמת שבארץ ישראל הוא עקר השלום, על כן שם עקר הקדשה כי עקר הקדשה הוא שלום כנ"ל:

ועל-כן עקר קדשת ארץ ישראל נמשך על ידי קדשת התענית, כי זה ידוע שעקר קדשת ארץ ישראל נמשך מבית המקדש מקדשי קדשים ששם תכלית הקדשה העליונה של כל העשר קדשות שבארץ ישראל. כי קדשי קדשים מקדש מכלן שאין שום אדם נכנס לשם כי אם כהן גדול ביום הכפורים. ומשם מבית קדשי קדשים משם נמשכין כל העשר קדשות שבארץ ישראל, ומשם כל קדשת ארץ ישראל. ולבית קדשי קדשים לא היה נכנס שום אדם כי אם כהן גדול ביום הכפורים, שאז הוא יום התענית הקדוש יום צום הכפורים. נמצא שכשהיו צריכין לכנס להקדשה העליונה של ארץ ישראל, שמשם כל הקדשות של ארץ ישראל, שהוא בית קדשי קדשים, לא היה אפשר לכנס לשם כי אם על ידי תענית, דהיינו על ידי תענית של יום הכפורים. הינו כנ"ל, כי מאחר שעקר קדשה הנמשכת בארץ ישראל מבית קדשי קדשים היא בחינת שלום שהיא כלליות הקדשה כנ"ל, על כן לא היו יכולים לכנס לשם לבית קדשי קדשים

להמשיך קדשה זאת כי אם על ידי התענית של יום כפור. כי אי אפשר להמשיך שלום כי אם על ידי התענית שמבטל כל הרצונות להקדוש ברוך הוא וכנ"ל. וזה שהביא שם רבנו זכרוננו לברכה מקרא זה בעצם היום הזה תענו את נפשיכם עם פרוש הזהר הקדוש שפרש על מקרא זה לאכנעא רעותא דלבא לקדשא בריך הוא וכו' עין שם, כי מקרא זה בעצם היום הזה נאמר לענין תענית של יום הכפורים, כי עקר הכנעת כל הרצונות לה' יתברך כדי להמשיך שלום הוא על ידי תענית של יום הכפורים שהוא כלול מכל הימים, כמו שכתב שם רבנו זכרוננו לברכה בסוף על פסוק ימים יצרו ולו אחד בהם וכו'. ועל כן ביום הכפורים ממשיכין קדשת ארץ ישראל מבית קדשי קדשים, כי עקר קדשת ארץ ישראל הוא בחינת שלום כנ"ל, וכל התעניות שמתענים בשביל לזכות לבטל המחלקת בכל הבחינות שזהו כלליות הקדשה, כל התעניות צריכין לקבל קדשתם מהתענית הקדוש והנורא של יום צום הכפורים שמשם כל קדשת ארץ ישראל, ומשם נמשך קדשת כל התעניות שיהיה לו כח על ידי התעניות להכניע כל הרצונות לה' יתברך, כדי לזכות לשלום בכל הבחינות וכנ"ל. נמצא שעל ידי קדשת ארץ ישראל זוכין לתענית שעל ידי זה זוכין לבטל כל מיני מחלקת ולבוא לשלום שזהו כלליות כל הקדשה כנ"ל. כי מחמת שכל קדשת ארץ ישראל נמשך מתענית הקדוש של יום הכפורים, נמצא שקדשת ארץ ישראל הוא בחינת תענית יום הכפורים, על כן על ידי ארץ ישראל זוכין לתענית בקדשה. כי כל התעניות צריכין לקבל מיום הכפורים שהוא בחינת קדשת ארץ ישראל:

אות ב

וזה בחינת ברכת הראיה, בחינת שהחינו וקימנו והגיענו לזמן הזה שמברכין מזמן לזמן דיקא, כגון הרואה את חברו לאחר זמן שהוא לאחר שלשים יום שהוא שעור חדש. וכן על פרי המתחדש מזמן לזמן משנה לשנה מברכין שהחינו. וכן בכל יום טוב מברכין שהחינו שנקרא ברכת זמן:

כי עקר הבריאה היתה בשביל כבודו יתברך שהוא רצונו, דהינו לעשות רצונו יתברך, כי הכבוד הוא הרצון, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה רצונו של אדם זהו כבודו. וזה עקר עבודת האדם כל ימי חייו שיבטל רצונו מפני רצונו יתברך, שיבטל כל הרצונות שיש לו לשום דבר תאוה או מדה, שיבטל הכל מפני רצונו ויקשר כל הרצונות לה' יתברך שיכון בכל דבר לעשות כרצונו יתברך. וישבר כל תאוותיו וכל רצונותיו הכל מפני

רצונו יתברך. וכל דבר שיבוא לידו אם יהיה בו רצון ה' יתברך יעשה ואם לאו לאו:

וזה בחינת גדל מעלת השלום, וזהו בחינת גדל מעלת ארץ ישראל וירושלים ובית המקדש ובית קדשי קדשים שהם בחינת שלום כנ"ל, כי ה' יתברך ברא העולם בשנויים רבים לאין מספר, והשנויים כלולים בבחינת אדם ומקום וזמן שזהו בחינת ציור ומקום וזמן המובא במקום אחר. רק מחמת שהאדם הוא עקר הבריאה ואין מי שיבין השנויים ושיכרח ללחם עמהם לחבר כלם אל רצון אחד לרצון הבורא יתברך, כי אם האדם הבעל דעה הבעל בחירה. על כן אנו קוראים כלליות השנויים שבבחינת הציור בשם אדם, (עתה הולך ומבאר איך רבו השנויים בכל שלש בחינות הנזכרות לעיל):

כי השנויים הם בבחינת זמן, כמו שרואים בחוש רבוי השנויים שבין הזמנים כמו שכתוב ובתבונה משנה עתים ומחליף את הזמנים וכו', כי בזמן זה יום, ובזמן זה לילה. וכן שנויים שבין קיץ וחרף ושאר השנויים הרבים שבין הזמנים הכלולים בהששה עתים שהם מבארים בפסוק עד כל ימי הארץ זרע וקציר וקר וחם וקיץ וחרף ויום ולילה וכו'. וכן במקום יש שנויים רבים, כי מדינות אלו קרים ביותר ומדינות אלו חמים ביותר. ובמדינה זו גדלה תבואה לרב, ופרות חשובים מעטים, ובמדינות אחרות להפך, וכן שאר שנויים רבים. וכן בציור, דהינו בציור כל הברואים שבעולם יש שנויים רבים, בין אדם לבהמה ובין בהמה לצומח וכו'. והעקר הם השנויים שבין בני אדם בעצמן שהם עקר הבריאה, שנמצאו בהם שנויים רבים לאין מספר. כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה להראות גדלתו של הקדוש ברוך הוא שכל בני אדם נבראו בחותם אחד ואין אדם דומה לחברו, וכמו שמשנים בני אדם בצורותיהם כך הם משנים בדעותיהם. ואין דעות שני בני אדם דומים זה לזה בעולם, ואפלו שני אחים ואב ובן אין דעתם דומים זה לזה:

אות ג

ועקר החיות נמשך על ידי אחדות וחבור בחינת שלום, דהינו על ידי שנכללים כל השנויים באחד, שזה זוכין על ידי התורה הקדושה. כי עקר החיות הוא חבור הנשמה והגוף שהם שני הפכים והם משנים זה מזה מאד, וה' יתברך מפליא לעשות ומחברם יחד בדרך נפלא. ועקר החבור שהוא החיות וקיום האדם, הוא על ידי התורה דהינו על ידי ישראל והצדיקים המקימין את התורה, כמו שכתוב כי היא חייך וכו'. כי התורה מלמדת אותנו לעשות רצונו יתברך ולקשר כל הרצונות לרצון הבורא

יתברך לבד. ועל ידי שהצדיקים משברים רצון תאות גופם בשביל רצון ה' יתברך ומבטלים גופם לגבי הנשמה עד שנכלל הגוף בהנשמה, על ידי זה נכלל הגוף והנשמה באחדות אחד ואז נמשך עליהם חיים ממקור החיים מהאחד הפשוט שהוא הבורא יתברך שמו לנצח. ובכח הצדיקים האלו נמשך ונשתלשל החיות לכל בני אדם וכל העולמות כלם מראש ועד סוף. כי השנויים הם בחינת פרוד שאי אפשר להם לקבל חיות מהאחד הפשוט יתברך כי אם כשנכללים באחדות, וזה אי אפשר כי אם על ידי הצדיק שמבטל גופו לגבי נשמתו שעל ידי זה נכלל באחדות ומקבל חיות משם, ועל ידי זה ממשיך חיות לכל העולם כנ"ל. ועל כן הצדיק יכול לעשות מופתים ונסים בעולם ולשנות הטבע, כי עקר תאוות הגוף שיש להאדם רצון ותאוה לדבר גשמי כנגד רצון הנשמה, זה נמשך מחמת כח הטבע שנתן ה' יתברך. כי כל הרצונות והתאוות של הגוף הם מכח הטבע, כי טבע זה האדם שאוהב בשר וטבע של זה האדם שאוהב חלב וכיוצא בזה שאר הרצונות של הגוף שכלם כפי טבע של כל אדם. והטבע היא עקר בחינת השנויים, כי כל השנויים שבעולם באדם ובזמן ובמקום וכו' כנ"ל, כלם הם בחינת טבע שמשם בחינת קר וחם וכו'. וכן שנוי המקומות ורצונות בני אדם שמשנים, שהכל כפי הטבע שנתן ה' יתברך בעולם באדם ובזמן ובמקום. ועקר הטבע שברא ה' יתברך מתנהגת על ידי גלגלי הרקיע כידוע, שעקרו נבראו בשביל זמן כמו שכתוב והיו לאתת ולמועדים ולימים ושנים. שעל ידם כל השנויים שבטבע האדם והזמן והמקום. וזה הצדיק שמשבר רצון תאוות גופו לגבי נשמתו, ומבטל רצונו מפני רצון ה' יתברך, נמצא שמבטל כח הטבע שמשם רצון תאוות גופו כנ"ל. ועל כן על ידי זה יש לו כח לשנות הטבע בעולם ולעשות נסים ונפלאות

אות ד

נמצא שעקר החיות על ידי אחדות, על ידי שנכללים כל השנויים במקור האחדות. והעקר תלוי בהאדם שהוא עקר הבריאה ובו תלוי הכל כידוע. ועל כן ואהבת לרעך כמוך הוא כלל גדול בתורה, כדי לכלל באחדות ושלוש שהוא עקר החיות והקיום והתקון של כל הבריאה, על ידי שבני אדם שמשנים בדעותיהם נכללים יחד באהבה ואחדות ושלוש. ועקר האהבה הוא לאהב את ישראל המקימים את התורה, כי מי שהוא רשע גמור בתכלית ואין בו שום טוב, בודאי מצוה לשנא אותו בתכלית השנאה, כמו שכתוב תכלית שנאה שנאתים. רק עקר מצות ואהבת לרעך כמוך הוא לרעך במצוות. דהינו שצריכין לחפש ולבקש ולמצא בכל אחד ואחד מישראל איזה זכות וטוב כדי לאהב אותו כנפשו. כי כל אחד

מישראל אפלו פושעי ישראל אי אפשר שאין בו איזה צד טוב וזכות וכמבאר על פסוק ועוד מעט ואין רשע וכו' עין שם, (בסימן רפב בלקוטי א). כי עקר האהבה היא כדי לקשר עצמו עם הטוב שבכל ישראל ולכלל עמהם יחד באהבה ואחדות כדי לבטל כל השנויים ולכלל באחד הפשוט יתברך, שמשם כל החיות והקיום והתקון של כל העולמות כנ"ל. כי על ידי קיום התורה והמצוות נתקשרין ונכללין כל שנוי הדעות יחד. למשל דעה של זה נוטה לחסד תמיד, ודעה של זה נוטה לגבורה, ועל כן הם משנים בדעותיהם ויש ביניהם מחלקת. אבל כשמבטלין שניהם רצונם מפני רצון ה' יתברך, וזה אין משמש במדת חסדו כי אם בשביל רצון ה' יתברך, דהינו לעשות טוב וחסד עם אוהבי ה'. ולהפך כשרוצה על ידי מדת החסד שיש לו להיטיב עם שונאי ה' חס ושלוש, או שמגיע לו איזה תאוה ואהבה רעה שנמשכת ממדת החסד שהוא בחינת אהבה, אזי משבר תאותו ואהבתו ואינו עושה עם מדת חסדו שום דבר שהוא כנגד רצון ה' יתברך, רק מה שהוא רצונו יתברך באמת. ואזי נכלל עם מדת חסדו ברצון העליון בה' יתברך. וכן חברו שיש לו מדת גבורה, כשאינו משתמש עם גבורתו כי אם בשביל ה' יתברך להתגבר על יצרו ולנקם בשונאי ה' וכו', ומה שהוא נגד רצון ה' יתברך מבטל טבעו ורצונו כנ"ל, אזי הוא נכלל עם מדת גבורתו בה' יתברך, ואזי אלו שני בני אדם אף על פי שהם נדמים כשני הפכים בדעותיהם, אף על פי כן בשרש רצונם שניהם כאחד. כי שניהם רצונם לעשות רק רצון קונם, זה בחסד, וזה בגבורה, ועל כן באמת נכללים שניהם במקור האחדות שהוא האחד הפשוט יתברך. וכן כלל ישראל כל אחד ואחד על ידי מעט הטוב שבו, הוא נכלל באחדות עם כלל ישראל ובבחינה זו צריכין לאהב כל אחד מישראל כנפשו, דהינו למצא בו מעט טוב לדון הכל לכף זכות. שעל ידי זה נכנסין כלם באמת לכל זה כמבאר בסימן הנ"ל. ועל ידי זה יאהב כל אחד כנפשו כנ"ל, ואז יהיה נכלל עם כלם יחד באחד הפשוט על ידי הטוב שהוא קיום התורה שיש בכל אחד. ועל ידי זה נכללים כל השנויים שבעולם באחדות, כי הכל תלוי באחד כנ"ל שעל ידי זה עקר המשכת החיות ממקור החיות שהוא האחד הפשוט יתברך כנ"ל:

וזה בחינת גדל מעלת השלום ועצם אסור המחלקת, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה שנוי המחלקת וגדול השלום. כי עקר החיות וקיום כל העולמות על ידי האחדות והשלום כנ"ל. ועל כן כשמתקבצין יחד שני ישראלים האוהבים זה את זה ושמחים בראיתם זה את זה, מברכין שהחינו וקימנו והגיענו לזמן הזה, כי עקר החיות והקיום הוא על ידי האהבה והשמחה שיש בין בני ישראל האוהבים זה את זה כנ"ל:

אות ה

וזהו שהחינו וקימנו והגיענו וכו'. אלו השלשה לשונות כנגד שלש בחינות השנויים שהם באדם ובמקום ובזמן כנ"ל. וזהו שהחינו, הינו החיות שהוא בחינת בטול השנויים שבאדם שמשם עקר החיות על ידי שנכלל ונתחבר הנשמה והגוף וכו'. וקימנו, זה בחינת השנויים שבמקום שעל זה מרמז וקימנו, כי עקר הקיום הוא על המקום שעליה עומדים וקימים כל בני העולם. והגיענו לזמן הזה, זה בחינת השנויים שבזמן שכל השנויים נכללין ונתבטלין לרצון אחד על ידי ישראל האוהבים זה את זה שנכללין באחדות הפשוט על ידי זה כנ"ל:

ועל-כן מסימים הברכה לזמן הזה ומזכירין הזמן בפרטיות, כי עקר כל השנויים הם בחינת הטבע שמתנהגת כרצון ה' יתברך על ידי הגלגלים שהם בחינת זמן כנ"ל. שעקר התקון על ידי שמבטלין כל הרצונות המשנים של כל אחד ואחד, ונכללין יחד באהבה בה' יתברך, שזהו בחינת מצות אהבת ישראל כנ"ל, שבשביל זה מברכין כשרואין את חברו ישראל כשאוהב אותו באמת וכנ"ל. ומחמת שעקר כל השנויים שבעולם הם על ידי בחינת הטבע שהיא בחינת הגלגלים שהם בחינת זמן כנ"ל, על כן מזכירין הזמן בפרטיות:

אות ו

ובשביל זה אין מברכין שהחינו בין המצרים, כי אז נחרב הבית המקדש, ועקר תקון כלליות השנויים שיהיו נכללין באחדות, היה בבית המקדש בבית קדשי קדשים ששם האבן שתיה שמשם נמשכין גידין וצנורות לכל המקומות שבעולם, שכל מקום משנה מחברו כפי הגיד והצנור שלו. ועל כן זה המקום מסגל לגדל פלפלין וזה פרות אחרים וכו', כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה על פסוק ונטעתי בהם עץ כל פרי. אבל במקום האבן שתיה, שם נכללין כל הגידין והצנורות והשנויים באחדות אחד. ושם במקום האבן שתיה נכנס הכהן הגדול ביום הכפורים שהוא יום אחד בשנה שכלול מכל השנה, כמו שכתוב ימים יצרו ולו אחד בהם זה יום הכפורים. כי יום הכפורים כלול מכל ימי השנה, כמו שכתב רבנו זכרוננו לברכה בהתורה הנ"ל. והוא כולל ומחבר כל ימי השנה שכולל כל שנויי הזמן ומחבר אותם וכוללם יחד באחד במקום האבן שתיה שכולל כל שנויי המקומות ביחד. וכל זה נעשה על ידי הכהן הגדול שהוא המבחר מכל ישראל, שמדתו שלום ואחדות, בחינת אהרן שהיה הכהן הגדול הראשון שהיה אוהב שלום ורודף שלום. וכמו שכתוב בכהנה הנני נתן לו

את בריתי שלום והיתה לו ולזרעו אחריו ברית כהנת עולם וכו'. ועל כן על ידי הכהן הגדול ביום הכפורים, נכללין בו כל בית ישראל באהבה ושלום. כי ביום הכפורים כל ישראל מרצין ומפיסין זה את זה, והם כלם באהבה ואחדות אחד, ואז נכללין כל השנויים שבאדם וזמן ומקום נכללים יחד על ידי הכהן הגדול שכולל כל בני אדם, כי הוא כלול מכל ישראל שנכנס ביום הכפורים שהוא יום שכלול מכל הימים, לפני ולפנים למקום האבן שתיה, שהוא מקום שכלול מכל המקומות שבעולם, ואז נכללים כל השנויים יחד ברצון אחד. והכל על ידי התענית הקדושה של יום הכפורים שעליו נאמר בעצם היום הזה וכו', לאכללא כלא גופא ונפשא וכו'. ויהא רעותא דילהון בקדשא בריך הוא וכו' כמבאר בהתורה הנ"ל. וכל זה זכינו בשלמות בזמן שבית המקדש היה קים. אבל מיום שחרב בית מקדשנו ואין לנו כהן שיכפר בעדנו, אי אפשר לקבל השלום בשלמות. ובאמת כל חרבן בית המקדש היה על ידי פגם השלום, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה שעקר חרבן בית המקדש היה על ידי שנאת חנם בבית שני, ועל ידי חלקת מלכות בית דוד בבית ראשון, ואז היה גם חטא עבודה זרה וכו'. וגם עתה עקר עכוב ביאת משיח ובנין בית המקדש, הוא מחמת מחלקת שנתרבה בעוונותינו הרבים כמבאר במקום אחר. על כן עתה אין די בתענית יום כפור לבד לכלל כל הרצונות בה' יתברך ולבטל המחלקת וכו' כנ"ל, מחמת שנחרב הבית המקדש שמשם עקר השלום והאחדות כנ"ל. ועל כן גזרו עלינו חכמינו זכרונם לברכה להתענות ארבעה צומות בשביל חרבן בית המקדש. כי כשאין שלום צום וכנ"ל בהתורה הנ"ל. כי עכשו צריכין עוד כמה תעניות חוץ מיום הכפורים וכלי האי ואולי שנזכה לשלום וכנ"ל. וכן כל אחד ואחד כפי חטאיו ועוונותיו שנמשך אחר רצון גופו ותאוותיו הרעות, שעל ידי זה הפריד הגוף מהנשמה והגביר השנויים מאד ופגם בשלום, כי את זה לעמת זה. כמו שהצדיק על ידי שמשבר רצון גופו לגבי הנשמה גורם שלום וכו' כנ"ל, כן להפך כשחס ושלום עושה רצון גופו פוגם בשלום וכנ"ל. ועל כן כשרוצה לשוב לה' יתברך גוזרים עליו כמה וכמה תעניות כל אחד כפי חטאו, כי כשאין שלום צום וכנ"ל בהתורה הנ"ל. ועל כן בין המצרים אין מברכין שהחינו, שהיא בחינת ברכת שלום שמשם עקר החיות, כי בין המצרים קשה להמשיך שלום מחמת שאז נחרב מקדשנו שמשם עקר השלום בין כל השנויים שבעולם כנ"ל. על כן נוהגין שאין מברכין שהחינו עד אחר תשעה באב שזוכין על ידי התענית להמתיק השנויים והמחלקת וממשיך שלום. ה' יתברך ינחמנו מהרה ויבנה בית מקדשנו ויעלנו בשמחה לארצנו, ויקים צום הרביעי וצום החמישי וכו' יהיה לששון ולשמחה במהרה בימינו אמן:

ועל-כן תשעה באב הוא תענית חמור בכל החמשה ענויים ומפסיק מבעוד יום כמו יום הכפורים ממש, כי תענית תשעה באב הוא בשביל חרבן בית המקדש, ועקר האבלות על חרבן בית המקדש הוא מה שפגמנו בעוונותינו ונתרחקנו מקדשת קדש קדשים שהוא האבן שתיה נקדת העולם שמשם עקר קדשת בית המקדש וארץ ישראל וכו' כנ"ל. ששם נכנס הכהן הגדול ביום הכפורים ביום התענית לכפר על ישראל לקשר כל הרצונות וכל השנויים לה' יתברך וכנ"ל. ועל ידי שפגמנו בזה בעוונותינו וגרמנו מחלקת בישראל, על ידי זה נתרחקנו מנקדה קדושה הזאת שהוא בחינת קדש קדשים, ועל ידי זה נחרב בית מקדשנו וגלינו מארצנו שהיא ארץ החיים והשלום כנ"ל. ועל כן צריכין להתאבל בתשעה באב ולהתענות בחמשה ענויים כמו יום הכפורים, כי על ידי האבלות והתענית על חרבן בית המקדש. על ידי זה מתקנין הפגם וממשיכין על עצמו בחינת קדשת הבית המקדש, בבחינת כל המתאבל על ירושלים זוכה ורואה בשמחתה. ועקר הקדשה להמשיך על עצמו בחינת קדשת קדש קדשים ששם נכללין יחד כל השנויים וכל הרצונות שזה בחינת שלום, שזה עקר הקדשה שמקשרין כל הרצונות לה' יתברך כנ"ל. ועל כן תשעה באב הוא תענית בכל החמרות כמו יום הכפורים, כי עקר תענית תשעה באב הוא כדי לזכות להמשיך קדשת יום הכפורים, דהינו לתקן פגם חרבן בית המקדש, שעקר קדשתו הוא בחינת יום הכפורים שהוא יום צום הקדוש שנכנס בו הכהן הגדול לפני ולפנים שמשם עקר כל העשר קדשות של הבית המקדש וארץ ישראל שכולל כל קדשת ישראל. אבל עקר הקדשה נמשך משם על ידי שמקשרין כל הרצונות לה' יתברך שזה בחינת שלום שזה עקר הקדשה כנ"ל. כי עכשו שנחרב הבית המקדש אין בנו כח להמשיך הקדשה הנזכרת לעיל על ידי יום הכפורים בעצמו, מחמת שנחרב הבית המקדש ואי אפשר לכנס לפני ולפנים כנ"ל. ועל כן צריכין להתענות תשעה באב וארבעה צומות להתאבל על החרבן הזה, שעל ידי זה ממשיכין על עצמו קדשת הבית המקדש שהוא בחינת קדשת קדש קדשים. ואז זוכין ביום הכפורים לקבל ולהמשיך גם עתה עלינו קדשת קדש קדשים בשלמות לתקן כל החטאים ולשוב לה' יתברך בשלמות. כי עקר התקון והקדשה נמשך משם שמשם כל העשר קדשות שבארץ ישראל, שכוללין כל הקדשות שבעולם. וזה שמסימין אחר הקינות שהם איכה, מסימין בסוף השיבנו ה' אליך ונשובה, כי עקר בכיתנו שנזכה לתשובה שנמשך מבחינת יום הכפורים מבחינת קדש קדשים שהוא עקר קדשת הבית המקדש וארץ ישראל שאנו ממשיכין עלינו על ידי שמתאבלין על חרבן בית המקדש כנ"ל:

כי בזמן שבית המקדש היה קים היינו יכולים להמשיך קדשת קדש קדשים על ידי התענית יום הכפורים לבד, על ידי שנכנס לשם הכהן הגדול ביום הכפורים כנ"ל. אבל עכשו צריכין ישראל בכלל ארבעה צומות כדי לתקן פגם חרבן בית המקדש. וכן כל אחד כפי עוונותיו צריך

תעניתים כדי לאכנעא לבא לאדבקא רעותא דלבא לקדשא בריך הוא, כדי לכלל כל הרצונות שיהיו כלם כרצון ה' יתברך כדי לזכות לקבל על עצמו קדשת בית קדש קדשים שהוא בחינת תענית יום הכפורים שמסם כל הקדשות כנ"ל. וכן להפך על ידי קדשת יום צום הכפורים, על ידי זה ממשיכין קדשת קדש קדשים, כי אפלו עתה שאין לו כהן גדול לכנס לבית קדש קדשים להמשיך הקדשה משם בשלמות, אף על פי כן על ידי התענית של יום הכפורים ועל ידי התפלות שמזכירין סדר העבודה של יום הכפורים שנחשב כאלו עשינו כל העבודה בבית המקדש בבית קדש קדשים, על ידי זה אנו ממשיכין על עצמנו איזה קדשה משם מבחינת קדש קדשים. ועל ידי זה מקשרין כל הרצונות לה' יתברך, ונתבטלים כל השנויים, ועל ידי זה זוכין לתשובה שלמה לזכות להתענות על חטאיו כל אחד כראוי לו לפי הפגם שלו על ידי עוונותיו. כי כל התעניתים הם בבחינת יום הכפורים, שהוא לאכנעא רעותא דלבא וכו' כנ"ל, ועל כן הם תלויים זה בזה. וכל זה הוא בחינת קדשת ארץ ישראל שכל קדשתה נמשך מקדש קדשים שנכנס הכהן הגדול לשם על ידי התענית של יום צום הכפורים כנ"ל. והכל תלוי זה בזה, יש שזוכה על ידי תעניתים ותשובה לבוא לארץ ישראל שהוא בחינת יום הכפורים כנ"ל, ויש להפך שזוכה על ידי ארץ ישראל שהוא בחינת יום הכפורים לזכות לתענית בשביל תשובה על עוונותיו. כי על ידי התענית מקשרין כל הרצונות לה' יתברך שזה בחינת תשובה בחינת יום הכפורים, בחינת שלום בחינת קדש קדשים בחינת קדשת ארץ ישראל, שהוא עקר התקון וכנ"ל. יהי רצון שזוכה מהרה לתשובה באמת ויורנו הדרך האמת לאמתו מהרה אמן. כן יהי רצון אמן

אות ח

מספר עשרים ואחד יום שבין המצרים דהינו משבעה עשר בתמוז עד תשעה באב, כי בשבעה עשר בתמוז נשתברו הלוחות, ואחר כך עלה לקבל לוחות שניות ושהה שם ארבעים יום האמצעיים שהיו בכעס. ועל כן הם עשרים ואחד יום, שהוא רב הארבעים כדי להמתיק הכעס של ארבעים יום, ורבו ככלו בכל התורה כלה. ותכף שעברו הרב הארבעים האמצעיים נמתק הכעס. ועל כן באמת בימים האחרונים של אלו הארבעים האמצעיים נתרצה ה' יתברך למשה ואמר לו פסל לך שני לוחות וכו':

אות ט

וזה בחינת ברכת הנסים, כי כל הנסים הם שנוי הטבע. וזה זוכין על ידי השלום על ידי שמבטלין כל הרצונות לה' יתברך. כי כל השנויי הרצונות נמשכין משנוי הטבע, כי כל השנויי הרצונות שיש לאדם איזה רצון חס ושלום שלא כרצון ה' יתברך, זה נמשך מבחינת הטבע שכולל כל השנויים שבעולם, שהם אור וחשך וקר וחם וקיץ וחרף וכו'. ושאר כל מיני שנויים שכלם הם בבחינת טבע, שה' יתברך שם בטבע שביום תאיר החמה ובלילה תשקע החמה, וכן בזמן זה יהיה קר, ובזמן אחר חרף וכו'. וכן השנויים שיש בכל הדומם צומח חי מדבר, שהארי גדול וגבור מאד והזבוב קטן וחלוש כח מאד, שכל זה הוא בחינת טבע, שזה טבעו כך, וזה טבעו כך. ואם היה האדם מאמין באמונה שלמה בהשגחתו יתברך שגם הטבע בעצמה מתנהגת בהשגחתו יתברך לבד, כי ה' יתברך שם בטבע האריה שיהיה לו כח זה והנהגה זאת, ולהפך שם בטבע הזבוב שיתנהג כך. וכן כל השנויים שבעולם שמשתנים בכל יום ויום, שבזה היום חם ובזה היום קר. ובזה היום גשם וביום אחר אין יורד גשם וכו'. וכיוצא בזה שנויים רבים לאין מספר, אם היה מאמין באמת שהכל בהשגחתו יתברך לבד, כי הטבע בעצמו מתנהג בהשגחתו יתברך לבד, אזי אם היה אמונת ההשגחה בשלמות בודאי היה האדם מבטל כל הרצונות שלו לה' יתברך ולא היה לו שום שנוי רצון כנגד ה' יתברך:

זה הענין מן וזה בחינת ברכת הנסים עד כאן לא נשלם באורו בזמנו
וברבות הימים נשכח:

אות י

וזה בחינת תענית מה שגוזרין תעניות על הגשמים, כי הגשמים בחינת גשמי ברכה הם בחינת שלום כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, כי על ידם בא פרנסה שהוא בחינת שלום כמו שכתוב השם גבולך שלום חלב חטים ישיביעך, ונתתי גשמיכם בעתם, ונתנה הארץ יבולה וכו', ונתתי שלום בארץ. ועל כן כשיש עצירת גשמים חס ושלום גוזרין תעניות כדי לזכות לשלום כנ"ל, שעל ידי זה נמשכין כל הברכות וההשפעות. כי לא מצא הקדוש ברוך הוא כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום, ואז יורדין גשמי ברכה שהם בחינת שלום כנ"ל. ועל כן עקר רבוי התעניות שגוזרין ביותר הוא בארץ ישראל דיקא, כי ארץ ישראל הוא מקום השלום כנ"ל. ועל כן עקר הגשמים אין יורדין כי אם בזכות ארץ ישראל, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה על פסוק הנתן מטר על פני הארץ

ושולח מים על פני חוצות. ועל כן כשיש שם בארץ ישראל עצירת גשמים חס ושלוש צריכין לגזר תעניות הרבה, כי זה סימן שנתקלקל חס ושלוש שלום כל העולם כלו שתלוי בארץ ישראל. על כן צריכין להתענות תעניות כדי לזכות לשלוש כי עקר השלוש זוכין על ידי התעניות כנ"ל:

ועל-כן התעניות שגוזרין בארץ ישראל הם תעניות שלמים כמו יום הכפורים שמפסיקין מבעוד יום וכל החמשה ענויים, אבל בחוץ לארץ אין גוזרים על הגשמים תענית כזה כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה אין תענית צבור בבבל. כי העקר הוא ארץ ישראל שמקבלת קדשתה שהוא בחינת שלום מקדשי קדשים שהכהן גדול נכנס לשם על ידי התענית של יום הכפורים כנ"ל. ועל כן שם בארץ ישראל צריכין להתענות תענית שלם כמו יום הכפורים, כדי להמשיך קדשת יום הכפורים שמשם עקר קדשת ארץ ישראל שהוא בחינת שלום שעל ידי זה נמשכין גשמים וכל הברכות כנ"ל. אבל בחוץ לארץ אין כח שימשיכו בשלמות קדשת יום הכפורים, על כן אין שום תענית צבור להפסיק מבעוד יום וכו' כמו יום הכפורים. כי בחינה זו בשלמות הוא רק בארץ ישראל ששם כל העשר קדשות שמקבלין מקדשי קדשים ששם נכנס הכהן הגדול ביום כפור שהוא יום התענית

אות יא

וזה בחינת שלש עשרה תעניות שגוזרין בארץ ישראל על הגשמים, כי הם שלש עשרה תעניות כנגד שלש עשרה חדשי השנה של שנת העבור. כי עקר כל התעניות הוא להמשיך שלום כנ"ל. ועקר שלמות השלוש הוא לעשות שלום בין כל השנויים שבעולם שיהיו נכללים באחדות ושלוש וכנ"ל. וכל השנויים תלויים בגלגלי הרקיע שהם שנים עשר מזלות ושבע כוכבי לכת, שעל ידם ה' יתברך מנהיג עולמו, ועל ידם כל השנויים שבעולם. ועקר התקון להמשיך שלום הוא בחינת תקון פגימת הלבנה שיהיה אור הלבנה כאור החמה, כי על ידי פגימת הלבנה משם עקר אחיזת המחלקת, כי פגימת הלבנה הוא בחינת פגם השלוש שמשם עקר פגימתה. כי עקר פגימת הלבנה היה על ידי הקטרוג אי אפשר לשני מלכים להשתמש בכתר אחד, שמחמת זה אמר לה ה' יתברך לכו ומעטי עצמך. וזה הקטרוג אי אפשר לשני מלכים וכו', זה בחינת פגם השלוש בחינת קנאה וקנטור ומחלקת, ומשם עקר פגימת הלבנה. ועקר התקון לתקן פגימת הלבנה הוא על ידי שממשיכין שלום. וזה בחינת התענית של ערב ראש חדש, וקורין אותו יום כפור קטן, כי ראש חדש הוא לתקן פגימת הלבנה, ועל כן נוהגין להתענות מקדם כדי להמשיך שלום, שזה עקר תקון פגימת הלבנה כנ"ל. ועל כן קורין אותו יום כפור קטן, כי עקר תקון השלוש

נמשך מהתענית של יום הכפורים כנ"ל, וכל קדשת יום הכפורים ממשיכין על ידי ראש השנה שאז הוא יום ראשון של עשרת ימי תשובה. שאז מתחיל התקון של כל החטאים שהם בחינת מחלקת. ועל כן ראש השנה הוא בראש חדש, כי בראש חדש ממשיכין שלום, כי ראש חדש הוא תקון פגימת הלבנה כנ"ל. ועקר תקון פגימת הלבנה הוא בראש השנה שהוא בראש חדש, שאז עקר המשכת קדשת ארץ ישראל שהיא בחינת שלום, כמו שכתוב תמיד עיני ה' אלקיך בה מראשית השנה וכו'. וזה בחינת שופר שתוקעין בראש השנה, כי שופר הוא בחינת קבוץ הנדחים, וכל האובדים והנדחים והמפזרים בארבע כנפות הארץ, זה בחינת מחלקת שנתחלקו ונתפזרו בארבע כנפות הארץ מחמת פגם השלום, כי עקר כל הגליות הוא מחמת מחלקת ושנאת חנם, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה שחרבן בית שני היה רק מחמת מחלקת ושנאת חנם. וכן עכשו בעולם הזה עקר אריכת הגלות הוא מחמת המחלקת ושנאת חנם שנתרבה בעולם מאד, ובפרט המחלקת שבין תלמידי חכמים, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, דור שבן דוד בא קטגוריא בין תלמידי חכמים. וראש השנה שאז תוקעין שופר שהוא בחינת קבוץ נדחים מן הגלות מארבע כנפות הארץ. זה בחינת שלום שמתקבצין יחד כלם מכל המקומות שנתפזרו לשם לארץ ישראל למקום האחדות והשלום. וזה בחינת והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול ובאו האבדים וכו' והנדחים וכו' והשתחוו לה' בהר הקדש בירושלים, בירושלים דיקא שהוא בחינת שלום, כי ירושלים נקרא על שם יראה שלם כנ"ל. וזה שמסימין בברכת שופרות וה' אלקים בשופר יתקע וכו', כן תגן על עמך ישראל בשלומך, כי שופר בחינת קבוץ נדחים הוא בחינת שלום כנ"ל. נמצא שבראש השנה שהוא בראש חדש מתחילין התקון של יום הכפורים שהוא בחינת שלום, על כן בכל ערב ראש חדש מתענין כדי להמשיך קדשת יום הכפורים בחינת שלום, ועל כן קורין אותו יום כפור קטן. כי בהתענית של ערב ראש חדש ממשיכין ביותר קדשת יום הכפורים שמתחלת בראש השנה שהוא בראש חדש. כי בכל ראש חדש צריכין להמשיך קדשה זאת שהיא בחינת שלום שזה עקר בחינת תקון פגימת הלבנה. שנעשה בראש חדש כנ"ל:

אות יב

נמצא שבכל ראש חדש ממשיכין תקון לפגימת הלבנה שהוא בחינת שלום. ועקר תקון פגימת הלבנה הוא על ידי העבור, שעל ידי זה משוין שנות החמה עם שנות הלבנה, שזהו עקר תקון פגימת הלבנה, בחינת והיה אור הלבנה כאור החמה. ועל כן אין מעברין אלא אדר, כי באדר הוא מחית המן עמלק. כי באדר הוא פורים שאז הוא מפלת המן עמלק, שהוא

עקר השונא הגדול, עקר בעל המחלקת והשנאה והקנאה והקנטור שמתקנא תמיד בקדשת ישראל וחולק עליהם ומתגרה ומתגבר להכניס מחלקת חס ושלוס בין ישראל בעצמן, ועל ידו עקר אריכת הגלות וחרבן הבית המקדש. ובפורים שהוא באדר מכניעין אותו ועל כן נקראת המגלה דברי שלום ואמת, וכן מסימת המגלה ודבר שלום לכל זרעו, כי עקר הכנעת המן עמלק שהיא בחינת מחלקת, הוא על ידי שלום. ועל כן עקר הנס של פורים להכניע המן עמלק היה על ידי תענית, כמו שכתוב וצומו עלי וכו'. וכמו שכתוב ודברי הצמות וזעקתם, כי אי אפשר לבטל המחלקת, ולזכות לשלוס כי אם על ידי צום ותענית, כי כשאין שלום צום כנ"ל. וזה בחינת מתנות לאביונים שמרבין לתן בפורים, וכל הפושט יד לטל נותנין לו, הכל כדי להרבות השלוס, בחינת מרבה צדקה מרבה שלום. וזהו גם כן בחינת משלוח מנות איש לרעהו וכו', כדי להגדיל האהבה והשלוס בין איש לרעהו על ידי המשלוח מנות ששולחין מזה לזה (וכמבאר מזה במקום אחר). ועל כן אין מעברין אלא אדר, שאז הוא מפלת המן עמלק, כי עבור שנה שהיא עקר תקון ומלוי פגימת הלבנה בחינת שלום, זה התקון צריכין להמשיך באדר דיקא, שאז הוא מפלת המן עמלק, שהוא בחינת מחלקת וזוכין לשלוס שזהו בחינת פורים כנ"ל:

וזה בחינת פורים קטן ופורים גדול שעושין בשנת העבור למלאות פגימת הלבנה שהוא בחינת המאור הקטן שיהיה אור הלבנה כאור החמה, ויקים את שני המארת הגדולים. ועל כן מתענין בארץ ישראל שלש עשרה תעניות דיקא בשביל הגשמים, כדי להמשיך שלום. שעל ידי זה עקר גשמי ברכה כנ"ל, כי הם שלש עשרה כנגד שלש עשרה ראש חדש של שנת העבור, שעל ידי זה עקר המשכת השלוס שהוא עקר תקון פגימת הלבנה שעקר שלמותה על ידי העבור שנה כנ"ל:

אות יג

וזה שאיתא בזהר הקדוש (תקוני זהר תקון כא נ"ח) שפורים הוא בחינת יום כפור. כי עקר קדשת פורים שהוא להכניע המחלקת בחינת המן עמלק ולזכות לשלוס, זה זוכין על ידי יום הכפורים שהוא יום התענית שמשם מקבלין כח כל התעניות שמתענין על כל הצרות חס ושלוס כנ"ל. שזהו בחינת התעניות שהתענו בימי אסתר שעל ידי זה המשיכו קדשת יום הכפורים קדשת ארץ ישראל ובית המקדש, וזכו לפורים שהוא בחינת שלום כנ"ל. ועל כן רצו המן וזרעו לבטל בנין בית המקדש כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, כי בבית המקדש שם עקר השלוס כנ"ל, על כן התקנאו בזה. כי הם בחינת קנאה ומחלקת הפך השלוס כנ"ל, ועל כן עקר הכנעתם היה על ידי השקלים, כמו שאמרו רבותינו

זכרונם לברכה על פסוק ועשרת אלפים ככר כסף, רשע כבר קדמו שקליהם לשקליך, כי השקלים הם בשביל בנין המשכן וקרבת צבור שהכל הוא בחינת שלום וכנ"ל. כי כל הקרבנות הם בחינת שלום, כי על שם זה נקרא קרבן שמקרב ומקשר ומחבר כל העולמות יחד, וכמובן בדברי רבנו זכרוננו לברכה בהתורה להמשיך שלום (בסימן

אות יד

. וזה שמסים הפסוק שכולל כל הקרבנות מסים בשלמים. כמו שכתוב זאת התורה לעלה ולמנחה וכו' ולזבח השלמים. כי עקר תכלית כל הקרבנות הוא שלום כנ"ל. ועל כן השקלים שממשיכין שלום הפילו המן וזרעו שהם בחינת מחלקת כנ"ל, כי השקלים הם בחינת צדקה נדבת לב. שזה עקר בחינת התענית, בחינת אגרא דתעניתא צדקתא, שעל ידי זה עקר המשכת השלום, בחינת מרבה צדקה מרבה שלום, כמבאר בהתורה הנ"ל. וזה שכתוב בשקלים לכפר על נפשתיכם, כי השקלים הם בחינת קדשת יום הכפורים שאז ממשיכין שלום וכנ"ל. ועל כן נצטוו על השקלים תכף אחר יום הכפורים שאז צוה ה' יתברך למנותן בשקלים כמו שפרש רש"י בפרשת כי תשא, כי שקלים הם בחינת יום הכפורים בחינת תענית בחינת צדקה, שעל ידי זה ממשיכין שלום שעל ידי זה עקר קדשת פורים שהוא גם כן בחינת שלום בחינת ודבר שלום לכל זרעו כנ"ל:

ועל-כן אמרו רבותינו זכרונם לברכה שהתענית במקום קרבן. כי הם בחינה אחת ממש, כי התענית הוא להמשיך שלום שזהו בחינת כל הקרבנות שהם בחינת שלום כנ"ל:

הלכות ברכות פרטיות והטבת חלום

ברכות הראיה ושאר ברכות פרטיות

ה

אות א

ובו ענין בין המצרים ושבת נחמו, שמתחילין אז לקרות ג' דפרענותא ושבע דנחמתא ותרתי דתיובתא, כמו שמבאר בשלחן ערוך. שכל זה הוא הכנה לראש השנה ויום כפור:

על פי התורה "ויהי מקץ-זכרון" עין שם כל התורה היטב. והכלל שצריכין לשמר מאד מאד את הזכרון, דהינו לזכר היטב בכל יום בעלמא דאתי שלא ישכח מלבו את תכליתו הנצחי. וזה הזכרון צריכין להמשיך בכלליות ובפרטיות. בכלליות, כי כך צריך להיות מנהג איש הישראלי שתכף בבקר בהקיצו תכף כשפותח את עיניו, יזכיר את עצמו מיד בעלמא דאתי. ואחר כך צריך לעשות זאת בפרטיות וכו', דהינו שיגדיל דעתו להבין הרמזים שה' יתברך מרמז לו בכל יום בהמחשבה דבור ומעשה שמזמין לו לפי היום ולפי האדם ולפי המקום. שה' יתברך בעצמו כביכול מצמצם עצמו מאין סוף עד אין תכלית ומרמז לו בהם רמזים להשיבו אליו. עין שם כל זה היטב. ולשמר הזכרון צריך לשמר את עצמו מרע עין וכו', ואפלו מי שהוא טוב עין צריך לשמר את העין מהמדמה שבא על ידי לשון הרע, שעל ידי זה נופל מאהבה דקדשה לאהבות הבהמיות וכו'. והתקון לזה בחינת יד דהינו שמחה. בחינת ושמחתם בכל משלח ידכם וכו' עין שם:

וזה בחינת בין המצרים שצריכין אז להתאבל מאד ולבכות הרבה על חרבן בית המקדש. כי עקר האדם בא לעולם הזה בשביל הזכרון הזה כדי שידבק מחשבתו תמיד בעולם הבא, כי זה ידוע לכל שהעולם הזה הבל וריק, צל עובר וענן כלה, וכל ימיו כעס ומכאובות, ואין יתרון לאדם בכל עמלו. ולא בא האדם לזה העולם כי אם בשביל תכלית הנצחי של עולם הבא, כדי שיתנקה ויצטרף בזה העולם, שעל ידי זה יזכה לחיים נצחיים של עולם הבא. על כן בודאי צריך האדם לזכר היטב בכל יום ובכל עת ובכל שעה תכליתו הנצחי הזה ולאדבקה מחשבתיה בעלמא דאתי תמיד. אך הרע עין מתגבר מאד בכל עת שעל ידי זה נמשך מיתת הלב שמשכח מלבו הזכרון הזה. וזה גרם חרבן בית המקדש. חרבן בית ראשון וחרבן בית שני. כי עקר הזכרון נמשך מקדשת ארץ ישראל וירושלים ובית המקדש כי שם עקר התגלות אלקות. ושם יכולין להזכיר את עצמם ביותר בעלמא דאתי. כמו שכתוב בכל המקום אשר אזכיר את שמי וכו' ופרש רש"י ואין זה אלא בבית המקדש. ששם נתן רשות להזכיר את שמו הגדול יתברך. וזהו לשון אזכיר. כי עקר הזכרון הנ"ל נמשך ממנו יתברך בעצמו כנ"ל. כי הוא יתברך בעצמו מתלבש ומצמצם את עצמו בהמחשבה דבור ומעשה שבכל יום ומזכיר את האדם תכליתו הנצחי שיזכר בעלמא דאתי כנ"ל. ועל כן כתיב בלשון אזכיר שפרושו שהאדם

יזכיר את שמו יתברך כמו שפרש רש"י שם. כי הכל אחד. כי הוא יתברך בעצמו מצמצם עצמו כביכול להזכיר את האדם שיזכר שמו הגדול שהוא זכרון עלמא דאתי שהם בחינת שם מלא כמו שמבאר שם עין שם. כי הזכרון הוא לפי האדם ולפי המקום ולפי היום. ובאמת בכל יום ובכל מקום וכל אדם שבעולם יכול לזכר תמיד בעלמא דאתי אם ישים לבו היטב לזה ולא יטעה את עצמו. אך כל דבר יש לו שרש. ושרש הזכרון הזה נמשך מקדשת הבית המקדש מנקדת האבן שתיה ששם נתקבצו כל השלשה בחינות האלו יחד בתכלית הקדשה. דהינו האדם והמקום והזמן. כי שם נכנס הכהן גדול ביום הכפורים. ועל ידי זה נתקבצו שלש אלו הבחינות יחד בשלמות נפלא. כי הכהן הגדול הוא המבחר מכל ישראל. כי הכהנים נבחרו מישראל והכהן הגדול הוא מבחר הכהנים. וזהו בחינת שלמות האדם. ונכנס לפני ולפנים לבית קדשי קדשים שהוא המקום הקדוש בתכלית הקדשה מכל המקומות שבעולם, כי ארץ ישראל מקדשת מכל הארצות וכו' וכו'. ולפני ולפנים מקדש מכלם וכו', וזהו בחינת שלמות המקום. ונכנס ביום כפור שהוא יום אחד בשנה שכלול מכל ימות השנה, שבת שבתון שהוא קדוש מכל ימות השנה כמו שכתוב ימים יצרו ולו אחד בהם ודרשו רבותינו זכרונם לברכה זה יום הכפורים. וזהו בחינת שלמות קדשת היום. נמצא שבבית המקדש הוא שרש קדשת האדם והמקום והזמן. ועל כן משם נמשך הקדשה לירושלים וארץ ישראל. ומשם נשתלשל הקדשה לכל המקומות שבעולם ולכל בני אדם ולכל ימות השנה, שיוכל האדם להזכיר את עצמו בכל יום ובכל מקום להבין הרמזים הנזכרים לעיל. שעל ידי זה שבין אליו ועושין רצונו יתברך. ועל כן נאמר בבית המקדש והיו עיני ולבי שם, בחינת תקון העינים והלב. הינו בחינת טוב עין שהוא חיות הלב, הפך רע עין שהוא מיתת הלב כמבאר שם בהתורה הנ"ל. שעל ידי זה נצולין משכחה כנ"ל. וזה בחינת הביאני המלך חדריו נגילה ונשמחה בך, הינו בבית המקדש. על ידי זה נזכירה דדיך וכו', כי שם עקר הזכרון הנ"ל. אבל הרע עין התקנא מאד בגדלת ישראל שהיה להם כשהיו בארצם ובית המקדש על מכונו עד אשר התגבר להפיל שכחה עד אשר שכחו להסתכל על תכליתם וחטאו וכו'. עד אשר מפני חטאינו גלינו וכו' ונחרב בית מקדשנו ועדין עומד וחרב מרבוי עוונותינו מחמת שאינו מניח אותנו לזכר עצמנו היטב היטב בעלמא דאתי ולשוב אליו יתברך:

אות ב

ועקר הכנעת הרע עין הוא על ידי אמת. כמובן בהתורה הנזכרת לעיל על מאמר אבא שאול וכו' פעם אחת נפתחה מערה מתחת, שפרש שם

שמגדל האמת נפתחה לו דבקות עד שעמד ברע עין גדול מאד, רחמנא לצלן שאי אפשר להנצל ממנו כי אם על ידי בחינת משיח וכו' עין שם. כי אמת בחינת טוב עין הוא יברך וכו' עין שם. נמצא שעל ידי אמת שהוא בחינת טוב עין, חגר מתניו להלחם כנגד הרע עין. כי מי שמסתכל על האמת לאמתו נתבטל הרע עין לגמרי, כי הרע עין הוא כנגד סטרא דקדשה, והוא נצחון גדול ורוצה בכל פעם לנצח סטרא דקדשה חס ושלוש. ובאמת כל מי שעינו רעה ורוצה לנצח שום אחד מישראל למנעו בתחבולותיו מאיזה דבר שבקדשה איך שיהיה אין זה נקרא בשם נצחון כלל, כי הנצחון שאינו בשביל האמת לאמתו כאשר ה' יתברך יודע האמת, אין נקרא בשם נצחון כלל, אדרבא הוא מנצח את עצמו בעצמו. כי נצחון יש לו שני פרושים, לשון נצחון ולשון נצחיות, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה בערובין כל מקום שנאמר נצח סלה ועד אין לו הפסק לעולמי עולמים וכו'. ומי שמסתכל על האמת שני הפרושים אחד. כי רק הנצחון הנצחי זהו נצחון אמתי. אבל נצחון שהוא לפי שעה בזה העולם אינו נצחון כלל. אדרבא הוא מנצח את עצמו, מאחר שאיך שיהיה הוא עושה רעה לעצמו לנצח. וכמו שכתוב עת אשר שלט האדם באדם לרע לו. הינו לרע לו בעצמו כמובא. ועל פי רב רואין גם בעולם הזה סופם הרע של בעלי נצחון דסטרא אחרא. כמו שאמרו במשנה על דאטפת אטפוך וכו'. וכמו שרואין בחוש שלפעמים מתגבר זה השר או המלך ומנצח כמה מלחמות, ואחר כך עומדים עליו ומנצחים אותו ומשפילים אותו עד לעפר ואם יש שמצליח כל ימיו עומדים אחר כך על בניו ומנצחים אותם כמבאר במלכים בכל מלכי עשרת השבטים, שבתחלה נתקשר זה על זה ונצחו. ויש שהצליח כמה שנים ויש שהניח המלוכה גם לבניו, ואחר כך סבב ה' יתברך שקשרו עליו והכריתו את בניו אחריו עד אשר לא השאירו לו משתין בקיר. וכן בספורי מלכי אמות העולם שהכריתו זה את זה וכו'. ועל זה היו מבליים ימיהם לנצח את חברו ולסוף נכרת הוא וזרעו על ידי זה דיקא. כי אדם פשוט אינו שכיח שיכריתו אותו ואת זרעו לגמרי רחמנא לצלן. אבל במלכים גדולים ועצומים שנצחו וכבשו מלחמות רבות, עליהם דיקא נתהפך כוס התרעלה וכרתו אותם ואת זרעם לגמרי. ואם כן מי שיש לו מח בקדקדו ימלא פיו שחוק מנצחונם, וכי זה הוא נצחון שינצח וינצח ולבסוף יהיה נכרת זרעו לגמרי על ידי זה רחמנא לצלן? ואפלו אם היה נשאר מלכותו לזרעו עד הנה, הלא באחרית יצטרך לתן דין וחשבון על כל טפה וטפה דם ששפך ואפלו מאמות העולם, כי אין העולם הפקר חס ושלוש, ובודאי יהיה דין ומשפט גדול לעתיד אפלו על הדמים של אמות העולם שהרגו זה את זה ושפכו דמים רבים בחנם בשביל נצחון הרע שלהם. כי עתיד הקדוש ברוך הוא לתבע אפלו עלבון סוסים מיד רוכביהם כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. מכל שכן דמים של בני אדם. מכל שכן וכל שכן מי שעמד כנגד ישראל, ושפך דם ישראל וצער אותם מחמת עינו הרעה ונצחונו הרע שבודאי יהיה אחריתו להכרית, כמו שכתוב כי דרש דמים אותם זכר וכו', וכתוב ונקיתי דמם לא נקיתי וכו', וכמו כן כל הנצחונות של הבל אפלו שבין ישראל בעצמן, כי מי שאין כונתו אל האמת בודאי אין זה נצחון כלל

מאחר שלא יצליח על ידי זה הנצחון לנצח, אדרבא יקבל ענש ובושה גדולה מחמת זה ויצטרך להכנע בתכלית ההכנעה נגד המנצח ממנו בעולם הזה או בעולם הבא, כי האלקים יבקש את הנרדף. על-כן עקר הנצחון הוא נצחון נצחי, דהינו מי שזוכה לנצח את עצמו לנצח תאוותיו ומדותיו הרעים ולנצח את כל הרוצים למנעו מנקדת האמת ולהרחיקו על ידי זה מאביו שבשמים חס ושלום. כי מאחר שכונתו לשמים באמת, הוא מנצח תמיד איך שיהיה. כי מי שכונתו באמת לאמתו בשביל סטרא דקדשה, איך שמתנהג עמו הוא מנצח תמיד. כי כל פעלה ותנועה קטנה וגדולה שעושה בשביל הנצחון הזה, היא נשארת קימת לנצח לעולמי עד ולנצח נצחים. כי אין הקדוש ברוך הוא מקפח שכר כל בריה אפלו שכר שיחה נאה. וכמו שאמר ישעיה ואני אמרתי לריק יגעתי וכו' אכן משפטי את ה' ופעלתי את אלקי. נמצא מי שמסתכל על האמת לאמתו והולך בדרך האמת ומשתדל ומתיגע תמיד להשיג נקדת האמת בודאי אינו מתירא משום רע עין, כי מה יעשה לו אדם, מאחר שכונתו אל האמת לאמתו, שעל ידי זה הוא מנצח תמיד וכמובן מדברי אדוננו מורנו ורבנו זכרונו לברכה על פסוק וגם נצח ישראל לא ישקר, (עין שם בסימן קכ"ב לקוטי חלק א) מה שכתב שם שנצחון אינו סובל האמת. אבל ה' יתברך אפלו בנצחונו לא ישקר חס ושלום. הינו כנ"ל כי רק ה' יתברך וכל החפצים לעשות רצונו באמת, הם זוכים לבחינת נצח, הינו בחינת נצחון האמתי בחינת נצח ישראל לא ישקר. אבל שאר הנצחונות הם כלם שקר ואינם יכולים לסבל האמת, וכל מה שיאמרו להם דברי אמת נפלא ונורא שאי אפשר להכחישו בשום שכל האמתי, הם דוחין אותנו באמתלאות של שטות והבל מחמת נצחונם הרע. כי הם בבחינת הרע עין הנ"ל. ועל כן באמת שוכחים בעולם הבא ואינם חושבים על אחריתם כלל, כאשר הם יודעים בעצמם מעלת צדקתם וקדשתם בכל התאוות והמדות איך הם משקעים בכל הטנופים, כאשר רבם מודים בפיהם, וגם מחשבתם נכר מתוך מעשיהם. ואין להאריך בזה כאן כי האמת עד לעצמו:

וכן מבאר בהא"ב באות מריבה (סימן יג) וזה לשונו מי שהוא נצחון בא לידי שכחה עד כאן לשונו. היינו כנ"ל, כי נצחון של זה העולם הוא בחינת רע עין שעל ידי זה בא שכחה כנ"ל, דהינו ששוכח בעלמא דאתי וכנ"ל. אבל מרבוי עוונותינו התגבר הרע עין כל כך עד אשר רוצה לסמות עיני ישראל חס ושלום לבלי להסתכל על האמת. ועל ידי זה נחרב הבית המקדש והגלות מתארך עדין על ידי זה, על ידי שמשכח מלב זכרון העולם הבא, ועל ידי זה אין שבים לה' יתברך בכל לב. ועל כן התחיל החרבן בשבעה עשר בתמוז, כי אז התחיל השכחה, כי בשבעה עשר בתמוז נשתברו הלוחות שעל ידם בא שכחה לעולם כמו שאמרו רבותינו זכרונו לברכה ומובא בהתורה הנ"ל. הינו כנ"ל, שעקר החרבן על ידי השכחה שבא על ידי הרע עין שהתקנא בישראל עד שהסיתם לעשות העגל, ועל ידי זה נשתברו הלוחות בשבעה עשר בתמוז ונמשך שכחה שעל ידי זה באו כל החרבנות כנ"ל:

אות ג

ועל-כן צריכין לבכות מאד בין המצרים ובפרט בתשעה באב על חרבן בית המקדש, עיני עיני ירדה מים . כדי להכניע על ידי הדמעות של העינים את ארס הרע עין. וכמו שכתוב בדוד כשבא עליו הרע עין של אבשלום שאמר אז אולי יראה ה' בעיני. (כמובא זה הפסוק שם בהתורה הנ"ל עין שם). ופרש רש"י דמעת עיני (שמואל ב טז) וכן כתיב שם ודוד וכו' עלה ובוכה וכו' וכל העם אשר אתו וכו' ועלו עלה ובכה (שם טו). וכל זה כדי להנצל מהרע עין על ידי הבכיה בעינים כנ"ל. וזה בחינת היתה לי דמעתי לחם וכו' אלה אזכרה וכו' . כי על ידי הדמעות מכניעין הרע עין שממנו השכחה, ואז זוכין לזכרון בחינת אלה אזכרה וכו'. וכלל עקר הקינות בתשעה באב ובין המצרים הם בשביל תקון כדי לזכות לתשובה, כמו שמסימין בסוף איכות שהוא כלול מכל הקינות שמסימין בסוף השיבנו ה' אליך וכו', כי עקר כונתנו בבכיתנו בהקינות כדי לעורר רחמיו יתברך ששיבנו אליו באמת דהינו שנזכה על ידי הדמעות להכניע הרע עין ולבטל השכחה עד שנזכה לזכרון הנ"ל. דהינו לזכר היטב בעלמא דאתי בכל יום בכלליות ובפרטיות שעל ידי זה נשוב אליו יתברך. וזהו בחינת שלש פעמים איכה שאומרים כנגד שלש בחינות הנ"ל, שהם אדם ומקום וזמן שהיה בתכלית השלמות בבית המקדש שעל ידי זה נמשך הזכרון לכל העולם כנ"ל, שנחרבו בעוונותינו. וכלם כלל בפסוק אחד, שהוא ויחמס כגן סכו שחת מועדו שהוא הבית המקדש, הינו בחינת קדשת המקום. שכח ה' בציון מועד ושבת, הינו קדשת הזמן. כי כל מה שהזמן מקדש יותר כמו מועדים ושבתים, בהם מאירין הרמזים ביותר עד אשר ביום הכפורים אז הוא עקר הזכרון בעולם הבא. כי יום כפור בחינת עולם הבא כידוע, כי אז יום המבחר מכל השנה שבו מאירין הרמזים בהתגלות גדול יותר ויותר. ואחר כך אמר וינאץ בזעם אפו מלך וכהן, זה בחינת קדשת האדם הינו קדשת הכהן הגדול שהוא בחינת קדשת הצדיקי אמת שנקראים מלכים שעקר המשכת הזכרון על ידם. וזה בחינת שלש פעמים איכה, כנגד שלש בחינות אלו. איכה ישבה בדד העיר וכו', זהו קינה על בחינת קדשת המקום. איכה יעיב וכו', הינו שנחשך מאור היום על ידי עבים ועננים, שעל ידי זה אינם מבינים הרמזים כפי היום, זהו בחינת קינה על בחינת קדשת היום, וכמו שסים ולא זכר הדם רגליו ביום אפו. הדם רגליו זה בחינת רגלי הקדשה שהם בחינת הרמזים הנזכרים לעיל כפי היום וכו' כנ"ל. וזהו ביום אפו, שעל ידי תקף החרון אף של אותו היום נחשך היום עד שנמשך שכחה שאין משימין לב להרמזים שהי' יתברך מרמז בכל יום לשוב אליו שעל ידי זה עקר החרבן כנ"ל:

ואיכה יועם נאמר על הסתלקות הצדיק. כי כל איכה יועם נאמר על הסתלקות הצדיק יאשיהו וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה . הינו

בחינת קדשת האדם כנ"ל. כי גם אחר החרבן שנחרב הבית המקדש ואין לנו כהן גדול ולא בית המקדש שעל ידי זה נחשך גם מאור היום. ועל ידי זה נתעלם הזכרון שהוא כפי היום והאדם והמקום כנ"ל. אף על פי כן יש לנו תקוה בכל דור על ידי הצדיקי אמת שמאירין לנו הזכרון הנ"ל בכל עת. כי הצדיק יקר מהכהן הגדול שנכנס לפני ולפנים. כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה יקרה היא מפנינים מכהן גדול שנכנס לפני ולפנים וכו'. כי הצדיקים כל עסקם להזכיר אותנו זכרון העולם הבא בכל יום כדי להשיבנו בתשובה שלמה. כי זה כל ישעם וכל חפצם בעסקם עמנו, שהכל הוא כדי להזכירנו בחינת זכרון הנ"ל בכלליות ובפרטיות בכמה וכמה תחבולות נפלאות ונוראות. אבל בעוונותנו הרבים גם הצדיקים האלו נסתלקו בעוונותינו. ועל כן באמת קשה סלוקן כפלים כחרבן בית המקדש כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. ועל זה קונן כל איכה יועם וכו' וכנ"ל. וזה בחינת אני הגבר ששם מדבר הרבה ברוח הקדש לנפשו בשביל כל אחד מישראל. איך צריך כל אחד לדבר לנפשו אולי יוכל להזכיר את עצמו אף על פי כן עד שישוב אליו יתברך. כי סוף כל סוף סוף כל סוף מה יהיה מאתנו ומה נעשה באחריתנו. וזה שמדבר ירמיה ברוח הקדש כאלו כל אחד מישראל אומר על עצמו כשמתחיל להרגיש כאב עוונותיו שגרמו החרבן ועכוב הבנין ואריכת הגלות. וצריך כל אחד לתלות החסרון בעצמו, כי הוא יודע בנפשו מה שעשה ומה שנעשה עמו בעוונותיו. ועל זה ידו כל הדוויים. וצריך כל אחד שרוצה לרחם על עצמו לומר במר נפשו אני הגבר ראה עני וכו' אותי נהג וילך וכו' אך בי ישב יהפך ידו כל היום וכו'. 'אני דיקא 'אותי דיקא 'אך בי דיקא, עין שם היטב עמקות מרירת הדבורים ההם. ועקר מרירות הקינה על עצם רחוקו של כל אחד מאביו שבשמים, עד אשר כמעט אפס תקוה חס ושלום. שים לבך לכל דבור ולכל פסוק ותוכל למצא את עצמך שם בכל מקום שאתה שם. אבל אף על פי כן, אף על פי שמספר מרירות צרותיו כל כך עד אין תכלית, אף על פי כן אינו מיאש את עצמו לגמרי חס ושלום בשום אופן. וזה שאומר בתוך מרירות לבבו, ואמר אבד נצחי, נצחי דיקא כאלו אבד הנצחון שלו לגמרי חס ושלום, מאחר שרואה רחוקו וחרבנו כל כך. אבל אף על פי כן זכור תזכור וכו' זאת אשיב אל לבי על כן אוחיל וכו', הינו כנ"ל שעל ידי הקינות והבכיות על גדל חרבנו על ידי זה ה' יתברך מרחם עליו ומכניע הרע עין, עד שנמשך עליו זכרון בחינת זכור תזכור ותשוח עלי נפשי, וכמו שפרש רש"י שם ידעתי כי יש לך לזכר, אבל תשוח עלי נפשי עד שתזכר. וכמו כן הוא אצל האדם בעצמו שצריכין להסתכל על הזכרון הזה בכל יום כי סוף כל סוף בודאי נזכה לזכרון הזה בחסדיו המרבים, וכמו שאמר שם זאת אשיב אל לבי על כן אוחיל, חסדי ה' כי לא תמנו כי לא כלו רחמיו וכו', חדשים לבקרים כו', הינו שחסדיו יתברך אינם תמים ואינם כלים לעולם. ועל ידי זה חדשים לבקרים רבה אמונתך שהוא בחינת מה שה' יתברך מחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית, ומצמצם את עצמו בכל יום מאין סוף עד אין תכלית לרמז רמזים לכל אחד שיזכיר את עצמו בהתכלית הנצחי לשוב אליו שזהו עקר בחינת חדשים לבקרים וכו' שנאמר על התחדשות המחין בכל יום אצל

כל אחד מישראל כידוע בכתבים . כי עקר התחדשות המחין בכל יום שהם בחינת תפלין, הם בחינת הרמזים הנזכרים לעיל. כי עקר המח והדעת הוא הזכרון הנ"ל לזכר בעלמא דאתי ולשוב אליו. כי רק זה עקר הדעת כמובא בדברינו כמה פעמים, וכמו שמסימין בהפטרות תשעה באב אל יתהלל חכם בחכמתו, כי אם בזאת יתהלל המתהלל השכל וידע אתי וכו'. נמצא שעקר נחמתו הוא מה שהוא מצפה עדין לחסדי ה' שאינם כלים והם מתחדשים בכל יום, שעל ידי זה עדין יזכה שיגיע אליו דעת אמתי עד שיזכיר את עצמו היטב בעולם הבא וישוב אליו כי זה עקר תקותנו

אות ד

ועקר תשעה באב נמשך על ידי שנגע הס"ס בכף ירך יעקב, כמו שאיתא בזהר על פסוק על כן לא יאכלו בני ישראל את גיד הנשה וכו' עין שם. כי עשו וארבע מאות איש שהתירא מהם יעקב מאד זה בחינת הרע עין שהוא בגימטריא ארבע מאות כמו שמבאר במקום אחר. ואז פגע בו הס"ס בעצמו ויאבק עמו ורצה לנצחו חס ושלוש. וכל קנאתו בו על שהוא רוצה להעמיד בעולם עדת ישראל שיזכרו תמיד בעלמא דאתי, כי זהו כלל קדשת ישראל שקבלו את התורה שהוא בשביל לזכותנו לחיי עולם הבא, כמו שכתוב היום לעשותם ולמחר לקבל שכרם. ועל כן הזהיר אותנו משה רבנו כמה פעמים רק השמר לך ושמר נפשך מאד פן תשכח את הדברים אשר ראו עיניך, יום אשר עמדת וכו'. ועל זה התגרה הבעל דבר ביעקב ויאבק עמו וכו', וירא כי לא יכל לו. כי בכלליות אי אפשר להשכיח חס ושלוש את ישראל זכרון העולם הבא. על כן ויגע בכף ירכו דא נצח הוד יסוד בחינת הדם רגלי, שהעקר מתחיל מנצח שמתלבש בזה העולם דהינו שנגע בבחינת זכרון הפרטי שהוא בחינת הרגלין דקדשה שמתלבשין בזה העולם וכו'. כדי להזכיר את האדם בכל יום בפרטיות כנ"ל. ובהם נגע הס"ס שהוא בחינת הרע עין להפיל שכחה חס ושלוש שלא ישימו לב להבין הרמזים הנזכרים לעיל בכל יום. כי בכלליות הזכרון אי אפשר להכחיש חס ושלוש. רק עקר הפגם בפרטיות. וכמו שרואין בחוש, כי בכלליות הכל מודים בזכרון העולם הבא, ועל פי רב מדברים מזה. אבל בפרטיות להבין הרמזים הנזכרים לעיל בכל יום כדי להתקרב אליו יתברך בכל עת זעירין אנון דזכין לזה. וזה נמשך ממה שנגע הרע עין בכף הירך, הינו בבחינת רגלין שהוא בחינת הזכרון בפרטיות כנ"ל. אבל באמת על ידי שנפגם הזכרון בפרטיות נפגם גם בכלליות ממילא. כי מי שאינו משתדל להמשיך על עצמו הזכרון הזה בפרטיות בכל יום, על ידי זה על פי רב שוכח גם הזכרון בכלליות, ואינו משים אל לבו תכליתו

הנצחי. והתקון על ידי ויזרח לו השמש, בחינת אמת (כמו שמבאר במקום אחר), בחינת עולם הבא כמו שכתוב וזרחה לכם יראי שמי שמש צדקה וכו'. בחינת והיה אור הלבנה כאור החמה ואור החמה וכו'. וכמו שכתוב כן יאבדו כל איביך ה' ואוהביו כצאת השמש בגבורתו. כי השמש זרחה בתקפה בשביל לרפאות כף ירך יעקב שנגע בו. הינו שהתגבר האמת של זכרון עולם הבא בכלל, ועל ידי זה נתרפא מצלעתו גם בפרט. כי זה רואין בחוש שעקר התגרות הרע עין שהוא כלל כל החולקים והמתנגדים על האמת, הן מעובדי כוכבים, הן מישראל באיזה בחינה שהיא, עקר התגרותם הוא על בחינת הזכרון בפרטיות. דהינו מה שצדיקי אמת מורים אותנו דרכים ישרים אמתיים על פי התורה הקדושה איך להמשיך עלינו הזכרון הזה בפרטיות, על זה הם מתגרים וחולקים ואומרים שלא זה הדרך, רק רוצים שהכל ילכו בדרכם לבלות הימים בליצנות ודברים בטלים ולרדף אחר הממון תמיד וכיוצא בזה, ומלבישים השקר באיזה אמת כאלו כונתם לשמים. ואי אפשר לחזר דבריהם כי אין קץ לדברי רוח והבל. אבל כלל עקר מחלוקותם הוא על בחינה פרטית. כי על כלליות מכרחים הכל להודות בחיי עולם הבא ושזה עקר התכלית האמתית הנצחי. ואפלו העובדי כוכבים שחולקין על ישראל, רבם ככלם מודים בעולם הבא בכלליות, רק שאומרים שצריכין לילך בדרכיהם חס ושלוש לבא לעולם הבא. וכמו כן להבדיל אפלו בין ישראל בעצמן הכל מודים בתכלית העולם הבא, רק שאומר כל אחד מה שאומר. כדי להטות מהדרך הישר מנקדת האמת לאמתו. וזה נמשך מבחינת נגיעת כף ירך יעקב וכנ"ל. והעצה לזה היא בחינת ויזרח לו השמש, בחינת אמתת זכרון העולם הבא בכלליות, על ידי זה ידע ויבין האמת גם בפרטיות. כי באמת מי שאינו מתנהג בפרטיות כראוי גם זכרון עולם הבא בכלליות נפגם אצלו, ועל פי רב שוכח לגמרי, עד שיש שבאו על ידי זה לכפירות גמורות רחמנא לצלן. אבל מי שישים אל לבו היטב זכרון עולם הבא באמת לאמתו, בודאי יבין גם בפרטיות איזו היא דרך ישרה ללכת בו, אם לבלות ימיו על מה שהם מבליים רחמנא לצלן, אם לבלות ימיו על התבודדות ותורה ותפלה וצעקה לה' יתברך וכו' כאשר הורו אותנו צדיקי אמת. וזה בחינת זריחת השמש בתקפה ליעקב אבינו שהוא בחינת כלל ישראל, שזרח לו האמת בתקפו וגבורתו ועל ידי זה נתרפא מצלעתו שנגע בו הס"ם בפרטיות. כי על ידי התגברות אמתת הזכרון בכלליות נתבטל השקרים שלהם גם בפרטיות וכנ"ל:

ועל-כן צריכין לזהר מאד לקום בכל לילה בחצות ולבכות הרבה על עוונותיו שמעכב בנין בית המקדש כדי להכניע הרע עין על ידי זה וכנ"ל, כדי שיוכל להזכיר את עצמו בכל יום בעולם הבא. כי תכף כשקמים מהשנה צריכים לזכר מיד בעולם הבא כנ"ל. אבל הרע עין מבלבל ומפיל שכחה כנ"ל, על כן צריכין לקום בחצות ולהשליך ראשו לאחוריו ולהדגיש היטב מרירת נפשו, עד שיבכה על ידי זה כדי להכניע הרע עין כנ"ל. ועל ידי זה ממשיכין על עצמו קדשת משיח שעקר הכנעת הרע עין על ידו כמו שמבאר שם. כי כל המתאבל וכו' זוכה ורואה בשמחתה. דהינו שממשיך על עצמו שמחת הגאלה שתהיה על ידי משיח צדקנו. ועל ידי זה זוכה לזכרון להזכיר עצמו היטב בעולם הבא וכנ"ל. וזהו נחמו נחמו שתי נחמות כנגד זכרון הנ"ל בכלל ובפרט, כי זכרון עולם הבא עקר הנחמה. דברו על לב ירושלים, כי הזכרון תלוי בלב כנ"ל. וזהו קול קורא במדבר פנו דרך ה' וכו'. הינו הרמזים בפרטיות, שמי שמשים לבו אל הרמזים הנזכרים לעיל, הוא שומע קול דקדשה קורא גם במדבר פנו דרך ה' וכו'. כי בכל מקום שהאדם ירד לשם יוכל לשמע קול קורא הנזכר לעיל לשוב אליו יתברך. כי ה' יתברך מצמצם עצמו מאין סוף עד אין תכלית, דהינו מתכלית תכלית המעלה שאי אפשר לדבר בזה כלל שהוא בחינת אין סוף בחינת רישא דכל דרגין עד אין תכלית שהוא בחינת סופא דכל דרגין. שאפלו מי שירד עד אין תכלית שאין קץ לירידתו בחינת ותרד פלאים אין מנחם. גם שם מצמצם עצמו בחסדו ומאיר גם שם רמזים לשוב אליו וכנ"ל. ועל ידי זה באמת סוף כל סוף יזכו כל ישראל לשוב אליו יתברך כמו שכתוב ועשיתי את אשר בחקי תלכו וכו'. ובשביל זה בקש משה הרבה לבוא לארץ ישראל כדי להמשיך שם הזכרון הנ"ל על כל ישראל, וכמבאר לעיל שעקר הזכרון בארץ ישראל ששם הבית המקדש וכנ"ל. וזהו ואתחנן אל ה' וכו', ה' אלקים בחינת שם מלא שהוא זכרון העולם הבא כנ"ל, אתה החלות להראות את עבדך את הרמזים הנזכרים לעיל להכיר גדלתו יתברך מכל דבר שבעולם, שזהו בחינת ה' אלקי גדלת מאד כמו שמבאר שם בהתורה הנ"ל. וזהו את גדלך בחינת 'גדלת'. ואת ידך החזקה בחינת 'מאד' שהיא בחינת הצמצום שהיא בחינת גבורות דקדשה בחינת יד החזקה כידוע. אשר מי אל בשמים ובארץ, בחינת מעלה ומטה אין סוף ואין תכלית. אשר יעשה כמעשיך וכו' דהינו מה שבנפלאות רחמיו הוא מצמצם עצמו מרום כל דרגין עד סוף כל דרגין כדי לרמז רמזים לכל אחד כנ"ל. על כן אני מתחנן אעברה נא ואראה את הארץ הטובה הזאת שהיא ארץ ישראל ששם עקר הזכרון כנ"ל. כי אם היינו זוכים שמשה יבוא לארץ ישראל, אז היה ממשיך שם זכרון עולם הבא לכל ישראל ולא היו חוטאים והיתה הגאלה לנצח בלי חרבן אחר כך. אבל בעוונותינו לא זכינו לזה, ויתעבר ה' וכו' ויאמר אל תוסף וכו' עלה ראש הפסגה ושא עיניך וראה וכו'. כי לזכות שתבוא בעצמך לארץ ישראל לתקן הכל מיד לגמרי זה אי אפשר לפעל עתה, אך זה פעלת בתפלתך שתעלה ותראה מרחוק כל ארץ ישראל, ועל ידי הראיה בעצמה תתקן ותכניע את הרע עין ובזה הכח וצו את יהושע וחזקהו ואמצהו וכו' כי הוא יעבר והוא ינחיל וכו'. כי לא יוכל הרע עין לעמד נגדו

על ידי גדל קדשת הראיה שלך שהסתכלת בעיניך הקדושים מאד בכל ארץ ישראל שעל ידי זה הכניע הרע עין והמשיך קדשת ארץ ישראל שהיא קדשת הזכרון בחינת והארץ אזכר וכנ"ל:

אות ו

וזה בחינת ברכות הראיה. כי כלל ברכות הראיה הוא להכניע הרע עין על ידי הברכה שמברכין על הראיה. כי הברכה היא בחינת טוב עין, בחינת טוב עין הוא יברך. כי כל מה שרואין צריכין להבין ממנו רמזים לעבודת ה', בפרט כשרואין איזה דבר חדוש. אבל הרע עין רוצה להתאחז בכל דבר שרואין ומשכח מהלב זכרון הנ"ל שהם בחינת רמזים הנזכרים לעיל. על כן תקנו ברכה על כל דבר חדוש שרואין, כי על ידי הברכה שהיא בחינת טוב עין הוא יברך, על ידי זה מכניעין הרע עין, ועל ידי זה יכולין להזכיר את עצמו בה' יתברך מכל דבר שרואין וכנ"ל. וזה בחינת ברכת שהחינו שצריכין לברך כשרואין את חברו שחביב עליו, כי אהבת חברו יקר מאד, כי אהבה היא הפך הרע עין דהינו שאין עינו רעה בחברו. אדרבא הוא חביב לו ושמח בראיתו. וזה יקר מאד כי על ידי זה יכולין לזכר בה' יתברך כנ"ל. ועל כן מברכין על זה שהחינו וכו', כי זה עקר החיות כשמבטלין השנאה והנצחון של הרע עין וזוכין לאהב אחד את חברו. כי עקר החיות היא כשהארבעה יסודות מתנהגים במזג השוה, כי כל הבריאה כלה מלאה נצחונות, כי הכל נברא מארבעה יסודות שהם אש רוח מים עפר, שכנגדם הם דומם צומח חי מדבר. וכלם הם הפכיים זה לזה, כי זה קר וזה לח, זה חם וזה יבש וכו' כמובא. אבל עקר קיום הבריאה היא דיקא על ידי הרכבתם יחד במזג השוה. כי כל הדברים מרכבים מארבעה יסודות וכל אחד מהיסודות מתגבר בכחו לבלי להתבטל לגמרי נגד חברו. כי אם יתבטל לגמרי, אם כן יהיה חסר מהדבר יסוד אחד ויתבטל מציאותו. אבל אף על פי כן חלילה שהיסוד יתגבר יותר מדאי, רק להתגבר בכחו כפי המדה שצריך לתן באותו הדבר באפן שיתמזגו כל הארבעה יסודות במזג השוה. כגון יסוד האש שבחי צריך להתגבר ולנצח שלא יתבטל נגד יסוד המים שבחי כדי שלא יתקרר החי וימות. אבל חלילה לו להתגבר יותר מדאי, כי אז גם כן יתבטל הבעל חי וימות מרבוי החמימות. וכן בכל הארבעה יסודות שבכל הדברים, כי ה' יתברך ברא כל הבריאה בשביל הנצחון דקדשה:

כי זה ידוע שהכל נברא בשביל האדם, ועקר מעלת האדם על הכל, אפלו על המלאכים, היא מה שהוא בעל בחירה. ועקר הבחירה הוא בחינת נצחון, כי זה עקר מעלת הבחירה מה שיש מתנגד שרוצה למנעו מדרך החיים שהם התאוות והמדות רעות והמונעים והמסיתים וכו' שרוצים

להטותו מדרך האמת. והוא מתגבר כנגדם לנצח אותם, שעל ידי זה שגבה מעלתו וזוכה למה שזוכה אם יזכה לעמד בנצחון מלחמה הזאת. ועל כן מחמת שהכל נברא בשביל זה, על כן ברא ה' יתברך כל הבריאה מפעלות משנות מאד, וכלם כמנצחים זה את זה וכנ"ל, אבל עקר קיומם כשהנצחון הוא כרצון הבורא יתברך שהטביע בהם הנצחון במזג השוה באפן שיתקיימו על ידי הנצחון דיקא כשהוא במזג השוה וכנ"ל. אבל תכף כשאחד מהיסודות עובר הגבול ומנצח יותר מדאי אזי נחרב הדבר, כי מזה בא כל החולאת רחמנא לצלן כידוע. והכל הוא רמז להאדם שהכל נברא בשבילו שידע שצריך להתגבר בנצחון גדול כל ימיו. אבל הנצחון צריך להיות באמת לאמתו בשביל ה' יתברך, בשביל קיום העולם שעומד על התורה ועבודה, וגם לא שיהיה לו חס ושלוש נצחון של שקר בשביל כבוד ותאוות עולם הזה שזה הנצחון הוא הריסת העולם חס ושלוש. ועל כן אפלו מי שנראה לו שכונתו אל האמת שרוצה בנצחון בשביל לגמר איזה מצוה או דבר שבקדשה, אף על פי שבוה צריכין להיות חזק מאד, אף על פי כן צריך להסתכל היטב שלא יגיע חרבן והריסה חס ושלוש על ידי זה, כי שנאווי המחלקת וגדול השלוש. על כן צריכין להשתדל למעט במחלקת בכל מה דאפשר אף על פי שנדמה לו שחולק לשם שמים. מכל שכן וכל שכן שצריך להסתכל על עצמו אם כונתו לשמים, כי הלב יודע אם לעקל אם לעקלקלות. ועל כן כשרואין את חברו שחביב עליו זה יקר מאד מאד וכל התורה תלויה בזה, כמו שכתוב ואהבת לרעך כמוך. ואמר רבי עקיבא זה כלל גדול בתורה. כי כל בני אדם משנים בדעותיהם זה מזה כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. והכל מחמת בחינת הנ"ל, שה' יתברך ברא הכל בשנויים רבים לאין קץ וכל אדם דעתו משנה מחברו. ובקדשה צריכים כל הבחינות הנזכרות לעיל שכתבנו לענין התמזגות הארבעה יסודות. כי כל המדות והדעות של כל אדם הוא כפי התגברות היסודות שבו שמהם כל המדות כמובא. שמי שמתגבר בו ביותר יסוד זה הוא חזק באותה המדה ודעתו נוטה לזה. וחברו להפך וכו'. ובקדשה מי שכונתו אל האמת צריך בודאי להיות חזק מאד בדעתו ובמדותיו הטובים שבחר לו ובהדרך הישר שבחר לו, ולבלי להניח את עצמו להתנצח חס ושלוש משום אדם:

כי צריכין להיות עז כנמר בעבודתו יתברך כידוע. אבל אף על פי כן צריכין שלא יהיה הנצחון יותר מדאי שלא יהיה שונא לחברו בשביל שאינו מתנהג בדרכו. ויתנהג עם חברו במזג השוה, דהיינו שאף על פי שצריך להיות חזק מאד בדרכו הטוב, אף על פי כן יסתכל על חברו גם כן בעין טובה וישתדל למצא בחברו גם כן איזה טוב באפן שיהיה לו אהבה עם חברו ולא יהיה לו עין רעה בחברו חס ושלוש. ואז יכול לקבל רמזים טובים לעבודתו יתברך מכל אדם שבעולם שיפגע בו, בבחינת מכל מלמדי השכלתי וכו'. כי אינו מתירא שחברו חס ושלוש ידיחו מן האמת שבלבו חלילה, כי הוא חזק בדעתו ובדרכו הטוב מאד כראוי. אך אף על פי כן אין עינו רעה בחברו ואוהב את חברו גם כן, אף על פי שאינו הולך בדרכו. כי אולי הוא צריך לילך באותו הדרך שבחר לו, כי אולי לפי שרש נשמתו צריך לילך בדרך זה. ואפלו אם רואה שחברו אינו הולך בדרך הישר, אף

על פי כן הוא דן אותו לכף זכות ומשתדל למצא בו גם כן איזה נקדה טובה כאשר הזהירנו הוא זכרונו לברכה על זה מאד כמבאר בדבריו הקדושים בכמה מקומות . ואם אפשר לו לדבר עם חברו באמת ובתמימות בלי נצחון של שקר להטות חברו אל האמת להשיבו לדרך הישר מה טוב ומה נעים. ואם לאו אף על פי כן אינו שונא אותו אדרבה אוהב אותו גם כן, כי משתדל למצא בו גם כן נקדות טובות כדי שיוכל להתמזג עמו ולאהב את עצמו עמו. וזה עקר קיום העולם, כי בהכרח שיהיה נצחון ושנוי דעות, כי אין שני בני אדם שוין וכנ"ל. אבל צריכין שיהיה ביניהם התמזגות והכרעה לטובה שלא יתנו אחיזה חס ושלום להרע עין שמפיל שכחה חס ושלום. כי האדם צריך שבכל מה שרואה בעיניו יזכיר את עצמו בה' יתברך על ידי הרמזים שה' יתברך מרמז לו בכל דבר וכנ"ל. ובפרט כשרואין את חברו שיכולין לדבר עמו בפרוש מהתכלית. כי בכל עת שפוגעין באיזה אדם בפרט בחברו החביב עליו, צריכין תכף להזכיר את עצמו בתכלית העולם הבא, כי מהאדם יכולין להבין ולשמע ביותר רמזים שהם בחינת זכרון הנ"ל. כי מכל הדברים שבעולם יכולין לשמע ולהבין רמזים כנ"ל, כמו שכתוב שאל נא בהמות ותורד ועוף השמים ויגד לך. או שיח לארץ ותורד ויספרו לך דגי הים (איוב יב). וזה בחינת מה שכתוב בשלמה וידבר על העצים מן הארז אשר בלבנון ועד האזוב אשר יצא בקיר וידבר על הבהמה וכו' (מלכים א ה) דהינו שהיה מבין מכלם רמזים להבין מהם גדלתו של יוצר בראשית ולהתקרב על ידי כלם לעבודת ה' יתברך, אבל מבחר כל הבריאה הוא האדם שגדרו חי מדבר, שממנו יכולין להבין רמזים יותר מכלם. כי בו רואין גדלת הבורא יתברך יותר מכלם, וגם יש בו דעה ודבור ויכולין לדבר עמו ולשמע ממנו רמזים באתגליא ובאתכסיא ביותר מכלם. אבל לעמת זה יש חסרון באדם ביותר מכלם, כי מחמת שהאדם הוא בעל בחירה ובעל נצחון ביותר, ויכול להיות בהפך חס ושלום, שחברו יטה דעתו מן האמת מחמת נצחוננו הרע שאינו יכול לסבל האמת, כי נצחון אינו סובל את האמת כנ"ל. על כן מי שהוא בר דעת וחפץ באמת צריך להשכיל על דרכיו כשפוגע עם האדם שיראה להנצל מבחינת רע עין בכל הבחינות. והעקר הוא האמת שיהיה חזק בהאמת בתכלית. ואף על פי כן ימצא גם בחברו נקדות טובות ויאהב אותו, ואז יכול לשמע ולהבין רמזים מכל אדם שבעולם. ובשביל זה צריך לברך שהחינו כשרואה חברו החביב עליו. כי זה עקר הקיום והחיות של כל הדברים, ובפרט של האדם כשיש אהבה ושלום שהיא בחינת התמזגות היסודות כראוי, שעל ידי זה עקר חיות וקיום העולם וכנ"ל:

וזה בחינת 'שהחינו וקימנו והגיענו לזמן הזה' זה רמז לשלש בחינות הנ"ל שעל ידם שלמות הזכרון שהוא בחינת הרמזים הנזכרים לעיל שהם בחינת אדם ומקום וזמן כנ"ל. שהחינו זה בחינת האדם שגדרו חי מדבר, והוא עקר החיות של כל העולם. כמו שכתוב ויהי האדם לנפש חיה. וכמו שפרש רש"י אף בהמה וחיה נקרא נפש חיה, אך זו של אדם חיה שבכלן שנתוסף בו דעה ודבור. הינו כנ"ל, כי מאחר שיש בו דעה ודבור ויכולין להבין ממנו רמזים לעבודת ה' יתברך יותר מכלם שבשביל זה נברא הכל,

על כן הוא העקר שנקרא בשם נפש חיה, כי זה עקר החיות של כל העולם. ועל כן שהחינו מרמז על בחינת האדם. וקימנו מרמז על המקום שהוא הקיום שעליו הכל עומדים ומתקיימים. והגיענו לזמן הזה, זה בחינת הזמן. וזה כלל ברכת שהחינו על כל דבר שמברכין לה' יתברך שהחינו וקימנו בעולם עד אותו הזמן הזה. שעל ידי זה יוכל עדין להבין הרמזים ולהתקרב לה' יתברך כפי האדם והמקום והזמן שהוא עומד בו עתה כי רק זה עקר החיות והשמחה שמברכין עליו. כי חוץ מזה הכל הבל:

אות ז

וזה בחינת הברכה ברוך חכם הרזים כשרואין ששים רבוא מישראל. כי כל מה שמתקבצים יותר בני אדם, יכולים להבין מהם רזים ורמזים יותר שהוא בחינת זכרון הנ"ל. וזהו בחינת ברוך חכם הרזים, דהינו שמברכין לה' יתברך על הרזים והרמזים שמרמז על ידם. וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה על זה, לפי שאין דעתו של אדם שוה לחברו. עין שם בברכות פרק הרואה. וכמו שאמרו שם בן עזאי ראה אוכלוסא בהר הבית, אמר ברוך חכם הרזים וברוך שברא כל אלו לשמשני. ובודאי לא היתה כונתו של בן עזאי שמשמשים אותו בגשמיות, אך עקר כונתו מה שעל ידם יוכל לעבד את ה' יתברך, כי בגשמיות וברוחניות מועילין לו. כי בגשמיות מכינין לו לאכל וללבש כמו שאמרו שם כמה יגיעות יגע אדם הראשון עד שהיה לו לחם לאכל וכו', ואני מוצא כל אלו מתקנים לפני, ועל ידי זה אני יכול לעסק בעבודת ה' יתברך. וכן ברוחניות מה שמבין על ידם רזים ורמזים להתקרב אליו יתברך שזהו ברכת חכם הרזים וכנ"ל:

אות ח

ובשביל זה צריכין להשתדל מאד מאד להתקרב לאנשי אמת שקבלו דרכים ישרים ואמתיים מצדיקי אמת. כי הצדיק האמת הוא הנצחון האמתי, כי זכה לנצח את היצר הרע בתכלית עד שלא נשאר בו מדליה כלום. כי זכה שלא היה לו שום הסתכלות בזה העולם כלל. ועל כן לא היה להרע עין שום אחיזה בו כלל. ועל כן באמת זכה לזכרון נפלא, וכמובן בהמעשה של העור עין שם. (כי על פי התורה הזאת מובן מעט מה שכתב

שם שזה העור שלא היה לו שום הסתכלות בזה העולם היה לו זכרון נפלא יותר מכלם הינו כנזכר לעיל. והבן היטב). ועל כן על ידו יכולין לזכות לזכרון הנ"ל לאדבקא מחשבתיה בעלמא דאתי תמיד וכנ"ל. ועל כן בכל פעם שיש קבוץ יותר אצל הרב האמת טוב יותר לבוא אז אליו. כי כל מה שמתקבצים בני ישראל ביותר, בפרט אנשי אמת הבאים לשם שמים לשמע דברי ה', כל מה שהם יותר יכולין אז להזכיר את עצמו ביותר בהתכלית ולהבין בחינת הרמזים ביותר ולשוב על ידי זה לה' יתברך וכנ"ל:

אות ט

ועל-כן צריכין לדעת שיקר מאד מאד בעיני ה' יתברך כל נצחון כל שהוא של האדם שהוא לשם שמים באמת. כי כל עבדא בעלמא ותנועה קלה שהאדם מתגבר בשביל להגיע ברצונו יתברך, כגון שנתחזק להתפלל בכונה ובכח או לשבר איזה מדה ולהתרחק את עצמו מאיזה תאוה וכיוצא בזה, מכל שכן וכל שכן כשמתגבר לנצח המונעים ומתגבר לקרב את עצמו לרבי אמת שבזה תלוי כל חיותו לנצח, כל תנועה ותנועה שעושה בזה היא יקר מאד מאד בעיני ה' יתברך. כי תכף כשעושה איזה עבדא ותנועה בעלמא בשביל רצונו יתברך, תכף הוא מנצח הרבה נצחון האמתי ונצחי, כי רק זה עקר הנצחון אמתי, כי זה הנצחון ישאר קיים לנצח, כי לית רעותא טבא דאתאבד. וזה שכתב אדוננו מורנו ורבנו זכרוננו לברכה בכמה מקומות בענין זה. כמו שמבאר על פסוק בשוא גליו אתה תשבחם. שכל מה שהאדם מתחזק לנשא את עצמו לה' יתברך באיזה תנועה בעלמא, איהו שבחא דיליה ויקריה דיליה. וכן מה שמבאר בענין המחשבות וכו', שיקר בעיניו יתברך מאד כשמתנצחין החיות טהורות עם החיות טמאות. דהינו מה שהאדם מתגבר לנצח המחשבות רעות וכו'. (כמו שמבאר במקום אחר) כי תכף כשמתגבר לנצח הסטרא אחרא, תכף הוא זוכה לנצחון דקדשה. כי זה הנצחון כל שהוא ישאר לנצח לעולמי עד ולנצח נצחים. ועל כן כשרוצין לנסע לרב האמת אף על פי שאחר כך מתגבר יצר הרע חדש גדול יותר וכו' כמו שמבאר במקום אחר, אף על פי כן כבר נצח הרבה תכף כשהתחיל לנסע, כי כל תנועה של נצחון דקדשה ישאר לנצח כנ"ל. כי אתה מרום לעולם ה':

ועל-כן שעור הזמן לברך שהחינו כשרואה את חברו, הוא כשרואה אותו לאחר שלשים יום שהוא חדש. ולאחר שנים עשר חדש מברך מחיה המתים. כי כבר מבאר שברכות אלו הם בשביל להכניע הרע עין כדי לזכות לזכרון, כדי להזכיר את עצמו על ידי הראיה המחודשת הזאת בעולם הבא וכנ"ל. ועל כן השעור שלשים יום דהינו חדש כי בכל חדש מתחדש בחינת הזכרון יותר, כי בכל שלשים יום שהוא חדש נמשך בחינת תקון ומלוי פגימת הלבנה שהיא בחינת תקון הזכרון. כי פגם הזכרון הוא על ידי בחינת פגם הלבנה, שהיא בבחינת פגם הרע עין הנ"ל שמשם פגם הזכרון. ובכל חדש מתמלאת, ועוסקין בתקונה בראש חדש ובברכת קדוש הלבנה שעל ידי זה עוסקין למלאותה ולתקנה. ועל ידי זה נתתקן הזכרון הנ"ל, דהינו לאדבקא מחשבתא בעלמא דאתי. ועל כן אומרים בראש חדש בברכת מוסף 'זכרון לכלם יהיו', כי אז נמשך בחינת תקון הזכרון. וכן בברכת קדוש הלבנה מזכירין שכר העולם הבא, כמו שאומרים 'וללבנה אמר שתתחדש עטרת תפארת לעמוסי בטן שהם עתידים להתחדש כמותה'. כי התחדשות הלבנה בכל חדש שהיא בחינת תקון ומלוי פגימתה, היא בחינת התחדשות נפשות ישראל לעולם הבא. ועל כן אז מתחדש הזכרון ביותר וכנ"ל. ועל כן בימי הבית היה קדוש החדש על פי הראיה דיקא, כדי להכניע על ידי קדשת הראיה הזאת את ראית והסתכלות הרע עין שרוצה לפגם זכרון עולם הבא, שהיא התחדשות נפשות ישראל לעולם הבא כמו הלבנה. וכן מצות ברכת קדוש הלבנה תולה בראיה. והיא ברכה יקרה וחשובה מאד מאד כאשר הפליגו רבותינו זכרונם לברכה ואמרו על זה אלמלא וכו'. כי על ידי ברכת ראית הלבנה בחדושה שהיא ברכת קדוש הלבנה מכניעין הרע עין וממשיכין זכרון עולם הבא כנ"ל. ועל כן לאחר שנה מברכין על ראית חברו מחיה המתים, כי במשך שנה צריכין לחדש הזכרון יותר. וזה בחינת ראש השנה שצונו ה' יתברך לעשות בכל התחדשות השנה כדי לחדש זכרון עולם הבא בכל תחלת השנה. ועל כן נקרא ראש השנה יום הזכרון, כי זה עקר ראש השנה לחדש זכרון עולם הבא. כי ראש השנה הוא ראשון לעשרת ימי תשובה, וצריכין אז להמשיך עלינו התעוררות התשובה שהוא על ידי זכרון העולם הבא. כי על ידי שזוכרין בעולם הבא שאז יהיה יום הדין הגדול והנורא, על ידי זה חוזרין בתשובה. ועל כן בראש השנה יום הדין שהוא כנגד יום הדין של עולם הבא כידוע, ועל כן מזכירין אז זכרון העולם הבא שיצטרך כל אחד אז לתן דין וחשבון, כמו שאומרים אתה זוכר מעשי עולם וכו', אתה זוכר את כל המפעל וכו' כי אין שכחה לפני כסא כבודיך וכו'. ועל כן לאחר שנים עשר חדש מברכין מחיה המתים שמזכירין בפרוש זכרון העולם הבא שהוא תחית המתים שאז יהיה יום הדין הגדול והנורא של עולם הבא:

אות יא

כי ראש השנה וראש חדש שהם בבחינת זכרון עולם הבא, הם בבחינת זכרון בכלליות ובפרטיות שהם בחינת אור החמה ואור הלבנה. כי עקר אור החמה והלבנה שמאירין על הארץ בכל יום הוא בחינת הארת הדעת הנ"ל, דהינו בחינת זכרון הנ"ל מה שהי' יתברך מאיר בטובו בכל יום לתוך דעת כל אדם שיזכר בעולם הבא, שזה עקר התכלית ורק בשביל זה אנו מתקיימים בעולם. כי זה עקר חדוש מעשה בראשית שהי' יתברך מחדש בכל יום תמיד, שפותח בכל יום דלתות שערי מזרח ובוקע חלוני רקיע ומוציא חמה ממקומה ולבנה ממכון שבתה ומאיר לעולם כלו וכו'. שהכל הוא בשביל שיראו בני אדם נפלאותיו בכל יום כדי שיזכרו בו בכל יום וידבקו מחשבתם בו יתברך. שזהו עקר בחינת זכרון עולם הבא, שאז יתגלה אלקותו ביותר ונראהו עין בעין כמו שכתוב כי כלם ידעו אותי וכו'. שצריכין להמשיך זכרון הזה גם עתה בעולם הזה, כי אי אפשר לזכות לעולם הבא כי אם כשמתגברין לזכר אותו בעולם הזה כמו שאמרו התקן עצמך בפרוזדור וכו'. כי עקר אור החמה ולבנה הוא אור ה' יתברך שמאיר בהם שממנו עקר האור כמו שכתוב ה' אורי. כי עקר הרמזים שהי' יתברך מרמז להאדם בכל יום על ידי שמצמצם את עצמו מאין סוף עד אין תכלית וכו' כנ"ל, הם על ידי חדוש מעשה בראשית שבכל יום. וזה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה ואת פעל ה' לא יביטו ומעשי ידיו לא ראו, שלא שבחוהו יוצר אור בשחרית ומעריב ערבים בערבית. כי זה עקר פעל ה' ומעשה ידיו שצריכין להביט ולראות בהם ולהבין על ידי זה גדלתו יתברך להבין הרמזים שהי' יתברך מרמז על ידם בכל יום. ועין עוד מזה במקום אחר:

כי אור החמה ואור הלבנה זה בחינת זכרון בכלליות ובפרטיות. כי אור החמה שהוא עצם האור זה בחינת זכרון עולם הבא בחינת (מלאכי ג) וזרחה לכם יראי שמי שמש צדקה וכו' שנאמר על חיי עולם הבא. וכמו שכתוב כן יאבדו כל איביך ה' ואוהביו כצאת השמש בגבורתו וכנ"ל (שופטים ה). ואור הלבנה שהיא בחינת צמצום האור כי לית לה מגרמה כלום, כי אם מה שמקבלת מהשמש, זה בחינת זכרון בפרטיות מה שהי' יתברך מצמצם את עצמו בכמה צמצומים מאין סוף עד אין תכלית כדי להזכיר את כל אדם תכליתו הנצחי לעולם הבא כנ"ל, שזהו בחינת אור הלבנה שהוא בחינת צמצום האור. והי' יתברך ברא שניהם שוים כמו שכתוב את שני המארת הגדולים, כי רצה שיאירו שניהם בשוה. דהינו שגם בעולם הזה נבין בפרטיות על ידי הרמזים את זכרון העולם הבא, דהינו להכיר אותו יתברך כמו שנכיר ונדע אותו יתברך בעולם הבא ממש. אך על ידי קטרוג הירח שנמשך מפגם הרע עין נתמעטה ונפגמה, ועקר הפגם נגע בבחינת פרטיות כמבאר לעיל:

כי בכלליות מכרחים הכל להודות וכו' כמו שמבאר לעיל. אבל באמת על ידי שפוגמים בפרטיות נפגם הזכרון גם בכלליות עד שרבים שוכחים לגמרי או שבאים לידי כפירות גמורות רחמנא לצלן. ועל כן צריכין לחדש הזכרון בכל חדש שהוא בחינת תקון פגימת הלבנה בחינת זכרון לכלם יהיו. ואז מתקנים בחינת זכרון בפרטיות, ובכל שנה צריכין לחדש כלליות הזכרון כלו שהוא ראש השנה שאז עקר התחדשות הזכרון, ועל כן נקרא יום הזכרון, כי ראש השנה הוא בראש חדש, ואז זכרון אחד עולה לכאן ולכאן כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. הינו שאז מתחדש הזכרון בכלליות ובפרטיות שהוא בחינת ראש השנה וראש חדש יחד חמה ולבנה. כי אף על פי שעקר אחיזתם היא בבחינת זכרון בפרטיות, אף על פי כן מאחר שזה הפגם נוגע גם בזכרון הכללי כנ"ל, על כן עקר התקון בראש השנה על ידי שחוזרין ומחדשין הזכרון לגמרי בכלליות ובפרטיות. כי אז הוא ראש השנה וראש חדש ביחד, שהם בחינת תקון החמה והלבנה בחינת זכרון אחד עולה לכאן ולכאן כנ"ל. אבל עקר התקון הוא להמשיך זכרון הכללי באור גדול כל כך עד שיאיר הזכרון בשלמות גם בפרטיות. וכמו שנתבאר לעיל על פסוק ויזרח לו השמש, שעל ידי זה נתרפא מנגיעת כף ירכו שהוא בחינת פגם הזכרון בפרטיות עין שם. שעל ידי זה נתתקן פגימת הירח כנ"ל, כי עקר פגימת הירח הוא על ידי מה שאמרה אי אפשר לשני מלכים להשתמש בכתר אחד. דהינו שחששה שלא יהיה קנאה ביניהם שזהו פגם הרע עין שממנו נמשכין כל הקנאות, כי כלם באים על ידי הרע עין. דהינו שחששה מאחר שיש רע עין פן יתגבר ויפיל שכחה חס ושלוש. ועל כן שאלה מה' יתברך עצה ותקון על זה, ועל ידי זה נתמעטה. נמצא שעקר פגימתה על ידי פגם הרע עין. ובראש חדש ובפרט בראש השנה שהוא בראש חדש מתקנין וממלאין אותה. ועל כן אז נמשך זכרון כנ"ל. הינו בחינת זכרון בכלליות ובפרטיות כנ"ל:

אות יב

ולבאר הענין יותר צריכין להעתיק מאמר חכמינו זכרונם לברכה בזה בגמרא. ולבארו קצת כפי יד ה' הטובה עלינו:

וזה לשון הגמרא (חלין דף ס:) רבי שמעון בן פזי רמי כתיב ויעש אלקים את שני המארת הגדלים, וכתיב את המאור הקטן. אמרה ירח לפני הקדוש ברוך הוא רבונו של עולם אפשר לשני מלכים שישתמשו בכתר אחד? אמר לה לכו ומעטי עצמך. אמרה לפניו רבונו של עולם הואיל ואמרתי לפניך דבר הגון אמעט עצמי? אמר לה לכו ומשלי ביום ובלילה אמרה ליה מאי רבותיה דשרגא בטהרא מאי מהני? אמר לה זילי לימנו בך ישראל ימים ושנים. אמרה ליה יומא נמי אי אפשר דלא מנו ביה

תקופתא דכתיב והיו לאתת ולמועדים ולימים ושנים. זיל ליקרו צדיקי בשמך, יעקב הקטן שמואל הקטן, דוד הקטן. חזיה דלא מיתבא דעתה, אמר הקדוש ברוך הוא הביאו כפרה עלי שמעטתי את הירח. והינו דאמר ריש לקיש מה נשתנה שעיר של ראש חדש שנאמר בו לה', אמר הקדוש ברוך הוא שעיר זה יהא כפרה על שמעטתי את הירח. עד כאן לשון הגמרא:

והמאמר הזה הוא כלו תמוה ונפלא ונעלם מאד כאשר נדחקו כל המפרשים למצא בו איזה רמז דק בעלמא כמחט סדקית. כי ידוע שזה המאמר הוא מעמקי עמקי סודות התורה מענין פגימת הלבנה ומלואה ותקונה אשר רב סודות הקבלה תלויים בזה. וכתר תורה מנח לכל ואענה אף אני חלקי במעוט עניות שכלי בתעצומות עז נוראות גדלת ההקדמות הנשגבות הנפלאות העמקות מאד שקבלתי מאדוננו מורנו ורבנו הקדוש והנורא זכר צדיק וקדוש לברכה, אשר אם היה לבנו פתוח כלבן של ראשונים, היינו יכולים לילך ולבאר כל התורה כלה שבכתב ובעל פה על פי דרוש אחד שגלה בהשגתו הגבהה והנעלמה מאד מאד עד אין סוף ואין תכלית כאשר נשמע מפיו הקדוש זכרוננו לברכה. ואם עדין לא זכינו לזה בעוונותינו הרבים, עם כל זה כל מה שאפשר לחתר ולמצא בתורתנו הקדושה על פי יסודותיו הקדושים והנוראים, מצוה עלינו לעסק בזה בכל כחנו. כי כל מה שזוכה לחדש בתורה על פי הקדמות קדושות שלו יהיו נמשכים ונתגלים על ידי זה מעיני הישועה לכל. עצות נפלאות והתעוררות נפלא ומוסר השכל אמתי להחיות נפשות רבות עד אין תכלית. ואין להאריך בזה לעוסקים בדבריו הקדושים:

והנה על פי הנ"ל יבאר מעט. כי אמרה ירח אי אפשר לשני מלכים להשתמש בכתר אחד כי יהיה קנאה ביניהם ויהיה אחיזה להרע עין שמפיל שכחה. כי זה ידוע שאור העינים ואור החמה והלבנה הם בחינה אחת, כי עקר ראית אור העין הוא על ידי שיש אור המאיר של החמה והלבנה שעל ידם מגיע האור אל העין לראות. וזה שאומרים ועינינו מאירות כשמש וכירח. ועל כן פגם הרע עין שהוא פגם העינים נוגע אל החמה והלבנה, ועקר אל הלבנה שהכרח להתמעט על ידי זה כנ"ל. כי היא היתה מתיראת מהרע עין, ועל כן קטרגה ואמרה אי אפשר לשני מלכים להשתמש בכתר אחד וכנ"ל. והשיב לה ה' יתברך לכי ומעטי עצמך, כי מאחר שאת מתיראת מהרע עין בודאי את מכרחת למעט עצמך. כי מי שאין לו כח לעמד כנגד הרע עין הוא צריך לברח ממנו כמבאר בהתורה הנ"ל על מאמר אבא שאול עין שם באות ד', מבאר שם כל זה היטב וכבר מבאר שעקר הרע עין שמפיל שכחה הוא מתגבר על זכרון בפרטיות שהוא בחינת אור הלבנה. כי אור החמה ולבנה הם בחינת אור הזכרון בכלליות ובפרטיות כנ"ל. וזה בעצמו בחינת הגדלת הדעת והצמצום שהזכיר שם בהתורה הנ"ל. כי כל בחינה כלולה מכל הבחינות כידוע (וכמו שכתבנו זאת כמה פעמים). כי בהזכרון הפרטי בעצמו שהוא מה שה' יתברך מצמצם עצמו וכו' לרמז רמזים שאנו צריכין להגדיל דעתנו בזה וכו' כמו שמבאר שם, יש בזה שתי בחינות דהינו הגדלת הדעת

והצמצום כדי שלא יצא המח חוץ מהגבול, וזהו בחינת חמה ולבנה, כי אור החמה הוא בחינת הגדלת הדעת, ואור הלבנה היא בחינת הצמצום כידוע. וזה בעצמו בחינת כלליות ופרטיות. כי הגדלת הדעת שמגדילין דעתו להבין הרמזים זהו בחינת כלליות, והצמצום הוא בחינת פרטיות, שהוא מה שה' יתברך מצמצם עצמו מאין סוף עד אין תכלית וכו'. שכמו כן אנו צריכין גם כן בהגדלת הדעת שלנו לצמצם שכלנו:

נמצא שחמה ולבנה הם בבחינת זכרון בכלל ובפרט, שהוא בעצמו בחינת הגדלת הדעת והצמצום. ועל כן ישראל מונין ללבנה ואמות העולם מונין לחמה. כי הצמצום הוא בחינת אמונה, כי במקום שאין יכולין להבין צריכין לצמצם שכלו ולסמך על אמונה, וזה עקר שלמות קדשת ישראל, כי הם מאמינים בני מאמינים, ועל כן הם מונין ללבנה שהיא בחינת צמצום בחינת אמונה. כי עם קדוש ישראל הם ענוים ומקטינים עצמם, כמו שכתוב כי אתם המעט וכו' כמו שדרשו רבותינו זכרונם לברכה. כי יודעים שלגדלתו אין חקר ואי אפשר להשיג דרכיו הקדושים בשום שכל, רק הם סומכים על אמונה כמו שקבלנו מאבותינו ורבותינו הקדושים. ואם אפשר להשיג להבין איזה רמז מה טוב, ומה שאי אפשר להבין מצמצמין שכלם מיד ונשארים על מקומן הראשון שהיא אמונה שהם חזקים בה. ועל ידי זה, וזה עולה בידם. כי קשורים ודבוקים באלקותו יתברך תמיד על ידי חזק האמונה. ועל ידי הגדלת הדעת שזוכין על ידי האמונה שהיא בחינת צמצום שמקדימין הצמצום להגדלת הדעת כמבאר בהתורה הנ"ל, שזהו בחינת הקדמת מצות ציצית לתפלין, בחינת שמאלו וכו' תחלה ואחר כך וימינו וכו' עין שם. הינו שצריכין להקדים להמשיך על עצמו בחינת קדשת הצמצום קדם שממשיכין על עצמו בחינת הגדלת הדעת, כי אי אפשר להתחיל לכנס בהדעת בקדשה כי אם כשיש לו צמצום דקדשה שיהיה חזק בהצמצום שלא יצא חוץ מהגבול בהגדלת דעתו חס ושלוש. ומי שאינו חזק בזה אסור לו להגדיל דעתו כלל רק לסמך על אמונה לבד. אבל העובדי כוכבים והרשעים מונין לחמה שהיא בחינת הגדלת הדעת לבד בלי צמצום דקדשה. כי הם אינם רוצים לסמך על אמונה רק הם גאותנים ורוצים להבין מיד בדעתם. ומחמת זה, זה וזה אינו עולה בידם:

כי באמת בהדעת אנושי בודאי אין יכולין להשיג ולהבין שום דבר מדרכיו הקדושים יתברך, וזה בחינת שבירת כלים שהיה מחמת רבוי אור, בחינת רבוי השמן שגורם כבוי הנר שמשם יניקתם של הסטרא אחרא והעובדי כוכבים. וה' יתברך ברא את החמה והלבנה שיהיה אור שניהם שוים. כי באמת הידיעה בכלליות והידיעה בפרטיות שהם בחינת הגדלת הדעת והצמצום הכל אחד. בבחינת אתה הוא קדם שבראת העולם, ואתה הוא לאחר שבראת העולם, בחינת אני ה' לא שניתי. כי זה אלקים אלקינו שהיה קדם הבריאה הוא בעצמו אלקינו עתה, רק שאי אפשר לנו להבין איך צמצם עצמו וברא את כל הבריאה כלה. אבל באמת הכל אחד, כי הוא יתברך היה הווה ויהיה בבחינה אחת, רק שאי אפשר לנו להבין דרכיו יתברך בשכלנו האנושי. וכן הגדלת הדעת והצמצום הכל אחד, כי

במקום שאין אנו מבינין ואנו צריכין לצמצם שכלנו אנו חזקים באמונתנו כאלו היינו רואים ומבינים הדבר היטב בעיני שכלנו. כמו שכתב אדוננו מורנו ורבנו זכרוננו לברכה על מאמר הזהר טמירתא ואתגליא (עין שם בסימן סב אות ה), ורצה ה' יתברך שיתנהג כל העולם בדרך זה, ועל כן ברא שני המאורות שוין וכנ"ל. אבל הירח קטרגה מיראתה ואמרה אי אפשר לשני מלכים להשתמש בכתר אחד. כי היתה מתיראה מהרע עין שעקר יניקתו מחכמות חיצוניות שמשתלשל יניקתם מבחינת הגדלת הדעת בלי צמצום כנ"ל. ועל כן נקרא רע עין, כי עינים על שם החכמה נאמר כמו שכתוב ותפקחנה עיני שניהם כמו שפרש רש"י, והוא רע עין הינו חכמות רעות שבאים על ידם לאפיקורסית וכפירות כי אינם רוצים להקטין עצמן לצמצם שכלם נגד אבותינו ורבותינו הקדושים ולסמך עליהם, ולא די להם בזה כי אם עוד עיניהם רעה על כל ההולכים בדרכי אבותינו הקדושים להתחזק תמיד בזכרון העולם הבא. כי העובדי כוכבים הם מתגרין תמיד בישראל ועינם רעה עליהם עד שמשתלשל משם בחינת רע עין אפלו בין ישראל בעצמן בכמה וכמה בחינות שאי אפשר לפרטם, אך כל אחד יוכל להבין בעצמו עד היכן מגיע פגם הרע עין. והלבנה שהיא בחינת צמצום אמונה היתה מתיראה מזה שלא יתגבר חס ושלוש הרע עין על ידי קנאתה ויפיל שכחה לגמרי. ובקשה איזה תקון על זה מה' יתברך באפן שלא יוכל להפיל שכחה. והשיב לה ה' יתברך לכי ומעטי עצמך, כי מאחר שאתה מתירא מהרע עין בודאי יש לך להתירא ובהכרח שתמעט עצמך. כי מי שאין לו כח לעמד כנגד הרע עין הוא צריך להקטין את עצמו ולהסתר ממנו כנ"ל:

כי הרע עין שהוא הסטרא אחרא בהכרח שלא יתבטל לגמרי עד עת קץ כמובא כדי שיהיה בחירה בעולם, ועל כן בהכרח שתתמעט אור הלבנה, כדי שלא יראו הכל גדלת ישראל שמונין ללבנה מה שמשיגין על ידי האמונה שהוא בחינת צמצום, כדי שלא יתגרו בנו ביותר, כי מי שאין לו כח לעמד כנגדם צריך לברח מפניהם כנ"ל. ואמרה לו הירח הואיל ואמרתי לפניך דבר הגון אמעט עצמי, כי הלא כונתי לטובה, כי אני רוצה שיזכרו ישראל תמיד בעולם הבא בזכרון חזק ובדעת גדול הבא על ידי אמונה. ומחמת זה שאלתי אי אפשר לשני מלכים וכו', כדי שתכניע הרע עין ותבטלו כדי שלא יפגם הזכרון הזה. וכי ראוי שבשביל שאלה הגונה כזאת אמעט עצמי? השיב לה ה' יתברך לכי ומשלי ביום ובלילה. הינו זה אי אפשר למלאות שאלתך לבטל הרע עין לגמרי כי הוא קיום העולם. כי בהכרח שיהיה בחירה ונצחון, כי הכל נברא בשביל זה כנ"ל. אך מה אכפת לך מה שאתה ממעט ומקטין את עצמך לעיניהם, הלא באמת ממשלתך ונצחונך חזק לעולם בעולם הזה ובעולם הבא. כי מאחר שכונתם לשמים באמת לזכר בעולם הבא תמיד, אם כן אתה מנצח תמיד איך שהוא אפלו בתכלית הקטנות והשפלות וכמו שכתבתי לעיל. וזהו לכי ומשלי ביום ובלילה שהוא מרמז על ממשלת ישראל הקדושים בעולם הזה ובעולם הבא כמו שפרש המהרש"א שם עין שם. הינו כי רק ממשלה ונצחון דקדשה שהוא נצחי, זהו נקרא נצחון וממשלה אבל להפך אין זה נצחון וממשלה כלל. ועל כן אף על פי שאנו נבזים ושפלים ודוויים וסחופים

ומקטינים עצמנו נגדם הרבה ומכרחים להכנע נגדם, אף על פי כן זהו ממשלתנו ונצחוננו, כי אנו מנצחים תמיד מאחר שכונתנו לשמים וכנ"ל. וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה לעולם יהא אדם רך כקנה וכו' שאף על פי שכופפין אותו עד לעפר אלפים פעמים, אף על פי כן הוא חזק בשרשו וכל הרוחות שבעולם אין יכולין לעקרו. וכמו שכתב אדוננו מורנו ורבנו זכרונם לברכה על פסוק הגדיל ה' לעשות עם אלה הגדיל ה' לעשות עמנו, שאפלו אמות העולם יבינו לעתיד שכל גדלתם וממשלתם היתה הכל גדלתנו וממשלתנו (עין שם בסימן כא). אמרה ליה שרגא בטיהרא מאי מהני. כי בעולם הזה שנמשל להם ליום והצלחתם גדולה כל כך ונראה לרב כאלו הם לבד מאירים ומושלים ומנצחים, על כן אין נכר נצחוננו וממשלתנו כלל כמו שרגא בטיהרא. ועל כן אף על פי שהאמת הוא כך שסטרא דקדשה באמת מנצח תמיד, אך רב העולם אין רואים זאת, ומחמת זה רבים נופלים כי אינם יכולים לסבל הבזיון והשפלות. כי הרע עין מתגבר ביותר ונראה כאלו הוא מנצח חס ושלוש. ועל ידי זה הוא מפיל שכחה הרבה עד שקשה לשמר זכרון העולם הבא. אמר לה לימנו בך ימים ושנים זה בחינת חדשים לבקרים רבה אמונתך. דהינו מה שהי' יתברך מחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית, שזהו בחינת הצמצום הנזכר לעיל מה שהי' יתברך מצמצם את עצמו בכל יום ויום מאין סוף עד אין תכלית לרמז לכל אחד רמזים וכו' להזכירו תכליתו הנצחי לעולם הבא, שזהו עקר חדוש מעשה בראשית בכל יום. בחינת חדשים לבקרים וכו' וכנ"ל:

וזהו בחינת 'לימנו'. כמו דבר המנוי שלא יאבד, כן ישראל מונין ללבנה הימים והשנים. ועל ידי זה שומרים הימים משכחה שהיא בחינת אבדה (כמו שמבאר במקום אחר). כי כל הימים נמנין ללבנה שזה היום אחד בחדש וזה היום שני בחדש ולסוף שלשים או עשרים ותשע יום עושין ראש חדש. ועל ידי זה נמשך בחינת זכרון, בחינת זכרון לכלם יהיו, כי זוכרין שהם עתידים להתחדש כמותה לעולם הבא. וכן ראש השנה נמנה ללבנה, כי רב השנים שלש מאות חמשים וארבעה ימים שנים עשר חדשי הלבנה, רק לפעמים מוסיפין חדש העבור להשוות הלבנה עם החמה. אבל עקר המנין של הימים והשנים הם ללבנה שהיא בחינת צמצום אמונה שעל ידי זה עקר הזכרון כנ"ל. ועל כן מאחר שישראל מונין ימיהם ושנותיהם ללבנה בודאי לא ישלט הרע עין בחכמתו הרעה להשכיח זכרון העולם הבא חס ושלוש. אמרה ליה יומא נמי אי אפשר דלא מנו ביה תקופתא, הינו שבהכרח למנות גם לחמה שהם התקופות שנמנין לחמה כמו שכתוב והיו לאתת וכו'. ומשם יונקים הסטרא אחרא והעובדי כוכבים שמונין לחמה, דהינו שרוצים להפריד החמה מהלבנה חס ושלוש לילך רק אחר חכמתם שעל ידי זה מטילים שכחה וכנ"ל. ועל כן יש שליטה להסטרא אחרא בכל ארבע תקופות השנה כידוע, שבשביל זה שומרים עצמן בעת התקופה, כי אז יש אחיזה להרע עין חס ושלוש שיניקתו מבחינת חכמות רעות דהינו חכמה בלי אמונה שהיא בחינת אמות העולם שמונין לחמה לבד וכנ"ל. וזה בחינת תקופתא, בחינת סבוני כמים כל היום הקיפו עלי יחד בחינת אחיזת הרע עין שמסבב ומקיף עלי

כל היום. כי בכל יום ובכל שנה הם מתגברים נגדנו בסבובים רבים להשכיח אמתת זכרון עולם הבא חס ושלוש. אמר לה זילי לקרו צדיקי בשמך יעקב הקטן וכו'. הינו מה שאתה מתירא מהרע עין שמתגבר כל כך שלא ישכיח הכל חס ושלוש, בודאי היה בלתי אפשר לעמד נגדו בקטנות ושפלות כזה. אך בכח הצדיקים הגדולים האמתיים שנצחו המלחמה בתכלית השלמות והם מקטינים עצמן ומצמצמין עצמן ומורידין עצמן להכניס זכרון העולם הבא בכל מי שרוצה לשמע אל האמת אף על פי שהוא קטן במעלה מאד ולא עמד בקשרי המלחמה כראוי, אף על פי כן מחיין אותן ומזכירין אותן גם כן בדרכים נפלאים על ידי שמצמצמין שכלם בכמה צמצומים עד שיוכלו להכניס האמת בלבם. ועל כן נקראים קטן מחמת שמקטינים עצמן בבחינת מאור הקטן שהיא הלבנה שנתמעט אורה ונקטן מחמת חשש אחיזת הרע עין כנ"ל. כי כל מה שמתיראין יותר מהרע עין צריכין למעט האור ולהסתירו ולהקטינו ולצמצם אותו בחכמה נפלאה באפן שיוכלו לקבלו הקטנים במעלה ולא יוכל הרע עין לבלבל דעתם להשכיחם וכנ"ל. וזה עקר בחינת לכי ומעטי עצמך שאמר לה מחמת שהיתה מתיראת מהרע עין, הינו שאדרבה דיקא מחמת זה צריכין למעט ולצמצם האור יותר כנ"ל. אך כשמצמצמין האור יותר ומקטינים ומעלימין אותו יש חשש שלא ידעו ולא יראו כלל נפלאות אור הזכרון האמתית. ועל זאת הרבתה טענותיה עם ה' יתברך וכנ"ל. ואמר לה ה' יתברך שהצדיקים יקראו על שמה בשם קטן, דהינו שהם יודעים איך להקטין ולהעלים ולצמצם האור באפן שיגיעו הרמזים שהם הזכרון אפלו לכל הקטנים במעלה וכנ"ל. ועל כן הזכיר אלו השלשה צדיקים יעקב ושמואל ודוד. כי אלו השלשה הם בחינת שרש מלכות משיח, שעל ידי זה עקר הכנעת הרע עין כמו שמבאר שם :

כי יעקב הוא כלל ישראל שעקר מלכות משיח יהיה עליהם. כי יעקב היתה מטתו שלמה, כי אברהם יצא ממנו ישמעאל ויצחק יצא ממנו עשו. וישמעאל ועשו הם עקר בחינת הרע עין, כי הם בחינת תרין עננין דמכסיין על עינא שהוא בחינת רע עין. אבל יעקב היתה מטתו שלמה משנים עשר שבטי י"ה שהם כנגד שנים עשר ראש חדש שהם כלל ישראל כי לא נתערב בהם זר. והוא הראשון שהתחיל להמשיך בעולם קדשת עם קדוש ישראל לבד בלי אחיזת פסול. שזהו בחינת מלכות משיח שעקר מלכותו הוא מלכות ישראל. ועל כן באמת בקש יעקב לגלות הקץ, כי סבר מאחר שמטתו שלמה בבחינת קדשת ישראל לבד שהיא בחינת מלכות משיח על כן יוכל לגלות הקץ. אך נסתלקה ממנו שכינה כי עדין לא הגיע הזמן. נמצא שיעקב בחינת שרש מלכות משיח שהיא מלכות ישראל כי ממנו יצאו כלם משיח וישראל בלי פסול עשו וכו' שהם בחינת רע עין כנ"ל. [בענין שמואל הקטן שפרשתי על שמואל הנביא עתה מצאתי בספר של"ה שפרש גם כן על שמואל הנביא וכן מובא בספר מהר"ם שיף]. ושמואל משח את דוד והתחיל להמשיך בחינת מלכות משיח שהיא מלכות דוד. כי דוד הוא שרש מלכות משיח כי ממנו התחיל מלכות משיח שיצא ממנו. והוא בעצמו נקרא משיח כמו שכתוב משיח אלקי יעקב וכמובא בהתורה

הנ"ל. ועל כן הזכיר אלו השלשה צדיקים יעקב ושמואל ודוד כי הם בחינת שרש מלכות משיח שעל ידי זה עקר הכנעת הרע עין כנ"ל:

חזיה דלא מיתבא דעתה. כי הגלות מתארך מאד ומאן יכיל למסבל ליה. כי עקר התקוה וההבטחה הוא שמבטיח לה לסמך על כח הצדיקים האמתיים הענוים באמת המקטינים עצמן וכו' כנ"ל. אבל הרע עין מתגרה בזה בעצמו ביותר, כי מניח עצמו לארכו ולרחבו בכל כחו לרחק מאד מצדיקים אמתיים כאלו. אמר הקדוש ברוך הוא הביאו עלי כפרה וכו'. הינו שעיר ראש חדש שעל ידי זה עקר הכנעת הרע עין שהוא עשו איש שעיר שנכנע על ידי שעיר ראש חדש כמובא. וזהו הביאו עלי כפרה, בזה הבטיח לה שבודאי יזכרו ישראל בה' וישבו אליו. כי על ידי שפעלה הלבנה בטענותיה עד שה' יתברך בעצמו כביכול התחרט ושב על שמעטה, מזה נמשך שרש התשובה לכל העולם כמו שכתב אדוננו מורנו ורבנו (לקוטי קמא סימן יוד ובלקוטי תנינא סימן א') שעל ידי זה נשתלשל תשובה לכל העולם בראש חדש. נמצא שהיא בטוחה שבודאי יזכרו ישראל בעולם הבא וישבו בתשובה מאחר שפעלה שנתהוה על ידי טענותיה שרש התשובה שהיא מה שה' יתברך בעצמו מתחרט כנ"ל. ומזה השרש בודאי יגיע להם הרהורי תשובה עד שישבו לה' באמת. כי הלבנה פעלה בטענותיה שנצחה את ה' יתברך עד שהתחרט על המעוט וצוה שישראל יביאו עליו כפרה. ומזה יצא לנו כמה רמזים ותקוות טובות שאנו בטוחים שבודאי לא יעזב אותנו עד שנשוב אליו באמת. כי על ידי שפעלה שה' יתברך התחרט ושב, מזה נמשך שרש התשובה כנ"ל. ועל כן בודאי נזכה לשוב כנ"ל. גם מאחר שראינו שיש כח להלבנה לנצח אותו בטענותיה, זה רמז ישועה לנו ולכל ישראל שמונין ללבנה שיש לנו תקוה שנזכה גם כן לנצח אותו יתברך בתפלתנו כמו שנצחה הלבנה אותו בטענותיה, כי ה' יתברך חפץ בזה שאנחנו נתגבר בתפלות ושיחות וטענות עמו עד שננצח אותו יתברך. וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה למנצח וכו'. זמרו למי שמנצחין אותו ושמה. כי ה' יתברך הוא נצחן אמתי בחינת וגם נצח ישראל לא ישקר, כי מואס בנצחון של שקר. ועל כן עקר נצחוננו הוא כשאנחנו מנצחים אותו עד שפועלים אצלו ששיבנו אליו. כי באלה הוא חפץ, כמו שכתוב וקראני ביום צרה אחלצך ותכבדני. וגם על ידי שה' יתברך בקש מישראל שיכפרו בעדו כמו שנאמר הביאו עלי כפרה כנ"ל, בזה הודיע להם שכפרתו כביכול תלויה בהם, שכביכול אינו יכול לתקן מעוט הירח שגרם אחיזת הסטרא אחרא שמשם אריכת הגלות, כאלו אין בידו לתקן כי אם על ידי ישראל שיכפרו בעדו, כי אין חבוש מתיר את עצמו מבית האסורים:

וזה בחינת כי יד על כס י"ה שאין השם שלם וכו', בחינת נשבע ה' בימינו וכו' שלא יחזר הימין וכו' כמובא בזהר הקדוש. שבכל זה מודיע לנו שהוא יתברך תמיד עמנו בכל הצרות ובכל הגליות ולא יצא משם עד שאנחנו נכפר בעדו, דהינו שנשוב בתשובה כמו שאיתא לית מלתא דא תליא אלא בתיובתא ופרקנא דיליה דאיהו תשובה תליא בידיהון וכו'. ועל כן בודאי סוף כל סוף ההכרח שנשוב אליו מאחר שכפרתו בעצמו

כביכול תלוי בזה והוא בודאי יגמר את שלו כי הוא יתברך נצחן על כל הנצחנים. והוא בעצמו בחינת ההבטחה שהבטיח ה' יתברך לכנסת ישראל שיהיה עמם בגלות, שעל ידי זה בודאי לא יאבדו שם כמבאר בדברי רבותינו זכרונם לברכה כמה פעמים. וזהו בעצמו בחינת הביאו עלי כפרה וכו' שעל ידי זה אנו מבטחים שבודאי נשוב אליו באמת שזה עקר כפרתו שאנו צריכין להביא עליו דהינו קרבן ראש חדש. כי עקר הקרבן הוא התשובה כידוע ומאחר שכפרתו תלויה בתשובתנו, על כן בודאי נשוב אליו, כי הוא יתברך ינצח בודאי וכנ"ל:

[ואף-על-פי שהביאו עלי כפרה נאמר גם על זמן שבית המקדש קים שהיו צריכין להביא שעיר ראש חדש, אף על פי כן גם אז היה בחינת גלות השכינה בדקות מחמת שעדין לא נתתקן בשלמות חטא אדם הראשון ומעוט הירח. ומחמת זה נתגלגל הדבר עד שירדנו בגלות לגמרי. כי בחינת כי יד על כס י"ה שאין שמו וכסאו שלם וכו', זה לא נתתקן גם בימי הבית כי לא ישלם בשלמות עד שיבוא משיח. כמו שכתוב מלחמה לה' בעמלק מדר דר, ודרשו רבותינו זכרונם לברכה עד דורו של משיח והדברים מובנים לבקיאים קצת בספרי אמת. ועין בתקונים בענין קן צפור בזמן הבית וכו' עין שם והבן]:

לעיל

שיך

אות יג

בראש-חדש הוא בחינת תקון פגימת הלבנה שהיא בחינת הכנעת הרע עין שעל ידי זה נמשך זכרון כנ"ל. וזה זכרון לכלם יהיו ותשועת נפשם מיד שונא. הינו הרע עין שהוא עקר השונא שנכנע בראש חדש ועל ידי זה נמשך זכרון כנ"ל. וכל זה נתתקן על ידי שעיר ראש חדש שעל ידי זה עקר תקון ומלוי פגימת הלבנה שהיא בחינת תקון הזכרון בבחינת הביאו עלי כפרה וכו' כנ"ל. 'וזהו ראשי חדשים לעמך נתת וכו', ושעירי חטאת לכפר בעדם זכרון לכלם יהיו ותשועת נפשם מיד שונא' כי עקר תקון הזכרון והכנעת הרע עין בחינת זכרון לכלם וכו' ותשועת נפשם מיד שונא נעשה על ידי שעירי חטאת של ראש חדש כנ"ל. נמצא שהכל מקשר ומחבר יפה:

וזה בחינת הטבת חלום. שמי שחלם לו חלום רע יטיבנו בפני תלתא דמרחמי ליה וכו'. כי מבאר בהתורה הנ"ל ששנה היא בחינת זכרון בכלליות בעלמא דאתי, כי בשעת שנה הנשמה עולה לעלמא דאתי. ומי שחלם לו חלום לא טוב זה סימן שנפגם אצלו הזכרון באיזה בחינה ולא זכה שתדבק נפשו היטב בשעת שנה בעלמא דאתי. כי אם היה זוכה לעלות בשעת שנה לעלמא דאתי כראוי, בודאי היו חלומותיו טובים ומישבים, כי שם בעלמא דאתי כלו טוב. נמצא שחלום רע נמשך מפגם הזכרון כנ"ל. ופגם הזכרון בא על ידי הרע עין או על ידי פגם המדמה כמו שמבאר שם, ועל ידי זה נפגם החלום וכנ"ל. וכמבאר שם לענין המדמה. כי המדמה הוא בחינת חלום בחינת חלום פרעה אחד הוא עין שם. ועל כן מבקשין קדם השנה על תקון העינים ותקון המדמה כמו שאומרים 'והאר עיני פן אישן המות', שינצל מרע עין שהיא בחינת סטרא דמותא בחינת מיתת הלב כמו שמבאר שם. וזה שאומרים 'ומאיר לאישון בת עין' שהי' יתברך מאיר בטובו להעין שינצל מרע עין שזה צריכין ביותר בשעת שנה כדי שיהיה נשמר אז בחינת הזכרון, דהינו שתוכל נפשו לעלות לעלמא דאתי כנ"ל. וזה שאומרים 'ואל יבהלוני רעיוני וחלומות רעים והרהורים רעים', זהו בקשה להנצל מפגם המדמה המבלבל שמשם כל הרעיונים המבהילים וכל החלומות רעים והרהורים רעים. נמצא שקדם השנה מבקשין להנצל מרע עין ומפגם המדמה כדי שנזכה לבחינת זכרון הנ"ל בשעת שנה. דהינו שתדבק מחשבתו בעלמא דאתי וכנ"ל. ועל כן כשחלם לו חלום רע זה סימן שפגם בזכרון כנ"ל. על כן צריך להטיבו בפני תלתא דמרחמי ליה דיקא. כי האהבה הפך הרע עין שהוא שונא לכל, והאהבה הפך מזה. וכן האהבה היא בחינת תקון המדמה שבא מלשון הרע שמשם באין אהבות הנפולין כמו שמבאר שם. ואהבה דקדשה שישראל אוהבין זה את זה היא הפך מזה. על כן על ידי אלו דמרחמי ליה נתתקן החלום. כי יש להם כח על ידי האהבה דקדשה להיטיב לו החלום ולהכניע ממנו אחיזת הרע עין ופגם המדמה, ולהפך החלום לטוב לתקן פגם הזכרון וכנ"ל. ועקר ההטבה בפה, כי כל החלומות הולכין אחר הפה. כי הדבור פה יש לו כח גדול מאד כמו שאנו רואין בזה בעצמו שתקנו חכמינו זכרונם לברכה שייטיב החלום על ידי הדבור. ובזה רואין גדל כח הדבור, שיש כח על ידי הדבור שאומרים שלשה ישראלים שהחלום הוא טוב, דהינו שאומרים לו חלמא טבא חזית, ועל ידי זה נתהפך החלום לטוב באמת. אף על פי שחלם לו חלום לא טוב, אף על פי כן מאחר ששלשה אומרים בפה מלא חלמא טבא חזית, וחוזרים הדבר כמה פעמים, ואומרים עוד שלש הפוכות ושלומות ופדיות, על ידי זה נתהפך החלום באמת מרע לטוב. כי הדבור יש לו כח גדול מאד להפך את האדם מרע לטוב, כי עקר נצחון המלחמה הוא על ידי הדבור שהוא עקר הכלי זין של ישראל. כי אין כחנו אלא בפה כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. וזה עקר הכלי זין של משיח שהוא בחינת כל הצדיקי אמת שבהם תלויים וכלולים כל ישראל. כי כל כלי זינו של משיח היא רק על ידי

התפלה שהיא על ידי הדבור (כמו שמבאר בסימן ב' לקוטי קמא), וכמו שמבאר בכמה מקומות. ועל ידי זה עקר הכנעת הרע עין שממנו השכחה. כי בטול השכחה ולזכות לזכרון הוא על ידי הדבור בבחינת 'זכור בפה' כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. כמו שרואין בחוש שעל ידי שחוזרין משנתו כמה וכמה פעמים בפה מלא על ידי זה זוכרין למודו תמיד. וכן לענין הזכרון העקרי הנ"ל שהוא לזכר תמיד בעלמא דאתי שמתגבר כנגד זה הרע עין שממנו השכחה להשכיח מלב חס ושלוש הזכרון הזה. על כן העצה לזה לחזר הזכרון הזה בדבור פיו להיות רגיל בכל יום לדבר בפה מלא מענין הזכרון הזה לדבר אל לבו ולהזכיר את עצמו בפה מלא, מה יהיה התכלית ממני לעולם הבא ומה יהיה סופי, וכי באתי הנה לקבע עצמי חס ושלוש בזה העולם, הלא הכל יודעין שאין שום קביעות בזה העולם העובר והרץ והפורח מאד, ולא באתי הנה כי אם להכין עצמי לעלמא דאתי וכו'. ובשביל זה צריכין ללמד ספרי מוסר שנתיסדו על פי דברי רבותינו זכרונם לברכה בגמרא ומדרשים ועל פי צדיקי אמת:

[לא ספריהם שמכנים להם ספרי מוסר שנתיסדו על פי חכמות המחקרים, שאף על פי שבתחלה מחפים דבריהם באיזה אמת ואומרים גם כן שהזמן פורח ואין תכלית בזה העולם, אך אחר כך מהפכין השיטה ואומרים שהתכלית לבלות ימיו על חכמותיהם ולשונותיהם. ודיקא על ידי המוסר שלהם הרע, הם צדין נפשות לפורחות לגיהנם ולשאול תחתיות. כי כל כונתם לרעה ולא לטובה, להטות מני ארח האמת שקבלנו על ידי רבותינו הקדושים זכרונם לברכה בגמרא ומדרשים וכו' כידוע כל זה לבקיאים בהם] כי כל הספרי מוסר האמתיים מזכירין את תכלית עולם הבא, וכן צריכין להתבודד בכל יום ולדבר בפה מלא מתכלית עולם הבא כנ"ל. כי הדבור יש לו כח גדול להזכיר את האדם כנ"ל. וזה בחינת מדי דברי בו זכור אזכרנו (כמו שמבאר במקום אחר). וזהו בעצמו 'עד חטמו' שכתב שם, שעקר הכנעת הרע עין הוא על ידי בחינת מלכות משיח שנקרא חטם בחינת רוח אפנו משיח ה' עין שם. כי עקר כח מלכות האמתית דקדשה שהוא בחינת מלכות משיח הוא על ידי הדבור בבחינת מלכות פה. כי המלך מנהיג כל מלכותו על ידי הדבור, וכל נצחון מלכות דקדשה של משיח הוא על ידי הדבור כנ"ל. וזה בחינת כל ספר תהלים, שיסד דוד המלך עליו השלום שהוא שרש מלכות משיח, שהוא היה לוחם מלחמות ה' כל ימיו בגשמיות ורוחניות ונצח כלם על ידי הדבור פה דהינו על ידי רבוי תפלות בלי שעור עד שכלל כלם ברוח קדשו בספר תהלים. ועל כן זכה באמת למלכות נצחי שהיא מלכות משיח. וזהו בחינת למנצח שהתחיל בהם רב המזמורים שבתהלים, כי זה עקר ענין תהלים שהוא בחינת תפלות ושירות ותשבחות, כלליות הדבור הקדוש של זכרון עולם הבא שאז נעסק רק בזה להודות ולהלל לפניו יתברך. כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה כל האומר תהלים בעולם הזה זוכה לאמרו לעולם הבא. ועקר אמירת תהלים שהיא בחינת כל הדבורים הקדושים שאומרים בשביל זכרון עולם הבא כנ"ל, העקר הוא בבחינת למנצח שצריכין להתגבר בזה בנצחון גדול ממש כמו הלוחם מלחמה שצריך לזהר שלא יאבד את לבבו. ויש בין שרי המלחמה כמה למודים על זה לחזק את לב

אנשי החיל בשעת המלחמה שלא יאבדו לבבם. כמו כן ממש הוא בענין זה שצריכין לחזק את עצמו בכל עת מאד ולידע ולהאמין שאיך שהיא יש כח גדול להדבור מאד מאד, כי עקר הנצחון על ידי הדבור כנ"ל. וזהו בחינת למנצח שהזכיר בכל פעם קדם המזמור, כאומר ומזכיר ומזהיר לכל מי שרוצה לכנס ללחם מלחמת ה' שהוא מכרח בזה כי רק בשביל זה נברא, והוא מלמדם לכל אחד שכל מי שרוצה להיות מנצח במלחמה זאת יאמר מזמור זה או מזמור זה בפה מלא. וזהו למנצח והבן. כי הוא ממש כעין פרוש רש"י שפרוש למנצח שהוא בשביל הלוי שמנצח בשיר וכו', אך אנחנו פרשנו למנצח על הכל כנ"ל. וכן הוא מחזק את עצמו בדבורו ואומר על עצמו למנצח מזמור לדוד, שהמזמור הזה הוא לדוד שהוא המנצח את הכל בדבורו הקדוש. כי כן צריכין לחזק את עצמו הרבה כשרוצין לעסק בתפלה ושיחה ודבור בינו לבין קונו, ולהאמין שבודאי ינצח על ידי זה אם יהיה חזק בזה לעסק בזה כל ימיו עד הסוף עד שתצא נפשו יהיה איך שיהיה, שזה נקרא מנצח בודאי, כי איך שיהיה כבר נצח הרבה על ידי דבורו הקדוש שדבר ובקש מה' יתברך להתקרב אליו. כי כל מה שעושין בשביל נצחון דקדשה נשאר קים לעולם, בפרט דבור וקול של תפלה שיקר מהכל. וזה בחינת 'כבוד מלכותך יאמרו וגבורתך ידברו'. שעקר כבוד מלכותו ממשיכין על ידי האמירה והדבור. וזהו וגבורתך ידברו הינו שעקר גבורות ה' שהיא נצחון מלחמות ה', בחינת 'ה' עזוז וגבור ה' גבור מלחמה', זה ממשיכין על ידי הדבור דיקא וכנ"ל. נמצא שעל ידי הדבור ממשיכין בחינת מלכות משיח שעל ידי זה נכנע הרע עין וזוכין לזכרון. כי עקר הזכרון הוא על ידי הדבור כנ"ל. וזהו בחינת הטבת חלום על ידי הדבור בחינת כל החלומות הולכין אחר הפה כמובא בגמרא כמה מעשיות נפלאות בזה איך שנתקומו דברי הפותרים לטובה או להפך. כי הדבור יש לו כח גדול ועל ידי זה נתתקן הזכרון שעל ידי זה עקר תקון החלום וכנ"ל:

ועל-כן יטיבנו בפני שלשה, כנגד שלש בחינות הנ"ל שהם אדם ומקום וזמן שבהם תלוי הזכרון כנ"ל. וזה בחינת שלשה הפוכות ושלשה פדיות, הכל כנגד שלשה בחינות הנ"ל שעל ידם תקון הזכרון שהיא תקון החלום שיתהפך לטובה

אמן:

אות טו

וזה בחינת מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה שאם אין לו מטיבין יאמר בשעת ברכת כהנים אדיר במרום ה' וכו'. כי כהנים בחינת אהבה דקדשה בחינת 'וקמץ הכהן' כמו שמבאר שם בהתורה הנ"ל. וגם הכהנים הם בבחינת טוב עין בחינת טוב עין הוא יברך שהיא ברכת כהנים. ועל כן

בשעת ברכת כהנים שאז עקר המשכת הטוב עין הוא יברך על ידי הכהנים שהם בחינת אהבה דקדשה, על כן אז הוא תקון החלום שהוא תקון הזכרון שנמשך על ידי תקונים אלו שהם טוב עין ואהבה דקדשה כנ"ל. ועל כן לימא הכי אז אדיר במרום, בחינת מקולות מים רבים אדירים משברי ים אדיר במרום ה'. כי הוא מנצחם תמיד, בחינת ואתה מרום לעולם ה', לעולם ידך על העליונה כמו שפרש רש"י שם. וזהו שמזכירין בשביל תקון החלום אדיר במרום, הינו בחינת אדיר במרום ה' שאתה מנצח תמיד ואין לשום רע עין שליטה וכח נגדך, ועל כן אני מבקשך שתשים חיים וברכה ושלוש ותתבטל המחלקת והשנאה וההתגרות של הרע עין שפוגם בזכרון שמשם קלקול החלום. רק תמשיך עלינו חיים וברכה למשמרת שלום, הפך הרע עין שממנו כל המחלקת, והוא סטרא דמותא ואינו חפץ בברכה, רק תמשיך עלינו חיים וברכה וכו', שנמשך מבחינת טוב עין הוא יברך שהיא בחינת חיים כמו שכתוב כי שם צוה ה' את הברכה חיים. כי אתה אדיר במרום שוכן בגבורה, ואתה מנצח תמיד בחינת מקולות מים רבים אדירים אדיר במרום ה' וכנ"ל:

אות טז

וזה בחינת גדל המצוה של חנוך נערים בתורה שעקרו על ידי הדבור, כמו שדרשו רבותינו זכרונם לברכה על פסוק ולמדתם אותם את בניכם לדבר בם, שתינוק שיכול לדבר צריך אביו לחנכו לדבר עמו בלשון הקדש וללמדו דברי תורה שיאמר תורה צוה לנו וכו' ושמע ישראל וכו'. כי הדבור יש לו כח גדול, ועל כן אפלו תינוק אף על פי שאינו יודע מאי קאמר, אף על פי כן הדבורים שמרגילים אותו לדבר בדברי תורה הם יקרים מאד והיא מצוה רבה מאד. ומזה תוכחת מגלה להמלעיגים על אנשי אמת המקרבים בני הנעורים לעבודת ה' מנעוריהם, כי אדרבא עקר המצוה לקרב בני הנעורים דיקא כי הם עדין בתחלת המלחמה והנצחון. ועל כן כל מה שמלמדים ומחנכים אותם באיזה קדשה של תורה ותפלה ומעשים טובים, הוא יקר מאד. כי כל מה שעושים לעת עתה בנעוריהם איזה דבר שבקדשה, זה נשאר קים לנצח. כי נצחון דקדשה כל שהוא קים לנצח תמיד. וגם על ידי זה יתחנכו ויהיו רגילים מנעוריהם ללחם מלחמות ה' וללכת בדרכי ישר, כמו שכתוב חנך לנער על פי דרכו גם כי יזקין לא יסור ממנה. והלא התורה הזהירה אותנו ללמד אפלו תינוק שיכול רק לדבר ללמד עמו, מכל שכן בני הנעורים שכבר הם בני מצוה ומניחים תפלין בודאי חיוב גדול לדבר עמהם יראת שמים בכל יום לחנכם בדרך הקדש מנעוריהם דיקא. כי אחר כך כל מה שמזקינים קשה

יותר לקרבם מחמת שכבר תעו מהדרך הרבה כמו שכתב אדוננו מורנו
ורבנו זכרונו לברכה על פסוק תעיתי כשה אבד וכו' :

ובאמת זאת ההתנגדות על בני הנעורים משתלשל מקטרוג המלאכים
שקטרגו על האדם ואמרו מה אנוש כי תזכרנו וכו'. ומשם עקר אחיזת
הסמך מס, כי הוא היה מהמקטרגים כמובא . ומשם משתלשל אלו
הדבורים שמדברים וחולקים על העוסקים לקרב בני אדם לעבודת ה'
באמת. וזה בחינת ה' אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ אשר תנה הודך
על השמים . שזהו בחינת קטרוג המלאכים על האדם שאינם ראויים
לקבל תורה קדושה וגבהה כזאת, ומהראוי אשר תנה הודך על השמים
כמו שדרשו רבותינו זכרונם לברכה . אבל האמת אינו כן, כי ה' יתברך
חפץ דיקא בעבודת התחתונים גושי עפר חסרי דעת. וחפץ דיקא בעבודת
הילדים ובני הנעורים שהם עוללים ויונקים, כאשר מפרש הפסוק אחר
זה מיד מפי עוללים ויונקים יסדת עוז למען צורריך להשבית אויב
ומתנקם, מפי עוללים דיקא שהדבור של עוללים ויונקים יקר בעיניך מאד
ואתה מיסד ממנו יסוד עז וחזק שעל ידי זה דיקא אתה מנצח הצוררים
ומשבית אויב ומתנקם. כי עקר הנצחון על ידי הדבור, ודיקא על ידי
הדבור של עוללים ויונקים, מחמת שהם עדין בבחורותם והדמים
ברתיחתם ששם עקר הנצחון. כי עקר הנצחון בהדמים כמו שמבאר
במקום אחר (בסימן עה), והדבור מהדמים כמובא בדברינו כמה פעמים
. וכשמחנכים אותם לדבר דברי אמת בכל יום, בזה מנצחים על ידם
הרבה מאד, בבחינת מפי עוללים ויונקים יסדת עז למען צורריך להשבית
אויב ומתנקם כנ"ל. כי המלחמה של האדם בזה העולם ארכה מאד, על
כן צריכין להתחיל מימי הנעורים ממש, כמו שכתוב טוב לגבר כי ישא על
מנעוריו. והלואי שיוכל להשלימה כרצונו יתברך כל ימי חייו. וזהו כי
אראה שמיד מעשה אצבעותיך וכו', שכל זה מדבר מענין פגימת וחסרון
הלבנה שנתהוה מחמת התגרות הרע עין כנ"ל. שזהו בעצמו בחינת קטרוג
המלאכים על בריאת האדם ונתינת התורה לתחתונים כנ"ל. וכמובן
למשכילים שכל זה בחינה אחת וזהו כי אראה שמיד מעשה אצבעותיך
ירח וכוכבים אשר כוננת מה אנוש כי תזכרנו וכו'. הינו כשאני רואה
שמיד וכו' ירח וכוכבים, הינו בחינת מעוט הירח שמחמת זה נתן לה
הכוכבים להפיס דעתה כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה . הינו כשאני
רואה הירח שנתמעטה מחמת הקטרוג שנמשך מחמת הרע עין כנ"ל, אני
מתמיה ומתפלא מה אנוש כי תזכרנו וכו', כי תזכרנו דיקא, הינו איך
אפשר להמשיך הזכרון על האדם שיזכר בתכליתו לעולם הבא מאחר
שהרע עין מתגבר כל כך עד שהכרח הירח להתמעט מחמת זה וכנ"ל.
אבל באמת ותחסרהו מעט מאלקים וכבוד והדר תעטרהו. הינו שבאמת
בנפלאותיו יתברך העצומים הכל נתהפך לטובה, וכמו שמבאר לעיל
שפיס ה' יתברך את הלבנה ואמר לה שחסרונה ומעוטה נוגע בו בעצמו
כביכול, שזהו בחינת הביאו עלי כפרה וכו'. כי החסרון נוגע בשמו כביכול
בבחינת כי יד על כס י"ה, שאין שמו שלם ואין כסאו שלם עד שימחה זכר
עמלק. כי עמלק הוא עקר הרע עין, כי היה עינו רעה תמיד בגדלת ישראל.
כי עמלק הוא מעולם רצועת מרדות לישראל, כמו שפרש רש"י על פסוק

וישמע הכנעני מלך ערד שהוא עמלק. (וכמובא ענין זה לענין סכות וכו' עין שם). ועל ידי שה' יתברך שתף עצמו בצער השכינה וכנסת ישראל ונשבע להם שאין שמו שלם עד שימחה אותו, על ידי זה הם בטוחים שבודאי יכניעו אותו. כי הוא בעצמו יתברך מסתתר עצמו אצלנו בתקף גלותנו בכמה וכמה הסתרות וצמצומים, ועל ידי זה בעצמו הוא מזכיר אותנו בכל יום ויום ובכל עת ובכל מקום ובכל אדם לשוב אליו. וזהו בעצמו בחינת מה שמבאר בתחלת התורה הנ"ל שה' יתברך מצמצם את עצמו מאין סוף עד אין תכלית ומרמז רמזים לכל אחד וכו'. הינו שאפלו כשהאדם בגלות בגשמיות וברוחניות אפלו אם נפל חס ושלוש עד אין תכלית, גם שם ה' יתברך מצמצם עצמו ומסתיר את עצמו בדרכי נפלאותיו העצומים ומזכיר אותו בכל פעם בכמה וכמה רמזים שונים בכל יום ובכל מקום כדי שישוב אליו שזהו בחינת בכל צרותם לו צר ומלאך פניו הושיעם באהבתו ובחמלתו וכו'. הינו שבכל צרותם של ישראל ועקר צרות ישראל הם צרות הנפש שרחוקה מאביה שבשמים, ואזי לו צר כביכול הינו שכביכול הוא מצר ומקטין ומצמצם אורו בצמצומים נפלאים כדי להזכירו באשר הוא שם כנ"ל. ועל ידי זה ומלאך פניו הושיעם וכו', הינו הצדיק האמת שנקרא מלאך פניו. כי הצדיקים נקראים מלאכים (כמו שמבאר במקום אחר), הם מבינים הרמזים ומשתדלים בחכמתם להכניס ולהאיר בישראל אלו הרמזים. ועל ידי זה הם מושיעים אותם להחזירם לה' יתברך. ואזי נתהפך הכל לטובה, שדיקא על ידי התגברות הרע עין, שעל ידי זה נתמעט ונצמצם האור מאד, על ידי זה דיקא הגיע טובה גדולה שיכולין הצדיקים הגדולים להגביה ולהעלות גם היורדים והנופלים מאד מאד. כי על ידי שנסתר האור כל כך על ידי רבוי הצמצומים עד שהיה קשה להשיג ולהבין הרמזים, והצדיקים ברבוי יגיעתם במסירות נפש זכו להשיג האור מתוך תקף ההסתרות. על ידי זה זכו להשגות גדולות, עד שבעצם חכמתם הם מלבישים לנו האור בצמצומים נפלאים באפן שגם כל אחד במקומו יוכל להגיע לו רמזים והתעוררות ועצות בכל מקום שהוא לאחז את עצמו בה' יתברך תמיד. כי ההעלם הוא בשביל הגלוי כמובא בכתבי האר"י ז"ל. הינו כל מה שמעלימין ומצמצמין האור בצמצומים רבים יותר, הכל נתהפך לטובה על ידי גדולי הצדיקים. כי דיקא על ידי זה הם מגלין ומאירין לישראל אור ה' יתברך שנוכל לידע ולזכר אותו יתברך בכל מקום שהוא. וזהו בחינת אין מעוט אחר מעוט אלא לרבות. שכל מה שממעטין ומצמצמין האור במעוט אחר מעוט, הכל הוא רק בשביל לרבות האור להגדילו ולהאירו בלב ישראל על ידי זה דיקא כנ"ל. וזהו בחינת ותחסרהו מעט מאלקים, ותחסרהו מע"ט, זה בחינת מעוט אחר מעוט שנחסר האור ונתמעט בכמה בחינות בבחינת מעוט אחר מעוט. והכל הוא מאלקים, כי החסרון והמעוט הוא מאלקים כביכול, כי שמו וכסאו עצמם נתמעטו ונחסרו כביכול מחמת הקטרוג וההתגרות של הרע עין כנ"ל. בבחינת כי יד על כס י"ה וכו' כנ"ל. אבל דיקא על ידי זה וכבוד והדר תעטרהו, זהו בחינת הוד והדר לבשת המבאר שם בתחלת התורה הנ"ל עין שם. שהם בחינת רגלי הקדשה שהם בחינת הרמזים שמרמזין לכל אחד כמו

שאיֵתא שם עין שם. ומי שזוכה להבינם זוכה להשגות גדולות שהם בחינת כתר ועטרה. וזהו וכבוד והדר תעטרהו, שזוכה להתעטר במחין חדשים שנמשכין על ידי כבוד והדר בחינת הוד והדר הנ"ל. שהם בחינת הרמזים הנזכרים לעיל. שזוכה לזה דיקא על ידי רבוי הצמצומים על ידי בחינת ותחסרהו מעט מאלקים וכנ"ל. וזהו תמשילהו במעשה ידיך וכו', תמשילהו לשון משל ודמיון שהוא בחינת רמזים. וזהו תמשילהו במעשה ידיך, שבכל הדברים שבעולם שהם מעשה ידיו יתברך אתה מרמז לו רמזים ומשלים שיבין מהם להתקרב אליך. כי הרמזים הם בחינת משלים, כמו המשל שהוא סבוב כדי להבין על ידו דבר גבוה שאי אפשר להבינו כי אם על ידי משל. כמו כן הם הרמזים הנ"ל שהי' יתברך מתלבש את עצמו בכמה וכמה לבושים וצמצומים כדי שיבין האדם מהם משלים ורמזים להתקרב אליו יתברך. וזהו בעצמו בחינת תמשילהו על פי פשוטו, שהוא לשון ממשלה, כי הכל אחד. כי זהו עקר הממשלה של האדם על כל מעשה בראשית שהם מעשה ידיו יתברך כשזוכה להבין מכלם משלים ורמזים לעבודתו יתברך, שזהו בחינת מה שאמר בן עזאי י'ברוך שברא כל אלו לשמשני' כנזכר לעיל. וזהו בחינת מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה חייב כל אדם לומר בשבילי נברא העולם, הינו שהכל נברא כדי שאבין מהם רמזים להתקרב אליו יתברך. וזהו בחינת מה שכתוב בשלמה וידבר שלשת אלפים משל וכו'. וידבר על העצמים וכו' מן הארז אשר בלבנון וכו', שהיה מבין מכלם רמזים שזהו בחינת משלים כנ"ל. וזהו כל שתה תחת רגליו, שהכל נכנע תחת בחינת הרגליו, שהם בחינת הרמזים הנזכרים לעיל. שנמשכין מבחינת והארץ הדם רגלי הנ"ל. והכתוב קורא אותם רגליו, כי מי שזוכה להבין אלו הרמזים שהם בחינת רגלי הקדשה. אזי הוא נכלל בהי' יתברך, ואזי (הם נקראים) [הוא נקרא] בחינת רגליו. וזהו שסים הי' אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ. ואלו אשר תנה הודך על השמים לא קאמר, כי בודאי ראוי שנברא האדם ולתן התורה, מאחר שיכול לזכות לכל זה שדיקא על ידי החסרון והמעוט יתגבר להבין ולהשיג השגות כאלה, עד שיוכל להכניס זכרון עולם הבא בלב כל ישראל ולהגדיל ולהאדיר שמו בכל הארץ, בבחינת מי הקים כל אפסי ארץ הנאמר שם בסוף התורה הנ"ל. וזהו הי' אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ. שבכל הארץ בכל הגשמיות, מה אדיר שמך שיכולין להבין הרמזים בכלם על ידי כח הצדיקים הגדולים וכנ"ל:

אות יז

נחזר לענין שבת נחמו שהוא אחר תשעה באב שהוא נחמה על חרבן בית המקדש. שעקר החרבן הוא בחינת השכחה שנמשכה בשבעה עשר בתמוז

על ידי שבירת הלוחות. ועל כן אחר תשעה באב צריכין להתחיל לקום קדם אור הבקר לסדר תקון חצות ולעסק בתורה כדי לשמר הזכרון על ידי זה כמבאר לעיל. וכמו שהזהירו רבותינו זכרונם לברכה מכאן ואילך דמוסיף יוסיף ודלא מוסיף וכו'. וכמו שנתנו חכמינו זכרונם לברכה סימן מקומי עד שכבי קומי. דהינו מתשעה באב עד שבועות צריכין לקים קומי רני בלילה לראש אשמרות שפכי כמים לבך נכח פני ה' וכו', הינו כנ"ל. כי עקר שמירת הזכרון לזכר בתכליתו הנצחי לעולם הבא הוא על ידי זה כנ"ל. וכל זה הוא הכנה לראש השנה כי כל ימות השנה צריכין להכין את עצמו על ראש השנה שהוא יום הדין כאשר נשמע מפיו הקדוש שאמר שהעקר הוא ראש השנה וכו' כמו שמובא בהשיחות עין שם, כי כמו שהאדם צריך להכין את עצמו כל ימי חייו ליום הדין הגדול והנורא של לעתיד, כמו כן בפרטיות צריך להכין את עצמו כל ימות השנה על ראש השנה שהוא יום הדין כי הוא נורא ואיום וכו'. וביותר צריכין להתחיל להכין את עצמו כשרואין הימים ממשמשין ובאין שהם מחמשה עשר באב ואילך. כי אז בחמשה עשר באב הוא ההמתקה של ארבעים יום האמצעיים שהיו בכעס שהתחילו תכף אחר שבעה עשר בתמוז שבו נשתברו הלוחות ונתהווה השכחה שזה גרם החרבן והאבלות המר של בין המצרים. ואחר תשעה באב מתחיל ההמתקה, והעקר בחמשה עשר באב. כמובן בדברי רבותינו זכרונם לברכה שאמרו שבו כלו מתי מדבר בשנה האחרונה שבדקו עצמן מתשעה באב עד חמשה עשר באב ונמצאו כלם חיים וכו'. כי גזרת המרגלים שהיתה בתשעה באב כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה אתם בכיתם בכיה של חנם. והצרה של שבירת הלוחות שהיתה בשבעה עשר בתמוז על ידי חטא העגל הם בחינה אחת ושיכים זה לזה כמו שכתוב וביום פקדי ופקדתי וכו', כמו שפרש רש"י שגזרת דור המדבר בשביל המרגלים התחיל מאז, מחטא העגל. ועל כן עלתה גם שנה הראשונה במנין. ושני הצרות האלו הם בחינת פגם הזכרון. כי חטא העגל שגרם שבירת לוחות על ידי זה נתהווה שכחה כנ"ל. כי עקר מעשה הרע הזאת של העגל היה על ידי הערב רב שהם בחינת רע עין. כי הם היו יונוס ויומברס בני בלעם הרשע שהיה להם עין רע כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, והם הם שעשו העגל כמו שמבאר בזהר. כי מעולם היה להם עין רעה בגדלת משה וישראל עד שהתגברו בעינם הרעה והחטיאו את ישראל וגרמו שבירת הלוחות שעל ידי זה נתהווה שכחה מיתת הלב שבא על ידי הרע עין כנ"ל. וחטא המרגלים זה בחינת פגם לשון הרע שגורם התגברות הרע שבמדמה, שמשם אהבות הנפולין שעל ידי זה גם כן נפגם הזכרון כמו שמבאר שם בהתורה הנ"ל. ומביא שם הפסוק של המרגלים שנגזר עליהם יום לשנה יום לשנה על פסוק שנתים ימים וכו' עין שם. ועל ידי כל זה נחרב הבית המקדש משבעה עשר בתמוז עד תשעה באב. ואחר כך מתחיל ההמתקה. כי בתשעה באב בעת תקף מרירות החרבן מתחיל מיד לעת מנחה צמיחת קרן ישועה, כי אז נולד משיח כמובא, שעקר הכנעת הרע עין הוא על ידו כמו שמבאר שם. ועקר ההמתקה בחמשה עשר באב שאז פסקו מתי מדבר, ואז מתחיל להתנוצץ הארת הרצון שנתרצה ה' יתברך לישראל בארבעים ימים האחרונים שהם מראש חדש אלול עד

יום הכפורים שהיו ברצון כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה . כי האמצעיים היו בכעס, אבל בסוף הארבעים של כעס נתרצה ה' יתברך למשה על ידי רבוי תפלותיו ואמר לו פסל לך , וזאת ההמתקה והרצון התחיל בחמשה עשר באב שבו המתקת הכעס של ימים האמצעים, כאשר אנו רואין בעינינו שבו פסקו מתי מדבר כנ"ל. ועל כן השוו רבותינו זכרונם לברכה יום טוב של חמשה עשר באב ליום הכפורים, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה במשנה לא היו ימים טובים לישראל כחמשה עשר באב ויום הכפורים וכו'. כי יום הכפורים גמר הרצון והמתקה של ארבעים ימים האחרונים שהיו של רצון. כי אז ביום הכפורים עקר גמר שלמות ההמתקה, כי אז נתרצה למשה בשמחה, ואמר לו סלחתי וכו', כמו שפרש רש"י שם. אבל ההתחלה שהתחיל השם יתברך להתרצות לתן לוחות האחרונות ביום הכפורים זה התחיל בחמשה עשר באב, שאז התחיל להתנוצץ ההמתקה והרצון של ארבעים ימים האחרונים. ועל כן בו פסקו מתי מדבר שהיא בחינה אחת עם שבירת הלוחות כנ"ל. ועל כן יש שיכות לחמשה עשר באב עם יום הכפורים. על כן השוו אותם רבותינו זכרונם לברכה כנ"ל:

אות יח

ועל-כן תכף אחר תשעה באב בפרט בט"ו באב צריכין להתחיל לתקן פגם הזכרון שנתהווה על ידי שבירת הלוחות כנ"ל. כי עתה צריכין לחזר ולהמשיך על עצמו בחינת הארת קבלת הלוחות האחרונות שנמשכין בארבעים ימים האחרונים עד יום הכפורים, שעל ידי זה חוזרים ומתקנים הזכרון. ועל כן צריכין אז להתחיל לקום בחצות שהוא בחינת תקון הזכרון כנ"ל. וזה בחינת אלול שאז כל ישראל מתעוררין וזוכרין בה' יתברך ובעלמא דאתי. ועל כן תוקעין אז בשופר, כי שופר בחינת זכרון, כמו שכתוב והיה לכם לזכרון. וכמו שכתוב אם יתקע שופר בעיר ועם לא יחרדו. כי על ידי שופר מזכירין עצמן אימת יום הדין של לעתיד שאז יתקע בשופר גדול כמו שכתוב והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול וכו'. ועקר תקון הזכרון נמשך בראש השנה שאז עקר מצות שופר שהוא יום הזכרון. כי הוא יום הראשון לעשרת ימי תשובה, וצריכין להמשיך על עצמו הזכרון הנ"ל שעל ידי זה עקר התשובה. ובשביל זה צריכין לבא אז לצדיקים אמתיים, כי עקר מה שנוסעים לצדיקים הוא בשביל זכרון עולם הבא, כדי שיזכירו אותם תכליתו הנצחי לעולם הבא וילמדו אותו עצות ודרכים ישרים לזכות לזה. על כן ביותר צריכין לזהר לבא על ראש השנה, כי אז הוא יום הזכרון, ואז עוסקים הצדיקים אמתיים ביותר להמשיך הזכרון כנ"ל. כי בראש השנה נברא אדם הראשון ועקר בריאתו

היתה כדי שיתדבק בעץ החיים ויחיה מיד חיים נצחיים של עולם הבא. אבל הס"ם והנחש היו עיניהם רעה בגדלתו כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה שהיו המלאכים צולין לו בשר ומצננין לו יין וכו'. ועל ידי זה נתקנאו בו עד שהתגרו בו והחטיאו אותו. ועל כן עקר הפגם הגיע בעינים כמו שכתוב ותרא האשה וכו', ותרא דיקא, וכתוב ותפקחנה עיני שניהם וידעו וכו', ואמרו רבותינו זכרונם לברכה לענין החכמה נאמר. אבל בזאת החכמה נאחז הרע עין שהוא חכמות של עץ הדעת טוב ורע שעל ידי זה ידעו כי ערמים וצריכים לבושים לכסות ולהסתיר ולהעלים עצמן, שכל זה נמשך מחמת שהמשיכו אחיזת הרע עין בעולם, שעל כן צריכים לבושים דיקא להתכסות ולהסתיר מעיניהם הרע, כי מקדם שהיתה אחיזת העין רעה לא היו צריכים לבושים להסתיר עצמן כלל. ובראש השנה עוסקים לתקן חטא אדם הראשון שחטא אז על כן הוא יום הדין הגדול. על כן אז עקר העבודה של הצדיקים להכניע הרע עין שהוא בחינת עשו וארבע מאות איש שרוצה להתעורר אז כמובא, להכניע אותו על ידי השופר שהוא בחינת זכרון. כי זכרון הפך רע עין שהוא בחינת שכחה כנ"ל. וזה בחינת שנה והתעוררות השנה של ראש השנה כי שניהם צריכין לזכרון בכלליות ובפרטיות כמובן בהתורה הנ"ל עין שם:

וביום הכפורים אז גמר התקון של הזכרון, ועל כן אז נכנס הכהן הגדול לפני ולפנים למקום הלוחות. שזהו עקר בחינת הזכרון בשלמות באדם ובמקום ובזמן בתכלית השלמות כנ"ל. ועל כן אז נתנו לוחות האחרונות שהם תקון שבירת הלוחות שעל ידם נתהווה השכחה. כי עכשו נתתקן הדבר ונתנו לוחות שניות. ועל כן אז נמשך שלמות הזכרון לכל אדם בכל מקום ובכל זמן, על ידי עצם הקדשה של האדם והמקום והזמן שהוא הכהן הגדול שנכנס אז ביום קדוש כזה לקדשי קדשים וכו' כמובא לעיל [רק שעכשו אי אפשר לתקן בשנה אחת, כי כל הדורות צריכין לעסק בתקון חטא אדם הראשון ושבירת הלוחות עד ביאת המשיח כידוע]:

אות יט

ועל-כן אחר יום הכפורים זכנו ה' יתברך לעשות סכות שהם ענני כבוד שהיו בזכות אהרן הכהן שהיו מכסין עלינו מן הרע עין שלא ישלט עלינו מעתה. כי הענני כבוד היו בזכות אהרן, והם היו מגנים על ישראל ומכסים אותם מן הרע עין. ועל כן כשנסתלק אהרן באחד באב כתיב ויראו כל העדה כי גוע אהרן ודרשו רבותינו זכרונם לברכה אל תקרי ויראו אלא וייראו וכו'. הינו כי אחר שנסתלקו הענני כבוד אז נראו לעין העמים ואז התגרה בהם הרע עין שהוא עמלק שהוא עקר הרע עין שמתקנא תמיד בגדלת ישראל כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. כמו

שכתוב שם וישמע הכנעני וכו' שהוא עמלק כמו שפרש רש"י שם. וכל זה היה באחד באב שאז מתחילין ימים המרים של חרבן בית המקדש שהיה באלו הימים. ובסכות שהוא אחר יום כפור שאז זכינו לתקן זאת כנ"ל, על כן זכנו ה' יתברך להמשיך בחינת הענני כבוד על ידי מצות סכה הקדושה שהיא בחינת ענני כבוד כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, כדי לכסות ולהגן עלינו מן הרע עין שלא נפגם חס ושלום הזכרון הקדוש שהמשכנו עלינו בראש השנה ויום הכפורים כנ"ל. וזה שאיתא בזהר לענין עשו וארבע מאות איש וכו', שישראל עוסקין בראש השנה בכמה תחבולות להכניעו ולהרחיקו וכו'. ומובא שם לענין מצות סכה כדין ויעקב נסע סכתה וכו' הינו כנ"ל כי עשו וארבע מאות זה בחינת 'הרע עין' שהוא בגימטריא ארבע מאות כנ"ל, שהתקון של זה הוא סכות בחינת ענני כבוד שהם מגנים על ישראל ומסוככים עליהם שלא ישלט בהם אחיזת הרע עין כנ"ל. ועל כן מרבין בסכות בקרבנות, זה בחינת יד, בחינת ושמתם בכל משלח ידכם שנאמר בהתורה הנ"ל. שעל ידי זה מכניעין הכח המדמה עין שם, כי מחמת שבראש השנה ויום הכפורים המשכנו תקון הזכרון, על כן משתדלין עתה להכניע הרע עין על ידי מצות סכה ולהכניע המדמה על ידי השמחה של רבוי הקרבנות בחינת ושמתם וכו', כי אז הוא זמן שמחתנו כדי שלא יקלקלו הזכרון חס ושלום וכנ"ל:

וזה בחינת ארבעה מינים שלוקחין בסכות, על ידי זה ממשיכין על עצמנו בחינת הרמזים הנזכרים לעיל, כי מנענעין עמם לכל צד, זה בחינת הרמזים הנזכרים לעיל שנוכל להכיר אותו יתברך בכל מקום ובכל זמן על ידי המחשבה דבור ומעשה שבכל יום שהם בחינת אידים', שמתקנים על ידי ההקפות עם הארבעה מינים, שהוא ראשי תבות אדם דבור מעשה כמו שאיתא בכונות. הינו בחינת מחשבה דבור מעשה. כי עקר האדם הוא המחשבה שבמח שהיא הנשמה, כי מבאר בזהר הקדוש שעל ידי לקיחת הארבעה מינים בידינו אנו לוקחין בידינו אותו יתברך. הינו שממשיכין הרמזים הנזכרים לעיל שהם בחינת הזכרון הנ"ל, דהינו מה שה' יתברך מצמצם עצמו מאין סוף עד אין תכלית מהמחשבה דבור ומעשה שבכל יום ומרמז לכל אדם בכל מקום ובכל יום שיתקרב וישוב אליו כנ"ל:

וזה בחינת מה שאיתא בזהר מאן נצח, מאן דאחיד מאנא קרבא בידוהי. והדבר תמוה בעיני מה זה סימן על נצחון מחמת שאוחז הכלי זין בידו הלא גם החולק והלוחם נגדו אוחז גם כן כלי זין, וכי אחיזת כלי זין הוא הנצחון, הלא מקרא מלא דבר הכתוב אל יתהלל חוגר כמפתח (מלכים א כ). אך על פי דברינו המבארים למעלה מבאר הענין היטב. כי כבר מבאר שמי שכונתו אל האמת וחוגר עצמו למלחמה בשביל האמת, הוא מנצח תמיד. כי כל מה שעושה איזה עבדא לצרך מלחמת מצוה הזאת הוא מנצח בזה מיד, מאחר שכונתו לשמים באמת כנ"ל. וזהו בחינת מאן נצח מאן דאחיד מאני קרבא בידוהי, כי אלו הכלי זין הקדושים שהם האתרוג ולולב וכו', שהם מצוות הבורא יתברך, אלו הכלי זין מיד שאוחזים אותם בידינו אנו מנצחים מיד, מאחר שכונתנו לקים מצות בוראנו יתברך שמו

ואנו רוצים להמשיך הזכרון עלינו על ידי זה ולהכניע הרע עין על ידי זה
שלא יפיל שכחה חס ושלוש. על כן בודאי דידן נצח תמיד, כי רק נצחון
נצחי הוא נצחון אמתי כנ"ל:

אות כ

וזה בחינת חתנה. כי עקר החתנה היא בשביל הזכרון, כדי שיהיה נשאר
זכר אחריו לעולם, שזהו עקר המצוה של החתנה שהיא מצוה הראשונה
בתורה כדי שישאיר בניו אחריו שיהיה נשאר זכרו לדורות עולם. והעקר
הוא בשביל זכרון העולם הבא שזה עקר תכלית העולם. ובשביל זה לבד
רוצה ה' יתברך בקיום העולם שיוליד האדם בנים כדי שיתקיים העולם
שיזכרו אותו לנצח. כמו שכתוב ה' זכרך לדור ודור. וכתוב וזה זכרי לדור
דור, שזהו בחינת זכרון עולם הבא. כי עקר זכרון עולם הבא הוא לזכר בו
יתברך כמובן בהתורה הנ"ל. כי זה עקר כל שעשוע עולם הבא שכלם ידעו
אותו וכנ"ל. והאדם נברא בזה העולם רק בשביל זה, ורק בשביל זה הוא
מחייב להשאיר בניו אחריו כדי שיזכרו אותו יתברך לנצח בבחינת זה זכרי
לדור דור כנ"ל. וכן מובן בהתורה הנ"ל שמי שפוגם בהזכרון אינו זוכה
לבן זכר כמובא שם לענין אבשלום עין שם. הינו כנ"ל כי עקר הזכרון
בעולם הבא הוא בענין תאוה הזאת שצריכין לזכר בעולם הבא כדי שלא
יהיה נלכד בזה חס ושלוש. וזה בחינת חפה שעושין קדם שמזוגין אותם,
כדי לזכר בעולם הבא, כי החפה היא בחינת עולם הבא כמו שאמרו
רבתינו זכרונם לברכה שעתיד הקדוש ברוך הוא לעשות חפה לכל צדיק
וכו' כמו שכתוב (ישעיה ד) כי על כל כבוד חפה. גם חפה היא בחינת
הכנעת הרע עין שהוא בחינת פגם הזכרון בעולם הבא בבחינת חופף עליו
כל היום, שבחינת חפה חופף ומגן מהרע עין שלא יפיל שכחה, רק לזכר
תמיד בעולם הבא שהוא חפה כנ"ל. כי עקר אחיזת הרע עין הוא על ידי
תאוה הזאת שתלויה בעינים כמו שכתוב ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי
עיניכם וכו'. ועל כן עושין חפה כדי להכניע הרע עין ולהגן בפניו כנ"ל:

וזה בחינת גדל המצוה של שמחת חתן וכלה, כדי להכניע המדמה שממנו
אהבות הנפולין שהוא גם כן פגם הזכרון כמו שמבאר שם בהתורה הנ"ל.
והכנעתו על ידי שמחה בחינת נגון בכנור וכלי זמר. וזהו בחינת כלי זמר
שמנגנין על החתנה כדי לברר הרוח טובה מהרוח רעה להכניע הרע
שבמדמה על ידי התגברות השמחה כדי שיהיה נשמר הזכרון בעולם הבא,
שיזכר תמיד שעקר החתנה היא בשביל עולם הבא כדי שיהיה נשאר זכר
אחריו שיזכרו בו יתברך לנצח כנ"ל. וזה בחינת מה שהפליגו רבותינו
זכרונם לברכה בשמחת ט"ו באב ויום הכפורים ואמרו שלא היו ימים
טובים לישראל כט"ו באב ויום הכפורים. ועקר השמחה היא בחינת

חתנה כמו שאמרו שם במשנה 'שבהן בנות ישראל יוצאות' וכו', וכמו שסים שם במשנה וכן הוא אומר צאינה וראינה וכו' ביום חתנתו זה מתן תורה וכו'. הינו ככל המבאר למעלה שעקר שמחת ט"ו באב ויום הכפורים הוא מה שבהם נתתקן בחינת הזכרון בעולם הבא הנ"ל, כי בהם נמתק ונתתקן בחינת פגם שברי לוחות שעל ידם נתהוו השכחה וכנ"ל. ועל כן עקר השמחה היא בחינת שמחת חתנה בחינת ביום חתנתו, כי עקר שמחת החתנה היא בחינת שמחת העולם הבא על שעל ידי החתנה הכשרה הזאת שעל פי התורה הקדושה יהיו נולדין בני ישראל שזוכרין בעולם הבא תמיד כדי שיהיה נשאר זכרו יתברך מדור לדור לנצח בבחינת זה זכרי לדור ודור כנ"ל. כי עקר שרש השמחה של כל השמחות היא שמחת עולם הבא שאז ימלא שחוק פיננו וכו'. וכמו שכתוב ושמחת עולם על ראשם. וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה עתיד הקדוש ברוך הוא לעשות מחול לצדיקים לעולם הבא וכו'. כי תכף כשזוכרין בעולם הבא צריך כל אחד לשמח בחלק נקדתו הטובה שיש בו מקדשת ישראל. כי נקדה דנקדה מקדשת ישראל שיש להפחות שבפחותים שבישראל, אין כל העולם כלו כדאי לסבל תקף עצם השמחה שיזכה לעתיד. כי אז יזכה כל מי שבשם ישראל מכנה לבחינת שבע שמחות, שתגדל השמחה כל כך שיהיה בה להשביע די והותר את כל אחד ואחד אפלו הקטן שבקטנים. בחינת תודיענו ארח חיים שבע שמחות את פניך נעמות בימינך נצח. אמן ואמן:

וזה בחינת מה שאמרו שם במשנה שהיו אומרות אל תתן עיניך בנוי תן עיניך במשפחה וכו'. הינו שלא תהיה כרוך אחר הרע עין שמסתכל רק על הנוי על תאות עולם הזה, רק תן עיניך במשפחה, דהינו על האבות הטובים שהיו צדיקים ודבקו מחשבתם כל ימיהם בעולם הבא שרק בשביל זה אתה צריך לשא כדי שיהיה נשאר זכרון העולם הבא לנצח כנ"ל:

וזהו בחינת מה שמכסין פני הכלה, כדי להכניע הרע עין. להורות שאין להרע עין אחיזה בהחתנה הכשרה של ישראל, כי אנו עושין החתנה על פי התורה בשביל זכרון עולם הבא דיקא כנ"ל:

שיך לעיל לאות יז מה שמבאר שם שחטא המרגלים הוא בחינת פגם הזכרון על ידי דבת הארץ שהיא לשון הרע שעל ידי זה נפגם המדמה שהוא פגם הזכרון כמו שמבאר שם. וזה בחינת מה שנסמך מיד פרשת נסכים אחר פרשת המרגלים. כי מבאר בהתורה הנ"ל שתקון וברור המדמה שהוא תקון הזכרון, הוא על ידי שמחה שהיא בחינת ונגן בידו וטוב לך. בחינת מנגן בקדשה על כלי שיר וכו' כמו שמבאר שם עין שם. וזה בחינת נסכים שאז היו הלויים מנצחים בשיר על הדוכן כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, כי אין אומרים שיר אלא על היין, כי כל הקרבנות מהבהמות היו בשביל ברור המדמה שהוא כח הבהמיות כמובן בהתורה הנ"ל שמביא הפסוק ושמחתם בכל משלח ידכם שנאמר על הקרבנות כמבאר במקום אחר. ועקר שלמות ברור המדמה שהיה על ידי

הקרבת, היה על ידי השיר שאמרו על נסכי היין שהוא עקר השמחה בחינת יין המשמח. וכמובן בהתורה הנ"ל שעקר התקון וברור המדמה הוא על ידי שמחה שבא על ידי נגון בכלי שיר דקדשה כנ"ל. ועל ידי זה נתתקן הזכרון בבחינת נזכירה דדיך מיין, בחינת זכרהו על היין שנאמר לענין שבת כמו שדרשו רבותינו זכרונם לברכה על פסוק זכור את יום השבת לקדשו זכרהו על היין. כי שבת בחינת עולם הבא כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. הינו זכרון שבת שהוא זכרון עולם הבא הנ"ל הוא על ידי היין בחינת שמחה. בחינת אין אומרים שיר אלא על היין וכנ"ל. ועל כן נסמכה פרשת נסכים לפרשת המרגלים כי נסכי היין הם תקון הזכרון שפגמו בו המרגלים וכנ"ל:

תפלת המנחה א

הלכות תפלת המנחה א

אות א

לא ישב אדם לפני הספר סמוך למנחה וכו'. ואיתא בשלחן ערוך דעות שדיקא סמוך למנחה גזרו עין שם:

והנראה לעניות דעתי כי תפלת המנחה היא בחינת התעוררות השנה, כי בכל היום האדם טרוד בעסקיו במשא ומתן שלו. והמשא ומתן הוא בחינת שנה, ועל כן תקנו תפלת המנחה להזכיר את האדם שיזכר בה' יתברך ויתעורר משנתו הינו מהמשא ומתן שהוא בחינת שנה. ועל כן תפלת המנחה היא בחינת ראש השנה. כי ראש השנה היא בחינת התעוררות השנה שהיא המשא ומתן. כמו שכתב רבנו זכרוננו לברכה כל זה במאמר אשרי העם (בסימן לה) עין שם. כי יצחק תקן תפלת המנחה, וראש השנה הוא פחד יצחק. ועל כן נקראת התפלה על שם המנחה, כי מנחה היא קרבן עני שהוא בחינת דינים, כי אז דינים שורין בחינת ראש השנה בחינת פחד יצחק. וזה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה לעולם יהא אדם זהיר בתפלת המנחה שכן אליהו לא נענה אלא בתפלת המנחה. כי בקשת ותפלת אליהו היה שהיה רוצה לגלות האמונה בעולם לידע כי ה'

הוא האלקים כמו שמבאר שם. ועל כן לא נענה אלא בתפלת המנחה, כי מנחה מועיל לאמונה על פסוק מה שמבאר לעיל שמנחה היא בחינת התעוררות השנה. ועל ידי זה נתחדש האמונה כמו שכתב רבנו שם. כי בשעת המשא ומתן הנשמה באה בתוך האמונה בחינת משא ומתן באמונה ונתחדשה שם. ואחר כך כשנתעוררין מהשנה נתחדש המח באמונה יתרה. נמצא שמנחה שהיא בחינת התעוררות השנה על ידי זה זוכין לאמונה כנ"ל. ועל כן אליהו זכה אז לגלות אמונה בעולם כמו שכתוב שם ה' הוא האלקים. ומחמת שהאמונה היא בחינת זאת ירושלים בתוך הגוים שמתיה וכו' והחיצונים יונקים ממנה, על כן צריך לזהר בה מאד. כי צריך זהירות והתגברות שלא ישאר שקוע שם חס ושלוש שלא יתגברו עליו, מאחר שהם יונקים משם. וזה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה לעולם יהא אדם זהיר בתפלת המנחה, כי אז צריכין זהירות ביותר כנ"ל. ועל כן תקנו סמוך למנחה דוקא שלא להתחיל בשום מלאכה ואכילה סמוך לה פן ישכח להתפלל. כי אז דיקא חששו לזה מאחר שאז דינים שורין. כי החיצונים יונקים מהאמונה כנ"ל. ועל כן גזרו אז גזרות אלו פן ישכח, כי אז צריך זהירות יתרה שלא יתגברו עליו כנ"ל:

ב

המנחה

תפלת

אות א

על פי המאמר וביום הבכורים של רב יהודא הנדואה משתעי בלקוטי תנינא סימן ד עין שם היטב כל המאמר. והיוצא משם בקצור שעל ידי הצדקה מתקנין הפגם של זקני הדור שאינם כראוי. ואזי נכנע מצח הנחש דהינו שרש חכמת הטבע שיניקתו משם. ואזי נשמע קול הקריאה של יום טוב שהיא התגלות הרצון, על ידי שמקשרין לשרש הרצון שהוא מצח הרצון שהיא בחינת הסתלקות משה וכו'. כי נכנע קול שאגות החיות רעות שהם חכמי הטבע וכו' עין שם היטב. ועל ידי התגלות הרצון נעשה יראה. ועל ידי יראה נשפע החסד, ואזי אין צריכין לעשות שום מלאכה ועסק, כי נתקים העולם בחסדו ואזי נתקים ועמדו זרים ורעו צאנכם וכו' עין שם:

וזה בחינת התפלה. כי התפלה היא התגלות הרצון, כי על ידי התפלה שאנו מתפללין אליו יתברך מתגלה שהכל ברצונו יתברך. ונכנע חכמת הטבע, כי התפלה משנה הטבע. כי הטבע מחיב כך והתפלה משנה הטבע כמבאר בדברי רבנו נרו יאיר כמה פעמים. נמצא שהתפלה היא בחינת התגלות הרצון בחינת יום טוב. ועל כן תקנו שלש תפלות ביום כנגד שלשה רגלים שהם התגלות הרצון, כי התפלה היא גם כן התגלות הרצון כנ"ל. כי ידוע ששלשה רגלים פסח שבועות סכות הם כנגד שלשה אבות אברהם יצחק ויעקב. וכן שלש תפלות הם גם כן כנגד שלשה אבות, כי אברהם תקן שחרית יצחק תקן מנחה וכו'. כי שלש התפלות הם בבחינת שלשה רגלים שהם התגלות הרצון כנ"ל. ועל כן עקר התפלה כשיש עת רצון, כמו שכתוב ואני תפילתי לך ה' עת רצון. כי עת רצון הוא בחינת התגלות מצח הרצון כמובא. ואזי יש כח להתפלה, והתפלה מקבלת על ידי התגלות מצח הרצון שרש הרצון. כי עקר בלבול התפלה ומחשבות זרות שבתפלה, הם באים מחיות רעות שהם כנגד חיות קדושות, שהם אריה שור נשר שהם בחינת שלש תפלות כמובא. וכנגדם כלב חמור נץ, שהם חיות רעות הדורסים וטורפים שהם כנגד שלש תפלות שמבלבלין את התפלה במחשבות זרות. ואלו המחשבות זרות שהם בחינת חיות רעות הנ"ל הם החיות רעות המבארין במאמר הנ"ל שהם חכמי הטבע שכופרין ברצון כמבאר שם עין שם. כי עקר המחשבות זרות שבתפלה הם על ידי קלקול האמונה כמבאר היטב בדברי רבנו נרו יאיר. נמצא שמחשבות זרות נמשכין רק מן החיות רעות שהם חכמי הטבע שכופרין ברצון שזהו הפך התפלה. כי עקר התפלה על ידי אמונה שמאמין שהכל ברצונו כנ"ל, ומחשבות זרות שהם כנגד התפלה הם על ידי החיות רעות חכמי הטבע כנ"ל, שהם כנגד האמונה וכופרין ברצון כנ"ל. נמצא, שהכל בחינה אחת דהיינו חיות רעות מחשבות זרות שבתפלה הם הם החיות רעות המבארין במאמר הנ"ל שהם חכמי הטבע כנ"ל. אבל כשנתגלה שרש הרצון מצח הרצון ואז נכנעין חיות רעות חכמי הטבע כמבאר שם, ועל כן אז הוא עת רצון ונתקבלין אז כל התפלות והבקשות, על ידי שהתפלות הם אז כראוי בלי תערבת מחשבות זרות הפוגמים בתפלה. כי זה ידוע שכשהתפלה זכה בלי מחשבות זרות אזי נתקבלת בודאי ועולה לרצון לפניו יתברך:

אף-על-פי שגם תפלת הצדיק שהיא זכה לגמרי. לפעמים אין נעשה בקשתו כמו שאיתא בזהר הקדוש זמנין דשמע וזמנין דלא שמע אף על פי כן תפלת הצדיק עושה רשם בודאי ומקבלת לרצון בודאי. רק שאף על פי כן אין ה' יתברך עושה בקשתו. ובאמת אין אנו מבינים דרכי ה':

ועל-כן עקר התפלה לכוון העת רצון, דהיינו כשנתגלה מצח הרצון. ואז נכנעין החיות רעות חכמי הטבע ונכנעין מחשבות זרות שבתפלה ואז התפלה צחה ונקיה וזכה בשלמות ואז היא מקבלת לרצון לפניו כנ"ל. וזהו שאמר רבי חנינא בן דוסא אם שגורה תפילתי בפי יודע אני שהוא מקבל ואם לאו יודע אני שהוא מטרף. מטרף דיקא, בחינת חיות רעות הדורסים וטורפים שהם מתגברים כנגד התפלה כנ"ל. וכמו שפרש רש"י

מטרף לשון טורפין תפלתו בפניו. כי רבי חנינא בן דוסא היה מבין בתפלתו שהיתה זכה בודאי בלי שום תערבת מחשבות זרות. ועל כן בעת שהיה מרגיש שיש התגברות חיות רעות מחשבות זרות, וזה היה יודע על ידי שלא היתה תפלתו שגורה בפיו והדברים מרצים ונאמרים מפיו כסדר כמו שפרש רש"י שם. אבל כשיש איזה בלבול אין התפלה שגורה בפה. ועל כן היה רבי חנינא בן דוסא מבין כשלא היתה תפלתו שגורה בפיו כראוי שבודאי יש התגברות החיות רעות חס ושלוש שהם כנגד התפלה. כי גם הצדיק הגדול יש לו מלחמה בתפלתו לפי בחינתו בדקות גדול. וזהו אם שגורה תפלתי בפי ואין לי שום עכוב ומניעה בהתפלה, וזה מורה שמתגלה מצח הרצון ונכנעין חיות רעות שהם כנגד התפלה, אזי יודע אני שהוא מקבל. כי כשנתגלה מצח הרצון אזי היא עת רצון, ואזי התפלה מקבלת. ואם לאו, שאין התפלה שגורה בפיו, זה מורה שאין עת רצון חס ושלוש, ומתגברים חיות רעות הדורסים וטורפים. וזהו יודע אני שהוא מטרף, מטרף דיקא כנ"ל. ועל כן צריכין לתן צדקה קדם התפלה, כדי להכניע מצח הנחש, שהוא כנגד מצח הרצון. ואזי נתגלה מצח הרצון, ואז הוא עת רצון, ואז התפלה מקבלת. כמו שכתוב ואני תפלתי לך ה' עת רצון כנ"ל. וזהו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה על חסידים הראשונים שהיו שוהין שעה אחת קדם שמתפללין ושעה אחת בתפלתם וכו' והקשו מלאכתן מתי נעשית וכו'. ותרצו מתוך שחסידיהם היו תורתן משתמרת ומלאכתן מתברכת. הינו על פי המאמר הנ"ל. פרוש כי על ידי שהיו חסידים והיו שוהין כל כך בתפלתם כדי להתפלל כראוי, ועל ידי זה בעצמו מלאכתן מתברכת מאליה ואין צריכין לעשות שום מלאכה ועסק. כי התפלה היא התגלות הרצון, ועל ידי התגלות הרצון נעשה יראה, ועל ידי היראה נשפע חסד. ואז אין צריכין לעשות שום עסק, כי נתקים ועמדו זרים ורעו צאנכם וכו' כמבאר שם עין שם. נמצא שאלו החסידים על ידי זה בעצמו שהיו מתפללים כראוי, על ידי זה בעצמו מלאכתן מתברכת מאליה. כי אין צריכין לעשות שום מלאכה, כי נתקים ועמדו זרים וכו' כנ"ל. ועל כן התפלה נקראת יראה, כי על ידי התפלה שהיא התגלות הרצון נעשה יראה:

אות ב

והנה היוצא לנו שהאדם צריך לכוון בתפלתו שיוכל לעורר ולגלות מצח הרצון שרש הרצון כדי שיהיה עת רצון שתתקבל תפלתו. כי על ידי התגלות שרש הרצון, על ידי זה יוכל לכוון בתפלתו ולהתגבר על החיות רעות שהם בחינת חכמי הטבע הכופרים ברצון שמהם באים מחשבות זרות כנ"ל. וביותר צריך לזהר ולהתגבר בתפלת המנחה, כי בשעתא

דמנחה דינא תקיפא שלטא, ומהשתלשלות הדינים משם אחיזת הסטרא אחרא כמובא. ועל כן אלו החיות רעות חכמי הטבע הנ"ל שהם מן הסטרא אחרא מתגברים ביותר חס ושלוש בעת שליטת הדינים חס ושלוש, דהינו במנחה, כי משם אחיזתם כנ"ל. כי אלו החיות רעות חכמי הטבע שכופרים ברצון הם בבחינת רגז שהוא הפך הרצון. בחינת קצר ימים שבע רגז, כמבאר היטב במאמר הנ"ל עין שם. כי הם בחינת רגז, כי אחיזתם מרגז ודינים חס ושלוש כנ"ל. ועל כן נקראים בשם חיות רעות הדורסים וטורפים על ידי התגברות הרגז שבהם. נמצא שבמנחה שאז דינא תקיפא שלטא, אז צריך התגברות יותר נגד החיות רעות כנ"ל שהם חכמי הטבע שהם בחינת רגז כנ"ל. גם עקר יניקת החיות רעות הוא ממצח הנחש שהוא שרש חכמת הטבע כמבאר שם. ומצח הנחש יונק מזקני הדור ממאריכי ימים שבדור כשאינם כתקוננו, דהינו כשאינם מוסיפים קדשה ודעת בכל יום ויום שהם מזקנינים. כי האדם צריך להוסיף קדשה ודעת בכל יום ויום שבא אחר כך. ומי שפוגם ימיו שהוא מאריך ומזקין, מאלו זקני הדור יונק מצח הנחש כמבאר שם היטב:

וכאשר נסתכל נמצא שעקר יניקת מצח הנחש שיונק מזקני הדור הוא עקר בשעת מנחה שהיא לעת פנות היום, ואז היום עולה למעלה. ומי שהוסיף קדשה ודעת באותו היום אשרי לו. אבל כשעולה למעלה היום של המאריכי ימים הנזכרים לעיל שאינם כראוי שלא הוסיפו קדשה ודעת באותו היום ופגמו את היום, מזה מתגבר מצח הנחש חס ושלוש שהוא בחינת רגז. נמצא שעקר יניקת מצח הנחש מזקני הדור הנ"ל הוא במנחה שאז פנה היום שלהם בחשך ופגם בלי קדשה ומזה הוא יניקתם כנ"ל. ואפשר מחמת זה בעצמו דינא תקיפא שלטא במנחה. מחמת שאז היום פנה, ואזי עולין כמה ימים פגומים של זקני הדור הנ"ל ומזה מתגברים דינים חס ושלוש. הינו שיונק מצח הנחש מאלו הימים פגומים כנ"ל שהוא בחינת רגז הפך הרצון כנ"ל. ועל כן במנחה שליטת הדינים בחינת רגז. על כן צריכין להתגבר ביותר בתפלת המנחה לכוון בה מאד, להתגבר על החיות רעות הנזכרות לעיל שמתגברין אז כנזכר לעיל. והעקר לראות לעורר ולגלות אז דיקא בחינת מצח הרצון שהוא בחינת עת רצון. כי עקר התגלות מצח הרצון עת רצון הוא במנחה של שבת שאז היתה הסתלקות משה כמובא. ועל כן צריכין גם בחל במנחה להמשיך קדשה של שבת לימי החל לעורר ולגלות במנחה דיקא של חל את העת רצון כמו בשבת. כדי להמתיק הדין הקשה בחינת הרגז שמתעורר במנחה כנ"ל. ומניה וביה אבא ליזיל ביה נרגא. דהינו שבמנחה דיקא שאז מתעורר דין קשה ורגז חס ושלוש, אז דוקא נמתק הדין והרגז על ידי העת רצון שממשיכין משבת לימי החל כנ"ל. אך לזה צריכין צדקה כדי להכניע מצח הנחש. כמבאר היטב במאמר הנ"ל. ועתה נכוון ומתקן מאד תמיהת הפוסקים שתמהו למה קראו תפלה זו דיקא בשם מנחה הלא גם בבקר הקריבו מנחה, כמובא במגן אברהם (סימן רלב). והשתא ניחא שפיר כי בודאי ראוי ויפה לקרות תפלה זו בשם מנחה, על פי דברי רבנו זכרוננו לברכה במאמר הנ"ל. כי עקר תקון תפלה זו הוא על ידי צדקה, שעל ידה נתתקן פגם זקני הדור. ואזי נכנע מצח הנחש שיניקתו משם. ואזי נתגלה הרצון

כנ"ל. ועל כן נקראת בשם מנחה שהיא בחינת צדקה, בחינת מגישי מנחה בצדקה. כמו שכתב רבנו שם עין שם כי ביותר צריכין לצדקה בשעת תפלה. זו כנ"ל:

אות ג

וזה שהביא שם רבנו זכרונו לברכה מה שאמר יעקב לעשו ולקחת מנחתי מידי וכו' עין שם. כי עשו הוא זהמת הנחש, בחינת מצח הנחש הנזכר לעיל. והוא כנגד יעקב שהוא בחינת רצון בחינת פנים כמו שכתוב מבקשי פניך יעקב סלה. ופנים הוא בחינת רצון כמו שכתוב ישא ה' פניו אליך וכמו שכתב רבנו במאמר הנ"ל. ועקר יניקת עשו הוא מיצחק שהוא בחינת תפלת המנחה, כי יצחק תקן מנחה. כי אחיזת מצח הנחש הוא מבחינת מנחה שהוא בחינת דינים כנ"ל. והתגברותו חס ושלוש כשיש זקני הדור שאינם כתקוננו. שעל ידי זה מתעורר הדין של מנחה שהוא בחינת יצחק הנ"ל. כי אף על פי שיצחק הוא בחינת דין שבקדשה, אף על פי כן זה מבאר שכשיש פגם חס ושלוש מתעורר הדין שבקדשה. ומשם מתגברין שאר הדינים, כי כלם נאחזים ומקבלין מדין שבקדשה. וזה בחינת ויהי כי זקן יצחק, הינו כשמתעורר חס ושלוש הדין של יצחק על ידי זקני הדור הנזכרים לעיל שזה בחינת התעוררות הדינים של מנחה כנ"ל, אזי ויקרא לעשו וכו'. הינו שאזי חס ושלוש מחיב הדין הקדוש לתן יניקה לעשו שהוא מצח הנחש מפגם זקני הדור הנזכרים לעיל. כי יניקת מצח הנחש מזקני הדור כנ"ל, אך ה' יתברך ברחמיו מודיע זאת ליעקב שהוא הצדיק שהוא בחינת רצון כנ"ל, ומזרזו שיקדים לפיס הדין על ידי הצדקה שיתן לאכל לעניים שבהם נאחזים הדינים כמובא. ומי שנותן להם צדקה ומאכילן בזה מפיס הדין. וזהו שמזרזת השכינה בחינת רבקה את יעקב לילך אל הצאן שהם צאן קדשים, דהינו ישראל קדושים, ולקח מהם שני גדיי עזים לעשות אותם מטעמים ליצחק שהוא בחינת הדין דהינו לקבל מהם צדקה לתן לעניים שהם מאנין תבירין שנאחזין בהם הדינים. שעל ידי הצדקה שנותנין להם מפיסין הדין של יצחק. ואזי על ידי הצדקה נכנע מצח הנחש שיניקתו מזקני הדור כנ"ל. וזה שהתמיה יצחק כשאמר לו יעקב כי הקרה ה' אלקיך לפני ותמה ואמר הקל קול יעקב וכו'. כי בודאי היה פלא גדול בעיני יצחק, כי עשו היה רוצה עתה לינק ולהתגבר חס ושלוש כנגד הרצון. כי הוא בחינת מצח הנחש שהוא חכמת הטבע כנ"ל. ועכשו הוא שומע ההפך ממש, דהינו כי הקרה ה' אלקיך וכו', שתולה כל הסבות והמארעות בה' יתברך. על כן אמר שבודאי הוא קול יעקב, שהוא בחינת רצון, שמאמין שהכל רק על ידי רצון ה' יתברך, ואין שום מקרה וסבה על פי טבע חס ושלוש. ועל כן

מאחר שנמתק הדין של יצחק ונתגבר יעקב שהוא בחינת רצון, אזי קבל הברכות. וזהו שברכו ויתן לך האלקים מטל השמים וכו', הינו שברכו שיהיה שופע עלינו חסדו הגדול עד שלא נצטרך לשום עסק ומלאכה. וזה יעבדוך עמים בחינת ועמדו זרים ורעו צאנכם וכו'. כי על ידי שנכנע מצח הנחש בחינת עשו ונתגלה הרצון, על ידי זה נשפע החסד, ואז נתקיים ועמדו זרים וכו'. שזהו בחינת ויתן לך האלקים מטל השמים וכו' ורב דגן ותירש, הינו רב השפעת החסד בלי מעשה ידינו כלל, רק יעבדוך עמים וכו' כנ"ל. ומה שהזכיר אלקים ויתן לך האלקים. כי החסד צריך לקבל על ידי היראה שנעשה על ידי הרצון כמבאר שם. ואלקים בחינת יראה כמו שכתוב את האלקים אני ירא:

אות ד

ועל-כן אחר כך כשבא יעקב כנגד עשו אמר לו ולקחת מנחתי וכו', רמז לו שהוא נותן בחינת צדקה בחינת ונוגשיך צדקה שהיא בחינת מנחה כמבאר כל זה במאמר הנ"ל עין שם. וכל זה היה לתקן ולהכניע יניקת עשו שיונק מבחינת מנחה בחינת יצחק כנ"ל. על כן הוא נותן בחינת צדקה לתקן זאת כנ"ל:

אות ה

וזה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה לעולם יהא אדם זהיר בתפלת המנחה שכן אליהו לא נענה אלא במנחה שנאמר וכו'. כי אליהו רצה אז להכניע עובדי עבודה זרה שבימיו. ועקר העבודה זרה שלהם היתה עבודת כוכבים ומזלות. כי תלו הכל במערכת השמים, על כן היו עובדים עבודתם להמשיך כחותם למטה. נמצא שאליהו היה צריך להכניע חכמת הטבע שתולה כל הסבות במערכת השמים. ולגלות כי ה' הוא האלקים, שכל הסבות על ידי רצונו יתברך לבד. ועל כן אלו שעמדו כנגד אליהו היו מתגברים ומתחזקים עד עלות המנחה, כי סברו שעל ידי מנחה יהיה להם יניקה והתגברות חס ושלוש כנ"ל. אך אליהו היה ממתיק הדין של מנחה. ועל כן התגבר עליהם דיקא במנחה. כי כשמתיקין הדין של מנחה נעשה אז בחינת עת רצון כנ"ל. ועל כן ויהי כעלות המנחה אז דיקא ויגש אליהו

וכו'. והתפלל וגלה הרצון על ידי האות והמופת הגדול שעשה אז. ואז ענו ואמרו כלם ה' הוא האלקים וכו', שהכל על ידי ה' יתברך לבד על ידי רצונו יתברך. כי ה' הוא האלקים השליט ומושל ומנהיג הכל ברצונו. וכל זה היה עושה אליהו במנחה דיקא על ידי שהיה יכל להמתיק הדין של מנחה להפכו לעת רצון כמו בשבת. וזה נעשה על ידי הצדקה שהיא בחינת ואת הערבים צויתי לכלכלך כמבאר היטב שם. ואליהו שזכה לבחינה זו, כי באליהו נאמר פסוק זה ואת הערבים צויתי לכלכלך סמוך לאותו מעשה הנ"ל. כי אחר מעשה זה שהיה נסתר והעורבים כלכלוהו הלך להראות אל אחאב, ואז הכניע עובדי הבעל הנזכרים לעיל. על כן היה כח באליהו להמתיק הדין של מנחה להפכו לרצון כנ"ל, על ידי בחינת ואת הערבים צויתי וכו'. כי מניה וביה אבא ליזיל ביה נרגא. ומאחר שזכה להפך את אכזריות העורב לרחמים לכלכל אותו, על ידי זה היה בו כח גם כן להמתיק הדין של מנחה להפכו לרצון עד שהכל הודו ואמרו ה' הוא האלקים

ג

המנחה

תפלת

אות א

זמן מנחה אחר שש שעות על פי מה שכתב רבנו זכרונו לברכה במאמר ויהי נא פי שנים ברוחך אלי (סימן סו), שיש בחינת חרון אף, וצריך להמתיק ולברר העשן של החרון אף שיהיה נעשה ממנו בחינת רוח אוירי, והוא בחינת רוחו של משיח. וקדם שבא לבחינת הידים הוא בחינת קדם ההויה, ועקר ההויה כשבא בחינת הרוח לתוך בחינת הידים. ובתחלה שתי הידים אחד, ואז הוא בחינת קדם הבריאה. וצריך להוציא מכח אל הפעל לפתח ולחתך בחינת הידים שיהיה יד ימין ויד שמאל. וזה בחינת הבריאה, בחינת מוציא מכח אל הפעל. והם בחינת שתי הרוחות בחינת פי שנים הנזכרים לעיל, רוח דלעלא ורוח דלתתא. בחינת שני יודין יוד בראש ויוד בסוף שבשני השמות 'יאקדונקי', ובאמצע שש אותיות בחינת פתח, בחינת פותח את ידיך יודיך. שעל ידי הוא"ו בחינת הפתח נפתחין ונחתכין הידים בחינת היודין הנ"ל. ואז הוא בחינת הבריאה. בחינת מוציא מכח אל הפעל וכו' עין שם כל זה היטב:

וזהו בחינת סדר היום. כי בלילה בחשך בנפל תרדמה על אנשים ומארי דדינין אתערו, זהו בחינת חרון אף. וצריך לברר החרון אף דהינו העשן בבחינת עלה עשן באפו. וזה נעשה על ידי בחינת עשן הקרבנות שהיה עולה בלילה להכניע ולבסס כל מארי דינין כמובא. הינו לברר ולתקן עשן החרון אף הנ"ל על ידי עשן הקרבנות. ועל כן היה העשן יוצא לצפון כמובא, ששם כל בעלי הדין והכעס. כמו שכתוב (ירמיה א) מצפון תפתח הרעה, בחינת כעס כמו שכתוב (קהלת יא) והסר כעס מלבך והעבר רעה מבשרך. ועל ידי זה נמשך שפע פרנסה בבחינת (איוב לז) מצפון זהב יאתה, כי כשנמתק הכעס שבבחינת סטרא דצפון, נמשך משם עשירות ופרנסה. וכמו שכתב רבנו שם במאמר הנ"ל עין שם היטב. ואזי נתתקן ונתברר העשן של החרון אף ונעשה ממנו רוח אוירי דקדשה, בחינת רוחו של משיח כנ"ל. וזהו בחינת רוח צפון המנשבת בכנור של דוד בחצות. שזהו בחינת התגלות מלכות משיח, שהיא מלכות דוד שנתגלה בחצות כמובא. ועל כן הוא רוח צפונית. כי נתגלה מצפון דיקא מהתבררות העשן והכעס שבצפון כנ"ל. אך בחצות הוא התחלת ההתגלות בחינת רוחו של משיח. אבל עדין הוא לילה וחשך כי עדין לא בא לבחינת ההויה לבחינת הידים עד אור היום, שאז נתגלה הרוח הנ"ל בבחינת הידים שהם בחינת יהי אור ויהי אור יד ימין ויד שמאל. כי בתחלה נאמר (בראשית א) והארץ היתה תהו ובהו וחשך, זה בחינת כעס ודין בחינת חרון אף הנ"ל. ומשם דיקא נתברר רוחו של משיח, וזה בחינת ורוח אלקים מרחפת וכו' דא רוחו של משיח (זהר הקדוש ויחי דף רמ). שנמשך מהתבררות החשך והעשן הנ"ל. ואחר כך ויאמר אלקים יהי אור ויהי אור, זה בחינת שתי הידים כמובא. הינו שנמשך זה הרוח לתוך בחינת הידים. ואז עקר ההויה בחינת יהי אור. וזהו וירא אלקים את האור כי טוב ועמד וגנזו לעתיד לבא, כי לא יתגלה זה האור עד ביאת המשיח ועולם הבא, כי זה האור הוא בחינת רוחו של משיח כנ"ל. וזהו ויבדל אלקים בין האור ובין החשך ויקרא אלקים לאור יום וכו'. זהו בחינת שאחר כך הוציא מכח אל הפעל ונתגלן בחינת שתי הרוחות שהם בחינת שתי היודין תחלת המחשבה וסוף המעשה. שהם בחינת יום ולילה כידוע. ומתחלה היו מערבין כי בתחלה הם אחד, ואחר כך נבדלין ונפתחין כנ"ל. עין בהמאמר הנ"ל היטב. ואזי הוא עקר הבריאה כנ"ל. ואזי נאמר ויהי ערב ויהי בקר וכו'. כי אזי הוא עקר התחלת הבריאה (ונתגלן הימים) [והתגלות הידים] על ידי בחינת ויבדל. דהינו שהוציא מכח אל הפעל כנ"ל. נמצא שבאור היום שאזי הוא בחינת יהי אור ויהי אור אז נתגלה בחינת רוחו של משיח בבחינת הידים כנ"ל. ועל כן מניחין אז תפלין ששם נתגלה מלכות משיח בבחינת קשר של תפלין כמובא. וזה בחינת תפלין של ראש ושל יד שהם בחינת ימין ושמאל בחינת הידים שתי היודין הנזכרים לעיל. ועקר התפלין בשעת קריאת שמע ותפלה. כי קריאת שמע היא ד דאחד שהוא בחינת מלכות משיח וגם תפלה היא גם כן בחינת מלכות משיח כמו שכתב רבנו זכרוננו לברכה (בסימן ב) כי עקר כלי זין של משיח היא התפלה. והנה באור היום בשחרית כל זמן שאין מתחיל להתגלות בחינת הלילה שהיא בחינת סוף המעשה בחינת יוד בסוף. עדין היא בחינת קדם

שמוציאין מכח אל הפעל. וצריכין להוציא מכח אל הפעל לגלות בחינת הלילה. וזהו בחינת תפלת המנחה אחר חצות, ונמשכת כל שש שעות אחרונות, כי אחר חצות משינטו צללי ערב צריכין לגלות בחינת הלילה בבחינת מוציא מכח אל הפעל בבחינת התפתחות הידים כנ"ל. וזהו תפלת המנחה שהיא באמצע היום בין שחרית לערבית בין יום ללילה, בין בחינת שתי היודין הנזכרים לעיל. והיא בבחינת פתח שהיא בחינת שש אותיות שבין שתי היודין כנ"ל. ועל כן זמנה כל שש שעות, כי על ידי תפלת המנחה מוציאין מכח אל הפעל. ונתגלה בחינת יום ולילה בחינת שתי היודין הנ"ל. ועל כן אז דינא תקיפא שלטא, כי עקר התעוררות הדינים היא בשעת שמוציאין מכח אל הפעל שאז הם מקטרגין. כמו בשעת הבריאה שאמרו מה אנוש וכו'. וגם מתעוררין לינק גם כן חס ושלוש מן הקדשה מאחר שהקדשה נשתלשלה ונמשכת למטה כידוע. וזה בחינת מה שכתב שם רבנו במאמר הנ"ל שאחיזת הסטרא אחרא מנפילת חתוך ופתיחות הידים הנ"ל, בבחינת והמה מידך נגזרו עין שם. הינו שאחיזתם מבחינת פתח הנ"ל מבחינת מוציא מכח אל הפעל כנ"ל. ועל כן מתעוררים בשעת מנחה כנ"ל ועל כן אין קריאת שמע במנחה רק בשחרית וערבית. כי עקר בחינת רוחו של משיח שכלול פי שנים שתי היודין כנ"ל. הוא רק בבחינת שחרית וערבית יום ולילה שהם בחינת שתי היודין הנזכרים לעיל. והם בחינת הקריאת שמע שבשחרית וערבית שהיא ד דאחד כנ"ל בחינת קצו של ד שהיא יוד. הינו שתי היודין הנזכרים לעיל. אבל במנחה אין צריכין רק להוציא מכח אל הפעל בבחינת פתח, בחינת פותח את ידיך כנ"ל. וזה נעשה רק על ידי תפלה שהיא בחינת פתח. בבחינת אדני שפתי תפתח. כי התפלה היא בחינת פותח את ידיך ומשביע וכו'. שאנו מבקשין ומתפללין שיפתח את ידו וישביענו מרצונו יתברך. ועל כן במנחה צריכין רק לתפלה כנ"ל:

אות ב

וזה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה לעולם יהא אדם זהיר בתפלת המנחה. שכן אליהו לא נענה אלא במנחה וכו'. כי אליהו היה צריך להכניע אז התגברות הסטרא אחרא ועובדי עבודה זרה. ועל כן התפלל מנחה דיקא, כי עקר אחיזתם משם כנ"ל, בבחינת והמה מידך נגזרו כנ"ל. ועל כן התגבר אליהו והתפלל מנחה כתקונו, כדי להכניעם בשרשם. ועל כן דיקא בשעת מנחה הכניעם כנ"ל. וזה נעשה על ידי אליהו דיקא, כי פי שנים הנזכרים לעיל נמשכין מבחינת אליהו, כמו שכתוב ויהי נא פי שנים ברוחך וכו' שנאמר באליהו. כי על ידו נתגלה בחינת מלכות המשיח. ועל כן אליהו ממנה לבשר גאלה העתידה, לגלות מלכות משיח. ועל כן אליהו

דיקא נזהר בתפלת המנחה ונענה, כי מנחה היא בחינת מוציא מכח אל הפעל. שזהו עקר ההתגלות הידים והיודין הנזכרים לעיל, שהם בחינת משיח שיבוא במהרה בימינו אמן:

כי מנחה היא בבחינת ראש השנה שהוא בריאת העולם. כי יצחק תקן תפלת המנחה. ועל כן אז דינא שלטא שהיא בחינת יצחק. והיא בחינת ראש השנה שהוא בחינת גבורות יצחק. ובראש השנה נברא [העולם]. נמצא שמנחה היא בחינת הבריאה. בחינת מוציא מכח אל הפעל כנ"ל:

תפלת המנחה ד

אות א

ענין תפלת המנחה שהזהירו עליו רבותינו זכרונם לברכה ביותר. כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה לעולם יהא אדם זהיר בתפלת המנחה וכו'. וכן הזהירו שלא להתחיל שום דבר סמוך למנחה. כמו שאמרו במשנה לא ישב אדם לפני הספר סמוך למנחה עד שיתפלל. ולא יכנס אדם למרחץ וכו':

על פי המאמר ויאמר ה' אל משה בא אל פרעה כי אני הכבדתי את לבו וכו' (בסימן סד בלקוטי א) עין שם כל המאמר כלו והבן שם היטב. כי הם דברים עמקים ונפלאים מאד:

והכלל שכל החכמות והקשיות והכפירות והבלבולים שאין עליהם תשובה כלם הם באים מבחינת חלל הפנוי שמשם צמצם ה' יתברך כביכול אלקותו בשביל בריאת העולם. כי בלא זה לא היה אפשר לברא את העולם כי היה הכל אחד. ועל כן מאחר שאלו החקירות והקשיות באים מבחינה הזאת דהינו מבחינת חלל הפנוי שמשם צמצם את אלקותו יתברך כביכול, על כן בודאי אי אפשר בשום אופן להבין אלו החקירות ולתרץ אלו הקשיות. כי אם כן אם יבין אותם החקירות ויתרץ אלו הקשיות, אם כן ימצא שם גם כן את ה' יתברך. ובאמת אי אפשר למצא שם באלו החקירות והקשיות שבאים מחלל הפנוי את ה' יתברך. כי משם

הינו מבחינת חלל הפנוי צמצם את אלקותו יתברך כביכול בשביל בריאת העולם. כי בלא זה לא היה אפשר להיות בריאת העולם, כי הכל היה אין סוף כנ"ל. ועל כן על אלו החקירות נאמר כל באיה לא ישבון. כי אסור לכנס באלו החקירות כלל, כי בודאי לא יבינם בשום אופן, ולא ימצא עליהם תרוץ בשום אופן. כי אי אפשר למצא שם את ה' יתברך כנ"ל רק צריכים לסמך על אמונה לבד, להאמין בה' יתברך באמונה שלמה בלי שום חקירות כלל. כי באמת לאמתו בודאי נמצא שם ה' יתברך גם כן אפלו בבחינת חלל הפנוי. כי בודאי אין שום דבר בלעדי חיותו יתברך. רק שאי אפשר להבין זאת בשום אופן עד לעתיד לבא. שאז יבינו בחינת הצמצום של חלל הפנוי, איך שצמצם כביכול את זיו אלקותו משם ואף על פי כן הוא יתברך נמצא שם. אבל בעולם הזה אי אפשר להבין זאת כלל, רק צריכים לסמך רק על אמונה לבד. ובשביל זה נקראים ישראל עבריים על שיש להם אמונה וכו' עין שם. רק הצדיק הגדול מאד בחינת משה יכול לכנס לשם וכו'. והוא צריך דוקא לכנס לשם להעלות משם את כל הנשמות שנפלו לשם וכו'. הינו על ידי הנגון שמזמר זה הצדיק הגדול מאד בחינת משה הוא מעלה אותם משם. בחינת אז ישיר משה וכו' בחינת תבואי תשורי מראש אמנה וכו'. עין שם כל זה היטב:

וזה בחינת תפלת המנחה שהיא לעת ערב בשעת פנות היום, ואז דינא תקיפא שלטא כמו שאיתא בזהר הקדוש. כי בכל יום ויום הוא בחינת בריאת העולם, כמו שכתוב ובטובו מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית. כי בכל יום ויום נברא בריאה מיחדת. וכל יום ויום הוא בחינת מדה בפני עצמו שהם בחינת בריאת העולם בחינת התגלות הימים והמדות. כמבאר במאמר הנ"ל. ועקר התגלות הבריאה שהם התגלות הימים והמדות היה על ידי בחינת חלל הפנוי שהוא בחינת הצמצום וכו' כנ"ל. ועל כן בכל יום ויום קדם שיוצא זה היום ונכנס היום שלאחריו, צריך שיהיה כמו בשעת בריאת העולם. דהינו שמתחדש בחינת הצמצום של החלל הפנוי שעל ידי זה נתגלה בחינת היום השני שהוא בחינת בריאה חדשה. כי בכל יום ויום מתחדש הבריאה, כמו שכתוב ובטובו מחדש בכל יום וכו' כנ"ל. ועל כן בכל יום ויום הלילה קודמת להיום, כמו שכתוב ויהי ערב ויהי בקר וכו'. וזה בחינת בריאת העולם ברישא חשוכא והדר נהורא. כי הצמצום של חלל הפנוי זה בחינת לילה וחשך בחינת הסתלקות האור. ועל כן הלילה קודמת ליום כנ"ל, כי בהכרח שיהיה הצמצום קדם הבריאה שהוא התגלות האור של הימים והמדות, כי בלא זה אי אפשר לברא את העולם כנ"ל. וזה בחינת כיתרון האור מן החשך, כי עקר התגלות האור הוא מן החשך שהיא בחינת הצמצום כנ"ל. בחינת ברישא חשוכא והדר נהורא כנ"ל. כי בהכרח שיהיה מקדם הצמצום שהוא בחינת חשך בחינת הסתלקות האור בחינת חלל הפנוי כדי שיהיה מקום לברא את העולם כנ"ל. וזה בחינת מעוט הירח על ידי הקטרוג אי אפשר לשני מלכים להשתמש בכתר אחד. כי אור האין סוף זה בחינת שמש, בחינת כי שמש ומגן ה'. והעולם בכללו זה בחינת ירח שהוא בחינת מלכות. כי בחינת מלכות מנהיג את כלליות הבריאה. וזה בחינת קטרוג הירח אי אפשר לשני מלכים להשתמש בכתר אחד. ואמר לה ה' יתברך לכי ומעטי את

עצמך. זה בחינת צמצום האור, כדי שיהיה מקום לבריאת העולם שהנהגתו הוא על ידי בחינת ירח בחינת מלכות וכו' כנ"ל:

אות ב

ועל-כן בכל יום ויום לאחר חצות היום שאז מתחיל החמה להתמעט אורה, כי עד חצות היום החמה הולכת ומאירה בכל פעם ביותר עד שבחצות היום החמה בתקפה. ואז אחר חצות מתחיל החמה להתמעט ולהתצמצם אורה כדי שלא יתפשט אורה יותר מדאי. כי בהכרח שיתמעט אורה ויתצמצם בשביל בריאת העולם. הינו כדי לחדש הבריאה של יום שלאחריו שאי אפשר שיתגלה ויתחדש הבריאה של היום שלאחריו כי אם על ידי הצמצום האור כנ"ל. והצמצום הוא תקף הדין כידוע, כי כל הכפירות וכל הקשיות של המחקרים והפילוסופים והכופרים כלם באים משם מבחינת חלל הפנוי כנ"ל במאמר הנ"ל. וכל זמן שיש עבודה זרה בעולם דהינו כפירות ואפיקורסות, חרון אף בעולם. כי כל הטוב והחסד הוא אור ה' יתברך, כמו שכתוב טוב ה' לכל. ומי שמסלק ממנו אור ה' יתברך חס ושלוש על ידי חקירות וקשיות, מסלק מעצמו כל הטוב ודינים שורין עליו. ועל כן אז בשעתא דצלותא דמנחה, שהיא אחר חצות היום שהיא בחינת הצמצום של החלל הפנוי, על כן אז דינא תקיפא שלטא כנ"ל. על כן תקנו חכמינו זכרונם לברכה אז את תפלת המנחה. והזהירו מאד עליה להתחזק ולהתאמץ להתפלל אותה בכונה ולא יעבר זמנה. כי תפלה הוא בחינת אמונה כמו שכתב רבנו זכרוננו לברכה בכמה מקומות. כמו שכתוב ויהי ידיו אמונה ותרגומו פרישן בצלו. כי שם בבחינת חלל הפנוי אסור לחקר שם בדעתו כלל רק לסמך על אמונה לבד כנ"ל. כי על ידי אמונה מאמינים שגם שם בבחינת חלל הפנוי, גם שם נמצא הוא יתברך כביכול, רק שאי אפשר להבין זאת בשכל כלל כנ"ל. ועל כן בתפלת המנחה אין שם קריאת שמע רק תפלה לבד, כי קריאת שמע היא בחינת המשכת המחין כידוע. ועל כן בתפלת המנחה אין שם קריאת שמע, כי שם בבחינת חלל הפנוי אין יכולין לכנס שם בבחינת דעת כלל רק באמונה לבד כנ"ל. ועל כן אין שם רק תפלה לבד, כי קריאת שמע אף על פי שהיא בחינת אמונה היא גם כן בחינת מחין כנ"ל, הינו בחינת אמונה של בחינת אחר הבריאה. הינו בחינת אמונה לבטל החקירות והאפיקורסית השנית שבא ממותרות משבירת הכלים. ואף על פי שגם שם אסור לכנס בחקירות רק לסמך על אמונה, אף על פי כן יש שם בחינת דעת גם כן. ומי שזוכה יכול להבין שם בדעת ושכל. וזה בחינת קריאת שמע שהיא בחינת אמונה והמשכת המחין, כי בבחינת אחר הבריאה יכולין למצא אותו יתברך גם בדעת ושכל עם

האמונה. ועל כן בכל התפלות יש קריאת שמע שהוא בחינת מחין כנ"ל. אבל בתפלת המנחה היא בבחינת חלל הפנוי בחינת הצמצום, ששם אי אפשר לכנס בדעת כלל רק באמונה לבד כנ"ל. על כן אין שם רק תפלה לבד שהיא רק אמונה לבד בלי שום דעת ומחין. כי התפלה היא רק דבקות ובטול ואמונה לבד. כי התפלה היא בחינת למעלה מהטבע למעלה מהבריאה בחינת קדם הבריאה. וכמובן בדברי רבנו זכרוננו לברכה (כי התפלה היא בחינת בריאה בכח והתורה היא בחינת בריאה בפעל), ועל כן בשעת מנחה מתפללין רק תפלה לבד שהיא אמונה ודבקות לבד. ואין מזכירין אז קריאת שמע, כי אז אינו זמן המשכת המחין. כי אז היא בבחינת חלל הפנוי ששם אי אפשר להשיג בשום דעת ומחין כלל, רק באמונה לבד בחינת תפלה לבד וכנ"ל:

אות ג

וזה בחינת מה שבשעת מנחה דינא תקיפא יותר מבלילה עצמה כמובא בכונות. כי באמת עקר הצמצום של חלל הפנוי שהוא בחינת הסתלקות האור כדי שיהיה מקום לבריאת העולם, הוא רק לפי שעה כהרף עין בעת הצמצום לבד. כי תכף כשנתצמצם האור כביכול, תכף ומיד התחיל להתמלאות הצמצום מאורו יתברך. כי תכף ומיד כשהיה בחינת הצמצום של חלל הפנוי, תכף התחיל בריאת העולם דהינו התגלות הימים והמדות כידוע ליודעי חן. נמצא שעקר בחינת הצמצום הוא רק לפי שעה בעת הצמצום לבד כנ"ל. ועל כן עקר בחינת הצמצום של חלל הפנוי הוא רק בשעת המנחה לבד דהינו לפנות ערב, כי אז הוא בחינת הצמצום של האור בשביל הבריאה של יום שלאחריו. אבל תכף כשנעשה לילה ומתחיל היום שלאחריו אף על פי שאז בלילה הוא בחינת צמצום בחינת חשך וכו' כנ"ל, אף על פי כן תכף שנעשה בחינת הצמצום תכף מתחיל להתמלאות ולהתגלות האור בתוכו שהוא התגלות הבריאה של הימים והמדות כנ"ל. ועל כן תכף בלילה אף על פי שאז היא בחינת צמצום כנ"ל, אף על פי כן אז תכף התחיל להתגלות הבריאה שבתוך הצמצום, כי אז מתחיל היום שלאחריו. ועל כן אומרים קריאת שמע בתפלת ערבית, כי מתחילין להמשיך בחינת מחין שהוא בחינת אור המדות והימים שמתגלה בתוך הצמצום כנ"ל. וכן אומרים אחר כך קריאת שמע שעל המטה וקמים בחצות ועוסקים בתורה שעל ידי כל זה מתקנים את בחינת המלכות שהיא בחינת כלליות הבריאה. כי ה' יתברך מנהיג את כל הבריאה על ידי בחינת מלכותו אשר בכל משלה. נמצא שבלילה מתקנים את כלליות הבריאה עד שבאור היום אז עקר התגלות האור מתוך החשך, ואז התפלה בשלמות. ואז עקר המשכת המחין על ידי קריאת שמע וכו'. כי

אז ביום עקר התגלות האור. נמצא שבתחלת הלילה תכף כשנחשך היום ונגמר תכלית הצמצום, אז תכף מתחיל המלוי, דהינו להתגלות אור הבריאה כנ"ל. ועל כן עקר הצמצום הנ"ל הוא רק בעת הצמצום, דהינו בעת שמתחיל להתצמצם דהינו לעת פנות היום שהוא בשעת המנחה דיקא. כי תכף כשנגמר להתצמצם דהינו בעת חשכת לילה שאז הוא תכלית הצמצום, אז תכף מתחיל להתגלות האור מתוך החשך. כי תכף מתחיל להמשיך בחינת הבריאה של אותו היום כנ"ל. וזה בחינת בין השמשות כהרף עין זה נכנס וזה יוצא ואי אפשר לעמד עליו, כי עקר בחינת הצמצום של חלל הפנוי זה בחינת בין השמשות שהוא בין יום ליום, שאז צריך שיהיה בחינת צמצום בשביל התגלות הבריאה של יום השני. אבל הוא רק כהרף עין, כי הוא רק לשעה קלה. כי הסתלקות האור בשביל הצמצום של חלל הפנוי הוא רק כהרף עין בשביל שיהיה מקום לבריאה. ותכף ומיד שנעשה הצמצום הוא מתחיל תכף להתמלאות על ידי בחינת אור הימים והמדות שנמשך מהאור אין סוף כביכול ונתגלה בתוך החלל הפנוי כידוע למבין. וזהו 'ואי אפשר לעמד עליו', כי בודאי אי אפשר לעמד על זה ולהשיג זאת. כי זאת הבחינה של החלל הפנוי אי אפשר להשיג כלל עד לעתיד כנ"ל:

אות ד

וזה בחינת קדוש החדש שנתקשה בו משה. כי זה בחינת מלוי הלבנה, כי מעוט הירח זה בחינת צמצום הנ"ל בחינת לכו ומעטי את עצמך מחמת שאי אפשר לשני מלכים להשתמש בכתר אחד. כי לא יהיה מקום לבריאה כלל וכנ"ל. ועל כן תכף כשמגיע הירח לתכלית המעוט אזי תכף היא מתחלת להתמלאות, כי עקר הצמצום הוא כהרף עין וכנ"ל. ועל כן נתקשה משה בסוד קדוש החדש, כי הוא בחינת סוד חלל הפנוי של בחינת הצמצום שאי אפשר לשום אדם להשיגו, רק בחינת משה. וגם הוא נתקשה בו עד שגלה לו ה' יתברך החדש הזה כמו שפרש רש"י. ועל כן גלה לו זה הסוד של קדוש החדש עם דמדומי חמה דהינו בין השמשות, כמו שפרש רש"י שם שהראהו לבנה בחדושה עם חשכה. כי קדוש החדש דהינו מלוי הלבנה מפגימתה זה בחינת בין השמשות כשמגיע לתכלית המעוט והצמצום אז מתחלת להתמלאות וכו' כנ"ל:

אות ה

וזה בחינת ירידה שקדם העליה, והירידה היא תכלית העליה. כי כשאדם עולה מדרגא לדרגא זה בחינת בריאה חדשה. כי נתחדש ממש בבחינת תתחדש כנשר נעורכי , ונעשה בריה חדשה ממש בבחינת אני היום ילדתיך הנאמר על האדם כשנעשה בר מצוה או בכל עת שהוא מקדש ומטהר עצמו ומקבל על עצמו על עבודתו ביותר שאז נאמר על האדם אני היום ילדתיך. כי נעשה בריאה חדשה ממש. ועל כן קדם שזוכה לזה לעלות מדרגא לדרגא שיהיה נעשה בריה חדשה, קדם לזה צריך שיהיה ירידה שהיא תכלית העליה. כי הירידה היא בחינת הצמצום שצריך שיהיה קדם הבריאה וכנ"ל. וזה בחינת צדיקים תחלתן יסורין וסופן שלווה כי היסורים באים מהצמצום שקדם הבריאה. וזה בחינת כל המניעות והעכובים שיש להאדם קדם שזוכה לעשות איזה מצוה או דבר שבקדשה. כי בכל דבר שבקדשה בוראים עולמות כידוע. ועל כן צריך שיהיה צמצום קדם. וזה בחינת המניעות שקודמין להדבר שבקדשה וכנ"ל:

אות ו

וזה בחינת אין בן דוד בא אלא בהסח הדעת. הסח הדעת זה בחינת הסתלקות האור, כי עקר האור הוא הדעת כמובא במקום אחר , כי כשיבוא משיח אז יתחיל בחינת חדוש העולם כאלו אז נברא העולם מחדש. כי עקר בחינת בריאת העולם כתקונו יהיה רק אז. ועל כן צריך שיהיה מקדם צמצום. וזה בחינת הסח הדעת בחינת צמצום שהוא הסתלקות האור כנ"ל. ותכף שיגיעו לתכלית הצמצום בחינת הסח הדעת, תכף יבא משיח בבחינת כי יראה כי אזלת יד ואפס עצור ועזוב וכו'. הינו בחינת תכלית הצמצום. ואז תכף תתחיל הבריאה מחדש, ויבא משיח במהרה בימינו. אמן:

אות ז

וזה בחינת מה שהעמיד יהושע השמש במלחמת שבעה עממין . כי כל אחיזתם והתגברותם מבחינת חלל הפנוי מבחינת הצמצום הנ"ל. והצמצום הוא בחינת שקיעת החמה בחינת הסתלקות האור כנ"ל. ועל כן העמיד יהושע החמה וגלה לכל העולם כח ישראל שעל ידי אמונתם השלמה הם יכולים לגלות האור מתוך הצמצום. ועל ידי זה הכניע כל המלכים של העובדי כוכבים שאחיזתם היתה מהכפירות של בחינת הצמצום של חלל הפנוי. כי המתיק את הצמצום והעמיד את החמה שלא תשקע ולא אץ לבוא כיום תמים. וגלה לכל באי עולם כי ה' הוא האלקים, גם בתוך הצמצום של חלל הפנוי גם שם ה' יתברך נמצא כנ"ל. וכן משה העמיד את החמה במלחמת עמלק. כמו שכתוב ויהי ידיו אמונה עד בא השמש כמו שדרשו רבותינו זכרונם לברכה . כי עמלק היה כופר גדול כמובא במקום אחר , ועל כן הכניעו על ידי שגלה תקף האמונה עד שהעמיד החמה ונתגלה שגם בתוך הצמצום נמצא ה' יתברך בבחינת ויהי ידיו אמונה עד בא השמש . עד בא השמש דיקא, שגלה תקף האמונה גם בעת ביאת השמש שהוא שעת המנחה, שאז עקר בחינת הצמצום שמשם נמשכת עקר אפיקורסית של בחינת עמלק כנ"ל. ומשה רבנו גלה את תקף האמונה גם שם ועל כן העמיד את החמה בעת שהיתה ראויה לשקע. כי גלה גם שם בבחינת הצמצום בחינת שקיעת החמה, גם שם אור ה' יתברך נמצא ועל ידי זה הכניע את עמלק שהוא בחינת הכפירות והאפיקורסית של בחינת חלל הפנוי כנ"ל:

אות ח

וזה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה לעולם יהא אדם זהיר בתפלת המנחה שכן אליהו לא נענה אלא בתפלת המנחה, ועקר מה שנענה אליהו אז היה התגלות האמונה שהיו ישראל תועים אז מאד אחרי ההבל של עבודה זרה והכפירות. וכל זה נמשך להם על ידי האפיקורסות שנמשך מבחינת חלל הפנוי. ואליהו רצה לבטל זאת ולגלות האמונה. על כן לא נענה אלא בתפלת המנחה, כי אין הדין נמתק אלא בשרשו. ועל כן אז דיקא בשעת המנחה שהיא בחינת הצמצום של חלל הפנוי אז דיקא צריכין להתגבר ולהתאמץ בתפלה לגלות האמונה. כי עקר האמונה צריכין שם בבחינת חלל הפנוי, וכשזוכין שם לאמונה אזי נתבטלין כל מיני כפירות וקשיות וכנ"ל. ועל כן אליהו התגבר דיקא בשעת המנחה לבטל אז דיקא כל מני כפירות וחקירות ולגלות אמונה אז דיקא כי כשנתגלה אמונה בבחינת חלל הפנוי לידע ולהאמין שגם שם ה' יתברך נמצא כנ"ל אזי נתבטלין כל מיני כפירות כנ"ל ועל כן אז בשעת המנחה דיקא נענה אליהו. לגלות אלקותו בעולם ולבטל כל מני עבודה זרה

וכפירות שנמשכין מחלל הפנוי. כי גלה האמונה בעולם שגם שם בחלל הפנוי נמצא ה' יתברך כי לית אתר פנוי מניה. ואזי וירא כל העם ויפלו על פניהם ויאמרו ה' הוא האלקים ה' הוא האלקים. אלקים זה בחינת צמצום ודין, כי גלה האמונה בעולם כי ה' הוא האלקים, כי הצמצום הוא אחדות פשוט עמו יתברך כהוא קמצא דלבושיה מניה וביה, כי כלו חד. וזה בחינת ה' הוא האלקים כי כלא חד רק שאי אפשר להבין זאת עד לעתיד. וזה בחינת וירא כל העם ויפלו על פניהם, שראו ששם בבחינת חלל הפנוי צריכין לבחינת נפילת אפים שהוא בחינת הסתלקות הדעת. כי פנים זה בחינת מחין כידוע. הינו ששם בבחינת חלל הפנוי צריכין לסלק את הדעת שהוא בחינת פנים, רק לסמך על אמונה לבד. כי באמת גם שם בחלל הפנוי גם שם נמצא הוא יתברך. כי ה' הוא האלקים כנ"ל. וזה שכפלו שתי פעמים ה' הוא האלקים, לבטל ולשבר כל מיני כפירות הנזכרים לעיל במאמר הנ"ל. דהינו כפירות הבאים ממותרות וכו'. וכפירות הבאים מחלל הפנוי. וכנגד זה כפלו ואמרו שתי פעמים ה' הוא האלקים ה' הוא האלקים

אות ט

ועל-כן הזהירו רבותינו זכרונם לברכה מאד על תפלת המנחה. ואסרו שלא להתחיל שום דבר קדם מנחה יותר מבשאר תפלות כמובא בשלחן ערוך. כי אז בשעתא דמנחה צריכין התגברות גדול לגלות אז האמונה על ידי התפלה שהיא בחינת אמונה כנ"ל. מחמת שאז הוא בחינת הצמצום של החלל הפנוי שמשם עקר הכפירות והאפיקורסות שהם הפך התפלה שהיא בחינת אמונה. על כן צריכים אז במנחה התגברות גדול לתפלה. והתפלה הזאת של מנחה יקרה מאד כנ"ל. כי זה הוא העקר לגלות האמונה בתוך בחינת הצמצום בבחינת החלל הפנוי לגלות כי גם שם נמצא אלקותו רק שאי אפשר להבין זאת בשכל כנ"ל רק באמונה לבד כי ה' הוא האלקים וכו' כנ"ל:

אות י

וזה בחינת מנחה של שבת שאז רעוא דרעוין אשתכח כמו שאיתא בזהר הקדוש תא חזי ביומי דחל בשעתא דמנחה וכו'. כי שבת הוא בחינת עולם הבא שהוא יום שכלו שבת. ואז בעולם הבא שהוא בחינת שבת יתגלה זה השכל של בחינת החלל הפנוי שהוא בחינת מנחה של ששת ימי המעשה כנ"ל. ואז כשנתגלה זה השכל של הצמצום של בחינת חלל הפנוי, אז נתבטל כל הדינין שבעולם שכלם באים מבחינת זה הצמצום הנ"ל. ועל כן בשבת במנחה אז דיקא נמתקין כל הדינים ורעוא דרעוין אשתכח. כי אז בשבת הוא בחינת התנוצצות עולם הבא שאז יתגלה השכל של החלל הפנוי שהוא בחינת מנחה. ואז נמתקין כל הדינין בשרשן כנ"ל ונתגלה רעוא דרעוין. כי כל מה שזוכין לאמונה ולבטל כפירות ואפיקורסית. כמו כן זוכין לבחינת רצון. כמובא בדברי רבנו במקום אחר שעל ידי אמונה זוכין לרצון שהוא למעלה מחכמה עין שם, ועל כן בשבת במנחה שזוכין לבטל האפיקורסות הגדולה שבכל האפיקורסית דהינו הכפירות הבאים מבחינת חלל הפנוי כנ"ל. על כן אז זוכין לבחינת רעוא דרעוין רצון שברצונות. כי זאת האמונה הנ"ל של בחינת חלל הפנוי שמאמינים שגם שם נמצא אלקותו יתברך הוא בחינת ראש אמונה. דהינו אמונה העליונה ועל כן זוכין על ידי זה לרצון העליון בחינת רצון שברצונות כנ"ל:

אות יא

ועל-כן אז נסתלק משה בשבת במנחה ברצון שברצונות כי משה זכה לזה מחמת שגם בחייו זכה לבחינת ראש אמונה כנ"ל. כי רק משה יכול לכנס לשם וכו' כנ"ל. ועל כן זכה להסתלק ברצון שברצונות בשבת במנחה. כי זה זוכין על ידי ראש אמונה הנ"ל על ידי שמכניעין ומשברין הכפירות הבאים מבחינת חלל הפנוי כנ"ל שעל ידי זה זוכין לבחינת רצון שברצונות כנ"ל:

אות יב

וזה בחינת כל השומר שבת כהלכתו אפלו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו. כי כל עבודה זרה של הדורות הראשונים כלם היו על ידי שנפלו בכפירות ואפיקורסות הזאת של בחינת חלל הפנוי. כי היו חכמים

גדולים מאד ורצו לכנס בחכמתם בחקירות האלו. ושם אי אפשר לעמד על ידי חקירות ושכל ועל ידי זה נפלו לכפירות. ועל ידי שבת זוכין לאמונה, כי שבת מורה על חדוש העולם כמובא במקום אחר. כי שבת הוא בחינת עולם הבא שאז יתגלה זה השכל כנ"ל. ועל כן מי ששומר שבת כהלכתו זוכה לטעם מעין עולם הבא. וזוכה לאמונה שלמה, בחינת ראש אמנה הנ"ל. כי זאת האמונה מתגלה בשבת שהוא מעין עולם הבא. ועל כן בשבת מתגלה ומתעורר שיר שהוא ראש לכל השירים. בחינת שיר השירים אשר לשלמה, למלך שהשלום שלו שהוא בחינת שבת שלום כידוע. כי שיר השירים שיר שהוא ראש לכל השירים זה בחינת תשורי מראש אמנה כנ"ל במאמר הנ"ל. שעל ידו מבטלין האפיקורסות של חלל הפנוי כנ"ל, וזה מתגלה בשבת דיקא כנ"ל. ועל כן על ידי שמירת שבת אפלו עובד עבודה זרה כדור אנוש, שנפלו בכפירות האלו של בחינת חלל הפנוי הנ"ל מוחלין לו. כי על ידי שבת נכנעין ונופלין כל הכפירות האלו ומתקנין אותם. כי מגלין על ידי שבת שהוא ראש אמנה בחינת שיר השירים וכו' כנ"ל שגם שם ה' יתברך נמצא. רק שעכשו אי אפשר להבין זאת עד לעתיד בעת קבול השכר ליום שכלו שבת כנ"ל:

שיך לעיל וזה בחינת קדוש החדש וכו' כנ"ל. נמצא שקדוש החדש דהינו מלוי הלבנה מפגימתה בעת שהיא בתכלית המעוט זה בחינת תפלת המנחה שמגלין האמונה שהיא בחינת תפלה בעת המנחה דיקא בבחינת חלל הפנוי וכו' כנ"ל

אות יג

והתגלות האמונה הזאת היא על ידי שיר ונגון כמבאר במאמר הנ"ל. וזה בחינת מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה במשנה פעם אחת נשתהו העדים לבוא ונתקלקלו הלויים בשיר התקינו שלא יהיו מקבלין עדות החדש אלא עד המנחה וכו'. כי על ידי שנשתהו העדים מלבוא ולא זכו לקדוש החדש כראוי, על ידי זה נתקלקלו הלויים בשיר, בשיר דיקא, כי עקר התגלות האמונה של בחינת חלל הפנוי שזהו בחינת קדוש החדש הוא על ידי השיר כנ"ל, בחינת תשורי מראש אמנה כנ"ל. ועל כן הלויים דיקא היו מנצחים בשיר, כי הלויים הם מסטרא דדינא כידוע, שזהו בחינת שעתא דמנחה בחינת צמצום של חלל הפנוי ששם צריכים שיר כדי לגלות האמונה גם שם כנ"ל. ועל כן על ידי שנשתהו העדים ולא זכו לקדוש החדש כראוי בזמנו, על ידי זה נתקלקלו הלויים בשיר דיקא כנ"ל. ועל כן התקינו שלא יהיו מקבלין עדות החדש אלא עד המנחה, כי עקר בחינת קדוש החדש הוא בבחינת מנחה שהיא בחינת התגלות האמונה

אות יד

וזה שנוהגין להרבות בתפלה ביותר בערב ראש חדש במנחה שעושין אז יום כפור קטן ומרבים בתפלה מאד. כי אז צריכין לזכות לראש חדש, שהוא בחינת מלוי הלבנה בחינת קדוש החדש שזה זוכין רק על ידי ראש אמונה הנ"ל. וזה צריכין לגלות דיקא בשעת מנחה שאז היא בחינת הצמצום של חלל הפנוי כנ"ל. ועל כן אז מרבים בתפלה כדי לזכות לגלות האמונה וכו' כנ"ל. שעל ידי זה עקר בחינת קדוש החדש על ידי בחינת תפלת המנחה כנ"ל. ואז מתודין ועושין תשובה על העוונות ומתפללין שה' יתברך יכפר להם, וקורין אותו יום הכפורים קטן. כי העוונות הם בחינת כפירות, כי כלם באים על ידי היצר הרע שהוא נקרא אל אחר כפירות כמובא במקום אחר. וכן מבאר בהא"ב של רבנו זכרונו לברכה (אות א אמונה סימן כב) וזה לשונו הפשע מכניס כפירה לאדם. ועל כן אז במנחה של ערב ראש חדש מתודין על העוונות ומבקשין שה' יתברך יכפר להם העוונות כדי להכניע כל מיני כפירות שעקרים באים מהצמצום של חלל הפנוי, ולזכות לראש אמונה הנ"ל שזה זוכין על ידי תפלת המנחה דיקא כשהיא בכונה כראוי כנ"ל. ועל ידי זה זוכין לראש חדש בחינת קדוש החדש בחינת מלוי הלבנה וכו' כנ"ל:

תפלת המנחה ה

אות א

ענין תפלת מנחה על פי מה שכתב רבנו זכרונו לברכה בלקוטי תנינא סימן כב לענין ענוה שבענין הכנעה וענוה טועין העולם הרבה. כי כמה אנו

מתיגעין בתפלה לצאת ממחין דקטנות למחין דגדלות. ואם כן בודאי אין זה מדת ענוה כמו שסוברין העולם וכו' :

וזה בחינת תפלת המנחה. כי עקר עבודת האדם לצאת ממחין דקטנות למחין דגדלות, כי עקר עבודת האדם הוא לשבר ולהכניע היצר הרע ותאוותיו. וזה ידוע שכל כח היצר הרע והתאוות כלם נמשכין מבחינת מחין דקטנות שמשם אחיזת כל הדינין שמשם עקר כח היצר הרע כמבאר בדברי רבנו זכרוננו לברכה כמה פעמים. על כן אמרו רבותינו זכרונם לברכה אין אדם עובר עברה אלא אם כן נכנס בו רוח שטות. כי כל העברות והפגמים הם על ידי הסתלקות הדעת שנמשך ממחין דקטנות. וכן מבאר בהתורה תקעו תוכחה (בלקוטי תנינא סימן ח) בתחלתו, שעקר תאות נאוף שהוא כלל כל התאוות נמשך ממחין דקטנות עין שם :

נמצא, שעקר עבודת האדם לצאת ממחין דקטנות למחין דגדלות, כי כמו שהאדם הולך וגדל בגשמיות שבתחלה כשנולד הוא קטן מאד וגם אין לו שום דעת ואחר כך הולך ונתגדל מעט מעט בימי היניקה עד שבסוף ימי היניקה יש לו איזה דעת של קטנות, ואחר כך הולך וגדל יותר עד אשר מגיע לבן חמש ואז יש לו דעת ללמד מקרא כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה בן חמש למקרא, ואחר כך הולך וגדול יותר ודעתו נגדל יותר וכו'. כמו כן צריך האדם בעבודת ה' להתיגע בעבודתו יתברך תמיד עד שיזכה לצאת בכל פעם מבחינת מחין דקטנות למחין דגדלות על ידי שישבר כל התאוות והמדות רעות שהם בחינת מחין דקטנות ויעסק בעבודתו יתברך. שעל ידי זה יזכה לדעת אותו יתברך בבחינת מחין דגדלות. וזה עקר עבודת האדם כל ימי חייו. וכן מובן ומבאר בכתבי האר"י ז"ל. וזה בחינת תפלת המנחה שהיא גבוהה מאד ורבותינו זכרונם לברכה הזהירו עליה ביותר, כי בשחרית הוא בחינת מחין דגדלות, ובלילה היא בחינת מחין דקטנות שהיא בחינת חשכת לילה שנמשך מקטנות הדעת, כמבאר במקום אחר שאור וחשך הם בחינת דעת וסכלות שהם בחינת מחין דגדלות ומחין דקטנות, כי מחין דקטנות הם בחינת סכלות בחינת חשך נגד מחין דגדלות שהוא עקר הדעת בחינת אור יום, כי יום ולילה הם בחינת המאור הגדול והמאור הקטן כמו שכתוב את המאור הגדול לממשלת היום ואת המאור הקטן וכו'. הינו בחינת גדלות וקטנות בחינת מחין דגדלות ומחין דקטנות כנ"ל. וכל הדינים נמשכין מבחינת מחין דקטנות שהוא חשך כנ"ל, ומשם עקר אחיזת היצר הרע וכל התאוות ומדות רעות כנ"ל. ועל כן תכף אחר חצות היום שמתחיל היום לערב כי ינטו צללי ערב, אזי תכף מתחיל שרש אחיזת מחין דקטנות. ושם עקר ההמתקה, כי עקר המתקת מחין דקטנות שמשם אחיזת כל הדינים והיצר הרע כנ"ל, עקר המתקתם הוא דיקא כשזוכין להמתיקם בשרש תחלת אחיזתם. כי אין הדין נמתק אלא בשרשו. וזה בחינת תפלת המנחה שהזהירו רבותינו זכרונם לברכה עליה מאד. ואזי עקר המתקת הדינים, כמבאר בזהר הקדוש שבמנחה דינא תקיפא שלטא. וצריכין להתיגע מאד במנחה להמתיק הדינים יותר מבתפלת ערבית, אף על פי שעקר הדינים שליטתם בלילה יותר, אף על פי כן בזמן המנחה עקר

העבודה ביותר להמתיקם אז דיקא. כי דיקא, בזמן המנחה שעדין היום גדול רק שכבר התחיל היום לערב להיות נוטה אל הלילה, אז דיקא עקר ההמתקה. כי עקר המתקת הדינים שהם בחינת מחין דקטנות עקר המתקתם הוא דיקא בתחלת שרש אחיזתם שהוא אחר חצות היום שאז הוא זמן תפלת המנחה שאז מתחיל שרש אחיזת מחין דקטנות מחמת שמתחיל היום לערב. ואז דיקא צריכין להתיגע להמתיקם על ידי תפלת המנחה בכונת הלב:

וזה בחינת מנחה גדולה ומנחה קטנה, רמז שמנחה כלול מגדלות וקטנות. כי עדין הוא יום שהוא בחינת מחין דגדלות ואף על פי כן כבר התחילו להתעורר בחינת מחין דקטנות שהיא בחינת לילה. ואזי עקר ההמתקה, כי עקר המתקת הדינים שהם בחינת מחין דקטנות עקר המתקתם בשלמות הוא כשזוכין להמתיקם בשרשם העליון ששם כל המחין דגדלות וקטנות כלולים יחד. כי עקר בחינת מחין דקטנות וגדלות הוא למטה, בבחינת שש קצוות, אבל למעלה מעלה בשרש העליון של המחין, שם אין שיד גדלות וקטנות כלל ומשם עקר ההמתקה בשלמות. וכמובן בדברי רבנו זכרונו לברכה בהתורה חדי רבי שמעון (בסימן סא) שיש המתקה שממתיקין כל דין בשרשו בשכל הפרטי השיך לו, אבל עקר ההמתקה היא כשזוכין להמתיק הדינים על ידי שכל הכולל שהוא שרש העליון של המחין. ושם כל המחין כלולים יחד כל המחין דגדלות וקטנות, כי שם כלא חד, ומשם עקר ההמתקה בשלמות, וזה בחינת תפלת המנחה שצריכין אז להמתיק המחין דקטנות בעת שמתחילין להתעורר אחר חצות היום, כדי להמתיק בתחלת אחיזתם. ואזי עקר ההמתקה מבחינת שרש העליון של המחין שהוא למעלה מכל המחין ששם בשרשם כלולים כל המחין יחד דגדלות וקטנות כנ"ל. וזה השכל העליון שהוא למעלה מכל המחין אי אפשר להעולם להבינו ולהשיגו, כי אם מי שזוכה אליו. ושם עקר הענוה, בחינת במקום גדלתו שם אתה מוצא ענותנותו כי הענוה שהיא לפי דעתנו בחינת קטנות שהוא קטן בעיני עצמו והגדלות כלא חד. כי במקום גדלתו שם דיקא אתה מוצא הענוה. וזה באמת אי אפשר להבין ולהשיג כי אם מי שזוכה לזה אשרי לו. וזה עקר שלמות הענוה באמת שזכה לזה משה רבנו עליו השלום, שהיה יכול לכתב על עצמו כל גדלת שבחו וכתב על עצמו והאיש משה ענו מאד, ואף על פי כן היה ענו באמת כי נכלל באין ששם הגדלה והענוה כלא חד בחינת במקום גדלתו אתה מוצא ענותנותו כנ"ל. ועל כן באמת לאו כל אדם זוכה לענוה, כי ענוה גדולה מכלם כמו שאמרו רבותינו זכרונו לברכה. וזה שכתב רבנו זכרונו לברכה במאמר זה שאנו עוסקין בו, שבענין הענוה טועין העולם הרבה. כי בודאי אין הענוה להיות במחין דקטנות חס ושלום וכו' כנ"ל. כי עקר הענוה כשזוכין להיות בתכלית מחין דגדלות, ואזי דיקא יהיה בתכלית הענוה והבטול בבחינת במקום גדלתו שם אתה מוצא ענותנותו כנ"ל. ואזי דיקא זוכה להמתיק כל הדינים שבעולם הנאחזין במחין דקטנות. כי עקר המתקתם משם דיקא, שהוא בחינת ענוה אמתית ששם גדלות וקטנות כלול יחד שאי אפשר לנו להשיג ולהבין זה כלל וכנ"ל. ועל כן עקר ההמתקה של מנחה צריכין להמשיך מבחינת מנחה של שבת שאז

רעוא דרעוין אשתכח . שאז הוא הסתלקות משה שזה בחינת רצון העליון
בחינת אין סוף ששם שרש העליון של כל המחין ששם כלולים כל המחין
דגדלות וקטנות ושם עקר המתקתם כנ"ל:

אות ב

וזה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה לעולם יהא אדם זהיר בתפלת
המנחה שכן אליהו לא נענה אלא במנחה שנאמר ויהי כעלות המנחה וכו'.
כי עקר הכנעת העבודה זרה והכפירות שהוא עקר היצר הרע שנקרא אל
אחר, עקר הכנעתו על ידי ההמתקה שזוכין להמתיק בבחינת תפלת
המנחה מי שזוכה לזה אשרי לו. כי עקר אחיזת היצר הרע והכפירות הם
דיקא משרש התחלת אחיזת המחין דקטנות שהוא אחר חצות היום בזמן
המנחה כנ"ל. כי שרש אחיזת המחין דקטנות נמשכין מתחלת הצמצום
כידוע. כי הצמצום הוא בחינת הסתלקות הדעת ומשם שרש אחיזת מחין
דקטנות שמשם עקר אחיזת הסטרא אחרא והכפירות. כי תחלת
הצמצום אי אפשר להשיג בשום שכל וכמבאר זה במקום אחר. ומי
שרוצה לכנס בחקירות כאלו הנמשכין מתחלת הצמצום של חלל הפנוי,
הוא בא לכפירות גדולות חס ושלום רחמנא לצלן. כי תחלת הצמצום אי
אפשר להשיג בשכל רק באמונה לבד כמבאר במקום אחר. וזה בחינת
וירא העם כי בשש משה בא שש, בא שש דיקא. דהינו בזמן התחלת תפלת
מנחה שאז התחלת שרש מחין דקטנות שנמשך מתחלת הצמצום, ומי
שנכנס לחקירות הנמשכין משם נופל לכפירות גדולות כנ"ל. ועל כן אז
דיקא עשו הערב רב את העגל וכפרו בה' יתברך ובמשה מחמת שלא רצו
להתחזק שם באמונה ולהתגבר להמתיק הדין על ידי תפלת המנחה רק
נכנסו להחקירות והכפירות הנמשכין משם. ועל כן אז דיקא עשו מה
שעשו. וכל זה היה מחמת שמשה לא היה ביניהם אז כמו שכתוב כי זה
משה האיש לא ידענו מה היה לו, כל הכפירות הנמשכין משם אין מי
שימתיקם כי אם משה דיקא שהוא ענו בתכלית הענוה כנ"ל. ועל כן
אליהו שהיה צריך להכניע תקף התגברות עבודה זרה של הבעל שהתגבר
אז בימי אחאב לא נענה כי אם בתפלת המנחה דיקא. כי דיקא על ידי
תפלת המנחה זכה להמשיך ההמתקה משרש העליון של המחין ששם כל
המחין דגדלות וקטנות כלולים יחד כנ"ל. שמשם דיקא ההמתקה בשעת
המנחה כנ"ל. שעל ידי זה דיקא נמתק ונתבטל העבודה זרה והכפירות
הנמשכין מתחלת הצמצום וכנ"ל. ועל כן אז כשנענה כתיב וירא כל העם
ויפלו על פניהם ויאמרו ה' הוא האלקים ה' הוא האלקים. ה' הוא
האלקים דיקא, כי ה' הוא בחינת מחין דגדלות ואלקים הוא בחינת מחין
דקטנות כידוע בכתבי האר"י ז"ל, הינו שכל המחין דגדלות ודקטנות

כלא חד. כי ה' הוא האלקים. ועל ידי זה דיקא מכניעין תקף העבודה זרה שהתגברה בימי אחאב שנמשך מהערב רב שרצו להתגבר אז דיקא כנ"ל. כמו שכתוב כי בשש משה כי בא שש כנ"ל. כי עקר המתקתה על ידי הצדיק האמת כמו משה ואליהו שיכולין לעלות לשרש העליון של המחין שהוא בחינת אין בחינת תכלית הענוה ששם הגדלות והקטנות כלא חד בחינת ה' הוא האלקים וכנ"ל:

אות ג

ועל-כן עקר קבלת התענית הוא בזמן מנחה. כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה כל תענית שלא קבלו עליו במנחה אינו תענית, כי כל התעניות הם בשביל תשובה, ועקר התשובה זוכין על ידי הצדיק האמת שהוא בחינת משה שיכול להמשיך ההמתקה של בחינת תפלת המנחה. כי כל החטאים נמשכין מהיצר הרע שכל כחו ואחיזתו ממחין דקטנות כנ"ל. ועל כן עקר התשובה שהוא תקון כל החטאים נמשך על ידי ההמתקה של תפלת המנחה שאז עקר ההמתקה של כל המחין דקטנות על ידי שרשם העליון ששם גדלות וקטנות כלא חד כנ"ל:

אות ד

וזה בחינת עד שיפוח היום ונסו הצללים וכו', שפרושו על ענין הפגמים והחטאים שחטאו ישראל במדבר אחר כל הגדלה והטובות שזכו שם, כמבאר בפרוש רש"י שם. וזה בחינת איכה תרעה איכה תרביץ בצהרים, בצהרים דיקא, כי עקר אחיזת הסטרא אחרא הוא מבחינת צהרים בחינת עד שיפוח היום. שאז תכף בצהרים בעת התגברות אור השמש שהוא בחצות היום, אז תכף מתחיל המעוט. כי אז תכף מתחיל החמה להיות נוטה למערב למקום שקיעתה. ואז דיקא עקר אחיזת הסטרא אחרא בתחלת אחיזת מחין דקטנות שהוא בהתחלת עריבת היום שמתחיל תכף בחצות היום. כי תכף באותה הרגע של חצות היום מתחיל תכף החמה להיות נוטה להעריב ולהחשיך. שאז היא בחינת מחין דקטנות שהיא בחינת חשכת לילה כנ"ל. ועקר שרש אחיזת חשכת לילה שהוא שרש מחין דקטנות עקר שרשו מתחלת עריבת היום שהוא ברגע

של חצות היום ושם עקר המתקת הדינים. כי עקר ההמתקה בתחלת אחיזתם דיקא כנ"ל. וכשאין זוכין להמתיקם שם, משם עקר אחיזת הסטרא אחרא. ועל זה צועק הפסוק איכה תרעה איכה תרביץ בצהרים דיקא כנ"ל. וזה בחינת עד שיפוח היום דיקא, כי משם עקר אחיזתם כנ"ל. ועל כן שם דיקא צריכין להתגבר להמתיק הדינים בשרשם שזהו בחינת תפלת המנחה שנקראת בפסוק תפלת הצהרים, כמו שכתוב ערב ובקר וצהרים אשיחה ואהמה וכו':

אות ה

וזה הענין הוא בכל אדם בענין כלליות עבודתו כל ימי חייו. כי שחרית מרמז על התחלת עבודת האדם את ה' יתברך. ועל פי רב בתחלה כשמתחיל לעבד את ה' יתברך הולך לו כסדר ומתפלל ולומד ועוסק בעבודת ה'. וזה בחינת שחרית שהוא בחינת חסד. ואז הוא כל סדר התפלה באריכות, קרבנות ופסוקי דזמרה וקריאת שמע ותפלה וציצית ותפלין וכו'. זה רמז על התחלת עבודת האדם שאז הוא בחינת חסד והולך לו הכל כסדר ומרבה בעבודת ה' כל אחד לפי בחינתו. אבל על פי רב אחר כך נופל מעבודתו ומתחיל ה' יתברך לנסות אותו ומתגרה בו הבעל דבר כידוע לכל מי שרוצה לכנס בעבודתו יתברך, ואזי עקר הנסיון של האדם. וזה בחינת צהרים בחינת עד שיפוח היום שנאמר על כלל ישראל שזכו לכל הגאלות והטובות שזכו במעמד הר סיני וכו'. ואחר כך כשהתגבר עליהם הבעל דבר נכשלו במה שנכשלו. וכן הוא בכל אדם לפי בחינתו. ואז צריכין התחזקות גדול מאד מאד בלי שעור וערך ומספר להתחזק בכל פעם בעבודתו יתברך ולבלי לפל משום דבר שבעולם. כמבאר בדברי רבנו זכרונו לברכה כמה פעמים. והעקר שצריך להתגבר כנגד בחינת המחין דקטנות שהם מתגברין על כל אדם. כי מה שבא על האדם מחשבות של פחיתות וקטנות על ידי עצם פשעיו, אף על פי שעשה באמת מה שעשה, אף על פי כן על פי רב אלו המחשבות הם תחבולות היצר הרע ואין זה ענוה כלל. רק הוא מבחינת מחין דקטנות שרוצין להתגבר עליו להפילו בדעתו חס ושלום, כאלו אין לו תקוה חס ושלום. או למנעו מאיזה תפלה בכונה ושמחה וכיוצא בזה. ועל זה הזהיר רבנו זכרונו לברכה לבל יטעה האדם עצמו כמבאר לעיל. כי האדם צריך לדעת שה' יתברך גדול מאד ולגדלתו אין חקר, ואין אנו יודעים כלל. וכמבאר שיחה זאת מרבנו זכרונו לברכה בספר ספורי מעשיות בסופו. ובאמת שיחה זאת אי אפשר לבארה בכתב, רק מי שזכה לשמעה יכול להבין איזה רמזים משם. אבל הכלל שאין שום אדם יודע כלל גדלתו יתברך ורחמנותו עד אין סוף. ועל כן כל אחד אפלו אם נפל למקום שנפל אף על

פי כן לעצם גדלתו ורחמנותו יתברך, יש ענין שיכול להתהפך הכל לגמרי מרע לטוב, ועוונות יתהפכו לזכיות. כמו שאמר רבנו זכרונו לברכה בפרוש:

אות ו

ועל-כן צריך האדם להתחזק מאד מאד בבחינת עת הצהרים דהינו באמצע ימיו, בפרט אחר שעברו רב שנותיו שאז הוא בבחינת אחר חצות היום בערך ימי חייו. ועל פי רב אז דיקא מתגבר הבעל דבר ביותר ויותר. כי בודאי עקר העבודה צריכין להתחיל בימי הנעורים דיקא, כי טוב לגבר כי ישא על בנעוריו וינקותא כלילא כורדא. וכמו שכתב רבנו זכרונו לברכה (בהא"ב הישן אות ת תשובה סימן עג) שיום אחד שהאדם עובד את ה' יתברך בימי נעוריו יקר יותר מכמה שנים בעת זקנתו. וכן שמעתי מרבנו זכרונו לברכה כמה פעמים שהעקר הוא לקרב לה' יתברך בני הנעורים דיקא, כי הזקנים קשה להשיבם מהנערים. וכמבאר בספר הא"ב (החדש אות ת תשובה סימן ד), וכמו שמבאר בהתורה תעיתי כשה אבד (בסימן רו) עין שם. אבל אפלו מי שזכה להתחיל בעבודת ה' בימי נעוריו, אף על פי כן כשמגיע לאמצע ימיו ורוצה להגיע למה שצריך להגיע, על פי רב מתגבר הבעל דבר ומתפשט מאד מאד למנעו מדרך החיים חס ושלום. ומכל שכן מי שלא התחיל כלל בימי הנעורים שאז בודאי כשבא עליו איזה הרהורי תשובה כשרואה שעברו רב שנותיו וצריכין לחשב על סופו ותכליתו וכו'. שאזי תכף מתגבר עליו הבעל דבר מאד מאד ומתפשט כנגדו מאד, ואינו רוצה להניחו לצאת מתאוותיו ורשתיו אשר נלכד בהם. ועל זה צועק הפסוק הגידה לי שאהבה נפשי איכה תרעה איכה תרביץ בצהרים. בצהרים דיקא, שהוא בחינת זמן המנחה שהוא אחר חצות היום, שהוא בכלליות ימי האדם אחר שעברו רב שנותיו. ועל כן צריכין ישועה ורחמים רבים. ועל זאת יתפלל כל חסיד בימי נעוריו שה' יתברך יעזרהו לאחרית טוב שלא יפל מעבודתו לעולם, וגם עד זקנה ושיבה אלקים אל יעזבנו. וכמו שבקש דוד המלך עליו השלום על זה אל תשליכני לעת זקנה ככלות כחי אל תעזבני. כי לפעמים האדם נופל לעת זקנותו, כמו שכתב רבנו זכרונו לברכה בספר הא"ב (אות נ נפילה סימן א), ועל כן צריכין להרבות בתפלה בימי הנעורים שלא יפל לעולם מעבודתו יתברך, ובפרט כשכבר הימים באים והגיע לאמצע ימיו ומתחיל היום לערב שמתחילין להתקרב ימי קצו וסופו, שאז צריך להסתכל מאד מאד על אחריתו וסופו בהאיך אנפין יעול קדם מלכא. כי אז צריך התגברות ביותר ויותר, כי אז הוא בחינת צהרים בחינת זמן המנחה. כי ימי חיי האדם הם בחינת יום, ומיתתו והסתלקותו הוא בחינת לילה וחשך. כמו

שכתוב עד אשר לא תחשך השמש. ועל כן אחר חצי ימיו הוא בבחינת זמן המנחה, שאז צריכין להתחזק ולהתגבר ביותר ויותר להמתיק הדינים שהוא בחינת היצר הרע, ולקשר עצמו היטב לצדיקי הדור האמתיים שהם בחינת משה. שהם דיקא יכולין להמתיק הדין של זמן המנחה בשרשו העליון כנ"ל. שעל ידי זה נתבטל כל הדינים וכל כח היצר הרע וזוכין לתשובה שלמה. ועל כן קבלת התענית שהוא בחינת תשובה הוא בתפלת מנחה דיקא כנ"ל:

אות ז

וזה בחינת ראש השנה. כי מנחה היא בחינת פחד יצחק, כי יצחק תקן תפלת המנחה. וזה בחינת ראש השנה שהוא בחינת פחד יצחק כידוע. וזה בחינת שני ימים של ראש השנה שהם בחינת דינא קשיא ודינא רפיא, זה בחינת מנחה גדולה ומנחה קטנה, כי בזמן מנחה גדולה הוא בחינת דינא קשיא מחמת שאז התחלת שרש הדין של תחלת הצמצום שמשם עקר התגברותם, כי עקר התגברותם היא מההתחלה כנ"ל. ועל כן אז צריכין להמשיך ההמתקה ממקום גבוה יותר. ועל כן נקרא מנחה גדולה. אבל אחר כך היא בחינת מנחה קטנה, כי אחר שנתרחק הצמצום והדין מן ההתחלה, שם אין להם כח להטעות כל כך. כי עקר הטעות שלהם בהתחלה דיקא, מחמת שזה אי אפשר להשיג בשום שכל כנ"ל. ועל כן אז נקרא מנחה קטנה, כי המשכת המחין להמתיק הדין הוא כפי הדין, וכשהדין גדול יותר צריך להמשיך מח גדול יותר להמתיקו. וכן כשהדין נקטן אין צריכין להמשיך כי אם מח קטן מזה להמתיקו. וזה בחינת שני ימים של ראש השנה. כי ביום ראשון הוא דינא קשיא, מחמת שאז הוא בחינת תחלת הצמצום. ואז צריכין להמשיך מחין גדולים מאד מאד להמתיק הדינים אז. ועקר ההמתקה מבחינת שרש העליון ששם כל המחין דגדלות וקטנות כלולים יחד. כי בראש השנה נכלל יחד חמה ולבנה שהם המאור הגדול והמאור הקטן. כי זכרון אחד עולה לכאן ולכאן, כי הוא ראש השנה וראש חדש שהם בחינת חמה ולבנה כידוע. וביום שני הוא דינא רפיא, מחמת שכבר נתרחק מההתחלה. ואז אין צריכין להמשיך מחין גבוהים כל כך. ובאמת שני ימים של ראש השנה כיומא אריכתא הן, כי כלו חד. כי עקר ההמתקה בשני הימים הכל נמשך משרש העליון ששם כלו חד. שם נכלל יחד שני ימים של ראש השנה שהם בחינת מנחה גדולה ומנחה קטנה גדלות וקטנות. כי כלא חד. ואז בראש השנה הוא יום ראשון של עשרת ימי תשובה. כי עקר התחלת התשובה נמשך מבחינת ההמתקה הנזכרת לעיל, שהוא בחינת ההמתקה של מנחה שהיא בחינת ההמתקה של ראש השנה כנ"ל. ועקר התשובה של עשרת

ימי תשובה נגמר ביום הכפורים שהוא יום תענית יום מחילה וסליחה. נמצא, שהתחלת התשובה והתענית של יום הכפורים מתחיל בראש השנה, כי אז מתחיל התקון שנגמר ביום הכפורים כידוע בכוונות. וזה בחינת קבלת התענית במנחה, כי עקר התקון של יום הכפורים שהוא יום תענית ותשובה, מתחיל בראש השנה שהוא בחינת תפלת המנחה כנ"ל. כמו כן כל מי שרוצה לעשות תשובה בכל השנה ולקבל עליו תענית, צריך לקבלו במנחה דיקא שהיא בחינת ראש השנה. והתענית שמקבל הוא בחינת יום הכפורים שהוא יום תענית. כי עקר התענית והתשובה זוכין על ידי ההמתקה של בחינת תפלת המנחה שהיא בחינת ההמתקה של ראש השנה וכן

אות ח

ובזה מישב קשיות התוספות למה קראו תפלה זאת דיקא בשם מנחה, הלא גם בבקר הקריבו מנחה כמובא במגן אברהם (בסימן רלב) עין שם. אך על פי הנ"ל ניחא היטב, כי מנחה היא בחינת קרבן עני כמו שכתוב ואם לא תשיג ידו וכו' והביא עשירית האיפה וכו', וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה נאמר בקרבן בהמה אשה ריח ניחוח ונאמר במנחה אשה ריח ניחוח, ללמדך שאחד המרבה ואחד הממעט וכו'. ועל כן היו צריכין להקריב בקרבנות התמידין מנחה בבקר ובערב. כי מנחה שהיא קרבן עני זה בחינת תפלה לעני שהיא יקרה מאד בעיני ה' יתברך כמבאר בזהר הקדוש באריכות. כי הקרבנות הם בחינת תפלה כמבאר בדברי רבותינו זכרונם לברכה. ועל כן התמידין שהם בחינת תפלה צריכין מנחות, כי עקר עליית התפלה שהיא בחינת קרבן, היא על ידי תפלה לעני שעולה תחלה לה' יתברך כמבאר בזהר הקדוש. שזהו בחינת מנחה שהיא קרבן עני כנ"ל. ועל כן נקראת תפלת מנחה בשם מנחה דיקא. כי המנחה שהיא בחינת קרבן עני תפלה לעני, אף על פי שהיא יקרה מאד בעיני ה' יתברך, אף על פי כן צריכה המתקה גדולה עד שתעשה פעלתה בשלמות. כי העני הוא בבחינת מחין דקטנות שהוא בחינת מעוט הלבנה בחינת המאור הקטן שמשם עקר הדלות והעניות כידוע, ועל כן גם מעט הפרנסה של העני באה לו בדחק ובצער גדול מחמת שקשה לו להמשיך השפע, מחמת שהוא בבחינת מחין דקטנות בחינת מעוט הירח שהיא בחינת דינים שעל ידי זה נתעכב השפע לו מאד:

וזה בחינת בטר עניא אזיל עניותא. אבל כשה' יתברך רוצה לרחם עליו ולהושיעו, עקר ישועתו על ידי צדיק הדור האמתי הגדול במעלה מאד שהוא עושה עצמו עני. כמו דוד המלך עליו השלום שעשה עצמו תמיד כעני. כמו שכתוב עניי כי עני ואביון אני. כי דוד ידע שתפלת העני יקרה

מאד, על כן עשה עצמו תמיד כעני כמבאר בזהר הקדוש . וזה הצדיק בחינת דוד משיח שעושה עצמו עני, הוא דיקא יכול להמתיק העניות והאביונות בשרשו. דהינו שהוא ממתיק כל המחין דקטנות ותכלית קטנות דקטנות עד קצה האחרון עד אין תכלית, הכל הוא ממתיק בשרשו העליון הגבה והנורא מאד שהוא בחינת אין שהוא למעלה מכל המחין דגדלות וקטנות ששם כלא חד. והכל נמתק שם וכנ"ל. כי זה הצדיק בחינת דוד משיח אף על פי שעושה עצמו כעני ממש ומשתף עצמו עם כל העניים והדלים והשפלים שבעולם, אף על פי כן אינו נופל חס ושלוש לבחינת מחין דקטנות, אדרבא בתכלית עניותו ושפלותו הוא בתכלית הגדלות דגדלות, כי אצלו גדלות וקטנות כלא חד. שזהו בחינת הענוה של משה רבנו ומשיח ודוד וכל הצדיקים הגדולים האמתיים וכנ"ל. וזה שאנו רואין שם במקומו במזמור פו הנ"ל שקרא עצמו שם עני ואביון, כמו שכתוב ה' אזנך ענני כי עני ואביון אני. ובתוך כך מיד קרא לנפשיה חסיד, כמו שכתוב שם תכף ומיד, שמרה נפשי כי חסיד אני :

ובאמת אין אנו מבינים זאת היטב, אבל דוד זכה לזה שעשה עצמו עני ואביון באמת, ואף על פי כן היה בבחינת מחין דגדלות וקרא לנפשיה חסיד. וצדיק כזה דיקא הוא יכול לעזר ולהושיע את העניים, מחמת שאף על פי שעושה את עצמו עני אף על פי כן אינו נופל למחין דקטנות חס ושלוש. וזה בחינת משיח שהוא בחינת עני, כמו שכתוב עני ורוכב על החמור, שעקר ישועת העניים והאביונים על ידו, כמו שכתוב יחוס על דל ואביון ונפשות אביונים יושיע. כי צדיק כזה יודע להמתיק כל המחין דקטנות שמשם העניות בשרשן העליון כנ"ל. ועקר העניות והדלות הוא העניות מדעת התורה והמצוות שהוא רחוק מה' יתברך חס ושלוש, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה אין עני אלא מן הדעת. וכשזה העני במעשים רואה פחיתותו ושפלותו, בפרט כשמרגיש חובותיו שהוא חיב לה' יתברך על ידי עוונותיו ופשעיו הרבים, כשהוא מתחיל להתמרמר לפני ה' יתברך בלב נשבר ונדכא ומפרש צערו ושיחתו לפני ה' יתברך, בודאי תפלתו יקרה וחשובה מאד מאד לפני ה' יתברך ופותרת כל התרעין וכו'. כי זה עקר תפלה לעני שחשובה מאד בעיני ה' יתברך (כמבאר מזה במקום אחר בהלכות תפלין הלכה ה עין שם). אבל אף על פי כן עדין אין לה כח לפעל פעלתה בשלמות מחמת תקף הדינים, כי הוא עדין בבחינת מחין דקטנות, כי הוא עני מן הדעת וכנ"ל. ועל כן עקר ישועתו על ידי הצדיק הגדול האמתי שהוא בחינת משיח שהוא משתף עצמו עם אלו העניים, אף על פי שפגמו מאד ועשו מה שעשו, אף על פי כן רחמיו מתגברים עליהם והוא מוריד עצמו אליהם ועושה עצמו כמותם וגרוע מהם, כי הוא ענו מכל האדם אשר על פני האדמה. ואף על פי כן אינו נופל למחין דקטנות חס ושלוש, שזהו בחינת תכלית שלמות הענוה של בחינת משה משיח שאין אנו יכולין להבין זאת. ומחמת זה רב העולם טועין בזה בענין הענוה וכנ"ל :

וזה בחינת ועשירית האיפה סלת למנחה בלולה בשמן . שהמנחה שהיא בחינת קרבן עני שהוא בחינת מחין דקטנות צריכה להיות בלולה בשמן,

כדי להמתיק הדין על ידי זה. כי שמן הוא בחינת אורו של משיח, בחינת שמן משחת קדש שזהו בחינת משיח שנקרא משיח על שם שנמשח בשמן, וכמו שכתוב על כן משחך אלקים אלקיך שמן ששון. הינו שעקר המתקת המנחה שהיא בחינת קרבן עני בחינת מחין דקטנות, עקר המתקתו על ידי בחינת משיח שהוא בחינת השמן שבוללין בו המנחה שזה עקר תקון והמתקה בחינת המנחה שהיא בחינת קרבן עני וכנ"ל:

ועל-כן נקראת זאת התפלה בשם מנחה, כי עקר תפלת המנחה הוא להמשיך המתקה ממקום עליון ונורא מאד משרש העליון של כל המחין כדי להמתיק כל הדינים הקשים שנתעוררים בשעת מנחה דיקא כנ"ל. שכל אלו הדינים נמשכין מבחינת מחין דקטנות שהם בחינת דלות ועניות. שזהו עקר בחינת קרבן מנחה שהוא קרבן עני, שזה הקרבן והתפלה יקר מאד בעיני ה' יתברך, ועקר תקונו על ידי המתקה הנ"ל שנמשך מבחינת משה משיח וכו' כנ"ל. ועל כן נקראת זאת התפלה דיקא בשם מנחה, כי כל עקר תקון זאת התפלה הוא בבחינת קרבן מנחה וכנ"ל:

שיך לעיל לענין קבלת התענית שהוא בשעת מנחה דיקא

אות ט

כי גם ההמתקה והתקון הנמשך על ידי התענית, הוא בבחינת ההמתקה והתקון של תפלת המנחה, כי איתא בדברי רבנו זכרוננו לברכה בלקוטי הראשון (בסימן קעט) בענין גדל התקון של התענית שעל ידו נתבטל כל מיני מחלקת בכלל ובפרט בגשמיות ורוחניות וכו' עין שם. ומבאר שם שעל ידי התענית מחיין כל הימים המתים שהם הימים שחטא ופגם בהם שהם מנחים כמו פגרים מתים ממש וכו'. כי כשמתענה איזה יום אזי אין לו כח מזה היום לעבד את השם יתברך מחמת חלישות התענית, ואזי מקבל כח מיום שלפניו. וכן כשמתענה יותר הוא צריך לקבל כח מימים הקודמים יותר וכו'. עד שיש מי שמתענה הרבה כל כך עד שצריך לקבל כח מימי היניקה מהחלב שינק ממעי אמו, ואז מעלה גם אלו הימים וכו'. נמצא שעל ידי התענית מעלין כל ימי הקטנות ויניקה, שהם הימים הקודמים שאז היה בבחינת קטנות. כי כל מה שהאדם הולך וגדל נגדל מחו יותר. והימים הקודמים הם בחינת קטנות נגד הימים שהוא גדל אחר כך. ובפרט שבימים הראשונים פגם או לא עסק כל כך בעבודת ה' יתברך ועכשו מתענה ועושה תשובה על זה. ועל כן בודאי ימים הראשונים שפגם בהם הם בחינת קטנות, ועל ידי התענית מעלה כל אלו הימים ומתקן אותם עד שיכולין להעלות אפלו הימים של קטנות גמור שהם ימי

היניקה. נמצא שעל ידי התענית מעלה ומתקן וממתיק כל המחין דקטנות שהם בחינת הימים הקודמים. וזה עקר בחינת תפלת המנחה כנ"ל, על כן קבלת התענית בשעת מנחה דיקא וכנ"ל:

וזה שהזהירו רבותינו זכרונם לברכה ביותר שלא להתחיל בשום מלאכה ועסק קדם תפלת המנחה, כמו שכתוב במשנה לא ישב אדם לפני הספר סמוך למנחה וכו'. ומבאר בפוסקים שדיקא במנחה צריכין לזהר בזה ביותר שלא יטעה וישכח להתפלל מנחה וכו'. כי דיקא בשעת מנחה יש חשש וסכנה שלא יטעה יותר מבשאר כל התפלות, מחמת שאז מתחיל התעוררות הדין מבחינת תחלת הצמצום שמשם עקר הטעות של כל הנסוגים אחר מה' יתברך. כי משם נמשכין הכח והטעיות של כל הכופרים. שבזה טעו הערב רב בשעת מנחה דיקא. כמו שכתוב וירא העם כי בשש משה, בא שש דיקא כנ"ל, שמבחינת טעות וכפירה זאת נמשך כל הכח של היצר הרע ותאוותיו וטרדותיו שמטריד את האדם בעסקי העולם הזה עד ששוכח בהשם יתברך ועבודתו. כי עקר כח היצר הרע הוא מכפירות ופגם אמונה וכנ"ל. ועל כן אז בשעת מנחה צריכין לזהר יותר ויותר שלא יטעה וישכח להתפלל ולהמתיק הדין הקשה שנתעורר אז. ועל כן הזהירו רבותינו זכרונם לברכה אז ביותר שלא יתחיל בשום מלאכה ועסק סמוך למנחה עד שיתפלל, כי אז הטעות מצוי ביותר כנ"ל. ועל כן צריכין לזהר מאד ביותר להתפלל מנחה בכונה גדולה, כדי שיזכה להמתיק הדין הקשה שנתעורר אז. והכל בכח התקשרות לצדיקים אמתיים שהם בחינת משה משיח. שעל ידם עקר ההמתקה של תפלת המנחה

תפלת המנחה ו

אות א

על פי התורה 'חבלים נפלו לי בנעימים' בלקוטי תנינא סימן ע"א עין שם וכלל הדברים כי כל הבריאה היא רק בשביל כבודו יתברך. ועל כן הכבוד הוא שרש הבריאה כלה. דהינו שרש כל העשרה מאמרות שבהם נברא העולם וכו'. ועל כן כשמגיע לאדם איזה כבוד צריך לזהר מאד שלא לקח

לעצמו מזה הכבוד ושלא יהנה ממנו כלל לצורך עצמו, רק יעלה כל הכבוד לה' יתברך. כי צריך להבין מאיזה מאמר נתהוה זה הכבוד אשר זה הכבוד הוא שרש אותו המאמר וכו' עין שם. ועקר הכבוד הוא על ידי האדם שהוא תכלית כל הבריאה שבשבילו נברא הכל כדי שהוא יגדל ויפרסם כבודו יתברך כי אין בכל הבריאה מי שיגדל כבודו יתברך כמו האדם. ועל כן על ידי ההולדה כשנולדין ונתרבין בני אדם על ידי זה נתגלה כבודו יתברך ביותר. ועקר ההולדה הוא על ידי בחינת נעם העליון שמשם שרש העליון של ההולדה. ונעם העליון שופע תמיד, אך צריכין כלי לקבל על ידו השפעת הנעם העליון, והכלי נעשה על ידי צדקה לקבל שלהובין דרחימותא שנמשכין מנעם העליון. ויש צדקה של ארץ ישראל, ויש צדקה של חוץ לארץ. ועקר היא הצדקה של ארץ ישראל, כי ארץ ישראל בחינת נעם, שהוא בחינת המחין של ארץ ישראל שמנעימים זה את זה בהלכה, דהינו שלום. וחוף לארץ הוא בחינת חובלים, שהם מחין של חוף לארץ שהם בחינת מחלקת, בחינת שחובלים זה לזה בהלכה. ואזי כששופע הנעם העליון על ידי הכלי הנעשה על ידי הצדקה בשביל ההולדה, וגם בחינת הנעם העליון שהוא המחין מקבל ונשפע עוד מלמעלה יותר כידוע. אזי אלו המחין של חוף לארץ שהם בחינת חובלים, הם נופלים גם כן באלו המחין של ארץ ישראל שהם בחינת נעם כדי להתתקן כי אז הוא זמן תקונם. כי עקר קלקולם הוא על ידי פגם הכבוד (כמבאר כל זה שם היטב). ועל כן עתה שנמשך הולדה שהוא בחינת התגלות הכבוד, על כן הם באים להתתקן. אבל לפעמים המחין של חוף לארץ שהם בחינת חובלים, הם פגומים כל כך עד שאינם יכולים להתתקן, ואדרבא הם גורמים פגם גם להמחין של ארץ ישראל, ומזה נמשך המחלקת שיש בארץ ישראל גם כן. כי עקר המחלקת נמשך רק מבחינת מחין של חוף לארץ שהם בחינת חובלים כנ"ל. אבל המחין של ארץ ישראל הם בחינת נעם בחינת שמנעימים זה לזה בהלכה שהוא בחינת שלום. רק על ידי שהמחין של חוף לארץ מבקשין לעצמן תקון, ותקונם בעת ששופע נעם העליון בשביל הולדה על ידי הכלי של צדקה כנ"ל. ואז נופלין החובלים בנעימים כדי להתתקן. וכשהם פגומים ביותר, הם פוגמים גם את הנעימים שהם פגם המחין של ארץ ישראל ומשם נמשך המחלקת שיש בארץ ישראל. והכל על ידי [פגם] הכבוד שעל ידי זה כל המחלקת שבעולם שבארץ ישראל ובחוץ לארץ. והכל נמשך על ידי פגם החובלים הנזכרים לעיל וכנ"ל. עין שם כל זה היטב:

וזה בחינת שלש תפלות ביום. כי צריכין להמשיך השפעת הנעם העליון בכל יום. כי ה' יתברך מחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית. ועקר מעשה בראשית היה על ידי השפעת הנעם, שעל ידי זה נתגלה כבודו שהוא שרש הבריאה כנ"ל. ועל כן בכל יום שה' יתברך מחדש בטובו מעשה בראשית, הוא גם כן על ידי השפעת הנעם העליון ששופע בכל יום, שעל ידי זה נמשכין נשמות ישראל, שעל ידי זה נתגדל כבודו, שעל ידי זה עקר קיום העולם בבחינת חדוש מעשה בראשית שבכל יום. כי כמו שתחלת כל הבריאה של מעשה בראשית היה על ידי השפעת הנעם שמשם הכבוד שהוא שרש הבריאה כנ"ל. כמו כן חדוש מעשה בראשית בכל יום הוא גם

כן על ידי זה. כי זה עקר בחינת חדוש מעשה בראשית שמחדש בטובו בכל יום תמיד, דהינו שמחדש הבריאה בכל יום בשביל קיום העולם כמו שהיה בתחלת הבריאה. ועל כן עקר קיום העולם על ידי צדקה וחסד כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, כי על ידי הצדקה נעשה כלי לקבל השפעת הנעם העליון, שעל ידי זה נתגלה כבודו שהוא עקר קיום הבריאה כנ"ל. וזהו בחינת אור יום שהוא עקר בחינת חדוש מעשה בראשית בכל יום מה שה' יתברך מזריח השמש בכל יום בבקר ומשקיעה בערב. שעל זה עקר הברכה והשבח שאומרים בברכת המאורות, ובטובו מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית. כי עקר אור יום הוא בחינת הארת הכבוד, בבחינת והארץ האירה מכבודו. שנמשך מהמחין שנמשכין בכל יום על ידי השפעת הנעם העליון. בחינת ומתוק האור (קהלת יא), בחינת נעימות ומתיקות. כי המחין הם בחינת אור יום כידוע, כמו שכתוב כי יש יתרון לחכמה וכו' כיתרון האור מן החשך. נמצא שעקר השפעת הנעם העליון הוא בבקר שאז מאיר אור יום שנמשך משם כנ"ל. וזהו בחינת תפלת שחרית שתקן אברהם שהוא הראשון שגלה אלקותו יתברך בעולם שעל ידו עקר הבריאה. כמו שכתוב אלה תולדות השמים והארץ בהבראם- באברהם כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. כי אברהם התחיל להמשיך ולהאיר השפעת הנעם העליון שהם המחין הקדושים של ארץ ישראל שעל ידי זה עקר ידיעת אלקותו יתברך והתגלות כבודו יתברך. ועל כן היה עוסק כל ימיו בצדקה וחסד כדי לעשות כלי לקבל על ידו השפעת הנעם כנ"ל. כי הנעם בחינת ימין בחינת אברהם בחינת נעמות בימינך נצח. ועל כן אברהם היה הראשון שגלה קדשת ארץ ישראל, כי זכה למחין של ארץ ישראל שהיא בחינת נעם וכנ"ל. ועל כן אברהם תקן שחרית, כי אז עקר השפעת הנעם שהוא בחינת המחין שהוא בחינת אור יום כנ"ל:

ועל-כן כל סדר התפלה בשלמות הוא בבקר בשחרית שאז מאריכין בפסוקי דזמרה בחינת נעים זמירות ישראל (שמואל ב כג), כדי להמשיך עלינו השפעת הנעם העליון כנ"ל. ועל כן אומרים מקדם פרשת הקרבנות שהם בחינת צדקה בחינת נדבת לב, שעל ידי זה מקבלין השפעת הנעם העליון כנ"ל. ואחר כך אומרים ברכות המאורות וקריאת שמע, שאז הוא המשכת המחין כידוע. כי המחין נמשכין מהשפעת נעם העליון שמשם בחינת ההולדה, הינו בחינת הנשמות הנולדים. ונמשכין בכל יום על ידי המחין הנמשכין על ידי קריאת שמע כידוע בכונות. ואחר כך מתפללין תפלת שמונה עשרה, שאז עקר המשכת הנשמות שהם המחין למטה יותר כמובן בכונות. שעל ידי זה עקר התגלות כבודו יתברך כנ"ל. כי עקר כבוד ה' יתברך ביותר הוא על ידי תפלה דיקא, על ידי שמתפללין ומבקשין מה' יתברך כל צרכיו כל מה שחסר לו בגשמיות וברוחניות. כמו שכתוב וקראני ביום צרה אחלצך ותכבדני, כי זה עקר כבודו. ועל כן תפלת שמונה עשרה גבה מאד ויקר מכל סדר התפלה כמובן בכונות, כי אף על פי שעל ידי כל פסוקי דזמרה וברכת המאורות מגדלין כבודו יתברך ומודיעין שהוא יתברך יחיד בעולמו וברא הכל לכבודו, אף על פי כן עקר שלמות הגדלת כבודו ביותר הוא על ידי התפלה. שבוזה שמתפללין על

צרכיו, בזה מודים שה' יתברך מנהיג עולמו ומשגיח בפרטיות על כל דבר שבעולם ובידו לשנות הטבע. ונתן לנו כח ורשות לרצות ולפיסו בתפלה ותחנונים, עד שישוב ממדת הדין למדת הרחמים לבטל כל הגזרות שאינם טובים ולמלאות כל מחסורנו. וזהו עקר כבודו בשלמות, כי כל זמן שאין מודיעין ומפרסמין זאת, עדין לא נתגלה כבודו יתברך בשלמות, כי אף על פי שמשבחין ומפארין אותו ומודים שהוא יתברך גדול מאד ובורא הכל כו', שכל זה הוא הגדלת כבודו בודאי. אבל עדין לא הודיעו בפרוש שמשגיח גם עתה בעולמו ושהוא מבטל רצונו מפני רצון ישראל כשהם מרבים בתפלה ותחנונים, שזה עקר שלמות כבודו שבשביל זה ברא הכל. כמו שמבאר בהתורה אלקים אל דמי לך (סימן צז לקוטי חלק א) שעקר הבריאה היתה שצפה שיקבל שעשועים מישראל שימשלו בתפלותיהם וכו' עין שם. כי זהו עקר הכבוד שמקבל מהאדם דיקא שבשביל זה ברא הכל כנ"ל. הינו מה שבגדלת נפלאותיו העצומים ברא בריאה כזאת שהוא האדם הבעל בחירה שיש לו כח למשל בו יתברך שינהיג העולם כרצונו. שכל זה רחוק בודאי מאד מאד משכל אנושי, אבל הן הן גבורותיו, הן הן נוראותיו העצומים. כי עקר הגדלת כבודו יתברך הוא כשאנו מודים על כל הדברים הרחוקים מדעתנו מאד שאי אפשר להכניס הענין הזה בדעת אנושי כלל. ואף על פי כן אנו מאמינים בגדלתו יתברך אשר מחשבותיו ודרכיו שגבו וגבהו מאד מאד מדעתנו, כמו שכתוב כי גבהו שמים מארץ כן גבהו דרכי מדרכיכם ומחשבותי ממחשבותיכם וכו'. וכמו שכתב אדוננו מורנו ורבונו זכרונו לברכה שעל ה' יתברך בהכרח שיהיה קשה קשיות, כי אם לא כן יהיה חס ושלום דעתו כדעתנו עין שם. ועל כן עקר הגדלת כבודו הוא על ידי תפלה, שעל ידי זה רואין נפלאותיו העצומים ביותר, וזה הדרך של התפלה גלו לנו אבותינו, והראשון היה אברהם שיגע וטרח בעבודתו מאד ושבר ובטל כל תאוותיו ומסר נפשו בשבילו יתברך כל ימיו. והרבה בתפלה ותחנונים מאד עד שהמשיך דרך התפלה בעולם ותקן לנו תפלת שחרית. וכן אחר כך בא יצחק ויעקב ותקנו יותר תפלת מנחה ומעריב. וכן כל הצדיקים האמתיים שאחריהם עד היום הזה, כלם הלכו בדרכיהם וחזקו אותנו להרבות בתפלה ותחנונים, ואנו צריכים לבטל דעתנו הפחותה והחסרה מאד ולילך בדרכיהם של אבותינו ורבותינו להרבות בתפלה על כל דבר ולהאמין שיש כח בידינו לנצח אותו יתברך להפך דעתו מדין לרחמים, אף על פי שאי אפשר להבין כל זה, אף על פי כן האמת הוא כן. וזה עקר הגדלת כבודו בשלמות כנ"ל ועל כן עקר שלמות הכבוד הוא על ידי התפלה

נמצא שעקר השפעת הנעם העליון שהם בחינת המחין של ארץ ישראל הוא בשחרית כשמאיר היום, כי משם עקר אור יום כנ"ל. והיום הולך ומאיר בתקפו עד נכון היום שהוא עד חצות. ואחר כך מתחיל היום לערב והולך האור ונתמעט, ואז נתמעט ונתעלם בחינת השפעת הנעם שהם המחין ואז רוצים בחינת החובלים להתגבר, שהם בחינת המחין של חוץ לארץ שהם בחינת חובלים בחינת מחלקת. כי עקר יניקתם הוא כשאור הנעם מתמעט. כי בודאי כשהמחין שהם בחינת נעם, בשלמות. אין שיד שום ספק ומחלקת שהם בחינת חובלים כלל, כי יודעין כל הדברים וכל ההלכות על ברין מחמת שהמחין בשלמות. רק כשהמחין מתחילין להתמעט שזהו בחינת אחר חצות היום כי ינטו צללי ערב, אז נאחזין ספקות וקשיות ומחלקת שהם בחינת חובלים. וכשאיין מתקנים וממתיקין אותם, משם באים כל הקלקולים וכל הפגמים חס ושלום. וזהו בחינת חטא העגל על ידי הערב רב שהיה אחר חצות היום דיקא כמו שכתוב וירא העם כי בשש משה, ודרשו רבותינו זכרונם לברכה כי בא שש וכו'. כי הערב רב הם בחינת מחלקת שיניקתם מבחינת חובלים מבחינת מחין של חוץ לארץ הפגומים ביותר. כי הם היו ממצרים שהיא תכלית הזהמא של חוץ לארץ. והם היו צריכין להתתקן על ידי נעימת המחין שנמשכו בשעת מתן תורה שנמשכו מנעם העליון. כמו שכתוב דרכיה דרכי נעם וכל נתיבתיה שלום. אבל על ידי שהיו פגומים ביותר מאד, על כן לא די שלא נתתקנו, אף גם פגמו את הנעימים עד שהטעו גם את ישראל והחטיאום חטאה גדולה בעגל. וכל זה היה אחר חצות היום דיקא, כי בא שש כנ"ל. כי אז עקר התחלת יניקת החובלים מחמת שאור יום שנמשך מבחינת נעם מתחיל להתמעט ולהתעלם כנ"ל. ועל כן תקן יצחק תפלת המנחה שזמנה אחר חצות היום, כדי להמתיק בחינת החובלים, לבטל מהם אחיזת הרע כדי שלא יקלקלו את הנעימים אדרבא הנעימים יתקנו אותם וכנ"ל. ועל כן יצחק דיקא תקן תפלת המנחה, כי יצחק הוא הולדה הראשונה בעולם שנולד בקדשת ישראל שזה עקר הגדלת כבודו יתברך:

כי עקר הגדלת כבודו הוא על ידי ההולדה, דהינו על ידי הולדה דקדשה של בני ישראל, שכל מה שנולדין ונתרבין יותר בני ישראל הם מגדלין כבודו יתברך. ויצחק הוא הולדה הראשונה שנולד בקדשת ישראל, כי אברהם היה הראשון שהתחיל להמשיך קדשת ישראל בעולם, אבל הוא בעצמו עדין לא נולד בקדשת ישראל, רק יצחק הוא הראשון בזה. ועל כן אז עקר התעוררות החובלים לבוא ולנפל בנעימים כמבאר בהתורה הנ"ל, שכשנמשך הולדה דקדשה שאז התגלות כבודו יתברך, אז באים החובלים לפל בנעימים וכו' עין שם. ובפרט עתה שהיתה הולדה הראשונה דקדשה, שעל זה היו מצפים כל המחין הפגומים בחינת חובלים שהיו מימות עולם מתי תהיה הולדה כזאת שיוכלו להתתקן. [כי פגם החובלים התחיל מחטא אדם הראשון שאכל מעץ הדעת טוב ורע כמבאר אצלנו מזה בהלכות כבוד אב ואם עין שם בהלכה ב]. על כן היה יצחק תקף הדין מחמת שבו רצו להתאחז החובלים להתתקן שהם בחינת דינים. על כן תקן יצחק דיקא תפלת המנחה שהיא אחר חצות היום, שאז

מתחיל יניקת החובלים כנ"ל. כי הוא היה צריך ביותר לתקן החובלים מחמת שהוא היה הולדה הראשונה שאז באים החובלים להתתקן. וצריך לזהר מאד להמתיקם ולתקנם שלא יפגמו את הנעימים יותר חס ושלום כנ"ל:

אות ג

ועל-כן הזהירו רבותינו זכרונם לברכה שיהא אדם זהיר מאד בתפלת המנחה. מחמת שאז צריכים לתקן החובלים שזהו עקר תקון התפלה. כי עקר פגם התפלה הוא מהחובלים הנזכרים לעיל שהם מבלבלין המחשבה בתפלה. מחמת שבכל תפלה נמשכין מחין מהשפעת הנעם העליון, שמהם נתהוים נשמות שהם בחינת הולדה שעל ידי זה נתגדל כבודו כנ"ל. ועל כן תכף כשאדם עומד להתפלל ולעסק בתקון זה, באים מיד החובלים להתתקן. ומגדל הפגמים הנאחזים בהם בפרט עתה בדורות הללו, על ידי זה פוגמים את הנעימים ומבלבלים המחשבה מאד מאד. על כן צריכים להתגבר כנגדם מאד מאד, וביותר צריכים לזהר בתפלת המנחה, שאז תקפא דדינא שלטא כמו שאיתא בזהר הקדוש. הינו כי אז עקר יניקת החובלים, ועקר תפלת המנחה היא בשביל להמתיקם כנ"ל. על כן צריכים לזהר בתפלת המנחה מאד מאד להתפלל בכונה עצומה כדי שיוכל להתגבר על פגם החובלים שנאחזים אז ביותר כנ"ל. וזה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה לעולם יהא אדם זהיר בתפלת המנחה שכן אליהו לא נענה אלא בתפלת המנחה וכו' (ברכות ו:). כי אליהו היה צריך לבטל אז את העבודה זרה שנמשך מפגם החובלים שהם בחינת מחלקת, כמו שכתב אדוננו מורנו זכרנו לברכה שעל ידי המחלקת באים לעבודה זרה (כמו שמבאר בסימן רנא לקוטי חלק א ובכמה מקומות). וזהו עד מתי אתם פסחים על שתי הסעפים, זהו בחינת החובלים שהוא בחינת מחלקת וספקות, בחינת פסחים על שתי הסעפים, ועל כן הכנעתם היתה במנחה דיקא, כי עקר הכנעת החובלים במנחה שנתתקנה בשביל זה כנ"ל. וזהו וירא כל העם ויפלו על פניהם ויאמרו ה' הוא האלקים ה' הוא האלקים. ויפלו על פניהם זה בחינת חבלים נפלו לי בנעימים, כי הנעימים הם בחינת פנים בחינת שבע שמחות את פניך נעמות וכו'. וזהו ויפלו על פניהם שהעם שנאחזו בהם החובלים, שעל ידי זה באו לעבודה זרה, עתה נפלו על פניהם, דהינו על הנעימים שהם פניהם האמתיים. כי עקר אור הפנים האמתי של ישראל הם המחין הקדושים, שהם בחינת נעם כנ"ל, הינו בחינת חובלים הנופלים בנעימים כנ"ל, ואז נתתקנו באמת. וזהו ויאמרו ה' הוא האלקים ה' הוא האלקים שתי פעמים. כי עקר יניקת החובלים הוא מבחינת דינים שהוא בחינת אלקים כידוע, והנעימים הם בחינת ה'

בחינת רחמים. ואז אמרו ה' הוא האלקים שכלו חד. כי הדין נכלל ברחמים, שעל ידי זה החובלים הנאחזים בהדין נכללין בנעימים ששרשם רחמים. ועל כן כפלו ואמרו שתי פעמים ה' הוא האלקים לחזק הענין, להורות שתקון זה יהיה נשאר קים לנצח. כי לפעמים כשהחובלים בחינת דינים נופלים בנעימים הם מתגברים אחר כך ופוגמים את הנעימים יותר. אבל עתה בכח אליהו שתקן אז תקון גדול מאד, על ידי זה יהיה נשאר קים התקון לנצח שהחובלים יתהפכו לנעימים. וזה בחינת שתי פעמים ה' הוא האלקים, כנגד מחין של הנעימים ומחין של החובלים, שבשניהם נשיג כי ה' הוא האלקים. כי החובלים לא יפגמו את הנעימים רק גם הם מתהפכין לנעימים ומודים כי ה' הוא האלקים:

אות ד

ועל-כן נקראת תפלת המנחה אף על פי שגם בבקר הקריבו מנחה כמו שהקשו התוספות כמובא במגן אברהם, כי עכשו עוסקין להמתיק ולתקן החובלים כנ"ל, אשר עקר זה התקון נמשך על ידי צדקה כנ"ל:

ועל-כן נקראת התפלה הזאת בשם מנחה בחינת צדקה בחינת והיה לה' מגישי מנחה בצדקה. כי עקר התקון שתהיה הצדקה בבחינת קרבן מנחה שהוא קרבן עני שמקריב הקרבן בכל נפשו, כמו שפרש רש"י על פסוק ונפש כי תקריב קרבן מנחה שפרש רש"י שם שבכל הקרבנות לא נאמר נפש כי אם במנחה וכו'. כי מי דרכו להקריב מנחה? עני, מעלה אני עליו כאלו הקריב נפשו. כי באמת מה שלפעמים מתגבר חס ושלוש קלקול החובלים כל כך עד שפוגמים גם את הנעימים כשנופלים בהם להתתקן על ידי כלי של הצדקה כמו שמבאר לעיל. כל זה נתהוה על ידי שגם הכלי של הצדקה אינו בשלמות, שעל ידי זה אין מקבלין אור הנעם בשלמות שעל ידי זה קשה לתקן את החובלים עד שלפעמים יכולים חס ושלוש החובלים לפגם גם את הנעימים כנ"ל, וכל זה מחמת שאין מקימין מצות הצדקה כראוי, כי מעלת מצות צדקה היא בלי שעור. וכל התורה וכל תקון כל העולמות תלוי בזה. כי הכל נברא בשביל כבודו, וכל כבודו נתגלה על ידי הצדקה שעל ידה נמשך נעם העליון וכו' כנ"ל. ועל כן שקולה מצות צדקה ככל התורה כלה כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. אבל צריכין להרבות בצדקה מאד ולבקש מאד מה' יתברך שיזכה לקים מצות הצדקה כראוי, שיתן בלב שלם למען שמו יתברך באמת, ושיזמין לו ה' יתברך עניים הגונים לזכות בהם. וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (סכה מט:) שמא תאמר כל הבא לקפץ ולתן צדקה קופץ, תלמוד לומר מה יקר חסדך אלקים וכו'. כי עקר תקון הצדקה שיתגדל כבודו יתברך על ידי זה שזה תקון וקיום כל הבריאה. על כן צריך לכוון בצדקה בשביל

כבוד ה' יתברך לא בשביל כבוד עצמו חס ושלום. על כן צריכין להשתדל לתן צדקה לעניים הגונים באמת העוסקים לגדל כבודו יתברך. לא שיתן צדקה רק בשביל כבוד עצמו, כמצוי בכמה אנשים בעוונותינו הרבים שאין נותנים כי אם למי שיש לו ממשלה וכבוד גדול הם מכרחין לתן לו כדי שלא יהיה להם פחיתת כבוד כשלא יתנו לאיש כזה. ועל עניים הגונים העוסקים בתורה בפשיטות באמת אינם משגיחים כלל ומעלימין עיניהם מהם. נמצא שהצדקה שנותנין היא בשביל כבוד עצמם, ואף על פי שבודאי שגם בזאת הצדקה יש נקדות טובות, אבל קשה לתקן החובלים על ידי צדקה כזאת מאחר שהצדקה בעצמה אינה בשלמות בשביל כבוד ה' יתברך לבד שעל ידי זה עקר התקון כנ"ל:

ועל-כן עקר תקון הצדקה שתהיה בבחינת מנחה שהיא קרבן עני שכונתו בקרבנו רק לשמים לבד מחמת שנתנתו מעטת. וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה נאמר בקרבן בהמה ריח ניחוח ונאמר וכו' ונאמר במנחה ריח ניחוח ללמדך שאחד המרבה ואחד הממעט ובלבד שיכון לבו לשמים. כי העני מכון בודאי בנתנתו לשמים לבד מאחר שנתנתו מעטת ואין מגיע לו כבוד על ידי נתנתו. כמו כן העשיר אף על פי שנותן הרבה חלילה לו להתגאות בנתנת הצדקה ולהתכוון לכבודו, רק שכל מה שיתן צדקה אף על פי שיתן לצדקה הון הרבה יהיה בעיניו כעני. כי באמת נגדו יתברך הכל עניים כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה מי הקדימני ואשלם. כי הכל ממנו יתברך, כמו שכתוב כי ממך הכל ומידך נתנו לך. ועל כן דוד המלך עליו השלום בעת שנתן הון רב לנדבת הבית המקדש, אמר והנה בעניי הכינותי לבית ה' כסף וזהב וכו' (דברי הימים א כב). כי החזיק כל נתנתו לעניות. וכן דרכו תמיד לקרות את עצמו עני, כמו שכתוב ואני עני ואביון וכו', וכן כמה פעמים. וצדקה כזאת יקרה מאד כי מחזיק את עצמו לעני ואין מתכוון בשביל כבוד עצמו כלל רק בשביל כבוד ה' יתברך לבד. וזה בחינת מנחה שהיא קרבן עני שכונתו לשמים. וזהו בחינת שלמות הצדקה בחינת מגישי מנחה בצדקה, שעל ידי זה מקבלין בשלמות אור הנעם עד שיכולים לתקן גם את החובלים וכנ"ל. ומחמת שזה התקון צריכין ביותר בעת תפלת המנחה כי אז עקר התחלת תקון החובלים, על כן נקראת תפלה זאת בשם מנחה וכנ"ל. וזהו בחינת מה יקר חסדך שמזה הפסוק למדו רבותינו זכרונם לברכה שלא כל הבא לקפץ קופץ כנ"ל. וזהו מה יקר חסדך אלקים, שיקר מאד החסד והצדקה לזכות לתן הצדקה כראוי לעניים הגונים בשביל כבודו יתברך לבד. וזהו ובני אדם בצל כנפיך יחסיון. שיזכה לתן לבני אדם החוסים בו בצל כנפיו יתברך, דהינו עניים הגונים באמת. ואז כשזוכה לזה, על ידי זה נעשה כלי בשלמות לקבל אור נעם העליון שהוא בחינת עדן העליון אשר עין לא ראתה וכו'. וזהו ירויון מדשן ביתך ונחל עדניך תשקם. כי על ידי צדקה בשלמות זוכין לנחל עדניך וכו'. שהיא בחינת נעם העליון וכנ"ל:

אות ה

וזה בחינת תפלת ערבית שתקן יעקב . כי יעקב הוא שלמות האבות והוא עקר התקון של חטא אדם הראשון שפגם בבחינת החובלים הנ"ל כנ"ל. כי אברהם התחיל להמשיך בחינת הנעם על ידי רבוי החסד שעשה, כי היה נדיב לב הראשון, ועל כן תקן שחרית כנ"ל. ויצחק עסק להמתיק בחינת החובלים כדי שלא יפגמו את הנעימים, שזהו בחינת תפלת המנחה כנ"ל. ויעקב הוא עקר התקון, ועל כן תקן ערבית שהוא תקון נפלא שהתקין להתפלל גם בלילה בעת התגברות החשך שאז עקר שליטת החובלים הפגומים לגמרי. כי בו תרמש כל חיתו יער, שהם בחינת חובלים ומזיקים דמחבלי עלמא. כי כל המזיקים נקראים מחבלים, וכחם על ידי פגם העברות שנקראים בלשון חבלה, כמו שכתוב (נחמיה א) חבל חבלנו לך. והעקר על ידי פגם הברית שהוא עקר פגם הנעימים כמובן בהתורה הנ"ל. ועל כן נקרא בשם חבלה כמו שכתוב כי השחית כל בשר את דרכו וכו', ותרגומו ארי חבילו אורחיהון וכו'. ועקר שליטתם בלילה ששם עקר אחיזת פגם הברית בחינת מקרה לילה רחמנא לצלן. וכמו שכתוב בחנת לבי פקדת לילה צרפתיני בל תמצא, וכמו שפרש רש"י שם. ועל כן בלילה אין זמן תפלה מן הדין מאחר שאז מסתלקין המחין שהם בחינת נעם לגמרי, שזהו בחינת מה שאיתא בזהר כד לילה פריש גדפהא על עלמא כל תרעי דגן עדן סתימין וכו'. כי בגן עדן עקר המשכת הנעם שהוא בחינת עדן עין לא ראתה כנ"ל. ובלילה תרעי דגן עדן סתימין, כי אז מסתלקין המחין בחינת נעם לגמרי כמבאר בכונות . ועל כן לא היה ראוי לתקן תפלה בלילה. אבל יעקב בגדל כחו תקן להתפלל גם בלילה שהוא בחינת תפלת ערבית שתקן. כי יעקב הוא בחינת אמת כמו שכתוב תתן אמת ליעקב. ועל ידי אמת עקר תקון של כל החובלים שבעולם שהם בחינת מחלקת. כי יצחק התחיל לתקן החובלים, ועל כן תקן תפלת המנחה שהיא ביום רק שמתחיל לערב שאז התחלת אחיזת החובלים כנ"ל. אבל יעקב תקן תפלת ערבית שנוכל להתפלל אפלו בחשכת לילה בעת שמתגברין ביותר חס ושלום. וזה זכה לתקן מחמת שהוא היה בבחינת אמת כנ"ל. ועל ידי אמת נתבטלן כל החובלים שבעולם. כי עקר יניקת החובלים הוא ממחלקת כנ"ל, ובתחלה מתחיל המחלקת בקדשה, ואחר כך נשתלשל ממנו אחיזה למטה עד שנעשה מחלקת גמור, עד שנתהוה אחיזת הקלפות לגמרי שמשם כל החטאים שנקראים חובלים כנ"ל. אבל על ידי אמת נתבטל כל מיני מחלקת. כי מי שכונתו אל האמת לאמתו לא יזיק לו שום מחלקת מאחר שהוא חפץ רק בהאמת, כי עקר יניקתם ממחלקת שבקדשה שהחכמים חולקים בהלכה זה אוסר וזה מתיר, ואלו החכמים שניהם מתכוונים אל האמת, רק שזה נראה לדעתו כך וזה להפך. ומי שחפץ באמת אינו מזיק לו זה המחלקת כלל, כי מאמין שבאמת אלו ואלו דברי אלקים חיים כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה . וכבר

למדונו רבותינו זכרונם לברכה איך להתנהג בענין מחלקת כזה כגון ספק דאורייתא לחמרא ודרבנן לקלא וכו', ויחיד ורבים הלכה כרבים וכו'. וכן בענין המחלקת שבין הצדיקים והכשרים, כשחפץ רק באמת אינו מזיק לו כלל כי החפץ באמת מוסרין לו מלאך של אמת ויזכה לידע האמת. מכל שכן כשהחולקים הם אנשים גסים או אנשים קלים ורשעים, בודאי יוכל להבין היכן האמת, כי אמת הוא אור ה' יתברך בעצמו, ומי שחפץ באמת לאמתו מאיר לו ה' יתברך בעצמו לצאת מתוך החשך ואפלה (כמו שמבאר בהתורה צהר תעשה לתבה וכו'. עין שם בסימן ט). וזה בחינת תפלת ערבית שתקן יעקב שהוא בחינת אמת. שעל ידי זה תקן שנוכל להתפלל גם בעת חשכת לילה, גם בעת שליטת החובלים ביותר. כי האמת מאיר בתוך תקף החשך ואפלה, כי אמת הוא אור ה' יתברך בעצמו, שעל זה נאמר כי אשב בחשך ה' אור לי. וכמו שכתוב גם חשך לא יחשיך ממך ולילה כיום יאיר וכו'. וכתוב כי אתה תאיר נרי ה' אלקי יגיה חשכי. וכתוב גם כי אלך בגיא צלמות לא אירא רע כי אתה עמדי. ועל כן יעקב שהוא בחינת אמת, שתקן תפלת ערבית להתפלל גם בתוך תקף החשך על ידי גדל האמת שהמשיך בעולם, על כן הוא עקר התקון של החובלים. כי הוא אינו מתירא שלא יתגברו פגם החובלים הפגומים ביותר ויקלקלו גם את הנעימים חס ושלום כנ"ל. כי כל מיני חובלים שהם כל מיני מחלקת וקשיות וספקות המחשיכים את העולם נתבטלים כנגד נקדת האמת לאמתו שהוא בחינת יעקב. כי האמת עד לעצמו. וכל זה מחמת שיעקב זכה לתקון הברית בשלמות, כמו שכתוב ראשית אוני כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. ולא פגם בהמשכת הנעימים להנאת עצמו כלל וכלל. על כן היתה מטתו שלמה ולא יצא ממנו שום פסול, כמו שיצא מאברהם ויצחק ישמעאל ועשו, שהם עקר החובלים שהחריבו את הבית המקדש והגלו את ישראל מארצם ששם הנעם. וכל זה מחמת שפגמו החובלים את הנעימים בעת שנפלו לתוכם כנ"ל. ועל כן אף על פי שהאבות הקדושים אברהם ויצחק טרחו מאד והמשיכו את הנעם בתקון גדול ותקנו גם את החובלים והמשיכו הולדות קדושות, שהם יצחק שנוולד מאברהם ויעקב מיצחק. אך אף על פי כן נתעוררו חובלים פגומים מאד מאד שלא היה אפשר לתקנם אז, ועל ידי זה יצאו מהולדות שלהם עשו וישמעאל. אבל יעקב היתה מטתו שלמה והמשיך ההולדה שלו רק על ידי קדשת הנעם לבד. וכל החובלים שרצו להתאחז בו כלם נתתקנו, כי בגדל כחו תקן כלם על ידי גדל האמת שהיה בו. ועל כן זכה לקדשת ארץ ישראל בלי גבול ומצר, כמו שכתוב ופרצת ימה וקדמה וכו', שהיא נחלה בלי מצרים כי אין שום מצר נגדו. כי יעקב בחינת אמת ממשיך בחינת קדשת ארץ ישראל שהוא השפעת הנעם, הוא ממשיכו בלי גבול לתקן כל החובלים שבעולם כנ"ל. ועל כן אברהם קרא את מקום הבית המקדש הר ויצחק קראו שדה כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. כי הר ושדה הוא מקום שליטת החובלים, שהם בחינת חיות רעות ומזיקי עלמא שמקומם בהר ושדה. ועל כן שני הבנינים שהיו כנגדם נחרבו כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. אבל יעקב קראו בית ששם אין שום אחיזה להחובלים, כי הוא זכה להמשיך בחינת הנעם בשלמות עד שמתקן כל

החובלים כנ"ל. כי עקר השפעת הנעם הוא בבית המקדש, שהוא קדשה העליונה של ארץ ישראל ששם ברור ההלכה, בחינת שמנעימים זה את זה בהלכה. כי שם ישבו סנהדרי גדולה לברר כל ההלכות, כמו שכתוב וקמת ועלית אל המקום וכו'. וזה בחינת אחת שאלתי וכו' שבתי בבית ה' וכו' לחזות בנעם ה' וכו'. בבית ה' דיקא, כי עקר השפעת הנעם הוא בבית ה' שהוא הבית המקדש. והעקר בבית שיבנה על ידי יעקב במהרה בימינו שאז נזכה להשפעת הנעם בלי קלקול אחר כך, כי החובלים לא יקלקלו עוד. כי על ידי בחינת יעקב בחינת אמת יתתקן הכל כנ"ל. כי יעקב הוא בחינת הבריח התיכון וכו' המבריח מן הקצה אל הקצה. הינו מקצה העליון מתחלת השפעת הנעם העליון שאינו פגום כלל שם. ועל ידי זה הוא יכול להמשיכו עד תכלית קצה התחתון לתקן כל החובלים הפגומים ביותר

אות ו

וזהו ויפגע במקום שאז תקן תפלת ערבית כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. ואז ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו. ודרשו רבותינו זכרונם לברכה שהאבנים היו מריבות זה עם זה וכו' ונעשו כלם אבן אחד. הינו כי אבנים הם בחינת החובלים בחינת מחלקת שהם בחינת אבני נגף. כמו שכתוב וכי יריבון אנשים והכה איש את רעהו באבן וכו'. ועל כן באמת היו מריבות זה עם זה כנ"ל. אבל יעקב בגדל כחו, מגדל האמת שהיה בו עשה ביניהם שלום ונעשה אבן אחד, ועל כן אז תקן תפלת ערבית וכנ"ל. ועל כן אז וידר יעקב נדר וכו' וסיים והאבן הזאת וכו' יהיה בית אלקים וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך, שנדר נדר שהוא נדבת לב, וקבל על עצמו מצות צדקה בשלמות לתן מעשר מכל. כי עקר התקון להמשיך הנעם הוא על ידי צדקה, ועקר שלמות הצדקה על ידי יעקב בחינת משפט וצדקה ביעקב וכו'. כי הוא זכה להמשיך התקון של הצדקה בתכלית השלמות, כי זכה לתקן כל החובלים כנ"ל. וזהו בחינת מעשר, לתקן כל הבריאה שנבראה בעשרה מאמרות, על ידי עשרה בחינות חלקי הכבוד כנ"ל בהתורה הנ"ל. כי כל זה נתתקן על ידי צדקה בשלמות כנ"ל. וזהו בחינת מעלת נתינת מעשר לצדקה, לתקן כל חלקי הכבוד שכלול בעשר כנ"ל. וזה בחינת עשר אעשרנו לך, שכונתו בנתינת המעשר הוא בשביל אעשרנו לך, לעשות רצונך בלבד לא בשביל כבוד עצמו חס ושלום. וזהו בחינת צדק תרדוף, שכונתך בהצדקה שתתן יהיה למען הצדק לבד כדי לקים מצות צדקה כרצונו יתברך לא בשביל כבוד עצמך כלל. כי לפעמים כשפוגמים בזה ומתכוונים בהצדקה בשביל כבוד עצמו חס ושלום, אזי יש כח להחובלים לפגם את הנעימים, עד שגם הם נתקלקלים

חס ושלום וכנ"ל. ואז הוא חס ושלום מקום הצדק שמה הרשע . כי החובלים בחינת רשע התגברו על הנעימים שנמשכו על ידי הצדק דהינו על ידי הצדקה וכנ"ל. ועל כן הזהיר הפסוק צדק צדק תרדוף, שתכון בהצדקה למען הצדק לבד. ואז ישאר הצדק על מקומו בשלמות, כי אדרבה הצדק יתקן גם החובלים. וזהו גם כן בחינת צדק צדק תרדוף שתי פעמים. כי גם החובלים נתהפכים לצדק כשכונתו בצדקה באמת שנותן צדקה למען הצדקה לבד, בבחינת צדק צדק תרדוף וכנ"ל. וזהו למען תחיה וירשת את הארץ, כי על ידי זה זוכים לארץ ישראל ששם עקר השפעת הנעם כנ"ל. וזהו למען תחיה וכו', כי עקר החיות מבחינת הנעם, כמו שכתוב תודיעני ארח חיים שבע שמחות את פניך נעמות בימינך נצח. וזהו נעמות בימינך נצח דיקא שישאר הנעימות לנצח ולא יוכלו החובלים לקלקלו חס ושלום. וזה נעשה על ידי בחינת יעקב שהוא בחינת אמת שהוא בחינת אור הפנים בחינת זה דור דורשיו מבקשי פניך יעקב סלה. שכל הדורות הדורשים אותו יתברך ומגדלים כבודו יתברך נמשכים על ידי בחינת יעקב שהוא אמת שהוא אור הפנים בבחינת אלה תלדות יעקב יוסף וכנ"ל. והוא זכה לנעמות נצח, כי בית המקדש השלישי שיבנה בזכותו יתקים לנצח וכנ"ל. וזהו שבע שמחות את פניך, בחינת יעקב בחינת אמת, נעמות בימינך נצח. כי על ידי גדל האמת לא יוכלו החובלים לקלקלו רק ישאר ויתקים הנעימות לנצח כנ"ל:

אות ז

וזה בחינת ראש השנה. כי בראש השנה נברא העולם, דהינו אדם הראשון שהוא עקר העולם כנ"ל. כי עקר הכבוד הוא על ידי האדם שבשביל זה נברא הכל. ועקר האדם נמשך מנעם העליון כמובן בהתורה הנ"ל. ועל כן צריכין להמשיך בראש השנה בחינת הנעם, וזה נמשך על ידי השופר שהוא בחינת כלליות עשרה מיני נגינה בבחינת היטיבו נגן בתרועה, שזהו בחינת נעם בחינת נעים זמירות ישראל (שמואל ב כג) וזה בחינת עלה אלקים בתרועה ה' בקול שופר זמרו אלקים זמרו וכו'. כי תרועה וקול שופר הם בחינת נגינה וזמרה שהוא בחינת נעם כנ"ל (ועין כל זה בדברינו בהלכות ברכת הפרות הלכה ד). ועל כן קורין בראש השנה לדת יצחק, כי יצחק הוא הולדה הראשונה בקדשה כנ"ל, שנמשך מנעם עליון שעל ידי זה עקר התגלות כבודו כנ"ל. (וכמבאר כל זה בהלכות ברכת הפרות הנ"ל עין שם). וזהו בחינת תקף הדינים של ראש השנה שצריכים להמתיקם בכמה המתקנות כידוע. כי מחמת שאז צריכין לעורר נעם העליון כדי לגלות כבודו יתברך, שעל ידי זה היתה כל הבריאה שנברא בראש השנה כנ"ל, על כן אז באין החובלים להתתקן כנ"ל. וגם כי כל פגם החובלים

נמשך מחטא אדם הראשון כמבאר בדברינו (בהלכות כבוד אב ואם עין שם), וחטא אדם הראשון היה בראש השנה על כן נתעוררין אז כל תקף הדינים. כי החובלים הם בחינת מחלקת בחינת דינים קשים, כי משם שרשם כידוע. וזה כל עבודת ראש השנה של הצדיקים להמתיק תקף הדינים, הינו להמתיק לבטל יניקת החובלים שלא יוכלו להתגבר לקלקל את הנעימים חס ושלוש, ואדרבא החובלים יתתקנו על ידי הנעימים וכנ"ל. ובשביל זה צריכים לנסע לגדולי הצדיקים על ראש השנה שיודעים לעסק בתקון זה בשלמות. וזה בחינת מה שהולכין על קברי צדיקים בערב ראש השנה. כי הסתלקות הצדיק הוא בנעם העליון וכו' (כמבאר שם בהלכות ברכת הפרות הנ"ל עין שם). כי יש עבודה גדולה בענין זה לתקן בחינת החובלים. כי כל מה שממשיכין הארה יותר מנעימות עליון יותר, באים חובלים מקלקלין יותר ויותר להתתקן ויכולים לגרם קלקול יותר חס ושלוש. על כן צריכין לזה צדיק גדול במעלה מאד מאד שיכול להמשיך מנעם העליון בתכלית המעלה ולא יפגם שם כחוט השערה. כי זכך עצמו מתאוות עולם הזה בתכלית, ואין לו שום נגיעה כל שהוא בשום נדנוד תאוה בעולם שכלם נמשכין מנפילת נעימות העליון. ואין מי שיכול לעלות בשלמות לנעם העליון לתקן החובלים, כי אם מי שהוא נקי לגמרי מפגם הנעימות ואין לו שום הסתכלות בזה העולם כנ"ל. והוא זוכה לנעימות נצחי בבחינת נעמות בימינך נצחי ששם אין מגיע שום פגם כלל:

וזה בחינת השופר של ראש השנה שהוא כלול מכל העשרה מיני נגינה שהם כלל הנעימות העליון. כי קול השופר חזק וגבה מאד מאד, ויש לו כח לעלות למעלה ולעורר תכלית הנעם העליון הנ"ל ששם נתתקן הכל, בבחינת ויהי קול השופר הולך וחזק מאד וכו'. וכתוב וקול שופר חזק מאד, שקול השופר חזק מאד שיש לו כח להתגבר ולהמתיק ולבטל כל החובלים מחמת שיכול לעורר תכלית הנעם העליון באפן שלא יוכלו החובלים לקלקלו וכנ"ל. אבל צריכין לזה כח הצדיק הגדול מאד שפרש עצמו מכל וכל מנפילת הנעימות שנפל לזה העולם לכל התאוות וכנ"ל. ומחמת שאין שכיח עתה צדיק כזה שיהיה גדול במעלה כזה, על כן צריכים לילך ולסע על קברי הצדיקים המפלגים במעלה שזכו לזה. וזהו אשרי העם ידעי תרועה, ידעי דיקא שיכולים לעורר המחין על ידי התרועה וקול שופר. דהינו שיכולים להגיע עם התרועה וקול שופר עד תכלית נעם העליון שמשם עקר הדעת והמחין כנ"ל. וזהו ה' באור פניך יהלכון. זה בחינת אור הפנים שהוא בחינת שבע שמחות את פניך נעמות בימינך נצח וכנ"ל. וזהו בשמך יגילון כל היום, כי שם עקר השמחה בחינת שבע שמחות וכו' כנ"ל. וזהו בצדקתך ירומו, בצדקתך דיקא. כי עקר התקון על ידי הצדקה שעל ידי זה נעשה כלי לקבל השפעת הנעם העליון כמו שמבאר שם בהתורה הנזכרת לעיל. ובשביל זה נוהגין כל ישראל להרבות בצדקה בימים אלו כדי להמשיך השפעת הנעם שנמשך על ידי הכלי של הצדקה כנ"ל. וזה עקר התשובה של ראש השנה ועשרת ימי תשובה, כי כל החטאים נמשכין על ידי החובלים כנ"ל, ועתה עוסקין לתקנם שעל ידי זה עקר התשובה:

אות ח

וזהו בחינת יום כפור. שאז עקר גמר שלמות התקון של כל החטאים שנמשכין על ידי החובלים כי אז הוא סליחת עוונות, כי ביום הכפורים עולין עד הבינה כידוע, ובינה הוא בחינת נעם העליון כמובא בכתבים. כי נע"ם בגימטריא קס"א וכו' עין שם. וזה בחינת התענית הקדוש של יום הכפורים שצריכין להתענות בו בחמשה ענויים, ובערב יום כפור צריכין לאכל. כי עקר הבריאה היתה בשביל כבודו יתברך כנ"ל, ועקר הכבוד הוא על ידי האדם דיקא שבשבילו נברא הכל כנ"ל. ועל כן עקר הכבוד נמשך על ידי הולדה שנמשך מנעם העליון, כי רק בשביל זה ברא ה' יתברך את העולם. כי רצה שיעלה כבודו מבני אדם התחתונים שיש להם בחירה, כמו שאומרים ואבית תהלה מגושי עפר וכו'. כמו שכתב אדוננו מורנו ורבנו זכרוננו לברכה כמה פעמים. ועל כן עקר כבודו כשנמשך הולדה על ידי השפעת הנעם וכנ"ל:

וזה כלל שכל התענוגים והאהבות של זה העולם, כלם נמשכין ונשתלשלין מנעימת העליון בבחינת מה יפית ומה נעמת אהבה בתענוגים. וזה כל עבודת הצדיקים שאין מקבלין לעצמן כלל ממתיקות ונעימות של זה העולם, רק הם משברין כל התאוות ומעלין כל הנעימות לשרשו העליון לנעם העליון. וזה עקר כבודו יתברך כשהבן אדם שבזה העולם משבר את כל תאוותיו ומעלה הכל לנעם העליון. ועל כן התלמיד חכם אסור להתענות כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה האי בר בי רב דיתיב בתעניתא וכו'. כי ה' יתברך רוצה בקיום העולם, ובהכרח להמשיך נעם העליון לתוך כל האהבות שבזה העולם שהם אכילה ושתיה וכו', שהם קיום העולם ולעמד בנסיון זה שלא יהיה כרוך אחר המתיקות המר של זה העולם, רק לקדש עצמו על פי התורה ולהעלות הנעימות לשרשו העליון לנעם העליון שעל ידי זה עקר כבודו כנ"ל. אבל יום הכפורים הוא בחינת עולם הבא שאין בו לא אכילה ושתיה וכו'. כי יום הכפורים הוא תרין, אמא וברתא סלקין כחדא כמובא בזהר הקדוש ובכתבי האר"י ז"ל. כי אמא וברתא זה בחינת נעם העליון והכבוד. כי נעם העליון זה בחינת בינה, בחינת אם לבינה תקרא. והכבוד הוא בחינת מלכות שהיא ברתא, כמו שכתוב כל כבודה בת מלך וכו'. והם בחינת נעמי ורות, נעמי זה בחינת נעם העליון ורות הוא בחינת כבוד, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, למה נקרא שמה רות שיצא ממנה דוד שרוה להקדוש ברוך הוא בשירות ותשבחות. ודוד הוא בחינת כבוד בחינת מלך הכבוד, ובגלותא נאמר בהון ותלכנה שתיהן כידוע, וביום הכפורים סלקין כחדא. הינו כי יום הכפורים הוא בחינת עולם הבא שאז אין צריכין שיעלה הכבוד לשרשו על ידי שיתלבש הנעם באהבות של זה העולם וכו' כנ"ל. כי זה הוא רק בזה העולם. אבל לעתיד לבוא יתקים ונגלה כבוד ה' וכו', ואז

נוכל להעלות הכבוד על ידי השפעת הנעם בעצמו בלי שיתלבש באהבות של זה העולם, וזה בחינת יום הכפורים שאין בו לא אכילה ולא שתיה וכו', כי הוא בחינת עולם הבא, כי אז ברתא סלקא עד אמה, שהכבוד עולה עד הנעם בלי התלבשות באהבות של זה העולם. ואז נתתקן הכל ולית רשו לשטן לאסטוני כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. כי אז נתבטל יניקת כל החובלים, כי יניקתם רק מפגם הכבוד שנפגם על ידי שפוגמין בהנעימות שמתלבש בזה העולם. וכל אחד כפי מה שפוגם בזה כן פוגם בכבודו יתברך, ומשם יניקת החובלים. אבל ביום הכפורים שאין הנעם מתלבש באהבות של זה העולם כלל, על כן אין להחובלים שום יניקה אז. ועל כן אז הוא סליחת העוונות שבאים מהחובלים, כי אז נתבטלים החובלים כנ"ל אבל אי אפשר לקבל הארה זאת של יום הכפורים כי אם על ידי שאוכלין ערב יום כפור, כי אי אפשר לזכות לעולם הבא כי אם על ידי שמתקנים עצמן בעולם הזה, שבשביל זה בא האדם לעולם הזה, שבו מלבש הנעימות בתאוות עולם הזה. ועל ידי זה דיקא צריכין לגדל כבודו יתברך כנ"ל. ואז נזכה לעולם הבא, שעל ידי זה יתגלה כבודו יתברך בלי שום התלבשות כלל כנ"ל. וזה בחינת ערב יום כפור ויום כפור. כי יום הכפורים הוא בחינת עולם הבא שעולה הכבוד עם הנעם בלי התלבשות באכילה ושתיה וכו'. אבל אי אפשר לזכות לזה כי אם על ידי מצות אכילה בערב יום הכפורים. כי על ידי אכילה דקדשה עולה כבודו יתברך, בחינת שלחן מלכים מלך הכבוד (כמו שמבאר בהתורה ויבן בסימן סז בלקוטי חלק א עין שם). ואז זוכין ביום הקדוש יום הכפורים לגדל כבודו על ידי החמשה קולות חמש תפלות הנמשכין מנעם העליון בלי התלבשות כלל, שזהו בחינת יום כפורים תרין אמא וברתא סלקין כחדא וכנ"ל. והבן היטב:

כי הדברים עדין צריכין באור רחב ואין הזמן מסכים עתה לבאר כראוי, ומחשש השכחה שלא נשכח לגמרי חס ושלום הכרחתי לרשם הדברים לעת עתה כמות שהן עד יערה עלינו רוח ממרום:

אות ט

וזה בחינת סכה. ועקר מצות סכה הוא אכילה ושתיה ושנה, שהם כל צרכי אדם וחיותו ותענוגיו שכלם יכניס לתוך הסכה. כי סכה היא בחינת אמא דמסככא על בנין, שהוא בחינת נעם העליון בחינת אם לבניה וכנ"ל. ועל ידי קדשת מצות סכה אנו זוכין להעלות ולקשר כל הנעימות שבאכילה ושתיה וכלים נאים וכו' לקשר הכל לנעם העליון. כי זה עקר עבודת האדם בזה העולם שלא יהיה כרוך אחר הנעימות שבזה העולם רק יקשר ויעלה הכל לשרשם לנעם עליון. וזה זוכין על ידי שמכניסין כל

האכילה ושתיה וכו' לתוך הסכה שהוא בחינת נעם העליון כנ"ל. כי ביום הכפורים זכינו לבחינת עולם הבא ששם אין הנעם מלבש בשום גשמיות, רק בקולות קדושות של החמש תפלות. ועל כן חיבין אז בחמשה ענויים, כי הוא בחינת עולם הבא שאין בו לא אכילה ושתיה. אבל זה אי אפשר כי אם איזה זמן דהינו יום הכפורים, או מי שצריך לשוב בתשובה שגוזרין עליו תעניתים. כי התשובה הוא בבחינת יום הכפורים. כי מאחר שפגם על ידי חטאיו בהנעימות הנזכרות לעיל שנמשך אחר נעימות של זה העולם עד שעבר על התורה, על כן תקונו על ידי תשובה ותענית שהוא בחינת יום הכפורים. כי צריך לפרש עצמו לגמרי מנעימות של זה העולם ולקבל עליו תענית בשביל תשובה שהוא בחינת יום הכפורים כדי שיעלה לבחינת עולם הבא ששם אין הנעם מלבש כלל שזהו בחינת יום הכפורים כנ"ל. אבל זה אי אפשר כי אם איזה זמן כמו יום הכפורים שחיבין הכל בתענית או כל אחד שמקבל עליו תעניות כפי חטאו. אבל עקר עבודת האדם בזה העולם היא שיתנהג על פי התורה, שצריך דיקא לאכל ולשתות כפי צרך על פי התורה, רק שלא יהיה כרוך אחר הנעימות שבהמאכל וכו', רק לקשר הכל לשרשו לנעם העליון כנ"ל. ועל כן אמרו רבותינו זכרונם לברכה בר בי רב דיתיב בתעניתא. כלבא ליכול שרותיה. כי הכלבים הם בחינת מיין מרירין הפך הנעם. ועל כן אפלו זה שצער עצמו מן היין נקרא חוטא כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, על שלא זכה לקשר הטעם והנעימות שביין לשרשו. מכל שכן וכו' כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה שם. ועל כן אחר יום הכפורים זכנו ה' יתברך לישוב בסכה צלא דמהמנותא. שעל ידי זה מגן עלינו בצל כנפיו וממשיך עלינו אור נעם העליון. וצוה עלינו לאכל ולשתות וכו' כדי שעל ידי זה נזכה לקשר כל הנעימות שבוה העולם לשרשו שהוא בחינת נעם העליון בחינת סכה כנ"ל:

אות י

וזה בחינת שמיני עצרת ושמחת תורה. שאז מסימין התורה ומתחילין התורה, ואז מכבדין את כל אחד בכבוד התורה ואומרים לו תן כבוד לתורה, והכל עולין לתורה אז. כי ידוע בכונות שבשמיני עצרת הוא גמר התקון שמתחילין בראש השנה בכל שנה ושנה. כי בראש השנה התחלנו להמשיך עלינו השפעת הנעם העליון על ידי השופר. ועקר המשכת הנעם הוא, שיהיו נמשכין מחין קדושין עד שיהיה נעשה הולדה. דהינו שיהיו נמשכין נשמות קדושות של ישראל שיגדלו כבודו שהכל נברא בשביל זה כנ"ל. וזה התקון נגמר בשמיני עצרת [שאז הנוקבא עוצרת הטפה בשביל הולדה כידוע בכונות ומובא בדברי אדוננו מורנו ורבנו זכרוננו לברכה

בהתורה תקעו אמונה סימן ה לקוטי תנינא]. ועל כן אז עקר הגדלת הכבוד כנ"ל. ועל כן אז מתחילין התורה שהוא בראשית ברא וכו', וקורין כל העשרה מאמרות שבהם נברא העולם לכבודו. כי עכשו נשלמין ומאירין העשרה מאמרות באור גדול, מאחר שעכשו נגמר תקון המשכת הנעם עד שהגיע להולדות נשמות ישראל, שעל ידי זה עקר התגלות כבודו, שבשביל זה היו כל העשרה מאמרות כנ"ל. ועל כן עתה ראוי ונאה לקרות בראשית וכו' שהם העשרה מאמרות שבהם נברא העולם. כי עתה הוא שלמות הארתם, מאחר שעתה הוא בחינת התגלות כבודו על ידי בחינת הולדה כנ"ל. כי זה עקר התקון שעוסקין בכל שנה מראש השנה עד שמיני עצרת שהוא לתקן חטא אדם הראשון שפגם בכבודו וגרם אחיזת החובלים, שעל ידי זה פגם בעשרה מאמרות ונחשב כאלו אבד את העולם שנברא בעשרה מאמרות. ובחמלתו יתברך שזכהו לתשובה וסבב בנפלאותיו שיצאו ממנו האבות וכל זרע ישראל וכל הצדיקים שעוסקים בכל שנה בתקון חטאו. והעקר מראש השנה עד שמיני עצרת וכנ"ל. ועל כן אז בשמיני עצרת חוזרין ומעוררין העשרה מאמרות על ידי שקורין אותם אז בתורה. כי עתה חוזרים ומאירים באור גדול על ידי הגדלת הכבוד שנמשך עתה, שעל ידי זה מקימין את העולם שנברא בעשרה מאמרות רק בשביל זה כנ"ל. וזה שמסימין תחלה את התורה שמסימת בגדל כבודו יתברך שנתגלה על ידי משה רבנו על ידי כל האותות והמופתים אשר שלחו ה' וכו', כמו שכתוב לכל האתת והמופתים וכו' ולכל היד החזקה ולכל המורא הגדול וכו'. שעל ידי כל זה נתגדל כבודו יתברך מאד. כמו שכתוב ואכבדה בפרעה ובכל חילו וכו'. וכמו שכתוב בכל האותות והמופתים בפרשת וארא, למען ספר שמי בכל הארץ, למען תדע כי לה' הארץ וכו'. נמצא שבאלו הפסוקים לכל האתת והמופתים וכו'. שמסימין בהם התורה, מספרים מהגדלת כבודו יתברך שנתגדל מאד על ידי זה, וזה נתגלה ומאיר ביותר בשמיני עצרת, שהוא גמר וסוף כל השלשה רגלים שהתחילו מפסח ומסתימין בשמיני עצרת, שכלם הם זכר ליציאת מצרים שאז היה עקר הגדלת כבודו כנ"ל. ועקר הגדלת הכבוד נמשך בשמיני עצרת שאז נמשך על ידי השפעת הנעם בחינת הולדה כנ"ל, שעל ידי זה עקר הגדלת כבודו יתברך, כי אם לא יהיו בני אדם חס ושלום, מי יגדל כבודו ומי יספר ויכיר עצם גדלת כבודו על ידי כל האותות והמופתים שהיו ביציאת מצרים. כי עקר הגדלת כבודו הוא על ידי בני ישראל שנולדין בכל דור ודור שהם עוסקים לספר ולפרסם ולהגדיל כבודו יתברך, כמו שכתוב דור לדור ישבח מעשיך וכו' כבוד מלכותך יאמרו וכו'. ועל כן בשמיני עצרת שאז נמשך בחינת הולדה כנ"ל, על כן אז קורין סיום התורה ולכל האתת והמופתים שמספרין מהגדלת כבודו יתברך. ואחר כך מתחילין מיד בראשית ברא אלקים וכו', שהם כל העשרה מאמרות שבהם נברא העולם ובהם ה' יתברך מקים את העולם, הכל בשביל כבודו שנתגלה ומאיר עתה באור גדול כנ"ל. ועל כן מכבדין אז את כל אחד בכבוד התורה ואומרים לו תן כבוד לתורה. להזהיר ולהזכיר את כל אחד שיהיה נזהר מאד בהכבוד, שלא יקח הכבוד בשביל עצמו חס ושלום, רק יחזיר ויתן הכבוד להתורה ולה' יתברך, כי עקר

הארת העשרה מאמרות שמעוררין עתה הוא על ידי כבוד דקדשה שהוא שרש כל הבריאה שנברא בעשרה מאמרות וכנ"ל. על כן צריכין לזהר שיהיה הכבוד כלו אמר, כלו מאמר, כמבאר בהתורה הנ"ל. שזה נעשה כשנזהרין לבלי להנות מהכבוד כלל בשביל עצמו רק להעלות ולחזר הכבוד לה' יתברך שהוא אחדות פשוט עם התורה. וזהו תן כבוד לתורה וכנ"ל:

אות יא

וזהו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה ומובא בפרוש רש"י על פסוק לעיני כל ישראל שנשאו לבו לשבר הלוחות לעיניהם שנאמר ואשברם לעיניכם. והסכימה דעת המקום לדעתו וכו' שנאמר וכו' יישר כחך ששברת. ולכאורה תמוה מה לו להזכיר שבח כזה בענין נפלאות גדלת משה. אך באמת גם זה הוא נפלאות נוראות גדלתו של משה, שכון לדעת ה' יתברך לשבר הלוחות אז אחר מעשה העגל. כי עקר חטא העגל היה על ידי הערב רב שהחטיאו את ישראל, וזה היה פגם החובלים שבאים בנעימים להתתקן. ומעצם קלקולם הם פוגמים גם את הנעימים כמבאר מזה לעיל (ובמקום אחר בהלכות ברכת הפרות ובהלכות כבוד אב ואם). כי משה רבנו רצה לקרב את הערב רב כדי שיתקנו, כי הערב רב היו ממצרים שהיא ערות הארץ עקר זהמת חוץ לארץ ההפך מארץ ישראל ממש, ושם עקר פגם החובלים המקלקלים ביותר. וסבר משה מאחר שישראל יוצאים ממצרים לבוא לארץ ישראל לקבל את התורה שהיא בחינת השפעת הנעם העליון, על ידי זה יוכלו גם החובלים האלו שהם הערב רב להתתקן. אבל באמת מעצם רבוי זהמתם וקלקולם לא די שלא נתתקנו אף גם קלקלו את ישראל שקבלו את התורה שהיא בחינת נעם והחטיאום בעגל. ועל כן כשראה משה זאת נשאו לבו לשבר הלוחות לעיניהם. ועל ידי זה דיקא תקן הרבה. כי אמרו רבותינו זכרונם לברכה שעל ידי שבירת הלוחות נמשך שכחה, ועל ידי השכחה שנתהוה על ידי שבירת הלוחות נמשך כל המחלקת שבישראל. דהינו המחלקת שבקדשה של התנאים ואמוראים. כי עקר מחלקתם על ידי השכחה, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה משרבו תלמידי שמאי והלל שלא שמשו כל צרכן נתרבה המחלקת. דהינו על ידי שכחה שבאה עליהם מחמת שלא שמשו כל צרכן. ועל כן באמת אמרו רבותינו זכרונם לברכה שם, ואותו היום שנתהוה המחלקת היה דומה כיום שנשתברו בו הלוחות, שנשתברו בו הלוחות דיקא. כי משם בעצמו נתהוה המחלקת על ידי השכחה שנמשך משם. נמצא שכל המחלקת דקדשה נמשך משבירת הלוחות. ועל ידי זה דיקא נעשה תקון גדול בענין החובלים הנזכרים לעיל, שהם בחינת

מחלקת כנ"ל. כי אין הדין נמתק אלא בשרשו, ועל כן דיקא על ידי מחלקת שבקדשה שנמשך על ידי שבירת הלוחות, נמתק ונתבטל יניקת החובלים שהם בחינת מחלקת דסטרא אחרא. [וכמובא בדבריו זכרוננו לברכה במקום אחר על פסוק בקמים עלי מרעים בסימן רעז לקוטי חלק א]:

כי על ידי מחלקת שבין הצדיקים נתרחקים אותם שראויים להתרחק שמחין שלהם הם בחינת מחין של חוץ לארץ ממש, בחינת חובלים, מחמת שפגמו מאד בכבוד ה' יתברך, כי חפצים בכבוד עצמן. כי כששופע הנעם העליון באים כל החובלים ורוצים להתתקן, הינו שבאים גם אנשים פגומים שמחין שלהם בחינת חובלים ורוצים להתתקן. ובודאי היה ראוי לתקנם, אך הם מקלקלים מאד, ואם ירצו לקרבם ולתקנם יוכלו לקלקל גם את הנעימים כנ"ל, כמו שארע למשה על ידי הערב רב. על כן היא טובה גדולה מה שיש מחלקת על הצדיקים האמתיים שעל ידי זה נופלים בדעתם ספקות וקשיות ונתרחקים אותם הראויים להתרחק. ואותם החפצים באמת סובלים בזיונות ויגיעות וטרחות ומתקרבים. כי בודאי אם היו הכל רואים ומרגישים תכף נעימות מתיקות השפעת הנעם העליון, היו הכל רצים רק אחר נעימות התורה שנמשכת משם. ועל כן בתחלה כשנמשך איזה נעימות התורה נמצאים קופצים הרבה שחפצים להתקרב ולינק משם, כי מי פתי שלא ירוץ אחר נעימות כזה. אבל אלו המתקרבים הם רוצים להנות מהנעימות בלי יסורים ושפיכת דמים, והם חפצים שישפע עליהם נעימות התורה וגם יהיה להם כל הכבוד וכל התאוות שלהם. וזהו בחינת פגם החובלים המקלקלים ביותר שעקר קלקולם בתחלה היה על ידי פגם הכבוד, שפגמו בכבוד ה' יתברך ורדפו אחר כבוד עצמן. שעל ידי זה נפלו לבחינת מחין של חוץ לארץ ממש שהם בחינת חובלים כמו שמבאר בהתורה הנ"ל. וגם עכשו כשבאים להתתקן רוצים עדין בכבוד עצמן. ועל כן מחין כאלו יכולים לקלקל גם את הנעימים וכנ"ל. על כן היא טובה שיש מחלקת, שעל ידי זה באים קשיות וספקות שעל ידי זה כל הרוצה להתקרב צריך להפקיר כבוד עצמו ולסבל בזיונות ושפיכת דמים הרבה. ומי שאינו יכול לעמד בזה מתרחק, ובודאי ראוי להרחיקו מאחר שרוצה עדין בכבוד, כדי שלא יקלקל את הנעימים וכנ"ל. ומי שחפץ בהאמת רואה את האמת ומתקרב על ידי יסורים ויגיעות ובזיונות, כי אי אפשר להתקרב ולהתתקן כי אם על ידי זה. מאחר שעקר פגם החובלים נמשך מפגם הכבוד. על כן צריך עתה לבטל כבודו לגמרי ולסבל בזיונות ושפיכת דמים, ואז יזכה להתקרב ולטעם קצת מהנעימות נעם התורה. כי גם אחר השכחה וההעלמה והמחלקת שנמשך משבירת לוחות, גם עתה מי שרוצה בהאמת יכול לראות ולטעם גם עתה מעט נעימות התורה, אשר גם בשביל מעט נעימות כזה שהוא מרגיש בתוך גשמיותו ראוי להשליך כל התאוות וכל הכבוד. ומי שהוא איש אמת וחס על עצמו ומרצה לזה ומתקרב על ידי בזיונות ושפיכת דמים הוא מתתקן באמת על ידי השפעת הנעם, מאחר שמפקיר כבודו שעל ידי זה מתקן פגם הכבוד שפגם תחלה וכנ"ל. נמצא שעל ידי שבירת הלוחות שעל ידי זה נתהווה שכחה שעל ידי זה נתהווה מחלקת, על ידי זה

עקר תקון החובלים כראוי דהינו שנתתקן מי שהוא ראוי להתתקן כנ"ל. ומי שאינו ראוי יתרחק על ידי המחלקת כדי שלא יקלקל את הנעימים וכנ"ל. ועל כן שבחה התורה אותו בזה אשר עשה משה לעיני כל ישראל ששבר את הלוחות לעיניהם. כי על ידי זה דיקא הוא תקון החובלים על ידי הנעימים שבזה עוסקת סיום התורה כנ"ל. וזהו שדרשו זאת על פסוק לעיני כל ישראל דיקא ששבר את הלוחות כמו שכתוב ואשברם לעיניכם, כי שבר את הלוחות לעיני כל ישראל דוקא. דהינו שהראה להם את הלוחות שהם בחינת נעימות התורה ושברם מיד, ועל ידי זה הפיל עליהם שכחה כנ"ל. וזהו נסיון לכל אחד, מי שרוצה באמת הוא רודף אחר האמת גם אחר השבירה והשכחה. כי על כל פנים איזה רשימו נשאר והוא נמשך אחר האמת על ידי הרשימו. כי מבין על ידי זה שיש נעימות, נפלא מכל הטובות והמתיקות שבעולם. ומי שאינו חפץ באמת נמשך אחר הקשיות והספקות והמחלקת ומתרחק וכנ"ל. והוא בודאי ראוי להתרחק וכנ"ל, כי ישרים דרכי ה' וצדיקים ילכו בס' וכו'. ועל כן שברם לעיני כל ישראל, כמו שכתוב ואשברם לעיניכם, הינו כי לקח הלוחות שהם בחינת נעימות התורה והראה אותם לעיניהם ושברם מיד לעיניהם, כאומר הרי אני מראה לכם נעימות התורה אך תכף אני חוטף מכם ומשברם ומפיל שכחה. וזה יהיה לכם עתה לנסיון כנ"ל. וכן מתנהגים גדולי הצדיקים גם עתה, כמו שכתב רבנו זכרוננו לברכה על מאמר רבותינו זכרונם לברכה אנא עלמא בחרובא אשכחתי (בסימן סמך לקוטי חלק א) והבן היטב:

וזה בחינת מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה לוחות ושברי לוחות מנחים בארון. להורות שהצדיקים אמתיים ממשיכין התורה בבחינת לוחות ושברי לוחות. כי מתחלה מגלין נעימות התורה, ואחר כך מעלימין ומכסין אותה מיד ומפילין שכחה שהיא בחינת שברי לוחות וכנ"ל. והכל בשביל נסיון שכל הרוצה להתרחק ימצא מקום להתרחק, והרוצה וחפץ האמת לאמתו יסתכל על האמת וישליך כבודו מנגד ויתקרב על ידי יגיעות ובזיונות וכו' ויזכה לנעימת התורה וכנ"ל:

אות יב

וזה שנוהגין בחוץ לארץ שעל פי רב עקר גדל שמחת יום טוב הוא ביום טוב שני של גליות שעושין מחמת ספק, ובפרט בשמחת תורה שעושין אותו ביום טוב שני דיקא, כי חוץ לארץ ששם עקר אחיזת החובלים, אי אפשר לתקנם בשלמות כי אם על ידי בחינת ספקות שהיא בחינת מחלקת וכנ"ל. כי ביום טוב נמשך השפעת הנעם שמשם עקר שמחת יום טוב. ועל כן חיבים לעלות לרגל לבית המקדש ששם עקר קדשת ארץ ישראל עקר

השפעת הנעם כי שם ברור ההלכה וכנ"ל. ועל ידי זה עקר השמחה בחינת שבע שמחות את פניך נעמות וכו', שזה בחינת שלש פעמים בשנה יראה כל זכורך את פני ה' וכו'. ובחוץ לארץ ששם אחיזת החובלים וצריכים לתקנם על ידי הנעימים, אי אפשר לתקנם כי אם על ידי שעושין יום טוב שני של גליות מחמת ספק שהוא בחינת מחלקת שמשם כל הספקות והקשיות. כי זה עקר תקון החובלים כשמתקרבים מתוך מחלקת וספקות ומאמינים בכל הצדיקים אף על פי שחולקים זה על זה, לא כמו הליצנים שאומרים מאחר שחולקים זה על זה הוא שומע דברי שניהם וחולק על שניהם, כי זהו דברי ליצנות ונוגעים בכפירות רחמנא לצלן. רק האמת הוא להפך שצריך להאמין בכלם ולבלי להסתכל כלל על המחלקת שביניהם. (וכמו שמבאר על פסוק און שומעת תוכחת חיים וכו' בהתורה בחצוצרות בסימן ה לקוטי חלק א עין שם):

וזהו אם לא תדעי לך היפה בנשים צאי לך בעקבי הצאן ורעי את גדיתיך על משכנות הרעים. הינו אם לא תדעי לך למי להתקרב, כמו ששאל תחלה הגידה לי וכו' איכה תרעה וכו'. על זה השיב אם לא תדעי לך וכו' צאי לך וכו' ורעי וכו' על משכנות הרעים, הרעים דיקא לשון רבים. הינו שתתקרב לכלם, כי מאחר שאינך יודע למי להתקרב צריך אתה להתקרב לכלם ולהאמין בכלם מאחר שכלם מזהירים אותך לקים תורת משה בכתב ובעל פה. כי רק מהאנשים הכופרים ההולכים בדרכי החקירות הרוצים להטות מתורת משה ללמד חכמות חיצוניות ופורקים על ורבים מגלחים זקנם וכו' כמפרסם, מהם צריכים להתרחק בתכלית הרחוק, אבל כל מי שמנהיג על פי התורה כפי שמסרו לנו רבותינו בגמרא ופוסקים וספרי יראים המיסדים על פי דבריהם הקדושים, בהם צריכים להתדבק בכלם, כמו שכתוב ובו תדבק ואמרו רבותינו זכרונם לברכה הדבק בתלמידי חכמים. ועל זה מרמז יום טוב שני שעושין מחמת ספק שני ימים טובים של גליות. ועל ידי זה עקר תקון בחינת החובלים מאחר שמחמירים מחמת ספק ועושים שני ימים טובים, כמו כן צריכים מחמת ספק להתקרב לכל הצדיקים ההולכים על פי התורה וכנ"ל. (כי קדשת יום טוב הוא בחינת קדשת הצדיק, כי מהם נמשך קדשת יום טוב כמבאר על פסוק כי אקח מועד וכו' בסימן קלה) ועל כן עקר השמחה בחוץ לארץ ביום טוב שני, כי זה עקר השמחה כשנתתקן החובלים על ידי הנעימים שאז נגדל כבוד ה' יתברך, בבחינת כד אתי יתרו וכו', שעל ידי זה השמחה גדולה מאד בבחינת יהי כבוד ה' לעולם ישמח ה' במעשיו. וזה נעשה בחוץ לארץ ביום טוב שני שעושין מחמת ספק וכנזכר לעיל. ועל כן בארץ ישראל אף על פי שעושין שם רק יום טוב אחד מחמת ששם הוא בחינת נעם וכנ"ל, אבל ראש השנה עושים גם בארץ ישראל שני ימים. מחמת שבראש השנה עקר השפעת הנעם כנ"ל, ואז באים ביותר כל החובלים להתתקן. ועל כן אז הוא דינא קשיא כנ"ל. ועל כן מכרחים גם בארץ ישראל לעשות שני ימים ראש השנה מחמת ספק כדי לתקנם וכנ"ל:

וזה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה בראשונה וכו' פעם אחד נתקלקלו הלויים בשיר התקינו שלא יהיו מקבלין עדות החדש אלא עד המנחה.

ואם באו מן המנחה ולמעלה התקינו שיהיו נוהגין אותו היום קדש ולמחר קדש. ומשם נמשך שעושין שני ימים ראש השנה כמבאר בפוסקים, הינו מחמת קלקול השיר שהוא בחינת נעם בחינת נעים זמירות ישראל, שזהו נמשך מפגם החובלים, על כן התקינו שלא יהיו מקבלין עדות החדש אלא עד המנחה, עד המנחה דיקא. כי אז עקר אחיזת החובלים כמבאר למעלה. ואם באו מן המנחה ולמעלה עושין שני ימים קדש כדי לתקן החובלים על ידי שני ימים. וזה בחינת שני ימים של ראש השנה שעושין גם בארץ ישראל בשביל תקון החובלים על ידי הנעימים וכנ"ל:

אות יג

וזה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה הקנאה והתאוה והכבוד מוציאין את האדם מן העולם. כי אלו השלש מדות רעות הם ההפך מהבחינות קדושות הנאמרות בהתורה הנ"ל. כי שם מבאר מענין הנעימות שנמשך על ידי צדקה שעל ידי זה נגדל כבוד ה' יתברך וזוכין לשלום כנ"ל. והקנאה והתאוה והכבוד הם ההפך מזה, כי התאוה הוא ההפך מקדשת הנעם, כי כל התאוות נמשכין מנפילת המתיקות מנעם העליון כידוע. וצריך האדם להשכיל על דרכיו לבלי להיות כרוך אחר תאוות המתיקות של זה העולם רק לקדש את עצמו ולדבק את עצמו בנעם העליון. גם על ידי התאוה הוא ממעט בצדקה, כי רוצה למלאות תאוותיו על ידי ממונו ועשירותו ומעלים עיניו מעניים חסרי לחם ואינו נותן צדקה. וזה עקר פגם הנעם, כי עקר השפעת הנעם נמשך על ידי צדקה כנ"ל. והכבוד הוא פגם הכבוד דקדשה כמבאר שם בהתורה הנ"ל שצריך האדם לבלי לרדף אחר הכבוד, רק להסתכל על הכבוד מאיזה מאמר נתהווה זה הכבוד ולחזר הכבוד רק להשם יתברך ומי שרוצה בכבוד פוגם בזה. והקנאה הוא בחינת קנאה שנאה ומחלקת הפך השלום. נמצא שאלו השלש הפך קדשת התורה הנ"ל. ועל כן מוציאין את האדם מן העולם, כי הכל נברא בשביל האדם דיקא כדי שיגדל כבודו יתברך וכמו שמבאר שם בהתורה הנ"ל. וכשפוגם בזה יוצא מן העולם חס ושלום, כי מי שמסתכל היטב בענין בני העולם עקר מה שמאבדין חיי עולם נצחיים הוא על ידי שמתקבצין בהם יחד כל אלו השלש מדות רעות. כי כל אחת מאלו השלש מדות רעות מזקת מאד להאדם. אבל אף על פי כן היה לו איזה תקוה לשוב ולצאת משם, אבל על ידי שמתקבצין אלו יחד הם מוציאין את האדם מן העולם לגמרי רחמנא לצלן. כי בודאי התאוה לבד מזקת מאד להאדם, אך אף על פי כן אם לא היה חפץ בכבוד היה לו תקוה, כי היה מכיר את מקומו השפל והיה מבטל את עצמו נגד יראי ה' האמתיים והיו יכולים להושיע לו בכמה אפנים כי הולך את חכמים יחכם (משלי יג),

ובודאי היה לו תקון גדול על ידם. אבל הכבוד המדמה של זה העולם מטעהו ומטרידו שנדמה לו שיאבד כבודו כשיתקרב ליראים וכשרים אמתיים. ומחמת זה מטעה את עצמו וחותר למצא עליהם קשיות וספקות וכו' ומתרחק מהם. ולא זו אף זו שמתגבר עליו הבעל דבר עד שיש לו קנאה ושנאה עליהם ועל כל הנוגעים בכבודו. ועל ידי כל זה נטרד מן העולם רחמנא לצלן, כי אם יהיה מסיר הקנאה והשנאה מלבו ויתקרב ליראים אמתיים יוכל להנצל גם מהתאוות רעות כי הם יורו אותו דרך הישר והאמת על פי התורה הקדושה ובודאי היה לו אחרית טוב:

שיך להתורה הנ"ל וזה ישא ברכה מאת ה' וצדקה מאלקי ישעו זה דור דורשיו כי על ידי צדקה ממשיכין השפע והברכה מאת ה', דהינו מבחינת נעם העליון שמשם כל השפע והברכה וזהו זה דור דורשיו, כי ההולדה של כל הדורות נמשך על ידי זה כמו שמבאר שם. וזהו מבקשי פניך יעקב וכו', בחינת שבע שמחות את פניך נעמות וכו' שזכה יעקב לזה ביותר כי היתה מטתו שלמה וממנו כל זרע ישראל לדורותם הדורשים את ה' בחינת זה דור דורשיו וכו' וכנ"ל. וזהו שאו שערים וכו' ויבא מלך הכבוד וכו'. כי על ידי זה נתגדל כבודו כנ"ל. ועל כן הזכיר שתי פעמים שאו וכו' ויבא מלך הכבוד, כנגד בחינת הנעימים ובחינת החובלים הנתתקנים על ידי הנעימים, שעל ידי שניהם נתגדל כבוד ה' וכנ"ל, כי זה המזמור מתחיל מענין ארץ ישראל וחוף לארץ כמו שהתחיל לה' הארץ ומלואה הינו ארץ ישראל, תבל ויושבי בה זה חוף לארץ כמו שפרש רש"י שם. הינו בחינת המחין של ארץ ישראל והמחין של חוף לארץ, שגם הם צריכין להתתקן ולהכלל בהמחין של ארץ ישראל, ל ידי שיתקנו פגם הכבוד על ידי צדקה שעל ידי זה נמשכין הדורות וכו', שזהו בחינת וצדקה מאלקי ישעו זה דור דורשיו שאו וכו' ויבא מלך הכבוד שכופל שתי פעמים וכנ"ל. נמצא שהכל קשור ומחבר יפה. ועל כן אומרים מזמור זה בכניסת ראש השנה כי אז עוסקים בתקון זה כנ"ל:

ז

המנחה

תפלת

אות א

על פי התורה 'לשמש אהל בהם' בסימן מט לקוטי חלק א. עין שם כל התורה היטב:

וזה בחינת תפלת המנחה. כי אז עקר המתקת הדינים שצריכין אז לזהר להתפלל בכונה גדולה להמתיק תקף הדינים שמתעוררין אז כמו שאיתא בזהר הקדוש וכמובא בהתורה הנ"ל על פסוק סלת למנחה. שמנחה בחינת דינים בחינת פחד יצחק, כי יצחק תקן תפלת המנחה. ועקר התקון והמתקת הדינים הוא על ידי תשובה. ועקר התשובה היא לשוב ממחשבות רעות למחשבות טובות, כי הם עקר היצרין. כמו שמבאר שם עין שם היטב שחבר כל זה יחד תפלה ותשובה ועשרה מיני נגינה וה דלית הוית וכו'. והכל על ידי זה שזוכה להתגבר לקים כל מה שמבאר שם בתחלת התורה הזאת, שהעקר להתגבר על המחשבות רעות להפכם למחשבות טובות, כי אור להביות איש הישראלי הוא בחינת אור אין סוף, כי אין סוף ואין תכלית לתשוקתו עד שאינו יכול לעשות שום עבודה ולהמשיך שום מדה וכו'. וצריך לצמצם התלהבות הזאת עד שיהיה בחינת חלל בלב בחינת ולבי חלל בקרבי. והלב הוא הציר של כל המדות שהם העולמות. והעקר על ידי החכמה שבלב שהם מחשבות טובות וכו'. וכשחושב מחשבות רעות חס ושלוש הוא מטמטם החלל שבלב וכו'. על כן צריך להתגבר בזה לצמצם התלהבות הלב שלא יתלהב יותר מדאי, כי זה בחינת רבוי האור שממנו היה בחינת שבירת כלים. רק לראות שתהיה ההתלהבות בהדרגה ובמדה בבחינת ולבי חלל בקרבי וכו'. והעקר להתגבר להמשיך לתוך הלב חכמה אמתית שהם מחשבות טובות ולהתגבר בכל כחו על המחשבות רעות. ועל ידי זה יזכה לכל המדות טובות ולעבד את ה' יתברך כראוי. והכל כדי שיתגלה מלכותו יתברך שבשביל זה נברא הכל בשביל האדם שיזכה על ידי כל הנ"ל לגלות מלכותו יתברך בכל העולמות על ידי שיקבל עליו על מלכותו בשלמות בזה העולם המעשה וכו'. ומבאר שם שזה בחינת תפלה בחינת תשובה וכו' עין שם היטב:

אות ב

וכל זה היא בחינת תפלת המנחה. שאז מתעורר בחינת תחלת הצמצום שמשם כל הדינים, וצריכין להמתיקו על ידי תפלה בכונה שהיא בחינת תשובה כנ"ל. כי זה הענין של התלהבות האור והצמצום וכו', זה נעשה אצל האדם בכל יום ויום כפי תקון הבריאה של אותו היום שהוא צריך להמשיך. כי כמו שבתחלת הבריאה נעשה זה אצל ה' יתברך בעצמו שבתחלה היה האור אין סוף ולא היה מקום לבריאה וכו', וצמצם האור לצדדין וכו' שעל ידי זה היתה כל הבריאה על ידי החכמה וכו' וכו' כמו

שמבאר שם בתחלת התורה הנ"ל. כמו כן נעשה זאת אצל האדם שהוא חלק אלוה ממעל, שהכל נברא בשבילו שהוא יעסק בתקון וקיום העולם כל ימי חייו. ובכל יום ויום כפי הבריאה שהיתה באותו היום, כמו כן הוא צריך להמשיך על ידי עבודתו תקון וקיום אותה הבריאה מחדש על ידי כל הנ"ל, כגון ביום ראשון כלליות בריאת שמים וארץ וכו' וביום שני בחינת יהי רקיע בתוך המים וכו', שזה בחינת מה שהיו אנשי המעמד עוסקין בפרשת בראשית בכל יום ויום כמובן למשכיל. ועקר תקון הבריאה בכל יום על ידי האדם, הוא על ידי כל הבחינה הנ"ל שבכל יום ויום מתעורר לבו בהתלהבות חדש עד אין סוף וכו', וצריך לצמצם וכו'. והעקר להתגבר להמשיך מחשבות טובות בכל יום איך לעבד את ה' יתברך ולברח ממחשבות רעות וכו' עד שיעבד את ה' יתברך בהדרגה ובמדה שעל ידי זה יקבל עליו על מלכות שמים שלמה ויגלה מלכותו בעולם שזה העקר. ועל כל זה תקנו לנו אבותינו סדר התפלות. כי תפלת ערבית הוא בחינת צמצום האור שהוא בחינת חשך בחינת ישת חשך סתרו וכו'. ותפלת שחרית הוא בחינת התגלות והמשכת האור על ידי תקון הצמצום. ואז ביום נמשכין כל המחין וכו' שהם בחינת תקון הבריאה שבאותו היום (וכמבאר בכונות), אבל אחר התפלה מסתלקין המחין ולא נשאר רק רשימו וכו' (כמבאר בכונות), ואחר חצות היום שמתחיל היום לערב אז מתעורר תחלת הצמצום בשביל להמשיך האור בשביל תקון הבריאה של יום שלאחריו. ועל כן אז דינא תקיפא שלטא, כי כל הדינים נמשכין מתחלת הצמצום. ועל זה תקנו רבותינו זכרונם לברכה אז תפלת המנחה והזהירו עליו ביותר כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה לעולם יהא אדם זהיר בתפלת המנחה וכו'. כי אז צריכין התגברות גדול מאד ביותר לבטל המחשבות רעות שנמשכין מתקף הדינים ולהמשיך מחשבות טובות. שכל זה הוא בחינת תשובה, כי עקר התשובה של כל אדם הוא שישב בכל פעם מהמחשבות רעות שנלכד בהם למחשבות קדושות. כי המחשבה ביד האדם בכל עת ורגע ושם עקר הנסיון והבחירה. וזה עקר התשובה לשוב במחשבתו ממקום שהוא שם למחשבות קדושות כאשר שמעתי מפיו הקדוש. ואפלו אם נתעה במחשבתו כמו שנתעה, אף על פי כן צריך שיאמין שבכל מה שמנתק עצמו במחשבתו מרע לטוב הוא יקר בעיני ה', כי הוא ידע יצרנו וכו'. ועקר היצר הרע הם המחשבות כנ"ל:

וזה בחינת תפלת המנחה שהיא קרבן עני בחינת תפלה לעני וכו'. כי מחמת העסקים של האדם בכל היום על פי רב אין נצולין ממחשבות פגומות, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה שלשה אין אדם נצול בכל יום וכו'. ועל כן תפלת המנחה היא בחינת תשובה, שצריך מתוך כל עסקיו לזכר את עצמו בה' יתברך ולשוב אליו יתברך, והעקר על ידי שיתגבר לנתק מחשבתו ממחשבות רעות למחשבות טובות שזה עקר התשובה. וזה בחינת תקון הה' שהזכיר שם בחינת ה' דלת הוית וכו' כי אין עני אלא מן הדעת וכו'. וכשמרחם על עצמו ורואה עניותו ואינו מתיאש עצמו מן הרחמים, ומתפלל לה' יתברך בבחינת תפלה לעני כי יעטף, שהוא מעטף בצרתו ואין לו מקום לנוס ולברח ימין ושמאל כמו שצעק דוד כמה

פעמים סבוני גם סבבוני וכו'. ואף על פי כן הוא מתגבר בכל מה דאפשר לברח מהמחשבות רעות וצועק לה' יתברך וכו', שכל זה הוא בחינת תפלת המנחה כנ"ל. על ידי זה עקר תקון התשובה כנ"ל ועל ידי זה אתחזרת ואתעבידת ה' וכו', שזה עקר בחינת תשובה לשוב הה' למקומה כמו שמבאר שם עין שם. ואז נמתקים כל הדינים שיונקים מתחלת הצמצום, כי נתגלה שבהצמצום בעצמו נעלם ה' יתברך. כי הצמצום הוא חסד גדול כדי לגלות אלקותו ומלכותו על ידי זה דיקא כידוע. וזה בחינת 'שכן אליהו לא נענה אלא בתפלת המנחה שנאמר וירא כל העם ויפלו על פניהם ויאמרו ה' הוא האלקים ה' הוא האלקים'. ויפלו על פניהם זה בחינת צמצום האור בחינת ויסתר משה פניו כי ירא מהביט וכו'. ויאמרו ה' הוא האלקים. אלקים בחינת צמצום כידוע ואז נתגלה כי ה' הוא האלקים. כי אין שום הסתרה והעלמה בעולם, כי גם בתקף הדינים וכו' שנמשכין מתחלת הצמצום גם שם נמצא ה' יתברך, כי לית אתר פנוי מניה. וזהו ה' הוא האלקים ה' הוא האלקים שתי פעמים. בחינת עלית ביתא עלאה וביתא תתאה, שיש לשניהם עליה על ידי שמתגברין על המחשבות רעות וכו' עד שמגלין מלכותו יתברך למטה וכו' כמו שמבאר שם:

אות ג

וזה שאמר אליהו ענני ה' ענני ואמרו רבותינו זכרונם לברכה ענני שתרד אש וכו' וענני שלא יאמרו מעשה כשפים הם. כי אליהו היה צריך אז לגלות אלקותו ומלכותו בעולם להוציא את ישראל מטעות ושקר של נביאי הבעל שהיו מכשפים גדולים והביאו את ישראל לכל הרעות רחמנא לצלן. וכל זה נמשך ממותרות הבא על ידי רבוי אור וכו' (כמו שמבאר בהתורה בא אל פרעה שכשוף הוא בחינת מותרות כמו זעה וכו' עין שם). ואליהו היה צריך אז לתקן זאת להמשיך ולגלות אורו יתברך על ידי האש שתרד מן השמים וכו', שנמשך מבחינת כי ה' אלקיך אש אכלה הוא דאכלי ושצי כלא. אבל ישראל המצמצמין האור וכו' ומגלין מלכותו בעולם הם מקבלין חיות משם בבחינת ואתם הדבקים בה' וכו' כמו שמבאר שם בהתורה הנ"ל (באות ז), הינו שימשיך מלמעלה אש דקדשה שנמשך בהדרגה ובמדה באפן שיתגלה מלכותו ואלקותו לעין כל. ונביאי השקר יהיו נכלין ונהרגים על ידי זה כמו שהיה אז שישראל נפלו על פניהם על ידי זה הנס הגדול של ירידת האש ואמרו ה' הוא האלקים שתי פעמים וכו', שזה בחינת התגלות מלכותו יתברך. ונביאי הבעל נשחטו ונהרגו על ידי זה. הינו כנ"ל. אבל כשהתפלל על זה בקש את ה' יתברך ענני שתרד אש וכו' וענני שלא יאמרו מעשה כשפים הם. כי כן דרך הבעל דבר והסטרא אחרא שבתחלה מטעין את האדם כמו שמטעין על ידי

שקריהם ודעותיהם ההפוכות מן האמת. וכשרואין שבא צדיק אמת
שמגלה אלקותו באמת כמו שהיה אז בימי אליה, ואינם יכולים לסתר
ולהעלים נס נגלה ונפלא כזה. הם מהפכים הדבר ואומרים מה זה חדוש
הלא מעשה כשפים הם ותולין אותו בכשוף. וזה היה מתירא אליהו שלא
יאמרו שאלהו הוא בודאי חכם גדול ויודע חכמת הכשוף יותר מנביאי
הבעל, וכל הנס היה על ידי מעשה כשפים. ועל זה התפלל שיפתח ה' את
לבם ועיניהם של ישראל שיסתכלו על האמת לאמתו שהוא נס מן השמים
לבד ברצון ה' יתברך הבורא היחיד יתברך ששומע תפלת הצדיקים, ולא
יאמרו מעשה כשפים הם. וכן מתנהג עתה בכל דור שכשבא צדיק גדול
ונורא שמגלה חדושים שאי אפשר לסתורן בשום אופן, שרואין שהוא רק
תורה מן השמים שאי אפשר בשום אופן לגלות כזאת בשכל אנושי (וכמו
שמבאר מזה בהקדמת העץ חיים עין שם), מתחלה חותרים להתלוצץ
מהם וכו', אבל כשרואים ששניהם קהות ונמצא שם חדושים נוראים
שאי אפשר להתלוצץ מהם וכו', הם אומרים מה זה חדוש בודאי היה
חכם גדול ונפלא ויכול לומר פשטים וחדושי תורה וגם ראשי תבות
וצרופי אותיות כמו שנמצאים כמה חכמים ולומדים גדולים שאינם
צדיקים כלל ואומרים תורה בשכלם וכו'. אבל הצדיק האמתי מתפלל על
זה תמיד ענני ה' ענני שתד אש וכו', שהוא בחינת התגלות התורה
אמתית מן השמים שהיא בחינת אש כמו שכתוב ודבריו שמענו מתוך
האש וכו', וענני שלא יאמרו מעשה כשפים הם, שלא יוכלו להכחיש
האמת לומר שנאמרו הדברים בחכמה בלי יראה אמתית וכו'. שזהו
בחינת מעשה כשפים שהוא על ידי תחבולות על ידי הכח שנתן ה' יתברך
לשכל אנושי בשביל הבחירה וכו'. רק ה' יתברך יפקח עיניהם ולבם ויראו
בעיניהם ויבינו בלבם שאין זה שכל אנושי כלל רק היא תורה מן השמים
שהיא אש אכלה דאכלי כלא ושצי כלא כל החולקים על זה. אבל הדבקים
בה מקבלים חיות לנצח משם בבחינת ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים
כלכם היום כמו שמבאר עין שם:

אות ד

וזה ושרים כחללים כל מעיני בך המובא בהתורה הני"ל, כחללים שני
חללים חלל הימיני שבלב וחלל השמאלי, שכל עבודת האדם בעולם הזה
להגביר בחינת חלל הימיני ששם משכן היצר טוב על חלל השמאלי ששם
וכו', שהם מחשבות טובות ורעות וכו' כנ"ל. כי על ידי מחשבות טובות
אזי הלב בבחינת ולבי חלל בקרבי שהוא תקון החלל הפנוי שהיה בתחלת
הבריאה שלשם נמשכו כל העולמות שהם המדות, שהכל היה בשביל
האדם שימשיך בלבו כל המדות טובות וכו' שהם נעשים כפי מה

שמצמצם ההתלהבות וכו' ומתגבר במחשבות טובות וכו'. אבל כשחושב חס ושלוש מחשבות רעות וכו', מטמטם החלל, כי נסתלק שכינת אלקותו ממנו וחזר לבחינת אין סוף שזה בחינת סוד שבירת כלים וכו'. ואזי נטמטם החלל ממש שבלב האדם בבחינת ונטמטם בם שאמרו רבותינו זכרונם לברכה וכו', כי מתגבר החלל השמאלי על החלל הימיני, ואז נטמטם הלב בבחינת ערלת לב חרפת לב. אבל להפך על ידי שחושב מחשבות טובות איך לעבד את ה' יתברך אזי מקים ומחזיק את בחינת החלל הפנוי הנ"ל. כי עקר קיום החלל הפנוי של תחלת הבריאה שלא יחזר האור כמו שהיה בבחינת אין סוף שעל ידי זה היה חס ושלוש נחרב העולם. עקר קיומו על ידי עבודת הצדיקים על ידי שמקימין כל הנ"ל כראוי, שמצמצמין התלהבות אור אין סוף שבלבם כראוי ועושין חלל פנוי בלב בבחינת ולבי חלל בקרבי, ומתגברין בכל כחם על המחשבות רעות העולים על הלב בכל פעם שרוצים לטמטם הלב, שעל ידי זה יסתלק האור אין סוף חס ושלוש ויתבטל לפי בחינתו החלל הפנוי של תחלת הבריאה שהוא חרבן העולם. על כן מתגברין במחשבות טובות שעל ידי זה נמשכין כל המדות שהם קיום כל העולמות שעל ידי זה נתגלה מלכותו לכל באי עולם כי אין מלך בלא עם וכו'. אשר בשביל זה היה עקר התגלות אור אין סוף על ידי הצמצום וכו' כנ"ל. ואז יש עליה גם לביתא עלאה, כי לא אבוא בעיר וכו'. כי דיקא אחר כך כשנתגלה מלכותו על ידי כל הנ"ל, אז דיקא חוזר ומאיר אור להביות הלב כראוי בלבבו בבחינת תקון באפן שיוכל לסבל ולא יתבטל רק ישתוקק לה' יתברך ברצון נפלא ונורא מאד כמעט עד אין סוף. אבל אף על פי כן הוא בבחינת צמצום בבחינת ולבי חלל וכו' שזהו בחינת צמאה נפשי לאלקים וכו' בחינת לבי ובשרי ירננו אל אל חי. וכן בפסוקים הרבה שזה בחינת כל ספר תהלים של דוד המלך עליו השלום שהוא נעים זמירות ישראל, כי זה בחינת יוד מיני נגינה שכלם הם בחינת השתוקקות ורצון וכסופין חזקים ונוראים עד אין סוף וכו'. שזה בחינת כל הנגונים דקדשה שבעולם ואף על פי כן יתקים כי כל הנגונים הם בחינת עולה ויורד וכו' בחינת מי עלה שמים וירד שזה כל אמנות וחכמות הנגינה וכו'. ועל כן חבר לשם בתורה הנ"ל יוד מיני נגינה וכו' :

אות ה

כי מאן דזעיר הוא רב ומאן דרב הוא זעיר וכו' שמי שמקטין עצמו בחינת צמצום האור בחינת ויסתר משה פניו וכו' בחינת כי אתם המעט וכו'. שאתם ממעיטין עצמכם כשאני משפיע לכם טובה הינו אפלו טובה אמתיית שזה עקר הטובה שהיא התנוצצות אור אין סוף אז גם כן אתם

ממעייטין עצמכם בבחינת צמצום האור. ואז זוכה על ידי כל הנ"ל לרצון נפלא וכו'. בחינת מאן דזעיר הוא רב. ולהפך למאן דהוא רב ורוצה להרס חס ושלום הוא זעיר כי נסתלק האור לגמרי וכו':

אות ו

וזה בחינת מעלת ישראל שהקדימו נעשה לנשמע. נעשה בחינת עבדות ועשית מצוות מעשיות, שהם בחינת המשכת המדות טובות שעל ידי זה מתקים ומאיר מלכותו לכל העולם שהוא בחינת נעשה. כי מלכותו היא בחינת עשיה כידוע. כי העקר שיאיר מלכותו בעולם העשיה על ידי האדם שבשביל זה נברא הכל. ואחר כך ונשמע בחינת דבקות ורצון וכו', כי שמיעה בלבא תליא וכו'. הינו שדיקא אחר בחינת נעשה בחינת תקון המלכות תקון ביתא תתאה להמשיך שכינתו בתחתונים וכו', אז דיקא יהיה תקון הנשמע שתליא בלבא שהוא בחינת עלית ביתא עלאה כנ"ל. אבל העובדי כוכבים הם להפך שרוצים תכף להשיג מה שאי אפשר להשיג שהוא נגדם בבחינת אין סוף, ואחר כך היו עושים וכו'. כי היו רואים מה שנעשה מכל מצוה וכו'. אבל ה' יתברך מואס בהם בשביל זה, כי הוא חפץ שיתגבר האדם על ידי בחירתו, ועקר הבחירה הוא על ידי העלמת הדעת שהוא בחינת צמצום האור בתחלת הבריאה. וכן צריך האדם להמשיך תקון הצמצום בבחירתו שכשמתלהב יותר מהראוי לו יצמצם ההתלהבות וכו', רק יתגבר בכל כחו על המחשבות רעות וכו'. לחשב מחשבות טובות וכו'. ואז דיקא ישיג מה ששיג וכו'. שכל ההשגות העליונות הם על ידי בחינת תקון ביתא עלאה שזהו בחינת השגת אוריתא דעתיקא סתימאה וכו' הנזכר שם. ועל ידי כל הנ"ל תוכל קצת לחבר התורה הנוראה הנ"ל ועדין צריכין סיעתא דשמיא לבאר עוד בישועתו יתברך:

אות ז

ועל-כן הצדיק צריך לקבל כל כחו מכנסת ישראל, שהם בחינת מלכות בחינת אין מלך בלא עם. כי דיקא עליהם נתגלה מלכותו ואז הצדיק מתגבר בהשגותיו העצומים שהם בחינת ביתא עלאה בחינת אוריתא

דעתיקא סתימאה וכו'. והעקר על ידי שישראל יוצאים מחכמות חיצוניות של העובדי כוכבים שהם ההפך מכל הנ"ל כנ"ל, וממחשבות רעות שהם הפך חכמה שבלב. כי הכל אחד כי חכמות חיצוניות שלהם נקראים כסילות נגד חכמות התורה, כי נמשכין מטפשות הלב ממחשבות רעות מערלת לב וכו'. ועל כן באמת כל קיומנו על ידי הצדיקים העוסקים בתקוננו, ואנו צריכין רק להתגבר על המחשבות רעות שהם בחינת חכמות חיצוניות וכו', ואז הצדיק ישיש כגבור לרוץ ארח הזה שהיו ישראל יכולין לילך בזמן שהיו נזופים. וזה עקר תקון התשובה של כל אחד שאי אפשר לו לשוב כי אם על ידי הצדיק שהוא מורה דרך לשבים:

אות ח

כי הבעל תשובה צריך לזה ביותר מחמת שכבר טמטם הלב על ידי טפשות לב וכו', ותכף כשנתעורר בו איזה הרהור תשובה על ידי העלמת הנקדה המסתתרת בלב שנשאר מהרשימו בשביל קיומו, אז מתלהב הניצוץ מאד ורוצה להתדבק בשרשו באור האין סוף וכו', שמזה בא שרוצה מיד לקבל על עצמו כל התשובות שבעולם תעניתים וסגופים בלי שעור מחמת שיודע בנפשו שקלקל הרבה וכו'. אבל אף על פי שכך ראוי אבל לא בשביל זה ימנע מהתשובה חס ושלוס, מחמת שתכף הוא נסוג אחור במחשבתו וחושב שאינו יכול לקים סגופים וכו' כל כך ועל כן נמנע מהתשובה לגמרי, וזה מצוי מאד בכמה בני אדם, כי ישראל עם קדוש הכל חפצים לשוב אבל רבם המניעה מחמת רבוי ההתלהבות הנ"ל שעל ידי זה נכבה לגמרי רחמנא לצלן וכו'. ועל כן עקר התשובה היא על ידי הצדיקים ותלמידיהם וכו' שקבלו דרכי אמת מרבים וכו'. כי באמת עקר התשובה היא כשבא האדם אל המקומות שהיה בהם מתחלה ושב מהם וכו', כמו ששמעתי מפיו הקדוש. וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה היכי דמי תשובה וכו'. והעקר תלוי במחשבה כשהאדם מתגבר על המחשבות רעות ואפלו אם מתגברים עליו המחשבות כמו שמתגברים חס ושלוס. אף על פי כן בכל רגע שמתגברים כנגדם וכו', זהו בחינת תשובה וכו' וכמו שכתוב לרגעים תבחננו וכו'. ואם יהיה חזק בזה יוכל לזכות ברבות הימים לתשובה שלמה. ועל כל פנים לית רעותא טבא דאתאבד וכו' כמבאר בדברינו הרבה בזה. ואי אפשר לבאר הכל בכתב. ורק בשביל זה צריכין לנסע ולילך רגלי לצדיקים ותלמידיהם ולקיים עשה לך רב וקנה לך חבר, הכל בשביל לקבל עצות אמתיות הנמשכים ממים עמקים מאד. שעל ידי זה דיקא יש תקוה טובה לאחריתו. ועל כן באמת עקר התקון של כל אחד הוא על ידי מה שמבאר לקמן שה' יתברך גדול מאד ואין יודעין כלל וכו'.

אות ט

וזה מה שמבאר שם בהתורה הנ"ל באות ז בענין תכלת דאכלי כלא ושצי כלא וכו', אבל ישראל הדבקים בה' יקבלו חיותם וכו'. כי העובדי כוכבים שאינם מתגברים על מחשבות רעות, וגם רודפים אחר חכמות חיצוניות שנמשכים משבירת כלים שהיה על ידי רבוי אור, כי רוצים רק לדעת הכל קדם ששברו שום מדה רעה ומחשבה רעה וכנ"ל. על כן מכלה אותם ושורף אותם בחינת רבוי אור בבחינת דאכלי כלא ושצי כלא. אבל ישראל הדבקים בה' על ידי בחינת תקונים הנ"ל שמצמצמין האור וכו' ומתגברין על המחשבות רעות וכו' עד שמגלין מלכותו וכו'. ואחר כך משיגין מה שמשיגין על ידי בחינת עלית ביתא תתאה עם ביתא עלאה וכו', הם מקבלים כל חיותם משם וכו'. וזה בחינת שהצדיק מקבל כחו מכנסת ישראל על ידי שמתגברין לצאת מחכמות חיצוניות ממחשבות רעות וכו'. כי הצדיק נגד כנסת ישראל הוא בבחינת ביתא עלאה נגד ביתא תתאה. שכל עליתו על ידי עלית ביתא תתאה שהם כלל ישראל. כי שתי בחינות אלו שהם ביתא עלאה וביתא תתאה הם בכלליות ובפרטיות וכו' וכמו שמבאר לקמן. ועל כן אף על פי שהצדיק כבר זכה בעבודתו לתקון שני בתים הנזכרים לעיל. אף על פי כן בכלליות העולמות הוא צריך לקבל כחו מכלל ישראל בבחינת כלום נתתי לך גדלה וכו'. ועל כן הם מתיגעים כל כך להחזיר ישראל בתשובה ובפרט הגרועים ביותר, כי כל מה שמתגלה מלכותו יתברך ביותר על הנמוכים יותר שהם בתכלית גשמיות העשיה ביותר, על ידי זה עקר עלית מלכותו יתברך. כי זה בחינת מלכות מקנן בעשיה המובא בזהר הקדוש ובכתבי האר"י ז"ל, כי עקר רצונו יתברך הוא לגלות מלכותו בתקף תחתיות העשיה וכו' כמובא בדברינו הרבה בזה. ואז דיקא כשמלכותו עולה מכל המקומות הנמוכין, על ידי שכלם מכירין אותו יתברך ומודים במלכותו יתברך שנתקים ויאמר כל אשר נשמה באפו ה' אלקי ישראל מלך ומלכותו בכל משלה, שעל ידי זה עקר עלית המלכות שהיא בחינת ביתא תתאה אז יש עליה גם לביתא עלאה, שהיא בחינת השגת הצדיק שהשגתו בבחינת אוריתא דעתיקא סתימאה שהיא נגד כנסת ישראל בבחינת ביתא עלאה כנ"ל, בבחינת מי עם זאת עולה וכו' כנ"ל. וכל מה שמחזירים בתשובה הרחוקים ביותר יש להם עליה ביותר וכו', שזהו בחינת מה שמביא בסוף על פסוק לשמש שם אהל בהם וכו' שזריחתו של הצדיק הינו השגתו אינו אלא על ידי ישראל וכו', וכשישראל יוצאין מחכמתן של העובדי כוכבים אזי הצדיק יוצא מהחפה והמכסה שהיה לו וכו'. ומביא שם ענין תכלת שמכלים ושצים העובדי

כוכבים וכו'. ועל ידי זה זוכים להשגת אוריתא דעתיקא סתימאה וכו' עין שם כל זה היטב. ועל ידי כל הנ"ל תוכל לחבר קצת כל דברי התורה הנ"ל שנכתבה ברמז ובקצור גדול כאשר הבנתי מפיו הקדוש שהתורה הזאת נאמרה וכן נכתבה בקצור וברמז. כי אמר שעקר התורה אמרה רק בשביל לבטל הגזרות וכו'. (כמו שמובא במקום אחר בספר חיי מוהר"ן):

אות י

וזה בחינת פרשת שקלים בחינת מחצית השקל תרומה לה' שיהיה ההתלהבות במשקל וכו' כנ"ל. והכל בשביל בנין המשכן שהוא בחינת הבית המקדש שהוא בחינת ביתא תתאה הנ"ל שעל ידי זה נתתקן גם בחינת ביתא עלאה, כי על בחינת הבית המקדש נאמר לא אבוא בעיר עד דבקרבך קדוש, שלא יכנס בירושלים שלמעלה וכו'. כי בנין המשכן היה בחינת תקון התשובה, כי נבנה בשביל לתקן חטא העגל כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. וחטא העגל היה על ידי שפגמו בתקונים הנזכרים לעיל שנמשך האור יותר מדאי, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה והובא בפרוש רש"י פרשת כי תשא על פסוק ואיש לא יעלה עמך, הראשונות על ידי שהיו על ידי תשואות וכו' שלטה בהם עין הרע אין לך יפה מן הצניעות. כי אף על פי שהזהירם מאד אל יהרסו וכו' כנ"ל והם קימו האזהרה, אף על פי כן עדין היה האור מרבה מכחם כמובן בדברי רבנו זכרונם לברכה הנזכר לעיל ובמקום אחר. וכמו שכתוב ואל אצילי בני ישראל לא שלח ידו ויחזו את האלקים ויאכלו וישתו. ופרש רש"י מכלל שהיו ראויים להשתלח בהם יד וכו', כי הסתכלו בו מתוך לב גס וכו'. וההמון עם בפרט הערב רב פגמו גם בגשמיות, שקלקלו מחשבתם במחשבות רעות והרהורים כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה לא עבדו ישראל עבודה זרה אלא כדי להתיר להם עריות וכו'. כי באמת הכל תלוי זה בזה, כי כל המדות וכל העבודות של האדם כלם תלויים זה בזה. כי לפעמים מתלהב יותר מדאי וכו' ובתוך כך מתגברים עליו המחשבות והרהורים מאד. כי היצר הרע והסטרא אחרא אורבים עליו מכל צד, כשמתעורר בו איזה הרהור תשובה לשוב לה' יתברך, הוא חותר עליו לבלבלו בכל מיני בלבולים ומניעות, לפעמים כפשוטו שמתגבר עליו אז דיקא בהתגברות גדול במחשבות רעות שהם עקר היצר הרע כנ"ל. ולפעמים כשהאדם מתגבר נגדו במה דאפשר, הוא מתגבר על ידי התלהבות הלב יותר מדאי. ולפעמים בשעה אחת הוא מערבב ברגע אחת בוער לבו מאד וכו', ובתוך כך בוער לבו לתאוות עולם הזה מאד וכו', שזה בחינת יעלו שמים ירדו תהומות כמובא בדבריו זכרונם לברכה, וכעין מה שמבאר בסימן עח על מאמר רבותינו זכרונם לברכה אלמלא כנפי ראה

שהם בחינת התורה הוי לבא אוקיד כל גופא מרבוי ההתלהבות אל ה' יתברך יותר מדאי ומרבוי תבערת האש להתאוות וכו'. אך התורה מגנה על זה עין שם. ומזה בא חטא העגל אחר מתן תורה בהתגלות אלקות פנים בפנים כזה באותות נוראות כאלו וכו' וכו'. כמו שהוכיחם משה הנהיה כדבר הגדול הזה וכו'. ואף על פי כן קלקלו כל כך תכף עד שהמלך במסבו וכו', והכל על ידי בחינה הנ"ל. על כן נצטוה משה אחר כך בבנין המשכן בשביל תשובה ותקון לחטא העגל שכולל כל החטאים. כי העקר שצריכין להשתדל בכח הצדיקי אמת בחינת משה לצמצם ההתלהבות כל אחד ואחד לפי בחינתו ולא יהרס הגבול וכו'. ויתגבר ביותר על המחשבות רעות שהם עקר היצר הרע. ובזה צריך עקר ההתגברות, כי המחשבה ביד האדם תמיד להטותה כרצונו ויתגבר להפך הדבר לברח ממחשבות רעות ולחשב מחשבות טובות לחשב איזה פסוק מהתורה או איזה הלכה ומאמר רבותינו זכרונם לברכה וכו', ולפעמים צריך לפקח מחשבתו במלי דעלמא וכו', הכל כדי למלט נפשו מהרהורים שהם עקר קלקול המחשבה. ואפלו אם מחמת רגילותו נלכד במחשבות אלו מאד כמצוי בכמה אנשים, אף על פי כן יתחזק בכל עז בכל דרכי העצות אמתיות להסיח דעתו מהם וכו' (כמבאר בדברינו במקום אחר), ויאמין שכל תנועה ותנועה שהוא מנתק עצמו מהם יקר מאד אצל השם יתברך, וימשיך עצמו לתוך מחשבות טובות ויברח אל הספר לעסק בתורה וכו'. עד שיזכה להמשיך לפי בחינתו בחינת תקון המדות שהם כלל כל מצוות התורה לתוך לבו שהם בחינת תקון העולמות. ועל ידי זה יזכה לפי בחינתו לקבל עליו על מלכותו יתברך ולגלות מלכותו יתברך שמו לכמה נפשות, כי לכך נוצרת, כי חיב כל אדם לומר בשבילי נברא העולם, ואפלו הפחות שבישראל נברא שיהיה לו חלק בהתגלות מלכותו יתברך לכל באי עולם. והתגלות מלכותו זה בחינת תקון ביתא תתאה, ואז דיקא יש עליה גם לביתא עלאה וכו' כנ"ל. כי אז דיקא יכול להתלהב לה' יתברך בהדרגה ובמדה כראוי וכנ"ל (באות

אות ד

. אבל גם אחר כך צריך לזהר מאד בכל פעם לצמצם ההתלהבות כנ"ל, ומכל שכן לזהר מאד מאד ממחשבות רעות שהם אורבין וחותרין עליו מאד בכל יום ובכל עת ובכל שעה כמו שכתוב צופה רשע לצדיק וכו' וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. וכמו שכתוב יארב במסתר כאריה בסכה יארב לחטף עני יחטף עני במשכו ברשתו:

והבן מאד מאד כל זה איך הוא אורב עליך אולי תחמל עליך להשתדל להנצל ממנו. על כן עקר התקון בכלל הוא על ידי הבית המקדש ששם

עקר המקום לה' שעל זה התיגע דוד משיח כל ימיו. כמו שכתוב אם אבוא באהל ביתי וכו' עד אמצא מקום לה' וכו', כי שם בבית המקדש הוא עקר בחינת תקון ביתא תתאה שעל ידי זה נתתקן גם בחינת ביתא עלאה בבחינת לא אבוא בעיר שלמעלה עד דבקרבך קדוש שנאמר עקרו על הבית המקדש, כי שם הוא המקום הנבחר להמשיך לשם שכינת עזו באפן שיתגלה מלכותו לכל באי עולם. ואפלו מי שחטא ופגם על ידי היצר הרע שהם המחשבות רעות, כשבא לשם נתתקן על ידי הקרבנות הבאים מבהמות וכו', שעל ידי זה שהיו הכהנים מביאין בהמה לקרבן בבית המקדש נתגלה לכל כי מלכותו בכל משלה, ואפלו בבהמות ועופות יש קדשות גבוהות מאד עד שיכולין להעלותם לקרבן לריח ניחוח לה', שזה עקר בחינת תקון ביתא תתאה כשממשיכין הדעת אמתית לכל באי עולם עד שידע כל פעול כי אתה פעלתו וכו'. ועל כן על ידי הקרבן נתתקן פגם החטא שבא על ידי מחשבות רעות שהם בחינת פגם התגלות מלכותו כנ"ל:

אות יא

וזה בחינת המשכן שהקים משה במדבר. כי עקר התקון הוא בבית המקדש ששם עקר המקום הקדוש המסגל לזה לגלות מלכותו לכל באי עולם. ובשביל זה נתאוה משה כל כך לבוא לארץ ישראל וכו' כידוע. ואם לא היו מקלקלים בחטא העגל ומרגלים היו מוכנים לכנס לארץ ישראל ולבנות הבית המקדש תכף כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, אבל מחמת רבוי קלקולם נתעכבו. אבל ה' יתברך חמל עליהם וצוה להם לבנות המשכן במדבר שנבנה בקדשה כזאת שיוכלו להמשיך קדשת הבית המקדש גם במדבר, להכניע שם בחינת נחש שרף ועקרבו וצמאון וכו'. ועקר קדשת המשכן שהיא בחינת הבית המקדש הוא, שעל ידי בנין המשכן וכליו נמשך תקון כזה שכל מי שיש לו חלק בבנין המשכן על ידי נדבת לבו הטוב שמסיע בבנינו בגופו ובממונו וברצונו ותשוקתו הטוב, על ידי זה כל דבר מצוה וקדשה וכל נקדה ונקדה טובה שהוא חוטף מתוך כל הבלבולים והמניעות מתוך תקף תבערת האש שבזה העולם וכו', הכל יכול להכניס לתוך מקום הקדוש הזה שהוא המשכן שהוא בחינת הבית המקדש שהוא בחינת האהל מועד, שלשם מתאספין כל ישראל ולשם מתכנסין כל נקדות טובות של כל קדשות ישראל שחוטף כל אחד בכל יום ובכל עת, עד שעל ידי זה יש כח לכל אחד לשאר על עמדו בקדשת ישראל ולהתחזק בכל פעם לשוב ממחשבות רעות וכו', ולצמצם ההתלהבות שכל זה היא בחינת תקון התשובה כנ"ל. ואז אפלו אם נעשה עמו כמו שנעשה שמתגברין עליו בכל פעם כמו שמתגברין, אף על פי כן

מה שחטף טוב מקדם כבר הוא נכנס ונגנז במקום קדוש ונורא מאד בהמשכן ובית המקדש, ונצטרף ונכלל זה הטוב עם כל הנקדות של כל ישראל שמתכנסין לשם, שעל ידי זה אין כח לשום סטרא אחרא לקלקל את התקון הזה שכבר נעשה על ידי נקדותיו הטובים שנכללו בתוך קדשת כלל ישראל בתוך המשכן שהוא אוצר בית ה' ששם אין שולטין ידי זרים. והכל עולה לה' למקום שעולה, עד שבכת זה יכול להתחיל בכל פעם כל ימי חייו עד שישוב אל ה'. בבחינת ה' מעון אתה היית לנו בדור ודור וכו', שהוא בחינת המשכן ובית המקדש, על ידי זה תשב אנוש עד דכא, עד דכדוכה של נפש, שכל אחד יכול לשוב לה' יתברך אפלו בדכדוכה של נפש בגשמיות

אות יב

ואפלו עתה בגלותנו הארך המר, כל חיותנו וקיומנו הוא על ידי בתי כנסיות ובתי מדרשות שהם בחינת קדשת המשכן ובית המקדש בחינת מקדש מעט כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. כי זה עקר סוד בנין המשכן שמשם רבנו ראה עצם התגברות הבעל דבר והסטרא אחרא, שאחר מתן תורה בהתגלות אלקות כזה קלקלו כל כך. על כן עשה תקון לדורות על ידי בנין המשכן במדבר שבזה המשיך תקון שאפלו כשיחבר הבית המקדש שתי פעמים, אף על פי כן יהיה לנו כח להמשיך קדשת הבית המקדש אפלו בחוץ לארץ בארצות צפון במקומות הרחוקים מה' יתברך מאד, גם שם נוכל להמשיך קדשת הבית המקדש על ידי הבתי כנסיות ובתי מדרשות שמתכנסין שם ועוסקין בתורה ותפלה וכו'. כי כל הבתי כנסיות ובתי מדרשות שלנו בחוץ לארץ הם בבחינת קדשת המשכן שבמדבר. ובשביל זה נקרא משכן לשון המשכה, בחינת משכני וכו', הינו שעל ידי קדשת המשכן שנבנה במדבר ואנו קורין אלו הפרשיות בתורה, על ידי זה יש לנו כח להמשיך קדשת הבית המקדש גם בגלות הזה בחוץ לארץ כמו שהמשיך משה קדשת הבית המקדש על ידי המשכן שבמדבר. ועל כן באמת עקר הכח לזה הוא על ידי בחינת משה שהוא בחינת צדיקי אמת שצריכין לבוא אליהם ולהתקשר להקבוץ שלהם בבתי מדרשות שנבנו על שמם. כי הם בגדל כחם עוסקים תמיד גם בדורות אלו בבחינת בנין המשכן כמו שמבאר בהתורה אזמרה וכו' (בסימן רפב), שכל צדיק אמתי בונה בחינת משכן וכו' עין שם. ושם יכול כל אחד לגנוז כל נקדה ונקדה טובה שלו להכניסה לתוך השתפות הקדוש של כלל הקבוץ הקדוש, שעל ידי זה לא יוכלו לחטפה ולקלקלה שום מחבל והסטרא אחרא חס ושלוש בבחינת מי זה ערב את לבו לגשת אלי וכו' דהינו בבתי מדרשות שהם בחינת המשכן ובית המקדש ששם ה' יתברך:

וזה בחינת פרשת שקלים שקורין עתה בכל שנה להזהיר העם על השקלים בשביל בנין המשכן, שעל ידי זה ממשיכין בחינת קדשת המשכן ובית המקדש עלינו על ידי הבתי מדרשות הנזכרות לעיל וכנ"ל שעל ידי זה עקר תקון התשובה וכו' כנ"ל:

וזה בחינת בראשית ראש בית, כי בראשית מרמז על תשובה בחינת בראשית ירא שבת שהיא בחינת תשובה כמו שמבאר שם. כי עקר התשובה היא על ידי הראש בית על ידי בחינת הבית שהוא בונה שהיא הבית המדרש שלו שהיא בחינת המשכן וכו' וכנ"ל שעל ידי זה זוכין לבחינת אוריתא דעתיקא סתימאה שהיא בחינת ענג שבת כמו שמבאר שם:

אות יג

גם שקלים הם בחינת צדקה נדבת לב, בפרט צדקה שנותנין בשביל בנין בית המדרש שהיא צדקה המתקימת ביותר, כמו שפרש רש"י על פסוק ומי אוהב בהמון לא תבואה וכו' (כמובא במקום אחר), כי צדקה בחינת תשובה בחינת תקון הה' הנ"ל. כי עקר בחינת צדקה להמשיך בחינת הה לעשות מצדק צדקה כמובא (בסימן סז), כי ה דלת הוית שמשם כל העניות והדלות של העניים והאביונים שנמשך מתקף הדין של הצמצום הנ"ל. וכשנותנין לו משפע עשירותו צדקה, בזה ממשיכין יוד לתוך הה על ידי שמוציאין העני מדלותו ומעלין אותו, בבחינת ועשירית האיפה סלת למנחה וכו' כמובן שם בהתורה הנ"ל, כי המשכת הקדשה על ידי מחשבות קדושות והמשכת שפע העשירות דקדשה לתוך הדלת שהיתה דלה ועניה לעשותה בחינת ה, כל זה בחינה אחת כמובן שם. וכל זה היא בחינת צדקה לעני הגון שהוא בחינת השכינה בחינת אשכן את דכא כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, בחינת אל ישוב דך נכלם, שעל ידי השפע שמשפיעין לו מעלין השכינה כביכול מדלות ועניות ואתחזרת ואתעבידת ה כנ"ל. נמצא שצדקה היא בחינת תקון הה הנ"ל, שהיא בחינת התקונים הנזכרים לעיל שזהו בחינת תקון השקלים שהם בחינת תשובה

וזה כי תשא את ראש בני ישראל וכו' שנצטוו לתן השקלים בעת המנין כדי שלא יהיה בהם נגף בפקד אותם. וקשה למה לו למנותם ויש סכנה שלא ישלט בהם הנגף, ולא ימנה אותם כלל. אך המנין היה הכרח בשביל בחינה הנ"ל, כי המנין הוא בחינת צמצום שמצמצמין על ידי זה את אור להביות הלב של כל אחד מישראל שלא יתלהב יותר מדאי, כי לפי אור להביות לבו עד אין סוף, שם אין שיד מנין ומספר כלל בבחינת לפני אחד מה אתה סופר. ועקר המנין והמספר מתחיל אחר הצמצום כידוע. ועל כן נצטוו למנותם דיקא, כדי שיהיה נמנה כל אחד ואחד בפרטיות שזהו בחינת צמצום האור ששם שיד מנין ומספר כנ"ל, וגם שלא יתערבבו יחד ולא יכנס אחד בגבול חברו, כי כמו שצריכין הצמצום שלא יתלהב יותר מדאי וכו' כנ"ל, כן צריכין גם כן לצמצם התלהבות הלב שלא יצא מהגבול שלו לגבול חברו. כי אף על פי שכל ישראל נחשבו כאיש אחד, כי בשרשם הם כלולים באחד כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה שיעקב היו לו שבעים נפש וכלם נקראים נפש אחד, אף על פי כן כל אחד ואחד מישראל יש לו צמצום וגבול בפני עצמו. כי דעת כל אחד משנה מחברו כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה לענין ברכת חכם הרזים. והכל כפי מה שמצמצם התלהבות לבו בבחינת חלל הפנוי וממשיך לשם מחשבות טובות שהם מדות טובות. ועל ידי זה נתגלה מלכותו יתברך, כי כל אחד יש לו שעור בלבו לפי מדרגתו בבחינת נודע בשערים בעלה, כל חד כפום מה דמשער בלביה. וכן כל אחד עובד ה' כפי מדותיו הטובים, זה נזהר ביותר במצוה זאת שהיא בחינת תקון מדת חסד, וזה במצוה זאת שהיא בחינת תקון מדה אחרת, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה אביך במאי זהיר טפי וכו'. ואף על פי שבדאי צריך כל אחד מישראל לקבל מחברו מנקדתו הטובה שיש לו בפרטיות מה שאין בחברו כמו שמבאר בהתורה ואתם תהיו לי ממלכת כהנים עין שם, אף על פי כן אסור להרס את הגבול שלא יתלהב יותר מדאי לכנס לגבול חברו, כי לפעמים גם בני ישראל הכשרים יכולין להפיל אחד את חברו על ידי שנוי דעותיהם כמבאר במקום אחר על כן צריכין הצמצום בכמה בחינות שלא יתלהב יותר מדאי וכו' כנ"ל, וגם שלא יהרס הגבול שבינו לחברו. ובשביל זה נצטוו למנותם שיהיה נמנה כל אחד ואחד בפני עצמו. כי כל אחד יש לו גבול ושעור בדעתו להכיר את ה' יתברך ולעבדו בהדרגה ובמדה כפי מדרגתו וכנ"ל. ועל כן נצטוו למנותם במספר שמות, כי כל אחד מישראל יש לו שם בפני עצמו כפי אחיזתו בשמא דקדשא בריך הוא כפי מדרגתו. כי השם בחינת כלי וצמצום ששם נגבל החיות שהיא הנפש (כמו שמבאר בהתורה וביום הבכורים בסימן נו), ועל כן היה ההכרח למנותם כנ"ל. אבל על ידי המנין שהוא בחינת צמצום כנ"ל, יכול לשלט הנגף חס ושלו, כי בהצמצום שם אחיזת הדינים כידוע שמשם משתלשל סטרא דמותא חס ושלו כשאין נזהרין להמתיקו כראוי, על כן נצטוו למנותם על ידי השקלים שנותנין לנדבת המשכן שעל ידי זה עקר תקון בחינת ביתא תתאה שעל ידי זה יש עליה גם לביתא עלאה וכנ"ל. כי בהמשכן שהוא

האהל מועד, וכן בבית המקדש שם מתכנסין הכל כל ישראל כאיש אחד, ואף על פי כן כל אחד עומד על גבולו, בבחינת עומדים צפופים ומשתחווים רוחים, שעומדים צפופים ודחוקים זה בזה כאיש אחד ואף על פי כן משתחווים רוחים שלא ישמע אחד בודוי חברו כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. כי כל אחד צריך לשוב לה' כפי מדרגתו, כמו שכתוב בספר הא"ב כל אחד ינהג כמו ששמע מרבו, וכמו שאמרו אם אין אני לי מי לי וכו', כי כל אחד יש לו גבול בפני עצמו כנ"ל. וזה התקון נעשה בבית המקדש ובמשכן. ועל כן נצטוו למנותם על ידי השקלים שנותנין בשביל המשכן שעל ידי זה נתתקן הכל כנ"ל, כי על שם זה נקראו שקלים שנמשך האור במדה ובמשקל לכל אחד לפי מדרגתו וכנ"ל:

אות טו

ועל-כן כל הקלוקלים היו על ידי הערב רב, שנקראים ערב רב על שם התערובות שמערבבין דעתם בתערובות שאינו טוב שרוצים לחקר במפלא מהם במה שאסור לחקר בחינת במפלא ממך אל תדרוש, ואפלו במה שהרשה להתבונן יש כמה דברים שאסור לעסק בהם ברבים, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה ולא במעשה בראשית בשנים ולא במרכבה ביחיד אלא אם כן היה חכם ומבין מדעתו. והרשעים והכופרים הרוצים להשיגו יתברך על ידי חקירות ומופתי השכל הם בהפך מזה שנכנסים בחקירות שאסור לחקר כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה כל המסתכל בארבעה דברים וכו', וגם רוצים לעסק בזה ברבים בבתי כנסיות הרעים שלהם שכל זה היא בחינת ערב רב שמערבבין ומבלבלין הכל, שעל ידם היה עקר חטא העגל שהיא עבודה זרה וכפירות כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. והתקון לזה שקלים לנדבת המשכן וצדקה לתלמידי חכמים שהם גם כן בחינת שקלים כנ"ל. שעל ידי זה ממשיכין שפע העשירות אל הקדשה כנ"ל הפך הערב רב שעל ידי רבוי העשירות עשו את העגל כמו שכתוב ודי זהב כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, כי כשנותנין צדקה בשפי לעניים הגונים ולבנין הקדשה שהיא בחינת נדבת המשכן, על ידי זה נעשה בחינת תקון הה הנ"ל שהיא בחינת תקון ביתא ותתאה וביתא עלאה כנ"ל שעל ידי זה נתתקן הכל כנ"ל:

ראשי פרקים שיך להלכות מנחה ובו ענין פורים

וזה בחינת פורים שהוא הכנה לפסח שהוא הכנעת המן עמלק. כי איתא בכתבי האר"י ז"ל שעקר התגרות המן עמלק היתה מחמת שראה שהיא סוף הגלות וישראל רוצים לבנות הבית המקדש וכו', כי עקר התקון לכל הנ"ל הוא על ידי בית המקדש. כי כלל הדבר הוא כי יש בחינת ביתא עלאה וביתא תתאה, והם בחינת בינה ומלכות שהם בחינת לב ופה, כי בינה לבא ומלכות פה. הינו מה שיודעים מה' יתברך על ידי התבוננות הלב כל חד כפום מה דמשער בלביה, זה בחינת ביתא עלאה וזה בחינת השגות אלקות על ידי בחינת אתערותא דלעלא שהיא על ידי קדשת הנשמה בשרשה שהיא חלק אלוה ממעל שמטבעה לבער לה' יתברך עד אין סוף ואין תכלית כנ"ל. אבל אין זה שלמות כנ"ל, כי העקר לצמצם ההתלהבות וכו' ולעבד ה' יתברך בהדרגה ובמדה שזה בחינת בריאת העולמות שהם המדות. והעקר על ידי החכמה שבלב שהיא על ידי שמגביר היצר טוב על היצר הרע שהיא על ידי שמגביר המחשבות טובות על המחשבות רעות וכו', שעל ידי זה מגלה מלכותו יתברך לעין כל, שזה בחינת תפלה שצריכין להוציאה בפה דיקא ולשום כל לבו עליה להתגבר מאד להתפלל במחשבות טהורות לקשר המחשבה שבלב להדבור פה בקשר אמיץ וחזק. ועל ידי זה עקר התגלות מלכותו שהיא התגלות האמונה הקדושה בבחינת אודיע אמונתך בפי . ועל ידי זה נכלל ביתא עלאה וביתא תתאה ויש לשניהם עליה וכו' שזהו בחינת עבודה שבלב זו תפלה וכו'. וזה עקר התקון, כי עקר תקון הכל הוא על ידי אתערותא דלתתא דיקא, כי כשמגלין אלקותו ומלכותו יתברך על ידי אתערותא דלתתא שהיא בחינת תקון ביתא תתאה אז דיקא יש עליה גם לביתא עלאה כנ"ל:

נמצא שכלליות העולמות נקרא אתערותא דלעלא בחינת ביתא עלאה, ואתערותא דלתתא בחינת ביתא תתאה, ובודאי גם למעלה למעלה יש בחינת ביתא עלאה וביתא תתאה שהם בינה ומלכות וכן בכל עולם ועולם מתחלת אצילות עד עולם המעשה הזה שבו הבחירה שבשביל זה נברא הכל. וכן בכל אדם ואדם יש שתי בחינות אלו בחינת ביתא עלאה וביתא תתאה שהם בחינת לב ופה וכו' כנזכר לעיל. אך הכל תלוי בהאדם שהוא בעל בחירה. וכל התנוצצות אלקות שמאיר בלב האדם מלמעלה מאיזה בחינה שהיא הכל היא בחינת ביתא עלאה. וכשמתגבר כנזכר לעיל עד שמגלה מלכותו כנזכר לעיל זה בחינת ביתא תתאה. ואז דיקא יש עליה לביתא עלאה שאז יכול לקבל אור התנוצצות אלקות שבלב וכו' וכנזכר לעיל:

וזה בחינת פסח ואסור חמץ. כי אז יצאו בחפזון כי לא היו ראויים לגאלה על ידי אתערותא דלתתא שלא היה בשלמות. על כן הכרחו לצאת בחפזון כמובא שזה בחינת אסור חמץ (כמו שמבאר במקום אחר). ואפלו בשעת מתן תורה שכבר היה להם איזה הכנות אף על פי כן לא היו ראויים עדין להתגלות נבואה כזה פנים בפנים, כי היה ראוי לתן התורה לאלף דור וכו' כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. על כן התגרה בהם הבעל דבר על ידי הסתת הערב רב עד שעשו להם אלהי זהב שהיא העגל. כי אי אפשר לכנס לבחינת ביתא עלאה שהיא השגת אלקות כי אם כפי תקון ביתא תתאה, שהיא על ידי עבודות ומעשים טובים, והעקר על ידי התגברות המחשבות טובות על המחשבות רעות וכו' כנזכר לעיל שעל ידי זה עקר התגלות מלכותו יתברך בבחינת אודיע אמונתך בפי שהיא בחינת ביתא תתאה כנזכר לעיל, שזהו בחינת שצריכין להקדים נעשה לנשמע כנזכר לעיל:

ועל-כן היה התקון על ידי המשכן שנעשה מכסף וזהב ונחשת שהם גונין עלאין. כי עקר הנסיון והבחירה היא בענין שמירת הברית שתלוי במחשבה. וכשמתגבר על המחשבות רעות והרהורים רעים, כמו כן זוכה לגלות מלכותו, וכמו כן יש עליה לבחינת ביתא עלאה וכו' כנזכר לעיל. וכשפוגם בזה ורוצה לכנס במחשבתו להבין השגת אלקותו יוכל לבוא לקלקולים גדולים כמבאר במקום אחר. ואז מתגבר בו מאד תאות ממון שהיא עבודה זרה בחינת אלקי כסף ואלקי זהב. כי הממון בשרשו גבה מאד ושם אור השפע אינו מגשם כל כך כמו אור השפע הנמשכת בשביל הולדה שמתלבש בהגוף בהטפה זרעית וכו' ששם כל ההתגרות. וכפי הפגם בזה והעקר כשפוגם באסור חס ושלוש, כי לא נתנה תורה למלאכי השרת, ועל כן בהתר אף על פי שגם בזה יש כמה פגמים, אף על פי כן הוא התר וכו' כמו ששמעתי וכו' וכו'. אבל כשפוגם באסור חס ושלוש אזי נפגם ביתא תתאה ואז מגיע הפגם לאור השפע של הממון ביותר. כי הממון שהוא הפרנסה נמשך ממקום גבה מאד ואז פוגם בהגונין עלאין שהם בחינת ביתא עלאה עד שיוכל להכשל בעבודה זרה ממש חס ושלוש. או שנופל ביותר בתאות ממון שהיא גם כן בחינת עבודה זרה שזהו בחינת חטא העגל על ידי כל הנזכר לעיל. כי לא עבדו ישראל עבודה זרה אלא להתיר להם וכו'. והתקון על ידי המשכן שהיא בחינת הבית המקדש שעשה משה על ידי בצלאל ואהליאב וכל חכמי לב את המשכן וכליו בתקונים נפלאים כאלה עד שהמשיכו לשם התגלות אלקותו ומלכותו יתברך בבחינת מי עם זאת עולה וכו'. [ועין בזה הקדוש בהקדמה בדף יוד. פתח רבי אלעזר ואמר מי זאת עולה מן המדבר וכו'. כמה דאת אמר ומדברך נאוה וכו'. בההיא מלא דפומא היא סלקת ועאלת בין גדפי דאמא. ולבתר בדבורא היא נחתת ושריא על רישיהו דעמא קדישא וכו'. כי עקר תקון הצמצום הנזכר לעיל הוא על ידי הדבור שהיא הדבור של

תפלה ושירות ותשבחות שזהו בחינת שלש תפלות ביום ועין לקמן]:

אות יח

ועל-כן חסידים הראשונים היו שוהין שעה אחת ומתפללין וכו'. כי בתחלה היו מדבקין עצמן לאור האין סוף בדבקות נפלא, שזהו בחינת השעה שהיו שוהין בשתיקה קדם התפלה. ואחר כך כשראו שיכולין לעלות חס ושלוש חוץ מהמדה צמצמו האור אין סוף שבלבם ועסקו בתפלה בדבורים, שזה עקר תקון הצמצום וכו' שעל ידי זה דיקא מי עם זאת עולה בבחינת עבודה שבלב זו תפלה שהיא עקר התגלות מלכותו כמו שמבאר שם. ועל כן אחר כך היו חוזרין ושוהין שעה אחת אחר התפלה, כדי להעלות המלכות בחינת ביתא תתאה עם ביתא עלאה יחד בבחינת מי עם זאת עולה מן המדבר דיקא שהיא הדבור של התפלה. כי דיקא אחר התגלות מלכותו אז יש עליה גם לביתא עלאה כנזכר לעיל:

וזה בחינת חס לבי בקרבי בהגיגי תבער אש עד שהיה כמעט נשרף מרובי ההתלהבות וכו', שזהו בחינת פגם נדב ואביהוא בקרבתם לפני ה' וכו'. והתקון דברתי בלשוני בחינת הדבור של התפלה ושירות ותשבחות וכנזכר לעיל:

אות יט

וכל זה הוא ענין פורים ומלחמת המן עמלק, כי כל עבודת הצדיק לגלות מלכותו לכל באי עולם למגדול ועד קטן מרום כל דרגין עד סוף סוף כל דרגין, להוציא אפלו הנשמות והניצוצות שנפלו למקום שנפלו לבררם ולקבצם ולטהרם ולזככם וכו'. והעקר על ידי בחינת הנזכר לעיל על ידי בנין התורה הנזכר לעיל, שצריכין לצמצם אור ההתלהבות וכו' ולהתגבר מאד להמשיך מחשבות טובות ולסלק המחשבות רעות שהם עקר היצרין וכו', עד שיתגלה מלכותו על ידי זה. ואפלו מי שפגם בזה כמו שפגם עד שנפל למחשבות רעות מאד מאד שהוא מהעשרים וארבעה דברים המעכבין התשובה כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, אף על פי כן יאיר בו בנפלאותיו שיתגבר בכל פעם על המחשבות רעות ולא יפל בדעתו מהמחשבות שעוברין עליו וכו', וידע שכל נקדה והעתקה שנעתק

מחשבתו מרע לטוב, הכל יקר מאד בעיניו יתברך וכלם יתקבצו לעזרתו וכו'. והמן עמלק שכלול מכל הקלפות כמובא הוא בהפך מכל זה, וכל כונתו להרע מתחלה ועד סוף. כי יונק מהסיגים של בחינת שבירת כלים שהם בחינת מלכי אדום שכלול מכל הסיגים, שזהו בחינת עשרת בני המן שהם עשר כתרין דמסאבותא כמובא. כי זה ידוע בעץ חיים מענין מלכי אדום וכו' שעקר השבירה היה מרבוי האור, כמו שהתחיל ספר העץ חיים בזה כשעלה ברצונו וכו' היה האור אין סוף ולא היה מקום לבריאת העולם וכו' וצמצם וכו'. ומרבוי האור היתה שבירת כלים שהם בחינת מלכי אדום שמתו וכו'. וכל עבודתנו לתקן זאת. וזה עקר נפלאות מעלתו של הבעל בחירה וכו'. כי אי אפשר לתקן כי אם על ידי הבעל בחירה שיש לו יצר הרע כזה שעל ידי יש בחירה וכו'. כי בהכרח שיהיה אתערותא דלתתא. כי כל השבירה היתה על ידי שלא היתה אתערותא דלתתא ועקר אתערותא דלתתא היא על ידי הבעל בחירה דיקא. אבל מזה בעצמו היא כל הבחירה, כי כל כח היצר הרע הוא מהשבירה שהיתה על ידי שלא היה אתערותא דלתתא והבן מאד. ועל כן בכל עת ורגע שמתעורר הבעל בחירה באיזה נקדה בעלמא לשוב למקורו וכו', נתעורר תכף כנגדו היצר הרע שהוא מהסיגים ומבלבלו ומונעו בכמה מיני בלבולים שונים, בבחינת יעלו שמים ירדו תהומות, שהם בחינת רבוי אור שמסיתו להתלהב יותר מדאי בלי צמצום הראוי לו, ומכל שכן וכל שכן כשמסיתו להסתכל במה דלית ליה רשו בחינת מה למעלה מה למטה וכו', שזה גם כן בחינת המחקרים וכו'. ובתוך כך מסיתו בגשמיות בהרהורים רעים מגשמים ומזהמים מאד וכו'. ומחמת שהנקדות טובות שבלבו אי אפשר לכבותם בבחינת מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה וכו', על כן מתעורר בלבו בכל פעם הרהורי תשובה ותכף שרוצה לשוב מבלבלו בבחינת רבוי אור. וגם בזה יש כמה בחינות וכו'. וכל זה מעשה המן עמלק שכלול מכל רע הנזכר לעיל. כי הוא בבחינת וכל יצר מחשבות לבו רק' רע' כלי' היום' סופי תבות עמלק. בבחינת ראשית גוים עמלק ואחריתו עדי אבד, שמתגבר מראשית ועד אחרית, והכל לרעתו כי על ידי זה דיקא יהיה נמחה ונאבד לעד, בחינת עדי אבד בחינת עת אשר שלט וכו' לרע לו. ותכף כשרואה שהאדם רוצה לנתק מחשבתו מרע לטוב כנ"ל. מבלבלו כנזכר לעיל. וזה בחינת כל מלחמת הצדיק עם עמלק בשביל החלושי כח שבישראל. וזה זכור את אשר עשה לך עמלק וכו' שצריכין לזכר היטב את כל אשר עשה וכו' אשר קרך בדרך ויזנב בך כל הנחשלים אחריך וכו' שמקרה כל הנחשלים שהם החלושי כח וכו' :

ועל-כן אי אפשר לעמד נגדו כי אם בכח הצדיקים הגדולים בחינת משה ויהושע רבי ותלמידים וכו'. כי אי אפשר להכניעו ולבטלו בפעם אחד, כי חנון ורחום הוא וחפץ חסד ורוצה בקיום העולם וכו' ושיתבררו כל הניצוצות בבחינת אתערותא דלתתא דיקא לעשות עמהם נפלאות שיעלה מהם שעשועים לפניו יתברך על ידי בחינת בחירתם דיקא וכו'. והעקר שיכניס בהם בחינת בקיאות המבאר בהתורה קרא את יהושע בחינת בקי ברצוא בקי בשוב וכו', ושיצמצמו ההתלהבות וכו', ויהיה יקר בעיניהם כל העתקה ותנועה שמנתקים מחשבתם מרע לטוב וכו' שזה עקר

התשובה כנזכר לעיל. ועל כן מלחמה לה' בעמלק מדור דור מדורו של משה עד דורו וכו'. כי אי אפשר למחות זכר עמלק בפעם אחד, כי סערה בזרוע של הקדוש ברוך הוא וכו'. כי צריכין לחוס גם על הניצוצות הנעלמים בו בחינת כי ציד בפיו וכו'. שזה בחינת מבני בניו של המן למדו תורה בבני ברק. שמשם היה כל כחו. כי בכל מקום שנעלם טוב הרבה מתגבר הקלפה הרבה וכו', ועמלק והמן רצו לעקר עצמן לגמרי אשר לא יזכר שם ישראל עוד, וביותר התגבר הרשע המן להשמיד להרג ולאבד וכו'. אבל ה' יתברך מפיר מחשבות ערומים, כי לא דבר ה' למחות שם ישראל. ואפלו הנשמות ששרשם מקדשת ישראל הכבושים אצלו לא ימחה אותם בשום אופן. על כן אינו מוחה זכרו בפעם אחד רק מלחמה לה' בעמלק מדור דור, שעל ידי זה יש בחירה לכל אחד, ועל ידי זה דיקא יתבררו ויצאו הנשמות הכבושים אצלו כנזכר לעיל ואז ימחה שמו וזכרו לגמרי מתחת השמים וכו', כי אז יהיה בלע המות לנצח וכו'. ועל כן מלחמה לה' בעמלק מדור דור דיקא, כי עקר הברור על ידי הדורות שנולדים:

אות כ

כי עקר ההולדה על ידי זה שבהכרח שתעבר הנשמה מרום כל דרגין מלמעלה מכל הארבעה עולמות אצילות בריאה יצירה עשיה מאתר דלית מחשבה תפיסא תמן כלל, ויורדת עד שנמשכת על ידי יצר מחשבת לב האדם, עד שצריכה לעבר דרך הגוף הגשמי הזה עד שעוברת שתי פעמים דרך מעבר השתן (כמובא לשון זה בכמה ספרים), ונולדת בחבלים וצירים ועל ידי רבוי דם נדה של הלדה. ומשם דיקא צריכה להתברר להעביר הערלה ביום השמיני ולבטל ערלת לב שהם מחשבות רעות שמטמטמין הלב כנזכר לעיל, עד שיזכה לשבר יצר מחשבות לבו הרעים בכל יום עד שיזכה למה שיזכה כפי קדשתו. ועקר המלחמה עבור החלושי כח שנכשלו כמו שנכשלו, וגם עתה בכל פעם שמתעוררת נקדתם לשוב חותר עליהם בחינת עמלק בבחינת הנזכר לעיל. וכו' וצריכים ללחם עבורם להאיר בלבם ולעוררם ולהודיעם שכל נקדה ונקדה שמנתקים מחשבתם וכו' כנזכר לעיל. והעקר לידע שאין יודעים כלל וכו', ושלא יתיאשו מן הצעקה והתפלה לעולם וכו'. בבחינת 'ומרדכי' בחינת הצדיק הדור הנזכר לעיל ידע את כל אשר נעשה' בזה העולם את כל הנכלים והערמומיות וכו', שחותר בחינת עמלק וכו' בחמימות התאוות ובמחלקת בין איש לאשתו וכו', ובמחלקת שבעולם ובפרט להרחיק מהצדיק וכו', והכל מעשה עמלק כנזכר לעיל. ועל כן ויצא בתוך העיר ויזעק וכו'. וכן הכניס בישראל שבכל עיר ועיר צום ובכי וכו' בחינת ודברי הצומות וזעקתם וכו'. ועל ידי זה

נתהפך הכל לטובה. על כן דיקא על ידי הולדות הדורות שמודיעים להם אלקותו מדור לדור בבחינת ועד דור ודור אמונתו, על ידי זה דיקא הכנעת ומפלת עמלק מדור לדור וכו'. בחינת לדור ודור אמונתך כוננת ארץ ותעמד, מחשבות לבו לדור ודור מגן ומושיע להם ולבניהם אחריהם בכל דור ודור, בחינת דור לדור ישבח מעשיך וכו'. ועד דור ודור אמונתו וכו':

אות כא

וזה אין דורשין בעריות בשלשה ולא במעשה בראשית בשנים ולא במרכבה ביחיד שנסמכו זה לזה כי הם שיכים זה לזה. כי עקר הנסיון והבחירה היא בתאווה זאת, ואפלו בהתר יש אלפים ורבי רבבות בחינות ומכל שכן באסור חס ושלום. וכלם כלולים בשלשה שהם הקדוש ביותר שאין למעלה ממנו, והפגום הגרוע ביותר מהכל, והבינונים שהם בחינת צדיקים בינונים רשעים. ובודאי בכל בחינה יש כמה דרגות אבל כללותם הם שלשה. ואסור לדרש בזה ולחקר מה שנעשה בזה כי אי אפשר לדבר בזה הרבה, כי רבוי החושב אפלו לבחינת השולל וכו'. גם כל הולדות הדורות הם שלשה בחינות שהם האב והאם והולד הנולד. ואיך הנשמה נמשכת דיקא על ידי זה. בזה אסור לדרש כי נעלם מאד וכו'. ולא במעשה בראשית בשנים, כי מעשה בראשית הם שנים בחינת קדם הבריאה ואחר הבריאה. ובזה אסור לדרש איך נעשה ונמשך וכו'. ולא במרכבה ביחיד, מרכבה זה בחינת איך נכלל הפעל והכח יחד, ואיך יצא הפעל מהכח על ידי כח הממצע שביניהם שנקרא כח ההיולי (כמו שמבאר במקום אחר), ועל כן נקרא מעשה מרכבה וכו'. וזה בחינת אחדות, כי נכללים כלם באחד. ובזה אסור לדרש אפלו ליחיד אלא אם כן היה חכם ומבין מדעתו וכו'. ועל כן אלו הדברים תלויים זה בזה, כי מחמת שאי אפשר לדרש בעריות בשלשה מחמת שנאחז שם כל תאותם שנמשך מהסיגים הנזכרים לעיל שהם בחינת זהמת עמלק. מחמת זה אסור לדרש במעשה בראשית ומעשה מרכבה ועל כן נסמך מיד במשנה כל המסתכל בארבעה דברים וכו':

[ותחסרהו מעט מאלקים בחינת הצמצום וכו'. וכבוד והדר תעטרהו שעל ידי זה בא כל הכבוד הזה וכו']:

פורים לשון פרורים בחינת פור התפוררה ארץ וכו'. כי עקר התקון על ידי בחינת פרורים דקים שמתגבר כל אחד לחטף וכו'. כי עמלק מתגבר מאד ועקר התגברותו בפגם הברית שהוא פגם המחשבה, שהיא בחינת פרורים בבחינת מאן דזריק פרורין דנהמא וכו' כל שכן מאן דזריק פרורין

דמחא . והתקון על ידי הצדיק שיכול להגביה אלו הפרורין על ידי שמלקט מעט המחשבות טובות שעמלק רוצה לדרסם ולבטלם. והצדיק מלקט אותם כנזכר לעיל, כי זה בחינת תשובת המשקל וכו', ועושה מזה בחינת פורים שהיא מפלת המן עמלק והעקר על ידי שמשמח הכל בשמחת פורים שנמשך מעשרה מיני נגינה שהיא שמחת חתן וכלה שעל ידם ההולדה מדור לדור שעקר התקון על ידי השמחה. שזהו בחינת גדל השקל. מבאר שמחצית השקל הוא בבחינת התקון שצריכין בחצי היום שהיא בחינת תפלת המנחה:

אות כב

ולבאר יותר ענין התורה הנזכר לעיל וענין תפלת המנחה. כי כבר נתבאר שאדוננו מורנו ורבנו זכרוננו לברכה מרמז בתורה הזאת שכל ענין הצמצום של חלל הפנוי המבאר בזה הקדוש ובעץ חיים בתחלתו וכו', כל זה נעשה אצל כל אחד מישראל שהוא חלק אלוה ממעל, כי בצלם אלקים עשה את האדם. כי כל ענין הצמצומים של תחלת הבריאה הכל היה רק בשביל האדם שהכל נברא בשבילו. שבשביל זה צמצם עצמו יתברך בכמה צמצומים שונים, והמשיך התגלות אלקותו בחכמה נפלאה, הכל בשביל בריאת העולמות שהם המדות, והכל בשביל שיהיה נברא האדם בעולם העשייה הזו שיהיה לו בחירה כזאת שעל ידו עקר התגלות מלכותו שבשביל זה נברא הכל. כי ה' יתברך רצה שיהיה עקר התגלות מלכותו על ידי אתערותא דלתתא דיקא שהיא על ידי האדם הבעל בחירה דיקא. ועל כן לא נתתקנו ולא נתקיימו כל הצמצומים והתגלות אלקות שהיתה על ידם עד שבא האדם. שזה בחינת סוד וכל שיח השדה טרם יהיה בארץ וכו' כי לא המטיר ה' אלקים ואדם אין לעבוד וכו' כמובן כל זה בספרים. שזה סוד תקון המתקלא. כי עקר תקון המתקלא הוא רק על ידי האדם הבעל בחירה. כי הבחירה בחינת מתקלא שהיא במשקל ממש ויכול להכריע לכאן או להפך חס ושלוש. ועל כן צריכין להבין מרחוק מי שיש לו לב להבין מדעתו בכתבי האר"י ז"ל ובזהר הקדוש ובספרי מפרשיהם ובספרים שיצאו לאור בדורות אלו שכל סודות הקבלה הכל נאמרו על בחינת צלם אלקים שנברא בו האדם. וכל הצמצומים של בחינת חלל הפנוי הכל נעשה עם כל אדם בכל זמן כפי מדרגתו וכמובן בהתורה הזאת כנזכר לעיל:

והנה מבאר בכתבי האר"י ז"ל מענין הצמצומים הנפלאים שהיו מקדם, שנקראים עולם המלבוש וכו' מה שלא מבאר כלל בספר העץ חיים רק בשאר ספרי האחרונים מביאים הרבה בזה בשם האר"י ז"ל. ושם מבאר כמה בחינות צמצומים ברצוא ושוב בבחינת מטי ולא מטי וכו' שהיה

קדם וכו'. והכל כלול במה שכתב אדוננו מורנו ורבנו זכרוננו לברכה בהתורה מישראל סימן ל, וזה לשונו השגות אלקות אי אפשר להשיג כי אם על ידי כמה צמצומים מעלה לעלול משכל עליון לשכל תחתון וכו', וצריכין לזה רבי גדול וכו' עין שם. וכלל הדברים המבארים לענין הצמצומים של תחלת הבריאה לגלות אלקותו יתברך הוא שבתחלה צמצם האור, ואחר כך התחיל להמשיך איזה בחינת אור ואחר כך חזר האור למקומו והשאיר רק איזה רשימו, כי לא היה אפשר עדין לסבל זה האור. ואחר כך חזר והמשיך עוד הפעם איזה בחינת אור בצמצום חדש נפלא וחזר והעלימו שלא יהיה רבוי אור. וחזר והמשיך האור בדרך נפלא וכו' וכן כמה וכמה פעמים, שזה בחינת סוד הטהירו עלאה וטהירו סתם וכו'. ועולם המלבוש שקפל האור וכו' עד שנעשה בחינת חלל הפנוי וכו'. ואחר כך המשיך אור המלכים ולא יכלו לקבל האור ונשברו ומתו וכו' עד שהתחיל עולם התקון וכו', והכל בשביל האדם. כי כל השבירה והמיתה היו מחמת שעדין לא היתה אתערותא דלתתא, כי אדם אין וכו' כנזכר לעיל. ועל כן כשבא האדם הבעל בחירה שנברא בצלם אלקים, בו תלויים תקון כל העולמות. ועל כן נעשים אצל האדם כל הבחינות הנזכרות לעיל שהם בחינת הצמצומים הנזכרים לעיל, שזהו בחינת מה שמבאר בדרך כלל בהתורה הנזכרת לעיל שאור להביות הלב של איש הישראלי הוא בחינת אין סוף וכו', וצריכין לצמצם וכו'. ואלו הצמצומים בעצמן שצמצם עצמו ה' יתברך בצמצומים נפלאים שונים כנזכר לעיל כדי לגלות אלקותו יתברך, כלם בהכרח שיעברו על האדם. כי כלם לא היה כי אם בשביל האדם שהוא יתקן הכל על ידי אתערותא דלתתא דיקא. כי כלל הצמצומים הם מה שה' יתברך מראה ומאיר פניו קצת, ואחר כך מסתיר אותו וכן כמה פעמים בכמה בחינות שונות [וכמו שמבאר בשיחה של פורים על פסוק ואם מפאת פניו ימרט ראשו וכו']. וכמו שכתוב אכן אתה אל מסתתר. וכתוב כי רגע באפו חיים ברצונו וכו', ה' ברצונך העמדת להררי עז הסתרת פניך הייתי נבהל. וכתוב קול דודי דופק וכו' זה בחינת התגלות אלקותו, ודודי חמק עבר בחינת הסתרת אלקותו. וזה בחינת מה שפרש רש"י על פסוק אתם נצבים היום כיום הזה שהוא מאפיל ומאיר כך עתיד להאפיל ולהאיר לכם וכו'. וכל זה נעשה בכל דור בכל אדם ובכל זמן הכל בשביל הבחירה. כי על ידי זה עקר הבחירה על ידי ההתגלות וההעלמה. ובשביל זה מי שרוצה לילך בדרכי ה' צריך להיות בקי בהלכה בקי ברצוא ובקי בשוב בקי בעיל בקי בנפיק וכו' (כמו שמבאר בהתורה קרא את יהושע וכו'). כי כל הצמצומים הנזכרים לעיל הוא בחינת רצוא ושוב כמובן. וכל המלאכים ושרפים וכו' כל השגתם את הבורא יתברך הוא בבחינת רצוא ושוב כמו שכתוב (יחזקאל א) והחיות רצוא ושוב, אבל עקר הוא האדם שהוא חלק אלוה ממעל ונברא שיהיה לו ממשלה עליהם. כי הרצוא ושוב של העליונים הוא בלי כח הבחירה, על כן אין יכולים לתקן המשקל לעבדו בהדרגה וכו', על כן הם רועשים ובווערים ומתנשאים וכו'. אבל האדם שיש לו בחירה כשזוכה להיטיב מעשיו שהם גדולי מבחרי הצדיקים, הוא מתקן הצמצום הנזכר לעיל שיאיר התגלות אלקותו ומלכותו לכל באי עולם בהדרגה ובמדה בבחינת תקון. כי עקר

התקון על ידי אתערותא דלתתא שהוא על ידי האדם התחתון שבזה העולם דיקא וכנזכר לעיל:

וזה נעשה בכל יום ויום כל ימי עולם, שזהו בחינת חדוש מעשה בראשית שבכל יום ויום שהוא יתברך מאפיל ומאיר יוצר אור ובורא חשך וכו' בחכמה פותח שערים ובתבונה משנה עתים וכו' וגולל אור מפני חשך וחשך מפני אור ומעביר יום ומביא לילה וכו', הכל בשביל טובת ישראל להודיע אלקותו ומלכותו לכלם. ועל כן אומרים כל זה קדם קריאת שמע שהוא התגלות יחודו ומלכותו לעולם ועד. כי עקר השנויים האלו שגולל אור מפני חשך וחשך מפני אור וכו', הכל נמשך מסוד הצמצומים הנזכרים לעיל של תחלת הבריאה שגלה האור והעלימו וחזר וגלה אותו בדרך חדש נפלא יותר וחזר והעלימו וכן כמה פעמים, והכל בדרכים נפלאים חדשים כמובן בכתבים הנזכרים לעיל. וכל זה היה בשביל שיהיה נברא העולם ויתקים עתה שעקרו האדם הבעל בחירה. ועל כן נעשין עתה כל בחינות הצמצומים הנזכרים לעיל. אבל עתה הכל תלוי בהאדם שאליו נמסר הכל, בבחינת והארץ נתן לבני אדם, שמסר לו כח להמשיך אלקותו והתגלות מלכותו על ידי צמצומים הנזכרים לעיל כפי בחירתו. כי נתן בו כח אלקי בלבבו שעל ידי זה יכול לבער עד אין סוף, אבל צוה עליו שיצמצם האור שלא יעבר על פן יהרסו וכו' כנזכר לעיל. ואחר כך כשמצמצם האור ומהצמצום יש אחיזת הדינים שמהם כל כח היצר הרע שהוא מחשבות רעות כנזכר לעיל. ועל כן תכף כשמצמצם האור וכו' צריך לזהר להתגבר על המחשבות רעות ולהמשיך רק מחשבות טובות וכו', עד שיעבד ה' יתברך בהדרגה ובמדה שזה בחינת בריאת וקיום העולמות וכו', ועל ידי זה יגלה מלכותו וכו' כנזכר לעיל שזה העקר. ואז עקר התקון כשנתגלה מלכותו יתברך על ידי בחינת אתערותא דלתתא שהוא על ידי האדם הבעל בחירה כשזוכה לכנס ולצאת בשלום. ואז יש עליה גם לביתא עלאה כנזכר לעיל. ואחר כך צריך לחזר ולעסק בתקונים אלו במדרגה הגבה יותר וכו' וכן מיום ליום ומדרגא לדרגא. וזה בחינת כלל חדוש מעשה בראשית שנעשה בכל יום שעקרו על ידי האדם שבשבילו נברא ומתקים הכל

לעיל:
כנזכר

אות כג

וכל זה נעשה אצל הצדיקים בכל דרגא ודרגא. וביותר צריכין תקונים אלו לאותן שכבר עברו על מצוות התורה וצריכין לשוב בתשובה. כי זה ידוע שהעברה היא בחינת חרבן העולמות וקלקול התקונים הנזכרים לעיל. אך כל קיום העולם הוא על ידי גדולי הצדיקים שממשיכין רחמיו יתברך בכל פעם וממשיכין תקונים הנזכרים לעיל בדרכים נפלאים, באפן

שימשיכו הארת התנוצצות אלקותו יתברך בלב כל אחד לעוררו לה' יתברך, ומאירין בהם עצות עמקות והתחזקות נפלא בכל פעם באפן שיזכו לשוב בכל פעם מכל מקום שהם. אבל אף על פי כן בהכרח שיהיה להם איזה אתערותא דלתתא כי בלא זה אי אפשר כנזכר לעיל. וזהו בחינת כל העליות והירידות אלפים ורבות שעוברין על כל אדם, ואפלו על הרחוקים מאד מה' יתברך, יש להם בחינת עליות וירידות, כי גם אצלם אין יום דומה לחברו. ואפלו ביום אחד יש לכל אחד כמה שנויים לאין מספר. ובפרט אלו המתעוררין לשוב לה' יתברך ולהתקרב לצדיקי אמת, והם חלושי כח וכו' שעליהם מתגבר וחותר היצר הרע יותר ורוצה להפילם חס ושלום, והם מתיגעים להתגבר עליו ויש להם שנויים בחינת עליות וירידות בלי שעור בחינת יעלו שמים ירדו תהומות וכו'. ועל כל זה צריכין התחזקות גדול ועצום מאד, בפרט בדורות הללו ובדורות הבאים שהם סמוכין לימות המשיח. כי כל מה שסמוכין יותר אל הקץ הבעל דבר הוא מתפשט ומתגרה יותר (כמו שמבאר במקום אחר), ועל מי לנו להשען כי אם על אבינו שבשמים. והעקר בכח הצדיקים שכבר עמדו במלחמה של זה העולם כראוי בתכלית השלמות שאין שלמות אחריו, והם מודיעים לנו שאין שום התעוררות לה' יתברך נאבד אפלו משאול תחתיות ומתחתיו. אדרבא על ידי זה נעשין תקונים נפלאים על פי כל הנזכר לעיל. כי הלא סוף כל סוף הכל יתקנו וכו'. אך עקר התקון על ידי מי שיהיה לו איזה חלק באתערותא דלתתא שבזה תלוי תקון כל העולמות עליונים ותחתונים, וכל דרי מעלה ודרי מטה מסתכלין ומצפין על התקון הנעשה על ידי אתערותא דלתתא שהוא על ידי האדם הבעל בחירה אפלו על ידי הגרוע שבגרועים, אדרבא על ידו דיקא נעשין תקונים נפלאים ונוראים מאד על ידי כל התעוררות והתעוררות כל שהיא שמתעורר באיזה נקדה טובה באיזו יום ובאיזו שעה באיזו רגע וכנזכר לעיל. והכל בכח הצדיקים העוסקים בתקונים אלו, והעקר בכח הצדיקים שוכני עפר כנזכר לעיל וכדלקמן. כי כל מיני עליות וירידות והתנוצצות אלקות והעלמותו וכו' שעוברין על כל אדם בכל עת אפלו על הגרועים והרחוקים מאד מאד, הכל נמשך מבחינת סוד הצמצומים הנפלאים הנזכרים לעיל שגלה אורו והעלימו וכו'. וכן כמה וכמה פעמים וכו' שמשם סוד השבירה, והתקון שמשם סוד הבחירה שאי אפשר לתקן כי אם על ידי האדם הבעל בחירה. אבל בני אדם לא די שאינם מתקנים אף גם הם מקלקלים הרבה בכל דור המקום ירחם להבא. על כן עקר התקון על ידי הצדיקי יסודי עולם שעמדו בנסיון ולא קלקלו ותקנו הרבה, והם עוסקים לתקן כל העולם כלו. אבל אחר כל יגיעתם העצומה שהם סובלין כל מיני יסורים וצער בשבילנו אף על פי כן אי אפשר לתקן כי אם על ידי איזה התעוררות מאתנו. על כן כל מה שחוטפים איזה התעוררות טוב אפלו מהגרוע שבגרועים, הוא יקר מאד אצלם. והם מלקטים כל הנקדות טובות של כל מיני התעוררות כל שהיא ובונים מהם תקונים נפלאים. אך העקר שלא יהיו חולקים ולצים על העוסקים בתקונים, ויתחזקו לקים דבריהם להתעורר בכל עת מחדש בכל מה שיוכלו כל זמן שהנשמה בקרבם, ויקימו עיני תמיד אל ה' וכו' עד ישקיף

וירא ה' משמים . ואז יזכו סוף כל סוף לאחרית טוב ונפלא ויהיה להם חלק גדול בבחינת אתערותא דלתתא שעל ידי זה תקון כל העולמות כנזכר לעיל:

אות כד

וכל זה הוא בחינת תפלת המנחה, שהיא בין יום ליום בין יציאת יום זה לכניסת יום השני שאחריו. שיש בזה סוד נפלא ונורא מאד סוד תחלת הצמצום, שהוא בחינת בין השמשות כהרף עין זה נכנס וזה יוצא ואי אפשר לעמד עליו. כי הוא סוד נורא שאי אפשר לעמד עליו סוד הצמצום הנזכר לעיל. אבל עתה צריכין לתקן כל זה על ידי אתערותא דלתתא, ועקר אתערותא דלתתא היא תפלה. על כן תקנו אז תפלת המנחה שצריכין לזהר בה מאד. כי אז צריכין לזהר מאד להתפלל בכונה ולשום כל לבו עליה כדי לתקן הצמצום שבין יום ליום שהיא הסתלקות יום זה וכניסת יום אחר, שהיא בחינת הסתלקות אור השכל של התגלות אלקותו ומלכותו יתברך שהוא בחינת אור היום העובר, וכניסת צמצום ואור חדש של התגלות מלכותו יתברך של יום השני. כי אין שני ימים שוין, ובכל יום ויום ה' יתברך מחדש בטובו מעשה בראשית כדי להכיר את עצמו עם העולם בשכל חדש באפן שכלם ידעו אותו וכו'. ואף על פי שנדמה שעוברים כמה ימים ששוכחין אותו יתברך יותר, אבל עקר התקון על ידי גדולי הצדיקים שבכל דור ודור שמכירין אותו בכל יום מחדש, וממשיכין השגת אלקותו יתברך בכל יום בצמצומים נפלאים חדשים באפן שיודיעו אלקותו ומלכותו יתברך לכל באי עולם:

כי בחינת בין הערבים שאז זמן תפלת המנחה, שהיא בין יום ליום שהיא בחינת בין דרגא לדרגא בין השגת אלקות שביום זה להשגת אלקותו שביום שלאחריו, שבהכרח שיהיה ירידה קדם העליה שבין דרגא לדרגא. שאצל הצדיקים הירידה היא איזה הסתלקות דעתם הקדוש וכו' שהיא בחינת עריבת וחשכת יום זה שהיא חשכת אור השכל וכו'. אבל אצל רב העולם יש ירידות ממש על ידי הפגמים והעברות שלהם רחמנא לצלן, והצדיקים עוסקים בכמה תקונים להחזירם בתשובה. ועקר התשובה הוא בבחינת בין הערבים שהיא בחינת תפלת המנחה. כי העברה והקלקול חס ושלום היא בחינת הסתלקות האור. אבל מאחר שכבר היה קצת אור, כי גם פושעי ישראל מלאים מצוות כרמון. ובודאי כבר עשה כמה מצוות טוב. ועל כן אפלו אחר שנסתלק ונחשך האור על ידי פגמיו, אז עקר העבודה להשתדל לשוב בתשובה לחזר ולהמשיך האור בתוספת מרבה. בבחינת השיבנו ה' אליך ונשובה חדש ימינו כקדם. הינו כקדם כמו שהיה מקדם בתחלת הבריאה שהאיר האור ונתעלם וכן כמה

פעמים, שהכל בשביל התקון ומשם כל הבחירה כנזכר לעיל. כמו כן יחוס עלינו וישיבנו בתשובה לפניו ויחדש ימינו מיום אל יום שנזכה ביום שבא לעלות למדרגה גבה דיקא על ידי הירידה בבחינת ירידה תכלית העליה. כי מאחר שכבר היה איזה אור ונסתלק יכולין אחר כך להמשיכו בתוספת מרבה בהתחדשות נפלא יותר, כמו שהיה בתחלת הבריאה כמובן בספרים הנזכרים לעיל בענין הצמצומים. והכל היה בשביל האדם וכו' כנזכר לעיל. אבל כל זה אי אפשר כי אם בכח הצדיקים הגדולים שזכו לכל זה בשלמות, רק שצריכין להתעורר להתקרב אליהם וכו', כי בלא אתערותא דלתתא כלל אי אפשר להתתקן וכנזכר לעיל:

אות כה

וזה תכון תפלתי קטרת לפניך משאת כפי מנחת ערב. שעקר התפלה היא בבחינת מנחת ערב בחינת תפלה לעני, שזהו בחינת התבודדות ושיחה בינו לבין קונו בחינת ולפני ה' ישפך שיחו. שבעת שרואה שהאור הולך להסתלק שזהו בחינת בין הערבים, אז צריך להתגבר בתפלה ושיחה בבחינת ויצא יצחק לשוח בשדה. וישפך לבו כמים לפני ה' בטרם יעבר יום. בבחינת אוי לנו כי פנה היום כי ינטו צללי ערב (ירמיה ו). מכל שכן כשהאדם רואה שכבר עברו הרבה מימיו ומכל שכן מי שעברו רב ימיו והיום מתחיל לערב, כי לא ידע האדם את עתו וימינו כצל עובר, שצריך לקים וזכר את בוראיך וכו' עד אשר לא תחשך השמש והאור וכו'. וכל זה היא בחינת תפלת המנחה שהיא בחינת תשובה וכנזכר לעיל:

אות כו

וזה בחינת פרשת החדש שקורין קדם פסח שהוא מצות קדוש החדש. כי מצות קדוש החדש היא לתקן פגימת הלבנה שנמשך מענין הנזכר לעיל דהינו מפגם הצמצומים הנזכרים לעיל. כי עקר האור של שני המאורות שהם חמה ולבנה הוא אור ה' יתברך שהוא אור האין סוף שהוא אור כל האורות. כמו שכתוב ה' אורי וכו'. ובתחלה ברא ה' יתברך את האור שהיה גדול מאד, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה על פסוק וירא אלקים את האור כי טוב, שאור שברא הקדוש ברוך הוא בשבעת ימי

בראשית היה מאיר מסוף העולם ועד סופו. ראה רשעים שעתידין לצאת וכו' עמד וגנזו לצדיקים וכו'. הינו שרצה ה' יתברך שהאור יאיר באור גדול מאד, אך עמד וגנזו מפני שאין העולם כדאי להשתמש בו וכו'. כי ראה שרב העולם יפגמו אם יהיה האור גדול ביותר. כי ירצו להסתכל בו חוץ מהמדה עד אין סוף שזה בחינת רבוי אור שהיא בחינת חרבן העולם, על כן עמד וגנזו לצדיקים וכו'. כי רק הצדיקים הם כדאי וראויים להשתמש בו, כי הם יודעים לצמצם גם אור הגדול מאד. אבל שאר העולם אינם יכולים להשתמש באור כזה שלא יצאו חוץ מהמדה כנזכר לעיל. כי בודאי כל אחד יש לו גבול ומדה כפי מדרגתו, כמו שפרש רש"י על פסוק ועלית אתה ואהרן והכהנים והעם אל יהרסו לעלות (שמות פרק יט), ופרש רש"י אתה מחצה לעצמך ואהרן מחצה לעצמו וכו' והעם כל עקר אל יהרסו וכו'. (וכמו שכתב אדוננו מורנו ורבנו זכרוננו לברכה בהתורה תקעו אמונה על מאמר רבותינו זכרונם לברכה שיש די באלקותו לכל בריה וכו' עין שם בסימן ה בלקוטי תנינא). ומשנגנז האור הראשון עשה ה' את שני המאורות, שהם חמה ולבנה להבדיל בין היום ובין הלילה ולהאיר על הארץ כמו שפרש רש"י שם בפרשת יהי מארת וכו'. ואז קטרגה הירח ואמרה אי אפשר לשני מלכים להשתמש בכתר אחד וכו'. כי רצונה היה שיתגדל אורה ביותר, כי היתה מתאוה להאור הראשון שנגנז שהיו מסתכלין בו למרחוק מאד. ואמר לה ה' יתברך לכי ומעטי את עצמך. כי מאחר שאתה רוצה להסתכל למרחוק אתה צריך למעט עצמך יותר, כי מאן דאיהו רב הוא זעיר ומאן דאיהו זעיר הוא רב. כי מי שרוצה להסתכל חוץ מהמדה צריך להקטין את עצמו ביותר, שזהו בחינת צמצום האור הנזכר לעיל שלא יתלהב יותר מדאי וכו'. ואז נתרעמה הלבנה וטענה עם ה' יתברך כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה במאמר רבי שמעון בן פיזי וכו' (חלין בפרק אלו טרפות), ואמר לה ה' יתברך צדיקים יקראו על שמך: יעקב הקטן, דוד הקטן, שמואל הקטן וכו'. הינו שאמר לה שזה עבודת הצדיקים הגדולים שהם מקטינים עצמן בבחינת כי אתם המעט מכל העמים-שאתם ממעיטין עצמכם וכו' כנזכר לעיל. וכמו שאמר דוד המלך עליו השלום ה' לא גבה לבי וכו' ולא הלכתי בגדולות ובנפלאות ממני אם לא שויתי ודוממתי נפשי כגמל עלי אמו וכו'. שכל זה הוא בחינת מה שמצמצמין אור להביות לבם שלא יבער יותר מדאי וכו'. ועל ידי זה דיקא זוכין להמשיך האור בהדרגה ובמדה וכו', עד שזוכין אחר כך להאיר בלבם אור גדול בבחינת תקון וכנזכר לעיל, שזה בחינת מי זאת עולה כנזכר לעיל. שזהו בחינת תקון ומלוי פגימת הלבנה, כי כל הפגם של הלבנה היה על שרצתה לקבל האור שלא בהדרגה וכו'. ועל כן התקון על ידי הצדיקים הגדולים המקטינים עצמן כנזכר לעיל וזה בחינת סוד קדוש החדש שנתקשה בו משה כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, והוא סוד העבור שלא נמסר אלא לגדולים. כי הוא סוד תקון הצמצום שקשה מאד לעמד עליו שזה בחינת בין השמשות כהרף עין וכו' ואי אפשר לעמד עליו כנזכר לעיל. ועל כן מצות קדוש החדש שהוא פרשת החדש הנזכר לעיל נאמרה למשה בין השמשות, כפי שפרש רש"י על פסוק החדש הזה, סמוך לשקיעת החמה נאמרה לו פרשה זו והראהו עם

חשכה. כי קדוש החדש הוא בחינת בין השמשות שאז עקר תקון הצמצום כנזכר לעיל שזה בחינת תפלת המנחה שהיא אחר חצות היום בין הערבים כשמתחיל אור יום הקודם לצאת ושיכנס אור יום השני, שצריכין לתקן הצמצום של אור יום שלאחריו על ידי בחינת אתערותא דלתתא שזהו בחינת תפלת המנחה כנזכר לעיל:

אות כז

ועל-כן שם בפרשת קדוש החדש נצטוו על הקרבן פסח ומצות אכילת מצה ואסור חמץ. כי עקר אסור חמץ ומצות אכילת מצה הוא מחמת החפזון כמו שכתוב שבעת ימים תאכל מצות לחם עני כי בחפזון יצאת וכו'. וכתוב ויאפו את הבצק עגות מצות כי לא חמץ כי גרשו ממצרים ולא יכלו להתמהמה. ועקר החפזון היה מחמת בחינת הנזכר לעיל, מחמת שאז לא היה עדין בחינת אתערותא דלתתא בשלמות כי לא היו ראויים לגאלה והי' יתברך פסח ודלג על הקץ כמובא. כי הי' יתברך האיר עליהם אז אור גדול מאד שעל ידי זה היתה הגאלה כמו שאיתא בכונות. אבל הם לא היה להם כח על ידי אתערותא דלתתא לקבל אור כזה, רק שהי' יתברך חמל עליהם ונתן להם כח לקבל זה האור הגדול ונתן להם מצות פסח ומילה וכו' כדי שיהיה להם איזה זכות שהיא בחינת אתערותא דלתתא מעט. אבל לא היה כדאי בהתעוררות שלהם לקבל אור כזה רק ברחמיו ובחמלתו. ומחמת זה הכרחו לצאת בחפזון ולא יכלו להתמהמה. ומחמת זה נאסר החמץ אז באסור חמור מאד, כי חמץ הוא בחינת חמוץ המח שמשם יניקת החמץ, ואי אפשר לתקן החמץ כי אם על ידי שמצמצמין אור ההתלהבות כראוי וממשיכין האור בהדרגה, ומתגברין שלא להחמיץ המח במחשבות רעות רק להחמיץ המח במחשבות קדושות לחשב מחשבות איך לעבד את הי' יתברך עד שיגלה מלכותו יתברך על ידי זה ואז יונק החמץ מהקדשה. אבל עכשו שקבלו האור שלא בהדרגה, אסור לאכל חמץ רק מצה שהיא בחינת חפזון, שלא יתגבר חמוץ המח דסטרא אחרא חס ושלום מאחר שעדין לא צמצמו האור כראוי ולא בררו עדין חמוץ המחשבה שיהיה רק בקדשה וכנזכר לעיל. ועל כן מצוות קרבן פסח ואסור חמץ מתחיל אחר חצות אף על פי שהוא בין הערבים שאז מתחיל זמן מנחה. כי אז צריכין לעסק בתקון הצמצום שבין יום ליום כנזכר לעיל. ובפרט עתה בערב פסח שמתחיל להתנוצץ האור של פסח שאז בחינת חדוש העולם, כי אז התחיל קיום העולם שהיה מתמוטט עד מתן תורה שהתחלתו ביציאת מצרים בפסח, ועל כן צריכין עתה להמשיך האור של תחלת הבריאה בבחינת צמצום על ידי קצת אתערותא דלתתא. על כן צריכין בערב פסח אחר חצות שהוא

זמן מנחה לעסק בתקונים הנזכרים לעיל על ידי קרבן פסח ואסור חמץ כדי לקבל האור על ידי איזה התעוררות. כי אף על פי שאין האתערותא דלתתא בשלמות כראוי בשביל אור גדול כזה, אף על פי כן צריכין איזה התעוררות על כל פנים מעט. וזה בחינת התקונים שנעשין על ידי הקרבן פסח ואסור חמץ אז כדי שנוכל לקבל האור הגדול הזה כראוי. שהתחלת התקון הוא אחר חצות שהוא זמן מנחה וכנזכר לעיל:

אות כח

ועל-כן כל פגם הערב רב בעגל היה בזמן מנחה אחר חצות, כמו שכתוב וירא העם כי בשש משה כי בא שש כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה . כי כל פגם הערב רב היו פגמים הנזכרים לעיל שלא צמצמו האור כראוי ולא קדשו מחשבתם כלל רק רצו להסתכל ולראות מה שלא היה ראוי אליהם כלל. כי מחשבותם ומעשיהם לא היו זכים כלל, רק דעתם היה גדול והבינו בדעתם גדלת משה על ידי הדעת שהאיר בהם ועל ידי כל האותות והמופתים שעשה לעיניהם ומחמת זה הלכו אחריו. אבל עדין לא צמצמו האור כלל, ועדין לא עמדו במלחמה ונסיון של המלחמה שבמחשבה. ועל כן באמת לא רצה ה' יתברך לקבלם, רק משה חשב שיתגירו באמת ואמר טוב שידבקו גרים בהשכינה. אבל הם שחתו והשחיתו על ידי כל הפגמים הנזכרים לעיל כנזכר לעיל עד שעשו על ידי זה את העגל, שכל זה בא מרובי אור הנזכר לעיל ומפגם המחשבה שלהם וכנזכר לעיל (באות יוד). ועל כן היה עקר הקלקול אחר שש בזמן מנחה שאז צריכין לעסק בתקון הצמצום כנזכר לעיל והם פגמו בזה אז דיקא:

אות כט

ועל-כן עקר התקון הוא בראש השנה שהוא בחינת פחד יצחק שהוא בחינת תפלת המנחה, כי יצחק תקן תפלת המנחה, כי בראש השנה נברא העולם שאז היה הצמצום של תחלת הבריאה. אבל מחמת שהיה בלי אתערותא דלתתא היה צריך תקון על ידי אדם הראשון שהיה צריך להתפלל תפלתו, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה וכנזכר לעיל. אבל הוא חטא אז בעץ הדעת ולא התפלל תפלתו כראוי, כי הסתכל במה דלא

הוי ליה רשו , וגם חטא במחשבה כמו שאיתא בזהר הקדוש במחשבה חאב. וה' יתברך חמל עליו ועסק בתקונו. וכל זה היה אחר חצות בזמן המנחה, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה בעשירית סרחו וכו'. ואז וישמעו את קול ה' מתהלך בגן לרוח היום וכמו שפרש רש"י שם. כי כל קלקולו ותקונו היה בענין הצמצום הנזכר לעיל וכנזכר לעיל. ועל כן היה בזמן המנחה כנזכר לעיל. ועל כן עקר התקון הוא בראש השנה, כי אז מקדימין ישראל לעסק בתשובה באלול ובפרט הצדיקים והנלוים אליהם. ועל ידי זה ממשיכין תקון הצמצום של בריאת העולם שהיה בראש השנה, ממשיכין עתה על ידי אתערותא דלתתא שעל ידי זה עקר התקון כנזכר לעיל:

אות ל

והנה על פי כל הדברים [הנזכרים לעיל] יתבאר כל ענין הארבע פרשיות שקורין קדם פסח. כי "פרשת שקלים" כבר נתבאר (באות יוד) שהוא בחינת תקון המשקל לקבל האור בהדרגה וכו', שזה בחינת בנין המשכן שהוא בחינת הבית המקדש, שהוא בחינת ביתא תתאה שעל ידי זה יש עליה לביתא עלאה וכו' כנזכר לעיל. שכל זה היא בחינת התקון של תפלת המנחה כנזכר לעיל. כי השקלים באו לכפר עוון העגל שחטאו לאחר שש בזמן המנחה. וכן מצאתי מבאר בירושלמי שקלים פרק א וזה לשונו לפי שחטאו בחצי היום יתנו מחצית השקל וכו' הינו כנזכר לעיל. אחר כך קורין "פרשת זכור" שהיא בחינת מחית עמלק, שזה בחינת המלחמה של המחשבה שצריכין להתגבר אחר הצמצום כראוי. להגביר המחשבות טובות על המחשבות רעות שהם בחינת קלפת וזהמת עמלק שהוא עקר הרע והסטרא אחרא שרוצה בכל פעם להתגבר במחשבות רעות והרהורים רעים, בבחינת אשר קרך בדרך שהיא בחינת מקרה כמובא , שבא על ידי מחשבות רעות שהם עקר קלקול המחשבה. וכן מתגבר בחכמות חיצוניות ובכמה מיני בלבולי המחשבות, עד שרוצה להביא להרהר אחר ה' יתברך ולבוא לכפירות חס ושלום, שכל זה מעשה עמלק וצריכים להתגבר כנגדו מאד מאד בכח הצדיקים משה ויהושע והזקנים שלוחמים עמו. ועל כן צריכין לזכר היטב את כל אשר עשה לך עמלק כדי לזכר להזהר ממנו שלא יתגבר לתוך מחשבתו חס ושלום, כי דרכו לארב על האדם תמיד וכמבאר במקום אחר. וזה כי יד על כס י"ה מלחמה לה' בעמלק מדור דור, נשבע ה' יתברך שאין שמו שלם ואין כסאו שלם עד שימחה זכר עמלק. שם וכסא זה בחינת ביתא תתאה וביתא עלאה. כי שם זה בחינת מלכות כמו שכתוב ויעש דוד שם, וכמו שמבאר במקום אחר שזהו בחינת ביתא תתאה שהוא בחינת התגלות מלכותו כנזכר

לעיל. וכסא זה בחינת כסא המשפט שהוא בחינת ביתא עלאה כעין מלכותא דארעא. שעקר אימת המלכות בכל מדינות מלכותו למרחקים היא רק מחמת השם ששומעין שמו שהוא מושל עליהם, ועל ידי זה נושאים עליהם על מלכותו. אבל עקר כסא מלכותו הוא בבית המלכות הפנימי ששם יושב המלך על כסא מלכותו. ועל כן השם הוא בבחינת ביתא תתאה שמתפשט שמו עד למרחוק, והכסא הוא בבחינת ביתא עלאה בבית המלכות הפנימי כנזכר לעיל. וכן הוא כביכול בבחינת מלכותא דרקייעא וכנזכר לעיל. ונשבע הקדוש ברוך הוא שאין שמו וכסאו שלם עד שימחה זכר עמלק שמתגרה תמיד כנגד זה כנזכר לעיל. ועל כן ה' יתברך בעצמו לוחם עמו, כי צופה רשע לצדיק וכו', ואלמלא הקדוש ברוך הוא עוזרו וכו'. שזהו בעצמו בחינת לא אבוא בעיר עד דבקרבך קדוש, שכביכול אין הקדוש ברוך הוא נכנס בביתו לישוב על כסאו עד שימחה זכר עמלק ויגדל שם כבוד מלכותו בכל העולם בכל הרחוקים מאד מאד, ואז דיקא יהיה עליה לשני הבתים וכו' וכנזכר לעיל. וזהו מלחמה לה' בעמלק מדור דור, כי הוא מתגבר מחדש בכל דור ודור בתחבולות עצומות עד שהיה קשה לעמד כנגדו. אבל ה' יתברך לוחם עמו ושולח ברחמיו בכל פעם צדיקים נוראים בחינת משה שלוחמים עמו וכו' וכנזכר לעיל. וזהו בחינת פורים שהיא מפלת המן עמלק וכנזכר לעיל. וזה בחינת קימו וקבלו, בחינת נעשה ונשמע שצריכין להקדים הנעשה להנשמע כנזכר לעיל

אות י

שזהו בחינת קימו וקבלו, קימו בחינת נעשה בחינת קיום התורה, וקבלו בחינת נשמע ששומעין ומקבלין את התורה, והם זכו אז על ידי מפלת המן עמלק לקבל את התורה מחדש כנזכר לעיל. והעקר שזכו לבחינת קימו וקבלו להקדים קימו לקבלו הנעשה לנשמע שהיא בחינת צמצום האור בהדרגה ולהתגבר על המחשבות רעות עד שיקימו התורה בעבדא ומלולא ואחר כך ישמעו ויקבלו אור התנוצצות האין סוף בהדרגה ובמדה כראוי וכו' כנזכר לעיל:

אות לא

ואחר כך קורין פרשת פרה אדמה שהיא מטהרת מטמאת מת. כי עקר המיתה נתהווה מחמת רבוי האור שעל ידי זה היתה מיתת המלכים וכו' כמו שאיתא בכתבי האר"י ז"ל. ואדם הראשון היה צריך לתקן זאת וקלקל על ידי חטאו ואז נגזר המיתה. והתקון על ידי המשכן ששם מעשה הקרבנות, שכלם באים לכפר על כל העוונות שעקרו נמשך מבחינת הנזכר לעיל מבחינת פגם הצמצום הנזכר לעיל. כי על ידי הקרבנות שבבית המקדש מגלין כי מלכותו בכל משלה ואפלו בהמות ועופות יכולין להעלות לה' וכו' וכןזכר לעיל:

ופרה אדמה הוא חדוש יותר כי מעשיה בחוץ, והיא בחינת תשובה, כי באה לכפר על עוון העגל כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, כי פגמו בפני שור מהשמאל וכו' כמובא. שהוא בחינת פגם הצמצומים הנזכרים לעיל. כי עקר כל העוונות והקלקולים נמשך על ידי שאין נזהרין בענין תקון הצמצומים כראוי מתחלה ועד סוף. כי יש שלבו בוער ביותר חוץ מהמדה ואינו מצמצם אור להביות לבו כראוי, שזה בחינת רבוי אור שגורם שבירה חס ושלוש, שמזה באים כמה קלקולים חס ושלוש וכןזכר לעיל. וכשמתגבר על זה ומצמצם האור כראוי צריך לזהר ביותר להמשיך חכמת לב בבחינת יצירה לטב, שהיא להתגבר להמשיך מחשבות טובות ולהגבירם על המחשבות רעות. כי המחשבות רעות נמשכין מהצמצום שהוא שרש הדין שהיה מכרח כדי שלא יהיה רבוי אור כנזכר לעיל. אבל תכף כשנתהווה הצמצום התחיל להשתלשל ממנו אחיזת סיגי הדינים, שמהם כל כחות הסטרא אחרא והיצר הרע שהם המחשבות רעות. ועל כן צריכין להתגבר מאד על המחשבות רעות כנזכר לעיל עד שיעבד ה' יתברך במדות ובמעשים טובים בפשיטות ותמימות עד שיגלה מלכותו יתברך וכו' כנזכר לעיל:

נמצא שהעקר שבהכרח שיהיה לו צמצום שלא יתלהב יותר מדאי. אבל צריכין להמתיק הצמצום ולהתגבר שלא יינקו ממנו הסטרא אחרא על ידי מחשבות רעות חס ושלוש. וזה כל עבודת האדם. ומחמת חטא אדם הראשון ופגם הדורות נגזר מיתה שבאה מפגם הצמצום שלא יתקון בשלמות עד תחית המתים. ופרה אדמה היא בחינת התקון לטהר מטמאת המת. כי היא בחינת המתקת הדין בשרשו שמביאין פרה שאחיזתה בשמאל בחינת פני שור מהשמאל, והיא אדמה תמימה בתקף האדמימיות, שהיא בחינת תקף הדין והצמצום. והכהן בעצם כחו והעקר בכח משה רבנו שכל הפרות נקראו על שמו כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, על ידי זה יש לו כח להוציאה אל מחוץ למחנה ולשחטה שם נכח פתח אהל מועד שהוא המשכן ובית המקדש שהוא בחינת תקון ביתא תתאה וביתא עלאה כנזכר לעיל. ועל ידי זה דיקא יתקן כל הצמצומים מתחלה ועד סוף וממתיק הדינים בשרשן. ועל כן באמת אי אפשר להשיג זה הסוד של פרה אדמה. ועקר הדבר שממשיך מתחלת תקף הצמצום עד מחוץ למחנה בקדשה ובטהרה כזאת, עד שגם משם שוחט אותה נכח פתח אהל מועד, שמעלה אותה בכונתו לשם שתהיה נכללת בבחינת תקון ביתא תתאה שעל ידי זה נתתקן ביתא עלאה, שכל זה היא בחינת תקון

כל הצמצומים הנזכרים לעיל, שעל ידי זה מבטלין סטרא דמותא שבא מפגם הצמצומים כנזכר לעיל. ועל כן באמת החמירו מאד רבותינו זכרונם לברכה בענין עשית הפרה בטהרה נפלאה מה שלא עשו כן בשום דבר ובשום קרבן. כי היו מכרחים להביא תינוקות נקיים על גבי שורים וכו' ושאר חמרות עצומות מאד בענין טהרת הפרה כמבאר במסכת פרה, הכל בבחינה הנזכר לעיל. כי צריכין להמשיך הצמצומים מראש ועד סוף בבחינת טהרה נפלאה עד שיוכלו לשחטה נכח פתח אהל מועד להמשיך ההמתקה משם וכו', באפן שעל ידה דיקא יטהרו מטמאת מת, על ידי שתקנו על ידה כל הצמצומים כנזכר לעיל. וזה בחינת עץ ארז ואזוב ושני תולעת שהשליכו לתוך שרפת הפרה שפרש רש"י שמרמז שהגבה כארז ישפיל את עצמו כאזוב וכשני תולעת. הינו כנזכר לעיל, בחינת מאן דאיהו רב איהו זעיר ומאן דאיהו זעיר איהו רב. כי על ידי זה עקר התקון על ידי שמקטינים את עצמם בבחינת כי אתם המעט כנזכר לעיל. ועל כן היה עקר תקון הפרה אדמה על ידי משה רבנו, וכל הפרות נקראו על שמו וצריכין לקדשם באפר הפרה של משה. כי עקר כל תקון הצמצומים הנזכרים לעיל היו על ידי משה על ידי שהיה ענו מאד מכל האדם וכו' וכנזכר לעיל ואחר כך קורין פרשת החדש שהיא מצות קדוש החדש שהיא בחינת תקון ומלוי פגימת הלבנה שהיא תקון הצמצומים הנזכרים לעיל:

נמצא שקדם פסח קורין אלו הארבע פרשיות, שכלם בשביל להמשיך קדשת פסח ושבעות שהיא יציאת מצרים ומתן תורה, שהיא בשביל לגלות אלקותו יתברך בהדרגה ובמדה בבחינת תקון כדי שיתגלה מלכותו לכל באי עולם לעולם ועד. שהעקר על ידי תקון הצמצומים הנזכרים לעיל בחינת אתערותא דלתתא כנזכר לעיל. שכל זה הוא ענין ארבע פרשיות הנזכרות לעיל וכןזכר לעיל:

אות לב

וזה בחינת נחום אבלים. כי עקר הנחמה היא בחינת נחמות ציון וירושלים כמו שנוהגין לומר 'המקום ינחם אתכם בתוך אבלי ציון וירושלים'. וכלל הנחמה היא שמאחר שכבר היה האור שהוא הנפש בעולם ונסתלק ומת ונתעלם, יש תקוה לתקנו שזה בחינת תחית המתים. כי עקר המיתה נמשך מבחינת מיתת המלכים שהיתה בתחלת הבריאה על ידי רבוי אור וכו' וכנזכר לעיל. אבל באמת לא היה אפשר שיתהוו העולמות כי אם על ידי זה כמבאר בכתבים הרבה בזה. כי עקר הכבודות לגלות אורו יתברך ולברא את העולמות היה רק מחמת רבוי אור, כי אין שום עולם שיוכל לסבל אורו יתברך כי הוא אין סוף. וה' יתברך רצה שיאיר אורו דיקא בעולם העשיה הזה, שבכאן עקר הבחירה שבשביל זה

נברא הכל. על כן צמצם אורו יתברך בכמה וכמה מיני צמצומים, וכל הצמצומים היו על ידי בחינת רצוא ושוב וכו' כנזכר לעיל, שכביכול המשיך האור באיזה בחינה ואחר כך העלימו וכן כמה וכמה פעמים בכמה דרכים עד שברא את העולם וכנזכר לעיל. אבל עקר תלוי בהאדם שיתקן הכל על ידי בחינת אתערותא דלתתא כנזכר לעיל. אבל אדם הראשון חטא תכף וה' יתברך עסק בתקונו לעוררו בתשובה, וכן היה ששב בתשובה כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. אבל מאז נגזרה מיתה לדורות. אבל עתה המיתה היא טובה גדולה, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה והנה טוב מאד זה המות. כי מחמת קלקול אדם הראשון וכן מחמת קלקולי הדורות על ידי זה אי אפשר שיקבל האור שצריך לקבל בעודו בגופו זה בחיים חיותו, וההכרח שימות ויסתלק נפשו, ואז יזדכך ויחזר ויקום בתחית המתים בתוספת אור חדש ונפלא כל אחד לפי מדרגתו. כי מאחר שכבר היה האור ומת ונסתלק, יכולין עתה לחדשו ולתקנו ולזכך הכלי שיוכל לקבל אור חדש גדול ביותר, כמו שהיה בתחלת הבריאה שדיקא על ידי שהאיר האור כמה פעמים וסלקו, על ידי זה דיקא נתהוו הכלים שיוכלו לקבל האור שכל זה הוא סוד מיתת המלכים ותקונם שדיקא על ידי השבירה והמיתה נמשך אחר כך עולם התקון בתוספת אור נפלא יותר כמובן בכתבים. רק עתה העקר תלוי בתשובה של האדם, כי בהכרח שיהיה על כל פנים איזה התעוררות בעלמא שהיא בחינת אתערותא דלתתא. על כן אין לך דבר שעומד בפני התשובה, ועד יום מותו תחכה לו אם ישוב וכו'. כי אפלו אם חטא כמו שחטא אלפי אלפים ורבבות פעמים, עם כל זה בכל פעם שמתעורר באיזה התעוררות לשוב אל ה' אין שום התעוררות נאבד, כמו שאיתא בזהר הקדוש לית רעותא טבא דאתאבד. ובפרט כמו שהאריך אדוננו מורנו ורבנו זכרוננו לברכה בענין זה הרבה. וכמובא בדברינו הרבה בזה. כי על ידי התשובה נתהפכין העוונות לזכיות. כי נעשה תקון על ידי הקלקולים. כי כל מה שקלקל והמשיך האור למקום שהמשיך למקומות המזהמים רחמנא לצלן שזה עקר הקלקול. אבל אחר כך כשנתעורר בתשובה הוא מקים הכל, ואזי נעשה על ידי זה דיקא כלים חדשים ונמשך לתוכן אור חדש נפלא. כי על ידי שהמשיך האור למקומות גסים וכו', על ידי זה נתעבו הכלים ויכולין אחר כך לזככם שיתהפך לטובה, שדיקא על ידי זה יתהוו כלים נפלאים לקבל האור חדש שלא היו יכולים לקבל מקדם. כי לא היה אפשר להתעבות הכלים כי אם על ידי זה. שזהו בחינת ירידה תכלית העליה, עוונות נתהפכין לזכיות, התרחקות תכלית התקרבות. שכל זה הוא בחינת תקון מיתת המלכים, שדיקא על ידי מיתתם ושבירתם נמשך אור מ"ה החדש הגדול ביותר כמובן בכתבים. אבל כל זה לאו כל אדם זוכה כי אם בכח הצדיקים הגדולים שיודעים סוד זה לעמקו. שהם יכולים לעורר בני אדם בתשובה ולחזק את כל אחד, ולהעלות כל מיני התעוררות בעלמא כל נקדה ונקדה טובה, ולתקן על ידי זה כלים נפלאים באפן שיתתקן כל אחד ביתר שאת. על כן באמת מי שרוצה לחוס על חייו צריך לחפש ולבקש כל ימיו חיי נפשו לנצח, שיזכה למצא צדיק כזה שיוכל לעסק בתקונו כנזכר לעיל, והחפוש והבקשה בעצמו היא טובה

גדולה מאד אליו לנצח אפלו אם קלקל כמו שקלקל. כי ה' יתברך וצדיקי אמת עוסקין בתקון נפשות ישראל תמיד, רק אי אפשר כי אם על ידי איזה התעוררות מלמטה כנזכר לעיל. על כן תכף שיש איזה התעוררות בעלמא הם עושין מזה תקונים נפלאים וכנזכר לעיל. וזהו מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה שה' יתברך מבקש פתחו לי כמחט סדקית ואני אפתח לכם וכו'. (ועין זהר חדש פרשת נח) הינו כנזכר לעיל:

והעקר על ידי כח הצדיקים. כי מאחר שכבר היו הצדיקים בזה העולם ושברו תאותם לגמרי ופעלו מה שפעלו וזכו למה שזכו על ידי עבודתם על ידי אתערותא דלתתא שלהם בתכלית השלמות, על כן עשו כלים נפלאים ונוראים מאד שיכולים להועיל ולתקן כל הקלקולים שבעולם רחמנא לצלן. רק אף על פי כן צריכין איזה התעוררות בעלמא של האדם בעצמו, כי בלי שום התעוררות כלל אי אפשר לתקנו כראוי. ועל כל פנים שלא יהיה לץ וחולק ומתנגד על העוסק בתקונו, כמו שכתוב ועתה אל תתלוצצו וכו' וכתוב ותועבת לאדם לץ וכו'. וזה כל תקותנו ונחמתנו על חרבן בית המקדש. כי מאחר שכבר היה הבית המקדש אף על פי שנחרב שני פעמים, אף על פי כן מאחר שכבר היה אור הבית המקדש בעולם אף על פי שנחרב ונסתלק נשאר רשימו. ועתה כל תקותנו שעל ידי זה דיקא יבנה הבית המקדש בתקונים נפלאים יותר. כי גדול יהיה כבוד הבית הזה האחרון וכו'. כמו הבעל מלאכה כשרוצה לעשות כלי נפלאה בלי שום חסרון שאי אפשר שיצא בשלמות בפעם הראשון, ועל כן הוא עושה אותה ושוברה וחוזר ועושה אותה וכן כמה פעמים. עד שמזככה כראוי שתצא לאור כרצונו בשלמות. כמו כן כביכול ה' יתברך, הן כל אלה יפעל אל פעמים שלש עם גבר וכו'. שזה סוד שהיה בונה עולמות ומחריבן, שהוא סוד שבירת הכלים ותקונם כמובא. ואף על פי שאין מי שישגיג ויבין כל זה כי אם גדולי הצדיקים, אך זאת צריכין לידע הכל שכל זמן שהאדם מתעורר באיזה התעוררות בעלמא, יש לו תקוה לעולם בכח הצדיקים וכו'. שזהו בחינת ושבתי עד ה' אלקיך. בכל המקומות אשר הדיחך ה' אלקיך שמה וכו'. אם יהיה נדחך בקצה השמים משם יקבצך ה' אלקיך וכו' ומל ה' אלקיך את לבבך וכו'. שמכל המקומות הרחוקים מאד מאד ישיבנו ה' יתברך ויהפך הכל לטובה כנזכר לעיל. וזה בחינת תשב אנוש עד דכא-עד דכדוכה של נפש. ותאמר שובו בני אדם וכו'. כי כל זמן שהאדם חי על פני האדמה יש לו כח לתקן הכל בכח הצדיקי אמת שיכולים להפך כל הירידות לעליות כל העוונות לזכיות. כי עושין על ידי זה דיקא כלים נפלאים לקבל האור אין סוף כראוי בבחינת הנזכר לעיל. רק העקר שישמע לדבריהם וילך בדרכיהם מעתה על כל פנים ויסלק חכמתו כאלו אין לו שום שכל רק יבטל דעתו לגמרי נגדם שזהו בחינת כי אתם המעט וכו' הנזכר לעיל. בחינת מאן דאיהו זעיר הוא רב וכו' כנזכר לעיל:

אות לג

והנה מבאר לעיל שמצות אכילת מצה הוא בחינת תקון הצמצומים כנזכר לעיל, ועל כן עקר החלוק שבין חמץ למצה היא באות ה כמובא. שזהו בחינת אין בין חמץ למצה אלא משהו, שהוא המשהו של חלל הה. וכל זה הוא בחינת תקון הצמצומים הנזכרים לעיל המבאר בהתורה הנזכרת לעיל. כי מבאר שם שכל זה הוא בחינת ה. כי דלת היתה ואתחזרת ונעשית ה וכו' עין שם. וזה בחינת מצה שנקראת לחם עני שעקר קדשתה בחינת הה, הינו כנזכר לעיל. ובשביל זה נקראת לחם עני כי דלת היתה לשון דלה ועניה כמו שמבאר שם. כי עקר התקון הוא בבחינת תשובה, דהינו כשמתגברים עליו המחשבות רעות שהם טפשות הלב, שזה עקר העניות והדלות, כי אין עני אלא מן הדעת, ואז היא בחינת דלת. וכשמתגבר ומקדש מחשבתו וכו' נעשית ה, שזהו בחינת הה של מצה. כי מצה בחינת מחשבות קדושות הפך חמוץ המח במחשבות רעות חס ושלוס כמו שמבאר בהתורה בחצרות בסימן ה שמצה בחינת גער חית קנה וכו', דהינו מה שגוערין בהמחשבות רעות וכו' עין שם. וזה 'הא לחמא עניא' וכו', וזה בחינת מצה פרוסה מה דרכו של עני בפרוסה וכו'. כי עקר התקון הוא דיקא כשיוצאין מעניות ודלות שהוא חסרון הדעת לקדשת הדעת שזה עקר התקון התלוי בהאדם שהוא בחינת אתערותא דלתתא. דהינו כשמתגברין עליו המחשבות רעות והוא משברן ומקדש מחשבתו, אז דיקא נתגלה מלכותו יתברך בשלמות. ואז דיקא יש לשני בתים עליה וכו' כנזכר לעיל. שכל זה הוא בחינת ה"א דלת הוית ואתחזרת ונעשית ה"א וכו' כנזכר לעיל. שזהו בחינת מצה לחם עני שעקר קדשתה היא בחינת ה הנזכר לעיל וכנזכר לעיל:

אות לד

גם מה שמבאר לעיל בענין קדוש החדש שהוא תקון פגימת הלבנה וכו'. צריכין לבאר עוד על פי התורה הנזכרת לעיל, שזהו בחינת מה שבסוף כשלא נתפסה הלבנה אמר ה' יתברך הביאו עלי כפרה על שמעטתי את הירח וכו'. הינו שאמר לה שאי אפשר לתקן הדבר כי אם על ידי ישראל שהם בזה העולם הבחירה שהם דיקא צריכין לכפר ולתקן ענין זה של פגימת הלבנה, שהיא בחינת פגם הצמצומים הנזכרים לעיל. כי כביכול ה' יתברך בעצמו אי אפשר לתקנו, כי עקר התקון הוא על ידי אתערותא

דלתתא דיקא. כי עקר פגם הצמצומים שעל ידי זה היתה השבירה שמשם כל הפגמים, הכל היה מחמת שלא היה אז אתערותא דלתתא כנזכר לעיל, ומשם היתה פגימת הלבנה כנזכר לעיל. על כן אי אפשר לתקן כי אם על ידי בני אדם התחתונים, שזהו בחינת הביאו עלי כפרה על שמעטתי את הירח. כי כביכול ה' יתברך בעצמו אי אפשר לתקן כי בהכרח שיהיה אתערותא דלתתא וכנזכר לעיל. וזהו מה שמבאר לעיל, שעקר התקון בראש השנה, כי ראש השנה הוא בראש חדש שאז אומר ה' יתברך הביאו עלי כפרה. והוא שרש התשובה, כי אז הוא יום ראשון לעשרת ימי תשובה וכו'. (כמו שמבאר כל זה בהתורה משפטים בסימן יוד לקוטי חלק א, ובהתורה תקעו א בלקוטי תנינא סימן א עין שם). ועל כן אז עוסקין הצדיקים עם כל הנלולים אליהם להמשיך תקון הצמצומים הנזכרים לעיל בבחינת אתערותא דלתתא, שזהו בחינת תקון פגימת הלבנה שבזה תלוי תקון כל העולמות כידוע ומובן בספרים:

אות לה

וזה בחינת שבועות בחינת קבלת התורה. כי חג השבועות הוא בבחינת תפלת המנחה. כי זה ידוע ששלשה רגלים הם בחינת אברהם יצחק ויעקב. פסח בחינת אברהם, שבועות בחינת יצחק, סכות בחינת יעקב. נמצא ששבועות בבחינת יצחק שהוא בחינת מנחה, בחינת יצחק תקן תפלת המנחה. וזה בחינת תורה מפי הגבורה נתנה. וזה קול השופר של מתן תורה שזה בחינת שופר של ראש השנה שאז מזכירין מתן תורה בברכת השופרות שהיא 'אתה נגלית'. שכל זה בחינת שופר של אילו של יצחק. כי שבועות זמן מתן תורה הוא בחינת חדוש העולם, כי נחשב כאלו אז נברא העולם מחדש. כי העולם היה מתמוטט עד ששי בסיון שבו נתנה תורה כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה על פסוק נמוגים ארץ וכל ישביה אנכי תכנתי עמודיה סלה. וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה על פסוק יום הששי שכל העולם היה תלוי עד ששי בסיון שבו נתנה תורה. ובריאית העולם הוא על ידי בחינות הנזכרות לעיל, שהוא על ידי שמאיר אור האין סוף ומצמצמין אותו בבחינת הצמצום הנזכר לעיל וכו', ומתגברין להמשיך חכמת לב להגביר המחשבות טובות על המחשבות רעות להגביר היצר טוב על היצר הרע ולעבד את ה' במדות ומעשים טובים עד שיתגלה מלכותו יתברך לעין כל באי עולם. שכל זה הוא בחינת מתן תורה, שאז נתגלה מלכותו יתברך לעין כל פנים בפנים. ואז הזהירו ביותר על הצמצומים הנזכרים לעיל, שזהו בחינת אזהרת פן יהרסו לעלות אל ה' וכו' כנזכר לעיל. שהזהיר אותם על זה מאד קדם מעשה ובשעת מעשה כמו שפרש רש"י שם בפרשה. וכן הזהיר אותם על קדשה

ופרישות כמו שכתוב היו נכונים לשלשת ימים, שזהו בחינת קדשת המחשבה, שעקר קדשת המחשבה היא בתאוה זאת. וכל זה הוא בחינת תפלת המנחה כנזכר לעיל. כי בהימים שקדם מתן תורה היו צריכין להכין עצמם לתקן כל הנזכר לעיל על ידי בחינת אתערותא דלתתא וכמבאר לעיל מזה. כי בשעת בריאת העולם יש מאין ממש היה נעשה כל זה על ידי בחינת אתערותא דלעלא, ועל כן לא היה התקון בשלמות. כי ה' יתברך ברא כל העולמות שיהיה עקר התקון על ידי האדם הבעל בחירה וכנזכר לעיל. על כן היה עקר התקון בשעת מתן תורה שאז נתבסס ונתקים העולם. על כן הכרחו להמשיך אז כל התקונים הנזכרים לעיל על ידי אתערותא דלתתא שזה בחינת תפלת המנחה. שקדם שיצאו הימים שקדם מתן תורה, יכינו עצמם לתקן הצמצומים הנזכרים לעיל בבחינת אתערותא דלתתא, כדי שיוכלו לקבל אור האין סוף שיאיר עליהם בשעת מתן תורה בהדרגה ובמדה. וגם יתגברו שלא יינקו תקף הדינים מהצמצומים שממש אחיזת היצר הרע שהם המחשבות רעות. רק יתגברו להמשיך מחשבות קדושות לקבל עליהם לקים את כל דברי התורה, שעקר תלוי על ידי התגברות היצר טוב על היצר הרע שהיא התגברות מחשבות טובות על מחשבות רעות כנזכר לעיל:

אות לו

וזה בחינת ספירת העמר. שכלל כונות הספירה היא בחינת תקון הצמצומים כמובן בכונות. כי הם ימי דין, ועל כן אסור לגלח השערות בהם. כי כל ימי הספירה שהם הכנה לקבלת התורה, הכל להכין עצמם לתקן הצמצומים בכמה בחינות כדי שנוכל לקבל אור הגדול והנורא של קבלת התורה בהדרגה ובמדה על ידי בחינת אתערותא דלתתא כנזכר לעיל. ועל כן סופרין לעמר שהוא קרבן מנחה של שעורים, בחינת מנחת בכורים אביב קלוי באש, כי עקר אזהרת האביב כמו שכתוב שמור את חדש האביב, הוא בשביל העמר. כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה שיהיה האביב בזמנו. כי אביב בחינת תקון ביתא עלאה וביתא תתאה כמו שמבאר שם. ועקר התקון על ידי בחינת מנחה שהיא מנחת העמר שהוא המתקת הדינים על ידי שמתקנים בחינת הצמצומים הנזכרים לעיל על ידי בחינת אתערותא דלתתא שכל זה בחינת תפלת המנחה כנזכר לעיל:

אות לז

וזה בחינת גדל הרעש והפחד והמורא הגדול שהיה בשעת מתן תורה כמו שכתוב ארץ רעשה גם שמים נטפו. וכתוב ותגעש ותרעש הארץ וכו', וכמו שכתוב ויהי קולות וברקים וענן כבד וכו'. ויחרד כל העם וכו'. הכל מחמת שהיו צריכים להמשיך צמצומים גדולים ונוראים לצמצם אור הגדול הזה, והצמצומים הם בחינת דינים, על כן היה אז כל הרעש הגדול הזה עד שסברו שהעולם נחרב חס ושלום כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. כי באמת היה קשה אז מאד לצמצם אור גדול ונורא כזה. ועל כן באמת אמרו רבותינו זכרונם לברכה שיצאו נשמתן אז. אך ה' יתברך המשיך עליהם טל של תחיה כמו שדרשו על פסוק גשם נדבות תניף אלקים. הינו שהמשיך עליהם בחינת תחית המתים שאז יתקנו הכל ויקבלו כל אחד אור האין סוף בהדרגה כפי בחינתו, שזה יהיה עקר נעימות שעשוע עולם הבא. ואז יקים והיה יום אחד הוא יודע לה' לא יום ולא לילה והיה לעת ערב יהיה אור, שזה בחינת מנחה שהיא לעת ערב, ומשם המשיך עליהם תקון הצמצומים כדי שיתקימו בעולם:

אות לח

כי זה עקר בחינת מתן תורה, שבשביל זה נברא העולם בכלל וכל אדם ואדם בפרט נברא בשביל זה. הכל בשביל שיתקן בזה העולם בחינת כלים ולבושים שיוכל לקבל אור האין סוף בהדרגה, שזהו עקר שכר עולם הבא להשיג אותו יתברך על ידי אלו הכלים והלבושים שיזדככו אז בתכלית. ובענין תקון ועשית כלים אלו שנעשין על ידי הצמצומים הנזכרים לעיל, שם כל הבחירה של כל אדם. כי אורו יתברך הוא אין סוף ומאיר תמיד, אך אי אפשר לקבלו מחמת רבוי אור, וצריכין לצמצמו כנזכר לעיל כמו שהיה בתחלת הבריאה וכנזכר לעיל. ותכף שיש צמצום יש אחיזת הדין שמשם משתלשל כח אחיזת היצר הרע, שהם מחשבות רעות טפשות לב כסילות, שהם בחינת חכמות חיצוניות ודעות זרות ועצות נבערות של העולם וכו', וזה כל מלחמתו של האדם בזה העולם. ובשביל זה נתנה תורה שהיא כלה שעורים וצמצומים בחינת כלים לקבל ולהמשיך אור האין סוף על ידם כמו שמבאר במקום אחר. כי בענין הצמצומים יש כמה וכמה בחינות, כי יש צמצום שהיה קדם הבריאה קדם התחלת שרשי האצילות שצמצם אורו הגדול כדי שיהיה מקום לבריאת העולם ונעשה חלל הפנוי. וגם בצמצום זה יש כמה וכמה בחינות כמובן בכתבי האר"י. (וכמובא לעיל מעט מזה בענין המלבוש והטהירו וכו' שאינם מובאים כלל בספר העץ חיים רק בשאר ספרים מכתבי האר"י ז"ל והם מובאים בציור

האילן הקדוש עין שם). אבל גם אחר כך כשהתחיל להמשיך האור דרך קו בשביל בריאת העולמות שהם המדות, המשיך אור כל מדה דרך כמה וכמה צמצומים עד שנתצמצם ונתהווה בחינת עולם האצילות וכו'. ואחר כך נעשה בחינת פרסה ונעשה בחינת עולם הבריאה וכו' עד שברא עולם היצירה ועולם העשיה הגשמי הזה שבו האדם הבעל בחירה שבו תלוי הכל. וכל המשכת האורות של כל מדה ומדה שהם בחינת בריאת העולמות, הכל היה על ידי צמצומים רבים, שהמשיך האור דרך צמצומים רבים בתוך בחינת החלל הפנוי שהוא כלל הצמצומים הראשונים של קדם הבריאה, ועל ידי זה ברא את כל הבריאה שעקרה האדם הבעל בחירה. על כן כל זה עובר על כל אדם מישראל שהוא צריך לפי בחינתו לתקן ולהמשיך כל הצמצומים על ידי בחינת אתערותא דלתתא שזה עקר התקון כנזכר לעיל. וזה כלל מתן תורה כנזכר לעיל, וכלל קיום התורה של כל אדם ואדם בכל דור ודור, שזהו בחינת כלל התורה 'לשמש' הנזכר לעיל שאנו עוסקין בה וכמבאר לעיל:

וזה בחינת פסח ושבועות. כי בפסח בשעת יציאת מצרים היתה בחינת התגלות אור האין סוף בהתגלות נפלא גדול מאד, כמו שכתוב ועברתי בארץ מצרים ותרגומו ואתגליתי וכו' אני ולא מלאך אני ולא שרף וכו' אני ה' אני הוא וכו', וכמו שאיתא בכתבים עצם האור שמאיר בליל פסח מה שאין נמצא אפלו בשבת ושבועות וכו'. ואף על פי שאי אפשר בלי צמצום, אבל אלו הצמצומים היו בחינת הצמצומים הקודמים מאד וכנזכר לעיל. אבל עקר תקון הצמצומים מתחילין ביום שני של פסח שאז מביאין קרבן מנחה שהיא מנחת העמר שעורים, ואז עוסקין בתקון כל הצמצומים של כל מדה ומדה בכל שבעה שבועות של ימי הספירה, עד שזוכין בשבועות לקבל האור הגדול בהדרגה ובמדה, שזהו בחינת קבלת התורה כנזכר לעיל. שהיא כלל המדות טובות. והכל בשביל לגלות מלכותו, בחינת ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וכו' שזהו בחינת שבועות שנקרא עצרת לשון מלכות כמו שכתוב זה יעצר בעמי:

אות לט

וכל מצות הספירה שהיא תקון הצמצומים הנזכרים לעיל הוא לספר הימים לעמר. כמו שכתוב וספרתם לכם ממחרת השבת מיום הביאכם את עמר התנופה וכו' שהוא מנחת העמר שעורים שהביאו ביום שני של פסח. כי מנחה בחינת יצחק בחינת תקון הצמצומים, שהוא בחינת המתקת הדינים, שזה בחינת תקון הכל בחינת תקון התשובה כנזכר לעיל:

אות מ

כי בימי הספירה צריכין לטהר עצמנו מזהמת מצרים שזהו בחינת תשובה. וכן כל אדם בכל דור ובכל זמן בכל שנה ושנה צריך לטהר עצמו בכל עת מזהמתו שזהו עקר התשובה שזהו עקר ההכנה לקבלת התורה, כי לא המדרש הוא העקר אלא המעשה. ועקר התשובה היא בבחינת תפלת המנחה כנזכר לעיל, שהיא בחינת תפלה לעני כי יעטף, שזהו בחינת קרבן מנחה שהיא קרבן של עני ודל מאד שהיא עשירית האיפה שבאה בדלי דלות. הינו כי ה' יתברך מאיר אורו הגדול בלב כל אחד בכל יום לעוררו בתשובה, שזהו בחינת מה שמבאר בהתורה זכרון (סימן נד) שה' יתברך מצמצם עצמו מאין סוף עד אין תכלית ומרמז רמזים לכל אחד וכו'. אך כל מה שמאיר בלבו מלמעלה הוא אצלו בבחינת אור אין סוף, ועל כן על פי רב כשנתעורר קצת הוא מתעורר חוץ מהמדה וכנזכר לעיל. וכשרוצה לצמצם האור מתגברין בו המחשבות רעות שיניקתם מהצמצומים וכו' שהם בחינת כח היצר הרע וכו' כנזכר לעיל. ומחמת זה נתרחקו כמה מתשובה. ועל כן עקר תקון התשובה הוא בבחינת קרבן מנחה שהוא קרבן עני ודל בדלי דלות. דהינו שיבטל גאותו לגמרי וידע שפלותו באמת, וכל ידיעת והרגשת שפלותו וקטנותו וקלקוליו ופגמיו המרבים מאד לא יהיו לרעה רק לטובה, שלא יתרחק חס ושלוש יותר על ידי שיכיר שפלותו וקלקוליו, רק יבטח בחסדי ה' ורבי רחמיו העצומים מאד שיש תקוה גם אליו שיכולין לזכות להתקרב לה' יתברך מכל מקום שהוא על ידי בחינת קרבן עני שהיא מנחה. שהוא אף על פי שאין החוטא יכול להביא פר ואיל וכבש, ואפלו עופות תורים ובני יונה אין ידו משגת להביאם, אף על פי כן מצא לו ה' יתברך תקנה ברחמיו המרבים, שיביא על כל פנים עשירית האיפה קמת. ובזה גלה לנו ורמז לנו שרחמיו לא כלים לעולם. שאפלו אם אין האדם יכול לשוב בתשובה כראוי לפי מעשיו כמו בעלי תשובה הקדמונים שהיו מתענים ומסגפים עצמן הרבה מאד כידוע. אף על פי כן חלילה חלילה למנע חס ושלוש מחמת זה מתשובה. כי גם נקדה טובה אחת של בחינת תשובה יקר מאד בעיני ה' יתברך. דהינו כשהאדם מצמצם האור המאיר בלבו ואינו הולך בגדולות ונפלאות ממנו וממשיך האור על עצמו בהדרגה ובמדה. והעקר כששומר מחשבתו ומנתק מחשבתו מרע לטוב וכו'. אף על פי שתשובתו בקטנות גדול, יקר הוא בעיני ה' יתברך, כי היא בחינת קרבן עני ודל שהיא בחינת עשירית האיפה שיקר מאד בעיני ה' יתברך. כמו שהפליגו רבותינו זכרונם לברכה כמה וכמה יקר בעיני ה' יתברך קרבן מנחת עני, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה על פסוק ונפש כי תקריב קרבן מנחה וכו'. וכן במדרש שמפליג מאד בעצם מעלת יקרת קרבן מנחת עני אצל ה' יתברך:

כי עקר הקרבן עתה היא תפלה שזה עקר התשובה בחינת קחו עמכם דברים ושובו אל ה', וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה איני מבקש מכם אלא דברים. ועקר חשיבות התפלה והדבורים אצל ה' יתברך הם התפלה והדבורים של העני והדל, כמו שהאריכו רבותינו זכרונם לברכה בזה הרבה. כמו שאיתא בזהר הקדוש על פסוק תפלה לעני כי יעטף ולפני ה' ישפך שיחו, כמה וכמה יקר אצל ה' יתברך תפלת העני, אפלו העני המתפלל על צרכיו הגשמיים על חסרון פרנסתו, מכל שכן וכל שכן כשהאדם מרגיש עניותו ושפלותו במעשיו שהוא עני ודל מן הדעת שזהו עקר העניות כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה אין עני אלא בדעת, דהינו כשיש לו מעשים רעים שזהו עניות הדעת, כי אין אדם עובר עברה אלא אם כן נכנס בו רוח שטות. מכל שכן כשנופלים עליו שני מיני העניות שהוא עני מן הדעת מרובי קלקוליו העצומים וגם הוא עני ומחסר פרנסה מאד, והעניות וחסרון פרנסתו מבלבל אותו מאד. וכשמשכיל על דרכיו ומטה לבו להכרוזים והרמזים שה' יתברך קורא אותו בכל יום ורואה שאין לו שום תקוה. כי מימין ומשמאל אין סומך, מעשיו מקלקלים מאד, ופרנסתו דחוקה, ואשתו ובניו צועקים לחם ופרנסה ומלבושים ושאר הצטרקות ההכרחיות, וכשהוא מתגבר מכל זה ושופך שיחו לפני ה' יתברך מתוך עצם עניותו ודחקו, בבחינת תפלה לעני כי יעטף ולפני ה' ישפך שיחו, שזהו בחינת קרבן עני בחינת עשירית האיפה שבאה בדלי דלות, זה יקר מאד מאד אצל ה' יתברך כנזכר לעיל. כמו שכתוב כי לא בזה ולא שקץ ענות עני ולא הסתיר פניו ממנו ובשועו אליו שמע. מכלל שראוי לבזותו ולשקצו ולהסתיר פניו ממנו. אך רבים רחמיו מאד מאד ואינו מבזהו ואינו משקצו וכו'. וכמו שכתוב אשכון את דכא. וכתוב תשב אנוש עד דכא עד דכא של נפש:

אות מא

וזה שכתב במדרש רבה פרשת ויקרא ובמדרש רבה פרשת לך לך כל הקרבנות גלה הקדוש ברוך הוא לאברהם אבינו עליו השלום חוץ מעשירית האיפה. כי זה הסוד של קרבן מנחה שהיא עשירית האיפה שהיא קרבן עני ודל בדלי דלות וכו', זה אי אפשר להשיג מחמת שהגאלה האחרונה תלויה בזה. כי בזה תלוי עקר תקון התשובה לבלי ליאש עצמו אפלו בדלי דלי דלות וכו' בכל הבחינות כנזכר לעיל. אף על פי כן יתגבר עצמו במה שיוכל שהיא בחינת עשירית האיפה שהיא קרבן עני, דהינו שתשובתו היא בקטנות עצום מאד. וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה שלמדו מזה שגם מעט העבודה והתפלה של הקטנים והנמוכים בחינת עניים ודלים יקר אצל ה' יתברך. כמו שכתוב נאמר בקרבן בהמה ריח

ניחוח ונאמר בעוף וכו'. ונאמר במנחה ריח ניחוח ללמדך שאחד המרבה ואחד הממעיט וכו'. ועל כן זה הסוד לא נתגלה אפלו לאברהם אבינו עליו השלום, כי אי אפשר לגלות זה הסוד רק כל אחד צריך להבין מדעתו כי רחמיו לא כלים. כאשר גלו לנו הצדיקים בדורות אלה, כי עקר זה הענין אי אפשר לגלות כי אם על ידי הצדיקים שבדורות האחרונים האלה שהסטרא אחרא התפשטה מאד. אבל ה' יתברך שולח בסוף צדיקים שהם בחינת התנוצצות משיח כמובא בכתבי האר"י ז"ל הרבה בזה. כי עקר זה הענין לגלות ולהודיע עצם החסד הזה שיכולין להתתקן אפלו על ידי בחינת עשירית האיפה, זה מתגלה רק בכל דור ודור על ידי הצדיקים הגדולים שממשיכין התנוצצות משיח, שהוא בחינת דוד שעשה עצמו תמיד עני ואביון כמו שכתוב ואני עני ואביון וכו'. כי משיח הוא בחינת עני ורוכב על החמור ובו כתיב וחסו בו עם עני ודל. וכתב יחוס על דל ואביון ונפשות אביונים יושיע. ובו יחסו עניי עמי. וכתב כי אתה עם עני תושיע וכו'. ועל כן באמת יש דעה במדרש שגם לאברהם אבינו נתגלה סוד עשירית האיפה רק שהיה ברמז כמו שמובא שם במפרשים. כי באמת אי אפשר לגלות זה הסוד כי אם ברמז שיבין האדם בעצמו עד היכן צריך להתחזק. כי אי אפשר בשום אופן לגלות לו בפרוש, כי אם כן תתבטל הבחירה, כי בהכרח שישאר לו בחירה. וזה בחינת מנחת שעורים שהיא מנחת העמר שמביאין בתחלת ההתקרבות ישראל שהיא תחלת התשובה. כי עמר שעורים הוא פלא יותר, כי גם הקמץ מנחה הוא משעורים שהוא מאכל בהמה, שהיא בחינת העדר הדעת בתכלית, בחינת תכלית הדלות והעניות. ומשם דיקא צריכין להביא מנחת שעורים שהיא בחינת תשובה ותפלה שהיא בתכלית הקטנות והשפלות. ועל ידי זה עקר התחלת התקרבות ישראל לאביהם שבשמים שעל ידי זה זוכין להכין עצמם בכל יום מימי הספירה עד שזוכין לקבלת התורה בשבועות:

אות מב

ועין מה שאיתא שם במדרש ויקרא הנזכר לעיל (פרשה ה) שאמר רב זעירא על פסוק ואל אלקינו כי ירבה לסלות, אף הקדוש ברוך הוא ותר לנו סליחה אחת משלו, ואיזו זו עשירית האיפה. והפרוש אינו מובן לכאורה. אך הכונה היא שזה החסד שסולח על ידי עשירית האיפה הוא יתברך מותר משלו כי לא גלה זאת לאברהם אבינו שירבה לרחם ולסלח כל כך. כי לא גלה רק החסד והרחמים שמרחם על ידי בחינת שארי הקרבנות הגדולים שמרמזים בעגלה משלשת ותור וגוזל, שהם בחינת פרים וכו' כמבאר במדרש. אבל סוד רבוי הסליחה של בחינת עשירית האיפה, זה לא גלה אפלו לאברהם אבינו, ואפלו למאן דאמר שגלה לו,

היה רק ברמז. רק הוא יתברך מותר סליחה אחת משלו בחינת ואל אלקינו כי ירבה לסלוח. וזה הדבר אי אפשר לגלות בפרוש עד היכן רחמיו ורבו סליחתו מגיע, רק כל אחד צריך להבין מעצמו שיחוס על עצמו תמיד ואל יתיאש עצמו מן הרחמים. שכל זה סוד קרבן מנחה עשירית האיפה שזהו בחינת מנחת שעורים וכו' כנזכר לעיל. ועל כן איתא בזהר הקדוש שמנחה של העמר היא בדיקו דאשת חיל שהיא כנסת ישראל. הינו שזה עקר הנסיון של כל אחד מישראל שצריכין להבין מרחוק על ידי הרמזים שמרמזים לו הצדיקי אמת שיש תקוה על ידי כל נקדה ונקדה טובה שהיא בחינת מנחת עמר שעורים וכנזכר לעיל. שעל ידי זה עקר ההתקרבות לה' יתברך בחינת קבלת התורה כנזכר לעיל:

אות מג

וזה שאמר דוד כי עני ואביון אנכי ולבי חלל בקרבי כצל כנטתו נהלכתי וכו'. ופרש רש"י כצל כנטתו לעת ערב, שאז הוא זמן תפלת המנחה. כי דוד בחינת תשובה, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה לא היה דוד ראוי לאותו מעשה אלא כדי להורות תשובה. והוא בחינת תפלה בחינת ואני תפלה כמו שמבאר בהתורה הנזכרת לעיל. כי עקר התשובה הוא על ידי דבורי התפלה וכנזכר לעיל. ועקר התשובה שהיא התפלה היא בבחינת תפלת המנחה שהיא לעת ערב, שהיא בחינת תפלה לעני בחינת קרבן עני שהיא מנחה כנזכר לעיל. כי עקר התשובה היא על ידי בחינת כצל כנטתו וכו', שהאדם צריך לשום אל לבו בכל יום שהיום יפנה השמש יבא ויפנה, וכן כל ימיו הם כצל עובר. ובפרט כשרואה ומבין בעצמו מה שנעשה עמו, ורואה שהדעת שהוא בחינת אור השמש מסתלק ממנו על ידי רבוי עוונותיו, שמחמת זה הוא עני מן הדעת, רק שיש לו איזה רשימו ונקדה מהדעת שעל ידי זה יש בלבו עדין איזה התעוררות לשוב לה' יתברך על ידי ששומע עדין קול הכרוז והרמזים שה' יתברך קוראו ומרמז לו לשוב. וצריך לשום אל לבו שרק עתה יש לו עת למהר למלט על נפשו. כי אולי ישכח גם את זאת. וכמו שכתב אדוננו מורנו ורבנו זכרונם לברכה (בסימן רו) על פסוק תעיתי כשה אבד וכו' כי מצותך לא שכחתי עין שם. ועל ידי זה נתעורר לשוב בכל מה שיוכל אפלו בבחינת קרבן עני כנזכר לעיל. וכל זה הוא בחינת מנחה שהיא לעת ערב כשהיום מתחיל לערב ולהסתלק, שזה בחינת כצל כנטתו נהלכתי, שזה עקר בחינת התעוררות לתשובה כנזכר לעיל. ועל כן נסמך לפסוק כי עני ואביון אנכי ולבי חלל בקרבי. כי עקר התשובה על ידי שמרגיש עניותו ודלותו וכו' כנזכר לעיל, ומצמצם האור בבחינת ולבי חלל בקרבי כמו שמבאר בהתורה הנזכר לעיל, וממהר לחוס על נפשו בבחינת ישש כגבור לרוץ ארח כמו שמבאר שם. בטרם

יפנה היום, עד אשר לא תחשך השמש וכו' כנזכר לעיל, שזהו בחינת כצל כנטתו נהלכתי וכו' כנזכר לעיל. ועל כן נסמכו זה לזה וכנזכר לעיל:

אות מד

ועין גם במדרש רבה (צו פרשה יח) שמפליג שם גם כן במעלת קרבן מנחה וזה לשונו, ולא עוד אלא שכל הקרבנות אינם באים חצים וזו באה חציה, מחציתה בבקר ומחציתה בערב. ולא עוד אלא כל מי שמקריב אותה מעלה עליו הכתוב כאלו הוא מקריב מסוף העולם ועד סופו שנאמר כי ממזרח שמש עד מבואו וכו'. וסיפא דקרא ומנחה טהורה עין שם. הינו כי בחינת קרבן עני שהיא עקר התשובה כנזכר לעיל, הוא נוקב ויורד עד התהום ומגיע מסוף העולם ועד סופו ממזרח שמש עד מבואו. כי כל אדם שבעולם בכל דרגא ובכל מקום שהוא אפלו הרחוקים מאד מאד, גם לשם מגיע התקון והעצה הנזכרת לעיל של בחינת קרבן עני, שהוא בחינת אחד המרבה ואחד הממעיט וכו'. שבאיזה בחינת התעוררות כל שהוא בכל נקדה ונקדה טובה יכולין לשוב לה' יתברך, רק שיבטל גאותו וירגיש שפלותו באמת וירגיל עצמו להתפלל ולפרש שיחתו לפניו יתברך בבחינת תפלה לעני כי יעטף ולפני ה' ישפך שיחו. שישפך שיחו כמו השופך מים אפלו אם נדמה לו שהוא בלי שכל ובלי כונה הראוי, אף על פי כן את כל אשר עם לבבו ישפך (שיחו) לפניו יתברך בבחינת שפכי כמים לבך נכח פני ה' וכו'. וזה יקר מאד בעיני ה' יתברך, ועל ידי זה יזכה לשוב ולהתקרב אליו יתברך בחינת ואל אלקינו כי ירבה לסלוח וכנזכר לעיל. וזה מרמז במה שאמרו במדרש הנזכר לעיל ולא עוד אלא שכל הקרבנות אינם באים חצים וזהו באה חציה וכו', הינו שאפלו גם מעט התפלה העניה והדלה בחינת מנחת עני עשירית האיפה שבאה בדלי דלות וכו', גם מעט התפלה הדלה הזאת אינה באה בשלמות כי אם בבחינת חציה וכו', כי מערבת במחשבות מקלקלות הרבה וכו' שבודאי אינה ראויה לעלות, אף על פי כן זהו המעלה של בחינת תפלה לעני הנזכר לעיל שהיא באה חציה, כי איך שהיא הקדוש ברוך הוא מרחם ומקבלה, מאחר שמרגיש עניותו ומתגבר להתפלל ולשוח איך שיכול מתוך מרירות דמרירות עניותו ודלותו וכו' וכנזכר לעיל. וזה שמסים שם ולא עוד אלא כל מי שמקריב אותה מעלה עליו הכתוב כאלו הוא מקריב מסוף העולם ועד סופו וכו' הינו כנזכר לעיל. כי בכל זה גלו לנו חכמינו זכרונם לברכה שדיקא תפלה ושיחה עניה ודלה כזאת מגעת עד אין קץ מסוף העולם ועד סופו וכו', מאחר שמתחזק מגריעות ועניות הדעת כזה לצעק ולהתחנן עדין לפני ה' יתברך. כי זה יקר מאד אצל ה' יתברך. והוא סוד שאי אפשר להשיג עד היכן רחמיו מגיעים כל זמן שאינו מתיאש עצמו מהצעקה ותפלה כמו שגלה אדוננו

מורנו ורבנו זכרונו לברכה בהשיחה הנזכרת לעיל המובאה לעיל. עין שם
היטב:

אות מה

וכל זה הוא בחינת ספירה שצריכין לספר כל יום ויום לעמר. שעל ידי זה
אנו מכינין עצמנו לטהר עצמנו לקבלת התורה שזהו בחינת תשובה כנזכר
לעיל. כי עקר בחינת תקון הספירה בכל יום הוא על ידי כל הנזכר לעיל
שצריכין לספר ארבעים ותשעה יום, כל יום ויום לעמר שהיא מנחת עני
ודל בדלי דלות, שעל ידי זה שישראל היו מביאין מנחת העמר שעורים
בבית המקדש על ידי הכהנים, על ידי זה תקנו כלל הצמצומים של כל
ישראל באפן שכל אחד ואחד מישראל מי שירצה לחוס על עצמו לשוב
לה' יתברך יוכל לשוב על ידי כל נקדה ונקדה טובה בכל יום ויום כל ימי
חייו. שזהו בחינת קרבן עני בחינת מנחת שעורים. ועל כן צריכין לספר
אחר כך כל יום ויום לעמר. כי כבר מבאר לעיל שבכל יום ויום צריכין
לתקן בחינת הצמצום של אותו היום לפי תקון הבריאה שצריכין
להמשיך באותו היום, שזהו בחינת שלש תפלות בכל יום, כי עקר תקון
הצמצומים הוא על ידי הדבורים של תפלה וכנזכר לעיל שזהו בחינת מי
זאת עולה מן המדבר המובא לעיל. שעל זה דרשו בזהר הקדוש המובא
לעיל מי עם זאת עולה. ועקר העליה היא מן המדבר, הינו על ידי הדבור
כמבאר בזהר הקדוש (בההקדמה) בדף

אות יא

שפתח רבי אלעזר ואמר מי זאת עולה מן המדבר וכו' כמה דאת אמר
ומדברך נאוה וכו' בההוא מלא דפומא. היא סלקת ועאלת בין גדפי דאמא
ולבתר בדבורא היא נחתת ושריא על רישייהו דעמא קדישא וכו'. ועל כן
צריכין בכל יום לספר הימים בפה לעמר, להמשיך תקון הצמצום של
אותו היום על ידי כלל התקון של מנחת העמר שהקריבו ישראל. כי עקר
תקון הצמצום של כל יום ויום הוא על ידי בחינת קרבן עני שהיא בחינת
מנחת העמר כנזכר לעיל. שעל ידי זה יכול כל אחד להתקרב לה' יתברך
מכל מקום שהוא בכל יום ויום. שיצמצם מחו ודעתו באפן שיאיר בו

התנוצצות אלקותו יתברך שהוא בחינת אור האין סוף בהדרגה ובמדה. ויתגבר בכל כחו על המחשבות רעות עד שיעבד את ה' יתברך בהדרגה במדות ומעשים טובים עד שיגלה מלכותו יתברך. שזה בחינת כלל כוונות הספירה שהוא לתקן בחינת מלכות. כמובן בכוונות (כמו שמבאר במקום אחר):

אות מו

וזה בחינת עצם נוראות קדשת מנחה של שבת שאז נסתלק משה. כמו שאיתא בזהר הקדוש ובכתבים גדל התגלות אלקות בשעתא דצלותא דמנחה דשבתא. כי עקר כל התקונים הנזכרים לעיל שהם תקון כל העולמות, עקרים הוא על ידי קדשת שבת קדש שהוא בחינת אוריתא דעתיקא סתימאה כמבאר בהתורה הנזכרת לעיל. ומשם עקר כח התשובה בחינת ושבתי עד ה' אלקיך כמו שמבאר שם. כי כבר מבאר שכל הקלקולים והפגמים נמשכין מפגם הצמצומים הנזכרים לעיל, דהינו מה שאינו מצמצם האור כראוי וכו'. וכשמצמצם אינו נזהר מאחיזת הדינים שבהצמצומים שמהם אחיזת היצרים רעים שהם מחשבות רעות וכו' כנזכר לעיל. שזה בחינת חטא אדם הראשון כנזכר לעיל. ועקר התקון הוא שבת, כי שבת אגין על אדם הראשון כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה ומובא בדבריו זכרוננו לברכה. כי שבת הוא בחינת עולם הבא שעקר התקון יהיה אז. כי בשבת הוא שביטא וניחא שלא היה אז שום בריאת העולמות שהם המדות. כי אז הוא בחינת התכלית של כל הבריאה בחינת תכלית מעשה שמים וארץ. והתכלית של כל הבריאה כלה הוא התגלות מלכותו יתברך שצמצם עצמו וכו' עד שברא כל העולמות וכו'. והכל בשביל לגלות מלכותו שזה כל התכלית של הבריאה. וזה בחינת שבת שאז אין שום בריאה רק התכלית של כל בריאה ובריאה של כל ששת ימי המעשה מאיר ומתגלה בשבת שהוא התגלות מלכותו יתברך. ועל כן נקרא שבת מלכתא. ואם לא היה חוטא אדם הראשון בערב שבת הראשון היה מתתקן הכל בשבת הראשון כמובא. אך אפלו אחר שקלקל היה כל התקון על ידי שבת, כי שבת אגין עלוהי כנזכר לעיל. כי בכח קדשת שבת שנמשך אז, כי חטאו היה סמוך לכניסת שבת, על ידי זה האיר עליהם התעוררות התשובה שנמשך בשבת עד שברחמיו התחיל תקונם תכף בשבת הראשון. כי בשבת מאירין כל האורות הגדולים על ידי צמצומים זכים וקדושים שאין בהם אחיזת הדינים כלל. כי הוא בחינת עולם הבא שאז יתתקן הכל. כי מחמת שכבר היה בריאה וכבר היה האדם בזה העולם, על ידי זה יכולין להמשיך האור בבחינת תקון כמובא לעיל מזה. והעקר על ידי כח הצדיקים שהם בבחינת שבת דכלהו

יומי, כי הם לא פגמו כלל, ואף על פי כן היו כל ימיהם בתשובה על השגתם הראשונה (כמו שמבאר בהתורה קרא את יהושע סימן ו). על ידי זה ממשיכין קדשת שבת שהיא תקון הצמצומים הנזכר לעיל לבטל מהם אחיזת הדינים באפן שיזכו ישראל לתשובה ויתגלה מלכותו יתברך לעין כל על ידי כל הבריאה שזה עקר התכלית בחינת שבת:

וזה בחינת עצם מעלת קדשת מנחה של שבת. שאז עולין העולמות בתכלית העליה עד תליסר תקוני דיקנא וכו' בחינת רעוא דרעוין וכו', כמובא בכתבים עצם עלית העולמות בשבת בערבית ובשחרית ובמוסף ובשלוש סעודות וכו', עד שבמנחה הוא תכלית העליה וכו'. כי אז בחינת רעוא דרעוין תכלית בטול הדינים, כי זה חמלת ה' שבמנחה של שבת שסמוך שיסתלק אור יום שבת קדש ויכנסו התחלת ששת ימי המעשה, בחינת תחלת הבריאה שהיא בחינת תחלת הצמצום של הבריאה שהוא מתעורר בכל שבוע ובכל יום כנזכר לעיל. על כן התקון על ידי שמקדם בשבת נתתקנו הצמצומים בתכלית התקון עד שיכולים לקבל אור נורא, וכל הדינים שנאחזין בהצמצומים נתבטלין ונמתקין בשרשן. שעל ידי זה יכולין אחר כך להמשיך הבריאה של ששת ימי המעשה בבחינת תקון. וזה נעשה בכל שבת ושבת על ידי שישראל שומרים את השבת שהיא מתנה טובה שיש לו בבית גנזיו וכו'. כי בודאי היא מתנה גנוזה מאד, כי תקון הצמצומים הנזכרים לעיל אי אפשר להשיג כי הוא בחינת אור הגנוז מששת ימי בראשית שמאירין אותו הצדיקים הגנוזים בשבת בלב כל אחד ואחד כפי השתדלותו והתקרבותו אל הצדיקים ואל השבת, לקבל את השבת בכבוד גדול וכו', ולהתקרב לצדיקים שהם בחינת שבת. שעל ידי זה עקר תקון הצמצומים שתכלית שלמות תקונם הוא במנחה של שבת כנזכר לעיל, שעל ידי זה עקר התעוררות התשובה וכנזכר לעיל. ועל כן באמת נוהגין הצדיקים לומר תורה בשבת יותר, והעקר בסעודה שלישית הכל לעורר העולם לתשובה שעקר ההתעוררות על ידי מנחה של שבת

וכנזכר

לעיל:

אות מז

ועל-כן אז נסתלק משה שנתן לנו את התורה שנסתלק בשעתא דצלותא דמנחה דשבתא ברעוא דרעוין. כי משה קבל תורה מסיני ומסרה ליהושע וכו' עד הדור הזה. וכל צערו ויגיעתו והשתדלותו בסוף סמוך להסתלקותו היה שיכניס בישראל קיום התורה שזה קשה מהכל. וכמבאר בהפרשיות של סוף ספר דברים שמרבה להוכיחם על זה כמו שכתוב הקהילו אלי וכו', כי ידעתי אחרי מותי כי השחת תשחתון וסרתם מן הדרך וכו'. ועתה כתבו לכם את השירה הזאת וכו'. כי לא תשכח מפי

זרעו וכו'. וה' יתברך גמר על ידו שזכה שנסתלק בשבת במנחה ברעוא דרעוין. כי המיתה של האדם נמשך בשרשו ממיתת המלכים כמבאר בכתבי האר"י ז"ל, שהיה על ידי רבוי אור על ידי שלא היו הצמצומים מתקנים כראוי עין שם. ואדם הראשון היה צריך לתקן זאת וקלקל, ועל ידי זה חזר ונתעורר בחינת מיתת המלכים ומשם גזרת המיתה. אך עתה המיתה טובה מאד, כי מאחר שכבר היה אור הנשמה של זה האדם בעולם ומת ונסתלק יכולין לתקנו וכנ"ל (באות לב). ועקר התקון על ידי גדולי הצדיקים שהם בחינת משה שנסתלק בשבת במנחה ברעוא דרעוין, שאז תכלית תקון הצמצומים העליונים מאד שמקבלים אור נורא מאד מאד בבחינת תקון ושם נסתלק משה. ועל ידי הסתלקות אור נשמתו הנוראה לשם, הוא חוזר וממשיך משם התגלות אור האין סוף בלב כל אחד מישראל בבחינת תקון הצמצומים והמתקתם באפן שסוף כל סוף יזכה את כל ישראל בתשובה. כי גדולים צדיקים במיתתם יותר מבחייהם, כי כל ימי חייהם הקדושים היו מתיגעים מאד בעבודתם לגלות מלכותו יתברך בעולם שזה עקר עבודת הצדיקים שהוא על ידי שממשיכין עליהם בכל פעם אור האין סוף בבחינת צמצומים מתקנים באפן שיעבדו את ה' יתברך בהדרגה ובמדה לפי מדרגתם הגבה וכו', באפן שיגלו מלכותו לעין כל כמו שכתוב וחסידוך יברכוכה, כבוד מלכותך יאמרו וגבורתך ידברו, להודיע לבני האדם גבורתיו וכבוד הדר מלכותו וכו'. שהצדיקים והחסידים יברכוכה והם מודיעין ומגלין ואומרים לכל כבוד מלכותך וכו'. אבל מחמת גדל כח הבחירה של כל אחד ואחד שהסטרא אחרא והיצר הרע שהם המחשבות רעות וזרות ומגנות וכו' מתגברין מאד על כל אחד ואחד, בפרט על הרוצים להתקרב לה' יתברך שעליהם אורב הבעל דבר וחותר ומתגבר יותר כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, על כן הצדיקים הם סובלים צער גדול מאתנו, שזהו בחינת מה שמובא לעיל מה שמשה רבנו הצטער והוכיחם הרבה קדם מותו שיקימו התורה כנזכר לעיל. ועל כן הם מתיגעים כל ימי חייהם להמשיך חדושי תורה באפן שיוכלו לעורר לב בני ישראל לשוב לה' יתברך. כי כל החדושי תורה האמתיים הם בחינת כלים וצמצומים קדושים בבחינת תקון, שנוכל לקבל אור האין סוף על ידם בהדרגה וכו' בבחינת תקון וכו' אבל הבעל דבר מתגרה בכל פעם, אך אף על פי כן הם גומרין את שלהם. וכל מה שלא יכלו לגמר בחייהם הם גומרים אחר מיתתם, כי גדולים צדיקים במיתתם יותר מבחייהם כנזכר לעיל. כי אז נסתלקין למקום שנסתלקין, ותכף שנסתלקין הם מתחילין לחיות בחינת חיים נצחיים של עולם הבא שהוא בחינת חיים של תחית המתים. כי שאר העולם אינם זוכים לאלו החיים עד אחר הזכוך, ואז יזכו לחיי עולם הבא אחר התחיה כפי חלקם. אבל הצדיקים הגדולים שזככו גופם בתכלית השלמות בחייהם הם זוכים אחר הסתלקותם מיד לחיים נצחיים של עולם הבא, שהיא בחינת שנכללים באור האין סוף בבחינת חיים נצחיים. וגם שם הם עובדים את ה' יתברך כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. וכל עבודתם היא להמשיך אור האין סוף בלב כל ישראל בבחינת תקון הצמצומים הנזכרים לעיל, באפן שיגלו מלכותו לעין כל שזהו עקר התכלית של כל

הבריאה כנזכר לעיל. וזהו בחינת גדל המעלה של השתטחות על קברי צדיקים, בפרט בערב ראש השנה. שאז צריכין להמשיך בחינת בריאת העולם שהיה בראש השנה, להמשיך בחינת תקון הבריאה מחדש לתקן חטא אדם הראשון שהיה אז. שכל זה נתתקן על ידי בחינת תקון הצמצומים כנזכר לעיל שזה נעשה על ידי גדולי הצדיקים שנסתלקו וכנזכר לעיל:

אות מח

וזה בחינת לוחות ושברי לוחות, שבזה מסימת התורה שמדברת שם מגדלת משה והסתלקותו, כמו שכתוב שם וימת שם משה וכו', ולכל היד החזקה ולכל המורא הגדול אשר עשה משה לעיני כל ישראל. ודרשו רבותינו זכרונם לברכה ששבר את הלוחות לעיניהם. כי שברי לוחות זה בחינת שבירת כלים בחינת מיתת המלכים. אבל על ידי השבירה והמיתה הוא עקר התקון כנזכר לעיל, שזהו בעצמו בחינת שברי לוחות שאף על פי שנשתברו, אף על פי כן על ידם התקון, על ידי שכבר היו ונשתברו וכנזכר לעיל, שזהו בחינת לוחות ושברי לוחות מנחין בארון. כי הלוחות שניות שקבלם בתקון יותר ונאמר בהם טוב כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, כל זה התקון היה על ידי שכבר היו לוחות הראשונים ונשתברו. כי בפעם הראשון קשה שיצא הדבר מתקן בשלמות וכנזכר לעיל. (שזה בחינת שהיה בונה עולמות ומחריבן וכו' כנזכר לעיל). שזהו בחינת המיתה והתחיה כנזכר לעיל. אבל הצדיקים הגדולים מאד אינם מתים מצד עצמן כלל, רק כל מיתתן היא מסטרא דילן כמו שאיתא בזהר הקדוש (ומובא בדברינו) משה לא מית (זהר פרשת תרומה). וכן יעקב אבינו לא מת רק מיתתו הוא הסתלקות באור אין סוף, למען יחזרו וימשיכו האור משם, בבחינת תקון לגלות מלכותו בעולם כנזכר לעיל, כמו שהיה בתחלת הבריאה שהיא תחלת האצילות שהאיר האור והסתירו והאיר כמה פעמים בכמה בחינות כנזכר לעיל. אבל אז היה הכל בלי שום אתערותא דלתתא, אבל עכשו נעשו תקונים נפלאים בבחינה זאת. בבחינת אתערותא דלתתא על ידי הצדיקים השלמים על ידי הסתלקותם לחיים נצחיים וכנזכר לעיל. שזהו בחינת הנך שוכב עם אבותיך וקם, שתכף שתשכב ותסתלק, תכף וקם שהיא בחינת תחית המתים כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, כי הצדיק תכף שנסתלק מתחיל לחיות חיים נצחיים של תחית המתים כנזכר לעיל. והכל בשביל לגלות מלכותו לכל באי עולם על ידי שממשיך האור בבחינת תקונים כנזכר לעיל. שעל ידי זה נמשך הארת התשובה כנזכר לעיל,

שישובו כל ישראל באמת אליו יתברך אמן כן יהי רצון:

אות מט

וזה בחינת שלש פעמים 'צדקתך' שאומרים בשבת במנחה מחמת שנסתלקו אז שלשה צדיקים יוסף משה דוד. כי עקר התקון הוא בבחינת צדקה שהיא בחינת תקון הה הנזכר לעיל בחינת ה דלת הוית, בחינת עניות ודלות על ידי טפשות הלב, ואתחזרת ואתעבידת ה, על ידי המשכת הקדשה בחינת התגברות המחשבות קדושות על המחשבות רעות בכח הצדיקים הגדולים שנסתלקו אז וכנזכר לעיל. ועל כן מזכירין אז שלש פעמים צדקתך, כי עקר התקון בבחינת צדקה שהוא תקון הה שזה בחינת תשובה, שמגדל העניות והדלות שהיא הטפשות שבלבו שנטמטם כל כך יחזר וישוב בכח הצדיקים שנסתלקו, עד שיעשה מדי' ה' מצדק צדקה. עד שיזכה להמשיך עשרה מיני נגינה כמו שמבאר שם, בחינת שמחה לשמח בה' בשמחת שבת קדש. בפרט בשבת במנחה בסעודה שלישית בבחינת חדו השתא בהאי שעתא דבה רעוא וכו'. בחינת ארי השתא במנחתא בחדותא וכו'. ברוך ה' לעולם אמן ואמן:

אות נ

וזה בחינת מה שחיבים בליל פסח שישאלו הבנים קשיות מה נשתנה. כי אז מאיר אור האין סוף באור גדול וכו' שעל ידי זה היתה הגאלה. אך אף על פי כן בהכרח שיהיה איזה צמצום וכו' וכנזכר לעיל. ועל כן אז חיוב שישאלו הבנים קשיות דיקא, כי הקשיות הם בחינת צמצום. כי הקשיות הם הסתרת הידיעה, ועל ידי שמקשין ושואלין על ידי זה ממשיכין בחינת צמצום האור שלא יתלהב יותר מדאי כנזכר לעיל:

אך השאלה צריך שתהיה בדרך חכמה שהיא שאלת הבן החכם מה העדות וכו'. שמודה בהתורה שהם העדות והחקים, אך הוא שואל על מה הכל מרמז וכו'. אבל חלילה לשאל כבן רשע. כי השאלה שהיא בחינת צמצום צריך שתהיה גם כן בשביל לגלות מלכותו יתברך. הינו כשמאיר אור להביות הלב של איש הישראלי בהתלהבות גדול שהוא בחינת אין סוף, וצריכין דיקא לצמצמו כנזכר לעיל, צריך שתהיה עקר כונת

הצמצום בשביל שיוכל לעבד ה' יתברך בהדרגה במדות ומעשים טובים וכו' כנזכר לעיל. אבל לא שיהיה הצמצום חס ושלוש בבחינת הסתרה שרוצה להסתיר מאתו חס ושלוש הארת אורו יתברך שזהו בחינת ויתנו (אליו) כתף סוררת בחינת ואקרא אליכם השכם ודבר ולא שמעתם וכו'. ועל זה מזהיר אשכילך ואורך וכו', איעצה עליך עיני אל תהיה כסוס כפרד וכו'. וכן בפסוקים רבים שמוכיח את ישראל על שהוא יתברך מרמז להם ומעוררם בכל פעם ואינם שמים על לב. וכמו שכתוב אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלקים וכו'. רק עקר הצמצום צריך שיהיה בשביל שיוכל לעבד את ה' יתברך וכו' עד שיגלה מלכותו יתברך כנזכר לעיל. ועל כן שואלין ארבע קשיות, כי ה' הוות, לשון דלה ועניה בלא דעת, שהוא בחינת קשיות שהם הסתרת הדעת כנזכר לעיל. כי כל עסקנו עתה לתקן בחינת הה לעשות מדלת ה שזה בחינת כונת המצה פרוסה שעונין עליו דברים הרבה שהיא בבחינת הא לחמא עניא ד"י אכלו אבהתנא. בחינת ד"י שהיא דלת יוד וכו' כמובא בכונות עין שם:

אות נא

וכשמקדשין מחשבתו עד שנתגלה מלכותו ונתתקנת בחינת הה על ידי היוד בחינות קדש שממשיכין לתוכה, אז נעשה בחינת שיר פשוט כפול משלש מרבע, שהם עשרה מיני נגינה, שהם בחינת השיר יהיה לכם כליל התקדש חג (ישעיה ל), שהוא בחינת ליל פסח שאז נתיסד ההלל ואנו גומרין אותו אז כמה פעמים. כי שיר פשוט כפול וכו' מרמז על כל מה שכתוב שם בענין הצמצומים וכו'. כי שיר פשוט זה בחינת הארת אור האין סוף שהוא פשוט בתכלית הפשיטות. ואחר כך כשמצמצמין אותו בשביל לגלות מלכותו כנזכר לעיל, זה בחינת שיר כפול שהוא י"ה, כי ה' בחינת בינה שהוא תחלת הצמצום. ואחר כך כשממשיכין חכמה בלב בשביל בריאת העולמות שהם המדות וכו', זה בחינת שיר משלש שהוא יה"ו, כי הוא"ו היא בחינת המשכת החכמה שבלב לברא ולציר את המדות שהם העולמות שהם כלל הבריאה שנברא בששת ימי המעשה. כי עקר הבנין מתחיל מבחינת הו כידוע, ושם צריכין התגברות להמשיך על עצמו רק בחינת יצירה לטב שהיא להגביר המחשבות טובות וכו' כנזכר לעיל. כי שם יש אחיזה לבחינת עץ הדעת טוב ורע שנאחז בהבריאה שנברא על ידי בחינת הו"ו בששת ימי המעשה שהם בחינת ימי הבנין כידוע. וכשמתגבר כראוי נעשה בחינת שיר משלש. והעקר כשעובד השם יתברך על ידי זה עד שמגלה מלכותו שהוא בחינת ד, ואז נעשה שיר פשוט כפול משלש מרבע שהם עשרה מיני נגינה, שעל ידי זה נמשך יוד בחינות קדש לתוך הד ונעשית ה וכו' כמו שמבאר שם. ועקר השיר פשוט כפול

וכו', הוא שחוזרין בכל פעם לבחינת היוד. כי השיר פשוט כפול וכו' הוא על ידי יי"ה יהו"ה כידוע. כי בכל פעם צריכין לחזר לזכר באור האין סוף המאיר בלב, כי אף על פי שבהכרח לצמצמו, אבל חלילה להסתיר פנים ממנו, רק בכל פעם צריכין לקשר אור האין סוף בלבו. ועל כן אפלו כשמצמצמין האור שהוא בחינת ה' כנזכר לעיל, צריכין לקשר לשם היוד שהוא בחינת אור האין סוף וכן להלן וכו'. ועל ידי זה יוכל להגביר בכל פעם המחשבות טובות על המחשבות רעות על ידי שיזכר תמיד את ה' יתברך בחינת בהתעטף עלי נפשי את ה' זכרתי וכו'. כי כל הצמצום היה רק בשביל זה כדי שנוכל לעבדו במדות וכו' כדי לגלות מלכותו. ועל כן כל הצמצומים הם רק בבחינת הסבי עיניך מנגדי וכו'. והם רק כדי שיקבל על מלכותו, ואז יתלהב ויחשק יותר לה' יתברך בחשק נמרץ יותר. כי המניעה בשביל החשק כמו שמבאר במקום אחר, שזהו בחינת מי עם זאת עולה. כי אחר כך כשמקבל על מלכותו יתברך בשלמות אז דיקא יכול לקבל התלהבות אור האין סוף בלבו בהתלהבות והשתוקקות נפלא בבחינת תקון באפן שיוכל לקבלו, שזהו עלית ביתא עלאה על ידי עלית ביתא תתאה, כי לא אבוא בעיר עד דבקרבך קדוש. כי מה שהיה בתחלה בבחינת אין סוף אצלו, זה היה מחמת שעדין לא נתקדש כראוי ולא היה לו כלים לקבל האור על ידי בחינת אתערותא דלתתא. אבל אחר כך כשצמצם האור והתגבר על המחשבות רעות וכו' עד שקבל מלכותו יתברך שזה בחינת ביתא תתאה, אז נתעלה גם בחינת ביתא עלאה. כי אז יכול לקבל האור כנזכר לעיל וכמבאר לעיל מזה. וכן צריך לעלות מדרגא לדרגא בכל פעם וכו' וכמובן לעיל:

אות נב

וזה בחינת מעלת התשובה שמגעת עד כסא הכבוד שהיא אוריתא דעתיקא סתימאה. כי דיקא מחמת שירד למקומות נמוכים ומגשמים וכו' כאלה, והתגבר בכח הצדיק לעלות משם, על ידי זה דיקא נעשין כלים נפלאים לקבל האור הנפלא מה שאין צדיקים גמורים יכולים לקבל אור כזה מחמת שאין להם כלים כאלו. כי כל מה שיורדין יותר, כשזוכין לעלות משם נתתקנין כלים נפלאים יותר לקבל אור חדש נפלא ונורא יותר וכנזכר לעיל. והכל בכח הצדיקים הגדולים שהם בחינת בעלי תשובה גם כן. כי הצדיקים הגדולים הנוראים הם תמיד בבחינת בעלי תשובה אף על פי שלא טעמו שום טעם חטא חס ושלום מעולם. כי הם עושים תשובה בכל פעם על השגתם הראשונה כמו שמבאר בהתורה קרא את יהושע (בסימן ו). וגם על פי רב הם יורדים בכונה למקומות נמוכים מאד מאד בשביל להעלות הנפשות משם להחזירם בתשובה, שזהו בחינת

מה שאמר אדוננו מורנו ורבנו זכרוננו לברכה ואני ידי מלכלכות בדם וכו' בשביל לטהר וכו'. ובכח אלו הצדיקים יש תקוה לכל מי שיאחז בם, שיעלה מעמק ירידתו לעליה גדולה וכו' כנזכר לעיל. כי אלו הצדיקים הגדולים הם עקר הבעלי תשובה, כי רק הם נקראים בעלי תשובה, כי הם הבעלים של התשובה. וכל מי שחס על חייו ורוצה לשוב בתשובה צריך לקבל מהם, וכמו שדברתי מזה עם אדוננו מורנו ורבנו זכרוננו לברכה:

אות נג

גם שיר פשוט כפול וכו' שנעשה על ידי שמקדש מחשבתנו עד שעובד ה' יתברך כראוי ומגלה מלכותו יתברך כנזכר לעיל, עקרו נעשה על ידי השמחה, על ידי שמתגבר לשמח את נפשו לקים עבדו את ה' בשמחה, שזה עקר שלמות הקדשה כמו שכתב אדוננו מורנו ורבנו זכרוננו לברכה כמה פעמים וכמבאר בכל ספרי קדש עצם מעלת קדשת השמחה של מצוה וכו'. וזה בחינת שיר פשוט כפול משלש מרבע וכו'.

כי מובן בתוך דברי אדוננו מורנו ורבנו זכרוננו לברכה שצריכין לשמח נפשו בכל מיני עצות, והעקר על ידי שלא עשני גוי, ועל ידי שנתקרב לצדיקי אמת והבדילנו מן התועים החולקים עליהם בחנם. וכן על ידי שמוצא בעצמו איזה נקדות טובות עדין כמו שמבאר בהתורה אזמרה לאלקי בעודי עין שם. והשמחה היא בחינת שיר ונגון בחינת עשרה מיני נגינה, כמו שכתוב עלי עשור ועלי נבל, כי שמחתיני ה' בפעלך כמו שמבאר במקום אחר. וזה בחינת שיר פשוט כפול וכו' כי על ידי ששמח עצמו בנקדת האמונה הקדושה שהיא שלא עשני גוי, זה בחינת שיר פשוט שמשמח את עצמו שהוא איש יהודי שמאמין בה' יתברך שהוא פשוט בתכלית הפשיטות כנזכר לעיל. ושיר פשוט זה בחינת יוד כנזכר לעיל. שזהו בחינת קדשת ישראל עם קדוש שנקראים כלם צדיקים, כמו שכתוב ועמד כלם צדיקים שנקראים על שם היוד כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (מנחות כט:), ועל כן נקרא כל אחד איש יהודי על שם היוד. וזה בחינת שיר פשוט שמשמח את עצמו על שהוא איש יהודי ולא עשני גוי. ואחר כך יוסיף לשמח את עצמו במה שזכה להתקרב להצדיקי אמת ונעשה בחינת שיר כפול שהוא בחינת י"ה. כי הה היא בינה, בחינת התבוננות בגדלתו יתברך שזה עבודת הצדיק האמת שהוא איש תבונות שמכניס בלב המתקרבים אליו התבוננות בגדלתו יתברך. וצריך לשמח עצמו מאד בזה שזכה להתקרב להצדיק שמכניס בו השגת אלקות, כמו שמבאר בהתורה מישראל (סימן ל חלק א) שעקר השגות אלקות הוא על ידי שמתקרב לרבי אמתו שהוא צדיק גדול במעלה מפלגת מאד וכו' עין שם. ועל ידי זה נעשה שיר כפול וכנזכר לעיל. ואחר כך צריך להוסיף

לשמח את עצמו גם במה שמוצא בעצמו נקדות טובות עדין, כי איך אפשר שלא עשה איזה טוב מימיו וכו' כמו שמבאר בהתורה אזמרה הנזכר לעיל. וזה בחינת שיר משלש ששמחתו בשלשה בחינות, מה שלא עשני גוי, ומה שהבדילנו מן התועים החולקים המרחקים מהצדיק האמת, ומה שזכינו בעצמנו כל אחד לאיזו נקדות טובות. וזה בחינת שיר משלש. וזה בחינת מה שאיתא (במדרש חזית שיר השירים) על פסוק שחורה אני וכו', שחורה אני במעשי ונאווה אני במעשה אבותי וכו'. זה בחינת מה שמחזקים ומשמחים את עצמם במה שלא עשני גוי רק זכיתי להיות מזרע אבותינו אברהם יצחק ויעקב שהורישו לנו ירשתנו הטובה להאמין בה' יתברך, כמו שאנו מתפארין בזה בכל יום שאומרים אשרינו מה טוב חלקנו וכו' ומה יפה ירשתנו וכו'. וזה בחינת שיר פשוט כנזכר לעיל. עוד איתא שם במדרש הנזכר לעיל שחורה אני במעשי ונאווה אני במעשה הצדיקים. זה בחינת השמחה מה שאין אנו חולקים ומתנגדים על הצדיקים שזהו בחינת שיר כפול כנזכר לעיל. ועוד איתא שם שחורה אני במעשה העגל ונאווה אני במעשה המשכן. הינו שגם במעשי נמצאים כמה נקדות טובות וכמובא בפרוש רש"י על פסוק זה עין שם. זה בחינת שיר משלש כנזכר לעיל. ועל ידי כל זה שמשמח ומחזק עצמו על ידי כל הנזכר לעיל, על ידי זה הוא מתגבר לחטף גם עתה איזה טוב, תורה ותפלה וצדקה ומעשים טובים, שזהו בחינת קבלת על מלכותו יתברך, ועל ידי זה נעשה שיר מרבע שהוא שלמות השם יהו"ה, שהוא על ידי שמשמח עצמו בשלש בחינות הנזכרות לעיל עד שמחזק עצמו גם עתה על ידי זה לסור מרע ולעשות טוב לקבל על מלכותו יתברך שזהו עקר שלמות השם. כי על ידי כל מה שעובדין אותו יתברך כביכול נשלם שמו יתברך כידוע. וזה בחינת שיר מרבע. ונשלם השמחה שהוא בחינת עשרה מיני נגינה וכו'. אשרי שיאחז בזה עד שיזכה לכל הנזכר לעיל:

אות נד

וזה בחינת תלמידי רבי עקיבא שמתו בין פסח לעצרת בימי הספירה. כי הם היו צדיקים גדולים והיו צריכים להמשיך התורה לעולם שקבלו מרבי עקיבא רבם שהיה כמו משה רבנו, כמובא בספרים על פסוק ולא קם נביא עוד כמשה, נביא לא קם אבל חכם קם ומנו רבי עקיבא. וגם במנחות אמרו רבותינו זכרונם לברכה עצם גדלת רבי עקיבא עד שמשה לא ידע להשיג תורתו וכו' עד ששאל ראוי שתנתן תורה על ידו וכו'. ועקר הפגם של תלמידי רבי עקיבא היה שלא היתה ביניהם אהבה והתחברות כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. כי הם היו צריכים להמשיך תורה ולתקן צמצומים וכלים שיזכו כל ישראל לקבל אור האין סוף כראוי, כי

על ידי כל אות ודבור ופרשה של התורה הקדושה ועל ידי כל הלכה והלכה נעשים כלים וצמצומים לקבל אור האין סוף לגלות מלכותו יתברך בעולם כמובן בהתורה מישראל דסכינא (סימן ל) ובשאר מקומות. ובשביל זה הוא חיוב גדול על בעלי תורה להתיגע לחדש חדושין דאורייתא אמתיים, וכל הצדיקים וכשרים מתיגעים על זה מאד, כי כל מה דאתחדש מלה באורייתא נעשה בחינת כלי וצמצום לקבל ולהמשיך אורו יתברך לגלות אמונתו ומלכותו ביותר, שזהו בחינת שמים חדשים וארץ חדשה שנבראים על ידי חדושין דאורייתא כמו שאיתא בזהר הקדוש (בהקדמה דף ה), כי כל תכלית העולמות שהם בחינת שמים חדשים וארץ חדשה, הוא לגלות על ידם אור האין סוף ברוך הוא. בבחינת לנטע שמים וליסד ארץ שנאמר על זה כמו שאיתא בזהר הקדוש הנזכר לעיל, ומסים שם בפסוק ולאמר לציון עמי אתה. כי על ידי אלו הצמצומים שנעשים על ידי חדושי תורה שהם בחינת עולמות בחינת שמים וארץ חדשים, על ידי זה מתגלה אלקותו ומלכותו יתברך עד שכל ישראל שהם בני ציון יתקרבו וישובו אליו בשלמות, בחינת ולאמר לציון עמי אתה. ועל כן אלו גדולי הצדיקים תלמידי רבי עקיבא היו צריכים להמשיך תורה לכל ישראל, שעל ידי זה היו מתקנים צמצומים נפלאים לגלות מלכותו יתברך, אבל הפגם שלהם היה שלא היה בהם אהבה וכו'. כי לתקן הצמצומים הנזכרים לעיל להמשיך אור האין סוף בהדרגה כראוי, לזה צריכין שיתחברו באהבה כמה נפשות רבות מישראל יחד. כי צריכין לזה כלים רבים שאי אפשר שיתקנו כי אם על ידי כמה וכמה אלפים נשמות שמתחברים יחד באהבה כאיש אחד עד שיוכלו לקבל בהדרגה כראוי אור הגדול הזה. ועל כן לא נתנה תורה עד שנתקבצו ששים רבוא ישראל יחד באהבה, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה ומובא בפרוש רש"י על פסוק ויחן שם ישראל נגד ההר, כלם כאיש אחד וכו'. וכן אמרו רבותינו זכרונם לברכה על פסוק שובה ה' רבבות אלפי ישראל ללמדך שאין השכינה שורה על פחות משני רבבות ושני אלפים מישראל הרי שהיו ישראל חסרים וכו'. כי אי אפשר להמשיך בחינת השראת השכינה שהוא התגלות אלקותו אלא על ידי קבוץ נפשות רבות מישראל, שזהו בחינת המנין שנצטוו למנותם קדם מתן תורה וכן אחר הקמת המשכן כדי להשרות שכינתו עליהם. כי אי אפשר להמשיך קבלת התורה והשראת השכינה כי אם על ידי מספר כזה שהיה בישראל אז, שעל ידי זה דיקא נתתקנו כלים וצמצומים כאלה לקבל אור האין סוף וכו' כנזכר לעיל. וכמו שמבאר לעיל (באות יד) בענין שקלים שעל ידי המנין נמשך תקון הצמצומים כנזכר לעיל. ועל כן קורין קדם שבועות פרשת במדבר שמדבר ממנין בני ישראל וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה מנו ועצרו. כי עקר קדשת שבועות שהיא קבלת התורה, הוא על ידי זה כנזכר לעיל. ועל כן נסתלקו תלמידי רבי עקיבא בימי הספירה שאז צריכין לתקן הצמצומים בשביל קבלת התורה, ובהם היה תלוי לתקן כל זה ביותר, כי הם היו צריכים להמשיך חדושי תורה נפלאים של רבי עקיבא רבם לעולם שהוא היה בחינת משה כנזכר לעיל, והם פגמו בזה על ידי שלא היתה אהבה

ביניהם. על כן מתו אז דיקא כנזכר לעיל:

אות נה

והיה העולם שמם כיום שנשברו בו הלוחות, עד שבא רבי עקיבא ושנאה לרבותינו שבדרום שהם רבי שמעון בן יוחאי וכו'. שהם חמשה תלמידים שהם קימו התורה בישראל. ועל כן היו חמשה כי כל התקון של המשכת התורה שהוא לתקן הצמצומים הנזכרים לעיל, עקר התקון לתקן בחינת הה כמו שמבאר בהתורה הנזכרת לעיל, שזהו בחינת חמשה חמשי תורה. ועל כן היו חמשה תלמידים כי הם עסקו בתקונים הנזכרים לעיל שהוא תקון הה וכו' כנזכר לעיל:

אות נו

ועקר התקון היה על ידי רבי שמעון בן יוחאי וחבריו שאמר תמן יאות הוי למדחל אגן בחביבותא תליא, כמובא בדברי אדוננו מורנו ורבנו זכרוננו לברכה (בהתורה חדי רבי שמעון סימן סא עין שם), כי רבי שמעון בן יוחאי עסק בזה ביותר לתקן הצמצומים הנזכרים לעיל, לתקן בחינת כלים להמשיך אור האין סוף לגלות אלקותו בעולם, שזהו בחינת כל ספר זהר הקדוש בפרט האדרא רבא ואדרא זוטא. שעל ידי זה המשיך ותקן וגלה צמצומים נפלאים שהם בחינת מצחא ועינין ותקוני דיקנא קדישא וכו', שכלם בחינת צמצומים נוראים להשיג על ידי זה אור האין סוף כידוע ומובן לכל מחצדי חקלא. ועל כן אמר בזהר דא יפקון מן גלותא. כי על ידי תקון הצמצומים כנזכר לעיל, על ידי זה עקר תקון התשובה שעל ידי זה עקר הגאלה כמו שאיתא בזהר הקדוש לית מלתא דא תליא אלא בתיובתא. ועל כן הבטיח שהתורה לא תשתכח מישראל על ידו, כמו שכתוב כי לא תשכח מפי זרעו (וכמו שגלה אדוננו מורנו ורבנו זכרוננו לברכה על זה, עין בתחלת הספר) ועל כן נסתלק רבי שמעון בן יוחאי בליג בעמר, ונוהגין בארץ ישראל לעשות שמחה גדולה בהלולא דיליה, מה שלכאורה היה ראוי לבכות ולהצטער מאד על הסתלקותו. אך בודאי מנהג ישראל תורה, כי כל השמחה היא מה שזכינו שהיה צדיק וקדוש כזה שגלה תורה נוראה כזאת ותקן תקונים כאלה בתורתו הקדושה, עד

שעל ידי זה אנו בטוחים שלא תשכח התורה מפי זרענו. וזה גמר דיקא על ידי הסתלקותו, שאז דיקא תקן הפגם של תלמידי רבי עקיבא שמתו קדם זמנם. וגלה אז האדרא זוטא, מלבד מה שגלה כל ימי חייו האדרא רבא וספרא דצניעותא וכל ספר זהר הקדוש, שעל ידי כל זה המשיך תקונים כאלה שבכל דור ודור עד הסוף כל מי שירצה לשוב יוכל להתקרב לה' יתברך מכל מקום שהוא על ידי תקון הצמצומים שתקן בחייו ובפרט ביום הסתלקותו הקדוש, כי גדולים צדיקים במיתתן יותר מבחייהם, וכמבאר לעיל לענין הסתלקות משה בשבת במנחה עין שם:

כי עכשו כל קיום התורה וכל תקותנו הוא על ידי גדולי הצדיקים שנסתלקו, וכמו שאיתא בזהר הקדוש אלמלא תפלת הצדיקים המתים על החיים לא הוי עלמא מתקים אפלו רגעא חדא. וכמבאר לעיל מזה שמאחר שכבר היו אלו הצדיקים בעולם וגמרו התקון בשלמות, אף על פי שהכרחו להסתלק מחטא אדם הראשון ומחטאי הדורות, אבל מאחר שכבר היו ונסתלקו הם חוזרים וממשיכים אור האין סוף בתקונים נפלאים ונוראים באפן שיוכלו הכל להתקן וכנזכר לעיל. ועל כן רבי שמעון בן יוחאי וחבריו היו התקון של תלמידי רבי עקיבא שמתו אז. כי מיתת תלמידי רבי עקיבא זה בחינת מיתת המלכים בחינת שבירת כלים שמשם גזרת המיתה וכנזכר לעיל. ורבי שמעון בן יוחאי וחבריו שהיו התקון שלהם פעלו שחזרו ותקנו תקונים נפלאים ונוראים על ידי נשמת הצדיקים תלמידי רבי עקיבא שמתו אז. שזה סוד תקון שבירת כלים ומיתת המלכים, שמאחר שהיו כבר אורות האלה ונסתלקו, אבל על כל פנים רשימו נשאר, ועל ידי זה יכולים ביותר לתקן כלים וצמצומים נפלאים ונוראים וכנזכר לעיל. ועין בהאדרא רבא מבאר על פסוק ואלה המלכים ענין זה קצת, עין שם בדף קלה מה שמבאר בענין מיתת המלכים ואתבטלו סלקא דעתך וכו', אלא אתבטלו ואסתלקו מההוא תקונא עד דייתי תקונא דאדם וכד אתא האי דיוקנא אתגלפו כלהו ואתחזרו לקיומא אחרא וכו' עין שם:

וזה ארבעה נכנסו לפרדס. זה פגם שלא צמצם האור וכו', על כן הציץ ונפגע שפגם בשיר פשוט. וזה רצה לצמצם, אבל ראה תכף גדל הרעש של בחינת יצירה לביש וכו' ונתבהל, ועל כן לא רצה לאינסובי וכו', ועל ידי זה הציץ ומת ופגם בשיר כפול וכו'. ואחר נכנס למלחמה של היצרין ולא עמד במלחמה עד שקצץ בנטיעות על ידי זה. ופגם בשיר משלש. ועל כן באמת אמרו זמרא יוני לא פסק מפומיה, שפגם בשיר קדוש הנזכר לעיל וכו'. וכשהיה קם מבית המדרש כמה ספרי מינין וכו', שפגם בחכמה שבלב, ונכנס על ידי תאוותיו לחכמות חיצוניות על ידי שלא בטל דעתו וגאותו נגד צדיקי אמת שהיו אז. רבי עקיבא נכנס בשלום ויצא בשלום. כי נכנס למלחמה עצומה, כי היה לו נסיונות עצומים מאד כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה בענין אשת טורנוסרופוס הרשע ימח שמו וכו', שבכה ושחק ורק וכו' ויצא בשלום אשרי לו. ועל כן באמת זכה שיצתה נשמתו בד דאחד, ששם כלליות שיר פשוט כפול משלש רבוע שהם ד מיני נגונא שכלול בד דאחד שיזכו הצדיקים אשרי להם. ועל כן היה ראוי שכל

התקון הנזכר לעיל יהיה על ידו. אבל תלמידיו פגמו על ידי המחלקת
שביניהם, ועל כן מתו בין פסח לעצרת והתחיל התקון על ידי רבי שמעון
בן יוחאי

וכו':

אות נו

וזה בחינת סוד קריעת ים סוף. כי מבאר בפרי עץ חיים שהוא סוד מחין
דקטנות מאד וכו' שאי אפשר להמתיקם אלא על ידי בחינת עתיקא שזהו
בחינת מה תצעק אלי בעתיקא תליא מלתא וכו'. עין שם היטב בכונות
שביעי של פסח שמפליג שם מאד מאד בעצם עמקות הסוד הזה וכו' עין
שם. ועל פי דברים הנזכרים לעיל (באות מס מ"א וכו') יכולים להבין מזה
רמזים נפלאים להתחזק בתפלה בכל מקום שהוא אפלו בקטנות דקטנות
שאי אפשר לבאר כלל, אפלו אם נפל לבחינת קטנות מאד, המרמז בענין
הסכנה שהיה לישראל כשעמדו על הים על פי כונות האר"י הנזכר לעיל
בענין ההוא נחש וכו', אף על פי כן אין יאוש בעולם ויש ויש תקוה על ידי
בחינת עתיקא וכו'. שמשם סוד מנחת העמר שעורים שהיא בחינת
עשירית האיפה שלא נתגלה לאברהם אבינו וכו' וכמבאר לעיל שהוא
בחינת שצריכין להתחזק (שקורין דער האלטיין זיך) גם שם על ידי חלק
מאלף אלפים ורבי רבבות שיש לו, בבחינת מנחה שהוא קרבן עני שיכולין
להביאו לחצאין וכן לכמה חלקים כמו מנחת העמר שעורים שבא קמץ
מנחה של שעורים מכל ישראל. ועל ידי תפלה שהיא אפלו בבחינה זו, גם
על ידי זה יכולין להושע. כי דיקא תפלה כזאת יקרה מאד אצל ה' יתברך
כנזכר לעיל, כי היא בחינת תפלה לעני וכו', בחינת עשירית האיפה שלא
נתגלה לאברהם. כי זה הסוד אי אפשר לגלות עד היכן רחמיו מגיעים
בחינת ואל אלקינו כי ירבה לסלוח וכו', כמו שמבאר לעיל שזהו בחינת
מה תצעק אלי וכו' בעתיקא תליא וכו'. כי זה הסוד הוא בבחינת עתיקא
בחינת רעוא דרעוין ששם נסתלק יוסף משה דוד וכו' כמו שמבאר שם
(באות מו):

וזה בחינת מה שמבאר בהתורה הנזכרת לעיל אתתך גוצא גחין ולחיש
לה שהוא בחינת תפלה, הינו כשהמלכות בקטנות בבחינת אתתך גוצא
בחינת המאור הקטן וכו', צריך להקים אותה וכו'. הינו על פי הנזכר לעיל
שאפלו שתפלתו בתכלית הקטנות והשפלות, אף על פי כן כשמתחזק
בתפלה ותחנונים משם, הוא מקים את בחינת המאור הקטן וכו', שיקים
את שני המאורות הגדולים וכו' ועין מה שמבאר שם. וזהו בחינת ולחיש
בחינת התפלה שהיא בלחש. הינו שלפעמים האדם בקטנות כזה עד שאינו
יכול להרים קולו כלל, אף על פי כן אל יתיאש עצמו מן התפלה ותחנונים,
ויקים ושפלת מארץ תדברי וכו' ומעפר אמרתך תצפצף. שזהו בחינת

ממעמקים קראתיך ה', מעמקי עמקי פנימיות הלב וכו', בחינת צעק לבס אל ה', שזהו בחינת תפלה בלחש שתקנו חכמינו זכרונם לברכה להתפלל בלחש, בשביל קטנים שבקטנים גרועים שבגרועים ובשביל גדולים שבגדולים. כי הקטנים מאד כל תפלתם היא בחינת תפלה בלחש כנזכר לעיל, וכל תקונם על ידי הגדולי צדיקים שמתפללים בלחש כי עולים עד עתיקא ששם בחינת לחש בחינת חכם חרשים ונבון לחש. כי שם בחינת סיג לחכמה שתיקה, כי אי אפשר לדבר באתגליא בזה הסוד עד היכן רחמיו מגיעים אפלו לגרועים כאלה וכו'. כי זה הסוד לא נתגלה אפלו לאברהם אבינו כי אם ברמז גדול וכו'. וזהו מה תצעק אלי וכו', מה תצעק דיקא בעתיקא תליא מלתא ששם אין צעקה וכו' כי שם סוד שתיקה ולחש וכו' וכנזכר לעיל. ועל כן אמר לישראל ה' ילחם לכם ואתם תחרישון וכו', כי שם צריכין לצעק בלחש מעמק הלב וכו'. וזה בחינת תפלה בלחש ואחר כך בקול רם, כי בתחלה צריכין להתפלל בלחש מטעמים הנזכרים לעיל. ואחר כך נתתקנים על ידי הצדיק שמעלה תפלותיהם וכו' כנזכר לעיל. ואז מתפללין בקול רם, כי אז יכולין להרים קול בתפלה וכו'. כי צריכין להחיות ולחזק את עצמו בכל מיני דרכים, כי בודאי צריכים לצעק הרבה לה' יתברך כמבאר בדברינו הרבה בזה. אך לכל עת כי יש עתים שאי אפשר להרים קולו וצריכים רק להתחנן בלחש וכו' :

אות נח

וזה יעזב רשע דרכו ואיש און מחשבותיו וישוב אל ה' וירחמהו ואל אלקינו כי ירבה לסלוח. הינו שהעקר שיעזב רשע דרכו מעתה, ואיש און מחשבותיו, כי המחשבות הם עקר היצרין וכו' כנזכר לעיל. והעקר להתגבר על המחשבות לעזב מעתה המחשבות רעות שהרגל בהם ואל יפל בדעתו לומר שאפס תקוה חס ושלום מחמת שעד היום קלקל כל כך אלפים ורבבות פעמים. כי ישוב אל ה' וירחמהו ואל אלקינו כי ירבה לסלוח, שהוא סוד מנחה שותר הקדוש ברוך הוא מחילה אחת משלו וכו' כנזכר לעיל. וזהו כי לא מחשבותי מחשבותיכם וכו' כי גבהו דרכי מדרכיכם ומחשבותי ממחשבותיכם וכו'. כי אי אפשר להבין אלו הסודות עד היכן רחמיו מגיעים אפלו אחר כל הקלקולים שבעולם כי רחמיו לא כלים לעולם וכו' וכנזכר לעיל :

אות נט

ועל-כן קריעת ים סוף הוא בשביעי של פסח אחר שכבר הביאו ישראל מנחת העמר שעורים וכבר ספרו ששה ימים לעמר. כי עקר הנס של קריעת ים סוף היה על ידי ספירת העמר שכבר ספרו ששה ימים כמובן בכונות. הינו שעקר בחינת קריעת ים סוף היה על ידי בחינת מנחה וכו', שהוא תקון כל המחין דקטנות מאד מאד שמהם כל הקלקולים והחטאים רחמנא לצלן כידוע. כי על ידי עשירית האיפה שהיא מנחת העמר שהוא בחינת קרבן ותפלה של העני והדל מאד מאד בתכלית דלי דלות, על ידי זה עקר התקון, כי הוא בחינת סוד עמק שלא נתגלה לאברהם אבינו, רק באחרית הימים האלה מרחם ה' יתברך ומגלה זה הסוד על ידי גדולי הצדיקים וכו' וכנזכר לעיל, ומשם היה סוד קריעת ים סוף בחינת בעתיקא תליא מלתא וכו' כנזכר לעיל:

אות ס

וזהו בחינת שירת הים, שנמשך מהשיר שלעתיד שהוא שיר פשוט וכו' שנמשך על ידי תקון הצמצומים הנזכרים לעיל שהם בחינת תקון התפלה והתשובה וכו', כמו שמבאר בהתורה הנזכרת לעיל שעל ידי זה זוכין לבחינת השיר הנזכר לעיל, שהוא בחינת אוריתא דעתיקא סתימאה שמשם היה הנס של קריעת ים סוף כנזכר לעיל. וזה שסימו השירה מקדש ה' כוננו ידיך ה' ימלך לעלם ועד. כי זה עקר התקון לגלות מלכותו בעולם על ידי בחינת ביתא תתאה שהוא בחינת הבית המקדש כנזכר לעיל. ועל כן כופלין זה הפסוק ה' ימלך וכו'. כי על ידי עלית ביתא תתאה עולה גם ביתא עלאה וכו' כנזכר לעיל:

וזה שאיתא במדרש שבזכות מצות ציצית היה הנס של קריעת ים סוף. כי ציצית הם בחינת שיר פשוט כפול וכו' כמו שמבאר שם בהתורה הנזכרת לעיל שזה בחינת שירת הים שאמרו אז וכו' כנזכר לעיל:

אות סא

וזה בחינת וישמע יתרו, מה שמועה שמע ובא, קריעת ים סוף ומלחמת עמלק. כי קריעת ים סוף זה בחינת צמצום אור האין סוף הנזכר לעיל. כי רבוי המים של הים שמחמת זה אי אפשר לעבר בו, זה נמשך מבחינת רבוי הדעת, כי המים בחינת דעת ומלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים. ומגדל רבוי הדעת שהוא בחינת אין סוף אי אפשר לעבר בו. והשם יתברך עשה נס שנקרע הים, זה בחינת צמצום האור לצדדין. אך תכף שיש צמצום נתעורר מיד אחיזת הסטרא אחרא, שהם המחשבות רעות שהם בחינת קלפת עמלק שהוא מתגבר ביותר במחשבות רעות והרהורים רעים כמו שכתוב אשר קרך בדרך וכו'. ועל כן נסמך קריעת ים סוף למלחמת עמלק. כי אחר קריעת ים סוף שהוא בחינת צמצום האור אין סוף כנזכר לעיל, צריכין מלחמת עמלק להכניע ולשבר המחשבות והרהורים רעים כנזכר לעיל. וזה שמע יתרו ונתגיר כי על ידי הנס של קריעת ים סוף ומלחמת עמלק, שהוא בחינת צמצום האור שלא יתלהב יותר מדאי ולהתגבר במלחמת עמלק להכניע המחשבות רעות כנזכר לעיל, על ידי זה נתגלה מלכותו לעין כל עד שבאים גרים ונתגירין. כי זה עקר התגלות מלכותו על ידי כל הנזכר לעיל שגם הרחוקים מאד יבואו ויתגירו ויכירו כח מלכותו. ועל כן על ידי קריעת ים סוף ומלחמת עמלק שמע יתרו ונתגיר וכנזכר לעיל:

אות סב

ועקר הנס של קריעת ים סוף היה על ידי זכות יוסף הצדיק כמו שכתוב הים ראה וינס. כי יוסף היה הראשון מהשלשה צדיקים שנסתלקו בשבת במנחה ברעוא דרעוין, בבחינת עתיקא, שמשם עקר הנס של קריעת ים סוף כנזכר לעיל. ועל כן בפרשת בשלח שספר מהנס של קריעת ים סוף מזכיר תכף ויקח משה את עצמות יוסף עמו, כי משם היה הנס של קריעת ים סוף ונתגיר וכנזכר לעיל:

אות סג

וזה ובקצרכם את קציר ארצכם לא תכלה פאת שדך בקצרך ולקט קצירך לא תלקט לעני ולגר תעזב אותם וכו', שנשמך לפרשה של העמר וספירה

ושבועות. כי עקר בחינת שבועות שהוא מתן תורה, שנמשך בכל שנה על ידי בחינת משה שהוא הצדיק הדור האמתי שעוסק להכניס קיום התורה בישראל שלא תשכח מפי זרענו וכו', כל זה נעשה רק על ידי בחינת לקוטים, שזה בחינת יוסף הצדיק שהוא גם כן בחינת משיח כידוע, שעל ידו היה עקר הקיום לישראל במצרים שלא ישתקעו לגמרי בזהמת מצרים עד שזכו שהוציאם משם משה בכח עצמות יוסף. כי הצדיקי אמת עוסקים בזה ללקט לקוטים שהם בחינת ניצוצות קדושים המתבררים בכל עת על ידי כל נקדה ונקדה טובה של כל אחד מישראל שזהו בחינת וילקט יוסף את כל הכסף וכו'. כי עקר הגאלה תלויה בזה לברר כל ניצוצות הקדושים שנפלו על ידי שבירת כלים כידוע. אבל אי אפשר לבררם כי אם על ידי אתערותא דלתתא וכו', וכנזכר לעיל. ובשביל זה אריכת הגלות כל כך, כי הבעל דבר מתפשט בכל עת לארך ולרחב בכלל ובפרט. וביותר כל מה שרואה שאחד רוצה להתקרב לה' יתברך וכו'. אבל הצדיק האמת הוא בחינת ישיש כגבור לרוץ ארח וכו' כמו שמבאר שם, וכל התגברותו הוא רק על ידי בחינת והוא כחתן יוצא מחפתו, שהוא על ידי שכל אחד מישראל יוצא מחכמות חיצוניות וממחשבות רעות והרהורים רעים וכו' כמובן שם בהתורה הנזכרת לעיל. אבל הוא סביל מרעין ויסורים רבים מאתנו בבחינת והוא מחלל מפשעינו וכו', מחמת שבכל פעם שאחד מתעורר מעט לשוב לה' יתברך תכף מתגברין עליו וכו', והוא אינו מתגבר כראוי וכו', כידוע כל זה מה שעובר על כל אחד. אבל העקר הוא ההתחזקות בכח הצדיק שצריכין לידע שהצדיק הוא גבור כח כזה שכל נקדה ונקדה טובה שמתגבר כל אחד באיזה רגע, הוא חוטף אותה מיד ומכניסה לתוך בית הקדשה שהוא בונה, שהוא בחינת משכן ובית המקדש שהוא בחינת ביתא תתאה וכו' כנזכר לעיל. ועל כן אפלו כשאחר כך יורד כמו שיורד זה שרצה להתקרב, אף על פי כן אינו נאבד ההתעוררות המעט שלו, כי כבר נכנס לתוך בנין בית הקדשה שהצדיק עוסק בבנינו כנזכר לעיל. על כן צריך כל אחד לבלי להניח את מקומו בשום אופן בבחינת מקומך אל תנח. ובכל פעם שמתגבר על מחשבתו הרעה ומנשא עצמו לחשב מחשבות טובות ומתגעגע וכוסף להתקרב לה' יתברך לית רעותא טבא דאתאבד, מכל שכן מה שעושה בכל פעם איזה דבר שבקדשה. כי הלא אפלו פושעי ישראל מלאים מצוות כרמון וכו'. (וכמבאר בדברינו הרבה מזה ובפרט על פסוק אזמרה לאלקי בעודי וכו' שהזהיר הוא זכרונו לברכה לילך עם זה מאד). והעקר הוא כח הצדיק שעוסק בתקון העולמות על ידי תקון נפשות ישראל, שהוא על ידי שמקבץ ומלקט בכל עת ורגע כל מחשבה ומחשבה טובה וכל דבור ומעשה טוב ומכניס אותם תכף לתוך בית הקדשה וכו' כנזכר לעיל, עד שמתקבצים ומתלקטים כל הנקדות טובות של כל אחד ואחד, עד שיש לכל אחד ואחד חלק גדול בבנין הבית דקדשה, שעל ידי זה מתבררים הניצוצות ונעשים כלים לקבל האור אין סוף שמאיר בלב כל אחד בכל יום עד שסוף כל סוף ישובו הכל אל ה' :

וזה בחינת אשרי יושבי ביתך שנשמך לפסוק אשרי אדם עז לו בך. כי עקר העז וההתחזקות לאחז עצמו בה' יתברך בכל מקום שהוא, הוא על ידי

שזוכה להיות בכלל יושבי ביתך שהם בחינת ביתא עלאה וביתא תתאה שהצדיק עוסק בבנינם כנזכר לעיל. שעל ידי זה עקר ההתחזקות, שעל זה נאמר אשרי אדם עז לו בד, אשרי בודאי כי זה העקר כידוע. ועל ידי זה עקר המשכת התורה שהצדיק ממשיך לישראל בכל דור שהעקר על ידי בחינת לקוטים אלו, וכמובן בתורה אשרי העם-השגחה (סימן יג לקוטי חלק א) בחינת ולקח נפשות חכם וכו'. בחינת אריתי מורי עם בשמי וכו'. שעל ידי זה עיר גברים עלה חכם וירד עז מבטחה. שזהו בחינת ספירת העמר ושבועות שהוא מתן תורה. כי סופרין הימים לעמר שהוא מנחת עני שמביאין בתחלת קצירת השדה, כמו שכתוב כי תבואו אל הארץ וקצרתם את קצירה והבאתם את עמר ראשית קצירכם אל הכהן וכו'. כי צריכין לתקן קצירת התבואה על ידי מנחת העמר, להוציא את התבואה מפגם חטא אדם הראשון שחטא באכילה שנתקללה האדמה בעבורו וכו'. וישראל עוסקין בתקון זה, כי כל צמיחת התבואה הוא על ידי בחינת ניצוצות שמתבררין וכו' כידוע, ועקר התקון על ידי המצוות שישראל מקימין בהתבואה. ועל כן כל קבלת התורה בשבועות תלתה בתקון קצירת התבואה על ידי העמר שאז מתחילין ימי הספירה. ועקר התקון על ידי מנחת העמר שהוא בחינת קרבן עני וכו' כנזכר לעיל. שהוא על ידי שהצדיק בגדל כחו מעלה בחינת קרבן עני שהוא בחינת הנקדות טובות הנזכרות לעיל שמלקט מתוך עניות ודלות גדול בדלי דלות וכו'. ועל ידי זה דיקא הוא מברר ומלקט לקוטים עד שמחברם ובונה מהם בחינת ביתא הנזכר לעיל, וממשיך תורה וכו' כנזכר לעיל. ועל כן קורין אז רות שנתגירה בעת הזאת כמו שכתוב והמה באו בית לחם בימי קציר שעורים, ודרשו רבותינו זכרונם לברכה בקצירת העמר הכתוב מדבר, כי ממנה יצא משיח שהוא עוסק בזה ביותר שהוא עני ורוכב על החמור. בחינת דוד שקרא עצמו בכל פעם עני ואביון, כמו שכתוב עני אני וגוע מנער וכו', כי עני ואביון אנכי וכו' וכן הרבה. וזהו בחינת ותלך ותלקט בשדה וכו' אלכה ואלקטה וכו' ותלקט מאז הבקר ועד עתה וכו'. כי כל התקון של הצדיקי אמת שהם בחינת משיח הוא על ידי הלקוטים הנזכרים לעיל:

אות סד

ועל-כן הזהירה תורה ובקצרכם וכו' לא תכלה פאת שדך בקצרך ולקט קצירך לא תלקט לעני ולגר תעזב אותם וכו'. שצריכין להניח פאה ולקט לעניים, שזהו בחינת צדקה שהוא תקון הה' הנזכר לעיל, בחינת ה' דל"ת הוות וכו' כנזכר לעיל. כי על ידי שמניחים מפרנסתו וקצירו פאה ולקט לעניים, על ידי זה מוסיף כח להשכינה שהיא עניה בגלותא ולהצדיק בחינת משיח שנקרא עני, שיש להם כח לילך בשדה העליונה וללקט

לקוטים וברורים מכל התעוררות והתעוררות שמתעורר כל אחד בכל פעם לה' יתברך ולבנות מהם בנין הקדשה וכו' כנזכר לעיל. וכן מרמז על כל אחד כשעוסק בעסקי העולם הזה במשא ומתן ואכילה ושתיה וכיוצא, שכל זה הוא בחינת קצירה שהוא תכלית הזריעה ועקרה בשביל האכילה. ועל כן האכילה ושתיה בחינת קצירה שהיא התכלית וכו'. אבל באמת צריך האדם שיכון לעקר התכלית הנצחי שיזכה בזה העולם על ידי מעשיו הטובים לקבל שכרו בשדה העליונה, בבחינת בא יבא ברנה נושא אלמתיו, (ועין מה שמבאר בהתורה ויאמר בעז אל רות על פסוק עיניך בשדה אשר יקצרון וכו'). ועל כן באמת אשריהם הצדיקים שאינם מקבלים כלום מזה העולם, וכל עבודתם ויגיעתם הכל בשביל התכלית הנצחי. אבל לאו כל אדם זוכה לזה. ועל כן מזהיר את כלל ישראל שעל כל פנים לא יגמרו הקציר בשביל תאוות גופם לגמרי חס ושלום, רק יניחו פאה ולקט לעני ולגר, שהוא בפשיטות לתן צדקה מכל מה שחננו ה'. וגם מרמז להניח פאה ולקט לעני שהוא נפשו שנקראת עניה בגלותא מחמת שהיא בגלות אצלו, וצריך לרחם על נפשו העניה להניח ממאכלו ותאוותיו, על כל פנים פאה ולקט, שלא ימלא תאוותיו לגמרי רק יניח מתאוותיו בשביל נפשו העניה, שזה בחינת פאה ולקט לעני וכו'. ועל ידי זה הצדיק שהוא בחינת עני מקבץ ומלקט כל אלו הנקודות טובות של כל אחד ואחד ובונה מהם בנינים הנזכרים לעיל. ועל ידי אלו הלקוטים ממשיך תורה שהיא בחינת שבועות כנזכר לעיל. ועל כן נסמך פסוק זה לפרשת העמר ושבועות וכנזכר לעיל:

וזה בחינת הספרים הקדושים שנקראים בשם לקוטים. וכן קרא אדוננו מורנו ורבנו זכרוננו לברכה כל ספריו בשם לקוטים. כי כל התורה הקדושה שמגלים הצדיקי אמת, הם על ידי בחינת לקוטים הנזכרים לעיל. ועל כן קורין רות בשבועות, כי היא ראש לגרים שהם בחינת בעלי תשובה, שכל תקונם על ידי בחינת לקוטים הנזכרים לעיל שעל ידי זה נעשה בחינת שבועות שהוא מתן תורה וכנזכר לעיל:

אות סה

וזה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה אם פגע בך מנול זה משכהו לבית המדרש וכו'. שעקר התקון על ידי הבית המדרש הקדוש של צדיקי אמת שדורשין ומחדשים חדושי תורה נפלאים בכל עת כפי הדור וכפי האדם והמקום והזמן, ומחזקין ומשיבין את נפש כל אחד אפלו הפגומים מאד מאד וכו'. וכשבורח לשם יכול לבטל המנול הזה בבחינת אם אבן הוא נמוח ואם ברזל הוא מתפוצץ שנאמר הלא כה דברי כאש וכו' וכפטיש יפוצץ סלע. שכל זה על ידי הדרשות והחדושים הקדושים והנוראים של

הצדיק האמת שכל הבתי מדרשות הקדושים מקבלים ממנו, כי כל דבריו כגחלי אש וכפטיש יפוצץ סלע מקרא אחד מתחלק לכמה טעמים, לכל אחד כפי מה שצריך לפי מקומו ושעתו. שעל ידי זה מתפוצץ הסלע והאבן, בחינת והסרתי לב האבן מבשרכם וכו'. וזה שדקדקו ואמרו אם פגע בך מנול זה. כי במקום אחר אמרו אם רואה אדם שיצרו מתגבר עליו יעסק בתורה וכו', אי אזיל מוטב וכו'. וכאן אמרו בלשון זה אם פגע בך מנול זה וכו'. כי יש כמה בחינות ביצר הרע (כמו שאמר אדוננו מורנו ורבנו זכרונו לברכה בסימן עב עין שם היטב), עד שיש יצר הרע שהוא מנול ממש שהוא מאוס ומזהם מאד, ועל כן נקרא מנול. וזהו אם פגע בך, לשון פגע רע שהוא פוגע נגד האדם בכל עת, שעל זה אנו מבקשים להצילנו מפגע רע. ועקר התקון הוא משכהו לבית המדרש, ושימשיך מחשבתו לתוך בית המדרש הקדוש הנזכר לעיל, שעל ידי זה בעצמו שיזכיר את עצמו שהוא בכלל הקבוץ הנזכר לעיל של הבית המדרש הנזכר לעיל, על ידי זה אם אבן הוא נמוח וכו' כנזכר לעיל:

אות סו

וזה דברי עונות גברו מני פשעינו אתה תכפרם. אשרי תבחר ותקרב ישכן חצריך נשבעה בטוב ביתך קדש היכלך וכו'. הינו שהעוונות גברו ממנו מאד ואין כחנו אלא בפה לבקש פשעינו אתה תכפרם. וכמו שאמר בפסוק הקודם לזה שומע תפלה עדיך כל בשר יבואו, אפלו גרוע ופגום כמוני יכול לבוא עדיך על ידי תפלה. אך עקר ההתחזקות לזה, כי הלא הבעל דבר מתגבר בחלושי כח כאלו לרשל ידם ולהרחיקם חס ושלוש גם מזה מלהתפלל ולצעק תמיד לה' יתברך מכל מקום שהוא בכל זמן ובכל מקום וכו'. על זה אמר אשרי תבחר ותקרב ישכן חצריך נשבעה בטוב ביתך וכו', שהעקר לזכות לזה הוא על ידי בחינת הבית המקדש שהם הבתי מדרשות של הצדיקי אמת שהם בחינת מקדש מעט כמו שאמרו רבותינו זכרונו לברכה. כי אין מקום לברח ולנוס כי אם אל הבית המדרש לכלל בתוך הקבוץ הקדוש של הנפשות המקרבים עצמם להצדיק האמת שהוא בחינת הרבי של הישיבה. (ועין בהתורה תקעו אמונה מה שמבאר שם וזה בחינת ישיבה רבי עם תלמידים וכו'). כי כל הזוכה להתקרב לשכן בחצריהם ובביתם וכו', על ידי זה כל נקדה ונקדה טובה שחוטף בכל עת, וכל מה שמנתק עצמו מעט ממחשבות רעות למחשבות טובות, נגנו ונכלל תכף בתוך הבית המדרש הזה שהוא בחינת משכן ובית המקדש שבונה הצדיק בכל דור וכו', כמו שכתוב בהתורה אזמרה וכו' וכמו שמבאר לעיל. וזהו בחינת שנסמך לזה נוראות בצדק תעננו אלקי ישענו מבטח כל קצוי ארץ וים רחוקים. שה' יתברך יעננו נוראות לקרב רחוקים כאלו

מקצוי ארץ וים רחוקים, שהם הרחוקים מאד על ידי מחשבותם ומעשיהם הרעים מה' יתברך. אף על פי כן גם להם יהיה מבטח ויענם נוראות על ידי כח הבית המדרש וכו' שברחו לשם וכו' ונזכר לעיל:

אות סז

וזה בחינת מה שכתבנו לעיל על פסוק אשרי אדם עז לו בך שנשמך לפסוק אשרי יושבי ביתך וכו'. כי עקר העז וההתחזקות הוא על ידי שהוא בכלל יושבי ביתך וכו'. ועל ידי זה יזכה עוד יהללך סלה, להללו יתברך סלה, שזה עקר התכלית הנצחי להודות ולהלל ה' יתברך לנצח (כמו שמבאר בהתורה ימי חנכה), וכן כל המזמור מדבר שם מזה ממעלות הבתי מדרשות של ישראל שהם בחינת משכן ובית המקדש כנזכר לעיל. כמו שכתוב שם מה ידידות משכנתך ה' צבאות נכספה וגם כלתה נפשי לחצרות ה' וכו' גם צפור מצאה בית. כי יש נפשות שרחוקים מאד מה' יתברך שעליהם נאמר כצפור נודדת מן קנה כן איש נודד ממקומו כמובא במקום אחר. וגם הם מוצאים בית מנוחה על ידי משכנות ה' שהם הבתי מדרשות. כי על ידי זה יש להם גם כן תקוה לנצח כנזכר לעיל. וזה ודרור קן לה, כי יש שקשה לתפסם ולקרבים אל הקדשה, כמו צפור דרור שנשמט מאד ממקום למקום וכו' כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. ועל ידי קדשת הבית המדרש גם הם מוצאים קן להם להתקרב ולשאר קים בקדשת ישראל. וזה אשר שתה אפרוחיה את מזבחותיך ה' צבאות וכו'. אפרוחים, הם בחינת הנפשות הנפולין כמו שאיתא בזהר הקדוש בענין קן צפור דלית גדפין דלהון שלמים וכו'. וגם הם יתקרבו על ידי מזבחותיך שמקריבין עליהם קרבנות, שהם בחינת היגיעות שמתגיעין אלו הרחוקים להתקרב וללמד ולהתפלל, שכל זה הוא בחינת קרבנות בחינת כי עליך הרגנו כל היום נחשבנו כצאן טבחה כמו שמבאר במקום אחר. וזה שמסמך לזה אשרי יושבי ביתך עוד יהללך סלה אשרי אדם עז לו בך וכו' ונזכר לעיל. וזהו עברי בעמק הבכא מעין ישיתוהו וכו'. שעל ידי קדשת הבית המדרש הזה גם אלו שהם עברי בעמק הבכא, שנפלו לעמק הבכא שהיו נופלים בעמק הגיהנם והשואל תחתיות על ידי מעשיהם הרעים (כמו שפרש רש"י ז"ל על עמק הבכא), גם הם מעין ישיתוהו, שימצאו מעין היוצא מבית ה', שנאמר עליו ומעין מבית ה' יצא והשקה את נחל השטים, שדרשו רבותינו זכרונם לברכה לכפר על מעשה שטים, שהוא רבוי תאוות נאוף שחטאו בשטים שזה עקר ההתגברות על כל אחד כמו שאיתא בזהר הקדוש עקרא דיצרא בישא וכו'. אבל יש מעין היוצא מבית ה' שהוא הבית המקדש שהוא בחינת הבית המדרש הנזכר לעיל שמטהר ומכפר עבודה זרה. וזה גם ברכות יעטה מורה שהוא הצדיק

המורה דרך וכו' וכמו שפרש רש"י שם לענינו שמורה נאמר על המוכיח ומורה אותם וכו' עין שם. הינו שגם משם מעמק הבכא יעלו ברכות שיעטה המורה לצדקה שהוא הצדיק ראש הבית המדרש, שהמשיך גם למקומם מעינות החכמה שנובע מהם עצות עמקות גם להם להחזיקם ולהשיבם וכו'. כי כל התקון על ידו. ועל כן בקש שם מגננו ראה אלקים שנאמר על הבית המקדש כמו שפרש רש"י שם. והבט פני משיחך שעוסק בזה לקרב כל הרחוקים. כי כל צדיק הוא משיח שעוסק בבנין הבית המקדש, על ידי הקבוץ של הבית המדרש שעל ידי זה מקרב הרחוקים מאד מאד שעל ידי זה עקר הגאלה. כמו שכתוב ובא לציון גאל ולשבי פשע ביעקב וכו'. וזה כי טוב יום בחצריך מאלף בחרתי הסתופף בבית אלקי מדור באהלי רשע. כי עקר התקון לכל הרחוקים מאד הוא על ידי הבתי מדרשות שהם בחינת חצרות ה' ובית אלקים וכנזכר לעיל:

אות סח

וזה ואני ברב חסדך אבוא ביתך. כי מתחלה אמר תאבד דברי כזב איש דמים ומרמה יתעב ה' ואחר כך הסמיך ואני ברב חסדך אבוא ביתך. ואיתא במדרש שאמר דוד תאבד וכו' על דואג ואחיתפל והחולקים עליו. ועל זה אמר ואני כאשר עשו כן עשיתי וכו'. אך ברב חסדך אבוא ביתך וכו' עין שם. וכן צריך כל אדם לומר על עצמו כשיודע בנפשו כאב עוונותיו, וכל חיותו וקיומו הוא על ידי שאינו חולק על הצדיק האמת וחותר ומתיגע להתקרב אליו באמת שצריך להחיות עצמו בזה. וכמו שכתבנו לעיל על פסוק אשרי יושבי ביתך וכו', שכל חיותי הוא מה שאני זוכה להיות בכלל יושבי הבית המדרש של הצדיק האמת שזהו ענין ואני ברב חסדך אבוא ביתך. הינו אף על פי שגם אני עשיתי כמו שעשו החולקים כנזכר לעיל לענין דוד, אף על פי כן ברב חסדך שגמלת עלי אבוא ביתך הינו לבית המדרש הנזכר לעיל. שזה כל תקוותי למה שהצלתי מדוברי כזב החולקים וכו' אשר אתה עוסק לאבדם. אבל אני ברב חסדך אבוא ביתך וכו' וכנזכר לעיל. ועקר הוא הבית המדרש של הצדיק האמת שהבית המדרש והישיבה נקרא על שמו כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה בפרק אחד דיני ממונות (סנהדרין דף לב) צדק צדק תרדוף הלך אחר חכמים בישיבה, אחר רבי אליעזר ללוד אחר רבי יוסי לצפורי אחר רבי לבית שערים וכו' וכן בכל דור ודור:

וזה ה' מעון אתה היית לנו בדור ודור. מעון בחינת הבית המקדש שהוא בחינת הבית המדרש של הצדיק שהוא מקדש מעט כנזכר לעיל. וזהו מעון אתה היית לנו בכל דור ודור. שבכל דור ודור נמצא ישיבה של תלמידים עם רבי אמת שעוסקין בבית המדרש שלהם בחדושי תורה אמתיים, שצריכין לילך אחר הבית המדרש והישיבה הזאת בכל דור ודור, כמבאר במאמר רבותינו זכרונם לברכה הנזכר לעיל שאמרו שם צדק צדק תרדוף הלך אחר חכמים בישיבה אחר רבי אליעזר בלוד אחר רבי חנינא בן תרדיון לברור חיל וכו' אחרי רבי לבית שערים וכו' וחשבו הרבה מקומות שקבעו שם הבית המדרש והישיבה בכל דור. והתורה היא נצחיית. ועל כן בודאי אין דור יתום לגמרי ובודאי נמצא גם עתה בית המדרש בכל דור שנקרא על שם צדיקי האמת שצריכין לילך אחריה וכו' וכנזכר לעיל. ושם הוא מעון ובית דירה לברח לשם מהמנוח הזה שפוגע בו בכל עת כנזכר לעיל:

וזה בטרם הרים יולדו ותחולל ארץ ותבל ומעולם עד עולם אתה אל. תשב אנוש עד זכא וכו', כי עקר התשובה לכל אחד לכל הגרועים שבעולם הוא על ידי המעון הזה שהוא הבית המדרש הנזכר לעיל. וכמו שכתבנו לעיל מזה באות יא יב, שאפלו אם מתעורר לשוב ואחר כך נופל חס ושלום וכן אלפים ורבבות פעמים, אף על פי כן כל נקדה ונקדה טובה אינה נאבדת. כי הכל מאסף ומקבץ הצדיק האמת ומכניס הכל בתוך הקבוץ הקדוש של הבית המדרש הזה. שזהו בחינת תקון של המשכן שעשה משה לתקן מעשה העגל שכולל כל החטאים שבעולם וכנזכר לעיל. כי תקון התשובה הוא תקון שבירת כלים שמשם כל הקלפות שמהם כל החטאים. וכל השבירה היתה מחמת רבוי אור כידוע. והתקון הוא רק על ידי אתערותא דלתתא כנזכר לעיל. ועל כן בכל נקדה ונקדה טובה שמנתק עצמו מרע לטוב ממחשבות רעות למחשבות טובות, נעשין מזה כלים נפלאים בכח אמנות הנפלא של הצדיק האמת וכו', וכמו שמבאר לעיל קצת מזה. ומבאר שם שגם כל הבריאה היתה על ידי כמה צמצומים רבים לאין מספר שגלה האור והחזירו וכו'. ולא נשאר רק רשם וכו', וכל זה עובר על האדם ומשם משתלשל כל רבוי העליות והירידות של כל אחד. ומי שאוחז עצמו בהצדיק ואינו מיאש עצמו בשום אופן ומתחזק בכל פעם מחדש יש לו תקוה לעולם. והעקר בכח הבית המדרש הנזכר לעיל כנזכר לעיל:

וזה סמיכות הפסוקים הנזכרים לעיל שאחר שאמר ה' מעון אתה היית לנו בדור ודור שהוא בחינת הבית המדרש הנזכר לעיל שהוא המעון להתחבא ולנוס לשם בכל דור ודור כנזכר לעיל. אמר אחר כך בטרם הרים יולדו ותחולל ארץ ותבל, הינו קדם התחלת הבריאה. ומעולם ועד עולם אתה אל הינו שאתה הוא אחד קדם שבראת העולם ואתה אחד לעולם הבא לנצח. וכל הבריאה היתה רק על ידי צמצומים הנזכרים לעיל.

ומחמת זה תשב אנוש עד דכא ותאמר שובו בני אדם. כי עקר תקון התשובה הוא על ידי אמונה, על ידי שיודעים ומאמינים כי מעולם ועד עולם אתה אל וסוף כל סוף יתתקן הכל רק צריכין איזה התעוררות מלמטה וכו' וכנזכר לעיל. ועל כן תשב אנוש עד דכא עד דכדוכא של נפש, שאפלו עובר עליו מה שעובר עד דכדוכא של נפש, עם כל זה ותאמר שובו בני אדם. כי תמיד יש תקוה כמו שכתוב אני ה' לא שניתי ואתם בית יעקב לא כליתם. כי אלף שנים בעיניך כיום אתמול כי יעבר וכו'. הינו שכל מה שעובר על האדם אפלו אם יחיה אלף שנים כמו אדם הראשון הכל הוא כיום אתמול כי יעבר, הינו כמו שחולפין הימים יום אחר יום ויום אתמול יעבר ובא יום שאחריו, וכן כל ימי עולם, שכל זה בחינת התגלות אור אין סוף שמשם כל אור היום והעלמו וכו'. וכמו שמבאר לעיל שזהו בחינת אתם נצבים היום, כיום הזה שהוא מאפיל ומאיר וכו'. ומשם כל כח היצר הרע להעלים, ומשם כל הנסיונות והצרוף של האדם. אבל מדה טובה מרבה וה' יתברך ברחמיו מצמצם עצמו בכל יום מאין סוף עד אין תכלית ומאיר בלב האדם ומעוררו לשוב וכו', כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (בסכה פרק החליל) בכל יום יצרו של אדם מתחדש עליו ואלמלא הקדוש ברוך הוא עוזרו וכו'. שזה נמשך מהתגלות האור והעלמו הנזכר לעיל. אבל עתה עקר תלוי בכל יום ויום בהאדם הבעל בחירה שצריך לצמצם בעצמו אור אין סוף וכו' ולזהר ממחשבות רעות וכו', וכל זה נעשה בכל יום ויום וכו' וכנזכר לעיל. ועל כן כל מה שעובר על האדם אפלו באלף שנים שבודאי עובר עליו עליות וירידות לאין מספר, הכל הוא כיום אתמול כי יעבר. כי כל העליות וירידות הם בחינת העלמת האור של יום אתמול וחוזר ומאיר יום שאחריו, שזה בחינת תפלת המנחה שהוא בחינת תשובה. וכן כל דרגא ודרגא הוא בחינת מדות וימים. ובין מדה ומדה ובין דרגא ודרגא עובר מה שעובר וכמו שמבאר במקום אחר. והצדיק שעומד בנסיון בשלמות כראוי אשרי לו. אבל שאר העולם שבאים לנפילות וירידות גמורות חס ושלוש על ידי זה וכו', אף על פי כן לכלם יש תקוה כל זמן שאוחזין בהצדיק האמת על ידי שנכללן בתוך בית מדרשו הקדוש שהוא בחינת מעון אתה היית לנו וכו' כנזכר לעיל. ועל כן על ידי זה תשב אנוש עד דכא אפלו בתכלית הירידה בדכדוכא של נפש וכו' וכנזכר לעיל:

אות ע

והעקר על ידי שמרגיש עניותו וכו' בחינת ה' דלת הוות. ואז דיקא אתחזרת ואתעבידת ה'. וזה כה אמר ה' השמים כסאי וכו' איזה בית אשר תבנו לי וכו' ואל זה אביט אל עני ונכה רוח. כי עקר בנין הבית

דקדשה וקיומו הוא על ידי זה על ידי עני ונכה רוח וכו'. שזהו בחינת מה שמבאר לעיל בענין קרבן מנחה שהוא קרבן עני שהוא יקר מאד בעיני ה' יתברך שזהו בחינת מנחת העמר וספירה וכו'. כי עקר תכלית הבית המקדש והמשכן הם הקרבנות. ועקר הקרבן המבחר מכלם הוא עשירית האיפה שהוא קרבן עני ודל, שלא גלה סוד זה אפלו לאברהם אבינו כנזכר לעיל. ועל ידי זה עקר בנין הבית המקדש וקיומו, שהוא על ידי הקרבנות. וכן עתה עקר בנין בית המדרש וקיומו הוא על ידי תפלה לעני הנזכר לעיל שזהו בחינת מאן דזעיר הוא רב. כי רק על ידי זה שמרגיש שפלותו באמת לטובה ולא לרעה להתקרב ולא להתרחק וכנזכר לעיל, על ידי זה דיקא הוא בכלל אנשי הבית המדרש שקבלו חדושי תורה הנפלאים שמלאים עצות וכו', שעל ידי זה זוכין לתקן בחינת הצמצומים הנזכרים לעיל לקבל אור האין סוף על ידי זה בהדרגה ובמדה ולהשמר ממחשבות רעות וכו' עד שיגלה מלכותו יתברך בעולם וכו' כנזכר לעיל. נמצא שעקר בנין הבית המקדש וכן בנין הבית המדרש הנזכר לעיל שהוא מקדש מעט, הוא על ידי עני ונכה רוח דיקא שרק הם ממשיכים שכינתו עליהם כמו שכתוב ואת דכא ושפל רוח וכו'. וזהו שאמר הכתוב הנזכר לעיל השמים כסאי והארץ הדם רגלי, ועל כן בודאי לפי נוראות גדלתי איזה בית אשר תבנו לי ואיזה מקום מנוחתי וכו'. וכמו שאמר שלמה הן השמים ושמי השמים לא יכלכלוך אף כי הבית הזה וכו'. אך אל זה אביט אל עני ונכה רוח, כי רק הענייים ונכה רוח הם מתקנים הצמצומים בכח הצדיק האמת, שעל ידי זה ממשיכין שכינת אלקותו בהדרגה ובמדה שזהו עקר קדשת הבית המקדש וכו' וכנזכר לעיל. ועל כן אמר דוד ואני בעניי הכינותי לבית אלקי וכו'. בעניי דיקא, כי דיקא על ידי שהחזיק את עצמו תמיד לעני ואביון כמו שכתוב בספר תהלים פעמים אין מספר ואני עני ואביון. כי יחיד ועני אני וכו' וכן הרבה. על ידי זה דיקא הכינותי לבית אלקי אלף ככרים וכו' וכנזכר

אות עא

נמצא שעקר כל התקונים הנזכרים לעיל הוא על ידי הקבוץ הקדוש וכו' כנזכר לעיל. ועל כן כתב שם בתורה הנזכרת לעיל שכל זה בחינת ציצית תכלת וכו'. כי ציצית מקבץ נדחים שזהו בחינת מה שמקבצין הארבע ציצית אצל והביאנו לשלום מארבע כנפות הארץ וכו' כמו שכתוב בכונות, וכמו שכתוב והחזיקו עשרה אנשים בכנף איש יהודי וכו', שלמדו רבותינו זכרונם לברכה מזה שכל אחד מישראל יהיה לו שני אלפים ושמונה מאות עבדים על ידי שיחזיקו בארבע כנפות הטלית וכו'. כי ציצית הוא בחינת תקון הצמצומים הנזכרים לעיל שנעשה על ידי הקבוץ

של הבית המדרש הקדוש של הצדיק האמת שזהו בחינת קדשת ארץ ישראל ובית המקדש וכו'. ועל כן מבקשין אז ותולכנו מהרה קוממיות לארצנו
וכו':

אות עב

וזה בחינת הארבעה דגלים שהלכו סביב למשכן ששם הארון עם עשרת הדברות, והלכו בארבע רוחות העולם ראובן לדרום ויהודה למזרח וכו'. כל זה בחינת ציצית שהם בארבע כנפות כנגד ארבע רוחות העולם, שהם נמשכין מבחינת ד' דאחד, מבחינת ארבע אותיות השם שהוא בחינת שיר פשוט כפול וכו', שעל ידי זה תקון הצמצומים הנזכרים לעיל, שצריכין לזה שיתקבצו יחד כל נפשות ישראל הכלולים בששים רבוא אותיות התורה. ועל כן ביניהם הלך הארון עם התורה שכלולה בעשרת הדברות. כי הארבעה דגלים עם העשרת הדברות, הם בחינת שיר פשוט כפול משלש מרבע ועשרה מיני נגינה, שכל זה בחינת ציצית בחינת תקון הצמצום, שנזכה להמשיך ולהאיר בנו אור האין סוף בהדרגה ובמדה באפן שנוכל לקבלו לחיים ולא למות וכו', עד שנזכה לגלות מלכותו לכל באי עולם, שזהו כלל קבלת התורה בשבועות שנקרא עצרת לשון מלכות כמו שמבאר במקום אחר. ועל כן קורין פרשת במדבר קדם עצרת שנכללין יחד באהבה שזה בחינת הארבעה דגלים הכתובים שם בפרשת במדבר. ועין במדרש רבה פרשת במדבר ובשאר דברי רבותינו זכרונם לברכה מה שהפליגו במעלת הארבעה דגלים והכל שיד לענין התורה הנזכרת

אות עג

וזה בחינת שלש תפלות ביום. וזה בחינת קריאת שמע ותפלה. כי קריאת שמע בכלל הוא בחינת יחודא עלאה בחינת ביתא עלאה. ותפלה בחינת יחודא וביתא תתאה. כי כלל כוונת קריאת שמע הוא בחינת יחוד אבא ואמא שהם חכמה ובינה כדי להמשיך המחין (כמו שמבאר בכונות) שזה בחינת ביתא עלאה. כי על ידי שאומרים שמע ישראל וכו', על ידי זה אנו מגלין אלקותנו יתברך שהוא יחיד ומיחד. ואף על פי שעל ידי זה אנו

ממשיכין אמונתו בלבנו היטב, אבל עדין לא זכינו לגלות מלכותו לכל באי עולם. כי עקר הצמצום שהיה בשביל הבריאה, העקר בשביל לגלות מלכותו. ועקר שלמות התגלות מלכותו הוא, כשכל באי עולם מקבלים על מלכותו באהבה, כמו שיהיה בימות המשיח ולעתיד לבוא שיתקיים והיה ה' למלך על כל הארץ וכו', כי אין מלך בלא עם. ועל כן כל מה שמתפשט מלכותו ביותר על כל באי עולם, זה עקר שלמות המלכות שבשביל זה היו כל הצמצומים וכל הבריאה שהיתה בחכמה נפלאה וכו'. ועל כן בקריאת שמע אף על פי שמגלין אלקותו ומלכותו על ידי שאומרים ה' אלקינו ה' אחד, ומכונין בד' דאחד להמליכו בכל הששה קצוות, אף על פי כן הכל הוא בכח עדין, שאנו מאמינים זאת בלבנו היטב. אבל עדין אנו צריכין עבודה גדולה להמשיך החכמה שבלב לציר על ידי זה כל המדות שהם העולמות, שהוא להגביר החכמה שבלב שהם מחשבות טובות שהם יצר טוב על הטפשות לב שהם חכמות רעות שהם היצר הרע, ולעבד את ה' יתברך בהדרגה ובמדה, שעל ידי זה דיקא יתגלה מלכותו בשלמות עלינו ועל כל באי עולם. וזה בחינת פרשיות של קריאת שמע שאומרים אחר כך ואהבת, והיה אם שמוע וכו'. שאנו מקבלים עלינו על מלכות שמים בואהבת, ואחר כך על מצוות בוהיה אם שמוע כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. הינו שאנו מקבלים עלינו לילך בדרך זה, שעל ידי שהמשכנו האמונה הקדושה בלבנו בפסוק שמע ישראל שהוא בחינת יחודא עלאה, על ידי זה נזכה לקבל עלינו על מלכותו יתברך, על ידי שנקבל עלינו על המצוות ולשמר עצמנו מאד ממחשבות רעות שזהו בחינת השמרו לכם פן יפתה לבבכם וסרתם וכו'. כי כל מיני מחשבות רעות שהם היצר הרע הם בחינת עבודה זרה וכו' כמו שמבאר במקום אחר. ואחר כך אומרים פרשת ציצית בחינת תכלת דאכלי כלא וכו', אבל ואתם הדבקים וכו', שעל ידי זה עקר הכח להגביר היצר טוב על היצר הרע כמובן בהתורה הנזכרת לעיל. ואחר כך אומרים אמת ויציב וכו' להסמיך גאלה לתפלה, שהוא בחינת שאנו מקבלין כח הצדיק האמת שהוא משה משיח שהוא הגואל הראשון, והוא יהיה הגואל האחרון, כי רק בכחו אנו יכולין להתגבר, עד שנזכה לגלות מלכותו בשלמות לכל באי עולם. כי כל ברכת אמת ויציב מדבר מזה שאנו מעידין ומוודים שאמת ויציב ונכון וקים וכו' הדבר הזה וכו' ודבריו חיים וקיימים וכו' על אבותינו ועלינו על בנינו ועל דורותינו, שהם דברי התורה הזאת שקבלנו מפי משה ומפי הצדיקים שבאו אחריו שקבלו ממנו וכו'. ומדברים מיציאת מצרים וקריעת ים סוף שהיה על ידי משה, שעל ידי כל זה נתגלה מלכותו לכל באי עולם, כמו שמסימין יחד כלם הודו והמליכו ענו ואמרו ה' ימלך לעולם ועד וכו'. וכן בברכת אמת ואמונה ערבית שאומרים ומלכותו ברצון קבלו עליהם וכו'. וזה בחינת משה ובני ישראל לך ענו שירה וכו', כי השירה מבחינת שיר פשוט כפול וכו' שנתגלה על ידי התגלות מלכותו בשלמות וכו' כמו שמבאר שם. ואז מתחילין להתפלל כי עקר שלמות מלכותו הוא בחינת תפלה בחינת ואני תפלה. כי עקר התגלות מלכותו יתברך לכל באי עולם הוא על ידי תפלה שישראל מתפללין שעל ידי זה יכולין לשנות הטבע. שעל ידי זה יודעין כל באי עולם

כי ה' הוא האלקים ושליט בעולמו ועושה רצון ישראל המתפללים לפניו
(וכמו) שמבאר במקום (אחר):

אות עד

ועל-כן אומרים תכף אחר שמע ישראל, ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד בלחש. כי מודיעים שעל ידי זה שאנו מקבלים עלינו אלקותו על ידי שמע ישראל וכו' שהוא בחינת ביתא עלאה, על ידי זה נזכה לגלות מלכותו לכל באי עולם לעולם ועד, אפלו להרחוקים מהקדשה מאד. שזהו עקר בחינת ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד שהוא בחינת ציקי קדרה וכו' כמו שמבאר במקום אחר. ועל כן אומרים בלחש כי עדין לא זכינו לזה, על כן צריכין להסתיר הדבר שלא יתגרה עמנו חס ושלום. כי עדין צריכין לעמד במלחמה להגביר המחשבות טובות שהם היצר טוב על ההפך וכו' כנזכר לעיל. שבזה עוסקין באמירת ואהבת והיה אם שמוע וכו' ויאמר וכו' כנזכר לעיל. ואחר כך באמת ויציב להמשיך כח הצדיק בחינת משה משיח שממנו הכל וכו' כנזכר לעיל. אבל עקר התגלות המלכות הוא על ידי התפלה כנזכר לעיל. וכן מובן בכונות שבקריאת שמע ממשיכין מחין כדי לבנותה. אבל עקר בנינה ויחודה וכו' הוא על ידי התפלה ועין שם והבן

אות עה

ועקר התקון על ידי תשובה. ועקר התשובה הוא על ידי כח הצדיק, כי בלעדו אין אנו יכולין להרים ידינו ורגלינו. אבל גם הצדיק אי אפשר לו לגמר חפצו בשלמות עמנו כי אם על ידינו כשאנו מתגברים להתקרב אליו וכו', כי בהכרח שיהיה איזה אתערותא דלתתא כל שהוא על כל פנים וכנזכר לעיל. אבל כל מי שאוחז את עצמו בהצדיק ובכל מה שעובר עליו הוא מתחזק עצמו כאשר הזהיר כמה פעמים שאיך שהוא יתחזק וכו', אזי הוא תמיד בכלל בעלי תשובה, וכל הירידות והנפילות וההתרחקות נהפכים לעליות והתקרבות בבחינת זדונות נתהפכין לזכיות וכו'. כי דיקא מחמת שירד למקומות רעים ומגנים כאלה בעוונותיו וגם משם אחז את עצמו בהצדיק ולא נתרחק ממנו חס ושלום, על ידי זה הצדיק

מעלה אותו, ומעלה משם על ידו דיקא ניצוצות הנפולין מאד מאד שלא היה אפשר להעלותן זולתו וכו'. כי על ידי זה נעשין כלים וכו' וכנזכר לעיל:

כי תשובה הוא בחינת אמא אוזפת מאנהא לברתא. הינו כי אמא היא בינה בחינת ביתא עלאה, וברתא בחינת מלכות בחינת ביתא תתאה שהיא בחינת תפלה, שאי אפשר למלכות בחינת ביתא תתאה להתגבר על כל הסטרא אחרא והחולקים וכו' כי אם על ידי זה הצדיק שזכה להגביר בשלמות היצר טוב על היצר הרע וכו', עד שזכה לקבל מלכותו יתברך בשלמות. והוא זוכה לתפלה בשלמות שעל ידי זה יש לו כח להכניע כל הצרים והרודפים כל החוחים והקוצים הסובבים וכו'. כי עקר המלחמה והכלי זין הוא על ידי התפלה (כמו שמבאר במקום אחר סימן ב' לקוטי חלק א). אבל אין מי שיזכה לזה לתפלה בשלמות כי אם הצדיק הגדול וכו', בבחינת כרוזא כריז בכל יומא מאן דקטיל לחויא קדמאה יהבין ליה ברתא דמלכא דאיהו צלותא כמו שאיתא בתקוני זהר. אבל רב ישראל אפלו הכשרים, מכל שכן וכו' בודאי רחוקים מכלי זין הזה שהוא התפלה. רק כל כחם על ידי הצדיק הזה שעל ידו מכניסים שיהיו בכלל בעלי תשובה, שעל ידי זה מקבלים כח ללחם מלחמות ה', בבחינת אמא אוזפת מאנהא לברתא המזכר בהתורה הנזכרת לעיל. הינו שאף על פי שאין לו בעצמו כלי זין מחמת שלא עמד במלחמה הנזכרת לעיל להגביר המחשבות טובות וכו', אף על פי כן עתה מקבל כח ברחמיו מבחינת בינה לבא שהיא בחינת אמא שהיא אוזפת מאנהא לברתא לבחינת התפלה של הבעלי תשובה הנזכרים לעיל, שיהיה להם כח ללחם עם הצרים וכו', אף על פי שמצד עצמם אין להם כלי זין שהוא שלמות התפלה כנזכר לעיל. וזה בחינת יום כפור שהוא עקר בחינת תשובה, שהוא יום הכפורים תרין אמא וברתא סלקין כחדא כמו שאיתא בזהר הקדוש, הינו כנזכר לעיל שה' יתברך מוחל עוונות ישראל ביום הכפורים על ידי בחינת תשובה, שעל ידי זה מרחם שאף על פי שלא זככו המדות טובות שצריכין להמשיך מבינה למלכות וכו', שעל ידי זה עקר שלמות המלכות כנזכר לעיל, אף על פי כן ברחמיו אמא וברתא סלקין כחדא וכנזכר לעיל:

אות עו

ועל-כן מסימין ביום הכפורים ה' הוא האלקים שבע פעמים, ואומרים שמע וברוך שם בסוף יום כפור אחר תפלת נעילה בקול רם. שכל זה הוא בחינת מי עם זאת עולה שיש לשני בתים עליה, שהם בחינת שמע וברוך שם שאומרים עתה בקול רם. כי אין מתיראין מהם עתה, כי אז נסלח עוונות ישראל. וזהו בחינת שבע פעמים ה' הוא האלקים כנגד כל השבעה

מדות שצריכין לזככם כנזכר לעיל, ועל ידי זה עקר התגלות מלכותו כנזכר לעיל. אבל אנחנו בעוונותינו הרבים לא זכינו לבררם וקלקלנו הכל. אבל עתה בכח יום כפור שמחל לנו עוונותינו ונתהפכו לזכיות, נחשב כאלו בררנו כל השבע מדות עד שאנו מגלין אלקותו ומלכותו לכל באי עולם, שזהו בחינת שבע פעמים ה' הוא האלקים שהוא התגלות מלכותו לכל באי עולם. ועל כן אומרים שבע פעמים כנגד השבע מדות שעל ידי זה שמבררין אותן כראוי נתגלה מלכותו כנזכר לעיל. ועכשו בכח יום כפור שהוא סליחת עוונות שנמשך בכח הצדיק, על ידי זה נחשב כאלו בררנום וכנזכר לעיל:

אות עז

ועל-כן עקר שלמות התפלה הוא ביום כפור שמתפללין אז חמש תפלות מה שלא נמצא בכל השנה. כי התפלה בחינת תשובה, הוא בחינת ה' כמו שמבאר שם. ועתה ביום כפור זוכין לתכלית שלמות התפלה, ועל כן מתפללין חמש תפלות כנגד בחינת ה' הנזכר לעיל. ועל כן התפלה הנוספת היא נעילה שהיא גם כן בחינת תפלת מנחה, כי זמן תפלת נעילה היא בזמן תפלת מנחה כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. כי כל תקון התשובה היא בבחינת תפלת מנחה כנזכר לעיל. ועל כן מוסיפין להתפלל בזמן המנחה שתי פעמים ליחד ביתא עלאה וביתא תתאה, שעקר כללותם הוא על ידי בחינת תשובה שהוא בחינת תפלת המנחה וכנזכר לעיל. ועל כן אחר כך אחר נעילה אומרים שמע וברוך שם בקול רם, ושבע פעמים ה' הוא האלקים שהם התגלות מלכותו בשלמות וכו' וכנזכר לעיל:

אות עח

וזה בחינת מה שאומרים בשבועות ההתחלה והסוף של כל סדרא ושל כל מסכתא וכו'. כי ההתחלה של כל ספרי קדש הוא בחינת ביתא עלאה, והסוף הוא בחינת ביתא תתאה. כי כבר מבאר קצת שביתא עלאה זה בחינת בינה לבא שמצמצם אור האין סוף לקבלו בהדרגה וכו'. אבל עדין אין זה שלמות עד שמתגבר על המחשבות רעות שהם היצר הרע כראוי,

ועובד ה' בהדרגה כראוי ואז מגלה מלכותו יתברך שהוא בחינת ביתא תתאה. ואז דיקא מי עם זאת עולה וכו' כנזכר לעיל. ועל כן ההתחלה של כל סדרא וספר קדש, הוא בחינת ביתא עלאה, כי כל ספרי קדש של התורה הקדושה הם בחינת המשכת אור האין סוף לגלות מלכותו כראוי שזה עקר תכלית ספרי התורה כנזכר לעיל. ועל כן התחלת הסדרא או המסכתא זה בחינת התחלת הארת אור האין סוף, על ידי צמצומי אותיות התורה שזה בחינת ביתא עלאה. כי עדין לא נגמר המכון שבזה הסדר או המסכתא עד הגמר, שהוא בחינת שעדין לא נתברר הברור הטוב מן הרע שהוא לברר יצירה לטוב מן יצירה לביש וכו', עד סוף הסדר או המסכתא שאז נגמר המכון בסדר זה או במסכתא זאת, שעל ידי זה נתגלה מלכותו שהוא בחינת ביתא תתאה. וכן בכל סדרא ובכל מסכתא:

כי זה ידוע שכל התורה הקדושה היא בכל אדם ובכל זמן ובכל מקום. כי בכל אדם ובכל יום וכו' נעשה בחינות אלו המבארין בתורה הנזכרת לעיל, וכמו שנתבאר קצת לעיל מזה. כי בכל יום מאיר בלב האדם אור האין סוף לעוררו לשוב לה' יתברך וכו', וזה בכל אדם ובכל דרגא ובכל זמן. וכל מה שאנו לומדין בהתורה הקדושה שבכתב ובעל פה מבראשית עד לעיני כל ישראל, וכן ספרי נביאים וכתובים ושי"ס משנה וכו', בכלם צריך שתהיה כונתנו בגין דישתמודעין ליה להכיר אותו יתברך שהוא על ידי בחינת הנזכר לעיל, על ידי המשכת אור האין סוף בהדרגה ובמדה על ידי צמצומי אותיות התורה הקדושה וכו'. ועל כן ההתחלה היא בבחינת ביתא עלאה והסוף בבחינת ביתא תתאה. וכלל הסדר או המסכתא הוא בחינת המשכת האור בהדרגה ממדה למדה וכו' על ידי התגברות יצירה לטוב על יצירה לביש וכו'. ועל כן עכשו בשבועות אחר שספרנו ארבעים ותשעה ימי הספירה, שהם בחינת ארבעים ותשעה שערי תשובה (כמו שמבאר במקום אחר), כדי לצאת מזהמת מצרים וכו'. וכן כל אחד צריך לצאת מזהמתו שזהו בחינת תשובה על כן עתה אנו עוסקין רק בהתחלה והסוף שהם בחינת מי עם זאת עולה ביתא עלאה עם ביתא תתאה. שזהו בחינת יום כפור שהוא בחינת יום החמשים בחינת יובל שהוא בחינת תשובה כידוע. הינו מה שמבאר לעיל שבכח הצדיק יש לנו כח להעלות ביתא תתאה עם ביתא עלאה אף על פי שלא בררנו באמצע כל המדות כראוי שזהו בחינת יום כפור וכו' וכנזכר לעיל:

אות עט

וזה בחינת מה שמבאר שם על פסוק ישיש כגבור לרוץ ארח, שהצדיק רץ במהירות זה הדרך וכו' עין שם. הינו שתכף כשישראל יוצאין מחכמות חיצוניות וממחשבות רעות כל אחד כפי מה שמתגבר לצאת מהם, תכף

רץ הצדיק כגבור לרוץ ארח וכו' כנזכר לעיל, ומתקן את כל הדרך שהיה זה צריך לילך בזמן שהיה נזוף וכו'. ואזי מעלה אותו בבחינת מי עם זאת עולה. אף על פי שלא ברר המדות כראוי, אדרבא קלקל הרבה כמו שקלקל. כי הוא רץ ומדלג בכחו על הכל בבחינת קול דודי הנה זה בא מדלג על ההרים מקפץ על הגבעות וכו'. ומעלהו על ידי בחינת אמא אוזפת מאנהא לברתא וכו' כנזכר לעיל. הינו שמזכהו לגלות מלכותו יתברך בעולם ולהמשיך בלבו התנוצצות אור האין סוף, שזהו בחינת כלליות ביתא תתאה וביתא עלאה אף על פי שלא ברר המדות וכו' כנזכר לעיל. רק העקר שעל כל פנים יהיה לו איזה אתערותא דלתתא קצת על ידי שאוחז עצמו בהצדיק ומתיגע בכל פעם לברח מהמחשבות רעות וכו', שגם זה יקר מאד אצל ה' יתברך כמו שמבאר במקום אחר שזהו בחינת כי עליך הרגנו כל היום וכו', בחינת בשוא גליו אתה תשבחם וכו' עין שם:

אות פ

וזה בחינת מה שמבאר לעיל בענין מעלת ההליכה על קברי צדיקים הגדולים, כי הצדיק עמד במלחמה בחייו ושבר כל היצרין רעין וכו' עד שזכה על ידי מעשיו לגלות מלכותו יתברך בעולם, שעל ידי זה עולה גם ביתא עלאה כנזכר לעיל. ואז זוכה ביום הסתלקותו להסתלק לעלא ולעלא למקום שנסתלק. ושם אין מעשה ועבדא לגלות מלכותו על ידי זה רק מתענג על ה' וכו' אשרי לו. אבל כבר מבאר בסימן ז' שעקר שלמות הצדיק הוא שאפלו כשהוא למעלה מעלה שיהיה למטה גם כן וכו'. כי חפצו ותשוקתו תמיד לגלות מלכותו בעולם, שזה רצון הבורא יתברך שבשביל זה ברא הכל כנזכר לעיל. אבל לגלות מלכותו אי אפשר כי אם על ידי עבדות ומעשים טובים שבזה העולם וכנזכר לעיל, ושם במקום הצדיק אין מעשה ועבדא. על כן כל שעשועיו כשבא אדם השפל מזה העולם אפלו אם הוא גרוע מאד ומשתטח על קברו ומבקש ששיבנו בתשובה ויתקנו, שאזי תכף על ידי ההתעוררות הזו הוא עושה מה שעושה ומעלהו בבחינת מי עם זאת עולה הנזכר לעיל, שהוא מעלהו אף על פי שלא ברר המדות אדרבא קלקלם. כי הצדיק יש לו כח לזה לתקן הכל על ידי עצם יגיעתו ומסירת נפשו בזה העולם ביסורים וסגופים קשים בשביל ה' יתברך ובשביל ישראל עד שעשה תשובה בשביל כל ישראל לדורות. וכמו שמצינו שאמר רבי שמעון בן יוחאי יכולני לפטר כל העולם וכו'. ואלמלי יותם בן עזיהו עמי, יכולני לפטר גם להבא עד הסוף וכו', רק העקר שיהיה להאדם שבזה העולם איזה אתערותא דלתתא מעט על כל פנים וכנזכר לעיל. כי בלא אתערותא דלתתא כלל אי אפשר, כי כל השבירה היתה רק על ידי זה שלא היה שום אתערותא דלתתא

אות פא

וזה אמרת ליהוה אדני אתה. הוי' אדני הם בחינת ביתא עלאה וביתא תתאה. כי הוי' הוא שם העצם שהוא בחינת אור אין סוף שמאיר על ידי בחינת אהיה, שהוא בחינת הצמצום שזה בחינת ביתא עלאה. אדני בחינת ביתא תתאה בחינת מלכות. הינו שדוד אמר לנפשו שראוי לך לומר לה' לשם העצם בחינת ביתא עלאה אדני אתה, שהוא בחינת כלליות ביתא תתאה עם ביתא עלאה בחינת מי עם זאת עולה שזה עקר השלמות. אך טובתי בל עליך, כי לא זכיתי לזה במעשים טובים שלי כי הלא אדרבא קלקלתי הרבה בעוונותי הרבים. אך לקדושים אשר בארץ המה ואדירי כל חפצי במ שכל כחי לזה לכלל ביתא תתאה עם ביתא עלאה שהוא בחינת אמרת ליהוה אדני אתה כנזכר לעיל, הוא רק כח הצדיקים הקדושים אשר בארץ המה וכו'. כי הם יכולים לכלל ביתא תתאה עם ביתא עלאה שזוכה לזה אפלו מי שלא תקן המדות, אדרבא קלקל הרבה. כי הם כבר עשו תשובה בשביל כל העולם רק שאנו צריכין לבוא אליהם כדי שיהיה לנו איזה אתערותא דלתתא וכנזכר לעיל:

ערבית

תפלת

הלכות

אות פב

וזה בחינת תפלת ערבית שתקן יעקב אבינו. כמו שכתוב ויפגע במקום וכו' כמו שדרשו רבותינו זכרונם לברכה. כי השלשה אבות גלו אלקותו ומלכותו בעולם. ועקר התגלות אלקותו ומלכותו יתברך, הוא על ידי בחינת התקונים המבארים בתורה לשמש הנזכרת לעיל. שהוא על ידי שמצמצמין אור האין סוף וכו' ונזהרין ממשכות רעות וכו', שזהו בחינת תפלה כמו שמבאר שם וכמבאר לעיל. ועל כן כל אחד מהאבות תקן תפלה אחת. אברהם תקן שחרית שאז מאיר אור יום שנמשך מאור אין סוף שהוא אור כל האורות. אבל אי אפשר לקבלו מרובי אור. ומחמת זה נכשל אדם הראשון על שלא צמצם האור כראוי והסתכל במה דלא הוי ליה רשו כמו שאיתא בתקוני זהר. ובפרט מה שלא שמר המחשבה כראוי

כמו שאיתא שם בתקוני זהר אדם הראשון במחשבה חאב וכו'. ועל ידי זה נפגמה תפלתו שהיה צריך להתפלל בשביל תקון העולמות כמו שאיתא בכתבי האר"י ז"ל. ואף על פי ששב בתשובה אחר כך, וכן אחר כך היו כמה צדיקים גדולים, אבל לא עסקו בתקון העולם לגלות אלקותו ומלכותו בעולם הגשמי הזה כמו אברהם אבינו, שהוא היה הראשון שעסק בתקון הצמצומים הנזכרים לעיל באפן שיגלה אורו יתברך בהדרגה ובמדה וכו'. עד שגלה מלכותו לכל, כמו שפרש רש"י על פסוק ה' אלקי השמים ואלקי הארץ, שבתחלה לא היה נקרא כי אם אלקי השמים רק על ידי אברהם נקרא ואלקי הארץ. כי הוא גלה אלקותו בעולם. ועל כן התחיל אברהם בתקון התפלה, כי עקר התגלות מלכותו יתברך הוא על ידי תפלה כנזכר לעיל. והוא תקן תפלת שחרית שאז נמשכין כל תקוני התפלה שהם עלית כל העולמות וכו' כמבאר בכונות. ועקר התקון שתקן אברהם וכן כל האבות היה בשביל העולם. כי בודאי גם הצדיקים הקדמונים נח ומתושלח ושם ועבר וכו' עסקו בתפלה, אבל לא המשיכו תקון התפלה לכל באי עולם לגלות מלכותו בעולם. ואברהם הוא הראשון שגלה מלכותו לכל העולם, שזה עקר התגלות המלכות כי אין מלך בלא עם כנזכר לעיל. ועל כן התחיל בתקון התפלה ותקן תפלת שחרית שהיא בחינת התגלות אורו יתברך על ידי כל תקוני התפלה שבשחרית שאז עקר תקון התפלה בכל תקוניה כמובן בכונות. כי אז נמשכין המחין בכל התקונים לכל הזוכים לזה בעבודתם וכו'. כי המחין הם בחינת אור יום כידוע. כי יש יתרון לחכמה וכו' כיתרון האור וכו'. ואחר כך בא יצחק אבינו והוסיף לתקן תפלת המנחה שאז כבר נסתלקו המחין ולא נשאר כי אם רשימו, כי אז מתחיל היום לערב וכו' וכמו שמבאר לעיל. וזה בחינת הסתלקות המחין שהוא אפלו אצל צדיקים גמורים בין דרגא לדרגא וכו' כנזכר לעיל. והוא המשיך אז תקון התפלה כדי להתחזק בתפלה בעת שמתחילין המחין להסתלק ולא נשאר רק רשימו וכו'. ועקר התקון הוא בשביל החלושי כח שצריכין לשוב בתשובה. ועקר התשובה היא בעת שרואין שהדעת נסתלק מחמת פגמיו כל אחד כפי מה שפגם ולא נשאר רק איזה רשימו שזוכר עדין שצריכין לחשב על תכליתו וכו'. וזה בחינת תפלת המנחה שתקן יצחק בעת כי ינטו צללי ערב עד אשר לא תחשך השמש, שהוא בחינת הסתלקות המחין לגמרי אפלו הרשימו וכו' וכמבאר מזה הרבה לעיל. אבל יעקב בחיר שבאבות הוסיף לתקן גם תפלת ערבית, שהוא בחשכת לילה אחר שכבר שקעה החמה ונחשך השמש וליליא פרישא גדפהא על עלמא, שזה בחינת הסתלקות המחין שהם אור יום, לגמרי אפלו אצל הצדיקים. ותקן אז תפלת ערבית שנוכל לעסק בתקון התגלות מלכותו גם אז. ועקר התקון בשביל העולם. כי כל האבות עסקו בתקון העולם להחזיר כל העולם בתשובה להשיב כלם אליו יתברך שיקבלו עליהם על מלכותו מכל מקום שהם. והעקר הוא יעקב שהיתה מטתו שלמה וזכה להעמיד כלל ישראל בעולם. אבל ידע ברוח הקדש שעתידים לחטא, על כן התגבר ותקן תפלת ערבית שהיא בעת חשכת לילה, שאפלו מי שנפל לחשך ממש, שהוא בחינת אריכת הגלות של עכשו שהוא בחינת וחשך על פני תהום, בחינת במחשכים הושיבני

וכו', גם אז נוכל להמשיך תקון התפלה שהוא בחינת תשובה בחינת התגלות מלכותו כנזכר לעיל. כי גם חשך לא יחשיך ממך ולילה כיום יאיר וכו'. וזה תקן בעת שפגע במקום כמו שכתוב ויפגע במקום וילן שם וכו', ודרשו רבותינו זכרונם לברכה שתקן אז תפלת ערבית. כי השיג שעקר כל הקלקולים נמשכין מרבויו אור שעל ידי זה היתה שבירת כלים וכו'. וזה על ידי שלא היתה אתערותא דלתתא. ועל כן צריך כל אחד לצמצם האור וכו', אבל צריכין שיהיו הצמצומים כתקונן ושישמר עצמו מאד ממחשבות רעות שהם עקר היצרין רעים וכו' כנזכר לעיל. ויעקב אבינו זכה לתקון המחשבה שהיא תקון הברית יותר מכל האבות, כי היתה מטתו שלמה עד שזכה לראשית אוננו וכו' שזה עקר תקון המחשבה. ומעצם קדשתו הגדולה זכה להוריד עצמו לעמק הנפילות של כל ישראל של כל אחד ואחד בכל דור ודור עד עקבות משיחא :

כי זה מובן בדברי רבנו זכרוננו לברכה בכמה מקומות שכל מה שהצדיק גדול וקדוש יותר הוא יכול להוריד את עצמו יותר לכל הנופלים וכו' לעסק בתקונם. ועל כן יעקב דיקא תקן תפלת ערבית שהיא בעת החשך הגמור כנזכר לעיל. ועקר התקון שהוא מאיר בלב ישראל שאפלו בתכלית החשך הגמור צריכין להתחזק לעסק בתפלה, כי לית רעותא טבא דאתאבד. כי עקר התקון על ידי אתערותא דלתתא, על כן כל תנועה וכל נקדה ונקדה טובה שהאדם מנתק עצמו מרע לטוב, הכל יכול להרים ולקבץ לתוך בית הקדשה, אף על פי שבינו לבינו בין הנקדות טובות נעשה עמו מה שנעשה, אף על פי כן צריך להתחזק לחטף בכל פעם נקדות טובות כל מה שיוכל כל ימי חייו מתוך עמק החשך. כי הצדיק בחינת יעקב מרים ומקבץ ומאסף הכל לתוך בית הקדשה ובונה מהם בנינים נפלאים על ידי שמעלה בחינת אתערותא דלתתא ממקומות נמוכים כאלה, שזה עקר שלמות חשיבות אתערותא דלתתא. כי כל מה שהדרגא נמוך יותר ויותר, כמו כן יקר וחשוב יותר ויותר כשעולה משם איזה התעוררות ונקדה טובה לה' יתברך, שהיא בחינת אתערותא דלתתא שהוא עקר תקון העולמות וכו' כנזכר לעיל. ועל כן עוסק יעקב בבנין הבית השלישי שאנו מקוים שיתקיים לנצח שזה עקר התקון של כל העולמות שכלם תלויים בזה העולם. והעקר בישראל על ידי שישבו לה' יתברך בכח הצדיק בחינת יעקב כלל ישראל העוסק בתקונם :

אות פג

כי עקר תקון כל הנזכר לעיל הוא על ידי המשכן ובית המקדש שהוא בחינת הבית כנסת ובית מדרש של ישראל שהם מקדש מעט, ועקר הוא הבית המדרש הנקרא על שם הצדיק האמת שבכל דור וכנזכר לעיל (באות

סח סט) וכמו שמבאר במדרש בפתיחת איכה על פסוק ואת כל בית גדול זה בית מדרשו של רבי יוחנן בן זכאי וכו', ומקדם הזכיר שם במדרש ארבע מאות שמונים ואחד בתי מדרשות שהיו בירושלים כמנין מלאתי וכו', אבל מדרשו של רבי יוחנן בן זכאי קורא בית גדול, כי כל קדשת הבתי מדרש כלולין בו וכנזכר לעיל. כי על ידי קדשת הבית המדרש כל מי שזוכה להכלל בהקבוץ הקדוש הזה, על ידי זה כל נקדה ונקדה טובה שזוכה אפלו מתוך עמק החשך וכו', הכל מקבץ הצדיק לתוך הבנין הקדוש שעוסק בבנינו שהוא בחינת בנין המשכן ובית המקדש שבונה בכל עת. ועל ידי זה גם הוא יהיה לעם ויהיה נכלל בתוך הקבוץ הקדוש, שעל ידי זה עקר בנין הבית המקדש שיבנה במהרה בימינו שיהיה נבנה בזכות יעקב אבינו. כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה שבית ראשון ושני היו בזכות אברהם ויצחק, אבל בית המקדש השלישי שאנו מקוים יהיה בזכות יעקב שהיתה מטתו שלמה ולא יחרב לעולם. ועל כן תקן יעקב תפלת ערבית כשפגע במקום שהוא מקום הבית המקדש שעסק אז בתקונו וקראו בית כמו שכתוב אין זה כי אם בית אלקים כמו שדרשו רבותינו זכרונם לברכה. כי עקר תקון בנין הבית השלישי שהוא בחינת הגאלה האחרונה שלא יהיה אחריה גלות, הוא על ידי בחינת תפלת ערבית שתקן אז שהיא בחינת שתקן שיהיה לנו כח להתעורר בתפלה שהיא בחינת תשובה בחינת התגלות מלכותו אפלו מתוך עמק החשך וכו' כנזכר

אות פד

כי עקר כל התקונים הם על ידי אתערותא דלתתא כנזכר לעיל, כי ה' יתברך רוצה שדיקא אנחנו נעבד אותו מזה העולם, וכמו שאמר אדוננו מורנו ורבנו לכמה מאנשיו אם היה הקדוש ברוך הוא רוצה לעבד את עצמו בעצמו לא היה צריך אותך וכו'. אבל זה ידוע שקשה וכבד מאד להאדם לעבד את ה' יתברך כי היצר הרע מתגבר ומתפשט מאד, ובפרט על כל מי שרוצה לכנס בעבודת ה' יתברך כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה על פסוק כי הגדיל לעשות שפשט ידו בגדולים וכו'. ועל כן בהכרח שיהיה סיוע מלעלא, ובאמת הכל ממנו יתברך כמו שכתוב מי הקדימני ואשלם, ואף על פי כן צריכין איזה התעוררות מלמטה על כל פנים. וזה אי אפשר להבין כלל איך הכל ממנו יתברך ואף על פי כן צריכין אתערותא דלתתא, זהו נפלאות תמים דעים וכמבאר מזה במקום אחר. ועל כן יקר וחשוב מאד אצל ה' יתברך כל התעוררות והתעוררות של כל אדם מכל מקום שהוא. וכמובא הרבה בדברי רבותינו זכרונם לברכה בגמרא ומדרשים שה' יתברך מבקש מישראל פתחו לי כמחט סדקית ואני אפתח

לכם וכו'. כי תכף שהאדם מתעורר בתפלה ועבודה באמת כל שהוא מתעורר תכף אתערותא דלעלא הרבה, כי הבא לטהר מסייעין אותו. ועל ידי זה יש לו כח להתעורר עוד, וכמו כן נמשך אתערותא דלעלא יותר וכו'. וזה עקר בחינת היחודים הנעשים מכל התפלות והעבודות שהוא מה שמתיחד אתערותא דלתתא עם אתערותא דלעלא וכו' כמובן בכונות. וזה השיג אז יעקב כשפגע במקום ההוא שהוא מקום הבית המקדש, וכמובן למשכיל בדברי רבותינו זכרונם לברכה שאמרו ומדוע לא עכבוהו כשעבר שם, והשיבו, איהו לא יהיב דעתיה להתפלל ומן השמים יעכבוהו. איהו עד חרן אזיל, כד מט לשם אמר וכו'. יהיב דעתיה למיהדר, וקפצה לו הארץ ובאה לקראתו ופגע במקום וכו'. הינו כי כל זמן שלא היה לו אתערותא דלתתא להתעכב שם לא רצו לעכבו מן השמים, עד אשר נתן אל לבו לחזר לשם, ותכף נתעורר אתערותא דלעלא לקרבו ובא המקום לקראתו. ואז ראה גדל עצם נפלאות ענין אתערותא דלתתא שעל ידי זה נעשה אתערותא דלעלא ועקרו במקום הזה ששם כל היחודים כידוע. ואז השיג בעצם השגתו שגם כל התעוררות והתעוררות מעמקי עמקי מקומות הנפולים והרחוקים מאד גם זה יקר מאד. ועל כן תקן אז תפלת ערבית שהוא בחינת תקון זה כנזכר לעיל:

אות פה

וזה ויפגע במקום וילן שם כי בא השמש. כי כשפגע במקום שבא לקראתו מקום הבית המקדש שהוא הבנין השלישי שיתקים ואז השיג עצם מרירות אריכת הגלות שיהיה מקדם. שזהו בחינת וילן שם כי בא השמש שמרמז על חשכת מרירת הגלות בגוף ונפש כמו שדרשו רבותינו זכרונם לברכה ומובא בדבריו זכרונם לברכה. ועל כן תקן אז תפלת ערבית על ידי שהבין אז עצם יקרת וחשיבות אתערותא דלתתא אפלו מעמקי עמקי החשך אפלה וכו' כנזכר לעיל. ואז ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו, בחינת הניצוצות והנפשות הנפולין שהם בחינת תשתפכנה אבני קדש בראש כל חוצות, וישם מראשותיו שהעלם וקשרם במחשבתו הקדושה, כי כלא במחשבה אתברירו. ואז וישכב במקום ההוא שהוריד את עצמו לכל המקומות הנמוכים הנזכרים לעיל, לברר ולהעלות הנפשות משם. ואז ויחלם והנה סלם מצב ארצה וראשו מגיע השמימה. שהאדם צריך לצאת מדרגא לדרגא כמו בסלם. והכל בשביל תקון העולמות על ידי אתערותא דלתתא דיקא. והנה מלאכי אלקים עלים וירדים בו. מלאכי אלקים עולים בחינת אתערותא דלתתא. מלאכי אלקים ירדים בחינת אתערותא דלעלא שיורד מלמעלה לסיע על ידי שמקדם עלה מלמטה למעלה אתערותא דלתתא. כי על ידי כל התעוררות והתעוררות דקדשה

מלמטה נבראים מלאכים שזהו בחינת מלאכי אלקים עלים מלמטה למעלה. ובאתערותא דלתתא אתער לעלא, ואז נמשך סיוע מלעלא שהוא מלאכי אלקים היורדים מלמעלה למטה לסיעו. וזהו בחינת והנה מלאכי אלקים עלים וירדים בו. ועל ידי שנכללין אתערותא דלתתא עם אתערותא דלעלא, על ידי זה נעשים כל היחודים והתקונים כידוע. ואז וייקץ יעקב משנתו ויאמר אכן יש ה' במקום הזה ואנכי לא ידעתי. כי אפלו יעקב בקדשתו העצומה נעלם ממנו ולא ידע מתחלה עצם קדשת המקום ההוא עד שנתעורר מעצמו לחזר לכאן כנזכר לעיל, ואז בא המקום לקראתו וילן שם, ואז השיג עצם קדשת המקום הזה שבו תלוי תקון כל הנפשות הנפולין וכל העולמות. ובזה תקן להכניס בלב כל הנפשות לדורות עד היום הזה, שאפלו הנפשות הנפולין מאד שסוברין שבמקומם אין נמצא ה' יתברך, ידעו ויאמינו שגם במקומם יש ה' יתברך, כי מלא כל הארץ כבודו רק שנעלם מהם. ושגם ההתעוררות שלהם יקר מאד ושיוכלו למצא ה' יתברך בכל מקום שבעולם, כי באמת יש ה' במקום הזה רק שאינו יודע מגדל ההעלמה בחינת ואנכי לא ידעתי. אבל אם יתעורר בבחינת אתערותא דלתתא יזכה למצאו וכנזכר לעיל. ואז ויירא ויאמר מה נורא המקום הזה, שהשיג עצם נוראות המקום הזה ששם שרשי כל הנפשות, ומשם נמשך ההתעוררות לתשובה לכל ישראל. אך אף על פי כן צריכין התעוררות מלמטה כנזכר לעיל. ואז אמר אין זה כי אם בית אלקים שמרמז על הבית השלישי שיבנה בזכותו, שרק זה נקרא בית לא כאברהם שקראו הר וכו' כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, אבל אמר בלשון 'אין זה' שמרמז על החרבן של שני בתים הראשון והשני כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. להודיע שבודאי עקר התקון על ידי בחינת בית השלישי, אבל עדין 'אין זה', כי עדין לא באנו לתקונו, כי אם בית אלקים, כי עדין צריכים תקונים הרבה עד שנזכה לבחינת בית אלקים. ובזה רמזו שצריכין מקדם בתי כנסיות ובתי מדרשות הרבה שהם מקדש מעט שלשם מתקבצין כל התעוררות שלמטה וכו' כנזכר לעיל. שעל ידי זה הרבה יזכו לתשובה כנזכר לעיל. עד שיבנה בית אלקים זה, ואז ישובו הכל אל ה' ויתתקן הכל במהרה בימינו אמן:

אות פו

וזה תנו עז לאלקים וכו', אל ישראל הוא נתן עז ותעצמות לעם וכו'. ואיתא בדברי אדוננו מורנו ורבנו זכרוננו לברכה בסימן קמז לענין עזות דקדשה שבתחלה צריך האדם להתחזק בעזות דקדשה שזהו בחינת 'תנו עז לאלקים'. ואזי ה' יתברך משפיע עליו מלמעלה התחזקות ועזות דקדשה בחינת 'אל ישראל הוא נתן עז ותעצמות לעם' וכו' עין שם. נמצא

שאלו הפסוקים מדברים מענין הנזכר לעיל שצריכין אתערותא דלתתא כדי לעורר אתערותא דלעלא שזה עקר התקון כנזכר לעיל. ועקר תקון זה הוא על ידי קדשת הבית המקדש שאנו ממשיכין עלינו על ידי הבתי מדרשות וכו' שהם מקדש מעט כנזכר לעיל. וזה שכתוב שם נורא אלקים ממקדשיך אל ישראל הוא נתן עז ותעצמות לעם וכו'. הינו שבתחלה אמר תנו עז לאלקים, שאנו צריכין להתעורר מלמטה לתת עז לאלקים, שזה בחינת מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה ישראל מוסיפין כח למעלה בבחינת באלקים נעשה חיל, וכמובא בספרים הרבה מזה. וזהו על ישראל גאותו וכו'. שעקר מלכותו וגאותו בחינת ה' מלך גאות לבש, הוא על ישראל, כי רק הם מגלין מלכותו לעולם על ידי עבודתם כנזכר לעיל. ועזו בשחקים שדיקא על ידי ישראל שנותנין עז לאלקים על ידי זה נתגלה עזו גם בשחקים בין מלאכי שחק. כי עקר התגלות עז נוראותיו יתברך הוא על ידי עבודת ישראל למטה כידוע. ועל כן נסמך לזה מיד נורא אלקים ממקדשיך אל ישראל הוא נתן עז ותעצמות לעם שהוא בחינת אתערותא דלעלא, שה' יתברך משפיע ונותן עז ותעצומות יתרה לישראל להתחזק לשאר על עמדם על ידי שהתעוררו מלמטה לתת עז לאלקים. שעל ידי זה עקר כל היחודים והתקונים כנזכר לעיל. שכל זה נעשה דיקא על ידי נוראות קדשת הבית המקדש והמשכן שנקרא אהל מועד בחינת ונעדתי אליך שם, ששם מתיחדין ומתקשרין ישראל עם ה' יתברך, שנכלל אתערותא דלתתא עם אתערותא דלעלא בבחינת אני לדודי ודודי לי, בחינת את ה' האמרת היום וה' האמרך וכו'. ועקר יחוד זה הוא בבית המקדש כנזכר לעיל. וזהו נורא אלהים ממקדשיך בחינת מה נורא המקום הזה. כי הוא נוראות נפלאות תמים דעים שעל ידי זה הוא מחילת וכפרת כל העוונות שהיה בבית המקדש. ועקר הוא הבית המקדש שלעתיד שהצדיקי אמת עוסקין בכל דור ודור בבנינו על ידי הקבוץ הקדוש שלהם בבתי מדרשות שלהם כנזכר לעיל. שעל ידי זה מכניסים בלב כל אחד אפלו בהגרועים ביותר להתעורר בכל פעם מחדש, ומקבצים לתוך בית הקדשה שלהם כל נקדה ונקדה טובה כנזכר לעיל, עד שמעלין מזה בחינת אתערותא דלתתא בחינת תנו עז לאלקים וכו' עד שנמשך עליהם עז ותעצומות מלמעלה, בחינת אל ישראל הוא נתן עז ותעצמות לעם כנזכר לעיל. וכל זה על ידי כח קדשת הבית המקדש שהוא בחינת בתי מדרשות שזה בחינת נורא אלקים ממקדשיך וכו' וכנזכר לעיל:

אות פז

וזהו אלקים מושיב יחידים ביתה, שמרמז על יחודים הנעשים על ידי עבודת ישראל שעקר היחוד והתקון על ידי שנכלל אתערותא דלתתא עם

אתערותא דלעלא כנזכר לעיל. וזהו אלקים מושיב יחידיים ביתה דיקא. כי עקר התקון על ידי בחינת הבית הינו בחינת הבית המקדש שהוא בחינת הבתי מדרשות של צדיקי אמת כנזכר לעיל. וזהו מוציא אסירים בכושרות שגם אלו האסורים בעוונותיהם בבחינת ישבי חשך וצלמות אסירי עני וברזל גם אותם הוא מוציא בכושרות שיכשרו מעשיהם ויהיו נעשים אנשים כשרים. כי הבתי כנסיות ובתי מדרשות מטהרין הכל, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה על פסוק מה טבו אהליך יעקב משכנתיך ישראל כנחלים נטיו מה נחל מטהר אף בתי כנסיות ובתי מדרשות מטהרין וכו'. וכל זה מי שחפץ באמת וחותר להתקרב לה' יתברך ולצדיקים אמתיים. אבל הסר מן הדרך לגמרי ומטעה את עצמו וכו', עליו נאמר אך סוררים שכנו צחיחה, כי בודאי מי שאינו חפץ להתעורר אל האמת כנזכר לעיל מרחקין אותו ושוכן צחיחה:

אות פח

וכל זה מבאר בפסוקי הפטרת תענית צבור שמסים ובני הנכר הנלויים על ה' וכו'. והביאותים אל הר קדשי ושמחתים בבית תפלתי וכו' כי ביתי בית תפלה יקרא לכל העמים. שאפלו בני נכר ועמים יכולים להתקרב על ידי קדשת הבית המקדש שהוא בית תפלה. וזה שמסים שם נאם ה' אלקים מקבץ נדחי ישראל עוד אקבץ עליו לנקבציו. הינו כל זה שכתבנו למעלה שבבית המקדש שהוא בחינת הבית מדרש של צדיקי אמת שם ה' יתברך מקבץ נדחי ישראל. וכל מה שמקבץ נדחים לשם על ידי זה נתיסד על מכונו הבית תפלה, עד שנתוספין בכל פעם עוד נדחים כהנה וכהנה הנלויים אליהם בבחינת עוד אקבץ עליו לנקבציו. כי עקר בנין הבית תפלה הנזכר לעיל הוא על ידי שמלקט נפשות ונקדות טובות שעל ידי זה הוא בונה בחינת משכן שהוא בחינת בית תפלה. ולשם הוא מוסיף לקבץ נדחים. וכל מה שנקבצים לשם נפשות יותר כמו כן נתגדל ונתחזק כח הבית תפלה עד שנקבצין עליו עוד יותר ויותר וכנזכר לעיל:

אות פט

וזה בחינת תפלת ערבית רשות. כי תפלת ערבית הוא מה שתקן יעקב אבינו להתחזק בתפלה אפלו מתוך עמק החשך שהוא בתקף מרירת הגלות בגוף ונפש וכו' כנזכר לעיל, שעל ידי זה עקר בנין בית השלישי שאנו מקוים שיהיה נבנה בזכות יעקב וכו' כנזכר לעיל. ועל כן תפלת ערבית רשות. ולכאורה קשה אם כן כשזאת התפלה של ערבית היא רשות, אם כן מה תקן יעקב אבינו, וכי יעלה על הדעת שיש אסור להתפלל בלילה. אך יעקב אבינו צפה וראה עמק אריכת הגלות המר הזה, איך הסטרא אחרא והיצר הרע מתפשט מאד מאד בכלל ובפרט שזהו בחינת חשכת לילה כנזכר לעיל, והוא בעצם כחו תקן שגם אז נוכל להתפלל ולשוב אל ה' שזהו בחינת תפלת ערבית כנזכר לעיל. אבל ראה שמעצם מרירת התפשטות הסטרא אחרא והקלפות על כל אחד ואחד אי אפשר לתקן להטיל עליו חיוב להתפלל אז, כי אז בבחינת תקף מרירת חשכת לילה הוא בבחינת העדר הדבור, בחינת יונה אלמת, בחינת נאלמתי לא אפתח פי, בחינת נאלמתי דומיה החשיתי מטוב וכו' שזה נאמר על זמן הגלות. עד שלולי כח הצדיקים הגדולים בחינת יעקב כבר היו הכל מתיאשים לגמרי מלהתפלל ולשוב אז בהתפשטות תהומות רעים וכו' כאלה. וזה תקן יעקב אבינו שהוא בחינת כלל הצדיקים הגדולים כי ממנו יצאו כלם. שבעצם כחו תקן תקנות נפלאות ונוראות מאד בעת שלן שם במקום ההוא, וירד למקום שירד בעת שנתו ומשם עלה למקום שעלה, עד שתקן שאפלו בחשכת לילה ואפלה ממש יתעורר האדם ברצונות חזקים להתפלל ולשוב לה' יתברך ולא יתיאש מן התפלה והצעקה לעולם. כמו שהזהיר אדוננו מורנו ורבנו זכרוננו לברכה ואמר רק שלא יתיאש מן הצעקה והתפלה. [אבי מע איז זיך ניט מיאש פון שרייאן, מע שרייט מע בייט וכו'], ואז הכל מתהפך לטובה וכו'. וזה בחינת תפלת ערבית רשות שתקן יעקב אבינו, כי קדשת יעקב המשרש בכל אחד מישראל שבא מזרעו, הוא בחינת נקדת האמת לאמתו, שהוא בחינת רצון, שהוא בחינת אור הפנים כמו שמבאר במקום אחר. וכמו שכתוב תתן אמת ליעקב, בחינת מבקשי פניך יעקב סלה. על כן יעקב אבינו בעצם כחו הכניס בלב כל ישראל עד סוף הדורות האחרונים האלה שהם עקבות משיחא שגם עתה במרירות הגלות שהוא בחינת תקף חשכת לילה יסתכל כל אחד על האמת לאמתו, עד שכל אחד יתחזק מכל מקום שהוא ברצונות חזקים וכסופין טובים לה' יתברך, בבחינת זכרתי בלילה שמך ה', בחינת אזכרה נגינתי בלילה עם לבבי אשיחה ויחפש רוחי מה יהיה הסוף והתכלית ממני, בחינת על משכבי בלילות בקשתי את שאהבה נפשי. שיתחזק גם אז לחפש ולבקש את שאהבה נפשי שהיא קדשת יהדותו, ואף על פי שנדמה לו שאינו יכול למצא בחינת בקשתיו ולא מצאתיו, אף על פי כן אקומה נא ואסובבה בעיר בשוקים וברחבות וכו'. וזה עקר התקון שתקן יעקב אבינו שגם בתקף חשכת לילה בחינת אריכת הגלות, נבקש ונחפש את ה' יתברך ברצונות חזקים מאד, עד שעל ידי זה ממילא יתחזק לפתח פיו בדבורי תפלה גם אז בבחינת נאלמתי דומיה החשיתי מטוב וכאבי נעכר חס לבי בקרבי בהגיגי תבער אש דברתי בלשוני. ובאמת בחינת דרך זה הוא עקר שלמות התפלה תמיד. וזה עקר העצה

לתפלה ושיחה והתבודדות (וכמו שמבאר במקום אחר). כי באמת אי אפשר להתפלל ולפרש שיחתו כי אם על ידי רצונות טובים וכסופים וכו'. וזה בחינת אל תעש תפלתך קבע וכו'. רק שאף על פי כן בהכרח לתקן תפלות שיהיו חובה בשביל ההמון עם, כי בלא זה לא יתפללו כלל. אבל יעקב שהוריד את עצמו עד הסוף עד עקבות משיחא הוא עסק בעקר התקון שהוא בחינת תפלת ערבית רשות, שגם בעמק החשך הכניס לבל יתיאש מן התפלה רק יתחזק ברצונות חזקים לה' יתברך עד שיתעורר מעצמו להתפלל לה' יתברך ברשותו ורצונו שזה עקר תקון התפלה כנזכר לעיל:

כי יעקב נקרא על שם העקב והסוף בחינת עקבות משיחא בחינת וידו אחזת בעקב עשו, שהוא אחז בעקב עשו ששם יש נשמות וניצוצות הנפולין שנפלו מאד עד העקב, שזהו בחינת רב הנשמות של דורות אלו שהם בחינת עקבות משיחא, כמובן בכתבי האר"י ז"ל. ובאמת הם נשמות גבוהות ועצומות מאד רק שנפלו וירדו מאד כמבאר מזה הרבה בספר הגלגולים. ויעקב אחז בעקב עשו שלא להניחו לגמר רצונו הרע חס ושלום לכבש אלו הנשמות לגמרי רחמנא לצלן, רק יוציאם בכחו הגדול ויעלם למעלה עד הראש, וזכה לנצח המלחמה עד שנקרא ישי'רא'ל כי שרית, וכו' שהוא בחינת ליי' ר'א'ש', שהעלם מהעקב עד הראש בבחינת ירידה תכלית העליה. אבל אף על פי כן מתארך הגלות מאד. כי אי אפשר להעלותם בשלמות כי אם על ידי אתערותא דלתתא כנזכר לעיל. על כן התיגע מאד עד שהעמיד מטה שלמה של בני ישראל שיצאו ממנו צדיקים נוראים כאלו בכל דור שהם בחינת התנוצצות משיח. עד שיהיה להם כח להכניס בישראל התחזקות אפלו בעקבות משיחא בעצם ירידתם, שגם משם אל יתיאשו מן הרחמים ויתחזקו ברצונות וכסופים טובים עד שיתעוררו לזעק ולהתפלל ולהתחנן לפני ה' יתברך תמיד יהיה איך שיהיה, שזהו בחינת תפלת ערבית רשות שתקן יעקב אבינו. וזהו בודאי תקון גדול, אף על פי שהוא עדין רשות. כי לולא תקונו כבר היו מתיאשים עצמן אז מן התפלה לגמרי מעצם מרירת התפשטות היצר הרע והקלפות כנזכר לעיל. אבל עתה בכחו הכניס בנו להתפלל ולהתחנן גם אז וכנזכר לעיל:

אות צ

וכל זה הוא בכח הקבוץ הקדוש שעוסק הצדיק לקבץ ולאסף בכל עת לקרבם לה' יתברך, שזהו בחינת הבית המדרש הקדוש שלו שהוא בחינת מקדש מעט כנזכר לעיל. שהוא בחינת בנין הבית השלישי שיהיה נבנה בזכות יעקב שלא יחרב לעולם וכו' כנזכר לעיל. וזה מה טבו אהליך יעקב

משכנתיד ישראל שהם הבתי כנסיות ובתי מדרשות שהם בחינת המשכן ובית המקדש כנזכר לעיל. שראה בלעם שעקר כח ישראל בכל הגליות בפרט הגלות האחרון הארך הזה הוא על ידם. כי בלעם ברך את ישראל שלשה פעמים כנגד השלשה בנינים של בתי מקדשנו. כי בלק ובלעם היו קוסמים ומכשפים גדולים וראו גדל החרבנות שיהיה לישראל מחמת התגברות הסטרא אחרא להחטיאם בכל פעם. ועל כן רצו לעקר את ישראל לגמרי חס ושלוש. אבל ה' לא עזבנו בידם והפך הקללה לברכה. ועל כן כשראה בלק שברכם ברכה הראשונה עדין לא שב מדעתו הרעה. מחמת שצפה שבית הראשון שהוא בחינת ברכה הראשונה של בלעם סופו לחרב. על כן סבר שיתגבר עוד אולי תחול הקללה חס ושלוש. וכמו שבאמת חשבו נבוכדנצר וטיטוס וכל הרשעים המחריבים, שמאחר שרואים שיש להם כח להחריב את הבית המקדש על כן הם אומרים לכו ונכחידם מגוי ולא יזכר שם ישראל עוד. וכן בפעם השני שהוסיף בלעם לברכם חזר והתחזק ברשעתו להוליכו למקום אחר אולי תחול הקללה חס ושלוש משם. מחמת שראה שגם הבית השני יהיה נחרב וכנזכר לעיל. ובפרט ששם אל המדבר פניו אל חטא העגל כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. וגם בעצם רשעתו ראה שאי אפשר להשיג קץ האחרון כי הוא נעלם מאד מאד כי לביה לפומיה לא גלי, על כן סבר שעתה בפעם השלישית תחול הקללה חס ושלוש. אבל ה' יתברך בעצם רחמיו מאד כאשר עקם את פיו עד שהכרח לברכם, פתח תכף בתחלת הברכה מה טבו אהליך יעקב משכנתיד ישראל. שהוא מה שכתבנו לעיל שבכח האהלים הקדושים והמשכנות של יעקב וישראל שהם הבתי כנסיות ובתי מדרשות של הצדיקי אמת שהם בחינת מקדש מעט, על ידי זה לא יוכל לבלע את ישראל חס ושלוש, כי על ידי זה יתגברו עליו בכח הצדיקים האמתיים שבכל דור כנזכר לעיל. וזהו כנחלים נטיו ודרשו רבותינו זכרונם לברכה מה נחלים מעלין את האדם מטמאה לטהרה אף הבתי מדרשות מעלין מטמאה לטהרה הינו כנזכר לעיל. וזהו כגנת עלי נהר. זה בחינת מה שנתבאר לעיל שעקר תקון הבית המדרש שהוא בחינת מקדש מעט, הוא מה ששם מתקבצין כל הנקדות טובות וכל התעוררות טוב של כל אחד אפלו של הגרוע שבגרועים. כי בתוך הכלל הכל מצטרף יחד ונחשב אצלו יתברך. כי הן אל כביר לא ימאס עד שנחשב לאתערותא דלתתא שעל ידי זה עקר התקון. כי ה' יתברך מצפה לזה מאד כנזכר לעיל, ותכף מתעורר אתערותא דלעלא לסיעם וכו' כנזכר לעיל. כי שם בבית המדרש בחינת הבית המקדש מתועד ומתיחד ביחוד שלם ונפלא אתערותא דלתתא עם אתערותא דלעלא כנזכר לעיל. וזה בחינת כגנת עלי נהר, הינו כמו גן שצומחים בו פרות כשהוא אצל הנהר שתכף כשזורעין בו נמשך עליו מימי הנהר להשקותו ולהצמיחו מהרה. מה שאין כן שארי גנות כשזורעין אותן שצריכין להמתין עד ישקיף ה' משמים להוריד עליהם גשמי ברכה להצמיחם. כמו כן ממש הם הבתי כנסיות ובתי מדרשות של ישראל שכל התפלות והתורות והעבודות שעושים בהתקשרות הקבוץ הקדוש שבבתי כנסיות ובתי מדרשות, נמשך עליהם מיד מהנהר היצא מעדן להשקות את הגן להצמיחם ולגדל פרותיהם מהרה. כי בחינת האתערותא דלעלא

יורד עליהם מיד בזכות הקבוץ הקדוש שמתקבצים אל הצדיק האמת וכנזכר לעיל. כי היחוד וההתועדות של האתערותא דלתתא הוא ממש כמו צמיחת פרות הגנה. כי אף על פי שהשם יתברך בורא ומקים הכל, כי הוא בורא פרי העץ ופרי האדמה וכל מיני צמחים שבעולם, אף על פי כן ברא העולם בהנהגה כזאת שההכרח שהאדם יחרש ויזרע הארץ והגנה, ואחר כך הוא מוריד עליהם גשם מן השמים, ועל ידי זאת דיקא צומחים הפרות וכל הצמחים. וכל זה הוא מחמת שכל מה שבעולם הכל נברא בשביל האדם הבעל בחירה, שעקר גדלתו הוא מחמת בחינה הנזכר לעיל, בחינת אתערותא דלתתא שתלוי בהאדם הבעל בחירה דיקא שבשבילו נברא הכל. ועל כן כל הדברים שבעולם הכל צריכין אל האדם שיעסק בתקונם, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה על פסוק אשר ברא אלקים לעשות וכו' (כמובא בדברינו מזה במקום אחר). וכמו שבענין הצמחים של הגנות לפעמים אף על פי שזורעין אינם צומחים או שמתעכב צמיחתם מחמת עכוב הגשמים, אבל כשה' יתברך נותן הגשם בעתו הם צומחים מיד. כמו כן הוא בענין האתערותא דלתתא ואתערותא דלעלא לפעמים כשאין האתערותא דלתתא כראוי מתעכב השפעת האור העליון לסיעו כראוי שהוא בחינת אתערותא דלעלא, ואזי אם אינו חזק בדעתו כראוי יכול לפל על ידי זה חס ושלום, ולפעמים יורד עליו בחינת האתערותא דלעלא מיד וכנזכר לעיל לענין הצמחים. אבל בכח הצדיקים האמתיים על ידי שנכללין בהקבוץ הקדוש של הבית המדרש שלהם, אזי מתחזק תמיד בכל מה שעובר עליו בכח הסיוע דלעלא, שהוא בחינת אתערותא דלעלא שיורד עליו מיד בבחינת כגנת עלי נהר שאינם צריכים להמתין על גשמים. כי הנהר סמוך אליהם מיד. כמו כן שם באהלים ומשכנות יעקב וישראל סמוך וקרוב מאד האתערותא דלעלא לבחינת האתערותא דלתתא לסיעו בכל עז להתחזק תמיד וכנזכר לעיל:

וזה שמחזק הנביא את ישראל שישובו, כמו שכתוב בהפטרות דרשו ה' וכו' שמזרזם ומחזקם שם מאד מאד שישובו אל ה' אף אם חטאו כמו שחטאו, כמו שכתוב שם יעזב רשע דרכו ואיש און מחשבותיו וישוב אל ה' וירחמהו ואל אלקינו כי ירבה לסלוח, כי לא מחשבותי מחשבותיכם וכו'. כי אתם חושבים התרחקות חס ושלום ואני רוצה רק לקרב. וכמו שפרש רש"י שם. ואמר שם כי כארץ תוציא צמחה וכגנה זרועיה תצמיח. כן ה' אלקים יצמיח וכו'. הינו כנזכר לעיל שהודיעם כי רבים רחמיו מאד שישפיע עליהם סיוע דלעלא בחינת אתערותא דלעלא להצמיחם תכף וכנזכר לעיל. וכמו שמבאר והולך שם כי כאשר ירד הגשם והשלג מן השמים וכו' הינו כנזכר לעיל, רק העקר שיהיה איזה אתערותא דלתתא בחינת דרשו ה' בהמצאו וכו'. והעקר בכח ראש השנה ועשרת ימי תשובה כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה על פסוק זה. וזה שסים שם ובני הנכר הנלויים על ה' וכו' והביאותים אל הר קדשי ושמחתים בבית תפלתי וכו'. כי הכל בכח הבית תפלה שהוא בחינת הבית המדרש שהוא מקדש מעט וכנזכר לעיל. וזהו כאהלים נטע ה', שהם בחינת בשמים יקרים. זהו בחינת נרדי נתן ריחו הנאמר על מעשה העגל, שרצה בלעם להתגבר חס ושלום בכח זה. אבל ה' יתברך כבר הקדים רפואה ומחל להם עד שנאמר

עליו נרדי נתן ריחו, עזב לא נאמר אלא נתן כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, ומובא בדבריו זכרונם לברכה בהתורה תקעו ג לענין שהצדיק יכול להוכיח את ישראל בקול כזה שהוא בחינת קולו של משה, שעל ידי זה יהפך עוונותיהם לזכיות עד שכל העוונות יתהפכו ויעלו ריח טוב בבחינת נרדי נתן ריחו וכו' כנזכר לעיל. וזה בחינת כאהלים נטע ה' וכו'. וזהו כארזים עלי מים, בחינת כח הצדיק שנקרא ארז אשר בלבנון בחינת צדיק כתמר יפרח כארז בלבנון ישגה, כי הכל בכחו וכנזכר לעיל:

אות צא

וזה בחינת בראשית, בית ראשית. ראשית בחינת ברור המחשבה שהיא חכמה שבמח שנקרא ראשית בחינת ראשית חכמה. שעקר בריאת העולם שדומה לבית כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, הוא בשביל ברור המחשבה, להגביר היצר טוב על היצר הרע, שהוא להגביר המחשבות טובות על המחשבות רעות שהם עקר היצרין, שעל ידי זה נבנה בית הקדשה בחינת בית המקדש על ידי שמתקבצים לשם ברור המחשבות טובות מתוך הרעות שזה עקר הברור כי כלא במחשבה אתברירו. וזהו בעצמו מה שהביא שם בהתורה לשמש הנזכר לעיל, בראשית ב ראשית שהם ניסן ותשרי כי בניסן ותשרי נבנו הבתים דקדשה. כי בניסן נגמר ונתחנך המשכן. ובתשרי הבית המקדש. שהם עקר הבתים דקדשה שכלולים מבחינת ביתא עלאה וביתא תתאה, שעקר בנינם וקיומם הוא על ידי התגברות המחשבות טובות על המחשבות רעות, שזהו בחינת ראשית כנזכר לעיל. כי ניסן ותשרי הם ימי תשובה כמו שמבאר שם שעקר התשובה על ידי שמגביר המחשבות טובות על הרעות בבחינת יעזב רשע דרכו ואיש און מחשבותיו וישוב אל ה' וירחמהו וכו' וכנזכר לעיל ועל כן אז בניסן ותשרי עקר תקון הקבוץ דקדשה. כי בראש השנה הכל מתקבצין אל הצדיקי אמת, ואז תוקעין בשופר שהוא בשביל קבוץ הנדחים לירושלים ובית המקדש, כמו שכתוב והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול ובאו האבדים וכו' והנדחים וכו' והשתחוו לה' בהר הקדש בירושלים. וכמו שמתפללין אז על זה תקע בשופר גדול לחרותנו ושא נס לקבץ גליותינו וכו'. וניסן הוא ראש לרגלים, כי כל הרגלים הם זכר ליציאת מצרים שהיה בניסן. וברגלים נצטוינו לעלות אל הבית המקדש, נמצא שגם אז הוא בחינת קבוץ שמתקבצים לעלות לרגל אל הבית המקדש. ועל כן הם בחינת בראשית בית ראשית כנזכר לעיל שבשביל זה ברא אלקים את השמים ואת הארץ. כי הכל נברא בשביל האדם הבעל בחירה שמגביר היצר טוב על היצר הרע. ועקר היצרין הם המחשבות וכנזכר לעיל. וזה בחינת בחכמה יבנה בית שעקר בנין הבית דקדשה הוא

על ידי חכמה שבמח שהוא ברור המחשבה כנזכר לעיל:

אות צב

וזה יהי ביתך בית ועד לחכמים . שעקר קביעות ביתך יהיה הבית ועד לחכמים, שבמקום שהחכמים אמתיים מתועדים שהם הצדיקים והכשרים המתגברים במחשבתם להגביר המחשבות טובות על המחשבות רעות שרק הם נקראים חכמים אמתיים, ובמקום שהם מתועדים רק שם יהיה ביתך כנזכר לעיל. וזה והוי מתאבק בעפר רגליהם, שאתה צריך לשבר מניעות רבות ולהתאבק בעפר רגליהם כדי להתקרב להם מתוך מניעות ויסורים. כי אי אפשר להתקרב אל הקדשה כי אם על ידי שבירת מניעות רבות, כמו שכתוב טוב לי כי עניתי למען אלמד חקיד. כי עקר תקון התשובה לכל הוא על ידי בחינת הבית ועד לחכמים הנזכר לעיל שהוא בחינת קדשת הבית המקדש וכנזכר לעיל:

אות צג

וכל זה הוא בחינת חתנה. [כי זאת התורה לשמש וכו' והוא כחתן וכו' נאמרה מפיו הקדוש על חתנת בתו ז"ל. והיא מדברת הרבה מענין חתן וכלה וכו'] וזה בחינת מה שקורין להחתן שיעלה לתורה בשבת שקדם החתנה והולכין עמו הרבה מישראל וכו' ועושין שמחה גדולה ומכבדין הכל במאכלי דבש וכו'. וגם הנשים זורקין על החתן מיני תרגימא של דבש ואגוזים :

כי זה ידוע שיחוד חתן וכלה בשרשו העליון הוא גבה מאד, גבה מעל גבה אשר לית מחשבה תפיסא תמן כלל. כי צריכין להמשיך נשמה של ישראל שנמשכה מבחינת ישראל עלה במחשבה תחלה, שהוא למעלה מכל הארבעה עולמות אצילות בריאה יצירה עשיה וכו'. (וכמו שמבאר בסימן יז על אנא בריה קלה שבים וכו' עין שם) וכל זה הוא בחינת התורה הנזכרת לעיל שנאמרה על החתנה כנזכר לעיל. כי אור להביות הלב של איש הישראלי הוא עד אין סוף וכו'. כי אור להביות לבו הוא בחינת שרש נשמתו שנמשכה ממנו יתברך בעצמו מאור האין סוף. וכמו שאיתא בזהר הקדוש ויפח באפיו נשמת חיים מאן דנפח מתוכו נפח וכו' (וכמו שמבאר

בספרי קדש מזה). אבל צריכין לצמצם ההתלהבות בשביל קיום הבריאה שהם המדות וכו'. אך תכף שיש צמצום יש אחיזת הדין שמשם התחלת שרש הקלפות והסטרא אחרא כמבאר בעץ חיים כמה פעמים. וכל התקון הוא רק על ידי האדם הבעל בחירה דיקא וכו'. אבל אדם הראשון ביום הראשון לא עמד בנסיון וכו'. ומאז צריכין ברורים וזכוכים וצורפים רבים עד אין חקר להוציא הסיגים מהכסף וכו'. וכל התקון הוא על ידי הצדיקי אמת הגדולים במעלה מאד שבכל דור. והעקר הם בחינת השבעה רועים. וכל גמר התקון על ידי משיח שיהיה כלול מכלם, שהוא משיח בן דוד שהוא בחינת מלכות בחינת נעים זמירות ישראל וכו'. וגדלת משיח גלה אדוננו מורנו ורבנו זכרונו לברכה מעט בהמעשה של הזין בעטלירש כמובן למשכיל ומעין בדברינו [ועין בהלכות תפלין הלכה ה' על פי המעשה הנזכר לעיל הנדפס בכרך ראשון]. וכל המעשה הנזכר לעיל נאמרה על ענין חתנה של הילדים וכו' שברכם כל אחד כברכתו. והראשון היה העור וכו' שנתן להם (דרשה גישאנק) שיהיו כמוהו, זקנים כמוהו וכו'. וספר להם מענין הזכרון, שכל הספור היה בענין המשכת נשמת האדם מתחלת אצילותו עד הסוף עד שנולד בזה העולם. שהקטן שבכלם התפאר שזוכר מה שנעשה עמו בעת חתיכת הטבור וכו', אשר כל לב מבין יכול להבין שאין ערך למעלת התפארות כזה וכו'. והוא הקטן שבכלם. ואחר כך התפארו עוד ועוד גבה מעל גבה. עד שהוא בעצמו התפאר שאינו זוכר כלום וכו', והוא גבה מכלם אשר אין ערך להתפארות של כלם נגדו וכו'. וכל זה הוא בחינת חתנה שהוא בשביל הולדה בשביל שיתרבו בני ישראל. ועקר הכונה בשביל לגלות מלכותו יתברך בעולם שעקרה על ידי רבוי עם בני ישראל, בבחינת ברב עם הדרת מלך כי אין מלך בלא עם וכו'. אבל אי אפשר להמשיך התגלות מלכותו כי אם על ידי צמצומים רבים מאד. ובכל צמצום וצמצום מתחלה ועד סוף מריש כל דרגין עד סוף כל דרגין צריכין לצמצם בחכמה קדושה באפן שלא יתאחזו הדינים שמהם אחיזת הקלפות וכו'. וכל מה שיורדין למטה לעולם נמוך יותר צריכין מלחמה ושמירה יותר. כי בעולם אצילות אין להם אחיזה כל כך כי אם מעט דמעט בדקות נפלא וכו'. אבל בבריאה יצירה עשיה שם אחיזתם ביותר עד שבעולם העשיה ששם הגופים הגשמיים שאנו מלבשים בהם שם אחיזת הקלפות ממש וכו'. אבל ה' יתברך נתן כח להאדם לעמד כנגדם כמו שכתוב ואתה תמשל בו, ופרש רש"י אם תרצה תתגבר עליו וכו'. אבל זעירין אנון שנצחו המלחמה כראוי. ואפלו הצדיקים הגדולים מאד שעמדו במלחמה, אף על פי כן רבם לא נמלטו משגיאה דקה וכו' כידוע. על כן כל התקון על ידי בחינת משיח שנצח המלחמה כל כך ויגע במסירת נפש כל כך עד שזכה להתפאר (ער גידיינקט גאר ניט וכו' ועין במעשה הנזכר לעיל) שזוכר לאו כלום וכו'.

כי הוא יודע מה שנעשה עם הנשמה מקדם האצילות עד תחלת הצמצום. עד כל הצמצומים שבכל עולם ודרגא שכלולים בבחינת נפש רוח נשמה שהם בחינת מראה טעם ריח, עד שהתחילו להתגשם הכלים בבחינת אור מים רקיע וכו' עד שיצא מבטן אמו לזה העולם הגשמי וכו'. והוא עוסק בתקון העולם יותר מכלם. כי כלם מתקנים הרבה מאד, אבל עדין לא

נגמר תקונם. ועל כן עדין הגלות מתארך ומלכות דסטרא אחרא מתפשט שרוצה להעלים מלכות דקדשה. על כן כל שלמות התקון על ידי בחינת מלכות משיח שיבוא במהרה בימינו, שהוא להמשיך סוף מעשה ממחשבה תחלה. וסוף מעשה הוא בחינת התגלות מלכותו שזה עלה במחשבה תחלה. כי כל התחלת הצמצום בשביל הבריאה היתה בשביל זה לגלות מלכותו כנזכר לעיל. אבל ההכרח לגלות על ידי המדות שנתהוין על ידי כמה צמצומים, ובכל צמצום ובכל דרגא ובכל מדה צריכין מלחמה רבה. והצדיק הגדול בחינת משיח זכה לזכך את עצמו כל כך, עד שמתחלת המחשבה ומריש כל דרגין שהם למעלה מהמחשבה למעלה מנפש רוח נשמה עד תכלית סוף המעשה, עמד במלחמה בכל הבחינות עד שזכה לגלות מלכותו בשלמות. אבל אין מלך בלא עם וצריכין להודיע מלכותו לכל באי עולם וכו', על כן עקר התקון של כל אחד בכלל ובפרט הוא על ידו. כי זה ידוע שכל מה שהדרגה נמוכה יותר, שם אחיזת הקלפות יותר וכו' וכנזכר לעיל. אבל על זה נתנה לנו התורה הקדושה אשר דרכיה דרכי נעם וכו', שאינה מכבדת עלינו ביותר וכו' (כמו שמובא במקום אחר), כי הוא ידע יצרנו וכו'. ועל כן כל מה דאסר לן שרי לן, שזהו בחינת מה שמזכירין בברכת ארוסין ואסר לנו את הארוסות והתיר לנו את הנשואות וכו'. ועל כן על ידי כל חתנה ועל ידי כל הולדה של ישראל בהתר נעשה תקון נפלא ונורא מאד, אף על פי שרוב העולם אי אפשר שיהיה זך מאחיזת התאוה שמתגברת ביותר בענין זה. והוא מחמת שעל ידי זה צריך שיהיה נמשך הולדת אדם מישראל, שבכל אדם מישראל נתגלה מלכותו יתברך, כי חיב כל אדם לומר בשבילי נברא העולם שהוא לגלות מלכותו על ידו. והתגלות המלכות אי אפשר כי אם על ידי צמצומים רבים שמהם אחיזתם. ובכל דרגה נמוכה יותר מתפשטים ביותר עד שבהיחוד הגשמי שעל ידי זה דיקא עקר ההולדה עקר התגלות מלכותו על כן שם התגברותם מאד. אבל התורה מגנת עלינו וקדשנו במצוותיו, שעל כל פנים כשנשמרין מאסור ומתחברין על ידי קדשת חפה וקדושין בברכת ארוסין ונשואין בקבוץ מנין עשרה לפחות ובשמחה גדולה. על ידי כל זה ממשיכין כח הצדיק הגדול שהתפאר בכל הנזכר לעיל שזוכר לאו כלום וכו', שבכחו נמתקין כל הצמצומים והדינים וכו' שבכל דרגא, עד שנתגלה מלכותו על ידי זה, על ידי חבור זה דיקא. כי עקר התגלות מלכותו הוא דיקא על ידי הגשמיים הרחוקים מאד וכמו שמבאר במקום אחר. ועקר על ידי כח הצדיק הנזכר לעיל שעל ידו כל המשכת התורה שמתקנת הכל כנזכר לעיל:

וזה בחינת אתי מלבנון כלה אתי מלבנון תבואי וכו'. ופרש רש"י מראש ועד סוף מעת יציאתך מהבית המקדש אל הגלות וגם בתוך הגלות עד שתחזר ותשוב למקומך ללבנון וכו' אתי תהיה וכו' עין שם. וכל זה מרמז לעניינינו שמתחלת הלבן העליון עד כל הדרגות שצריכין לעבר בהם שבהם אחיזת הקלפות שזהו בחינת גליות עד שתחזר ותשוב בשלום לבחינת קדשת הבית המקדש שהוא בחינת לבנון, הכל אתי תהיה וכו', שזהו בחינת תבואי תשורי מראש אמנה. כי עקר התקון על ידי האמונה בה' ובמשה עבדו שהם הצדיקים שבכל דור וכו'. וזהו מראש שניר וחרמון ממענות אריות מהררי נמרים. שהם בחינת מקומות שיש בהם אחיזת החיצונים והקלפות הקשות מאד שהם מעונות אריות והררי נמרים, שמקומם אצל הרי שניר וחרמון וכו', גם משם תעלה בכח ראש האמונה הנזכרת לעיל. וזהו לבבתני באחת מעיניך באחד ענק מצורניך, שזהו בחינת שמחבב את ישראל על ידי כל נקדה ונקדה טובה שמוצא בהם אף על פי שקלקלו כמו שקלקלו בעגל וכו', וכן בכל דור וכמו שפרש רש"י שם, שזהו בחינת הלמוד הקדוש שגלה אדוננו מורנו ורבנו זכרונו לברכה על פסוק אזמרה לאלקי בעודי וכו' עין שם וכן בשארי מקומות. כי כל התקון על ידי זה הצדיק הנזכר לעיל שעבר בכל הדרגות מראש ועד סוף וכו' כנזכר לעיל ועמד בכלם, שבכחו יכול להעלות הכל מסוף כל דרגין עד ריש כל דרגין בכח האמונה הקדושה ולגלות מלכותו יתברך על ידו דיקא וכנזכר לעיל. וכל זה הוא בחינת תשובה הנזכרת לעיל בחינת אוריתא דעתיקא סתימאה הנזכרת לעיל וכו' שנאמרה על פסוק והוא כחתן יצא מחפתו

אות צה

ובשביל זה עולה החתן לתורה. כי הקורא בתורה נקרא עולה לתורה, בחינת מי עם זאת עולה וכו', בחינת תשובה וכו'. כי על ידי קריאת התורה שעקרה בשבת שאז עולין כל השבעה קרואים שהם בחינת שבעה רועים כידוע, שהם מתקנים שבעת ימי הבנין שהם כלל המדות והעולמות. על ידי זה מקבלין בכח הצדיק הנזכר לעיל הארה משרשי התורה שהוא אוריתא דעתיקא סתימאה, שהיא בחינת שבת בחינת תשובה בחינת תורת ה' תמימה משיבת נפש וכו', ששם נתתקן הכל וכנזכר לעיל. ומשם עקר התקון של החתנה שהוא בשביל התגלות מלכותו כנזכר לעיל. ועל כן הולכין עמו רב עם ישראל, כי ברב עם הדרת מלך, בחינת ברבות צדיקים ישמח העם, כי עמד כלם צדיקים. שזהו עצם השמחה שמתחילין אז, שמתחילין לעורר בחינת שיר פשוט וכו', שמשם כל השמחות וכו'. ועל כן נוהגין לכבד אז, וכן על החתנה במיני תרגימא של

דבש. כי על התורה נאמר הנחמדים מזהב ומפז רב ומתוקים מדבש ונפת צופים שנשמך לפסוקי תורת ה' תמימה וכו' עדות ה' נאמנה וכו', שמדבר משבח התורה עד צדקו יחדיו וכו'. כי דבש בחינת תקף הדינים (כמבאר בכונות שופר) שנאחזים במתיקות התאוות של זה העולם שעקרם תאוה זאת (כי דבש גימטריא אשה כמובא), שמי שאינו נזהר בזה נאמר עליו נפת תטפנה שפתי זרה וכו' ואחריתה מרה כלענה וכו'. שזה בחינת פגם שמשון שהלך אחר עיניו, כי סבר שיכול לעמד בנסיון אפלו בזווג של אסור מחמת שהיה נזיר אלקים וכו', וזכה למצא הדבש בגוית האריה. אבל לסוף טעה בזה הרבה וכו'. כי אפלו בקדשה נאמר דבש מצאת אכל דרך, שנאמר אפלו על התלהבות הלב לה' יתברך שצריכין לצמצמו כנזכר לעיל, שזהו פגם בן עזאי ובן זומא כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, שעליהם נאמר דבש מצאת וכו', מכל שכן בזווג הגשמי וכו', מכל שכן וכל שכן כשהוא באסור חס ושלום, שבזה פגם אפלו שלמה המלך עליו השלום ושמשון הגבור. ובן עזאי ובן זומא ונדב ואביהוא פגמו להפך שלא רצו להוריד עצמן כלל להחבור הגשמי ורצו להשיג אלקותו יתברך על ידי תבערת לבם לבד לה' יתברך בלי צמצומים ומלחמה הנזכרת לעיל, שעליהם נאמר בקרבתם לפני ה' וימתו. אבל עתה שהחתן עולה לתורה וזוכין לחתנה של מצוה של ישראל עם קדוש, עתה מצוה לאכל תרגימא של דבש ולרמז שבכח הצדיק שהוא שרש התורה כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, על ידו נמתק אחיזת הדינים שבדבש כנזכר לעיל. אדרבא על ידי זה דיקא יהיה הולדה דקדשה שעל ידי זה יתגלה מלכותו יתברך שזה כל כונת הבריאה וכו' כנזכר לעיל:

ובשביל זה נוהגות הנשים שזורקין אז על החתן לעקיף של דבש ואגוזים. כי דבש הוא כנזכר לעיל. ואגוזים זה בחינת אל גנת אגוז ירדתי וכו', ופרש רש"י למה נמשלו ישראל כאגוז, מה אגוז קלפתו קשה ובתוכו מגורות של מאכל כך ישראל וכו', אפלו פושעי ישראל מלאים מצוות כרמון וכו'. דבר אחר, מה אגוז אף על פי שאתה משליכו בתוך הרפש והטיט אין מה שבתוכו נמאס אף ישראל וכו'. הינו כנזכר לעיל שאף על פי שכל אחד מישראל עובר בגליות שעקרם גלות התאוות כמו שעוברים, אף על פי כן אין מה שבתוכם נמאס, כי אדרבא דיקא על ידי הקלפה הקשה שעל האגוז שקשה מאד מאד לשברה, על ידי זה דיקא אין מה שבתוכם נמאס כמובן מהמשל בחוש. כי הקלפה שומר לפרי כידוע. כי כל הרפש והטיט המאוס מאד שמתגלגל האגוז בתוכם אין בו כח למאס את המאכל שבפנימיות האגוז מחמת שהקלפה הקשה מגנת עליו וכו'. ולסוף ירחצו במים הרפש והטיט וישברו הקלפה הקשה ויוציאו המאכל נקי וזך והכל בכח הצדיק הנזכר לעיל:

כי השבעה ברכות של חתן וכלה. הם בחינת המשכת הקדשה מהשבעה רועים שהם בחינת השבעה בעטלירס הנזכר לעיל. שמשם קדשת הולדת ישראל לגלות מלכותו יתברך. שזה בחינת השבעה קרואים שעולים לתורה בשבת כנזכר לעיל. ועל כן על ידי שהחתן עולה לתורה בשבת שלפני הנשואין על ידי זה מקבל כח לזכות לבחינת השבעה ברכות וכו' כנזכר לעיל:

ראשי פרקים להלכות תפלת המנחה על פי התורה "לשמש שם אהל בהם" בתחלה עלה במחשבה לברא את העולם במדת הדין ומשם שרש היצר הרע (כמו שמבאר בסימן עב עין שם). ואחר כך שבר היצר הרע ושתף מדת הרחמים במדת הדין, זה בחינת תשובה ומשם שרש התשובה ושרש הכח לשבר היצר הרע כמו שמבאר שם. ומדת הדין הוא מבחינת תחלת הצמצום שלא היה אפשר לגלות אלקותו לברא כל העולמות כי אם על ידי זה, אבל תכף כשהיה צמצום בחינת דין והמשכת האור לתוך הצמצום שהוא בחינת רחמים שמשניהם דיקא נתהוה הבריאה. אבל היה בחינת רבוי אור וכו', ומשם אחיזת הסטרא אחרא שמשם כל המחשבות רעות והרהורים והעקר הם הכפירות רחמנא לצלן וכו'. ואדם הראשון היה צריך לתקן כל זה על ידי מצוה אחת שלא לאכל מעץ הדעת וכו' ולבלי להסתכל במה דלא הוי ליה רשות בחינת רבוי האור בחינת התלהבות הלב יותר מדאי וכו' רק לעסק בתפלה בחינת מלכות דוד שזה עקר התקון כמובן בתורה הנזכרת לעיל. אבל הוא פגם בכל זה, על ידי עצת הנחש שאמר להם והייתם כאלקים שזהו בחינת רבוי אור וכו'. וגם לא המתין בזווגו עד שבת וכו'. והיא הסיתה אותו לאכל וכו', שזהו בחינת פגם המחשבות עד שבא לפגם המעשים וכו'. וכל הפגמים האלו תלויים זה בזה. ועל ידי זה כמעט שנחרב העולם כלו שנברא רק בשבילו כי היה ראוי למות ביום אכלו וכו', אך רבים רחמיו ונתגלה אליו כמו שכתוב וישמעו את קול ה' אלקים מתהלך בגן לרוח היום שהוא לפנות ערב בזמן מנחה, ואמר לו איכה בחינת איכה ישבה וכו'. בחינת צמצום, וכו'. בחינת אי"ה וכו'. ואז נתעורר בתשובה שעקר התשובה להתחיל בכל עת מחדש בכל יום ובכל שעה ואפלו בכל רגע בבחינת לרגעים תבחננו. שבכל רגע מבחין ומנסה ה' יתברך את האדם ומרמז לו לשוב על כל פנים ממחשבות רעות שהם היצר הרע וכו' ועקר התקון על ידי שישים אל לבו שאינו יודע כלל וכו'.

וכל זה כלול בשיחתו הקדושה. גאט איז גרויס מע וויסט גאר ניט וכו'. גדול ה' זה בחינת אור האין סוף המאיר בלב האדם וכו'. ואין יודעין כלל זה בחינת תקון הצמצום. סע טוהין זיך אוף דער וועלט אזוני זאכין מע וויסט גאר ניט. זה בחינת המשכת העולמות שהם המדות שבני אדם ממשיכין בכל יום ובכל עת בתוך הצמצום בתוך החלל וכו'. אבל אין יודעין כלל. כי בכל פעם צריכין לחזר לבחינת צמצום הדעת שאין יודעין

כלל. כי תכף שיחשב שיודע, נפגם הכל, כמו שמבאר על פסוק שלום לרחוק ולקרוב (בסימן סג לקוטי חא). ואפלו העסק שלכם וכו'. אבל יש ענין וכו', כי אין יודעין כלל. אך איך באין לזה הוא על ידי צעקה ותפלה וכו'. כי עקר התקון על ידי שמבינים בלבו שאין יודעין כלל ומתחזקים על ידי זה דיקא לצעק ולצעק ולהתפלל ולבקש רחמים, ואפלו אם נעשה כן אלפים ורבבות פעמים. כי אפלו ביום אחד עוברים על האדם מה שעובר בלי שעור. והעקר לידע שאין יודעין כלל. והפה הקדוש שאסר לנו כל האסורים, הוא בעצמו אמר שהכל יכולין לתקן על ידי כח הצדיק שיודע כל זה והגיע לתכלית הידיעה דלא נדע ברום המעלה וכו'. ויקים על כל פנים אל תרשע הרבה ואל תתחכם יותר למה תשומם וכו'. כי לגדלתו אין חקר. כי כמו שאי אפשר להבין התחברות יש ואין של תחלת הצמצום של חלל הפנוי כמו שמבאר במקום אחר, כמו כן אי אפשר להבין כל הנזכר לעיל, שכל העברות פוגמין מאד מאד, אבל אין לך דבר שעומד בפני התשובה, ועקר התשובה הוא כששב בדעתו ובורח ממחשבות רעות להפכם למחשבות טובות וכו'. וזה יכול לזכות בכל רגע אם ירצה, והעקר על ידי שיבטל דעתו נגד אנשי אמת שיונקים מהצדיק האמת וכו' שצעק שאין שום יאוש בעולם כלל. והכל על פי הנזכר לעיל. ועל כן חבר שם בתורה הנזכרת לעיל תשובה ותפלה שהכל נעשה על ידי צמצום הלב וכו' ולהמשיך לתוכו מחשבות טובות וכו'. עד שיקבל על מלכות שלמה וכו' :

וזה בחינת שלש תפלות. ערבית בחינת צמצום. שחרית בחינת המשכת האור. ובשניהם יש קריאת שמע בחינת מחין. כי גם בהצמצום יש מחין נפלאים וכמובן מזה למשכיל בכתבי האר"י. ובפרט בהספרים שמדברים מעולם המלבוש וכו'. ובאמת יש עוד ועוד גבה מעל גבה וכו'. כאשר הבנתי משיחותיו הקדושים כי לגדלתו אין חקר. אבל בכל יום ויום יש בריאה חדשה, ובין כל יום ויום צריכין הצמצום כמו שמבאר במקום אחר. וזה בחינת בין השמשות כהרף עין זה נכנס וזה יוצא ואי אפשר לעמד עליו וכו'. אבל התחלתו מכי ינטו צללי ערב שהוא אחר חצות שנקרא בין הערבים. ואז התקון על ידי תפלת המנחה שאין בו קריאת שמע. כי אי אפשר להמשיך אז מחין מחדש רק על ידי הרשימו של המחין של בקר קדם שמסתלקין לגמרי בערב צריכין אז להתחזק רק בתפלה לבד, וצריכין לזהר בתפלה זאת מאד כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, כי שם סוד הצמצום והמשכת האור איך כלולין יחד בחינת ה' הוא האלקים שתי פעמים שגלו אז ישראל על ידי אליהו כמו שכתוב וירא כל העם ויפלו על פניהם. כי שם בחינת נפילת אפים בחינת ויסתר משה פניו כי ירא וכו', ועל ידי זה דיקא ויאמרו שתי פעמים ה' הוא האלקים וכו'. לתקן ביתא עלאה וביתא תתאה שעקר התקון על ידי הצעקה והתפלה שהוא עקר התשובה :

וכל זה הוא בחינת מתן תורה שעקר האזהרה היתה פן יהרסו וכו' שהזהירם מאד שתי פעמים. הינו בחינת צמצום האור וכו', ועל ידי זה הודיעם וידבר וכו' אנכי ה' אלקיך וכו' וכל העשרת הדברות, שהם בחינת

עשרה מיני נגינה בחינת שיר פשוט וכו'. כי כל זה אי אפשר להבין כנזכר לעיל רק לכל חד כפום מה דמשער בלביה, שזה בחינת נגון כמובן למשכיל כח הנגון וכו', שמרמז בלב כמו שמרמז וכו', למי שחפץ באמת לאמתו, בחינת אזכרה נגינתי בלילה עם לבבי אשיחה ויחפש רוחי וכו'. ערב ובקר וצהרים אשיחה ואהמה וישמע קולי. אוי לנו כי פנה היום כי ינטו צללי ערב. תכון תפלתי קטרת לפניך משאת כפי מנחת ערב. וצריכין לחזר ולבאר התורה הנזכרת לעיל על פי מה שכבר עזרני ה' יתברך לבאר מעט. כנדפס במקומו. ועוד לאלק מלין. והעקר לידע ולהבין שאין יודעין כלל. ואף על פי כן יחיה עצמו בכל דבור של הצדיק שמבטל דעתו נגדו, בבחינת תורת ה' תמימה דא אוריתא דעתיקא סתימאה שהיא תמימה ואין יודעין בה כלל. אף על פי כן משיבת נפש וכו' :

לבאר קצת מאמר רבותינו זכרונם לברכה של רבי אילעא אם רואה אדם וכו' ילבש שחורים וכו' וילך למקום שאין מכירין אותו שהוא בחינת הנזכר לעיל שאין יודעין שם כלל, ששם אין מכירין אותו אם פגם. כי אין מגיע שם שום פגם כלל. ועל ידי זה שיקים דברי רבותינו זכרונם לברכה שעל כל פנים לא יחלל שם שמים בפרהסיא, על ידי זה יוכל לזכות לתשובה כמובא בספרים על ויעשה מה שלבו חפץ וכו'. ועל כל פנים לא יהיה נאבד לגמרי. כי בודאי כשיש בו עדין נקדה טובה שלא יחלל שם שמים בפרהסיא בודאי עדין צועק לה' יתברך וכו'. ועל ידי זה יזכה לתשובה עד שיתהפכו העוונות לזכיות בכח הצדיקים אמתיים וכו' וכנזכר לעיל. ענני ה' ענני. ענני שתדאש וכו' וענני שלא יאמרו מעשה כשפים הם :

רבי שמעון בן יוחאי היה תכף אחר החרבון, וכל תקונו בבחינת תקון ביתא תתאה שהוא הבית האחרון שאנו מקוים ואז דיקא יתתקן ביתא עלאה. ועל כן לא גלה האדרא זוטא עד יום הסתלקותו, אחר שגלה האדרא רבא וכו'. כי משה רבנו לא ידע איש את קבורתו בשביל מעשה שטים כמובא. כי כל כחו וזכותו היו צריכים בשביל שיכנסו ישראל לארץ ישראל ויבנו בית המקדש שכל זה בחינת לא אבוא בעיר וכו'. אבל אף על פי כן כל זה בחינת ביתא עלאה ולא נשלם תקון ביתא תתאה, שעל ידי זה אין שלמות. ועל כן נחרב פעמים. כי משה בנה המשכן שנגמר בניסן בחינת ביתא עלאה נגד הבית המקדש שהוא ביתא תתאה שנגמר בתשרי שאז עקר תקון התשובה, אבל גם בבית המקדש עדין לא נגמר תקון ביתא תתאה וכו'. ונחרב פעמים וכו', ועל כן אי אפשר לידע קבורתו שלא ידחקו את הקץ וכו'. אבל אחר שכבר נחרב הבית המקדש פעם שניה ולא יבנה בנין שיחרב עוד חס ושלום רק אנו ממתנינים ומצפים עד שיבנה בנין עולם. על כן התחיל רבי שמעון בן יוחאי לעסק מיד בתקון ביתא תתאה על ידי האדרא רבא וכו'. אבל לא גלה האדרא זוטא שהוא תקון אבא ואמא כמו שאיתא בכתבי האר"י ז"ל עד יום הסתלקותו, כי אז דיקא אחר שגלה האדרא רבא ותקן בחינת ביתא תתאה אז עסק בתקון ביתא עלאה שהוא בחינת תקון, על ידי התגלות סוד אבא ואמא וכו' ועל כן אז ירדו כל נשמות הצדיקים שנסתלקו. כי זה עקר התקון עתה על ידי הצדיקים

שנסתלקו וכו' כנ"ל ומאז עוסקים גדולי הצדיקים בתקון זה כמו האר"י ז"ל והבעל שם טוב וכו' עד הסוף עד שיגמרו מה שהתחילו לגלות אלקותו ומלכותו בעולם. כי תכף ביום שנחרב הבית המקדש ונתמעט בחינת התגלות מלכותו בתכלית המעוט, התחיל תכף המלוי והתקון, שזהו בחינת מה שמשיח נולד בתשעה באב. שזה בחינת מלוי פגימת הלבנה שמתחיל דיקא בעת שהיא מגיעה לתכלית המעוט שהוא ראש חדש שאז שרש התשובה וכו' :

התגלות מלכותו שהוא בחינת ביתא תתאה. זה צריכין לגלות על ידי העבודה בעולם הזה שנברא בשביל זה כנזכר לעיל. אבל השגת אוריתא דעתיקא סתימאה שהיא בחינת בן עזאי, זה בחינת עולם הבא שהיא בחינת בינה, עלמא דאתי וכו'. אבל אי אפשר לבוא לעולם הבא כי אם על ידי העבודה שבה העולם. כי מי שטרח בערב שבת יאכל בשבת. ועל כן עקר עבודת הצדיקים לגלות בחינת מלכות שזה כל עבודתם בזה העולם. ואף על פי כן שבכל פעם זוכין על ידי זה להעלות גם בחינת ביתא עלאה כנזכר לעיל, אף על פי כן עקר שלמות עלית ביתא עלאה וכו' הוא בעת הסתלקותם, שאז נסתלקין לחיי עולם הבא. אבל אז דיקא הם שכיחי יתיר בהאי עלמא (כמו שאיתא בזהר הקדוש פרשת אחרי דף ע) כי אז דיקא אין להם בעצמן עבדא ועשיה בזה העולם, רק כל עבודתם שם לתקן הצמצומים מבחינת עולם הבא לזה העולם באפן שיזכו כל הרחוקים להכיר אותו יתברך. כי כל מה שעולין במעלה עליונה, הם ממשיכין צמצומים בתקונים כאלה עד שיגלו אלקותו יתברך לכל הרחוקים מאד, ואז דיקא יהיה נשלם תקון העולמות ויהיה נבנה הבית המקדש השלישי בתכלית שלמות תקון ביתא תתאה עד שיעלו יחד בשלמות ביתא עלאה עם ביתא תתאה :

כי עקר התקון על ידי המשכן והבית המקדש שהוא עקר בחינת ביתא תתאה שנקרא אהל מועד, ששם נתועדו ונתכנסו כל נפשות ישראל יחד, שעל ידי זה דיקא יכולים לעשות כלים לקבל אור האין סוף וכו' כנזכר לעיל. שזהו בחינת תקון השקלים שנתנו בשעת המנין וכו' :

כי רבי עקיבא היה בעת החרבן ועל ידו התחיל מיד עקר התקון הנזכר לעיל על ידי שנסתלק על קדוש ה', שזהו בחינת מה שצריכין לכוון בכל יום שתי פעמים אל נקמות ה' לעשרה הרוגי מלכות שעקרם רבי עקיבא וכו'. כי גדולים מעשי ה'. כי רבי עקיבא סרקו את בשרו וכו' ומכרוהו במקולין. שעל זה שאל משה זו תורה וכו'. ועתה כל תקותנו על ידי אלו הצדיקים שנתגלה קבורתם שהם יעוררו את משה רעיא מהימנא שיתחברו יחד לעסק בתקוננו :

כי משה רבנו עליו השלום לא ידע איש את קבורתו. כי מי לנו גדול ממשה שלא נתעסק בו אלא הקדוש ברוך הוא לבדו. ועל כן אי אפשר לבוא על קבורתו, כי הוא בבחינת אור אין סוף נגדנו וכו'. וכל זה מחמת פגם מעשה שטים, שעל ידי זה פגמו כל כך עד שמשה בעצמו צריך לעסק

בתקון עוון פעור אשר לא הטהרנו ממנו וכו'. אבל אי אפשר לנו לבוא על קברו, כי על ידי רבוי פגמינו הוא בבחינת אין סוף נגדנו שאי אפשר לנו לצמצמו וכו'. וכל זה מחמת שאז עדין לא נכנסו לארץ ישראל ולא נבנה הבית המקדש שהוא עקר ביתא תתאה וכו'. ועל כן היה באמת עסק הגאלה שהיה על ידי משה קשה מאד. כי אי אפשר להמשיך האור בפעם אחת, כי אם על ידי כמה התגלות והעלמות בדרכים נפלאים כנזכר לעיל. וכשצריכים לתקן כל זה על ידי הבעל בחירה דיקא, קשה מאד. כי לא די שאינו מתקן כראוי הוא מקלקל בכל פעם וכו', רק שקיום העולם על ידי הצדיקים שעומדים בנסיון הבחירה. אבל העשק יהולל חכם וכו', שגם הם שוגים על ידי זה איזה שגיאה דקה וכו' כמו שגה משה בהכאת הצור וכו', וסביביו נשערה מאד וכו'. ועל כן יש להם יגיעות עצומות מאד מאד לתקנו וכו'. ובפרט משה שהיה הראשון שאז קשה מאד לתקן הצמצומים כראוי וכנזכר לעיל ואלו לא חטאו ישראל וכו', אבל חטאו בעשרה נסיונות וכו'. על כן בהכרח שיחרב הבית המקדש. אבל עדין צריכין יגיעה עצומה שיכנסו ישראל לארץ ישראל ויבנה הבית המקדש על כל פנים שאף על פי שיחרב אחר כך ויגלו ישראל וכו', אף על פי כן יהיה תקון גדול על ידי שכבר נבנה וכו'. אדרבא גם החרבן יתהפך לתקון וכו'. וזה בחינת מזמור לאסף, קינה לאסף מבעיא ליה. אלא ששפך חמתו על עצים ואבנים וכו'. וקשה הלא נזכר שם גם מיתת הצדיקים - נתנו את נבלת עבדיך מאכל וכו' בשר חסידים וכו'? אך כל זה הוא תקון על ידי כל הנזכר לעיל, ועל כן קדם בנין בית המקדש הראשון כל יגיעתו של משה היה שיבנה וכו'. ועל כן לא ידע איש את קבורתו, מעצם גדלתו לא נתעסק בו אלא הקדוש ברוך הוא, ומעצם פגמינו וכו'. שאם ידעו קבורתו היה בחינת רבוי אור שגורם חרבן וכו', על כן לא ידע איש וכו'. וזה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, שזה מחמת מעשה שטים, שניהם אמת. כי היה מחמת גדלתו ומחמת קלקולם וכו' כנזכר לעיל. והכל מחמת שעדין לא נכנסו לארץ ישראל ולא נבנה הבית המקדש וכו' כנזכר לעיל. אבל אחר החרבן השני התחיל תכף הבנין השלישי כנזכר לעיל, כי אז הגיעו לתכלית המעוט שהוא הגלות הארך המר הזה וכו'. ועל כן התחיל תכף התקון. ועל כן ה' יתברך ברחמיו העצומים סבב שאז היה רבי עקיבא שאמרו רבותינו זכרונם לברכה שהיה גדול ממשה בחכמה, כמו שאמרו בנביאים לא קם וכו', והוא המשיך התורה לישראל וכו'. ובענין מיתתו היה בהפך ממשה שלא נתעסק בו אלא הקדוש ברוך הוא, ובו לא התעסקו אפלו ישראל אדרבא סרקו את בשרו וכו', ומכרו את בשרו במקולין, וזה מעצם גדלתו וכו'. ומאחר שכבר היה הבית המקדש פעמים וכו', אז התקון דיקא על ידי הגוף של הצדיק שנשאר בזה העולם וכו'. ועל כן עתה עושין הלולא של רבי שמעון בן יוחאי שהוא מתלמידי רבי עקיבא ששמחים על שבאים על קברו. כי עתה עקר התקון על ידי קברי צדיקים כאלו וכו'. שאנו זוכים לתקן הצמצומים וכו', על ידי שבאים על קבריהם הקדושים, כי כבר עשו פעולות נוראות כאלו מאז ועד עתה שיכולים לבוא על קברם אפלו הגרוע שבגרועים הרשע שברשעים ולהתקן על ידי זה. כמו שרואים ששלטו זרים בבשרו הקדוש של רבי עקיבא שאי אפשר להבין

זאת כלל. אבל על כל פנים הכל היה לטובת ישראל לנצח וכו'. וגם כבר היה הבית המקדש פעמים, וישראל ירשו כבר ארץ ישראל בקדשה ראשונה וקדשה שניה, וכבר היה רבי עקיבא ותלמידיו וצדיקים כאלה בעולם, על כן עתה כל התקון על ידי קבריהם הקדושים. והכל בכחו של משה- שלא ידע איש. כי הוא היה הראשון שאי אפשר לידע את קבורתו וכו'. אבל הוא בעצמו יהיה הגואל האחרון שיבוא על ידי זכות הצדיקים שיחזירו ישראל בתשובה על ידי חדושי תורתם הקדושה שחדשו בתורת משה, ועל ידי קבריהם הקדושים, שעל ידי זה אנו ממשיכים עלינו קיום תורת משה וכו'. וכמו שכתוב לקדושים אשר בארץ המה וכו'. ועל ידי זה יתבאר מאמר רבותינו זכרונם לברכה במנחות אמר רבי יהודה אמר רב בשעה שעלה משה למרום וכו' בענין רבי עקיבא. ובענין ששקלו בשרו במקולין. עין כל המאמר :

וזרח השמש ובא השמש. עד שלא שקעה שמשו של עלי זרחה שמשו של שמואל וכו'. ביום שנפטר רבי וכו' נולד רב אשי וכו'. הינו בחינת הנזכר לעיל בחינת זה נכנס וזה יוצא וכו' :

והעקר שיקבלו מלכותו מעצמם על ידי בחירתם, בבחינת ומלכותו ברצון קבלו עליהם וכו', כי עקר התקון על ידי אתערותא דלתתא. וזה בחינת אין האשה מתקדשת אלא מדעתה. ועל כן הרבה המופתים ביציאת מצרים, כי יכול היה הקדוש ברוך הוא לשלח ברק אחד וכו'. ואף על פי כן היו רשעים שמתו בשלשת ימי אפלה וכו'. כי היה להם בחירה שבשביל זה רדף פרעה וכו'. וכן ישראל וימרו על ים בים סוף וכו'. ועל כן עקר השלמות יהיה על ידי משיח שיגלה מלכותו שיקבלו עליהם מרצון על ידי חדושי תורתו, כמו שאיתא ובגלותא קדמאה וכו'. ובגלותא בתראה בקנה דילך וכו'. ואז יהיה עקר שלמות המלכות שיתקים והיה ה' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה ה' אחד בחינת יחודא עלאה, ושמו אחד בחינת יחודא תתאה וכו'. כי עקר השלמות הוא מלכות משיח שיתקים וישתחוו לו מלכים כל גוים יעבדוהו וכו'. וכל ישראל יהיו מלכים כמו שכתוב והיו מלכים אמניך וכו' אפים ארץ ישתחוו לך ועפר רגליך ילחכו וכו'. כי יתקים ישראל ממשלותיו שיהיו מחיין מתים וכו' כמו שכתוב עוד ישבו וכו'. אבל אין מקבלין גרים לימות המשיח. כי כל זה בחינת תכלת דאכלי כלא וכו'. כי עתה שכבר היה משה רבנו וכו' וכן גדולי הצדיקים וכו', אי אפשר כי אם על ידי התורה ועל ידי הצדיקים שהמשיכו קיום התורה וכו'. ועל ידי שהתקרבו להם במרירות הגלות בבזיון כזה, כמו שכתוב נבזה וחדל אישים וכו' ולא חשבנוהו וכו' ואת דורו מי ישוחח וכו' כאשר רואין בחוש עתה. ועליהם נאמר ואתם הדבקים וכו', שהם הדבקים בהצדיק האמת, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה וכי אפשר לדבק בו והלא אש אכלה הוא, אלא הדבק בתלמידי חכמים וכו' וכנזכר לעיל. ועל כן בכל דור ודור העקר המלחמה והנסיון של האדם וגדולה מכל מיני מלחמות שיש להאדם בעולם הזה הוא בענין התקרבות להצדיק, כמו שהיה בימי משה רבנו שעקר הקלקולים והנסיונות של ישראל היו על ידי דתן ואבירם. וכן בימי דוד וכו', וכן סמוך לדורותינו בימי האר"י ז"ל

והבעל שם טוב וכו'. ובפרט בימינו כי כל התקרבות הרחוקים וכו'. והתעוררות השנה אפלו תשובה שעקרה בחינת התחדשות שנעשה על ידי זה הצדיק וכו'. וכל זה בחינת שבת בחינת התגלות אוריתא דעתיקא סתימאה שזוכין על ידי תשובה שקדמה לעולם שעולה עד כסא הכבוד וכו'. וזה בחינת הדלוג המובא בכונות קדשת כתר בעת שאומרים איה' וכו'. זה בחינת כד איהי סליקת שאלין איה וכו', מחמת שמדלגת וכו'. שזהו בחינת תשובה כנזכר לעיל. שהיא בחינת שבת. וכן ביום טוב שמתפללין מוסף. כי גם הם ימי תשובה וכו'. וזה בחינת שבע שבתות תמימות, ממחרת השבת עד ממחרת השבת. מחרת השבת בחינת תשובה בחינת יום אתמול בחינת מנחה וכו'. וזה בחינת שמטה ויובל שהם ביתא תתאה וביתא עלאה. שמתחלה היא שמטה. ואז דיקא זוכין ליובל. כי לא אבוא בעיר וכו'. ואז הכל הפקר. שזה בחינת מה שקורין שבת בשעת חתנה וכו'. ועקר קדשת היובל הוא ביום כפור, כמו שכתוב ביום הכפורים תעבירו שופר. שמשם בחינת השופר של ראש השנה שהוא התחלת התשובה. שאז צריכין ביותר הקבוץ הקדוש וכו'. וזה שאיתא בזהר הקדוש ששמטה ויובל הם ברזא דה'. הינו בחינת ה' הנזכר לעיל שהיא בחינת מי עם זאת עולה. ועין שם בזהר הקדוש בענין לאה ורחל וכו' :

ראשי פרקים להלכות תפלת המנחה ובו ענין פסח על פי התורה הנזכרת לעיל שאלת 'מה נשתנה' בחינת צמצום הדעת, שהיא בחינת קשיות, ארבע קשיות, כי ד הוות וכו'. אך השאלה צריך שתהיה בדרך חכמה מה העדות וכו'. אבל לא כבן הרשע וכו'. כי הצמצום מתחלה צריך שיהיה גם כן בשביל לגלות מלכותו. אבל לא יהיה חס ושלוש כמסתיר פנים, בחינת ויתנו אליו כתף סוררת, בחינת ואקרא אליכם וכו'. ואדבר אליהם השכם ודבר ולא שמעתם וכו'. בחינת השמן לב. רק שיהיה בבחינת הסבי עיניך מנגדי וכו' כמו שפרש רש"י שם. ואז תקון הה בבחינת 'ד"י אכלו', שנעשה מד יוד ה וכו'. שיר פשוט וכו'. כשמאיר אור האין סוף זה בחינת אור פשוט וכשמצמצמו זה בחינת שיר כפול. כי הצמצום על ידי בחינת ה' עלאה ושם הוא למעלה מימי הבנין שהם המדות, ואחר כך כשממשיך האור בשביל המדות זה בחינת ו, שהם כלל הבנין שהם המדות שהכל נברא בששת ימי המעשה. ושם עקר הברור ממחשבות רעות שלא יתאחז עץ הדעת שיניקתו משם. וכשמתקדש כראוי שזהו בחינת משלש ואז נשלם הה' שהיתה ד', כי נתגלה מלכותו שזה כל שלמות השמחה, בחינת ה' מלך תגל הארץ, בחינת ישמחו השמים וכו'. ובכל פעם צריכין לחזר לאחור שלא יתגבר הצמצום לשכח בה' יתברך חס ושלוש, רק לזכר תמיד את ה' יתברך. בחינת בהתעטף עלי נפשי את ה' זכרתי. בחינת השמר לך פן תשכח וכו'. בפסח היה בחינת התגלות אור אין סוף בהתגלות גדול מאד, כמו שכתוב ועברתי, ואתגליתי וכו' אני ולא מלאך וכו'. וכמו שאיתא בכתבים עצם האור וכו', ואף על פי שאי אפשר בלי צמצום, אבל אלו הצמצומים היו בחינת הצמצומים הקודמים מאד מבחינת עולם המלבוש והטהירו וכו'. וכל זה מחמת שלא היה עדין אתערותא דלתתא בשלמות. אבל אחר כך סופרין ארבעים ותשעה ימי הספירה. ואז מקבלין

בשבועות האור הגדול בהדרגה באפן שנוכה לקבל התורה וכו' שהם כלל המדות וכו'. לגלות מלכותו בחינת עצרת זה יעצר בעמי :

כל הקרבנות גלה לאברהם אבינו עליו השלום חוץ מעשירית האיפה (בפרשת לך לך ובפרשת ויקרא). ואל אלקינו כי ירבה לסלוח, אף הקדוש ברוך הוא ותר לנו סליחה אחת משלו, ואיזו זו עשירית האיפה. כי זה הסוד של קרבן מנחה, קרבן עני ודל בדלי דלות וכו', זה אי אפשר להשיג מחמת שהגאלה האחרונה תלויה בזה. כי בזה תלוי עקר התשובה לבלי ליאש עצמו אפלו בדלי דלות וכו', בכל הבחינות שהוא עני ודל מן הדעת וממעשים טובים, והוא עני ממש שאין לו פרנסה ויש לו מניעות ובלבולים עצומים מזה וכו'. ואף על פי כן הוא מתגבר להביא על כל פנים מנחת עני עשירית האיפה, בפרט מנחת העמר שהיה משעורים מאכל בהמה, זה לא הראה אפלו לאברהם אבינו עליו השלום עצם נוראות הענין הזה עד היכן צריכין להתחזק וכו', כי עקר זה הענין מאירין הצדיקים שהם בחינת משיח בחינת דוד שאמר כמה פעמים ואני עני ואביון, כי הוא עני ורוכב על החמור. ובו כתיב וחסו בו עם עני ודל, וכתוב יחוס על דל ואביון ונפשות אביונים יושיע. ובו יחסו עניי עמי. כי אתה עם עני תושיע. אשכון את דכא, שזה בחינת תפלה לעני כי יעטף בצרתו, שיקרה מאד מאד, ואפלו מאן דאמר שגלה זאת לאברהם אבינו, היה רק ברמז וכו'. כי מעשירית האיפה קרבן עני למדו רבותינו זכרונם לברכה שאפלו תפלה קטנה אינה נמאסת, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה בסוף מנחות נאמר בבהמה ריח ניחוח ונאמר בעוף וכו' ונאמר במנחה ריח ניחוח ללמדך שאחד המרבה ואחד הממעט וכו'. שזהו בחינת כי לא בזה ולא שקץ ענות עני ולא הסתיר פניו ממנו ובשועו אליו שמע. מכלל שהיה ראוי לבזותו ולשקצו ולהסתיר פניו ממנו. אך רבים רחמיו. והוא מרבה לסלח ומותר סליחה אחת משלו וכו' כנזכר לעיל :

החרשים שמעו והעורים הביטו לראות. אך איך אפשר לעור לראות ולחרש לשמע ועל כן נסמך לזה, מי עור כי אם עבדי וחרש כמלאכי אשלח, שהם הצדיקים הגדולים המרמזים בהמעשה של השבעה בעטלירס שנקראים עור וחרש וכו'. שעל ידם נתתקן הכל וכו' :

עין בזהר הקדוש בהקדמה (דף ב) רבי אלעזר פתח שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה וכו' ששיך להתורה לשמש הנזכר לעיל. עין שם מה שכתב על פסוק ירושלים הבנויה כעיר וכו' ומה שכתוב: נכון ואמא אוזפת מאנהא לברתא וכו' שזה נזכר שם בהתורה הנזכרת לעיל :

גם מה שמבאר שם מענין מ"י ומ"ה מה חמית וכו'. שיש לו מעט שיכות להתורה כי מרחמם בענין דרי מעלה ודרי מטה אך צריכים לעין ולבאר היטב. כי שם בזהר הקדוש מבאר שמ"ה הוא לתתא וכו'. והדברים עמקים :

וזה בחינת מנחה של שבת שאז הסתלקות משה. כי על ידי זה עקר תקון התשובה, שדיקא אחר הסתלקות הצדיק למקום שנסתלק, משם ימשיך הארת האור בבחינת צמצומים נפלאים וכו' לעורר הכל לתשובה. שזהו בחינת שלש פעמים 'צדקתך' שאומרים. צדקה בחינת עני שמשפיעין בו הדעת בבחינת ה' דלת הוות וכו'. בחינת צדקתך צדק לעולם ותורתך אמת, ואז נסתלקו יוסף משה דוד, שעל ידם כל הגאלות וכו' :

וזה בחינת רבוי ספרים אמתיים שצריכין עתה בחינת עשות ספרים הרבה אין קץ. שזה בחינת מעלת הדפוס. כי כל החדושים הם בחינת כלים וכו'. וזה בחינת לוחות ושברי לוחות. בחינת סיום התורה בענין הסתלקות משה, שמסים ולכל היד החזקה וכו' אשר עשה משה לעיני כל ישראל-ששבר את הלוחות לעיניהם. ואחר כך מתחילין מיד בראשית ברא וכו', כי שברי לוחות בחינת שבירת כלים שהם מיתת המלכים וכו'. ואף על פי שנשתברו, אף על פי כן על ידם התקון על ידי שכבר היו ונשתברו וכנזכר לעיל. שזה בחינת לוחות ושברי לוחות מנחים בארון. כי הלוחות השניות היו על ידי שכבר היו הלוחות הראשונות ונשתברו, שזה בחינת הסתלקות הצדיק וקיומו בתחיה. בחינת הנך שכב עם אבותיך וקם וכו' (תקיא). ועל ידי זה דיקא יתקנו כל הקלקולים בחינת וזנה אחרי אלקי נכר וכו' (תקיב). כי על ידי הסתלקותו למקום שנסתלק, הוא עוסק רק להמשיך האור בבחינת תקון על ידי אתערותא דלתתא על ידי שכבר היה בעולם המעשה ויצא בשלום וכו'. שעל ידי זה צדיק מושל בו יתברך. כי יש לו כח יותר להמשיך בכל פעם בחינת בריאת העולמות מחדש בבחינת תקון. באפן שיאיר אור האין סוף בלב כל אחד בבחינת תקון שיתגבר על המחשבות רעות וכו'. עד שיתגלה מלכותו שזה בחינת שבת. וזה בחינת מעלת ההליכה על קברי הצדיקים בפרט בערב ראש השנה שאז היה תחלת הבריאה וכו' (תקיג) :

וזה ויהיו עניים בני ביתך ואל תרבה שיחה וכו'. כי בית גאים יסח ה' (תקיז). וזה ואני בעניי הכינותי לבית אלקי (תקטו). בעניי דיקא, כי דיקא על ידי עניותי זכיתי להכין לבית אלקי וכו' וכמו שכתוב (תקטז) אשכון את דכא וכו'. כי על ידי עניות וקטנות יכול לתקן הצמצומים כראוי לקבל האור אין סוף וכו' וכנזכר לעיל. שזה בחינת מאן דזעיר הוא רב וכו' (תקיז) וכנזכר לעיל :

כל התורה היא כלולה בבראשית ראש בית. בית דבראשית. בית ישראל ברכו וכו' (תקיח). ב' ראשית, ביתא עלאה וביתא תתאה. הצדיק יכול להגביה למעלה ממדרגתו כאלו עשה תשובה, שעל ידי זה עולה ביתא תתאה עם ביתא עלאה אף על פי שלא זכך בעצמו המדות, שזה בחינת יום כפור וכו' כנזכר לעיל. ועקר התקון על ידי הקבוץ עם הראש האמתי שלהם שהוא בחינת ראש בית וכו'. כמו שכתוב בהפטרות במדבר, והיה במקום אשר יאמר להם לא עמי אתם יאמר להם בני אל חי. ומפרש הפסוק על ידי מה יזכו לזה. על ידי ונקבצו בני ישראל ובני יהודה יחדו ושמו להם ראש אחד, הינו כנזכר לעיל. כי על ידי זה יזכו הכל לבחינת

תשובה, שעל ידי זה במקום אשר יאמר להם לא עמי יאמר להם בני אל חי. כי על ידי זה עוונות יתהפכו לזכויות וכנזכר לעיל:

וזה בחינת מעלת קברי הצדיקים הגדולים. כי אז הם בגן עדן העליון שהוא בחינת ביתא עלאה, ואין להם שום עבדא מעולם הזה, כי היום לעשותם וכו'. רק הם שכיחי יתיר וכו' בשביל טובות ישראל. ותכף מי שלומד הלכות שלהם ומשתטח על קבריהם הם מעלין אותו בבחינה הנזכרת לעיל. כי יש להם כח גדול מחמת שהיו בזה העולם ונצחו המלחמה כראוי וכו'. רק אף על פי כן צריך זה האדם הרוצה להתתקן על ידם שיהיה לו על כל פנים איזה אתערותא דלתתא וכו' כנזכר לעיל. בכל פעם שמחזק ואוחז עצמו בהם, כי לגדלתו אין חקר, כמו שנתבאר בהשיחה הנזכרת לעיל. ה' יתברך גדול מאד וכו'. אפלו כמו שנעשה עמכם לכל מקום שנפל כל אחד וכו'. אבל יש ענין וכו'. וזה אמרת לה' אדני אתה. הויה בחינת אור אין סוף נגד שאר שמות שעקר הארתו בבחינת אקיה תחלת הצמצום בחינת ביתא עלאה. אדני נכתב כאן באלף דלת בחינת ביתא תתאה מלכות. הינו שאתה צריך לומר להשם העצם בחינת ביתא עלאה אדני אתה. שזה בחינת מי עם זאת עולה. טובתי בל עליך, כי לא זכיתי להעלותם במעשים טובים שלי שכך היא המדה כנזכר לעיל. אבל אני טובתי בל עליך כי פגמתי וכו'. אך לקדושים אשר בארץ המה וכו'. כי הם יכולים להעלות למעלה מהמדות בחינת יום כפור. בבחינת אמא אוזפת מנהא לברתא, שזהו בחינת ישיש כגבור לרוץ ארח. וזה בכל פעם כל עוד נפשו בו. וזה בחינת בראשית בית ראשית. ראש בית ששניהם נכללים

תפלת ערבית א

הלכות תפלת ערבית א

אות א

תפלת ערבית רשות והאדנא קבעוה עליהו חובה על פי מה שכתב רבנו במאמר פתח רבי שמעון בסימן ס שעל ידי יראה זוכין לעשירות גדול,

שעל ידי העשירות הזאת באין להתבוננות התורה. כי על ידי יראה מכניעין בחינת שקר החן והבל היפי עין שם היטב :

והנה יעקב שהוא בחינת יראה, כמו שאיתא בזהר 'ביראתך' בזכות יעקב שאמר מה נורא. ועל כן לא היה מתירא כלל מבחינת הבל היפי. ועל כן לא מצינו ביעקב שיאסר עליו זווגו אפלו בשעה שירד למצרים, כי אם אדרבא ה' יתברך הבטיחו אנכי ארד עמך מצרימה ואנכי אעלך וכו'. כי יעקב מטתו שלמה והיה שומר הברית ביותר ולא היה לו שום אחיזה ופחד מבחינת הבל היפי. וכל זה היה מחמת שזכה לבחינת יראה שהיא מכנעת בחינת הבל היפי כנזכר לעיל. ומחמת זה זכה יעקב לעשירות מפלג מאד כמו שכתוב ופרצת ימה וקדמה וכו' הינו נחלה בלי מצרים הינו בחינת כל הון דעלמא, כי כל האבות זכו לעשירות גדול לפי בחינת יראתם לפי בחינת הכנעתם את הבל היפי. אבל יעקב שהיה שלמות היראה וזכה להכניע לגמרי בחינת הבל היפי כנזכר לעיל. ועל כן זכה לתכלית העשירות, הינו כל הון דעלמא, נחלה בלי מצרים כנזכר לעיל. ועל כן תפלת ערבית רשות. כי תפלת ערבית היא בחינת יעקב, כי הוא תקנה, והוא בחינת יראה כנזכר לעיל שעל ידה זוכין לעשירות גדול, שעל ידה זוכין להתבוננות גדול הנזכרת לעיל. ועל כן היא רשות, כי כשזוכין להתבוננות הזאת אזי אין חובה להתפלל. כי זה ההתבוננות היא בחינת השגת רבי שמעון בן יוחאי שזכה לזה. ועל כן היה פטור מתפלה כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. כי ההתבוננות הזאת היא בחינת 'תורתו אמנותו'. הינו שכל אמנות והעשירות שלו הוא רק מהתורה, בחינת פסלת של לוחות שמשם נתעשר משה, כמו שכתב אדוננו מורנו ורבנו שם עין שם. וזה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה לא שנו אלא כגון רבי שמעון בן יוחאי וחבריו שתורתן אמנותן וכו'. ולפי פשוטו תמוה, כי הלא גם עתה נמצאים בני אדם שאין להם שום אמנות רק עוסקים בתורה, מכל שכן וכל שכן בימי הש"ס. אך העקר תלוי בהתבוננות הנזכרת לעיל שתלוי בעשירות. ועל כן נקרא תורתן אמנותן כנזכר לעיל :

ועל-כן יעקב תקן תפלת ערבית דיקא. כי אז בלילה הזמן מסגל יותר להשגות והתבוננות כמו שכתוב בש"ט שרב חדושי תורה זוכין בלילה. וכמו שכתב רבנו (בסימן נב) שבליילה מסגל יותר לבטול עין שם. גם הלילה היא בחינת עשירות, בחינת טעמה כי טוב סחרה לא יכבה בלילה נרה. כי עשירות בא משם, כדמשמע בכמה מקומות בדברי רבנו למעין שם. ועל כן תפלת ערבית רשות כנזכר לעיל. אבל האדנא קבעוה עליהו חובה. כי עכשו אין זוכין לבחינת השגה זו אפלו בלילה, ועל כן חובה להתפלל כנזכר לעיל :

ועל-כן בערב מברך שתים לפני קריאת שמע ושתים לאחריה. אבל בשחר אין מברכין כי אם שלש ברכות שתים לפני ואחת לאחריה. כי ערבית שהוא כנגד יעקב שזכה לנחלה בלי מצרים בחינת ופרצת ימה וקדמה צפנה ונגבה. וכנגד זה מברכין ארבע ברכות לפני קריאת שמע ולאחריה כנגד ד' רוחות העולם. כי זוכין אז לנחלת יעקב נחלה בלי מצרים. אבל

בשחרית אין מברכין כי אם שלש ברכות כנגד שלש רוחות של בנין העולם, כי צפון חסר. ושם התגברות הסטרא אחרא בחינת מצפון תפתח וכו'. כי שחרית הוא כנגד אברהם, שהוא בימיו עדין לא הכניע לגמרי הסטרא אחרא ולא זכה עדין לנחלה בלי מצרים. אבל יעקב זכה להכניעה לגמרי וזכה לכבש כל ארבע רוחות העולם אפלו רוח צפון. ומאחר שהכניע את רוח צפון על כן זכה לעשירות גדול שעקרו בא משם, בחינת מצפון זהב יאתה, ועל כן הוסיפו ברכה רביעית בערבית שהיא נתקנה כנגד בחינת יעקב כנזכר לעיל, והוא ברכת השכיבנו. ועל כן מבקשין אז ופרוס עלינו סכת שלומך, שהוא בחינת יעקב, בחינת ויעקב נסע סכתה. וזהו שמבקשין אז על התעוררות השנה כמו שאומרים והעמידנו מלכנו וכו'. כי על ידי זה זוכין לבחינת יראה כמו שמבאר שם בדברי רבנו עין שם היטב. וזהו ותקננו בעצה טובה מלפניך. כי על ידי התעוררות השנה בא כח הדבור לכלי ההולדה שהם כליות יועצות. עין שם היטב:

תפלת ערבית ב

אות א

ענין שלש תפלות ביום. דהינו שתיים ביום ואחד בלילה זה בחינת שלמות לשון הקדש על ידי לשון תרגום. שהיא בחינת שנים מקרא ואחד תרגום. כמבאר במאמר 'תפלה לחבקוק' לקוטי חלק א סימן יט. כי התפלה היא בחינת מלכות כמובא, בחינת חוה אשה. בחינת שלמות לשון הקדש ועל כן מתפללין שתי תפלות ביום ואחד בלילה. בבחינת שנים מקרא ואחד תרגום כנזכר לעיל. כי שנים מקרא זה בחינת תורה שבכתב שהיא בחינת יום כמובא בדברי רבנו זכרוננו לברכה (שם סימן ג). וכנגד זה מתפללין שתי תפלות ביום, ואחד תרגום זה בחינת לילה שהיא בחינת שנה תרדמה, בחינת תרגום. כמבאר היטב במאמר הנזכר לעיל. והיא בחינת תורה שבעל פה. כי התרגום הוא פרוש התורה, והוא בכלל תורה שבעל פה. גם רב תורה שבעל פה דהינו התלמוד נתקן בלשון תרגום. כי תרגום הוא בחינת תורה שבעל פה שהיא בחינת לילה כמו שכתב רבנו זכרוננו לברכה ועל כן מתפללין תפלה אחת בלילה, כנגד בחינת אחד תרגום שהוא בחינת לילה כנזכר לעיל. ועל כן יעקב תקן תפלת ערבית. כי עקר

בנין בחינת חוה אשה, הוא על ידי תרדמה. הינו עקר בנין ושלמות לשון הקדש הוא דיקא על ידי לשון תרגום כמו שמבאר שם. ויעקב זכה לזה דהינו שזכה לשלמות לשון הקדש על ידי התרגום. דהינו על ידי שנלחם והכניע אחיזת הרע שבתרגום. שהוא בחינת עץ הדעת טוב ורע וברר הטוב משם. ועל ידי זה זכה לשלמות לשון הקדש. ועל כן יעקב בחיר שבאבות ומטתו שלמה בלי שום פסול. שזה בחינת שלמות לשון הקדש, שהוא בחינת מטה שלמה, בחינת שמירת הברית בשלמות שזוכין על ידי שלמות לשון הקדש על ידי התרגום כמבאר שם. וכמו שכתוב ביעקב שאמר כחי וראשית אוני. דהינו שמירת הברית שזוכין על ידי זה כנזכר לעיל. ועל כן זכה להעמיד שנים עשר שבטים שהם בחינת שנים עשר בקר שמלכות דקדשה עומדת עליהם. הינו בחינת שלמות לשון הקדש בחינת שמירת הברית. וזה בחינת שבעים נפש שיצאו מיעקב. שזכה לזה על ידי בחינת שלמות לשון הקדש. שעל ידי זה מכניעין רע הכולל של שבעים אמין. ועל כן זכה להעמיד שבעים נפשות בית יעקב. וכל זה העקר על ידי לשון תרגום שהוא בחינת עץ הדעת. שיעקב היה עוסק לתקן ולברר העץ הדעת לתקן פגם אדם הראשון כמובא. כי השבעים נפשות בית יעקב ולהפך השבעים עממין כלם נאחזים בבחינת שרש אחיזת העץ הדעת ששם הוא בחינת יעקב כמובא בכתבים. ועל כן עקר מלחמות יעקב היה עם חותנו לבן הארמי. כי לבן הארמי הוא בחינת תרגום, שהוא לשון ארמי. וכמו שכתב רבנו זכרוננו לברכה במאמר הנזכר לעיל. שלבן קרא לו יגר שהדוּתא, כדי להמשיך ולינק מן הקדשה על ידי לשון תרגום. ויעקב קרא לו גלעד כדי להשלים לשון הקדש עין שם:

נמצא שיעקב שעקרו לתקן העץ הדעת, על כן היה עוסק להכניע בחינת לבן הארמי, הינו להכניע הרע שבתרגום ולהעלות הטוב לבנות שלמות לשון הקדש, בחינת חוה אשה על ידי זה דיקא כנזכר לעיל. ועל כן לקח יעקב את נשיו מבנות לבן דיקא. הינו שזכה לבחינת חוה אשה שהיא בחינת לאה ורחל, על ידי תרגום שהוא בחינת לבן כנזכר לעיל. דהינו שהכניע הרע והוציא הטוב, שעל ידי זה דיקא נבנה בחינת שלמות לשון הקדש, בחינת חוה אשה בחינת לאה ורחל. ועל כן זכה יעקב לתכלית השלמות והיתה מטתו שלמה, והעמיד שנים עשר שבטים ושבעים נפש. כי זכה להכניע הרע שבתרגום ולברר הטוב, עד שזכה לבחינת שלמות לשון הקדש על ידי תרגום דיקא. דהינו שזכה לקח לאה ורחל מבית לבן דיקא, שהוא בחינת תרגום כנזכר לעיל. וזה ששלח יעקב לעשו עם לבן גרתי וכו'. כי יעקב ברח מעשו ללבן, דהינו שיעקב היה יודע שאי אפשר להכניע את עשו שהוא זהמת הנחש רע הכולל, כי אם על ידי שיבטל יניקתו, דהינו שיכניע הרע שבתרגום שמשם הם יונקים ויעלה הטוב ללשון הקדש. ואזי עשו שהוא בחינת רע הכולל ממילא יהיה נופל ונתבטל כמו שמבאר שם במאמר הנזכר לעיל. ועל כן ברח יעקב ללבן דיקא כדי לתקן לשון תרגום ואזי יפל עשו ממילא כנזכר לעיל. וזכה לנצח אותו והוציא משם דיקא בחינת לשון הקדש, דהינו חוה אשה כנזכר לעיל. ועל כן אמר אעבדך שבע שנים, כנגד בחינת השבעים עממין שכלולים בשבע, שיניקתם מבחינת לבן מבחינת תרגום כנזכר לעיל. ועל כן הצרך לעבד לו

דיקא אותן השבע שנים. כי כשרוצין לברר הטוב מתוך הרע צריכין לעבר שם ולסבל גלות ועבדות שלהם, ולעמד בנסיון לשברם ולהכניעם, ואזי דיקא מבררין הטוב משם. ועל כן אחר גלות השבע שנים שזה בחינת גלות שבעים עממין כנזכר לעיל, אז זכה לבחינת שלמות לשון הקדש שהיא בחינת רחל ולאח כנזכר לעיל. ועל כן היה מצפה עד שנולד יוסף שהוא בחינת תקון הברית. ואז כאשר ילדה רחל את יוסף, אז נתחזק דעתו והבין שזכה לשלמות לשון הקדש על ידי תרגום, עד שזכה על ידי זה ליוסף דהינו שמירת הברית. ועל כן אמר אז שלחני וכו'. ואמרו רבותינו זכרונם לברכה שלא היה מתירא עוד מעשו מאחר שנולד יוסף שהוא שטנו וכו'. הינו כי בודאי אין לו להתירא עתה מאחר שזכה להעמיד את יוסף על ידי רחל בת לבן הארמי. שזה בחינת שמירת הברית על ידי שזוכין ללשון הקדש שבונים אותו על ידי תרגום דיקא כנזכר לעיל. וזה שכתוב 'כאשר ילדה רחל את יוסף', רחל דיקא. שהיא בחינת לשון הקדש והיא בת לבן. כי בנינה מתרגום כנזכר לעיל. ועל ידי זה דיקא נולד יוסף בחינת שמירת הברית כנזכר לעיל. כי שמירת הברית זוכין על ידי שלמות לשון הקדש על ידי תרגום, כמו שמבאר היטב במאמר הנזכר לעיל עין שם. ואז בודאי לא נתירא עוד מעשו שהוא רע הכולל, כי הוא נופל ממילא, בבחינת לשון נופל על לשון, כמו שמבאר שם עין שם. ועל כן תחלת דברי יעקב ששלח לעשו הוא עם לבן גרתי, עם לבן דיקא, שהוא לשון תרגום. שהכניע הרע משם וברר הטוב. ואזי עשו נופל ממילא כנזכר לעיל. וזהו ויהי לי שור וחמור צאן וכו'. הינו בחינת ניצוצות טובות ועשירות שברר משם. ועל כן הלך עשו אל ישמעאל. כי הכל הולך למינו. הינו כי איתא שעשו וישמעאל הם כלליות השבעים אמין. ועל כן הלך לשם כדי שיתחברו יחד הרע של כלליות השבעים אמין, כדי להתגבר על יעקב חס ושלו. אבל יעקב על ידי שהכניע את לבן היה מתגבר עליהם כנזכר לעיל:

ועל-כן יעקב דיקא תקן תפלת ערבית. כי תפלת ערבית היא בחינת תרגום שעקר שלמות לשון הקדש על ידי זה כנזכר לעיל. וזה היה בחינת תקוני יעקב כנזכר לעיל. ועל כן ערבית מרמז בעי' רבתי של שמיע', שהוא ראשי תבות שחרית מנחה ערבית כמו שאיתא בזהר הקדוש. כי ערבית היא בבחינת תרגום בבחינת עץ הדעת שמשם זוכין להכניע השבעים עממין ולזכות לבחינת שבעים נפשות בית יעקב כנזכר לעיל. והוא כנגד סכות שהוא בחינת יעקב. כי בסכות מכניעין השבעים אמין שמתמעטין והולכין כפרי החג:

וזהו בחינת תפלת ערבית רשות. כי תרגום הוא בחינת רשות בחינת התר שהוא בבחינת עץ הדעת נגה בחינת תרגום כמובא. כי חיוב מצוה ואסור הם בבחינת קדש והפוכו. אבל ההתר ורשות הם בבחינת תרגום עץ הדעת כמובא. ועל כן תפלת ערבית רשות כנזכר לעיל:

וזהו בחינת חצות. כי הלילה נחלקת לשתיים כי היא בבחינת עץ הדעת טוב ורע. ועל כן נחלקת לשתיים, כי חצות לילה הראשונה אז הוא בחינת

אחיזת הסטרא אחרא כמובא . ואנחנו עושין מצוות ותקונים גם בחצי לילה הראשונה דהינו תפלת ערבית וקריאת שמע, וקריאת שמע שעל המטה. ואז מכניעין הרע ומבררין הטוב, ואז זוכין לחצות דהינו לחלק את הלילה שיתהפך חצות לילה האחרונה לטוב גמור, ולהכלל ביום, ולילה כיום יאיר (תהלים קלט). כי מחצות ואילך מתגלה בחינת חסד שהוא אור היום. ועל כן דוד המלך עליו השלום היה נזהר בחצות. כי זהו שלמות המלכות שהוא בחינת שלמות לשון הקדש על ידי תרגום, שהוא בחינת חצות כנזכר לעיל. ועל כן זמן הזווג אחר חצות. כי אז נבנה בחינת חוה אשה על ידי תקון עץ הדעת. שהוא בחינת תרדמה ושנה שנעשה על ידי חצות שהוא שבירת השנה שבירת הלילה. בחינת שבירת עץ הדעת. ואזי נכלל בטוב, ולילה כיום יאיר. ועל כן מחצות מתגלה חסד אור היום כנזכר

תפלת ערבית ג

אות א

ענין תפלת ערבית רשות על פי המאמר הנעור בלילה וכו' הרי זה מתחייב בנפשו בסימן נב עין שם היטב היטב :

כי יש אפיקורסים שאומרים שהעולם הוא מחייב המציאות חס ושלום. אבל באמת העולם הוא אפשרי המציאות, רק אחר שנאצלו נשמות ישראל כבר היה מכרח כביכול ה' יתברך לברא את העולם וכל אשר בה בשביל ישראל. כי הכל נברא בשבילנו. נמצא שעכשו שנמצאים נשמות ישראל בעולם, בודאי העולם הוא מחייב המציאות. ומזה בא טעותם ואפיקורסות שלהם כנזכר לעיל. אבל באמת קדם שנאצלו נשמות ישראל אז היה העולם אפשרי המציאות. רק תכף שנאצלו נשמות ישראל תכף הצרך השם יתברך לברא את העולם בשבילם כנזכר לעיל. ועל כן אחר שנבראו נשמות ישראל אז העולם הוא בבחינת מחייב המציאות. ועל ידי שישראל עושים רצונו יתברך ונכלליו בו שבשביל זה נברא כל העולם. ועל ידי זה נכלל כל העולם עם נפשות ישראל בה' יתברך, שהוא יתברך הוא

מחייב המציאות ואז נעשה כל העולם מחייב המציאות. וזהו הנעור בלילה וכו' הרי זה מתחייב בנפשו. עין שם היטב :

וזה בחינת תפלת ערבית רשות. כי יעקב תקן תפלת ערבית . כי התפלה היא בחינת חדוש העולם כמבאר ומוכן בדברי רבנו זכרוננו לברכה בכמה מקומות . כי התפלה היא אחדותו יתברך בבחינת הוא תהלתך והוא אלקיך . והדבור של התפלה הוא בחינת דבר ה' שעל ידו נעשו שמים וארץ. בבחינת בדבר ה' שמים נעשו, כמבאר בדברי רבנו זכרוננו לברכה במקום אחר . וזה בחינת אד' שפתי תפתח שאומרים קדם התפלה, כי הדבור של התפלה הוא דבר ה' כנזכר לעיל. נמצא שהתפלה היא בחינת חדוש העולם בחינת דבר ה' וכו' כנ"ל. ועל כן תפלת ערבית רשות. כי התגלות הבריאה הוא בחינת אור בחינת ויאמר אלקים יהי אור וכו' . וקדם הבריאה זה בחינת חשך. כי קדם הבריאה אי אפשר להשיג, ועל כן נקרא בחינת חשך מעמק המשג. בבחינת יוצר אור ובורא חשך. כמו שאיתא בכונות , שיצירה נקרא אור ובריאה חשך, מחמת שבריאה למעלה מיצירה ואי אפשר להשיג שם, על כן נקרא חשך מעמק המשג. בחינת ישת חשך סתרו. ועל כן גם בשעת הבריאה ברא ה' יתברך החשך קדם להאור ברישא חשוכא והדר נהורא. כי החשך שקדם להאור מרמז על קדם הבריאה שהוא בחינת ישת חשך סתרו. ואז בבחינת חשך בבחינת קדם הבריאה דהינו קדם שנאצלו נשמות ישראל, אז היה העולם בחינת אפשרי המציאות מאחר שעדין לא נבראו נשמות ישראל וכנזכר לעיל. וזה בחינת תפלת ערבית רשות. כי התפלה היא בחינת בריאת העולם. כי התפלה יש לה שרש למעלה, כי גם ה' יתברך מתפלל כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה מנין שהקדוש ברוך הוא מתפלל וכו'. ואז בערבית אז התפלה היא בחינת רשות בחינת אפשרי המציאות, כי עדין אין חובה חס ושלום לברא את העולם מאחר שגם נשמות ישראל עדין לא נבראו. ועל כן יעקב תקן תפלת ערבית. כי ישראל עלה במחשבה תחלה כמו שכתוב בראשית ברא וכו' בשביל ישראל שנקראו ראשית וכו'. נמצא שראשית המחשבה של הבריאה היה ישראל, ואז בבחינת ראשית המחשבה היה העולם אפשרי המציאות כנזכר לעיל, מאחר שעדין לא נבראו נשמות ישראל רק שעלה במחשבה, והיה הדבר ברצונו יתברך. ועל כן אז בתחלת הבריאה דהינו כשעלה ישראל במחשבה תחלה אז היה העולם אפשרי המציאות כנזכר לעיל :

ועל-כן יעקב תקן תפלת ערבית שהיא רשות. כי ראשית המחשבה אי אפשר להשיג והוא בחינת חשך מעמק המשג כנזכר לעיל ושם עדין העולם בבחינת אפשרי המציאות. ועל כן שם התפלה היא בבחינת רשות. כי כביכול עדין אין חובה לדבר דברי התפלה שהם בחינת בדבר ה' שמים נעשו וכו' כנזכר לעיל. כי עדין העולם הוא אפשרי המציאות בחינת רשות, כי עדין לא נבראו ישראל רק שעלה במחשבה כנזכר לעיל. ועל כן בעת שמתחיל להתגלות בחינת יעקב אז התפלה היא רשות בחינת תפלת ערבית רשות וכו' וכנזכר לעיל. אבל אחר כך שתקן יעקב תפלת ערבית ונתגלו נשמות ישראל, כי בלילה נבראים נשמות ישראל בבחינת חדשים

לבקרים וכו', ועל כן באור הבקר שמתגלה אור הבריאה, כי עקר הבריאה היא בחינת אור כנזכר לעיל, על כן אז התפלה היא בחינת חובה. כי אז כשכבר נתגלו נשמות ישראל היה ה' יתברך כביכול מחיב לדבר ולברא את העולם בשביל ישראל כנזכר לעיל. ועל כן אז ביום שהוא עקר הבריאה אחר שכבר יצאו נשמות ישראל, אז התפלה שהיא דבר ה' היא בחינת חובה. כי כביכול ה' יתברך מחיב לדבר בחינת תפלה שהיא בחינת דבר ה' ולברא את העולם בשביל ישראל שהכל נברא בשביל ישראל כנזכר לעיל:

ועל-כן אין להאמות שהם ישמעאל ועשו אחיזה רק באברהם ויצחק. כי עקר אחיזתם הוא מהכפירות כידוע. כי אחיזתם מהסטרא אחרא שנקרא אל אחר כפירות. ועקר הכפירות הוא אפיקורסות הנזכרת לעיל שמהפכים דברי אלקים חיים ואומרים שחס ושלום העולם הוא מחיב המציאות. וטעות זה נמשך ונשתלשל להם מחמת שבאמת העולם הוא מחיב המציאות אחר שנבראו ישראל כנזכר לעיל. נמצא שעקר אחיזתם היא מבחינת אחר הבריאה, אחר שנבראו נשמות ישראל, שאז נעשה העולם על ידי נשמות ישראל בחינת מחיב המציאות. ועל ידי זה נמשך ונשתלשל אפיקורסית וטעות שלהם. אבל בשרש נשמות ישראל למעלה בשרשם אין להם אחיזה כלל. כי שם העולם עדין אפשרי המציאות ואין להם שום אחיזה שם. ועל כן ביעקב אין להם שום אחיזה, כי ישראל עלה במחשבה תחלה. כי גם עקר קדשת אברהם ויצחק הוא רק בחינת ישראל שהוא כלול משלשה אבות. ושם עקר כלליות קדשת השלשה אבות, כמו שכתוב כי יצחק יקרא לך וכו' ולא בכל יצחק וכו', כי העקר הוא ישראל שעלה במחשבה תחלה. וזה בחינת וזכרתי את בריתי יעקב ואחר כך ואף את בריתי יצחק וכו'. נמצא שתחלת המחשבה היה ישראל, ואז היה העולם אפשרי המציאות בחינת תפלת ערבית רשות שהיא תפלת יעקב, ושם אין להם עדין שום אחיזה כנזכר לעיל. אבל תכף שכבר עלה ישראל במחשבה והתחילו להתגלות נשמות ישראל, נעשה תכף העולם בחינת מחיב המציאות. ואז כשנבראו אברהם ויצחק שכלם לא נבראו רק בשביל ישראל כמו שכתוב כה אמר ה' אל בית יעקב אשר פדה את אברהם כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה במדרש. ואז העולם הוא בחינת מחיב המציאות כנזכר לעיל, מאחר שכבר נתגלה בחינת נשמות ישראל כנזכר לעיל. ועל כן אז ביום שהוא עקר הבריאה אז התפלה היא חובה כנזכר לעיל. וזה בחינת בהבראם-באברהם. כי בראשית ברא, בשביל ישראל שנקרא ראשית שעלה במחשבה תחלה, אז ברא ה', זה בחינת אפשרי המציאות, אבל אחר כך שכבר עלה ישראל במחשבה ונאצלו נשמות ישראל אז נאמר אלה תולדות השמים והארץ בהבראם, בהבראם דיקא. זה בחינת מחיב המציאות, כי אחר כך נעשה העולם בחינת מחיב המציאות בשביל ישראל. ואז ביום הוא תפלת אברהם ויצחק שיצאו אחר יעקב, כי ישראל עלה במחשבה תחלה. כמו שכתוב כה אמר ה' בראך יעקב וכו', עולמי עולמי מי בראך ישראל, ועל כן אז ביום שכבר נתגלו נשמות ישראל אז התפלה בבחינת חובה כנזכר לעיל. ועל כן שם יש אחיזה להאמות, כי עקר אחיזתם משם כנזכר לעיל. כי

באמת עקר שלמות התפלה היא ביום דיקא. כי באמת זה עקר השלמות כשהעולם הוא בבחינת מחיב המציאות. דהינו כשה' יתברך עושה רצון ישראל ובורא ומקים כל העולם בשבילם כאלו היה מחיב בדבר. שזהו בחינת מה שנעשה העולם מחיב המציאות בשביל ישראל כנזכר לעיל. ובודאי זה עקר השלמות, ועקר כונת הבריאה היתה בשביל זה כדי שיהיה נכלל העולם אחר כך בחיוב המציאות על ידי ישראל וכנזכר לעיל במאמר הנזכר לעיל עין שם. אבל אף על פי כן עכשו יש להם אחיזה מבחינה זו דיקא, מבחינת אחר הבריאה דהינו אחר שנברא העולם בשביל נשמות ישראל שנאצלו תחלה. ואז אחר שנאצלו נשמות ישראל אז העולם בחינת מחיב המציאות כנזכר לעיל. ומשם משתלשל להם אחיזה לאפיקורסות ושטות שלהם כנזכר לעיל. כי ה' יתברך נותן להם מקום לטעות כדי שיהיה בחירה בעולם. אבל בבחינת יעקב ישראל שעלה במחשבה תחלה' שם אין להם שום אחיזה. כי באמת כשנאצלו נשמות ישראל במחשבה תחלה, היה העולם אפשרי המציאות וברצונו הטוב האציל נשמות ישראל ואחר כך ברא העולם בשבילם וכו' וכנזכר לעיל. ברוך ה' לעולם אמן ואמן ה' הטוב יכפר. ה' הטוב יכפר. כי הדברים נכונים מאד למי שיבינם על נכון באמת ובאמונה:

ד

ערבית

תפלת

אות א

ובו יתבאר ענין ראש השנה ועשרת ימי תשובה ויום הכפורים וסכות וארבעה מינים. והושענא רבא ושמיני עצרת ושמחת תורה על פי התורה ויאמר בעז אל רותי בלקוטי א' בסימן סה עין שם כל התורה מראשה לסופה.

וזה בחינת תפלת ערבית שתקן יעקב אבינו עליו השלום שהוא הבחיר שבאבות. והיא התפלה הקודמת של כל השלש תפלות שביום, כי היום הולך אחר הלילה ובתחלה הוא לילה ואחר כך היום כמבאר בדברי רבותינו זכרונם לברכה. נמצא שתפלת ערבית היא הראשונה מהשלש תפלות. כי עקר שלמות התפלה היא דיקא על ידי הבטול שנכללין בבחינת

כלו אחד כלו טוב. שעל ידי זה זוכין לעשות אחד מכל התפלה. וכשעומד בסוף התפלה יהיה זוכר עדין תבה הראשונה של התפלה וכו'. כמבאר בהתורה הנזכרת לעיל:

כי כשאדם עומד להתפלל אזי הוא הולך בשדה העליון ומלקט ציצים ופרחים ושושנים ועשבים נאים ויפים וכו'. ותכף כשמוציא אות ראשונה וכו' מכל שכן כשגומר תבה אחת אזי התבה תופסת את הנפש שממנה יוצא הדבור ומחבק ואוחז את הנפש באהבה עצומה, ואינו מניח את הנפש לילך להלך יותר וכו'. אבל אין זה שלמות התפלה, כי צריכין לגמר כל התפלה ולומר אחר כך עוד שירות ותשבחות ותחנונות ובקשות וכו'. על כן עקר שלמות התפלה הוא רק כשזוכין לעשות אחד מכל התפלה. דהינו שאפלו כשילך מזה הדבור וידבר דבורים אחרים אף על פי כן לא ישכח הדבור הראשון לעולם. ואפלו כשיעמד בסוף התפלה יהיה זוכר עדין אפלו הדבור הראשון של התפלה. עד אשר אפלו בתבה האחרונה של התפלה יהיה עומד עדין בתבה הראשונה של התפלה כי כלו אחד וכו' עין שם וזה אין זוכין כי אם על ידי שזוכין להסתכל על התכלית שהוא כלו אחד כלו טוב וכו' עין שם ולהסתכל על התכלית אי אפשר כי אם על ידי בטול, על ידי סתימת עינים לגמרי, דהינו שיסתם עיניו מחיזו דהאי עלמא לגמרי עד שיבוא לתכלית הבטול. ואז יהיה נכלל בהתכלית שהוא כלו אחד כלו טוב. ועל ידי זה יזכה לעשות אחד מכל התפלה שזה עקר שלמות התפלה כנזכר לעיל. עין שם כל זה היטב. ומבאר שם שזה בחינת מה שמטבע בטבע האדם שכשיש לו יסורים גדולים חס ושלום הוא סותם ועוצם עיניו בחזקה מאד. כי שם כשמסתכלין על התכלית רואין שם שאין שום יסורים ורעות בעולם כלל. כי הכל לטובה. כי תכלית היסורין הוא טובה גדולה מאד. אבל אי אפשר להסתכל על התכלית כי אם בסתימו דעיניו וכו'. כי כשרוצין לראות דבר הרחוק מעיניו צריך לצמצם את הראות וכו'. כמו כן כשרוצין להסתכל על התכלית שהוא רחוק מאד מעיני האדם, צריכין לסתם עיניו לגמרי ולדחקם באצבע, דהינו שצריכין לסתם עיניו מחיזו דהאי עלמא לגמרי. ואז דיקא יכולים להסתכל על התכלית שהוא כלו אחד כלו טוב ושם נתבטלין היסורים לגמרי כנזכר לעיל. ועל כן מטבע בטבע האדם לסתם עיניו בחזקה בשעת היסורים הקשים כדי לברח מהיסורים. כי על ידי סתימת עיניו בשעת היסורים, על ידי זה הוא נכלל בהתכלית ששם נתבטלין כל היסורין כנזכר לעיל. אבל אי אפשר שישאר שם, כי יתבטל במציאות ובהכרח שיהיה הבטול בבחינת רצוא ושוב. ואזי כשחוזר מהבטול אזי חוזרים ומתגברים היסורים ביותר חס ושלום וכו'. אבל אחר כך מקררין היסורים על ידי התורה שממשיך מבחינת הבטול, כי על ידי הבטול נכלל בבחינת כלו אחד כלו טוב, ושם רואין שכל היסורין הם טובות גדולות. ועל ידי זה נמשך עליו שמחה. ואזי כשחוזר מהבטול, ונשאר רשימה מהבטול, אזי נעשה מהשמחה כלי לקבלת התורה. וזוכה להשגת התורה על ידי אור הזריחה וההתנוצצות של הרשימה מהבטול שמאיר ומזריח לתוך המחין שנעשו כלים לקבלת התורה על ידי השמחה וכו'. עין שם כל זה היטב. ומבאר שם שכל זה נעשה על ידי בעל השדה שעוסק בתקון השדה העליונה

שגדלים שם כל הנשמות, שהוא עוסק להביא את הכל אל התכלית שיהיו נכללין ונתבטלים ברצוא ושוב בבחינת כלו אחד כלו טוב. שעל ידי זה זוכין לעשות אחד מכל התפלה שזה עקר שלמות התפלה כנזכר לעיל. עין שם כל זה הדק היטב:

אות ב

וזה בחינת תפלת ערבית. כי בלילה מתחילין הדינים להתגבר וכדין כל הגרדיני נמוסין נפקין וכו' כמבאר בזהר הקדוש. וצריכין לברח מהם ולבטלם. על כן צריכים אז לסתם עיניו לגמרי כדי להיות נכלל ומתבטל בבחינת כלו אחד כלו טוב ששם נתבטלין כל היסורים והדינים. וכשזוכין להכלל שם, על ידי זה עקר שלמות התפלה. כי על ידי שנכללין בהתכלית על ידי זה יכולין לעשות אחד מכל התפלה כנזכר לעיל. וזה בחינת תפלת ערבית שתקן יעקב שהיא התפלה הראשונה מכל השלש תפלות. כי אז בלילה מגדל תקף הדינים רחמנא לצלן שמתעוררים אז, צריכין להתבטל לגמרי. דהינו לסתם עיניו ולכלל בהתכלית, שזהו בחינת חשכת לילה, בחינת שנה שהיא בחינת בטול. ועל ידי הבטול אל התכלית, על ידי זה עקר תקון התפלה, דהינו לעשות אחד מכל התפלה כנזכר לעיל. ועל כן תפלת ערבית היא הראשונה מהשלש תפלות שביום. כי על ידי תפלת ערבית ממשיכין תקון התפלה כנזכר לעיל, כי אז בלילה מתקף הדינים רחמנא לצלן נכללין בהתכלית בסתימו דעינין שהוא כלו אחד כלו טוב שמשם עקר תקון התפלה כנזכר לעיל. וזה שמובא בכתבי האר"י ז"ל. שבכל תפלת ערבית יסתם עיניו מראשה לסופה עין שם. כי אז בשעת תפלת ערבית הוא בחינת סתימו דעינין כדי לכלל בהתכלית כדי לבטל הדינים המתגברים אז כנזכר לעיל:

אות ג

וזה בחינת ראש השנה. כי ראש השנה הוא יום הדין הגדול והנורא. ואז מתקף הדין שמתעורר אזי צריכין לבטל עצמו לגמרי בבחינה הנזכר לעיל. עד שיבוא לתכלית הבטול להיות נכלל באין סוף ולהסתכל על התכלית, שעל ידי זה נתבטלין כל הדינים כנזכר לעיל. וזה בחינת השנה

והדורמיטא המובא בכונות ראש השנה דאפיל דורמיטא על זעיר אנפין וכו' עין שם. הינו בחינת בטול הנזכר לעיל. כי שנה הוא בחינת בטול שמסלק ומבטל דעתו ונכלל בהתכלית שהוא בחינת עלמא דאתי, שהוא בחינת אור האין סוף. ושם כשזוכין להכלל שם ולהסתכל על התכלית שהוא כלו טוב, על ידי זה נתבטלין כל הדינים והיסורין כנזכר לעיל, שזה צריכין בראש השנה שאז הוא יומא דדינא כנזכר לעיל. וזה בחינת שופר. כי כשמתבטלים שם בהתכלית מחמת תקף הדין שמתעורר אז כנזכר לעיל, אי אפשר להיות נשאר שם, כי יתבטל במציאות. ובהכרח שיהיה הבטול בבחינת רצוא ושוב כנזכר לעיל. וכשחוזר מהבטול אזי רוצים הדינים להתגבר יותר וכו' כנזכר לעיל, ואזי מקררין ומבטלין הדינים על ידי התורה שממשיכין מאור הזריחה של הבטול על ידי הרשימה שנשאר מהבטול וכו' כנזכר לעיל. ועל ידי זה מבטלין הדינים בעת שחוזרין מהבטול כמבאר כל זה בהתורה הנזכרת לעיל. וזה בחינת מצות שופר, כי שופר הוא בחינת קבלת התורה שנתנה בקול שופר. וכן מזכירין קבלת התורה בראש השנה בברכת שופרות, כמו שאומרים אתה נגלית בענן כבודך וכו'. כי על ידי קול שופר מעוררין בחינת כח קבלת התורה, דהינו בחינת המשכת התורה שממשיכין מאור הזריחה וההתנוצצות של הרשימה של הבטול. ועל ידי זה מבטלין הדינים בעת שחוזרין מהבטול כנזכר לעיל. ועל כן מבאר בספרים שעקר המתקת הדין בראש השנה הוא על ידי מצות קול שופר. כי עקר המתקת הדינים הוא ההמתקה שממתיקים אותם על ידי התורה שממשיכים מהרשימו הנזכר לעיל בעת שחוזרין מהבטול שזהו בחינת קול שופר. כי אף על פי שבשעת הבטול אל התכלית נתבטלין הדינים שם לגמרי, אף על פי כן עדין אין הדינים נמתקים במקומם, כי אחר כך כשחוזרין מהבטול חוזרים הדינים ומתגברים ביותר כנזכר לעיל. אבל עקר ההמתקה הוא כשזוכין להמתיק הדינים במקומן ושרשן, דהינו כשחוזרין מהבטול ושם יש כח להדינים להתעורר. ואזי מתעוררים להתגבר ביותר, מחמת שרואין שרוצים לבטלם על ידי הבטול, כדרך שני אנשים שנלחמים זה בזה, שכשאחד רואה שהשני מתגבר הוא מתגבר ביותר כמבאר בהתורה הנזכרת לעיל. ואזי כשזוכים לבטל הדינים על ידי התורה שממשיכין מהרשימה הנזכרת לעיל, שזהו בחינת מצות שופר כנזכר לעיל, זהו עקר המתקת הדינים, בחינת המתקת הדינים בשרשן ומקומן. כי בבחינת הבטול שם הדינים בטלים לגמרי ואין להם שם שום אחיזה כלל. רק עקר אחיזתם הוא בבחינת ושוב בבחינת החזרה מהבטול, ששם מתחיל אחיזתם, וכשמבטלין אותם שם במקומן על ידי התורה שממשיכין מהרשימו כנזכר לעיל, זהו עקר בחינת המתקת הדינים כנזכר לעיל. ועל כן עקר המתקת הדינים בראש השנה הוא על ידי מצות שופר שהוא בחינת כח קבלת התורה שנתנה בקול שופר שממשיכין בראש השנה מאור הזריחה של הרשימו של הבטול. שעל ידי זה עקר שלמות המתקת הדינים במקומן כנזכר

אות ד

וזה בחינת מה שנקרא ראש השנה יום הזכרון. כי על ידי כל הנזכר לעיל דהינו על ידי הבטול ועל ידי התורה שממשיכין מהרשימו שזה בחינת שופר, על ידי זה מתקנים את התפלה. כי על ידי זה ממשיכין אור האחדות לדעת כי כלו אחד. ועל ידי זה זוכין לעשות אחד מכל התפלה, שאפלו כשעומד בסוף התפלה יהיה זוכר עדין תבה הראשונה של התפלה וכו' שזהו בחינת שכחם וחזרו ויסדום כמבאר שם בסוף התורה הנזכרת לעיל. וזה בחינת הנסירה שנעשית בראש השנה על ידי השנה והדורמיטא דאפיל על זעיר אנפין, ועל ידי השופר שהוא התעוררות השנה, שעל ידי זה מנסרין ובונים את המלכות שתהיה ננסרת מבחינת אחר באחור וכו', כמבאר בכונות. הינו בחינה הנזכר לעיל המבאר בהתורה הנזכרת לעיל על פסוק ויאמר בעז אל רות הלא שמעת בתי וכו'. שהדבור אינו מניח את הנפש שתלך ממנו וכו'. וזה נמשך מחמת שעדין לא נמשך אור האחדות למטה בשלמות, ויש עדין אחיזת הקלפות, ומתיראים שכשתלך הנפש להלך תשכח את הדבור הראשון. כי יש כח להשכחה שהיא מהחיצונים להתגבר. ואזי המדות העליונים הם עדין בבחינת אחר באחור כמבאר בכונות שכל זמן שיש להם אחיזה הם צריכין להיות אחר באחור. ואז מחמת שהם דבוקים בכתל אחד לשניהם בבחינת אחר באחור. אזי הדבור הנמשך משם אינו מניח את הנפש לילך להלך יותר. שזה נמשך מחמת שגם למעלה הם אחוזים יחד, בבחינת כתל אחד לשניהם בבחינת אחר באחור מחשש אחיזת הקלפות שהם בחינת שכחה. כי שרש הדבור מהדעת כמו שכתוב מפיו דעת ותבונה. אך יציאתו לעולם הוא על ידי הנפש, כי הנפש מוציאה ומולדת כל הדבורים שנמשכין בשרשן מהדעת. וכל זמן שאין נמשך אור האחדות למטה על ידי הבטול הנזכר לעיל, אזי הדעת והנפש שהם בחינת תפארת ומלכות, אחוזים ודבוקים יחד. ואזי אין מניח הדבור את הנפש שתלך להלך יותר, בבחינת ויאמר בעז אל רות וכו'. ועל כן צריכין נסירה. וזה נעשה בראש השנה על ידי הבטול הנזכר לעיל, ועל ידי התורה שממשיכין מהרשימו וכו' שזה בחינת שופר וכו' כנזכר לעיל. שעל ידי זה ממשיכין אור האחדות לידע שכלו אחד. שעל ידי זה זוכין לעשות אחד מכל התפלה שאפלו כשיעמד בתבה האחרונה של התפלה יהיה זוכר עדין תבה הראשונה של התפלה. כי אין להשכחה שליטה כלל. ואז מניח הדעת והדבור את הנפש שתלך להלך יותר, ואינם נאחזים ונדבקים עוד ביחד מחשש השכחה שהם הקלפות. וזה בחינת הנסירה הנזכרת לעיל. ועל כן נקרא ראש השנה יום הזכרון, כי אז ממשיכין זכרון. שעל ידי זה עושין אחד מכל התפלה שאפלו כשעומד בסוף התפלה יהיה זוכר עדין תבה הראשונה של התפלה כנזכר לעיל. כדי שנוכל לדבר כל הדבורים של

התפלה ולומר אחר כך עוד כמה תחנונות ובקשות כנוזכר לעיל. וזה אנו צריכין בראש השנה ועשרת ימי תשובה שאנו צריכין להרבות בתפלות ותחנונות ובקשות, על כן אנו מתקנין אז את התפלה על ידי בחינת הזכרון הנזכר לעיל שממשיכין על ידי הבטול ועל ידי הרשימה שנשארה כשחוזרין מהבטול שמשם קבלת התורה, שזה בחינת שופר כנוזכר לעיל, שעל ידי זה עושין אחד מכל התפלה. שזה עקר תקון התפלה שאנו עוסקין בראש השנה לתקנה בשלמות:

אות ה

וזה בחינת התשובה שמתחלת בראש השנה שהוא יום ראשון של עשרת ימי תשובה. כי עקר התשובה על ידי הבטול הנזכר לעיל. וזה עקר התגלות אלקותו ומלכותו יתברך שאנו עוסקין לגלות בראש השנה, שזה עקר בחינת ראש השנה כדי לגלות אלקותו ומלכותו בעולם. שידעו הכל שיש אדון יחיד שליט ומושל בעולמו כרצונו. כמו שאנו אומרים בכל התפלות ובכן תן פחדך וכו'. ותמלוך אתה ה' לבדך וכו'. מלוך על כל העולם כלו בכבודך וכו' וידע כל פעול כי אתה פעלתו ויבין כל יצור כי אתה יצרתו וכו'. כי עקר התגלות מלכותו ואלקותו יתברך הוא על ידי בחינת זכרון שצריכין לשמר את הזכרון מאד. ועקר בחינת הזכרון הוא להתגבר מאד שיהיה נשאר קים במחו ודעתו ולבו אור הזריחה של הרשימו מהבטול הנזכר לעיל, שיהיה זוכר היטב התנוצצות וזריחת אור הקדוש והנורא הזה ולא ישכח אותו לעולם. כי עקר כל ידיעת אלקותו ואדנותו יתברך ויתעלה, נמשך על ידי אור הרשימו הזאת. כי ה' יתברך מרומם ונשא ונשגב ונעלה מאד מכל העולמות ומכל המחשבות כי לית מחשבה תפיסא ביה כלל. ואי אפשר לדעת ממנו יתברך כי אם על ידי הבטול הנזכר לעיל, על ידי שיבטל עצמו לגמרי לגמרי מחיזו דהאי עלמא בתכלית הבטול. ואז זוכה להכלל בו יתברך. אבל בשעה שנתבטל שם באור האין סוף שהוא התכלית. זה אינו נקרא בשם ידיעה. כי שם הוא למעלה מהדעת. וכמו שמבאר במקום אחר (בסימן ד) על פסוק ולא ידע איש, אפלו הוא עצמו לא ידע וכו'. ועקר הידיעה הוא כשחוזר מהבטול וזוכה להמשיך תורה מאור התנוצצות של הרשימו מהבטול זה עקר הדעת. ועל ידי זה עקר התגלות אלקותו יתברך לכל באי עולם. כי רב העולם אין זוכין לבחינת הבטול הנזכר לעיל. ואין ידיעתם כי אם על ידי התורה שממשיכין להם הצדיקים אמתיים מהרשימו הנזכר לעיל. כי השגת כל הנביאים והחכמים, וכל התורה הקדושה שקבלנו מפי משה רבנו עליו השלום, וכל התורה שממשיכין הצדיקים האמתיים שבכל דור ודור, הכל נמשך משם מבחינת אור התנוצצות של הרשימו של הבטול, שמשם נמשכין כל

ההשגות של נבואה ורוח הקדש של כל החכמים אמתיים. כי עקר ידיעת אלקותו הוא משם, והוא עקר התכלית של העולם הבא, בבחינת עתיד הקדוש ברוך הוא לעשות מחול לצדיקים לעתיד לבא וכל אחד ואחד מראה באצבעו וכו' כמו שפרש רבנו זכרוננו לברכה שם בהתורה הנזכרת לעיל. ועקר הוא הזכרון, כמו שכתוב רק השמר לך ושמר נפשך מאד פן תשכח את הדברים אשר ראו עיניך יום אשר עמדת לפני ה' אלקיך בחורב וכו' כי מחמת שאור השגת אלקותו גבה ונשגב ונעלה מאד, ולית מחשבה תפיסא ביה כלל כי אם למעלה מהמחשבה, בבחינת תכלית הבטול שם זוכין שיאיר ויזריח לו אור האין סוף כפי מה שזוכה אשרי לו. על כן בעת שחוזר מהבטול צריך לשמר את הזכרון מאד, דהינו שיקדש כלי מחו כדי שיהיו כלים ראויים לקבל אור הזריחה של הרשימה כדי שיקבל תורה משם, שעל ידי זה עקר השגת אלקותו כנזכר לעיל. כי מגדל עצם האור אינו יכול לכנס לתוך הכלים אם אינם ראויים לכך. ואז חס ושלוש נשכח ממנו אור הגדול הזה. וזה בחינת פן תשכח את הדברים אשר ראו עיניך. כי אף על פי שבשעת הבטול ראה בעיניו מה שראה, אף על פי כן אחר כך בקל יכול לשכח מה שראה בעיניו בעצמו. ועל כן הזהיר הכתוב על זה מאד לשמר את הזכרון. דהינו שיקדש כלי מחו ודעתו כדי שיוכל לקבל תורה על ידי אור הרשימו כדי שיזכר היטב אור הזריחה והתנוצצות של הבטול שעל ידי זה עקר השגות אלקותו יתברך כנזכר לעיל. וזה בחינת ראש השנה שנקרא יום הזכרון. זכרון דיקא. כי עקר התגלות אלקותו שממשיכין בראש השנה כנזכר לעיל, הוא על ידי בחינת זכרון כנזכר לעיל:

אות ו

ועקר שמירת הזכרון הוא על ידי שלמות הדבור של התפלה שממשיכין בראש השנה, דהינו מה שעושין אחד מכל התפלה, שעל ידי זה יכולין לדבר הרבה תפלות ותחנות ובקשות. שעל ידי זה נשמר הזכרון בבחינת כי מדי דברי בו זכור אזכרנו עוד וכו'. כי מחמת עצם נוראות גדלת האור האין סוף שמשיגין בעת הבטול על כן אי אפשר לקבלו בשום כלי. ואפלו אור ההתנוצצות והזריחה של הרשימו הנשאר מהבטול כשהוא בבחינת ושוב, גם כן אי אפשר לקבלו כל כי אם על ידי כמה תקונים, שהם בחינת כמה וכמה כלים קדושים ונוראים שעל ידם מקבלין האור כדי שנוכל לקבל השגת אלקותו יתברך. כי צריכין כמה וכמה כלים רבים מאד כדי לקבל על ידם אור ההתנוצצות והזריחה של הרשימו של הבטול הנזכר לעיל. על כן צריכין לזה כמה וכמה אותיות ודבורים הרבה מה שאין הפה יכול לדבר והלב לחשב. שכלם הם בחינת כלים וצמצומים לקבל על ידם

אור הרשימו של הבטול הנזכר לעיל. וזה בחינת כלליות התורה הקדושה שכלולה מכ"ב אותיות וה' אותיות מנצפ"ך כפולים. שמצטרפים ומתגלגלים בכמה וכמה צרופים עד שנצטרפו באלו הדבורים של כלליות התורה הקדושה, שכלם הם בחינת כלים וצמצומים לקבל על ידם אור הזריחה של הרשימו הנזכר לעיל שמשם נמשך כל התורה כנזכר לעיל. ועל כן אין להתורה שלמות כי אם כשיש בה כל האותיות והתבות והפרשיות, ואם חסר בהספר תורה אות אחת הספר תורה פסולה. כי ה' יתברך שער בדעתו שאי אפשר לקבל אור הזריחה של התגלות אלקותו יתברך הנמשך על ידי הרשימו הנזכר לעיל כי אם על ידי כל הכלים האלו דיקא כתבניתם וצלמם, שהם כל האותיות והתבות והפרשיות של התורה הקדושה. וזה בחינת כל התרי"ג מצוות וכל המצוות דרבנן. כי כלם הם בחינת כלים וצמצומים לקבל על ידם אור האין סוף הנמשך על ידי הזריחה של הרשימו הנזכר לעיל. על כן צריכין לקיים כל מצוה ומצוה כפי דיניה בכל הפרטים והדקדוקים כפי מה שקבלו רבותינו זכרונם לברכה. כי ה' יתברך שער בדעתו שאי אפשר להמשיך התגלות אלקותו בעולם כי אם על ידי כלים אלו דיקא הנעשים על ידי המצוות אלו דיקא כפי דיניהם ופרטיהם. על כן צריכין לדבר דבורים הרבה בתורה ותפלה יום ולילה, ואל יחרש ואל ישקט ואל יתן דמי לו. כי צריכים דבורים קדושים הרבה הרבה מאד כדי לתקן על ידם כלים קדושים. כדי שיזכה לקבל אור התנוצצות והזריחה הנזכרת לעיל, כדי שיזכה להכיר את הבורא יתברך שמו. נמצא שעל ידי הזכרון בעצמו שאנו ממשיכין בראש השנה, דהיינו על ידי הבטול הנזכר לעיל ועל ידי מצות שופר שעל ידי זה ממשיכין בחינת המשכת התורה מהרשימו וכו' כנזכר לעיל. שעל ידי זה ממשיכין אור האחדות שעל ידי זה עושין אחד מכל התפלה שזהו בחינת זכרון. דהיינו שאפלו כשהוא עומד בסוף התבה האחרונה של התפלה יהיה עומד עדין בתבה הראשונה. כי הוא זוכר עדין תבה הראשונה של התפלה כנזכר לעיל. שעל ידי זה הוא יכול לדבר דבורים הרבה וכו' כנזכר לעיל, על ידי זה בעצמו נשמר הזכרון. דהיינו שיזכר אלקותו יתברך ולא ישכח אותו לעולם. כי כל מה שמדבר דבורים קדושים הרבה יותר הוא ממשיך התגלות אלקותו יותר, וזוכה לזכר אותו יתברך יותר כנזכר לעיל. וכל זה אנו מתקנים בראש השנה. ועל כן נקרא ראש השנה יום הזכרון. כי עקר ראש השנה הוא לגלות אלקותו שנמשך על ידי אור הרשימו של הבטול כנזכר לעיל. ועקר הוא הזכרון שיזכה שיקשר היטב אור ההתנוצצות והזריחה הזאת במחו ולבו היטב היטב שלא ישכח את הדברים אשר ראו עיניו. כי רב בני אדם בפרט האנשים שהתחילו לכנס קצת בעבודת ה' יתברך, על פי רב מזדמן שבא עליהם איזה התנוצצות מה' יתברך ואזי בוער לבם מאד מאד לה' יתברך בכלות הנפש. אבל אחר כך עובר מדעתו אור ההתנוצצות הזאת, ואזי שוכח לגמרי כאלו לא ראה מאורות מימיו. על כן צריכין התגברות גדול להזכיר את עצמו תמיד. ולקשר בדעתו ולבו היטב היטב בקשר אמיץ וחזק את כל ההתנוצצות והזריחות שהזריח לו ה' יתברך בימי קדם מיום היותו עד היום הזה. כדי שיזכה להתגבר בעבודתו יתברך להמשיך על עצמו התגלות אלקותו יתברך (וכמבאר מזה

בלקוטי אי' בסימן רכב). וזה עקר בחינת ראש השנה שנקרא יום הזכרון, זכרון דיקא. כי אז עקר המשכת התגלות אלקותו על ידי הרשימו הנזכר לעיל שזה בחינת זכרון כנזכר לעיל:

אות ז

וזה בחינת התשובה שמתחלת בראש השנה שהוא יום ראשון לעשרת ימי תשובה. כי עקר התשובה על ידי בחינת הבטול הנזכר לעיל שזהו בחינת ראש השנה כנזכר לעיל. וזהו בחינת כל התעניתים והסגופים שגוזרין על הבעלי תשובה כל אחד כפי חטאו, כי הוא צריך לקבל על עצמו תעניתים ויסורים כדי לסתם עיניו מחיזו דהאי עלמא לגמרי, כדי שיזכה על ידי זה לבחינת בטול שזהו עקר בחינת תשובה:

כי באמת צריך כל אדם למסר נפשו בשביל ה' יתברך ולסתם עיניו מחיזו דהאי עלמא לגמרי, דהינו שישבר כל התאוות לגמרי לגמרי ויקבל על עצמו כל הענויים והסגופים בשביל ה' יתברך, כמו רבי עקיבא שסרקו את בשרו במסרקות של ברזל עד שיצתה נשמתו באחד. ואז דיקא יזכה להשיג אלקותו יתברך בתכלית ההשגה אשרי מי שזוכה לזה. אבל אין כל אדם יכול לעמד בזה לשבר הכל ולבטל עצמו מכל וכל. על כן חמל עלינו ה' יתברך ונתן לנו את תורתו שהיא עץ חיים למחזיקים בה וכו' ודרכיה דרכי נעם. הינו כי על ידי התורה זוכין להכיר אותו יתברך על ידי שיקים כל המצוות ויעסק בתורה כל ימיו. שאז יכול לזכות לחיים נצחיים אף על פי שלא שבר את כל התאוות בשלמות:

וזה בחינת מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה על פסוק בראשית ברא אלקים וכו' בתחלה עלה במחשבה לברא את העולם במדת הדין, ראה שאין העולם מתקים עמד ושתף מדת הרחמים למדת הדין. ולכאורה הדבר תמוה הלא זה ידוע ומבאר בכל הספרים שעקר כל הבריאה היה מחמת רחמנותו וטובו כדי לגלות טובו ורחמיו לעולם. ולכאורה זה סותר למאמר הנזכר לעיל שאמרו שבתחלה עלה במחשבה לברא את העולם במדת הדין. אך באמת הכל ניחא על פי הנזכר לעיל. כי ה' יתברך ברוך הוא מגדל רחמיו וטובו שרצה להיטיב לנבראיו בתכלית הטובה שבכל הטובות, על כן עלה במחשבה בתחלה לברא את העולם במדת הדין, הינו שיתנהג העולם על פי מדת הדין, כדי שעל ידי תקף הדין יבטלו העולם עצמם אצלו יתברך בתכלית הבטול. כמבאר לעיל שעל ידי תקף הדינים והיסורים מבטלין עצמן לגמרי כדי להסתכל ולכלל בהתכלית ששם נתבטלין היסורים והדינים כנזכר לעיל שזהו בחינת ראש השנה כנזכר לעיל. ואז היו זוכים לשלמות תכלית העליון להשיג אותו יתברך בהשגה

עצומה ונוראה מאד שזוכין על ידי הבטול האמתי שנמשך על ידי מדת הדין דיקא כנזכר לעיל. ובשביל זה עלה במחשבה לברא את העולם במדת הדין. כי זה היה רחמנות עצום וגדול ביותר, כדי לזכות על ידי זה דיקא לבטול הנזכר לעיל כנזכר לעיל. אבל ראה שאין העולם מתקים, כי רב העולם אין יכולים לעמד בזה לבטל עצמן לגמרי מזה העולם. ואפלו כשבא עליהם מדת הדין חס ושלוש אין זוכין לבטל עצמן לגמרי באמת כראוי. כמו שכתוב (באיוב לו) וחנפי לב ישימו אף לא ישועו כי אסרם. וכמו שכתוב ותלהטו מסביב ולא ידע ותבער בו ולא ישים על לב. כי מה שכתב רבנו זכרוננו לברכה שם בהתורה הנזכרת לעיל שמה שמטבע בטבע האדם לסתם עיניו בחזקה בשעת יסורין וכאבים עצומים רחמנא לצלן, זה נמשך מבחינת בטול הנזכר לעיל אל התכלית שהוא בסתימו דעינין דיקא וכו' כמו שמבאר שם עין שם, זהו רק בחינה בעלמא מבחינת בטול הנזכר לעיל לפי שעה קלה, והוא מסתרי פלאי הנהגותיו יתברך שמשם נמשך טבע הנזכר לעיל כמו שמבאר שם. אבל לזכות על ידי היסורים והדינים חס ושלוש לבחינת בטול הנזכר לעיל כראוי עד שישג התכלית הטוב על ידי זה וכו' כנזכר לעיל. זה לאו כל אדם זוכה. וכמבאר שם זה סימן אם פעל פעלה טובה על ידי היסורין אם זוכה להשיג תורה על ידי היסורין וכו'. וזה שכתוב אשרי הגבר אשר תיסרנו יה ומתורתך תלמדנו וכו' עין שם. נמצא מבאר שם במקומו שלא כל אדם זוכה על ידי היסורין לבטול הנזכר לעיל בשלמות כראוי, כי אם צדיקים וכשרים אשרי להם. בחינת אשרי הגבר אשר תיסרנו וכו', אשרי דיקא. כי לאו כל אדם זוכה לזה. וצריך כל אדם לחזק את עצמו מאד ולבקש ולהתחנן מאד מה' יתברך שיזכה על ידי היסורין לבטל עצמו לה' יתברך בבחינה הנזכרת לעיל עד שיזכה להשיג על ידם וכו' כנזכר לעיל:

ומחמת זה ראה ה' יתברך שאין העולם מתקים על ידי מדת הדין, כי אף על פי שכונת ה' יתברך שרצה לברא העולם במדת הדין היתה לטובה עצומה מאד כנזכר לעיל ואלקים חשבה לטובה, אבל ראה שאין העולם מתקים בזה, כי רב העולם אין יכולים לעמד ולהתקים בזה לזכות לבטול הנזכר לעיל על ידי הדין והיסורים כנזכר לעיל. וכשאינן זוכין לבטול הנזכר לעיל, בודאי אי אפשר להתקים אם היה העולם מתנהג על ידי מדת הדין לבד חס ושלוש. על כן הקדים מדת הרחמים ושתפה למדת הדין. הינו שברחמיו העצומים חשב מחשבות לבל ידח ממנו נדח. על כן חשב בתחלה לברא במדת הדין, ואחר כך שתף מדת הרחמים במדת הדין. כדי שימשך על ידי זה שתי בחינות ומדרגות כדי שיוכל להתקים העולם, ויזכו הכל לתכלית הנצחי. כי ברחמיו העצומים בשביל קיום העולם שתף מדת הרחמים במדת הדין שיתנהג העולם על ידי שניהם. דהינו שיתנהג ויתקים העולם על ידי התורה הקדושה שכלולה משניהם מימין ושמאל מחסד ודין, כי אוריתא עמודא דאמצעיתא. הינו שיתנהג העולם על ידי התורה הקדושה. כי התורה הקדושה היא כלה עצות קדושות בחינת תרי"ג עטין דאוריתא. שעל ידי שזוכין לקים את התורה לקים כל מצוה ומצוה בפשיטות כפי דיניה כמו שקבלו רבותינו זכרונם לברכה, על ידי זה יכולים לזכות להמשיך על עצמו קדשה וטהרה, כמו שאומרים אשר

קדשנו במצוותיו. שעל ידי זה זוכין להכיר אותו יתברך על ידי אור הרשימו הקדושה הנזכרת לעיל שמשם נמשך כל התורה הקדושה כנזכר לעיל. אף על פי שלא זכה עדין לבחינת בטול הנזכר לעיל בשלמות כנזכר לעיל. וגם על ידי קיום התורה והמצוות כפשוטן ממשיכין על עצמן קדושה וטהרה בכל פעם, על ידי כל מצוה ומצוה ועל ידי כל תבה ותבה מדבורי תורה ותפלה ויראת שמים. עד שזוכין על ידי זה לעלות מדרגא לדרגא, עד שיתעורר לבו לבטל עצמו לגמרי לגמרי לה' יתברך לסתם עיניו מחיזו דהאי עלמא לגמרי, עד שיזכה לבחינת הבטול הנזכרת לעיל בשלמות כנזכר לעיל. כי התורה דרכיה דרכי נעם ולא הכביד על עלינו בשום מצוה, כמו שכתוב שדי לא מצאנוהו שגיא כח וכו', כמו שפרש רש"י שם שלא הטריח את בריותיו ביותר כי אם ברחמים וכו', קמץ מנחה, מחצית השקל, תורים ובני יונה, בקר וצאן. ולא טרח לבקש ראם ויחמור וכו' עין שם ברש"י (איוב לז), וכל המצוות קלים ונעימים לעשותן. והעסק הקל שבקלים מעסקי העולם הזה כבד יותר ובא בטרחה ויגיעה יותר מהמצוה הגדולה שבגדולות. כי מצות ציצית שהיא מהמצוות הגדולות קונים אותם בגדול אחד. וכן תפלין אין צריכין לעבר בימים ומדבריות למצאן רק קונים אותם בדמים מעטים. וכן שארי כל המצוות. וכמו שכתוב כי המצוה הזאת וכו' לא נפלאה הוא ממך ולא רחוקה הוא לא בשמים הוא לאמר וכו' ולא מעבר לים הוא וכו' כי קרוב אליך הדבר מאד וכו' :

וכמו ששמענו פעם אחת משיחותיו הקדושים, שאמר בפיו הקדוש בצחות מתיקות נעימות שיחתו הקדושה והנוראה מאד מאד עד אין סוף ואין תכלית, שהעבודה הגדולה שבגדולות בעבודת ה' יתברך קלה ביותר לעשות מעסק קטן שמטריחין עצמן בשביל פרנסה ועסקי העולם הזה. כי הלא אנו רואין כמה יגיעות יגע אדם בשביל לנסע על איזה יריד, שתכף במוצאי שבת צריך לטרח ולחפש אחר עגלה ונחפז מאד לטען סחורתו על העגלה ביגיעה גדולה. ואחר כך צריך לנסע כל הלילה ולנדד שנה מעיניו. ומשבר כל גופו מחמת שצריך לישוב על עגלה טעונה ושאר טרחות ויגיעות כיוצא בהן כידוע להעולם. ואחר כך צריך לעמד כל היום על רגליו וכו' ובפרט בימות הקר העצום וכו'. וכל אלו היגיעות והטרחות הכבדות והקשות הוא מטריח עצמו על ספק. כי ספק אם ירויח איזה רוח קטן וספק אם יאבד ההוצאות כידוע להעולם. נמצא שעל עסקי פרנסת העולם הזה מטריחין עצמן כל כך ביגיעות כאלה על ספק רוח קטן. והעבודה הגדולה שבגדולות היא התפלה, ואף על פי כן כשעומדין להתפלל מתפללין וגומרין התפלה. נמצא שעל ידי התורה הקדושה יכול כל אדם לזכות אל התכלית כנזכר לעיל. וזה בחינת ראה שאין העולם מתקיים עמד ושתף מדת הרחמים במדת הדין. הינו שיתנהג העולם על ידי התורה שנמשכת מאור הרשימו הנזכר לעיל שהיא בחינת שתוף מדת הרחמים במדת הדין. כי התורה כלולה משניהם כנזכר לעיל. אבל יש צדיקים גדולים ונוראים מאד שהם מקדשים עצמם ביותר, ומבטלין עצמן לגמרי וסותמין עיניהם מחיזו דהאי עלמא לגמרי, עד שזוכין באמת לתכלית הבטול הנזכר לעיל בשלמות, וזוכין באמת לעלות בתחלת המחשבה, ולזכות לתכלית העליון ומשיגין מה שמשיגין אשרי להם. והנהגה זאת

נמשכת מבחינת מה שעלה במחשבה בתחלה לברא את העולם במדת הדין שעל ידי זה זוכין לתכלית הבטול בשלמות שזהו בחינת מדרגות הצדיקים הגדולים. וצדיקים כאלו נקראים חסידים בחינת איזהו חסיד המתחסד עם קונו. שעושים חסד עם קוניהם ומקדשין עצמן בקדשה יתרה, ומקבלין על עצמן כל היסורים והענויים קשים ומרים בשביל ה' יתברך מה שלא נצטוו על זה כלל. והם זוכים באמת לתכלית העליון וכו' כנזכר לעיל. כי אלו הצדיקים הם מתנהגים בבחינת ההנהגה שעלה במחשבה תחלה לברא את העולם במדת הדין. כי בגדל כחם הם יכולים להתקים על פי הנהגה הזאת. על כן זוכים באמת למה שזוכים אשרי להם:

אות ח

וזה בחינת מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה ששאל משה רבנו עליו השלום על מיתת רבי עקיבא כשראה שסורקין את בשרו במסרקות של ברזל זו תורה וזו שכרה אמר לו ה' יתברך שתק כך עלה במחשבה. הינו כנזכר לעיל, שמשא שאל זו תורה וזו שכרה. זו תורה דיקא, כי על פי ההנהגה שעל ידי התורה הקדושה שהיא בחינת שתוף מדת הרחמים במדת הדין בודאי אין מגיע לרבי עקיבא דינים קשים כאלה לסרק את בשרו וכו'. וזהו זו תורה וזו שכרה. זו תורה וזו שכרה דיקא כנזכר לעיל. השיב לו ה' יתברך שתק כך עלה במחשבה. כך עלה במחשבה דיקא כי רבי עקיבא ברב חסידותו וקדשתו העצומה זכה לעלות במחשבה תחלה. הינו שזכה להתכלית העליון שזוכין מי שזוכין, שהוא בחינת התכלית שזוכין על ידי ההנהגה שעלה במחשבה תחלה לברא את העולם במדת הדין, שמשם נמשכין כל הדינים והיסורים הקשים של הצדיקים הנוראים שה' יתברך מדקדק עמהם כחוט השערה. כי הם זוכין לבחינת ההנהגה הנזכרת לעיל שעלה במחשבה תחלה. שעל ידי זה זוכין לתכלית העליון הגבוה ביותר ומשיגין מה שמשיגין. כי זוכין על ידי הדינים והיסורים לבחינת הבטול הנזכר לעיל בשלמות כנזכר לעיל. וזהו שתק כך עלה במחשבה. כך עלה במחשבה דיקא כנזכר לעיל:

וזהו וירא אלקים את האור כי טוב ויבדל וכו'. ודרשו רבותינו זכרונם לברכה ראה את האור כי טוב ואין העולם כדאי להשתמש בו ועמד וגנזו לצדיקים לעתיד לבוא. הינו בחינת הנזכר לעיל. כי אור שהיה מאיר בשבעת ימי בראשית שהיה אדם צופה בו מסוף העולם ועד סופו, זה האור נמשך מבחינת בטול הנזכר לעיל אל האין סוף למי שזוכה לזה בשלמות. ועל כן ראה ה' יתברך שאין העולם כדאי להשתמש בו, הינו כנזכר לעיל, כי ראה שאין העולם זוכין לבטל עצמן כל כך עד שיהיו

ראויים לקבל אור הגדול והנורא הזה, וכשאינן ראויים לקבלו אזי הוא בחינת רבוי אור חס ושלוש שגורם חס ושלוש שבירת כלים שמשם אחיזת כל הקלפות כידוע. על כן מעט האור, ולא המשיך לזה העולם כי אם אור מעט בהדרגה שנמשך מאור הרשימו הנזכר לעיל כנזכר לעיל. שמשם אור התורה שמלבשת עכשו בלבושין אלו כדי שנוכל לקבלו. והאור של שבעת ימי בראשית שהוא אור הבטול הנזכר לעיל, עמד וגנוז לצדיקים לעתיד לבוא. הינו שיש צדיקים גדולים שמבטלין עצמן בבטול גמור. כי הם סותמין את עיניהם מחיזו דהאי עלמא לגמרי וכו' כנזכר לעיל. והם באמת זוכין לזה האור הגנוז שהוא אור הבטול הנזכר לעיל בהארה נפלאה
וכנזכר
לעיל:

אות ט

נמצא שהתורה היא דרך חיים וכו', שעל ידה זוכין להכיר את הבורא יתברך, אף על פי שלא זכה עדין לבחינת הבטול הנזכר לעיל בשלמות וכנזכר לעיל. וגם על ידי התורה הקדושה יכול לעלות מדרגא לדרגא עד שיתעורר לבו לקדש עצמו בקדשה יתרה ולסתם עיניו מחיזו דהאי עלמא לגמרי עד שיבוא לבחינת בטול הנזכר לעיל. כי התורה הוא דרך חיים תוכחת מוסר, ודרכיה דרכי נעם, וכו'. ואינה מכבדת עלינו בשום דבר, וכל מה דאסר לן שרי לן וכו' וכנזכר לעיל:

אבל כשאדם חס ושלוש עובר על איזה דבר מדברי תורה, ואזי מקלקל הצנור והכלי שמקבלין על ידו אור התגלות אלקותו מהרשימו הנזכר לעיל. ואם כן איך אפשר לתקן זאת? וצריך להתתקן על ידי התשובה, ותשובה היא למעלה מהתורה, הינו שמחמת שעבר על התורה הוא צריך לעשות תשובה. והתשובה היא שישתם עיניו מחיזו דהאי עלמא לגמרי. וזה בחינת התעניתים והסגופים שפוסקין על הבעלי תשובה. כי מחמת שעבר על דברי תורה הוא צריך לעלות לבחינת בטול גמור לקבל על עצמו תעניתים וסגופים ולסתם עיניו מחיזו דהאי עלמא לגמרי, עד שיזכה לבוא לבחינת בטול הנזכר לעיל, ולהסתכל על התכלית שהוא כלו טוב כלו אחד. ושם בבחינת בטול הנזכר לעיל, שם הוא למעלה מהתורה. ועל כן שם דיקא יכול לתקן מה שפגם וקלקל על ידי שעבר על התורה. כי שם הוא למעלה מהתורה, כי כל התורה נמשך משם. ועל כן הוא יכול להמשיך משם אורות ותקונים לתקן מה שפגם בדברי תורה וכנזכר לעיל. ועל כן אמרו רבותינו זכרונם לברכה, במקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמד. כי מי שמקים את התורה בפשיטות נקרא צדיק גמור. אבל הבעלי תשובה עלו לבחינת בטול אל התכלית ששם הוא

למעלה מהתורה, שכל התורה נמשך משם. שהוא בחינת אור הגנוז משבעת ימי בראשית וכנזכר לעיל:

וזה בחינת ראש השנה, שאז עקר התחלת התשובה. כי הוא יום ראשון לעשרת ימי תשובה. כי בראש השנה עולין לבחינת בטול הנזכר לעיל כנזכר לעיל. שזה עקר התשובה כנזכר לעיל:

אות י

ואנו עוסקין בתקון זה של בחינת בטול הנזכר לעיל, שהוא בחינת תשובה כנזכר לעיל מראש השנה עד יום הכפורים שהם עשרת ימי תשובה. כי אי אפשר לתקן ביום אחד שלא יהיה בחינת רבוי אור, על כן צריכין לתקן בכמה תקונים מעט מעט. [וכמובא בכתבי האר"י ז"ל שמחמת חטא אדם הראשון צריכין להתמהמה ולשהות בתקון המלכות שהוא תקון העלמות מראש השנה עד שמיני עצרת]. וזה בחינת עשרת ימי תשובה מראש השנה עד יום הכפורים. ועקר בחינת הבטול הוא ביום כפור, וזה בחינת כל החמשה ענויים שמקבלים ביום כפור. כי אז סותמין עיניהם מחיזו דהאי עלמא לגמרי, ומקבלין על עצמן כל הענויים. ועל כן אז זוכין להכלל בעלמא דאתי בבחינת בטול הנזכר לעיל. כי יום הכפורים הוא בחינת עלמא דאתי כידוע. בחינת הסתלקות ובטול אל התכלית שהוא עלמא דאתי. ועל כן אז נכנס הכהן הגדול לפני ולפנים לבית קדשי קדשים ששם הוא עקר בחינת בטול אל התכלית. ועל כן אז ביום הכפורים עקר שלמות התפלה, כי מתפללין אז חמש תפלות מה שאין נמצא בשום יום. כי אז עקר בחינת הבטול שעל ידי זה עקר שלמות התפלה שיכולין להתפלל הרבה תפלות על ידי שעושין אחד מכל התפלה כנזכר לעיל:

אות יא

וזה בחינת תפלת נעילה שמתפללין ביום הכפורים, שאז עקר גמר התקון הנעשה ביום הכפורים. כי עקר התקון על ידי הבטול שזוכין ביום הכפורים הוא לקשר כל התפלה ביחד לעשות אחד מכל התפלה, שאפלו כשעומד בסוף תבה האחרונה של התפלה יהיה עומד עדין בתבה הראשונה של התפלה כנזכר לעיל. וזה בחינת נעילה של יום הכפורים. כי

אז גמר התקון שהוא בחינת נעילה, דהינו שנועלין וסוגרין ומקשרין כל התפלה ביחד, דהינו שעושיין אחד מכל התפלה. שזה עקר התקון שזוכין ביום הכפורים על ידי הבטול שזוכין אז בשלמות כנזכר לעיל. וזה שאומרין בסוף תפלת נעילה 'שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד'. דהינו שאנו נכללין אז בתכלית האחדות ששם כלו אחד, הן חסד הן דין, הכל אחד וכו' כנזכר לעיל. וזה בחינת ה' הוא האלקים שאומרים אז, הינו שהכל אחד בין חסד בין דין, שזה בחינת ה' הוא האלקים. שזהו עקר השלמות שזוכין על ידי הבטול כנזכר לעיל בהתורה הנזכרת לעיל. וזה בחינת קבלת התורה שמקבלין ביום הכפורים כי אז נתנו לוחות האחרונות, הינו בחינת התורה שמקבלין מאור הזריחה של הרשימו מהבטול כשהוא בבחינת ושוב וכו' כנזכר לעיל:

אות יב

כי עקר הבטול נגמר בשלמות ביום הכפורים. ואז מקבלין כל הענויים, שזה בחינת שסותמין עיניהם מחיזו דהאי עלמא לגמרי. כי אף על פי שבראש השנה מתקף הדין שנתעורר אז מבטלין עצמן אל התכלית וכו' כנזכר לעיל. אף על פי כן אז אי אפשר לגמר התקון בשלמות. כי אי אפשר לזכות לבחינת בטול בשלמות תכף בתחלת התשובה, כדי שלא יהיה בבחינת רבוי אור. וכמבאר בכתבים שאם לא חטא אדם הראשון היה יכל לגמר התקון תכף ביום אחד. אך עכשו אחר החטא אי אפשר לתקן ביום אחד וכו' עין שם. ועל כן אף על פי שמבטלין עצמן בראש השנה וכו' כנזכר לעיל, אי אפשר לשהות שם הרבה בבחינת הבטול, כדי שלא יהיה בבחינת רבוי אור וכו'. על כן צריכין תכף להמשיך התקון הנמשך על ידי מצות שופר, שהוא בחינת התעוררות השנה, שהוא בבחינת ושוב, שאנו חוזרין מהבטול וממשיכין אור הזריחה וההתנוצצות של הרשימו וכו'. שזה בחינת כח קבלת התורה וכו' כנזכר לעיל. אבל מחמת שעדין לא נגמר התקון בשלמות, על כן אין יכולין לגמר בחינת קבלת התורה שהוא בחינת המשכת אור הרשימו וכו', אין יכולין לגמר בשלמות מיד בראש השנה, כי עדין לא נגמר התקון בשלמות כנזכר לעיל. רק שבראש השנה על ידי השופר ממשיכין בחינת כח שרש קבלת התורה. אבל עדין אינו נגמר המשכת התורה בפעל בעולם, רק איזה הארה מהרשימו הנזכר לעיל, כדי לתקן על ידי זה כלים לקבל האור. כדי שעל ידי זה יהיה לנו עוד כח לעלות בבחינת בטול ברצוא ושוב להמשיך עוד בכל פעם הארות מהרשימו כנזכר לעיל. עד שנזכה לבחינת בטול בשלמות, שזהו בחינת יום הכפורים שאז נגמר בחינת קבלת התורה, כי ביום הכפורים נתנו

אות יג

כי זה כלל ומבאר לעיל שכל ההארות וההשגות והתגלות אלקות נמשכין רק על ידי האור שמשיגין הצדיקים אמתיים על ידי הבטול כנוזכר לעיל. אבל אור הגדול והנורא הזה אי אפשר לקבלו כי אם על ידי כלים הרבה כנוזכר לעיל. אבל באמת גם תקון ועשית אלו הכלים בעצמן נמשכין גם כן מאור הבטול הנזכר לעיל. כי באמת כלו אחד, והאורות והכלים הכל נמשך ממקום אחד מאור האין סוף ששם הוא בחינת הבטול. ועל כן באמת ענין זה הוא נפלאות תמים דעים, מאחר שאי אפשר להמשיך האור כי אם על ידי כלים, ואי אפשר לעשות כלים כי אם על ידי המשכת האור משם. ואם כן מהיכן ההתחלה לעסק בתקון זה. ועל כן באמת ענין ראש השנה הוא ענין נפלא ונעלם מאד, כפי אשר הבננו מדברי רבנו זכרונו לברכה גדל עצם גדלת נוראות ראש השנה, שאמר שכל ענינו ועסקו הוא ראש השנה. כי בראש השנה נברא העולם ובריאת העולם הוא בדרך הפלא ופלא, מחמת בחינת הנזכר לעיל. כי כל הבריאה היה בשביל לגלות אלקותו בעולם. ואי אפשר להמשיך האור לגלות אלקותו כי אם על ידי כלים. ואי אפשר לעשות הכלים כי אם על ידי המשכת האור כנוזכר לעיל. והי' יתברך צפה בחכמתו שתקון זה לגלות אלקותו בעולם אי אפשר שיהיה נעשה כי אם על ידי בני אדם התחתונים דיקא שהם בעלי בחירה. ועל כן היה כל העולם תלוי על אדם הראשון, שאם לא היה חוטא בעץ הדעת טוב ורע, והיה מתפלל תפלתו, ואז היה מתקן הכל בשלמות כמבאר בכתבי האר"י ז"ל. כי עקר תקון עשית הכלים שעל ידם עקר המשכת אור האין סוף לגלות אלקותו יתברך בעולם, אי אפשר שיהיה נעשה בשלמות כי אם על ידי מעשה בני אדם התחתונים דיקא. והעקר על ידי שהם בעלי בחירה. כי הי' יתברך צמצם עצמו כביכול בכמה צמצומים שהם בחינת כלים, בדרך הפלא ופלא כדי לברא העולמות כדי לגלות אלקותו בעולם. אבל כל זמן שלא נברא האדם הבעל בחירה עדין לא נגמר שום תקון וכלי וצמצום בשלמות, כי עדין כלו אחד כמו שהיה קדם הבריאה. כי כל זמן שלא נמשך הצמצום עד שיתהוו הבעל בחירה בעולם שהוא האדם התחתון הזה. אף על פי שכבר נתהוו על ידי הצמצום כמה וכמה עולמות ובריות שונות, אף על פי כן עדין הכל אחד כבתחלה. מאחר שכלם מכרחים בדעותיהם להתנהג כרצון הבורא יתברך שמו, ואין להם בחירה ונסיון לשנות דבר מרצונו. ואם כן עדין הכל רצון אחד ודעה אחת. ועל כן עדין אין הכלים והצמצומים נחשבים לכלים, מאחר שעדין לא נגמר תקון המתקלא שהוא בחינת הנסיון והבחירה שהוא

בחינת מתקלא. כי הבחירה היא בחינת משקל שהיא בחינת נסיון ובחירה, כמו תולה במשקל שיש לו כח להכריע לכאן או לכאן. וכל זמן שלא נגמר זה התקון עדין אין שום כלי נגמר בשלמות, מאחר שלא נברא עדין בריאה שיהיה לה כח לעשות כנגד רצונו חס ושלום, שהוא האדם הבעל בחירה, כי עקר הוא הדעת והרצון. כי עקר בחינת הכלים והצמצומים הוא בחינת הסתלקות והתעלמות, שהי' יתברך כביכול צמצם אורו עד שנתהוו בחינת כלים ותקונים לקבל האור על ידס. ועל ידי זה התקון של התהוות הכלים שעל ידס המשכת האור, על ידי זה נבראו כל העולמות וכל הנבראים כלס. אבל כל זמן שכל הנבראים מתנהגים רק כפי דעתו ורצונו לבד, נמצא שעדין הכל כמו קדם הבריאה. ועל כן עדין אין להם כח לקבל האור אין סוף בשלמות, מאחר שעדין אינם נחשבים לכלים, כי עדין כלס כלולים ומיוחדים ברצונו יתברך כמו קדם הבריאה, מאחר שאין להם בחירה לנטות מרצונו. על כן עקר גמר תקון הכלים והבריאה היה על ידי האדם הבעל בחירה שבשבילו נברא הכל. והוא עקר שלמות הבריאה והוא מקים כל הבריאה. כי כשיש בעל בחירה דהינו שיש לו רשות לעשות כרצונו וכבחירתו נגד רצון הבורא חס ושלום, אז דיקא כלליות הבריאה נפרדת וננסרת מאתו יתברך, מאחר שכבר יש בריאה שיש לו כח לעשות כרצונו. וכשהבריאה ננסרת מאתו יתברך על ידי הבחירה כנזכר לעיל, אזי עקר גמר תקון הכלים. כי אז בחינת הצמצום והכלים בשלמות, כי אז דיקא הצמצום נקרא צמצום, מאחר שנתצמצם אורו שהוא דעתו וחכמתו יתברך, כל כך עד שנתהוו בריאה שיש לו כח הבחירה שיכול לעשות כנגד רצונו חס ושלום. וזה הענין מובן מאד למי שיש לו מח בקדקדו. כי עקר הצמצום הוא צמצום הרצון והדעת שהוא אורו יתברך. ועל כן באמת כל הבריאה תלויה בהאדם כמבאר בכל הספרים. כי כל התגלות אלקות הוא רק על ידו דיקא מאחר שהוא בעל בחירה שעל ידו עקר גמר תקון הכלים כנזכר לעיל. וזה בחינת מה מה שאיתא בכתבים שעקר כל התקונים תלויים בתקון המתקלא. כי עקר כל התקונים על ידי האדם הבעל בחירה שהוא בחינת מתקלא כנזכר לעיל:

אות יד

ועל-כן תכף כשנברא אדם הראשון שהוא בעל בחירה היו תלויים בו כל העולמות. כי עקר התקון על ידי הבעל בחירה דיקא כנזכר לעיל. כי ההתרחקות תכלית ההתקרבות, הינו כי מחמת שהאדם יש לו זה הכח לרחק עצמו מהי' יתברך חס ושלום מחמת שיש לו בחירה, על כן יש לו כח לקרב עצמו להי' יתברך יותר מכל העולמות וכל המלאכים והשרפים וכו'.

כי הוא דיקא יכול לתקן כלים לקבל אורו יתברך. מאחר שיש לו בחינת התרחקות כל כך עד שיכול בבחירתו לעשות כרצון עצמו כנגד רצון הבורא יתברך שמו. ועל כן הכל היה תלוי באדם הראשון, שאם היה שומר מצות ה' יתברך לבלי לאכל מעץ הדעת טוב ורע, והיה מתפלל תפלתו, אז היה מתקן הכל. כי עקר התקון על ידו דיקא. דהינו כשהאדם בבחירתו שיש לו כח הבחירה שזהו בחינת תכלית הצמצום שאין צמצום אחריו כנזכר לעיל, כשזה האדם מטה דעתו ורצונו לה' יתברך, ומקיים רצונו ומצוותיו יתברך, ומדבק עצמו להשם יתברך, אזי הוא דיקא מיחד ומקשר כל העולמות לה' יתברך וממשיך עליהם אור הזריחה מאור האין סוף ומגלה אלקותו בעולם. כי הוא דיקא יכול להמשיך אורו יתברך על ידי הכלים שנתתקנים על ידו דיקא על ידי שהוא בעל בחירה כנזכר לעיל. אבל אדם ביקר בל ילין, כי הוא פגם תכף על ידי אכילת עץ הדעת טוב ורע. ואזי לא די שלא תקן בחינת הכלים ולא המשיך התגלות אור אלקותו יתברך בעולם. אף גם אדרבא חזר וגרם בחינת שבירת כלים מחדש. כי קלקל כל הצנורות וכל הכלים וכל התקונים על ידי חטאו. כי עקר קיום וחיות כל הכלים הוא על ידי האור שממשיכין לתוכם על ידי התורה והמצוות. אבל על ידי החטאים נסתלקין האורות מהכלים וגורם שבירת כלים חס ושלוש. וכן הוא בכל דור ודור שכל אחד על ידי חטאיו חס ושלוש גורם הסתלקות אורו יתברך, שעל ידי זה אין יכולין לידע מה' יתברך חס ושלוש. ובראש השנה הוא התקון של חטא אדם הראשון ושל כל החטאים שבכל דור ודור. כי ראש השנה בו ביום נברא אדם הראשון וחטא בעץ הדעת. והוא יום ראשון לעשרת ימי תשובה יום ראשון בשנה. ואז עקר התקון על ידי הצדיק האמת שבדור, אשר בגדל צדקתו וקדשתו הוא יכול לבטל עצמו בתכלית הבטול, כי הוא סותם עיניו מחיזו דהאי עלמא לגמרי, ואין לו שום הסתכלות בזה העולם כלל. אף גם הוא מקבל על עצמו כל הענויים וכל היסורים קשים ממות בשביל ה' יתברך ובשביל ישראל, עד שזוכה לעלות ולהסתכל על התכלית בתכלית הבטול, במדרגה גבה ונפלאה מאד מאד. עד שזוכה להמשיך תקונים משם לגלות אלקותו עד שיעורר בתשובה גם כל הרחוקים מאד מאד. ועקר נפלאות עבודתו הוא בראש השנה. כי העקר הוא ההתחלה, שהוא בחינת ראש השנה שהוא ראשון לבריאה ראשון לתשובה. כי הוא יום ראשון לעשרת ימי תשובה. כי אז עבודתו נפלאה ונוראה מאד מחמת בחינת הנזכר לעיל. מחמת שצריכין להמשיך כל התקונים מחדש. ונעלם ונפלא מהיכן ההתחלה, כי אי אפשר להמשיך אורות כי אם על ידי כלים. ואי אפשר לעשות כלים כי אם על ידי המשכת האורות וכנזכר לעיל. ואם לא חטא אדם הראשון היה מתקן כל זה ביום אחד. אבל עכשו אחר החטא שחזר וקלקל הכל, ולא די שלא תקן אף גם קלקל יותר. על כן אי אפשר לתקן עתה ביום אחד כנזכר לעיל. וצריכין לעשות התקון בהדרגה בכמה ימים. וזה בחינת עשרת ימי תשובה מראש השנה עד יום כפור. שבראש השנה הוא ההתחלה שקשה וכבדה ונפלאה מאד מאד, שצריכין לעלות לתכלית הבטול ולחזר משם מיד ולהמשיך האור בהדרגה ובצמצום רק בשביל להתחיל לתקן איזה כלי בדקות כדי שנוכל להתחיל להמשיך התגלות

אורו יתברך. ואחר כך בכל פעם ופעם בכל יום מעשרת ימי תשובה ממשיכין אחר כך האור יותר ויותר. מאחר שכבר יש איזה בחינת כלי, על כן יכולין אחר כך לבטל עצמו יותר, כי כבר יש בחינת כלי לקבל האור. וכן בכל יום ויום. וכל מה שממשיכין האור יותר מתתקנים הכלים יותר עד שבכל תשעה ימי תשובה מראש השנה עד ערב יום כפור נגמרין תקון כל הכלים. ואז דיקא יכולים אחר כך ביום הכפורים לבטל עצמן כלם לקבל עלינו כל החמשה ענויים, שהוא בחינת שכל ישראל סותמין עיניהם מחיזו דהאי עלמא, וכלם זוכין לבחינת בטול אל התכלית. ואז נמשך התגלות אורו יתברך על ידי אור הרשימו כנזכר לעיל. כי כבר יש כלים לקבל האור, כי נתתקנו הכלים מראש השנה עד יום כפור. ועל כן ביום הכפורים מקבלים האורות פנימיים כמבאר בכונות. ועל כן אז ביום הכפורים הוא קבלת התורה. כי בו נתנו לוחות שניות. כי התורה נמשך משם מאור הרשימו של הבטול כנזכר לעיל שנגמר כל זה בשלמות ביום כפור כנזכר לעיל. ועל כן אז עקר תקון התפלה וכו' כנזכר לעיל:

אות טו

וזה בחינת העקדה שהיא בחינת ראש השנה. כי בראש השנה אנו עוסקין להזכיר בכל פעם זכות העקדה כמו שאומרים ועקדת יצחק לזרעו היום ברחמים תזכור וכו'. וכן קורין בראש השנה פרשת העקדה. כי כל ענין ראש השנה הוא בחינת העקדה. כי יצחק הוא תקף הדין בחינת פחד יצחק. ולפי תקף דינו חס ושלום אי אפשר שיתקים העולם. על כן מחמת תקף הדין של יצחק היה מכרח לבטל עצמו לגמרי בתכלית הבטול כנזכר לעיל. וזה בחינת העקדה שהיה צריך לעלות על המזבח לקרבן למסר נפשו לה' יתברך בתכלית הבטול עד שפרחה נשמתו, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה שבשעת העקדה פרחה נשמתו, שזהו בחינת תכלית הבטול בשלמות. אבל אף על פי כן לא חפץ ה' יתברך שיהיה יצחק נשאר שם חס ושלום דהינו שיסתלק אז חס ושלום. כי ה' יתברך חפץ בקיום העולם. על כן תכף שיצחק מסר נפשו לשחיטה בשביל ה' יתברך ובטל את עצמו בתכלית כנזכר לעיל, תכף ומיד אמר לו ה' יתברך לאברהם אל תשלח ידך אל הנער וכו'. אסקתיה אחתיה. כי אין רצונו יתברך שישאר שם כנזכר לעיל רק תכף צריכין לחזור מהבטול בבחינת רצוא ושוב כנזכר לעיל. ואז ממתיקין הדין בחינת פחד יצחק על ידי אור הרשימו על ידי התורה שממשיכין משם על ידי השמחה וכנזכר לעיל:

וזה בחינת הקרבן שהזמין לו ה' יתברך מיד להעלות במקום יצחק שהוא האיל שהקריב תחתיו. כי הקרבנות הם בחינת כלליות התורה כמו שכתוב זאת התורה לעלה ולמנחה וכו'. הינו כי על ידי קרבן האיל, על ידי

זה המשיך אור הרשימו שעל ידי זה עקר ההמתקה של פחד יצחק בעת שחוזרין מהבטול כנזכר לעיל. וזה בחינת יצחק ישחק, שצריכין להמתיק פחד יצחק על ידי הבטול הנזכר לעיל, שעל ידי זה זוכין לשמחה בחינת שחוק וחדוה ושמחה. שעל ידי זה מקבלין תורה שזה בחינת קרבן האיל כנזכר לעיל, שעל ידי זה עקר ההמתקה כנזכר לעיל. וזה וישא אברהם את עיניו וירא והנה איל אחר נאחז בסבך בקרניו. בקרניו דיקא שהוא בחינת קרן השופר בחינת שופר של איל-אילו של יצחק. כי ההמתקה של האיל הוא בחינת ההמתקה של השופר בראש השנה. כי שופר הוא גם כן בחינת המשכת כח קבלת התורה כדי להמתיק הדין בעת שחוזרין מהבטול, שזה בעצמו בחינת ההמתקה של האיל שהקריב במקום יצחק אחר הבטול כנזכר לעיל:

ועל-כן חותמין ברכת זכרונות בזכות העקדה. כמו שאומרים ועקדת יצחק וכו' תזכור. כי עקר ראש השנה הוא בחינת זכרון. ועל כן נקרא יום הזכרון וכנזכר לעיל. ועקר המשכת הזכרון הוא על ידי אור הרשימו שנמשך על ידי השופר וכו' כנזכר לעיל. שזהו בחינת העקדה כנזכר לעיל:

אות טז

ועל-כן בכל יום קדם התפלה אומרים פרשת העקדה. כי עקר שלמות התפלה הוא על ידי בחינת ראש השנה, על ידי בחינת העקדה שהוא בחינת הבטול הנזכר לעיל ברצוא ושוב, שעל ידי זה ממשיכין בחינת זכרון ועושין אחד מכל התפלה שזהו עקר שלמות התפלה כנזכר לעיל. ועל כן אומרים פרשת העקדה בכל יום קדם התפלה, כי עקר תקון התפלה הוא על ידי זה כנזכר לעיל. ובזה מישב מה שנקראת זאת הפרשה פרשת העקדה דיקא, והלא עשה כמה עבודות בשביל לשחטו. כי ערך את העצים וגם העלהו על המזבח. ולמה לא נקרא הענין על שם ההערכה או על שם ההעלאה? אך על פי הנזכר לעיל ניחא היטב. כי נקראת עקדה דיקא לשון קשירה, כי זה עקר התקון שנמשך על ידי זכות העקדה. דהינו שזוכין על ידי זה לקשר ולחבר כל התפלה ביחד. כי על ידי זה ממשיכין כח הזכרון שאפלו כשעומד בסוף התפלה יהיה עומד עדין בתחלת התפלה. שעל ידי זה עושין אחד מכל התפלה. וכל התפלה עקודה וקשורה ביחד שזה עקר התקון שזוכין על ידי הבטול ברצוא ושוב שזהו בחינת העקדה וכנזכר לעיל:

וזה בחינת ויעקד את יצחק בנו. כי עקדה היא בחינת קשור ידיים ורגלים ביחד. הינו בחינת קשור וחבור דבורי סוף התפלה בראשה. כי הדבור הוא קומה שלמה. כי יש דבור שהוא בחינת ראש, בחינת (תהלים קיט) ראש

דברך אמת. ויש דבור שהוא בחינת ידים, בחינת כאשר דבר ה' ביד משה. בחינת לעולם ה' דברך נצב בשמים, שהוא אש ומים. בחינת יד ימין ויד שמאל (כמבאר במקום אחר). ויש דבור שהוא בחינת רגלין, בחינת נר לרגלי דברך. בחינת צדק תדברון, בחינת צדק יקראהו לרגלו. ויש דבורים שהם בחינת כלליות העצמות שהם עקר בנין האדם, בחינת כל עצמותי תאמרנה וכו'. כי הדבור הוא קומה שלמה. ועקר שלמות התפלה שיהיה הכל אחד שאפלו הדבור האחרון של התפלה יהיה עדין מקשר בראשו. בחינת העקדה שמקשר הרגלין למעלה להידיים שמגיעין עד הראש, ואז הכל מקשר יחד. כי זה עקר שלמות התפלה שיהיו כל הדבורים מקשרים יחד שזה בחינת עקדה כנזכר לעיל:

אות יז

וזה בחינת ויזכר אלקים את נח וכו' וישכו המים, שאומרים אותו בראש השנה בתחלת פסוקי זכרונות. כמו שאומרים וגם את נח באהבה זכרת וכו' בהביאך את מי המבול וכו' על כן זכרונו בא לפניך וכו'. כי אז בימי נח בדור המבול היה תקף הדין בעולם מרבו מעשיהם הרעים, עד שלגדל עצם תקף הדין שהיה אז, היו צריכין לבטל עצמן לגמרי בתכלית הבטול ברצוא ושוב בבחינת הנזכר לעיל. כמבאר לעיל שכשמתגברים הדינים והיסורים חס ושלוש צריכין לבטל עצמן בתכלית הבטול לאור האין סוף ולהסתכל על התכלית וכו' כנזכר לעיל. וכל מה שהדין והיסורים גדולים ביותר חס ושלוש צריך שיהיה הבטול בשלמות יותר. ולגדל תקף הדינים שהיה אז בדור המבול היו צריכים בטול נפלא ונורא להמתיק הדין העצום אז. ולבטול כזה צריכים צדיק גדול כמו משה רבנו עליו השלום דיקא וכמבאר בזהר הקדוש בענין נח אברהם ומשה שאין מי שמסר נפשו בעד העולם כמו משה רבנו עליו השלום עין שם. כי משה כשראה תקף הדין כשעשו את העגל מסר נפשו לגמרי ובטל עצמו בתכלית ואמר אם תשא חטאתם ואם אין מחני נא. ואם אין מחני נא, זה בחינת תכלית הבטול שמסר נפשו לגמרי. וזה מחני נא מספרך אשר כתבת, שמסר נפשו ונתרצה למחות שמו חס ושלוש מן התורה, שזהו בחינת תכלית הבטול. כי כשנתבטלין ונכללין באורו האין סוף יתברך, שם הוא למעלה מכל השמות והכנויים. כי כל השמות והכנויים הם אחר הצמצום והתהוות הספירות שאז דיקא אנו יכולין לקרותו יתברך בשמות וכנויים, שמשם נמשכין השמות של כל הנבראים וכו' שהם חיותם. כי השם הוא הנפש והחיות, בחינת נפש חיה הוא שמו כמבאר במקום אחר. אבל בבחינת הבטול באור האין סוף, שם הוא למעלה מהספירות למעלה מהשמות בחינת לפני אחד מה אתה סופר. על כן אי אפשר להתמהמה שם הרבה

בבחינת הבטול כדי שלא יתבטל במציאות חס ושלום. על כן צריכין לחזר משם בבחינת והחיות רצוא ושוב. ואז מקבלין עקר החיות מהרשימו שנשאר מהבטול שמשם עקר התגלות אלקותו יתברך. כי משם בחינת הרשימו מהבטול, משם נמשכין כל הספירות, שהם כל השמות והכנויים שמהם נבראו כל העולמות מתחלת האצילות עד סוף העולם. כי הכל נמשך מהרשימו הנזכר לעיל שמשם מתחיל התהוות הכלים. כי בבחינת הבטול בעצמו לית מחשבה תפיסא ביה כלל. וכשיש תקף הדין חס ושלום אזי הצדיק שהוא בבחינת משה שהוא סותם עיניו מחיזו דהאי עלמא לגמרי הוא מבטל את עצמו בתכלית הבטול ששם הוא כלו טוב. אבל אחר כך כשחוזר משם מתגבר הדין ביותר כנזכר לעיל. רק שהוא ממתיק הדין אחר כך על ידי התורה שממשיך מהרשימו כנזכר לעיל. וזה שאמר משה אם תשא חטאתם הרי טוב. הינו אם יש לי כח על ידי הבטול להמשיך אחרי כן המתקה על ידי התורה שמקבלין מהרשימו, הרי טוב. ואם אין מחני נא מספרך וכו'. הינו שאם הדין חזק כל כך עד שאי אפשר לי להמתיקו על ידי התורה שאני מקבל תמיד מהרשימו, שמשם כל תורת משה והנביאים וכו' כנזכר לעיל, אזי מחני נא. הינו שאני מרצה לבטל עצמי לגמרי באור האין סוף ולא אחזר משם ברצוא ושוב כדרכו תמיד רק אני מרצה לשאר שם לגמרי, שזהו בחינת מחני נא. כי שם הוא למעלה מהשמות :

וזהו מחני נא מספרך אשר כתבת שהוא התורה. כי שם הוא למעלה מהתורה כנזכר לעיל. ומגדל המסירות נפש שהיה למשה אז שנתרצה למות ולהסתלק מזה העולם לגמרי בשביל ישראל. על כן נתרצה לו ה' יתברך באמת ומחל לישראל, ונמתק הדין העצום בזכותו בחינת וינחם ה' על הרעה וכו'. וזה בחינת שלש עשרה מדות של רחמים שנתגלו למשה אז. כמו שכתוב שם בפרשה ויאמר אני אעביר כל טובי על פניך וקראתי בשם ה' לפניך וכו' וירד ה' בענן וכו' ויעבר ה' על פניו ויקרא וכו'. כי כל השלש עשרה מדות של רחמים שהם ממתיקין כל הדינים שבעולם, כלם נמשכין מאור הרשימו של הבטול הנזכר לעיל, שעל ידו ממתיקין כל הדינים כנזכר לעיל. וזה בחינת אני אעביר כל טובי וכו'. ויעבר ה' על פניו וכו', זה בחינת אור הרשימו שעוברת על פניו של מי שזוכה לזה בעת שחוזר מהבטול, שאז עובר על פניו הזריחה והתנוצצות אלקות שמאיר ומזריח לו מהבטול על ידי הרשימו שנשאר מהבטול. שזה האור הגדול והנורא חולף ועובר על פניו בחינת ורוח על פני יחלף, בחינת ויעבר ה' על פניו וכו'. וזהו בחינת אני אעביר כל טובי על פניך, כל טובי דיקא. כי שם בבחינת הבטול הוא כלו טוב כנזכר לעיל. ואחר כך על ידי אור הרשימו שמקבלין משם ממשיכין על עצמו גם כן בחינת אור הבטול לידע שכלו טוב על ידי התורה שמקבלין שעל ידי זה נמתקין כל הדינים והיסורים כנזכר לעיל :

וזה שמובא בספרים ששלש עשרה מדות של רחמים הם בחינת שלש עשרה מדות שהתורה נדרשת בהן. כי שלש עשרה מדות של רחמים הם בחינת אור הרשימו שעוברת על פניו בעת שחוזר מהבטול כנזכר לעיל,

שמשם נמשך כל התורה כנזכר לעיל, בחינת שלש עשרה מדות שהתורה נדרשת בהן שהם כלל התורה. כי משם מאור הרשימו הנזכר לעיל נמשך כל התורה כנזכר לעיל:

ועל-כן משה רבנו שמסר נפשו וזכה לבטול כזה, על כן באמת המתיק כל הדינים שבעולם אפלו בעת תקף התגברות הדין מאד רחמנא לצלן. אבל נח לא זכה לבטול כזה, ועל כן לא היה יכול לבטל הדין לגמרי, ועל כן היה מבול בעולם. על כן הכרח לכנס בתבה להתחבא שם מפני תקף הדין והמשחיתים כמבאר בזהר הקדוש. והענין כי מחמת שנח לא זכה לבטל עצמו כראוי עד שיבטל הדין מכל העולם. על כן הכרח לכנס בתבה לזכות שם לבחינת בטול. כי תבת נח דא יום הכפורים כמו שאיתא בתקונים (תקון וא"ו דף כב) ויום הכפורים הוא בטול שאז סותמין עיניהם מחיזו דהאי עלמא, שזה בחינת התענית והחמשה ענויים של יום כפור כנזכר לעיל. הינו כי נח לא זכה לבחינת בטול כי אם על ידי כניסתו לתבה ונסתר ונתחבא שם וסתם עיניו מהעולם. כי זה בחינת ההסתרה שצריכין להסתיר ולהתחבא עצמו בשעת תקף הדין חס ושלום, שזהו בחינת התבה כמבאר בזהר הקדוש. הינו כי בשעה שהדין גובר צריכים לבטול כנזכר לעיל. והבטול הוא לסתם עיניו מחיזו דהאי עלמא. ועל כן צריכין להתחבא ולהסתיר עצמו בתוך הבית ולבלי לצאת חוצה כדי שלא ישוטט עיניו בראית העולם הזה. רק ישב נסתר ונחבא בתוך ביתו, ששם המקום מסגל יותר לבטל עצמו להי' יתברך כדי להמתיק הדין על ידי זה. וזהו בחינת לך עמי בא בחדריך וסגר דלתך בעדך חבי כמעט רגע עד יעבר זעם. נמצא שתבת נח זה בחינת בטול. כי נח לא זכה לבטול בשלמות להמתיק הדין מכל העולם לגמרי. רק שהי' יתברך ברחמיו צוהו לכנס בתבה להסתיר עצמו שם ולסתם עיניו מהעולם. כי מחצות התבה סותמין בפני העינים שלא יתפזר הראות לחוץ, כדי שיוכל להסתכל על התכלית ולכלל באין סוף. כמבאר בהתורה הנזכרת לעיל שבשביל זה צריכין לסתם עיניו כשרוצין להסתכל על התכלית כדי שלא יתפזר הראות מן הצד וכו' עין שם. וזה בחינת מעלת ההתבודדות שצריך האדם שיתבודד בתוך ביתו ויקשר עצמו להי' יתברך בתפלות ותחנונים, כדי שיסתם עיניו מחיזו דהאי עלמא ולא יתפזר ראות עיניו בחוץ, ובשביל זה בעצמו מסגלין מחצות הבית להסתיר עצמו בהן מפני המשחיתים בעת תקף הדין רחמנא לצלן כמובא בזהר הקדוש, כי מחצות הבית הם מחצות בפני העינים כדי להסתכל על התכלית ששם כלו טוב ששם כל הדינים והיסורים בטלים במציאות. על כן כשאין צדיק הדור השלם כל כך שיוכל על ידי בטולו אל התכלית לבטל הדין לגמרי מכל העולם. אזי הצדיקים והכשרים צריכין להסתיר עצמן בתוך מחצות ביתם, בבחינת לך עמי בא בחדריך וכו' כדי להסתיר עצמו מפני הדין. כי מחצות הבית הם בבחינת בטול אל התכלית, מחמת שהם סותמין בפני העינים שלא יסתכל אל החוץ. ועל כן שם אין הדין יכול לשלט. כי עקר בטול הדינים הוא על ידי בחינת התכלית כנזכר לעיל, שזהו בחינת סתימת העינים בשעת תקף היסורים רחמנא לצלן כמבאר בהתורה הנזכרת לעיל. וזהו בחינת התבה כנזכר לעיל, כי הצדיק השלם כמו משה רבנו יכול לבטל עצמו אל התכלית תמיד אפלו בלא

כניסתו לתבה. ועל כן צדיק כזה באמת הוא יכול לבטל הדין לגמרי מכל העולם. אבל שאר צדיקים אין יכולין לבטל עצמן כי אם כשסותמין עצמן ונסגרים בחדרים, בבחינת לך עמי בא בחדריך. וזהו בחינת כניסת נח בתבה כנזכר לעיל, שמחמת שלא זכה לתכלית הבטול בשלמות על כן לא היה יכול להמתיק הדין מכל העולם. וגם הוא עצמו וביתו לא נצולו כי אם על ידי שנתן לו ה' יתברך עצה שיכנס בתבה, ושם דיקא יזכה לבחינת בטול. כי הוא לא היה יכול לבוא לבחינת בטול כי אם על ידי כניסתו לתבה כנזכר לעיל. ועל ידי בטול זה זכה על כל פנים לבטל הדין מעצמו וביתו ולקים העולם על ידי זה כנזכר לעיל. נמצא שתבת נח זה בחינת בטול בחינת יום הכפורים כנזכר לעיל. וזה בחינת צהר תעשה לתבה ואל אמה תכלנה מלמעלה. הינו שיעשה צהר וחלון למעלה כדי שכל הסתכלותו והבטתו יהיה רק למעלה, שזהו בחינת הסתכלות אל התכלית העליון שהוא למעלה למעלה. וזה בחינת והיה כאשר ירים משה ידו וכו' וכי ידיו של משה וכו' אלא בזמן שישראל מסתכלין כלפי מעלה הם נוצחין וכו'. וכן לענין הנחש בזמן שישראל מסתכלין כלפי מעלה הם מתרפאין. כי עקר בטול הדינים והיסורים ונצחון המלחמה לעמד כנגד המתנגדים אל הקדשה, הוא על ידי הסתכלות כלפי מעלה שהוא בחינת בטול אל התכלית כנזכר לעיל:

ועל-ידי תבת נח שהוא בחינת בטול, שעל ידי זה נסתר מפני הדין ונתקים העולם ולא נחרב לגמרי. על ידי זה זכה נח אחר כך כשחזר מהבטול בבחינת רצוא ושוב, להמשיך תורה מהרשימו כנזכר לעיל. וזה בחינת מה שזכה נח אחר יציאתו מהתבה להשיג בחכמתו וברוח קדשו להקריב קרבנות מכל הבהמה הטהורה וכו'. כי זה זכה לקבל ולהשיג בבחינת השגת התורה מהרשימו שנשאר לו מהבטול בעת יציאתו מהתבה שהיא בחינת יום הכפורים בחינת בטול כנזכר לעיל. וזה בחינת ויזכר אלקים את נח. ויזכר דיקא בחינת זכרון שהוא בחינת הרשימה, שזה בחינת ראש השנה שעקר ההמתקה על ידי השופר שהוא בחינת זכרון בחינת זכרון תרועה וכו' כנזכר לעיל. ועל כן מזכירין פסוק זה בראש השנה בתחלת פסוקי זכרונות. כי כל זה הוא כל ענין ראש השנה כנזכר לעיל:

אות יח

וזה בחינת ה' למבול ישב הנאמר בסוף השבעה קולות שאמר דוד על המים, שהם בחינת הקולות של מתן תורה שנתנה בקולות. כמבאר בספרים שמזמור זה מדבר ממתן תורה. כי המבול מים שבא לעולם אז, זה נמשך מבחינת רבוי אור שגורם שבירת כלים שמשם כל הדינים והצרות חס ושלוש. הינו כי אז היה תקף הדין מאד מפני רע מעלליהם,

אות כ

וזה בחינת ויהי לשבעת הימים ומי המבול היו וכו' , ודרשו רבותינו זכרונם לברכה שתלה להם שבעת ימי אבולו של מתושלח הצדיק. כי מבאר בהתורה הנזכרת לעיל בתחלתו בענין בעל השדה שעוסק בתקון השדה שהוא תקוני הנשמות וכו', שזה הבעל השדה צריך להיות גדול במעלה מאד מאד, וצריך לסבל כמה צרות ויסורין חס ושלום רחמנא לצלן. ויש לפעמים שהוא צריך להסתלק בשביל זה וכו' כנזכר לעיל. כי לפעמים הדין גובר כל כך עד שאין מועיל להמתיק הדין על ידי שום בטול כי אם על ידי הסתלקות הצדיק לגמרי חס ושלום. ואז צריכין העולם להתעורר מאד בתשובה ולהסתכל על עצמן היטב היכן הם בעולם מה שגרמו בעוונותיהם עד שנסתלק הצדיק בשבילם. וזה בחינת שצעק הנביא הצדיק אבד ואין איש שם על לב ואנשי חסד נאספים באין מבין כי מפני הרעה נאסף הצדיק וכו'. כי אז כשחס ושלום נסתלק הצדיק. צריכין לשים על לב מאד ולהבין כי מפני הרעה נאסף הצדיק. שעקר הסתלקותו הוא מפני הרעה מפני תקף הדין שהיה בעולם, עד שלא היה יכל לבטל הדין בשום בטול ברצוא ושוב וכו' כנזכר לעיל, רק הכרח לבטל עצמו בבטול כזה עד שישתלק לגמרי. ואז הכל תלוי בהדור שנשארו אחריו, שצריכין לשום על לב מאד הסתלקות הצדיק ולהתעורר בתשובה שלמה על ידי זה. ואז זוכין להמשיך אור מהרשימו של הצדיק שנשאר ממנו. כי כל צדיק וצדיק כשנסתלק בודאי משאיר בעולם איזה רשימה טובה על ידי תורתו ומעשיו הטובים. ואז עקר ההמתקה על ידי הדור יתום שנשארו אחריו, שכשמתעוררים בתשובה אזי ממשיכין אור גדול מהרשימו שלו, שעל ידי זה נמתקין ונתבטלין כל הדינים שבעולם. כי מחמת שהצדיק נסתלק למעלה והוא עכשו בתכלית הבטול, על כן נמשך משם בכל פעם אור גדול ונפלא להרשימו שלו שנשאר בזה העולם. אבל צריכין על כל פנים איזה אתערותא דלתתא על ידי מעשי הדור הטובים להמשיך על ידי זה אור הרשימו הקדושה שלו. כי על ידי מעשיהם הטובים אף על פי שהם בבחינת קטנות ואין להם כח לקבל השגת התורה להמתיק דינים, אף על פי כן בכח הצדיק שנסתלק יכולים על ידי מעשיהם הטובים להמשיך אור גדול ונפלא מהרשימו שלו המאירה עתה באור גדול ונורא, מחמת שהצדיק הוא בתכלית הבטול בשלמות. אבל אז בימי דור המבול לא זכו להתעורר לתשובה, על כן גבר הדין עד שבא המבול שנעשה ממימי הדעת בחינת מבול וכו' כנזכר לעיל:

וזה בחינת מה שאמר ה' יתברך לדוד המלך עליו השלום והיה כי ימלאו ימיך וכו' שדוד רצה לבנות הבית והשיב לו ה' יתברך שבחייך לא יזכה לזה כי אם אחר הסתלקותו יבנה בנו את הבית המקדש. כי עקר שלמות השגת התורה הוא בבית המקדש ששם הוא בחינת תכלית הבטול לפני ולפנים בבית [קדשי קדשים] ששם נכנס הכהן הגדול פעם אחת בשנה ביום הכפורים וכנזכר לעיל. ששם היה עומד על האבן שתיה הארון עם הלוחות שהם כלל התורה כי משם תצא תורה וכו'. ועל כן עקר תקון העולמות שנמשך על ידי קבלת התורה לא נשלם עד שנבנה הבית בימי שלמה. כמו שאיתא בכתבי האר"י ז"ל שבימי משה לא חזרה השכינה כי אם בבחינת אב"א. ולא נתיחדה בבחינת פנים בפנים עד ימי שלמה שנבנה הבית וכו' עין שם. וזה בחינת ביום חתנתו, זה מתן תורה. וביום שמחת לבו, זה בנין בית המקדש. כי עקר שלמות השגת התורה בחינת מתן תורה הוא בבית המקדש ששם תכלית הבטול לפני ולפנים שמשם כל התורה וכו' כנזכר לעיל. ועל כן דוד רצה לגמר תקון זה לבנות הבית המקדש ששם עקר בחינת הבטול עקר השגת התורה וכו' כנזכר לעיל. השיב לו ה' יתברך שתקון נפלא ונורא כזה אי אפשר שיתקן בחייו. רק הוא צריך להסתלק תחלה. ואז על ידי הסתלקותו דיקא יזכה בנו להמשיך אור מהרשימו שלו לבנות הבית המקדש ולתקן כל התקון הזה בשלמות. הינו כנזכר לעיל. ועל כן באמת נקרא כל הבית המקדש על שם דוד כמו שכתוב ראה ביתך דוד. כי הכל על ידו. כי גדולים צדיקים במיתתן יותר מבחייהם. ומה שאינו יכול לגמר בחייו הוא גומר לאחר הסתלקותו דיקא וכנזכר לעיל. כמו דוד המלך עליו השלום לענין בנין בית המקדש ששם עקר הבטול ששם תקון כל העולמות וכנזכר לעיל. וכן מצינו במשה רבנו עליו השלום שרצה לכנס לארץ ישראל ולכבש ארץ ישראל בעצמו. ולא הניחו ה' יתברך ואמר אל תוסף דבר אלי עוד בדבר הזה. כי לכבש ארץ ישראל להוציאה מהשבעה עממין ולמסרה לישראל שזה עקר התקון כי שם בארץ ישראל הם כל הקדשות ושם הבית המקדש ששם עקר הבטול וכו'. ולנצח מלחמה כזאת בפרט בתחלה להוציא כל ארץ ישראל מהסטרא אחרא להחזירה אל הקדשה שבזה תלוי הכל. על כן גם משה רבנו עליו השלום לא היה יכול לנצח מלחמה זאת בחייו. כי אם לאחר הסתלקותו דיקא. שדיקא אחר הסתלקותו כבש יהושע תלמידו את כל ארץ ישראל בכחו של משה בעצמו. אשר לכאורה הדבר תמוה רבי לא שנה רבי היא מנליה. אם משה לא היה לו כח לכנס ולכבש ארץ ישראל איך זכה יהושע תלמידו לזה. אך על פי הנזכר לעיל ניתא היטב. כי בודאי גם כל מה שכבש יהושע הכל כבש משה בעצמו. כי הכל על ידי משה דיקא. רק שדבר גדול כזה לכבש ארץ ישראל בתחלה וכו' אפלו משה לא היה יכול לגמר בחייו כי אם על ידי הסתלקותו דיקא. שדיקא על ידי הסתלקותו שזכה לתכלית הבטול שנסתלק בבחינת רעוא דרעוין וכו' על ידי זה דיקא זכה יהושע בכח הסתלקותו דיקא לכבש ארץ ישראל להכניע הסטרא אחרא ולהעלות הקדשה ולתקן כל העולמות. כי

לתקון גדול ונורא כזה שזה בחינת תקון השדה העליונה היה צריך משה להסתלק דיקא. ועל ידי זה דיקא נגמר התקון וכנזכר לעיל. וזה בחינת על משכבי בלילות בקשתי את שאהבה נפשי בקשתיו ולא מצאתיו וכו' מצאתי השמרים פרש רש"י משה ואהרן וכו'. כמעט שעברתי מהם, פרש רש"י קרוב לפרישותם ממני לסוף ארבעים שנה הינו בסמוך אחר שנסתלקו עד שמצאתי שהיה עמי בימי יהושע לכבש שלשים ואחד מלכים, אחזתיו ולא ארפנו וכו' עין שם בפרוש רש"י. הינו כנזכר לעיל שדיקא אחר הסתלקות הצדיק הגדול האמתי יכולין למצא את ה' יתברך אף על פי שבתחלה לא זכו למצאו והיו נזופים בחינת בקשתיו ולא מצאתיו וכמו שפרש רש"י עין שם. אף על פי כן אחר הסתלקותו דיקא יכולין למצאו יתברך בבחינת כמעט שעברתי מהם עד שמצאתי וכו' שפרשו לאחר הסתלקותם כנזכר לעיל. הינו כמו שמבאר למעלה שדיקא בכח הסתלקות הצדיק שזכה לבטול כזה כדי להמתיק תקף עצם הדינים הקשין מכלל ישראל שלא היה אפשר לבטלם בשום בטול אל האין סוף ברצוא ושוב כי אם על ידי הסתלקותו ממש. ואז דיקא נמתק הדין ויכולין להתקרב לה' יתברך אז דיקא בכח הסתלקותו. כי הצדיק נסתלק בשביל זה דיקא כדי שיגמר במותו מה שלא היה יכל לגמר בחייו כמו משה ואהרן ודוד וכנזכר לעיל:

אות כב

וזה בחינת ה' למבול ישב הנאמר לענין מתן תורה כנזכר לעיל. כי כל מתן תורה נמשך מבחינת הנ"ל מבחינת הבטול הנזכר לעיל שנמשך על ידי תקף הדין חס ושלום. ועל כן באמת אז בשעת מתן תורה היה תקף הדין כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה שבקש הקדוש ברוך הוא להחזיר את העולם לתהו ובהו. וזה בחינת תורה מפי הגבורה נתנה. מפי הגבורה דיקא. וזה בחינת מה שכפה עליהם הר כגיגית וכו'. הינו שאז נתעורר דין גדול בחינת הדין הגדול של ראש השנה. וישראל היו קדושים אז מאד מאד וזכו אז בשעת תקף הדין לבטל עצמן לגמרי בתכלית הבטול. ואז זכו על ידי הבטול להמשיך התורה מאור הרשימו שמשם כל התורה כנזכר לעיל שזהו בחינת קול שופר בחינת שופר של קבלת התורה וכו' כנזכר לעיל. וזה בחינת מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה שבכל דבור ודבור שיצא מפי הקדוש ברוך הוא יצתה נשמתן והקדוש ברוך הוא המשיך עליהם גשמי ברכה והחיה אותם. שנאמר גשם נדבות תניף אלקים הינו כנזכר לעיל. כי מה שיצאה נשמתן בכל דבור זה בחינת הבטול הנזכר לעיל. והם זכו לבטול כזה עד שנסתלקו על ידי זה. אבל ה' יתברך רחם עליהם והמשיך עליהם גשמי ברכה עד שחזרו משם בבחינת

רצוא ושוב. ומשם קבלו כל התורה שהיא בחינת מימי הדעת בחינת גשמי ברכה שנמשך מאור הרשימו כשחוזרין מהבטול וכנזכר לעיל:

אות כג

וזה בחינת סכה. בחינת ענני כבוד שנמשך מאור הבטול של יום הכפורים שנאמר בו ואל יבא בכל עת אל הקדש וכו' כי בענן אראה וכו' בזאת יבא אהרן אל הקדש. ומענן הקדש הזה אשר על הכפרת שנכנס לשם הכהן הגדול ביום כפור משם נמשך בחינת סכה בחינת ענני כבוד שזוכין ישראל לכנס בהם אחר יום הכפורים על ידי מצות סכה הקדושה שהוא בחינת ענני כבוד כמבאר בדברי רבותינו זכרונם לברכה:

כי הענן שעל הכפרת משם נדבר ה' יתברך עם משה. ומשם קבל כל התורה הקדושה. כמו שכתוב ובבא משה אל אהל מועד וכו' וישמע את הקול כו' מבין שני הכרבים וידבר אליו. כי זה הענן הקדוש זה בחינת וישת חשך סתרו סביבתיו סכתו חשכת מים וכו' כי מחמת שאור האין סוף אי אפשר לקבלו מחמת רבוי אור. על כן ה' יתברך בחסדו הסתיר אורו האין סוף הגדול והנורא בתוך הענן והחשך בבחינת ישת חשך סתרו. כדי שעל ידי זה הענן והחשך יתצמצם האור כדי שיוכלו לקבלו בהדרגה ובמדה וזה הענן והחשך הוא בחינת שומר בפני האור הגדול האין סוף שלא יתקרב אליו מי שאינו ראוי אליו. ועל כן הזהיר ה' יתברך את אהרן ואל יבא בכל עת אל הקדש וכו' ולא ימות כי בענן אראה על הכפרת. ופרש רש"י שלא ימות כדרך שמתו בניו כדי שיוכלו לקבלו בהדרגה ובמדה וזה הענן והחשך הוא בחינת שומר בפני האור הגדול האין סוף שלא יתקרב אליו מי שאינו ראוי אליו. ועל כן הזהיר ה' יתברך את אהרן ואל יבא בכל עת אל הקדש וכו' ולא ימות כי בענן אראה על הכפרת. ופרש רש"י שלא ימות כדרך שמתו בניו שנכנסו לפני ולפנים שלא ברשות. על כן שלטה בהם סטרא דמותא שנמשך ונשתלשל מבחינת הענן והחשך הזה שמשם בחינת דינים כשאין יודעין איך לכנס לשם. כי הבטול אל התכלית הנזכרת לעיל זה בחינת ארבעה שנכנסו לפרדס שנכנסו למקום שנכנסו ורצו לכלל ולהסתכל באור האין סוף שהוא בחינת התכלית אבל לא היו כלם ראויים לזה. על כן לא יצאו משם בשלום. זה הציץ ונפגע וזה הציץ ומת. ואחר שקצץ בנטיעות לגמרי. בלתי רבי עקיבא לבדו שנכנס בשלום ויצא בשלום כי ה' יתברך בעצמו הצילו שהשיב למלאכי השרת ראוי הוא זקן זה שישתמש בכבודי. כי מי שזוכה לכנס לשם ברשות כמו רבי עקיבא וכיוצא. אזי זה הענן והחשך הוא טובה גדולה אליו. כי על ידי הענן והחשך הזה שסביב האור האין סוף כנזכר לעיל. על ידי זה דיקא הוא זוכה להכלל ולהסתכל באור האין סוף ואינו נתבטל שם במציאות. ואזי

זוכה כשחוזר מהבטול שיהיה נשאר לו אור הרשימו. כי אור האין סוף נרשם ממנו רשימו קדושה בתוך הענן הקדוש הזה ששם דיקא נצטיר ונרשם אור הרשימו של אור האין סוף מחמת הענן והחשך דיקא שהוא בחינת צמצום. כי בלעדו לא היה יכל האור להצטיר כלל. ועל כן כל הנבואות וכל ההשגות של כל הנביאים והחכמים מקבלים דיקא דרך הענן הקדוש הזה כמו שכתוב בעמוד ענן ידבר אליהם. כי שם דיקא נצטיר ונרשם אור הרשימו שמשם כל השגתם. כי משם עקר קבלת התורה והנבואה כנזכר לעיל. וישראל עם קדוש בכלליות זוכין ביום הכפורים להכלל ולהתבטל באור האין סוף ביום הכפורים על ידי הכהן הגדול שנכנס בשליחותם לפני ולפנים וכו' כנזכר לעיל ואזי מאור הרשימו הקדושה שנצטירה בתוך הענן הקדוש הנזכר לעיל זוכין לבחינת לקבלת הלוחות ביום הכפורים שהיא כלל התורה כנזכר לעיל. ואזי זוכין אחר יום הכפורים שימשך על כלל ישראל בחינת הענן הקדוש הזה שזהו בחינת סכה שהיא בחינת ענני כבוד שנמשכין משם. ועל ידי הענני כבוד האלו בחינת סכה על ידי זה ממשיכין עליהם אור השגת התורה מאור הרשימו הקדושה בכל שבעת ימי הסכות עד שזוכין בשמיני עצרת ושמחת תורה לקבל השגת התורה בשלמות להשלימה ולהתחילה ולשמח בשמחתה כי אז זוכין לבחינת קבלת התורה בשלמות. על ידי שזכינו בכל שבעת ימי הסכה לקבל אור הרשימו שהיא שרש התורה. על ידי הענני כבוד שנמשכו עלינו על ידי הסכה הקדושה כנזכר לעיל. וזה בחינת השבעה אושפיזין עלאין קדישין שהם השבעה רועים שנכנסין לתוך הסכה שהם אברהם יצחק יעקב וכו'. כי אלו השבעה רועים הם בחינת כלליות כל הצדיקים שבכל דור שעל ידם עקר המשכת התגלות אלקותו בעולם שנמשך מאור הרשימו של הבטול שזוכין הצדיקים כנזכר לעיל. כי כל אחד מהשבעה רועים הנזכר לעיל כל אחד תקן והמשיך וגלה מדה קדושה אחת ממדותיו יתברך שנמשך מאור הרשימו הנזכר לעיל שעל ידי מדות אלו עקר התגלות אלקותו יתברך. כי בבחינת הבטול הנזכר לעיל שם הוא למעלה מכל המדות ומכל הספירות כנזכר לעיל. רק כשחוזרין מהבטול בבחינת ושוב מקבלין אור הרשימו כנזכר לעיל. משם מתחילין התגלות המדות והספירות שהם כלל כל התורה כלל כל השמות הקדושים כלליות כל העולמות שעל ידם עקר התגלות אלקותו יתברך כנזכר לעיל. והאבות הקדושים כל אחד זכה לבחינת בטול עד שזכה אחר כך על ידי הרשימו שהמשיך כשחזר מהבטול לתקן ולגלות מדה אחת ממדותיו יתברך. דהינו אברהם תקן וגלה על ידי אור הרשימו שלו שהמשיך על ידי בטול שלו. על ידי זה תקן וגלה בחינת מדת החסד. וכן יצחק מדת הפחד. וכן יעקב מדת התפארת וכו'. כי כל אלו השבעה מדות שהם כלל הכל כנזכר לעיל כלם נמשכין מאור הרשימו שהמשיכו הצדיקים הנזכרים לעיל על ידי בחינת בטולם כנזכר לעיל. ועל כן בחג הסכות הקדוש שאנו עוסקים להמשיך עלינו אור הרשימו הקדושה על ידי הענני כבוד שהרשימו הזאת מאירה עלינו על ידי הבטול שזכינו ביום הכפורים. על כן אז נכנסין אצלנו לתוך הסכה הקדושה שהיא בחינת ענני כבוד נכנסין לתוכה כל השבעה רועים שעל ידם עקר המשכת אור

הרשימו הקדושה שעל ידי זה עקר התגלות אלקותו שנתגלה על ידם בעולם כנזכר לעיל:

ועל-כן נקראים רועים. כי אלו הצדיקים הנוראים הם הם בחינת בעלי השדה שעוסקים לתקן השדה העליונה הנזכרת לעיל שעקר תקונה על ידי בחינת הבטול וההסתכלות אל התכלית כמובן בהתורה הנזכרת לעיל. ועל כן נקראים רועים. כי הם בחינת רועים בתוך השדה העליונה. כי כמו הרועה הגשמי שכל עסקו ומלאכתו בתוך השדה. כמו כן אלו הצדיקים הם בחינת רועים בתוך השדה העליונה. כי הם בחינת בעלי השדה שעוסקין בתקון השדה העליונה על ידי הבטול אל התכלית וכנזכר לעיל. ועל כן באמת היו כל הצדיקים הנזכרים לעיל רועים בשדה ממש. כי זה ידוע שהשדה התחתון הוא דגמת השדה העליונה וכל העשבים והצמחים ושיח השדה כלם הם ניצוצי נשמות עליונות והאבות בהיותם רועים בשדה היו מתקנים את השדה בשרשה העליון. כי הם בעלי השדה העליון כנזכר לעיל:

אות כד

וזה בחינת ארבעה מינים שלוקחין בסכות. ובם אנו שמחים לפניו יתברך. כמו שכתוב ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר וכו' ושמחתם לפני ה' אלקיכם וכו'. כי עכשו אנו מראין כחנו מה שפעלנו בראש השנה ויום הכפורים שזכינו על ידי כל התקונים הנזכרים לעיל לתקן את התפלה. דהינו לעשות אחד מכל התפלה. שכל זה הוא בחינת תקון השדה העליונה הנזכרת לעיל כמבאר שם שכשאדם עומד להתפלל הוא הולך בתוך השדה העליון והולך ומלקט ציצים ועשבים ופרחים נאים וכו' עין שם והיוצא משם. שכל זמן שאין זוכין להסתכל על התכלית שהוא בחינת הבטול הנזכר לעיל. אין התפלה מתקנת בשלמות כי אין הדבור מניח את הנפש לילך להלן יותר וללקט עשבים ופרחים וצמחים נפלאים מהשדה וכו'. ועקר התקון על ידי הסתכלות על התכלית וכו'. שעל ידי זה עושין אחד מכל התפלה ואז דיקא זוכין התקון על ידי הסתכלות על התכלית וכו'. שעל ידי זה עושין אחד מכל התפלה ואז דיקא זוכין לתפלה בשלמות. ואז יכול לילך בתפלתו בהשדה העליון וללקט שושנים וצמחים נפלאים על ידי דבורי התפלה הקדושה וכו' כנזכר לעיל. וזה בחינת ארבעה מינים הקדושים והנוראים שכלם הם מיני צמחים שהתורה הקדושה צותה עלינו לקח בימי חג הסכות אלו הארבעה מינים מצמחי השדה שהם בחינת כלליות התפלה. כלליות הנשמות הקדושות שהם בחינת שיח השדה. ובזה שאנו לוקחין אלו הארבעה מינים מצמחי השדה בזה אנו מראים גדל כחנו מה שפעלנו בראש השנה ויום הכפורים שזכינו על ידי

בחינת הבטול הנזכר לעיל לתקן את התפלה עד שאנו יכולין לקבץ וללקט בידינו צמחים נפלאים מהשדה העליון שזהו בחינת כל הארבעה מינים שהם כלליות כל הצמחי השדה בקדושה כי אלו הדי מינים הם כלולים כל הנשמות שגדלים בהשדה הנזכר לעיל. וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה שהארבעה מינים הם בחינת כל הכתות שיש בנשמות ישראל שהם בחינת צדיקים שיש בהם תורה ומעשים טובים שהם בחינת בעלי ריח וטעם בחינת אתרוג. ויש בעלי ריח ולא טעם בחינת הדס. ובעלי טעם ולא ריח. בחינת לולב כפת תמרים. ויש שאין בהם לא טעם ולא ריח שהם פושעי ישראל שהם בחינת ערבי נחל. נמצא שהארבעה מינים הם כלולים מכל הכתות של כל ישראל שהם כלל כל הנשמות. ועל כן הם כלם צמחי השדה. כי כל הנשמות הם בחינת צמחי השדה העליונה כנזכר לעיל. ועל ידי שאנו לוקחין בסכות אלו הארבעה מינים מצמחי השדה. בזה אנו מראין גדל כחנו מה שפעלנו בראש השנה ויום הכפורים שזכינו על ידי בחינת הבטול וכו' כנזכר לעיל. לתקן את התפלה עד שאנו זוכין לקבץ בידינו כלליות כל צמחי השדה הנפלאים שמלקטים ומקבצים אותם כשזוכין לתפלה בשלמות שהם בחינת אלו הארבעה מינים הקדושים שכלם הם בחינת צמחי השדה העליונה וכנזכר לעיל. וזה בחינת מה מה שאיתא בזהר הקדוש מאן נצח מאן דאחיד מאני קרבא בידוהי. שהם הארבעה מינים הקדושים. כי עקר נצחון המלחמה שנצחנו ביום הכפורים נכר ונתגלה על ידי הארבעה מינים הקדושים שהם בחינת כלליות צמחי השדה העליונה שזה עקר בחינת תקון התפלה שפעלנו על ידי הבטול של ראש השנה ויום הכפורים וכו' כנזכר לעיל:

אות כה

ועל-כן עקר נטילת הארבעה מינים הם בשעת ההלל. כי הם בחינת תקון התפלה שהיא בחינת הלל שהם כלליות התפלה כי הלל הוא כלליות התפלה וכל השירות ותשבחות כמו שפרש רש"י אספרה כל נפלאותיך זה הלל שיש בו לשעבר וכו' ויש בו לעתיד לבוא וכו'. כי כל הארבעה מינים הם בחינת העשבים הנפלאים שמלקטים מתוך השדה העליונה על ידי תקון התפלה כנזכר לעיל. וזה בחינת מה שמנענעים בהודו לה' תחלה וסוף. כי הודו תחלה וסוף זה בחינת תקון התפלה שעקר תקונה כשזוכין לעשות אחד מכל התפלה עד אשר אפלו כשעומדין בסוף התפלה, עדין עומדים בתבה הראשונה של התפלה. שזהו בחינת הודו לה' תחלה וסוף. כי אפלו כשעומדין בסוף עדין עומדים בתבה הראשונה שהיא הודו. כי כלו אחד כנזכר לעיל. ושם עקר הנענועים של הלולב ומיניו. כי הנענועים הם בחינת רצוא ושוב שמעוררין אור הדעת שנמשך מהרשימו של הבטול

על ידי הנענועים כידוע בכתבים . כי אור הרשימו של הבטול נמשכת על ידי בחינת רצוא ושוב כנזכר לעיל. ועל כן על ידי הנענועים של הלולב שהיא בחינת רצוא ושוב מעוררין אור הרשימו הזאת שעל ידי זה עקר תקון התפלה לעשות אחד מכל התפלה שבתבה האחרונה עדין עומדים בתבה הראשונה שזהו בחינת הודו לה' תחלה וסוף. ועל כן שם מנענעין בה' מינים כנזכר לעיל:

אות כו

וזה בחינת שמחת בית השואבה בסכות. ועל כן אז הוא זמן שמחתנו. כי עקר המשכת מימי הדעת מהרשימו הנזכר לעיל הוא על ידי השמחה שהיא כלי לקבלת התורה כנזכר לעיל בהתורה הנזכרת לעיל עין שם:

אות כז

ועל-כן נוטלין הארבעה מינים בידיים דיקא. זה בחינת וכל אחד מראה באצבעו דיקא, שהיא בחינת התורה שנמשכת מאור הזריחה של הבטול, שהוא בחינת אצבע אלקים כמבאר בסוף התורה הנזכרת לעיל. ובזה אנו מראין גדל כחנו שיש לנו ישראל עם קדוש שפעלנו על ידי קדשת ראש השנה ויום הכפורים שהם בבחינת בטול וכו' כנזכר לעיל. הינו שפעלנו שעל ידי זה זוכים לאחז אותו יתברך בידינו ממש כביכול. כמבאר בזהר הקדוש שעל ידי נטילת הארבעה מינים אנו לוקחין אותו יתברך כביכול עין שם. הינו כי על ידי נטילת הד' מינים בידינו אנו ממשיכין עלינו אור הרשימו הקדושה עד שנצטירת ונרשמת בידינו ממש. בבחינת שימני כחותם על לבך כחותם על זרועך וכו' . ובזה אנו מראין גדל כחנו של ישראל, כי ה' יתברך מרומם ומנשא מכל המחשבות של כל החיות ושרפים ואופני הקדש, ומכל הרוחניות של כל העולמות כי לית מחשבה תפיסא ביה כלל. וישראל עם קדוש זוכין להמשיך אלקותו בידיים ממש על ידי נטילת הארבעה מינים, שעל ידי זה לוקחין אותו יתברך כביכול בידיים ממש כמובן בזהר הקדוש וכנזכר לעיל. כי אור התגלות אלקותו מרומם ונשגב מאד, על כן אי אפשר לקבל אפלו אור הרשימו כי אם על ידי כלים רבים וכו' כנזכר לעיל. ועל כן צריכין לשמר את הזכרון מאד,

לזכר אור הרשימו הזאת היטב וכנזכר לעיל. ועל כן צריכין לשמרו ולקשרו בבחינת חותם בתוך חותם. בחינת שימני כחותם על לבך כחותם על זרועך כי עזה כמות אהבה וכו'. הינו שהאהבה וההשתוקקות להכלל באור האין סוף, הוא חזק כל כך עד שיכולין למות ולהסתלק על ידי זה על ידי רבוי האור וכנזכר לעיל. על כן צריכין לצמצם האור בכמה צמצומים וכלים, ולקשר אור הרשימו הנזכר לעיל בשני חותמות בבחינת חותם בתוך חותם, שזהו בחינת שני החותמות שאנו עוסקין לתקן מראש השנה עד הושענא רבא כידוע. כי מתחלה מתקנים חותם אחד בחינת כחותם על לבך, הינו שמקשרין אור הרשימו בתוך לבו. כי כל זמן שאין ממשיכין הדעת שהוא אור הרשימו לתוך הלב, ואין נמשך הדעת כי אם במח, עדין אין יודעין ממנו יתברך כלל. כי עקר הדעת הוא כשנמשך הדעת לתוך הלב בבחינת וידעת היום והשבת אל לבבך וכו' כמבאר בדברי רבנו זכרונו לברכה כמה פעמים. וזה בחינת חותם הלב בחינת כחותם על לבך וכו'. אבל אף על פי שמקשרין אור הרשימו בלב עדין חוששין שלא יסתלק האור חס ושלוט לגדל עצם גדלת אורו. על כן צריכין להמשיך עוד חותם על חותם בחינת כחותם על לבך כחותם על זרועך. שאנו מתקנים עוד חותם אחד על חותם הלב כנזכר לעיל. כי אנו ממשיכין אלקותו יתברך בידינו ממש, על ידי נטילת הארבעה מינים בידיים. שזהו בחינת כחותם על זרועך. כדי לקשר היטב אור הרשימו הנזכר לעיל, כדי שלא נשכח אותו יתברך לעולם ועד:

אות כח

וזה בחינת הושענא רבא. כי אנו עוסקין בתקון זה כל ימי הסכות להמשיך אור הרשימו ולקבל משם השגת התורה ולתקן את התפלה וכו' על ידי מצות סכה וארבעה מינים כנזכר לעיל. ובכל יום ויום משבעת ימי הסכות נמשך עלינו אור הרשימו הקדושה מאחד מהשבעה רועים. שעל ידי זה נתתקן ונתגלה אותה המדה של אותו הצדיק שתקן על ידי הבטול שלו וכו' כנזכר לעיל. דהינו ביום ראשון מדת החסד שהיא מדתו של אברהם. וכן ביום שני וביום שלישי וכו' כמו שאיתא בכונות. עד אשר מגיעים ליום שביעי שהוא בבחינת דוד, ואז נשלם תקון התפלה שהיא בחינת דוד שזה עקר התקון. כי כל עסקנו הוא לתקן את התפלה לעשות אחד מכל התפלה כדי שנוכל לדבר תפלות ושירות ותשבחות הרבה. שזהו בחינת דוד שהוא נעים זמירות ישראל, שכל התפלות והשירות והתשבחות הכל נקראים על שם דוד. כמו שאמרו רבותינו זכרונו לברכה וכמבאר בסוף התורה הנזכרת לעיל על פסוק ויאמר בעז אל רות. שרות הוא בחינת הנפש שממנה יוצאין דבורי התפלה. והביא ראיה לזה ממה

שאמרו רבותינו זכרונם לברכה למה נקרא שמה רות שיצא ממנה דוד שרוה להקדוש ברוך הוא בשירות ותשבחות. נמצא שדוד הוא בחינת תקון התפלה הנזכרת לעיל. כי דוד הוא הרועה השביעי, שאז בימיו נגמר התקון הנזכר לעיל, עד שזכה לבטול כזה עד שתקן את התפלה בבחינת הנזכר לעיל דהינו שהיה יכל לעשות אחד מכל התפלה, שעל ידי זה יכולין לדבר הרבה תפלות ושירות ותשבחות כנזכר לעיל. ועל כן היה דוד באמת מרבה בתפלות ושירות ותשבחות יותר מכלם ורוה להקדוש ברוך הוא בשירות ותשבחות. כי זכה לתקון התפלה שעל ידי זה יכולין לדבר הרבה כנזכר לעיל. וזה בחינת הושענא רבא שהוא בחינת דוד שאז דיקא נגמר התקון. כי עקר התקון הוא בחינת תקון התפלה שנתתקן על ידי תקון הבטול וכו' כנזכר לעיל, שזהו בחינת דוד כנזכר לעיל. ועל כן אז בהושענא רבא נגמר בחינת תקון החותם בתוך חותם, כי אז הוא בחינת דוד שעל ידו נגמר התקון כנזכר לעיל. ועל כן דוד דיקא זכה למצא מקום הבית המקדש. כי בבית המקדש שם עקר תקון התפלה, כמו שכתוב כי ביתי בית תפלה, כי כל התפלות עולים דרך שם. כי שם הוא בית קדשי קדשים ששם עקר שלמות הבטול לפני ולפנים וכו' כנזכר לעיל. שזהו בחינת דוד שזכה לתקון התפלה בשלמות כנזכר לעיל:

ועל-כן נעורין בליל הושענא רבא. כי אז צריכין לגמר התקון הנזכר לעיל, דהינו להמשיך ולקשר היטב אור הרשימו בלבנו ובידינו כנזכר לעיל. על כן צריכין לנדד שנה מעינינו, כי אור הרשימו נמשכת בבחינת התעוררות השנה, כמבאר לעיל לענין שופר שהוא בחינת התעוררות השנה שעל ידו ממשיכין אור הרשימו וכו' כנזכר לעיל. ועכשו בשעת הגמר החותם בתוך חותם בהושענא רבא, צריכין לנדד שנה לגמרי כדי להמשיך אור הרשימו בשלמות שהוא בחינת התעוררות השנה כנזכר לעיל. וזהו מה שכתוב בזהר הקדוש בהוא יומא וישב יצחק ויחפר את בארת המים וכו'. כי בראש השנה על ידי הבטול ברצוא ושוב חופרין בארות המים, דהינו שממשיכין מימי הדעת והתורה שנמשכת מאור הרשימו, שזהו בחינת שופר בחינת קבלת התורה כנזכר לעיל. אבל אז עדין לא נתגלה התורה בפעל, כי אי אפשר לתקן בפעם אחד וכמבאר לעיל באריכות. ועכשו בהושענא רבא שהוא גמר התקון, אז חוזרין וחופרין בארות המים. כי אז נמשכין מימי הדעת והתורה בפעל עד שזוכין לעשות שמחת תורה להשלים ולהתחיל התורה ולשמח בשמחתה. כי אז אחר גמר התקון על ידי כל המצוות הנזכרות לעיל אשר בחדש הקדוש הזה, זוכין להמשיך בחינת קבלת התורה בשלמות בפעל ממש שזה בחינת שמחת תורה וכנזכר

אות כט

ועל-כן עוסקין בליל הושענא רבא בספר משנה תורה. כי משנה תורה הוא בחינת מה שמקשרין אור הרשימו היטב בבחינת חותם בתוך חותם למען לא נשכח אותו יתברך לעולם. כי התורה היא בחינת חותם, כי על ידה מקשרין אור הרשימו בלבנו היטב. כי עקר הידיעה מה' יתברך הוא על ידי התורה שנמשכת מאור הרשימו שנכנסת ונקשרת בלב על ידי התורה הקדושה וכנזכר לעיל. אבל גם התורה בעצמה צריכין לחזר היטב שלא לשכח אותה כדי שלא נשכח אותו יתברך חס ושלום. וזה בחינת גדל האזהרה שהזהיר אותנו משה רבנו עליו השלום רק השמר לך ושמר נפשך מאד פן תשכח את הדברים וכו' ופן יסורו מלבבך כל ימי חיך והודעתם לבניך ולבני בניך. וזהו בחינת משנה תורה בחינת חותם בתוך חותם. כי התורה היא בחינת חותם כי נקראת תורת אמת שהוא בחינת חותם, כי חותמו של הקדוש ברוך הוא אמת. ועל כן בתחלת התורה נרשם אמת, כמו שכתוב בראשית ברא אלקים סופי תבות אמת, שהוא בחינת חותם. ומשנה תורה היא בחינת חותם על חותם. שמשנה רבנו עליו השלום שנה וחזר את התורה לפני ישראל, כדי לקשר חותם התורה בלב ישראל היטב בבחינת חותם על חותם. ועל כן רב דברי משנה תורה מדברים מענין זה. מה שמשנה מזהיר את ישראל בכמה וכמה אזהרות על אזהרות שיזכרו היטב את כל אשר עשה ה' יתברך עמהם את כל הגדולות והנוראות אשר ראו עיניהם. כמבאר בכל ספר משנה תורה ובפרט בסופו שהוא שירת האזינו. שכל דברי השירה הזאת כדי שלא תשכח התורה מפי זרענו. כמו שכתוב וענתה השירה הזאת לפנינו לעד כי לא תשכח מפי זרעו. ועל כן אומרים בליל הושענא רבה משנה תורה, כי כל עקר הושענא רבא הוא לקשר אור הרשימו היטב בלבנו בבחינת חותם בתוך חותם כדי שלא נשכח אותו יתברך לעולם, שזהו בחינת משנה תורה כנזכר לעיל:

אות ל

וזהו בחינת ספר תהלים שאומרים אז. הינו בחינת תקון התפלה שזוכים אז בגמר התקון בהושענא רבה כנזכר לעיל. שזהו בחינת תהלים שהוא כולל כל התפלות ושירות ותשבחות. כי אנו זוכין עכשו לומר שירות ותשבחות הרבה שכלם כלולים בספר תהלים. כי אנו זוכין על ידי התקונים הנזכרים לעיל לעשות אחד מכל התפלה, שעל ידי זה יכולים לדבר תפלות הרבה שהם כל ספר תהלים שיסד דוד המלך עליו השלום שרוה להקדוש ברוך הוא בשירות ותשבחות הרבה שכלם כלולים בספר תהלים. וזה בחינת עשרה הללויה שמסים בהם ספר תהלים, שהם

הללויה בתחלה ובסוף. זה בחינת תקון התפלה שכשעומדין בתבה האחרונה של התפלה עדין עומדין בתבה הראשונה כנזכר לעיל. שזהו בחינת הללויה בתחלה, הללויה בסוף, כי הכל אחד כנזכר לעיל. ועל כן אומרים אלו העשרה הללויה בכל יום בפסוקי דזמרה קדם התפלה, כי עקר תקון התפלה הוא על ידי שעושין אחד מכל התפלה שכשעומדין בסוף התבה וכו' שזהו בחינת העשרה הללויה. הללויה בתחלה הללויה בסוף כנ"ל:

אות לא

וזהו בחינת שמחת תורה. כי עקר המשכת התורה מהרשימו כנזכר לעיל, הוא על ידי השמחה שהוא כלי לקבלת התורה כנזכר לעיל. ועל כן אחר שנגמרו כל התקונים הנזכרים לעיל בסוף ימי הסכות בהושענא רבא, אז אנו עושין שמחת תורה. כי זה עקר גמר התקון שאנו זוכין להמשיך בחינת קבלת התורה בשלמות, שעקר הקבלה הוא על ידי השמחה כנזכר לעיל. ועל כן אז מסימין התורה ומתחילין מיד לקשר ולחבר סופה בראשה, זהו בחינת הנזכר לעיל של תקון התפלה, שכשעומדין בסוף התבה האחרונה עדין עומדין בתחלת התבה הראשונה. כי כלו אחד כנזכר לעיל. וזהו בחינת ההקפות שעושין עם הספר תורה. זה בחינת מקיפים ועגולים, בחינת שמחת המחול שעתיד הקדוש ברוך הוא לעשות לצדיקים לעתיד לבוא. כי המחול הוא מה שמרקדין בעגול. וזה בחינת כלו אחד הנזכר לעיל, שהסוף מחבר בראש. שזהו בחינת עגול כי בהעגול אין נכר בו ראש וסוף. וזה עקר השמחה שנתגלה אור האחדות, שעל ידי זה נכלל ונתחבר הסוף בראש שזהו בחינת עגול בחינת מחול הנזכר לעיל:

אות לב

וזהו בחינת מעלת נסיעת ארץ ישראל. וזה בחינת מה שמצינו כמה צדיקים וכשרים שנוסעים לארץ ישראל וחוזרים, ולפעמים נוסעים וחוזרים כמה פעמים כמו שראינו בדורותינו מכמה צדיקים וכשרים. וכן מצינו באבינו הראשון אברהם עליו השלום שהוא הראשון שגלה קדשת ארץ ישראל. וה' יתברך אמר לו לך לך מארצך וכו' אל הארץ וכו', וזה

היה אחד מהנסיונות שלו. ותכף כשבא לארץ ישראל סבב ה' יתברך שיצא ממנה, כמו שכתוב ויהי רעב בארץ וירד אברם מצרימה וכו'. וגם היציאה מארץ ישראל לחוץ לארץ היה נסיון מהנסיונות שלו. כמו שפרש רש"י שם לנסותו אם ירהר אחר דבריו של הקדוש ברוך הוא שאמר לו ללכת אל ארץ כנען ועכשו משיאו לצאת ממנה. ובאמת הוא נסיון גדול, כי הוא דבר פלא לכאורה מאחר שארץ ישראל קדושה ונוראה כל כך וה' יתברך בעצמו צוה לאברהם לטלטל עצמו מארצו וממולדתו מבית אביו לילך אל ארץ ישראל, ועכשו כשבא לשם הוא מסבב סבות שיצא משם ממקום קדוש ונורא כזה. אבל באמת על פי הנזכר לעיל מבאר הענין היטב. כי באמת עקר תקון כל העולמות וכל הנשמות הוא בארץ ישראל דיקא, כי שם עקר התגלות אלקותו יתברך אשר זה עקר התקון והתכלית להכיר אותו יתברך באמת. כי עקר ההסתכלות על התכלית שהוא בחינת בטול אל האור אין סוף הנזכר לעיל, הוא בארץ ישראל דיקא, ששם הבית המקדש וקדשי קדשים, ששם נקדת האבן שתיה ששם נכנס הכהן הגדול לפני ולפנים ביום הכפורים, ששם עקר הבטול אל התכלית וכנזכר לעיל. אבל אי אפשר לבוא לארץ ישראל ולזכות שם לבחינת בטול הנזכר לעיל, כי אם על ידי שמתקנים מתחלה כלים כדי לקבל לשם אור הרשימו של הבטול, בבחינת רצוא ושוב, שמשם עקר השגת הדעת והתורה כנזכר לעיל. ואי אפשר לעשות ולתקן הכלים כי אם על ידי קדשת ארץ ישראל על ידי אור הרשימו של הבטול וכנזכר לעיל. ומחמת זה קשה מאד לבוא לארץ ישראל, כי זהו בחינת העבודה של ראש השנה הנזכרת לעיל, שעקר היגיעה הוא מחמת שזה תלוי בזה ואם כן מהיכן יתחילו וכמבאר לעיל באריכות. כי תקון הכלים תלוי בקדשת ארץ ישראל, ואי אפשר לבוא לקדשת ארץ ישראל כי אם על ידי כלים וכנזכר לעיל. ומזה נמשכין כל המניעות הגדולות והעצומות שיש על כל אדם קדם שבא לארץ ישראל, וכל מי שגדול יותר המניעות שלו גדולים ביותר. עד שהצדיקים הגדולים יש להם מניעות עצומות בלי שעור שקשה לשברם. כי עקר קבוץ כל הנדחים שהם בחינת כל הניצוצות שנפלו ונתפזרו בין הקלפות, עקר תקונם וקבוצם הוא לארץ ישראל. כמו שכתוב אם יהיה נדחך בקצה השמים משם יקבצך ה' אלקיך ומשם יקחך והביאך ה' אלקיך אל הארץ וכו'. וכתוב והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול ובאו האבדים בארץ אשור והנדחים בארץ מצרים והשתחוו לה' בהר הקדש בירושלים. ואי אפשר להצדיק לבא לארץ ישראל כי אם על ידי קבוץ נדחים. אבל אלו הניצוצות והנשמות הנדחים אי אפשר לקבצם כי אם על ידי קדשת ארץ ישראל. כי הניצוצות והנשמות הנדחים הם נמשכין משבירת כלים שאז נפלו ניצוצות קדושות בעמקי הקלפות. ואדם הראשון אם לא היה חוטא באכילת עץ הדעת טוב ורע והיה מתפלל תפלתו היה מתקן אותם. ועל ידי חטאו, ובפרט שפגם אז בברית קדש גם כן כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה אדם הראשון משוך בערלתו היה, וכמובא בכתבי האר"י עין שם. על ידי זה לא די שלא הגביה ותקן את הניצוצות הנפולין משבירת כלים, אף גם הפיל אותם יותר ויותר. וכן כל אחד על ידי חטאיו שהוא גורם לפזר ולהפיל הניצוצות יותר רחמנא לצלן. והצדיקים האמתיים הגדולים

במעלה עוסקים בכל דור ודור לתקן ולהעלות אלו הניצוצות והנשמות הנדחות, שזהו עקר יגיעתו וטרחתו העצומה של בעל השדה הנזכר לעיל, כדי לתקן הנשמות הנדחות להכניסם לתוך השדה הקדושה. אבל עקר תקונם על ידי קדשת ארץ ישראל, ששם עקר ההסתכלות על התכלית כנזכר לעיל. שזה עקר התקון שממשיך בעל השדה וכנזכר לעיל. אבל אי אפשר לבוא לארץ ישראל עד שיעלה אלו הנדחים ויקבץ אותם לארץ ישראל וכנזכר לעיל. כי באמת עקר תקון הכלים כדי לקבל אור הבטול כדי להשיג אלקותו יתברך, הוא על ידי העלאת הניצוצות הנדחים הנזכרים לעיל:

וכמובן בכתבי האר"י ז"ל שתקון הכלים והעולמות מחדש הוא על ידי שמעלין הניצוצות שנפלו מעמקי הקלפות וממשיכין אור רב מלמעלה בחינת אור מ"ה החדש. ועל ידי זה גורמים יחוד עליון על ידי בחינת העלאת מיין נוקבין. ועל ידי זה נתתקנים העולמות והכלים וכו'. ועקר זה התקון הוא בארץ ישראל כנזכר לעיל. אבל איך זוכין לבוא לארץ ישראל, כי הא בהא תליא, כי אי אפשר להעלות אלו הניצוצות כי אם על ידי שממשיכין אור רב מלמעלה שנמשך מבחינת הבטול וההסתכלות אל התכלית כנזכר לעיל. שזה זוכין בארץ ישראל דיקא כנזכר לעיל. ולארץ ישראל אי אפשר לבוא כי אם על ידי תקון הכלים שנעשין על ידי העלאת אלו הניצוצות וכנזכר לעיל. ואם כן מהיכן ההתחלה. ועל כן מתגברין המניעות מאד קדם שבאין לארץ ישראל. כי הקלפות וסטריין אחרנין הנאחזין מאד באלו הניצוצות הנפולין שהם בחינת הנשמות הנדחות, הם מתגברין במניעות עצומות נגד זה שרוצה לבוא לארץ ישראל להוציא הנשמות והניצוצות מהם. ועל כן צריכין להתגבר מאד מאד לשבר המניעות העצומות במסירת נפש. ואזי על ידי המסירת נפש שמוסר נפשו בשביל לבוא לארץ ישראל על ידי זה נמשך עליו איזה הארה מקדשת ארץ ישראל לחוץ לארץ כדי שיהיה לו כח לשבר הקלפות שמהם המניעות ולהעלות משם ניצוצות קדושות, ועל ידי זה יש לו כח לבא לארץ ישראל להתבטל שם בתכלית הבטול, ולהסתכל על התכלית ברצוא ושוב, ולקבל משם הארות והשגות התורה נפלאות ונוראות על ידי הכלים שזכה לתקן על ידי העלאת הניצוצות שהעלה, על ידי שבירת המניעות על ידי גדל מסירת נפשו בשביל לבוא לארץ ישראל. ועל כן על פי רב צריכין לחזר מארץ ישראל כי מחמת שכל זמן הגלות כל זמן שלא בא עדין משיח צדקנו, עדין אי אפשר לברר כל הניצוצות בשלמות כידוע בכתבים. והצדיק אף על פי שברר ותקן והעלה ניצוצות רבות על ידי נסיעתו לארץ ישראל על ידי מסירת נפשו העצום, אף על פי כן עדין נשארו הרבה בחוץ לארץ שצריכין להעלותם ולבררם, כי אי אפשר לבררם כי אם על ידי שיהיה תחלה בארץ ישראל וכנזכר לעיל. על כן הוא צריך לחזר מארץ ישראל לחוץ לארץ כדי לחזר ולברר ולהעלות ולתקן כל הניצוצות והנשמות הנדחים והנפולים. כי עתה דיקא הוא יכול לתקנם ולהעלותם על ידי אור קדשת הבטול שהוא קדשת ארץ ישראל שזכה לקבל שם. שעל ידי זה עקר תקונם ועלייתם וכנזכר לעיל. וזהו בעצמו בחינת רצוא ושוב. הינו שהצדיק הולך במרוצה במסירת נפש לארץ ישראל, ואחר כך ושוב

ששב משם. וכל זה בשביל תקון העולמות בשביל העלאת הניצוצות והנשמות שנפלו על ידי בחינת שבירת כלים שגרמו בחטאיהם רחמנא לצלן. וזהו בחינת והחיות רצוא ושוב כמראה הבזק. כמראה הבזק דיקא, שהם בחינת כלי חרס שנשברו. הינו כפי בחינת השבירת כלים שהם בחינת מראה הבזק, כמו כן צריכין לחזר מהבטול כמה פעמים בבחינת רצוא ושוב. שזהו בחינת מה שחוזרין מארץ ישראל ששם עקר הבטול. וזהו והחיות רצוא ושוב כמראה הבזק, שצריכין לקבל החיות מאור הבטול בבחינת רצוא ושוב כמה פעמים כמראה הבזק, ופרש רש"י כאור היוצא מבין החרסים שהוא אור התנוצצות הניצוצות שנפלו בבחינת שבירת כלים כנזכר לעיל. הינו כפי מראה הבזק, הינו כפי הניצוצות שנפלו בבחינת שבירת כלים. כי אי אפשר להעלות הניצוצות בפעם אחת, על כן צריכין לחזר ולעלות כמה פעמים בבחינת רצוא ושוב כדי לתקן בכל פעם כלים כדי להעלותם בהדרגה ובמדה כסדר. כי כל מה שמעלים ניצוצות יותר מתקנים כלים יותר. וכל מה שמתקנים כלים יותר יכולים להעלות ניצוצות יותר ויותר. כי הא בהא תליא וכנזכר לעיל:

אות לג

ובשביל זה נתרצה משה רבנו בשליחות המרגלים. וזה היה טעות של ישראל שרצו לשלח מרגלים לארץ ישראל, כי מחמת שראו שאי אפשר לבוא לארץ ישראל כי אם על ידי קבוץ נדחים שהם הניצוצות הנפולין, ואי אפשר להעלותם כי אם על ידי קדשת ארץ ישראל, ואם כן איך אפשר לבוא לארץ ישראל. על כן נתחכמו לשלח מרגלים שהיו צדיקים גדולים כדי שהם בקדשתם ישברו המניעות ויבואו לארץ ישראל ויקבלו שם קדשת ארץ ישראל, ואחר כך יחזרו משם מיד. ובכח הזה יוכלו ישראל לתקן כלים להעלות שאר הניצוצות מאחר שכבר יש להם כח להמשיך עליהם קדשת ארץ ישראל על ידי המרגלים שכבר היו בארץ ישראל וחזרו. ועל ידי זה יוכלו כל ישראל לבוא לארץ ישראל בנקל. ובאמת הוא לכאורה עצה נפלאה. אבל אז התגברה הסטרא אחרא בהתגברות גדול מאד, מאחר שראתה שכל ישראל רוצים כלם לכנס לבש ארץ ישראל שבה היו מעלים כל הניצוצות והיו מכניעים הקלפות והסטרא אחרא לגמרי. על כן התגברה בהתגברות גדול על המרגלים עד שנסתו אחריה להוציא דבה על הארץ הקדושה. ועל ידי זה גרמו מה שגרמו, שגרמו בכיה לדורות חרבן בית המקדש וכל הגליות. כי באמת ישראל טעו בזה, כי אם אין להם בעצמם כח לשבר המניעות לבוא לארץ ישראל שהם ששים רבוא נשמות קדושות, איך יהיה כח לשנים עשר מרגלים לשבר תקף

הסטרא אחרא. אדרבא היו צריכים למסר נפשם כלם לילך לארץ ישראל בלי שום מרגלים רק במסירת נפש ממש. ואז על ידי מסירת נפשם בודאי היו משברים כל המניעות וכנזכר לעיל, והיו באים לארץ ישראל בשלום. ומחמת פגם שלהם גרמו שגם משה רבנו עליו השלום לא היה יכול לבוא לארץ ישראל. כי משה רבנו עליו השלום לפי עצם גדלתו ומעלתו הנוראה אם היה בא לארץ ישראל היה מעלה כל הניצוצות וכל הנשמות והיה מתקן כל העולמות, ובלי זה לא היה יכול לכנס. אבל מחמת חטא המרגלים הנזכרים לעיל, שעל ידי זה נגזר על כל הדור לבלי לכנס לארץ ישראל, על ידי זה לא היה כח למשה להעלות כל הניצוצות והנשמות. על כן נתגלגל הדבר שפגם במי מריבה, שזה בחינת הפגם שפגם בהמשכת התורה שממשיכין מאור הרשימו של הבטול, שלא המשיך מימי הדעת והתורה משם כראוי לפי מדרגתו העצומה באפן שנוכל לבוא לארץ ישראל. ועל ידי זה לא היה יכול לבוא לארץ ישראל. כי משה לא היה יכול לבוא על מנת לחזר משם לפי עצם קדשתו העצומה, שאם היה בא לשם לארץ ישראל והיה נכלל ונתבטל שם במקום שהיה נכלל ונתבטל והיה מתקן מה שהיה מתקן, לא היה יכול עוד לחזר משם לחוץ לארץ. ואם היה נשאר שם משה רבנו היה בהכרח שיעלה לשם כל הניצוצות הנפולין שבעולם, שמהם נעשים הכלים לקבל אור הבטול בארץ ישראל, ואז עדין לא היה הזמן לזה. על כן גזר עליו ה' יתברך שלא יכנס לארץ ישראל. רק יראה אותה מרחוק. ועל ידי הראיה בעצמה ימשיך קדשת ארץ ישראל לחוץ לארץ כדי שיהיה כח לישראל בכל דור ודור לברר ניצוצות ולקבץ נדחים ולבוא לארץ ישראל. ועל כן מסבב ה' יתברך שבכל דור ודור הולכים בני ישראל לארץ ישראל וחוזרים. כי עכשו קדם ביאת משיח אי אפשר לברר הניצוצות, כי אם על ידי בחינת זאת שהולכים לארץ ישראל וחוזרים כדי לברר הניצוצות הנשארים שאי אפשר לבררם כי אם על ידי שהולכין תחלה לארץ ישראל וחוזרין משם וכנזכר לעיל. וזה נעשה בכל דור ודור על ידי הצדיקים האמתיים ואנשיהם עד שיבוא משיח צדקנו ויגמר הברור בשלמות. ואז נשוב לארצנו כלנו ונשב שם לעולם. כי אז באמת יגמר הברור של כל הניצוצות. ויקים בשלמות אם יהיה נדחך וכו' והביאך ה' אלקיך אל הארץ וכו' במהרה בימינו אמן:

אות לד

וזהו בחינת כל הגליות של כלל ישראל. שכבר היינו בארץ ישראל כמה פעמים וחזרנו משם בעת הגליות. וכל זה הוא בחינת הנזכר לעיל. כי מחמת שהניצוצות נפלו בעמקי הקלפות צריכים לבררם בתחבולות רבות. ועקר הוא ההתחלה, כי כל התחלות קשות. וזה מחמת בחינה

הנזכר לעיל, מחמת שזה תלוי בזה ואין יודעין מהיכן ההתחלה. כי אי אפשר לבררם כי אם על ידי ארץ ישראל, ואי אפשר לבוא לארץ ישראל כי אם על ידי שמבררים אותם וכנזכר לעיל. וכן הוא בכל ההתחלות שצריכין להתחיל לשוב לה' יתברך. שאי אפשר להתעורר בתשובה כי אם על ידי שיתנוצץ לו אור ה' יתברך כדי שיתעורר לשוב. ואי אפשר להזריח לו מאורו יתברך כי אם כשישוב בתשובה, כי כל זר לא יאכל קדש. ואם כן מהיכן ההתחלה. ולפעמים כשה' יתברך מרחם עליו ומזריח לו אורו יתברך לתוך עמק חשכות שלו ונפילתו הגדולה כדי לעוררו בתשובה, הוא אינו יכול לקבל האור הזה. כי לפי עצם שבירתו לשברי שברים על ידי מעשיו הרעים הכל הוא אצלו בחינת רבוי אור. ועל כן באמת מזדמן על פי רב שמתעורר האדם בתשובה איזה זמן ואחר כך נופל מזה. וכן יזדמן כמה פעמים. וזהו בחינת כל הגליות בכלליות ישראל, שכשבאו לארץ ישראל נפלו יותר מחמת שלא נזהרו להתקדש ביותר כראוי לפי קדשת ארץ ישראל. כי בהיכל המלך בודאי צריכים לזהר להיות בנקיות ובטהרה יותר ויותר. ומחמת שלא נזהרו בזה, על כן היה אצלם שם הכל בבחינת רבוי אור. שעל ידי זה עקר שבירת כלים שמשם התגברות הסטרא אחרא. על כן חטאו שם יותר, עד אשר מפני חטאינו גלינו מארצנו זה כמה פעמים. אבל אף על פי כן ימין ה' רוממה. ואתה מרום לעולם ה' ופרש רש"י לעולם ידך על העליונה. כי אף על פי כן בכל הגאלות הראשונות שהיו ישראל בארץ ישראל תקנו בכל פעם תקונים הרבה, ונשארו רשימות הרבה כדי שיהיה כח לתקן כלים לקבל אור השגת אלקותו. כי אף על פי שאחר כך כשחטאו נתקלקלו יותר כל התקונים שתקנו קדם, אף על פי כן נשאר מהם רשימות הרבה, אשר בכח הזה אנו חיים בגלות ויש לנו כח לקבל איזה התנוצצות מידיעת אלקותו יתברך ואמונתו הקדושה. וכמו כן הוא בכל אדם ובכל זמן. שאף על פי שמתחיל פעמים הרבה אין מספר בעבודת ה' יתברך ונופל בכל פעם, אפלו אם נפילתו גדולה מאד רחמנא לצלן אפלו מי שנופל חס ושלום לעברות ממש רחמנא לצלן, אף על פי כן כל מה שהתחיל איזה התחלה בכל פעם אינו נאבד לעולם, כי אף על פי שבשעת הנפילה נתקלקל הכל אף על פי כן נשאר תמיד רשימה מכל עבודה ועבודה ומכל התחלה והתחלה. ואלו הרשימות הם תקונים נפלאים והם נצרכים ומכרחים מאד אל בנין הקדשה שצריכין להקים. כי אנחנו צריכין עכשו שיבוא משיח צדקנו שיהיה גאלה שלמה שאין אחריה גלות. וצריכין להקים בנין הקדשה בנין שלם בדרך נפלא שלא יהרס לעולם. וצריכין לאסוף כל נדחי ישראל ולקבצם יחד בקדשה שנית. ולא ישאר שום ניצוץ ונשמה נדח בחוץ, כי הוא יתברך ברחמיו חושב מחשבות לבל ידח ממנו נדח. על כן צריכין לבנין זה כלים רבים לאין מספר. וצריכין להם כלי אמנות הרבה בלי שעור:

וכמו ששמעתי פעם אחת מפי רבנו הקדוש זכרונו לברכה שאמר בזה הלשון אני יכול לעשות כלים נפלאים אבל החסרון שאני צריך לעשות גם את הכלי אמנות שקורין (גיציג) על כן עכשו בדורות הללו בעקבא דמשיחא שהסטרא אחרא התפשטה והתגברה מאד מאד לארכה ולרחבה מחמת שהיא רואה שעוד מעט מעט יבוא משיח ויוציא בלעה מפיה. על

כן כל מה שאחד מישראל עושה לפעמים איזה דבר שבקדשה הן למוד התורה או תפלה או צדקה וגמילות חסדים או שארי איזה מצוות. הכל הוא יקר מאד מאד בעיני ה' יתברך. והוא נצרך מאד מאד לבעל השדה העוסק בתקוני השדה, שהוא תקון כל הנשמות וכל העולמות. כי כל דבר שבקדשה גדול או קטן הכל נצרך לו מאד לבנין הקדשה שהוא עוסק לבנות. ועל כן אף על פי שזה האדם שעשה הדבר שבקדשה או עסק כבר קצת בעבודת ה' ימים או שנים נפל אחר כך. אפלו אם נפילתו גדולה מאד רחמנא לצלן, ואפלו אם חזר ונתעורר לעבודת ה' יתברך וחזר ונפל וכן היה כמה פעמים אין מספר, אפלו אם יהיה איך שיהיה, אף על פי כן תדע ותאמין באמונה שלמה שאין שום דבור ולא שום עבודה קלה נאבד לעולם. ואפלו התעוררות בעלמא ומחשבה טובה אינו נאבד לעולם. וכמו שאיתא בזהר הקדוש לית רעותא טבא דאתאבד וכו'. כי תכף כשנתעורר באיזה התעוררות בעלמא מכל שכן כשעושה איזה עבדא דקדשה, תכף חוטף אותו הצדיק האמת שבכל דור העוסק בתקון השדה, הוא חוטף אותו ומכניס אותו למקום שמכניס לצרך הבנין הנפלא והנורא שהוא עוסק לבנות להכניס לשם כל הנדחים שבעולם ולא ישאר אחד מהם בחוץ. וכמובן מדברי רבנו זכרונו לברכה בהתורה תקעו ג (בלקוטי תנינא סימן ח) בענין רבוי הבתים הנפלאים שנתוספין בלי שעור כשנתוסף שכן אחד לדבר שבקדשה. עין שם על פסוק ובל יאמר שכן חליתי וכו'. מובן ומבאר שם שכשיש למשל עשרים אנשים עוסקים בתפלה כשבא ונתוסף להם עוד אחד, אזי נתרבין הבתים של התפלה בלי שעור, כי כשנתוסף אות אחד על צרוף של עשרים אותיות אזי נצטרפין כל האותיות אלפי אלפים ורבי רבבות פעמים מה שאין הפה יכול לדבר והלב לחשב וכו' עין שם. ורבנו זכרונו לברכה דקדק וקרא הנתוסף בשם שכן, וכמרמז בפסוק ובל יאמר שכן חליתי, 'שכן' דיקא. כמו מי שדר בשכנות אצל איזה בעל הבית שהוא רק לפי שעה, ואחר כך במשך הזמן יוצא משם. כמו כן כשנתוסף אדם אל הקדשה, אף על פי שהוא בבחינת שכנות שאינו נקבע עמהם בקביעות, אף על פי כן על ידי שכן בעלמא לדבר שבקדשה שהוא רק לפי שעה, נתוספין גם כן הבתים של התפלה בלי שעור וערך ומספר וכו' כמבאר שם. ונעשה על ידו שעשועים גדולים למעלה בלי שעור אף על פי שאחר כך נתרחק כמו השכן:

וכן רואין בחוש למשל כשיש תשעה אנשים וצריכין לומר דבר שבקדשה קדיש או קדשה אפלו אם כלם צדיקים גדולים אינם יכולים לומר הקדשה בתשעה, וכשבא אצלם אחד אפלו הפחות שבפחותים מן השוק לפי שעה ומצרפים אותו למנין אף על פי שתכף ומיד חוזר אל השוק, אף על פי כן כמה שעשועים גרם לה' יתברך, כי כל הקדשה נגמר על ידו ואפלו אם היה שם מנין בלעדו, ואפלו אם היו שם כמה מנינים, אף על פי כן כל מה שנתוסף נפש אחת מישראל נתוסף קדשתו וכבודו יתברך יותר ויותר, כי ברב עם הדרת מלך, על כן תכף כשנצטרף עמהם עוד אחד נתרבה הקדשה יותר ויותר. אדרבה כל מה שמתחברין יותר אנשים בקדשה כשנתוסף עליהם עוד אחד נעשה על ידו תקונים ובנינים נפלאים הרבה הרבה יותר ויותר אלפי אלפים ורבי רבבות בלי שעור. כמובן היטב

בהתורה תקעו הנזכר לעיל בענין שלש אבנים בונות ששה בתים וכו'.
חמש, מאה ועשרים שש, שבע מאות עשרים כו' וכו' מה שאין הפה יכול
לדבר והלב לחשב. עין שם והבן היטב:

נמצא שכל מה שהאדם עושה איזה עבדא בעלמא בעבודתו יתברך, אף
על פי שאחר כך עושה מה שעושה חס ושלוש, אף על פי כן זאת העבדא
אינה נאבדת לעולם וכבר נצטרפה אל הבנין הנפלא, וגרמה תקון גדול
לבנין הקדשה, ונתרבה כמה אלפים ורבי רבבות בתים על ידה וכו' וכו'
לעיל. ואם יחזק את עצמו בכל פעם כל ימי חייו להתחיל בכל פעם מחדש
אפלו אם יעבר עליו מה שיעבר, אזי סוף כל סוף יתקבצו כל אלו התקונים
שגרים בכל עבודה ובכל התחלה, וכלם יתקבצו לעזרתו לחזקו ולאמצו
לשוב לה' יתברך באמת. ואם ראשיתו מצער אחריתו ישגא מאד, ואז
יראה מה שפעל על ידי כל עבדא שבקדשה שאין שום דבר נאבד לעולם.
וכן הוא בכלליות ישראל שכל התקונים שנעשו על ידי הגאלות הראשונות
אף על פי שאחר כך נתקלקלו בחטאינו, אף על פי כן נשארו מהם רשימות
נפלאות. ומשיח צדקנו משתמש עמהם לצרך הבנין האחרון שעוסק
לבנות שכלם מכרחים לו. וכשיגמר בנינו ויבוא ויגאלנו במהרה בימינו,
אז יראו עינינו וישמח לבנו מגדל התקונים שנעשו על ידי כל גאלה וגאלה
ועל ידי כל עבודה ועבודה בכלליות ובפרטיות. כמו שכתוב זכרתי לך חסד
נעוריק אהבת כלולתיך לכתך אחרי במדבר וכו'. וכתוב תבואי תשורי
מראש אמנה מראש שניר וחרמון ממעונות אריות מהררי נמרים.
שפרושו שבסוף יזכר לנו ה' יתברך את כל החסדים והזכיות שיש לנו מן
ההתחלה שהלכנו אחרינו במדבר בארץ לא זרועה. ועברנו במעונות אריות
בהררי נמרים וכו'. נמצא שאף על פי שאחר כך עשו ישראל מה שעשו, עד
שנחרב הבית המקדש בעוונותיהם וגלו מארצם. ולא הועיל להם כל
הזכיות האלה, מאחר שמרחקם כל כך בגליות כאלה בצרות כאלה
שעברו על ישראל בלי שעור רחמנא לצלן. וכמו שכתוב למה תאמר יעקב
וכו' נסתרה דרכי מה' ומאלקי משפטי יעבר. וכתוב אף זנחת ותכלימנו
וכו'. וכתוב ותאמר ציון עזבני ה' ואדני שכחני. אבל באמת אינו כן, וכמו
שמסים הפסוק התשכח אשה עולה וכו' גם אלה תשכחנה ו אנכי לא
אשכחך. הינו שסוף כל סוף נשוב לה' יתברך באמת, וכל המעשים רעים
שלנו ישכח ה' יתברך. אבל כל המעשים טובים כל תנועה ותנועה טובה
לא ישכח ה' יתברך, בחינת גם אלה תשכחנה ואנכי לא אשכחך שדרשו
רבותינו זכרונם לברכה שמעשה העגל שאמרו אלה אלקיך וכו' ישכח ה'
יתברך. אבל זכות קבלת התורה שקבלו אלקותו יתברך עליהם בחינת
'אנכי ה' אלקיך' זה לא ישכח ה' יתברך לעולם. וכן הוא בפרטיות בכל
אדם ובכל זמן, שאף על פי שעובר עליו מה שעובר, ונדמה לו כאלו אין
מועיל כלל חס ושלוש מה שהתחיל לפעמים מעט בעבודת ה', מאחר
שרואה שרחוק כל כך, אף על פי כן בסוף יראה מה שפעל בתחלה, בבחינת
תבואי תשורי מראש אמנה כנזכר לעיל. על כן צריכין להתחזק תמיד כל
ימי חייו להתחיל בכל פעם מחדש. כי לא יזנח לעולם אדני. ולית רעותא
טבא דאתאבד. וכמו שאמר רבנו זכרוננו לברכה על פסוק בשוא גליו אתה
תשבחם, שכל מה שהאדם מנשא עצמו בכל פעם לה' יתברך אף על פי

שאינו עולה בידו חס ושלום להתקרב לה' יתברך כי נופל אחר כך רחמנא לצלן, אף על פי כן זה בעצמו שהוא מתחזק ומגביה ומנשא עצמו בכל פעם לה' יתברך, זהו שבחא דיליה ויקרא דיליה:

ה' יתברך יהיה בעזרנו להתחזק תמיד עד שנזכה לשוב אליו יתברך באמת במהרה במהרה. אמן כן יהי רצון:

ונחזר לענין ראשון לענין תפלת ערבית

אות לה

וזה בחינת ויפגע במקום וילן שם כי בא השמש וכו' ואמרו רבותינו זכרונם לברכה שתקן תפלת ערבית. וזהו ויקח מאבני המקום וישם מראשתיו וכו'. כי מבאר לעיל שתפלת ערבית הוא בחינת הבטול אל התכלית שמבטלין עצמן בלילה מחמת תקף הדין שהוא בחינת חשכת לילה כנזכר לעיל. ומבאר שם שעקר תקון התפלה הוא על ידי בחינת זאת. כי על ידי זה עושין אחד מכל התפלה. כי כל זמן שאין זוכין להסתכל על התכלית אין התפלה בשלמות, ואזי כל אות ודבור שמוציאין בתפלה אינו מניח את האדם לדבר שאר אותיות ודבורים. כי הדבור והאות תופס את האדם בחזקה ומחבק ומגפף אותו ואינו מניח אותו לילך להלן יותר לדבר עוד דבורים וכו' כנזכר לעיל. וזהו ויקח מאבני המקום וישם מראשתיו ודרשו רבותינו זכרונם לברכה שהתחילו האבנים מריבות זו עם זו זאת אומרת עלי יניח צדיק את ראשו וכו', מיד עשאן הקדוש ברוך הוא אבן אחד. כי האבנים הם אותיות כידוע, כמו שאמרו בספר יצירה שתי אבנים בונות שתי בתים, שלש אבנים וכו'. הינו שקדם שזוכין אל הבטול אל התכלית שהוא בחינת תפלת ערבית שתקן יעקב אבינו אז, אזי האותיות והדבורים אינם מניחים את האדם לילך מהם לדבר עוד וכל אחת אומרת שישאר האדם אצלם כנזכר לעיל. וזה בחינת מה שהיו האבנים שהם בחינת האותיות מריבות זו עם זו זאת אומרת עלי יניח צדיק את ראשו. שכל אות ואות חפצה שהצדיק יכניס כל ראשו ומחשבתו בתוכה לבד, ויהיה נשאר שם ולא ילך להלן לשאר האותיות, וכן כל אות ואות. אבל בזכות וכח יעקב אבינו שזכה אז להתבטל אל התכלית ולתקן תפלת ערבית, על ידי זה עשה ה' יתברך נס, ועשה מכל האבנים אבן אחת, הינו שמכל האותיות נעשה אות אחת, הינו כנזכר לעיל שכשזוכין לבטול אל התכלית, אזי נעשה אחד מכל דבורי התפלה שאפלו כשעומד באות האחרון של התפלה עדין הוא באות הראשון כי כלו אחד. וזהו בחינת שנעשה מכל האבנים שהם האותיות אבן אחד הינו אות אחת כי כלו אחד. שזהו עקר תקון התפלה שזוכין על ידי הבטול שהוא בחינת תפלת

ערבית שתקן יעקב אבינו אז כשפגע במקום ההוא וכנזכר לעיל. וכל זה היה במקום האבן שתיה ששם נכנס הכהן הגדול לפני ולפנים ביום הכפורים ששם עקר הבטול וכנזכר לעיל. נמצא שתפלת ערבית היא בחינת בטול אל התכלית בסתימו דעינין וכו' כנזכר לעיל:

אות לו

וזהו בחינת השנה של לילה. כי השנה היא בחינת בטול שסותמין העינים ונכללין בהתכלית שהוא בחינת עלמא דאתי וכמובא בהתורה ויהי מקץ זכרון (בסימן נד) עין שם. אבל צריכין לזה זכיה שיזכה האדם בשעת השנה להתבטל אל התכלית. וזה בחינת מי יעלה בהר ה' וכו' הנאמר על הנשמה בשעת השנה כמו שאיתא בזהר הקדוש. וזהו מי יעלה בהר ה' דיקא. הינו בחינת הבית המקדש ששם נקדת האבן שתיה בבית קדש קדשים ששם עקר הבטול וכנזכר לעיל. ואחר כך בבקר הוא התעוררות השנה, זה בחינת רצוא ושוב מה שחוזרים מהבטול. ואז עקר ההמתקה על ידי התורה שמקבלין אז מהרשימו של הבטול. וזה בחינת אור התפלין היוצאים בבקר שהם בחינת אור הרשימו הנזכר לעיל בחינת שימני כחותם על לבך וכו' כידוע. כי עקר קבלת התורה הוא ביום כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה ביום צוותו מלמד שלא נדבר עמו אלא ביום. כי באור בקר זה בחינת שחוזרין מהבטול של הלילה, ואז הוא בחינת המשכת התורה מהרשימו כנזכר לעיל. ועל ידי זה עקר המתקת הדינים בשלמות, כמבאר לעיל שעקר ההמתקה הוא כשחוזרין מהבטול, שזהו בחינת שופר של ראש השנה שאז עקר ההמתקה בשלמות. ועל כן עקר תקון סדר התפלה הוא בשחרית שאז מרבין בשבחות ובזמירות ומסדרין כל סדר התפלה קרבנות ופסוקי דזמרה וכו', כי עקר השלמות של התפלה הוא על ידי אור הרשימו שזוכין לקבל בעת שחוזרין מהבטול שזהו בחינת תפלת שחרית כנזכר לעיל:

אות לז

וזה בחינת מאה ברכות שצריכין לברך בכל יום, שלמדו רבותינו זכרונם לברכה מפסוק ועתה ישראל מה ה' אלקיך שאל מעמך כי אם ליראה וכו'

ודרשו רבותינו זכרונם לברכה אל תיקרי מה אלא מאה. כי המאה ברכות שהם כלליות התפלה כלליות השירות והתשבחות, שכלם נכללים עשר בעשר עד בחינת מאה ברכות. כל זה נמשך מבחינת הבטול הנזכר לעיל ברצוא ושוב, שעל ידי זה עקר תקון התפלה כנזכר לעיל. וזה בחינת אל תיקרי מה אלא מאה, מה הוא בחינת הבטול שמשם ממשיכין האור על ידי הרשימו מבחינת מה לבחינת מאה, שהם בחינת המאה ברכות שעקר תקונם על ידי הבטול הנזכר לעיל ברצוא ושוב, שעל ידי זה יכולין להרבות בברכות והודאות ותפלות ובקשות שכלם כלולים בבחינת מאה ברכות וכנזכר לעיל. וזהו מה ה' אלקיך שאל מעמך כי אם ליראה וכו'. כי עקר הבטול בחינת מה שעל ידי זה זוכין אחר כך להמשיך ממה למאה, כל זה אין זוכין כי אם על ידי היראה שהוא בחינת דין. כי מחמת פחד הדין מבטלין עצמן לגמרי אל התכלית עד שזוכין אחר כך להמשיך בחינת קבלת התורה מהרשימו. שזהו בחינת שעושין ממה מאה כנזכר לעיל (וכמבאר מזה בהתורה אנכי בסימן ד). ועל כן יצחק דיקא מצא המאה שערים. כמו שכתוב ויזרע יצחק וכו' בשנה ההיא מאה שערים ויברכהו ה'. ואיתא בספרים שהמאה שערים הם בחינת המאה ברכות. ויצחק דיקא זכה למצאם ולהשיגם. זה בחינת מה ה' אלקיך שאל מעמך כי אם ליראה. שדיקא על ידי יראה שהוא בחינת פחד יצחק על ידי זה דיקא זוכין לבחינת מה. הינו אל תיקרי מה אלא מאה, בחינת מאה ברכות שהם בחינת מאה שערים וכנזכר לעיל:

אות לח

וזה בחינת מאה קולות של השופר שתוקעין בראש השנה כי עקר כל בחינת תקון הבטול הנזכר לעיל הוא בראש השנה כנזכר לעיל. ואז זוכין להמשיך מהרשימו על ידי השופר ממה למאה, בחינת מאה קולות, שהם בחינת מאה שערים, בחינת מאה ברכות. כי מחמת שאור הבטול גבה ונשגב מאד מאד כנזכר לעיל. על כן כשחוזרין מהבטול וממשיכין אור הרשימו כנזכר לעיל, צריכין לקשרה הדק היטב אל הלב בכמה וכמה כלים הרבה, שהם בחינת רבוי הקולות של השופר שמהם נמשכין בחינת מאה ברכות שהם בחינת מאה קולות, כדי שלא יעבר מלבנו חס ושלום אור הגדול הזה מגדל עצם אורו וכנזכר לעיל. וזה בחינת מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה לחזר פרקו מאה ואחד פעמים בשביל זכרון, כי כל מה שחוזר פרקו יותר ויותר בכל פעם נכלל התורה בתפלה. כי כשלומד הפרק בפעם ראשון עדין אין מבינו היטב ולא נכנס בלבו היטב. וכשלומד וחוזר אותו פעם שניה מבינו יותר ומבין בתוכו מה שלא הבין בתחלה, שזהו בחינת השגת הנסתר שהוא בחינת תפלה. (וכמבאר בהתורה חותם

בתוך חותם בסימן כב) וכן בכל פעם ופעם, נמצא כשחוזר פרקו מאה ואחד פעמים אזי מקבלת התורה שהוא הפרק שלומד מקבלת אור שלמות התפלה שהיא בחינת מאה ברכות שמשם עקר הזכרון על ידי שנמשכת אור הרשימו ממה למאה כנזכר לעיל. ועל כן אז בודאי יזכר התורה היטב. ועל כן בלמוד התורה צריכין מאה פעמים ואחד דיקא, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה אינו דומה השונה פרקו מאה פעמים לשונה פרקו מאה ואחד פעמים. כי פעם הראשון שלומד הפרק נחשב בבחינת למוד התורה לבד. ומפעם שניה ואילך כל מה שלומד יותר נחשב הלמוד בבחינת תפלה, כי בכל פעם מבין ומשיג בחינת הנסתר יותר שזהו בחינת שעושה מהתפלה תורה, ומכניס בחינת התפלה בחינת הנסתר לתוך התורה. ועל כן בכל פעם נכלל ונחשב התורה בבחינת תפלה. וכן צריכין לחזור עד מאה פעמים מלבד הלמוד הראשון, ואז נכנס בשלמות בחינת אור התפלה שכלולה במאה ברכות לתוך למוד התורה. ואז בודאי יזכרהו היטב. כי עקר הזכרון נמשך על ידי בחינת המאה ברכות שהם שלמות התפלה, על ידי שעושין ממה מאה שעקר השלמות על ידי בחינת הזכרון שממשיכין וכנזכר לעיל. שזהו בחינת ראש השנה שנקרא יום הזכרון שאז תוקעין המאה קולות שהם בחינת המאה ברכות וכמבאר לעיל באריכות

באריכות עין שם :

אות לט

וזה בחינת תפלת ערבית רשות כי תפלת ערבית הוא בבחינת הבטול ששם הוא למעלה מהתורה. כי עקר קבלת התורה הוא מבחינת הרשימו שמאירה כשחוזרין מהבטול כנזכר לעיל. ועל כן תפלת ערבית רשות, כי שם אין שיד חיוב, כי הוא בבחינת למעלה מהתורה שזהו בחינת תשובה כמבאר לעיל: הלכה ה נכללת בהלכות תפלת מנחה הלכה ו והלכה ו נכללת בהלכות תפלת מנחה הלכה ז

ליקוטי הלכות אורח חיים קריאת שמע שעל המטה א

קריאת שמע שעל המטה א

אות א

על פי המאמר 'בקרב עלי מרעים' וכו' בספר הראשון בסימן לו עין שם כל המאמר והכלל כי כל נפש מישראל הוא משרש בשבעים נפש של בית יעקב. והם משרשים בשבעים פנים של תורה וכו'. וזה לעמת זה וכו' הם השבעים לשון וכו'. ודע שתאות נאוף הוא כלליות מדות רעות של שבעים לשון וכו'. ובשביל זה דרשו חכמינו זכרונם לברכה ולא תתורו וכו' ואחרי עיניכם על תאות נאוף וכו', מחמת שהיא כלליות מדה רעה של מדות רעות של שבעים לשון וכו'. ודע כי תקון של הרהורי זנות שבא לאדם שיאמר שמע וברוך שם וכו'. כי תאות נאוף היא באה מעכירת דמים וכו' שהיא מלכות דסטרא אחרא. ומלכותא דשמיא היא בבחינת גבירתה אשה יראת ה', שהיא בבחינת ים של שלמה העומדת על שנים עשר בקר שנים עשר שבטי יה. וכשאדם מקבל עליו על מלכות שמים באלו הפסוקים, שכולל את נשמתו בשנים עשר שבטי יה ומפריש את נשמתו מנשמת ערב רב הבאים מאשה זונה וכו' שהיא שפחה בישא, שהיא בבחינת מפני שרי גבירתי אנכי בורחת וכו' שהתאוה בורחת ונפרדת ממנו וכו'. כי בשני פסוקים אלו שהם שמע וברוך שם יש שנים עשר תבות כנגד שנים עשר שבטי יה. וארבעים ותשע אותיות כנגד ארבעים ותשע אותיות שבשמות שבטי יה וכו'. ובקבלת על מלכות שמים וכו' נכלל נשמתו בנשמות שבטי י"ה בחינת אשה יראת ה' אזי היא בחינת סגירת עינים בשעת קריאת שמע להורות שעל ידי קבלת על מלכות שמים הוא בבחינת עולימתא שפירתא דלית לה עינין שהיא התאוה שכוללת המדות רעות של שבעים לשון וכו' וכשבא להתגלות התורה נעשה מההתגלות נשמות חדשות וכו' לכל אחד לפי בחינתו ותפיסתו. כי התורה יש לה שני כחות וכו'. וזה הוא כלל גדול כי מפי עליון לא תצא כי אם אור פשוט, אך לפי בחינת הכלי המקבל את האור כך נצטיר האור בתוכו וכו'. וזה בחינת הנה ברך לקחתי וברך ולא אשיבנה וכו'. ועקר תקון ושלמות הכלי הוא על ידי שמירת הברית. ואזי זוכה לקבל האור ולצירו בבחינת ברכה וכו' עין שם כל זה היטב:

נמצא שעל ידי קריאת שמע מכניעין הרהורי זנות. כי על ידי קריאת שמע נכללין במלכות דקדשה בשנים עשר שבטי י"ה וכו'. וזה הוא בחינת קריאת שמע שעל המטה. כי עקר תקון השנה הוא להנצל מהרהורים רעים. כמו שאנו מתפללין ומבקשים מה' יתברך בברכת המפיל קדם השנה 'ואל יבהלוני רעיוני וחלומות רעים והרהורים רעים' וכו'. כי זה ידוע שעקר התגברות פגם הנזכר לעיל דהינו פגם תאות נאוף הוא בבחינת שנה. בחינת מקרה לילה חס ושלוש. ועל כן צריכין קדם השנה להכניע אלו הרהורים הנזכרים לעיל. ובשביל זה תקנו לנו חכמינו זכרונם לברכה קדם השנה לקרות קריאת שמע שעל המטה, שהוא תקון גדול מאד לפגם תאוה הנזכרת לעיל כמבאר בכתבים. כי על ידי שקורין קריאת שמע ומקבלין על עצמן על מלכות שמים על ידי זה הוא מפריש את נשמתו מנשמת ערב רב וכו' כנזכר לעיל, וכולל נשמתו בשנים עשר שבטי יה וכו' שהוא בחינת אשה יראת ה' בחינת מלכות דקדשה בחינת גבירתה. שעל ידי זה נכנעים ובורחים ממנו הרהורים הבאים מאשה זונה כנזכר לעיל, בבחינת מפני שרי גבירתי אנכי בורחת. כמבאר היטב

במאמר הנזכר לעיל עין שם. וזה בחינת מה שאומרים ותהי מטתי שלמה לפניך וכו'. מטה שלמה זה בחינת מטתו של יעקב של שנים עשר שבטי יה שהיתה מטה שלמה. כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה על פסוק וישתחו ישראל על ראש המטה, שהיתה מטתו שלמה של שנים עשר שבטי יה בלי שום פסלת וכו'. וזה אנו מבקשים קדם השנה שתהא מטתי שלמה וכו' הינו כנזכר לעיל. שיהיה נצול מהרהורים רעים וכו' כנזכר לעיל שתהיה נכלל נשמתנו בנשמת שנים עשר שבטי יה וכו' שהם בחינת מטה שלמה. ומי שזוכה שתהיה נשמתו נכללת עמהם בשעת שנה. מטתו שלמה גם כן וכו' כנזכר לעיל. וזה בחינת והאר עיני וכו'. כי עקר פגם תאוה הנזכרת לעיל הוא בבחינת עינים כנזכר לעיל, כי הוא כלליות של שבעים אמות כנזכר לעיל שהם בחינת שבעים אנפין חשוכין וכו' כנזכר לעיל. וכשזוכה שעל ידי השנה תהיה נכללת נשמתו בשנים עשר שבטי יה כנזכר לעיל, שהם משרשים בשבעים פנים של תורה שהם שבעים אנפין נהירין, אזי זוכה על ידי השנה לנשמה חדשה להתגלות חדשה בתורה, כי הנשמה נתחדשת בשעת שנה בתוך האמונה שהיא בחינת קריאת שמע בבחינת חדשים לבקרים רבה אמונתך. ומי שזוכה יכול להשיג בשעת שנה התגלות חדש בתורה. כמו שמצינו בכמה צדיקים שהשיגו השגות גדולות בשעת שנה וכו'. וזה שאנו מבקשים קדם השנה ואל יבהלוני רעיוני וכו' והרהורים רעים ותהיה מטתי שלמה לפניך והאר עיני פן אישן המות, כי הכל אחד, דהינו להנצל מהרהורים רעים הבאים מאשה זונה וכו' כנזכר לעיל, ולזכות שתהיה נכללת נשמתו בשנים עשר שבטי י"ה על ידי קריאת שמע שהם בחינת מטה שלמה כנזכר לעיל. ואז זוכה לבחינת שבעים אנפין נהירין בחינת והאר עיני וכו', הפך שבעים אמות שהם שבעים אנפין חשוכין שהם סטרא דמותא. רק לזכות להפריש נשמתו מהם בשעת שנה על ידי קריאת שמע שעל המטה, שעל ידי זה נכנעין השבעים אמות הינו תאוה הנזכרת לעיל שכוללת אותם וכו' כנזכר לעיל. כי על ידי קריאת שמע נכלל נשמתו בשנים עשר שבטי יה שהם משרשים בשבעים אנפין נהירין בחינת שבעים פנים לתורה בחינת והאר עיני וכו' כנזכר לעיל:

וזה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה שתלמיד חכם הדבוק בתורה תמיד הוא פטור מקריאת שמע שעל המטה. כי עקר קריאת שמע שעל המטה הוא בשביל להנצל מהרהורים רעים וכו' ולזכות לבחינת שבעים פנים לתורה כנזכר לעיל. ועל כן תלמיד חכם הדבוק בתורה בודאי אינו צריך לזה. כי אין לו שום הרהור בודאי מאחר שהוא דבוק בהתורה תמיד, והוא מקשר תמיד בבחינת שבעים פנים לתורה כי מחשבתו קדושה תמיד, והוא איסתמר מהרהורא בישא מהרהורא דמשקר אילנא דחיי. ועל כן בודאי הוא זוכה ממילא להתגלות התורה בשעת שנה, ואינו צריך לקריאת שמע שעל המטה להכניע הרהורים רעים קדם השנה וכו' כנזכר לעיל. כי הוא דבוק בהתורה תמיד ואין לו שום הרהור רע, כי מחשבתו קשורה בהתורה תמיד:

וזה בחינת מה שמתודין על העוונות קדם השנה. כי כל העוונות והחטאים הם באין מהשבעים מדות ותאוות רעות של השבעים אמות שהם אנפין

חשוכין שהם ההפך משבעים פנים לתורה. ועל כן קדם השנה מתודין על העוונות ומבקשין מה' יתברך כפרה עליהם, כדי להפריש נשמותינו מנשמות ערב רב מהשבעים אמות שמהם באין כל החטאים כנזכר לעיל. כדי שיוכלו נשמותינו לעלות ולהכלל בנשמות שנים עשר שבטי יה שהם בחינת שבעים אנפין נהירין בחינת שבעים פנים לתורה וכו' וכנזכר לעיל:

וזה בחינת ויהי נעם שאומרים קדם השנה, בחינת נעם העליון שהיא בחינת השגת התורה בחינת שבעים פנים לתורה שזה עקר הנעם בחינת דרכיה דרכי נעם:

וזה בחינת מה שאומרים 'הנה מטתו שלשלמה ששים גברים' וכו' וכן אומרים אז ברכת כהנים. כי כשמקבלין האור מלמעלה הוא אור פשוט ונצטיר לכל אחד לפי בחינתו וכו' כנזכר לעיל. ועל כן אומרים ברכת כהנים כדי לציר האור בבחינת ברכה. כי האור הבא מלמעלה הוא קמיץ וסתיים בחינת וקמץ הכהן. ועל כן הכהנים יש להם כח לציר האור ההוא שהוא בחינת 'וקמץ הכהן' לצירו בבחינת ברכה. ועל כן הם מצוים לברך את ישראל בברכת כהנים כמבאר כל זה בהלכות נשיאת כפים עין שם. וזהו בחינת ברכת כהנים שאומרים קדם השנה כדי לציר האור בבחינת ברכה. וכנזכר לעיל:

וזה בחינת ששים גברים וכו'. כי רבותינו זכרונם לברכה דרשו פסוק זה על התורה כמובא בפרוש רש"י שם על פסוק זה. הנה מטתו שלשלמה, הינו הארון ששם התורה מנחת ששים גברים סביב לה הם ששים רבוא ישראל וכו', מלמדי מלחמה איש חרבו על ירכו שהם עושים סימנים בתורה שלא תשכח מהם, והם מלמדי מלחמתה של תורה וכו' עין שם בפרוש רש"י. הינו כנזכר לעיל, כי התורה יש לה שני כחות וכו', וכל אחד מציר האור לפי בחינתו. ועל כן צריכין לעשות סימנים בהתורה שלא תשכח. דהינו לעשות סימנים בחינת כלים לקבל האור בבחינת טובה וברכה שלא תשכח. דהינו שלא ישכח את התורה וחס ושלוש יהפך דברי אלקים חיים ויאמר על אסור מתר וכו', שהוא בחינת שמציר האור להפך. ועל כן צריכין להיות מלמד מלחמה ולהיות חרבו על ירכו שזהו בחינת שמירת הברית כידוע. ועל ידי זה בעצמו זוכין לעשות סימנים בהתורה שהם בחינת כלים דקדשה לקבל את האור בבחינת אור מלא בבחינת ברכה ולהנצל משכחה. דהינו מלהפך חס ושלוש דברי אלקים חיים דהינו שלא לציר האור להפך חס ושלוש. וזה בחינת ששים גברים שהם ששים רבוא ישראל שקבלו את התורה, כי התורה לא נתנה עד שהיו ישראל ששים רבוא. כי יש ששים רבוא אותיות לתורה כנגד ששים רבוא נשמות ישראל וכל אחד מישראל יש לו אות בתורה. ועל כן לא היה אפשר לקבל את התורה עד שהיו ששים רבוא ישראל. כי כל אחד מישראל לפי אחיזתו בהתורה כן יש לו כח לציר את אותיות התורה לפי בחינתו. ועל כן במעמד הר סיני שהיו ששים רבוא ישראל כלם קדושים בקדשת הברית כמו שכתוב שבטי י"ק וכו' שמי מעיד עליהם וכו', על כן אז דיקא זכו לקבלת התורה, כי היה להם כח לציר את כל התורה שכלולה מנשמותיהן לטובה

ולברכה. ועל כן נקראים ששים גבורים, כי ציור האור זה בחינת גבורה שמצמצמת ומצירת את האור במדה לטובה ולברכה כידוע. ועל כן אומרים פסוק זה קדם השנה כדי לזכר לציר האור לטובה ולברכה אמן:

ליקוטי הלכות אורח חיים קריאת שמע שעל המטה ב

אות א

על פי התורה 'אשרי העם זרקא' בסימן לה עין שם והכלל שצריך כל אחד לשמר את שכלו משכליות חיצוניות וממחשבות זרות, ומכל שכן וכל שכן לשמר מחשבתו מאד מאד מהרהורים רעים וכו'. כי כשאדם מכניס בתוך שכלו הקדוש מחשבות חיצוניות הם חכמות חיצוניות אזי נתמעט קדשת שכלו וכו'. ואחר כך כשאדם שומר את עצמו משכליות חיצוניים לא זו אף זו שצריך לחדש השכל בכל עת וכו'. וחדוש השכל הינו חדוש הנשמה הוא על ידי שנה בחינת חדשים לבקרים רבה אמונתך וכו', ובשעת השנה המחין הינו הנשמה באה בתוך אמונה בחינת חדשים לבקרים וכו'. ויש כמה בחינות שנה וכו'. אבל כשאדם מכניס שכלו הינו נשמתו בתוך האמונה הינו פשטי אוריתא הינו משא ומתן, בבחינת חדשים לבקרים בבחינת שנה, אזי צריך לשמר האמונה שלא יינקו ממנה החיצונים, כי היא שוכנת בתוך החיצונים וכו'. וצריך להמשיך בחינת חשמ"ל מעולם הבינה להלביש את המלכות הינו אמונה שלא יינקו ממנה העובדי כוכבים והארצות שסביבותיו. וכשאדם עוסק במשא ומתן באמונה כל כך כמו רב ספרא ומקים ודבר אמת בלבבו זו הבחינה נעשה חשמ"ל הינו מלבוש סביב האמונה, ואזי מסככת על בנהא שלא יינקו ממנה וכו' וכו'. וזהו בחינת הקרבת קרבן התמיד והקטרת הקטרת וכו' עין שם כל זה היטב:

והנה על פי זה מבאר היטב ענין קריאת שמע שעל המטה. שהיא אמונת היחוד שצריכין לקבל עליו קדם השנה. כי השנה הוא תקון המחין כנזכר לעיל, שאז נכנסין המחין בתוך בחינת אמונה ונתחדשין שם בבחינת חדשים לבקרים רבה אמונתך וכו' כנזכר לעיל. על כן קדם השנה צריכין לומר קריאת שמע שעל המטה שהיא עקר האמונה, כדי שיזכה על ידי זה שיכנס מחו הינו נשמתו לתוך האמונה בשעת שנה, כדי שיתחדש שם בבחינת חדשים לבקרים וכו' כנזכר לעיל. אבל כשמכניס שכלו הינו נשמתו בתוך האמונה בשעת שנה צריך לזהר לשמר את האמונה בעצמה שלא יינקו ממנה החיצונים כנזכר לעיל. ועל כן צריכין להמשיך בחינת חשמ"ל מעולם הבינה וכו' כנזכר לעיל. וזה בחינת מה שצריכין לקרות קריאת שמע במסירת נפש על קדוש השם. כי על ידי מסירת נפש על קדוש

השם על ידי זה נכללת נשמתו בבחינת בינה אימה עלאה כמבאר בכונות . ואזי הוא זוכה להמשיך משם מבחינת בינה הוא ממשיך משם בחינת חשמ"ל הנזכר לעיל כדי לשמר את האמונה בשעת שנה שלא יינקו ממנה החיצונים כנזכר לעיל :

וזה בחינת הודויים שצריכין לומר בקריאת שמע שעל המטה קדם השנה. כי הודוי שאומרים זה בחינת אמת בחינת ודבר אמת בלבבו. כי עקר מעלת הודוי שחשוב בעיני ה' יתברך כשמתודין לפניו, הוא האמת, דהינו מה שהוא מודה על האמת. שזהו עקר לשון ודוי מלשון מודה. דהינו שהוא מודה ומתודה שחטא ופשע נגדו יתברך וכזאת וכזאת עשה. שזה יקר בעיני ה' יתברך מאחר שעל כל פנים מכיר חטאו ומכניע את עצמו לפניו יתברך. ומודה ומתודה על האמת שעשה כך וכך נגדו יתברך. וכמו שכתוב מכסה פשעיו לא יצליח ומודה ועזב ירחם. דהינו מי שהוא שקרן ומכסה פשעיו לא יצליח. אבל ההפך כשאינו שקרן ואינו מכסה פשעיו בשקר רק שהוא מודה ומתודה על האמת ומכיר חטאו ועוזב אותם ירחם. וזה שאמר דוד כשהתודה חטאו לפניו יתברך כמו שכתוב שם לך לבדך חטאתי וכו', אמר שם הן אמת חפצת בטחות לענין הודוי, כמו שפרש רש"י שם על פסוק זה הן אמת חפצת וכו' והריני מודה על האמת כי חטאתי. נמצא שעקר הודוי הוא בחינת אמת וזהו בחינת ודבר אמת בלבבו. כי צריך להתודות בכל לבבו ולקבל עליו באמת בכל לב שלא יעשה עוד ולא ישוב עוד לכסלה. כי עקר התשובה בלב, כמו שכתוב ולבבו יבין ושב. ועל כן על ידי שמתודה חטאו קדם השנה שזהו בחינת תשובה בחינת אמת שבלב כנזכר לעיל, שזהו בחינת בינה ששם עקר התשובה והודוי כידוע שזה בחינת יום הכפורים כידוע. על כן על ידי זה הוא ממשיך בחינת חשמ"ל מעולם הבינה לשמר את האמונה שלא יתגברו החיצונים עליו ולא יינקו ממנה. ואזי השנה היא טובה גדולה אליו, כי זוכה על ידי השנה לחדש מחו ושכלו הינו נשמתו בתוך האמונה בבחינת חדשים לבקרים רבה אמונתך כנזכר לעיל :

וזה שמובא בכתבי האר"י ז"ל שקריאת שמע שעל המטה הוא תקון גדול מאד לעוון החמור שהוא הוצאת זרע לבטלה רחמנא לצלן. כי עקר פגם עוון זה הוא פגם המחשבה כידוע שעל ידי שאינו שומר את מחשבתו מלהרהר בזה הוא בא חס ושלום לידי עוון זה רחמנא לצלן. ועל כן עקר תקונו על ידי קריאת שמע שעל המטה שהיא עקר תקון המחין. כי עקר תקון המחין הוא על ידי שנה כנזכר לעיל. כי צריכין לשמר את המח מאד מאד ממחשבות זרות, אבל אף על פי ששומר אותו היטב, אף על פי כן באיזה משך זמן נתיגע המח וצריכין לחדש אותו על ידי שנה דיקא שהוא ניחא למחין וכו' כנזכר לעיל. ואז עקר תקון המח על ידי האמונה שזוכה אז בשעת שנה שיכנס מחו לתוך בחינת אמונה בבחינת חדשים לבקרים וכו' כנזכר לעיל. אבל האמונה בעצמה צריכה שמור מהחיצונים וכו' כנזכר לעיל, ועל כן צריכין להמשיך בחינת חשמ"ל וכו' כנזכר לעיל, ואז כשממשיך בחינת חשמ"ל לשמר את האמונה, אזי השנה היא טובה גדולה למחין, כי נתחדשין המחין בתוך האמונה על ידי השנה כנזכר

לעיל. ויכול לשמר מחו היטב ממחשבות חיצוניות וזרות שזהו עקר התשובה בחינת זרקא דאזדריקת לאתר דאתנטלת מתמן וכו' כנזכר לעיל. ובפרט מי שכבר נכשל במחו חס ושלוס שהכניס צרה בתוך קדשת שכלו והרהר הרהורים רעים עד שבא לידי עוון זה חס ושלוס שאזי קשה עליו מאד לשמר שכלו. ואפלו אם מתגבר עצמו בכל כחו לשמר שכלו ממחשבות זרות והרהורים, אף על פי כן נתיגע מחו בכל פעם מחמת שמחו הרגל בהרהורים רעים ומחשבות חיצוניות. ועכשו כשבא לעשות תשובה ומכריח את מחו ביגיעה גדולה לבל יצא מהשיטה חס ושלוס ולא יהרהר שום הרהור ומחשבה חיצונה, אזי הוא צריך יגיעה גדולה ומלחמה גדולה במחו, מחמת שהרגל במחשבות רעות כל כך. ועל כן מחמת זה נתיגע מחו בכל פעם מאד. ועל כן צריך בחינת שנה לתת נוחא למחו, ועל ידי זה נתתקן ונתחדש מחו. ועקר תקון השנה הוא על ידי קריאת שמע שעל המטה כנזכר לעיל. ועל כן קריאת שמע שעל המטה היא עקר תקון עוון זה. כי על ידי קריאת שמע שעל המטה בכונה ובמסירת נפש, זוכה לתקן ולחדש מחו כנזכר לעיל. שזהו עקר תשובתו ותקונו כמבאר לעיל שעקר התשובה לשמר את המח וכו' כנזכר לעיל. שזה זוכין על ידי תקון השנה על ידי קריאת שמע שעל המטה וכנזכר לעיל:

וזה הן אמת חפצת בטחות. הינו על ידי הודוי שהוא בחינת אמת כנזכר לעיל וכמו שפרש רש"י שם, על ידי זה ובסתם חכמה תודיעני, שעל ידי זה זוכה לחכמה, דהינו בחינת תקון המחין. כי על ידי הודוי בחינת אמת שבלב זוכה לחדש חכמתו ומחו בשעת שנה כנזכר לעיל. וזהו ובסתם בחינת שנה שהוא סתימו דמחין שהמחין נסתמין ונעלמין אז בתוך בחינת אמונה. ואז דיקא זוכה למחין חדשים בחינת חכמה תודיעני. כי אז דיקא בשעת שנה נתחדשין המחין והחכמה כנזכר לעיל:

וזה שאומרים קדם השנה 'בידך אפקיד רוחי פדיתה אותי ה' אל אמת'. בידך אפקיד רוחי, זה בחינת שאנו מוסרים רוחנו ונשמותינו לתוך האמונה הקדושה, שהיא בחינת ידים בחינת ויהי ידיו אמונה. אבל עדין אנו חוששין שלא יתגברו החיצונים חס ושלוס לינק מהאמונה בעצמה כנזכר לעיל, על זה אנו אומרים פדיתה אותי ה' אל אמת. אמת דיקא כי על ידי בחינת אמת ממשיכין בחינת חשמ"ל מעולם הבינה. ועל ידי זה ה' יתברך פודה ושומר אותנו מן החיצונים. כי החשמ"ל שומר את האמונה כנזכר לעיל. וזהו פדיתה אותי ה' אל אמת וכו' :

וזהו שאנו אומרים בברכת 'השכיבנו' שהיא בקשה על שמירה בלילה ובשנה, אנו מבקשים שם ופרוס עלינו סכת שלומך. סכת שלום זה בחינת אמא דמסככא על בנין, שהוא בחינת חשמ"ל כמבאר בהתורה הנזכרת לעיל. ועל כן חשמ"ל בגימטריא בשלוס כמובא, בחינת סכת שלום. כי עקר השמירה בלילה בשנה הוא על ידי בחינת חשמ"ל בחינת אמא דמסככא על בנין שעל ידי זה נשמרת האמונה כנזכר לעיל. שעל ידי זה נתחדשין ונתתקנין המחין והנשמה. וזוכה לשמר מחו ממחשבות רעות

ולחשב רק מחשבות קדושות שזהו עקר התשובה וכנזכר לעיל. אמן
ואמן:

תם ונשלם שבח לאל בורא עולם